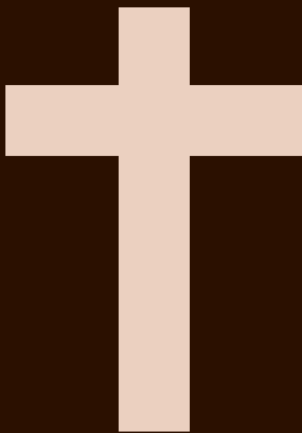

Yosë nanamën

New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

Yosë nanamën

New Testament in Chayahuita (PE:cbt:Chayahuita)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Chayahuita

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Chayahuita

cbt

Peru

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Chayahuita

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
2b907844-bec1-5cc7-a0e4-401d867c40e7

Contents

Génesis	1
Mateo	83
Marcos	152
Lucas	191
Juan	256
Hechos	302
Romanos	360
1 Corintios	386
2 Corintios	413
Gálatas	431
Efesios	442
Filipenses	453
Colosenses	461
1 Tesalonicenses	468
2 Tesalonicenses	474
1 Timoteo	478
2 Timoteo	486
Tito	492
Filemón	496
Hebreos	498
Santiago	520
1 Pedro	528
2 Pedro	537
1 Juan	542
2 Juan	549
3 Juan	550
Judas	552
Apocalipsis	555

Ya'ipi ma'sha caniaritërinso'

Yosë nani ma'sha acorinso'

- 1 Yosë nani ma'sha acorinso sha'huichinquëma': Iráca co manta ya'huërinhuë'. Yosëichin ya'huërin. Caniaritapon, pi'iro'të'ton acorin. Ina quëran isoro'panta', acorin. 2 Naporo' isoro'pasó', co ipora pochin nishátërarinhuë'. Ya'ipi marësáchin ninin, pa'pi anpotërin. Tashiri noyá i'copitërin. Naporo chachin Yosë ispiritonënso', i' aipi yanpo yanpónantarin.
- 3 Naporo' Yosë tapon: "¡Tashinantërinso nii'sohuanchin huachi!" tënin. Topachina, nii'sohuantërin huachi.
- 4 Nii'sohuantërinso nóya nícaton, nisha acorin. Tashinta', nisha acorin.
- 5 Nii'sohuantërinso: "Tahuëri," itërin. Tashinaonta': "Tashi'," itërin. Tashirahuaton tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' a'na tahuëri', nanirin huachi.
- 6 Ina quëran Yosë taantarín: "¡Niquë niquë i' ya'huëcaso marë' ya'copinamën ya'huë'in!" tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.
- 7 Yosëri i' ya'copinamën nípachina, ina aipi i' ya'huërin. Inaanaquënta', i' ya'huërin.
- 8 Nani acohuachina, inápaquë ya'huërinso: "Pi'iro'të'," itërin. Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' cato tahuëri nanirin huachi.
- 9 Ina quëran Yosë taantarín: "¡Yaniró'pa' ya'nocaso marë' pi'iro'tëanaquë i' ya'huërinso', inaquëráchin niyonto'in!" tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.
- 10 Yaniró'paso': "no'pa'," itërin. I' niyontóninsoso': "marë," itërin. Ya'ipi acorinsopita noyasáchin nisarin ni'nin. Ina nícaton, 11 Yosë taantarín: "¡Nisha nisha sharo'sa papoina! Nisha nisha panpatororo'santa nisha nisha ya'pirihuanpiso', papoina'. ¡Nisha nisha nararo'santa nisha nisha nitopisopita no'paquë papoina!" tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi. 12 Ina nohuanton nisha nisha sharo'sa', panpatororo'sa', nararo'sa', inapita isoro'paquë paporin. Acorinsopita nícaton: "¡Ma nóyacha acorahuë paya!" tënin. 13 Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' cara tahuëri nanirin huachi.
- 14-15 Ina quëran Yosë taantarín: "¡A'pininsopita pi'iro'tëquë ya'huë'in. Tahuëri, tashi a'pintacaso marë' ya'huë'in. Inapita a'pinpachina, tahuëri, tashi', nisha nisha acorin. Naporahuaton yoquiro'sa', pi'ipiro'sa', inapitanta piyapiro'sa nitotapi huachi!" tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.
- 16 Tahuëri a'pinacaso marë' panca masho acorahuaton, tashinta a'pinacaso marë' hua'huishin miachin acorin. Tayoraro'santa acorin.
- 17-18 Yosëri inapita isoro'pa' a'pintacaso marë' pi'iro'tëquë acorin. Tahuëri, tashi a'pintarin. Acorinsopita nícaton: "¡Ma nóyacha acorahuë paya!" tënin.
- 19 Tashiantarahuatón tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' catapini tahuëri nanirin huachi.
- 20 Ina quëran Yosë taantarín: "¡Nisha nisha ma'sharo'sa i'quë ya'huëcaiso marë' ya'huë'in! Nisha nisha samiro'santa ya'huë'in. ¡Naporahuaton, nisha nisha inairaro'sa yanponacaiso marë' ya'huë'in!" tënin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.

- 21 Panca ma'sharo'sa nisha nisha nipisopita, marëquë ya'huëcaiso marë' acorin. Nisha nisha samiro'santa', acorin. Anpiantëhuano'santa', acorin. Acorinsopita nicaton: "¡Ma nóyacha acorahuë paya!" ténin.
- 22 I'quë ya'huëcaiso nipisopita noya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin: "¡Na'amiatatoma marëro'saquë ya'huëco!" itërin. Naporahuaton anpiantëhuano'santa', sha'huitërin: "¡Na'amiatatoma canpitanta isoro'paquë ya'huëco!" itërin.
- 23 Tashiantarahuaton tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' a'natërápo tahuëri nanirin huachi.
- 24 Ina quëran Yosë taantarín: "¡Nisha nisha ma'sharo'sa ya'huë'in! Tananquë ya'huëcaiso nipisopita, pë'tahuacaiso nipisopita, niohuaratacaiso nipisopita. ¡Inapita ya'huë'in!" ténin. Topachina, inachachin ya'huërin huachi.
- 25 Inapita ma'sharo'sa', ya'ipi Yosëri acorin. Acorinsopita nicaton: "¡Ma nóyacha acorahuë paya!" ténin.
- 26 Naporo tahuëri chachin tapon: "¡Iporaso huachi piyapi niahua! Inaso canpoa pochachin nisarin. Chiniquën nanantaton, samiro'sa', anpiantëhuano'sa', inapita hua'anëntarin. Ma'sharo'sa pë'tahuacaiso nipisopita, tananquë ya'huëcaiso nipisopita, niohuaratërinisopita, ya'ipi inapitanta hua'anëntarin," ténin.
- 27 Yosëri piyapi acoapon, inaora pochachin acorin. A'nara quëmapi, a'nara sanapi. Inaíchín ninin.
- 28 Noya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin: "Nóya ya'huëco'." Na'a hua'huasha ya'huëchinquëma'.
- Shiparimapita na'atona', ya'ipi parti ya'huë'ina'. Ya'ipi hua'anëntoco'. Samiro'sa', ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', niohuaratërinisopita, inapita hua'anëntoco'," itërin.
- 29 Napotahuaton, itaantarín: "Ni'quë'. Nisha nisha sharo'sa apapatërahüë nitërinso capamaso marë'. Notohuaro' nisha nisha nararo'santa nitërinso ca'quë', iroquë'. 30 Ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', niohuaratërinisopita, inapitaso nipirinhüë', panpatoro acotërahüë capacaiso marë'" itërin. Napotohuachina, inachachin nipi huachi.
- 31 Naporo' Yosëri ya'ipi acorinsopita nicaton: "¡Ma nóyacha ya'ipi acorahuë paya!" ténin. Tashiantarahuaton tahuëriantahuachina, i'huaraya huarë' saota tahuëri nanirin huachi.

2

- 1 Inapoaton Yosë: Isoro'pa', pi'iro'të', ya'ipi inaquëpita ya'huërinisopitarë chachin ténirin huachi.
- 2-3 Ya'ipi acorinsopita ténirahuaton, tahuëririnquë chinotërin. Napoaton, ina tahuëri noya ni'nin. Noya nicaton, chinoto tahuëri acorin. Napoaton piyapi pënënin: "Naporó tahuëri chinotatoma', casáchin yonquico," itërin.
- 4 Ina pochin Yosë iráca: Isoro'pa', pi'iro'të', inapita acorin. Ya'ipi no'tëquën sha'huitaranquëma'.

Itin nararoquë piyapi acorinso'

Sinioroso* Yosë ni'ton, inapita ya'nan acoaponahuë', 5 co sharo'sa ya'huëyátërarinhüë'. Co panpatoronta papoyátërarinhüë'. Co o'nan tëranta acoyátërarinhüë'. Naporahuaton co insonta isoro'paquë sha'tacaso marë'

* 2:4 Sinioro: Sinioroso', iráca iprioro'sari Yosë nininën Yapi (YHWH) itopi. Ina pochin nohuitopiso', cacharonquë, Sinioro itopi.

ya'huëyátërarinhuë'. ⁶ Napoaponahuë', no'pa quëran chachin i'sha pipiton, sé'cotërotárin. ⁷ Naporo' Sinioroso Yosë ni'ton, yaniro'pa' amocan quëran quëmapi ninin. Nani nisahuaton, nanpicaso marë' pihuinitërin. Inapotohuachina, niirahuaton nanpirin huachi.

⁸ Ina piquëran, Sinioroso noyápiachin nararo Itin itopiquë acorin. Inaso no'pa', Cortanii' quëran pi'i pipirinsó parti quëparitërin. Inaquë ya'huëcaso marë' quëmapi nininso acorin. ⁹ Naporahuaton, nisha nisha noyápiachin cashino'sa apapotërin. Yashi yashin ca'chináchin nitërinso pita apapotërin. Nararo huancánachin nanpirin nara apapotërin. Inaquë chachin a'nanta', apapotërin. Anitotacaso nara itopiso'. Ina ca'pachina', noya nininsopita nitotaponahuë', co noyahuë' nininsopitanta nitotapi huachi.

¹⁰ Itinquë a'nara i' pipirin. Ya'ipi nararo asë'cotërotacaso marë' naporin. Ina quëran chachin catapini sé'parai' pa'tërin. ¹¹ Ya'natiirinsoso', Pisonii' itopi. Inaso', Apira parti conimarin. Inaquë oro ya'huërin. ¹² Inaquë oro ya'huërinso', noya noya ninin. Pimo yaquinta noya noya nininso ya'huërin. Nisha na'pinta ya'huërin, onisi itopiso'. ¹³ Ina quëran niantarinsonta', Quiconii' itopi. Inaso', ya'ipi Coso parti pa'tërin. ¹⁴ A'nanta', Tiquirisii' itopi. Inaso', Asiria ninano pi'i ya'coninso parti quëran acorin. Ya'natomarinsoso nipirinhue', Iopiratisii' itopi.

¹⁵ Sinioroso Yosë ni'ton, Itin nararoquë quëmapi acorin. Inaquë sacataton a'paicaso marë' acorin. ¹⁶ Naporo' iso pochin camairin: "Ya'ipi isopita nararo'sa nitërinso', noya ca'quë', iroquë', inapoquë'. ¹⁷ Anitotacaso nara nitërinso'ichin, co nohuantërahuë capamaso'. Inaso ca'patan, noya nininso nitotaponahuë', co noyahuë' nininsonta nitotaran. Ama ina nitërinso ca'quësohuë'. Ina ca'patan, tëhuëenchachin chiminanan," itërin.

Yosëri sanapi nininso'

¹⁸ Ina quëran Sinioroso Yosë ni'ton, taantarin: "Quëmapi inaora ya'huëcaso', co noyahuë'. A'na nianta'i nipachin, inari noya catahuacaso marë'," tënin. ¹⁹⁻²⁰ Ina quëran ya'ipi ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', inapita no'pa quëran ninin huachi. Inapita nisahuaton, quëmapi quëshirin inari nininën acotacaso marë'. Pë'tahuaro'sa', anpiantëhuano'sa', ma'sharo'sa tananquë ya'huërinso pita, inapita nininën acotërin. Ma nininënsona acotohuachina, ina chachin nihuanpi huachi. Napoaponahuë', co a'na ma'shari tëranta nanitërinhuë', quëmapi noya catahuacaso'.

²¹ Napohuachina, quëmapi noyá ahuë'ëtërin. Huë'ëso', a'nara nininpitën ocoitërin. Ocoitahuaton, anoyataantarin huachi. ²² Ina nininpitë quëran chachin sanapi ninin. Capayatohuachina, sanapi nininso a'notërin. ²³ Quënanahuaton, quëmapi pa'yanin. Pa'yataton, tapon: "¡Isocha tëhuëenchinso', ca pochachin Yosëri ninin! Cá quëran ninin ni'ton, sanapi itarahue'," tënin.

²⁴ Napoaton quëmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso ya'huërin. Catoya'pi nipirinhue', a'na'ichin pochin nipi huachi.

²⁵ Quëmapi sa'inë chachin noya ya'huërapa. Co a'moanaponaraihuë', co manta tapanpihuë'.

3

Co Yosë natëtonaraihuë', oshahuanpiso

¹ Sinioroso Yosë ni'ton, ya'ipi tananquë ma'sharo'sa ya'huërinso pita acorin. Ya'huanso nipirinhue', a'napita ma'sharo'sa quëran yonqui yonquínahuan ninin. Sanapi yanonpintaton, paaparín nontacaso marë':

—¿Têhuênchachin ta'ma Yosë apiratërinquëma ya'ipi isopita nararo'sa nitërinso capamaso to? itërin.

2-3 —Ya'ipi nitërinso', noya capa'huaiso'. A'naíchin huancánachin huanirinsó', co Yosë nohuantërinhuë': "Ama ina nitërinso', ca'cosohuë'. Ama sé'huacosohuë'. Ca'patama', têhuênchachin chiminarama'," itërincoi Yosë, itërin.

4-5 —Co napoarinhue'. Co chiminaramahuë'. Ca'patamaso', ya'ipi noya nininsopita, ya'ipi co noyahuë' nininsopitanta', nitotarama huachi. Inapita nitotatoma', Yosë pochachin nisarama'. Ina nitotaton, Yosë apiratërinquëma', itërin.

6 Ina natanaton, sanapiso nara nitërinso ni'sárin: Noyápiachin nicaton ca'chináchin cancantërin.

"Ina ca'pato, ya'ipi nitotarahue huachi," tënin. Napoyan quëran, së'pashorahuaton ca'nin. So'ionta quëtohuachina, inanta ca'nin. 7 Naporo chachin nisha yonquipi huachi: "T'nanpirashitë canposo pa'saré'," niitopi. Ninapotatona', iquira huëron pipitopi. Inapoatona', nipa'shianatopi.

8 I'huanhuanquë huisontapaso', Yosëri nararoquë huëcapairinsó natanpi. Natanahuatona', na'picaíso marë' ta'api. 9 Na'pitopirinhue', inariso përarin:

—Atan* . ¿Insëquëta ya'huaran? itërin. 10 Natanahuaton, quëmapiso tapon:

—Co'ta o' maranso' natanai. I'nanpirashitëcoi ni'toi, t'ë'huatërainquën. Naporahuaton tapantatëinquën, na'pirai, itërin.

11 —¡I'yan! ¿Onporahuatomata nitotapanamaso'? Nara a'naíchin nininsó': "Ama isoso nitërinso ca'quësohuë'," itopiranquënhue': ¡Nani ca'nan! itërin.

12 —Iso sanapi quëtërancoso', quëtërinco ni'ton, ca'nahuë, itërin.

13 Napotohuachina, sanapi ya'huëré' tahuëretahuaton, itapon:

—¿Onpoatonta naporanso'? itërin.

—Ya'huan nonpintërinco ni'ton, ca'nahuë, tënin sanapi.

14 Naporo' Sinioroso Yosë ni'ton, ya'huan ya'huëré' tahuëretahuaton, co huachi noya ya'huëcaso marëhuë' sha'huítërin:

—Piyapi nonpintëranso marë' a'nápita ma'sharo'sa quëran, pa'pi co noyahuë' ni'nanquën. Napoaton ipora quëran huarë' cancanën quëran no'pa' pa'taran. Inapoaton, chiminaquë huarë' nosorotaran. 15 Ca nohuanto sanapi inimicotarinquën. Quëmarinta ina inimicotaran. Quëma quëran pipipisopitanta', sanapi quëran pipipisopitarë' niinimicotapona'. A'na tahuëri sanapi quëran pipirinsoari† minsëmiatarinquën. Napoaponahuë', quëmarinta chiniquën ina aparisitaran, itërin.

16 Ina quëran sanapi ya'huëré' itapon:

—Co natërancoso marëhuë', hua'huanpatan pa'pi iquin quëran huaiaran. Napoaponahuë', so'yan ya'cariantaran. Naporahuaton, so'yan camaiinquënso ya'huërin, itërin.

17 Ina quëran quëmapinta itapon:

—Sa'an natëton, nara nitërinso co capacasohuë nìpirinhue', ca'nan. Naporanso marë' ya'ipiro'pa' co huachi noyatacaso marëhuë' sha'huítarahue'. Napoaton nitapiarin. Pa'pi chiniquën sacataquë huarë' coshataran. Chiminaquë huarë' inapoaran. 18 Naporahuaton, nahuano'sa', shihuarino'sa', inapita na'con na'con papotapon huachi. Nisha nisha canomëro'sa', narararyaro'sa', inapita yoniton, capon. 19 Pa'pi chiniquën sacatahuarë' coshataran. Napoin quëran chiminanan huachi. No'pa quëran ninanquën ni'ton, no'pa chachin niantamaso ya'huërin, itërin.

* 3:9 Atanso': Piyapi tapon naporin. † 3:15 Sanapi quëran pipirinso topachina: Quisocristo ninoton napotërin.

²⁰ Atanso', sa'in nininën acotërin, Ipa itërin. Ina quëran ya'ipi piyapi na'acaiso ni'ton, ina pochin nohuitërin. ²¹ Quëmapi sa'inë chachin a'mocaiso marë' ma'sha sha'huëtë quëran Yosëri nitërin. Ina quëtohuachina, a'moanpi huachi. ²² Naporo chachin tënin: "Iporaso', piyapi canpoa pochachin nitotërin. Noya ninonso nitotahuaton, co noyahuë' nininsonta nitotërin. Ni'quëna nanpirin nara nitërinsona ca'pachin. Napohuachinso', nanpimiatarin," tënin.

²³ Napoaton Siniorsoso Yosë ni'ton, noyápiachin nararo quëran quëmapi ocoirin. Ocoirahuaton, niquë acorin. Inaquë sacatacaso marë' acorin. No'paquë chachin sacatapon huachi. ²⁴ Piyapi ocoirahuaton, pi'i pipirin parti quëran a'paito anquëniro'sa acorin. Inapitaso', quiropino'sa itopi. Noyápiachin nararo a'paicaiso marë' acorin. Ina ya'carinta', sahuëni orotaton huënin huënitárin acorin. Ama incari tëranta nanpirin nara ya'caricaso marëhuë', a'pairapi.

4

Atan ya'nan hui'ninpita napopiso'

¹ Atan sa'in hua'huanpachina, quëmapia'huaya huairin. "Yosë catahuarinco ni'ton, quëmapia'huaya hua'huanahuë huachi," ta'ton, nininën acotërin. Caino itërin. ² Ina quëran hua'huaantarin. Quëmapi chachin huaiaantahuachina, Apiri itërin. Hui'napitohuachinara, Apiriso ohuicaro'sa pë'tahuarin. Cainoso nipirinhuë', imin çamay.

³ A'na tahuëri cato chachin ofrenda quëcatona', Yosë chinotapi. Cainoso', sha'ninso quëran Yosë chinotacaso marë' quënin. ⁴ Apiriso nipirinhuë', ohuicanënpita ya'nan hua'huatopiso quënin. Amo amoshin nininsopita Yosë chinotaton tēpacaso marë' quënin. Yosëso Apiri nóya ni'nin. Ofrendanëonta nóya ni'nin. ⁵ Cainoso nipirinhuë', co noyahuë' ni'nin. Ofrendanëonta co noyahuë' ni'nin. Ina marë' Cainoso', pa'pi no'huitërin. No'huitaton, aquinorárin.

⁶ Ina nicaton, Siniorsori itapon: "¿Onpoatonta no'huitaton aquinoráran? ¡Ama huachi no'huitëquësohuë'! ⁷ Noya ninan naporini, noya cancanchitonhuë'. Nipirinhuë', co nohuanteranhuë' noya nicacaso ni'quëhuarë', co noyahuë' nisápaso marë' oshanën minsëarinquën. Ina nipirinhuë', noya nipatan, nanitëran ina minsëcaso'," itërin.

⁸ Natanaponahuë', co yanatëtërinhuë'. A'na tahuëri iin itapon:

—Huëquë iyara iminquë pa'a, itërin. Inaquë canconpachinara, iin ahuëaton, tēparin.

⁹ Siniorsori nitotaton, Caino itapon:

—¡Ma'sona iyaya onporinso', sha'huitoco! itërin. Napotohuachina, Cainoso tapon:

—Co nitotërahuë'. ¡Co ina a'pairápa'huaso ya'huërinhuë'! itërin.

¹⁰ Napotohuachina, Siniorsori itapon:

—¿Onpoatonta naporan? Iyaya tēpaton, pa'pi co noyahuë' ninan. Huëninën a'patëran ni'ton, co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitaranquën.

¹¹ Iya'hua tēparanso marë' pa'pi co noyahuë' ni'nanquën. Huëninënquë no'pa' asë'cotëtëran ni'ton, ocoiaranquën. ¹² Iminaton, sha'topiranhuë' tēranta', co huachi noyatarinhuë'. Co huachi ya'huëmia ya'huaponhuë', patë patërantapon. Co huachi sano cancantaranhuë', itërin.

¹³ —¡Ma'huantacha nisarahüë' paya! Co ahuantochináchinhuë' ana'ntaranco. ¹⁴ Ipora tahuëri iso ro'të quëran ocoiaranco. Co huachi ya'huëmia ya'huapohüë', patë patërantahuaso ya'huërin. Co huachi sano cancanta'huaso ya'huaponhuë'. Co chinota'huanquënso tēranta

nanitapohuë'. Napoaton inso tëranta quënanpachinco, tëpaconco tënahuë, itërin Cainori.

¹⁵—Insosona tëpahuachinquën, inanta na'con na'con ana'intacaso ya'huërin. Canchisëro ana'intacaso ya'huërin, itërin Siniorori. Napotahuaton marca acotërin. Quënanpachina ama tëpacaiso marëhuë', inapotërin.

¹⁶ Ina quëran Caino pa'nin. Yosë quëran pipirahuaton, Noto parti ya'huëconin. Inaso no'pa', Itin quëran pi'i pipirinsó parti quëparitërin.

Caino shinpita napopiso'

¹⁷ Caino sa'apachina, hui'nahuanin. Hui'nin nasitohuachina, Inoco itërin. Ina quëran Caino ninano ocoihuachina: "Inoco ninano'," itërin.

¹⁸ Inoco hui'nahuanpachina, Irato itërin. Iratonta hui'nahuanpachina, Miocairo itërin. Miocairo ya'huërë' hui'nahuanpachina, Mitosairo itërin. Mitosaironta hui'nahuanpachina, Namico itërin. ¹⁹ Namicoso', cato sa'ahuanin. A'naso', Ata itopi. A'nanta', Sira itopi. ²⁰ Ataso hua'huanpachina, Caparo itopi. Caparo shinpitaso' pë'tahuatona'piro'sa'. Napoaton në'mëtë pëiro'saquë ya'huëpi. ²¹ Caparoso', a'nara iya'hua'in ya'huëtërin, Coparo itopiso'. Coparo shinpitaso', arpa míso pi'nipi. Nisha nisha pirinaonta míso pihuipi. ²² Siraso nipirinhue', hua'huanpachina, Toparo-caino itopi. Inaso', hua'na camayo ya'conin. Hua'namia nitotahuaton, sha'pi hua'nanta nitotërin. Toparocainoso', a'nara oshin ya'huëtërin, Naama itopi.

²³ A'na tahuëri Namicoso', sa'inpita itapon: "Natanquë Ata. Quëmanta Sira, noya natanco sha'huichinquëma':

A'na quëmapi tëparahuë pë'sharincoso marë'.

Hui'napi nipirinhue', ahuërinco marë' napotërahuë.

²⁴ Tin tëparinso marë' Caino tëpahuachinaso', canchisëro aquëtë Yosëri i'huërëtapon. Caso nipirinhue', tëpatërahuëso marë' tëpahuachinaco, canchisë shonca canchisëro aquëtë i'huërëtacaiso ya'huërin," itërin.

Sito nasitërinso'

²⁵ Oshaquëran Atan sa'in, hua'huaantahuachina, Sito itërin. "Cainori tëparinso ya'huërënamën Yosë quëtaantarinco," ta'ton, ina pochin nininën acotërin. ²⁶ Sitonta hui'nahuanpachina, Inosë itërin. Naporo quëran huarë' piyapiro'sa caniaritopi Yosë chinotatona', "Sinioro" itacaiso'.

5

Atan shinpita napopiso'

¹ Atan shinpita napopiso sha'huichinquëma nitotoco'. Yosëri piyapi nipachina, inaora pochachin ninin. ² Quëmapi, sanapi, nisahuaton, noya ya'huëcaiso marë' noya yonquirapiton sha'huëtërin. Acorinsó tahuëri chachin nohuitaton: "Isopitaso': 'Piyapiro'sa,' itarahuë," ténin.

³ Atan pasa cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Sito itopi. Inaso', pa'pin noyá quëparin. ⁴ Sito nasitërin piquëran Atanso', posa pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ⁵ Ya'ipiya quëran Atanso', iscon pasa cara shonca pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

⁶ Sito pasa a'natëräpo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Inosë itopi. ⁷ Inosë nasitërin piquëran Sitoso', posa pasa canchisë pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

⁸ Ya'ipiya quëran Sitoso', iscon pasa shonca cato pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

⁹ Inosënta iscon shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Cainan itopi. ¹⁰ Cainan nasitërin piquëran Inosëso', posa pasa shonca a'natëräpo pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ¹¹ Ya'ipiya quëran Inosëso', iscon pasa a'natëräpo pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

¹² Cainan canchisë shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Maarariro itopi. ¹³ Maarariro nasitërin piquëran Cainanso', posa pasa catapini shonca pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ¹⁴ Ya'ipiya quëran Cainanso', iscon pasa shonca pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

¹⁵ Maarariro saota shonca a'natëräpo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Carito itopi. ¹⁶ Carito nasitërin piquëran Maarariroso', posa pasa cara shonca pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ¹⁷ Ya'ipiya quëran Maarariroso', posa pasa iscon shonca a'natëräpo pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

¹⁸ Carito pasa saota shonca cato pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Inoco itopi. ¹⁹ Inoco nasitërin piquëran Caritoso', posa pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ²⁰ Ya'ipiya quëran Caritoso', iscon pasa saota shonca cato pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

²¹ Inoco saota shonca a'natëräpo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Matosarino itopi. ²² Inocoso', nani tahuëri Yosë chinotaton, ina nohuantërin soráchin ninin. Matosarino nasitërin piquëran Inocoso', cara pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ²³ Ya'ipiya quëran Inocoso', cara pasa saota shonca a'natëräpo pi'ipi ya'huëtërin. ²⁴ Inaso', Yosë nohuantërin soráchin nininso marë' a'nanaya ayarin. Yosëri inäpaquë quëparin.

²⁵ Matosarino pasa posa shonca canchisë pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Namico itopi. ²⁶ Namico nasitërin piquëran Matosarinoso', canchisë pasa posa shonca cato pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ²⁷ Ya'ipiya quëran Matosarinoso', iscon pasa saota shonca iscon pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

²⁸ Namico pasa posa shonca cato pi'ipitaso', a'nara hui'nin nasitërin. ²⁹ Nasitohuachina, Noi itërin. "Siniorori piyapi co huachi noya ya'huëcaso marëhuë' sha'huitaton, ana'intërin. Napoaton isoro'pa' nitapirin. Pa'pi chiniquën sacataquë huarë' cosharo manë'. Iso hua'huashaso nipirinuë', nanan anoyatatonpoa achinotarinpooa," ta'ton, ina pochin nininën acotërin.

³⁰ Noi nasitërin piquëran Namicoso', a'natëräpo pasa iscon shonca a'natëräpo pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. ³¹ Ya'ipiya quëran Namicoso', canchisë pasa canchisë shonca canchisë pi'i icanin. Ina quëran chiminin huachi.

³² Noiso', a'natëräpo pasa pi'ipitaquë huarë' hui'nin paninantërinso nasitërin. Ina quëran cato hui'ninpita ya'huëtaantarin. Hui'ninpitato': Simo, Camo, Cahuïto, inapita itopi.

6

Piyapi'sa nitapicancanpiso'

¹ Piyapi'sa na'asahuatona', yanquëpi huachi. Itohua itohua ninanoro'sa ocoiatona ya'huërapi. Na'a hui'ninapita nano'sa ya'huëtöpi. ² Yosë

hui'ninpitari* ina nano'sa ni'sahuatona', pa'yatopi. Napoaton huayonatona huayonatona', costapiso mara'piapi. ³ Napoaponahué', Siniorori co costatonhué' tapon: "Co piyapi'sa ya'huëmiatápaíso ya'huërinhué'. Piyapi ni'ton, chininacaiso ya'huërin. Napoaton pasa cato shonca pi'ipira', nanpipona'," ténin.

⁴ Yosë hui'ninpitari ina sanapiro'sa macatona', hui'nahuanpi. Hui'nahuanpachinara, panca piyapiro'sa ya'huërin huachi. Ina quëran inapitaso', iráca quëran huaré' hua'ano'sa nahuinpisopita ya'huëpi.

⁵ Napoaponaraihué', pa'pi co noyahué' cancantopi. Co noyahué' nicacaisoráchin yonquipi ni'ton, Yosëri co noyahué' ni'nin. ⁶⁻⁷ Ina nícaton, sëtërin: "Ma'marëcha piyapi acorahué' paya. Ata'huanchi nipachin. Ya'ipi pë'tahuaro'sa', anpiantëhuano'sa', no'paquë niohuaratërinopita, inapitarë chachin ata'huantarahué' huachi," ténin. ⁸ Napoaponahué', Noiso nóya ni'nin.

Noi panca nancha nininso'

⁹ Noi naporinso sha'huichinquëma': Noiso Yosëichin natëton, nóya ninin. Naporo tahuëri'sa inaichin Yosë nohuantërinso ninin. ¹⁰ Inaso', cara hui'ninpita quëmapisáchin ya'huëtërin: Simo, Camo, Cahuito, inapita.

¹¹⁻¹² Naporo' ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita nitapicancanpi. Pa'pi co noyahué' nicatona', ahuëtacaisoráchin cancantopi. Napopiso Yosëri ni'nin.

¹³ Ina nícaton, Noi itapon:

"Ya'ipi piyapiro'sa ata'huantarahuë. Pa'pi co noyahué' nipi ni'ton, piyapi'sa co huachi sano cancantopihué'. Napoaton ya'ipiro'paquë ya'huëpisopita ata'huantarahuë huachi. ¹⁴ Quëmaso nipirinhüé', panca nancha níquë'. Yaquihuan nara quëran nisahuaton, aipi quëran, acopo quëran, to'ni pochin níninquë to'níquëtëquë'. Patoanaro'santa acotëquë'.

¹⁵ Nancha nipatan, iso pochin acotëquë': Pasa cara shonca a'natërápo mitro naporopitërinso'. Cato shonca cato mitro miria pancanatërinso'. Shonca cara mitro miria inaparinso'.

¹⁶ Naporahuaton, cara pa'cotë acotëquë'. Pëirapiranso ya'cari', miria mitro aquërinquë huintana acotëquë'. Ya'coananta', a'natëran acotëquë'.

¹⁷ A'na tahuëri panca pacon a'paarahuë, ya'ipiro'pa' imotarín. Ya'ipi piyapiro'sa', ma'sharo'sa', inapita taquiitapi.

¹⁸ Quëmaro'coso nipirinhüé', anoyatarahuë ni'ton, nancha ténihuatan, sa'anë'quën chachin ya'conaran. Hui'nanpitanta', sa'inarë chachin ya'conapi.

¹⁹ Naporahuaton, ma'sharo'santa nisha nisha nipisopita quëran, a'nara quëmapi, a'nara sanapi yontonquë'. Inapitanta canpita pochin cha'ëcaiso marë' yontonquë'.

²⁰ Anpiantëhuano'sa', pë'tahuaro'sa', no'paquë niohuaratërinopita, ya'ipi inapita catoya catoya ya'conapona'. Canpitarë chachin ya'huantacaiso marë' ya'conapona'.

²¹ Notohuaro' cosharo nisha nisha nininsopita ayontonahuaton nanchaquë po'moquë'. Canpita capacamaso nisahuaton, ma'sharo'santa capacaiso marë' po'moquë'," itërin.

²² Napotohuachina, Noiso' ya'ipi Yosëri camairinso chachin ninin huachi.

7

Nanchaquë ya'conpiso'

¹ Ina quëran Siniorori Noi itapon: "Ya'ipi ipora ya'huëpisopita a'porinaco. Quëmasáchin nohuantërahuëso ninan. Napoaton iporaso', sa'anë'quën chachin nanchaquë ya'conquë huachi. Hui'nanpitanta', sa'inarë chachin

* **6:2** Yosë hui'ninpita topachina, ma'sona tapon naporinso': co insonta nitotërinhué'. "Yosë imaro'sa hui'nina'," topi a'naquën.

ya'coina'. ² Chinotamacoso marè' ma'sharo'sa tèpacaiso nipisopitaso', canchisé quëmapi nisahuaton canchisé sanapi nanchaquè po'moque'. Ya'huèrè' co ina marè' nipisopitasohuè', a'nara quëmapi, a'nara sanapi inaichin po'moque'. ³ Nisha nisha anpiantèhuano'santa', nanchaquè po'moque'. Canchisé hua'anèn, canchisé sanapinèn na'antacaiso marè' po'moque'. ⁴ Canchisé tahuèri quèran ca nohuanto o'nanapon. Catapini shonca tahuèri, tashirè chachin o'namiatapon. ¡Inapotato ya'ipi isoro'paquè acorahuësopita ata'huantarahuè!' itèrin.

⁵ Noiso', ya'ipi Siniorori camairinso chachin ninin.

⁶ Noi saota pasa pi'ipitaso', paconi isoro'pa' imotèrin. ⁷ Naporo inaso', sa'inè chachin nanchaquè ya'conin. Hui'ninpitanta sa'inarè chachin cha'ècaiso marè' ya'conpi. ⁸⁻⁹ Yosè chinotacaso marè' ma'sharo'sa tèpacaiso nipisopitanta', Noirè chachin catoya catoya nanchaquè ya'conpi. A'nara quëmapi, a'nara sanapi ya'conpi. Co ina marè' nipisopitahuènta ya'conpi. Anpiantèhuano'sa', niohuaratèrinsopita, inapitanta inapochachin ya'conpi. Yosèri sha'huitèrinso chachin nipi.

¹⁰ Yosèri sha'huitèrinso chachin, canchisé tahuèri quèran paconi isoro'pa' imotarín huachi. ¹¹ Naporo' Noiso', saota pasa pi'i, cato yoqui, shonca canchisé tahuèritarin. Naporo chachin isoro'pa' huèncaroatè pochin ninin. Marènta acoporo ya'huèrinso', pipimiaterin. Naporahuaton inapaquènta', i' ya'copinamèn ya'huèrinso nii'soatèrin. Napohuachina, pa'pi i' isoro'paquè anotimarin. ¹² Catapini shonca tahuèri tashirè chachin isoro'paquè o'namiatarin huachi. ¹³ Naporo tahuèri chachin Noi sa'inè nanchaquè ya'conin. Hui'ninpitanta', Simo, Camo, Cahuito, inapitanta sa'inarè' sa'inarè' ya'conpi. ¹⁴ Tananquè ma'sharo'sa ya'huèrinsopita, pè'tahuaro'sa nipisopita, niohuaratèrinsopita, anpiantèhuano'sa', inapitanta ya'conpi. ¹⁵ Yosè nohuanton, ma'sharo'sa catoya catoya nanchaquè ya'conpi. ¹⁶ Nisha nisha nipisopita quèran, a'nara quëmapi, a'nara sanapi ya'conpi. Yosèri Noi camairinso chachin nipi. Nani ya'conpachinara, Siniorori chachin nancha ya'coananèn oncorapirin huachi.

Pacon pa'ninso'

¹⁷ Catapini shonca tahuèri o'nanárin. Pamatohuachina, nanchaso no'pa quèran yanponin huachi. ¹⁸ Pamaso' aguètè chachin mèntaintarin, nanchaso nipirihuè', noya yanponarin. ¹⁹⁻²⁰ Pa'pi pacon pa'sahuaton, ina inápa motopiro'sa quèran huarè' imotèrin. Inapita motopiro'sa imotahuaton, canchisé mitro aguètè pantarin. ²¹⁻²² Naporo' ya'ipi piyapiro'sa isoro'paquè ya'huèpisopita, taquiiotopi. Anpiantèhuano'sa', pè'tahuaro'sa', tananquè ma'sharo'sa ya'huèrinso', niohuaratèrinsopita, inapitanta ta'huantopi. Ya'ipi nii o'huatona nanpispisopita, taquiiotopi huachi. ²³ Noisáchin cha'èrin. Panca nanchaquè ya'conpispitarè', cha'èrin. A'napitaso nipirihuè', ya'ipi ta'huantopi. Pè'tahuaro'sa', anpiantèhuano'sa', niohuaratèrinsopita, inapitanta ya'ipi taquiiotopi huachi. ²⁴ Pasa a'natèrapo shonca tahuèri isoro'pa' iiri imotaton, napotèrin.

8

Pacon huinquintomarinso'

¹ Naporo' Yosèri Noi, ya'ipi ma'sharo'sa nanchaquè ya'huèapisopita, inapita yacatahuarin. Ina nohuanton pacon huinquintacaso marè' ihuan pa'nin. ² Co'huara huinquinchátèrasohuè', o'nan'ton mè'tarin. Naporo' marè' acoporo quèran pipirinsó', nioncotèrin. Inápaquè i' ya'copinamèn nii'soatèrinsonta

inaporin. ³ Pasa a'natërápo shonca tahuëri quëran, i' pi'piyan pi'piyan huinquintomarin. ⁴ Canchisë yoqui, shonca canchisë tahuëri quëran, Ararato motopiro'sa hui'nimotênquë nanchaso', ya'mitërin. ⁵ Iscon yoqui nanirahuaton tahuëririnquë, motopiro'sa hui'nimotëna ya'nopi huachi.

⁶ Inapita ya'nohuachinara, catapini shonca tahuëri quëran, Noiso nancha huintananën i'soatërin. ⁷ Naporó' a'nara itatan a'parin. Inaso', itohua itohua yanpo yanpónantarin. I' huinquintacaso ninaton, naporin. ⁸ Ina piquëran, Noiso' i' huinquintërinso nitotacaso marë', nëpë ya'huërë' a'paantarin. ⁹ A'papurinhuë', co intopa huënsëcasohuë ni'ton, yanpo yanpónantarin. Naporarin quëran, nanchaguë chachin huënantarin. Huëntahuachina, Noiri masahuaton po'moantarin.

¹⁰ Canchisë tahuëri quëran, naquëranchin a'paantarin. ¹¹ Nëpëso pa'sahuaton, i'huarayasha huarë' huënantarin. Oripo nara së'para'huaya monoquënë chachin naquërahuaton quëntarin. Naporó' Noi, yaniromarinso nitotërin huachi. ¹² Canchisë tahuëri quëran naquëranchin nëpë a'paantapirinhuë', co huachi huëntarinhuë'.

¹³ Noi saota pasa a'na pi'itapaso', ya'ipiro'pa' yaniromarin huachi. Caniaritërinso yoquiquë, ya'natiirinsó tahuëri chachin, napopinchin nancha pëirapirinso oquirin. Naporó' ya'ipiro'pa' yaniromarinso nocorin. ¹⁴ A'na yoqui, cato shonca canchisë tahuëri nanihuachina, ya'ipiro'pa' noyá yaniromarin huachi.

¹⁵ Naporó' chachin Yosëri Noi itapon: ¹⁶ "Iporaso huachi sa'anë'quën chachin nancha quëran pipiquë'. Hui'nanpitantá', sa'inarë chachin pipiina'. ¹⁷ Ya'ipi ma'sharo'santa ocoiquë pa'ina'. Anpiantëhuano'sa', pë'tahuario'sa', no'paquë niohuaratërinso'pita, ya'ipi inapitanta pipiina'. Notohuaro' hua'huatatoná', ya'ipiro'paquë yanquë'ina'," itërin.

¹⁸ Napotohuachina, ya'ipi piyapi'sa cha'ëpiso pipipi. ¹⁹ Ma'sharo'santa pipipi: Pë'tahuario'sa', niohuaratërinso'pita, anpiantëhuano'sa', inapitanta pipipi huachi. ²⁰ Nani pipihuachinara, Noiso a'nara artaro ninin. Yosë chinotacaso marë' ma'sharo'sa tēpacaiso nipisopita masahuaton, tēparin. Anpiantëhuano'santa', manin. A'naya a'naya nisha nisha nipisopita quëran tēparin. Tēparahuaton, Sinioro chinotacaso marë' artaro aipi ya'ipi ahuiquitërin. ²¹ Ma'sharo'sa ahuiquitërinso pimóchin imërahuaton, Yosëri nóya ni'nin. Naporó' inaso tapon: "Hua'huatapona quëran huarë' piyapi'sa', co noyahuë' nicacaisoráchin cancantopi. Inaso niponahuë', co huachi ipora ana'intërahuëso pochin, isoro'pa' ana'intaantapohuë'. Co huachi ma'sharo'santa inapotapohuë'.

²² Isoro'paquë ya'huapona pochin, piyapi'sa noya sha'tapona'. Nitërinsona macapona'.

Huënocanta ya'huërahuaton, sēhuëonta ya'huapon.

Pi'ipi tahuëri'santa nanirahuaton, o'napinta nanipon.

Tahuëri, tashi', inapitanta ya'huapon," tēnin.

9

Yosë Noirë' anoyatërinso'

¹ Naporó' Noi, hui'ninpitare chachin, Yosëri nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin: "Na'a hui'nahuanatoma', ya'ipiro'paquë ya'huëco'. ² Ya'ipi ma'sharo'sa', anpiantëhuano'sa', marëquë ya'huërinso'pita, inapita hua'anëntarama'. Inapitaso tē'huatarinēnquëma'. ³ Carima ya'ipi inapita capamaso marë' quëtaranquëma'. Nisha nisha huërono'santa ca'co'. Ma'sona tēranta nayaramaso ca'co'. ⁴ Huënaiso nipirinhuë', ama ca'cosohuë'.

Ma'sha tēpahuatama', huēnainēn noyá inquitahuatoma', ca'co'. Huēnainēni ananpirin ni'ton, ama inaso ca'cosohuē'. ⁵ Canpita capiniso', co nitēpamaso ya'huērinhue'. Tēpatohuatama', ana'inta'huanquēmaso ya'huērín. Ma'sharo'sarinta piyapi tēpahuachin, ana'ntarahuē. Tēpatohuatama', a'naya a'nayanquēma tēhuēnchachin ana'ntaranquēma'.

⁶ Insosona piyapi tēpahuachin, a'nari i'huērētarin.

Cá pochachin nicamaso maré' acoranquēma'.

Napoaton, co nitēpamaso ya'huērinhue'.

⁷ ¡Napoaponahuē', canpitaso na'a hui'nahuanatoma', ya'ipiro'paquē ya'huēco!' itērin.

⁸ Ina quēran itaantarin: ⁹ 'Ni'co'. Ipora canpitaro'co anoyatērahuēso', shiparimapitanta yonquiato, napotaranquēma'. ¹⁰ Ya'ipi ma'sharo'santa yonquiato napotaranquēma': Anpiantēhuano'sa', pē'tahuario'sa', tananquē ma'sharo'sa ya'huērinsó', nisha nisha nipisopita nancha quēran pipipiso yonquiato, sha'huitaranquēma'. ¹¹ Ipora canpitaro'co anoyatato sha'huitēranquēmaso', co onporonta nishataponhuē'. Co huachi piyapi'sa', ma'sharo'sa', inapita pacon quēran ata'huantaantapohuē'. Co huachi paconi isoro'pa' ata'huantaantaponhuē'.

¹²⁻¹³ Canpitaré'co nani anoyatomiatērahuē. Ma'sharo'saré'conta', nani anoyatērahuē. Ina yonquicamaso maré' yahua'tanēhuē inápaquē acorahuē.

¹⁴ Chitoro inápaquē ya'nohuachin, yahua'tanēhuēnta ya'noarin. ¹⁵ Naporo' canpitaro'co anoyatato sha'huitēranquēmaso', yonquiarahuē. Ama huachi i' quēran, isoro'pa' ata'huaanta'huaso marēhuē', yonquiarahuē. ¹⁶ Yahua'tan chitoroquē ya'nohuachin ni'sarahuē. Ina ni'pato, ya'ipi piyapi'saré'co ya'ipi ma'sharo'saré'co anoyatērahuēso', ayonquiarinco. ¹⁷ Nani ina acorahuē ayonquiinpoaso maré'. Canpitaré'co anoyatērahuēso ayonquiarinpoa'. Ma'sharo'saré'conta anoyatērahuēso ayonquiarinpoa'," itērin. Ina pochin Yosēri Noi sha'huitērin.

Noi hui'ninpitare' naporinso'

¹⁸ Noi hui'ninpita nancha quēran pipipisopita, iso nápo ya'huēpi: Simo, Camo, Cahuito, inapita. Camoso', a'nara hui'nin ya'huētērin. Inaso', Canaan itopi. ¹⁹ Caramiáchin Noi hui'ninpita nipirinahuē', inayaquēranchin isoro'paquē piyapi'sa na'antapi. ²⁰ Ina piquēran Noi iminatón, inaquē opasáchin shacaton, oparotērin. ²¹ A'na tahuēri Noi huino o'oton, no'pirin. No'pítón, nē'metē pēinēn huáncana notataton, i'nanpirashitē quēhuéánin. ²² Camoso', inaquē ya'conahuaton ni'pirinhue', pa'pin no'pítón hué'ésárin quēnanconin. Quēnanahuaton iinpita sha'huitapon pa'nin: "Tata no'pítón i'nanpirashitē quēhuéánin ni'conahuē," itērin. (Nani sha'huirahuēso chachin Camoso', Canaan pa'pin.) ²³ Ina natanahuatona', Simo, Cahuito, inapitaso a'nara a'mopiso mapi. Ina masahuatona', niimopitopi. Niimopitopiquēranchin, piñēna quēran ya'conatona', pa'pina imotopi. Niquē notētópi ni'tón, co pa'pina ni'pihuē'.

²⁴ Noi nonatohuachina, hui'nin hua'hua nininsoari, napotērinso natantērin. ²⁵ Natantahuaton, Canaan itapon:

"¡Tata tēhuērín ni'tón, pa'pi co noyahuē' nicatēnquēn co huachi noya ya'huēcamaso marēhuē' sha'huitaranquēn!

Yosē chiníquēn ana'ichinquēn.

Ipora quēran huaré' iyaro'sa camaiáponquēn.

Shiparimapitanta inaporápona'," itērin.

²⁶ Ina quēran taantarin:

“Sinioroso', Yosēnēhuē. Inari Simo noya nicaton noya ya'huēcaso marē' catahuain.

Canaanso', Simo piyapinēn niin.

²⁷ Yosē nohuanton, Cahuito, pancana hua'anēnchin.

Simo ya'huērinquē noya ninicatona ya'huē'ina'.

Canaanso', Cahuito piyapinēn niin,” tēnin.

²⁸ Pacon pa'ninso piquēran, Noiso' cara pasa a'natērāpo shonca pi'ipi ya'huaantarín. ²⁹ Ya'ipiya quēran iscon pasa a'natērāpo shonca pi'i icanin. Ina piquēran chiminin huachi. Ina pochín Noi ninin.

10

Noi shinpita napopiso'

¹ Iporaso', Simo, Camo, Cahuito, inapita shinpita napopiso sha'huichinquēma'. Pacon pa'ninso piquēran hui'nahuanatona a'antapiso', sha'huichinquēma'. Simo, Camo, Cahuito, inapitaso nani sha'huirahuēso chachin, Noi hui'ninpita.

² Cahuito hui'ninpitaso', isopita: Comiri, Macoco, Matai, Capano, Toparo, Misico, Tirasi, inapita. ³ Comiri hui'ninpitanta': Asiquinasi, Nipato, Tocarama, inapita. ⁴ Capano hui'ninpitanta': Inisi, Tarsis, Quitimo, Notanimo, inapita. ⁵ Ina nápo Cahuito hui'ninpita, shinpita inapita ya'huēpi. Inapitaso', marē yonsano'sa parti, ya'huēpi. Inatohua ninanoro'sa ocoirahuatona', a'naya a'naya nacionēnaquē, a'na huēnton a'na huēnton, nisha nisha ya'huēpi. Inahuara no'panēnaquē ya'huēpi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquē nonatona', ya'huēpi.

⁶ Camo hui'ninpitanta isopita: Coso, Misiraimo, Oto, Canaan, inapita. ⁷ Coso hui'ninpitanta': Sipa, Apira, Sapota, Naama, Sapitica, inapita. Naama hui'ninpitanta': Sipa, Titan, inapita. ⁸ Cososo', a'na hui'nin ya'huētērin anta', inaso', Nimoroto itopi. Ina'ton chini chiníquēn nanantaton, isoro'paquē hua'an ya'conin. ⁹ Nimorotoso Siniorori catahuarin ni'ton, pa'pi míso inantērin. Napoaton piyapi'sa nonpachinara pa'yatopi napocaiso': “Siniorori Nimoroto catahuarin ni'ton, míso inantērin. Inapochachin quēmanta catahuinquēn,” topi. ¹⁰ Nimoroto hua'anētērinso no'paquē, ninanoro'sa panca panca nipisopita, isopita ya'huērin: Papiri, Irico, Acato, Carini, inapita. Inapita ninanoro'saso', Sinaro parti ya'huēpi. ¹¹ Ina parti quēran Asoronta pipirahuaton, ninanoro'sa ocoirin: Ninihui, Niopoto-iri, Cara, inapita itopiso'. ¹² Naporahuaton, Nisin ninanonta ocoirin. Inaso', panca ninano'. Ninihui, Cara, inapita ninanoro'sa huāncana ya'huērin.

¹³⁻¹⁴ Misiraimo shinpitasa': Notoro'sa, anamoro'sa, niapiro'sa', naporoto'sa', patrosoro'sa', casonoro'sa', capotero'sa', inapita. Capotero'sa quēran huiristino'sa pipipi.

¹⁵ Canaanso', paninan hui'nahuanpachina, Siton itērin. Ina quēran hui'nahuaantahuachina, Iti, itērin. ¹⁶⁻¹⁸ Canaan shinpitanta isopita: Quiposoro'sa', amororo'sa', quiriquiro'sa', iporo'sa', arasiro'sa', siniro'sa', arapatiro'sa', simariro'sa', amatiro'sa', inapita. Ina piquēran Canaan huēntonosa niquē niquē yanquēēpi. ¹⁹ Canano'sa no'pa' hua'anēntopiso', Quiraro parti huarē' icanin. Siton ninano quēraonta', Casa ninanoquē huarē' icanin. Naporahuaton, Sotoma, Comora, Atoma, Sipoin, inapita ninanoro'sataquēchin no'pa' mapi. Nasa ninanoquē huarē' no'pa' hua'anēntopi. ²⁰ Ina nápo Camo hui'ninpita, shinpita inapita ya'huēpi. A'naya a'naya nacionēnaquē, a'na huēnton a'na huēnton, nisha nisha

ya'huépi. Inahuara no'panënaquë ya'huépi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquë nonatona', ya'huépi.

²¹ Cahuito iin mashonënso', Simo itopi. Inanta', hui'ninpita ya'huëtërin: Ipiri hui'ninpitaso', Simo shinpita nipi. ²² Simo hui'ninpita isopita ya'huépi: Iramo, Asoro, Arapasato, Noto, Aramo, inapita. ²³ Aramonta hui'ninpita isopita ya'huépi: Osi, Ori, Quitiri, Masi, inapita. ²⁴ Arapasatonta', Saro pa'pin. Saronta', Ipiri pa'pin. ²⁵ Ina quëran Ipirinta cato hui'ninpita ya'huëtërin: A'naso', Piriqui itopi. Naporó tahuëri'sa piyapi'sa itohua itohua yanquëëpi ni'ton, ina pochin ninihuanin. Iya'huainta Cotano itopi. ²⁶⁻²⁹ Cotanoso', iso nápo hui'ninpita ya'huëtërin: Aromota, Siripi, Asaromapi, Quira, Atoramo, Osaro, Tiquira, Apimairo, Sipa, Opiro, Apira, Copa, inapita. ³⁰ Inapitaso Misa parti ya'huërahuatona', Sipari parti huarë' ya'huépi. Ina partiso', motopiro'saráchin niconin. Cortanii' quëran, pi'i pipirinso parti ya'huërin. ³¹ Ina nápo Simo hui'ninpita, shinpita, inapita ya'huépi. A'naya a'naya nacionënaquë, a'na huënton a'na huënton, nisha nisha ya'huépi. Inahuara no'panënaquë ya'huépi. Naporahuatona', inahuara nonpiso nananquë nonatona', ya'huépi.

³² Ina nápo Noi hui'ninpita quëran pipipi. Nisha nisha huënton nipisopita. Nisha nisha shimashonëna quëran pipitona', nisha nisha parti no'pa' hua'anëntopi. Pacon pa'ninso piquëran itohua itohua yanquëpi. Yanquërahuatona', nisha nisha naciono'sa isoro'paquë ya'huërinso ocoipi.

11

Nisha nisha nananquë Yosëri anoninso'

¹ Pacon piquëran notohuaro' piyapi'sa na'antapi. Naporó ya'ipiya a'na nananquësáchin nonpi. ² Pi'i pipirinso parti quëran pipirahuatona', Sinaro parti canquipi. Inaso no'pa', noyápiro'tëchin ni'ton, inaquë ya'huëcaiso marë' quëparitopi.

³ A'na tahuëri inahua capini ninontatona', napopi: "Huëco pa'ahua', natëricho no'pa quëran nicatëhua', a'pëahua'." nitopi. Ina nisahuatona', natëricho quëran na'pi ya'huërenamën pëipi. Achinpitacaiso marënta', to'ni pochin nininquë achinpitopi. Siminto pochin nininso ya'huërenamën, inaquë achinpitopi. ⁴ Ina quëran ninontaantapi: "Huëco chiniquën cancantatëhua', ninano ocoia'ahua'. Ina nisahuatëhua', a'na torinta pi'iro'tëquë huarë' nincaninso niahua'. Inapoatëhua', sacóshin nahuinarihua'. Naporahuaton, co huachi itohua itohua yanquëcaso ya'huaponhuë'," nitopi.

⁵ Napopirinahuë', Sinioroso o'marin. O'marahuaton ninano', tori, inapita nisapiso ni'quimarin. ⁶ Ni'quimarahuaton, yonquirin: "Isopitaso inaquësáchin ya'huatona', ina nananquësáchin nonpi ni'ton, nani caniaritopi sacatacaso'. Po'pachinara, co incari tëranta nanitarinhuë atananpitacaso'. ⁷ Napoaton acopitacaso marë', pa'matëhua nonpiso anishatahua'. Ama huachi ninatanacaiso marëhuë', napotahua'," ténin. ⁸ Inapotaton, Siniorori piyapi'sa itohua itohua ayanquëërin. Ninano nisapisonta a'porahuatona', tapanpitopi huachi.

⁹ Inaquë chachin Siniorori, ya'ipi piyapi'sa nonpiso anishatërin. Ina quëran chachin, ya'ipi isoro'paquë ayanquëërin. Napoaton ina ninanoso', Papiri* itopi.

Simo shinpita napopiso'

* 11:9 Papiriso: "Co ninatananpiquëhuë'," tapon naporin.

¹⁰ Simo shinpita napopiso sha'huichinquëma'. Pacon pa'ninso piquëran cato pi'ipitapaso', Simo pasa pi'ipitarin. Naporo' a'nara hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Aropasa, itërin. ¹¹ Ina piquëran Simoso', a'natërápo pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹² Aropasa cara shonca a'natërápo pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Saro itërin. ¹³ Ina piquëran Aropasaso', catapini pasa cara pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁴ Saro cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Ipiri itërin. ¹⁵ Ina piquëran Saroso', catapini pasa cara pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁶ Ipiri cara shonca catapini pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Piriqúi itërin. ¹⁷ Ina piquëran Ipiriso', catapini pasa cara shonca pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

¹⁸ Piriqúi cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Nio itërin. ¹⁹ Ina piquëran Piriqúi cato pasa iscon pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁰ Nio cara shonca cato pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Siroco itërin. ²¹ Ina piquëran Nioso', cato pasa canchisë pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²² Siroco cara shonca pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Nacoro itërin. ²³ Ina piquëran Sirocoso', cato pasa pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁴ Nacoro cato shonca iscon pi'ipitaso', hui'nin nasitërin. Nasitohuachina, Tari itërin. ²⁵ Ina piquëran Nacoroso', pasa shonca iscon pi'i aquëtë ya'huaantarin. A'napita hui'ninpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin.

²⁶ Tari canchisë shonca pi'ipitaso', hui'nin paninantërinso nasitërin. Ina quëran cato hui'ninpiya'huëtaantarin. Hui'ninpitaso': Apran, Nacoro, Aran, inapita.

Tari, naporinso'

²⁷⁻²⁸ Sha'huiteranquëmaso chachin Tari hui'ninpitaso', isopita: Apran, Nacoro, Aran, inapita. Aran hui'ninso', Noto itopi. Aranso', Orë ninanoquë chiminin. Ina ninanoso', Cartia parti ya'huërin. Co'huara pa'pin chiminyátërasohuë', chiminin. Hua'huatërinso ninanoquë chachin naporin. ²⁹ Apranso', Sarai manin. Nacoronta', Mirica manin. Miricaso', Aran hui'nin. Inaso', a'nara caipayain ya'huëtërin, Isca itopiso'. ³⁰ Saraiso co hua'huana'pihuë ni'ton, co hua'huaninhuë'.

³¹ Tariso', Orë ninano quëran pipirin. Cartioro'sa ya'huërin quëran pipirahuaton, Canaan parti chinoton, pa'nin. Hui'nin Apran itopiso Sarairë chachin quëparin. Naporahuaton, shionta Noto itopiso quëparin. Pa'sapirinahué', Aran ninanoquë canconpachinara, inaquë quëparitonpi.

³² Inaquë ya'huëaso!', Tariso chiminin. Cato pasa a'natërápo pi'ipitaso chiminin huachi.

12

Piyapinënpita shimashonën nicacaso marë' Yosëri Apran acorinso'

¹ A'na tahuëri Siniorori Apran itapon: "Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. Quëmopinënpita, tataparin ya'huërinso no'pa', inapita patëquë'. A'na no'pa' carinquën a'notaranquën. Inaquë ya'huëconquë huachi. ² A'na tahuëri ca

nohuanto, shiparinpita panca nacion ocoiaponá. Carinquén catahuamiataranquén. Inapotarancuén ni'ton, sacóshin nahuinaran. Naporahuaton, quémá quéran a'napitanta catahurarahué. ³ Inpitasona noya nicaténén catahuahuachinén, carinta inapita inapotarahué. Inpitasona co huachi noya ya'huécamaso maréhué' sha'huitohuachinén, carinta inapita napotarahué. Quémá quéran, ya'ipi piyapi'sa nisha nisha nipisopita catahurarahué," itérin.

⁴⁻⁶ Apranso Yoséri sha'huitérinso chachin, Aran ninano quéran pipirin. Canaan parti paacaiso maré' pipirin. Canchisè shonca a'natérápo pi'ipitaso napoarin. Sa'iné chachin pa'nin. Sa'inso', Sarai itopi. Apin Noto itopisonta', quéparin. Ya'ipi ma'shanénapitaré chachin pa'pi. Piyapinénapitanta quémapi'sa', sanapi'sa asacatacaiso maré' Aranqué pa'anpiso', quépapi. Ya'ipi quiquipi. Canaan parti canconpachinara, Apranso piyapinénpitaré chachin ya'ipi ina no'pa' pa'tatona', pèntontopi. Siquimo ninanoqué huaré' canconpi. Inaqué panca insina nara ya'huérin. Ya'huéhuano'sa mamanshinéna moshapiqué ni'ton: "Mori insina," itopi. Ina parti naporo canano'sa ya'huéapi. ⁷ Inaqué Siniotori, Apran ya'notahuaton, itérin: "Ya'ipi iso no'pa', shiparinpita quétarahué hua'anéntapona'," itérin. Naporo chachin Apran Sinioro chinotacaso maré' a'nara artaro ninin. Inaqué ya'notérin ni'ton, chinotérin.

⁸ Ina quéran motopiro'sa parti pa'pi. Ina motopiro'saso', Pitiri ninano quéran, pi'i pipirinsó parti quéparitérin. Inaqué nē'meté péiro'sa otépi ya'huécaso maré'. Pitiri ninanoso', pi'i ya'coninsó parti acorahuatona', Ai ninanonta', pi'i pipirinsó parti acopi. Ina huancánachin ya'huépi. Inaqué naquéranchin Apran Sinioro chinotacaso maré' a'na ya'huéré' artaro niantarin. ⁹ Ina piquéran Apran piyapinénpitaré chachin paantapi. Oshaquéran pa'sápatona', Ni'quipi parti canconpi.

Apran Iquipitoqué pa'ninso'

¹⁰ Naporo tahuéri'sa ina parti panca tanarotopi. Napoaton Apran piyapinénpitaré chachin Iquipito parti yacapatacaiso maré' pa'pi. Ya'huépiqué co manta capacaiso ya'huérinhué' ni'ton, inatohua pa'pi. ¹¹ Iquipito no'paqué ya'caritohuachina Apranso', Sarai itapon: "Ni'qué', quémaso téhuénchachin noyápiroyanchinquén. ¹² Iquipitoro'sa ni'pachinén noyaponén nimara: 'Isoso quémapi, paso sanapi so'in, ta'tona', caso tépaponaco. Quémaso nipirinhué', macainénquénso maré' co tépaponénhué'. ¹³ Napoaton ama quéma na'in quéran tépainacoso maréhué': 'Isoso yo'yohué', téqué', topirahué," itérin.

¹⁴ Iquipito no'paqué Apran camahuachina, Iquipitoro'saso Sarai ni'sahuatona', pa'yatopi: "Ma noyápiroyanchincha paya," topi. ¹⁵ Iquipito copirnosó, "huaraon" itopi. Ina catahuapisopita hua'ano'santa', Sarai ni'pi. Ni'sahuatona', noyápiroyanchin nininsó hua'anéna sha'huitonpi. Natanahuaton huaraonso': "Quéshico," ténin. Napoaton Saraiso', ina péinénqué quépapi. ¹⁶ Sarai maré' huaraonso', Apran pa'pi payarin. Nani ma'sha topinan quétérin. Ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', camiyoro'sa', moraro'sa', inapita quétérin. Naporahuaton piyapinénpita camaicaso maré' quémapi'sa', sanapi'sa', quétérin.

¹⁷ Napoaponahué', Sarai na'inin ni'ton, Yoséri huaraon ana'intérin. Sa'in, hui'ninpitare chachin chiniqué canio quéran ana'intérin. ¹⁸ Napoaton Apran amataton, itapon: "¿Oppoatonta napotéranco? ¡Iso sanapi sa'an nipirinhué', sha'huichitonco pora! ¹⁹ 'Oshihué' ténanso maré', cari shimanahué. ¡Ma'tana sa'an, macaton quépaqué huachi!" itérin. ²⁰ Napotahuaton piyapinénpita

camairin: “¡Apran, sa'inë chachin ocoico pa'in. Ma'shanënpitanta quëpa'in!” itërin.

13

Apran, Notorë' nia'popiso'

¹ Apranso sa'inë chachin Iquipito quëran pipirin. Ma'shanënpitarë chachin Niquipi parti huënantatona ya'huëinantapi. Apin Noto itopisonta', inarë chachin huënantarin. ² Apranso', notohuaro' oro, prata, pë'tahuaro'sa', inapita ya'huëtaton pa'pi ma'huan. ³ Niquipi parti quëran oshaquëran pa'sápatona', Pitiri ninanoquë huarë' huëinantapi. Ina quëran paantarahuatona', i'hua ya'huërinquë chachin ya'huëinantapi. Pitiri ninano', Ai ninano', inapita ninanoro'sa huáncana ya'huëinantapi. ⁴ I'hua artaro nininguë chachin, Sinioro chinotaantarín. ⁵ Notonta', apin pochachin pa'pi ma'huan. Notohuaro' ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita ya'huëtërin. Piyapinënpitanta na'a ya'huëtërin. ⁶ Nipirinhüë', notohuaro' pë'tahua ya'huëtöpi ni'ton, co huachi pasto nanirinhüë pë'tahuaro'sa capacaiso'. Napoaton co huachi nanitöpihuë cato chachin inaquërächin ya'huëcaiso'. ⁷ Apran pë'tahuanën a'paipisopita, Noto pë'tahuanën a'paipisopitarë', pasto niapiratatona yánino'huipi. Naporoso', canano'sa', huirisiro'sa', inapitanta inaquë chachin ya'huërapi.

⁸ Napoaton a'na tahuëri Aprani Noto itapon: “Canposo', quëmopinpo niné'. Co campo capini nino'huicaso ya'huërinhuë'. Co piyapinënpopitanta', nino'huicaiso ya'huërinhuë'. ⁹ Niquë niquë nipachin, ya'huëa'a. Ni'quë'. No'paso panca ya'huërin. Insëquësona ya'huëcamaso marë' nohuantëranquë, quëma huayonquë'. Pë'natë parti huayonpatan, caso pëtëtë parti pa'sarahüë. Pëtëtë parti huayonpatan, caso pë'natë parti pa'sarahüë,” itërin. ¹⁰ Natanahuaton Notoso', motopia'hua quëran, Cortanii' yonsan noyarotomarinso nocorin. Sohuaro ninano'huacuë huarë' notërinso' icanin. Inaquëso', notohuaro' i' ya'huërin ni'ton, pa'pi noyaro'pa' ninin. Sinioro sha'tërinquë pochin ni'ton, Iquipito no'pa' pochin ninin. (Ina pochin iráca ina no'pa' nipirinhüë', co'huara Siniorori Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa ata'huanchátërasohüë', naporin.) ¹¹ Ina ni'sahuaton, Notoso ya'ipi ina no'pa' huayonin. Inaso no'pa', pi'i pipirinsö parti ya'huërin. Inapoatona', Apran Notorë' nia'popi. ¹² Apranso', Canaan parti quëparitërin. Notoso', Cortanii' yonsan ninanoro'sa parti ya'huëconin. Sotoma ya'cariya ya'huëconin. ¹³ Inaquëso', ya'huëhuano'sa pa'pi co noyahuë' nipi. Inapoatona oshahuani ni'ton, Yosëri no'huípiro ni'nin.

¹⁴ Noto pa'pachina, Siniorori Apran ya'notaton itapon: “Huaniran quëran ya'ipi parti notëtëquë': Pë'natë parti, pëtëtë parti, pi'i pipirinsö parti, pi'i ya'coninsö parti, ya'ipi inaquëpita notëtön, noya ni'quë'. ¹⁵ Ya'ipi no'pa' ni'nanso', carinquën hua'anëntacaso marë' quëtëranquën. Quëmari hua'anëntomiataran. Naporahuaton, shiparinpitarinta hua'anëntomiatapona'. ¹⁶ Ca nohuaton shiparinpita pa'pi notohuaro' na'amiatapona'. Mo'shi co pichicasohüë' ninin. Inapochachin shiparinpita na' onpo pichicasohüë' na'apona'. ¹⁷ Iporaso', paaton ya'ipi iso no'pa' pa'tëquë'. Itohua itohua pa'tëquë'. Carinquën quëtëranquën ni'ton, inapotëquë',” itërin.

¹⁸ Ina natanahuaton, Apranso piyapinënpitarë chachin në'mëtë pëiro'sa ótënpiso mapi. Masahuatona', insina nararoquë pa'pi. Inaquë pa'sahuatona', ya'huëconpi huachi. Ina nararoso', Mamiri itopisara hua'anëntërin. Ipron ninano ya'cariya inaso'. Inaquë Apran Sinioro chinotacaso marë' a'na artaro niantarin.

14

Aprani Noto nicha'érinso'

¹ Naporó' Misopotamia parti: Sinaro ro'téquë, Amarahuiro itopiso' copirno nizarin. Irasaro ro'téquënta', Arioco itopiso copirno nizarin. Iran ro'téquëso nipirinhüé', Quitaraomiro itopiso copirno nizarin. Coimo ro'téquënta', Titaro itopiso copirno nizarin. ²⁻³ Inapitaso', isopita a'natérápo copirno'saré', niinimicotatona niahuérápi: Pira, Pirsá, Sinapo, Simipiri, inapita itopisoaré' niahuérápi. Piraso', Sotoma ninano copirno. Pirsanta Comora ninano copirno. Sinaposo nipirinhüé', Atoma ninano copirno. Simipirinta Sipoin ninano copirno. Pira ninanoa'hua copirnonta', inapita catahuanin. (Pira ninanoa'huaso', Soaro itopi anta'.) Inapitaré', a'natérápo copirno'sa', Sitin motopiana itopiqué, sontaronénapita yontonpi ahuétacaiso maré'. Inaso motopiana, Chimirii' maré parti quëparitërin. ⁴ Ina nápo copirnoró'sa chachin Quitaraomirori iráca canaton, shonca cato pi'ipi camairin. Napoaponahué', ina pi'i niantarinquë a'natérápo copirnoró'saso napopináchin yonquiatona', Quitaraomiro yaahuépi huachi. ⁵ Ina pi'i huëantarinquë Quitaraomiroso', cara copirno catahuaninsopitaré chachin, huëantarin. Asotaroto Carnain parti hué'sahuatona', nihuaimoro'sa canaipi. Ina quëran sosiro'sa ya'huéré', An ninanoquë ya'huépisopita canaantapi. Imiro'santa', Sapiquiritain ninanoquë canaantapi. ⁶ Orioro'santa Sëir motopiro'saquë canatona', Ir-paran ninanoquë huaré' imapi. Ina ninanoso', inotéro intonquë ya'huërin. ⁷ Quitaraomiroso cara copirno catahuaninsopitaré chachin tahuëréantarahuatona', In-mispa ninanoquë canquipi. Ina ninanoso', Catisé itopi anta'. Huëantapona pochin amaricoro'sa ya'huërinso parti tiquitëriapi. Naporahuaton amororo'santa', Asison-tamarquë ya'huépisopita inapotopi.

⁸⁻⁹ Naporiatona', Sitin motopianaquë canquipi huachi. Naporó' Sotoma, Comora, Atoma, Sipoin, Pira, inapita ninanoro'sa copirnonénaso', inaquë pa'mapi. Sontaronénapitaré chachin pa'mapi. Inaquë inapita a'natérápo copirnoró'saso', Quitaraomiro, catahuaninsopita, inapitaré' niahuépi huachi. ¹⁰ Ya'ipi Sitin motopianaquë, notohuaro' to'ni pochin nininó' posoro'sa ya'huërin. Naporó' quira nipachinara, Sotoma, Comora, inapita copirno'sa', piyapinénapitaré chachin ta'api. Ta'apirinahué', ina posoro'saquë anotopi. A'napita cara copirnoró'saso nipirinhüé', motopiro'sa ta'atopi.

¹¹ Canatoro'saso', Sotoma, Comora inapita ninanoro'saquë ya'conpi. Inaquë ya'conatona', cosharó', ma'sharó'sa pa'ton nininsopita, inapita ya'ipi macatona quiquipi. ¹² Sotomaquë, Apran apin Notonta', ya'huërin ni'ton, inanta quëpapi. Ya'ipi ma'shanënpitaré chachin quëpapi. ¹³ Napoaponahué', a'nara quira quëran cha'érahuatón, Apran sha'huitapon pa'nin. (Apranso', iprio* piyapi itopi.) Naporó' inaso', Mamiriri hua'anëntërinso insina nararoquë ya'huërarin. Mamiriso', amoro piyapi. Iin mashonënpitaso': Aniri, Iscoro, inapita. Inapitaso' Apran payatona', catahuapi.

¹⁴ Apranso apin quëpapiso natantahuaton, piyapinënpita natëtono'sa nipiso huayonin. Inapitaso', pëinënquë chachin hua'huatatona so'sopiso'. Ay-ontonpachina, cara pasa shonca posa quëmapi'sa ya'ipiya quëran icanpi. Inapitaré', Apran pa'nin copirno'sa imacaso maré'. Tano ninanoa'huaquë huaré' imarin. ¹⁵ Pa'sahuatona', inimicoro'sa quënanconpi. Yono tashi nisahuaso', ya'copirahuatona', ahuépi. Copirnoró'sa canarahuatona', imapi. Opa ninanoquë huaré' imapi. Ina ninanoso', Tamasco ninano quëran norti

* **14:13** Ipriso': Nisha nisha taponá ina pochin nohuitopi. Co nitotëréhuahué' ma'chachinsona tapon napopiso'. A'naquënsó: "Ipiri shinpita ni'ton, napo nohuitopi," topi.

parti quëparitërin. ¹⁶ Inapoatona', ya'ipi ma'sha quëpapiso' matopi. Nontonta nicha'ërahuatona', ya'ipi ma'shanënpitanta quëpatopiso', mataantarin. Naporahuaton, na'a piyapiro'sa nicha'ërin. Sanapi'santa quëparapirinahuë', nicha'ërin.

Miriquisori Apran nacapirinsó'

¹⁷ Apransó' Quitaraomiro canarin. Cara copirno catahuarinsopitarë chachin canarin. Inapita canarahuaton huënantarin. Huëntaso', Sotoma copirnorí nacapirin. Sapi motopianaquë nacapirin. Inaso', "copirno motopiana," itopi anta'. ¹⁸ A'na copirnorinta', Apran nacapirin. Inaso', Miriquiso itopi. Sarimoquë copirno ya'conahuaton, corto hua'an niman-tarin. Yosë chini chiniquën nanantërinso marë' sacatërin. Inaso Apran a'carahuaton, huinonta o'shitërin. Piyapinënpitanta', a'carin, o'shitërin, napotërin. ¹⁹ Nani a'carahuaton, Miriquisori Apran iso pochin sha'huitërin: "Yosë chini chiniquën nanantërinso', catahuainquën. Inaso', pi'iro'të', isoro'pa', inapita acorin.

²⁰ ¡Ma noyacha Yosëso chini chiniquën nanantërin paya! itahua'. Ina nohuanton, inimicorënpita minsëran," itërin.

Naporo Aprani inimicoro'sa ma'sha matërinso', shonca quëran a'nara Miriquiso quëtërin. Inaso', diesmo itopi.

²¹ Ina piquëran Sotoma copirnorí, Apran itapon:

—Piyapi'sara' quëtoco, ya'huërë' ma'shaso', quëmari maquë', itërin.

²²⁻²³ Napotopirinhüë', Apraniso' itapon:

—Yosë chini chiniquën nanantaton, pi'iro'të', isoro'pa', inapita acorin. Ina ni'sárinco ni'ton, co pi'shi tëranta', co sapatë nonin tëranta caora marë' macapohuë': "Cari, Apran ama'huanahuë." Ama tëcamaso marëhuë', co macapohuë'. ²⁴ Caso caora marë' co manta nohuantërahuë'. Piyapinëhuëpita ca'pisoichin tëhuëchinso', nani matatë pochin nitëranquën. Naporahuaton, Aniri, Iscoro, Mamiri, inapitanta ahuëta'huaso', catahuarinaco. Inapita tëhuëchinso' ma'sha mapiso', onpoptiana macacaiso ya'huërin, itërin.

15

Yosë, Apranë anoyatërinso'

¹ Ina piquëran Siniororí, Apran ya'notërin. Co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin nontërinso' natanin:

—Apran, ama të'huaquësöhuë', carinquën pa'poyaranquën. Panca acanamiataranquën, itërin. ²⁻³ Napotopirinhüë', Apraniso' itapon:

—Sinioro. Quëmaso Yosënuën. Panca acanamiatopirancohuënta', co hui'nahuë ya'huëtërincohuë' ni'ton, topinan quëran nisarin. Co a'naya tëranta hui'nahuë quëtërancohuë' ni'ton, piyapinëhuë Irisëro itëraisó ya'huërëtaaponco. Inaso Tamasco piyapi nipirinhüë', chiminpato ya'huërëtaaponco, itërin.

⁴ Siniororiso nipirinhüë', itapon:

—Co ina ya'huërëtaaponquënhüë'. Hui'nán chachin ya'huërëtaaponquën, itërin.

⁵ Itahuaton, në'mëtë pëinën quëran ocoirin. Ocoirahuaton, sha'huitërin:

—Pi'iro'të në'përahuaton, tayoraro'sa pichiquë'. Nanitohuatan pichiquë'.

Ina nápo shiparinpita ya'huëtëranquën, itërin. ⁶ Naporinso natanahuaton: "Yosë no'tëquën nontërinco," tënin Apran. Naporinso marë' Siniororí nóya ni'nin huachi. ⁷ Napoaton itapon:

—Caso Sinioroco. Orë ninano quëran ocoiranquën. Inaquëso cartiaro'sa ya'huërin. Iso no'pa' quëtëranquën hua'anëntomiatacaso marë', itërin.

⁸ —¿Onporahuatota hua'anëntomiata'huaso nitotapo? tënin Apran.

⁹—A'nara ohuaca', a'nara capra, a'nara carniro, inapita cara pi'ipitopiso' quëshico. Naporahuaton, a'nara nêpê', a'nara pêtahua nêpêa'hua', inapitanta quëshico, itêrin Yosëri. ¹⁰ Aprani, inapita ma'sharo'sa Yosë quëshirin. Têparahuaton huancánachin nichatêra'piarin. Nichatêrinsopita, cato panshinquë ya'carisha acorahuaton, anotêra'piarin. Inairaro'saso nipirinhüë', co nichatêrinhuë'. ¹¹ Ma'sha têparinsopita, capita marë' tamëro'sa o'mapirinhüë', Apraniso a'parárin.

¹² Nani tashiahuachina, Apranso' noyá huë'ëtêrin. A'nanaya pa'pi tashirori imotêrin ni'ton, têt'huatêrin. ¹³ Naporo' Siniorori itapon:

—A'na tahuëri shiparinpita, nisharo'sataquë yacapatapona'. Inaquë piyapitatona', camaiyapona'. Aparisitapona'. Catapini pasa pi'i inapoapona'. ¹⁴ Cariso nipirinhüë', aparisitêrinsopita ana'intarahüë'. Ina piquëran shiparinpita, noya cha'ëpona'. Ma'huanos'a pipipona'. ¹⁵ Quëmaso nipirinhüë', noyá mashoya nicama huarë' chiminapon. Co parisitaranhüë'. Inapoaton shimashonënpita quënancoanan. ¹⁶ Catapini shinpita huënton, ya'huërin piquëran, shiparinpita isëquë chachin huëntapona'. Amororo'sa co noyahuë' nipiso', co aquëtê huarë' nishátêrinhüë'. Napoaton naporo tahuëri'sa huarë' ana'intarahüë huachi.

¹⁷ Nani tashihuachina, a'nanaya orno conai' tomontárinso ya'norin. Naporahuaton, panca yanatëtê pochin pën orótahuaton, ma'sharo'sa nichatêrinsopita huáncana, na'huërin. ¹⁸ Naporo tahuëri chachin, Sinioro Apranë anoyatêrin. Anoyatatón itapon:

—Shiparinpita iso no'pa' quëtarahuë: Iquipito i' quëran huarë' Iopiratisii' pancai'pa', hua'anëntopiso naniarin. ¹⁹⁻²¹ Iporaso': Quiniro'sa', sinisëro'sa', catomono'sa', itiro'sa', huirisëro'sa', nihuaimoro'sa', amororo'sa', canano'sa', quiriquiro'sa', quiposoro'sa', inapitari iso no'pa' hua'anëntapi. Hua'anëntapirinhüë', quëma shiparinpita quëtarahuë, itêrin.

16

Ismairo nasitêrinso'

¹ Sarai co hua'huaná'pihuë ni'ton, co Apran hui'nahuaninhüë'. Napoaponahuë', Saraiso a'nara cosonanën ya'huëtêrin. Inaso iquipitoron. Acara itopi. ² A'na tahuëri Saraiso', so'in itapon:

—Ni'quëchi, Sinioro co nohuantêrinhuë ni'ton, co hua'huanahuë'. Napoaponahuë', cosonanëhuë acoanchinquën topirahuë. Taponá inaso', hua'huaná'pi nisápirinhüë'. Hua'huanpachin cari masarahuë hua'huahuë pochachin nicacaso marë', itêrin.

Napotohuachina, Apranta nohuantêrin. ³ Naporo chachin Saraiso', Acara masahuaton, so'in acóantêrin. Nani shonca pi'ipi Canaan parti ya'huapona pochin, napopi. ⁴ Shiarahuaton Acaraso', cayorin huachi. Inaporahuaton, hua'anën nocanin. Nocanaton, co yanatêrinhuë'. ⁵ Naporo' Sarairi Apran itapon:

—Quëma têhuëran ni'ton, Acara nocaninco. Cari chachin acoantopiranquënhüë', iporaso' hua'huanaton, nocaninco huachi. Sinioro chachin inquënposona têhuërëso' anitochinpo': Quëma têhuëmaranquë, ca a'na napomaraco, itêrin. ⁶ Napotohuachina, Apraniso' itapon:

—Ni'quë', cosonanënso', natëinquënso ya'huërin. Ma'sona nohuantêranso' nitëquë', itêrin.

Naporo quëran huarë' Saraiso', Acara pa'pi aparisitërin. Napoaton, inaso ta'arin huachi. ⁷ Ta'apirinhüë', Sinioro anquëninëni* inotëro parti quënanin. Shor iraquë i'sha pipirinsó' ya'cari', quënanin. ⁸ Quënanahuaton, natanin:

—Quëmaso' Acaranquën, nohuitëranquën. Sarai cosonanënquën. ¿Intoparanta huëcaton, intopata pa'saran? itërin.

—Patronanëhuë Sarai itopiso' ta'ananpiarahüë, tënin Acara. ⁹ Naporo' Sinioro anquëninëni, itapon:

—Naquëranchin patronanën paapantaquë'. Ma'sona camairinquënsopita, natëquë', itërin. ¹⁰ Napotahuaton itaantarín:

“Ca nohuanto, hua'huayátërahuë amiparinpita ya'huëtarinquën.

Co pichicasohüë' na'apona'.

¹¹ Ipora cayoranso', quëmapia'huaya huaiyaran.

Huaihuatan, Ismairo itëquë'.

Co napion ancantaton na'nëranso',

Sinioro nataninquën ni'ton, ina nininën acotëquë'.

¹² Mashotohuachin, tanan cahuario pa'pi notëraya pochin nisarin.

Ya'ipiya inimicotarin. Inanta', ya'ipiya quëran, inimicotapona'.

Quëmopinënpitari co quë'yapirinhüë',

inahua notënanquë chachin ya'huapon,” itërin.

¹³ Siniorori nontërin ni'ton, Acaraso' pa'yanënquë tapon: “¿Yosë chachin nontaporahuë co chiminhüë ti?” tënin. Ina yonquiaton, iso pochin Sinioro nohuitërin: “Nícatonco, catahuarincoso Yosë,” itërin. ¹⁴ Napoaton inaquë

poso ya'huërinsona'ta, “Nanpíton, ni'sárinco'so' posonën,” itopi. Ina pososo', Catísë ninano', Piriti ninano', inapita ninanoro'sari ahuananapirin.

¹⁵⁻¹⁶ Acaraso' anquëni natërahuaton, patronanënquë chachin paantarín. Tahuëri nanihuachina huairin. Apran posa shonca saota pi'ipitaso', hui'nin nasitarín. Nasitohuachina, Ismairo itërin.

17

Marca niacotacaiso' camaitërinso'

¹ Apran iscon shonca iscon pi'ipitaso', Siniorori ya'notahuaton, itapon:

—Caso Yosëco, ya'ipi nanitaparahuë. Natëtonco, nohuantërahuësoráchin niquë'.

² Napoatuatan, quëmarë'co anoyatarahuë. Ca nohuanto, hua'huayátërahuë shiparinpita ya'huëtarinquën, itërin. ³ Naporo' Apranso', isonin. Isonin quëran, no'paquë huarë' monshomarin. Inapoaso Yosëri sha'huaitaantarín:

⁴ —Ni'quë', iso pochin quëmarë'co anoyatarahuë. Quëmá quëran na'a naciono'sa pipiarin. ⁵ Naporahuaton, co huachi Apran itaponënhüë'.

Ipora quëran huarë' Apraan itaponën. Ca nohuanto na'a naciono'sa quëmá quëran pipipona ni'ton, ina pochin nohuitaponën. ⁶ Carinquën

catahuaranquën ni'ton, notohuaro' shiparinpita ya'huëtarinquën. A'naquën shiparinpita, copirno ya'conapona'. A'naquëonta', naciono'sa ocoiapona'.

⁷ Quëmarë'co ipora nani anoyatërahuë. Shiparinpitarë'conta a'na tahuëri anoyatarahuë. Yosënenco ni'to, catahuaráponquën. Shiparinpitanta inapotápo. ⁸ Ya'ipi Canaan no'pa' ipora ya'huëranquë, hua'anëntacaso marë' quëtarinquën. Shiparinpitanta iso no'pa chachin hua'anëntomiatapona'. Inapitanta', casáchin chinotaponaco, itërin.

⁹ Napotahuaton, taantarín:

⁹ Napotahuaton, taantarín:

* **16:7** Sinioro anquëninën topachina: Yosë chachin tapon naporin.

—Napoaponahuë', quëmarë'coso nani anoyatërahuë ni'ton, natëco. Inapochachin shiparinpitanta natëinaco. ¹⁰ Ina pochin canpitarë'co anoyatërahuë. Canpitanta anoyatërehuaso yonquicamaso marë' ya'ipi quëmapinquëma', marchahuanamaso ya'huërin. Naporahuaton, ya'ipi shiparinpitanta inachachin natëina'. ¹¹ Taparonëmaquë, sha'huëchin imorayatërinso', niyashitëtoco'. Inaporamaso', ayonquiarinquëma carë'quëma anoyatëramaso'. ¹² Ipora quëran huarë' ya'ipi quëmapinquëma ninamasopita, nasitërin quëran posa tahuëritapaso', marcanën acotoco'. Hui'namanta', inapotoco'. Piyapinëma nisharo'sa pa'antëramasonta inapotoco'. ¹³ Ya'ipinquëma niacotacaso ya'huërin. Co a'naya tëranta topinan nicamaso ya'huërinhuë'. Inapohuatama', canpitarë'co anoyatërahuëso', nonëmaquë chachin chiminamaquë huarë' ya'huëápon. ¹⁴ Nipirinhue', insosona co marcanën niacotohuachinhue', ya'huërama quëran ocoimiatoco'. Canpitarë'co anoyatërahuëso', co natërinhuë ni'ton, inapotoco', itërin.

¹⁵ Naporo chachin, Yosëri Apraan itaantarin:

—Sa'aonta' Sarai itopiramahuë', co huachi inapochin nohuitaramahuë'. Ipora quëran huarë' Sara* itapoma'. ¹⁶ Inanta noya nicato catahuarahue' ni'ton, hua'huararin huachi. Tëhuëchachin cari noya nicato inaparahuë. Na'a naciono'sa', ina quëran pipipona'. Ina quëran pipipisopita a'naquënso', copirno ya'conapona', itërin.

¹⁷ Napotohuachina, Apraanso isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton tëhuarin. Tëhuapon pochin yonquirin: "¡Pasa pi'ipitohuachinara, co huachi hui'nahuanpihuë'! ¡Saranta iscon shonca pi'ipitaton, co huachi onporonta nanitërinhuë hua'huacanaco!" tënin yonquinënuë. ¹⁸ Napoaton iso pochin Yosë nontërin:

—¡Ma'cha Sinioro sha'huitërancoso chachin Ismairo catahuaranhuë paya! itërin.

¹⁹ Yosëriso nipirinhue', itapon:

—Sa'anquë chachin hui'nahuanaran ta'to, napotaranquën. Hui'nan nasitohuachin, Isaco† itaran. Quëmarë'co anoyatërahuëso', inanta sha'huitarahuë. Sha'huitërahuëso chachin, shinpitanta catahuamiatarahuë. ²⁰ Ismairo marënta nontërancoso', nani natananquën. Inanta catahuarahue'. Ca nohuanto na'a hui'ninpita ya'huëtaapon. Ina quëran pipipisopita na'amiatapona'. Shonca cato hua'ano'sa nicacaiso' hui'nahuanapon. Ina shinpita quëran panca nacion pipipon. ²¹ Napoaponahuë' quëmaro'co anoyatato sha'huitëranquënsopitaso', Sara hua'huinquën nisarín. A'na pi' quëran, ipora tahuëri'sa pochin, Isaco nasitapon, itërin. ²² Apraan nontërinso tonitahuaton, Yosëso ina quëran pa'nin huachi.

²³ Naporo tahuëri chachin Apraanso', hui'nin Ismairo itërinso marca acotërin. Piyapinënpita pëinënuë chachin nasitopisonta', inapotërin. A'napitanta coriqinën quëran pa'aninso', acotërin. Ya'ipi quëmapi'sa Apraan pëinënuë ya'huëpisopita, marca niacotopi huachi. Yosë camaitërinso chachin nipi. ²⁴⁻²⁵ Apraan iscon shonca iscon pi'ipitaso', taparonën sha'huëchin yashitëtopi. Ismairona shonca cara pi'ipitaso', inapotopi. ²⁶⁻²⁷ Naporo tahuëri chachin ya'ipi quëmapi'sa nipisopita marca niacotopi. Apraan, Ismairo, inapita niacotopi. Piyapinënpitanta inapopi. A'naquën pëinënuë chachin nasitopi. A'naquënso', coriqinën quëran nisharo'sa pa'antërin. Ya'ipiya niacotopi huachi.

* **17:15** Saraso': Copirno hui'nin tapon naporin. † **17:19** Isacoso': Tëhuarinsó tapon naporin.

18

Sara hua'huanacaso sha'huitërinso'

¹ Insina nararo', Mamiriri hua'anëntërinquë Apraan ya'huëarin. Inaquë niso', Siniorori, ya'notaantarín. Camotëchin pochín nisapaso' ya'notërin. Nè'mètë pëinën ya'coananënquë huënsaso', napoarin. ²⁻³ Apraanso ni'pirinhuë', cara quëmapi ina notënanquë huaniapi quënanín. Quënanahuaton, a'naroáchin paaparin nontacaso marë'. Isonín quëran no'paquë huarë' monshorahuaton, itapon:

—Sinioro, pi'pian yanontëranquën. Ama na'huëtocosohuë'. ⁴ Canpita topatama', nipa'morantëcamaso marë' piyapinéhuë i'sha quëshiniquëma'. Inapoatoma', nara tashinantërinquë, na'yapoma pochín, chinototaco'. ⁵ Ya'huërahuëtaquëchin na'huëarama ni'quëhuarë', ma'sha tëranta capamaso quëshiniquëma'. Ina quëran chiniquën cancantatoma', paantamaso marë', itërin.

—Naporan ni'quëhuarë', inta nipachín, itopi.

⁶ Napotohuachinara, Apraanso nè'mètë pëinënquë ya'conahuaton, Sara itapon:

—Manorahuaton, cato shonca quiro pochín, noya noya tricoro'mo nininso' maquë'. Ina masahuaton, pan niquë', itërin. ⁷ Sa'in sha'huitahuaton, ta'arë'nachín ohuacaro'sa ya'huarínquë pa'nín. Noya noya nininso' toroa'hua huayonín. Huayonahuaton, a'nara piyapiné quëtërin. Quëtuhuachina, inaso' tëparahuaton a'naroáchin capacaiso marë' anpirín. ⁸ Ina a'capon pochín, ohuaca sho'shoi' atachirotopisonta', acotërin. Naporahuaton ohuaca sho'shoi' o'shitërin. Inapoaton, a'capon pochín ninararín pahantuahuachina acotacaso marë'. Ni'toro'sa nara tashinantërinquë coshatasoi naporín.

⁹ Nani coshatohuachinara, ni'toro'sari Apraan natanpi:

—¿Sa'anpo huachi? itopi.

—Ma'tana nè'mètë pëi acoana ya'huëarin, itërin. ¹⁰ Naporo' a'nari itapon:

—A'na pi'i quëran, nicaponquën huëantarahuë. Naporo' Sara hua'huanaton, hua'huin ipoarin huachi, itërin.

Napoasoi Saraso', ya'ipi nonpiso' natanárin. Apraan pinën quëran, nè'mètë pëi acoana, ya'coana pirayan natanárin. ¹¹ Apraan, Sara, inapitaso nani mashotopi. Saraso yaniton, co huachi onpo hua'huanchináchinhuë', ninín. ¹² Ina yonquiaton, co huachi huina cacotatonhuë', tëhuarin huachi. Tëhuapon pochín, yonquirín: “Inaporahuë naporín, noya cancanchitohuë'. Napoaponahuë', catocoi chachín nani mashotërai ni'ton, co quiyaso inapoasocoihuë' ayapoi,” tënin yonquinënquë.

¹³ Siniororiso nipirinhuë', Apraan itapon:

—¿Sara co tëhuacasohuë nipirinhuë', tëhuarin! “Nani paiyaco” ta'ton, ¿co natëtërinhuë' hua'huanacaso ti? ¹⁴ ¿Caso Sinioroco ni'to, ya'ipi nohuantërahuëso' nanitaparahuë nica'huaso! A'na pi'i quëran, nicaponquën huëantarahuë. Naporo' Sara hua'huanaton, hua'huin ipoarin huachi, itërin.

¹⁵ Sinioro naporínso natanaton, të'huantërinquë Saraso tapon:

—Co tëhuarahuë', tënin. Napoaponahuë', Siniorori itapon:

—Naporiranhuë', tëhuaranso' nitotërahuë, itërin.

Sotomaro'sa marë' Yosë nontërinso'

¹⁶ Nani coshatohuachinara, paantacaiso marë' ni'toro'saso' huanipi huachi. Sotoma ninanotaquëchin pa'sahuachinara, Apraani chi'yarín.

Nontaton patacaso marë' chi'yarín. ¹⁷⁻¹⁸ Papon pochín, Siniorsó' yonquiráarin. "Apraan quëran a'na tahuëri panca nación pipiárin. Naporahuaton ina nacionso', chiníquën nanantarin. Napoaton ma'sona yanínahuëso', sha'huita'huaso ya'huërin. Nani sha'huitërahuë ya'ipi nación'sa isoro'paquë ya'huërisopita, ina quëran catahua'huaso marë'. ¹⁹ Nani ina huayonahuë hui'ninpita, shinpita, inapita noya pënënacaso marë'. A'chintërahuësopita natëtona', noya nicacaiso marë' pënënarín. Inapohuachín, sha'huitërahuëso chachín quëtarahuë huachi," ténin yonquiatón. ²⁰ Napoaton, Siniorsó' itapon:

—Sotomaquë, Comoraquë, inaquëpita ya'huëpisopita, panca oshahuanpi. Inapoatona pa'pi co noyahuë' nahuinpi. ²¹ Napoaton inatohua pa'sarahuë. ¿Sha'huitërinacoso chachín ta'ma nisapi? ta'to, nitota'huaso marë' pa'sarahuë.

²² Cato ya'piso quëchitahuatona', Sotoma ninanoquë pa'pi. Apraanso nipirínhuë', Siniorsó' ninontacaso marë' quëparitërin. ²³ Napoaton ya'carirahuaton, natanin:

—Tëhuëpisopitasó' no'tëquën chachín ata'huantamaso ya'huërin. Co tëhuëpisopitasohuë' nipirínhuë', co inapotamaso ya'huërinhuë'. ²⁴ Tapon a'natërápo shonca ya'pi', co tëhuëpisopitasohuë' ninanoquë ya'huëpi. Ina nápo ya'huëpiso yonquiatón: ¿Co ninano nicha'ësaránhuë'? ²⁵ ¡Ama Siniorsó' napoquësóhuë'! ¡Tëhuëpisopita, co tëhuëpisopitahuë' co napopináchín oshahuanpiso pochín ana'intamaso ya'huërinhuë'! ¡Ama napoquësóhuë'! ¡Quëmaso', noya noya coisë ya'ipi isoro'pa' marë' ninan ni'tón, no'tëquënáchín ana'intamaso ya'huërin! itërin. ²⁶ Napotohuachina, Siniorsó' itapon:

—A'natërápo shonca co tëhuëpisopitahuë', Sotoma ninanoquë ya'huëhuachín, inapita nosoroato ya'ipi ina ninanoquë ya'huëpisopita nicha'ësarahuë, itërin. ²⁷ Apraanso nipirínhuë', naquëranchín nontaantarín:

—Quëmaso Yosënuquën, caso topinan piyapico niporahuë', naquëranchín nontaanta'inquën. Ama ina marë' no'huicosóhuë'. ²⁸ Catapini shonca a'natërápóra' co tëhuëpisopitahuë' nanihuachina', a'natërápo pahuaninsó' marëáchín, ¿ya'ipi Sotomaquë ya'huëpisopita, ata'huantapon ti? itërin.

—Catapini shonca a'natërápo tëranta co tëhuëpisopitahuë' ya'huëhuachina', co ninano ata'huantarahuë', itërin.

²⁹ —Tapon a'catapini shoncara', co tëhuëpisopitahuë' ya'huëpi, taantarín Apraan.

—Ina napoya tëranta ya'huëhuachinasó', co ata'huantarahuë', ténin Yosë. ³⁰ Apraanso nipirínhuë', naquëranchín Yosë nontaantarín:

—Inachín inachín nontápiranquënhuë', ama ina marë' no'huicosóhuë' topirahuë. Tapon cara shoncara' ya'huëpi, itërin.

—Cara shoncaya tëranta ya'huëhuachina', co ata'huantarahuë', itërin.

³¹ —Tëhuëchachín caso Siniorsó' co natantonhuë' pochín nontáranquën. Cato shoncara', co tëhuëpisopitahuë' ya'huëhuachina': ¿Onpoaranta'? itaantarín.

—Cato shoncanta co tëhuëpisopitahuë' ya'huëhuachina', co ninano ata'huantarahuë', itërin Yosëri.

³² Apraani naquëranchín nontaantarín:

—Iporaíchín Siniorsó' nontaantaránquën. Ina quëran co huachi apiponquënhuë' ni'tón, ama no'huicosóhuë'. Shoncaíchín co tëhuëpisopitahuë' quënanpatan: ¿Onpoaranta'? itërin. Napotohuachina, Siniorsó' itaantarín:

—Shoncaya tëranta co tëhuëpisopitahuë' ya'huëhuachina', co ninano ata'huantarahuë'. ³³ Apraan nontërinso toquitahuaton, Siniorsó' pa'nin huachi. Apraanta', në'mëtë pëinënuquë'pa' panantarín.

19

Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita ata'huantërinso'

¹ Nani yatashirahuaso', cato anquëniro'saso Sotoma ninanoquë camapi. Ninano ya'coanaquë chachin Noto huënsaso', camapi. (Inaquë ya'huëhuano'sa niyontonpi ma'sha yonquiatona anoyatacaiso marë'.) Cato ya'pi canquipiso quënanahuaton, paaparin nontapon. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorin. ² Noshorin quëran itapon:

—Caso siniororo'sa piyapinëma pochinco. Huëco pëinëhuëquë onpopi-onta huë'ëcamaso nohuantoco'. Inaquë nanitërama nipa'morantëcamaso'. Tashiraya yapa'patama paantaco', itërin. Napotopirinhue', inapitaso co nohuantopihue'.

—Naporinchi paya. Napopiranhue' co nohuantëraihue'. Caniquë tëranta noya huë'ëpoi, itopi. ³ Napotopirinhue', Notori naquëranchin naquëranchin sha'huitohuachina, napoin quëran pëinëquë pa'pi huachi. Canconpachinara, noya cosharo nitërin. Pan co ahüëpocatopinanhue' anpitanon, inapitarë' acotohuachina, ni'toro'sa coshatopi huachi.

⁴ Napoaponahuë', co'huaa chinochâtërasoihue' ya'ipi ya'huëhuano'sari Noto pëinën tancapitopi. Hui'napiro'sa quëran, mashoro'saquë huarë' yamoipi. ⁵ Noto no'huitona', chiniquë'n nontipi:

—¡Quëmapi'sa pëinëquë canquipiso! ¿Intopata ya'huapi? ¡Ocoiquë tëcari'! itopi. ⁶⁻⁷ Naporo' Notoso' pëinën noyá oncotahuaton, inapita nontapon pipirin.

—Ama iyaro'sa napocosohue', pa'pi co noyahuë' yonquirama'. ⁸ Cato hui'nahuëpita nano'sa co quëmapiri së'huayâtërarinsohue', ya'huëtërinco. Inapita nipachin ocoichinquëma', nohuantëramaso' nitoco'. Isopita quëmapi'saso nipirinhue', ama napotocosohue'. Cari përarahuë pëinëhuëquë ya'conquipi ni'ton, napotaranquëma', itërin. ⁹ Inapitariso nipirinhue', itapona':

—¡Po'shaquë quëmaso! Nisha piyapinquë'n niponahuë', ¿yacamairancoi ti? ¡Iporaso huachi inapita quëran na'con na'con, quëma nitarainquë'n! itopi. Napotatona', Noto ahüërapí. Pëinën ya'coananta', yapaparapitopi huachi.

¹⁰ Napoaponahuë', ni'toro'sari Noto mapi. Masahuatona', acoana po'mopi. Napotatona', ya'coana oncotaantapi. ¹¹ Naporo chachin piyapiro'sa aipiran nisapisopita, a'naroáchin asomarayapi huachi. Hui'napiro'sa quëran, mashoro'saquë huarë' ya'ipi somarayapi. Ina nipirinhue' tëranta', amiai huarë' ya'coana yonípi.

¹² Naporo' ni'toro'sari, Noto itapona':

—¿Ya'huëtërinquë'n aquëtë' huarë' quëmopiro'sa isëquë? Hui'nanpita quëmapi'sa', sanapi'sa', mi'sëro'sa nicacaiso nipisopita ya'ipi inapita, iso ninano quëran ocoiquë'. Ocoiaton áquë quëpaquë'. ¹³ Iso ro'të ata'huantarai ni'ton, quëpaquë'. Iso ninanoquë pa'pi co noyahuë' nipiso', na'a piyapi'sari Sinioroquë sha'huirapipi. Napoaton, ata'huanta'huaiso marë' a'parincoi, itopi.

¹⁴ Napotohuachinara, Notoso mi'sënpita nicacaiso nipisopita sha'huitacaso marë' pa'nin:

—¡Manóton huëco pa'ahua! Iso ninano quëran pipia'ahua'. ¡Siniorori iso ninano ata'huantarai ni'ton, huëco pa'ahua'! itërin. Itopirinhue', co natëpihue'.

¹⁵ Nani tahuëri ya'cari nipachina, anquëniro'sari Noto itapona':

—¡Pashi tëquë! Sa'an, cato hui'nanpita, inapita masahuaton, iso ninano quëran ocoiquë huachi. Ninano ata'huantëraiquë, chimintama'.

¹⁶ Napotopirinhue', Notoso' co manorinhue' ni'ton, Yosëri nosoroaton,

yanicha'ërin. Napoaton anquëniro'sari, sa'inë chachin maimirarin. Hui'ninpitanta maimirarahuatona', ninano quëran cha'ëcaiso marë' ocoipi.

¹⁷ Ninano quëran nani pipihuachinara, a'na anquëniri itapon:

—¡Cha'ëcamaso marë' manóton ta'aco'! Ama pinëma parti tahuërcosohuë'. Pa'mia paco'. Ama ma'sha marë' tëranta iso motopianaquë chincicoshuë'. Cha'ëcaso nohuantohuatama', motopiro'sa parti ta'aco', itërin. ¹⁸⁻¹⁹ Notoriso nipirinhüë', itapon:

—¡Co Siniororo'sa topirahuë'! Tëhuëenchachin canpitaso', na'con catahuaramaco huachi. Noyanquëma ni'ton, nicha'ëramaco. Napoaponahuë', motopiro'sa parti ta'aca'huaso', co nanitarahuë'. Huancopi ni'soi', ayaro' icantatoncoi tiquihuachincoi. ²⁰ Ni'co', pasëyáqué a'na ninanoa'huaya ya'huërin. Inaquë tëhuëinchinso' noya paca'huaiso' topirahuë. Nohuantoco inaquë pa'i cha'ëca'huaiso marë'. ¿Co'ta inaso', co panca ninanoyahuë'? itërin.

²¹ Napotohuachina a'na anquëniri itapon:

—Nani natananquë'n nontërancoso'. Nohuantëranso chachin nisarahüë. Co ina ninanoso', ata'huantapohüë'. ²² Napoaponahuë', ¡manóton inatohua paco'! Inatohua canama huarë' Sotoma ninano ata'huantarai huachi. Napoaton ina ninanoso', Soaro* itopi. ²³ Nani tahuërihuachina Notoso', Soaro ninanoquë camarin. ²⁴ Naporo' Siniorori, pën o'nan pochin a'paimarin. Sha'pi mo'shirë chachin, a'paimarin. Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa aipi a'paimarin. ²⁵ Inapotaton, ata'huantërin. Ya'ipi inaquë ya'huëpisopitarë chachin ata'huantërin. Ina motopianaquë papotërinso'pitanta', ya'ipi tiquirin. ²⁶ Noto sa'inso' nipirinhüë', co Soaroquë camarinhüë'. Oshaquëran so'in imaquëiaponahuë', pinën parti tahuërehuachina, inaquë chachin yamora moto' taranaton, chimin.

²⁷ Tashiramiachin Apraanso', i'huara Sinioro nontërintaquëchin pa'nin.

²⁸ Ina quëran, Sotoma, Comora, inapita ninanoro'sa nocorin. Ya'ipi ina motopiananta nocomapirinhüë', ina ro'të quëran pa'pi huëhuëpiro conai pipirarin ni'nin. Panca orno quëran tomontërinso pochin, pipirarin. ²⁹ Ina pochin, ina motopianaquë ninanoro'sa Yosëri ata'huantërin. Noto yacapatërinso parti noyá ata'huantërin. Notoso nipirinhüë', co ata'huantërinhuë'. Apraan yonquiaton, cha'ëcaso marë' ina quëran ocoirin.

Moaporo'sa, amono'sa, inapita ya'huërinso'

³⁰ Inapita ninanoro'sa ta'huantopi piquëran, Notoso' të'huatërin. Të'huataton, Soaroquë ya'huëcaso co nohuantërinhuë'. Napoaton cato hui'ninpitare chachin motopiro'sa parti, ya'huëcaiso marë' pa'pi. Inaquë a'na motopi naninquë, cara chachin ya'huëpi. ³¹ A'na tahuëri paya paya nininsoari, caia'huain, itapon:

—Ni'quë caira. Ya'ipi parti sanapi'sa ya'huërinso', so'yatona hua'huanpi. Canposo nipirinhüë', isoporinquë quëmapi pahuanin quëran, co inapochináchinhüë' ninë'. Tataichin mini nipirinhüë', nani inanta mashotarin.

³² Napoaton, huëquë pa'a o'shitatë tëpaita'a. Inapotatë', hua'huampo ya'huëtiinposo marë' huë'ëpa'a, itërin.

³³ Naporo tashi chachin pa'pina huino o'shitomiatopi. Nani ano'pihuachinara, paninanso' pa'pin quëhuënaparin. No'pirahuë ni'ton, co nataninhüë' hui'nini quëhuënaparinso'. Co pa'ninso tëranta nataninhüë'.

³⁴ Tahuëriantarinquë paninanso', caya'huain itaantapon:

—Ni'quë caira, achin tashi caso tata quëhuënaparahüë. Quëma ya'huëre' quëhuënapacaso marë' ipora tashinta ano'pianta'a. Inapatë catonpo chachin tatanpo quëran tëranta hua'huasha ya'huëchinpo', itërin.

* **19:22** Soaroso': Pi'pira'huaya tapon naporin.

³⁵ Ninapotatona', naporu tashi naquëranchin pa'pina huino o'shitaantapi. Nani ano'pihuachinara, hua'hua nininso ya'huëré', pa'pin quëhuënaparin. No'pirahuë ni'ton, Notoso' co nataninhuë' hui'nini quëhuënaparinso'. Co pa'ninso tëranta', nataninhuë'. ³⁶ Inapoatona', cato chachin cayopi. Pa'pina quëran napopi. ³⁷ Paninanso' huaihuachina, quëmapia'huaya huairin. Inaso', a'shini Moapo† itërin. Iso quirica ninshitasoco huarë', ina ipora moaporo'sa ya'huërinso shimashonëna ninin. ³⁸ Hua'hua nininsonta huaihuachina, quëmapia'huaya chachin ya'huëtërin anta'. Inanta a'shini Pin-ami‡ itërin. Iso quirica ninshitasoco huarë', ina ipora amono'sa ya'huërinso shimashonëna ninin.

20

Apraan Apimiricorë naporinso'

¹ Apraanso', piyapinënpitarë chachin ya'huëapi quëran pipipi. Pipirahuatona', Niquipi parti paantapi. Quiraro ninanoquë canconahuatona', inaquë ya'huëcaiso marë' quëparitopi. Ina ninanso', Catisë ninano quëran Shor parti ira pa'ninso' huancana quëparitërin. ² Apraanso' inaquë ya'huapon pochin, Sara sa'in nipirinhue': "Oshihuë," toconin. Napoaton Quiraro copirno Apimirico itopisori yamanin. Camaito huachina, macacasó marë' Sara quëpatopi. ³ Napoaponahuë', naporu tashi chachin Yosëri huë'ënguë pënënin: "Quëmaso chiminanan. Sanapi mananso so'yahuan ni'ton, chiminamaso ya'huërin," itërin. ⁴ Apimiricoso', co Sara ichihuë'ëshátërarinhue'. Napoaton Siniro itapon: "Siniro co manta onporahuë ni'ton, co tëpaancoso ya'huërinhuë'. ⁵ Co'ta Apraan chachin naporin: 'Oshihuë,' ténin. Saranta': 'Yo'yohuë,' ténin. Cato chachin napopi ni'ton, co nitotatohuë manahuë'," itërin. ⁶ Napotohuachina, Yosërinta huë'ënguë chachin a'paniantarin: "Tëhuëenchachin co nitotatonhuë' naporan. Napoaton ca nohuanto co ichihuë'ëranhuë'. Carinquën ya'copiranguën ama oshahuanaton tëhuëtancoso marëhuë'. ⁷ Iporaso nipirinhue', so'in chachin quëtaantaquë'. Inaso pënëntona'pi ni'ton, quëma marë' nontarinco. Ama chiminamaso marëhuë', nontarinco. Co'so' quëtaantahuatanhuë', sa'an, hui'nanpita, inapitarë'quën chachin, ta'huantaran," itërin huë'ënguë.

⁸ Tahuërianpito huachina, Apimiricoso huënsëintarahuatón, piyapinënpita amatërin. Huë'pachinara, ya'ipi hua'narinso sha'huëtërin. Natanahuatona', piyapinënpitaso pa'pi pa'yanpi. ⁹ Ina quëran Apraan amatahuaton, itapon:

—¡Ma'huantacha nitapirancoihuë' paya! ¡Caso co maquë tëranta tëhuëtëranquënhue'! Quëmaso nipirinhue', napotatoncoi panca yaaoshahuanpirancoihuë'. Ca aoshahuanatonco, quëmopinëhuëpita, piyapinëhuëpita, inapita, na'inchitonhuë'. ¡Co naporëhuë'! ¹⁰⁻¹¹ ¿Ma'ta yonquiaton, napotopirancohuë'? itërin. Napotohuachina, Apraani itapon:

—Isëquëso', co manta Yosë natëpihuë'. Sa'ahuë matiinacoso marë' tëpaponaco caso', ta'to naporahuë. ¹² Naporahuaton Saraso', oshihuë anta'. Ina tataquëranchin nipirahuë', mamahuëi quëranso', nisha ninai. Napoaton cari manahuë. ¹³ Yosë chachin, tatahuë ya'huërin quëran pipicaso' camaihuachinora, sa'ahuë sha'huëtërahue': "Insëquë tëranta pa'nëhuaquë: 'Inaso yo'yo masho,' tëquë ta'a, itërahue,'" ténin Apraan.

¹⁴ Ina natanahuaton, Apimiricoso sa'in quëtaantarín. Naporahuaton, ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita quëtërin. Piyapinënpita camaicaso marënta': Quëmapi'sa', sanapi'sa', inapita quëtërin. ¹⁵ Ina quëtahuaton, itërin:

† 19:37 Moaposo': Pa'pin quëran ya'huërinso', tapon naporin. ‡ 19:38 Pin-amiso': Piyapinëhuëpita hui'nin tapon naporin.

—Ni'quë iya, no'panëhuëso pancana, insëquëso costaranquë ya'huëquë', itërin. ¹⁶ Saranta', itapon:

—Ni'quë imoya, yo'yo masho huaranca coriqui prata quëran nininso' quëtërahuë. Ya'ipiya quëran co tëhuëransohuë' nitotacaiso marë' ina nápo quëtarahuë. Co insonta pinoinquënso ya'huërinhuë'. ¹⁷ Ina quëran Apraan, Yosë nontërin Apimirico marë'. Ina sa'in, cosonanënpita, inapita marënta', Yosë nontërin. Nontohuachina, Yosëri anoyatërin. Naquëranchin hua'huasha ya'huëtaantacaiso marë' anoyatërin. ¹⁸ Siniorori nani Apimirico ya'huërinquë, sanapi'sa ana'intopirinhuë'. Ama hua'huanacaiso marëhuë', Sara na'in quëran napotopirinhuë'. Napoaton Apraani Yosë nontërin inari anoyatacaso marë'. Napohuachina, Yosëri Apimirico sa'in, piyapinënpita sa'ina', inapita anoyatërin. Hua'huasha ya'huëtaantacaiso marë' anoyatërin.

21

Isaco nasitërinso'

¹ Sha'huitërinso chachin, Siniorori Sara catahuarin. ² Ina nohuanton napoin quëran cayorin huachi. Tahuëri nanihuachina, quëmapia'huaya huairin. Inaso', Apraan mashoya nicaquë huarë' hui'nahaninso hua'huatërin. Yosëri sha'huitërinso tahuëri'sa chachin, hui'nin nasitërin. ³ Sa'inquë chachin hui'nahuaninso nasitohuachina, Isaco itërin. ⁴ Yosë camaitërinso chachin posa tahuëritohuachina, marca acotërin. ⁵ Apraan pasa pi'ipitaso', hui'nin Isaco itërinso', nasitarin. ⁶ Naporo' Sara yonquirin: "Yosë catahuarinco ni'ton, capa cancantato, tëhuarahuë. A'napitanta', hua'huanahuëso nitotohuachina', ya'ipiya quëran capa cancantatona tëhuapona'. ⁷ Co hua'huana'picohuë ni'to, co inso tëranta Apraan nontaton: "Tëhuëenchachin Saraquë hui'nahuanaran,' co ichitonhuë'. Inaso nipirinhuë', máshoya niponahuë', hui'nahuanin huachi," tënin.

Acara, Ismairo, inapita Apraani a'parinso'

⁸ Isacoa'huaya oshaquëran so'sohuachina, a'shini a'potërin. A'potërinso tahuëri, capa cancantacaiso marë' Apraan panca pita ninin. ⁹ Capa cantapirinahuë', Saraso' co noyahuë' cantatërin. Cosona hua'huini Isaco monaton ya'nipitarin ni'nin. ¹⁰ Napoaton Apraan sha'huitërin: "¡Cosonaso', hua'huinë chachin, a'paquë pa'in! Isacoso hua'huahuë chachin ni'ton, co nohuantërahuë' quëma má'shanënpita cosona hua'huionta quëtacaso'," itërin. ¹¹ Ina natanaton, Apraan panca sëtërin. Hui'nin ni'ton, sëtëyarin. ¹² Sëtopirinhuë', Yosëri itërin: "Ama hui'napi marë' sëtëquësohuë'. Co cosonanën marë' tëranta sëtacaso ya'huërinhuë'. Ma'sona Sara nohuantërinso niquë'. Isaco quëran pipipisopita, noya noya catahuarahuë. Inapita mini yonquiato nani sha'huitëranquën nisapaso'. ¹³ Cosona hua'huionta catahuarahuë. Ca nohuanto, shinpita panca nacion ocoiaponas'. Hui'nan chachin anta ni'ton, catahuarahuë," itërin.

¹⁴ Tahuëririnquë tashiramiachin Apraanso', Acara quëtacaso marë' coshoro manin. A'nara sha'huëtë morsaquë i'sha ta'panahuaton, quëtërin. Hui'nionta Ismairo itërinso', a'paantërin quëpacaso marë'. Inahuaso pa'pachinara, Piirsipa inotëro parti chihuëatona', topinan pa'sápi. ¹⁵ I'sha sha'huëtë morsaquë ya'huërinso', ta'quiipi. Ta'quihuachinara Acaraso', naraa'huaya tashinantërianaquë hua'huin acorahuaton, patërin. ¹⁶ Aquëmiachin pa'sahuaton, huënsëconin. Ama hua'huin chiminso nicacaso marëhuë', inaquë huënsëconin. Huënsëhuachina, hui'napiso na'nërin huachi.

¹⁷ Yosëri, hui'napi na'nërinso' natanin. Napoaton Yosë anquëninëni, inápa quëran përasahuaton nontërin: “¿Ma'ta Acara onporan? ¡Ama pa'yanquësohuë'! Yosëri, hui'napi na'nërinso' natanin. ¹⁸ Manóton pa'sahuaton, macontaqué'. Ama patëquësohuë'. Ca nohuanto, hua'huan quëran panca nacion pipipon,” itërin. ¹⁹ Naporó' Yosë nohuanton, Acara a'na posoqué i'sha quënanin. Inaquë pa'sahuaton, sha'huëtë morsaqué manin. Ina masahuaton, hua'huin o'shítonin.

²⁰⁻²¹ Yosëri, hui'napi catahuarin ni'ton, nóya a'shinin. Paran inotëro parti ya'huëpi. Míso pë'chinantërin. Oshaquëran a'shini Iquipito sanapi yoniton, acoantërin.

Apimirico Apraanë anoyatopiso'

²² Naporó tahuëri'sa pochin Apimirico pa'nin Apraan nontapon. Huicororë' pa'nin. Inaso', Apimirico sontaronënpita camairinso'. Inaquë Apimiricori Apraan itapon:

—Tëhuëchachin quëmaso' nani ma'sha nipatana, Yosë catahuarinquënsó ni'nai. ²³ Napoaton isëquë chachin Yoscoarë' ta'ton sha'huitoco: Ama hui'nahuëpita, shihuëpita, ama ca tëranta', ma'sha onpotancoso marëhuë', sha'huitoco. Carinquënsó nosoroatënuë co ma'sha onpotëranquënhuë'. Inapochachin quëmanta noya ni'coi. A'napita ya'huëhuano'santa', noya ni'camaso marë' Yoscoarë' ta'ton sha'huitoco, itërin. ²⁴ Napotohuachina Apraan tapon:

—Yoscoarë' co ma'sha onpotaranquëmahuë', itërin.

²⁵ Napoaponahuë', Apraani itaantapon:

—Carinquëmaso', noya yonquirapiranquëma'. Quëma piyapinënpitaso nipirinhüë', a'nara poso ihuaraiso matërinacoi, itërin. ²⁶ Ina natanahuaton, Apimiricori itapon:

—Co sha'huitërancohuë' ni'ton, ipora huarë' namaso natanahuë. Inpitaso inapotomarinquën. Co caso nitotërahuë', itërin. ²⁷ Napotohuachina, naporó tahuëri cato chachin, noya ninitona ya'huëcaiso marë' anoyatopi. Yoscoarë' ta'tona', anoyatopi. Ina quëran anoyatopiso yonquicaiso marë' Apraani ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapita manin. Masahuaton Apimirico quëtërin. ²⁸ Naporahuaton canchisë ohuica nanoyan nipisopita huëntonën quëran nisha acoarin. ²⁹⁻³⁰ Nisha acoaso', Apimiricori itapon:

—¿Ma'marëta canchisë ohuicaro'sa nisha acoaran? itërin.

—Isopita canchisë ohuica, quëtëranquën: “Tëhuëchachin Apraani ina poso ninin,” ta'camaso marë' quëtëranquën, itërin. ³¹ Napoaton ina ro'tëso', Piirsipa itopi. Inaquë cato chachin Yoscoarë' ta'tona', anoyatopi ni'ton, ina pochin nohuitopi. ³² Nani anoyatohuachina Apimiricoso', Huicororë chachin huiristino'sa no'panën parti paantapi.

³³ Nani pa'pachinara, Apraansó inaranchin Sinioro chinotërin. Inaso': “Yosë ya'huëmiatërinso',” itopi anta'. Inaquë chinotaton, a'nara tamarisco nara sha'nin. Nani sha'huirahuë chachin ina no'paso', Piirsipa itopi.

³⁴ Hua'qui Apraan huiristino'sa no'panënaquë, yacapatërin.

22

Yosëri Apraan ténirinsó'

¹ Ina piquëran Yosëri: “¿Tëhuëchachin ta'ma Apraan natërinco to?” ta'ton, ténicaso marë' përrarin:

—Apraan, itërin.

—Ma'ta Sinioro ya'huëërahuë, ténin Apraan. ² Naporó' Yosëri itapon:

—Hui'nan Isaco itëranso', a'naïchin ni'ton, nosoromiatëran. Ina nipirinhue', masahuaton Moria parti quëpaquë'. Inaquë canconpatan, a'na motopi a'notaranquën. Inaquë chinotancoso marë' ina tëparahuaton, ya'ipi ahuiquitëquë', itërin.

³ Tahuëririnquë Apraanso', tashiramiachin huënsëintarahuaton, tapatarin huachi. Ihuë Yosë chinotaton ahuiquitacaso marë' pë'shitërinso', moranënuë a'mitërin. Ina quëran hui'nin, cato piyapinënpita, inapita quëparin. Yosëri sha'huitërinquë pa'nin huachi.

⁴ Cara tahuëri quëran Apraanso', Yosëri sha'huitërinso' no'pa' notërin.

⁵ Naporo' piyapinënpita itapon:

—Isëquë ninatacoi. Moranta isëquë patarahuë. Quiyaso' amasha aquëcha pa'sahuato, Yosë chinotarai. Nani chinotohuato o'mantarai, itërin. ⁶ Ihuë Yosë chinotaton ahuiquitacaso', Isaco apitëntërin. Inaoranta cosoroa'hua, pë'to ra'pi, inapita manin. Ina quëran pa'pi huachi.

⁷ Papon pochin Isacori, Apraan itapon:

—¡Tata! itërin.

—¿Ma'ta conpaa'hua'? itërin pa'pini.

—Ni'quë tata, nani ihuë ya'huërin. Pë'to ra'pinta ya'huërin. Carniroa'hua ya'ipi ahuiquitacaso marëso': ¿Intoparanta manë'? itërin Isacori.

⁸ —Yosë nohuanton conpa ya'huapon, itërin pa'pini. Ina quëran, paantapi.

⁹ Yosëri sha'huitërinquë canconpachinara, Apraanso a'nara artaro ninin. Tënirahuaton, ina aipi ihuë acorin. Ina quëran hui'nin tonporahuaton, ihuë aipi acorin. ¹⁰ Inaquë acorahuaton tëpacaso marë' cosoroa'hua manantërin.

¹¹ Naporo chachin Siniro anquëninëni, inápa quëran pëparin:

—¡Apraan! ¡Apraan! itërin.

—Ma'ta Siniro ya'huëarahuë, itërin Apraani. ¹² Siniro anquëninënisó', itapon:

—Ama hui'nan tëpaquësohuë'. Tëniponquën napotopiranquënhuë', iporaso' nani nitotërahuë. Ya'ipi cancanën quëran huarë' imaranco tënahuë. Hui'nan a'naïchin nipirinhue', co apiratërancohuë ni'ton, nitotërahuë, itërin.

¹³ Naporo' Apraan tahuërerahuaton ni'pirinhue', a'nara carniro quënanin. Yosë nohuanton pomonën quëran, nara'huaya së'paquënuë a'tënin. Ina masahuaton hui'nin ya'huërenamën tëparin. Inapotaton, Yosë chinotacaso marë' ya'ipi ahuiquitërin. ¹⁴ Ina quëran Apraani ina ro'të aninuhanin. “Pahuantërinpoaso' Siniro quëtërinpoaquë,” itërin. Napoaton, iporahuanta ina pochin nohuitapi. “Motopiquëso', pahuantërinpoasopita Siniro quëtërinpoa',” topi nonatona'.

¹⁵⁻¹⁶ Siniro anquëninëni, naquëranchin inápa quëran Apraan përaton itapon:

—Siniro naporin: “Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëtonco, a'naïchin hui'nan nipirinhue' co apiratërancohuë'. Inaporanso marë' noya ni'nanquën. Caso Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquën. ¹⁷ Noya nicatënuë catahuamiataranquën. Ca nohuanto shiparinpita, tayoraro'sa nápo na'apona'. Marë yonsanquë inotëra'huaya nápo, na'amiatapona'. Naporahuaton, inapitaso inimiconëna minsëra'piaona'. ¹⁸ Quëma natëranco ni'ton, ya'ipi isoro'paquë naciono'sa ya'huërinso'pita, shiparinpita quëran catahuararahuë,” itërin.

¹⁹ Nani Yosë chinotahuatona', Apraanso hui'ninë chachin piyapinënpita quëparitopiquë, pa'mantapi. Ina quëran ya'ipi chachin, Piirsipaquë panantapi. Inaquë Apraan hua'qui ya'huërin.

Nacoro hui'ninpita nipiso'

²⁰ Hua'quimiachin ya'huapona pochin, Apraanso natantërin. "Miricanta', Nacoro sa'in nininso', Sara pochachin hua'huanin anta'," itopi. ²¹ Paninanso', Os itopi. Ina quëran niantarinso', Pos itopi. Ina quëran a'nanta niantarinso', Quimoino itopi. (Quimoinonta hui'nahuanpachina, Aramo itopi.) ²² Quimoino quëran nasitaantapi: Quisito, Aso, Piritasi, Itarapi, Pitoiro, inapita. ²³ Ina Pitoiro mini, Nipica pa'pin. Nacoroso', Apraan iya'huain. Ya'ipiya quëran Miricaso', posa hua'huinpita ya'huëtërin. Ina nápo Nacoroso', sa'inquë chachin hui'nahuanin. ²⁴ Naporahuaton a'na sa'inquënta hui'nahuanin. Ina sa'inso', Nioma itopi. Inaquë hui'nahuaninsopitaso': Tipa, Caamo, Taas, Maaca, inapita.

23

Sara chimininsó'

¹ Saraso', pasa cato shonca canchisé pi'i icanin. ² Ina quëran Quiria-arpa ninanoquë chiminin. Ina ninanoso', Ipron itopi anta'. Inaso Canaan parti ya'huërin. Sa'in chimininsó marë' Apraanso', sëtatón, na'nërärin, ayanärin, naporin.

³ Ina quëran, sa'incó' nonën patahuaton, ya'huëhuano'sa nontapon pa'nin. Ya'huëhuano'saso', itiro'sa itopi. Hua'ano'sa nipisopita niyontoyantopiquë, quënanconin. Inaquë nontahuaton itapon:

⁴ —Caso co ya'huëhuancohuë' niporahuë', yacaparanquëma'. Sa'ahuë chiminin ni'ton, chiminpatamara nipo'moramaso' no'pa' pa'antoco canta topirahuë, itërin. ⁵ Napotihuachina, Iti hua'ano'sari itapona':

⁶ —Natanquë sinioro sha'huichinquën. Yosë huayoninquën ni'ton, quëmaso' chiniquën nanantëran. Nipo'moraiso' no'pa' insosona noya noya ni'nanquë, sa'anco' po'moquë'. Co incol tëranta apiratarainquënhuë', itopi. ⁷⁻⁸ Napotihuachinara, Apraanso huanirahuaton, itiro'sa nontaantacaso marë' mónsho ténin:

—Tëhuëchachin isoporinguë sa'ahuëco' po'moca'huaso nohuantohuatama', catahuaco. Canpitari ya'huërenamëhuë Sohuaro hui'nin Ipron itopiso', nontoco topirahuë. ⁹ Maquipiraquë nanin ya'huërinso', pa'anchinco. Inaso no'panën intonquë ya'huërinso'. Onposona pa'tërinso' no'tëquën pahuëretarahuë. Inapohuato, chiminpatoi nipo'moca'huaiso marë' isoporinguë ya'huëtarinco huachi. ¹⁰ Ipronta Iti piyapi. Inanta inaquë chachin nisarin ni'ton, a'napita hua'ano'sa natantonënguë inaora chachin Apraan sha'huitërin. Chiniquën nonin ninano ya'coanataquëchin, na'huëpisopitanta', natanacaiso marë':

¹¹ —Ama sinioro napoquësokuë'. Topinan naninsó quëtëranquën. Inainpichin no'pa' ya'huërinsonata', quëchinquën. A'napitanta natantonënguë sha'huitëranquën. Napoaton sa'anco' po'moquë huachi, itërin.

¹² Napotopirinhüë', Apraanso ya'huëhuano'sa inachintopiso nitotaton, anoyatarin. Naquëranchin ya'huëhuano'sa ni'tonënguë mónsho taantarin. ¹³ A'napitanta natantonënguë, Ipron itaantapon:

—Natanquë api nontaanta'inquën topirahuë. Onpopionta no'pa marë' pahuëre' maquë'. Naporo huarë' sa'ahuëco' po'moarahuë, itërin.

¹⁴⁻¹⁵ —Noya sinioro pa'. Ina no'paso', catapini pasa coriqui prata quëran nininsó' pa'tërin. Canpoaso ma'huaënpoa ni'tëhua', co inaíchin marë' aquëtë huarë' huarë' nonsápaso ya'huërinhuë'. Napoaton, po'mochanquë sa'anco huachi, itërin.

¹⁶ Napohuachina, Apraanso ina nápo marë' anoyatërin. Ina quëran Iti hua'ano'sa ni'tonënguë, no'tëquën pahuëretërin. ¹⁷⁻¹⁸ Inapoaaton Apraani,

Ipron no'panën Maquipiraquë ya'huërinso', pa'anin. Ina no'paso', insina nararo Mimiriri hua'anëntërin quëran, pi'i pipirinsó parti quëparitërin. No'pa', nanin, nararo'sa inainpichin ya'huërinso', inapita Apraani hua'anëntërin huachi. Iti hua'ano'sari ya'ipiya quëran nitotopi. Ninano ya'coanataquëchin na'huëpisopitanta', nitotopi.

¹⁹ Nani anoyatahuaton Apraansó', Maquipira naninquë sa'incó' po'morin huachi. No'pa' pa'aninquë napotërin. Ina no'paso' sha'huirahuëso chachin, Mimiriri hua'anëntërinso no'pa quëran, pi'i pipirinsó parti quëparitërin. Ina ro'tëso', Ipron itopi anta'. Canaan parti ya'huërin. ²⁰ Ina pochin Apraan, no'pa', nanin, inapita pa'anaton, hua'anëntërin. Itiro'sari, pa'antërin nipa'pitacaiso marë'.

24

Isaco marë' sanapi yon'ipiso'

¹ Apraan nani noyá mashotërin huachi. Nani ma'sha nininquë Siniorori catahuamiatërin. ²⁻³ A'na tahuëri, piyapinën masho masho nininsó', përarin. Inari ya'ipi ma'shanënpita a'pairin. Huë'pachina itapon:

—Natëancoso nitota'huaso marë', tonaroana sè'huatoco. Sè'huatatonco: “Sinioroso Yosë ni'ton, inápaquë hua'anëntaton, isoro'panta hua'anëntërin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tëquën natëaranquën. Co isoporinguë Canaan sanapi nininsó', Isaco macacaso ya'huërinhuë'” itoco. ⁴ Quëma chachin hua'huatërahuëso no'paquë paquë'. Inaquë pa'sahuaton, quëmopinëhuëpita quëran sanapi yonítëquë', itërin.

⁵ Napotohuachina, piyapinëniso itapon:

—Napotirahuë', sanapi yonirahuëso co yaimaquintahuachincohuë': ¿Onpochita? ¿Hua'huatëranso parti hui'nán quëpamanta'i ti? itërin.

⁶ Napotohuachina, Apraani itapon:

—¡Ama napoquësóhuë'! ¡Co inaquë quëpamantacaso ya'huërinhuë'!

⁷ Sinioroso' Yosë ni'ton, inápaquë hua'anëntërin. Nani ina sha'huitërinco iso no'pa' shihuëpitari hua'nëntacaso'. Iráca tatahuë ya'huërin no'pa quëran ocoirincó. Quëmopinëhuëpita ya'huërin parti quëran ocoirincó huachi. Ocoirahuatonco isëquë quëninco. Inari chachin anquëninën a'pararin catahuainquënso marë'. Ina nohuanton, sanapi nohuantarin isëquë huëcacaso'. ⁸ Sanapi isëquë huëcacaso co nohuantohuachinhuë', naporo huarë' Yoscoarë' ténanso co na'ntaringuënhuë'. Nipirinhue' ama onporonta inatohua hui'nahuë quëpaquësóhuë', itërin.

⁹ Napotohuachina, piyapinëni Apraan tonaroananën sè'huatërin. Sè'huatahuaton: “Yoscoarë', sha'huitërancoso chachin, nisarahuë'” itërin.

¹⁰ Itahuaton, tapatarin huachi. Hua'anën ma'shanënpita, pa'ton pa'ton nininsopita, huayonahuaton, nicanatacaso marë' tapararin. Shonca camiyóquë apë'pétahuatona', Nacoro ninano itopiquë, pa'pi huachi. Inaso ninano', Misopotamia parti ya'huërin.

¹¹ Pa'sápatona', canconpi huachi. Ninano aipiran, yatashirahuaso canconpi. Naporo oraquë nano'sa i'sha macapona posoquë huë'sapi. Apraan piyapinënso' camiyoro'sa a'na poso pirayan achinotarin. ¹² Naporahuaton inaquë chachin Yosë nontërin: “Ni'quë Sinioro, quëmaso Yosëquën. Hua'anëhuë Apraan, natërinquën. Hua'anëhuë nosorotaton catahuaco.

¹³ Nano'sa i'sha macapona huëcasoi', iso poso pirayan ninatapo. ¹⁴ Insoo nanon: 'Yonshanën chinohuarahuë', canta pi'piyan i'sha o'opainquën,' itohuato: 'O'oquë api, camiyonënpitanta machi o'oina,' ichinco. Ina quëran piyapinën Isaco marë' sanapi huayonansó', nohuitarahuë. Ina pochin

nitohuachinco: Tèhuënchachin hua'anèhuè Yosèri nosoroaton catahuarin, tosarahuè," itèrin.

¹⁵ Orarinso' co tiquiyátèrasohuè', a'nara nanon yonsha pitènahuatón, huè'sarin ni'nin. Inaso nanon, Pitoiro hui'nin. Nipica itopi. (Pitoiroso', sha'huirahuèso chachin Nacoro hui'nin. Miricaquè hui'nahuaninso'. Nacoronta Apraan iya'huain.) ¹⁶ Nipicaso', noyápiroyanchin. Naporahuaton nanon, co quèmapiri sè'huayátèrarinhue'. Canquirahuaton posoquè nohuaramarin. Yonshanèn amèntaitèrinso pitènahuatón, panantapirinhue', ¹⁷ Apraan piyapinèni ta'arahuaton, icantonin. Icantahuaton, itapon:

—Canta apia'hua, yonshanèn quèran pi'pian i'sha o'opainquèn topirahuè, itèrin.

¹⁸ —O'oque api, itèrin Nipicari. Napotahuaton, yonshanèn chinohuararin. Inapoaton o'shitacaso marè' sè'quètèrin. ¹⁹ Nani o'opachina, Nipicari itapon:

—I'sha maantarahuato, camiyonènpitanta o'opiquè ta'panchi nohuan-topiso' o'oina', itèrin. ²⁰ Itahuaton, a'naromaréachin pè'tahuaro'sa o'opiquè, ta'panarin. Ya'ipi camiyoro'sa', o'ocai huarè' inaporin. ²¹ Inapoaso', Apraan piyapinèns'o' co manta taponahuè', topinan ni'sárin: “Tèhuënchachin Sinioro catahuarinco ni'ton, ¿co topinan iratomaracohuè ti?” ténin yonquiatón. ²² Camiyoro'sa nani o'opachinara, Apraan piyapinèns'o', oro quèran pò'moitèra pochin nipiso' manin. Saota cramo pochin què'ninso'. Ina masahuaton, Nipica nitèananènguè a'tèntèrin. Naporahuaton cato a'sontanpa oro quèran nipiso', quètèrin. A'naya a'naya pása na'con cramo què'ninso', quètèrin. ²³⁻²⁵ Inapita quètahuaton, natanin:

—¿Ma'ninta quèmaso' tata?

—Caso tatahuè Pitoiro. A'shinso', Mirica itopi. Tata pa'pinso' Nacoro itopi.

—¿Ya'huèrin canpita pèinèmaquè chinota'huaiso to?

—Ya'huèrin mini. Camiyoro'santa capacaiso ya'huèrin, itèrin Nipicari.

²⁶⁻²⁷ Ina natanaton, Apraan piyapinèns'o' isonin. Isonin quèran Yosè chinotaton itapon: “¡Ma noyacha Sinioros'o' paya! Inaso Yosè, hua'anèhuè Apraan natèrins'o'. Tèhuënchachin hua'anèhuè nosoroaton, noya catahuaantarín. ¡Quèmpopinènpita pèinènguè huarè' no'tèquèn quèninco!” ténin.

²⁸ Nipicaso' ta'arè'nachin a'shin pèinènguè pa'nin. Inaquè ya'ipi naporinso sha'huiontarin. ²⁹⁻³⁰ Nipicaso' a'na yo'in mashonèn ya'huètèrin. Inaso', Napano itopi. Po'moitèra pochin nininso' oshin quètopiso' nicaparin. A'sontanparinsopitanta', nicaparin. Sha'huirinsonta natanahuaton, Apraan piyapinèn yonicaso marè' posoquè ta'amarin. Ina pirayan, camiyonènpitarè chachin huaniárin quènamarin. ³¹ Inaquè nontaton itapon:

—Huèquè api. Quèmaso' Sinioro noya catahuarinquèn. ¡Co aipiran quèparitamaso ya'huèrinhuè! Nani pèi taparahué canpita marè'. Camiyoro'santa huè'ècaiso', nani taparahué, itèrin.

³² Napotihuachina, pèiquè pantapi huachi. Inaquè Napanori pè'pètoro'sa chinohuararahuaton, camiyoro'sa a'carin. Apraan piyapinèn, ca'taninsopitarè chachin nipa'morantècaiso marènta', i'sha quèshirin.

³³ Cosharo acotihuachinara, Apraan piyapinèns'o' tapon:

—Co'huara coshachátèrapohué', ma'marèsona huè'nahuèso'ton, sha'huita huanquèmaso ya'huèrin, ténin.

—Ina'ton nipachin sha'huítocoi, itèrin Napanori.

³⁴ —Caso Apraan piyapinèns'o'. ³⁵ Siniorori hua'anèhuè catahuamiatèrin ni'ton, pa'pi notohuaro' ma'sha ya'huètèrin: Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', inapita nótohuaro' pè'tahuarin. Naporahuaton oro, prata inapita ya'huètèrin. Piyapinènpitanta quèmapi'sa', sanapi'sa', inapita ya'huètèrin. Camiyoro'sa', moraro'sa', inapitanta na'a pè'tahuarin. ³⁶ Naporahuaton

sa'in Sara itopisonta', a'naichin hua'huanin. Paiya nicaponahué', quémapi hua'huanin. Inari iporaso', ya'ipi hua'anéhué ma'shanénpita, hua'anéntapon huachi. ³⁷ Hua'anéhué camairincoso', natéca'huaso maré' nani Yoscoaré' ta'to sha'huitérahue'. Naporo' napotérinco: "Co isoporingué' Canaan sanapi nininso', Isaco macacaso ya'huérinhué'. ³⁸ Tatahuéi quéran quémopi ninaisopita ya'huépiso parti téhuénchinsó' paqué'. Inaqué pa'sahuaton, huéntonéhué quéran chachin sanapi hui'nahué maré' matomaqué'," itérinco. ³⁹ Napotohuachincora, cari itérahue': "Quémaso' hua'anéhuénquén nipiranhué' nonchinquén: Pa'pato, co'so' sanapi yaimaquéntahuachincohué' ¿Ma'ta onpo'i?" itérahue'. ⁴⁰ Napotohuatora, sha'huitérinco: "Ni'qué', caso Sinioro iranén no'téquén pa'térahue' ni'ton, anquéninén a'pararin catahuainquénso maré'. Ina nohuanton, noya pa'sahuaton sanapi quénamaran. Tatahuéi quéran quémopinéhué hui'nin chachin, hui'nahué maré' matomaran. ⁴¹ Quémopinéhué co hui'nin yaa'pantihuachinquénhué', naporo huaréáchin Yoscoaré' ténanso', co na'intarinquénhué'," itérinco.

⁴² Napoaton hué'sápatoi, ipora tahuéri posoqué canquirai. Inaqué Yosé nontato napotérahue': "Sinioro quémaso Yosénquén. Hua'anéhué Apraan chinotérinquén. Ni'qué' Sinioro. Téhuénchachin quéma catahuararanco noya hué'nahué nipachinsó', ⁴³⁻⁴⁴ iso poso pirayan nontaranquénso' natanco. Apira sha'huitoatuaténquén inachachin niin ténahué. Inso nanonsona, i'sha macapon o'marinso', cari natanpato: 'Canta pi'piyan yonshanén quéran i'sha o'opainquén, ichi. Napotohuato: 'O'oqué api. Camiyonénpitanta machi o'oina', ichinco. Ina quéran hua'anéhué hui'nin maré' sanapi huayonanso', nohuitarahué," itérahue'. ⁴⁵ Orarahuéso', co tiquiyátérasocohué', Nipica o'marin ni'nahué. I'sha macacaso maré' yonshanén piténahuaton, posoqué o'marin. Paaparahuato: "Canta api i'sha quétoco topirahué," itérahue'. ⁴⁶ Napotohuatora, yonshanén a'naroáchin chinohuararahuaton, itaponco: "O'oqué api, camiyonénpitanta machi o'oina'," itahuatonco, o'shitérinco. Camiyoro'santa', o'shitérin. ⁴⁷ Ina quéran cari natanahué: "¿Ma'ninta quémaso' tata?" itérahue'.

"Caso tatahué, Pitoiro. Inaso', Nacoro hui'nin. Miricaquéya hui'nahaninso'," itérinco. Itohuachincora, a'nara po'moitéra pochin nininso' nitéananénqué a'téntérahue'. Naporahuaton cato a'sontanpacaso quétérahue'. ⁴⁸ Ina quéran isonahuato, Sinioro chinotérahue': "¡Ma noyanquéncha quémaso' Sinioro paya! Quémaso Yosénquén, hua'anéhué Apraan natérinquén. Noya quénanco ni'ton, no'téquén canquirahué. Hua'anéhué hui'nin acoantacaso maré' quémopinén hui'nin chachin quépatarahué," itérahue', Sinioro chinotato. ⁴⁹ Iporaso huachi, sha'huitoco nitochi. ¿Téhuénchachin hua'anéhué nosoroapoma ti? Co'so' nohuantohuatamahué', sha'huitoco inanta nitochi. Nani nitotohuato ma'sona nica'huaso' yonquiarahué huachi, itérin.

⁵⁰ Napotohuachina, Napano, Pitoiro, inapitari itopi:

—Ya'ipi naporansopita Sinioro nohuanton naporin ténai. Napoaton, so'yachin nipachin. ⁵¹ Ma'tana Nipica ya'huéarin. Siniorori ina pochin nohuantérin ni'quéhuaré', quépaqué'. Hua'anén hui'nin so'yachin, itopi.

⁵² Napopiso natanahuaton, Apraan piyapínénso isonin. Isonahuaton, no'paqué huaré' monshomarin: "Yosparinquén Sinioro," itérin. ⁵³ Ina quéran notohuaro' ma'sha quéninsopita o'quirin. Oro quéran, prata quéran, ina quéranpita nipiso', Nipica nicanarin. A'mocasonta', pa'ton nininsopita quétérin. A'shin, yo'in, inapitanta notohuaro' ma'sha pa'ton nininsopita quétérin. ⁵⁴ Naporo huaré' Apraan piyapínén, ca'taninsopitaré chachin,

coshatopi, o'opi, napopi. Naporahuatona naporo tashi inaquë chinotopi huachi.

Tahuëririnquë capayatahuaton, Apraan piyapinënso Nipica pa'pin, yo'in inapita itapon:

—Ipóra tahuëri hua'anëhuë ya'huëririnquë yapaantarahuë ta'a, ténin.

⁵⁵ Napopirinhüë', Nipica yo'inso a'shinë chachin, itapona':

—Shonca tahuëri tēranta nanon quëparichin. Ina piquëran noya imasarinquën huachi topiraihuë', itopi. ⁵⁶ Itopirinhüë', Apraan piyapinënso napoan-tarin:

—Ama aquëtë huarë' ahua'quicosohüë'. Yosë nohuanton, noya huëcato, co topinan iratërahuë'. Napoaton hua'anëhuë ya'huëririnquë pananta'huaso ya'huërin tēnahuë, itërin. ⁵⁷ Napohuachina, itaantapi:

—Pa'ahua nipachin nanon përahuá'. ¿Ma'tama ichinpoa pa'? topi. ⁵⁸ Nipica përasahuatona', natanpi:

—¿Ipóra tahuëri chachin nohuantëran iso quëmapi imacaso to? itopi.

—Nohuantërahuë mini, ténin.

⁵⁹ Napohuachina, Nipica pacacaso nohuantopi huachi. Ina aso'sorinso sanapinta', a'pantopi. Naporahuaton a'napitanta piyapinënpita, sanapi'sa nininso' a'pantopi. Apraan piyapinën, ca'taninsopita, inapitanta noya a'papi huachi. ⁶⁰ Nani yapa'pachina, yo'ini nóya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin:

“Oshira, Yosë catahuainquën.

Pa'pi nohuantërai, noya hua'huaton, notohuaro' amiparinpita ya'huëtiinquënso'.

Naporahuaton amiparinpitanta',

Yosëri catahuain inimiconënpita minsëra'piaina'” itërin.

⁶¹ Nani nontohuachinara, Nipicaso piyapinënpitarë chachin, camiyoro'saquë ya'mitëahuatona', Apraan piyapinën imapi. Ina pochin Apraan piyapinën, Nipica matomarahuatón, huënantarin huachi.

⁶²⁻⁶³ Naporo' Isacoso', Niquipi parti ya'huëarin. “Nanpiton ni'sárinco'so' poso,” itopiquë Yosë yonquiapon pa'nin quëran, huënantárin. Nani yatashirapaso', a'nanaya ni'pirinhüë', ni'toro'sa camiyonënpitarë chachin canquirapi ni'nin. ⁶⁴ Nipicanta', Isaco ni'sahuaton, camiyonën quëran nohuararin.

⁶⁵ Nohuararahuatón Apraan piyapinën natanin:

—¿Inta pasoso' quëmapi canpoataquëchin huë'sarin? itërin.

—Ina mini Isaco. Hua'anëhuë Apraan hui'nin, itërin. Ina natanahuaton, Nipicaso niimomototërinso' në'mëtëquë, nipa'shinayatërin.

⁶⁶ Cancanpachinara, piyapinëni ya'ipi naporinso Isaco sha'huitërin. ⁶⁷ Ina quëran Isacoso', a'shinco në'mëtë pëinënuë Nipica quëparin. Co hua'quiya quëranhuë' macaton, noya cancantërin. Pa'pi nosoromiatërin. A'shin marë' sëtápirinhüë', inapoaton noya cancantërin huachi.

25

Apraan Sitoraquë hui'nahuaninsopita

¹ Apraanso', a'na sa'in ya'huëtaantarin. Inaso', Sitora itopi. ² Inaquënta hui'nahuaantarin. Inaquë hui'ninpitaso': Simiran, Cocosan, Mitan, Matian, Isopa, Soa, inapita. ³ Cocosan hui'ninpitaso': Sipa, Titan, inapita. Titan quëran pipipisopitaso': Asororo'sa', nitosoro'sa', niomoro'sa inapita. ⁴ Matian hui'ninpitaso': Ipan, Ihui, Anoco, Apitan, Iritan inapita. Ya'ipi inapitaso', Sitora quëran pipipi.

⁵⁻⁶ Na'a hui'ninpita Apraan ya'huëtopirinhüë', Isacoráchin pochin ya'ipi ma'shanënpita, quëtërin. Sitoraquë, Acaraquë hui'nahuaninsopitaso',

pi'piyan pi'piyan ma'sha nicanarin. Naporahuaton, nanpiso chachin niqúe a'parin. Pi'i pipirinsó parti ya'huécaiso marè' a'parin. Co nohuantèrinhué' Isacorè' napopináchin ya'huécaiso'.

Apraan chimininsó'

⁷ Apraansó ya'ipiya quèran, pasa canchisè shonca a'natèrápo pi'i icanin. ⁸ Nani noyá mashoya nipachina, mashori quèparin. Chiminpachina, shimashonènpita, quènancontarin huachi. ⁹ Hui'ninpita: Isaco, Ismairo, inapitari, pa'pitopi. Maquipira naninquè po'mopi. Maquipirasó', sha'huirahuésó chachin, insina nararo Mimiriri hua'anèntèrin quèran, pi'i pipirinsó parti quèparitèrin. Soaro hui'nin Ipron itopisoari, ina no'paso' hua'anèntopirinhué'. (Inapitasó' itiro'sa'.) ¹⁰ Ina no'pa chachin iráca Apraan nanpipon itiro'sa', pa'antèrin. Inaquè inanta', sa'incó' Sara itopiso' pirayan, po'mopi.

¹¹ Apraan chiminpachina, Yosèri Isaco, catahuamiatèrin. Inaso Nipicarè chachin: "Nanpítón ni'sárincosó' posó," itopiso' pirayan, ya'huèrapi.

Ismairo quèran pipipisopita

¹² Sha'huítèranquémásó chachin, Apraan Acaraqúeya hui'nahuanpachina, Ismairo itopi. Acarasó', iquipitoron. Sara piyapinèn. Ismairo hui'ninpitásó', isopita: ¹³⁻¹⁵ Paninantèrinso' Nipayó itèrin. Ina piquèran niantapisopitasó': Sitáro, Atipirí, Mipisan, Mísma, Masa, Atar, Tíma, Quitóro, Nahui, Sitíma inapita. ¹⁶ Ina nápo Ismairo hui'ninpita ya'huèpi. Shonca cato ya'ipiya quèran. A'naya a'naya no'panèna hua'anèntopiso', niapora'piapi. Ya'huèpísonta inapotopi. Naporahuaton, inapitasó' inahuara inahuara huèntonènaquè, hua'an ya'conpi.

¹⁷ Ismairo pasa cara shonca canchisè pi'ipitasó' chiminín. Chiminpachina, pa'pitopi huachi. ¹⁸ Ismairo quèran pipipisopitasó', Apira parti, Shor parti, inapita partiro'sari ahuanacanapirin. Inaquè, no'pa' macatona ya'huèpi. Iquipito notènanquè ya'huèpi. Ina partitaquèchin Iquipito quèran, Asiriaquè ira pa'ninsó' na'huèrin. Inpitari, co nohuantopirinhué', inaquè no'pa' macatona', ya'huèpi huachi.

Isaco hui'ninpita nasitèrinso'

¹⁹ Iporasó Isaco naporinsó sha'huichinquéma': Inasó', Apraan hui'nin. ²⁰ Catapini shonca pi'ipitasó', sa'arin. Pitoiro hui'nin Nipica itopiso', manin. Inasó yo'in, Napano itopi. Inapitasó' arano'sa itopi. Patan-aran parti ya'huèpi. ²¹ Nipicasó', co nanitèrinhuè hua'huanacasó'. Ina marè' Isaco Sinióro nontèrin. Napohuachina, nontèrinso' natanahuaton, catahuarin ni'ton, Nipica cayorin huachi.

²² Catopia'huaya cayoaton, yo'namènuquè niahuèrapi natanin. Napaoton yonquirin. "Hua'huahuèpita iporaquèranchin niahuèrapi ni'quèhuarè': ¿Ma'marèta aquètè huarè' nanpiiso'?" ténin. Inapochin yonquiaton, Siniórori anitotacasó marè' nontèrin. ²³ Natanpachina, Siniórori itapon: "Catopia'huaya cayoran.

Inapita shinpita quèran cato nacion pipipon.

Cato huènton nicatona', niahuèrápona'.

Ipora shimashonèna co'huara nasichátèraponahuè',

niahuèpísó pochin nicapona'.

A'nara chiní chiníquèn nanantapon.

Naporahuaton hua'hua nininsoari

masho masho nininso camairápon," itèrin.

24 Napoin quëran, Nipica huaicaso nanirin. Catopia'huaya huairin. 25 Quëchitërinso' quëhuashin aina'huatahuaton, ya'ipi anporotërin. Napoaton Isao* itopi. 26 Ina pa'taso chachin, iionta', a'na imirin quëran Isao matocanahuaton, hua'huataantarin. Naporinso marë' inaso', Cacopo† itopi. Isaco saota shonca pi'ipitaso', hui'ninpita nasitapi.

Isao tëhuërinso'

27 Catopia'huaro'sa noya so'sopi. Isaoso' hui'napitahuaton, ma'sha yoncaso pa'yatërin. Miso inantërin. Cacoposo nipirinhue', co inaporinhue'. Ya'huëpiquë pa'yatërin ya'huápaso'. 28 Isaoso', pa'pini na'con na'con pa'yatërin. Inantërinso capaton, napotërin. Ya'huëre' Nipicaso', Cacopo na'con na'con pa'yatërin.

29 A'na tahuëri Cacopo shantë a'itarin. Inapoaso Isaonta', inantapon pa'nin quëran, pa'pi canotërin huënantarin. 30 Cacopo a'itërinso ni'sahuaton itapon: —Nosoroco iya, tana yatëparinco caso'. Quëhuashin‡ cosharo anpiranso', canta quëtoco ca'i, itërin. 31 Napotohuachina, Cacopori itapon:

—Paninanguën ni'ton, na'con ya'huëtarinquën canacamaso'. Carinquën nipachin ya'huërchinquën. Naporo huarë' iso cosharo quëtaranguën, itërin.

32 Napotohuachina, Isaoso' tapon:

—Ni'quë iyasha, tana caso yatëpararinco. Chiminpatoso', paninan ni-nahuëso marë' cana'huaso' ya'huëtërinco'sopita, topinan quëran nisarín, itërin.

33 —Yoscoarë' quëtaranguën itoco nipachin, itaantarin Cacopori. Napotohuachina, “Yoscoarë' quëtaranguën,” itërin. Inapoaton, Isaoso paninan nininso marë' canacaso ya'huëtërinso'sopita, co pa'yatërinhuë'. 34 Naporo huarë' Cacopori, pan acotahuaton, shantë a'itërinso'ta o'huintërin. Nani ca'sahuaton, o'osahuaton, Isaoso' pa'nin huachi. Paninan nininso marë' canacaso ya'huëtërinso', co manta pa'tërinhuë pochin n'tërin.

26

Isaco Quiraro ninanoquë naporinso'

1 Naporo tahuëri'sa Isaco ya'huërinso parti panca tanarotopi. Apraan narpiso tahuëri'sa napopiso pochin, ninin. Napoaton sa'in, piyapinëpita, inapitarë chachin Quiraro ninanoquë pa'pi. Huiristino copirno, Apimirico itopiso ya'huërinquë pa'pi. 2 Inaquë Siniorori ya'notahuaton, itërin: “Ama Iquipitoquë pa'maquësohuë'. Insëquësona quëparitacaso', carinquën sha'huitaranquën. 3 Ipora marëso', iso no'paquë ya'huëtaco'. Carinquën ca'tanatëinquën catahuaranquën. Ya'ipi iso no'pa', carinquën quëtaranguën. Shiparinpitanta', ina chachin quëtarahuë. Tataparín Apraan nani sha'huitërahuë ni'ton, quëtaranguëma'. 4 Ca nohuanto quëma shiparinpita, na'amiatapona'. Tayoraro'sa pi'iro'tëquë ya'huërinso nápo, ya'huapona'. Inapitari ya'ipi iso no'paro'sa hua'anëntapona'. Naporahuaton, ya'ipi isoro'paquë naciono'sa ya'huërinso'sopita, shiparinpita quëran catahuaranahuë. 5 Apraanso': Ya'ipi sha'huitërahuëso'sopita, camairahuëso'sopita, pënënahüëso'sopita, a'chintërahuëso'sopita, ya'ipi inapita natërin ni'ton, naporahuë,” itërin.

6 Siniorori napotohuachina, Quiraro ninanoquë quëparitopi. 7 Ya'huëhuano'sari Nipica ni'sahuatona', so'in natanpachinara: “Sa'ahuë,” ta'caso nipirinhue', të'huaton nonpinin: “Oshihuë,” tënin. “Nipica

* 25:25 Isao: Isaoso' piyapi anporo yonquiatona', ina pochin nohuitopi. † 25:26 Cacopo: Cacoposo', monatona'pi tapon naporin. ‡ 25:30 Itomo: Itomoso', quëhuashin cosharo tëninso marë' inapochin Isao apoyatopi.

noyápiroyanchin ni'ton, ya'huëhuano'sari macapona'. Ya'huëré' caso tēpaponaco," ta'ton naporin.

⁸ Hua'qui quēran pochin Apimircoso', huintananēn quēran notētarin. Notētāpirinhuë', Isacori Nipica apinorarin quēnanin. ⁹ Naporó' amatahuaton: —¡Nipicaso', sa'an tēnahué! Ina niponahuë': ¿Onpoatonta', "oshihuë," tēnan? itērin.

—“Ina na'intērinco tēpaponaco caso',” ta'to naporahuë, itērin Isacori.

¹⁰ Napopirinhue', Apimircori itapon:

—¡Co napochitoncoihuë pora! Onpichin sa'an inso ya'huëhuani tēranta', ichihuë'ērin. Ina maré' quiyaso' oshahuaintoihuë', itērin. ¹¹ Napotahuaton, piyapinēnpita camairin:

—Inquēma tēranta iso quēmapihuë nipon, sa'inhue nipon sē'huahuatama', tēhuēnchachin chiminarama', itērin.

¹² Ina pi'iquē Isaco inaquē iminapatērin. Sha'to huachina, Yosēri catahuarin ni'ton, pa'pi notohuaro' nitērinso' manin. ¹³ Notohuaro' ma'sha ya'huētahuaton, pa'pi ma'huan quēparitērin. ¹⁴ Pa'pi notohuaro' ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', piyapinēnpita, inapita ya'huētērin. Ina maré' huiristino'sari noyapatona', no'huipi. ¹⁵⁻¹⁷ Napoin quēran Apimircori Isaco itapon:

—Quēmaso' quiya quēran na'con na'con ma'huanan ni'ton, pipiquē huachi, itērin. Napotohuachina Isacoso', sa'in, piyapinēnpita, pē'tahuanēnpitaré chachin pa'pi. Quiraro motopianaquē, pa'sahuatona', inaquē quēparitopi. Iráca Apraan nanpipon, ina piyapinēnpitari posoro'sa ihuapiso', huiristino'sari amēntarotopi.

¹⁸ Inaquē ya'huëapona pochin, naquēranchin ina posoro'sa ihuaantararin. Iráca pa'pincori nanpipon ihuapisopita, inapotaantapi. Ina chiminpachina huiristino'sari, amēntarotopirinhue', ina posoro'sa chachin ihuaantararin. Iráca pa'pincori ina posoro'sa nohuitērinso chachin, inarinta nohuitaan-tarin.

¹⁹ A'na tahuēri Isaco piyapinēnpitari motopianaquē a'na poso ihuarapi. Ihuarapirinhue', no'pa quēran i' pipirinsó' quēnanpi. ²⁰ Napoaponahuë', Quiraro motopianaquē, huiristino'sa ohuicanēna a'paipisopita, no'huítopi. Isaco ohuicanēnpita a'paipisopitaré', nino'huitona niahuēpi: “¡Iso i'shaso', quiyaquēn!” Niitatona', niahuēpi. Napoaton Isacori, apoyatērin: “Ni-ahuēyatopiso' poso,” itērin. ²¹ Ina piquēran piyapinēnpitari, a'na ya'huëré' ihuaantapi. Ina marēnta', naquēranchin niahuēantapi. Inanta', Isacori apoyataantararin: “Niinimicotopiso' poso,” itērin. ²² Isacoso', sa'in, piyapinēnpita, pē'tahuanēnpita, inapitaré chachin, áquē pa'pi huachi. Inaquē a'na poso ihuantapi. Ina maréso' co huachi niahuēpihuë' ni'ton: “Cha'ēpisopita, posonēn,” itērin. “Ipora tēhuēnchinsó' Siniro nicha'ērinpoa noya noya iséqué ya'huécaso maré'” ta'ton, ina pochin ina poso nohuitērin.

²³ Ina quēran, Piirsipa parti paantapi. ²⁴ Naporó tashi Sinirori ya'notahuaton itapon:

“Caso Yosēco. Tataparín Apraan chinotērinco.

Ama tē'huaquēsóhuë'.

Carinquēn ca'tanatēnquēn catahuamiataranquēn.

Piyapinēnhue' Apraan natērinco ni'ton,

ca nohuanton shiparinpita na'amiatapon,” itērin.

²⁵ Napotohuachina Isacoso', a'nara artaro inaquē ninin. Ina nisahuaton, Siniro chinotērin. Inaquē ya'huapona pochin piyapinēnpitari a'na ya'huëré' poso ihuaantapi.

Isaco Apimircoré apoyatērinso'

²⁶ A'na tahuëri Apimircoso', Quiraro quëran Isaco nontapon huë'nin. Aosato, Huicoro, inapitari ca'tanin. Aosatoso', amiconën. Huicoroso nipir-inhuë', capitan, sontaronënpita camairinso'. ²⁷ Canquihuachinara, Isacori itapon:

—Canpitaso co quë'yatomacohuë', ya'huërama quëran ocoiramaco. ¿Ma'marëta iporaso' yaniantaramaco? itërin.

²⁸ —Tëhuëinchachin quëmaso', Sinioro catahuamiatërinquën ni'nai. Napoaton yonquirai quëmarë'coi anoyata'huaiso'. Iso pochin anoyatahua':

²⁹ Quiyaso ya'huëraiquë, co ma'sha onpotërainquënhuë', noya nicatëinquën, noya quëran a'parainquën. Napoaton quëmanta', ama ma'sha onpoto-coisohuë'. Yosë quëmaso' ipora noya nicatëinquën catahuarinquën ni'ton, napotarainquën, itërin. ³⁰ Napotohuachinara, naporo chachin Isacori panca pita nitërin ni'ton, coshatopi, o'opi, napopi. ³¹ Tahuëririnquë tashiramichin, huënsëantahuachinara itohuara capini: “Yoscoarë' noya nini'tëhua' ya'huarigua',” nitopi. Ina quëran, nani anoyatahuatona: “Pa'sarai huachi,” topachinara, Isacori itapon: “Osharan paco', Yosë catahuainquëma',” itërin.

³² Naporo tahuëri chachin, Isaco piyapinënpitari huë'sahuatona', sha'huitiipi: “Poso ihuaráraiso', nani i'sha quënanai,” itiipi.

³³ Napotohuachinara, Apimircorë anoyatatona': Yoscoarë' niitopiso', yonquiaton, ina pososo' aninihuanin, “Sipa” itërin. Napoaton ina ninanoso', ipora Iso quirica ninshitasoco huarënta' Piirsipa itopi.

³⁴ Isao catapini shonca pi'ipitohuachina, Cotita manin. Inaso', Piiri itopiso' hui'nin. Piiriso', Iti piyapi. Ina piquëran Isaoso', a'na maantarin, Pasima itopiso'. Inaso', Iron hui'nin. Irona Iti piyapi chachin. ³⁵ Ina catoro'sa co Yosë imatonahuë', Isaco, Nipica inapita na'con asëtatona', aparisitopi.

27

Cacopo nonpinaton, iin ya'huëretërinso'

¹ Isaco noyá mashotohuachina, pëtorayataton co huachi quënantërinhuë'. A'na tahuëri hui'nin paninan Isao itopiso' përarin. Huë'pachina:

—Conpa, itërin.

—Ma'ta tata ya'huarahuë, itërin Isaori.

² —Ni'quë conpa, nani caso mashotërahuë. Payo chiminapo huachi.

³ Napoaton pë'chinanën, shinërënënpita, inapita masahuaton ma'sha yoniqué'. ⁴ Nani tëpahuatan, costarincoso chachin po'morahuaton, quëshico ca'i. Ina quëran noya ya'huëcamaso marë' sha'huitarinquën huachi. Co'huara chiminyátërasocohuë', inapochinquën, itërin.

⁵⁻⁶ Napoaponahuë', Nipicanta Isao napotërinso natanarin. Napoaton ina tananquë paaso chachin, a'naroáchin Cacopo përaton sha'huitërin:

—Natanquë hua'hua sha'huichinquën. Nani iya masho tatari napotërinso' natayatërahuë! ⁷ “Ma'sha yoniqué'.

Nani tëpahuatan, costarincoso chachin po'morahuaton, quëshico ca'i. Ina quëran Sinioro ni'tonënuë chachin noya ya'huëcamaso marë' sha'huitarinquën huachi. Co'huara chiminyátërasocohuë', inapochinquën,” itërin. ⁸ Napoaton noya natanquë sha'huichinquën. ⁹ Pë'tahuaro'sa ya'huërinquë pa'sahuaton, cato chipoa'hua noya noyatopiso' macontarahuaton quëshico. Cari, tata masho costarinso chachin po'mochi. ¹⁰ Nani anpitohuato, quëmari quëpatëquë ca'in.

Inapotohuaton, quëma noya ya'huëcamaso marë' sha'huitarinquën huachi. Co'huara chimiyantërasohuë', inapochinquën, itërin.

¹¹ A'shini napotopirinhüë', Cacoporiso itapon:

—Iyahuëso anporohuan. Caso nipirinhue', tomapico. ¹² Tatahuë sè'huahuachinco, nohuitarinco. Nohuitatonco: “Cacopo nonpintarinco,” topachin, co inapotationcohuë' ama huachi noya ya'huëca'huaso marëhuë' sha'huitarinco, itërin.

¹³ Itopirinhue', a'shini itapon:

—Co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitohuachinquën hua'hua, ca marë' niin. Quëmaso sha'huitëranquënso chachin nicaton, cato chipoa'hua quëshico, itërin.

¹⁴ Cacoposo', macontarahuaton a'shin quëshirin. Tëparahuaton, inari Isaco costarinso chachin, po'motërin. ¹⁵ Isao noya noya a'morinsopita nê'mëtë pëinënuë taparinsonta', manin. Inaquë Cacopo a'moantërin.

¹⁶ Naporahuaton, chipoa'hua sha'huëtë quëran, tanpaquënpita, cononën, inapita achinpitërin. ¹⁷ Inapotahuaton, po'morinso sënanquë o'huintërin. O'huintahuaton, panë chachin pa'pin quëtacaso marë' hua'huin quëtërin.

¹⁸ Cacoposo', pa'pin ya'huërinquë ya'conahuaton, nontoonin:

—¡Tata! itërin.

—Ya'huarahue conpa. ¿Inso hui'nahuënuënta quëmaso'? itërin pa'pini.

¹⁹ —Ca mini Isaoco, paninantërancoso'. Nani sha'huitërancoso' quëshiranquën. Huënsëaton tata, ma'sha inanahuëso', ca'quë'. Ina piquëran noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco huachi, itërin. ²⁰ Napotohuachina, Isacori natanapon:

—¿Onporahuatonta conpa a'naroáchin quënan quënanaranso'? itërin.

—Sinioro chinotëranso', inaso Yosë ni'ton, catahuarinco quënana'huaso', itërin Cacopori. ²¹ Pa'piniso nipirinhue', itaantarin:

—Ya'carico nipachin sé'huainquën. Tëhuëchachin Isaonquën ninanso yan-itotërahuë, itërin. ²² Napotohuachina, pa'pini sè'huacaso marë' ya'caririn. Sè'huarahuaton, tapon: “Isao pochin tanpaquëns'o' niponahuë', Cacopo pochin nohuianantërahuë,” tënin. ²³⁻²⁴ Isao tanpaquën pochin anporohuaninso marë' co nohuitërinhuë'. Napoaponahuë' co'huara noya ya'huëcaso marë' sha'huichátërasohuë', naquëranchin nataantarin:

—¿Tëhuëchachin quëma Isaonquën? itaantarin.

—Inaco mini, itërin Cacopori. ²⁵ Napotohuachina, Isacori itapon:

—Acotoco nipachin conpa inantëranso ca'i. Ina quëran nani coshatohuato, noya ya'huëcamaso marë' sha'huitaranquën huachi, itërin. Napotohuachina, Cacoposo' pa'pin capacaso acotërin. Huinonta quëshirin. Isacoso', noya coshatahuaton, o'orin, naporin. ²⁶ Inaporahuaton hui'nin itapon:

—Ya'cariatonco conpa apinoco, itërin. ²⁷ Cacopori pa'pin apinocaso marë' ya'caritohuachina, Isacori a'morinso huë'ëropinën imërin.

Naporo' noya ya'huëcaso marë' iso pochin sha'huitërin:

“Naporin ta'a, ina pochin mini huë'ëropitëran.

Siniorori catahuahuachina imin noya noyatërin.

Napohuachina pimoanahuaninso pochin quëmanta huë'ëropitëran.

²⁸ Yosë nontërahuë ina nohuanton o'nan ya'huëchinquën.

Sha'tohuatan noya noya nitacaso marë' ya'huëchinquën.

A'napita nitërinso' mapi quëran, noya noya maquë quëmaso'.

Notohuaro' trico nitërinso' maquë capamaso'.

Notohuaro' huinonta ya'huëchinquën o'ocamaso'.

²⁹ Hua'huayátërahuë piyapi'sa camaiquë'.

Naciono'santa té'huatatënen natëinënuën.

Iyaparinpitanta camaiquë'. Té'huatatënen inapitanta natëinënuën.

No'huitënen co huachi noya ya'huëcamaso marëhuë' sha'huitohuachinën, Yosërinta inapotarin.

Inpitasona noya ya'huëcaso marë' sha'huitohuachinën, Yosërinta inapotarín," itërin.

³⁰ Isacori, Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërinso', tonitërin. Toni-tohuachina, inaso pa'pin ya'huërin quëran pipirin. Pipiso chachin, Isaonta inantapon pa'nin quëran huëntararin huachi. ³¹ Huëntarahuatón, inantërinso po'mointarin. Anpirahuaton, pa'pin quëpataton, itapon:

—Huënsëquë tata, inantërahuëso po'motëranquën ca'quë'. Capaton noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco huachi, itërin. ³² Napotihuachina Isacori natanin:

—¿Inquënta quëmaso'? itërin.

—Ca mini Isaoco, paninatërancoso', itërin. ³³ Hui'nin natanahuaton, Isaco pa'pi pa'yantërin. Pa'yanaton ropa ropátarin quëran itapon:

—¿Inta nipachin apipora inantërinso po'morahuaton, quëshirincó? Co quëma canquiyátërasënnquënhuë quëshirincó ni'ton, nani ya'ipi ca'nahuë: "Isao mini," ta'to, nani noya ya'huëcaso marë' sha'huitërahuë. Ipora inaso', noya noya ya'huapon huachi, itërin. ³⁴ Pa'pin naporinso natanahuaton, Isaoso co napion cancantaton na'nëmiatërin. Na'nëton pa'pin nontërin:

—¿Canta tata, noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitoco! itërin ³⁵ Itopirinhüë', pa'pini itapon:

—Iyaa'hua huë'sahuaton nonpintiirincó ta'a. Quëma pochin ancantato, noya ya'huëcaso marë' sha'huitërahuë, itërin.

³⁶ —¿No'tën chachin inaso', Cacopo itopi paya! ¡Nani catoro monararincó! Paninan ninahuëso marë' ya'huëtiincoso nininso'ton, matërinco. Iporanta', tatahuë noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitiincoso' mataantarincó. ¿Co'tama canta', pi'piyan tëranta noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitaponcohuë' to? itërin. ³⁷ Napotihuachina, Isacori itapon:

—Ni'quë conpa: Nani Cacopo sha'huitërahuë camairápainquënso'. Ya'ipi quëmopinënpita camairápaso marë' nani sha'huitërahuë. Hua'huayátërahuë, trico, huino, inapita ya'huëtacaso marë' Yosë nontërahuë. Inasá tiquiantërahuë ni'ton, ¡quëma marëso' capa huachi ta'a! itërin. ³⁸ Itopirinhüë', Isaoris chiniquën nontantarín:

—¿Iyayáchin noya ya'huëcaso marë' sha'huitacaso ya'huërin ti? ¡Canta onpopionta inapotoco! itërin. Napotahuaton chiniquën na'nëantarín.

³⁹⁻⁴⁰ Napohuachina, Isacori itapon:

“Quëmaso nipirinhüë', noyaro'pa' aquëtë ya'huaran.

O'nán pahuáninquë ya'huëapon.

Noya ya'huëcaso marë' ahuëtápamaso ya'huapon.

Iya'hua camairáponquën.

Napoaponahuë', chini chiniquën nipatan,

iya'hua quëran, pipiaran huachi," itërin.

Cacopo iin ta'ananpirinso'

⁴¹ Naporo quëran huarë' Isaori Cacopo pa'pi no'huirin huachi. Inasá pa'pini noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin ni'ton, naporin. Napoaton yonquirárin: “Payo tata chiminapon. Ina chiminpachin, Cacopo tēpaarahüë,” tēnin. ⁴² Isao napo yonquitërinso', Nipicaso nitotërin. Napoaton Cacopo amatahuaton, itapon:

—Ni'quë hua'hua. Iya masho, napotëranso marë' yatëparinquën natantërahuë. ⁴³ Napoaton noya natanco sha'huichinquën. A'naroáchin Aran ninanoquë ta'aquë'. Api masho Napano pëinënquë paquë'. ⁴⁴⁻⁴⁵ Inaquë paaton, hua'quimiachin yacapaontaquë'. Iya masho no'huitërinso' sanoquë huarë', inaquë ya'huëcontaquë'. Co huachi quënanpachinquënhüë',

napotëranso' naniantapon. Naporo' huënantamaso marè' amataranquën. Co nohuanteràhuë' naporo chachin catonquëma chiminamaso', itërin.

⁴⁶ Ina quëran Nipicaso', Isaco nontapon pa'nin:

—Iti sanapi'sa Isaori maninso' co noyahuë' nipi ni'ton, chiminchináchin cancantërahuë. Cacopo ya'huërë' ina sanapi chachin, iso Canaan ro'tëquë ya'huërinso maantahuachin, chimina'huaso noya noya nisarin, tënahuë', itërin.

28

¹ Nipicari napotohuachina, Isacori, Cacopo amatahuaton, noya nontërin. Co no'huirinhüë'. Noya ya'huëcaso marè' sha'huitaton itapon: “Yosë noya catahuainquën conpa,” itërin. Napotahuaton pënënin: “Ama iso Canaan no'paquë sanapi máquësöhuë'. ² Patan-aran parti tëhuëncinso' paquë'. Tata masho Pitoiro ya'huërinquë pa'sahuaton, api Napano hui'nin'pita a'nara maquë'. ³ Yosë ya'ipi nanitaparinsó' catahuainquën. Na'a hui'nanpita quëchinquën. Quëma quëran na'a naciono'sa pipicaso marè' inapochinquën. ⁴ Yosëri Apraan noya ya'huëcaso marè' sha'huitërinso chachin, quëmanta quëchinquën. Quëma shiparinpitanta', inachachin quëchin. Iso no'pa' ipora yacapatërehuaso', quëchinquëma'. Yosëri nani Apraan sha'huitërin ni'ton, quëtarinquëma',” itërin. ⁵ Ina pochin Isacori Patan-aran parti Cacopo a'parin. Cacoposo' pa'sahuaton, Napano ya'huërinquë canconin. Nani sha'huirahuëso chachin inaso', Pitoiro hui'nin. Pitoiroso' Aran piyapi. Napanoso', Nipica yo'in miáchin. Nipicanta', Cacopo, Isao, inapita a'shina'.

Isao sa'antarinsó'

⁶ Isaoso', pa'pini, Cacopo noya ya'huëcaso marè' sha'huitërinso' ni'nin. Patan-aranquë sa'acaso marè' aparinsonta', ni'nin. Naporahuaton, pa'pini noya ya'huëcaso marè' sha'huitapon pochin: “Ama Canaan sanapi máquësöhuë',” itërinsonta natanin. ⁷ Pa'pini, a'shini, sha'huitërinso chachin Cacoponta', Patan-aranquë pa'ninso' ni'nin. ⁸ Pa'pin inapopin ni'ton, Isaoso': “Canaan sanapiso', co tatahuë costarinhuë',” tënin. ⁹ Napoaton, Ismairo nicapon pa'nin. Inaso', Apraan hui'nin. Inatohua paaton, Ismairo hui'nin Maarata itopiso' maantarin. Inaso', Nipayo oshia'huain. Nani cato Canaan sanapi macaponahuë', inanta maantarin.

Yosëri Cacopo ya'notërinso'

¹⁰⁻¹¹ Cacopo Piirsipa quëran pipirahuaton, Aran ira pa'tërin. I'huatohuachina, quëparitërin huë'ëton pacacaso marè'. A'nara na'pi masahuaton, motoantacaso marè' acorin. Ina motoantaton huë'ërin. ¹² Naporo tashi huë'ëton, hua'narin: A'nara nanpënan no'paquë paquërahuaton, Yosë ya'huërinquë huarë' nincanin ni'nin. Ina nanpënanquë chachin, pancatë ni'ton, Yosë anquëninënpita a'naquën pantarapi, a'naquënso o'marapi. ¹³ Naporahuaton, Siniro chachionta', ina pirayan huaniarin ni'nin. Inari nontaton, itapon: “Caso Siniroco. Quëmaquën Tata masho, Apraan itopiso' chinotërinco. Tata parionta chinotërinco. Quëhuëntëranso' no'pa' quëtaranquën. Shiparinpitanta', iso no'pa chachin hua'anëntapona'. Isoso no'pa', Canaan itopi. ¹⁴ Ca nohuaton shiparinpita na'amiatapona'. Mo'shi pochin na'apona'. Norti parti, sor parti, pi'i pipirinsó parti, pi'i ya'coniniso parti, ya'ipi inapita parti hua'anëntapona'. Quëma quëran, ya'ipi piyapi'sa nisha nisha nipisopita catahuararahué. Shiparinpita quëraonta inapotarahué. ¹⁵ Ni'quë'. Carinquën ca'tanaranquën. Intópanta pa'patan, carinquën a'paiaranquën. Carinquën chachin iso no'paquë quënantaranquën. Co onporonta pataranquënhuë', ya'ipi sha'huitëranquënso' naniquë huarë' catahuararanquën,” itërin.

16 Cacoposo' capayatahuaton, yonquirin: "Tèhuëinchachin Sinioro isèquë ya'huëapirinhuë', co caso nitotèrahuë'," ténin. 17 Napoaton, pa'pi pa'yanin. Pa'yanaton tapon: "Iso ro'tèso', Yosè chinotacaso marè' nóya. Isèquë chachin, Yosè pèinën* ya'huërin. Naporahuaton ¡Yosè ya'huërinso ya'coananën!" ténin.

18 Tahuëririnquë Cacoposo', tashíramiachin capayatahuaton na'pi mo-toantèrinso manin. Masahuaton, nohuítacaso marè' onè pochin ahuanirin. Naporahuaton ina aipi toma opotèrin. Inapotahuaton, Yosè marè' acorin. 19 Inaquë chachin iráca a'na ninano ya'huërin. Noso itopiso'. Ina pochin nohuitopirinahuë', Cacopori nisha nininën acotaton, Pitiri itèrin. 20-21 Inaquë Cacopori Yosè sha'huitaton itapon: "Quëma chachin ipora iratèrahuëquë ca'tanco. Quëma nohuanton còsharo', a'moca'huaso', inapitanta ya'huëchincó. Naporahuaton quëma nohuanton tatahuë ya'huërinquë, noya huënanta'i. Inapo catahuahuatanco: 'Sinioroíchin Yosènhuë', ta'to, chinotaranguën. 22 Iso na'pi onè pochin ahuanirahuësonta', quëma pèinën nisarin. Naporahuaton, ya'ipi quètèranco quèran, pi'pian quètáponquën. Shonca canahuato a'nara quëchinquën," itèrin.

29

Cacopori Napano yacaparinso'

1 Cacopo pa'sápaton, pi'i pipirinso parti ya'huëpisopita ya'huërinquë canconin. 2 Ninano ya'cari', a'na poso quënanconin. Ina pirayan cara huënton ohuicaro'sa i'sha o'shitacaiso marè' achinotapi. Ina pososo', pancatè na'piquë a'tantopi. 3 Ya'ipi ohuica huëntono'sa niyontonpachinara, a'paipisopitari naní quèran yamotahuatona', chi'huincapi. Ohuicanëna o'shitacaiso marè' inapopi. Nani o'opachinara, naquèranchin inaquë chachin a'tantaantapi.

4 Cacopori a'paipisopita natanin:

—¿Intoparanta canpitaso iyaro'sa? itèrin.

—Aran quèran quiyaso' ta'a, itopi.

5 —¿Nohuitèrama canpita Nacoro hui'nin, Napano itopiso' to? taantarin Cacopo.

—Nohuitèrai mini, itaantapi.

6 —¿Noya ya'huëarin? itaantarin.

—Noya mini ya'huëarin, itopi. Napotahuatona':

—¡Ma'tana hui'nin Naquirá itopiso' huë'sarin! Ohuicanënpitarè chachin huë'sarin, itaantapi. 7 Naporo' Cacopo tapon:

—Yono pi'i ya'huëarin ni'ton, pahuanarin ohuicaro'sa huë'ërinquë oncorapicaso'. ¿Onpoatonta co o'shitatoma pasto capacaiso marè' quèpaantaramahuë'? itèrin.

8 —Co nanitèraihuë' inapoca'huaiso'. Ya'ipi ohuica huëntono'sa a'paipisopitarè chachin niyontonacaiso' ninarai. Naporo huarè' nanitèrai na'pi chi'huincatahuatoí, ohuicaro'sa o'shita'huaiso', itopi.

9-10 Inapita nontaso', Naquiraso' pa'pin ohuicanënpitarè chachin canquirin. Inari pa'pin ohuicanënpita a'paitèrin. Ina ni'sahuaton, Cacoposo' a'naroáchin posoquë pa'nin. Pa'sahuaton, na'pitè masho chi'huincatèrin. Chi'huincatahuaton, apin ohuicanënpita o'shitèrin. 11 Ina quèran Naquirá apinorahuaton: "Thuata oshi," itèrin. Napotahuaton, na'nèrarin. 12 Cacopori sha'huitèrin: "Caso quëmaquën tata, apihuëmiáchin. Quëmaquën a'shacha

* 28:17 Yosè pèinën: Iprio nananquëso', Pitiri itopi.

Nipica itëramaso hua'huinco ni'to, naporahuë," tënin. Ina natanaton, Naquiraso ta'arë'nachin pa'pin sha'huitapon pa'nin.

¹³ Cantonahuaton sha'huitërin: "A'shacha Nipica hua'huin, Cacopo itopiso' canquirin," itërin. Ina natanahuaton, Napanaso ta'arë'nachin nicapon pa'nin. Quënanconahuaton apinorin. Apinorahuaton: "I'huata api," itërin. Nontahuaton pëinënquë quëparin. Inaquë Cacopori ya'ipi naporinso apin sha'huitërin. ¹⁴ Napanori natanahuaton itapon: "Quëmaso' tëhuëinchachin quëmopinëhuëinquën ninan," itërin.

Sanapi marë' Cacopo sacatërinso'

Cacoposo' Napano pëinënquë a'na yoquirá' nani yacapatërin. ¹⁵ Ina piquëran Napanori itapon:

—Quëmopinëhuëinquën nipiranhuë', co topinan asacata'huanguënsó ya'huërinhuë'. Sha'huitoco onposo canacamaso nohuantëranso'.

¹⁶ Napanoso' cato hui'ninpita nano'sa ya'huëtërin: Paninanso' Nia itopi. Ina piquëran niantarinsoso', Naquirá itopi. ¹⁷ Niaso', noyápiachin ya'pirahuanin. Naquiraso nipirinhue', noyápiroyanchin, co máquën tëranta tëhuërinhuë'.

¹⁸ Cacoposo' Naquirá costaton, apin itapon:

—Hui'nan hua'hua nininso', Naquirá itëramaso nohuantërahuë. Ina marë' canchisé pi'ipi quëma marë' sacatarahuë, itërin. ¹⁹ Napotohuachina, Napanori itapon:

—Naporan ni'quëhuarë', quëmari maquë nipachin. Nishaso quëtacaso', co noyahuë'. Yacapatonco sacatëquë nipachin, itërin. ²⁰ Inapaoon Cacoposo' Naquirá marë' canchisé pi'ipi sacatërin. Hua'qui sacatopirinhue', Naquirá pa'pi nosoraoton, cara tahuëri'ichin sacatërinso pochin cancantërin.

²¹ Nani canchisé pi'i sacatohuachina, Cacopori Napano itapon:

—Acoantoco huachi hui'nan. Sha'huitëranquënsó' nani nanirahuë huachi, itërin. ²² Napotohuachina Napanoso' ya'ipi ya'huërin pirayan ya'huëpisopita, amatërin. Cacopo sa'arinquë pita nicacaso marë' amatërin.

²³ Napoaponahuë' nani tashihuachina, Napanoso Naquirá ya'huërenamën Niasá, Cacopo acoantërin. Inaso co nohuitatonhuë', ichihuë'ërin.

²⁴ Naporahuaton Napanori, a'nara piyapinën sanapi nininso Nia nicanarin. Camaicaso marë' nicanarin. Inaso sanapi Siripa itopi.

²⁵ Tahuëririnquë tashíramiachin Cacoposo', Nia ichihuë'ërinso ni'nin. Ni'sahuaton, pa'pi pa'yantërin. Napoaton Napano chiníquën nontërin:

—¡Co napochitoncohuë' pora! ¡Co'ta Naquirá marë' nani sacatërahuë! ¡Nani nonpintëranco ni'sora! itërin.

²⁶ —Isëquëso api, co hua'hua nininso'ton, aso'yaraihuë'. ²⁷ Nia mananso marë' a'na simana pita nicacaso ya'huërinso', naniquë'. Ina manihuatan, Naquirá ya'huëre' acoantëranquën. Canchisé pi'i chachin ca marë' sacatacaso' nohuantohuatan, inapotëranquën, itërin Napanori.

²⁸ Napotohuachina, Cacopo nohuantërin. Nia maninso marë' simana pita imapiso nanihuachinara, Napanori, Naquirá ya'huëre' acoantërin.

²⁹ Napanori, a'nara piyapinën sanapi nininso' camaicaso marë' Naquiranta nicanarin. Ina sanapiso' Pira itopi. ³⁰ Nani acoantohuachina, Cacoposo', Naquirá ichihuë'ërin huachi. Inapaoon ina na'con na'con nosororin. Niaso nipirinhue', co onpopinchin nosororinhue'. Canchisé pi'ipi chachin Napano marë' sacataantacaso' naponahuë', nosororin.

Cacopo hui'ninpita nininso'

³¹ Cacoposo', Nia co onpopinchin nosororinhue'. Ina nitotaton, Siniorori catahuarin hua'huanacaso marë'. Naquiraso nipirinhue', ina nohuanton

chachin, co nito hua'huaninhué'. ³² Niaso', cayorahuaton quémapia'huaya huairin. Inaso', Nopino itërin. “Sinioro sëtërahuëso' nicaton, catahuar-inco. Hua'huanahué ni'ton, iporaso' so'yahué nosoroaponco huachi,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ³³ Naquëranchin, cayoantarahua-ton, quémapia'huaya huaiantarin. Inaso', Simion itërin. “Nocaninacoso' Sinioro natanin. Natanaton catahuarincó. Napoaton a'na hua'huasha quëtaantarincó,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ³⁴ Naquëranchin cayoantarahuatón, quémapi chachin hua'huantarin. Inaso', Nihui itërin. “Nani cara hua'huanahué ni'ton, iporaso' so'yahué na'con na'con chin-pitaponco huachi,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. ³⁵ Niaso', naquëranchin cayoantarahuatón quémapia'hua chachin huaiantarin. Inaso' Cota itërin. “Iporaso' huachi, Sinioro pa'yatato chinotarahué,” ta'ton ina pochin hua'huin nohuitërin. Nani catapini hua'huanahuaton, copi ténin huachi.

30

¹ Naqaira co nito hua'huanatonhué', cainpain noyaparin. Napoaton so'in itapon:

—Hua'huantoco canta'. Co'so' hua'huantohuatancohué', chiminarahué, itërin. ² Cacoporiso nipirinhué', no'huítón itapon:

—¡Co caso Yosëcohué'! Ina co nohuantërinhué' ni'ton, co hua'huananhué', itërin.

³ Napotohuachina, so'in itapon:

—Ni'qué'. Piyapinëhué Pira itërehuaso', maquë topirahué. Ina mapatan hua'huánpachin, cari masarahué. Hua'huahué chachin nicacaso maré' masarahué. ⁴ Inapoaton, Naquirari piyapinë Pira itopiso', so'in acoantërin. Acoantohuachina, ichihué'ërin. ⁵ Píraso', cayorahuaton quémapia'huaya huairin. ⁶ Naporo' Naqaira tapon: “Isoso hua'huasha, Tano itarahué. Yosë nontërahuëso' natanatonco: Tëhuëchachin quëmaso' noya ninan ni'ton, catahuaranquën huachi, itërinco. Napoaton a'nara hua'huasha quëtërinco,” ténin. Ina yonquiatón ina pochin nohuitërin. ⁷ Ina quëran Pira cayoantarahua-ton, quémapia'huaya chachin huaiantarin. ⁸ Naporo' Naqaira taantarin. “Iso hua'huashaso', Nipitari itarahué. Na'con caipayaré'co nichinitërai, iporaso huachi nani minsërahué,” ta'ton ina pochin nohuitërin.

⁹ Nianta co huachi hua'huanacaso nanitërinhué'. Napoaton piyap-inën Siripa itopiso' Cacopo acoantërin. ¹⁰⁻¹¹ Siripa ya'huëre' cayoaton hua'huánpachina, Niaso tapon: “¡Ma noyacha nisharahué paya! ténahué. Napoaton iso hua'huashaso', Caro itarahué,” ténin. ¹² Ina piquëran Siripaso', a'na ya'huëre' hua'huantarin. ¹³ Naporo' Niaso' tapon: “¡Ma noyacha ya'huërahué paya! Iporaso ya'ipi sanapiro'sa: ¡Ma noyacha inaso ya'huërin paya! itaponaco ta'fo, iso hua'huashanta', Asiri itarahué,” ténin.

¹⁴ Trico macacaso tahuëri'sa', Nopino pa'sahuaton, mantracora huayo itopiso' quënanconin. Ina masahuaton, a'shün quëshimarin. Ina quënapataton Naquirari itapon:

—Hua'huan mantracora huayo quëshirinquënso', quëtoco canta topirahué, itërin. ¹⁵ Napotopirinhué', Niari itapon:

—Ayon caira. ¡Ama napopitëraqüësohué'! ¡So'yahué nani osëretëranco! Hua'huahué ya'huëre' mantracora huayo quëshirincosonta' ¡yaosëretaantamaranco ti? itërin.

—Ina quëtohuatanco, ipora tashi Cacopo quëmaré' hué'ëpon, itërin Naquirari. ¹⁶ Tashi huaré' Cacopo pasto quëran huënantahuachina, Niari nacapirahuaton:

—Hua'huahuë mantracora huayo quëshirincoso', nani Naquira quëtërahuë. Quëmaro'co ipora tashi huë'ëca'huaso marë' inaquë pahuërëterahuë, itërin.

Napotohuachina, naporo tashi Niaso', Cacopo huë'ëparin. 17 Hua'huacaso marë' orarinso Yosëri natanahuaton, catahuarin. Napoaton Niaso', a'natëräpo hua'huinpita nicacaso' cayoantarin.

18 Nasitohuachina tapon: “Isoso' hua'huasha, Isacaro itarahuë. Camairahuëso sanapi so'yahuë acoantërahuë ni'ton, Yosë acanarincó,” ta'ton, ina pochin hua'huin nohuitërin. 19 Ina quëran Nia cayoantarahuaton, saota nicacaso' hua'huantarin. 20 Nasitohuachina taantarin: “Iso hua'huashaso', Saporono itarahuë. Noya nininso chachin Yosë nicararincó. Nani saota hua'huasha a'notërahuë ni'ton, iporasó' so'yahuë noya noya ni'sarincó,” ta'ton, ina pochin nohuitërin. 21 Nitiquioninquë Niaso', sanapia'huaya hua'huatin. Nasitohuachina, Tina itërin.

22 Naquiraso co hua'huana'pihuë ni'ton, na'con Yosë nontërin. Napohuachina, napoian quëran nosoroaton a'panirin. Ina nohuanton hua'huatin huachi. 23 Paninantërinso' huaihuachina, tapon: “Co hua'huana'picohuë' nicato tapanápirahuë'. Yosë chachin catahuarincó ni'ton, hua'huato co huachi tapanáhuaso ya'huërinhuë'. 24 A'na ya'huërë' Sinioro quëtaanta'incó topirahuë,” ta'ton, Cosi itërin.

Cacopo Napanorë', ninonpintopiso'

25 Cosi nasitërin piquëran Cacoposo', Napano itapon:

—Ya'huërahuëquë chachin yapanantapirahuë'. 26 Sa'ahuëpita, hui'nahuëpita, inapita quëtoco. Nani inapita marë' sacatërahuëso' nanirin. Quëma nitotëran onpo sacatërahuësona ni'ton, quëpai huachi topirahuë, itërin.

27 Napotopirinhüë', Napanoriso' itapon:

—Ama napoquësohuë api. Quëma yacaparanco ni'ton, Sinioro catahuarincó. Ani'tato, ina nitotërahuë. Napoaton quëparitëquë tënahüë. 28 Sha'huítoco onposona canacamaso nohuantëranso'. Nápo chachin pahuërë'inquën, itërin.

29 Napotohuachina, Cacopori itapon:

—Quëma marë' onpo sacatërahuëso', nani nitotëran. Pë'tahuanënpitanta noya a'pairahuëso', nani nitotëran. 30 Co'huara huë'shátërapohüë', caraíchín ya'huëtërinquën. Iporaso nipirinhüë', pa'pi notohuaro' na'amiatërin. Huë'nahuë quëran huarë' Sinioro catahuarinquën. Iporaso huachi canta', caora marë' sacata'huaso' nanirin huachi, itërin.

31 —Caquë chachin sacataantacaso marë' ¿onpota pahuërë'inquën? taantarín Napano.

—Ama coriqui pahuërëcosohüë'. Apira sha'huitaranquënso' nohuantohuaton, quëma marë' sacataantarahuë. 32 Ipora tahuëri pë'tahuanënpita huëntonëinquë pa'sarahuë. Pa'sahuato, yaráton carniroa'huaro'sa', niquë acoarahuë. Naporahuaton chipoa'huaro'santa ninshipiton nipiso', niquë acoarahuë. I'coapi nipisopitanta inapotarahuë. Inapita quëran pahuërë' quënana'huaso marë' naporahuë. 33 Inapohuato, a'na tahuëri canarahuëso ni'quihuatan, no'tëquën sacatërahuëso nitotaran. Pë'tahuatërahuëquë, i'coapiro'sa', ninshipitono'sa inaporáchin chiporo'sa quënanaran. Naporahuaton, yaráton carniro'saráchin quënanaran. Nisha quënanpatanso', ihuaranquën ni'ton, naporin, itërin Cacopori.

34 —Noyapa'. Inapoa'a nipachin, tënin Napano.

35 Napoaponahuë', naporo tahuëri chachin inaso chiporo'sa hui'tonpi nipisopita, i'coapi nipisopita, nisha acorin. Chipo sanapi'santa ninshipiton, nipiso', inaquë acorin. I'coapiro'sa', máquënso tëranta huiritopisopita,

inapitanta inaquë chachin acorin. Ya'ipi yaráton carniroa'huaro'santa', inapotërin. Inapotahuaton hui'ninpitari a'paicaiso marë' quëtërin.

³⁶ Ina quëran, pë'tahuaro'sa huayoninsopitarë chachin Napanoso', Cacopo ya'huëarin quëran, cara tahuëri iratatë pa'në'pa', pa'pi.

Cacoposo nipirinhuë', co manta taponahuë', a'napita ohuicaro'sa Napanonquën a'paitarin. A'paitapon pochin canacaso marë' isoporin:

³⁷ Nara së'paro'sa huara napapiráchin nanpi së'patërinso' pë'shitërin. Isopita nararo'sa së'paquën napotërin: Aramo, ni'to', tanpapi, inapita së'paquën manin. Masahuaton, hui'tona'piarin. Hui'toninsopitanta', i'shotëra'piarin.

Acopo huiritërinso ya'nocaso marë', inapotërin. ³⁸⁻³⁹ Ina quëran huararo'sa hui'tonanpinan nininso', pë'tahuaro'sa huëntonën notënanquë acorin. I'sha o'opiquë acorin. Inaquë pë'tahuaro'sa nito'quëpi ni'ton, naporin. Huararo'sa notërahuatona quëmapi nipisopita to'quëtöpi. Inapohuachinara hui'ninpitaso': Hui'tontono'sa', ninshipitono'sa', i'coapiro'sa', inapita hua'huatapi. ⁴⁰ Naporo' Cacoposo', inapita nisha acorarin huachi.

Inapotërinso', Napano pë'tahuanënpita yaratono'sa', hui'tontono'sa', inapita notënanquë acoonin. To'quëcaiso marë' acoonin. Inapooton Cacoposo', Napano pë'tahua huëntonën quëran na'apisopita, inaora huëntonënuë acoaton ana'atarin huachi. ⁴¹ Panca pë'tahuaro'sa nipisopita huënaïtohuachinara, i'sha o'opiquë huararo'sa acorin. Nito'quëapona pochin huararo'sa notëcaiso marë' naporin. ⁴² Mashiraa'huaro'sa huënaïtohuachinaraso', co huararo'sa acorinhue'. Napooton pi'pira'huaya nipisopitaso', Napano marë' ninin. Ya'huërë' panca pancaro'saso', inaoranquën ninin. ⁴³ Inapooton inaso', pa'pi ma'huanin. Pa'pi notohuaro' ohuica ya'huëtahuaton, piyapinënpitanta quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërin. Notohuaro' camiyoro'sa', moraro'sa', inapitanta ya'huëtërin.

31

Cacopo, mi'sën ta'ananpicaso yonquirinso'

¹ Ina quëran Cacoposo', mi'sënpitari pinorinso' natantërin: "Cacoposo' tata pë'tahuanënpita matahuaton, pa'pi ma'huanin," topi natantërin.

² Naporahuaton Napanori chachinta', co huachi iráca pochin nitërinhuë' ni'nin. ³ Naporo' Siniorori Cacopo itapon: "Tataparin, quëmopinënpita, inapita ya'huërinso parti panantaquë'. Carinquën ca'tanatënuëncuën catahuaranquën," itërin.

⁴ Ina natanaton, Naquira, Nia inapita pastoque amatërin. Inaora ohuicanënpita a'pairinquë amatërin. ⁵ Huë'pachinara, itapon:

—Tataparima co huachi iráca pochin noya ni'nincohue'. Yosëso nipirinhuë', ca'tananonco catahuarincó. Inaso' tatahuëri chinotërinso'.

⁶ Canpitaso', nani nitotërama tata marë' chiniquën sacatërahuëso'.

⁷ Naporahuaton nonpintahuatonco co no'tëquën pahuërincohuënta', nitotërama'. Napoaponahuë', Yosë catahuarincó ni'ton, co aquëtë huërë' ihuarincohuë'.

⁸ A'na tahuëri tataso' ténin: "Ninshipitono'sa quëchinquën sacatëranso marë'," topachina, ya'ipi sanapi ninshipitonáchin hua'huanpi. A'na tahuërinta': "Hui'tontono'sa quëchinquën sacatëranso marë'," taantahuachinaso', hui'tontono'sáchin hua'huataantapi. ⁹ Yosë nohuanton ina pochin tata pë'tahuanënpita hua'huatopi. Canpoanquën nicacaso marë' napopi.

¹⁰ A'na tahuëri pë'tahuaro'sa huënaïtaso', hua'narahuë. Chipó mashoro'sari, chipó sanapi'sa to'quësapi hua'narahuë. To'quëtóna'piro'saso', a'naquënso hui'tonpiro'sa', a'naquënso ninshipitono'sa', a'naquëonta i'coapiro'sa',

inapita quënanahuë. ¹¹ Naporó chachin Yosë anquëninën përarinco: "¡Cacopo!" itërinco. Itohuachincora: "Isëquë nisarahuë," itërahuë. ¹² Naporó' anquëni itërinco: "Noya ni'quë', ya'ipi chipo mashoro'sa', chipo sanapi'sa to'quëpisopita, hui'tonpiro'sa', ninshipitono'sa', i'coapiro'sa', inapitaráchin to'quërapí. Napano nonpintërinquënsó nitotato, ni'nanso chachin a'ninquënta nicacaso marë' catahuaranquëns. ¹³ Ca mini Yosëco, iráca Pitiriquë ya'notëranquëns. Inaquë na'pi tomaquë opotahuaton, chinotaancoso marë' acoran. Naporahuaton inaquë chachin casáchin chinotaancoso marë' sha'huitëranco. ¡Manóton huëquë pa'a! Iso no'pa quëran pipirahuaton, hua'huatëranso no'pa parti panantaquë'," itërinco, tënin Cacopo.

¹⁴ Ina topachina, Naquira, Nia, inapitari itapon:

—Quiyanta mini tata chiminpachin, co huachi ma'sha tëranta maca'huaiso ya'huërinhuë'. ¹⁵ Naporahuaton ipora chachin nisharo'sa pochin tata ni'nincoi huachi. ¡Pa'anpitërarincoi ni'ton, quiya marë' pahuëretaton ina nápo sacatëran! ¹⁶ No'tëquëns chachin Yosëri, tata ma'shanënpita, matahuaton, canpoa quëtërinpoa'. Inaso' canpoanquëns, hua'huapoapitanquëns. Napaoton, ma'sona Yosë sha'huitërinquënsó', niquë huachi, itopi.

Cacopo ta'arinso'

¹⁷⁻¹⁹ Sa'inpitari napotërin ni'ton, Cacososo Canaan parti panantacaso yonquirin. Pa'pin ya'huërinso no'paquë paantacaso marë' tapatarin huachi. Napanoso' a'na parti ohuicanënpita ya'iaon pa'nin. Inaquë pa'ninso' Naquirari, pa'pin mamanshinënpita ihuarin. Ya'ipi quëmopinënpitarë chachin mosharinso', ihuarin. Cacososo' sa'inpita, hui'ninpita, inapita, camiyoro'saquë a'mitërin. Pë'tahuanënpita, ma'shanënpita, ya'ipi inapita quiquirin. Ya'ipi inapitaso', Patan-aranquë sacataton canarinso'. ²⁰ Inapaoton Cacopori, Napano nonpintahuaton, co sha'huitaponahuë' huëshirin. ²¹ Ya'ipi ma'shanënpitarë chachin Cacososo', ta'arin. Co hua'quiya quëranhuë', Iopiratisiiquë pëntoitahuatona', Carata motopiro'sa parti, notëtërin.

Napanori Cacopo imaquirinso'

²² Cara tahuëri quëran Napanoso', Cacopo ta'arinso' nitotërin. ²³⁻²⁴ Ina nitotaton, quëmopinënpitarë chachin, imaquirin. Canchisë tahuëri quëran, Carata motopiro'sa parti canquipi. Napaophonahuë', naporó tashi Yosëri huë'ënsquë ya'notaton itapon: "Natanquë Napano sha'huichinquëns. Ni'quëna Cacopo no'huiton ma'sha onpototan. Tananpitëquë pa'in," itërin. Tahuërianpintahuaton Napanoso', ²⁵ piyapinënpitarë chachin Carata motopiro'saquë Cacopo nincantopi. Ina motopiro'saquë inanta' huëntonëns chachin chinotopi. Napananta ina motopiro'saquë chinotaponahuë', co niquënsanyátërapihuë'. ²⁶ Cacopo quënanahuaton, chiniquëns nontërin:

—¡Pa'pi co noyahue' ninan! ¡Co nonpinchitoncohuë' pora! Ahuëtahuatë sanapi'sa manëso pochin hui'nahuëpita quëshiaranco. ²⁷ Nonpintatonco, co sha'huitaponcorahuë' ta'aiaran. ¡Co naporëhuë'! Ya'huëranquë yaapaantaranso sha'huitëranco naporini, noya ninontatëhua capa cananchitërihuahuë'. Pita nicatëhua': Tonton, arpa, inapita pi'nipiquë ninonchitërihuahuë'. ²⁸ Hui'nahuëpita, shihuëpitanta', ichita'airan ni'ton, co apinoto nonta'huaso' quëtërancohuë'. ¡Co manta yonquirëhuë pochin ninan! ²⁹ Nohuantërahuë naporini, ma'shátërahuë ya'ipinquëma ana'inchitënsquëmahue'. Napaophonahuë', achin tashi chachin Yosë nontërinco. Inaso' tataparionta chinotërin. Huë'ëhuëquë ya'notatonco nontërinco: "Natanquë Napano sha'huichinquëns. Ni'quëna Cacopo no'huiton

ma'sha onpototan. Tananpitèquë pa'in," itèrinco. ³⁰ Tataparin ya'huërinquë ya'nipishahuë yapantaton huë'saran ni'quëhuarë', jco mamanshinëhuëpitaso' ihuatonco quëitonhuë' pora! itèrin Napanori.

³¹ Napotohuachina, Cacopori Napano itapon:

—Tè'huatatènquën topinan huë'sarahuë: "Paanta'huaso sha'huitohuatoso', sa'ahuëpita osèrètamarinco," ta'to, naporahuë. ³² Nipirinhue', insosona tèranta mamanshinënpita matahuatènquën, quësahuachin, jchimiin! Ma'sona tèranta quëmaquën nininso' quësahuato, ya'ipi quëmopinënpita ni'tonènquë a'noquë'. Inapotaton quëpamantaquë', itèrin. Napopirinhue' Cacoposo', Naquirari pa'pin mamanshinënpita ihuarinso', co nitotërinhuë'. ³³ Naporo' Napanoso', mamanshinënpita yoniton patë patèrantarin. Cacopo nè'mètë pëinënquë'ton ya'conin. Pipirahuaton, Cacopo cosonanënpita nininguë, ya'coantarin. Nianquën nininguënta ya'conaponahuë', co mamanshinënpita quënaninhue'. Ina quëran pipirahuaton, Naquiranquën nininguë ya'huërë' ya'coantarin. ³⁴ Naquiraso' mamanshiro'sa masahuaton, po'orin. Camiy-quë huënsëcaiso marë' nitopisoanaquë po'orin. Inapotahuaton, ina aipi huënsëtèrin. Pa'pinso' ya'ipi nè'mètë pëianaquë yonipirinhue', co quënaninhue'.

³⁵ Naquirari itapon:

—Tata, co huanirahuëso marëhuë', ama no'huicosohue'. Sanapicoi inach-intèraiso tahuëri nanitèrinco ni'ton, huënsëarahue', itèrin. Napanori mamanshinënpita yonisápirinhue', co quënaninhue'.

³⁶ Co quënanpachinahuë', Cacopo ya'huërë' no'huitaton Napano chiniquën nontèrin.

—¿Maquëta tēhuëtèranquën ni'nan? ¿Ma'ta onpoato oshahuanahuë ni'ton, co napion cancantaton imaquirancoso'? ³⁷ Ya'ipi ma'shanëhuëpita o'quiaton yoniran. ¿Ma'ta quënaparanco quëmaquën nininso'? Ma'sona quënanpata, a'ninquechin, quëmopinënpita notënanquë acoquë'. Quëmopinëhuëpitarinta', ni'in. Inapita sha'huichinpoa' insosona no'tëquën noninso'. ³⁸ Cato shonca pi'i quëma marë' sacatërahuë. Naporo' co a'na ohuica tèranta', co a'na chipo tèranta ana'huarinhuë'. Huëntonënpita quëran, co a'na carniro tèranta', capitëranquënhue'. ³⁹ Ni'niro'sari pë'tahuanënpita tēpahuachinara, co onporo tèranta a'nota'huänquëno marë' quëshiranquënhue'. Caoranquën masahuato, acoantarahuë. Tahuërihuë nipon, tashihuë nipon, ihuatohuachinanta', ca apahuërëtèranco. ⁴⁰ Tahuëri nipachina pi'i acorinco, tashinta nipachina sēhuën acorinco. Pë'tahuaro'sa a'paito, huë'ëi natanahuë. Inapoato nohuantaso' parisitërahuë. ⁴¹ Cato shonca pi'i quëma marë' sacatato, ya'ipi inapita ahuantërahuë. Cato hui'nanpita marë' shonca catapini pi'ipi sacatërahuë. Pë'tahuanënpita marënta', saota pi'i sacatërahuë. Naporahuatton, apira apira pochin nisha nisha cana'huaso sha'huitèranco. ⁴² Apraan chinotèrinco catahuarinco. Tata Isaconta', inachachin chinotèrin. Co'so' ina catahuarincohuë naporini, topinamiáchin ya'huërähuëquë a'pa'itoncohuë'. Yosëso nipirinhue', parisitërahuëso nitotèrin. Chiniquën sacatato ma'sha ya'huëtèrinco'sonta', nitotèrin. Napoaton achin tashi pënëninquën, itèrin Cacopori.

Cacopo, Napanorë' anoyatopiso'

⁴³ Cacopori napotohuachina, Napanoso' tapon:

—Isopita catoro'saso', hui'nahuëpita. Isopita hua'huaro'santa shihuëpita. Pë'tahua huëntono'santa', caquën. Ya'ipi isëquë ni'nanso', caquënáchin. Napoaponahuë', hui'nahuëpita catahua'huaso marë' ya'ipi quëchi nipachin. Shihuëpitanta quëchi.

44 Napoaton huëquë pa'a Yoscoarë' niitatë anoyata'a. Catonpo chachin anoyatëréhuaso ayonquuinposo marë' inapoa'a, itërin. 45 Napotohuachina, Cacoponta', "Noyapa'," tëcaton, a'nara na'pi manin. Ina masahuaton, onë pochin ahuanirin. 46 Naporo' quëmopinënpita camairin:

—¡Na'piro'sa yontonco!' itërin. Itohuachina, ya'ipiya quëran na'piro'sa yontonpi. A'mitë a'mitëtahuatona', panca imopi. Ina quëran, ya'ipiya coshatopi, na'piro'sa a'mitë a'mitëtopiso pirayan coshatopi. 47 Napanoso' inaora nanamënquë, ina ro'të nohuitaton, "Quicaro Saatota," itërin. Cacoporiso nipirinhüë', inaora nanamënquë ina ro'të chachin, Carata, itërin. 48 Naporo' Napano tapon:

—Iso na'piro'sa imorëso', catonpo chachin ayonquiarinpo Yoscoarë' ta'të ipora tahuëri anoyatëréso'. Napoaton, ina no'paso' ipora huanta Carata, itopi. 49-50 Naporahuaton Mispá itopi anta': "Nipatohuatë, co huachi niquënanarihuë'. Napoaponahuë', Sinioro chachin ni'inpó'. Co insonta ya'huërëquë naporëso ni'pirinpohüë', Yosë chachin ni'inpó'. Napoaton ama hui'nahuëpita no' huiton aparisitëquësohüë'. Ama aquëtë chachin sanapi'sa maantaquësohüë'. Ina marë' Yoscoarë' ta'ton sha'huitoco," itërin. Ina naporinso marë' ina pochin ina no'pa' nohuitopi.

51 Napanoso' aquëtë chachin Cacopo sha'huitaantarín:

—Ni'quë'. Na'pi imorahuëso ya'huëarin. Onë pochin na'pi ahuanirahuësonta ya'huarin. Ya'huërëhuaso huáncana inapita acorahuë. 52 Inapita ayonquiarinpo ama quëmanta ma'sha onpotancoso marëhuë', isëquëran pëntonquësohüë'. Co ca tëranta ma'sha onpota'huanquënso marë' isëquëran pëntona'huaso ya'huërinhuë'. 53 Canpo capini nanan ya'huëhuachin, Yosë chachin anitochinpo', inquënposona tëhuërëso'. Ina Yosë chachin quëmaquën tata masho Apraan, chinotërin. Caquën tata masho Nacoronta chinotërin. Inquënposo tëhuëhuatë', ina chachin ana'inchinpo', itërin. Napotohuachina, Cacoposo': "Caquën tata chinotërinso ni'sárinco ni'ton, co napoarahüë'," tënin. 54 Inapatoana anoyatohuachinara, Cacoposo inaquë chachin Yosë chinotacaso marë' ma'sharo'sa tëparin. Nani Yosë chinotohuachinara, quëmopinënpita ichicoshatërin. Ya'ipiya coshatopi. Nani coshatohuachinara, inaquë chachin huë'ëantapi.

55 Tahuërininquë tashíramiachin Napanoso' huënsëintarahuaton, hui'ninpita, shinpita, inapita apinora'piarin: "Yosë catahuainquëma noya paco'," itahuaton ya'huërinquë pa'mantarin huachi.

32

Cacopo, Isaorë' niquënanpiso'

1-2 Napano piyapinënpitarë chachin pa'mantahuachina, Cacoponta piyapinënpitarë chachin paantarín. Paasoi Cacoposo', Yosë anquëninënpitari nacapirin. Inapita quënanahuaton, tapon: "Isopitaso', Yosë sontaronënpita huënton. Catahuainacoso marë' a'paimarinso'," tënin. Napoaton ina ro'tëso': Maanain*, itërin.

3-4 Naporo' Cacoposo', comisiono'sa Isao sha'huitacaiso marë' Sëir no'paquë a'parin: "Iya'hua huënantárin ni'ton, iso pochin nanan a'patiarinquën: 'Ca iya masho huënantárahüë. Ma'sona quëma camaitëranso nisarahüë. Cato shonca pi'ipi api Napano ya'huërinquë yacapatërahüë. 5 Na'a ohuacaro'sa', moraro'sa', ohuicaro'sa', inapita ya'huëtërinco. Piyapinëhuëpitanta', quëmapi'sa', sanapi'sa', ya'huëtërinco. Iso nanan,

* 32:1-2 Maanainso': Cato huënton sontaro'sa', tapon naporin.

a'pataranquën noya ninicaté ya'huëantacaso marë' ténin,' itoco,'" itërin. Napotahuaton a'parin.

⁶ Comisiono'sa huënantahuachinara, Cacopo sha'huitiintapi:

—Iya masho Isao nicapoi a'parancoi ni'toi, pa'nai. Huë'saranso nitotaton, inaora chachin nacapiinquënso marë' huë'sarin. Catapini pasa quëmapi'sari imaquiarin, itiipi. ⁷⁻⁸ Ina natanahuaton, Cacoposo pa'pi pa'yanin. Pa'yanaton yonquirárin. Yonquirárin quëran, piyapinënpita, ohuicanënpita, ohuacanënpita, camiyonënpita, inapita cato huënton acorin. “Iya mashori, a'na huënton ahuëhuachina', a'na huëntonso ta'ararin,” ta'ton naporin.

⁹ Ina quëran iin të'huataton, iso pochin Yosë nontërin: “Sinioro, quëmaso Yosënuë. Tata masho Apraan chinotërinquën. Tata Isaconta chinotërinquën. Quëma sha'huitëranco ni'ton, ya'huërahuëquë huë'sarahuë. Quëmopinëhuëpita ya'huërinquë huë'sarahuë. Naporahuaton: ‘Ca nohuanton noya pa'saran,' itëranco. ¹⁰ Tëhuëchachin co noyaco huë' ni'to, co nosoroancoso' ya'huërinhuë'. Co no'tëquënáchin catahuancoso ya'huëpirinhuë'. Iráca ya'huërahuë quëran pipipo, Cortaniquë pëntoitërahuë. Naporo' co ma'sha tëranta quëparahuë. Pitananëhuëro'coáchin pa'nahuë. Napopirahuë', iporasos' cato huënton pochin hua'anëntërahuë.

¹¹ ¡Nosoroatonco Sinioro iya masho Isao quëran, nicha'ëco! Nani huë'sarin ni'ton, ahuërahuatonco, sa'ahuëpita, hui'nahuëpitarë'co chachin niqitohuachinco. ¹² Nani quëma chachin, catahuancoso marë' a'ninquëchin sha'huitëranco. Naporahuaton, shihuëpitanta caquëran pipipisopita, inotëra'huaya pochin na'acaiso' sha'huitëranco. Marë yonsanquë inotërahuaya ya'huërinso', co pichicasohuë'. Ina pochin na'acaiso' nani sha'huitëranco,” itërin.

¹³ Naporo tashi inaquë Cacopo huë'ërin. Tahuëringuë capayatahuaton, ya'cariya ya'huërinso'pita quëran, pëtahuaro'sa huayonin. Iin masho Isao nicanacaso marë' huayonin: ¹⁴⁻¹⁵ Cato pasa chipo sanapi, cato shonca chipo, cato pasa ohuica, cato shonca carniro, cara shonca camiyos' paya nasha huaipiso hua'huinpitarë' chachin, catapini shonca ohuaca', shonca toroa'hua, cato shonca mora sanapi nininso', shonca mora quëmapi, inapita.

¹⁶ Inapita huayonahuaton, piyapinënpita quëtërin a'na huënton a'na huënton quëpacaiso marë'. Co'huara pa'shátërasoihuë', ma'sona nicacaisonta sha'huitërin:

—Canpitaso quëchitoco'. A'na huënton'ton pa'in. Amasha aquëmiachin nipachin a'na ya'huëre', paanta'in. Ama napopináchin pacosohuë', itërin. ¹⁷⁻¹⁸ Quëchinamën huënton quëpana'pi sha'huitërin:

—Iya masho Isao nacapiatënuë natanpachinquën: “¿Inta quëmaso' hua'anën? ¿Intohuata pa'saran? ¿Inquënta pë'tahuaro'sa quëpaaranso'?” itohuachinquën, quëmarí iso pochin sha'huitëquë': “Isopita pë'tahuaro'saso', quëma marë' quësarahuë. Cacopo a'patiarinquën. Inaso', quëma piyapinën pochin cancantërin. Nani inanta piquëran huë'sarin,” itëquë', itërin.

¹⁹ A'napita huënton quëpana'piro'santa', sha'huitërin:

—Canpitanta iya masho Isao quënanpatama', inachachin sha'huitoco'.

²⁰ Nani sha'huitohuatama', napotaantaco': “Inaora chachinso', piquëran huë'sarin,” itoco', itërin.

Isopochin yonquiaton Cacopo naporin: “Isopita pë'tahuaro'sa quëtato no'huirincoso asanoarahuë. Ina piquëran caora chachin ni'sarahuë. Tapona inapotërahuëso marë' inanta noya nontaantarino,” ténin yonquënuë.

²¹ Inapoaon Isao quëtacaso'ton, aquëchitërin. Inaorasos' nipirinhuë', huë'ëcaso marë' ya'huëarinquëranchin quëparitërin.

Cacopo anquëñirë nipanirinsó'

²²⁻²³ Napoaponahuë', naporó tashi chachin co'huara huë'ëshátërasoihuë', Cacoposo' huanirín. Huanirahuaton, cato sa'inpita, cato cosonanënpita, inapita ayontonin. Shonca a'na hui'ninpitantá inaquë chachin ayontonin. Ayontonahuaton Capocoi' pëntoinantaquëchin, apëntoitërin. Ya'ipi pé'tahuanënpita, ya'ipi ma'shanënpita, inapitarë chachin aquëtëran a'parin.

²⁴ Cacoposo' inaora quëparitohuachina, a'nara quëmapi ya'norin. Inarë tahuërianpitaquë huarë' nohuantaso' nipanipi. ²⁵ Napoaponahuë quëmapi ya'norinsoso', co Cacopo minsëcaso nanitërinhuë'. Co nanifatónhuë', Cacopo tonaransën, ahuëtërin. Catantën nipaquëtërintaquëchin ahuërin ni'ton, notohuëtërin. Nipanisoi napotërin. ²⁶ Quëmapi ya'norinsoso', Cacopo itapon:

—A'poco huachi, nani tahuëririarin, itërin.

—Co'so' noya ya'huëca'huaso marë' sha'huitohuatancohuë', co a'poaranquënhuë', itërin inarinta'.

²⁷ —¿Ma'ninquënta quëmaso'? itaantarín quëmapi.

—Cacopo itërinaco, taantarín inanta'. ²⁸ Naporó' ina quëmapirosó' itapon:

—Co huachi Cacopo itarinënhuë'. Ipora quëran huarë' Israiro itarinën. Yosë chinitëran, piyapi'santa chinitëran. Chinitaton canatëran ni'ton, ina pochín nohuitarinën, itërin.

²⁹ —Iporaso' quëmanta' nininën sha'huitoco, itërin Cacopori. Napotopirinhuë', inariso itapon:

—Co quëmaso' nininëhuë natanancoso ya'huërinhuë', itërin. Ina quëran inaquë chachin Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin. ³⁰ Napoaton Cacoposo' ina ro'të aninihuanin: “Pinoiro†,” itërin. “Isëquë chachin, Yosë nirayarahuë. Ina nipónahuë' co chiminahuë',” ta'ton, ina pochín ina ro'të nohuëtërin.

³¹ Pi'i pipiriahuasó', Pinoiro quëran huë'sarin huachi. Catantëntaquëchin, tonaransë notohuëtërin ni'ton, sonpariarin. ³² Napoaton iso quirica ninshitasoco huarënta Israiro shinpitaso', ma'sharo'sa catantënquë pancarin ipatë ya'huëtërinso', co ca'pihuë'. Inaquë Cacopo ahuëpi ni'ton, co ca'pihuë'.

33*Cacopo Isaorë' nanan anoyatopiso'*

¹ Cacoposo', Isao catapini pasa quëmapi'sarë chachin huë'sarin ni'nin. Ina ni'sahuaton, cara huënton hui'ninpita acorin. Niataquë a'na huënton, Naquirataquë a'na huënton, cosonaro'sataquë, a'na huënton.

² Cosonaro'sa'ton hua'huinpitare chachin aquëchitërin. Ina quëran Nia hua'huinpitare chachin ahuancanatërin. Naquiraso', Cosirë' piquëran acorin. ³ Inaporahuaton, Cacoposo quëchitërin. Iin masho ya'cariapon pochín, canchisëro mosharin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorahuaton mosharin.

⁴ Cacoposo' të'huaton naporin. Napopirinhuë Isaoriso', ta'aquirahuaton iin iporin. Iporahuaton, apinorin, naporin. Cato chachin noya ancantatona', nina'nëtopi. ⁵ Ina quëran Isaoso', sanapi'sa, hua'huaro'sa inapita ni'nin. Ni'sahuaton iin natanin:

—¿Isopita po'? ¿Inpitata? itërin.

—Hui'nahuëpita ta'a. Yosë nohuanton ya'huërinso', tënin Cacopo. ⁶ Naporó' cosonaro'saso hua'huinpitare chachin, Isao huëcapaipi. Ina notënanquë huë'sahuatona', isonpi. Isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', mohaipi. ⁷ Ina quëran Nia ya'huëre' hua'huinpitare chachin, inapontapi. Piquëran Cosiso', a'shinë chachin, huë'sahuatona', Isao notënanquë inahuanta inapontapi.

† 32:30 Pinoiroso': Yosë ya'pirin tapon naporin.

⁸ Ina quëran Isaoso', Cacopo natanin:

—¿Ma'marëta ina nápo pë'tahua huëntono'sa a'paransopita, nacapiri-marahuë? itërin.

—Noya ninicatë ya'huantacaso marë' a'patëranquënsopita, itërin Cacopori.

⁹ —Ama iya'hua napoquësohuë'. Canta ya'huëtërinco chachin. Co quëtaancoso ya'huërinhuë', itërin Isaori. ¹⁰ Itopirinhüë', Cacoposo' taantarin:

—Ama iya masho napoquësohuë'. Tëhuënychachin noya ninicatë ya'huantacaso nohuantohuatan, onpopionta maquë ta'a. Quëmaora chachin noya nontaantarancoso' nicato, Yosë chachin napotërinco pochin canticantërahuë'. ¹¹ Yosë nohuanton ma'huanahuë', co manta pahuantërincohuë'. Napoaton, quëshiranquënsopita, onpopionta maquë', itërin. Napotápaton Isao anohuantërin. Ya'ipi a'patërinso'pa manin huachi.

¹² Ina quëran Isao taantarin:

—Noyapa'. Huëquë nipachin carinquën ca'tainquën pa'a, itërin.

¹³ Napotohuachina, Cacoporiso itapon:

—Tëhuënychachin iya masho nosoroatonco napotëranco. Nipirinhüë' hui'nahuëpita hua'huaro'saráchin. Ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', inapitanta nasha hua'huatopiso ya'huërin. Manon quëpahuatëso', a'na tahuëri marëáchin nanitërin, ohuica'huaro'sa taquicaíso'. ¹⁴ Noya quëmaso' pataquë topirahuë'. Quiyaso nipirinhüë' oshaquëranchin pacapoi. Hua'huaro'sapitarë'coi, pë'tahuaro'sapitarë'coi oshaquëran pa'sarai. Co hua'quiya quëranhuë', Sëir parti cantoontapatëinquën, inaquë niquënaantarihua huachi, itërin.

¹⁵ —Noyapa'. Naporan ni'quëhuarë', quëchitota'i nipachin. Nipirinhüë' ca'tainquënso marë' caraya piyapinhüëpita pachi, itërin. Itopirinhüë', Cacosoposo taantarin:

—Ama iya napoquësohuë'. Noya quiyaora pa'sarai, itërin.

¹⁶ Napotohuachina, Isaoso piyapinhüëpitarë chachin Sëir parti paantarin.

¹⁷ Cacoposo nipirinhüë', Socoto parti pa'nin. Inaquë pëitacaso marë' piyapinhüëpita camairin. Naporahuaton, pë'tahuanënpita na'icaíso marë' tanpora'huaro'sa anitërin. Napoaton, ina no'pa' "Socoto*" itërin. ¹⁸ Inaquë hua'quimiachin ya'huërin. Ina quëran Cacoposo', ya'ipi huëntonëné chachin Siquimo ninano notënanquë pa'nin. Inaquë në'mëtë pëiro'sa otëantarin. Inapaoaton Patan-aran quëran huë'ninso', Canaan no'paquë noya canquirin.

¹⁹ Në'mëtë pëiro'sa otënpiso' no'pa', Cacoposo' pasa coriqui marë' pa'anin. Ina no'pasó', a'na quëmapi Amoró itopiso' hui'ninpitari hua'anëntopirinhüë', pa'antërin. Inaso', a'nara hui'nin ya'huëtërin, Siquimo itopi. ²⁰ Ina piquëran Cacoposo', Yosë chinotacaso marë' a'nara artaro ninin. Ina nisahuaton aninahuanin: Ir Iroi Israiro', itërin.

34

Siquimori Tina tapiton po'orinso marë' i'huëretopiso'

¹ Cacopo hui'nin Inaquëya ya'huëtërinso', Tina itopi. Ina nanontohuachina, a'na tahuëri Siquimo ninanoquë nanon capini nini'cai marë' pa'nin. ² Inaquë ni'so', Siquimori ni'sahuaton noyarin. Inaso', sha'huëtëranquëmaso chachin Amoró hui'nin. Amoroso', hua'an ya'conin. Ipo piyapi ni'ton, ya'ipi iporo'sa hua'anëntërin. Siquimori Tina co nohuanchachinpirinhüë' ichihuë'ërahuaton, po'orin. ³ Napoaponahuë',

* **33:17** Socotoso': Tanpora'huaro'sa', tapon naporin. † **33:20** Ir Iroi Israiroso': Yosëso', Israirori chinotërinso', tapon naporin.

pa'pi nohuantërin. Napoaton Tinari nohuantacaso marë' ma'pitaso ninin.
 4 Naporo chachin Siquimoso' pa'pin itapon:

—Paaton tata, Tina maca'huaso marë' pa'pin nontoonquë'.
 Quëmopinënpitanta nontoonquë'. Ina pa'pi nohuantërahuë, itërin.

5 Cacoposo' hui'nin po'opiso' nitotaponahuë', co manta tëninhuë'.
 Hui'ninpita pë'tahuaros'a a'pairapi ni'ton, co manta tëninhuë'. Inapita
 canqui'ai huarë' sha'huitacaso' yonquirin. 6 Siquimo pa'pinso' Cacopo
 nontacaso marë' pa'nin. 7 Cacopo hui'ninpita huënantahuachinara, napopiso'
 natantopi. Natantahuatona', pa'pi no'huitopi. Siquimori oshina co
 mashätëraponahuë', ichihuë'ërin ni'ton, napopi: "Inapoaton inaso',
 israiro'sanpoa panca tëhuëtërinpoa'. ¡Co onporota inapocaso ya'huërinhuë'!"
 topi. 8 Amoroso nipirinhue', inapita nontaton napotërin:

—Hui'nahuë Siquimo itërahuëso', oshiparima pa'pi nohuantërin maca-
 caso marë'. Onpopionta quëtoco'. 9 Inapoatëhua', ya'huë'ahua topirahuë.
 Napohuatëhua', quiyanta canpita hui'nama macapoi. Canpitanta', quiya
 hui'nahuëi masarama'. 10 Isëquë quëparitatoma', quiyapitarë' ya'huëco'.
 Iso no'paquë ya'huatoma sacatoco'. Nohuantëramaso' pa'anco'. No'panta
 yapa'anpatama', pa'anco', itërin.

11 Siquimonta huanirahuaton, nonsarin huachi:

—Tata napotërinquëmaso', nohuantoco ta'a. Onposo' natanpatamaco
 quëtaranquëma'. 12 Sanapi marë' pahuëretërë quëran na'con na'con
 apahuëretohuatamaco noya, co ma'shahuë'. Naporahuaton ma'sona
 nicana'huanquëmaso' natanpatamaconta', quëtaranquëma'. Onpopionta
 cari mai, topirahuë, tënin.

13 Napopirinhue', inapitariso oshina na'inin ni'ton, i'huëretacaiso marë' ya-
 monapi. Napoaton Siquimoso' pa'pinë chachin noyasha nontatona itapona':

14 —Noya nipirinhue'. Co quiyaso' nanitëraihuë' co marchahan quëmapi
 oshihuëi quëta'huaiso'. Quëtërai naporini, quiya marëso' pa'pi taparo niiton-
 huë'. 15 Ya'ipinguëma quiya pochachin marchahuanama huarë' canpita napo-
 ramaso nisara'. Nohuantohuatama', ya'ipi quëmapiinguëma marca niacotoco
 nipachin. 16 Naporo huarë' tëhuënchinso', canpitanta hui'nahuëi masarama',
 quiyanta canpita hui'nama masara'. Inapohuatëhua a'na huëntoínchin
 pochin nisarëhua huachi. 17 Nipirinhue', co'so' nohuantohuatamahuë',
 isëquëran pipiarai. Oshihuëinta macatoi, quëpaarai, itopi.

18 Napotohuachina Siquimoso' nohuantërin. Pa'pionta nohuantërin.
 19-20 Cacopo hui'nin pa'pi nohuantaton Siquimoso', a'naroáchin natëtin.
 Inaso', ya'ipi Amoro hui'ninpita quëran chini chiniquën nanantërin. Napoa-
 ton, pa'pinë chachin ninano ya'coanaquë pa'pi. Inaquë ya'huëhuano'sa
 niyontopi, ma'sha yonquiataona anoyatacaiso marë'. Ya'huëhuano'sa niyon-
 tonpachinara, itapona':

21 —Pasopitaso' noyaro'sa'. Pancana no'pa' ya'huëtërinpoa ni'ton, in-
 apitanta yacapatënënpoa' pa'anapona'. Canpoanta nanitarihua inahua
 hui'ninpita macacaso'. Ya'huëre' inapitanta canpoa hui'nanpoa nani-
 tapi macacaso'. 22 Napoaponahuë' inapoatëhua ya'huëcaso marë', ya'ipi
 quëmapiinpoa marchuanacaso' nohuantopi. Inahua napopiso chachin can-
 poanta nicacaso' nohuantopi. 23 Inapohuatëhua', ya'ipi ya'huëtopiso can-
 poanquën nisarin. Pë'tahuanëna', ma'shanëna', ya'ipi inapita canpoan-
 quën nisarin. Huëco nohuantoco inapoa'ahua'. Napohuatëhua', inapi-
 taso canpoarë' ya'huëcaiso marë' quëparitapi, itopi. 24 Siquimo pa'pinë
 chachin napopiso natanatona', nohuantopi. Napoaton ya'ipi quëmapi'sa
 chiniquëno'sa nipiso', marca niacotopi huachi.

²⁵ Niacotopi quëran cara tahuëritapaso', Cacopo hui'ninpita Siquimo ninanoquë pa'pi. Simion, Nihui, inapita itopiso' pa'pi. Inapitaso', Tina yo'inamiächin nipi. Ya'huëhuano'sa marca niacotopiso', pa'pi iguitopi. Inapoasoi chachin pa'sahuatona', sahuëninënaquë ya'ipi quëmapi'sa tëpaconpi. Co noyachátërasoihuë' ahuëtopi ni'ton, co chinitopihuë'.
²⁶ Amoronta', Siquimorë chachin tëpapi. Inapotahuatona', Siquimo pëinën quëran Tina masahuatona', pa'pi huachi. ²⁷ A'napita iinpitanta canquirahuatona', ya'ipi quëmapi'sa nani tëpapi ni'ton, ninanoquë ma'sha ya'huërinso mamiatopi. Oshina Siquimori tapirinso marë', i'huëretatona inapotopi. ²⁸ Ya'ipi ohuicanëna', ohuacanëna', moranëna', inapita matopi. Ya'ipi ninanoquë ya'huërinso', aipiraonta ya'huërinso', mapi.
²⁹ Pëiro'saquë ma'sha ya'huërinso'pitanta', ya'ipi ihuatopi. Naporahuaton ya'ipi hua'huaro'sa', sanapi'sa', inapitanta masahuatona quëpapi. ³⁰ Simion, Nihui, inapita huënantahuachinara, pa'pinari itapon:
 —Canpitaso napaotoma', sacai anoyata'huaso nitëramaco. Canano'sa', huirisëro'sa inapitaso', ya'huëhuano'sa'. Naporamaso natantohuachina', no'huiponaco caso huachi. Nihuëntonahuatona ahuëaponaco. Caso co na'ashahuë' piyapinëhuëpita ya'huëtërinco ni'ton, ya'ipinpoa tiquiaponënpoa', itërin. ³¹ Napotopirinhuë', inapitariso itaantapi:
 —¿Monshihuantë paya pochin oshihuë nitacaso' nohuantopiranhuë' ti? itopi.

35

Yosëri Pitiriquë Cacopo noya ya'huëcaso marë' sha'huëtërinso'

¹ Naporo' Yosëri Cacopo huë'ëncuë ya'notaton, camairin: “Caso Yosëco. Iráca iya masho Isao ta'ananpisën ya'notëranquën. Pitiriquë paantaton, inaquë ya'huëconquë'. Inaquë canconpatan, chinotaancoso marë' a'nara artaro niquë',” itërin. ² Napotohuachina Cacoposo', ya'ipi hui'ninpita, sa'inpita, piyapinënpita, inapita camairin:

—Ya'ipi nisha nisha mamanshiro'sa chinotëramaso', a'poco'. A'poatoma quëshico pa'pitahua'. Naporahuaton amarahuatoma', noya nininso i'nanpiraco'. ³ Manóton Pitiriquë pa'ahua'. Inaquë Yosë chinota'huaso marë' artaro nica'huaso ya'huërin. Iráca nanan ya'huëtaponco, Yosëso na'con catahuarinco. Naporahuaton, itohua itohua pa'nahuëquë, ca'tanatonco catahuarinco, itërin.

⁴ Napotohuachina, nisha nisha mamanshinëna moshapiso quëshipi. Pë'tëhuëratëro'santa moshapiso quëshipi. Ya'ipi inapita Cacopori Siquimo ninano ya'cari', pa'pitërin. A'nara insina nara pirayan, pa'pitërin.

⁵ Pa'pachinara, Yosë nohuanton, nisha nisha ninanoro'saquë ya'huëpisopita pa'pi t'ëhuapi. Napaotona co nanitopihuë' Cacopo hui'ninpita, imatona i'huëretacaiso'.

⁶ Cacoposo' huëntonënë chachin, pa'sápatona', Noso ninanoquë canconpi. (Ina ninanoso', Pitiri itopi anta', Canaan parti ya'huërin.) ⁷ Inaquë canconahuaton, artaro ninin huachi. Inaquë Yosë chinotërin ni'ton, ina ro'të aninahuanin: “Iri Pitiri*” itërin. Iráca iin t'ëhuataton ta'ananpihuachina, inaquë chachin Yosëri huë'ëncuë ya'notërin ni'ton, napo nohuitërin.

⁸ Nipica piyapinë Tipora itopisonta chiminpachina, inaquë chachin pa'pitopi. Insina nara pirayan pa'pitopi. Pitiri ninano ya'cariya, inapotopi. Cacopori inanta aninahuanin: “Na'nëi' insina,” itërin.

* 35:7 Iri Pitiriso': Pitiriquë ya'huërinso Yosë, tapon naporin.

⁹ Cacopo Patan-aran quëran huënantahuachina, Yosëri naquëranchin inaquë ya'notaantarín. Ya'notaton noya ya'huëcaso marë' sha'huitërin. ¹⁰⁻¹² Iso pochín sha'huitërin:

“Quëmaso' Cacopo itërinën.

Có huachi ina pochín nohuitarínënquënhuë'.

Ipora quëran huarë' Israiro itarinën,” itërin.

Ina quëran nininën canpiatahuaton itaantapon:

“Caso Yosëco, ya'ipi nanitaparahuë.

Notohuaro' hui'nánpita ya'huëchinquë.

Shiparinpitanta', hua'huayátërahuë ya'huë'ina'.

Quëmá quëran, a'na nacion pipipon.

Naporahuaton, shiparinpitanta na'a huëntono'sa nicapona'.

A'naquë shiparinpita, cópíro ya'conapona'.

Tata masho Apraan, tataparín Isaco,

inapita iso no'pa' ahua'anëntërahuë.

Ina chachín quëmanta quëchinquë.

Shiparinpitanta iso no'pa chachín hua'anëntapona',” itërin Yosëri.

¹³⁻¹⁴ Napotahuaton pa'pachina, Cacoposo' a'nara na'pi masahuaton onë pochín ahuanirín. Yosëri nontërintaquë chachín ahuanirín. Ina quëran toma', huino, inapitaquë opotahuaton, Yosë marë' acorín. ¹⁵ Iráca nohuitërinso chachín ina ninanoso', Pitiri itërin.

Naqira chiminso'

¹⁶⁻¹⁷ Hua'quimiachín inaquë ya'huërapí quëran paantapí. Pa'sápatona', Iporata ninanoquë ya'caritopí huachi. Inaquë Naquiraso', pa'pi parisë quëran huaítón, có'chachín ninín. Napoaso ahuaítóna'píri itapon: “Ama pa'yanquësóhuë', quëmapi chachín huaiyantaran,” itërin. ¹⁸ Napotopirínhuë', Naquiraso' yachiminín huachi. Nani yachimínahuaso', hua'huín nininën acotërin: Pin-oni[†] itërin. Itopirínhuë', Cacoporiso', Mincamin[‡] itërin. ¹⁹ Inapo chimintërin Naqira. Nopaton Iporata ira pirayan pa'pitopí. (Iporataso ipora marë', Pirín itopí.) ²⁰ Naqira pa'pítahuaton, po'oronën aipí Cacoposo' Panca ra'pí ahuanirín. Ina na'pí ahuanirín quëran, Naqira po'oronën nohuitopí.

²¹ Inaporahuaton, Israiroso paantarín. Itiri tori aquëcha, ya'huaantacaiso marë' në'mëtë pëinëna otëënpí. ²² Inaquë hua'quimiachín ya'huëpí. Inaquë chachín Nopinoso', pa'pin cōsonanën Pira itopiso monshítaton, ichihuë'ërin. Ina natantahuaton, Israiroso pa'pí no'huitërin.

Cacopo hui'ninpita nininso'

Cacoposo' shonca cato hui'ninpita quëmapi'sa ya'huëtërin. ²³ Niaquëya nipisopitaso' isopita: Paninanso' Nopino, ina quëran, Simion, Nihui, Cota, Isacaro, Saporono, inapita. ²⁴ Naquiraquëya nipisopitanta isopita: Cosí, Mincamin, inapita. ²⁵ Naqira piyapínën Pira itopisoquënta isopita: Tano, Nipitari, inapita. ²⁶ Nia piyapínën Siripa itopiquënta', isopita: Caro, Asiri, inapita. Ina nápo Cacopo hui'ninpita ya'ipiya quëran ya'huëpí. Ya'ipi pochín Patan-aranquë nasitopí.

Isaco chiminso'

²⁷ A'na tahuëri Cacoposo' pa'pin ya'huërinquë pa'nín. Inaso', Mamiriquë ya'huërin. Ina ninanoso' Arapa itopí anta'. Naporahuaton ina chachín Ipron itomantapí. Inaquë Apraan, Isaco, inapita ya'huëpí. ²⁸ Pasa posa shonca

[†] 35:18 Pin-oniso': Na'con na'con aparisitërinco hua'hua, tapon naporín. [‡] 35:18 Mincaminso': Pa'ya pa'yatërahuëso hua'hua, tapon naporín.

pi'ipitaso', Isaco chiminin. ²⁹Noyá mashoya nicaquë huarë' chiminin. Chiminpachina, hui'ninpita Isao, Cacopo, inapitari nipa'pichantopiso' naninquë po'mopi.

36

Isao quëran pipipisopita

¹ Isao quëran pipipisopita sha'huichinquëma'. Inaso', Itomo itopi anta'. ²⁻⁵ Isaoso' Canaan sanapi'sa manin: A'naso', Ata itopi. Inaso', Iron hui'nin. Ironta', Iti huënton piyapi. Inaquëya Isao hui'nahuanpachina, Iripasi itërin. A'na sa'ionta Aoripama itopi. Inaso', Ano hui'nin, Sipion shiin. Inaquëyanta hui'nahuanpachina, isopita: Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Isaoso', Ismaïro hui'nionta manin, Pasima itopiso'. Inaso', Nipayo oshia'huain. Inaquënta hui'nahuanpachina, Niohuïro, itërin. Ina nápo hui'ninpita Canaan parti ya'huëapon nasitopi.

⁶ Isaoso' Cacopo patahuaton, a'na parti ya'huapon pa'nin. Sa'inpita, hui'ninpita, yaipi inarë ya'huëpisopita quëparin. Pë'tahuanënpita, ma'shanënpita, inapita Canaan parti ya'huapon pochin canarinsonta, ya'ipi quiquirin. ⁷ Cacoponta', napopin chachin ma'huain ni'ton, co huachi nanitopihuë inaquësáchin ya'huëcaiso'. Pastonta pë'tahuanëna capacaiso co huachi nanitopihuë ni'ton, nia'popi. ⁸ Inapoaton, Isaoso Sëir motopiro'sa parti pa'nin ya'huapon. Sha'huitëranquëmaso chachin Inaso', Itomo itopi anta'.

⁹ Ina nápo Isao hui'ninpita ya'huëtërin. Inaso', ya'ipi itomoro'sa shimashonën. Inapitaso', Sëir motopiro'sa parti ya'huëpi.

¹⁰ Sha'huitëranquëmaso chachin, Isaoso Ataquëya hui'nahuanins'o, Iripasi itërin. Ya'huërë' Pasimaquëya ninins'o, Niohuïro itërin. ¹¹ Iripasi hui'ninpitaso', isopita: Timan, Omaro, Sipo, Catan, Quinasi, inapita.

¹² Inapitaso' Ata aminpita. Iripasiso', a'na cosonanën ya'huëtërin Timona itopi. Inaquëya hui'nahuanpachina, Amarico itërin. ¹³ Niohuïro hui'nipitanta', isopita: Naato, Siran, Sama, Misa, inapita. Inapitanta Pasima aminpita. Pasimaso' sha'huitëranquëmaso chachin, Isao sa'in ninin anta'.

¹⁴ Aoripamaquënta', Isao hui'nahuaninsopitaso': Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Aoripamaso', Ano hui'nin, naporahuaton Sipion shiin.

¹⁵⁻¹⁹ Isao shinpita huëntono'sa hua'anëntopisopitaso', isopita: Timan, Omaro, Sipo, Catan, Quinasi, Cori, Amarico, inapita. Sha'huitëranquëmaso chachin Isao paninanënso', Iripasi itopi. Ina hui'ninpitaso', Itomo no'paquë Isao shinpita huëntono'sa', hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi inapita Ata aminpita. Niohuïronta Isao hui'nin chachin ninin. Ina hui'ninpitanta', isopita: Naato, Siran, Sama, Misa, inapita. Inapitanta Itomo no'paquë Isao shinpita huëntono'sa', hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi inapitaso', Pasima aminpita. Sha'huitëranquëmaso chachin Ano hui'nin Aoripama itopiso hua'huinpitanta', isopita: Quiosi, Caaran, Cori, inapita. Inapitanta Isao shinpita huëntono'sa hua'anëna ya'conpi. Ya'ipi ina hua'ano'sa', Isao shinpita. Isaoso', Itomo itopi anta'.

²⁰⁻²¹ Co'huara Isao inaquë pa'shátëraponhuë', a'nara Or huënton piyapi Sëir itopiso'ton inaquë ya'huërin. Quëmopinënpitarë chachin ya'huërin. Ina hui'ninpitaso', isopita: Notan, Soparo, Sipion, Ano, Tison, Isëri, Tisan, inapita. Inapita'ton Itomo no'paquë Or huënton hua'ano'sa ya'conpi. Inapitaso' Sëir quëran pipipisopita ya'huëpi. ²² Notan hui'ninpitaso', isopita: Orin, Iman, inapita. Notan oshins'o, Timona itopi. ²³ Soparo hui'ninpitanta', isopita: Arapan, Manaato, Iparo, Sipo, Onan, inapita.

²⁴ Sipion hui'ninpitanta isopita: Aiya, Ano, inapita. Ina Ano chachin, inotëro

parti pa'pin moranënpita a'pairin. Inapita a'paiaso', no'pa quëran i'sha pipirinsopita quënanin. ²⁵ Anoso', a'na hui'nin ya'huëtërin, Tison itërinso'. Naporahuaton, a'na hui'nin sanapi, ya'huëtërin. Sha'huitëranquëmaso chachin inaso', Aoripama itërin. ²⁶ Tisonta hui'ninpita isopita: Intan, Ispan, Itëran, Quiran, inapita. ²⁷ Isëri hui'ninpitanta isopita: Piran, Saapan, Acano, inapita. ²⁸ Tisan hui'ninpitanta isopita: Osi, Aran, inapita. ²⁹⁻³⁰ Or huënton hua'ano'saso', isopita: Nótan, Soparo, Sipion, Ano, Tison, Isëri, Tisan, inapita. Ina nápo Or huënton hua'ano'sa ya'huëpi. A'naya a'naya huëntonënaquë, hua'an ya'conpi. Sëir parti napopi.

Itomo no'paquë copirno' sa ya'conpiso'

³¹⁻³² Co'huara isairro'sa copirno ya'huëchatërasoihuë', isopita'ton Itomo no'paquë copirno ya'conpi. Pira'ton ya'conin. Inaso', Piro hui'nin. Tinapa ninanoquë ya'huërin. ³³ Ina chiminpachina, Sira hui'nin Copapo itopisori ya'huërëterin. Inaso', Posora ninanoquë ya'huërin. ³⁴ Inanta chiminpachina, Osamori ya'huërëterin. Inaso', Timan parti ya'huërin. ³⁵ Osamonta chiminpachina, Atatori ya'huërëterin. Inaso', Pitato hui'nin. Apito ninanoquë ya'huërinso'. Inari matiano'sa, Moapo no'paquë ahuëaton canarin. ³⁶ Atato ya'huërë' chiminpachina, Samarari ya'huërëterin. Inaso', Masarica ninanoquë ya'huërin. ³⁷ Samaranta chiminpachina, Saonori ya'huërëterin. Niopo ninanoquë ya'huërinso'. Inaso' ninano', Iopiratisi' yonsanquë ya'huërin. ³⁸ Ina ya'huërë' chiminpachina, Paaro-ananori ya'huërëterin. Inaso', Acaporo hui'nin. ³⁹ Paaro-ananonta chiminpachina, Atatori ya'huërëterin. Inaso', Pao ninanoquë ya'huërin. Atato sa'inso', Miitapiri itopi. Inaso', Matiriti hui'nin, Misaapo shiin.

⁴⁰⁻⁴³ Isonápo Isao quëran pipipisopita huëntono'sa ya'huërin: Ya'huëpiso no'panënantá', inachachin aninihuanpi: Timon, Arapa, Quitito, Aoripama, Iran, Pinon, Quinasi, Timan, Mipasar, Maquitiri, Iramo, inapita. Ina nápo Itomo huëntono'sa shimashonënpita ya'huërin. Inapitaso' Itomo no'paquë yanquëatona itohua itohua ya'huëpi. Isaoso', Itomo itopi anta'.

37

¹ Cacoposo nipirihuë', Canaan parti quëparitërin ya'huëcaso marë'. Pa'pinconta' inaquë chachin ya'huëaponahuë', co hua'quiyahuë' ya'huërin.

Cosi, iinpitarë chachin napopiso'

² Cacopo hui'ninpita naporinso sha'huichinquëma nitotoco'. Cosi shonca canchisë pi'ipitapon pochin, iinpitarë chachin pa'pin ohuicanënpita a'pairin. Pa'pin cosonanënpita: Pira, Siripa, inapita hua'huinipitarë' a'pairin. Iinpitaso co noyahuë' nipi ni'ton, Cosiso' pa'pinquë yásha'huirapirin.

³ Cacoposo' a'napita hui'ninpita quëran, Cosi na'con na'con nosororin. Nani másho nicaquë huarë', Cosiso hua'huatërin ni'ton, nosoromiatërin. Napoaton a'mocaso marë' noyápiachin nininso' nitërin. ⁴ Iinpitariso nipirihuë', pa'pini ina na'con na'con nosororinso' nicacona', co quë'yapihuë'. Co quë'yatonaraihuë', co nanitopihuë' noya nontacaos'.

⁵⁻⁷ A'na tashi Cosi hua'narin. Tahuëririnquë, iinpita sha'huitërin:

—Natanco iyaro'sa hua'narahuëso sha'huichinquëma': Huë'ëhuëquë, iminquë ya'ipinpoa trico masarëhua'. Manëhuasonta tonporarëhua ni'nahuë. A'nanaya ca tonporahuëso', huanirin. Canpita tonporamasoso nipirihuë', ca tonporahuëso' mosharapi. Ya'ipi tahuitatona', monshopi quëran mosharapi, itërin. Ina natanahuatona', iinpitariso aquë aquëtë no'huipi.

⁸ Napohuachina, inapitari itapon:

—Hua'an ya'conpato iyahuëpita camaiyápo ¿tocomaranquën ti? ¡Catoro' quëma camaiyáponcoi! itopi. Hua'narinso marëpita na'con na'con no'huiipi. Sha'huihuachina, co yainhuë' natanpi.

⁹ Ina piqüëran Cosiso', hua'naantarín. Naporonta iinpita sha'huitaantarín: —Natanco iyaro'sa a'na hua'naantarahuëso sha'huitaanta'inquëma'. Hua'nato ni'pirahuë', pi'i, yoqui, shonca a'na tayloraro'sa, inapita monshorahuatona moshararinaco ni'nahuë, itërin. ¹⁰ Così ina hua'narinso', pa'pin iinpita inapita sha'huitohuachina, pa'pini pënënaton itapon:

—¿Ma'ta tapon inapochinpita hua'na hua'namantaranso'? Napohuarë' mamaparin, iyaparinpita, ca chachionta' ¿a'na tahuëri moshaponquën ti? itërin. ¹¹ Iinpitariso noyapatona', aquë aquëtë no'huirápi. Pa'pinso nipirinhüë', hui'nin naporinso na'con yonquirárin.

Cosi pa'anshipo'

¹² A'na tahuëri Così iinpitaso', Siquimo ninano ya'cari pa'pi. Pa'pina ohuicanënpita, chiponënpita inapita quëpapi pasto yonitona a'cacaiso marë'.

¹³ Naporó' pa'pini Così itapon:

—Ni'quë conpa. Iya mashoro'sa Siquimo ya'cari ya'huëapi. Inaquë ohuicaro'sa', chiporo'sa', inapita a'pairapi. Paaton ni'contaquë topirahuë, itërin.

—Noya tatapa'. Pa'i nipachin, itërin.

¹⁴ —Inta conpa. Pa'sahuaton iyamashoro'sa ni'contaquë'. Ohuicaro'sa', chiporo'sa', inapitanta onpoinsona nisapiso', nahuiconfaquë'. Ina quëran huë'sahuaton, onpoapisona sha'huitiico canta nitochi, itërin.

Cacoposo Ipron motopianaro'sa quëran, Così a'parin. Inaso pa'sápaton Siquimoquë canconin. ¹⁵ Ina parti chihuëaton pa'sápirinhüë', a'na quëmapiri quënanahuaton itapon:

—¿Ma'ta yonisanan?

¹⁶ —Iyahuëpita yonisáruhuë ta'a. ¿Co pora nitotëranhuë' insëquësona pë'tahuanëna a'paiyapiso to? itërin. ¹⁷ —Nani isëquëran pa'pi: “Totanquë pa'ahua',” niitapi pora, itërin.

Cosiso pa'sápaton, Totan ninano ya'cariya iinpita quënanconin. ¹⁸ Inapitarinta', áquë quëran Così quënanpi. Quënanahuatona', co'huara ya'carichátërasohuë', tëpacaiso marë' a'naroáchin yonquipi. ¹⁹ Inahua capini ninontopi:

—¡Ni'co! Hua'natona'pi huë'sarin! ²⁰ Huëco tëpa'ahua'. Inapotatëhua poso yaninantëquë po'moa'ahua'. Ina quëran “pa'piniri ca'nin,” itahua'. Inapotohuatëhua', ¿naniinta'ma hua'narinsopita pa'? niitopi. ²¹ Nopinoso natanahuaton, Così pa'poyacaso marë' itapon:

—Ama tëpa'ahuasohuë'. ²² Co tëpatacaso ya'huërinhuë'. Iso inotëroquë yaninantë poso nininguë té'yatoco'. Ama canpitariso' ma'sha onpotocosohuë', itërin. Iya'huain nanin quëran ocoirahuaton, pa'pinquë'pa' a'paantacaso yonquiaton, naporin.

²³ Cosiso iinpitataquë canconpachina, no'huitona noyápiachin a'morinso matopi. ²⁴ Matahuatona yaninantë posoquë, të'yatopi.

²⁵ Inapotahuatona', coshatapi huachi. Coshatasoi ni'pirinahuë', a'na huëntona' Ismaïro nicatonos'a', nioshirin huë'sapi. Carata parti quëran huë'sapi. Camiyonënaquë, pimo hua'sairo'sa', parsamo nimirio, pimo yaqui', inapita quësapí. Iquipitoquë pa'anapona', quëparapi. ²⁶ Naporó' Cotaso iinpita itapon:

—¡Iya'hua tēpahuatēhua', co manta canarihuahuē! Naporahuaton inapotohuatēhua', nonpi nonpínantacaso' ya'huapon. ²⁷ Ama tēpa'ahuasohuē'. Ismairo nicatoro'sa tēhuēnchinsó' pa'antahua'. No'huípiro mini nipirinuē', co nishahuē'. Iyanpoa', tēnin. Napohuachina, iinpitari: “¡Tēhuēnchachinchi paya!” topi. ²⁸ Nicatoro'sa inataquēchin na'huērahuachinara, iinpitari Cósicoiopi. Yaninantē poso quēran ocoirahuatona', nicatoro'sa pa'antopi. Cato shoncatē coriqui pahuērétóhuachinara, Iquipitoquē quēpapi huachi.

²⁹ Nopinoso Cósicoi tē'yatopiquē huēnantahuachina, co huachi iinquēnanquintarinhuē'. Pa'pi pa'yanaton a'morinsó' osharin*. ³⁰ Ina quēran iinpitaquē huēnantarahuatón, itiantarin:

—¡Iya'hua capa huachi! ¡Ma'huantacha caso nisarahuē paya! tēnin.

³¹ Naporó' iinpitasó', Cósicoi a'morinsó' masahuatona chipó tēpapisó' huēnainēnquē, asē'cotētopi. ³² Inapotahuatona pa'pinaquē a'papi. Quēpana'piso' iso pochín pēnēnpi: “Iso a'mopiso quēnanai. Noya ni'quē'. ¿Hui'nanquēn a'na nimara tí?” itēquē', itahuatona a'papi huachi.

³³ Cacoposo' nohuítahuaton, tapon: “¡Iso mini hui'nahuē a'morinsó'!” tanan ni'niri napotērin ipora, tēnin. ³⁴ Napoapon pochín co napion cancantaton a'morinsó' nioshatērin. Naporahuaton, sa'catēn nininsó' sētóhuachinara a'mopiso', a'morin. Ina a'morín quēran hui'nin chimininsó' maré' hua'qui na'nērarin, ayanárin, naporárin. ³⁵ Ya'ipi hui'ninpitari achinicananpirinahuē', inaso co nohuanchátērarinhuē', sētērinso inquicasó'. Aquē aquētē hui'nin maré' na'nēton, naporin: “Chimipiro'sa ya'huērinquē hui'nahuē quēnanconta' huaré' sētērahuēso' copi tapo,” tēnin.

³⁶ Ismairo nicatoro'saso', Iquipitoquē camapi. Camahuachinara, Cosiso a'nara quēmapi Potihuario itopiso', pa'antopi. Inaso', Iquipito copirnorí catahuacaso maré' acorin†. Capitan ya'conaton, copirno a'paipisopita son-taro'sa camairin.

38

Cota, Tamararē' naporinsó'

¹ Naporó tahuēri'sa Cotasó iinpita patahuaton, Atoran ninanoa'huaquē pa'nin. Inaquē a'na quēmapi Iro itopiso ya'huērin. Ina ya'huērinquē yacapatónin. ²⁻³ Inaquē yacapatapon pochín, a'nara nanon nohuítērin. Inaso', Soa itopiso' hui'nin. Soaso' Canaan piyapi. Cotari natanpachina, acoantopi. Inaquē hui'nahuanpachina, paninanén nasitērin. Ina nohuítaton, Iri itērin.

⁴ Naquēranchin sa'in cayoantarin. Nasitóhuachina, quēmapi chachín niantarin. Inaso', Onan itērin. ⁵ Naquēranchin hua'huaantahuachina, quēmapi chachín niantarin. Inaso', Sira itērin. Quisipo ninanoquē Cota ya'huēaso', inaso nasitērin.

⁶ Iri hui'napitóhuachina, pa'pini Tamara acoantērin. ⁷ Acoantopirinuē', Iri co noyahué' nininsó' co Sinióro costarinhuē' ni'ton, ina nohuanton chiminín. ⁸ Napohuachina, Cotari Onan ya'huērē' itapon:

—¡Ya másho ayananpirinsó' sa'in, quēmari maquē'. Canpoaso inachintērēhua ni'ton, imoya macaton, inaquē hui'nahuanquē'. Hui'nahuanpatan, Iri quēran pipicaiso nipisopita quémá quēran ya'huētarin huachi, itērin. ⁹ Onansó' Tamara macaponahuē': “Hui'nahuanpato, hua'huaro'sa co caquēn nisarínhuē'. Irico hui'ninpitaráchin pochín nisarín,” tēnin yonquínēnquē. Napoaton, Tamara tēcarihuachina, aipi a'pacónin. Ama

* **37:29** A'morinsó' osharin: Ina parti ya'huēpisopitasó', co napion ancantóhuachinara, inapopi.

† **37:36** Copirno catahuapisopitasó': Naporó tahuēri'sa macayora'piapi.

iinco ya'huërenamënpita, ina quëran ya'huëcaso marëhuë' naporin. ¹⁰ Onan naporinso Sinioroso nitotaton, chiniquën no'huitërin. Napoaton inanta', ina nohuanton chimiantarin. ¹¹ Naporo' Cotoso', Tamara itapon:

—Quëyoroantaran ni'quëhuarë', iporasos' tataparin ya'huërinquë paantaquë'. Hui'nahuë Sira itërahuëso hui'napitaquë huarë', inaquë ya'huëtaquë', itërin. Itaponahuë', co tëhuënchachin napotërinhuë'. Nonpintaton naporin: “Sira ya'huëre', iinpita pochachin chimiantahuachin,” ta'ton naporin. Napoaton Tamaraso', pa'pin ya'huërinquë pa'nin ya'huapon.

¹² Cara pi'iquëran pochin Cota sa'in ya'huëre' chimiantarin. Inaso' sha'huitëranquëmaso chachin, Soa hui'nin. Chiminpachina, Cotoso sëtaton na'nëärin. Sëtërinso' inquihuachina, Tinato ninanoa'huao' pa'nin. Ohuicanënpita ya'inapiro'sa inaquë ya'huëapi ni'ton, pa'nin nicapon. Amiconën Iro itopisorë' pa'nin. Iroso', Atoran piyapi. ¹³⁻¹⁴ Tamaraso ina nitotaton, quëyoron a'morinso ocoirin. Inaporahuaton, nitaparin. Niimomototërinso' në'mëtëquë nipa'shinayatërin. Ama nohuitacaiso marëhuë' naporin. Inaporahuaton, Inain ninanoa'hua ya'cari', huënsëconin. Inaso' ninano', Tinato iraquë ya'huërin. Sira nani hui'napitopirinhue', co acoantopihuë' ni'ton, shiin yanonpintërin. ¹⁵⁻¹⁶ Cotari quënanahuaton, nipa'shinayatërinso marë': “Iso so sanapi, monshihuantë',” tënin. Napoaton pëshonin ya'caricaso marë'. Co shiin nohuitatonhuë', itapon:

—¿Canta quëmaro'co nii topirahuë? itërin.

—¿Ma'ta nipachin pahuëre'aponco? tënin sanapinta'.

¹⁷ —Pë'tahuarahuësopita quëran, a'nara chipoa'hua a'patiaranquën, itaantarin Cotari.

—Inta nipachin. Napoaponahuë', ma'sha tëranta quëmaquën nininso patëquë'. Chipoa'hua a'patianco huarë', cari tapanahuë', itërin sanapiri.

¹⁸ —¿Ma'ta nipachin pachi? tënin Cota.

—Sicho po'moitëranën pë'natëransoarë chachin, huaranën, inapita patëquë', itërin. Napotohuachina Cotoso', nataninsopita quëtërin. Inapoaton tëcarihuachina, naporo chachin hua'huantërin. ¹⁹ Ina quëran Tamaraso', pa'pin ya'huërinquë panantarin. Nipa'shinayatërinso' ocoirin. A'morinsonta ocoirahuaton, naquëranchin quëyoron a'morinso a'moantarin.

²⁰ Ina quëran Cotariso', chipoa'hua a'patërin. Amiconën Irori quëpatërin. Sanapi acoantërinso' ayantacaso marë' a'patopirinhue', inariso co huachi quënanconinhue'. ²¹ Napohuachina, ya'huëhuano'sa natanin:

—Monshihuantë sanapi Inain ira pirayan huënsëyantërinso': ¿Intohuata pa'nin? itërin.

—Co isëquë monshihuantë sanapi ya'huërinhuë', itopi. ²² Napotohuachina, Cota ya'huërinquë huëantarahuaton, itüintarin:

—Co'chi sanapi quënanconahuë paya. Ya'huëhuano'santa': “Co isëquë monshihuantë sanapi ya'huërinhuë',” itërinaco, itërin. ²³ Napotohuachina, Cotari itapon:

—Ma'ta pini. Noyatapon. Quëtërahuësopita yamapachin, main nipachin. Ina marë' nanan ocoihuatëhuaso', piyapi'sa tëhuaponënpoa'. Nanichi chipoa'huaya a'patochinpirahuë', co quëmari quënanconanhue', itërin.

²⁴ Cara yoqui quëran pochin, Cota sha'huitapona huëcapaipi:

—Shiparin Tamara itërehuaso', monshihuanin. Napoaton iporasos' cayorin huachi, itopi. Natanahuaton Cotoso', no'huitaton ya'i tënin:

—¿Ocoirahuatoma', a'pëco chimiin! tënin. ²⁵ Ya'huëhuano'sari Tamara a'pëcaso marë' ocoirapirinhue', inaso shiin nanan a'patërin: “Iso sicho po'moitëra

pè'natèrinsorè chachin nininso' hua'anèn, napotèrinco. Iso huaranta', inanquèn chachin ni'ton, noya nica-ton nohuitèquè', itèquè', itèrin. ²⁶ Cotaso', shini a'patèrinsopita nohuitahuaton, naporin: "Tèhuènchachin caso co noyahuè' ninahuè'. Co Sira acoantatohuè', tèhuèrahuè. Inaso nipirinhue', noya noya ninin," tènin. Naporo quèran huarè' Cotaso', co huachi onporo tèranta shiin tècariantarinhue'.

²⁷ Tamara huacaso nanihuachina, catopia'huaya hua'huatopi. ²⁸⁻²⁹ Nasitapona napopi: A'na'ton imiria'huain ocoirin. Napohuachina ahuaitona'piri, quèhuan pi'shiquè, tonpotanpatèrin. "Iso'ton hua'huacharin," ta'ton, napotèrin. Napopirinhue', hua'huashaso tanpara'huain po'moantarin. Shiarahuaton a'naso', nasitochanin. Napoaton ahuaitona'piri nininèn acotèrin: Parisi* itèrin. "Ya'copirinquènso inquirahuaton, pipiran," itahuaton, inapochin nohuitèrin. ³⁰ Quèhuan pi'shiquè tonpotanpatèrinsoso', ina piquèran hua'huatèrin. Inaso' nohuitaton: Saro itèrin.

39

Hua'an sa'ini, Così apirinsò'

¹ Sha'huítèranquèmaso chachin Cosiso', Ismaïro nica-tono'sari Iquipito no'paquè quèpapi. Inaquè a'nara Iquipito quèmapi Potihuario itopiso' pa'antopi. Inaso', Iquipito copirnorì catahuacaso marè' acorin. Capitan ya'conaton, copirno a'paipisopita sontaro'sa camairin. ² Cosiso napotopirinhue', Siniorori co naniantèrinhuè'. Inari catahuarin ni'ton, hua'anèn pèinènuquè noya yonquiaton yacapatèrin. Noya nica-ton, noya ya'huèrin. ³ Cosiso', Yosèri catahuarin. Hua'anèni ina nica-ton: "Nani ma'sha Così nipachina, Yosèri catahuarin ni'ton, noya pipitèrin," tènin. ⁴ Napoaton pa'yatèrin. Pa'yataton, acorin catahuacaso marè'. "Ma'pitasona ninahuèquè, quèma catahuaponco," itèrin. Naporahuaton, ya'ipi piyapinènpita camaiaton asacatacaso marè' acorin. Ya'ipi ma'shanènpitanta a'paicaso marè' acorin. ⁵ Ina acorin quèran huarè', Siniorori Potihuario catahuamiatèrin. Così noya nica-ton, napotèrin. Pèinènuquènta ma'sha nipachina catahuarin. Iminènuquènta sacatohuachina, sha'topiso' noya noyatèrin. ⁶ Cosiri ya'ipi ma'shanènpita noya a'paitèrin ni'ton, co huachi ma'marè tèranta yonquiárinhuè'. Topinan noya coshatárin huachi.

Cosiso', noyapin noyapin ni'tomantarin ni'ton, ya'ipi quèran pa'yatopi. ⁷ Napoaton co hua'quiya quèranhuè', hua'anèn sa'ini ni'sárin quèran noyarin huachi. A'na tahuèri itapon:

—Huèquè pa'a quèmaso' inapoquè', itèrin. ⁸ Napotopirinhue', Cosiso co pi'pisha tèranta nohuantèrinhuè'. Napoaton itapon:

—Ni'què siyora, pi'pian sha'huichinquèn topirahuè: Hua'anèhuè ya'ipi ya'huètèrinsopita a'paia'huaso marè' acorinco. Cari ya'ipi a'paiarahue' ni'ton, co ma'marè tèranta yonquiárinhuè'. Natèrinco ni'ton, sano cancantèrin.

⁹ Chini chiniquèn nanan quètèrinco iso pèiquè camaita'huaso marè'. Naporahuaton, hua'anèhuè co ma'sha tèranta apiratèrincohuè'. Quèmasáchin tèhuènchinso' sa'inquèn ni'ton, apiratèrinco. Napoaton, co caso pi'pian tèranta nohuantèrahuè' pa'pi co noyahuè' nininso' nicaca'huaso'. ¡Naporahuaton quèmarè'co ninahuè naporini, co Yosè natètohuè', pa'pi oshahuaintohue'! itèrin. ¹⁰ Napotopirinhue', sanapiriso Così ichiquèhuènacaso marè' nani tahuèri apisárin. Inaso napoaponahuè', co pi'pisha tèranta nohuantèrinhuè'.

* 38:28-29 Parisiso': Pasoarinsò' tapon naporin.

11-12 A'na tahuëriso nipirinhue', Cosi pëiquë sacatapon ya'conin. Naporo' co a'napita ya'huëasoihue' ni'ton, sanapiso Cosi so'huianarinso matërin. Inapotaton:

—Huëquë pa'a quëmaso inapoquë', itërin. Napotopirinhue', Cosiso niso'huianatërinso pa'coirahuaton, ta'arin.

13-15 Ina patërinso ni'sahuaton, sanapiso yanonpinin. Yanonpinaton chiniquën huiyo tënin. A'napita piyapinëpita përacaso marë' naporin. Huë'pachinara, itapon:

—¡Ni'cochi iso'! So'yahuë a'nara iprio piyapi quëshiantërinpoa tapi-
inpoaso marë'. Ya'conahuaton masapirincohuë', canpita huëcamaso
marë' caso chiniquën huiyo tënahue'. Ina natanaton, ta'arë'nachin pipirin.
¡Niso'huianatërinsona', patërin! itërin.

16 Piyapinëpita napotahuaton, Cosi niso'huianatërinso' taparin. So'in huëcaquë huarë' taparin. 17-18 Ina huë'pachina, piyapinëpita sha'huitërinso chachin inanta sha'huitërin:

—¡Prio piyapi quënanso', patoananëhuëquë ya'conahuaton
masapirincohuë'. Chiniquën huiyo topatora, a'porahuatonco ta'arin.
Niso'huianatërinsona', patërin. 19 ¡Inapotërinco piyapinë! itërin.

Sa'ini sha'huitërinso' natanahuaton, Cosi hua'anëno pa'pi no'huitërin.
20 Cosi macacaiso marë' piyapinëpita camairin. Nani mapachinara,
tashinan pëiquë po'mopi. Copirno tëhuëtópisopita ya'huëapiquë po'mopi.

21 Tashinan pëiquë po'mopirinhue', Sinióriso' co Cosi naniantërinhue'.
Nosoroaton catahuaantarín ni'ton, tashinan pëi hua'ani, noya nícaton
pa'yatërin: “Cosiso', nóya hui'napi,” ta'ton, noya ni'nin. 22 Napoaton catahua-
caso marë' acorin: “Quëmarí a'napita prisoro'sa, a'paiaran,” itërin. Napoaton
Cosi camaitërinso'achin tashinan pëiquëso', prisoro'sa nipi. 23 Cosi camaito-
huachina tashinan pëiquë, noyasáchin sacatopi. Napoaton tashinan pëi
hua'anso', co huachi Cosi sacatërinso' ni'sárinhuë': “Siniórori chachin Cosiso
catahuarin ni'ton, ma'sona nipachina, noya pipitërin” ta'ton, naporin.

40

Hua'ano'sa hua'napiso', Cosiri no'tëquën sha'huitërinso'

1 Ina piquëran cato hua'ano'sari Iquipito copirno tëhuëtópi: A'naso',
copirno huino o'shitona'piro'sa hua'an. A'nanta', ina marë chachin pan
nina'piro'sa hua'an. Cato chachin copirno tëhuëtópi. 2-3 Napoaton copirnorí
inapita no'huirín. No'huiton tashinan pëiquëtacaiso' camaitërin. Napo-
huachina cato chachin inaquë po'mopi. Ina tashinan pëiso', copirno
a'pairinsopita capitan pëinënquë ya'huërin. Cosi ya'huëarinquë chachin
po'mopi. 4 Copirno a'pairinsopita capitaniso', Cosi itapon: “Isopita cato
hua'ano'sa quëmarí noya a'paiton, catahuaquë,” itërin. Inapotohuachina
inapita hua'ano'saso', hua'qui inaquë ya'huëpi.

5 A'na tashiso nipirinhue', cato hua'ano'sa chachin, hua'napi. A'naya
a'naya hua'napiso', co inachachin tapon hua'napihue', nisha nisha tapon
hua'napi. 6 Tashíramiachin Cosiriso nícapon huë'pachina, sëtápi quënanquirin.

7 Napoaton, cato chachin natanin:

—¿Onpoatomata iporaso' pa'pi sëtëramaso pochin ya'norama'? itërin.

8 —Catocoi chachin hua'napiraihue', co insonta ya'huërinhue' ma'sona
tapon hua'naraiso anitotiincoiso', itopi.

—¡Yosë mini nanitërin ma'sona tapon hua'narësopita anitotiinpoaso'!
Sha'huitoco hua'naramaso', itërin.

9-10 Napotohuachina o'shina'piro'sa hua'anso', hua'narinso Cosi sha'huitërin:

—Huë'ëhuëquë a'nara opa ya'huë ni'nahuë, cara sê'pahuaninso'. Nicasoco chachin, papo sê'patarin. Papo sê'patahuaton, yancotarin. Yancotërinquëranchin nitërinso'pita cayarín. ¹¹ Ina pirayan canta', huaaon o'orinso' minënën sê'quëato, huaniárahüë. Opa cayarínso masahuato, huaaon o'orinquë shi'shirahuë. Inapotahuato huaaon ihuëtërahüë. Ihuëtöhuatora ma'parinco huachi, itërin. ¹²⁻¹³ Napotohuachina, Cosiri itapon:

—Naporinchi paya. Ma'sona tapon hua'naranso sha'huichinquën: Cara sê'pahuaninso', cara tahuëri tapon naporin. Cara tahuëriya quëran, huaaonso' quëma tëhuëranso' yonquiantarin. Nanan anoyatahuatënnquën naquëranchin acoantarinquën ina marë' sacataantacaso'. Iráca naporanso chachin naquëranchin o'shitaantaran huachi. Ina tapon, ina pochin hua'naran. ¹⁴⁻¹⁵ Inapotohuachinquën, canta nosoroatonco yonquico. Ocoincoso marë' huaaon sha'huitëquë'. Iprioro'sa ya'huëpique caso ya'huëpirahuë', topinan quëran no'huitonaco pa'aninaco. Co manta onporahuë ni'ton, co tashinan pëiquë ya'huápa'huaso ya'huërinhuë'. Napoaton nosoroco canta', itërin.

¹⁶⁻¹⁷ Napotohuachina, copirno marë' pan nina'piro'sa hua'anta': “Noyachi sha'huitërin paya,” ta'ton, hua'narinso Cosi sha'huitërin:

—Canta nipurinhuë', iso pochin hua'narahuë: Cara ya'huiri pan acoinanquë pitëmotorahuato, huirítton pano'sa quëpárahüë. Ya'natontarinso acoinanquë, nisha nisha cashi cashin pano'sa copirno marë' ya'huërin. Napoaponahuë', inairaro'sa huë'sahuatona pitëmotorahuë quëran capitarinaco, itërin.

¹⁸ Napotohuachina, Cosiri itapon:

—Cara pan acoinanso', cara tahuëri tapon naporin. ¹⁹ Cara tahuëriya quëran, huaaonso' quëmanta tëhuëranso' yonquiantarin. Naporo chachin piyapinënpita camaiapon: “Noninquë huënnquëconorahuatoma', naraquë pë'téncó chimi'in,” itapon. Inapotohuachinën, chanaro ca'tëro'sari noshanën capona', itërin.

²⁰ Cara tahuëriya quëran, huaaon hua'huatërinso tahuëri nanirin. Naporo' ya'ipi catahuarinsopita hua'ano'sa ichicapacancanacaso marë', panca pita ninin. Ya'ipi përarinsopita ni'tonënnquë huaaonso' camaitërin: “Cato hua'ano'sa chachin tashinan pëi quëran ocoico’,” tënin. ²¹ O'shina'piro'sa hua'anso', naquëranchin asacataantarin. Napoaton naquëranchin iráca pochachin huaaon o'shitaantarin. ²² Pan nina'piro'sa hua'anso nipurinhuë', huaaoni piyapinënpita camairin naraquë pë'tënacaiso marë': “Noninquë huënnquëconorahuatoma', tëpaco’,” itërin. Cosiri sha'huitërinso chachin nitopi. ²³ O'shina'piro'sa hua'aniso', Cosiri catahuacaso marë' sha'huitërinso', naniantërin. Inapoaton co catahuarinhuë'.

41

Huaaon hua'nahuachina, Cosiri no'tëquën sha'huitërinso'

¹ O'shina'piro'sa hua'an, tashinan pëi quëran pipirínso' nani cato pi'ipitërin. Naporo' huaaon chachionta hua'narin. Niroi' yonsanquë huaniarin nihua'narin. ² A'nanaya ni'pirinhuë', canchisë ohuaca' Niroi' quëran pipirapi ni'nin. Pa'pí amoshináchin pipirapi. I' quëran pipirahuatona', shi'shinamatëro' huáncana coshatapi. ³ Ina quëran niántapirinhuë', canchisë chachin Niroi' quëran pipirapi ni'nin. Inapitaso' capa nishinahuën nansëyaráchin niconpi. Pipirahuatona i' yonsanquë a'napita ohuacaro'sa pirayan huanirapi. ⁴ Nicaso chachin, inapitaso', amoshino'sa pashica ta'papi. Inapotatona', canchisë chachin pë'yaquë

huarè' ca'miatopi. Naporo' huaraonso' capayatèrin. ⁵ Naquèranchin huè'èantapirinhue', hua'naantarin. Canchisè trico moto' noya noyatèrinso' a'na nanquéáchin nitèrin ni'nin. ⁶ Inapita pirayan, canchisè chachin pipiantarin. Inapitaso' pi'iri ahuiquitèrinso pochin ya'nopi. ⁷ Inapitanta noya noyatèrinso nipsisopita pashica ta'papi. Inapatatona pè'yaquè huarè' ca'miatopi. Naporo chachin huaraonso' capayataantarin. Capayatahuaton: "Co ipora topinan ina pochin hua'narahue'," ténin.

⁸ Tashiramiachin huaraonso' hua'narinso yonquiaton, co napion cancantèrin. Napoaton piyapinènpita camairin ya'ipi Iquipito no'paquè ninotona'piro'sa huécacaiso marè'. Quirica nitotoro'santa amatèrin. Inapita huè'pachinara, hua'narinso' sha'huitèrin. Sha'huitopirinhue', co incari tèranta nanitèrinhuè' ma'sona tapon hua'narinso sha'huitacaiso'. ⁹ Naporo huarè' o'shitona'piro'sa hua'an Cosi yonquirin. Ina yonquiaton huaraon itapon: "Ipora huarè' yonquirahuè ma'sona i'hua chachin nica'huaso' nininso'. ¹⁰ Quèmaso' chiniquèn nanantèran. Caso piyapinèncó nipirahuè' sha'huitaranquèn. Pan nina'piro'sa hua'anoco chachin, iráca no'huitoncoi tashinan pèiquè apo'motèrancoi. Inaso' tashinan pèi', a'pairinènquènsopita capitan pèinènquè ya'huèrin. ¹¹ A'na tashiso' catocoi chachin hua'narai. A'naya a'nayacoi nisha nisha tapon hua'narai. ¹²⁻¹³ Inaquè chachin quiyaro'coi a'nara iprio hui'napi ya'huèarin anta'. Inaso' ina capitani chachin, asacatacaso marè' pa'anin. Hua'naraiso sha'huitohuatèira, ma'sona tapon naporinso no'tèquèn sha'huitèrincoi. Sha'huitèrincoiso chachin caso naquèranchin asacataantaranco. A'naso nipirinhue', noninquè ahuenquèconotahuaton atèpatèran," itèrin.

¹⁴ Inapo sha'huitohuachina, copirnosó Cosi macontacaso marè' piyapinèn a'parin. A'naroáchin tashinan pèi quèran ocoipi. Cosiso niya'itahuaton, nitaparin. Noya nininso' a'mosahuaton, huaraon nicapon pa'nin. ¹⁵ Canconpachina, huaraoni itapon:

—Caso hua'napirahuè', co insonta nanitèrinhuè' ma'sona tapon hua'narahue'so sha'huitiincoso'. Quèma tèhuèenchinso' nitotèran, topi natantèrahuè, itèrin.

¹⁶ —Co caora nohuanton nitotèrahuè'. Quèma piyapinèncó ni'to, Yosè chachin anitotohuachinco, sha'huitaranquèn. Ma'sona noya nicacaso marè', sha'huitaranquèn, itèrin.

¹⁷ Napotohuachina huaraoni itapon:

—Huè'èhuèquè Niroi' yonsanquè huaniárahue' hua'narahue'. ¹⁸ Naporo chachin, canchisè ohuaca' pa'pi amoshináchin nipsisopita, i' quèran pipirapi. Pipirahuatona shi'shinamatèroquè coshatapi ni'nahuè. ¹⁹ Ina quèran canchisè chachin pipiantapi niantarahue'. Capa nishinahuèn nansèyaráchin pipirapi. ¡Co onporo tèranta ya'ipi Iquipitoquè ina pochin nipsisopita ni'chinahuè! ²⁰ Nicasoco chachin, inapitaso', amoshino'sa pashica ta'papi. Inapatatona canchisè chachin, pè'yaquè huarè' ca'miatopi. ²¹ Pè'yaquè huarè' caponarahuè', co manta ca'pisohue' pochin ya'nopi. Naporo capayatèrahuè.

²² Huè'èantapirahuè', naquèranchin hua'naantarahuè: Huè'èhuèquè Canchisè trico moto' noya noyatèrinso' a'na nanquéáchin nitèrin ni'nahuè. ²³ Inapita pirayan, canchisè chachin pipiantarin. Inapitaso' pi'iri ahuiquitèrinso pochin ya'nopi. ²⁴ Inapitarinta noya noyatèrinso nipsisopita pashica ta'papi. Inapatatona pè'yaquè huarè' ca'miatopi ni'nahuè. Ninotona'piro'sa sha'huitopirahuè', co insonta nanitèrinhuè' ma'sona tapon naporinso', sha'huitiincoso', itèrin.

²⁵ Napotohuachina, Cosiri huaraon itapon:

—Caso quëma piyapinëncō nipirahuë', sha'huitaranquën: Catoro hua'naranso', a'naichin tapon hua'naran. Ina quëran Yosë chachin anitotërinquën ma'sona ina nicacaso' yonquirinso'. ²⁶ Canchisë ohuaca' noyápiachin nipsisopita, canchisë pi'ipi tapon hua'naran. Canchisë trico moto' noyápiachin nipsisopitanta', ina chachin tapon naporin. ²⁷ Canchisë ohuaca' capa nishinahuën nansëyaráchin nipisonta', hua'naran. Inapitaso', amoshino'sa piquëran pipipi. Inapitanta canchisë pi'ipi chachin tapon naporin. Ina pochachin noya noyatërinso' trico moto' pirayan, canchisë chachin papoantarin hua'naran. Pi'iri ahuiquitërinso pochin ya'nopisopitanta', ina chachin anitotërinpoa'. ²⁸ Napotëranquënso chachin mini nisarín. Piyapinëncō nipirahuë', Yosë ma'sona yanínso nani sha'huitëranquën. ²⁹ Yosë nohuanton canchisë pi'ipi iso Iquipito no'paquë nani ma'sha noya noyatapon. Co manta pahuanaponhuë'. ³⁰⁻³¹ Ina piquëranso nipirinhue', canchisë pi'ipi chachin panca tanarotapi. Napoaton co huachi inso tëranta', Iquipito no'paquë noya ya'huërinso yonquiarinhue'. Pa'pi pahuantomiatapi ni'ton, co huachi iso no'paquë noya ya'huaponahuë'. ³² Caso piyapinëncō nipirahuë' sha'huitaranquën. Nani Yosë yonquirin inapocaso'. Naporahuaton co hua'quiya quëranhuë' naniarin. Napoaton ina nohuanton, catoro inachachin hua'naran.

³³⁻³⁴ Inapocaso ni'ton, a'nara quëmapi yonquínahuan ni'ton, noyá nitotërinso' yoniqué'. Ya'ipi iso no'panënuë ya'huëpisopita camaicaso marë' acoquë'. Naporahuaton, chirinchiros'a acoquë' ya'ipi hua'anëntëranquë pa'ina'. Cosharo yontonacaiso marë' pa'ina'. Noya noyatacaiso' pi'ipiro'saquë yontoina'. A'natëräpo costaro quëran, a'na costarora ma'pachina'. Ya'ipi Iquipito no'paquë inapo'ina'. ³⁵ Naporo' pi'ipiro'saquë trico yontonpiso, niquë tapaina'. Quëma chachin anitotahuatën, ninanoro'saquë tapaina'. Tanaro tahuëri'sa canquihuachina, capacaiso marë' inapo'ina'. ³⁶ Inapohuachina', Iquipito no'paquë trico tapapinan ya'huapon. Canchisë pi'i tanarotacaiso canquihuachina, ina ca'sapi huachi. Ina capatona', ya'ipi iso no'paquë ya'huëpisopita co chiminaponahuë', itërin.

Copirno ya'huërenamën camaitacaso marë' Cōsi acopiso'

³⁷ Cōsi yonquirinso natanahuatona', huaaronso hua'ano'sapitarë chachin: "¡Ma noyacha yonquirin paya!" topi. ³⁸ Napoaton huaaronso' piyapinënpita itapon:

—Iso quëmapi, Yosë ispiritonëni chachin ya'coancantërin. Co onporonta a'na quëmapi iso pochin nininso' ina sacato nicacaso marë' quënanarihuahuë', tënin. ³⁹⁻⁴⁰ Piyapinënpita napotahuaton, Cōsi itapon:

—Co a'na quëmapi quëmá quëran yonqui yonquínahuan ni'ton, noya noya nitotërinso ya'huërinhuë'. Yosë chachin ya'ipi inapita anitotërinquën. Napoaton carinquën acoaranquën pëinëhuëquë, ya'huërenamëhuë camaitacaso marë'. Ya'ipi piyapinëhuëpitanta natëinënuënso ya'huërin. Copirnoco ni'to, casáchin quëmá quëran chini chiniquën nanantarahue. ⁴¹ Ni'quë'. Ipora tahuëri carinquën acoaranquën ya'huërenamëhuë ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntacaso marë', itërin.

⁴² Napotahuaton huaaronso', imisirinquë sicho po'moitëranën po'morinso' ocoirin. Ina ocoirahuaton Cōsi imisirinquë po'motërin. Inapotahuaton, piyapinënpita camairin: "Noya noya rino pi'shi quëran në'mëtë nipiso' a'motoco". Naporahuaton, osëtë oro quëran nipiso', apë'pëconotoco'. ⁴³ Ina quëran, toronanëhuëquë pa'patora, imaquirinso toronanquë anapëco'. Inapotahuatoma', quëpaco'. Ina quëpasëma', piyapinëhuëpitari chiniquën sha'huiina': '¡Isonco!' tëra'ina!' itërin. Ina pochin copirnorri Cōsi acorin

ya'ipi Iquipito no'paquë, camaitacaso marë'. ⁴⁴ Ina piquëran huaaraoni Cosi itaantapon:

—Ca mini copirnocoso nipirahuë', co inso tëranta iso no'paquë inaora nohuantërinso' nisarinhue'. Naniyarin quëran huarë' ma'sona nicacaiso', quëma camaitaran, itërin. ⁴⁵ Copirnori, Cosi Iquipito nananquë nisha nininën acotërin: Sahuinato-paniya, itërin. Naporahuaton Potihuiru hui'nin Asina itopiso' acoantërin. Potihuiraso', On ninanoquë corto hua'an ya'conin. Ina pochin Cosi, ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anëntacaso marë' acopi.

⁴⁶ Cosi cara shonca pi'ipitohuachina, Iquipito copirno marë' caniaritërin sacatacaso'. Nani acohuachina, huaaraon nontahuaton caniaritërin ya'ipi Iquipito no'pa' pa'tacaso'. ⁴⁷ Canchisë pi'ipi noya noyatacaiso' pi'ipiro'saquë, hua'huayâtërahuë' cosharo noyatërin. ⁴⁸ Cosiri ya'ipi trico tapacaiso nininso', ma'patërin. Ma'pataton, ninanoro'saquë taparin. Canchisë pi'ipi naporin. Nani ninanoro'saquë trico taparin. Ina pirayan imino'saquë sha'pisopita mapiso', taparin. ⁴⁹ Pa'pi notohuaro' trico Cosiri ayontonin. Marë yon-sanquë inotëra'hua ya'huërinso pochin ayontonin. Pa'pi notohuaro' ni'ton, pichirápirinahuë', co onpo pichichináchinhuë' nipachina, tananpitopi huachi.

⁵⁰ Co'huara tanarotacaiso caniarichátërasohue', Cosiso cato hui'ninpita ya'huëtërin. ⁵¹ Paninanso' Manasisi itërin: “Yosë chachin parisitërahuë'so', quëmopinëhuëpita, inapita ananiantërinco,” ta'ton, ina pochin hui'nin nohuitërin. ⁵² Ina quëran niantarinsoso', Iprain itërin. “Yosë nohuanton parisitërahuë'so no'paquë chachin noya noya acorinco,” ta'ton ina pochin hui'nin nohuitërin.

⁵³ Canchisë pi'ipi Iquipitoquë ma'sha noya noyatacaiso' pi'ipiro'sa', na'huërin huachi. ⁵⁴ Naporo' Cosi naporinso chachin, tanarotacaiso caniaritërin. Canchisë pi'ipi chachin naporin. Ya'ipi a'napita no'paro'saquënta', tanarotopi. Iquipitoquërâchin cosharo tapapinan ya'huërin. ⁵⁵ Iquipito ya'huëhuano'santa cosharori pahuantohuachinara, huaaraon paapapi. Trico natanacaiso marë' paapapi. Natanpachinara, huaaraoni ya'ipi iquipitoro'sa itapon: “Paatoma', Cosi nontoonco'. Ma'sona itohuachinquëma', ina nico’,” itërin. ⁵⁶ Ya'ipi Iquipito no'paquë piyapi'sa tanarotacaiso caniaritohuachina, Cosiso chirinchiro'sa camairin: “Cosharo taparëhuaso pëiro'sa i'soatatoma', ya'huëhuano'sa pa'antoco',” itërin. Aquë aquëtë tanarotapi ni'ton, pa'antapi huachi. ⁵⁷ Naporahuaton ya'ipi parti quëran huë'sapi. Cosi trico taparinso' pa'antacaiso marë' Iquipitoquë huë'sapi. Co inso no'paquë tëranta', cosharo noyatërinhuë' ni'ton, naporapi huachi.

42

Cosi iinpitanta Iquipitoquë pa'piso'

¹ Iquipitoquë trico pa'anacaso ya'huërinso', Cacoponta' nataantërin. Ina nantantahuaton, hui'ninpita itapon: “¡Co topinan nini sápmaso ya'huërinhuë'!” ² Nani sha'huëtërinaco Iquipito no'paquë trico pa'anacaso marë' ya'huërinso'. Napoaton inaquë pa'matoma', pa'amaco'. Ama tana tiquiinpoaso marëhuë' inapoco',” itërin

³ Pa'pini napotohuachina, Cosi iinpitaso', shonca ya'pi trico pa'anapona Iquipitoquë pa'pi. ⁴ Mincaminso nipirinhue', pa'pini co nohuantërinhuë' a'pacaso'. Inaso', Cosi iin miachin. Ina yo'nanquëranchin pipipiso'. “Pa'ninque taponna ma'sha yaonpoápirinhue',” ta'ton, co yaa'parinhue'. ⁵ Cacopo hui'ninpitaso', a'napita piyapi'sarë' pa'pi. Ya'ipi Canaan parti tanarotopi ni'ton, notohuaro' pa'mapi.

⁶ Nani sha'huítëranquëmaso chachin Cosiso', huaraon ya'huërenamën ya'ipi Iquipitoquë camaitarin. Naporahuaton ina camaitohuachina, ya'ipi parti quëran huë'pisopita, trico pa'antapi. Iinpitana camahuachinara, nontacaiso marë' isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuaton'a, moshai. ⁷ Ipora quënanapon chachin Cosiso', iinpita nohuitërin. Nohuitaponahuë', co nohuitërinhuë' pochin ninin. Napoaton no'huitatë' pochin co yashinhuë' nontërin:

—¿Canpita po'? ¿Intoparanta huë'nama'? itërin.

—Canaan parti quëran, trico pa'anapoi o'marai, itopi. ⁸ Cosiriso iinpita nohuitërin. Inapitariso napoaponahuë', co ina nohuitopihue'.

⁹ Naporor' Cosiso', iráca hua'naton iinpita sha'huítërinso' yonquirin. Ina yonquiaton itapon:

—Canpitaso', nëhuëtona'pirosanquëma tënahue'. No'panëhuëi insëquësona co noya a'paipinahuë' ni'camaso marë' huë'nama', itërin.

¹⁰⁻¹¹ —¡Co sinioro inacoihuë'! Quiyaso' quëma piyapinënpita pochin ninai. Tricoíchin pa'anapoi o'marai. Ina tataquëranchin ya'ipicoi ninai. Co onporo tëranta nëhuëtochinaihuë', itopi.

¹² —Nonpiánama'. No'panëhuëi insëquësona co noya a'paipinahuë' ni'camaso marë' huë'nama ipora, taantarin Cosiso'. ¹³ Napotopirinhue', inapitariso itapona':

—Quiyaso' quëma piyapinënpita pochin ninai. Ya'ipiya quëran ina tataquëranchin, shonca catocoi ninai. Canaan parti ya'huërai. Hua'hua nininso', tatarë' quëparitërin. A'naso nipirinhue', ayarin, itaantapi.

¹⁴⁻¹⁵ —¡Nani napotëranquëma! Canpitaso' nëhuëtona'piro'sanquëma tënahue'. Iyaparima hua'hua nininso quëcama huarë', no'tëquën nonamaso' nitotarahue'. Huaraon ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co ina quëpatamahuë', co onporonta isëquëran pipiaramahuë'. ¹⁶ A'naquëma paaton maconta'in. Anapitanquëmaso nipirinhue', tashinan pëi ya'contarama'. Ina huë'pachin, naporor' huarë' naporamaso natëaranquëma'. Co'so' huë'pachinhue', tëhuënychachin nëhuëtona'piro'sanquëma'. ¡Huaraon ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquëma! itërin.

¹⁷⁻¹⁸ Cara tahuëri Cosiri iinpita tashinan pëiquëtërin. Inapotopirinhue', nontaantarin:

—Canta Yosë të'huatërahue'. Iso pochin nipatama', co tëpaaranquëmahue'.

¹⁹ Tëhuënychachin noya nina'piro'sanquëma nipatama', a'naquëma tashinan pëiquë quëparichin. A'napitanquëmaso nipirinhue', quëmopinëma capacaiso marë' trico quëpatoma', panantaco'. ²⁰ Ina quëran, no'tëquën nonamaso' nitota'huaso marë', iyaparima hua'hua nininso quëshimaco. Co'so' quëmahuatamahue' tëhuënychachin chiminarama', itërin. Napotohuachina: "Noyapa," topi. ²¹ Napoaponahuë', inahua capini ninontopi:

—Tëhuënychachin canpoaso' iráca pa'pi co noyahuë' ninëhua'. Iya'hua ma'sha onpotohuatëhuara, nosorochináchin nontopirinpohue', co nosororëhuahuë'. Co napion ancantërinso nicarihuarahue', co tahuëretërehuahuë'. Napoaton iporasor' canpoanta', po'sarëhua huachi, nitopi. ²² Napohuachinara, Nopinori itapon:

—Co'ta carima': ¡Ama napotocosohue'! itopiranquëmahue', co natëramacohue'. Napoaton iporasor' canpoanta', tëpatona'pi i'huëretopiso pochin nitarinënpoa', itërin. ²³ Inapitaso', Cosiri ya'ipi nataninso' co nitotopihue'. Iquipito nanan quëráchin nontërin ni'ton, napopi. Nontohuachina, a'nari inahua nontopiquë ohuërin ni'ton, co nitotopihue'.

²⁴ Iinpita ninapotapiso natanahuaton, Cosiso amashamiachin pa'sahuaton, na'nërin. Na'nëi' cacotohuachina, huëantarin. Huë'sahuaton

iinpita ni'tonênquë piyapinênpita camairin Simion macatona tonpocaiso'.
 25 Ina quëran camaitaantarín: "Costaronënaquë trico po'motoco'. Coriqui pahuërëtopisonta', inaquë chachin po'moantaco'. Naporahuaton, cosharo caracaiso marënta quëtoco'," itërin. Camairinso chachin piyapinênpita nipi.

26 Inapotohuachinara, moranënaquë triconëna a'mitahuatona', ya'huëpi'pa' panantapi huachi. 27 Huë'ëcaiso nininguë canconpachinara, a'naso', moranën a'cácaso marë' costaronën i'shiritërin. Inapotopirinhuë', trico marë' coriqui pahuërëtërinso' quënanin. Ina quënanaton, pa'yanin.

28 Pa'yanaton, iinpita itapon:

—Ni'cochi. ¡Trico marë' pahuërëtërahuëso', ayantaantarínaco! ¡Costaronëhuëquë chachin quënanahuë! itërin. Iinpitaso natanahuatona', pa'pi pa'yanpi. Pa'yanahuatona', inahua capini ninontapi: ¡Yosë ana'intarínpoa ni'ton, co pahuërëtaponahuë' trico quësarín! Nitopi.

29 Ya'huëpiquë cancontahuachinara, ya'ipi napopiso pa'pina sha'huitopi:

30 —Iquipito no'pa' hua'anquë camahuatoira, co yashinyántërahuë' nontërincoi. "Canpitaso', nëhuëtona'piro'sanquëma ipora," itërincoi.

31-32 Napotopirincoihuë': "Co quiyaso' inacoihuë'. Co onporonta nëhuëtchinaihuë'. Ina tataquëranchin shonca catocoi ninai. Hua'hua nininso', Canaan parti tatarë' quëparitërin. A'naso nipirinhuë', ayarin," itërai.

33-34 Napotohuatoira, itaantaríncoi: "A'naquëma isëquë quëparichin. A'napitanquëmaso nipirinhuë', quëmopinëma capacaiso marë' trico quëpatoma', panantaco'. Napoaponahuë', iyaparima hua'hua nininso quëshimaco. Naporo huarë' co nëhuëtonapiro'sanquëmahuë' ninamaso' nitotarahuë. Ina nitotohuato, iyaparima quëparitërinso' ocoitaranquëma'. Nisahuaton, noya huachi nanitarama iso no'paquë pa'anamaso'," itërincoi, itopi.

35 Nani pa'pina sha'huitahuatona', trico ohuatopi. Ohuatohuachinara, Cosi iinpitaso', a'naya a'naya costaronënaquë, coriquinëna quënaantapi. Tanpanantëa'huayaquë ya'huëarin quënaantapi. Ina quënanatona', pa'pi pa'yanpi. Pa'pinanta pa'yanin. 36 Naporo' Cacopori itapon:

—Canpitaso hui'nahuëpita tiquitaramaco. Cosi ayarin. Simionta capa. ¡Iporaso Mincanta yaquëpataantaramaco! ¡Ya'ipi inapita casa', ahuanta'huaso ya'huërin! itërin 37 Naporo' Nopinori, pa'pin itapon:

—Iya'hua a'pahuatan, cari tata a'paiarahuë. Co'so' quëshintahuatënquënhuë', cato hui'nahuëpita nininso', nanitëran tëpamaso', itërin. 38 Cacoposo nipirinhuë', tapon:

—Hui'nahuëso', co onporo pa'sarinhuë'. Iin mashonën nani chiminin. Inaichin ina yo'nanquëranchin nipiso' ya'huëarin. Pa'namaquë ina ya'huërë' ma'sha onpantahuachin, caso mashoco, sëto tëpaponco huachi, tënin.

43

Mincamin Iquipitoquë quëpapiso'

1-2 Canaan parti co manta capacaso ya'huërinhuë' ni'ton, aquë aquëtë tanarotapi. Napoaton i'hua Iquipitoquë trico pa'anpiso' pë'yapi. Pë'yahuachinara, Cacoposo' naquëranchin hui'ninpita camaiantarin:

—Pa'mantatoma trico pa'amantaco', itërin. 3-5 Napopirinhuë' Cotari itapon:

—Co'ta tata hua'an napotërincoiso', nani sha'huitërainquën: "Co'so' iyaparima hua'hua nininso quëmahuatamahuë', ama o'macosohuë'. Ina quëpama huarë' tahuërëtaranquëma'," itërincoi. Iya'hua a'paantohuatancoi, naporo huarë' trico pa'antomarainquën. Co'so' a'paantohuatancoihuë', co pa'maaraihuë', itërin.

6 —¡Canpitaso pa'pi co noyahué' acoramaco! ¿Ma'marè chachinta ina quémapi sha'huitèrama a'na iya'hua ya'huètèrinquémaso'? itèrin pa'pini.

7 —Na'con natanincoi onpo ya'huètèrhuasona nininso': "¿Nanpiárin tata-parima?" itahuatoncoi: "¿A'na iyaparimanta ya'huèrin?" itomantarincoi. Napo natanpachincoira, topinan a'panitèrai. ¡Co quiyaso nitotèraihué': "Iya-parima hua'hua nininso quèshimaco!," itiincoiso! itopi.

8 Naporo' Cotari pa'pin itaantarín:

—Tèhuèrchachin tata nanpicaso' nohuantohuatèhua', iya'hua a'paquè pa'i. Cari a'paiarahué. A'paantohuatancoi a'naroáchin pa'sarai. Inapohuatèhua', co chiminarihuahué'. Hui'napoapitanta', noya nanpiapi. ⁹ Iya'hua pa'pachin, cari ni'sarahué. Ma'sha onpohuachinso', ca ana'intoco huachi. Co'so' quèshintahuatènguènhuè', chiminaquè huaré' na'inarahué. ¹⁰ I'hua chachin napotasènguèn a'pantèrancoi naporini, ¡nani catoro pa'sahuatoi, huènanta'itohuè!' itèrin.

11 Napotohuachina, pa'pini itapon:

—Co onpotacasohué' ni'quèhuarè', isopoco nipachin: Hua'an nicanacamaso marè' iso no'paquè ma'sha noya noyatèrinsopita costaronèmaquè quèpaco': Parsamo nimirio, ninoi', pimo hua'sai', pimo yaqui', tanpapi nitèrinso', ni'to nitèrinso', inapita pi'pian pi'pian po'motahuatoma', quèpaco'. ¹² Coriquinta', catoro' pa'anacaso nanirinso', quèpaco'. I'hua ayantèrinquémaso', inaora chachin quètaantaco'. Tapona tèhuèatona', ayantèrinènguèma'. ¹³ ¡Paco nipachin! Iya'hua quèparahuatoma', hua'na nimaantarico'. ¹⁴ Yosè ya'ipi nanitaparinso' nontarahué catahuainquèma'. Ina nohuanton hua'an nosoro'inguèma'. Simionta nosoroaton ocoi'in. Naporahuaton, Mincanta a'painta'in. ¡Canta co hui'nahun mashoco pochin quèparita'huaso Yosè nohuantohuachin, inapo'i nipachin! itèrin.

15-16 Cacopo hui'ninpitaso', hua'an nicanacaiso nininsopita mapi. Ina masahuatona', coriquinta catoro pa'anacaso' nanirinso' mapi. Naporahuaton, Mincamin quèparahuatona', Iquípitoquè pa'pi huachi. Così ya'huèrinquè camahuachinara, nontopi. Cosiso', Mincamin quèpiso quènanahuaton, piyapinèn camairin:

—Isopita pèinèhuèquè quèpaquè'. Naporahuaton a'nara ohuaca' tèparahuaton, anpique'. Ipora camotèchin nisahuaso', inapitaro'co coshatarahué, itèrin. ¹⁷ Napotohuachina, piyapinèso' ina inachachin ninin. Così iinpita ina pèinènguè quèparin. ¹⁸ Napoaponahué', inapitaso quèpaso pa'yanpi. Pa'yanatona inahua capini ninontapi:

—Nonpintahuatènènpoa', pèinènguè quèsarinpoo'. I'hua coriqui ayantèrinpoaso marè' quèsarinpoo'. Masahuatènènpoa piyapinènpita pochin asacatarinènpoa'. Moranènpoopitarè chachin asacatarinènpoa', nitopi.

19-21 Napoaton Così pèinènguè yaya'conpachinara, piyapinèn itapona':

—Pi'pian sinioro nonchinquèn topiraihué'. I'hua chachionta o'mapoi, tèhuèrchachin trico pa'anapoi o'marai. Pa'anahuatoi panantápiraihué', huancopai hué'èconaiquè, costaronèhuèi i'shiritèrai. I'shiritopiraihué', coriqui pahuèrètèraiso' ya'ipi chachin costaronèhuèiquè quènanai. Napoaton quètaanta'huanquémaso marè' quèmantarai. ²² Incariso acomara, co quiyaso nitotèraihué'. A'na coriquinta ipora trico pa'antohuatèinguèma', pahuèrèta'huaiso marè' quèmarai, itopi. ²³ Napopirinhue' Così piyapinènisoi':

—Sano cancantoco'. Ama pa'yancosohué'. Naporo' pahuèrètèramaso', nani manahué. Yosè chinotèramaso nimara costaronèmaquè acotèrènguèma'. Inachachin tataparimanta chinotèrin, itèrin.

Napotahuaton, Simion tashinan pëi quëran ocoirahuaton quëshirin. ²⁴ Ina quëran, ya'ipi chachin Cosi pëimënquë po'morin. Inaquë i'sha nipa'morantëcaiso marë' quëtërin. Moranënapitanta', a'carin. ²⁵ Camotëchin Cosirë' coshatacaiso', nani nitotopi. Napoaton ninapona pochin, nicanacaiso marë' quëshipiso', taparapi huachi.

²⁶ Cosi canquihuachina, nicanacaiso marë' quëshipiso' quëtöpi. Naporahuatona', isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshapi. ²⁷ Cosiri iinpita nontahuaton itapon:

—I'hua o'mapoma': ¿Tatahuëi ya'huëarin itëramaco pora? ¿Noya ya'huëarin? ¿Nanpiarin ipora huanta ti? itërin. ²⁸ Inapitaso' mónsho tahuatona':

—Tatahuëiso', quëma piyapinën pochin ninin. Noya ya'huëarin. Ipora huanta nanpiárin, itopi. ²⁹⁻³⁰ Cosiso yonquitopirinhüë', Mincamin quënanin. Inaso iya'huain. Ina yo'nanguëranchin nípiso'. Ina tasatahuaton, natanin:

—¿Isona: "Iya'hua a'na huëshirai" tënamaso ti? itahuaton, iin itapon: "¿Yosë chachin hua'hua catahuainquën!" itërin. Napotaso chachin iin nì'sahuaton, na'nëchináchin cancantërin. Napoaton a'naroáchin patoananënuë ya'conahuaton, na'nërin.

³¹ Na'nërinso' pa'cotohuachina, nipa'morayaton, pipiantarin. Pipirahuaton piyapinënpita camairin: "¿O'huinco huachi!" itërin. ³² Cosiso', a'na misaquë nisha o'huintopi. Cacopo hui'ninpitanta a'na misaquë nisha o'huintopi. Iquipitoro'santa Cosirë' coshatopiso', a'na misaquë nisha o'huintopi anta'. Iquipitoro'saso', iprioro'sarë' coshatacaiso', na'in pochin nì'pi. Napoaton nisha coshatopi. ³³ Cosi iinpitaso', misaquë yahuënsëhuachinara, Cosiri a'naya a'naya sha'huitërin huënsëcaiso marë'. Paninan'ton, ahuënsërahuaton, ina quëran niantarinso' ahuënsërin. Inapoton, huinshoin nininguë huarë' ahuënsërin. Napoaton: "Pi'ipinënpoa no'tëquën tantiarinpoa," topi. Napoatona itohuara capini nini'pi. Nini'sahuatona', pa'yanpi. ³⁴ Cosiso inaora ca'ninso chachin, iinpitanta a'carin. Mincaminso nipirinhüë' o'huintohuachinara, a'napita iinpita quëran na'con na'con acotopi. Nani coshatohuachinara, napopináchin o'opi. Inapoatona capa cancantopi.

44

Cosi, iinpita ténirinsó'

¹ Nani ca'pachinara, o'opachinara, Cosiso piyapinën camairin:

—Isopita quëmapi'sa costaronënaquë, trico amëntatëquë'. Naporahuaton coriquinëna pahuërëtopisonta', a'naya a'naya costaronënuë chachin acotaantaquë'. ² Minënhüë' prata quëran nininso'ta', hua'hua nininso costaronënuë acotëquë'. Coriquinën, trico marë' pahuërëtërinso' pirayan acotëquë', itërin. Napotohuachina, piyapinënsó' ina inachachin ninin.

³ Tahuëririnquë pi'i pipirirahuaso Cosiso', iinpita nontahuaton a'parin. Napohuachina moranënapitarë chachin pa'pi huachi. ⁴⁻⁵ Ninano quëran pipitona iinpitaso co aqüëyátërasoihuë', Cosiso piyapinën itapon:

—Apira quëmapi'sa pa'piso', imaquë'. Cantonahuaton napotëquë': "¿Onpoa-tonta canpítaso nosoropirinhënuëmahüë', co noyahuë' ninama'? Prata quëran minë nininso', hua'anëhuë o'oton ninorinsó chachin ihuatërama'. ¡Pa'pi co noyahuëchi ninama paya!" itëquë', itërin.

⁶ Cantonahuaton piyapinënsó' Cosiri sha'huitërinso chachin itërin.

⁷ Napotohuachina, inapitariso itaantapi:

—¿Ihuatërama', itërancoi ti? ¿Co'chi quiyaso onporo tëranta', inapo'itöihuë'!

⁸ ¿Co'ta Canan partí quëran huarë' coriquí costaronëhuëiquë quënanpatoira,

quëshiantaranquën pora? ¿Onporahuatoita iporaso', pratahuë nipon, orohuë nipon, hua'anën pëinën quëran ihuachitohuë'? ⁹ Quiyaso' piyapinënpita pochincoi ninai. Incoi tëranta minë quënapahuatancoi, chimiiñ. Quiyanta', piyapinënpita pochin asacatocoi tënai, itopi. ¹⁰ Napotohuachina, Cosi piyapinëns'o taantarin:

—Noyapa'. Naporama ni'quëhuarë', inapochinquëma nipachin. Nipirinhuë', insosona minë quënaparahuësoichin, piyapinëhuë nisarin. A'napitanquëmaso', co manta onpoaramahuë', itërin. ¹¹ Napotohuachina, a'naya a'naya costaronëna chinohuaratona', i'shiritapi huachi. ¹² I'shiritohuachina yonisarin. Paninan nininso costaronën quëran caniaritahuaton, hua'hua nininso costaronënquë huarë', yonirin. Yonipachina, Mincamin costaronënquë quënanin huachi. ¹³ Ina nicatona iinpitaso', pa'pi sëtahuatona a'moanpiso oshapi. Napohuachina, a'naya a'naya pë'pëtonëna moranënaquë a'mitahuatona', naquëranchin ninanoquë ayaimantapi.

¹⁴ Cotaso', iinpitarë chachin Cosi pëinënquë canconpachina, inaso ya'huëarin quënamantapi. Quënanahuatona', isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshai. ¹⁵ Moshaso', Cosiso iinpita itapon:

—¡Co'chi canpitaso yonquënahuanos'a pochinhuë ninama paya! ¡Caso chiniquën nanantërahuë ni'ton, nito ninorahuë! itërin. ¹⁶ Napotohuachina, Cotari itapon:

—¡Tëhuëchachin co onpo a'pania'huainso nanitëraihuë! ¡Co naporaihuë', co ta'cahuaiso ya'huërinhuë! Oshahuanaiso', nani Yosë nitotërin. Ma'tana ya'huarai. Minënen maninsorë chachin asacatocoi, itopi.

¹⁷ Napotopirinhue', Cosiriso itapon:

—Co napoarinhue'. Insosona minënhue' quënapapisoichin piyapinëhuë nisarin. A'napitanquëmaso', tatama ya'huërinquë noya panantaco'. Co insonta ma'sha onpotarinquëmahue', itërin.

Cota, Mincamin ya'huërenamën yaquëparitërinso'

¹⁸ Cosi napohuachina, Cotari amasha ya'carirahuaton, itapon:

—Pi'piyan sinioro nonchinquën topirahuë. Yonquirahuëso no'tëquën sha'huichinquën. Quëmaso' huaaron pochachin chiniquën nanantëran. Napoaton ama no'huitonco ana'intaancoso marëhuë' napotaranquën.

¹⁹ I'hua huë'naiquë, quëmaso natanancoi tatahuëi ya'huëtërincoiso'. A'na iyahuëinta ya'huëtërincoiso', natanancoi. ²⁰ Quiyarinta naporo sha'huitëranquën: "Tatahuëi ya'huëtërincoi, nani máshoya," itërainquën.

A'na iya'huanta hui'napi ya'huëtërincoiso', sha'huitërainquën. Inaso', tatahuëi nani máshoya niso' hua'huatërin. Naporo chachin sha'huitëranquën tatahuëri na'con nosororinso'. Ina yo'nanquëranchin hua'huatopisopita cato ya'huëpirinhue', a'naso ayarin ni'ton, inaichin quëparitërin. Napoaton nosoromiatërin. ²¹ Naporo' sha'huitërancoi nohuitamaso marë' quëca'huaiso'.

²² Napotohuatancaira, sha'huitërainquën: "Iya'huaso', co nanitërinhuë' pa'pin huëshicaso'," itërainquën. Huëshirin naporini, pa'pinso' sëtori tëpa'itonhuë'," itërainquën.

²³ Napotopirinhue': "Co'so' iya'hua quëpatamahuë', co onporonta tahuëretaranquëmahue'," itërancoi.

²⁴ Tatahuëitaquë canconpatoira, ya'ipi quëma napotërancoiso' sha'huitërai.

²⁵⁻²⁶ Hua'quimiachin quëran, tataso' camairincoi: "Pa'sahuatoma' trico pa'amantaco'," itopirinhue', quiyaris'o: "Co nanitëraihuë'. Iya'hua a'paantohuatancoi, naporo huarë' pa'sarai. Co'so' ina quëpahuatohuë', co hua'an tahuëretarinhue'," itërai. ²⁷ Napotohuatoira, tatahuëi sha'huitërincoi: "Canpita nitotërama sa'ahuëco' catoichin hua'huaninso'.

28 A'naso', ayarin. Napoaton naporo quëran huarë' co quënanchinahuë'. Pa'piniri ca'mara ténahuë. 29 Iin ya'huëre' quëparamaquëya ma'sha onpohuachin, canpita tēhuëarama'. Canpita tēhuënëmaquë caso mashoco sēto tēpaponco huachi," itërincoi.

30-31 Tatahuëso', iya'huarë' a'naichin pochin nipi. Co'so' quiyarë' pantahuachinhuë', tatahuëso chiminapon. Quiya tēhuënëhuëiquë tata mashoyaso' sētori tēpapon. 32 Co'huara huë'shamátërapoihuë' sha'huitërahuë: "Iya'hua a'paantohuatancoi, cari ni'sarahuë. Ma'sha onpohuachinso', ca ana'intoco huachi," itërahuë. Naporahuaton napotomantarahuë: "Co'so' quëshintahuatēnquënhuë', chiminaquë huarë' na'inarahuë," itërahuë. 33 Napoaton nontaranquën natanco topirahuë. Ca iya'hua ya'huërenamën quëma piyapinën quëparichi ténahuë. Inaso iinpitarë', pananta'in. 34 Co'so' iya'hua pantahuachinso', co caso nanitërahuë tatahuëtaquë, pananta'huaso'. Tatahuë ma'sha onporinso', co yani'nahuë', itërin.

45

Iinpitari Cosi nohuitopiso'

1 Ya'ipi piyapinënpita ni'tonënuë Cotari nontërinso tonitohuachina, Cosiso co huachi ahuantërinhuë'. Co huachi ahuantatonhuë', Iquipito nananquë chiniquën nonin: "¡Ya'ipiniquëma pipico!" itërin. Napotohuachina, ya'ipi piyapinënpita pipipi. Iinpitarëachin nicaso', nohuitacaiso marë' sha'huirin. 2 Sha'huiton Cosiso', na'nëmiatarin huachi. Chiniquën na'nërin ni'ton, ya'ipi iquipitoro'sa nitotopi. Huaraoon pëinënuë huarë' a'naquënsa pa'sahuatona', sha'huitonpi. 3 Naporo huarë' Cosiso', inahuara nanamënaquë iinpita nontërin:

—¡Ca mini Cosico! ¿Nanpiárin iporahuanta tata? itërin. Napotopirinhuë', iinpitariso pa'pi tē'huatatoná', co nanitopihuë' nonacaiso'. 4 Tē'huatopirinahuë', Cosiriso itapon:

—Ama iyaro'sa tē'huatocosohuë', ya'caritoco', itërin. Naporo huarë' iinpitari ya'caririn. Ya'carihuachinara, itaantarin:

—Ca mini iyaparimaco. ¿Co'ta iráca nicatono'sa Iquipitoquë huëcasoi pa'anamaco?

5 Napotëramacoso marë' ama canpitaora nino'huicosohuë'. Co canpitaso yonquipiramahuë', Yosë chachin aquëchitiirincó. Notohuaro' piyapi'sa ananpicaso marë' aquëchitërinco. 6 Ipora huarë' iso no'paquë, cato pi'ipi nisarín tanarotopiso'. A'natërápo pi'i chachin, pahuanarin. Ina nápo pi'i sha'topirinahuënta', co manta nitërinso' macaponahuë'. 7 Napotëranquëmaso chachin nisarín. Yosëso nipirinhuë', aquëchitiirincó. Canpitanta shiparima ya'huëtiinquëmaso marë' naporin. Canpita chachinta', huëhuëpiro ninin quëran nicha'ëinquëmaso marë' aquëchitiirincó. 8 Inapocaso ni'ton, co canpita nohuanton isoporinguë huë'nahuë'. Yosë chachin a'parinco ni'ton, huë'nahuë. Ina nohuanton, huaraoon ayonquina'pi nica'huaso marë' ya'conahuë. Ya'ipi ma'shanënpita a'paiato, piyapinënpitanta', camaica'huaso marë' ya'conahuë. Naporahuaton, ya'ipi Iquipitoquë huaraoon ya'huërenamën hua'anënta'huaso marë' acorinco.

9 Manóton paantatoma', tata sha'huitonco': "Cosi ya'huëarin, iso pochin nanan a'patiarinquën: 'Ya'ipi Iquipito no'paquë hua'anënta'huaso marë' Yosë acorinco. Manóton o'maton, ni'quimaco. 10 Ya'ipi hui'nanpita, shia'huaro'sa', inapitarë chachin, o'maco'. Pé'tahuanëmapita, ma'shanëmapita, ya'ipi ya'huëtërinquëmaso', quiquiimaco'. O'mahuatama', Cosin parti acoaranquëma'. Inapohuatama', co aquëya quëranhuë' nini'sáparihua'.

¹¹ Naro'pa huachi carima cosharo quētáponquëma'. Ya'ipi huë'namaso nápo chachin co manta ichipahuantaranquëmahué'. A'natérápo pi'ipi pahuanarin tanaro tahuëri'sa na'huëcaso ni'ton, napotápëinquëma', itoco'. ¹² Iya'huanta', canpitanta', ya'ipi naporahuëso', nani natanamacó. ¹³ Chiníquën nanantato Iquípitoquë hua'anëntërahúësonta', nani ni'nama'. Ya'ipi ni'namaso' tata sha'huitonco'. ¡Manóton paantatoma tata macontaco!' itërin.

¹⁴ Napotahuaton, iya'huain iporin. Ina iporin quëran na'nërin. Min-caminta', Cosi iporin quëran na'nërin. ¹⁵ Ina quëran Cosiso', ya'ipi iinpita noya nontaton së'quërin. Inapitanta iporahuaton na'nërin. Ina piquëran inapitaranta co huachi tē'huatatonahuë', noya nontopi huachi.

¹⁶ Huaraoon pëinëinquënta', a'naroáchin nanan nincanin: "Cosi iinpita can-quipi," itopi. Ina natanahuaton, huaraoonso catahuarinsopita hua'ano'saré chachin noya cancantopi. ¹⁷ Noya cancantaton huaraooniso', Cosi itapon:

—Iyaro'sa sha'huitëquë', pë'tahuanënaquë trico a'mitahuatona', Canaan parti pananta'ina'. ¹⁸ Paantatona', pa'pina quëma'ina'. Ya'ipi quëmopinëpitarë chachin, o'ma'ina'. O'mahuachina', Iquípitoquë noya noya no'pa' nininso', cari quëtarahuë. Napoaton inapitaso', iso no'paquë ma'sha noya noyatërinso'pita, capona'. ¹⁹ Sa'ina', hui'nina', pa'pina', inapita quëmacaiso marë', camaiquë toronano'sa isëran quëpa'ina'. Sha'huitëquë a'naroáchin huë'ina'. ²⁰ Naporahuaton, ama aquëtë ma'shanënapita yonqui'inasohuë'. Iquípitoquë ma'sha noya noya nininsopita, inapitari hua'anëntapona', itëquë', itërin. ²¹ Napotohuachina, Cacopo hui'ninpitato' ina inachachin nipi. Huaraoon camaitërinso chachin, Cosiri toronano'sa quëtërin. Naporahuaton cosharo iraquë caracaisonta', quëtërin.

²² O'nanpiracaisonta', ya'ipi iinpita ananitëra'piarin. Mincaminso nipirinhuë', cara pasa coriqui prata quëran nininso' quëtahuaton, a'natérápo a'mocaso quëtërin. ²³ Pa'pionta', shonca moraquë, noya noya ma'sha Iquípitoquë ya'huërinso', a'patontarin. Naporahuaton shonca moraquë chachin, trico, pan, cosharo', inapita a'patontarin. O'mahuachina carimacaiso marë' a'patontarin. ²⁴ Pacacaiso marë' nontohuachinara, Cosiso iinpita itapon:

—Osharan paco'. Amana iraquë nino'huíracosohuë', itërin. Napotohuachina pa'pi huachi.

²⁵ Inapitaso', Iquípito quëran pipirahuatona', Canaan parti canconpi. Pa'pina ya'huërinquë chachin canconpi huachi. ²⁶ Pa'pina nontatona sha'huitopi: "¡Cosi nanpiárin tata! ¡Inari ya'ipi Iquípito no'pa' hua'anëntërin!" itopi. Ina natanahuaton, Cacoposo pa'yanënuquë tachianantërin. Sha'huitopirinahuë', co natëtërinhuë'. ²⁷ Napoaponahuë', Cosiri nanan a'patërinso natanin. Ina natanahuaton, toronano'sa quëpamacaiso marë' a'patontarinsona', ni'nin. Naporo huarë' capa cancantomiatërin huachi. ²⁸ Capa cancantaton tapon: "¡Tëhuëchachin Cosi nanpiárin! Co'huara chimiantërasocohuë' pa'mato nimai," tënin.

46

Iquípitoquë pa'mapiso'

¹ Cacoposo' ya'ipi huëntonënë chachin pa'sarin. Ya'ipi ma'shanënpitarë' pa'sarin. Piirsipaquë canconpachinara, ma'sha tëparin. Tëparahuaton, pa'pinco' Yosë chinotërinso chachin chinotërin. ² Naporo tashi Yosëri hua'narëso pochin ya'notërin. Ya'notahuaton, nininën quëran përarin: "Cacopo" itërin. Napotohuachina, inariso itapon:

—Ma'ta Sinioro ya'huarahué, itërin.

3 —Caso Yosëco. Tataparionta chinotërinco. Iquipitoquë pa'macaso marë' ama të'huaquësohuë'. Inaquë shiparinpita na'atona', panca nacion ocoiaponá'. 4 Canta quëmaro'co Iquipitoquë, pa'marahuë. Naporahuaton ca chachin, ina no'pa quëran shiparinpita ocoiarahuë. Inaquë chiminpatan, Cosi nocoarinquën, itërin.

5 Ina quëran Cacoposo', Piirsipa quëran paantarín. Hui'ninpitari toronanquë a'mitopi. Huaraoñi quëpamacaiso marë' toronano'sa a'patontarinquë, inapotopi. Sa'ina', hui'nina', inapitanta a'mitopi. 6-7 Cacoposo', hui'ninpitare chachin pa'sarin. Hui'ninpitanta sa'ina hui'ninpitare chachin pa'sapi. Ya'ipi inapitarë chachin pa'sápatona', Iquipito no'paquë huarë' camapi. Ya'ipi ma'shanënapitanta Canaan parti ya'huëtópiso', qui'qui. Pë'tahuanënapitanta', Ohuicaro'sa', ohuacaro'sa', chiporo'sa', inapitanta qui'qui.

8 Isopita, Cacopo quëran pipisopita Iquipitoquë pa'mapi. Inapita chachin israiro'sa itopi anta': Paninantërinso', Nopino. 9 Ina hui'ninpitaso': Anoco, Huaron, Ison, Caromi, inapita. 10 Simion hui'ninpitanta', Quimoño, Camín, Ohuato, Caquin, Sohuaro, Saono, inapita. Saonoso', Canaan sanapiquë hui'nahuaninso'. 11 Nihui hui'ninpitanta', Coirison, Quiato, Mirari, inapita. 12 Cota hui'ninpitanta', Iri, Onan, Sira, Parisi, Saro, inapita. Iri, Onan, inapitaso', Canaan parti chachin chiminpiso', nani nitotërëhua'. Parisi hui'ninpitanta', Ison, Amoro, inapita. 13 Isacaro hui'ninpitanta', Toran, Popan, Copo, Simiron, inapita. 14 Saporono hui'ninpitanta', Siriti, Iron, Cariri, inapita. 15 Ina nápo Cacopo hui'ninpita quëmapi'sa Niaquëya ya'huëpi. Sanapinta a'nara ya'huëtërin: Tina itërinso'. Inapitaso', Patan-aranquë ya'huapon hui'nahuaninsopita. Nia quëran pipisopitaso', cara shonca cara ya'pi', sanapirë chachin icanpi.

16 Caro hui'ninpitanta', Sipion, Aqi, Ison, Soni, Iri, Aroti, Ariri, inapita. 17 Asiri hui'ninpitanta', Imina, Isopa, Isopi, Piria, inapita. Oshinanta ya'huërin: Sira itopi. Piria hui'ninpitanta', Ipiri, Mariquiri, inapita. 18 Caro, Asiri, inapitanta Cacopo hui'ninpita Siripaquëya nipiso'. Ina quëran nipisopitaso', ya'ipiya quëran shonca saota ya'pi', icanpi. Siripaso' Napanori Nia catahuacaso marë' nicanarinso', nani nitotërëhua'.

19 Naquiranta Cacopo sa'in chachin ninin. Ina hua'huinpitanta', Cosi, Mincamin, inapita. 20 Cosiso', Asinaquë hui'nahuaninsopita: Manasisi, Iprain, inapita. Inapitaso', Iquipitoquë nasitopi. Asinanta', ayonquianta'inquëma'. Inaso', Potihuirá hui'nin. Potihuiranta', On ninanoquë corto hua'an ya'conin. 21 Mincamin hui'ninpitanta', Pira, Piquiri, Asipiri, Quëra, Namano, Iqui, Nosi, Mopimo, Opimo, Arato, inapita. 22 Ina nápo Naquira quëran nipisopita ya'huëpi. Shonca catapini ya'pi ya'ipiya quëran icanpi.

23 Tanoso', a'naichin hui'nahuanin: Osimo itërin. 24 Nipitari hui'ninpitanta': Casiiri, Coni, Quisiri, Sirimo, inapita. 25 Tano, Nipitari inapitanta Cacopo hui'ninpita nipi. Inapitaso', Piraquëya nipiso'. Ina quëran nipisopitaso', ya'ipiya quëran canchisé ya'pi', icanpi. Piranta', Napanori Naquira catahuacaso marë' nicanarinso', nani nitotërëhua'. 26-27 Iquipitoquë pa'mapisopita, saota shonca saota ya'pi icanpi. Ya'ipi inapitaso', Cacopo quëran pipisopita. Hui'ninpita sa'inaso' co pichipihuë'. Cosi hui'ninpitaso' cato. Inapitaso' inaquë chachin nasitopi. Cacopo, Cusi, inapitarë' canchisé shonca ya'pi ya'ipiya quëran icanpi.

28 Co'huaa Cosin parti camayátërasoihuë', Cacoposo' Cota camairin: "Cosi sha'huitëquë huë'in, Cosin parti nacapi'inco," itërin. Inaquë Cota paaso', Cacoposo ya'ipi huëntonënë chachin Cosinquë camapi huachi.

29 Iin cantomarahuatón Cotaso', pa'pini nanan a'patërinso sha'huitërin.

Sha'huitohuachina Cosiso', a'naroáchin piyapinēnpita camairin toronanēn tapacaiso marè'. Inaquè huēnsērahuaton, Cotarè chachin pa'nin. Pa'sahuaton pa'pin quēnanconpachina, iporin. Iporinquēranchin hua'qui na'nērarin.

³⁰ Naporo' Cacopori, itapon:

—Ayapiranhuè', quēnaantaranguēn ni'ton: ¡Iporaso' chiminpatonta noyatapon huachi tēnahué! tēnin.

³¹ Pa'pin nani nontahuaton Cosiso', ya'ipi iinpita, quēmopinēnpita inapita itapon:

—Huaaron nicapo pa'sarahuè. Pa'sahuato itapo: Ya'ipi quēmopinēhuēpita Canaan parti ya'huēpirinahuè', yacapainacoso marè' o'mapi. ³² Ohuacanēnapita, ohuicanēnapita, ya'ipi ma'shanēnapita quiquimapi. Inapitaso pè'tahuatona'piro'sa', itarahué. ³³⁻³⁴ Napotohuato, huaaron pērasarinquēma'. Pēratēnquēma' maquēsona sacatēramaso' natanpachinquēma': “Quiyaso', shimashonēhuēpita pochachin, ohuica pè'tahuana'piro'sacoi,” itoco'. Napohuatama', Cosin partiquè ya'huapoma'. Iquipitoro'saso', ohuica pè'tahuana'piro'sarè', napopináchin ya'huēcaiso', na'in. Napohuatama', canpitaráchin inaquè ya'huapoma', itērin.

47

¹ Cosiso', pa'pin, iinpita, inapita nontahuaton huaaron sha'huitapon pa'nin: “Tatahuè, iyahuēpita, inapita Canaan parti quēran o'mapi. Ya'ipi ohuicanēnapita, ohuacanēnapita, ma'shanēnapita, inapitarè chachin o'mapi. Nani Cosin parti niquipi,” itērin. ² Ina piquēran a'natērāpo iinpita huayonin. Huayonahuaton, huaaroni nohuitacaso marè' quēparin. ³ Naporo' inari natanin:

—¿Maquēta canpitaso sacatērama'? itērin.

—Quiyaso' quēma piyapinēnpita pochincoi ninai. Shimashonēhuēpita pochachin ohuica pè'tahuatona'piro'sacoi. ⁴ Canaan parti ya'huēpiraihuè', na'con tanarotērai. Pastonta, ohuicaro'sa capacaiso', yanirin. Napoaton no'panēnquè o'marai ya'huapoi. Yosè marè' nohuantēquè', Cosin parti ya'huè'i topiraihuè', itopi. ⁵ Napotohuachinara, huaaroniso' Cosi itapon:

—Yacapainēnquēnso marè' tataparin, iyaparinpita, inapita o'mapi. Nani o'mapi ni'quēhuarè', ⁶ ya'ipi Iquipito no'pa' hua'anētērahuēquè, noya inapita ya'huēcaiso'. Cosin parti noya noya no'pa' ninin. Inaquè ya'huēcaiso marè' quētēquè'. A'naquēn quēmopinēnpita pè'tahuatocaso' noya nitotohuachina, caquēn pè'tahuanehuēpita, a'paicaiso marè' acoquè', itērin.

⁷ Ina piquēran Cosiso', huaaron anohuitacaso marè' pa'pionta quēparin. Cantontahuaton Cacoposo', monsho tēnin, nontacaso marè'. ⁸ Huaaroni ni'sahuaton natanin:

—¿Onpo pi'ita ya'huētērinquēn? itērin.

⁹ —Nani pasa cara shonca pi'ipi ya'huētērinco. Co ya'huēmia ya'huēatohué', patè patērantarahué. Inapoato na'con parisitērahuè. Shimashonēhuēpitaso', na'con na'con tahuēri ni'pi. Co caso inapita icantapohué' nimara tēnahué, itērin. ¹⁰ Cacoposo nani huaaron nontahuaton, Cosirè chachin pa'nin huachi.

¹¹ Ina quēran Cosiso', Iquipitoquè noya noya no'pa' nininso' quēmopinēnpita quētērin. Huaaroni camairinso chachin ninin. Inapoatona Cacoposo' hui'ninpitare chachin Namisi parti no'pahuanpi. Namisiso', Cosin itopi anta'. ¹² Naporahuaton Cosiso', ya'ipi quēmopinēnpita cosharo quētárin. Panca huēnton nininso' na'con na'con, quētērin. Caraya nininso', pi'piyan quētērin. Inapotērin.

Iquipitoquè onpo sacatacaiso', Cosi camaitērinso'

13 Co insëquë tëranta trico ya'huërinhuë'. Napoaton na'con na'con tanarotopi huachi. Canaan partiquënta', Iquipitoquënta', piyapiro'sa tanari tiquirarin. 14 Inaquëpita ya'huëpisopita, Cositaquë trico pa'anápirinahuë', ni'quianapi huachi. Ya'ipi coriqui trico marë' pahuëretopiso', Cosiso yononin. Yontonahuaton huaaron pëinëquë taparin.

15 Canano'sa', iquipitoto'sa', inapita coriquinëna i'quihuachinara, iquipitoto'saso', Cosi nontapona pa'pi:

—¡Yosë marë' cosharo quëtoco! Capa ni'quianarai huachi. Capa coriqui ni'ton, co huachi cosharo quëtohuatancoihuë', tana tëpaponcoi quiyaso'. Ina marë' quëmanta co huachi noya nisaranhuë', itopi.

16 —¡Naporinchi paya! Capa coriquinëma ni'quëhuarë', pë'tahuanëmapita nipachin quëco'. Ina quëpatama', trico quëtarainquëma', itërin Cosiri. 17 Napotohuachina iquipitoto'saso', pë'tahuanëna quëshipi: Cahuarionëna', ohuicanëna', ohuacanëna', moranëna', inapita quëshipi. Inapita marë' naporopi'iquë trico canpiatërin.

18 Ina pi'i na'huëanatopi. A'na pi'i maantarinquë naquëranchin iquipitoto'saso', Cosi paapantapi nontaantacaiso marë':

—Nani quëma nitotëran capa coriqui ya'huëtërincoisohuë'. Ya'ipi pë'tahuanëhuëipitanta canpitanquën ninin. Co huachi ma'sha tëranta ya'huëtërincoisohuë' pahuëreta'huaiso'. No'panëhuëíchin ya'huërin. Naporahuaton quiyanta ya'huëarai. 19 Quiyaora chachin nipachin, no'panëhuëirë'coi pa'ancoi. Ina ya'huërenamën trico quëtoco. Inapohuato huaaron piyapinëpitaco nisarai. Ina marë' no'panëhuëiquë chachin sacachi. Cosharo quëtohuatancoi, no'panëhuëiquë sacatarai ni'ton, co nitapiarinhuë'. ¡Taqihuatoiso', no'panëhuëinta' pantatarin. Inapohuato, quëmanta co manta canaponhuë'! itopi.

20 Napotohuachinara, Cosiso ya'ipi iquipitoto'sa no'panëna huaaron marë', pa'antëra'piarin. Co manta capacaisohuë ni'ton, no'panëna pa'ana'piapi. Inapopi ni'ton, ya'ipi Iquipito no'pa', huaaroni hua'anëntërin huachi. 21 Naporahuaton ya'ipi Iquipito no'paquë iquipitoto'sa ya'huërinso', Cosiri pa'anaton piyapitërin. 22 Corto hua'ano'sa no'panënáchin co Cosiri pa'antërinhuë'. Inapitaso' huaaroni topinan trico quëtárin ni'ton, co no'panëna pa'anacaiso ya'huërinhuë'.

23 Ina quëran Cosiri piyapi'sa itapon:

—Iporaso', huaaron hua'anëntërinquëma huachi. No'panëmanta hua'anëntërin. Ma'tana ya'pirin ya'huëarin quëpatoma', sha'co'.

24 Napoapona'huë', sha'namaso' nanitohuachin, a'natërápo costaro quëran a'na costarora huaaron quëtamaso ya'huërin. Catapini costaroso nipirinhue', canpitaora marë' nisarín. Hui'namapita, yacaparinquëmasopita, inapitanta capacaiso marë' nisarín. Naporahuaton ina quëran chachin shacacamaso ya'huërin, itërin. 25 Napotohuachina, inapitaso taantapi:

—Noyapa'. Inapochin nisarai. Quëmaso noya piyapinquën ni'ton, tana tëpaincoiso nipirinhue', nicha'ërancoi. ¡Huaaron nipachin piyapichincoi! itopi. 26 Inapoaton Cosi camaitërin ya'ipi Iquipito no'paquë piyapinëpita ma'sona nicacaiso'. Sha'topiso nanitohuachina, a'natërápo costaro quëran, a'nara huaaron quëtacaiso ya'huërin. Iso quirica ninshitasoco huarënta', ina camaitërinso', ipora huanta Iquipitoquë ina chachin nisapi. Corto hua'ano'saso nimirinhue', co huaaron marë' quëtacaiso ya'huërinhuë'. Inapita no'panënaso', co huaaroni pa'antërinhuë' ni'ton, co quëtopihuë'.

Cacopo nohuantërinso'

27 Isairio'saso', Iquipito no'paquë ya'huëapi huachi. Cosin parti no'pa'mapi. Inaquë ya'huëapona pochin na'amiatopi. 28 Cacoposo shonca canchisé

pi'ipi, Iquipitoqué ya'huéantarin. Ya'ipiya quèran pasa catapini shonca canchisé pi'i icanin.

²⁹ A'na tahuëri Cacoposo', nani chiminacaso ya'caritèrin ninatanin. Napoaton Cossi sha'huitacaso marè' a'nara a'parin. Huè'pachina, itapon:

—Tèhuèrchachin nosorohuatanco, nohuantèrahuèso' niquè'. Ina yanipatanso', tonaroana sé'huatoco. Sé'huatatonco: “Yoscoarè' nohuantèranso' nisarahué,” itoco. ¡Caso chiminpató, ama Yosè marè' isèquè pa'pitocosohué'!

³⁰ Shimashonèhuèpita quènancona'huaso tahuëri nanitohuachinco, Iquipito no'pa quèran quèpaco. Quèparahuatonco, inapita po'mopiquè, canta po'moontaco, itèrin.

—Noyapa'. Inapochinquèn nipachin, itèrin Cosiri.

³¹ —Yoscoarè' inapochinquèn itoco, itaantarin pa'pini. Napotohuachina, Cosiso': “Yoscoarè' inapotaranguèn,” itèrin. Ina natanaton, Cacoposo, pè'saranènuè huènsèrin. Inaquè huènsèrin quèran, “Yosparinquèn,” ta'caso marè' mónsho tènin.

48

Iprain, Manasisi inapita noya ya'huècaiso marè' sha'huitèrinso'

¹ Ina piquèran miachin Cacoposo' caniorin. Napohuachina Cossi sha'huitoipi. Ina natanahuaton, nicapon pa'nin. Hui'ninpitanta cato chachin quèparin. Manasisi, Iprain, inapita. ² Cosiri nicapon huè'ninso sha'huitohuachinara, chiniquéncancantaton pè'saranènuè huènsèrin. ³⁻⁴ Cosiso', hui'ninpitare chachin ya'coontarahuatón pa'pin nontoonin. Ina quèran Cacoposo' Cossi itapon:

—Yosè ya'ipi nanitaparinsó', Noso ninanoquè ya'notèrinco. Inaso ninano', Canaan parti ya'huèrin. Ya'notahuatonco, iso pochin noya ya'huèca'huaso marè' sha'huitèrinco: “Ni'què'. Ca nohuanto, notohuaro' hui'nanpita ya'huètarinquèn. Quémá quèran pipipisopita, na'a naciono'sa ocoyapona'. Naporahuaton, inapita, iso no'pa' quètarahuè. Inapitari hua'anèntomiatapona',” itèrinco. ⁵ Hui'nanpita Iprain, Manasisi, inapitaso co'huara yacaponguèn huè'shamátèrasocohué' ya'huètarinquèn. Inapitaso' caquèn nicapona'. Napoatona', Yosè no'pa' hua'anènta'huaso sha'huitèrincoso', hua'anèntapona'. Nopino, Simion, inapita pochin ni'tona', hua'anèntapona'. ⁶ Inapita piquèran hui'nahuanpatan, quèmaoranquèn nisapi huachi. Inapitaso' Iprain, Manasisi, inapita iya'huainpita nicapona'. Ina ni'tona iin mashonèna no'panèna quèran, inapitanta', no'pa' macapona'. ⁷ Co topinan napotaranquènhuè'. Mamaparin co aquètè hua'huaninso marèhuè', napotaranquèn. Quémanta nani nitotèran: Patan-aran quèran huènantasèhua', Canaan parti quèmaquèn mama tèparèhua'. Iporata ninano ya'cariya nicasèhua', chiminin. Chiminpachina, inaquè chachin ira pirayan pa'pitèrhua'. (Ina ninanoso', ipora marè' Pirin itopi anta'.)

⁸ Ina ta'sochachin a'nanaya Cacoposo' tahuèrètahuaton ni'pirinhuè', Cossi hui'ninpita quènanin. Inapita quènanaton, hui'nin natanin:

—¿Inpitata isopitaso'? itèrin.

⁹ —Isopita mini hui'nahuèpita. Yosè nohuanton naro'pa' ya'huètèrincoso', itèrin Cosiri.

—Amashachin aya'carico. Noya ya'huècaiso marè' sha'huichi, itaantarin Cacopori. ¹⁰ Cacoposo' noyá mashoya ni'ton, co huachi ina inahuè quènantèrin. Napoaton Cosiri hui'ninpita aya'caririn. Napohuachinara, Cacoposo shinpita iporahuaton apinorin. ¹¹ Ina quèran Cossi itapon:

—Co huachi onporo tèranta quènana'huanquènso' yonquipirahuè', Yosè nohuanton hui'nanpitanta quènanahuè. ¹² Pa'pin to'topitènuè hui'ninpita

huënsëápirinahuë', Cosiri ahuanirin. Ahuanirahuaton, pa'pin notënanquë isonin. Isonin quëran no'paquë huarë' monshorin. Noya nicator napotërin.

¹³ Ina quëran cato hui'ninpita chachin manin. Iprainso', inchinanën quëran së'quërin. Ya'huërë' Manansisiso' ahuënanën quëran së'quërin. Inapo së'quërin quëran pa'pin aya'caririn. Napoaton Iprainso', shiin ahuënanën quëran acorin. Ya'huërë' Manansisiso', shiin inchinanën quëran acorin.

¹⁴ Cacoposo nipirinhüë', tanpaquënpita chi'huaratahuaton, inchinanën quëran Iprain së'huamotorin. Manansisiso paninan nipirinhüë', ahuënanën quëran së'huamotorin. ¹⁵⁻¹⁶ Inaporahuaton Cosi noya ya'huëcaso marë' iso pochin sha'huitërin:

“Shimashonëhuëpita Apraan, Isaco, inapita Yosë natëpi.

Canta hua'huatërahuë quëran huarë' ina chachin noya a'pairinco.

Ina Anquëninën* chachin ya'ipi ma'sha onporahuë quëran, nicha'ërinco.

Inari chachin isopita hui'napi'sa catahuain.

Notohuaro' hui'ninpita ya'huëchina'.

Hua'huayátërahuë, isoro'paquë na'aina'.

Inapita nicatora piyapi'sa, yonqui'inaco.

Tata Isaco, tata masho Apraan, inapitanta yonqui'ina," itërin.

¹⁷ Cosiso nipirinhüë', paninantërinso' ahuënan quëran shiini së'huamotorinso' ni'nin. Ina nicator co noyahuë' cancantërin. Napoaton pa'pin inchinan imirin masahuaton, Iprain motën quëran chi'huincatërin. Chi'huincatahuaton Manasisi motënuquë acotërin. ¹⁸ Inapoapon pochin pa'pin itapon:

—Co tata. ¡Ama inapoquësohuë'! Isocha paninanso'. Inchinan imira quëran, ina së'huamotoquë', itërin. ¹⁹ Pa'pinso nipirinhüë', co nohuantërinhuë' inapocaso'. Napoaton itapon:

—Naporin mini conpa, nani nitotërahuë! Manasisinta shinpita quëran panca nacion nizarin. Iyaa'huainso napoaponahuë', noya noya nicator shinpita quëran na'con na'con nacion'sa pipiarin. ²⁰ Naporo tahuëri chachin, Cacopori shinpita noya yonquirapiton iso pochin sha'huitërin:

—Israiro nacionquë ya'huëpisopita noya ya'huëcaiso marë' yasha'huitohuachina', canpita nininëma yonquiatona iso pochin sha'huitapona': “Yosë quëmanta catahuainquën. Iprain, Manasisi, inapita catahuarinso pochachin catahuainquën,” niitapona', itërin. Inapoaton, Cacoposo Iprain'ton acorin. Manansisiso nipirinhüë', piquëran acorin.

²¹ Ina quëran Cosi tahuëretahuaton itapon:

—Ni'quë'. Caso chiminapo huachi. Yosëso nipirinhüë', ya'huëmiataton catahuarinquëma'. Inari chachin shimashonëma no'panënuquë quëpanantaponquëma'. ²² Quëmaso' ya'ipi iyaparinpita quëran, panca pancana no'pa' quëtëranquën. Siqumo motopi quëtëranquën. Inaso' no'pa', amororo'sa ahuëato osëretërahuëso', itërin.

49

Cacopo yachiminator, hui'ninpita nontërinso'

¹ Nani shinpita noya ya'huëcaiso marë' sha'huitohuachina, Cacoposo' ya'ipi hui'ninpita amatërin. Huë'pachinara itapon:

“Amasha ya'carico conparo'sa'.

Ma'sona a'na tahuëri onpocamaso', carinquëma sha'huichinquëma natanco'.

² Canpitaso hui'nahuëpitanquëma'.

Caso Cacopoco niporahuë', Israiro itërinaco anta'.

* **48:15-16** Yosë Anquëninën topachinaso': Yosë chachin ta'tona napopi.

Carima sha'huitaranquëma ni'ton, natanco'.

3 'Quëmaso' Nopino, paninanquën.

Chiniquën nisoco, ya'nán hui'nahuananquënso'.

Chini chiniquën nanantaton, noya noya nicamaso' ninan.

4 Inapocamaso nipiranhue', co huachi inapoaranhue'.

I' pa'pi chinii' nipachina, co onpo asanoirëhuë'.

Ina pochachin nīcaton cosonanëhuë monshitëran, itërin.

5 'Simion, Nihui, canpitaso, napopináchin cancantërama'.

A'napita ma'sha onpotamaso marë' nisha nisha ohuararama'.

6 Niyontonamaquë, ama onporo tëranta ya'noisohuë'.

No'huitatoma piyapi tëparama'.

Co natantonquëmahuë' nīcatoma', tororo'sa nishitëtëntëntërama'.

7 Tanan ni'nīro'sa pochin no'huitërama'.

Napopiramahuë', co onporonta inachachin nisápomahuë'.

Carima ya'ipi Israiro nacionquë, ayanquëmiataranquëma', itërin.

8 'Quëmaso' Cota, iyaparinpita pa'yataponën.

Inimiconënpita minsëra'piapon.

Iyaparinpita quëran huarë' moshaponën.

9 Quëmaso' conpa masho, Cota itëranquën.

Pa'pinia'hua pochin chinimiatëran.

Mapintahuaton pa'pini' pë'inihuachina,

mónsho mónsho tërarinquëran quëhuënin huachi.

Panca pa'pini' pochin ninan.

¡Pa'pini' chinotaso', co incari tëranta apisarinhuë'!

Inapochachin quëmanta inimiconënpita nitaponën.

10 Co inso tëranta hua'an quëran, quëmaso' Cota, ocoiarinënhuë'.

Huara së'quëranso co insonta mataponënhuë'.

Hua'anën chachin o'maquë huarë' co nanitaponënhuë'.

Ina o'mahuachin, ya'ipi naciono'sari natëpona huachi.

11 Cotaso notohuaro' oparohuanaton, mora'huanënta', co apiratarinhuë'.

Inaquë capacaso marë' a'sonpitërapon.

Huinoquë chachin a'morinsō pë'sapon.

¡Opa huayo no'huiquënquë chachin, inapotapon!

12 Ya'pirinpitanta', huino quëran quëhua quëhuashin ninin.

Natëquënpitanta', sho'shoi' quëran huiri huiríchin ninin, itërin.

13 'Quëmaso' Saporono, marë yonsan parti ya'huapon.

Panca nancharo'sa nonshinanëna ya'huërinquë, ya'huëapon.

No'panënsō', Sitonquë huarë' naniarin, itërin.

14 'Quëmaso' Isacarō, chiniquën mora pochin nisaran.

Pë'tahua pëiro'saquë pë'pëtëranquëranchin chinotaran.

15 "¡Noyachi iso no'pa' paya! Yashi yashin chinochachináchin," tëcapon.

Co pahuërepirinënhuë', noya cancantaton patron marë' sacataran, itërin.

16 'Quëmaso Tano, quëmaora huëntonëinquë ya'huëpisopita catahuaran.

Nanan ya'huëtohuachina', anoyatacaiso catahuaran.

A'napita Israiro huëntono'sa pochachin nisaran.

17 Ya'huan yaquëtëtërinso pochin nisaran.

Inaso', ira pirayan yamorin quëtëtacaso marë'.

Cahuario tocanën quëtëhuachina, piyapi ya'mitërinso', anotapon.

Inapochachin quëmanta', inimicoro'sa nitaran,' itërin Cacopori hui'ninpita nontaton.

18 Ina quëran Cacoposo' Yosë nontaton tapon:

"¡Sinioro, quëmaso' nicha'ësaranco tënhuë'!" itërin.

19 A'napita hui'ninpitanta yonquiaton taantarin:

“‘Quëmaso Caro, matararoro'sa huënton ya'contarinquën.
Quëmariso napoaponahuë', nita'atahuaton imasaran,' itërin.

20 'Quëmaso' Asiri, noya noya cosharo ya'huëtarinquën capacaso'.

Copirnoro'sa ca'ninso pochin ca'sápon.

Napoaton quëmari quëtohuatan inapitanta ca'sapi,' itërin.

21 'Quëmaso' Nipitari, co camainëinquënso costaponhuë'.

Tanan yo, noyanpia'huaráchin hua'huinpitare' pa'ninso pochin nisaran.

Inapochachin quëmá quëran pipisopitanta',

na'a nisahuatona', noyanpia'huaráchin nicapona,' itërin.

22 'Quëmaso Cosi, i'sha yonsanquë huayo huanirinsó pochin ninan.

Inaso' huayo pa'pi notohuaro' nitërin. Sé'paquënpitanta', paira pa'tërin.

23 Pé'chinan camayoro'sa', no'huirinquën.

No'huítënën pé'chinan shinërequë yaohuaninën.

Napotatënën, co noya quëran ya'huëchináchinhuë nitarinën.

24 Quëmaso nipirinhue', chini chiniquën tanpatëran.

Pé'chinanëinquë inimicoro'sa tē'yanantohuatan, co pacoitaranhue'.

Yosë imarahuëso', chini chiniquën nanantërin.

¡Ina catahuarinquën inimicoro'sa minsëaran!

Sinioroso' ohuica hua'anën pochin ni'ton, a'pairinco.

¡Ina chachin quëmanta a'paiatëinquën catahuarinquën!

25 Yosënhue' chachin, catahuapëinquën.

Inaso', ya'ipi nanitapaton catahuapëinquën.

Ina nohuanton, o'nánpachina catahuainquën.

Acoporonta i' ya'huërinso', ina nohuanton pipiton catahuainquën.

Pé'tahuanëmapita, sanapinëmapita, inapitanta huaihuachina catahuain.

26 Tata mashocoro'sa iráca, noya ya'huëca'huaso marë' sha'huítërinaco.

Carinquënso', ipora noya noya sha'huítaranquën.

Motopiro'sa ya'huërarinso ta'huantaquë huarë', Yosë catahuaráponquën.

A'napita iyanpita quëran, noya noya nicatëinquën huayonanquën.

Napoaton sé'huamotorahuatëinquën quëma marë' Yosë nontërahuë', itërin.

27 'Quëmaso' Mincamin, pa'pi mapinton tanan ni'nira pochin nicapon.

Tashiramiachin inaso mapintahuaton, ca'miatërin.

Naporo' i'huanhuanquë chachin pé'sotërinsona', a'napitari ca'papi.

Inapochachin quëmanta', yaata'huantëransopita nitaran.

Inapochahuaton ma'shanëanta', nipatomatapoma', ” itërin.

28 Ina pochin Cacopo shonca cato hui'ninpita noya ya'huëcaiso marë' sha'huítërin. Inapita quëran shonca cato Israiro huëntono'sa pipipi.

Cacopo chiminso'

29 A'na tahuëri Cacoposo', hui'nipita camairin: “Co hua'guiya quëranhuë' chiminarahuë huachi. Chiminpato, shimashonëhuëpita pa'pitopiso pirayan po'moontaco. Iti huënton piyapi, Ipron itopisori, ina no'paso' hua'anëntopirinhue'.

30 Maquipiraquë nanin ya'huërinso yonquiato napotarahue. Mincamin, Canaan partí ya'huërin. Mamiri notënanquë ya'huërin.

Ina no'pa' mini iráca tata mashoco Apraan nipa'pitacaiso marë' pa'anin.

Ina pirayan no'pa' ya'huërinso' chachin naporo Ipron pa'antërin.

31 Inaquë Sara, Apraan, inapita chiminpachinara ya'conpi. Tata Isaco, mama Nipica

inapitanta inaquë chachin ya'conpi. Inaquë canta', sa'ahuë Nia itërahuëso

ya'conin.

32 Ina no'paso' naninë chachin, Iti huënton piyapi'sa pa'antopi,"

itërin.

33 Cacoposo' hui'ninpita camairinso tonitohuachina, pé'saranëinquë

quëhuëantarin. Quëhuënaso chachin, chiminin huachi.

50

¹ Pa'pin chiminpachina Cosiso', ina nonën iporin quëran na'nërin, apinorin, napotërin. ² Ina quëran notoronënpita camairin pa'pinco' nonën tapacaiso'. Camaihuachina, ama chanatacaso marëhuë' taparapi. Pa'pincoso', Cacopo itahuatona', Israiro itopi anta'. ³ Catapini shonca tahuëri quëran nonën tapapi huachi. Ina nápo tahuëri nohuantërin tapacaso marë' ni'ton, ina nápo tahuëri sacatopi.

Iquipitoro'saso', canchisë shonca tahuëri Cacopo marë' sëtópiso' imapi. ⁴⁻⁵ Ina tahuëri'sa na'huëhuachina, Cosiso' huaraon catahuapisopita hua'ano'sa', nontërin:

—Tëhuëchachin noya ni'patamaco, ca marë' huaraon nontoonco'. Naporin Cosi: “Co'huara tata chiminyátëraponhuë', camairinco Yoscoarë' ta'to natëca'huaso': ‘Nipa'pita'huaiso marë' taparahuëquë chachin, po'moontaco. Inaso', Canaan parti ya'huërin,' itërinco. Quëtoco paato tatauë pa'pitonta'i, topirahuë. Nani pa'pitontahuato, o'mantarahuë tënin,” itoco', itërin.

⁶ Sha'huitohuachinara, huaraoniso hua'ano'sa itapon:

—Cosi sha'huitonco': “Paaton tataco', pa'pitontaquë'. Sha'huitërinquënsó chachin nitontaquë',” itoco', itërin.

⁷⁻⁸ Huaraoni napotohuachina, Cosiso', pa'pin pa'pitacaso marë' pa'nin. Ya'ipi copirno catahuapisopita hua'ano'sa pa'pi. Iinpitanta', quëmopinënpitarë chachin pa'pi. Cosin partiso', hua'huaro'sarächin pë'tahuaro'sa a'paicaiso marë' patopi. ⁹ Sontaro'santa', a'naquën toronano'saquë, a'naquënsó cahuarioro'saquë, Cosi ca'tanpi. Napoaton hua'huayátërahuë piyapi'sa pa'pi.

¹⁰ Pa'sápatona', Corin-a-atatiquë canconpi. Inaquë niyontonatona panca sëtopi. Inaquë Cosi pa'pin marë' canchisë tahuëri sëtërinso', naniantarin. (Corin-a-atatiso', trico no'rorapiquë) Ina no'pa quëranso', Cortanii' pi'i ya'coninso parti acorin. ¹¹ Canano'sa inaquë ya'huëpisopitari, napopiso ni'pi. Ina ni'sahuatona', inahua capini ninontopi: “Iquipitoro'sa pa'piaona huëcatona', panca sëtapi,” topi. Napoaton ina no'paso', aninihuanpi: Apirimisraimo, itopi. Iquipitoro'sa sëtópiquë, tapon naporin. Ina no'pa quëranso', Cortanii' pi'i ya'coninso parti acorin.

¹²⁻¹³ Cacopo hui'ninpitaso', pa'pin nanpipon camaitërinso chachin ya'ipi nipi. Canaanquë quëpantarahuatona', Maquipiraquë nanin ya'huërinquë po'moontapi. Iti piyapi, Ipron itopisori, ina no'paso' hua'anëntopirinhuë', Apraani iráca nipa'pitacaiso marë' pa'antërin. Ina naninso no'parë chachin, Mamiri ya'huërin quëran, pi'i pipirinsó parti quëparitërin. ¹⁴ Nani pa'pin po'oroquë po'mohuachinara, Cosiso' iinpitare chachin Iquipitoquë pa'mantapi. Ya'ipi ca'taninsopitanta', pa'mantapi.

Cosi iinpita napopiso'

¹⁵ Cacopo chiminpachina Cosi iinpitaso', ina të'huatatona inahua capini ninontopi: “Íráca aparisitërehuaso marë' tapon Cosi no'huitonpoa ya'huëretápirinpoahuë',” niitopi. ¹⁶⁻¹⁷ Ina yonquiatona', iso pochin nontacaiso marë' a'napita a'papi: “Co'huara tata chimiyantëraponhuë', camairincoi nonta'huainquënsó: ‘Iyaparinpita aparisitopirinëinquënhuë', co noyahuë' nicatona oshahuanpiso', Yosë marë' naniantëquë', itoco', itërincoi. Napoaton, quiyarionta nontarinquënanan anoyataancoiso marë'. Quiyanta', tatanpoa chinotërinso Yosë chachin imarai ni'ton, inapotocoi,” itopi. Napo nontaso', Cosiso na'nërarin.

¹⁸ Naporo chachin iinpitanta', canquipi. Canquihuachinara, isonpi quëran no'paquë huarë' monshorahuatona', moshai. Mosharahuatona', itopi:

—Ma'tana iya, ya'huarai. Hua'anëntatoncoi yacamaihuatancoi, inapotocoi, itopi. ¹⁹ Napotopirinahué', Cosiriso itapon:

—Ama iyaro'sa pa'yancosohué'. Caso piyapico ni'to, co nanitërahué' Yosë ya'huërenamën pochin nica'huaso'. ²⁰ Canpitaso mini, ma'sha onpotamascoso yonquipiramahué', Yosëso nipirinhué', inaporamaso anoyatërin. Ama notohuaro' piyapi'sa taquicaiso marëhué', inaporin. ²¹ Napoaton ama pa'yancosohué'. Carinquëma cosharo quëtáponquëma'. Hui'namapitanta quëtapo. Naponontaton, Cosiso iinpita asanocancanin. Noyasha nontërin.

Cosi chiminiso'

²² Cosiso iinpitarë chachin, Iquipitoquë ya'huëhuantopi huachi. Inaso', pasa shonca pi'i icanin. ²³ Hua'qui ya'huaton, Iprain hui'ninpita ni'nin. Inahuanta hui'nahuanpiso shi'ahuainpitaquë huarë', ni'nin. Naporahuaton Manasisi shiin Maquiri itopiso hui'ninpitanta', macaton aso'sorin. Ina marë' to'topitënquë ahuënsëra'piarin.

²⁴ A'na tahuëri Cosiso', iinpita itapon: “Co hua'quiya quëranhué', chiminapo huachi. Napoaponahué', Yosëso catahuainquëmaso marë' o'mararin. Iso no'pa quëran ocoiarinquëma'. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita quëtacaso marë' sha'huitërinso no'paquë, quëpantarinquëma',” itërin. ²⁵ Ina quëran iinpita camairin: “Yoscoaré' ta'toma', nohuantërahuëso nitoco,” itërin. Napotihuachina: “Yoscoaré' nohuantëranso', nisarai,” itopi. Naporo' Cosiri itapon: “Tëhuëenchachin Yosë o'mararin catahuainquëmaso marë'. Ina tahuëri nanihuachin, nansënëhuë isëquëran quëpanantamaso ya'huërin,” itërin. ²⁶ Pasa shonca pi'ipitaso', Cosi Iquipitoquë chiminin. Chiminpachina, nonën ama chanatacaso marëhuë taparahuatona', a'na atahuaruquë po'mopi. Ina pochin Cacopo hui'ninpita nipi.

Matio ninshitérinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso maré'

Quisocristo shimashonēnpita

(Lucas 3.23-38)

¹ Quisocristo nanamēn sha'huitaranquēma'. Inaso' Yosē hui'nin. Iráca quēran huaré' Yosē yonquirin ina a'paimacaso maré'. Tapico chachin Quisocristo shimashonēn. Apraanconta' shimashonēn chachin. Ya'ipi shimashonēnpita iráca ya'huēpiso' sha'huichinquēma', nitotoco'.

² Iráca Apraan hui'nahuanpachina, Isaco itopi. Ina quēran Isaconta' hui'nahuanpachina, Cacopo itopi. Cacoposo' na'a hui'ninpita ya'huētērin. A'naso' Cota itopi. ³ Cotanta' hui'nahuanpachina, Parisē, Saro, inapita itopi. Tamara hua'huinpita inahuaso'. Ina quēran Parisē hui'nahuanpachina, Isromo itopi. Inanta' hui'nin ya'huētohuachina, Aramo itopi. ⁴ Aramonta' hui'nahuanpachina, Aminatapo itopi. Ina hui'nin Nasono itopi. Nasononta' hui'nahuanpachina, Sarēmon itopi. ⁵ Sarēmon yasa'apachina, Nacapa manin. Hui'nin ya'huētohuachina, Pooso itopi. Poososo' Rota macaton, hui'nahuanin. Opito itopi. Opitonta' hui'nahuanpachina, Quisi itopi. ⁶ Quisinta' hui'nahuanpachina, Tapi itopi. Inaso' copirno ya'conin. Ina quēran Oriasēco' sa'in masahuaton, hui'nahuanin. Saromon itopi.

⁷ Saromon hui'nin Nopoamo itopi. Ina hui'nin Apiasē itopi. Apiasēnta' hui'nahuanpachina, Asa itopi. ⁸ Asa hui'nin Cosahuato itopi. Cosahuatonta' hui'nahuanpachina, Coramo itopi. Ina hui'nin Osiasē itopi. ⁹ Osiasēnta' hui'nahuanpachina, Cotamo itopi. Ina hui'nin Acaso itopi. Acasonta' hui'nahuanpachina, Isiquiasē itopi. ¹⁰ Ina hui'nin Manasisē itopi. Inanta' hui'nahuanpachina, Amon itopi. Amon hui'nin Cosiasē itopi. ¹¹ Ina hui'nin Quiconiasē itopi. Iinpitanta' ya'huērin. Naporo' cōtioro'saso', inimicoro'sari Papironia quēran huēcatona', canaipi. Minsērahuatona', napopinchin ya'huēpi'pa' quēpapi asacatacaiso maré'.

¹² Ina piquēran Quiconiasē hui'nahuanpachina, Saratiri itopi. Ina hui'nin Soropapiri itopi. ¹³ Inanta' hui'nahuanpachina, Apioto itopi. Apioto hui'nin Iriaquimo itopi. Ina hui'nin Asoro itopi. ¹⁴ Asoronta' hui'nahuanpachina, Satoco itopi. Satoco hui'nin Aquimo itopi. Ina hui'nin Irioto itopi. ¹⁵ Iriotonta' hui'nahuanpachina, Iriasaro itopi. Iriasaro hui'nin Matan itopi. Ina hui'nin Cacopo itopi. ¹⁶ Cacoponta' hui'nahuanpachina, Cosi itopi. Cosi yasa'apachina, Maria manin. Ina hua'huinso' Quisoso, Cristo itopiso'.

¹⁷ Nani Quisocristo shimashonēnpita sha'huitéranquēma'. Apraan quēran Tapi copirno ya'conaquē huaré' shonca catapini shimashonēnpita ya'huētērin. Ina quēran Papironiaquē quēpai huaré' shonca catapini shimashonēnpita ninshitantaranquēma'. Ina quēran Quisocristo nasitaquē huaré', shonca catapini chachin shimashonēnpita ninshitantaranquēma huachi.

Quisocristo nasitērinso'

(Lucas 2.1-7)

¹⁸ Apira Quisocristo nasitērinso' sha'huichinquēma', nitotoco'. Naporo tahuēri'sa' Cosiso', nani Maria nontērin macacaso maré'. Napoaponahué' co'huara mashatērasohué', Ispirito Santo nohuanton inaora cayorin. ¹⁹ Cosi nitotahuaton, pa'yanin. Noya quēmapi ni'ton, yonquiarin. “¿Ma'cha onpo'iya? Maria nani hua'hua ma'patērin. Co maca'huaso' ya'huērinhué'. Co

piyapi'sa' sha'huitarahué', Maria tapanpachin. Coisëichin sha'huitahuato, co masarahué' ta'ton, yonquirárin. ²⁰ Hué'ëso', Yosë anquëninëni ya'notimarin nontacaso maré'.

—Tashita Cosi. Carinquën nohuitëranquën. Quëmaso' Tapico' shinquën. Pi'pian sha'huitaponquën o'marahué. Maria noya maquë'. Co quëmapiri së'huarinhué'. Ispirito Santo nohuanton, inaora cayorin. Napoaton noya maquë'. ²¹ Huaicaso' nanihuachin, quëmapia'huaya nasitapon. Nasitohuachin, Quisoso itëquë'. Piyapinëpita oshanëna' inquitaton, nicha'ësarín nì'ton, ina nininën acotëquë', itërin anquë'niri. Itahuaton, panantarin huachi.

²² Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin. Ninoton, Yosë quiricanëquë chachin ninshitérin:

²³ “A'na tahuëri nanon inaora cayoapon.

Co quëmapiri së'huapirinhué', napoapon.

Quëmapia'huaya huaihuachin, Imanino itapi,” ténin.

Yosë chachin o'maton, yacaparínpoa', tapon naporin. Ina pochin nasitimahuachina, iráca ninopiso' nanirin huachi.

²⁴ Cosiso' capayatahuaton, Sinioro anquëninën natëton, Maria manin huachi. ²⁵ Macaponahué', co ichihué'ërinhué'. Hua'huin nasitérin piquëran huaré' ichihué'ërin. Quëmapia'huaya nasitohuachina, Quisoso itopi.

2

Tayora nitotona'piro'sa' quënanpiso'

¹ Quisososos' Piringuë nasitérin. Cotia parti chachin nasitérin. Naporo' Irotisëri inaquë hua'anëntërin. Ina quëran tayora nitotona'piro'sa' canquiipi. Pi'i pipirinsos parti quëran hué'pi. Canquihuachinara, Quirosarinquë, natantiipi:

² —¿Insëquëta' nasha copirno nasitérin? Cotio copirno ya'conacaso' nani nasitérin ipora. Ya'huërai parti ya'huasocoi, nasha tayora ya'norinsos' quënanai. Ina nicatoti: “Yosëri a'paimarinsos' nasitérin huachi,” ta'toi, hué'nai ina chinotapoi, itëra'piapi.

³ Ina natantahuaton, copirno Irotisë pa'yanin. Quirosarinquë ya'huëpisopitanta' pa'yanpi. ⁴ Copirno pa'yanaton, cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita amatërin. Amatahuaton, natanin.

—¿Insëquëta' Cristo Yosëri a'paimarinsos' nasitapon? itërin.

⁵ —Cotia parti chachin nasitapon. Piringuë nasitapon, itopi. Iráca pënëntona'pi ninoton, Yosë quiricanëquë ninshitérin.

⁶ “Cotiaquë a'na ninano' ya'huërin, Pirin itopiso'.

Co panca ninanoyahué' niponahué', inaquë a'na copirno nasitapon.

Na'a copirnosos' Cotia parti ya'huëpirinahué', inaso' chini chiniquënanantapon.

Ya'ipi piyapinëhuëpita israiro'sa' itopiso' hua'anëntapon,” ténin Yosë, itopi.

⁷ Copirnosos' natanahuaton, co a'ninquëchin yanatantërinhué'. Po'oana quëran tayora nitotona'piro'sa' amatërin. Huë'pachinara, inaora quëparahuaton, nontërin:

—¿Ma yoquiquëta' nasha tayora ya'norin? itërin.

Sha'huitohuachinara, itantarin:

⁸ —Pirin'pa' nasha copirno nasitérin ipora. Inatohua' paatoma', noyá yonico'. Hua'huasha quënanpatama', huënantatoma', sha'huitiintaco canta' paato chinochi, itërin nonpintaton.

⁹ Ina natanahuatona', pa'pi huachi. Pa'sapirinahué', a'nanaya tayora quënaantapi. Ya'huëpiquë nì'piso chachin inápaquë paaton, quëchitërarin. Hua'huasha yacapatërinquë chachin tayora chiniconin. ¹⁰⁻¹¹ Ina

ni'sahuatona', pa'pi pa'yatopi. Capa cancantatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë hua'huasha quënanconpi. A'shionta' ya'huarin, Maria itopiso'. Hua'huasha quënanahuatona', isonconahuatona', chinotopi. Ina quëran caposoa'huayanënapita i'soatahuatona', ma'sha pa'ton nininso' quëtöpi. Oro, yonarin pochin pimóchin nininso', yaqui' pimóchin nininso' inapita quëtöpi.
¹² Ina quëran tashi' huë'ësoi', Yosë nohuanton, hua'napi.

—Ama copirno ya'huërinquë pantatoma', sha'huítocosohuë', itërin anquëñiri. Napoaton a'na ira pa'tahuatona', ya'huëpi'pa' canconpi huachi.

Iquipito'pa' ichita'apiso'

¹³ Tayora nitotona'piro'sa' pa'pachinara, Yosë anquëninëni huë'ënuquë Cosi ya'notahuaton itapon:

—Copirno nani chinotërin hua'huasha tëpacaso marë'. Apira sontaro'sa' a'pararin ina yonicaiso marë'. Napoaton a'naroáchin ichita'aguë'. A'shinë chachin Iquipito'pa' quëpaquë'. Inaquë yacapatëquë'. Noya huënantacaso' nipachin, sha'huifantaranquë, itërin anquëñiri.

¹⁴ Natanahuaton, a'naroáchin Cösi huënsëintarin. Tashi' nipirinhüë', hua'huasha quëparin. A'shinë chachin ichita'arahuatön, Iquipito'pa' pa'pi.
¹⁵ Irotisë chiminaquë huarë' inaquë ya'huëpi. Iráca Yosë nohuanton, pënëntona'pi ninorin: “Hui'nahuë Iquipito'pa' yacapatopirinhüë', ina quëran ocoiarahuë,” tënin Yosë. Hui'nin chachin Iquipitoquë yacapatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Hua'huasharo'sa' tëpapiso'

¹⁶ Copirno Irotisëso' tayora nitotona'piro'sa' ninarápirinhüë', co ya'nopihuë'. “Nonpintërinaco ipora,” ta'ton, chiniquënan no'huítërin. No'huítaton, sontaro'sa' Pirin'pa' a'parin quëmapia'huaro'sa' tëpacaiso marë'. “Thué chachin tayora ya'norin ni'ton, co canopia'huaro'saráchin tëpacaso ya'huërinhuë'. Cato' pi'ipitërinquë huarë' tëpaco,” itahuaton, a'parin. Sontaro'saso' pa'sahuatona', ya'ipi quëmapia'huaya Pirinquë ya'huërinso'pita tiquipi. Ya'cariyanta' yonitona', cato' pi'ipitërinquë huarë' tëpapi.

¹⁷⁻¹⁸ Iráca ninoton, Yosë quiricanënuquë Irimiasë ninshitërin:

“Namaquë na'nërinso' natanpi. Naquira na'nërárin, ayanárin.

Hua'huinpitaco' yonquiaton, na'nërarin.

'Ama sëtëquësohuë', itopirinahuë',

nani chiminpi ni'ton, sëtárin,” tënin.

Iráca naporinso pochachin iporanta' hua'huaro'sa' tëpapi ni'ton, a'shina' na'nërápi.

¹⁹ Naporö Cösiso' Iquipitoquë yacapatarin. Irotisë chiminpachina, Yosë anquëninëni ya'notantarin. Hua'narinso pochin Cosiri quënananin.

²⁰ —Hua'huasha tëpana'pi nani chiminin ni'ton, israiro'sa' ya'huëpiquë panantaquë'. Hua'huasha a'shinë chachin quëpanantaquë', itërin.

²¹ Ina natanahuaton, natërin. Quisoso a'shinë chachin quëparahuaton, inatohua' panantarin. ²² Canconahuaton, nanan natantërin. “Irotisë hui'nin ya'huëre' hua'anëntantarin. Ariquiraö itopisoari pa'pin ya'huëretërin,” topi, natantërin. Ina të'huataton, co nohuantërinhuë' inatohua' ya'huëcaso'. Naporahuaton, hua'nantarin.

—Ama copirno ya'huërinquë chachin panantaquësöhuë', itërin anquëñiri. Ina natanahuaton, Cariria parti pa'nin ya'huëcaso marë'. ²³ Inatohua' a'na niano' ya'huërin, Nasarito itopiso'. Inaquë ya'huërarin. Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. “Cristo huë'pachin, Nasarito piyapi itapona,” topi. Napoaton Yosë nohuanton, inaquë ya'huaton, hui'napitërin huachi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'
(*Marcos 1.1-8; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28*)

¹ Naporo' tahuëri'sa' Coansha Paotista pënëntarin. Cotia parti pancana inotëro' ya'huërin. Co inaquë piyapi'sa' ya'huëpihuë'. Inaquë ya'huaton, Yosë namamën sha'huirarin. Na'a piyapi'sa' huë'pi natanapona':

² –Yosë hua'anëntiinpoaso' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco huachi, itarin. Nani tahuëri ina pochin pënënarin.

³ Iráca Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin: “Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon: ‘Sinioro o'macaso tahuëri naniriarin ni'ton, yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiniquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'. Ira otëërin noya pa'tacaiso marë'. Inapochachin iporasó' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' tapon ina quëmapi, pënëntohuachin,” ténin. Coansha pënëntacaso' ninoton, naporin.

⁴ Coanshaso' co noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin a'morin, camiyo anporo quëran nipiso'. Sha'huëtë quëran nitonporin. Séquëré pochin nininso' macaton, ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. ⁵⁻⁶ Inaquë na'a piyapi'sa' huë'pi natanacaiso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huëcatona', natanpi. Cortanii' ya'cariya quëraonta' huë'pi. A'naya a'naya huëcatona':

–Tëhuëenchachin co noyahuë' nicato, oshahuanahuë. Catahuaco Sinioro naporahuëso nanianchi, itopi Yosë nontatona'. Ina topachinara, Coanshari Cortaniiquë aporintërin.

⁷ Ina quëran na'a parisiros'sa', satoros'sa', inapitanta huë'pi. –Quiyanta' aporintocoi, itopirinahuë', Coansha co nohuantërinhuë': –¡Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama! “Yosë isoro'pa' ana'ntohuachin, cha'ëpoi,” topiramahuë'. Co topinan cha'ësaramahuë'. ⁸ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico huachi. ⁹ Ama canpitaora ninonpintocoso'huë'. “Apraan shinpitacoi ni'toi, Yosë piyapinënpitacoi,” ama tocosohuë'. Yosë nohuantërin naporini, iso na'piro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'. ¹⁰ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'ntacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', a'nërë'. Itëquënpitarë chachin ocoirahuatë', pënquë të'yatërë' huiquitacaso marë'. ¹¹ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantohuatama', i'quë aporintaranquëma'. Ca piquëranso nipirinhuë' a'na quëmapi huë'sarin. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'to, co sapatën quëpaca'huaso tëranta' nanitarahuë'. Inaso' huë'pachin, a'naquëma' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'. A'naquëmaso nipirinhuë' pënquë chiniquën ana'ntarinquëma'. ¹² Cayarinso' manëso pochin nisarín. Arosë mapatëra, to'norarë'. Ina quëran pintiarahuatë', pëiquë acorë'. Sha'huëtënso nipirinhuë', pënquë ahuiquitërë'. Inaso' co onporonta' tacopiarinhuë', ténin Coansha.

Quisoso aporihuaninso'
(*Marcos 1.9-11; Lucas 3.21-22*)

¹³ Ina quëran Quisoso Cariria quëran huë'nin. Cortaniquë canquirahuaton, Coansha nontërin aporintacaso marë'.

¹⁴ Napotopirinhuë', co nohuantërinhuë'.

—¿Ma'marëta' napotiiranco? Co aporinta'huanquënso' ya'huërinhuë'. Quëma aporintoco tēhuënchinso', itërin.

¹⁵ Napotopirinhüë', Quisosori itërin:

—Yosë nohuantërin ni'ton, ya'ipi natëca'huaso' ya'huërin. Napoaton noya quëma aporintoco, itërin. Ina natanahuaton:

—Noyahua', itahuaton, i'quë aporintërin. ¹⁶ Ina quëran nonshiaso chachin a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin, ni'nin. Ispirito Santo nēpë pochin nohuaraimarahuatón, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹⁷ Naporo' inápa quëran Yosë noninso' natanpi.

—Isoso' ca hui'nahuë chachin, na'con nosororahuëso'. Noya ni'nahuë, ténin.

4

Sopairi Quisoso ténirinsó'

(Marcos 1.12-13; Lucas 4.1-13)

¹ Ina quëran Ispirito Santori Quisoso quëparin inotëro parti sopairi ténicaso marë'.

² Catapini shonca tahuëri tashirë chachin inaquë ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhüë'. Ina piquëran tanarin huachi. ³ Naporo' sopairi huëcapairin.

—Tēhuëinchachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'piro'sa quëran cosharo' atarantëquë', itopirinhüë',

⁴ —Inca, co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë pënëninpoa'. “Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhüë'. Ya'ipi Yosë noninso' natēhuachin tēhuëchinso', nanpiarin,” ténin, itërin.

⁵ Ina quëran Quirosarin'pa' sopairi quëparin. Yosë chinotopiso pëi' a'canpiso aipi quëpantarahuatón, itërin:

⁶ —Quëmaso' Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë niiquë'. Quiricanën quëran nani sha'huitërinquën.

“Yosë anquëninënpita a'patimarinquën a'páininquënso marë' ni'ton, co ma'sha onpoaranhuë'.

Imirina quëran masarinënuën

ama na'piquë tēranta' ya'quiamaso marëhuë'”

ténin ni'ton, no'paquë niiquë' a'pai'inënuën, itërin sopairi.

⁷ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë pënëninpoa'. “Ama Yosë tēniquësohuë'. Ama camaiquësohuë'. Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso' ya'huërin,” ténin quiricanënuë, itërin Quisosori.

⁸ Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëpantarin. Inatohua quëran ya'ipi ninanoro'sa, ma'shanënpita, inapita a'notërin. Noyápiachin nininsopita ya'ipiya quënanin.

⁹ —Natēhuatanco, carinquën catahuanquën, ya'ipi isopita hua'anëntapon. Isonahuaton, chinotoco chiniquën nanan quëchinquën huachi, itërin sopairi.

¹⁰ —Inca co nohuantërahuë'. Quëmaso' sopai hua'anquën. Patoco huachi. Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa': “Sinioroíchin chinotëquë'. Inasáchin natëcaso' ya'huërin,” ténin, itërin Quisosori.

¹¹ Napotohuachina, sopairi patërin. Patohuachina, anquëniro'sari huëcapaimarahuatóna', nocomaimapi.

Quisoso pënëntacasó' caniaritërinso'

(Marcos 1.14-15; Lucas 4.14-15)

¹² Ina piquëran Coansha tashinan pëiquë po'mopi. Pënëntërinso marë' napotopi. Ina natanahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti. ¹³ Inatohua'

pacaponahué', co huachi Nasaritoquë ya'huërinhué'. Sono' yonsanquë paaton, Capinaomoquë yacapatonin. Saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita iráca ya'huëpiquë yacapatonin. ¹⁴ Iráca chachin Yosë nohuanton, Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

¹⁵ "Na'a piyapiro'sa' Cariria parti ya'huëpiso', imasapi. Inapitaso', Cortanii' aquëtëran ya'huëpi, marë Pancái' ya'cari'. Inaquë saporonoro'sa', nipitariro'sa', inapita ya'huëpi. Inaquë inpioro'santa' ya'huëpi.

¹⁶ Inapitaso' co Yosë nohuitatonaraihué', tashi pochin cancantopi. Chiminpachina', parisitomiatacaiso' ya'huëpirinhué', Yosëri a'pintërinso pochin nanamën anitotarin noya cancantacaiso marë'. Tahuëri pochin a'pintarin huachi," tënin iráca. Naporinso chachin Quisoso inatohua' paaton, a'chinarin.

¹⁷ Naporo quëran huarë' Quisosori pënënarin.
—Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtaantaco huachi, itëra'piarin pënënaton.

Sami camayoro'sari imapiso'
(*Marcos 1.16-20; Lucas 5.1-11*)

¹⁸ Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon. Pitro itopi anta'. Iinso' Antërisë itopi. Ritinënapita të'yatapi sami macacaiso marë'.

¹⁹ —Huëco' iyaro'sa', imaquico a'chinchinquëma'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

²⁰ Napotohuachina, ritinënapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi.

²¹ Ina quëran amasha pa'sahuaton, catoya'pi quënancoantarin. Santiago, Coansha inapita itopiso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinënapita pasonapi. Pa'pinaso' Sipitio itopi.

—Huëco' imaquico, itohuachina, ²² potinëna', pa'pina' inapita patahuatona', Quisoso imasapi huachi.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'
(*Lucas 6.17-19*)

²³ Ya'ipi Cariria parti paaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëna'piarin. Noya nanan a'chinaton: "Yosë yahua'anëntërinquëma'," itëra'piarin. Naporahuaton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatëra'piarin. ²⁴ Ya'ipi Siria partinta', nahuinin ni'ton, notohuaro' cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Nisha nisha canio inquitëra'piarin. A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi inaora yonquirinso' yonquirinhué'. Tocona'piro'sa', apiaro'sa' inapitanta' quëpapi Quisosori anoyatacaso marë'. Quëpachinara, ya'ipi anoyatëra'piarin.

²⁵ Hua'huayatërahuë' piyapi'sari Quisoso imasapi huachi. Cariria quëran, Ticaporisë quëran, Quirosarin quëran, Cotia parti quëran, Cortanii' aquëtëran quëran, inaquëranpita huë'pi Quisoso natanacaiso marë'.

5

Panënuë a'chininso'

¹⁻² Ina quëran notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Inapita quënanahuaton, Quisoso panënuë pa'sahuaton, huënsëconin. Imarinsopitari tancapitohuachinara, na'con a'chintárin.

Noya cancantopisopita
(*Lucas 6.20-23*)

³ “Natanco iyaro'sa' a'chinchinquëma'. Yosë huëntonëncuë yaya'conpatama', iso pochin cancantacaso' ya'huërin. 'Caora co nanitërahüë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton, noya cancantarama'. Hua'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

⁴ Sëtohuatama', Yosë achinicananarinquëma'. Oshanëma' yonquiatoma', cancanëma quëran huarë' sëtohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso marë'.

⁵ Sano piyapi nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Naporahuaton, a'na tahuëri nasharo'paquë ya'huëmiatarama'.

⁶ Tanarëso pochin, yamororëso pochin cancantatoma', Yosë na'con nohuantoco'. Ina pochin cancantacasoáchin nohuantohuatama', noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Sano cancantarama'.

⁷ A'napita nosorohuatama', Yosë nosoroarinquëma' canpitanta'. Noya cancantarama'.

⁸ Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Yosë nohuitarama'. Naporahuaton, a'na tahuëri ina quënancontahuatama', noyá nohuitarama'.

⁹ Isoro'paquë na'a piyapi'sa' nino'huipirinahuë', canpitari catahuaco' noya ninonchina'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. Hui'nin pochin cancantiarinquëma'.

¹⁰ Yosë natëramaso marë' aparisitohuachinëncuëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anëntërinquë chachin nani aya'coninquëma'. A'na tahuëri inápaquë ya'huëcontarama'.

¹¹ Imaramacoso marë' a'naquëno no'huiarinëncuëma', ahuëarinëncuëma', pinosarinëncuëma', nisha nisha nonpinapiarinëncuëma'. Napotopirinëncuëmahüë', ama sëtocosohüë'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma' ni'ton, nóya cancantoco'.

¹² Iracanta' Yosë piyapinënpita pënëntohuachinara, a'naquëni inapochachin no'huiipi. Napoaton a'napita no'huihuachinëncuëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë pa' na'con acanaarinquëma'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco',” itërin Quisosori.

Yamora pochin nininso'
(*Marcos 9.50; Lucas 14.34-35*)

¹³ Ina quëran itantarin:

“Canpitaso' iyaro'sa', yamora pochin nicatoma' a'napita catahuamaso' ya'huërin. Napoaponahuë', yamora chimipitë pochin nicatoma co a'napita catahuahuatamahüë', co huachi insonta natëarinquëmahüë'.

¹⁴ Isoro'paquë ya'huëpisopita tashinanquë pa'nëso pochin nisapirinahuë', canpitari a'pintatë pochin nitarama'. Ni'co iyaro'sa'. Ninano' panëncuë ya'huëhuachina, ya'ipi piyapi'sari quënanpi. ¹⁵ Nanparionta' i'chinpihuatëra, co caconquë ocohuëtërehüë'. A'ninquëchin acorë' pëi' acoana a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' inaquë ya'huëhuachinara, noya quënantopi. ¹⁶ Inapochachin canpitanta' a'pininso pochin nicatoma', noyasáchin nico'. A'napita nicatënëncuëma': 'Ma noya Tata Yosëri catahuarin ni'ton, noya nisapi,' tosapi,” tënin.

Íraca pënëntopiso'

¹⁷ Ina quëran itaantarin:

“Íraca Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënëntopi. Pënëntatona', ninshitopi. Co ina naniantacaso' ya'huërinhuë', tënahüë. Ya'ipi inapita ninopiso' nanicaso marë' o'marahüë. Ma'sona tapon naporinso-pita no'tëquëno sha'huichinquëma'. ¹⁸ Tëhuëncachin itëranquëma'. Isoro'pa'

ta'huantaquë huarë' Yosë quiricanën iráca ninshitopiso' ya'huápon. Co a'na hui'sharinso tēranta' topinan quēran ninshitopihuë'. Ya'ipi ninorinso naniarin huachi. ¹⁹ Napoaton pi'pian tēranta' co natēhuatamahuë', co Yosë noya ni'sarinquëmahuë'. Hua'anētēringuë co acanarinquëmahuë'. Piyapi'sa' a'chintatoma': 'Ama natēquësohuë', itohuatama', co noya a'chinaramahuë'. 'Natēcaso' ya'huërin', itohuatama', noya a'chinarama'. Natēhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Hua'anētēringuë acanamiatarinquëma'. ²⁰ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita Yosë quiricanën noya nitotaponaraihuë', co cancanëna quēran imapihuë'. Canpitanta' co ya'ipi cancanëma quēran huarë' imapatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anētēringuë ya'conaramahuë'," tēnin.

*Co no'huitacaso' ya'huërinhuë'
(Lucas 12.57-59)*

²¹ Ina quēran itaantarín:

"Íráca pēnēntopiso' nani nitotērama'. Mashocoro'sa' iráca pēnēnpi. 'Ama piyapi tēpacosohuë'. Tēpahuatama', hua'ano'sa' ana'intinquëmaso' ya'huërin', topirinahuë'. ²² Co tēpatēreso maréachin ana'intinpoaso' ya'huërinhuë', tēnahué. A'na piyapi no'huihuatama', ana'intarinquëma'. Pinotohuatamanta', cotio ansiano'sa' ana'inchinquëma'. Cancanëma quēran huarë' no'huitoma', 'Quëmaso' sopainquën', itohuatama', pēnquë chachin parisitacaso' ya'huërin, tēnahué.

²³ Napoaton, iyaro'sa', a'naroáchin nanan anoyatacaso' ya'huërin. Yosë yachinotohuatama', yonquico'. Pi'pian tēranta' nanan ya'huëhuachin, ²⁴ a'naroáchin paatoma', anoyatoco'. Nani nanan anoyatohuatama', naporo huarë' Yosë pēinēnquë paantaco'. Yosë chinotatoma' ma'sha yaquëtēramaso', quëtoco huachi.

²⁵ Ni'co'. Nihuitēramaso marë' yaquëpahuachinēnquëma', a'naroáchin nanan anoyatoco'. Co anoyatohuatamahuë', coisëquë quëparinēnquëma'. Coisëquë quëpahuachinēnquëma', sontaro'saquë yo'coaninēnquëma', tashinan pëiquë po'moarínēnquëma'. ²⁶ Inaquë po'mohuachinēnquëmaso', ya'ipiya pahuërétaquë huarë' pipiarama'," tēnin Quisoso.

Monshihuaninso'

²⁷ Ina quēran itantarín:

"Ísonta' iráca pēnēntopiso'. 'Sa'ama' ya'huëtohuachinquëma', ama monshihuanacosohuë', tēnin iráca, natantērama'. ²⁸ Nipirinhuë', co monshihuanpiso maréachin ana'intacaso' ya'huërinhuë', tēnahué. A'na sanapi cancanëna quēran noyahuachina', ina marēnta' oshahuanapi. Nani monshitērinso pochín Yosëri ni'sarin.

²⁹ Napoaton, ya'pirama quēran quēnanamaso marë' co noyahuë' yonquihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, noya noya niitomahuë'. Somaraya nipomarahué', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Cato' quēran chachin noya ni'tapomarahué' parisitopiquë tē'yatohuachinēnquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. ³⁰ Imirama quēran pi'pian tēranta' co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Nin-íshitēmiratērama' naporini, noya noya niitomahuë'. Apia nipomarahué', co parisitopiquë pa'itomahuë'. Imirama' nishitēramaso pochín cancantatoma', ya'ipi aoshahuaninquëmaso' a'poco'," tēnin.

*Sa'ahuano'sa' pēnēninso'
(Mateo 19.9; Marcos 10.11-12; Lucas 16.18)*

³¹ Ina quēran itaantarín:

“Isonta' iráca pēnēntopiso'. ‘A'na quēmapi sa'in yatē'yatohuachin, co topinan tē'yatacaso' ya'huērinhüé'. Coisēquē paaton, quirica aninshichin: “Iso sanapi nani tē'yatērahuē huachi,” ta'caso aninshichin. Ina quēran sanapi quētacaso' ya'huērín, topi. ³² Caso nipirinhüé' nisha pēnēnanquēma'. Co sa'ama monshihuanpachinahué', co onporonta' tē'yatamaso' ya'huērinhüé', tēnahüé'. Topinan tē'yatohuatama', oshahuanarama'. Ina sanapinta' so'yantahuachin, monshihuaninso pochin nisarín. Nasha so'ionta', monshin pochin nisarín. Co onporonta' tē'yatacaso' ya'huērinhüé', tēnahüé,” tēnin.

No'tēquēnáchin nonacaso' ya'huērínso'

³³ Ina quēran itaantarín:

“Isonta' shimashonēmapita iráca pēnēnpiso'. ‘Yoscoarē' no'tēquēn nontaranquēn, itohuatēra, no'tēquēn nontacaso' ya'huērín, Yosē ana'intoahuachinpoa'. Ina pochin nonpatēra, sha'huitēranso chachin nicacaso' ya'huērín, topi. ³⁴ Nipirinhüé', carinquēma' sha'huichinquēma'. No'tēquēnáchin nonpatēra, co Yoscoarē' ta'caso' ya'huērinhüé'. Co onporonta' nonpinacaso' ya'huērinhüé', tēnahüé'. A'naquēnsó' yanonpinatona', taponá: ‘Pi'iro'tē' ya'huērín ni'ton, no'tēquēn nontēranquēn, toconpi. ‘Ina pochin nontato, nonpintohuatēra, co Yosē ana'intarincohué', topirínahué'. Pi'iro'tēnta' Yosēri ninín. Inaquē ya'huaton, ya'ipiya hua'anēntarín. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huērinhüé'. ³⁵ A'naquēonta' taponá: ‘Isoro'pa' ya'huērín ni'ton, no'tēquēn nontēranquēn, topi. Yanonpinatona', napopirínahué'. Isoro'panta' Yosēri ninín. Chini chiniquēn nanantaton, isēquēnta' hua'anēntērinpoa'. ‘Quirosarín ya'huērín ni'ton, no'tēquēn nontēranquēn, toconpi a'naquēonta'. A'na tahuēri inaquē Yosēri a'paimarínso' hua'anēntapon huachi. Napoaton co ina pochin nonacaso' ya'huērinhüé'. ³⁶ ‘Moto' ya'huētērinco ni'ton, no'tēquēn nontēranquēn, topi a'naquēonta' yanonpinatona'. Ama ina pochin noncosohüé'. Acatohuatamara, co nanitēramahué' a'na ainēma tēranta' ayararintantacaso'. Yosēichín nanitērin. ³⁷ Ma'sona tēranta' iyaro'sa' nonpatama', no'tēquēnáchin nonco'. ‘Pa'sarahüé', topatama', paco'. ‘Co pa'sarahüé', topatama', ama pacosohüé'. No'tēquēnáchin nonpatama', co Yoscoarē' ta'caso' ya'huērinhüé'. Pi'pisha tēranta' piyapi nonpintohuatama', sopai nohuanton napoarama', tēnahüé,” tēnin Quisoso.

Yai'huērētópiso' (Lucas 6.29-30)

³⁸ Ina quēran a'chintaantarín:

“Isonta' iráca pēnēntopiso'. ‘A'na piyapi a'nari ahüēaton, tapirayahuachin, coisēquē quēpaquē'. Inaquē no'tēquēn i'huērēchin. Inanta' tapirayacaso' ya'huērín. Natēonta' nipantohuachin, coisēquē quēpaquē' i'huērēchin, topi. ³⁹ Napopirínahué', carima' sha'huichinquēma'. Co canpita capíniso' ni'huērētacasó' ya'huērinhüé', tēnahüé'. Ma'sha onpotohuachinēnquēma', ama no'huicosohüé'. Panpirayahuachinēnquēma', ama manta' i'huērētocosohüé'. Naquēranchin panpiantahuachinquēma', co naporó tēranta' no'huicaso' ya'huērinhüé'. ⁴⁰ A'naquēn no'huitēnquēma', coisēquē quēparinēnquēma'. ‘A'moranso quētoco, itohuachinēnquēma', quētoco'. Aipi a'moransonta' quēpatopirínēnquēmahüé', co no'huicaso' ya'huērinhüé'. ⁴¹ Inso tēranta' camaiatēnquēma': ‘Pē'pētonēhué macaton, a'na quiromitro pochin quēpatoco, itohuachinquēma', ama no'huicosohüé'. ‘Noyahua'. Nohuantohuatan, cato'

quiromitro quëpachinquën, itoco'. ⁴² A'naquën: 'Ma'sha quëtoco,' itohuach-inënguëma', ama apiratomahuë', quëtoco'. 'Canta' ma'sha a'nanco, topirahuë', itohuachinënguëmanta', a'nanco'. Onpopionta' nosoroatë' catahuacaso' ya'huërin," tënin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërinso'
(Lucas 6.27-28, 32-36)

⁴³ Ina quëran a'chintaantarin:

"Isonta' iráca pënëntopiso'. 'Canpita capini ninosoroco'. Inimiconëmapitaso nipirinhüë', co nosorocaso' ya'huërinhuë', topi. ⁴⁴ Nipirinhüë' carima' sha'huichinquëma'. Inimiconëmapitanta' iyaro'sa', nosoroco'. Aparisitopir-inënguëmaonta', nosorocaso' ya'huërin. Inapita marënta' noya Yosë nontoco' inahuanta' catahuain. ⁴⁵ Inapotohuatama', Yosë pochin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Ina nohuanton, pi'i, o'nan, inapita ya'huërin noya nanpicaso marë'. Co imarinsopita marëáchin pi'i a'pininhüë'. Noya nipisopita, oshahuano'santa', ya'ipiya a'pintërin. Naporahuaton, o'naonta' napopianachin acotërinpoa' ma'sha apapotacaso marë'. ⁴⁶ Nipayaramasopitaráchin nosorohuatama', co ina marë' Yosë acanaar-inquëmahüë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' nipayapisopita nosoropi. ⁴⁷ Iyamaráchin noya nontohuatama', co noya noya ninamahuë'. Co Yosë nohuitopisopitahuënta' inahua capini noya ninontopi. Napoaton canpitaso' nisha piyapiro'santa' noya nontoco'. ⁴⁸ Tata Yosë pochin cancantacaso' ya'huërin. Inaso noyasáchin ninin ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantatoma', noyasáchin nico'," tënin.

6

A'napita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ Naquëranchin Quisoso pënëntaantarin:

"A'naquën'o piyapi'sari noya nicacaiso marë' noya Yosë imapisopita pochin ya'nopirinhüë', co tëhuëinchachin cancanëna quëran huarë' Yosë yonquipihüë'. Ina pochin nipatama', co inápaquë Tata Yosë acanaarinquëmahüë'. Ama iyaro'sa' inapita pochin nicosohüë'. ² Ma'sha sa'ahuro'sa' quëtohuatama', ama a'ninquëchin quëtocosohüë'. A'naquën niyontonpiso pëiquë ya'conahuatona', coriqui sa'ahuro'sa' marë' quëtopirinhüë', a'ninquëchin quëtopi. 'Ina marë' noya ni'sarinacoi,' ta'tona', napopi. Cachiquënta' coriqui quëtopi piyapi'sari nicacaiso marë'. Co tëhuëinchachin nosoroaponarahüë', napopi. Piyapi'sariso' noya ni'pirinhüë', Yosëriso' co noyahüë' ni'nin. Co inápaquë acanaarinhüë', ténahüë'. ³ Canpitaso nipirinhüë', sa'ahuro'sa' ma'sha quëtohuatama', ama a'ninquëchin quëtocosohüë'. Ama nipayaramaso tëranta' sha'huitocosohüë'. ⁴ Co piyapi'sa' nitotopirinhüë', Tata inápaquë ya'huërinso' ni'sarinquëma'. Ina acanaarinquëma'," itërin.

Yosë nontacaso' a'chininso'
(Lucas 11.2-4)

⁵ Ina quëran itaantarin:

"Yosë nontohuatama', ama nonpina'piro'sa pochin nicosohüë'. Inapitaso' niyontonpiso pëiquë huanirahuatona', na'con Yosë nontopirinhüë', co cancanëna quëran huarë' nontopihüë'. Cachiquënta' a'ninquëchin Yosë nontopirinhüë', piyapi'sari noya nicacaiso marë' napopi. Co tëhuëinchachin Yosë yonquipihüë'. Piyapi'sari noya ni'pirinhüë', Yosëriso' co acanaarinhüë'. ⁶ Canpitaso nipirinhüë' Yosë yanontohuatama', canpitaoráchin onpopiyanquë tëranta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Quëmaoráchin Yosë nontëquë'. Co

quënanpiranhuë', nataninquën. Co piyapi'sa' natanpirinënquënhuë', Yosëso' noya natanatënquën, acanaarinquën.

⁷ Yosë nontohuatama', ama inachin inachin nontocosohuë'. Co Yosë imapisopitahuë' ina pochin yonquipi. 'Hua'qui' nontohuato, natananconco catahuarinco', topirinahuë'. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. ⁸ Ama inapita pochin cancantocohuë'. Co'huara Yosë nonchâtêrasëñquëmahuë', ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ⁹ Napoaton Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

'Tata Yosë, quëmaso inápaquë ya'huaponahuë', natanancoi.

Quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënquën.

¹⁰ Chini chiníquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën.

Inápaquë no'tëquën natërinënquënso pochachin catahuaco quëma nohuantëransoráchin nii.

¹¹ Nani tahuëri catahuaco cosharo' ya'huëchincoi.

¹² Co noyahuë' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi. A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi, anoyacancantocoi.

¹³ Co noyahuë' yonquihuato, catahuaco a'naroáchin nanianchii.

Catahuaco ama sopai minsëincoisohuë'. [Quëmasáchin hua'anëntarancoi. Ya'ipi nanitapan. Ipora quëran huarë' ya'ipiya natëinënquën. Amen,]' itoco' Yosë nontohuatama'.

¹⁴ A'naquën ma'sha onpotopirinquëmaonta', noya nontacaso' ya'huërin. Nanan anoyatohuatama', Tata Yosënta' canpita oshanëma' inquitarinquëma'. ¹⁵ Co nanan anoyatohuatamahuë', Yosënta' co oshanëma' inquitarinquëma'huë', itërin Quisosori.

Co coshatatonaraihuë', Yosë nontopiso'

¹⁶ Ina quëran itaantarín:

"Ama nonpina'piro'sa pochin nicosohuë'. A'naquën Yosë nontacaso marë' ya'ipi tahuëri co manta' coshatërinhuë'. Naporahuaton, co nitapamantar-inhuë'. Sëtëreso pochin ya'norin a'napita nitotacaiso marë'. Co cancanën quëran chinotaponahuë', a'napitari nicacaiso marë' naporin. Ni'pachinara: 'Ma noya Yosë chinotërin,' topi. Piyapi'sari noya ni'pirinahuë', co huachi Yosëri acanaarinhuë'. ¹⁷ Canpitaso nipirinhuë' Yosë nontacaso marë' co coshatohuatamahuë', ama piyapi'sa' sha'huitocosohuë'. Noya ihuiantahuatoma', nitapaco'. ¹⁸ Ama a'napita nitotacaiso marëhuë' inapoco'. Tata Yosëichin nitotarin. Co quënanpirëhuahuë', ya'ipiya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë acanaarinquëma', itërin.

Canamiatërehuaso'

(Lucas 12.33-34)

¹⁹ Ina quëran itaantarín:

"Ama iyaro'sa' ma'sharáchin yonquicosohuë'. Ama na'con coriqui, ma'sha, inapita yontoncosohuë'. Isoro'paquë ya'ipi ma'sha a'naroáchin mocarin, chanatërin. No'soni pë'yarín. Chì'chirotërin. Ihuatëro'sa' ya'conatona', ihuarinënpoa'. Naporin. Napoaton, isoro'paquë ya'huërinsopita co ya'huëmiatërinhuë'. ²⁰ Inápaquë ya'huërinsopitaso nipirinhuë', ya'huëmiatarin. Yosë na'con yonquiatoma', noya nico'. Ina marë' na'con sacatoco' inápaquë acanamiachinquëma'. Inatohua' co manta' mocaponhuë'. Co no'soni pë'yaponhuë'. Co chì'chirotaponhuë'. Co ihuatëro'sa' ya'conatona' ihuaponënpoahuë'. Napoapon. ²¹ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë

yonquiamahuë'. Nipirinhue' Yosë na'con na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiamama', tēnin Quisoso.

Nitapicancaninso'
(Lucas 11.34-36)

²²⁻²³ Ina quëran a'chintaantarín:

"Ya'piranpo quëran ma'sha quënanë'. Co pëtorayatohuatërahuë', noya ni'tërë'. Nitapirayahuatëra, co manta' quënantërehuë'. Canpitanta' ya'ipi cancanëma quëran Yosë yonquihuatama', tahuëri pochín cancantarama'. Nipirinhue', ma'sharáchin yonquihuatama', tashi pochín cancantarama'. Nitapicancanpatama', aquë aquëtë co noyahuë' cancantarama huachi," itërin.

Coriquiráchin yonquipisopita
(Lucas 16.13)

²⁴ Ina quëran itaantarín:

"A'na piyapi cato' patron ya'huëtohuachina, nisha nisha camaitopi ni'ton, co nanitërinhuë' cato chachín natëcaso'. Anaso' nohuantaton, noya natëarin. Anaso nipirinhue' co onpopinchín nohuantatonhuë', co natëarinhuë'. Inapochachín canpitanta' coriquiráchin cancantohuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcaso'," tēnin.

Yosë noya a'pairnpoaso'
(Lucas 12.22-31)

²⁵ Ina quëran itaantarín:

"A'naquënsa' ma'sharáchin yonquipi. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonquipi. 'Nani ma'sha ya'huëtohuachinco, nóya ya'huarahué huachi,' topirinhue'. Ama iyaro'sa' ina pochín cancantocosohué'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. A'mocasonta', co onpopinchín yonquicaso ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa noya ya'huëcaso'. ²⁶ Ni'co'. Inairaro'sa' co manta' sha'pihuë'. Co ma'sha sha'piso' macatona', pëinënaquë acopihuë'. Napoaponahuë', Tata Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, cosharo' quënanpi. ¡Canpitaso' inapita quëran noya noya ni'ninquëma'! ²⁷ Chiminacaso nanihuachín co napion ancantopiramahuë', co a'na tahuëri tëranta' nanitaramahuë' ana'huëcamaso'.

²⁸ Nitapacamasonta', co aquëtë yonquicamaso ya'huërihuë'. Ni'co'. Yancoro'sa' topinan noya papotopi. Co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaiso nipihuë'. Nipirinhue', noyápiachín yancotopi. ²⁹ Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. '¡Ma noyápiachincha a'morín paya!' topi. Yancoro'saso nipirinhue', ina quëran noya noya ya'nopi. ³⁰ Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuërichín ya'huëpirinhue', ahuiquitëré huachi. Co hua'qui' ya'huëpirinhue', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachín, co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhue'. ³¹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohué'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya? ¿Ma'cha a'morë'poya?' ama tocosohué'. ³² Co Yosë imapispitahuë' ina pochín yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhue' tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nani nitotërin. ³³ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yosë nontoco' noyasáchin yonquicamaso marë'. Ina pochín cancantohuatama', catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtërinquëma'. ³⁴ Napoaton ama tashiraya ma'sha onpoamaso' yonquiatoma', pa'yancosohué'. Tashirayanta' ma'sha

onpohuatama', pa'yanacaso ya'huapon ni'ton, co ipora quèranchin ina yonquiatoma co napion ancantápamaso ya'huërinhuë'," ténin Quisoso.

7

Nocantoro'sa' pënéninso' (Lucas 6.37-38, 41-42)

¹ Naquèranchin Quisoso pënéntaantarín.

"Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. 'Paso' quëmapi co noyahuë', ama tocosohuë', Yosë ana'intochinquëma'. ² A'napita pinopatama', Yosënta' co noyahuë' ni'sarínquëma'. Piyapi chiníquën nonapihuatama', Yosënta' chiníquën ana'intarínquëma'. Piyapi noya yonquirapihuatama', Yosënta' noya ni'sarínquëma'. ³⁻⁵ Co iyaparín nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachín, mo'shiri ya'conayatërinso pochín ninín ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninán ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarínquënso pochín nipiranhüë', naporán. Napoaton 'carínquën noya nicatënquën mo'shi ocoichínquën', co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpínan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanítaran iyaparín mo'shi ocoitacaso'," itërin.

⁶ Ina quëran itaantarín:

"Isonta' a'chínchinquëma'. Ni'niro'sa', coshiro'sa', inapita co yonquipihuë'. Huirina'pi pa'ton ninínso' co quëtacaso' ya'huërinhuë'. No'paquë acorama' naporín, i'nachitonahuë'. Ina quëran canpítanta' yaquëtëitëinquëmahuë'. A'naquën piyapi'santa' ni'niro'sa' pochín cancantopi ni'ton, Yosë nanamën a'chintohuatama', chiníquën no'huíarínquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantohuachínahuë', tanánpitoco'," itërin.

Yosë nontacaso' ya'huërinso' (Lucas 11.9-13; 6.31)

⁷ Ina quëran itaantarín:

"Nani tahuëri Yosë nontoco' nata'ínquëma'. Pahuantërinquëmaso' nipatama', quëtarinquëma'. Ma'sha yonirëso pochín cancantatoma', nontáco' catahuáinquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochín cancantatoma', nontoco' aya'coínquëma'. ⁸ Tëhuëncachín ma'sha nitohuatama', quëtarinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonípatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochín nipatama', i'soatarínquëma'.

⁹ Hui'nama' tanatón cosharo' natanpachínquëma', co na'pi quëtëramahuë'.

¹⁰ Sami nayahuachina', co ya'huan quëtëramahuë'. Sami quëtëramama'.

¹¹ Canpítaso' co noyahuë' yonquiapomarahüë', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororínquëma'. Inápaquë ya'huaponahuë', hui'ninpita pochín ni'nínquëma'. Non-tohuatama', noya ninínso' quëtarinquëma'. Catahuárinquëma' noya cancantacamaso maré'.

¹² Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpítaso' nohuantërama' a'napita nosoroinëinquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachín inapítanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'. Yosë nohuanton, Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita na'con pënënpirínëinquëmahuë', ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. Ninosorohuatama', noya imasarama', ténahuë'," itërin Quisosori.

Cato' ira ya'huërinso' (Lucas 13.24)

¹³⁻¹⁴ Ina quëran itaantarín:

“Ni'co'. Cato' ira ya'huërin. A'naso' pancana. Co sacaihuë' pa'tacaso' ni'ton, na'a piyapi'sa' ina pa'tapi. Ya'coanamënso' pancana nipirinhuë', ina pa'tohuatama', parisitopiquë paatoma', parisitomiátapoma'. A'na iraso nipirinhuë', sacai pochin pa'tacaso'. Ya'coanamënso' yamianasha'huaya. Caráichin piyapi'sa' ina quënanpi. Inaquë ya'conpatama', nanpimiatarama'. Ina ira pa'toco'. Sacai' Yosë imacaso' niponahuë', chiniquën cancantatoma', imaco huachi,” ténin Quisoso.

Nisha a'china'piro'sa'
(Lucas 6.43-44)

¹⁵ Ina quëran itaantarín:

“Ni'cona iyaro'sa' nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpintochinënguëma'. 'Quiyanta' imarai,' itopirinënguëmahué', co cancanëna quëran imapihuë'. Tanan ni'ni' yamapintërinso pochin cancantatona', yatapicancaninguëma'. Co no'tëquën a'chinpihuë'. ¹⁶ Napoaton noya yonquico'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chintarinënguëmahué'. Ni'co'. Sharo'sa' nitërin quëran nohuitërhua'. So'huanpiso', co misëra nitërinhuë'. ¡Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'! ¹⁷ Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noyahuë' nipachina, co noya nitërinhuë', napoonin. ¹⁸ Nitacaso' nara nipachina, inachachin noya nitërin. A'naso nipirinhuë', co nitacaso' narahuë' ni'ton, co onporonta' noya nitërinhuë'. ¹⁹ Co noya nitohuachinhuë', a'nëhuachinara pënquë ahuiquitopi huachi. ²⁰ Nitërin quëran nara nohuitërhua'. Inapochachin a'china'piro'sa' nohuitarëhua'. Noya cancantohuachina', noya nisapi. Co noyahuë' cancantohuachina', co noyahuë' nisapi. Co no'tëquën a'chinapihuë',” itërin.

Yosë huëntonënguë ya'conpisopita
(Lucas 13.25-27)

²¹ Ina quëran itaantarín:

“Na'a piyapi'sa': 'Siniro, Siniro,' itopirinacohué', a'naquën co cancanëna quëran imarinacohué' ni'ton, co Yosë hua'anëntërinquë ya'conapihuë'. Yosë natëpisopitaráchin inatohua' ya'huëcontapi huachi. ²² Ayaro' tahuëri nanihuachin, na'a piyapi'sa' nontaponaco: 'Quëma nanamën Siniro sha'huirai. Quisoso nanan quëtërincoi, ta'toi sopairo'sa' a'parai. Quëma pochin sacai' nininsopita ninai,' itaponaco. ²³ Cariso nipirinhuë' itapo: 'Yanonpintatomaco, napopiramahuë', co noyahuë' cancantërama'. Co piyapinëhuëpitanquëmahué'. Co onporonta' imaramacohué'. ¡Paco huachi! itapo,” itërin Quisosori.

Cato' pëirinsó'
(Marcos 1.22; Lucas 6.47-49)

²⁴ Ina quëran pënëntaantarín:

“Na'aquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamacó, a'na quëmapi pochin nisarama'. Ina quëmapi'so', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaqué yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, inaquë noya pëirin. ²⁵ Chiniquën o'nanpachina, panca ihuan pa'nin. Pamatohuachina, opotopirinhuë', co anotërinhuë'. Chini' niponahuë', co të'yatërinhuë'. Panca ihuantaponahuë', na'pitëquë pëirin ni'ton, noya huanirin. Co të'yatërinhuë'. ²⁶ A'naquënsó nipirinhuë' yapëihuachina, co noya yonquirinhuë'. 'Inotëquë tëranta' pëi'i', ta'ton, inaquë pëipirinhuë'. ²⁷ Ina quëran panca o'nanin huachi. Pamatohuachina, chiniiri të'yatërin. Panca ihuantohuachina, pëi' a'naróchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin huachi,” itërin Quisosori.

²⁸ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha a'chintërinpoa paya! ²⁹ Co hua'anhuë' niponahuë', chiniquën nanantaton, a'chintërinpoa'. Co cotio maestro'saso' ina pochin a'chinpihuë'," topi.

8

Chana caniori maninso'

(Marcos 1.40-45; Lucas 5.12-16)

¹ Ina quëran panën quëran nohuaramahuachinara, na'a piyapi'sari imasapi. ² Pa'sapirinahuë', a'na cania'pi huë'nin, chana caniori maninso'. Nacapi-rahuaaton, Quisoso nantëntaquë isonin quëran, itapon:

—Nohuantohuatan Sinioro, quëma nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin. ³ Quisosori së'huarahuaton, itërin:

—Nohuantërahuë' mini, iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin. Itohuachina, a'naroáchin noyatërin. Canio inquirin huachi.

⁴ —Ama piyapi'sa' sha'huitëquësokuë'. Corto hua'an ya'huërinquë paa-ton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ma'sona Moisésë sha'huirinsó' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin. Napotohuachina, pa'nin huachi.

Capitan piyapinën anoyatërinso'

(Lucas 7.1-10)

⁵ Ina quëran Capinaomocuë paantarín. Canconpachina, a'na Noma capitani huëcapirahuaton:

⁶ —Piyapinëhuë' Sinioro chiniquën caniorin. Pëinëhuëquë quëhuënárin. Co huachi nanitërinhuë' iratacaso'. Pa'pi parisitarin, itiirin.

⁷ —Noyapa', pa'sarahuë' anoyatapo, itërin.

⁸ —Quëmaso' Sinioro noya noyanquën. Co caso' quëma pochincohuë'. Co pëinëhuëquë huarë' huëcamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' noyachin, ténahuë. ⁹ Caso' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'ton, sontaro'sa' natërinaco canta'. "Paquë'," itohuatëra, pa'nin. "Huëquë'," itohuatëra, huë'nin. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. "Sacatëquë'," itohuatëra, sacatarin. Inapochachin quëmanta' topinan camaihuatan, a'naroáchin piyapinëhuë noyatarin ténahuë, itërin.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, pa'yatërin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noyacha iso quëmapí natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. ¹¹ Iporaso huachi nisha nisha parti quëran huë'sapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihuë', imatona', Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. Inápaquë pa'pachina', Apraan, Isaco, Caco, inapita nohuítapi. Inapitarë' huënsëapi coshatacaiso marë'. Nóya ya'huërapí huachi, ténahuë. ¹² A'naquëmaso nipirinhuë', "Quiyanta' Yosë piyapinënpitacoi," topiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, co hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Tashinanquë të'yatarinquëma'. Inaquë na'nëarama', chiniquën parisitarama huachi, itërin Quisosori.

¹³ Ina quëran capitan itantarín:

—¡Ya'huëranquë iyasha paantaquë! Natëranco ni'ton, apiramiachin piyapinën noyatarin, itërin.

Naporo chachin piyapinën noyatërin. Paantahuachina, sano quënanconin huachi.

Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'

(Marcos 1.29-31; Lucas 4.38-39)

¹⁴ Ina quëran Pitro pëinënquë pa'pi. A'shatën chiniquën sapoton, quëhuënárin, quënanconpi. ¹⁵ Quisosori maimirarahuaton, a'naroáchin

anoyatërin. Co huachi saporinhuë'. Huanirahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'
(Marcos 1.32-34; Lucas 4.40-41)

¹⁶ I'huahuanquë yatashirahuaso', na'a piyapi'sa' huëcatona', cania'piro'sa' quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. A'naquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhuë'. Quisosori topinan noncharapirinhuë', sopairo'sa' pipipi. Ya'ipi cania'piro'sa' anoyatërin. ¹⁷ Iráca Isaiasë ninoton, ninshitërin. "Canipirëhuahuë', anoyatarinpoa'. Canio inquitarinpoa'," tënin. Cania'piro'sa' anoyatohuachina, ninorinso' nanirin huachi.

Ya'ipi cancanëna quëran imacaiso' ya'huërinso'
(Lucas 9.57-62)

¹⁸ Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpachinara, ca'tano'sanënpita itërin:

—Poti maconco'. Aquëtëran pa'ahua', itapirinhuë', ¹⁹ a'na cotio maistrori nonttiirin.

—Canta' Maestro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

²⁰ —Sacai' imancoso' iyasha, tënahuë. Anashiro'sa', huë'ëshinantëna ya'huëtöpi, inaquë huë'ëpi. Inairaro'santa' pë'pëtëna ya'huëtöpi. Caso nipirinhuë' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápatö, co ya'huëmiatërahüë', itërin.

²¹ A'na imarinsoarinta' huëcapairahuaton, itiirin:

—Canta' oshaquëran imamiachinquën, topirahuë', co apira nanitërahüë'. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imamiataranquën, itopirinhuë'.

²² Quisosori itërin:

—A'naquën co nohuantöpihuë' imainacoso'. Chimipi pochin cancantöpi. Inapitari pa'pichina'. Quëmaso nipirinhuë' ca na'con na'con yonquiatonco, imaco, itërin.

Ihuan a'parinso'
(Marcos 4.35-41; Lucas 8.22-25)

²³ Ina quëran Quisoso potiquë ya'conin. Ya'conpachina, ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi anta'. ²⁴ Paaquëya', a'nanaya panca ihuan manin. Panca sono' ni'ton, co'sacairi poti opoto opototahuaton, yamëntaitapirinhuë'. Ya'huërë Quisososo' huë'ërarin. ²⁵ Napohuachina, ca'tano'sanënpitari ochinanpi.

—¡Catahuaco! Sinioro! ¡Chimiiitarihua' canpoaso'! itopi.

²⁶ —¿Onpoatomata' të'huaramaso'? ¿Co noya natëyatëramacohüë' ti? itërin. Ina quëran huënsëintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' nontërin.

—Sanoquë', itohuachina, a'naroáchin co'sacai' sanoirin. ²⁷ Ina nicatona', ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin paya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitöpi.

Sopairo'sari ya'coancantöpiso'
(Marcos 5.1-20; Lucas 8.26-39)

²⁸ Ina quëran aquëtëran canconpi. Inaso no'pa' Catara parti itopi. Inaquë cato' quëmapi ya'huëpi. Na'a sopairo'sari ya'coancantöpi ni'ton, co huachi yonquiphüë'. Pa'pi hua'yantöpi. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huërapí. A'naroáchin yaahuëtöpi ni'ton, co inataquëchin pa'pihuë'. Quisoso nonshihuachina, sopairo'sari ya'coancantërinso'pita na'pi

nanin quëran pipirahuatona', huë'sapi nacapirin. ²⁹ Quisoso quënanahuatona', chiniquën nontapi.

—Nohuitërainquën Sinioro. ¿Ma'ta' onpotaponcoi? Quëmaso' Yosë hui'ninquën ni'ton, co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohuë', çaparisarancoi ti? itopi.

³⁰ Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Huëntonën coshatapi. ³¹ Inapita quënanahuatona', itaantapi:

—Yaocoihuatancoi, coshiro'saquë tëranta' a'pacoï ya'coanta'ii, itantapi.

³² —Inta nipachin, inaquë paatoma' ya'conco', itohuachina, quëmapi'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Inaquë ya'conpachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitahuatona', inaquë chimiitopi.

³³ Ina ni'sahuatona', a'paina'piro'saso' pa'yanpi. Pa'yanatona ninano'pa' ta'api. Inaquë ya'ipiya sha'huiconpi.

—Sopairo'saso' quëmapi'sa quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi. Napohuachinara, hua'yantatona', tahuan pa'topi. Ya'ipi chimiitopi, itopi. ³⁴ Natanahuatona', na'a piyapi'sa' huë'pi Quisoso nicacaiso marë'. Nani ni'pachinara, të'huatatona':

—A'na parti paquë', itopi.

9

Apia anoyatërinso'

(Marcos 2.1-12; Lucas 5.17-26)

¹ Napotohuachinara, potiquë ya'coantarahuatona', aquëtëran pëntoantapi. Quisoso ninanonënguë chachin paantapi. ² Inaquë catapini quëmapi'sari huëcatona', apia quëpi. Pë'sara'huaya pochin nininquë quëpi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huanicaso', quëhuënarin. “Ma noya isopita natërinaco,” ta'ton, Quisosori cania'pi itërin:

—¡Noya cancantëquë', apia'hua! Apiramiáchin quëma oshanën inquitaranquën, itërin.

³ Ina natanahuatona', cotio maestro'sa' yonquipi. “¿Ma quëmapita' isoso' 'Oshanën inquitaranquën,' ta'ton, Yosë yaya'huërëtërin,” topi, yonquiatona'.

⁴ Topinan yonquinëna quëran napoápirinahué', Quisosori nitotaton.

—¿Onpoatomata' co noyahuë' yonquirapiramaco? ⁵ Canpitaso naporama: “Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërinhuahuë'. Apia camaiatë: 'Huanirahuaton, noya paquë huachi,' itacasonta' co nanitaparëhuahuë',” tënama'. ⁶ Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpitanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahuë, itërin. Ina quëran apia itantarin:

—Huaniquë' apia'hua. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huëranquë paquë', itërin.

⁷ Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi.

⁸ Piyapi'sa' ina nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Piyapi niponahuë' chiniquën nanan quëtërin paya, topi.

Matio imarinso'

(Marcos 2.13-17; Lucas 5.27-32)

⁹ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Matio quënanconin. Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, a'naroáchin huanirahuaton, imarin.

10 Naporo' tahuëri ina pëinënquë Quisoso ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' huë'pi Quisosorë' coshatatona' nohuitacaiso marë'. A'naquënso' copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'naquëonta' oshahuano'sa' itopiso'. 11 Parisioro'saso' ina ni'sahuatona', Quisoso ca'tano'sanënpita itonpi:

—¿Onpoatonta' maistrone'ma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapitarë' coshatarin, itopi.

12 Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tēhuë'nchachin nohuantopi imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. Nipirinhuë', "Co caniorahuë'," topatëraso', co notoro nohuantë'rēhuë'. 13 Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. "Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërētataco'," itërahuë. A'napitaso': "Quiyaso' co oshahuancoihuë'," topiso marë' co na'con a'chintërahuë'. Paatoma', Yosë quiricanën noya nitotoco' no'tëquën yonquicamaquë. Inaquë iráca ninshitopi: "A'naquën topinan quëran chinotatonaco oshanëna marë' ma'sha tēpapirinahuë', co a'napita nosoropihuë'. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërahuë'," tēnin Yosë, itërin Quisosori.

Nasha nanan a'chininso'

(Marcos 2.18-22; Lucas 5.33-39)

14 Ina quëran Coanshari a'chintërinso'pita huëcatona', Quisoso nontiipi:

—Quiyaso' a'na tahuëri co coshatatoihuë', Yosë nontarai. Parisioro'santa' inapopi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhuë', noya coshatapi, o'osapi, inapopi. ¿Onpoatonta' co quiya pochin imarinënhuë'? itiipi.

15 —Ca ya'huarahuë' ni'ton, co sētopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' apatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachinara, inapitarë' coshatatona', capa cancantapi. ¡Co sētacaiso' ya'huërinhuë'! A'na tahuëriso nipirinhuë' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiapihuë'. Sētapi huachi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarinacosopita sētapi. Sētatona', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontápona', itërin Quisosori.

16 Ina quëran a'chintaantarin.

—Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha nē'mëtëquë pa'pitë'rēhuë'. Nasha nē'mëtëquë pa'pitë'rë' naporini, naquëranchin noshataton, aquëtë chachin napointonhuë'. 17 Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininquë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoitohuachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin, tēnin Quisoso. (Iráca inachitopiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huërin, tapon naporin.)

Sanapo anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'

(Marcos 5.21-43; Lucas 8.40-56)

18 A'chinaquëya', a'na cotio hua'an huë'nin. Quisoso notënanquë isonquirin.

—Hui'nahuë' apira chiminin. Huëcaton, Sinioro, sē'huaquiquë' nanopianta'in, topirahuë', itiirin.

19 —Noyapa', toshuaton inarë chachin pa'nin. Ca'tano'sanënpitanta' pa'pi. 20-21 Paaquëya', a'na sanapiri inaquiarin. Hua'qui' panca huënai' a'parin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. Paritárin. "A'morinso tērantat sē'huatohuato, anoyataponco," ta'ton pinën quëran imaquiarin. Imaqitton, a'morinso' huirotëinchin sē'huaquirin. 22 Quisosori tahuërētahuaton, sanapi quënanin.

—Noya cancantëquë', imoya. Natëranco ni'ton, noyataran, itërin. Naporo chachin noyatërin. Huënai' no'narin huachi.

²³ Ina quëran hua'an pëinëquë canconpi. Na'a piyapi'sa' quënanconpi, na'nëräpi, ayanäpi. Quinatoro'santa' quënanconpi. Huïnatacaiso marë' huë'pirinahuë', ²⁴ Quisosori itapon:

—Ya'ipinquëma' pipico'. Co sanapia'hua chimininhüë'. Topinan huë'ësárin, itërin.

—Co huë'ërinhuë'. Nani chiminin, itatona' tëhuapi. ²⁵ Ya'ipi piyapi'sa' aipiran a'parahuaton, acoana chimipi ya'huërinquë ya'conin. Maimirarahuatón, ananpitaantarín. A'naroáchin huanirin huachi. ²⁶ Napohuachina, ya'ipi parti nanan nahuinin.

Cato' somaraya anoyatërinso'

²⁷ Ina quëran pipirahuaton pa'sapirinhüë', cato' somarayari imaquiapi. Co manta' quënantopihuë'. Quisoso imaratona', chiniquë'n nontapi.

—¡Nosorocoi Siniro! Quëmaso' Tapico' shinquë'n. Yosë a'paimarinquë'n ni'ton, nosoroatoncoi anoyatocoi, topiraihuë', itopi.

²⁸ Pëiquë canconahuatona', Quisoso ya'conin. Somarayaro'santa' ya'conpachinara, Quisosori itërin:

—Cari nanitao anoyatërahuë'so' ¿natërama' ipora ti? itërin.

—Natërainquë'n mini Siniro. Ya'ipiya nanitaparan tënai, itopi.

²⁹ Napotohuachinara, së'huarayarahuatón, itërin:

—Natëramaco ni'ton, apiramiáchin anoyataranquëma', itërin.

³⁰ Napotohuachina a'naroáchin quënantopi.

—Anoyatëranquëmaso' iyaro'sa', ama insonta' sha'huitocosohüë', itopirinhüë', ³¹ pipirahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—Quisoso anoyarayatërincoi. Noya huachi quënantërai, itëra'piapi. Ya'ipi parti quëran natantopi.

Në'huëya anoyatërinso'

³² Ina quëran pa'pachina, a'napitanta' canquiapi. Në'huëya quëpi. Sopai nohuanton, co nanitërinhuë' nonacaso'. ³³ Quisosori nosoroaton, sopai a'patërin. A'patohuachina, a'naroáchin noyatërin. Noya nonsarin huachi. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi.

—Co onporonta' iso pochin ni'chinëhuahuë'. Iráca quëran huarë' co insonta' isëquë naporinhüë', topi.

³⁴ Parisioro'saso nipirinhüë', co yanatëpihuë'.

—Sopai hua'ani catahuarin ni'ton, nanitërin sopairo'sa' a'pacaso', toconpi.

Piyapi'sa' nosororinso'

³⁵ Ina quëran Quisoso pa'sápaton, nisha nisha ninanoro'saquë a'chintëra'piarin. Niyontonpiso pëiro'saquë noya nanan sha'huitëra'piarin.

—Yosë yahua'anëntërinquëma', itëra'piarin. Insëquësona pa'pachina, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatëra'piarin. Nisha nisha canio inquitërin. ³⁶ Paaton, notohuaro' piyapi'sa' quënanin. Co Yosë yonquiatonahuë', co napon cancantopi. Ohuicaro'sa pochin inahuaso', co incari tëranta' a'pairinhüë'. “¿Incha catahuaincoi paya?” ta'tona', nisha nisha yonquiapi. Napoaton Quisosori nosororin. ³⁷ Nosoroaton, ca'tano'sanënpita itërin:

—Notohuaro' piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', co incariso tëranta' catahuarinhüë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huaponaraihuë', caraíchin pënëntapi Yosë imacaiso

marè'. ³⁸ Napoaton Yosè nontoco' a'napitanta' a'pa'in pënénchina'. Ina sha'huitèrinpoa' a'chinacaso marè', itèrin Quisosori.

10

Shonca cato' ca'tano'sanènpita acorinso'

(Marcos 3.13-19; Lucas 6.12-16)

¹ Shonca cato' quèmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marè'. Inapitaso', ca'tano'sanènpita itopi. Ayontonahuaton, chiniquéen nanan quètèrin sopairo'sa' a'pacaiso marè'. Ina nohuanton, nisha nishi caniori maninsopitanta' anoyatapi.

² Shonca cato' acorin paatona' nanamèn a'chinacaiso marè'. Simon'ton acorin. Pitro itopi anta'. Iionta' acorin, Antèrisè itopiso'. Santiago, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. ³ Pinipi, Par-toromi, Tomasè, Tatio, inapitanta' nohuantaton, acorin. Mationta' coriqui Noma copirno marè' ma'patopirinhue', acorin ca'tanacaso marè'. Arpio hui'nionta' acorin. Santiago itopiso'. ⁴ A'na Simonta' acorin. Inaso', copirno no'huina'piro'sa' imapirinhue', iporasos' Quisoso imasarin huachi. Cotasè Iscariotinta' acopirinhue', a'na tahuèri inari sha'huirapiarinso'.

A'chinacaiso marè' a'parinso'

(Marcos 6.7-13; Lucas 9.1-6)

⁵ Nani shonca catoyap'i acohuachina, sha'huitèrin: "Paatoma' iyaro'sa' noya pënèntoco'. Ama nisha piyapiro'sa' ya'huèpique' pacosohue'. Samaria ninanoro'saquènta' ama pacosohue'. ⁶ Israiro'sa' a'chintonco'. Inapitaso', ohuicaro'sa' chihuèpiso pochin ni'tona', co Yosè yonquipihuè'. Napoaton pënénacaso' ya'huèrin. ⁷ Paatoma', a'chintoco': 'Iso tahuèri'sa' Yosè hua'anèntarinpoa', itoco'. ⁸ Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatoco'. Chimipiro'santa', ananpitaantaco'. Chana caniori maninsonta' quènanpatama', anoyatoco'. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, pa'pi hua'yantopi. Quènanpatama', sopairo'sa' a'patoco' piyapi'sa' noyachina'. Co manta' pahuèrètapomarahue', Yosèso' inaora nohuanton, catahuarinquèma' ni'ton, ama pahuèrè nitocosohue'.

⁹ A'chinacamaso marè' pa'patama', ama manta' coriqui quèpacosohue'. ¹⁰ Ama pè'pèto, pitana, sapatè', inapita quèpacosohue'. Ama a'moramaso tèranta' cato' quèpacosohue'. 'Asacatohuatèra, a'cacaso' ya'huèrin, topi. Napoaton a'chintohuatama', a'caarinèinquèma', catahuarinèinquèma' ama ma'sha pahuantinquèmaso marèhuè'.

¹¹ Nisha nisha ninanoquè a'chintoco'. Ninanoquè canconpatama', in-sonona noya natanpachinquèma', ina pënènquè yacapaco'. Inaquè ya-capatohuatama', inaquèsáchin ya'huèco'. ¹² Pënènaquè ya'conpatama', 'Yosè catahuainquèma', itoco'. ¹³ Noya nohuantohuachinèinquèmaso', Yosèri catahuarin. Nipirinhue', co noyahue' nontohuachinèinquèmaso', co Yosèri catahuarinhuè'. ¹⁴ Insèquèsona pa'patama', 'Ama isèquè huècosohue'. Co yanatanainquèmahue', itohuachinèinquèma', patoco'. Yapa'patama', pënenco'. 'Nani sha'huitopiranquèmahue'. Co nohuantèramahue' ni'ton, canpitaora tèhuènémaquè nina'intarama', itoco'. Ina quèran a'na parti paco huachi. ¹⁵ Tèhuèenchachin itèranquèma'. Ayaro' tahuèri nanihuachin, inapitaso' chiniquéen parisitapi. Iráca Sotomaro'sa', Comoraro'sa', inapita pa'pi co noyahue' cancantopi ni'ton, Yosèri chiniquéen ana'intèrin. Co natèrincosopitasohue' nipirinhue', chini chiniquéen ana'intarin huachi," itèrin Quisosori.

Aparisitacaiso' ninorinso'

¹⁶ Ina quëran itaantarín:

“Ni'co' iyaro'sa'. Ohuicaro'sa' co nanitopihuë' nia'paicaiso'. A'naroáchin huëntonën ni'niro'sari mapi. A'chintohuatama', a'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochín cancantatona', no'huarinënquëma'. Napoaton noya yonquico'. No'huipirinënquëmaonta', ama no'huicosohuë'. Noya cancantatoma', sanoanan quëran nontoco'. ¹⁷ Ni'cona iyaro'sa', piyapi'sa' a'naroáchin ano'huitotama'. Anaquën no'huitënënquëma', masarinënquëma'. Mapachinënquëma', coisëquë quëpaarinënquëma'. Niyontonpiso pëiro'saquënta' huihuirarinënquëma'. ¹⁸ Imaramacoso marë' hua'ano'sa' ya'huërinquë sha'huirapiarinënquëma'. Copiroro'saquënta' quëpaarinënquëma'. Ca nohuanto, inaquë quëpaarinënquëma' nanamëhuë sha'huitacamaso marë'. Inaquë nisha piyapiro'santa' a'chintarama'. ¹⁹ Inaquëpita quëpahuachinënquëma', ama pa'yancosohuë'. ‘¿Ma'cha tonopoya?’ ama tocosohuë'. Naporo' Yosë anitotarinquëma' no'tëquën a'panitacamaso marë'. ²⁰ Co canpitaora yonquinëma quëran nonsaramahuë'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso marë'.

²¹ Anaquën imasarinaco. Anaquënso nipirinhuë' co nohuantarinacohuë' ni'ton, quëmopinënpita capini nino' huiapi. Anaquën iin chachin niponahuë', sha'huirapiarin tëpacaiso marë'. Anaquëonta' hui'nin niponahuë', imapachinco, pa'pini chachin sha'huirapiarin. Anaquëonta' a'shin chachin, pa'pín chachin niponahuë', imapachinaco, hui'ninpitari sha'huirapiapi. ²² Imaramaco ni'ton, na'a piyapi'sa' no'huirarinënquëma'. Nipirinhuë', co a'pohuatamacohuë', nicha'ésaranquëma huachi. ²³ Aparisitohuachinënquëma', a'na ninanoquë paantaco'. Inaquënta' a'chiantaco'. Na'a ninanoro'sa' Cotia parti ya'huërin. Co ya'ipi ninanoro'saquë pa'shatërasënquëmahuë', canta' o'mantarahuë. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantarahuë Yosë hua'anëntërinso' acoca'huaso marë'.

²⁴ Ni'co'. Patron ya'huëhuachina, co piyapinënpitaso' chini chiniquën nanantërinhuë'. Canta' canpita maistrone'maco ni'ton, chini chiniquën nanantërahuë. ²⁵ Napoaton no'huihuachinënquëma', co ina marë' sëtacaso' ya'huërinhuë'. Nani no'huirinaco canta'. ‘Sopainquën, itërinaco ni'ton, canpitanta ina pochachin nontarinënquëma',” itërin Quisosori.

*Yosë të'huatacaso' ya'huërinso'
(Lucas 12.2-9)*

²⁶ Ina quëran itantarín:

“Piyapi'sa' no'huipirinënquëmahuë', ama iyaro'sa' të'huatocosohuë'. Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochín ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipiya nitotapi. ²⁷ Iporaso' co ya'ipi piyapi'sa' a'chintarahuë'. Carayanquëma tëranta' canpitaora quëparahuatënquëma', na'con a'chintaranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipi piyapi a'ninquëchin sha'huitoco' nitochina'. ²⁸ Ama piyapi'sa' të'huatocosohuë'. Tëpapurinënquëmaonta', co hua'yanëma' matarinënquëmahuë'. Yosë tëhuëchinso' të'huatacaso' ya'huërin, tënahuë. Ina nohuanton, chiminë'. Co noyahuë' nipachina', pënuë chachin a'paarin huachi. Inatohua' hua'yanënarë chachin parisitomiatapi huachi. Napoaton Yosë na'con na'con të'huatacaso' ya'huërin. Co piyapi'sa' të'huatacaso' ya'huërinhuë'.

²⁹ Yosëso' a'pairinquëma'. Ni'co'. Inairoro'sa' co pa'tonhuë'. Cato nipirinhuë', a'na soroíchin pa'tërin. Napoaponahuë', co a'naya tëranta' Yosëri naniantërinhuë'. Co ina nohuantohuachinhuë', co chimininhuë'. ³⁰⁻³¹ Canpoaso nipirinhuë' na'con na'con a'pairinpoa'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa'

yonquirinpoa'. Ainēnpoa' hua'huayátērahuē nipirinhué', ya'ipiya pichirin. Napoaton ama tē'huacosohué'. Nī'sárinpoa'.

³² 'Quisoso imarahué,' topatama', ayaro' tahuēri carinquēmanta' nohuantaranquēma'. 'Imarinaco mini,' itarahué Tata Yosē. ³³ Nipirinhué', 'a'porahuē huachi,' topatamaso', carinquēmanta' a'poaranquēma'. 'Co imarinacohué', itarahué Tata Yosē," tēnin Quisoso.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'
(Lucas 12.51-53; 14.26-27)

³⁴ Ina quēran pēnēantarin:

“ 'Cristo o'mahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapi,' topiramahué', co ya'ipiya nohuantarinacohué' ni'ton, nino'huiapi. ³⁵ Ipora quēran huaré' a'na pēiquē ya'huēpisopita nisha nisha yonquiapi. A'na pēiquē pa'pin nohuantarin. Hui'ninso nipirinhué' co nohuantarinhué'. A'na pēiquēnta' hui'nin nohuantarin. Pa'pinso nipirinhué' co nohuantarinhué'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin co nohuantarinhué'. Hua'huinso nipirinhué' nohuantarin. A'shatēn nohuantapirinhué', notainso' co nohuantarinhué'. Napoapona'. ³⁶ Imaramacoso maré' quēmopinēma chachin no'huiarinēnquēma'. Co nishahué' niponaraihué', inimiconēn pochin nī'sarinēnquēma'.

³⁷ Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', hui'nama' inapita co onpopinchin nosorocoso' ya'huērinhué'. Co na'con na'con nosorohuatamacohué', co tēhuēnchachin imaramacohué' tēnahué'. ³⁸ Imapatamaco, a'napita aparisitarinēnquēma'. Yatēpapirinēnquēmaonta', imamiatoco. Corosēquē chiniquēn parisitērē'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinēnquēma'. Co ahuantohuatamahué', co tēhuēnchachin imaramacohué'. ³⁹ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quēran nanopiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhué', imaramacoso maré' aparisitohuachinēnquēma', noya cancantoco'. Tēpapirinēnquēmaonta', noya noya nanopimiatontarama'," itērin.

Yosēri acanarinso'
(Marcos 9.41)

⁴⁰ Ina quēran pēnēantarin: "Insosona noya natanpachinquēma', noya natanarinaco canta'. Yosē a'paimarinco ni'ton, Yosē nanamēn chachin imasapi huachi. ⁴¹ A'chinamaso maré' Yosē noya nī'sarinquēma'. Inápaquē acanaarinquēma'. A'naquēn natanpachinēnquēma', 'Yosē nanamēn chachin a'chintarinpoa', ta'tona, noya natanarinēnquēma'. Ina maré' inapitanta' inápaquē canarapi. Tēhuēnchachin noya piyapi'sa' catahuacaso' ya'huērin. 'Yosē imarin ni'ton, noya quēmapi inaso', ta'toma', catahuaco'. Ina maré' Yosē acanaarinquēma'. ⁴² Inso tēranta' imarincoso co chiniquēn nanantopirinhué', inanta' nosorocaso' ya'huērin. Imarincoso maré' i'sha tēranta' o'shitohuatama', inápaquē Yosē acanaarinquēma'. Tēhuēnchachin noya i'huērētarinquēma'," itērin Quisosori.

11

Coansha Paotistari piyapi a'parinso'
(Lucas 7.18-35)

¹ Nani ca'tano'sanēnpita sha'huitahuaton, a'chinacaso maré' pa'nin huachi. Nisha nisha ninanoquē pa'sahuaton, a'china'piarin. Pēnēna'piarin.

² Coansha Paotistaso nipirinhue', naporos' tashinan peiqué ya'huárin. Inaqué ya'ipi Quisoso naporinso' natanterin. Ina natantaton, cato' imarin-sopita a'parin Quisoso natanacaiso maré'. ³ Canconpachinara, Quisoso natanatona':

—Coansha Paotista a'parincoi ni'ton, natana'huainquénso maré' hué'nai. I'huá chachin inaso', na'con sha'huitérincoi. “A'na tahuéri Cristo o'mararin, Yoséri a'paimarinso',” itérincoi. ¿Quémaso' inanquén nimara, ti? ¿Pahuanarin o'macaso' nica? Co nitotatoihué', natanapoinquén hué'nai. Sha'huitocoi quiyanta' Coansha sha'huitoanta'ii, itopi.

⁴⁻⁵ Napotohuachinara, Quisosori itérin:

—Nani ma'sha ni'nama', natanama'. Somaraya nininsopita hué'pachinara, ca nohuanto, ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatèrahué. Noya iratopi ni'nama'. A'naquéonta' chana caniori maninsopita anoyatèrahué. Nè'huéro'santa' ca nohuanto, noya natantopi. Chiminpisopitanta' ananpitaantarahué'. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosé nohuitatonaraihué', nosorotápirinahué', iporaso huachi noya nanan a'chintarahué natanama'. Paatoma', ya'ipiya Coansha sha'huitonco' no'téquén nitochin. ⁶ Insosona ya'ipi cancanéna quéran natémiatohuachinaco, nóya cancantapi, itérin Quisosori.

⁷ Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani pa'pachinara, Quisosori piyapi'sa' a'chintantarín.

—Natanco iyaro'sa' Coansha yonquiato a'chinchinquéma'. I'hua inotéro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosé maré chiniqué huanirin quénanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhue'. ⁸ Co inaso ma'huano'sa' pochin noyápiachin a'morinhue'. Noyápiachin a'mopisopitaso', copirnoros'a' péinenaqué ya'huépi. Coanshaso nipirinhue', co nani ma'sha ya'huéterinhue'. ⁹ Pénentérinso' natanacamaso maré' pa'nama', ténahué. Coansha téhuénchachin nóya pénentérin. Co topinan quéran pénentérinhue'. Yoséri chachin a'parin pénéntacaso maré'. ¹⁰ Iráca quiricanénqué ninoton Yoséri hui'nin sha'huitérin.

“Co'huara pa'shamátérasénquénhué', comisionéhué'ton a'pararahué piyapi'sa' ayonquicaso maré',” itérin.
Coansha ninoton, naporin.

¹¹ “Iráca quéran huaré' na'a piyapi'sa' pénentopirinahue', Coansha Paotistaso' noya noya pénentérin. Pénentérinso' noya, nipirinhue', inso tēranta' ima-pachinaco, noya noya nisarín. Yosé hua'anéntérinqué chachin ya'conarin huachi, ténahué.

¹² Coansha pénentérin quéran huaré' na'a piyapi'sa' hué'sapi natanacaiso maré'. A'naquénso nipirinhue' co nohuantopihue' Yosé hua'anéntérinqué ya'conacaiso'. Co nohuantatonaraihué', nohuantopisopita aparisitopi. Chiniquéncan cantopisopitaso nipirinhue', onpopionta' ya'conapi. ¹³ Iráca quéran huaré' Moisésé, pénéntona'piro'sa', inapita ninopi. “Yosé yahua'anéntérinpoa'. A'na tahuéri ina maré' acorinso' a'paimararin,' topi. Coanshanta' ninotona', ninshitopi: ‘Co'huara Siniro' tahuérinén naniyatérasohué', Iniasé hué'antarín pénéntacaso maré'’, topi. ¹⁴ Napopiso chachin Coansha pénéntarin huachi. Iniasé pochin cancantaton, pénéntarin, ténahué. Nohuantohuatama', natéco'. ¹⁵ Huératèhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'.

¹⁶ Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonqui. Hua'huaro'sa' pochin cantantopi. Hua'huaro'sa' cachiqué ya'nipihuachinara, a'naquén taponá: ‘Huéco' pita pochin ni'téhua', ya'nipiahua', ta'tona', ¹⁷ quinatapirinahue',

co a'napita nohuantopihue' nansacaiso'. Ina quëran co nohuantohuachinarahuë', tantapona': 'Inta nipachin, huëco' chimipi pa'pitopiso pochin ni'tëhua', ya'nipiahua', nitantapi. Na'nëpirinahuë', co a'napita nohuantopihue' na'nëcaiso'. Inapochachin canpitanta' ipora nisha nisha yonquirama'.¹⁸ Coansa Paotistaso' pënëntapon, co aquëtë' cosharo' yonquirinhuë'. Co noya coshatërinhuë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhuë'. Napopirinhuë': 'Inaso' Sopairi ahua'yantërin ni'ton naporin,' tënama'.¹⁹ Caso nipirinhuë', Yosë quëran quëmapico niporahuë' coshatërahuë, o'orahuë. Ina marë' pinoramaco canta'. 'Quisoso coshatárin, o'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sarënta' nipayarin,' toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. A'naquënso nipirinhuë' noya yonquiataona', Yosë natëapi huachi. No'tëquën pënënahue' ni'ton, no'tëquën yonquiapi huachi," tënin Quisoso.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëninso'
(Lucas 10.13-15)

²⁰ Nisha nisha ninanoro'saquë nani pënëntërin. Inaquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Ya'huëhuano'saso' nicaponaraihuë', inachachin inachachin yonquiantapi. Co oshanëna' yaa'popihue'. Napoaton chiniquën pënënin.²¹ Corasinoquë ya'huëpisopita, Pitsaitaquë ya'huëpisopita, inapita yonquiaton, itapon:

"¡Ma'huántacha canpitaso' nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahue', co natëramacohue'. Ina marë' parisitarama'. Na'con nitotopiramahuë', co yaimaramacohue'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhuë' co pënëntërahuë'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëchitonahuë'. Sa'catën nininso a'motona', huarianoquë nipashimotochitonahuë'. Co noyahuë' yonquipisopitanta', nanianchitonahuë'.²² Napoaton ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' Yosë chini chiniquën ana'intarinquëma'. Inapitaso' co onpopinchin ana'intarinhue'.²³ Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahue'. 'Noyacol ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai,' ¿topiramahuë' ti? Co ina marë' inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë pa'miatarama huachi. Hua'qui' a'chintëranquëma'. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Nani nicapomarahue', co yaimaramacohue'. Sotomaquë naporahuë naporini, inapitaso natëitonacohue'. Co oshanëna marë' Yosëri ata'huanchitonahuë'. Ipora huanta' ya'hua'itonahuë'.²⁴ Ayaro' tahuëri nanihuachin, canpitaso' chini chiniquën ana'intarinquëma'. Sotomaro'saso nipirinhuë', co onpopinchin ana'intarinhue', tënahuë', itërin Quisosori.

Quisoso asanocancaninpoaso'
(Lucas 10.21-22)

²⁵ Naporor' noya cancantaton, Yosë nontërin:

"¡Ma noyacha Tata yonquiran paya! Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inapaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, ya'ipiya hua'anëntëran. A'naquën Tata nani ma'sha nitotaponaraihuë': 'Quiyaora noya noya nitotara', topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitaso nipirinhuë', co onpopinchin nitotaponaraihuë': 'Catahuaco Siniro co caora nanitërahuë', topachinara, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë: 'Yosparinquën,' itëranquën.²⁶ Quëmaora nohuanton Tata naporan," itërin.

²⁷ Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin.

"Tata Yosë nohuanton, pënëntërahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chintaca'huaso marë'. Hui'ninco ni'ton, inasáchin noya nohuitërinco. Inapochachin Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noya

nohuitërahuë. A'naquëonta' cari anohuitohuato, nohuitapi anta'. ²⁸ Huëco' casáchin imaco catahuainquëma'. Isoro'paquë ma'sha onporama' ni'ton, sëtarama'. Naporahuaton, nisha nisha yanatëpiramahuë', co canpitaora nanitëramahuë' noya cancantacamaso'. Pë'pëto quëquën quëparamaso pochin ninatanama ni'ton, napion cancantërama'. Napoaton huëco' catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. ²⁹ Co carinquëma' nocananquëmahuë'. Sanoanan quëran pënënanquëma'. Casáchin natanco a'chinchinquëma'. Nani tahuëri catahuanquëma' noya cancantacamaso marë'. Ina pochin imapatamaco, sano cancantarama huachi. ³⁰ Ma'sona nicacaso sha'huitohuatënuëma', catahuanquëma' noya nicacamaso'. Catahuanquëma' ni'ton, co sacaihuë' imasaramaco huachi," itërin Quisosori.

12

Chinoto tahuëri naporinso' (*Marcos 2.23-28; Lucas 6.1-5*)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sapi. Tricoro' pëntontapi. Ca'tano'sanënpita tanatona', papona pochin a'naya a'naya trico moto maraapi. I'shorayarahuatona', ca'pi. ² Ina ni'sahuatona parisioro'saso':

—iNi'quë' Maistro! Chinoto tahuëri nipirinhüë', ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayapi, co ipora tahuëri pi'pisha tëranta' sacatacaso ya'huërinhuë'. Co Moisésë pënëntërinso' natëpihuë', itopi.

³ Napotohuachinara, itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, ⁴ Yosë pëinënquë ya'conin. Inaquë ya'conahuaton, pañ Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanatona', ca'pi. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirinhüë', Tapi ca'nin. Ca'pirinhüë', co ina marë' Yosëri ana'intërinhuë'. ⁵ Isonta' yonquico'. Nani chinoto tahuëri corto hua'ano'sa' Yosë pëinënquë sacatopi. Piyapi'sa' oshanëna marë' ohuicaro'sa' tëpapi. Sacatopirinhüë', co ina marë' oshahuanpihuë'. ¿Co inanta' nontëramahuë' ti? ⁶ Yosë pëinën noya nipirinhüë', caso' chini chiniquën nanantato, noya noya a'chintaranquëma'. ⁷ Yosë chachin naporin: “Piyapi'sa' nosorocamaso' na'con na'con nohuantërahuë. Ma'sha oshanëma marë' tëparahuatoma ya'ipi ahuiquitamaso', co onpopinchin nohuantërahuë',” tënin quiricanënquë. Nontopiramahuë', co natantochináchinhuë' cancantërama'. No'tëquën yonquirama' naporini, co topinan quëran sha'huirapiitomahuë'. ⁸ Yosë quëran quëmápicó ni'to, chiniquën nanantërahuë. Chinoto tahuëri ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Co nicacaso huë nininsonta' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso' (*Marcos 3.1-6; Lucas 6.6-11*)

⁹ Ina quëran paantarahuaton, niyontonpiso pëiquë ya'conconin. ¹⁰ Inaquë a'na quëmápi quënanconin. A'na imirin tachitërin ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë' së'quëtacaso'. “Ipora tahuëri co cania'piro'sa' anoyatacaso ya'huërinhuë',” ta'tona', parisioro'sari ni'sapi. Quisoso yasha'huirapitona', itapona':

—Chinoto tahuëri nipirinhüë', ¿noya cania'piro'sa' anoyatacaso' ti? itopi.

¹¹ —Ni'cochi iyaro'sa', ohuicaro'sa' pë'tahuahuatamara, a'naya tëranta' panca nanincatëquë anotohuachina, ocoirama'. Chinoto tahuëri nipirinhüë', masahuatoma', ocoirama'. ¹² Piyapi'saso nipirinhüë' noya noya ni'ton,

na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Napoaton chinoto tahuërinta' piyapi'sa' catahuacaso' ya'huërin, itërin.

¹³ Napotahuaton, apia nontërin.

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton ihuëpachina, a'naroáchin noyatërin. A'na imirin pochachin niantarin. ¹⁴ Ina nicatona parisioro'saso' pipipi. Pipirahuatoná', Quisoso tēpacaiso marë' yonquipi huachi.

Iráca ninorinso'

¹⁵ Ina nitotaton, Quisoso a'na parti pa'nin. Na'a piyapi'sari imasarin. Cania'piro'sa' huë'pachinara, ya'ipiya anoyatërin.

¹⁶ —Ama a'napita sha'huitocosohuë', itërin. ¹⁷ Iráca Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin. Yosë yonquirinso chachin ninshitaton, naporin:

¹⁸ “Iso quëmapi nani acorahuë nisha nisha piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Noya natëarinco.

Na'con nosoroato, nóya ni'nahuë.

Ispiritonëhuë chachin aya'coancantarahuë.

Nisha piyapiro'santa' no'tëquën a'chintahuaton, anoyacancantarín.

¹⁹ Co no'huairinhuë'. Co chiniquën nonsarinhuë'.

Co cachiquë paaton, piyapi'sa' ano'huitarinhuë'.

²⁰ A'naquën piquira yanopantërinso pochin nicatona', co huachi chiniquën cancantopihuë'. Inapitaso' achinicananarin.

Nanparin yatacopirínso pöchin cancantatona', pi'pianchin Yosë shia'popi. Co inapitanta' no'huairinhuë'.

No'tëquën a'chintahuaton, na'a piyapi'sa' anoyacancantarín. Inapotaton, sopai minsëarin huachi.

²¹ Nisha nisha piyapi'sari natanahuatona': ‘Inasáchin nicha'ësarínpoa', tosapi huachi,’ ténin Yosë quiricanënguë'.

Iráca Isaiasë ninorinso chachin nanirin ni'ton, Quisosori sanoanan quëran piyapi'sa' pënënarín.

Sopai hua'an minsërinso'

(*Marcos 3.20-30; Lucas 11.14-23; 12.10*)

²² Ina quëran a'na quëmapi quëpi Quisosori anoyatacaso marë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhuë' nonacaso'. Co quënantacaso tëranta' nanitërinhuë'. Sopai a'parahuaton, a'naroáchin anoyatërin. Noya ni'tërin. Nonacasonta' nanitërin huachi. ²³ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. “¡Ma'pitacha nanitaparin paya! Isoso' Tapico' shiin, ¿Yosëri a'paimarinso' nimara ti?” nitopi.

²⁴ Parisioro'sariso nipirínhuë', co natëpihuë': “Sopairo'sa' hua'an Piirsipo* itopisoari catahuarín ni'ton, nanitaparin sopairo'sa' a'pacaso'. Co inari catahuarínhuë' naporini, co nanichitonhuë',” topi.

²⁵ Topinan yonquirapirínahuë', inaora yonquinën quëran Quisosori nitotaton, itërin: “Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huipi naporini, yanquë'itonahuë'. Co huachi inaquë ya'huë'itonahuë'. Huëntonënguë ya'huëpisopitanta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'.

²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini, co huachi hua'an niitonhuë', co huachi piyapi'sa' hua'anëntacaso' nanichitonhuë'.

²⁷ Piirsipo catahuarínquën, itopiramacohuë', co no'tëquën yonquiramahuë'. Co ina catahuaríncohuë'. A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Satanasë catahuarínco ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarín.

Inapita natanco' macariso' catahuarínso' sha'huichínquëma'. ²⁸ Caso

* **12:24** Piirsiposo': Satanasë tapon naporin.

nipirinhüè', Ispirito Santo catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Napoaton Yosè chachin a'paimarinco hua'anènta'huanquëmaso marè', tènahuè.

²⁹ Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta ya'conaton ma'shanën mataponhuè'. A'naso nipirinhüè' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëquirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin.

³⁰ Co imapatamacohüè', inimicotaramaco. Co catahuahuatamacohüè', sopai natëarama huachi. Piyapi'sa' anishacancantarama' ama Yosè imacaiso marëhuè'.

³¹ Napoaton itaranquëma': Co noyahuè' nipatama', oshahuanarama'. Pinótohuatamanta oshahuanarama'. Oshanëma marè' sëtohuatama', Yosè oshanëma' inquitaringuëma'. Ya'ipi co noyahuè' ninamasopita inquitaringuëma'. Ispirito Santoíchichin pinotoma' oshahuanpatama' tëhuëncinso', co inquitaringuëmahuè'. ³² Caso' Yosè quëran quëmapi co nipirahuè' pinopatamaco, ina marè' oshahuanpiramahuè', oshanëma marè' sëtohuatama', inquitaringuëma'. Nipirinhüè', Ispirito Santo pinopatama', co oshanëma' inquitaringuëmahuè'. Co onporonta' inquitaringuëmahuè', itërin Quisosori.

Nara pochin nininso'
(Lucas 6.43-45)

³³ Ina quëran itaantarín: “ ‘Nara noya nipachina, noya nitërin. Co noya nitohuachinahuè', napoonin,' topi. Nitërin quëran nara nohuitëre'. Inapochachin piyapinpoanta' ninëhua'. Noya yonquihuatëhua', no'tëquën nonarihua'. ³⁴ Canpitaso nipirinhüè', ya'huan pochin cancantatoma' yanonpinama'. Co noyahuè' yonquiatoma', co nanitëramahuè' noya nonacamaso'. Onpopinsona cancantëramaso', nonama quëran piyapi'sa anitotarama'. ³⁵ Noya cancantohuatëhua', noyasáchin nonarihua'. Co noyahuè' cancantohuatëhua', co noyahuè' nonarihua'. ³⁶⁻³⁷ Noya cancantohuatama', noya nonsarama'. Ayaro' tahuëri Yosè noya ni'saringuëma'. Co noyahuè' cancantohuatama', co noyahuè' nonsarama'. Ina marè' ayaro' tahuëri ana'intaringuëma'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosè nontaringuëma'. Ya'ipi nonamasopitanta' aipitaringuëma'. A'naquëma' co noyahuè' nonpatama', 'Co yonquiatohuè', naporahuè', itopiramahuè', ina marènta' ana'intaringuëma', tènahuè. Co noyahuè' cancantohuatama', no'tëquën ana'intaringuëma huachi,' itërin Quisosori.

Yosè pochin nicacaso' nohuantopiso'
(Marcos 8.12; Lucas 11.29-32)

³⁸ Ina quëran parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita huè'pachinara, Quisoso nontiipi:

–Yosè pochin niquè' ni'iinquën. Ina ni'patoi, natërainquën, itiipi.

³⁹ –Canpitaso' co noyahuè' cancantërama'. Co pi'pisha tëranta' Yosè yanatëramahuè'. “Yosè pochin niquè' ni'iinquën,” itopiramacohüè', co Yosè nohuantërinhuè'. Isoíchichin anitotaringuëma'. A'na tahuëri Conasë pochin nisarahuè. ⁴⁰ Iráca Conasë marëquë të'yaitohuachinara, panca sami pochin nininsoari mi'tërin. Cara tahuëri tashirë chachin inaquë ya'huapirinhüè'. Ina quëran Yosè nohuanton, cha'ërin. Inapochachin canta' Yosè quëran quëmapi co ni'to, chiminpató, cara tahuëri tashirë chachin acoporo' ya'huaporahuè', cha'ësarahüè huachi. ⁴¹ Conasë cha'ërahuatón, Ninihuicüë pa'nin. Inaquë pënëntohuachina, co noyahuè' yonquipisopita naniantopi. Napoaton ayaro' tahuëri inapita nontarinënguëma'. “¿Onpoatomata' co canpitaso' natëramahuè'?” itaponënguëma'. Caso' chiniquën

nanantato, noya noya pënënpiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. Napoaton ayaro' tahuëri Yosë na'con ana'intarinquëma'. ⁴² Inapochachin iráca Saromon hua'anëntapon, copirno sanapi nininso' sor parti quëran huë'nin ina nontacaso marë'. "Ya'ipi nitotërin," ta'ton, huë'nin natanapon. Napoaton ayaro' tahuëri ina atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotato, noya noya a'chintopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë' ni'ton, Yosë chiniquën ana'intarinquëma', itërin Quisosori.

Sopairiya'coancantantarinso'
(Lucas 11.24-26)

⁴³ Ina quëran Quisosori a'chintaantarin. "A'na quëmapi sopairi ya'coancantopirinhue', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro' parti pa'sárin. Insëquësona ya'huëcaso marë' yonisapirinhue', co quënaninhue'. ⁴⁴ Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarin. Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topinan ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, sopairi yaya'coancantantarin. ⁴⁵ Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' maantarin. Aquë aquëtë' co noyahuë' nipsisopita maantarin. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Napoaton aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi. Inapochachin ipora na'a piyapi'sa' sopai natëtona', co noyahuë' cancantopi. Ina quëran: 'Co huachi sopai natëarahuë', taponaraihuë', co Yosë yonquiatonahuë', oshaquëran aquë aquëtë' co noyahuë' cancantaantapi huachi," itërin Quisosori.

Quisoso quëmopinënpita pochin nininsopita
(Marcos 3.31-35; Lucas 8.19-21)

⁴⁶ Piyapi'sa' nontaso', a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanontopirinhue', na'a piyapi'sa' yamorapi ni'ton, co nanitopihue' ya'conacaiso'. Aipiran huaniápirinhue', ⁴⁷ a'na quëmapi sha'huítërin:
—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinënuquën, itërin, ⁴⁸ Napotopirinhue', Quisosorisio' itapon:
—Mamahuë, iyahuëpita, inapita pochin ni'nahuësopita sha'huichinquën nitotëquë', itahuaton, ⁴⁹ imirin quëran tasatërin:
—Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita pochin nicato, nosororahuë. ⁵⁰ Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin ni'nahuë. Payaro'santa' Yosë imapachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

13

Pa'sarayarinsó'
(Marcos 4.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naporo' tahuëri pëi quëran pipirahuaton, sono' yonsanquë huënsëconin. ² Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahuë' tancapitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Ii' yonsánshaquë huarë' piyapi'sa' yamorapi. ³ Nisha nisha pënënto nanan a'chintërin. Ma pochinsona nininsopita a'chintárin ayonquicaso marë'.

A'chintaton, itapon: "A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin. ⁴ Tricoraya iminquë pa'sarayarín papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huarë' pa'sarayarín. Iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaró'sari huëcapairahuatona', pë'yaquiipi huachi. ⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarín, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Shimënschin no'pa' ni'ton, shiarahuaton, papotopirinhue'. ⁶ Pi'iri chiniquën pi'cahuachina, yaahuirin.

Pi'pishara'huaya itêhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquên ya'pirionta' nahuanoquê pa'sarayarín. Inaquê papotopirínhuê', nahuano'sarinta' papotêrin. A'shinahuatona', imotêrin huachi. Napoaton co nitêrinhuê'. ⁸ A'naquênso nipirínhuê' noyaro'paquê pa'sarayarín. Inaquê noya papotêrin. A'shinpachina, sha'nin quêran na'con na'con nitêrin. A'naquên cara shonca, cara shonca nitêrin. A'naquên saota shonca, saota shonca nitêrin. A'naquên pasa, pasa nitêrin. ⁹ Huêratêhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itêrin Quisosori.

Pênênto nananquê a'chininso'
(*Marcos 4.10-12; Lucas 8.9-10*)

¹⁰ Ina quêran ca'tano'sanênpitari ya'caritahuatona', natanpi. "¿Onpoatonta' Maistro piyapi'sa' a'chintohuatana, pênênto nanan quêran a'chintêran?" itopi.

¹¹ "Yosê hua'anêntêrinso' co insonta' inaora yonquinên quêran nitotêrinhuê'. Canpitaso' ya'ipiya a'chintaranquêma'. Anapitaso' nipirínhuê' co ya'ipi a'chintarahué'. Pênênto nanan quêransáchin a'chintarahué'. ¹² Insosona noya natanpachinaco, Yosêri catahuarin noya yonquicaiso marê'. Na'con na'con nitotapi. Anapitaso' nipirínhuê' co yanatêhuachinacohué', Yosêri tananpitarin ni'ton, ya'ipiya naniantapi huachi. ¹³ Napoaton inapita huê'pachinara, sacai pochín a'chintêrahué'. Natanaponarahué', co natêapihuê'. Nicaponarahué', co yonquiapihuê'.

¹⁴ Iráca Isaiasêri ninoton, naporin:

'Natanapomarahué', co natêtaramahuê'.

Nicapomarahuénta' co têhuênchachin quênanaramahuê'.

¹⁵ Isopitaso' co natantochináchinhuê' cancantopi.

Nê'huéya pochín cancantatona', co yanatanpíhuê'.

Tanshirinso pochín cancantatona', co yaquênantopihuê'.

Noya ni'pi naporini, quênanchitonahuê'.

Noya natanpi naporini, cancanêna quêran nataintonahuê'.

Co noyahuê' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini, anoyacancanhitohué', ténin Yosê iráca.

Ipóra huanta' na'a piyapi'sa' ina pochín cancantopi.

¹⁶ Canpitaso' nipirínhuê', ma noya Yosê catahuarinquêma' ni'ton noya ni'namaco. Noya natanamaco. Napoaton noya cancantarama'. ¹⁷ Iráca quêran huarê' na'a pênêntona'piro'sa', noya piyapi'sa', inapita canpita ni'namasopita yani'pirinahuê', co ni'píhuê'. A'chintêranquêmasopitanta' yanatanpirinahuê', co natanpíhuê', itêrin Quisosori.

Tricoraya tapon naporinso'
(*Marcos 4.13-20; Lucas 8.11-15*)

¹⁸ Ina quêran ca'tano'sanênpita a'chintaantarín. "Natanco iyaro'sa'. Sha'tona'pi sha'ninso pochín nininso' a'chintanta'inquêma' no'têquên nitotacamaso marê'. ¹⁹ Tricoraya pa'sarayarêso pochín Yosê nanamên ya'ipi partí a'chintêrê'. 'Yosê yahua'anêntarinquêma'; topachina, a'naquên piyapi'sa' ira pochín nipi. Nanamên natanpirinahuê', co yonquipi-hué'. Inairaro'sari huê'capairahuatona', pê'yaquipiso pochín a'naroáchin sopai huê'nin. Huê'sahuaton, Yosê nanamên natanpiso' osêrêtiirin. Ananiantêrin huachi. ²⁰ A'naquên piyapi'saso' nipirínhuê', na'piro pochín niconpi. Yosê nanamên natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natêpirinahuê', ²¹ co cancanêna quêran huarê' natêpíhuê'. Co chiníquên cancantatonarahúe', co natêmiatopihuê'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin yaa'popi. Imapiso marê' aparisitohuachinara, a'popi huachi. ²² A'naquên piyapi'santa'

nahuano' ya'huërinso pochin niconpi. Yosë nanamën natanpachinara, yaimapirinahuë', ma'sharáchin yonquiatona', naniantopi. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtóhuachincoi, nóya cancantarai,' topirinahuë', co ina quëran noya cancantacasohuë' nipirinhüé'. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²³ A'naquën piyapi'saso nipirinhüé', noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', cancanëna quëran huarë' natëpi. Cara shonca, cara shonca nitërinso pochin a'naquën noyamiáchin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquëonta' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

Pacatëro' sha'ninso'

²⁴ Ina quëran a'chintaantarín: "A'nanta' iyaro'sa, a'chintaanta'inquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotacamaso marë'. A'na patron iminpachina, noya trico sha'nin. ²⁵ Ina quëran tashihuachina, huë'ësoi' inimico huë'nin. Huë'sahuaton, inaquë chachin pacatëro' trico pochin ya'norinso' sha'quirin anta'. Trico sha'ninso' huancanaya ina huancanaya sha'quirin. Nani sha'pachina, pa'nin. Co incari tëranta' ni'ninhüé'. ²⁶ Inanta' pichopitahuaton, tricorë' napopianachin ya'norin. Cato chachin a'shinaponahuë', pacatëroso' co nitërinhuë'. Naporo huarë' nohuitopi huachi. 'Isoso' co tricohuë', pacatëro'; topi. ²⁷ Ina ni'sahuatona', piyapinënpitari sha'huitonpi. 'Noyarayasachin asha'topiranhuë', ¿onporahuatonta' ina huáncana ina huancánachin pacatëro' papotërin?" itonpi. ²⁸ 'Inimiconëhuë naporin,' itërin patronëhari. Napohuachina, piyapinënpitari itapona': 'Nohuantohuatan, paatoí hua'chi'i, topiraihuë', itopi. ²⁹ 'Ama napotocosohuë'. Ipora hua'tohuatama', triconata' ocoiarama'. ³⁰ Tananpitoco' cato chachin a'shiina'. Nani macacaso' nanihuachin, sacatoro'sa' sha'huitarahuë. Pacatëro'ton masahuatoma', tonpoco' pënquë ahuiquitacaso marë'. Ina quëran tricosachin masahuatoma', pëinëhuëquë acotoco huachi, itarahüé, ténin patron," itërin Quisosori.

Mostasaraya pochin nininso'

(Marcos 4.30-32; Lucas 13.18-19)

³¹ Ina quëran itaantarín: "Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Mostasaraya pochin ninin. Inaso ya'pirin pi'pira'huaya niponahuë', ³² iminquë sha'patëra papotóhuachina, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin," itërin. (Inapochachin caniaritapon, caraíchin piyapi Yosë imapirinahuë', a'na tahuëri notohuaro' piyapi'sa' Yosë imasapi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(Lucas 13.20-21)

³³ "Naquëranchin iyaro'sa' Yosë hua'anëntërinso' a'chintaanta'inquëma'. Pan ahuëpocatërinso pochin ninin anta'. A'na sanapi pan nipachina, cara shonca quiro pochin trico no'mo' manin. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontóhuachina, ya'ipiya sé'cotaton, ahuëpocatërin huachi," itërin Quisosori.

Ma'pochinsona nininso'

(Marcos 4.33-34)

³⁴ Notohuaro' piyapi'sa' niyontónpachinara, na'a pënënto nanan sha'huitërin. Ma'pochinsona nininsoáchin sha'huitërin. ³⁵ Iráca pënëntona' piri ninoton, ninshitërin.

“Piyapi'sa' a'chintahuato, ma'pochinsona nininso' a'chintarahué. Isoro'pa' ninin quèran huarè' co piyapi'sa' nitotopirinahué', a'chintarahué huachi,” ténin iráca ninoton. Naporinso chachin ina pochin Quisosori a'chintarin.

Pacatëro' tapon naporinso'

³⁶ Ina quèran piyapi'sa' patahuaton, pëiquè ya'conconin. Inaquè ca'tano'sanënpitari itapona': “Achín sacai' pochin pënënto nanan a'chintopirancoihué'. Pacatëro' sha'piso' co nitotëraihué'. ¿Ma'ta' tapon naporan? A'chintantacoi nitochii,” itopi. ³⁷ “Inta nipachin, a'chinchinquéma'. Patron asha'tërinso pochin piyapi'sa' a'chintërahué. Yosè quèran quëmapico ni'to, nanamën a'china'huaso marè' o'marahué. ³⁸ Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Yosè hua'anëntërinquè ya'conpispitaso' noya ya'pirin pochin nipi. Sopai natëpispitaso nipirinhué', pacatëro' pochin niconpi. Co noyahué' cancantatona', sopai natëpi. ³⁹ Inimico pacatëro' sha'ninso pochin sopai chachin nohuanton, co noyahué' nipi. Nitërinso' manëso pochachin ayaro' tahuëri naniriarin. Nanihuachin, anquëniro'sa' o'maapi piyapi'sa' macacaiso marè'. ⁴⁰ Pacatëro' ahuiquitërëso pochin ayaro' tahuëri pënquè ana'ntacaso' ya'huërin. ⁴¹ Anquëniro'sa' a'pahuato, ya'ipi co noyahué' nipispita ayontonapi huachi. Anishacancantona'piro'santa' masapi. ⁴² Inapita masahuatona', pënquè të'yatapi. Inaquè chinqüen parisatona', na'nëräpona'. ⁴³ Yosè natëpispitaso nipirinhué', nóya ni'sarin. Pi'i a'pininso pochin Yosè hua'anëntërinquè ya'noapi. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico,” itërin Quisosori.

Oro pochin nininso'

⁴⁴ Ina quèran itaantarín: “Isonta' a'chinchinquéma' Yosè hua'anëntërinso' nitotacamaso marè'. A'na quëmapi ya'huëpirinhué'. A'na no'pa' pa'taton, oro pochin nininsopita quënanconin. Acoporo' ya'huëpirinhué', quënanconin. Pa'yataton, imotantarahuaton, pa'nin huachi. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarin quèran, ina no'pa' pa'anconin huachi. 'Quënanahuéso' noya nóya, ta'ton, ina na'con na'con nohuantërin,” ténin. (Inapochachin Yosè hua'anëntinquëmaso' na'con na'con nohuantoco', tapon naporin.)

Huirina'pi pa'ton nininso'

⁴⁵ Ina quèran itaantarín: “A'nanta' a'chinchinquéma' Yosè hua'anëntërinso' nitotacamaso marè'. A'na quëmapi pa'sárin huiri na'pira'huayaro'sa' pa'ton nininso' yonicaso marè'. ⁴⁶ A'na tahuëri noya noya nininso' quënanin huachi. Na'con pa'tërin ni'ton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton coriqui canarin quèran pa'anconin. 'Ina na'con na'con nohuantërahué', ta'ton, pa'anin huachi,” itërin.

Sami pochin nininso'

⁴⁷ Ina quèran itaantarín: “A'nanta' a'chintaanta'inquéma' Yosè hua'anëntërinso' nitotacamaso marè'. Sami manëso pochin ninin. Panca riti marëquè të'yatohuatëra, notohuaro' sami manè'. Nisha nisha manè'. ⁴⁸ Na'a sami ya'conpachina, yonsanquè oshirè'. Ina quèran sami camayoro'sa' huënsërahuatona', sami nisha nisha huayonapi. Noya sami i'mëquè po'morapi. Napoonin nininsopitaso nipirinhué', të'yatopi. ⁴⁹ Ayaro' tahuëri inapochachin nisarin. Anquëniro'sa' o'marahuatona', ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha huayonapi. Yosè yonquispisopita noya acoapi. A'naquënso

nipirinhue', co noyahué' cancantopi ni'ton, ⁵⁰ pênquë të'yatapi. Inaquë chiniquën parisitona', na'nërâpona huachi," itërin Quisosori.

⁵¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita natanin:

—Nani a'chintëranquëmaso' ¿nitotërama' ti? itërin.

—Nani nitotërai, itopi.

⁵² —Yosë quiricanën nani nitotarama'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintëranquëma' ni'ton, pëi' hua'anën pochin nisarama'. Pëi' hua'anën noya nipachina, ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita noya nocomarin. Nani na'côn a'chintëranquëma' Yosë nanamën a'chinacamaso marë'. Irâca ninshitopiso' nitotërama'. Naporahuaton, a'nanta' nashamiachin a'chintëranquëma'. Ya'ïpiya nitotatoma', a'chintëra'piarama', itërin Quisosori.

Nasaritoquë paantarinsó'
(Marcos 6.1-6; Lucas 4.16-30)

⁵³ Nani a'chintohuachina, pa'nin huachi. ⁵⁴ Ya'huërinquë chachin paan-tarahuaton, niyontonpiso pëiquë a'chintarin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquiatona', ninontopi.

—¡Ma'pítacha nitotërin paya! ¿Macarisó' a'chintomara? Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanitaparin nicaya?

⁵⁵ Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërehua'. Pa'pinso' nontëcamayo. A'shinso' Maria itopi. Iinpitanta' nohuitërehua'. Santiago, Cosi, Simon, Cotasë, inapita itopi. ⁵⁶ Oshinpitanta' isëquë ya'huarin. Co Quisoso chiniquën nanantërinhuë'. ¿Onporahuatonta' nipachin ina pochin nitotërin? nitopi.

⁵⁷ Co natëtonaraihuë' tëhuapi. Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Irâca quëran huarë' napopi. “Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitaso nipirinhue', co noyahuë' natanpi. Co quëmopinënpitari tëranta' yanatëpihuë',” topi irâca. No'tëquën napopi, tënin Quisoso.

⁵⁸ “Co Yosë quëran o'marinhuë',” ta'tona', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërinhuë'. Caraíchin cania'piro'sa' anoyatërin.

14

Coansha Paotista tëpapiso'
(Marcos 6.14-29; Lucas 9.7-9)

¹ Ya'ipi Quisoso naporinsó' nahuinin. Cariria hua'an Irotisë itopisonta' natantërin. ² “Ma'pítacha nanitapaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin paya. Coansha Paotistaco' nanpiantarinsó' ténahuë',” itërin piyapinënpita nontaton. I'huamiáchin Coansha atëpataton, naporin.

³⁻⁴ I'hua chachin Coansha nappiso', Irotisë co noyahuë' ninin. Iin sa'in osërëtatón, manin. Pinipi sa'in chachin osërëtërin, Irotiasa itopiso'. Napoaton Coansha Paotistari chiniquën pënënin. “Yosë co nohuantërinhuë' iyaparin sa'in osërëtatón macamaso',” itërin. Napotohuachina, chiniquën no'huitaton, sontaro'sa' camairin macacaiso marë'. Masahuatona', tashinan pëiquë po'mopi.

⁵ Chiniquën no'huitón, yatëpapirinhue', piyapi'sa' të'huatërin. “Yosëri chachin Coansha a'parin pënëinpoaso marë',” ta'tona', noya ni'pi. Inapita të'huataton, co atëpatërinhuë'. ⁶ Ina quëran hua'huatërinso' tahuëri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatërin. Naporo' Iroti-asa hua'huin ya'conahuaton, ya'ipi piyapi'sa' ni'tërantapaquë nansararin. Nanon nansarinsó' ni'sahuaton, hua'ani pa'yatërin: ⁷ “Ma'sona tëranta',

apia'hua, nohuantohuatan, nico quëchinquën. Yoscoarë' quëchinquën," itërin.
 8 Itohuachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—“Coansha anishitëconahuaton, motën quëtoco,” itëquë', itërin a'shini. Manorahuaton, hua'an ya'huërinquë paantarin.

—Coansha motën nohuantërahuë. Sënanquë acorahuaton, apiramiáchin quëtoco, itoonin.

9 Natanahuaton, hua'an sëtërin. “Coansha noya quëmapi,” ta'ton, co huachi yonquirinhuë' tēpacaso'. Co yatēpapirinhuë', “Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarë' itërahuë,” ta'ton, sontaro'sa' a'parin tēpacaiso marë'.

10 Pa'sahuatona', tashinan pëiquë nishitëconotonpi. 11 Motën sënanquë acorahuatona', nanon quëtopi. Nanonta' a'shin quëtoonin.

12 Napotohuachinara, imarinsopita natantahuatona' huë'pi. Nonën quëparahuatona', pa'pitopi. Ina quëran Quisoso sha'huitonpi.

Cosharo' ana'atërinso'

(Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

13 Coansha tēpapiso' natantahuaton, Quisoso piyapi'sa' patërin. Potiquë ya'conahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'nin. Piyapi'sa' natantahuatona', imapi. Ira pa'tatona', inahua'ton canconpi. 14 Quisososo canconahuaton nonshipirinhuë', notohuaro' piyapi'sa' quënanconin. Quënanconahuaton, na'con nosororin. Noya nontaton, ya'ipi cania'piro'sa' anoyatërin. 15 I'huararahuaso', ca'tano'sanënpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' a'paquë' ninaroro'saquë pa'ina'. Inaquë coshoro' pa'anatona' ca'ina', itopirinahuë'.

16—Co iyaro'sa' pacacaiso' ya'huërinhuë'. Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

17—Capa isëquë capacaso'. A'natërapoichin pan, catoichin sami, inaichin ya'huëtërincoi, itopi.

18—Inaya tëranta' quëshico, itohuachina, quëshiipi.

19 Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin pastoque huënsëcaiso marë'. Nani huënsëhuachinara, Quisosori a'natërapoya pan, catoya sami, inapita manin. Masahuaton, inápaquë nē'pëtahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinguën, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita sē'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Piyapi'sa' quëtonco' ca'ina', itohuachina, quëtëra'piapi. 20 Ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natëaquë huarë' coshatopi. Ina quëran pē'sotopiso' mapi. Shonca cato' i'më' mëntatopi. 21 A'natërápo huaranca pochin quëmapi'sa' coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatopi anta'.

I' aipi i'narinso'

(Marcos 6.45-52; Juan 6.16-21)

22 Ina quëran ca'tano'sanënpita sha'huitërin. “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Nani piyapi'sa' nontohuato, canta' pa'sarahuë,” itohuachina, pa'pi huachi. Ina quëran piyapi'sa' nontërin. 23 Nani nontohuachina, panënuë inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Inaquë Yosë nontaso', tashitërin. 24 Ca'tano'sanënpitaso nipirinhuë', sono' huancana' tashitopi. Ya'ipi tashi' maitopirinahuë', panca ihuan nacapiatona', co nanitopihuë' chiniquën paacaiso'. Poti opoto opototarin. 25 Co tahuëriyatërasohuë', Quisososo huë'sapirinhuë', co nitotopihuë'. I' aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti ya'cariarin. 26 Ca'tano'sanënpitari quënanpirinahuë'. I' aipi i'narinso' ni'sahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan” ta'tona', “ëë” topi. Chiniquën pa'yanpirinahuë', 27 a'naroáchin Quisosori nontërin.

—¿Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancosohuë'! Chiniquën cancantoco', itërin.

²⁸ Ina natanahuaton, Pitrori itërin:

—Quëma Siniro ni'quëhuarë', sha'huitoco pa'i. Canta' i' pa'tato nacapi'inquën, itërin.

²⁹ —Noyapa', huëquë', itohuachina, Pitro poti quëran nohuaraitahuaton, ii' aipi huanirin. Quisoóchin yonquiaton, amasha huancanaimiachin noya pa'sapirihuë'. ³⁰ Ihuani chiniquën aco'sacaitërinso ni'sahuaton, të'huatërin. Napohuachina acopoi' pa'sapirihuë':

—¡Catahuaco Siniro! itërin.

³¹ A'naroáchin Quisori maimirarin. Oshirahuaton, ahuaniiintarin:

—Co ya'ipi cancanën quëran natërancohuë' ni'ton, acopoi' pa'sapiranhuë'. ¿Onpoatonta' co noya natërancohuë'? itërin.

³² Ina quëran potiquë quësahuaton, ichiya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin ihuan sanorin. ³³ Napohuachina, na'con yonquipi.

—Quëmaso' Siniro tëhuënhachin Yosë hui'ninquën, ta'tona' chinotopi.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'

(Marcos 6.53-56)

³⁴ Ina quëran aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. ³⁵ Ya'huëhuano'sari nohuitahuatona', nanan a'papi. “Quisoso nani canquirin,” topachinara, na'a cania'piro'sa' quëpi anoyatacaso marë'. Nisha nisha parti quëran huë'pi. ³⁶ “Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina,” itopi. “Ínta nipachin së'huaina,” topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi.

15

Shimashonënapita napopiso'

(Marcos 7.1-13)

¹ Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'.

² —¿Onpoatonta' ca'tano'sanënpita co quiya pochin nipihuë'? Iráca shimashonënpoa' inachintopiso' a'chintërinënpoa'. “Co'huara coshachatërasëmahuë', i'shaquë pi'pian niopoimiratoco' ama oshahuanacaso marëhuë',” topi iráca. Quëmaso nipirihuë' co ina pochin nicacaso' a'chintëranhuë', itopi.

³ Napotohuachinara, Quisosori itërin:

—¿Onpoatonta' canpitanta' shimashonënpoa' inachintërinso' natëtoma', co Yosë pënëntërinso' natëramahuë'? ⁴ Quiricanën quëran pënëninpoa'. “Tatama', mamama', inapita noya nicatoma natëco'” ténin. Naporahuaton, “Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tēpaco',” ténin Yosë iráca. ⁵ Canpitaso nipirihuë' nisha a'chinama'. “Ma'sha ya'huëtërinco'so' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë',” topatëra, co tatanpo' quëtacaso' ya'huërinhuë', toconama'. Napoaton tatama' ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quëtëramahuë'.

⁶ “Co quëtacaso' ya'huërinhuë',” toconama'. Ina pochin a'chinatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. ⁷ “Yosë imarai,” topiramahuë', co imaramahuë'. ¡Canpitaso' nonpintënuquëma! Iráca Isaiasë ninshiaton, no'tëquën ninorinquëma'.

⁸ Yosë naporin: “Isopita piyapi'sa' nanamëna quëran noya nontopirina-cohuë',

co cancanëna quëran imarinacohuë'. Co ca pochin cancantopihuë'.

⁹ Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinahuë',

inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco," tënin Yosë.
 Iráca Isaiasë ninshitaton naporin, itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'
 (Marcos 7.14-23)

¹⁰ Ina quëran piyapi'sa' përasahuaton, a'chintërin.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'. ¹¹ Coshatëresö marë' co oshahuanëhuë'. Cancanënpoa quëran yonquirëso marë' oshahuanëhuaso'. Tëhuënychachin co noyahuë' nonpatëra, oshahuanë', itërin.

¹² Ina quëran ca'tano'sanënpitari sha'huitiirin.

—Achín Maistro pënënancoi ni'ton, parisioro'sa' no'huirinënquën, itopi.

¹³⁻¹⁴ —Ama ina marë' pa'yancosohuë'. Oshaquëran Yosëri ana'ntarin. Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, co pacatëro' pa'ararëhuë'. Ocoirahuatë' të'yatëre'. Inapochachin co nanamën imapisopitahuë' Yosëri a'poarin. Inapitaso' somaraya pochin cancantopi. Somarayaso' co nanitërinhuë' a'na somaraya noya quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë', itërin Quisosori.

¹⁵ —Achín Maistro a'chintërancoiso', a'chintaantacoí quiyanta' no'tëquën nitochii, itërin Pitrori.

¹⁶ —¿Co canpita tëranta' yonquiyatëramahuë' tí? Inta nipachin, a'chinchinquëma'. ¹⁷ Nani ma'sha ca'nëhuaso marë', co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co cosharo' cancänënpoaquë ya'coninhuë'. Chí'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquitantërhua'. ¿Co ina nitotëramahuë' tí? ¹⁸ Napoaponahuë', cancänëma quëran co noyahuë' yonquihuatomara, co noyahuë' nonama'. Ina marë' oshahuanama'. ¹⁹ Co noyahuë' yonquihuatomara, tëpatërama', nitëhuananpitërama', monshihuanacasoa'achin yonquirama', ihuatërama', nonpintërama', pinotërama'. ²⁰ Ina pochin cancantohuatamara, oshahuanamaso'. Co i'shaquë niopimiratarihuarahuënta', coshatohuatëhuara, co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Cancänënpoa quëran nóya yonquicaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuanterin, itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'
 (Marcos 7.24-30)

²¹ Ina quëran Cotia parti quëran pipirahuaton, Tiro, Siton, inapita parti pa'nin. ²² Naporo' a'na Canaan sanapi inaquë ya'huërinsoari huëcapairahuaton, chiniquën itapon:

—¿Nosoroco, Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, Yosë chachin acorinquën piyapi'sa' catahuamaso marë' ténahuë. Hua'huahuë parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiniquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuë', itërin.

²³ Quisososo' co a'panitaponahuë' pa'sapirinhuë', sanapiriso' imaraton:

—Nosoroco Sinioro, itërarin. Ina ni'sahuatona', ca'tano'sanënpitari pi'pian no'huipi.

—Iso sanapi a'paquë' pa'in. Imaquitonpoa', pinatano' níriarin, itopi.

²⁴ Napotohuachinara, sanapi itërin:

—Quëmaso' imoya nisha piyapinquën. Israiro'sa' catahua'huaso marë' Yosë a'parinco. Inahuaso Yosë piyapinënpita nipirinuë', ohuica chihuërinso pochin nipi ni'ton, catahuarahué, itërin.

²⁵ Sanapiso nipirinhuë', isonquirahuaton moshaquirin.

—Nisha sanapico nipirahuë', canta' Sinioro catahuaco, topirahuë', itërin.

26 —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osërëtahuatë' ni'nira a'carëhuë', itërin Quisosori.

27 —Naporin mini Sinioro. Napoaponahuë', pi'pian tëranta' cosharo' atato-huachina, ni'nira'huayari capitërin ni'ton, quiyanta' catahuacoï, topirahuë', tënin.

28 —¡Ma noya imoya natëranco! Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëranco ni'ton, hua'huan anoyachinquën, itërin. Napotihuachina, a'naroáchin hua'huin noyatërin huachi.

Nisha nisha cania'piro'sa' anoyatërinso'

29 Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, a'na panënuquë pan-tarin. Inaquë huënsëconin. 30 Napohuachina, notohuaro' piyapi'sa' huë'pi. Nisha nisha caniori maninsopita quësapi. A'naquën sonpacha, a'naquën somaraya. Apiaro'sa', në'huëyaro'sa', inapita quësahuatona', Quisoso pirayan acoipi. Inaquë acoihuachinara, ya'ipimiachin anoyatërin. 31 Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'yatopi. "Ni'co'. Në'huëyaro'sa' nonsapi. Apiaro'sa' nani noyatopi. Sonpacharo'sa' noya iratopi. Somarayaro'santa' noya quënantopi. ¡Ma noyacha Yosëso paya! ¡Ma noyacha ni'ton, piyapinënpitanpoa catahuarinpoa paya!" topi.

Cosharo' ana'atantarinso'
(Marcos 8.1-10)

32 Ina quëran ca'tano'sanënpita përasahuaton, itapon:

—Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri pochin natanarinaco ni'ton, co huachi manta' cosharo' ya'huëtöpihuë' capacaiso'. Co topinan yaa'parahuë', tanari canahuachina', itërin.

33 —Pa'pi notohuaro' piyapi'sa' yamorapi. ¿Intohuacha cosharo' macatë' isonapo' piyapi a'carë nicaya? Co pëi' isëquë ya'huërinhuë', itopi.

34 —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina, —Canchiséichin pan, caraíchin sami, inaíchin ya'huëtërincoï, itopi.

35 Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso marë'. Sha'huitohuachinara, huënsëpi. 36 Nani huënsëhuachinara, canchisé pan, sami, inapita masahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquën Tata," itërin. Ina quëran sé'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi quëtëra'piapi. 37 Nani quëtöhuachinara, ya'ipiya natëaquë huarë' coshatopi. Ina quëran pë'sotopiso' masahuatona', canshisë i'më' mëntatopi. 38 Catapini huaranca quëmapi'sa pochin coshatopi. Sanapi'santa' hua'huinarë chachin coshatopi. 39 Ina quëran piyapi'sa' nontahuaton, potiquë ya'conin. Aquëtëran pëntonahuaton, Macatan parti canconin.

16

Quisoso sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'
(Marcos 8.11-13; Lucas 12.54-56)

1 Ina quëran parisioro'sa', satorio'sa' inapita Quisoso nontacaiso marë' huë'pi. Nonpintatona', nontopi atëhuëcaiso marë'. "Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nicacaso nininso' niquë'. Quiyanta' ina nicatoi, natëiinquën," itiipi.

2 "¿Onpoatomata' iyaro'sa' co no'tëquën yonquiramahuë'? Ni'co'. O'nan nitoninorama'. I'huananuanquë noyapihuayanchin nipachina, 'Tashiraya noyahuantapon,' tënama'. 3 Tashiramiachin chistro yarotuhuchinaso', 'Ipora tahuëri o'nanapon nimara,' tënama'. Ina nitotapomarahuë', ¿onpoatomata' ipora chachin naporahuësopita co yonquiramahuë'? 4 Ipora ya'huëramasopita co noyahuë' cancantërama'. Nitëhuananpitopisopita pochin

cancantatoma', co pi'pisha tēranta' Yosē yanatēramahuē'. 'Sacai' nicacaso nininso' niquē' natēiinquēn, itopiramacohuē', co Yosē nohuantērinhuē' ina pochin nica'huaso'. Isoichin anitotaringuēma'. A'na tahuēri canpita nitotacamaso marē', Conasē pochin nisarahuē' itērin. Ina quēran patērin huachi.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

(Marcos 8.14-21)

⁵ Ca'tano'sanēnpita sono aquētēran pēntonpirinahuē', naniantopi pan quēpacaiso'. ⁶ Ina quēran Quisosori itērin:

—Parisioro'sa', satsioro'sa' inapita, pan ahuēpocatērinso' pochin ya'huētopi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocosohuē', itērin.

⁷ Natanahuatona', ca'tano'sanēnpita capini ninontopi.

—¿Onpoatonta' naporin? tēnin a'naso'.

—Ahuēn. Capa pan. Co quēnēhuahuē' ni'ton, napotērinpoa' nimara, tēnin a'nanta'.

⁸ Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itērin:

—¿Onpoatonta' "capa pan," toconama? Tēhuēnchachin co noya natēyatēramacohuē'.

⁹ A'chintāpiranquēmahuē', ¿ipora huanta' co yonquiramahuē' ti? Yonquico' iyaro'sa'. I'hua chachin a'natērāpo painchin nipirinhuē' a'natērāpo huaranca piyapi ananitērahuē. ¿Ina naniantērama' ti? Naporo' pē'sotopiso' shonca cato' i'mē' mēntatērama'. ¹⁰ Ina quēran canchisē painchin nipirinhuē', catapini huaranca quēmapi'sa' ananitērahuē. Naporo' canchisē i'mē' pē'sotopiso' manama'. ¹¹ ¿Onpoatomata' co yonquiramahuē'? "Pan ahuēpocatērinso pochin ya'huētopiso' ama nohuantocosohuē'," itohuatēnquēmara, co cosharo' yonquiato naporahuē', itērin.

¹² Naporo huarē' yonquipi huachi: "Co pan chachin yonquiaton, naporinhuē'. Parisioro'sa', satsioro'sa' inapita a'chinpiso' yonquiaton, pēnēninpoa'. Pi'pisha pan ahuēpocatērinso' sē'yonpachinara, a'naroáchin sé'cotērin. Inapochachin inapitanta' co no'tēquēn a'chintonaraihuē', piyapi'sa' anishacancantopi, tapon napotērinpoa'," topi.

Pitro natētērinso'

(Marcos 8.27-30; Lucas 9.18-21)

¹³ Ina quēran Sisaria Pinipo parti pa'pi. Inaquē ca'tano'sanēnpita itapon:

—Nani ma'sha nanitaparahuēso marē', ¿inpochinta' piyapi'sa' cancantērinaco? itērin.

¹⁴ —Nisha nisha cancantiarinēn: "Coansha Paotistaco' nanopiantarinso' ni'ton, naporin," topi a'naquēn. "Co inahuē'. Iniasēco' nanopiantamara," topi a'naquēnta'. "Pēnēntona'pi iráca chiminpirinhuē', nanopiantarinso' nimara, tomantatona', Irimiasē nimara," topi a'napitanta', itopi.

¹⁵ —¿Canpitapo'? ¿Incota tēnama'? itērin. Itohuachina, ¹⁶ Simon Pitrori itērin:

—Quēmaso' Cristo. Yosē hui'nin chachinquēn. Ina nanopiton, a'paimarinquēn, itērin.

¹⁷ —Ma noyacha iyasha Yosē catahuarinquēn ni'ton, naporan. Napaoton noya cancantēran. Co quēmaora yonquinēn quēran nitotēranhuē'. Tata Yosē chachin anitotērinquēn. Quēmaso' Conasē hui'ninquēn. Simon itopirinēnquēnhuē', ¹⁸ nasha nininēn acochinquēn. Pitro itaranquēn. Ca nohuanto, na'pitēquē noya pēipiso pochin na'a piyapi'sa' a'chintaran imainacoso marē'. A'chintohuatan, huēntonēhuēquē aya'conarahuē. Oshaquēran na'asarama huachi. Co chimirin tēranta' minsēarinquēmahuē'. ¹⁹ A'na tahuēri chiniquēn nanan quēchinquēn a'napita a'chintacamaso marē'. Yosē huēntonēnquē ya'conacaiso' a'chintaran. Ya'coana niahuiquē i'soatēreso pochin piyapi'sa' catahuanan ya'conacaiso marē'. Ina quēran ma'sona noya

nicacaiso' a'chintaran. Insosona co yanatēhuachinquēnhuē', sha'huītēquē': "Tēhuēnchachin co Yosē ya'huērin'pa' pa'saranhuē'," itēquē'. Yosērinta' inachachin sha'huitarin. A'naquēnsō nipirinhūē', noya natanpi quēran cha'ēsapi huachi. Yosērinta' noya ni'sarin. Natērinaco ni'ton, oshanēna' Yosēri inquitarin. Napoaton huēntonēnquē ya'conapi huachi, itērin.

²⁰ Ina quēran ya'ipi ca'tano'sanēnpita itapon: "Ca mini Cristoco. Yosē chachin acorinco piyapi'sa' nicha'ēca'huaso marē'. Ina nitotapomarahuē', ama iporasō' a'napita sha'huītocosohuē'," itērin.

Chiminacaso' ninorinso'

(*Marcos 8.31-9.1; Lucas 9.22-27*)

²¹ Naporo quēran huarē' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanēnpita sha'huītērin:

—Quirosarinquē pa'pato, na'con parisita'huaso' ya'huērin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi quē'yaarinacohuē'. Tēpaarinaco. Chiminaporahuē', cara tahuēri quēran Yosē ananpitaantarino, itērin. ²² Ina natanahuaton, a'naroáchin Pitrori amasha quēparahuaton, chiníquēn pēnēnin:

—¡Ama Siniro napoquēsohuē'! Ama Yosē nohuanchinsohuē', itopirinhūē',

²³ Quisosori tahuērētahuaton, itērin.

—¡Ta'tēquē' iyasha! Sopai nohuanton, napotēranco. ¿Yaanishacancantēranco ti? Co Yosē pochin yonquiranhūē'. Piyapinquēn ni'ton, quēmaora nohuantēransoachin yonquiran, itērin Quisosori.

²⁴ Ina quēran ya'ipi ca'tano'sanēnpita itērin:

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantēramaso' naniantatoma', Yosē nohuantērin soráchin imaco'. Coroséquē chiníquēn parisitēre'. Canpitata' parisitapomarahuē', imamiatoco. ²⁵ Noya nanpicamasoáchin yonquihuata'ama', topinan quēran nanpiarama'. A'na tahuēri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhūē', casáchin yonquihuata'ama', parisitapomarahuē' co topinan quēran nanpiaramahuē'. Yosē'pa' nanpimiatarama'.

²⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquē ya'huērin sopita canapiramahuē', co hua'yanēma' cha'ēpachinhūē' topinan quēran nisarin. ¡Onponta' pahuērētapiramahuē', co huachi hua'yanēma' nanitarinhūē' cha'ēcaso'! ²⁷ Yosē quēran quēmapico ni'to, a'na tahuēri o'mantararahuē'. Tatahuē huēnaratērinso pochin canta' huēnaratarahuē'. Anquēnirō'sapitarē' co o'mantararahuē'. Naporo' coisē pochin no'tēquēn sha'huitarahuē huachi. Noya nipachina', noya acoarahuē'. Co noyahuē' nipachina', ana'ntarahuē huachi. ²⁸ Tēhuēnchachin isoro'pa' hua'anēntapo. A'naquēma' co'huara chimiyantērasēnquēmahuē', hua'anēntarahuēso' ni'sarama', itērin.

17

Nisha pochin ya'norinso'

(*Marcos 9.2-13; Lucas 9.28-36*)

¹ Saota tahuēri quēran Quisoso pa'nin motopi'pa'. Pitro, Santiaco, Coansa, inapitaráchin quēparin. ² Inapitari nicasoi', nisha pochin ya'norin. Ya'ipi ya'pirin pi'i pochin a'pinin. A'morinso' huēnaráchin huēnaráchin ninin.

³ A'nanaya Moisésē, Iniasē, inapita quēnanpi. Iráca ayapirinhūē', Yosē nohuanton, ya'noantatona'. Quisosorē' ninontapi. ⁴ Ina ni'sahuaton, Pitrori itērin:

—¡Ma noya Siniro isēquē huē'nēhua'! Nohuantohuaton, cara imēnamēa'huaya nii, a'nara' quēma marē', a'nanta' Moisésē marē', a'nanta' Iniasē marē', topirahuē', itērin.

⁵ Nonaquëya', chitorori imotërin. Huënaráchin huënaráchin ninin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërin: "Isoso' ca hui'nahuë, na'con nosoro- rahuëso'. Nöya ni'nahuë. Ina noya natanco'," itërin.

⁶ Ina natanahuatona', chiniquën pa'yanpi. Isonahuatona', nipa'copirayatopi. Monshaópirinahuë', ⁷ Quisosori së'huaquirahuaton: —Ama huachi iyaro'sa' pa'yancosohuë'. Huaniantaco', itërin.

⁸ Napotohuachina në'pëtipirinahuë', Quisosoráchin quënanpi.

⁹ Ina quëran motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin: —Achín ni'namaso', ama insonta' sha'huitocosohuë'. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri nantantarahuë. Naporo huarë' a'napita sha'huitoco', itërin.

¹⁰ —Pi'pian Sinioro yanatanainquën. Maistro'sa' Yosë quiricanën a'chinpachinara, napopi: "Co'huara Cristo o'mayatërasohuë', Iniasë'ton huëntarin," topi. ¿Onpoatonta' napopi? itërin ca'taninsopitari.

¹¹ —No'tëquën napopi. "Noya ayonquiantacaso marë' huëntapon," ténin pënëntona'pi ninoton. ¹² Carimaso nipirinhue' sha'huitaranquëma'. Nani mini huëntapirinhue', co nohuitopihue'. Co yanatëtonaraihuë', inahuara yonquinëna quëran no'huipi. Canta' Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inapochachin aparisitarinaco, itërin Quisosori.

¹³ Napotohuachina, ca'tano'sanënpita yonquipi huachi: "Tëhuënychachin i'hua Coansa Paotista pënëntërin. Iniasë pënëntërinso pochachin pënëntopirinhue', co yanatëpihuë'," topi yonquiatona'.

Hua'huasha hua'yantërinso'
(*Marcos 9.14-29; Lucas 9.37-43*)

¹⁴ Nani nohuaraimantahuachinara, na'a piyapi'sa' quënanquimarin. A'na quëmapiso' huë'sahuaton, isonquirin.

¹⁵ —Hui'nahuë Sinioro nosorotoco. Chiniquën parisitarin. Sopai nohuan- ton, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Pacoro pacorotarín. A'na tahuëri pënuë anotërin. A'na tahuëri i'quë nitë'yaitërin. Naporárin.

¹⁶ Ca'tano'sanënpita sha'huitato: "Sopai inquitoco'," itopirahuë', co nanitopi- huë', itërin.

¹⁷ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natëtochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranguëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? itahuaton, —Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

¹⁸ Quëntahuachina, Quisosori sopai nontërin. "Iso hua'huasha tanan- pitëquë'. Pipimiatëquë huachi," itohuachina, a'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi.

¹⁹ Ina quëran inaora ya'huaso', ca'tano'sanënpitari natanquirin.

—¿Onpoatonta' Sinioro co quiyariso' nanitëraihuë' inquitahuaiso'? itopi.

²⁰ —Co ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëramacohuë' ni'ton, co nanitëramahuë'. Natëramaco naporini, catahuaitënuëmahuë'. Yosëso' ya'ipiya nanitaparin. Pi'pian tëranta' ina natëtoma', nontohuatama', catahuarinquëma'. Nani ma'sha nanitaparama'. "Yosë nohuanton, iso motopi ya'huinca'in," tënama' naporini, ina nohuanton, ya'huincaitonhuë'. Inapochachin ya'ipi cancanëma quëran natëramaco naporini, sacai' nininso' catahuaitënuëmahuë'. [²¹ Isanpi sopaiso nipirinhue' sacai' inquitacaso'. Ayono nicatë chiniquën Yosë nontaquë huarë', inquitëre', itërin.]

Chiminacaso' ninoantarinso'
(*Marcos 9.30-32; Lucas 9.43-45*)

22 Cariria parti papona pochin, Quisosori ca'tano'sanēnpita sha'huitaantarín:

—Yosē quēran quēmapico nipirahuē', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinaco, masarinaco. 23 Mapachinaco, tēpaarinaco. Chiminaporahuē', cara tahuēri quēran Yosē ananpitaantarínco huachi, itērin. Natanahuatona', pa'pi, sētopi.

Coriqui Yosē pēinēn marē' quētōpiso'

24 Capinaomoquē canconpachinara, a'naquēn Yosē pēinēn marē' coriqui ma'patona'piro'sa' huē'pi. Huēcatona', Pitro itīpi:

—Yosē chinotōpiso pēi' tapacaso marē' ya'ipinpoa' pi'pian coriqui quētacaso' ya'huērin. ¿Quēma maīstronēnso' co pahuērētērinhuē' ti? itōpi.

25 —Pahuērētērin mini, itērin Pitrori.

Ina quēran pēiquē ya'conpachina, inaquē Quisoso quēnanconin. Co'huara sha'huichátērasohuē', inari ninoton, itērin:

—Pi'pian iyasha natainquēn. Copirnoros'a' coriqui nohuantohuachinara, ¿inpitata' ma'parin? ¿Quēmopinēnpita quēran huarē' ma'parin to? itērin.

26 —Co quēmopinēnpitaso' ma'parinhuē'. Nisharo'sarāchin ma'parin, itērin Pitrori.

—No'tēquēn naporan. Napoaton co hui'ninpitarišo' quētacaso' ya'huērinhuē'. Inapochachin Yosē pēinēnquē nicacaso' ya'huērin. Co caso' quēta'huasohuē' nipirahuē', 27 ama no'huitacaiso marēhuē' carinta' quēchi. Sono' yonsanquē pa'sahuaton, yo'natēquē'. Ya'nan ohuararanso' sami nanamēnquē ni'quē'. Inaquē coriqui quēnanaran. Masahuaton, quētōnquē'. Catoēnpo marē' naniarin, itērin. Pitro pa'sahuaton, Quisoso ninorinso chachin quēnanconin huachi.

18

Chini chiniquēn nanantērinso'

(Marcos 9.33-37; Lucas 9.46-48)

1 Ina quēran ya'ipi ca'tano'sanēnpitari paahuarahuatona', Quisoso natanpi. —A'na tahuēri Yosē isoro'paquē hua'anēntohuachin, ¿insota' chini chiniquēn nanantarin? itōpi.

2 Ina natanahuaton, a'na hua'huasha pērasahuaton, huancánachin ahuainirin.

3 —Natanco iyaro'sa' pi'pian a'chinchinquēma'. Co no'tēquēn yonquiyátēramahuē'. Hua'huasharo'sa' yonquico'. Co chiniquēn nanan nohuantōpihuē'. Co a'napita nōcanpihuē'. Co inapita pochin cancantohuatamahuē', co onporonta' Yosē hua'anēntērinquē ya'conaramahuē'. 4 Hua'an pochin cancantacamaso' naniantatoma', hua'huasha pochin sano cancantoco'. Ina quēran Yosē noya noya ni'sarinquēma huachi. 5 Imaramaco ni'ton, ya'ipiya nicatahuacaso' ya'huērin. Hua'huaro'santa' nosorohuatama', canta' nosoroaramaco. Ya'ipi hua'huaro'sa pochin cancantōpisōpitanta', noya ni'co'.

Anishacancantērinso'

(Marcos 9.42-48; Lucas 17.1-2)

6 “Hua'huasha natērinco'so' anishacancantohuatama', Yosē chiniquēn ana'ntarinquēma'. Anaquēonta' imasapirinacohuē', co chiniquēn cancanchatērapihuē'. Inapitanta' anishacancantohuatama', ana'ntarinquēma'. Co'huara inapita anishacancantōpōmahuē', marēquē chimūitērama' naporini, noya noya niitōmahuē'. Pancara'piquē a'sonconotahuatēnēnquēma', tē'yaitērinēnquēma' naporini, co aquētē'

oshahuaintomahuè'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuè'.
 7 Isoro'paquè sacai' Yosè imacaso'. Nisha nisha ya'huèrin piyapi'sa'
 anishacancantacaiso'. Ina marè' oshahuanpi. Anishacancantona'piso
 nipirinhue', na'con na'con oshahuanin. Yosèri chiniquèn ana'ntarin ni'ton,
 jma'huantacha nisarín paya!

8 Napoaton imirama quèran, nantèma quèranhuè nipon co noyahuè' ni-
 patama', oshahuanama'. Ninishitèimiratèrama', ninishitèrantètèrama', ni-
 napotèrama naporini, noya noya niitomahuè'. Tantoimira, tantorancha
 nipomarahuè', Yosè'pa' paatoma', co parisitopiquè pa'itomahuè'. Imi-
 rama', nantèma', inapita nishitètèramaso pochín cancantatoma', ya'ipi
 aoshahuaninquèmaso' a'poco'. 9 Ya'pirama quèran quènanamaso marè'
 co noyahuè' yonquihuataama', pa'pi co noyahuè' nisarama'. Ya'pirama'
 ocoirama' naporini, noya noya niitomahuè'. Somaraya nipomarahuè', co
 parisitopiquè pa'itomahuè'. Cato quèran chachin noya ni'tapomarahuè'
 parisitopiquè tè'yatohuachinènuèma', pa'pi co noyahuè' nisarama', itèrin.

Ohuica chihuèrinso pochín nininso'
(Lucas 15.3-7)

10 Ina quèran Quisosori itaantarín: "Ama a'na hua'huasha tèranta' no-
 cancosohuè'. Inahuanta' Yosèri nosororin. Nani anquèniro'sa' sha'huitèrin
 a'naya a'naya a'paicaiso marè'. Tata Yosè'pa' ya'huatona', Yosè nontapi. [
 11 Na'a piyapi'sa' co noyahuè' cancantatona', chihuèpiso pochín nipi. Yosè
 quèran quèmapico ni'to, o'marahuè inapita nicha'èca'huaso marè'.]

12 Ni'co'. A'na quèmapi pasa ohuicaro'sa' pè'tahuarin. Ya'ipiya
 nosororin. Pastoquè coshatacaiso marè' quèparinquè a'naya tèranta'
 chihuèhuachina, yonipon pa'nin. A'napitaso' inaquèranchin patahuaton,
 hua'qui' yonisarín. 13 Quènanahuaton, pa'yatarin. Ison shonca iscon
 ohuicanènpita co chihuèpirinhue', co inapitaráchin yonquirinhue'. A'naichin
 chihuèrinso' quènanahuaton, na'con na'con pa'yatèrin. 14 Inapochachin Tata
 inápaquè ya'huèrinso' nosororinquèma'. Hua'huaro'santa' nosororin. Co
 nohuanterinhue' a'naya tèranta' parisitopiquè paacaiso'," tènin.

Nanan anoyatacaso' ya'huèrinso'
(Lucas 17.3)

15 Ina quèran Quisosori pènèantarín. "Imapatamaco, iyaparima pochín
 ninicamaso' ya'huèrin. A'naquèn ma'sha onpotohuachinquèn, quèmaora
 paaton, nanan anoyatèquè'. Ina quèran oshaquèran pènènuè' noya
 yonquianta'in. Noya natèhuachinquèn, oshanèn marè' tèhuèenchachin
 sètohuachin, noya cantantaantarín. Iyaparima pochín ninosoroantarama
 huachi. 16 Nipirinhue', co yanatèhuachinquènhue', a'na ya'pihuè nipon,
 catohue' nipon pènènanso natanacaiso marè' quèparahuaton, nontoantaquè'.
 Iyaro'sa' quèparansopitanta' noya nataina' ama pi'pian tèranta' nonpinacaso
 marèhuè'. Inapitarinta' pènèina'. 17 Co inapita tèranta' yanatèantahuachinhue',
 ya'ipi imaramasopita niyontonpachina', ya'ipiya sha'huitèquè' inahuarinta'
 nanan anoyachina'. Inapitarinta' pènèantapirinhue', co inapita tèranta'
 yanatantahuachinhue', ama huachi iyama pochín ni'cosohue'. Co imarinso
 pochinhue' nipon, Noma copirno marè' coriqui ma'patona'pi pochín nipon
 ni'co huachi.

18 Oshahuanacaso' co yananiantohuachinhue', sha'huitèquè':
 'Tèhuèenchachin iyasha oshahuanan. Co naniantèranhuè' ni'ton, co Yosè
 inquitaringuènhue', itèquè'. Yosèrinta' inachachin napotapon. Nipirinhue',
 oshanèn marè' sètaton Yosè yonquiantahuachin, noyatapon. 'Oshanèn
 iyasha Yosè inquitaringuèn, itèquè'. Yosèrinta' oshanèn inquitaton, noya
 ni'sarin huachi.

19 Catoyanquēma tēranta' napopianachin yonquiatoma Yosē nontohu-atama', Yosē natanatēnquēma', catahuaringuēma'. 20 Chinotamacoso marē' niyontonpatama', canpitaro'co ya'huarahuē. Carayanquēma tēranta' niyontonpatama', canta' inaquē ya'huērarahuē," tēnin Quisoso.

21 Ina quēran Pitrori itērin:

—A'na iyahuē Siniro ma'sha onpotohuachinco, nanan anoyachi, tēnahuē. Nipirinhūē', naquēranchin naquēranchin ma'sha onpotohuachinco, ¿onpo onporota' nanan anoyachi? ¿Canchiséro' pochin nimara ti? itērin.

22—Co canchiséroichin nanan anoyatacaso' ya'huērinhuē'. Canchisē shonca canchiséro'* anoyatoco', itērin Quisosori.

Co nanan anoyatona'pihuē'

23 Ina quēran itaantarin:

“Yosē hua'anētērinso' a'chinchinquēma', natanco'. A'na hua'an naporinso pochin ninin. Na'a piyapinēnpitari nihuirin ni'ton, a'naya a'naya amatērin natanacaso marē'. 24 Napohuachina, a'nara' quēntapi na'a huaranca ni-huirinso'. Co apira pahuērētochináchinhuē' nihuitērin. 25 'Hua'huayátērahuē nihuirinco ni'ton, co onporonta' nanitarinhūē' pahuērēincoso', ta'ton, inpriatonēn itapon: 'Iso quēmapi co nanitērinhuē' pahuērēincoso'. Chiminaquē huarēnta' sacatopirinhūē', co onporonta' pahuērarincohuē'. Napoaton ya'ipi ma'shanēnpita matonquē'. Ina quēran inaora chachionta' pa'anquē'. Sa'in, hui'ninpitare' chachin pa'anquē' pi'pian tēranta' cana'i, itērin hua'ani. 26 Ina natanahuaton, nihuitona'pi chiniquēn pa'yanin. Isonahuaton, nohuantaso' mosharin. 'Nosoroco siniro oshaquēran ya'ipiya pahuērē'inquēn. Ama pa'ancoisohuē', itērin. 27 Napotohuachina, hua'ani nosororin. Nosoroaton, ya'ipi nihuirinso' ayataton noya a'parin huachi.

28 Nihuitona'piso nipirinhūē' pipirahuaton, a'na iin pi'pian nihuirinso' quēnanconin. Pasa tahuēri sacatohuachina canarinsoichin nihuirinhūē', maconorahuaton, chiniquēn no'huirin. 'Ya'ipi nihuirancoso' apiramiáchin pahuērēco huachi, itērin. 29 Ina quēmapinta' isonahuaton, na'con mosharin. 'Nosoroco iyasha oshaquēran ya'ipi pahuērēaranquēn, itopirinhūē', 30 co pi'pian tēranta' nosororinhūē'. Tashinan pēiquē apo'motērin. 'Pahuērētaquē huarē' pipiin, itērin. 31 Hua'an piyapinēnpitaso' ina ni'sahuatona', no'huitori. 'Ma'huantacha ninin paya! Co pi'pian tēranta' nosororinhūē', ta'tona', hua'anēna ya'ipiya sha'huitonpi. 32 Ina natanahuaton, nihuitona'pi amataantarin. 'Quēmaso' pa'pi co noyahuē' cancantēran! “Nosoroco,” itēranco ni'ton, hua'huayátērahuē nihuirancohuē', ya'ipiya topinan ayatēranquēn. 33 Carinquēn nosororancuēn pochachin a'na iyasha nosorocamaso nipirinhūē', ¿co pi'pian tēranta' nosororanhūē' ti? itērin. 34 Ina quēran chiniquēn no'huiton, sontaro'sa' amatahuaton, tashinan pēiquē apo'motērin anta'. 'Pahuērēinco huarē' chiniquēn aparisitēquē', itērin,” tēnin.

35 Ina quēran itaantapon:

—Inapochachin Tata Yosē na'con nosoroatēnquēma', ya'ipi oshanēma' yainquitopirinhūē'mahuē', co canpita capini nanan anoyatohuatamahūē', co oshanēma' inquitaringuēmahūē'. Chiniquēn parisitarama'. Ya'ipi cancanēma quēran huarē' nanan anoyatacaso' ya'huērin, itērin Quisosori.

* 18:22 Canchisē shonca canchiséro' topachina: Onponta nanan anoyatacaso' ya'huērin, tapon napotērin.

19

*Sa'ahuano'sa' pënëninso'**(Marcos 10.1-12; Lucas 16.18)*

¹ Nani a'chinahuaton, Cariria quëran pipirin. Cortanii' aquëtëran paaton, Cotia parti cancoantarín huachi. ² Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Inaquë na'a cania'piro'sa' anoyatërin.

³ Ina quëran a'naquën parisioro'santa' huë'pi. Nonpintatona', atëhuëcaiso marë' nontipi:

—¿Noya ipora sa'ango' të'yatacaso' ti? itipi.

⁴ —¿Ma'ta' Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'? Iráca ya'nan piyapi nipon, catoíchin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin.

⁵ “Napoaton quëmapi sa'apachina, pa'pin, a'shín, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhuë', a'naíchin pochín Yosëri ni'nin,” ténin. ⁶ Catoya'pi nipirinhuë', a'naíchin pochín ni'nin. Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' të'yatacaso' ya'huërinhuë', ténahuë, itërin Quisosori.

⁷ —¿Onpoatonta' nipachín, iráca Moisésëso' pënëninpoa' sa'ango' të'yatacaso'? “Sa'ango' yatë'yatohuatëra, coisëquë aninshitahuatë', të'yatëre',” ténin, itopi parisioro'sari.

⁸ —Co të'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, napotërinquëma'. “Coisëquë ninshitaquë huarë' të'yatëre',” itopirínquëmahuë', ya'nan nipon quëran huarë' co Yosë nohuantërinhuë' sa'ama' të'yatacaso'. ⁹ Napoaton carínquëma' pënëinquëma'. Co sa'ama' monshihuanpirinhuë', të'yatohuatama', oshahuanama'. Ina quëran a'na sanapi mapatama', co inaso' sa'amahuë'. Monshitëramaso pochín Yosëri ni'nin, itërin.

¹⁰ Ina natanahuatona', ca'tano'sanënpitari itapona':

—Ina pochín ni'quëhuarë', co noyahuë' sa'acaso' nimara, itopi.

¹¹ —A'naquën mini Yosë nohuanton co sa'apihuë'. Na'con na'conso nipirinhuë' noya sa'acaso'. ¹² A'naquën hua'huatapona quëran huarë' inachín co nanitopihuë' sa'acaiso'. A'naquëonta' a'napitari ma'sha onpotërin ni'ton, co huachi nanitopihuë'. A'naquëonta' na'con na'con Yosë marë' yasacatona', co sa'apihuë'. Ina pochín nicacamaso' nohuantohuatama', inapoco', itërin Quisosori.

*Hua'huaro'santa' nosororinso'**(Marcos 10.13-16; Lucas 18.15-17)*

¹³ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Na'a hua'huaro'sa' quëntapirinahuë', ca'tano'sanënpitari co nohuantopihuë':

—Ama napotocosohuë'. Quisoso apinama', itopi. ¹⁴ Quisososso nipirinhuë' ténin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Inapita pochín cancantohuatama', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama', itahuaton, ¹⁵ hua'huaro'sa' së'huamotorahuaton, Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'. Nani Yosë nontohuachina, pa'nin huachi.

*Ma'huan yaimarinso'**(Marcos 10.17-31; Lucas 18.18-30)*

¹⁶ Ina quëran a'na quëmapi huëcapairin.

—¿Ma'ta' Maistro caso' nii nanpimiata'huaso marè'? Sha'huitoco canta' noya nii, itèrin.

¹⁷—¿Ma'marèta' noya nininso' natananco? Yoséichin noya noyaso'. Nanpimiatamaso' nohuantohuaton, pènéntèrinso' natèquè', itèrin.

¹⁸—¿Insopitata' natèca'huaso' ya'huèrin? itèrin ma'huani.

—“Ama piyapi tèpaquèsohuè'. Nani sa'an ya'huètòhuachinquèn, ama monshihuanquèsohuè'. Ama ihuatèquèsohuè'. Ama nonpinapiquèsohuè'.”
¹⁹Tata natèquè'. Mamanta' natèquè'. Quèmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquè'.” itèrin Quisosori.

²⁰—Hua'huatapo quèran huarè' inapita natèrahuè. ¿Ma'ta' pahuantarinco nica'huaso'? itaantaran ma'huani.

²¹—Yosè pochachin cancantamaso' nohuantohuaton, ya'ipi ma'shanènpita pa'anconahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuario'sa' quètèquè'. Ina quèran imaco huachi. Co huachi ma'sharáchin yonquihuatanhuè', inápaquè canamitaran, itèrin Quisosori.

²²Ina natanahuaton, co huachi noya cancantèrinhuè'. “Hua'huayátèrahuè ma'sha ya'huètèrinco,” ta'ton, sètèrin. Sètaton, pa'nin huachi.

²³Nani pa'pachina, ca'tano'sanènpita itèrin:

—Sacai quèran ma'huano'sa' Yosè hua'anèntèrinquè ya'conapi. ²⁴Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huèratèn pi'pira'huaya naninèn ya'huètèrin. Camiyoso panca masho ni'ton, sacai' inaquè ya'conacaso'. Ma'huano'saso' ina quèran saca sacai Yosè hua'anèntèrinquè ya'conacaiso', itèrin.

²⁵Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—Napoahuarè' ¿cha'èrè'po ta'ma a'naya tèranta nica? nitopi.

²⁶Ya'ipiya notèèrahuaton, itapon:

—Co insonta' inaora nanitèrinhuè' cha'ècaso'. Yoséichin nanitèrin anoyacancantinquèmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itèrin.

²⁷—Ni'què' Maistro. Quiyaso' ya'ipi ma'shanèhuèi patahuatoí, imasarainquèn. ¿Ma'ta' ina marè' canapoi? itèrin Pitrori.

²⁸—Tèhuèinchachin iyaro'sa' canaarama'. Yosè quèran quèmapico ni'to, a'na tahuèri ya'ipiya anoyatarahuè. Naporo' noya noya ya'noato, hua'anèntacaso' shiraquè huènsèrahuè. Inaquè coisè pochín no'tèquèn sha'huitarahuè. Canpitanta' acoaranquèma' ya'ipi isairio'sa' shonca cato' huènton chachin nininso' hua'anèntacamaso marè'. Shonca catonquèma' napoarama'.

²⁹A'naquèma mini imamacoso marè' ma'shanèma' patarama'. Ina marè' Yosè acanarínquèma'. A'naquèma' pèinèma', iyaparima', oshiparima', tataparima', mamaparima', sa'ama', hui'nama', no'panèma' inapita patarama' a'chinacaso marè'. Inapohuatama', a'naichin marè' pasa aquètè canarèso pochín quètètarínquèma'. Ina quèran a'na tahuèri Yosè'pa' nanpimiatarama'. ³⁰A'naquènso ipora chiniquèn nanantopirinahuè', a'na tahuèri topinan piyapi pochín nisapi. A'naquènso nipirínhuè' ipora topinan piyapi pochín nicaponaraihuè', a'na tahuèri chiniquèn nanantapi, itèrin Quisosori.

20

Sacatoro'sa' canapiso'

¹“Natanco iyaro'sa', Yosè hua'anèntèrinso' a'chintaanta'inguèma'. A'na quèmapi ya'huèrin, pancana no'pa' hua'anèntèrinso'. Inaquè opasáchin sha'nin. Panca imin ya'huètèrin ni'ton, piyapi'sa' nohuantèrin iminèinquè asacatacaso marè'. Tashiramiachin pa'nin sacatoro'sa' yonípon. ²A'naquèn quènanconahuaton: ‘Sacatoco’, itohuachina, natanpi.

'¿Onpo marëta' asacatarancoi?' itohuachinara: 'A'napita canapiso nápo' pahuëréranquëma', itërin. 'Noyahua'. Ina nápo marë' ni'quëhuarë', sacatarai,' topachinara, iminënquë a'parin sacatacaiso marë'. ³ Ina quëran yono pi'iriahuasó', cachiquë paantarin a'na sacatoro'sa' yoniatocaso marë'. A'naquën quënancoantarin. ⁴ 'Canpitanta' iminëhuëquë sacatoco' no'tëquën pahuëré'inquëma', itohuachina: 'Noyahua'. Sacachii nipachin,' ta'tona, inahuanta' paantapi sacataponá'. ⁵ Ina quëran camotëchin naquëranchin cachiquë paantarahuaton, a'napitanta' iminënquë a'parin sacatacaiso marë'. Tëhuërénhuasó', inapotaantarin. ⁶ I'huaraya huarë' naquëranchin cachiquë paantarahuaton, quëmapi'sa' quënancoantarin. '¿Onpoatomata' topinan huaniamama'? ¿Ya'ipi tahuëri ipora co sacatëramahuë' pa?' itoonin. ⁷ 'Co sacachátëraraihuë'. Co inso tëranta' camairincoihuë' ni'toi, ninaarai,' itopi. 'Inta nipachin, canpitanta' iminëhuëquë sacatoco', itërin. A'na oraichin pi'iyá'conacaso' nisapirinhuë', pa'pi sacataponá'.

⁸ Nani tashihuachina, hua'anëni inpriatonën sha'huitërin: 'Ya'ipi sacatoro'sa' amatahuaton, pahuëréquë'. I'huaraya huarë' sacatërisopita'ton pahuëréquë', itërin. ⁹ A'na oraichin sacatopirinahuë', huë'pachinara, ya'ipi tahuëri nanirinsó' pahuërérin. ¹⁰ Tashiramiachin sacatopisopita ina ni'sahuatona', yonquiapi: 'Na'con na'con canpoaso' pahuëréarinpoa', ta'tona', huë'pirinahuë'. Ina nápo chachin pahuërérin anta'. ¹¹ Coriqui ma'pataponaraihuë', hua'anën no'huiconpi. ¹² 'Pasopitasó', a'na oraichin sacatopi. Quiyaso nipirinhuë', ya'ipi tahuëri sacatërai. Tashiramiachin quëran huarë' pi'i pi'carincoi. Hua'qui' sacatopiraihuë', napopianachin pahuërérancoi. Co no'tëquën pahuërérancoihuë', itërin a'nari. ¹³ 'Co'chi iyasha nonpintëranquëmahuë' paya. Ina nápo coriqui marë' ya'ipi tahuëri sacatarai, itëramaco ni'ton, no'tëquën pahuëréranquëma'. ¹⁴ Canaransó' masahuaton, paquë huachi. A'napitasó' co hua'qui' sacatopirinahuë', caora nohuanto, ya'ipi tahuëri nanirinsó' pahuërérahuë'. ¹⁵ Caoranquën coriqui ni'ton, onposona nohuantohuato, inanapo pahuëréta'huasó' ya'huërin. Inapita nosoroato, pahuërérahuësó' marë' ¿no'huiramaco ti?' itahuaton, a'parin huachi. ¹⁶ Tëhuërchachin a'naquënsó' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënsó' nipirinhuë' ipora piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë', itërin Quisosori.

*Chiminacaso' sha'huitantarinsó'
(Marcos 10.32-34; Lucas 18.31-34)*

¹⁷ Ina quëran Quirosarinquë paantapi. Paponá pochin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, inapitaráchin sha'huitantarin.

¹⁸ —Natanco iyaró'sa'. Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarinaco. Cotio hua'ano'sa', maistro'sa', inapita masahuatonaco: "Tëpacaso' ya'huërin," tosapí. ¹⁹ Ina toshahuatona', nisha piyapiro'sa' sha'huitapi aparisitnacaso marë'. Tëhuarahuatónaco, chiniquën huihuarinaco. Huihuítónaco, pë'shaarínaco. Ina quëran corosëquë apatanantarinaco chimina'huaso marë'. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nãnpiantarahuë huachi, itaantarin.

*Santiago, Coansha inapita nohuantopiso'
(Marcos 10.35-45)*

²⁰ Ina quëran cato' ca'tano'sanënpita huë'pi Quisoso nontacaisó marë'. Sipitio hu' nãnpita inahuasó'. A'shinë chachin huë'pi. A'shinsó' isonahuaton: Pi'pian Siniro nonchinquën, topiraihuë', itërin.

²¹ —¿Ma'ta' imoya nohuantëran? itërin Quisosori. —Hua'an ya'conpatan, hua'huahuëpita chiniquën nanan quëtëquë', topirahuë'. Quëma pirayan ahuënsëquë', a'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', itërin.

²² —Canpitaso' co ya'ipi nitochátëramahuë' ni'ton, co no'tëquën yonquiramahuë'. Máin o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë. Canpitanta' aparisitohuachinënguëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

—Ahuantarai, topi cato chachin.

²³ —Imaramaco ni'ton, canpitanta' parisitapoma mini. Napoaponahuë', co caso' nanitërahuë' chiniquën nanan quëta'huanquëmaso'. Tata Yosëichin nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pita acoarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

²⁴ Ina quëran oshaquëran a'napita ca'tano'sanënpitari natanpi. “Chini chiniquën nanantacaiso' ¿nohuantopi ti?” ta'tona', no'huipi. ²⁵ Quisososo nipirinhüë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin:

—Nisha piyapiro'sa' chiniquën nanantacaiso' pa'yatopi. Hua'ano'saso' chiniquën nanantatona', piyapinëpita no'huiana quëran camaipi.

²⁶ Canpitaso nipirinhüë' ama inapita pochin cancantocosohüë'. Yosë huëntonënuë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' nohuantërhüë'. Noya noya iyaro'sa' yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'. ²⁷ Piyapinë pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosë noya noya ni'sarinquëma'. ²⁸ Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë. Chiminarahüë na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya nininso'

(Marcos 10.46-52; Lucas 18.35-43)

²⁹ Paantarahuatona', a'na ninanoquë canconpi, Quirico itopiso'. Ina quëran pipihuachina, notohuaro' piyapi'sari imasapi. ³⁰ Cato' quëmapi'saso nipirinhüë', ira yonsanquë huënsëapi. Somaraya ni'tona', inaquë huënsërapicoriqui ma'patacaiso marë'. “Quisoso na'huërarin,” topachinara, chiniquën përapicoriqui.

—¡Nosorocoi Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosorocoi quiyanta' topiraihuë', itopi. ³¹ A'naquëni natanahuatona', no'huipi: “Ta'toco’,” itopirinahuë', aquëtë chachin chiniquën nontopi.

—¡Onpopionta' Sinioro nosorocoi quiyanta' topiraihuë'! itantapi.

³² Napotohuachinara, Quisososo chiniconahuaton:

—Sha'huitoco' huë'ina', itërin. Huë'pachinara:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpochinquëma'? itërin.

³³ —Anoyarayatocoi Sinioro quiyanta' ni'chii, itopi.

³⁴ Itohuachinara, nosoroaton, së'huarayarin. A'naroáchin noya ni'topi. Inapotohuachina, Quisososo imapi huachi.

21

Quirosarinquë canconinso'

(Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹ Nani Quirosarinquë ya'caritahuatona', Oriposë panënuë canconpi. Ina ya'cariya a'na ninano' ya'huërin, Pitipaqui itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanënpita sha'huitërin:

² —Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natimarinquë canconpatama', mora hua'huinë chachin a'sonpinan quënanconarama'. Hua'huinso', hui'napishin.

Cato chachin i'quiritahuatoma', quëshico. ³ “¿Onpotaomata' i'quiritaramaso?” itohuachinênquëma', “Siniorori nohuantërin. Apira isëquë acoquiantarai,” itoco'. “Quëpaquë' nipachin,” itohuachinênquëma', quëshico, itërin.

⁴⁻⁵ Iráca Yosë nohuanton pënëntona' piri ninshuiton tapon:

“Quirosarinquë ya'huëpisopita sha'huítëquë':

'Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' huë'sarin catahuainquëmaso marë', Yosë a'patimarinquëmaso'.

Chiniquën nanantaponahuë', topinan piyapi pochin cancantaton, mora hui'napishin aipi huënsëriarin, itëquë',” tënin.

Iráca ninorinso chachin Quisoso mora aipi paacasos yonquirin.

⁶ Ca'tano'sanënpitaso pa'sahuatona', Quisosori camairinso chachin nipi. ⁷ I'quiritahuatona', cato chachin quëntapi. Mora aipi a'mopiso' huëtohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ⁸ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtöpi. A'naquëonta' panpë mono pochin nininso' masahuatona', no'paquë huëtöpi. Inaquë Quisoso pa'sarin huachi. ⁹ A'naquën quëchitërapí. A'naquëonta' imasapi. Papona pochin chiniquën nonsapi:

—¡Nichá'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntarincoi! itopi.

¹⁰ Quirosarinquë canconpachina, ya'huëhuano'sa' pa'yanatona', noncaroapi.

—¿Ma piyapita' isoso'? topachinara, ¹¹ —Co'ta Quisoso, Cariria parti ya'huërinso'. Nasarito quëran huëcaton, na'con pënëntërin, itopi.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'
(*Marcos 11.15-19; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22*)

¹² Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paaton, ya'conconin. Inaquë na'a nipa'antopisopita quënanconahuaton, a'parin. A'naquën coriqui nicanpiarapirinahuë', misanënapitanta' pitara'piarin. Nëpë' pa'aninsopitanta' a'paton, huënsëpiso' pitarin.

¹³ —Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huërin piyapi'sa' nontinacos marë',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhuë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin nitërama', itërin Quisosori.

¹⁴ Ina quëran na'a cania'piro'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpi Quisosori anoyatacaso marë'. A'naquën somaraya nininso'. A'naquëonta' apiaro'sa'. Inapita huë'pachinara, a'naroáchin anoyatërin. ¹⁵ Cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapitaso' ni'sápi. Hua'huaro'saso nipirinhuë' pa'yatatona', chiniquën nonsapi. “¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico shiin inaso'. Yosë chachin a'patimarinpoaso',” tosapi. Ina natanahuatona', hua'ano'sari no'huipi. ¹⁶ No'huítona', Quisoso itopi:

—Isopita napopiso' ¿co natananhuë' ti? itopi.

—Natanahuë mini. No'tëquën nonsapi. Yosë quiricanënquë naporin:

“Quëma nohuanton, hua'huaro'sa' nóya nonapiarinënquën.

Sho'shopia'huaro'sa' niponaraihuë', ‘Ma noyanquëncha quëmaso paya,’ itarinënquën,” tënin, itërin Quisosori.

¹⁷ Ina toshuaton, Pitaniaquë pa'nin. Inaquë huë'ëpatërin.

Iqaira nara ahuirinso'
(*Marcos 11.12-14, 20-26*)

¹⁸ Tashiramiachin ninanoquë paantapon pochin, Quisoso tanarin. ¹⁹ Aquë quëran iqaira nara quënanin, ira yonsanquë huanirinso'. “Inaya tëranta'

nitërinso' ma'to ca'i," ta'ton pa'pirinhuë'. Na'con monohuanaponahuë', co manta' nitërinhuë'. Ina ni'sahuaton:

—Ama huachi iso nara nichinsohuë', ténin Quisoso. Napohuachina, nara a'naroáchin ahuirin. ²⁰Ina ni'sahuatona, ca'tano'sanënpita pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' Maistro, iso nara a'naroáchin ahuirin? itopi.

²¹—Tëhuëenchachin Yosë ya'ipi nanitaparin. Ina nontohuatama', ya'ipi cancanëma quëran natëco'. “Co Yosë catahuarincohuë',” ama tocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', sacai' nininso' nanitaparama' canpitanta'. “Yosë nohuanton, iso motopi nichihuincarahuaton marëquë niichin” tënama' naporini, ina nohuanton, nipo'itonhuë'. ²²Yosë nontohuatama', noya natëco'. “Tëhuëenchachin Yosë catahuarinco,” topatama', na'con catahuarinquëma'. Ma'sona tëranta' nipatama', acotarinquëma', ténin.

Chiniquën nanantërinso'

(Marcos 11.27-33; Lucas 20.1-8)

²³Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarín piyapi'sa' a'chintantacaso marë'. A'chinaquëya', cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

—¿Onporahuatonta' chiniquën nanantatón, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochín nicacaso'? Sha'huitocoi, itopi.

²⁴—Inta nipachin, carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, nanan quëtërinco'sa' sha'huitaranquëma'. ²⁵¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'sa' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

Natanahuatona', inahua capini ninontapi.

—¿Ma'ta' itahua? “Yosëri nanan quëtërin aporintacaso',” itohuatëhua', “¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'?” itarinpoa'. ²⁶Nipirinhuë', “Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,” itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huirinénpoa'. “Yosëri a'parin pënëntacaso marë',” topi ya'ipiya, nitopi.

²⁷Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotërai huë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotërai huë', toconpi.

—I'yan, napoahuarë' co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'sa' sha'huitaranquëmahuë', itërin Quisosori.

Cato' hui'napi'sa' napopiso'

²⁸Ina quëran itaantarín:

—Apira iyaro'sa' a'chintaanta'inquëma' yonquico'. A'na quëmapi ya'huërin opa sha'na'pi. Inaso', Cato' hui'nin ya'huëtërin. A'nasos' sha'huitërin: “Ipora tahuëri, conpa, iminquë sacatonquë',” itopirinhuë', ²⁹“Inca tata, co yasacatërahue',” itërin. Napotaponahuë', oshaquëran yonquiantarin. Noya cancantaton, sacatapon pa'nin. ³⁰A'na hui'nionta' camairin iminquë sacat-acaso'. “Noyahua'. Pa'i nipachin canta' sacachi,” itaponahuë', co pa'ninhuë'.

³¹Cato' hui'nin chachin sha'huitopirinhuë', ¿insoarita' natërinso'? itërin Quisosori.

—Ya'nan camairinso' pa'pin natëton, sacatërin, itopi.

—No'tëquën naporama'. A'nasos' “Pa'i nipachin,” taponahuë', co pa'ninhuë'. Inapochachin copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapita co noyahuë' yonquipirinahuë', iporasos' ina naniantahuatona', Yosë imasapi. Imatona', tëhuëenchachin hua'anëntërinquë ya'conapi. Canpitaso nipirinhuë' co yaya'conamahuë'. ³²Coansha Paotista pënënpirinquëmahuë', co yanatëramahuë'. Noya cancantamaso marë' a'chintopirinquëmahuë', co yanatëramahuë'. Copirno marë' coriqui

ma'patona'piro'sa', monshihuana'piro'sa', inapitaso nipirinhue' a'naroáchin natétona', noya cancantopi. Ina nicapomarahue', co yonquiramahué'. Co natétochináchinhue' cancantërama', itërin.

*Inpriatoro'sa' co noyahué' yonquipiso'
(Marcos 12.1-12; Lucas 20.9-19)*

³³ Ina quëran itaantarín: “A'nanta' pënënto nanan, a'chinchinquëma', natanco'. A'na quëmapi pancana imianatërin. Inaquë oparachin sha'nin. Nani pairapirahuaton, na'pi quëran nanpi ninin opa to'poitona' huino nica-caiso maré'. Naporahuaton, tori ninin. Inaquë piyapinën ya'huaton nocorarin ama ihuacaiso marëhué'.

Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso maré'. 'Sacatëramaso maré' patoma nitërinso' canpitaoranquën maré' maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin huachi. ³⁴ Ina quëran nani nitohuachina, aguë ya'huërin quëran piyapinënpita a'parin patoma nitërinso' ma'pacaiso maré'. ³⁵ A'papirinhue', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. A'naso' tëpapi. A'nanta' na'piquë të'yaratona', tëpapi. ³⁶ Naquëranchin hua'anëni a'napita a'paantarín. Na'a piyapinënpita a'paantapirinhue', inachachin nitantapi. Ahuëantarahuatona', topinan a'paantapi.

³⁷ Ina quëran hua'anënsó' yonquiantarin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papirahué', co manta' quëtópihué'. Hui'nahué' chachin nipachin a'pa'i. Ina tëhuëncinso' natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'papirinhue'. ³⁸ Ya'caritëraso', inpriatoro'sari quënanpi. 'Ni'cochi. Hui'nin chachin hué'sarin huachi. Pa'pin chiminpachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tēpa'ahua' ya'ipi ma'shanënpita matahua', nitopi. ³⁹ Naporahuatona', hua'anën hui'nin mapi. Masahuatona', aipiran të'yatopi. Ina quëran tēpapi huachi.

⁴⁰ Napotihuachinara, ¿ma'ta' onpotintapon hua'anëni, hui'nin chachin tēpatopi ni'quëhuarë'?” itërin Quisosori.

⁴¹ —Pa'pi co noyahué' nipi ni'ton, chiniquën no'huiton, a'naroáchin tēpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantarín. Inapitaso' opa nitohuachin, no'tëquën quëtapi huachi, itopi.

⁴² —Íraca Yosë quiricanënuë ninshitërinso' ¿co nontëramahué' ti? Ninshita-ton, naporin:

“Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi quënanpirinahué', pëina'piro'sa' co nohuantopihué'. 'Nagoonin,' ta'tona', të'yatopirinhue'.

Hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi na'con na'con nohuantërahue' pëica'huaso maré'; ta'ton, noya acoantarín.

Yosëri chachin inapotërin. Napoaton 'ma noya' tēnehua',” tēnin quiri-canënuë.

⁴³ Napoaton itaranquëma', Yosë yahua'anëntopirinquëmahue', co nohuantëramahué' ni'ton, a'poarinquëma'. Nisha piyapiro'sa' piyapinënpita pochin ni'sarin. Inapitaso' noya natëapi. [⁴⁴ Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë' ya'pané'. A'na tahuëriso nipirinhue' ina na'piri chachin anoantohuachin, a'naquën ni'sharian,] itërin Quisosori.

⁴⁵ Natanahuatona', cotio hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita yonqui. “Canpoa' chinotatopoa' pënenarinpoa',” ta'tona', no'huipi. ⁴⁶ No'huitona' tashinan pëiquë yapó' mopirinhue', piyapi'sa' të'huatona', co mapihué'. No-tohuaro' piyapi'sa' Quisoso noya natanpi. “Yosëri chachin acorin pënëinpoaso maré',” topi. Napoaton cotio hua'ano'sa' co nanitopihué' Quisoso macacaiso'.

22

Coshatacaso marë' amatërsinopita
(Lucas 14.15-24)

¹ Ina quëran a'na pënënto nanan ya'huërë', sha'huitaantarín:

“Yosë hua'anëntërsinso' a'chintaanta'inquëma'. ² A'na copirno naporinso pochín ninín. Inaso', hua'huayátërahuë piyapi'sa' hua'anëntërsin. Hui'nín yasa'apachina, panca pita nisarín. ³ Napoaton piyapínënpita a'parín piyapi'sa' sha'huitacaiso marë'. Sha'huitopirínahuë', co nohuantopihuë' huëcacaíso'. ⁴ Copirnosó natanahuaton, a'napita piyapínënpita a'paantarín: 'Sha'huitonco' manóton huë'ina'. Nani ohuacaro'sa' amoshín nipisopita atëpatërahuë capacaso marë'. Nani ya'ipi taparahuë. Huëco huachi ca'ahua', itonco', itahuaton a'parín. ⁵ Pa'sahuatona', sha'huitaantapirínahuë'. 'Co'chi nanitëraihuë paya,' toconpi a'naya a'naya. A'naso' iminquë pa'nín. A'nanta' ma'sha pa'anapon pa'nín. ⁶ A'naquënisó, piyapínënpita masahuatona ahuëpi. Inapotatona' tëpapi. ⁷ Copirnosó' natantahuaton, chiniquë'n no'huitërsin. Sontaro'sa' a'parín ana'intacaiso marë'. Piyapínënpita tëpatopi ni'ton, inahuanta' sontaro'sari tëparín. Napotahuatona' pëinënapita ahuíquítopi. ⁸ Piyapínënpita amatantarahuaton, sha'huitërsin. 'Pita marë' nani taparahuë'. Amatërahuësopitaso' co inashitopihuë' isëquë nicacaiso ni'ton, co huachi inapita yonquirahuë. ⁹ A'na ira a'na ira pa'tatoma', a'napita piyapi'sa' quënanpatama', sha'huitonco' huë'ina'. Inso tëranta' quënanpatama', sha'huitoco' huë'ina'. Hui'nahuë sa'acaso marë' noya pita nisarahuë', itërsin. ¹⁰ Piyapínënpita pa'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huitëra'piapi. Noya nipisopita, co noyahuë' nipisopitanta' sha'huitëra'piapi. Pita pëi' noyá ya'sotopi.

¹¹ Ya'conahuaton copirnosó', a'naya a'naya noya nontërsin. A'na quëmapiso nipirínahuë', co noya nitaparinhuë' pita pëiquë ya'conacaso marë'. ¹² Ina ni'sahuaton, copirnorí itërsin: '¿Onpoatonta' iyasha co noya nitapaponahuë' ya'conan?' itërsin. Napotopirínahuë', co manta' téninhuë'. Tapanaton, ta'tárin. ¹³ Iso quëmapi masahuatoma', tonpoco'. Pa'on, tanpaquë'n, inapita noyá tonpoco'. Nani tonporahuatoma', tashinanquë të'yatoco'. Inatohua' piyapi'sa' na'nërapí, chiniquë'n parisítapi huachi,' itërsin piyapínënpita. ¹⁴ Inapochachín notohuaro' piyapi'sa' Yosëri amatërsin huëntonë'nquë ya'conacaiso marë'. Na'a natanpirínahuë', caraichín huayonín,” itërsin.

Coriqui ma'patërsinso'
(Marcos 12.13-17; Lucas 20.20-26)

¹⁵ Parisioro'sa' natanahuatona', ninontopi. “Huëco' nonpintatëhua', nisha nisha natahuan'. Co no'tëquë'n a'panihuachinpoahuë', sha'huirapiahua',” nitopi. ¹⁶ Napoaton a'naquë'n a'papi Quisoso natanacaiso marë'. Irotisë pa'yatopisopitanta' caraya pa'pi. Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marë'.

—Quëmaso' Maistro, noyanquë'n. Co onporonta' nonpinanhuë'. Yosë pënëninpoaso' no'tëquë'n a'chintërancoi. Piyapi'sa' no'huipirínë'nquë'onta', co ina yonquiranhuë'. Co hua'an tëranta' të'huatëranhuë'. ¹⁷ Napoaton yanatanainquë'n. Noma copirnosó' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërsinpoa'. Nani pi'ipi coriqui ma'painpoaso marë' comisionënpita a'parín. Huë'pachina, ¿noya ipora quëtacaso', tí? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërsin nica'huaiso'? Sha'huitoco'i nitochí, itopi.

¹⁸ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itërsin:

—¿Canpitaso' nonpintë'nquëma'! ¿Ma'marë'ta' yaatëhuëramaco? ¹⁹ Noma coriqui a'notoco ni'í, itërsin. Napotohuachina, a'notopi.

20 —¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininēonta' isēquē ninshitopi? itantarín.

21 —Noma copirno chachín, itopi.

—Copirno coriquinēn ni'quēhuarē', quētantaco'. Naporahuaton, Yosē ninpoa' ni'ton, hua'anēntērinpoa'. Ya'ipi cancanēma quēran ina natēcaso' ya'huērin, itērin.

22 Natanahuatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'panirínpoa paya!” ta'tona', patopi huachi.

Piyapi'sa' nantiantarapiso'

(Marcos 12.18-27; Lucas 20.27-40)

23 Naporo' tahuēri a'napita cotio hua'ano'sa' huē'pi, satorio'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapínpoa' chiminpatēhua', co onporonta' nantiantarihuahuē'”, toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huēcapiipi.

24 —Íráca Maistro Moisésē pēnēninpoa': “Quēmapi sa'aponahuē co hui'nin ya'huēyátērasohuē' sa'in ayananpihuachín, ina iini chachín imoroēn maantacaso' ya'huērin. Hui'nahuanpachín, iinco' apoin inari ya'huērētacaso maré'. Ina quēran mashotohuachín, ma'shanēn, no'panēn, inapita maantarin,” tēnin Moisésē. 25 Canchisē iyaro'sa' íráca ya'huērin. Paninanso' sa'apirínhuē'. Co hui'nin ya'huēyátērasohuē', sa'in ayananpirín. 26 Ina iini chachín maantarin. Moisésē tēninso chachín manín. Inanta' co hui'nin ya'huēyátērasohuē', chimiantarin. A'na iionta' inapoantarin. Canchisē iinpita chachín inapoantapi. Co a'naya tēranta' hui'nina ya'huēchátērasohuē', ya'ipi taquiipi. 27 Ina quēran sanapinta' chiminín huachi. 28 Canchisē chachín ina sanapiáchin mapirínahuē', nantiantacaso tahuēri nanihuachín, ¿inquēn chachíncha sa'in ninē'poya? itopi.

29 —Canpitaso' co no'tēquēn yonquiramahuē'. Yosēso' chini chiníquēn nanantopirínhuē', co nohuitēramahuē'. Quiricanēonta' co nitotēramahuē'. Napoaton co nanitēramahuē' no'tēquēn yonquicamaso'. Yosēso' ya'ipiya nanitaparin. 30 Chiminpisopita nantiantahuachina', co huachi sa'asapihuē'. Sanapi'santa' co huachi so'yaapihuē'. Anquēnirso'sa pochín nisapi. 31 Chiminpisopita tēhuēnchachín nantiantarapi. Moisésē nontohuachina, Yosēri chachín sha'huitērin. 32 “Caso' Yosēco. Apraan chinotarínco. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarínaco,” itērin. Cara chachín íráca chiminpirínahuē', naporín. Nanpipisopitaráchin Yosē chinotapi. Napoaton inapitanta' chiminpirínahuē', Yosē marēso nanpirápi, itērin Quisosori.

33 Piyapi'sa' ina natanahuatona', pa'yanpi. “¡Ma noyacha a'chintērinpoa paya!” topi.

Yosē na'con na'con nohuantērinso'

(Marcos 12.28-34)

34 Natanahuatona', parisioro'santa' niyontonpi. “Quisoso no'tēquēn a'panitaton, satorio'sa' atapanín ni'ton, co huachi yanatanpihuē'”, ta'tona', niyontonpi ina nontantacaiso maré'. 35 A'na maistro íráca nanan noya nitotērinso' huē'sahuaton, Quisoso nontirín atēhuēcaso maré'.

36 —Pi'pian Maistro yanatananquēn. Yosē na'con pēnēninpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantērin nicacaso'? itirín.

37 —Inta' nipachín sha'huichinquēn. Yosēso' Sinioro' ni'ton, hua'anēntērinpoa'. Ina na'con nosorocaso' ya'huērin. “Ya'ipi cancanēma quēran, ya'ipi hua'yanēma quēran, ya'ipi yonquinēma quēran, ya'ipi inaquēranpita nosoromiatoco'”, tēnin. 38 Ina na'con na'con nohuantērin.

39 Isonta' Yosē nohuantērin: “Quēmaora ninosororanso pochachín

a'napitanta' nosoroco,'" tēnin. ⁴⁰ Moisésē, pēnēntona'piro'sa', inapitaso' na'con pēnēntopirinahuē', nosorocaso' na'con na'con nohuantopi. Napoaton nosorohuatama', Yosē yonquirinso chachin imasarama', itērin Quisosori.

Yosēri a'paimarinso'

(Marcos 12.35-37; Lucas 20.41-44)

⁴¹ Parisioro'sa' nani niyontonpi ni'ton, Quisosorinta' natanarin no'tēquēn ayonquicaso marē'.

⁴² —Iraca Yosē quiricanēnquē sha'huitērinpoa'. "A'na tahuēri a'na quēmapi acoarahué piyapi'sa' nicha'écaso marē'. Inaso' Cristo itopiso,'" tēnin Yosē. ¿Inta' shiin inaso'? itērin Quisosori.

—Tapico' shiin inaso', topi parisioro'sa'.

⁴³⁻⁴⁴ —Naporinchi paya. Inaso nipirinhué', iraca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninoton, ninshitērin:

"Yosēri Sinioronēhuē sha'huitērin. 'Inchinanēhuē quēran huēnsēquē' inimiconēnpita cari minsēchinquēn, itērin Yosēri,'" tēnin Tapi.

⁴⁵ Shia'huain niponahuē', Cristo yonquiaton, "Sinioronēhuē," tēnin. ¿Onpoa-tonta' naporin? itērin Quisosori.

⁴⁶ Natanaponaraihuē', co manta' a'panitopihuē'. "Yosē hui'nin chachin ni'ton, Tapiri Cristo chinotērin," ta'caiso nipirinhué', co yanatēpihuē'. Napoaton naporo quēran huarē' tapanatona', co huachi nohuantopihuē' Quisoso natanacaiso'.

23

Parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita chiniquēn pēnēninsō'

(Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

¹ Ina quēran piyapi'sa' a'chintantarin. Ca'tano'sanēnpitanta' natanapi.

² "Tēhuēnchachin iyaro'sa', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita na'con a'chintatēnēnquēma': 'Moisésē pēnēnipoaso' no'tēquēn a'chinchinquēma'; topi. ³ Yosē nanamēn a'chintohuachinēnquēma', noya natēco'. Nipirinhué', ama inapita nonancosohué'. Inahuaso' pēnēnpirinēnquēmahuē', co cancanēna quēran imapihuē'. ⁴ Ni'co'. Panca pē'pēto quēpahuatēra, sacai' iratacaso'. Inapitaso' inapochachin a'chintērinēnquēma'. Co Yosē quiricanēnāchin a'chinpihuē'. Inahuara yonquinēna quēraonta' nisha nisha pēnēntopi. Panca pē'pēto apē'pētēreso pochin nitērinēnquēma'. A'chintopirinēnquēmahuē', inahuara chachionta' co natēpihuē'.

⁵ Pi'pian Yosē quiricanēn ninshitahuatona', tē'yainaquē achinpi piyapi'sari nicacaso marē'. Naporahuatona', naporopi a'mopi nohuitacaso marē'. 'Inapohuatēhua', piyapi'sa' noya ni'sarinēnpoa', ta'tona', napopi. Napoaponaraihuē', co aquētē' Yosē yonquihuē'. ⁶ Pita nipachina, huancánachin yahuēnsēconpi. Niyontonpiso pēiquē ya'conpachinara, hua'ano'sapitarē' yahuēnsēconpi. ⁷ Cachiquē pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. 'Huē'cama maistro', itohuachinara, pa'yatopi.

⁸ Canpitaso nipirinhué', ama maistro itiinēmaso nohuantocosohué'. Ya'ipinquēma' iyama pochin nisarama'. Casáchin no'tēquēn a'chintēranquēma'.

⁹ Ama a'na piyapi na'con na'con pa'yatocosohué'. 'Quēmaso' tata pochin ni'nanquēn. Natēaranquēn huachi,' ama itocosohué'. Yosēichin natēcaso' ya'huērin. Inaso' tatanēnpoa' inápaquē ya'huērinso'.

¹⁰ Ama hua'an pochin chiniquēn nanan nohuantocosohué'. 'Ca natēco,' ama tocosohué'. A'naichin hua'an ya'huētērinquēma', Cristo itopiso'. ¹¹ Yosē huēntonēnquē ya'conpatēra, co chiniquēn nanantacaso' ya'huērinhuē'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'.

¹² 'Caso' noya noyaco,' topatama', Yosē atapanarinquēma'. Nipirinhué', 'Caora co nanitērahuē' noya

nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', Yosë catahuaringuëma'. Noya noya acoaringuëma', itërin.

¹³ Ina quëran Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa inapita pënënaton itapon:

“Cotio maistro'sanguëma', parisioro'sanguëma', canpitaso nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Co no'tëquën a'chinamahuë' ni'ton, Yosë iranën ya'copiatë pochin nitërama'. Co no'tëquën Yosë imatomahuë', co canpita tëranta' Yosë hua'anëntëringüë ya'conaramahuë'. A'napitanta' yaya'conpirinahuë', co catahuaramahuë' ya'conacaiso'. Canpita nonaninënguëma' ni'ton, inapitanta' co ya'conpihuë'. [¹⁴ Canpitaso nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Quëyorono'sa' nonpintërama'. Noya nontapomarahuë', a'naya a'naya nonpintatoma', ma'shanënapita matërama'. Ina quëran niyontonpiso pëiquë ya'conpatamara, hua'qui' Yosë nontapomarahuë', co cancänëma quëran imaramahuë'. Ina marë' aquë aquëtë' ana'intaringüëma'.]

¹⁵ Canpitaso' nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Nisha piyapi'sa' a'chintacamaso marë' ira iratërantarama'. Aquë paatoma', a'naya a'naya a'chintërama' canpita pochin yonquicaiso marë'. Natëhuachinënguëma', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Ya'ipinguëma' parisitopiquë pa'sarama huachi.

¹⁶ jMa'huantacha nisarama paya! A'napita yaa'chintopiramahuë', co no'tëquën yonquiatomahuë', somaraya pochin cancantërama'. Somaraya nininso' co pi'pian tëranta' nanitërinhuë' a'napita quëpacaso'. Inapochachin canpitaso' no Yosë nohuaitomahuë', co nanitëramahuë' a'napita a'chintacamaso'. 'Yoscoarë' topatëra, no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topi ya'ipi piyapi'sa'. Canpitaso nipirinhuë' nisha nisha tënama'. 'Yosë chinotopiso pëi' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' itopiramahuë', nonpinpatamanta', 'Co ina marë' Yosë ana'intarinpoahuë', toconama'. 'Yosë chinotopiso pëiquë oro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatëra, naporohuarë' no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topiramahuë'. ¹⁷ Co no'tëquën yonquiramahuë'. Yosë chinotopiso pëi' mini oro quëran noya noya ninin. Oro inaquë ya'huërinso' co aquëtë' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Co chinotopiso' pëiquë ya'huërinhuë' naporini, co Yosëri noya ni'itonhuë'. ¹⁸ Yosë chinotopiso pëiquë artaro ya'huërin. Inaquë ma'sha acopi Yosë chinotacaiso marë'. 'Artaro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' tapomarahuë', nonpinpatamanta', 'Co ina marë' Yosë ana'intarinpoahuë', toconama'. 'Ma'sha inaquë acopiso' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatëra, naporohuarë' no'tëquën nontacaso' ya'huërin,' topiramahuë'. Yanonpinatoma', naporama'. ¹⁹ Somaraya pochin cancantatoma', co no'tëquën yonquiramahuë'. Co ma'sha acopiso' aquëtë' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Artaro mini ma'sha acopi quëran noya noya ninin. Artaroquë acopi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. ²⁰ 'Artaro ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatama', ya'ipi inaquë acopisopitanta' yonquicaso' ya'huërin. ²¹ 'Yosë chinotopiso pëi' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën, topatama', Yosë inaquë ya'huërinso' yonquicamaso' ya'huërin. ²² Inapochachin 'Pi'iro'të' ya'huërin ni'ton, no'tëquën nontaranquën,' topatamanta', co pi'iro'tëachin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë inaquë ya'huaton, hua'anëntarinpoa'. Inanta' yonquicamaso' ya'huërin.

²³ Canpitaso nonpintënguëma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! 'Nani ma'sha quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahuë', nonpintënguëma' canpitaso'. Napoaton ma'sha sha'patamara, pi'pian quëtërama'. Ya'ipi cosharo apimotacaso marë' sha'nama' quëran huare' diesmo quëtërama'. Inaso' noya nipirinhuë', Yosë na'con na'con nohuantërinso' naniantërama'. Co no'tëquën nonamahuë'.

Co sa'ahuario'sa' nosororamahué'. Naporahuaton, co cancanēma quēran huaré' Yosé natēramahué'. Ina maré' ana'intarinquēma'. ²⁴ Somaraya pochin cancantatoma', co no'téquēn a'chinamahué'. Ni'co'. Canpitaso' yao'opatomara, ama o'oso tēranta' o'ocamaso marēhué' noyá panshairama'. Napoapomarahué', camiyo a'naroáchin mi'tēramaso pochin ninama'. Yosé na'con na'con nohuantērinso', co natēramahué'.

²⁵ Canpitaso' nonpintēnquēma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Tēhuēnchachin yanonpinama'. Ni'co'. A'naquēn miné', sēnan, inapita pa'mohuachinara, aipiáchin pa'mopi. Acoposo nipirihué', nē'huēnantētērin. Inapochachin canpitaso' piyapi'sa' noya nicainēnquēmasoachin yonquipiramahué', acopo' cancanēma quēranso', co noya yonquiramahué'. Nonpinatoma', yaihuatērama'. Ma'sharáchin nohuantatoma', co Yosé nohuantērinso' ninamahué'. Ina maré' Yosé ana'intarinquēma'. ²⁶ Canpitaso' parisioro'sanquēma', somaraya pochin cancantērama'. ¿Onporahuatomacha co no'téquēn yonquiramahué' paya? Cancanēma'ton anoyatoco'. Ina quēran noya cancantatoma', noya nisarama huachi.

²⁷ Canpitaso' nonpintēnquēma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Yosé quiricanēn a'chinpiramahué', yanonpinama'. Ni'co'. Chimipi na'pi naninqué po'mohuatēra, aipiran quēran huiríchinquē pashitērē'. Noyápiachin ya'nopirihué', acoposo' nansé, nosha chanatērinso', inapita co nishinahuēn' nisarín. ²⁸ Inapochachin canpitaso' ninama'. Piyapi'sa' noya nicanatēnquēma': 'Ma'noya maistro'sa' Yosé natēpi,' topirinahué'. Acopo' cancanēma quēranso nonpinatoma', pa'pi co noyahué' cancantērama'.

²⁹ Canpitaso' nonpintēnquēma ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! Iráca Yosé piyapinēnpita pēnēntohuachinara, shimashonēmapitari no'huitona', tēpapi. Ipora canpitaso', pa'pitopiqué pēirapirama'. Noya quēmapi'santa pa'pitopiso', yancoro'sa' sharapirama'. Ama naniantacaso marēhué' napotērama'. ³⁰ Inapotatoma' naporama': 'Iráca chachin ya'huērai naporini, co quiyariso' tēpa'itoihué', topiramahué', ³¹ shimashonēma' quēpatoma', canpitanta' tēpatona'piro'sa pochin cancantarama'. ³² Inapita pochin cancantatoma', co noyahué' nisarama'. Na'con na'con oshahuanarama'.

³³ ¿Ya'huan pochin cancantatoma', pa'pi co noyahué' nisarama! ¿Onporahuatomacha pēn quēran cha'éré'ponquēmaya? Co cha'ésaramahué'.

³⁴ Napoaton pēnēntona'piro'sa' a'pataranquēma'. No'téquēn yonquina'piro'sa', a'china'piro'sa' inapita a'pataranquēma' a'chintinēnquēmaso maré'. No'téquēn pēnēnaponēnquēma' nipirihué', no'huirama'. A'chintopirínēnquēmahué', a'naquēn tēpaarama'. A'naquēn nyintonpiso pēriqué chiniquén huihuirama'. Nisha nisha ninanoqué imatoma', aparisitarama'. A'naquēonta' coroséquē patanantatoma', tēpaarama'. ³⁵ Iráca quēran huaré' noya quēmapi'sa' pēnēntopirinahué', na'a tēpapi. Apiri'ton noya quēmapi nipirihué', iini tēparín. Ina piquēran a'naya a'naya noya pēnēntopirinahué', tēpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quēran Sacariasé tēpapi anta'. Piriquisé hui'nin inaso'. Yosé chinotopiso pēi i'iratéquē artaro ya'huērinso' aquēcha tēpapi. Canpitaso' ina nitotapomarahué', co natantochináchinhué' cancantērama'. Napoaton Yosé chiniqué ana'intarinquēma'. ³⁶ Iráca quēran huaré' shimashonēmapita co noyahué' cantantopi. Ipora canpitanta' inapita pochachin cancantarama' ni'ton, Yosé na'con ana'intarinquēma huachi, tēnahué,' itērin.

Quirosarínquē ya'hué'pisopita yonquiaton, Quisoso sētērinso'
(Lucas 13.34-35)

³⁷ Ina quèran taantarín: “¡Ya'ipi Quirosarínquë ya'huèramasopita yonquiaténquëma', chiníquën sètèrahuè! Na'a pènèntona'piro'sa' Yosë a'patèrinquëma' pènèinénquëmaso marè'. A'papurínhuè', tēparama'. A'naquën na'píquë tē'yaratoma', tēparama'. Ya'ipínquëma' nosoroaténquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahuè', co ca tēranta' nohuantēramacohuè'. Atari hua'huin tó'cohuètèrinso pochín yapa'poyapiranquëmahuè', co nohuantēramacohuè'. ³⁸ Napoaton Tata Yosë patarínquëma'. Chinotēramaso pèinta' patarín. Co huachi catahuaarínquëmahuè' nì'ton, noquitarama huachi. ³⁹ Canta', co huachi quēnaramacohuè'. O'manta'huaso' tahuèri huarè' quēnaantaramaco. Naporò': ‘¡Ma noyanquëncha quēmaso paya! Sinioro chachín a'paimarínquën, itaramaco huachi,’ itèrin Quisosori.

24

Yosë chinotopiso pèi' ohuatapiso' (*Marcos 13.1-2; Lucas 21.5-6*)

¹ Ina quèran Yosë chinotopiso pèi quèran pipihuachinara, ca'tano'sanēnpitari itapona':

—Nì'què' Maistro. Ma noyápiachín Yosë chinotopiso pèi', itopi.

² —Iporaso' ya'ipiya noyápiachín nì'piramahuè', a'na tahuèriso' ya'ipiya ohuatapi. Co a'na na'piya tēranta' niya'huiritarínhuè', itèrin Quisosori.

Ayaro' tahuèri ya'caritèrinso' (*Marcos 13.3-23; Lucas 21.7-24; 17.22-24*)

³ Ina quèran Oriposè panénquë pa'sahuaton, inaquë huēsēconin. Ca'tano'sanēnpitaráchin ya'huèpi. Inapitari huēcapiarahuatona', itiipi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ayaro' tahuèri ya'caritohuachín, ¿ma'ta' onporahuachina' nitotapoi? ¿Onporota' o'mantararan? Inapita sha'huítocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁴ —Nì'cona iyaro'sa' nonpintochinénquëma'. ⁵ A'naquën huēcaponá'. “Caso' Cristoco. Yosë chachín a'paimarínco,” tosapi. Nonpintè' nipurínhuè', na'a piyapi'sari imasapi. ⁶ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huíapi. Niahuèrahuatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohuè'. Yosë nohuanton, naporapi. Napoaponahuè', co isoro'pa' ta'huanchátèraponhuè'.

⁷ Nisha nisha nananquë nonpisopita nino'huítona', piyapínēnpita camairapi quira nicacaiso marè'. Nisha nisha parti cosharo' pahuanpachín, tanari piyapi'sa' tiquirarin. Naporahuaton, a'na parti a'na parti ocohua pa'sarin. ⁸ Nì'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naróachín huairínhuè'. Inapochachín ayaro' tahuèri ya'caritohuachín, piyapi'sa' parisitaponaraihuè', co isoro'pa' ta'huanchátèraponhuè'.

⁹ “Naporò' tahuèri'sa' co noya piyapi'sahuè' masarínénquëma'. Imaramacoso marè' aparisitarínénquëma'. Nisha nisha piyapi'sa' no'huairínénquëma'. A'naquëma' tēpararínénquëma'. ¹⁰ Inapohuachina', na'a piyapi'sa' imasapirínacohuè', co ahuantatonaraihuè', Yosë naniantapi. Pipirahuatona', imarínacosopita no'huítona', sha'huirapirapi. ¹¹ A'naquèonta' nonpin nanan pènēntapona'. Nonpinapirínahuè', na'a piyapi'sari natètona', nonpin nanan imasapi huachi. ¹² Piyapi'sa' pa'pi co noyahuè' cancantatona', na'con na'con oshahuanapi. Co huachi ninosoroapihuè'. ¹³ Canpitaso nipurínhuè' noya ahuantaco'. Co a'pohuatamacohuè', noya nicha'ésaranquëma huachi. ¹⁴ Yosë hua'anèntèrinquë ya'conacaso' a'chintèranquëma'. Ina nanan chachín ya'ipi parti a'chinacaso' ya'huèrin. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. Ya'ipi parti a'chintohuachina', naporò' ayaro' tahuèri naniarin huachi.

15 Iráca Naniri ninoton, ninshitérin. 'A'na tahuéri inimicoro'sa' Yosé pëinênquë ya'conahuatona', tapiapona'. Pa'pi co noyahuë' nitatona' inapotohuachina', co huachi inaquë Yosé chinotapihuë', ténin. No'tëquën ninorin ni'ton, ina quirica nontohuatama', noya yonquico'. 16 Naniri ninorinso' nanihuachin, Cotia parti ya'huéramasopita motopi'pa' manóton ta'aco', chiníquën aparisitochinênquëma'. 17 Pëinëma aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohuë'. A'naroáchin topinan ta'aco'. 18 Iminëmaquë sacatasênquëma' nipachin, ama a'moramaso tëranta' maquintacosohuë'. Manóton ta'aco'. 19 Naporo' tahuéri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtópiso', inapitaso' sacai quëran ta'arapi ni'ton, parisitapona'. ¡Ma'huantacha nisapi paya! 20 Yosé nontoco' ama o'nápiquë ta'acaso' ya'huë'insohuë'. O'napiquëhuë nipon, chinoto tahuërihuë nipon, saca sacai' ta'acaso'. 21 Ina quëran piyapi'sa' chini chiníquën parisitapi. Isoro'pa' ya'huërin quëran huarë' co ina pochin parisichátërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitantarapihuë'. 22 Yosé nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taquí'itonahuë'. Nipirinhue', piyapinënpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

23 Naporo' tahuéri'sa' nisha nisha sha'huitarinênquëma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin! Pasëquë ya'huarin,' itohuachinênquëma', ama natëcosohuë'. 24 Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' huëcapona'. 'Caso' Cristoco' tosapi a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Huayoninsopitanta' nonpintochinaichin nisapi. 25 Nani sha'huitëranquëma' ama naporo tahuéri nonpintinênquëmaso marëhuë'. 26 'Huëco' inotëro parti pa'ahua'. Inatohua' Cristo ya'huarin,' itohuachinênquëma', ama pacosohuë'. 'Paso' pëiquë ya'huërarín, itohuachinênquëmanta', ama natëcosohuë'. 27 Yosé quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri o'mantararahuë. O'mantahuato, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachin a'na tahuëri huënaráchin huënaráchin o'mantararahuë, ni'saramaco. 28 Ma'sharo'sa' chiminpachina, a'naroáchin tamëro'sari huëcapairín,' itërin Quisosori. (Cristo o'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

O'mantacaso' tahuëri

(Marcos 13.24-37; Lucas 17.26-30, 34-36; 21.25-33)

29 "Nani parisitohuachina', pi'i tashiarin. Yoquinta' co huachi a'pinarinhue'. Naporahuaton, na'a tayloraro'sa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërinso'pitanta' nacon nacontapon. 30 Naporo' o'mantararahuë. Yosé quëran quëmapico ni'to, inápa quëran o'mantararahuë huachi. Nisha nisha nananquë nonpisopita: 'Ana'ntarinpoa',' ta'ona' pa'yanapi, na'nëapi, napoapi. Chiníquën nanantato, chitoro' huáncana o'mantararahuë, ni'sarinaco. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. 31 O'mantarahuato, na'a anquëniro'sa' a'pararahuë. Panca tronpita pihuitona', ya'ipi parti pa'sapi huayonahuë'sopita ayontonacaiso marë'.

32 Iquira nara papotërin quëran nitotoco'. Ta'amën monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarin huachi,' topi. 33 Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin huachi,' tosarama'. 34 No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. 35 Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nanamëhuëso nipirinhue' co onporonta' ta'huantarinhue'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquëmaso chachin naniarin huachi.

³⁶ Ma tahuërisona o'mantaca'huasoso nipirinhue', co insonta' nitotërinhue'. Anquëniro'santa' co nitotapihue'. Yosë hui'ninco niporahue', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

³⁷⁻³⁹ Iráca Noi nanpiso', na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihue'. Topinan ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatápi, o'osápi, sa'asápi, hui'ninapitanta' aso'yarápi. Napoatona', co Yosë yonquipihue'. Noiso nipirinhue', Yosë natëton, panca nancha ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin. Anapitaso' co yonquipirinhue', a'nanaya panca pama pa'sarin. Naporo' ya'ipiya chimiiotopi huachi. Inapochachin canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, a'nanaya o'mantararahue'. Na'a piyapi'sa' co yonquipirinhue', o'mantararahue'. ⁴⁰ Naporo' cato' quëmapi'sa' ina iminquëáchin sacatapirinhue', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirinhue' patarahue'. ⁴¹ Cato' sanapi'sa' inaquëráchin shi'shi' pë'sanapirinhue', a'nara' quëpantarahuë. A'naso nipirinhue' patarahue'.

⁴² Ama huë'ërëso pochin cancantatoma', naniantocosohue'. Onporosona o'maca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. ⁴³ Ni'co'. Ihuatë' a'nanaya huë'pachina, pëiquë ya'conin. Hua'anën co nicasohue', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacaso' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhue', co pëinënuë ya'conacaso' nanichitonhue'. ⁴⁴ Inapochachin canpitanta' ninatomaço, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co yao'marinhue!', ama tocosohue'. Co nitotasënuëmahue', a'nanaya o'mantararahue'," itërin.

Inpriato naporin quëran a'chíninso'
(Lucas 12.41-48)

⁴⁵ Ina quëran itaantarín: "Ni'co', iyaro'sa'. O'maca'huaso' tahuëri a'na patron pochin nisarahue'. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën sha'huitërin. 'Piyapinëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piaquë', itahuaton, pa'nin. ⁴⁶ Inpriatoso' noya yonquihuachin, no'tëquën natëtarin. Patronëni huëcapaintahuachin, noya ni'sarin. Ina marë' noya cancantarin. ⁴⁷ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁸ Nipirinhue', inpriatonën co noyahuë' cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huënantaponhue', ta'ton, ⁴⁹ piyapinënpita ahuëapon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁵⁰ Napoaso', patronëni quënanquintapon. Co nitotasohue', a'nanaya canquipon. ⁵¹ Co natërinhue' ni'ton, chiniquën ana'ntarin. Nonpintëro'sa' ana'ntopiso pochin nitapon. Inaquë co napion ancantaton, na'nërápon," tënin Quisoso.

25

Sanapi nipayarinsopita

¹ Naquëranchin Quisosori pënëantarín:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chintanta'inquëma', noya natanco. Hua'an sa'arinso pochin ninin. Inaso aquë quëran huë'sarin. Onporosona canquicaso' co nitotopihue'. Tahuëri nanihuachina, sanapi nipayarinsopita ninarapi hua'an huëcacaso'. 'Hua'qui quëran canquipon nimara,' ta'tona', shonca nano'sa' nanparinënarë chachin ninarapi. ²⁻⁴ A'natërápo sanapiichin noya yonquipi. Quirosin pochin orotërinso' ta'pantatona', mëntaiquë huare' quëpapi. Naporahuatona', a'naya a'naya potiriaguë quëpapi. A'natërápo sanapi'saso nipirinhue' co yonquiatonahuë', co aquëtë' quëpapihue'. ⁵ Hua'an hua'quirin ni'ton, tashitopi. Yahuë'ëtona', ya'ipimiáchin huë'ëpi. ⁶ Huë'ësoi', yono tashi' a'nanaya chiniquën noninso' natanpi. 'iMa'tana,

hué'sarin huachi! ¡Huënsëco' pa'ahua' nacapia'ahua!' nitopi. ⁷ A'naroáchin shonca nano'sa chachin capayatahuatona', nanparinënápita taparapi noya orotacaso maré'. ⁸ Noya yonquirinsopitaso' ta'pantohuachinara, noya orotërin. A'nápitaso nipirinhué' i'chinpitopirinhue', yatacopiconpi. Napohuachinara: 'Ta'pantocoi quiyanta' i'chinpi'. Nani quiyaso' tacopiarin,' topirinhue'. ⁹ 'Co'chi nanitëraihué' ta'panta'huainquëmaso paya. Inapohuatoi, co huachi quiyanta' orotarinhue'. Yá'ipinpoa' tacopianaríhua'. Manóton paatoma', pa'anconco', itopi. ¹⁰ Napotohuachinara, a'natërápo chachin manotona pa'pi quirosin pochin nininso' pa'anapona'. Pa'pirinhue', co'huara huëntayátërasoihué', hua'an canquirin. A'natërápo nano'sa' noya yonquirinsopitaso' imatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë sa'acaso maré' pita nisapi. Nani ya'compachinara, oncotopi. ¹¹ Ina quëran co yonquirinsopitasohue' huënantatona': '¡l'soatocoi sinioro quiyanta' ya'coín!' itopirinhue'. ¹² Hua'ani co nohuantërinhué'. 'Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahue'. Co nohuitëranquëmahue', ta'ton co aya'coninhué'.

¹³ Napoaton canpitanta' noya yonquiatoma', o'manta'huaso' tahuëri nínaco'. Onporoso' nanipon nimara, co nitotëramahué'. Ni'cona paton-tatënuquëma', itërin.

*Canacaso maré' coriqui quëtërinso'
(Lucas 19.11-27)*

¹⁴ Ina quëran itaantarín: "Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' Yosë hua'anëntërinso' nitotamaso maré'. A'na quëmapí aquë yapa'sarinso pochin ninin. Yapa'pachina, inpriatonënpita amatërin camaicaso maré'. Huë'pachinara, itapon: 'Aquë pa'pato, oshaquëran huënantarahue'. Inatohua' ya'huasoco, noya sacatoco'. Apira coriqui quëchinquëma' ina quëran na'con na'con canaca'huaso maré'. Ma'sha pa'anatoma', oshaquëran ana'atoco', itërin. ¹⁵ Itahuaton, a'naya a'naya quëtëra'piarin. Co napopianachin quëtërinhué'. Nanitinpichin tantiaton, nisha nisha quëtërin. A'naso' a'natërápo huaranca coriqui oro quëran nininso' quëtërin. A'naso' cato huaranca quëtërin. A'nanta' huaranca quëtërin. Nani inpriatonënpita quëtahuaton, pa'nin huachi. ¹⁶ A'natërápo huaranca ma'patona'piso' a'naroáchin natërin. Paaton, na'a ma'sha pa'anin. Ina quëran inapita pa'anaton, na'con na'con coriqui canarin. Nani tahuëri inapoaton, oshaquëran a'natërápo huaranca aquëtë' canaantarín. ¹⁷ Cato huaranca quëtërinson'ta' noya sacatërin. Inanta' ma'sha pa'anahuaton, cato huaranca aquëtë' canantarín. ¹⁸ Huaranca ma'parinsoso' nipirinhué', co yanatërinhué'. No'paquë ihuatahuaton, coriquinën pa'pitërin inaquë tapacaso maré'.

¹⁹ Hua'qui quëran hua'anëna huënantarahuatón, inpriatonënpita amataantarín nontacaso maré'. ²⁰ A'natërápo huaranca ma'patona'piso hué'sahuaton, coriqui a'notiirin. 'Ni'quë' sinioro, a'natërápo huaranca quëtëpirancohue', ina quëran a'natërápo huaranca aquëtë' nani canarahue', itiirin. ²¹ '¡Ma noyacha sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', chiníquën nanan quëchinquën na'con hua'anëntamaso maré'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua', itërin hua'anëni. ²² Ina quëran a'nanta' huë'nin: 'Ni'quë' sinioro, cato huaranca quëtëpirancohue', nani cato huaranca aquëtë' canarahue', itiirin. ²³ '¡Ma noyacha quëmanta' sacatëran paya! Natëranco ni'quëhuarë', nanan quëchinquën na'con hua'anëntacaso maré'. Pëinëhuëquë huëquë', noya cancantahua', itërin inanta' hua'anëni.

paco' canpitanta'. ⁴² Tanapirahuë', co a'caramacohuë'. Yamoropirahuë', co o'shitëramacohuë'. ⁴³ Ya'huëramataquëchin na'huëpatëra, co pëinëmaquë aya'conamacohuë'. Capa a'moca'huasonta' nipirinhüë', co quëtëramacohuë'. Caniopirahuë', co huëcatoma' nosororamacohuë'. Tashinan pëiquë ya'huëpirahuë', co ni'quiramacohuë', itarahuë. ⁴⁴ Ina quëran natanarinaco: '¿Onporota' Sinioro tanapiranhüë' co a'carainquënhüë'? ¿Onporota' yamoropiranhüë' co o'shitërainquënhüë'? ¿Onporota' co pëinëhuëiquë aya'conainquënhüë'? ¿Onporota' a'mocaso' pahuantopirinhüë', co quëtërainquënhüë'? ¿Onporota' caniopiranhüë' co nosororainquënhüë'? ¿Onporota' tashinan pëiquë parisitopiranhüë' co catahuarainquënhüë'? Co onporonta' ina pochin ni'nainquënhüë', itarinaco. ⁴⁵ 'Co'ta imarinacosopita parisitopirinhüë', co catahuaramahuë'. Sa'ahuaro'sa' ma'sha pahuantopirinhüë', co quëtëramahuë'. Co inapita nosororamahuë' ni'ton, co canta' nosororamacohuë', itarahuë. Itahuato, a'pararahuë huachi. ⁴⁶ Parisitopiquë pa'sahuatona', inaquë ya'huëmiatapi huachi. Noya nipisopitaso nipirinhüë', Yosë pochin nanpimiatapi huachi," itërin Quisosori.

26

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'
(Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita itapon:

² —Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso', nani nitotërama'. Naporo' Yosë quëran quëmapiço niporahuë', masarinaco. Masahuatonaco, corosëquë patanantarinaco, itërin.

³ Ina quëran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita Caihuasë pëinënuë niyontonpi. Inaso' corto hua'an, chini chiniquënanantërin.

⁴⁻⁵ Inaquë niyontonahuatona', ninontapi Quisoso tëpacaiso marë'.

—Ama pita tahuëri chachin maahuasohuë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahuearinënpoa'. Napoaton po'oana quëran maahua', nitopi.

Hua'saiquë opomototërinso'
(Marcos 14.3-9; Juan 12.1-8)

⁶ Quisososo nipirinhüë' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënuë coshatapatarin. Ina Simon chana caniori mapirinhüë', anoyatërinso'. ⁷ Misaquë coshataso', a'nara' sanapi huë'nin. Potiria'huaya huirina'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Quisoso nosoroaton, opomototërin. ⁸ Ina nicatona ca'tano'sanënpitaso', no'huítopi. No'huítatona ninontopi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin? ⁹ Pa'anin naporini, na'con coriqui canaton sa'ahuaro'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi.

¹⁰ Quisosori natanahuaton, itërin:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama'? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ¹¹ Nani tahuëri sa'ahuaro'saso' ya'huërapa. Caso nipirinhüë', co hua'quiyahuë' canpitaro'co ya'huarahuë. ¹² Co'huara chimiyantërasocohuë', nosoroatonco, nonëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitanaco marë'.

¹³ No'tëquënan itaranquëma'. Ya'ipi parti noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco'sa' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', itërin.

Cotasëri sha'huirapirinsó'
(Marcos 14.10-11; Lucas 22.3-6)

¹⁴ Ina quëran, Cotasë Iscarioti pa'pi co noyahué' yonquirin. Quisoso ca'tanaponahué', yasha'huirapirín. Corto hua'ano'sa' ya'huërinquë pa'sahuaton, itoonin:

¹⁵ —Po'oana quëran Quisoso a'notohuatëinquëma', ¿onpo coriquita' quëtaramaco? itërin.

—Cara shonca coriqui prata quëran nininso' quëchinquën, itopi. Itohuachinara:

—Noyahua'. Quëtoco nipachin a'nochinquëma', topachina, quëtopi.

¹⁶ Naporo quëran huarë' Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

Pascoa tahuëri coshatapiso'

(Marcos 14.12-25; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

¹⁷ Pascoa tahuëri nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohué'. Ina tahuëri nanihuachina, ca'tano'sanënpitari huëcapaipi.

—¿Intohuata' Maistro paatoí, Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

¹⁸ —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi quënanconarama'. Ina quënanconpatama', sha'huítoco'. “Maistro a'parincoi ni'ton, huë'nai. Naporin: ‘Yosë ninorinso' nani naniriarin ni'ton, quëma pëinënuquë Pascoa cosharo' ca'tano'sanëhuëpitarë' co chachin coshatarai, tënin, itonco’,” itërin Quisosori.

¹⁹ Pa'pachinara, Quisosori sha'huítërinso chachin quënanconpi. Quëmapi quënanconahuatona', nontopi. Nani natanconpachinara, inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaso marë'.

²⁰ Nani tashihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' chachin huë'pi. Huë'sahuatona', misaquë huënsëquipi. ²¹ Coshatapona pochin itërin:

—No'tëquën ipora itaranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohué', a'naquëma' sha'huirapiramaco, itërin.

²² Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Siniro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara tí? itopi a'naya a'nayari.

²³ —Tëhuëinchachin a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirincó. ²⁴ Yosë quiricanën quëran ninorincoso chachin chimirahuë'. Yasha'huirapirincoso nipirínhuë', ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

²⁵ Itohuachina, Cotasërinta' itërin:

—¿Incoita' Maistro, yasha'huirapirainquën? ¿Co cahuë' nimara tí? ito-huachina, —Quëma chachin mini, itërin.

²⁶ Coshatasoi', pan masahuaton Yosë nontërin. “Yosparinquën, Siniro” itahuaton, së'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë' pochin iso', itërin.

²⁷ Minënta' masahuaton, “Yosparinquën Siniro,” itahuaton, inanta' quëtërin.

—Ya'ipinquëma' o'oco'. ²⁸ Ca huë'nainëhuë' pochin iso'. Huë'nainëhuë' pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chimirahuë' na'a piyapi'sa' oshanëna' inquita'huaso marë'. ²⁹ Co huachi opai' o'oantarahué'. Chimirahuë' huachi. A'na tahuëri Tata Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, canpitaro'co nasha pochin o'oantarahué'. Naporo' noya noya cancantarihua huachi, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Marcos 14.26-31; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

³⁰ Ina quëran Yosë cantanën cantarahuatona', pipipi. Pipirahuatona', Oriposë panënuquë pa'pi huachi. ³¹ Inaquë Quisosori itërin:

—Íráca quiricanênquë ninoton, Yosë naporin: “Ca nohuanto, a'paitona'pi tēpaapi. Tēpahuachina', ohuicanēnpita yanquëerapi,” tēnin. Inapochachin yatēpahuachinaco, ya'ipinquëma' co chiniquën cancantatomahuë', ta'ananpiaramaco. Ipora tashi chachin napoarama'. ³² Chiminaporahuë', Yosë ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa'pa'sarahuë. Inatohua' niquënantarihua', itërin.

³³ —A'napita ta'ananpipirinēnquëonta', co caso' ta'arahuë', tēnin Pitro.

³⁴ —No'tëquën iyasha, itëranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

³⁵ —Co Sinioro napoarahuë'. Quëma imasaranquën ni'ton, yatēpapirinacohuënta' co onporonta' nonpinapiaranquënhuë', itaantarín Pitrorí. Inachachin topi ya'ipiya.

*Quisoso sëtaton, Yosë nontërinso'
(Marcos 14.32-42; Lucas 22.39-46)*

³⁶ Ina quëran, Quisimani nararo itopiquë canconpi. Inaquë ca'tano'sanēnpita sha'huítërin.

—Isëquë huënsëtaco'. Pasëyáquë pa'sarahuë Yosë nontapo, itërin.

³⁷ Caraíchín ca'tano'sanēn amashamiachin quëparin. Pitro, Sipitio hui'ninpita inapitaíchín quëparin. Naporo' sëtaton, co napion cancantërin.

³⁸ —Pa'pi sëtërahuë. Chiminchináchín sëtërahuë. Isëquë huënsëtaco'. Ama huë'ëtomarahuë', ni'táco', itërin.

³⁹ Amashamiachín pa'sahuaton, isonconin. No'paquë huarë' monshomarahuatón, Yosë nontërin: “Quëma nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Main o'orëso pochín parisita'huaso' ya'huërin. Co parisita'huaso' nohuantopirahuë', quëma nohuantohuatan, noya, tēnahuë. No'tëquën yanatëranquën,” itërin.

⁴⁰ Ina quëran huënantapirinhüë', cara chachin huë'ësápi quënanquintarin.

—Iya Pitro, ¿co a'na ora tēranta' nanitëramahuë' ni'tamaso' ti? ⁴¹ Ama huë'ëtomahuë', ni'táco'. Yosë nontoco' ama sopai minsëinquëmaso marëhuë'. Cancanëma quëranso mini Yosë yanatëpiramahuë', co canpitaora chiniquën cancantaramahuë', itërin.

⁴² Ina quëran paantarahuaton, Yosë nontaantarín.

—Nohuantohuatan Tata, nicha'ëco ama ma'sha onpo'isohuë'. Nipirin-huë' co nohuantohuatanhuë', ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tēnahuë. No'tëquën yanatëranquën, itaantarín.

⁴³ Ina quëran huënantapirinhüë', naquëranchin huë'ëantapi, quënanquinantarin. Huë'ëi' iquitatona', huë'ësápi. ⁴⁴ Tananpitahuaton, paantarín. Paantarahuaton, inachachín Yosë itantarín. Nani cararo' inachachín Yosë nontërin. ⁴⁵ Ina quëran huënantahuaton, itërin:

—¿Ipora huanta' huë'ësarama' ti? Nani ora nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', sha'huirapiarínco oshahuano'sa' macainacoso marë'.

⁴⁶ Huënsëco huachi pa'ahua'. Ni'co', sha'huirapirínco' nani canquiárin, itërin.

*Quisoso mapiso'
(Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)*

⁴⁷ Nontaso chachín, Cotasë canquirín. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirín. Inarë' na'a piyapi'sa' huë'sapi, corto hua'ano'sa', cotio an-siano'sa', inapitari a'papisopita'. Sahuëni, shonquí, inapita së'quërahuatoná' huë'sapi. ⁴⁸ Co'huara canshatërasoihuë', Cotasëri nani sha'huítërin Quisoso nohuítacaiso marë'.

“Insosona apinohuato, ina Quisososo'. Máco huachi,” itërin.

⁴⁹ Ina quëran ya'yoranquirahuaton:

—Tashita Maistro, itiiirahuaton, apinorin.

⁵⁰ —Ma'sona yaninanso' iyasha, manóton niquë', itërin Quisosori. Ina quëran piyapi'sari chiniquën masapi huachi.

⁵¹ Ca'tano'sanënpita inaquë huanipi. A'nara' sahuëninën ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonën ahuërin. Ahuëaton, nishitëhuëratëtërin.

⁵² Quisososo nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëninën iyasha, po'moantaquë'. Hua'naquë tëpatohuatama', hua'na quëran chachin tëpainëmaso' ya'huërin. ⁵³ Tatahuë nontërahuë naporini, shonca cato huaranca anquëniro'sa' a'patimaitoncohuë'. A'naroáchin catahuaitonacohüë'. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? ⁵⁴ Napoaponahuë', co nohuantërahuë' cha'ëca'huaso'. Nicha'ërinaco naporini, co huachi ninorinacoso' naniitonhuë'. Yosë nohuanton, chiminarahuë, itërin ca'tano'sanënpita.

⁵⁵ Ina quëran piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita së'quërahuatoma', huëcapairamaco. Tëpatona'pi pochin cantantomaco, ¿yamanamaco ti? Co'tana nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë huënsëato, a'chinárahüë. Nicapomacohüë', co manamacohüë'. ⁵⁶ Napoaponahuë', Yosë nohuanton, iporaso' masaramaco. Quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi huachi.

Corto hua'ano'saquë quëpapiso'

(Marcos 14.53-65; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵⁷ Nani masahuatona', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi, Caihuasë itopiso'. Inaquë cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁸ Pitroso nipirinhüë', aquë quëran imaquiarin. I'iratëquë huarë' imaquirin. Pairaanaquë ya'conahuaton, ponisario'sapitarë' huënsëquirin. “¿Ma'ta' onpotapona? Tëpapon'a' nimara,” ta'ton, ni'sárin.

⁵⁹ Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa' inapitari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya yonípi Quisoso sha'huirapicaiso marë'. ⁶⁰ Na'a piyapi'sari nonpinapiponaraihuë', nisha nisha nonconpi. Napoyan quëran catoya'piri huë'sahuatona', sha'huirapii.

⁶¹ —I'hua chachin Quisoso noninso' natanai. “Yosë chinotopiso pëi' ata'huantahuato, caora nanitërahuë anoyatanta'huaso'. Cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” toconin, itopi.

⁶² Corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Co manta' ténanhuë' ti? ¿Ma'ta' tapon'a' isopita nonapiarinëinquën? itërin.

⁶³ Quisososo nipirinhüë' co manta' téninhuë', ta'tárin. Ina quëran corto hua'ani itantarin:

—“Yosë ni'sárinco co nonpinahuë',” ta'ton, no'tëquën sha'huitocoi. ¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itërin.

⁶⁴ —Ca mini inaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri niantaramaco. Inápaquë pa'pato, Yosë inchinanën quëran ahuënsëarincó. Ina quëran chitoro' huancana o'mantararahuë niantaramaco, itërin.

⁶⁵ Corto hua'anso natanahuaton, chiniquën no'huitërin. Inapaton a'morinso osharin.

—“¿Caso' Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanama'. Inaora chachin sha'huitërinpoa' ni'ton, co a'napita sha'huitinpoaso' nohuantarihuahuë'.

⁶⁶ ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? ténin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tēpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁷ Ina quëran ipirayatahuatona', ahuëpi. A'naquëninta' tonporayatahuatona', chiniquën panpirayapi.

⁶⁸ —¿Inta' ahuërinquën? Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi, itopi.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Marcos 14.66-72; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Napotasoi, Pitroso' i'iratëquë huënsëarin. A'na cosonari huë'sahuaton, itiirin.

—Quëmanta' Quisoso Cariria quëran huë'ninsó' ca'tanan, itopirinhüë'.

⁷⁰ —¿Ma quëmapita' napotaranso'? Co caso' ina nohuitërahuë', itërin. Ya'ipiya natanpi.

⁷¹ Ina quëran pa'sahuaton, ya'coanaquë huaniso', a'na cosonarinta' quënanquiantarin. Quënanahuaton, huanipapisopita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanin anta', itaantapirinhüë'.

⁷² —¿Co'chi nohuitërahuë' paya! Yosë ni'sárinco, co nohuitërahuë', taantarín Pitro.

⁷³ Ina quëran hua'quimiachin nisahuaso', a'napitarinta' itaantapi:

—Tëhuëinchachin quëmanta' Quisoso ca'tanan. Cariria piyapi pochin nonan quëran nohuitërainquën, itopi.

⁷⁴ —¿Co'chi iyaro'sa' paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpin-tohuatënuëmaso', Yosë ana'inchinco, ténahuë, itërin.

Naporo chachin atari përarín. ⁷⁵ Ina natanahuaton, Quisosori napotërinso' yonquirin: “Co'huara atari përashatërasohüë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton, aipiran pipirin. Inaquë chiniquën sëtatón, na'nërin.

27

Piratoquë quëpapiso'

(Marcos 15.1; Lucas 23.1-2; Juan 18.28-32)

¹ Tahuërianpitoahuachina, ya'ipi corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapita napopianachin yonquipi Quisoso atëpatacaiso marë'. ² Ina quëran noyá tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi. Inaso' hua'an, Noma copirnorí acorinsó'.

Cotasë nitëparinsó'

(Hechos 1.18-19)

³ Cotasëso' nani sha'huirapiponahuë', Quisoso tonpopinan quëpahuachinara, ni'sárin. Ina ni'sahuaton, yonquirin huachi. “Ma'tana tēpacaiso marë' quëparapi. ¿Onpoatocha sha'huirapirahuë' paya?” ta'ton, sëtërin. Corto hua'ano'sa' ya'huëpiquë paantarahuaton, cara shonca coriqui prata quëran nininsó' quëtopiso' yayo'coantapirinhüë'.

⁴ —Co huachi iso coriqui nohuantërahuë'. Pa'pi co noyahuë' ninahuë. Quisoso nóya quëmapi nipirinhüë', sha'huirapirahuë. Ina marë' oshahuahuë, itoonin.

—¿Ma'marë'ta' ina sha'huitërancoi? Co quiyaso' ina yonquirahuë'. Quëma naporansó', itopi.

⁵ Napotohuachinara, Yosë chinotopiso pëiquë chachin coriqui tē'atonahuaton, pipirin. Pa'sahuaton, nihuënuëconorahuaton, nitëparin.

⁶ Ina quëran corto hua'ano'saso' coriqui maantarahuatona':

—Tēpacaiso marē' pahuērētopiso' ni'ton, co Yosē marē' acocaso' ya'huērinhue'. Inaquē acohuatēhua', co Yosē pēnētērinso' natēarihuahuē', ta'tona', co inaquē acopihue'.

⁷ —Iso coriquiquē no'pa' pa'ahuan' nisha piyapi'sa' pa'pitacaso marē', topachinara:

—Noyahua', topi ya'ipiya. Napoaton pa'sahuatona', ina coriquiquē no'pa' pa'anpi. “Tēshitona'pi no'panēn,” itopiso' pa'anpi. Inaquē nisharo'sa chīm-inpachinara, pa'pitopi. ⁸ Napoaton ipora huanta' ina po'oroso': “Huēnai' No'pa',” itopi. ⁹ Irāca Irimiasē ninoton, Yosē quiricanēnquē ninshitērin. “Cara shonca coriqui prata quēran nininso' quētapi. Ina nāpo' cotioro'sa' nohuan-topi ni'ton, quētapi. Ina coriqui chachin maantarahuatona', ¹⁰ tēshitona'pi no'panēn pa'anapi. Yosē sha'huitērinco chachin napoapi,” tēnin, ninshita-ton. Naporinso chachin ina nāpo' coriqui masahuatona', no'pa' pa'anpi.

Pirato naporinso'

(Marcos 15.2-5; Lucas 23.3-5; Juan 18.33-38)

¹¹ Quisosos' Pirato notēnanquē huaniárin.

—¿Quēmaso' cotioro'sa' copirnonquēn ti? itērin Piratori.

—Ca mini inaco, itērin Quisosori.

¹² Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitari na'con nonpinapipiri-nahuē', co manta' tēninhue'.

¹³ —Na'con nonapirinēnquēn, ¿co natananhue' ti? itopirinhue' Piratori.

¹⁴ Co manta' tēninhue'. Co pi'pisha tēranta' a'panitērinhuē'. “Ma quēmapita' isoso' ni'ton, co manta' yaa'panitērinhuē',” tēnin Pirato yonquiaton.

Quisoso tēpacaiso' sha'huirinsó'

(Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

¹⁵ Nani Pascoa tahuēri Piratoso', a'nara' apina'pi tashinan pēi quēran ocoirin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. ¹⁶ Tashinan pēiquē a'na apina'pi ya'huarin. Inaso' pa'pi co noyahue'. Ya'ipi parti nahuiantērinso'. Parapasē itopi. ¹⁷ Piyapi'sa' huē'pachinara, Piratori itērin:

—Ipora Pascoaquēnta' a'nara' apina'pi ocoianta'i, topirahuē'. ¿Insota' nohuantērama' ocoica'huaso'? Cato' ya'huapi. A'naso' Parapasē. A'nanta' Quisoso, Cristo itopiso'. ¿Insochachinta' nohuantērama' ocoica'huaso'? Can-pita huayonco', itērin.

¹⁸ “Cotio hua'ano'sari co quē'yatonahuē', Quisoso mapi,” ta'ton, Piratori napotērin.

¹⁹ Hua'an shiranēnquē huēnsēaso', sa'ininta' nanan a'patiirin Quisoso ocoicaso marē'. “Achin tashi' a'ninquēchin hua'narahuē. Quisoso hua'nato, chiniquēn pa'yanahuē. Inaso' noya quēmapi. Co manta' onporinhue' ni'ton, nicha'ēquē'. Co tēpacaso' ya'huērinhue',” itērin sa'ini. Ina marēnta' Piratori co yatēparinhue'.

²⁰ Corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa', inapitaso nipirinhue', a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitēra'piapi:

—“Parapasē ocoirahuaton, Quisoso atēpatēquē’,” itoco', itēra'piapi. ²¹ Ina quēran Piratori natanin huachi.

—¿Insochachinta' ocoi'i? itaantarin. Napotaantahuachina:

—¡Parapasē ocoitoco! itopi.

²² —¿Ma'ta' onpochi nipachin Quisoso, Cristo itopiso'? itohuachina:

—¡Corosēquē patanantēquē' chimi'in! tosapi ya'ipiya.

²³ —¿Ma'marēta' tēpa'i? ¿Ma'ta' onporin? itopirinhue', aquētē chachin chiniquēn itantapi:

—¡Corosēquē patanantēquē' chimi'in! itaantapi.

24 Napotihuachinara, nisha yonquirin huachi. “Piyapi'sa' co yanatërinacohuë'. Chiniquën no'huitatona', yaahuërinaco,” ta'ton, co huachi yonquirinhuë' Quisoso ocoicaso'. Napoaton i'sha masahuaton, piyapi'sa' ni'tërantapaquë hui'sërin.

—Iso quëmapiso' noya. Co manta' onporinhuë', tënahuë. Co ca nohuanto, tëpaapihuë'. Co ina marë' ana'intincoso' ya'huërinhuë'. Canpita yonquiramaso', itahuaton, hui'sërin.

25 —Tëhuëenchachin quiya yonquirai tëpaca'huaiso'. Yosë yaana'intohuachincoi, hui'nahuëipitarë'coi chachin ana'inchincoi, topi.

26 Napohuachinara, Pirato camaitërin Parapasë ocoicaiso'. Quisoso nipirinhuë' chiniquën ahuihuitërin. Chiniquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Nani huihuihuachinara, sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

27 Sha'huitohuachina, Pirato pëinënquë quëpapi. Inaquë notohuaro' sontaro'sa' niyontopï tëcariatona' tëhuacaiso marë'. 28 Ai'nanpiratahuatona', quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin nininso' a'motopi tëhuacaiso marë'. 29 Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi. Ina quëran tëhuacaiso marë napotopi:

—Ma'tana huaranën maquë huachi, itatona', piquiranan asë'quëëpi. Naporahuatona' ina notënanquë isonpi:

—Hua'qui tahuëri nanpiton cotioro'sa' hua'anëntëquë', itopi.

30 Ina quëran iraiquë ipitopi. Piquirananta' matantarahuatona', ahuëmotopi. 31 Inapotatona', tëhuapi. Nani tëhuahuachinara, a'motopiso' ocoitahuatona', a'morinso chachin a'motantapi. Ina quëran corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi huachi.

Corosëquë patanantopiso'

(Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

32 Ninano quëran pipirahuatona', a'na quëmapi nacapipi, Siriniquë ya'huërinso'. Simon itopi. Ina masahuatona', corosë Quisoso quëparinso' sontaro'sari apitëntopi. Inari quëpatërin.

33 Pa'sahuatona', panëa'hua Corocota, itopiquë canconpi. Corocotaso': “Nansë Moto',” tapon naporin. 34 Inaquë canconahuatona', huino ma'sha pinshüinë' ayontahuatona', o'shitopirinahuë', pi'pisha pi'nirahuaton, co o'orinhuë'.

35 Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi. Nani patanantahuatona', ninontopi. “Huëco', nicanatëhua' Quisoso a'morinsopita maahua',” nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. 36 Nani masahuatona', inaquë huënsëapi nicacaiso marë'. 37 Onporinso marësona tëparapisona' ninshítopi.

ISOSO' QUISOSO, COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso', ninshítopi. Inapotahuatona', corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

38 Ina pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. Nisha patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. 39 Piyapi'sa' na'huëpona pochin, Quisoso tëcariatona', tëhuaconpi.

40 —¿Nani ma'sha nanitaparan ti? I'hua naporan: “Yosë chinotopiso pëi' ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahuë,” tënan. Inta nipachin cha'ëquë'. Yosë hui'ninquën chachin nipatan, corosë quëran nohuarahuatón cha'ëquë', itoonpi.

41 Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', cotio ansiano'sa', inapitarinta' tëhuatona', itapona':

⁴² —A'napitaso' yanicha'ëponahuë', inaora chachinso' co nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Ísrairo'sa' copirno nipachin, corosé quëran nohuarain nicatëhua' natëahua'. ⁴³ “Yosé hui'ninco chachin ni'ton, catahuarinco,” topirinhue'. Yacatahuahuachin, apiramiáchin nicha'ëin, nitopi.

⁴⁴ Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisoso no'huipi.

Quisoso chiminino'

(Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

⁴⁵ Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirarin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin nisarín. ⁴⁶ Naporó' Quisoso chiníquën nonin. *Iri, Iri, ¿nama sapacatani?* tënín. Inaora nananquë nonaton, naporín. “¿Onpoatonta' Tata patëranco?” tapon naporín.

⁴⁷ A'naquën huanipapisopita natanahuatona':

—Iniasé përasamara, topi.

⁴⁸ A'naso' manorahuaton, pi'shíro pochín nininso' maconín. Ina masahuaton, huino áin nininso' asé'cotëtahuaton, piquirananguë achinpitërin. Achinpitahuaton, ihuëtërin o'ocaso marë'. ⁴⁹ A'napitariso nipirinhue' itapona':

—Tananpitëquë' nia'ahua'. Iniasëri o'maton nicha'ëpon nimara, nitopi.

⁵⁰ Quisososó nipirinhue' chiníquën nonsahuaton, chiminín huachi. ⁵¹ Naporó' Yosé chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshatatón, catotë huarë' ninín. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nín. Na'piro'sa' inaora nopaatërin. ⁵² Nopaatohuachina, a'naya a'naya pa'pitopiso' nii'soatërin. A'naquën Yosé imarinsopita iráca ayapirínahuë', nãpíantapi huachi. ⁵³ Quisoso nãpíantarinso' piquëran inapítanta' pa'pitopi quëran pipirahuatona', Quirosarínquë pa'sapi. Na'a piyapi'sari quënanpi.

⁵⁴ Quisoso chiminpachina, capitanso sontaronënpitarë chachín ni'sapi. Ocohua pa'nínso', na'piro'sa' nopaatërinso', inapita ni'sahuatona', pa'pi pa'yanpi.

—Tëhuëinchachín iso quëmapiso', Yosé hui'nín, topi.

⁵⁵ Sanapi'sa' Cariria quëran huë'pisopítanta', aquë quëran notëërapí. Inapítaso' Quisoso imaquipi nocomacaiso marë'. Iporaso' chiminino' ni'sapi anta'. ⁵⁶ A'naso' Maria Mactarina itopiso'. A'nanta' Maria. Inaso' Santiaco, Cosi, inapita a'shín. A'nanta' Sipitío hui'nínpita a'shín. Inapítaso' aquë quëran notëërapí.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁵⁷ I'huararapaso', a'na ma'huan Cosi itopiso huë'nín. Inaso', Arimatiaquë ya'huërin. Quisoso imarín anta'. ⁵⁸ Pirato ya'huërinquë pa'nín Quisoso nonën natantacaso marë'. “Quëtoco cari quëpa'i,” itoonín. Napotohuachina, “Noyahua'. Quëpaquë' nipachín,” itahuaton, sontaro'sa' a'parín nonën anohuarat-acaiso marë'. Anohuararahuatona', quëtópi. ⁵⁹ Nonën masahuaton, noya morínquë so'quëtahuaton, ⁶⁰ na'pi nanín nasha ninínquë po'morín. Inaora marë' pa'ãpírinhuë', inaquë po'morín. Ina quëran pancara'pi masho pitarahuatona', pa'copítópi. Pa'copítahuatona', patópi huachi. ⁶¹ Maria Mactarina, a'na Maria, inapítaso nipirinhue' na'pi nanín notënanquë chachín huënsëapi.

Sontaro'sari a'paipiso'

⁶² Tahuërirínquë chinoto tahuëri marë' nani tapahuachinara, corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita niyontónahuatona', pa'pi Pirato nontacaiso marë'.

⁶³ —Sinioro hua'an, Quisosocoso' nonpintè', tēnai. Nani yonquirai. Co'huara chimiyantēraponhuè', piyapi'sa' sha'huitèrin. “Tēpahuachinaco, cara tahuèri quèran nanopiantarahuè,” toconin. ⁶⁴ Napoaton sontaro'sa' a'paquè' na'pi naninquè a'paicaiso marè'. Cara tahuèri chachin noya a'pai'ina', ama nonèn quèpacaiso marèhuè'. Ca'taninsopitari quèpahuachina': “Nani nanopiantarin huachi,” toconapona'. Napohuachina', a'què aquètè' piyapi'sa' nonpintapi, itopi.

⁶⁵ —Inta nipachin, sontaro'sa' ya'huarin. Canpitari chachin paatoma', inapita quèpaco' noya ni'ina'. Ama piyapi'sari huècatona' quèpacaiso marèhuè' inapo'ina', itèrin Piratori.

⁶⁶ Napohuachina, pa'pi. Pancara'pi to'ni pochin ninquè noyá pa'pirapitopi. Napotahuatona', sontaro'sa' acopi.

—Noya a'paico', itahuatona' patopi huachi.

28

Quisoso nanopiantarinsó'

(Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹ Chinoto tahuèri piquèran Maria Mactarina, a'na Mariarè' naquèranchin paantapi po'mopiquè nicacaiso marè'. Tomio tahuèri tashíramiachin na'pi nanin'pa' pa'sapirinahuè'. ² A'nanaya panca ocohua pa'nin. Sinioro anquèninèni inápa quèran o'marahuatón, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarin. Chi'huincarahuatón, ina aipi huènsèrin. ³ Huènaráchin huènaráchin o'cori pochin ya'norin. Huiríchín a'morin. Pi'shiro quèran huiri huiríchín. ⁴ Ina ni'sahuatona', sontaro'sa' pa'yanpi. Pa'pi tē'huatopi. Ropa ropátahuatona', chimipi pochin no'paquè anotopi. ⁵ Ina quèran sanapi'santa' canquihuachinara, anquèniri itèrin:

—Ama pa'yancosohuè'. Quisoso corosèquè patanantopiso' yonisaramaso', nitotèrahúè'. ⁶ Co huachi isèquè ya'huèrinhuè'. Sha'huitèrinquèmaso chachin nani nanopiantarin. Huèco' ni'quirico' po'mopiquè. Capa huachi. ⁷ Manóton paatoma', ca'tano'sanènpita sha'huitonco': “Nani nanopiantarin. Ina'ton Caririaquè pa'sarin. Inatohua' quènancoantarama,” itonco'. Nani sha'huitèranquèma', itèrin anquèniri.

⁸ Natanahuatona', a'naroáchin na'pi nanin quèran pipipi. Pa'pi pa'yanpirinahuè'. Nóya cancantatona' ta'api ca'tano'sanènpita sha'huitacaiso marè'. ⁹ Pa'sapirinahuè', a'nanaya iraquè chachin Quisosori ya'notèrin.

—Huè'cama imoyaro'sa', itèrin. Ina nohuitatona', ya'carionpi. Monshorahuatona', nantèn iporantèrahuatona', chinotopi.

¹⁰ —Ama huachi pa'yancosohuè'. Paatoma', iyahuèpita sha'huitonco' Cariria'pa' pa'ina'. Inatohua' quènancoantarinaco, itahuatón, pa'nin huachi.

Sontaro'sa' napopiso'

¹¹ Sanapi'sa' paasoi', sontaro'santa' ninanoquè pa'pi corto hua'ano'sa' sha'huitacaiso marè'. “Quisoso pa'pitopiquè noya ni'sapiraihuè', a'nanaya panca ocohua pa'nin. Naporo' anquèni ya'norahuatón, pancara'pi pa'copitopiso' chi'huincarin. Ni'piraihuè', Quisoso nonèn capa huachi,” itonpi. ¹² Ina quèran corto hua'ano'sa', cotio ansiano'sa' inapita niyantónahuatona', ninontápi. Nani ninontohuachinara, sontaro'sa' amatantarahuatona', na'con coriqui quètopi.

¹³ —Piyapi'sa' sha'huitoco': “Yono tashi' Quisoso ca'tano'sanènpita huè'pi. Huè'èsocoi, nonèn quèpapi,” itoco'. ¹⁴ Hua'anèma' natantatón ina marè'

no'huihuachinquëma', quiyari anoyatarai ama ana'intinquëmaso marëhuë', itopi.

¹⁵ —Noyahua'. Napo'i nipachin, toshuatona', coriqui ma'patopi. Pa'sahuatona', piyapi'sa' nonpintopi. Cotio hua'ano'sari sha'huitopiso chachin nonpinpi. Ipora huanta' na'a cotioro'sa' ina nonpin nanan natëpi.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' sha'huitërinso'

(Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁶ Ina quëran shonca a'na ca'tano'sanënpitaso' pa'pi Cariria'pa'. A'na panënuë pa'pi, Quisosori sha'huitërinquë chachin. ¹⁷ Inaquë Quisoso quënanconahuatona', chinotopi. A'naquënsa nipirinuë' pi'pian co natërinhuë'. “Co inahuë' nimara,” topirinahuë'. ¹⁸ Quisosori ya'carirahuaton, itapon:

—Tata Yosë nohuanton, chini chiniquënanantërahuë. Inápaquë ya'huërsinopita, isoro'paquë ya'huërsinopita, ya'ipiya hua'anëntarahuë.

¹⁹ Napoaton canpita paatoma', ya'ipi piyapi'sa' a'chintoco'. Nisha nisha nananquë nonpisopita a'chintoco' imainaco. Insosona natëhuachinaco, i'quë aporintoco'. “Tata Yosë, Hui'nin, Ispirito Santo inapita nanan quëtërincoi ni'ton, aporintaranquë,” itahuatoma', aporintoco'. ²⁰ Ina quëran ya'ipi sha'huitëranquëmaso' a'chintoco' natëinaco. Insëquësona pa'patama', carinquëma' ca'tanaranquëma'. Nani tahuëri catahuaranquëma'. Ayaro' tahuëri naniquë huarë' ca'tanaranquëma'. Co onporonta' pataranquëmahuë', itërin Quisosori. Nani huachi.

Marco ninshitérinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso maré'

Coansha Paotista pënëntérinso'

(Mateo 3.1-12; Lucas 3.1-9, 15-17; Juan 1.19-28)

¹ Apira iyaro'sa', Quisocristo nanamën ninshitaranquéma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Iráca isoro'paquë o'marin nicha'ëinpoaso maré'.

² Isiasë pënëntona'pi ninoton Yosë quiricanënuquë ninshitérinso chachin o'marin. Inaquë Yosëri hui'nin itapon:

"Co'huara pa'shamátérasënquënhuë', comisionëhuë'ton a'pararahué piyapi'sa' ayonquicaso maré'.

³ Inotëro parti ina quëmapi pënëntápon: 'Ni'co' iyaro'sa'.

Hua'an chiniquën nanatona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso maré'. Ira otëërin noya pa'tacaso maré'.

Inapochachin iporaso' cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main, itarin," ténin ninshitatón.

⁴ Ninorinso chachin Coansha huë'nin pënëntacaso maré'. Inotëro' parti ya'huaton, piyapi'sa' pënénárin. "Co noyahuë' yonquiramasopita nani-antatoma', Yosë chachin tahuëretantaco' oshanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporihuanco'," itarin. Napotahuaton, na'a piyapi'sa' aporintarin.

⁵ Inaquë notohuaro' piyapi'sa' huë'pi natanapona'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi' Cotia parti quëran huëcatona', natanapi. "Tëhuëenchachin co noyahuë' nicatoi, oshahuaná. Catahuaco'i Sinioro ina nanianchii," topachinara, Cortaniquë Coanshari aporintërin.

⁶ Co inaso' noyápiachin a'morinhuë'. Ponira pochin camiyo anporo quëran nipiso' a'morin. Sha'huëtë quëran nitonporin. Sëquërë pochin nininso' macaton, inaya tëranta' ca'nin. Ninoi' quënanpachina, irorin. Piyapi'sa' pënënpachina, itapon: ⁷ "Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin chini chiniquën nanantërinso'. Caso' co pi'pian tëranta' ina pochin chiniquën nanantërahuë'. Co maquëyancohuë' ni'ton, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë'. ⁸ Caso' i'quë aporintëranquëma'. Inaso nipirinhuë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma'," itërin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Lucas 3.21-22)

⁹ Naporó tahuëri'sa' Quisoso Cariria parti quëran huë'nin. Nasaritoquë ya'huëpirinhuë', Coansha pënëntarinquë huë'nin. Huë'pachina, Coanshari Cortaniquë aporintërin. ¹⁰ Ii' quëran nonshihuachina, a'naroáchin inápaquë pi'iro'të' ni'soatërin. Ispirito Santonta', nëpë pochin nohuaraimarin, ni'nin. Nohuaraimarahuatón, Quisoso ya'coancantomiatërin. ¹¹ Naporó' inápa quëran Yosëri itapon: "Quëmaso' hui'nahuënuquën chachin ninan. Na'con nosoroatënuquën, noya ni'nanquën," itërin.

Sopairi ténirinso'

(Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13)

¹² Ina quëran Ispirito Santori inotëro parti co piyapi ya'huërinquëhuë' a'parin. ¹³ Inatohua' catapini shonca tahuëri ya'huërin. Tanan ni'niro'sapitaré' ya'huërin. Sopai hua'aninta' huëcapairahuaton, ténirin. Sha'huitápirinhuë' ama Yosë natécaso maréhuë'. "Inca, co nohuantërahuë'," ténin. Nani sopai pa'pachina, anquëniro'sari o'marahuatona', Quisoso nocomaimapi.

*Noya nanan sha'huicaso' caniaritërinso'**(Mateo 4.12-17; Lucas 4.14-15)*

¹⁴ Ina quëran Coansha tashinan pëiquë po'mopi. Ina natantahuaton, Quisoso pa'nin Cariria parti pënëntapon. Noya nanan Yosë non-inso' sha'huirarin: ¹⁵ "Nani tahuëri nanirin huachi. Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma'. Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. Naporahuaton noya nanan natëco' Yosë nicha'ëinquëma'," itërarin.

*Sami camayoro'sari imapiso'**(Mateo 4.18-22; Lucas 5.1-11)*

¹⁶ Ina quëran Cariria sono' yonsanquë pa'sahuaton, cato' sami camayoro'sa' quënanconin. A'naso' Simon itopi. Iinë' riti t'ëyatapi sami macacaiso marë'. Iinso' Antërisë itopi.

¹⁷ —Huëco' iyaro'sa', ca imaco a'chinchinquëma'. Sami manamaso pochachin piyapi'sa' masarama' Yosë imacaiso marë', itërin Quisosori.

¹⁸ Napotohuachina, ritinëna' patahuatona' Quisoso imapi huachi.

¹⁹ Amashamiachin Santiaco, Coansha, inapitanta' quënancoantarin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Pa'pinarë' potiquë huënsëatona', ritinëna' pasonapi. ²⁰ "Huëco' pa'ahua', ca imaco," itohuachina, pa'pin, inpriatonënpita, inapita potiquë patahuatona', Quisoso imapi.

*Sopai a'parinso'**(Lucas 4.31-37)*

²¹ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Chinoto tahuëri nanihuachina, cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conin. Inaquë a'chinarin. ²² Chiniquën nanantona'pi pochin a'chinarin. Co cotio maistro'sa pochin a'chinhue'. Napoaton a'chininso' natanahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi: "¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya!" topi. ²³ Naporo' a'nara' quëmapi inaquë ya'huërin. Sopairi ya'coancantaton, camairin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiniquën nontërin. Sopairi chachin anonin.

²⁴ —¡Tananpitocoi! Quëmaso' Quisosonquën, Nasaritoquë ya'huëran. No-huitërainquën. Yosë quëran o'maton noya ninan. ¿Ma'ta' quëma onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? itërin.

²⁵ Itohuachina, Quisosori itapon:

—¡Ta'tëquë! ¡Iso quëmapi quëran pipimiatëquë! itërin.

²⁶ Napotohuachina, quëmapi chiniquën apa'tanin. Naporahuaton chiniquën "yai" ta'so chachin, sopai pipirin. ²⁷ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ninontapi:

—¿Ma'pítata' ni'sarëhuaso'? Quisososo' co a'napita pochin a'chinhue'. Chini chiniquën nanantaton, sopairo'sa quëran huarë' camaihuachina, natëpi, topi.

²⁸ Shiarahuaton, Quisoso naporinso' ya'ipi Cariria parti nahuinin.

*Simon Pitro a'shatën anoyatërinso'**(Mateo 8.14-15; Lucas 4.38-39)*

²⁹ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuatona', Simon, Antërisë, inapita ya'huëpiquë pa'pi. Santiaco, Coansha, inapitanta' pa'pi. ³⁰ Simon a'shatën chiniquën sapoton, quëhuënarin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. "A'shacha saporin ta'a," itopi. ³¹ Inaquë paaparahuaton, maimirahuaton, opatërin. Naporo chachin sapo otanotërin. Otanotahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'
(Mateo 8.16-17; Lucas 4.40-41)

³² I'huanaahuanquë nani pi'i ya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ya'coancantërin sopitanta' quëpi. ³³ Ya'ipi ya'huëhuano'santa', ninano' ya'coanaquë niyontonpi Quisoso nicacaiso marë'. ³⁴ Naporó' notohuaro' cania'piro'sa' anoyatërin. Nisha nisha caniori maninsopita anoyatërin. Na'aya'pi sopairo'sari ya'coancantërin sopitanta' inquitërin. Sano yonquipi huachi. Sopairo'sari ina nohuitatona', yasha'huipirinahuë', Quisoso co nohuantërinhuë' ni'ton, ta'topi huachi.

Caririaquë a'chintëra'piarinso'
(Lucas 4.42-44)

³⁵ Tahuëririnquë co'huara noya huënihuayantërasohuë', Quisoso huësërahuaton ninano quëran pipirin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' Yosë nontacaso marë' inaoraíchín pa'nin. ³⁶ Simonso' capayatoririnhuë', co Quisoso quënanatonhuë', a'napitarë chachin pa'nin yonípon. ³⁷ Quisoso quënanconahuatona':

—Notohuaro' piyapi'sa' yonissarinëinquë'n, itopi. Itopirinahuë', Quisosori itërin:

³⁸ —Huëco' iyaro'sa', a'na partinta' pa'ahua'. Ya'cariya ninanoro'saquë pa'ahua'. Inaquënta' pënënta'huaso' ya'huërin. Ina marë' Yosë a'paimarinco ni'ton, huë'sarahuë', itërin.

³⁹ Ina quëran ya'ipi Cariria parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë pënëntëra'piarin. Naporahuaton, sopairo'sari ya'coancantërin sopita inquitëra'piarin.

Chana caniori maninso'
(Mateo 8.1-4; Lucas 5.12-16)

⁴⁰ Naporó' a'na quëmapi huë'nin, chana caniori maninso'. Quisoso huëcapairahuaton, isonquirin. Isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuaton, nanitëran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

⁴¹ Quisosori nosoroaton, së'huarin.

—Nohuantërahuë' mini iyasha. ¡Noyatëquë huachi! itërin.

⁴² Itohuachina, a'naróáchin canio inquirin. ⁴³⁻⁴⁴ Naporó' chachin Quisosori chiniquë'n pënënin.

—¡Ama insonta' sha'huitëquësosohuë'! Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquë'n. Naporahuaton, Moisésë sha'huirinsó' quëpaquë' noyatëranso' nitocacaiso marë', itërin. Ina quëran a'parin huachi.

⁴⁵ Napotopirinhuë', papon pochin ya'ipi piyapi sha'huitëra'piarin. "Quisoso anoyatërinco," itëra'piarin. Ya'ipi naporinsó' nahuinin. Napaoton piyapi'sa' ni'tërantapaquë co huachi Quisoso iratërinhuë'. Co huachi nanitërinhuë' a'ninquëchin ninanoro'saquë pacacaso'. Co piyapi'sa' ya'huërinquëhuë' ya'huërárin. Ina niponahuë', ya'ipi parti quëran huë'pi nicapona'.

2

Apia anoyatërinso'
(Mateo 9.1-8; Lucas 5.17-26)

¹ Cara tahuëri quëran pochin Capinaomoquë huëantarin. "Pëinëinquë Quisoso ya'huarin," topi. ² Natantahuatona', notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Pëi' ya'sotahuatona', ya'coana aquëtëran huarë' yamopi. Yosë nanamën sha'huirarin, natanapi. ³ Naporó' chachin catapini quëmapi'sa' huëcatona', apia pë'sara'huayaquë quëshipi. Hua'qui' co nanitërinhuë' huancaso', quëhuë'nárin. ⁴ Quisosoquë yaquëpapirinahuë', hua'huayátërahuë'

piyapi'sa' ni'ton, co nanitopihué' ya'conacaiso'. Ya'shotopi. Napoaton pëi' nanpëtahuatona', a'canpiso pi'pian o'quirahuatona', pë'sara'huayarë chachin anohuaramapi. Quisoso pirayan acomapi huachi. ⁵ Quisosori ni'sahuaton, "Ma noya isopita natërinaco," ta'ton, apia itapon:

—Oshanën apia'hua inquitaranquën huachi, itërin.

⁶ A'naquën cotio maistro'sa' inaquë huënsëpisopitaso', cancanëna quëran yonquirápi: ⁷ "¿Ma quëmapita' isoso' Yosë yaya'huërëtërin? Co ínsonta' nanitërinhué' oshanënpoa' inquitinpoaso'. Yosëichin nanitërinso'," topi yonquiatona'. ⁸ Topinan yonquirapirinahué', yonquipiso nitotaton Quisosori itapon:

—¿Onpoatomata' co noyahué' yonquirapiramaco? ⁹ Canpitaso naporama': "Piyapinpoa a'napita oshanën inquitacaso', co nanitërehuahué'. Apia camaiaté': 'Huaniqué' apia'hua. Pë'sara'huanën masahuaton, noya paquë huachi,' itacasonta' co nanitaparëhuahué'," tënama'. ¹⁰ Caso nipirinhué' Yosë quëran quëmapico ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. Canpifanta' ina nitotacamaso marë' iso apia anoyatarahué, tënin.

¹¹ Ina quëran apia itantarin:

—¡Huaniqué' apia'hua! Pë'sara'huayanën masahuaton, ya'huëranquë paquë huachi, itërin. ¹² Itohuachina, a'naroáchin noyatahuaton, huanirin. Pë'sara'huaya masahuaton, ya'huërinquë paantarin. Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Yosëso ni'ton, a'naroáchin anoyatërin paya! Co onporonta' ina pochin ni'chinëhuahué', topi.

Nihui Quisoso imarinso'
(Mateo 9.9-13; Lucas 5.27-32)

¹³ Naquëranchin panca sono' yonsanquë Quisoso paantarin. Inaquë hua'huayátërahué' piyapi'sa' hué'pachinara, a'chintarin. ¹⁴ Ina quëran na'huëpon pochin, Nihui quënanconin. Arpio hui'nin inaso'. (Matió itopi anta'.) Coriqui Noma copirno marë' ma'patërinquë huënsëarin. Quisosori itapon:

—Huëquë' iyasha imaco, itërin. Itohuachina, huanirahuaton Quisoso imasarin huachi.

¹⁵ Ina quëran pëinënquë Quisoso quëparin coshatacaso marë'. Ca'tano'sanënpitarë' coshatapatapi. Na'a piyapi'sa' hué'pi coshatatona' Quisoso nohuítacaiso marë'. A'naquën copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa'. A'napitanta' oshahuano'sa' itopiso'. Inahuanta' Quisoso yaimápi. ¹⁶ A'naquëonta' cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sahuatona', ca'tano'sanënpita natanpi:

—¿Onpoatonta' maiströnëma' oshahuano'sapitarë' coshatarin? Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahué' nipirinahué', inapitarë' coshatarin, itopi.

¹⁷ Natanahuaton, Quisosori itapon:

—Isopitaso' tëhuëenchachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'saso' notoro nohuantopi. "Co caniorahué'," topatëraso', co notoro nohuantërehué'. Inapochachin canta' oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahué. "Co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco'," itërahué. A'napitaso nipirinhué': "Quiyaso' noyacoí," topiso marë' co na'con a'chintërahué', itërin.

Nasha nanan a'chininso'
(Mateo 9.14-17; Lucas 5.33-39)

¹⁸ Naporor' Coansha Paotista imapisopitaso ayonatona', Yosë nontapi. Parisio imapisopitanta' inapoapi. Napohuachinara, a'naquëni paaparahuatona', Quisoso natanpi:

—Coansha imapisopitaso' ayonatona', Yosë nontapi. Inapochachin parisio imapisopitanta' nisapi. ¿Onpoatonta' imarinënsopitaso' co inapopihuë'? itopi.

¹⁹ —Ca ya'huarahuë ni'ton, co sëtopihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, coshatatona', capa cancantopi. Nipayarinso-pita huë' pachinara, coshatopi. ²⁰ A'na tahuëriso nipirinhüë' inimiconënpitari sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', sëtapì huachi. Co huachi yonquiapihuë' coshatacaiso', tënin.

²¹ Itahuaton: “Ni'co'. A'morëso noyá mocahuachina, co nasha në'mëtëquë pa'pitërehüë'. Nasha në'mëtëquë pa'pitëre' naporini, naquëranchin panca panca noshataanta'itonhuë'. ²² Sha'moronta' yonquico'. Huino sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' nininguë' ta'panëhuë'. Inaquë ta'panë' naporini, a'naroáchin nopoitaton, nichinia'itonhuë'. Naporahuaton morsanta' tapiitonhuë'. Napoaton sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarin huachi,” itërin Quisosori. (Iráca inachin-topiso' naniantatona', nasha nanan imacaso' ya'huërin, tapon napotërin.)

Chinoto tahuëri naporinso' (Mateo 12.1-8; Lucas 6.1-5)

²³ Ina quëran a'na chinoto tahuëri nanihuachina, tricoro' Quisoso pëntontarin. Ca'tano'sanënpitaso papona pochin, a'naya a'naya trico moto maraapi. ²⁴ Ina nicatona parisioro'saso':

—¡Ni'quë', Maistro! Chinoto tahuëri nipirinhüë', ca'tano'sanënpita tricoraya i'shorayarapi. Co ipora tahuëriso' pi'pisha tëranta' sacatacasohüë' nipirinhüë'. ¿Onpoatonta' co Moisésë pënëntërinso' natëpihuë'? itopi.

²⁵⁻²⁶ —Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinëquë ya'conëin. Apiataro corto hua'an ni'so' ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'sáchin ina pan capacaso nipirinhüë', co ina marë' Yosëri no'huirinhüë', itërin.

Ina quëran itantarin: ²⁷ —Piyapi'sa' nosoroaton, chinoto tahuëri acorin noya ya'huëcaiso marë'. Co tahuëri chinotacaso' na'con na'con yonquirinhüë'. Piyapi'sa' na'con na'con nosororin. ²⁸ Yosë quëran caso quëmapico ni'to, chiniquën nanantërahüë. Ma'sona noya nicacaso' sha'huichinquëma'. Chinoto tahuëri ma'sona co nicacasonta' sha'huichinquëma', itërin.

3

Imirin tachitërinso' (Mateo 12.9-14; Lucas 6.6-11)

¹ Naquëranchin niyontonpiso pëiquë Quisoso ya'conconin. Inaquë apia quënanconin. Imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'.

² “Chinoto tahuëri anoyatomara,” ta'tona', parisioro'sari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ³ Naporor' apia itapon:

—Huë'sahuaton, huancánachin huaniquë', itërin.

⁴ Inaquë nipachina, piyapi'sa' itapon:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Co ahuëtacaso', co tëpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpituatoso', co nosoroarahüë'. Nipirinhüë', nosoroato anoyata'huaso' ya'huërin, tënahuë caso'. ¿Ma'ta' tënama canpitaso'? itërin.

Natanaponaraihué', co manta' topihué'. ⁵ Co a'panitohuachinarahué', a'naya a'naya ni'sarin. Co natantochináchinhué' cancantopi ni'ton, no'huiré pochin cancantaton, co noyahué' ni'nin. "Co nosoropihué'," ta'ton, pa'pi sêterin.

—Imiran iyasha ihuéqué', itèrin. Ihuéhuachina, a'naroáchin noyatèrin. ⁶ Parisioro'saso' no'huitatona', pipipi. Irotisé piyapinènpita quènanconahuatona', ninontopi Quisoso tèpacaiso maré'.

Sono'yonsanquè a'chininso'

⁷ Quisososos' panca sono' yonsanquè paantarin. Ca'tano'sanènpitaré' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. A'naquèn Cariria parti quèran hué'pi.

⁸ A'naquènta' Cotia parti quèran hué'pi. Quirosarin quèran, Itomia quèran, Còntanii' aquèteran quèran, Tiro quèran, Sìton quèran, ina quèranpita hua'huayátèrahué' hué'pi. Quisoso naporinso' natantahuatona', nicapona' hué'pi. ⁹⁻¹⁰ Na'a piyapi'sa' nani anoyatèrin ni'ton, ya'ipi cania'piro'sa' hué'sapi. Na'a piyapi'sa' ni'ton, ya'sèratèrarahuatona', hué'sapi Quisoso sè'huacaiso maré'. "Sè'huahuato, anoyatarinco," ta'tona', naporapi. Napoaton ca'tano'sanènpita itapon: "Poti amasha quèpaco' inaquè huènséato a'chinchi. Notohuaro' piyapi ni'ton, ya'quèètohuachinaco," itèrin.

¹¹ Sopairo'sari ya'coancantèrinsopitanta' hué'pi. Quisoso quènanahuatona', nocotapataquèchin isonquipi.

—jQuèmaso' Yosè hui'ninquèn! itopi chiniquèn nontatona'. ¹² Inariso nipirinhué', chiniquèn pènènin: "¡Ama piyapi'sa' anohuitocosohué'!" itèrin.

Shonca cato' ca'tano'sanènpita acorinso'

(Mateo 10.1-4; Lucas 6.12-16)

¹³ Ina quèran Quisoso a'na motopia'huaquè paantarin. Nohuantèrinsopita pèrapachina, paapapi. ¹⁴ Na'a a'chintèrinsopita ya'huèpirinahué', shonca cato' quèmapi'sa' huayonahuaton, acorin. "Nani tahuèri iyaro'sa' ca'tanco a'chinchinquèma'. Ina quèran a'pararanquèma' piyapi'sa' pènènacamaso maré'. ¹⁵ Chiniquèn nanan quèchinquèma' sopairo'sa' a'pacamaso maré'," itèrin. ¹⁶ Shonca cato' ca'tano'sanènpita acorin. A'naso' Simon. Nisha nininèn acotèrin. Pitro itèrin. ¹⁷ Santiaco, Coansha, inapitanta' acorin. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Nisha nininèn inapitanta' acotaantarin. Poaniquisè itèrin. ("Huira pochin," tapon napotèrin.) ¹⁸ Antèrisè, Pinipi, Partoromi, Matio, Tomasè, Tatio, inapitanta' acorin. A'nanta' Santiaco itopi. Arpio hui'nin inaso'. A'na Simonta' acorin. Iráca copirno no'huina'piro'sa' imapirinhué', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁹ Cotasè Iscariotinta' acopirinhué', a'na tahuèri inari sha'huirapiarinso'.

Sopai hua'an minsèrinso'

(Mateo 12.22-32; Lucas 11.14-23; 12.10)

²⁰ Ina quèran a'na pèiquè pa'pi. Naquèranchin notohuaro' piyapi'sari huècapaiantapi ni'ton, co nanitopihué' capacaiso tèranta'. ²¹ Quisoso quèmopinènpitari natantahuatona', "Nani hua'yantèrin," topi. Napoaton Quisoso quèpacaiso maré' huècapaipirinhué'.

²² Cotio maistro'santa' Quirosarin quèran o'marahuatona', taponá: "Sopai hua'an Piirsipo itopisori ya'coancantèrin ni'ton, nani ma'sha nanitaparin. Inari chiniquèn nanan quètèrin sopairo'sa' a'pacaso maré'," toconpi.

²³ Quisososos' nipirinhué' piyapi'sa' pèrasahuaton, pènènto nanan sha'huitèrin ayonquicaso maré'. "Sopairo'sa' capini co onporonta nia'pacaiso ya'huèrinhué'. ²⁴ Ni'co'. Ninanoquè ya'huèpisopita nino'huipi naporini, yanquè'itonahué'. Co huachi inaquè ya'hué'itonahué'.

²⁵ Quëmopinëna capininta' nino'huipi naporini, inapitanta' yanquë'itonahuë'.
²⁶ Inapochachin Satanasë sopairo'sarë' nino'huipi naporini, co huachi hua'anëna niitonhuë'. Co huachi chiniquën nanan ya'huëchitonhuë'.

²⁷ Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Co insonta' nanitërinhuë' ya'conaton ma'shanënpita matacaso'. A'nariso nipirinhue' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton minsëirin. Tonporahuaton, ma'shanënpita quiquitërin huachi.

²⁸ Oshanëma marë' sëtouhatama', Yosë ya'ipi oshanëma' inquitaringuëma'. Pinopatama', inanta' inquitaringuëma'. ²⁹ Nipirinhue', Ispirito Santo pinotoma' oshahuanpatama', ina oshanëmaso' co inquitaringuëmahue'. Onpopi-onta' ana'intinquëmaso' ya'huërin," itërin.

³⁰ "Sopairi ya'coancantërin," topiso marë' Quisoso napopënentërin.

Quëmopinënpita pochin nininsopita
(Mateo 12.46-50; Lucas 8.19-21)

³¹ Ina quëran a'shin, iinpita, oshinpita, inapita canquiponaraihuë', co ya'conpihuë'. Aipiran huanirahuatona', Quisoso amatopi. ³² Quisoso ahuan-canapitona', tahuishin miáchin huënsëpisopitari sha'huitopi:

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, oshiparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanirapi. Yanontërinënguën, itopirinhue'.

³³⁻³⁴ —Mamahuë, iyahuëpita, oshihuëpita inapita pochin ni'nahuësipita sha'huichinquëma' nitotoco', itërin.

Piyapi'sa' tahuishin miáchin huënsërantapaiso' ni'sarin quëran itantapon:
 —Isopita imarinaco ni'ton, iyahuëpita, oshihuëpita, mamahuë, inapita pochin nicato nosororahuë. ³⁵ Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', oshihuëpita pochin ni'nahuë. Payaro'santa' imapachinaco, mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

4

Pa'sarayarin quëran a'chininso'
(Mateo 13.1-9; Lucas 8.4-8)

¹ Naquëranchin sono' yonsanquë Quisoso a'chiantararin. Inaquë notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi natanacaiso marë'. Hua'huayatërahue' tan-capitohuachinara, potiquë ya'conahuaton, huënsëmarin. Inaquë yanponapirarin. Ya'huërë' piyapi'saso' ii' yonsanquë yamorapi. ² Nisha nisha pënëto nanan a'chintarin. Ma pochinsona Yosë nanamën nininso' ayonquicaso marë' a'chintarin.

³ A'chintaton, itapon: "Natanco a'chinchinquëma'. A'na quëmapi sha'tapon pa'sarin.

⁴ Na'a trico pa'sarayarin papotacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën ya'pirin iraquë huarë' anotërin ni'ton, inairaro'sari huëcapairahuatona', pë'yaquipi.

⁵ A'naquën ya'pirin na'piroquë pa'sarayarin, pi'pian pi'pian no'pa' ya'huërinquë. Inaquë, shiarahuatón, papotopirinhue'.

⁶ Pi'iri chiniquën picahuachina, yaahuirin. Pi'pishara'huaya itëhuanin ni'ton, ahuirin huachi. ⁷ A'naquën ya'pirionta' nahuanquë pa'sarayarin. Inaquë papotopirinhue', nahuano'santa' papotërin. Shia a'shinahuatona', imotërin. Napoaton co nitërinhuë'.

⁸ A'naquënso nipirinhue' noyaro'paquë pa'sarayarin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitërin. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërin. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërin. A'naquënso' pasa, pasa nitochanin," itërin.

⁹ Itahuaton: "Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico," itaan-tarin.

*Pënënto nananquë a'chininso'**(Mateo 13.10-17; Lucas 8.9-10)*

¹⁰ Niyontonpisopita pa'pachinara, a'naquën imapisopita co pa'pihuë'. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin co pa'pihuë'. "Apira a'chintërancoiso' co noya nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi.

¹¹ Itohuachinara, Quisosori itapon: "Onpopinsona Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Co imarinacohuë' ni'ton, co nitotopirinahuë', canpitaso' carinquëma' a'chinchinquëma'. Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë' a'chinchinquëma'. A'napitaso nipirinhuë' pënënto nanan quëransáchin a'chintarahuë'. ¹² Inapitaso' co yanatërinacohuë' ni'ton, natanaponaraihuë', co natëtapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'. Imarinaco naporini, oshanëna inquitahuato anoyacancanchitohuë'," itërin.

*Tricoraya tapon naporinso'**(Mateo 13.18-23; Lucas 8.11-15)*

¹³ Naquëranchin Quisosori ca'tano'sanënpita itantapon: "Achin sha'huitëranquëmaso' ¿co nitotëramahuë' ti? Co inaya tëranta' nitotohuatamahuë', ¿onporahuatomacha ya'ipiya nitotë'rë'pënuquëmaya? Carinquëma' nipachin anitochinquëma'. ¹⁴ Tricoraya pa'sarayarëso pochin Yosë nanamën ya'ipi parti a'chinë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'sa' iraquë huarë' pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë', a'naroáchin Satanasë huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osë'rëtiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. ¹⁶ A'naquën piyapi'santa' na'piroquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë', ¹⁷ co cancanëna quëran huarë' natëpihuë'. Co chiniquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Yosë nanamën yaimapi ni'ton, a'napitara' tëhuapi, no'huipi, napotopi. Napohuachinara, Yosë nanamën yaa'popi. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin nanamën a'popi. ¹⁸ A'naquën piyapi'santa' nahuanoquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë', ¹⁹ ma'sharáchin yonquiipi. 'Na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtohuachincoi, noya cancantara', topi. Napoaton nahuano'sari imotërinso pochin, nani ma'sha nohuantatona', Yosë nanamën naniantopi. Co imamiatopihuë'. ²⁰ A'naquënso nipirinhuë' noyaro'paquë pa'sarayarinso pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', cancanëna quëran natëpi. Sharo'sa' nisha nisha nitërinso pochin natëtopi. A'naquën ya'pirin cara shonca, cara shonca nitërinso pochin noyamiachin imapi. A'naquëonta' saota shonca, saota shonca nitërinso pochin noya imapi. A'naquënso' pasa, pasa nitërinso pochin ya'ipi cancanëna quëran imatona', noya noya imapi huachi," itërin.

*Nanparin pochin nininso'**(Lucas 8.16-18)*

²¹ Naquëranchin Quisosori itaantarin: "Ni'co' iyaro'sa'. Nanparin i'chinpihuatëra, ¿co i'mëanaquë po'morëhuë' pa'? Co pë'saraanaquë tëranta' acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. ²² Iporaso' ma'sha noyá po'opinán pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipiya nitotapi. ²³ Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico'," itërin.

²⁴ Ina quëran napoatantarin: "Natanpatama', noya yonquico'. Onpopinsona a'napita nitohuatama', inapochachin Yosënta' nitarinquëma'. Aquë aquëtë chachinhuë nipon quëtarinquëma'. ²⁵ Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama'. A'naquënso nipirinhuë', 'Nani nitotërahuë', topirinahuë',

co yanatëpihuë'. Napoaton Yosëri tananpitarin. Inapotohuachina, pi'pian tëranta' nitotopiso', ya'ipiya naniantapi," itërin.

Ya'pirin papotërin quëran a'chininso'

²⁶ Ina quëran napotaantarin:

"Yosë hua'anëntërinso' a'chinchinquëma'. Iminquë sha'tërëso pochin ninin. ²⁷ Sha'tërinso piquëran tashihuachina, hua'anën huë'ërin. Tahuërihuachina, huënsëantarin. Nani tahuëri naporárin. Oshaquëran sha'ninso' pichopitahuaton, papotërin. Onporohuatonso' papotërinso' co nitotërinhuë'. ²⁸ Sha'pachina, inaora nohuanton, no'pa quëran papotërin. Nani a'shinpachina, huënsharätërin. Nani huënsharatahuaton, nitërin. ²⁹ Ya'pirin cayahuachina, nani noya macacaso' ni'ton, manin huachi," tënin. (Inapochachin Yosë namën sha'huitohuatëhua', ina nohuanton, oshaquëran a'nachuën natëtäpi.)

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Lucas 13.18-19)

³⁰ Ina quëran sha'huitantarin:

"¿Ma'pochinta' Yosë hua'anëntërinpoaso' ninin? ¿Ma quëran' nanitëre' ina yonquicaso'? ³¹ Mostasaraya no'paquë sha'nëso pochin ninin. Mostasarayaso' hua'huishin. A'napita ya'pirin quëran pi'pi pi'pishara'huaya. ³² Pi'pira'huaya niponahuë', sha'patëra, panca panca papotërin. A'napita sharo'sa quëran panca panca ta'an ninin. Panca së'patohuachina, inairaro'sa na'iyatona', inaquë pëipi," itërin.

Ma'pochinsona nininso'

(Mateo 13.34-35)

³³ Ina pochin Quisosori piyapi'sa' a'chintarin. Na'a pënënto nanano'sa quëran ayonquiarin. Natantiinpichin a'chintarin. ³⁴ Napoaponahuë', pënënto nanan quëransáchin a'chintërin. Ina quëran ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëhuachinara, oshaquëran a'chintantarin no'tëquën yonquicaiso marë'.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Lucas 8.22-25)

³⁵ Naporo' tahuëri chachin nani tashirarapaso', ca'tano'sanënpita itapon:

—Sono aquëtëran pa'ahua', itërin.

³⁶ Nani piyapi'sa nontahuaton, Quisoso potiquë ya'comarin. Napo-huachina, ca'tano'sanënpitarë chachin pa'pi. Naporo' a'napitanta' nisha potiro'saquë pa'pi. ³⁷ Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi poti opoto opototahuaton, nani yamëntairapirinhuë'. ³⁸ Ya'huëre' Quisososo', huanconënuë motonan motoantahuaton, huë'ërarin. Ca'tano'sanënpitari ochinanpi:

—¡Catahuacoi Maestro chimiitarihua! ¿Co ina yonquiranhuë' ti? itopi.

³⁹ Huanintarahuaton, ihuan a'parin. Sononta' camaiton:

—¡Sanoquë! ¡Copi tëquë huachi! itërin. Itohuachina, ihuan copitënin. A'naroáchin sanoirín.

⁴⁰ —¿Onpoatomata' té'huataramaso'? ¿Co Yosë natëyatëramahuë' ti? itërin.

⁴¹ Pa'pi pa'yanahuatona', ninontopi:

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirín, nitopi.

5

Sopairo'sari ya'coancantërinso'

(Mateo 8.28-34; Lucas 8.26-39)

¹ Ina quèran, sono' aquëtèran Quirasa parti itopiquè canconpi. ² Quisoso nani nonshihuachina, a'na quèmapiri na'pi nanin quèran pipirahuaton, nacapirin. Sopairi ya'coancantèrin ni'ton, co huachi noya yonquirin-huè'. Hua'yantèrin. ³ Na'pi naninquè chimipiro'sa' po'mopiquè ya'huèrin. Pa'pi chiniquèn ni'ton, co catinaquè tèranta' nanitopihué' tonpocaiso'. ⁴ Na'aro' catinaquè tanpaquèn tonpotahuatona', pa'on tonpotopirinahuè', oshitèrachinin. Co incariso tèranta' nanitèrinhué' minsècaso'. ⁵ Nani tashi', nani tahuèri iratárin. Na'pi naninquè, motopiquè inaquèpita pa'sápaton, chiniquèn yaitárin. Na'piquè nipè'sharárin. ⁶ Quisoso aquè quèran quènanahuaton, ta'aquirin. Quisoso nocotapataquè isonquirahuaton, mosharin. ⁷⁻⁸ Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai nontèrin.

—¡Iso quèmapi quèran pipico huachi! itèrin. Ina natanahuaton, sopairi chiniquèn a'panirin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quèmaso' Quisomonquèn, Yosé hui'ninquèn ni'ton, chini chiniquèn nanantèran. Yosé maré' ama apira aparisitocoisohué', itèrin.

⁹ —¿Ma'ninquènta' quèmaso'? itèrin Quisosori.

—Na'acoi ni'toi, “na'a huaranca,” itèrinacoi. ¹⁰ Ama a'na parti a'pacoisohué', tosapi. ¹¹ Ina ya'cariya notohuaro' coshiro'sa' panènuquè coshatapi.

¹² —A'pacoí coshiro'saquè tèranta' ya'coanta'ii, tosapi.

¹³ —Inta nipachin, inaquè paatoma' ya'conconco', itèrin. Itohuachina, sopairo'sa' pipirahuatona', coshiro'saquè ya'conconpi. Ina quèran ya'ipi coshiro'sa', cato huaranca pochin nipirinahuè', hua'yantatona' ta'api. Tahan pa'tatona', sonoquè niitopi. Inapoatona', taquiiitopi.

¹⁴ Coshi a'paina'piro'saso' ni'sahuatona', ta'arè'nachin ninanoquè ya'huèpisopita sha'huitonpi. Ninano pirayan ya'huèpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitèra'piapi. Natantahuatona', “¿Ma'ta' onpocaiso'?” ta'ona', pa'pi nicapona'. ¹⁵ Quisosoquè canquirahuatona', quèmapi hua'qui' hua'yantèrinso' quènanquipi. Nani a'moanaton, noya huènsèrarin. Na'a sopairo'sari ya'coancantopirinahuè', noya yonquiantarin. Co huachi hua'yantèrinhuè'. Napoaton pa'yanpi. ¹⁶ “Quisosori anoyatèrin. Sopairo'sa' a'pahuachina, coshiro'saquè ya'conconpi. Inapohuachinara, tahanan pa'tahuatona', sonoquè taquiiitopi huachi,” itopi ni'pisopitari. ¹⁷ Natanahuatona', piyapi'sa' tè'huatopi: “A'na parti paquè’,” itopi Quisoso nontatona'.

¹⁸ Quisoso potiquè ya'conaso', hua'yantèrinsoari huècapairahuaton, itapon: “Canta' imainquèn,” itèrin. ¹⁹ Quisoso nipirinahuè' co nohuantèrinhuè'.

—Ya'huèranquè iyasha paantaquè'. Quèmopinènpita sha'huitonquè'. “Sinioro noyá anoyatèrinco. Na'con nosororinco,” itèquè', itèrin Quisosori.

²⁰ Napotohuachina, pa'nin. Ticaporisè parti sha'huirapiarin. “Quisoso nóya anoyatèrinco,” itèra'piarin. Natanahuatona', “¡Ma'pitacha sha'huirin paya! ¡Ma noya catahuarin!” topi ya'ipiya.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinso'
(Mateo 9.18-26; Lucas 8.40-56)

²¹ Quisoso' pèntonquiantarahuatón, na'a piyapi'sa' quènanquirin. Sono' yonsanquè huècapairahuatona', tancapitopi. ²² Naporo' a'na cotio hua'an Cairo itopiso huè'nin. Inaso', niyontonpiso pèi' hua'an ya'conin. Quisoso quènanquirahuaton, nantèn pirayan isonquirin:

²³ —¡Hui'nahuè Sinioro, chiminarin! Huèquè'. Sè'huaquiton, anoyatoco, chiminpachin, itárin.

24 —Inta nipachin, tosahuaton, imarin. Na'a piyapi'santa' imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapî. 25 Paaquëya', a'na sanapiri imaquiarin, hua'qui' panca huënai' a'parinso'. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhue'. 26 Na'a notoro'sari nonënpirinhue', na'con parisitärin. Nani ya'ipi coriquinën i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. Aquëtë chachin nisarin. 27-28 Quisoso nahuininso' natantahuaton, pinën quëran imaquiarin. “A'morinso tëranta' së'huahuato, anoyatarinco,” ta'ton, piyapi'sa' ya'sëratërarahuaton, a'morinso' së'huatiirin. 29 Naporor' a'naroáchin huënai' no'narin. Canio quëran nani noyatërin ninatanin. 30 Quisosos' co quënanaponahuë', inaora nitotërin. “A'naso' natëtonco, së'huquirinco. Ca nohuanoto noyatërin,” ta'ton, a'naroáchin tahuërëtahuaton, natantërin:

—¿Inta' a'morahuëso' së'huatërinco? tënin.

31 —Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtëpirinënquënhue', “¿Inta' së'huarincor?” ¿tënan ti? itërin ca'tano'sanënpitari.

32 Itopirinhue', Quisosos' a'naya a'naya ni'sarin. “¿Inta' së'huarincor?” ta'ton, ni'sárin. 33 Napohuachina, sanapiso' “Nani anoyatërinco,” ta'ton, ropa ropatërarin quëran Quisoso huëcapairin. Isonquirahuaton, no'tëquën sha'huitërin. “Hua'qui' caniorahuë ni'ton, së'huaranquën Sinioro. Së'huatënuë, a'naroáchin noyatërahuë huachi,” tënin.

34 —Natëranco ni'ton, nani imoya, anoyatëranquën. Nani noyatëran ni'ton, noya paquë huachi, itërin.

35 Ina nontaso chachin, Cairo pëinën quëran huë'sahuatona', sha'huitiipi.

—Hui'nan nani chiminin huachi. ¿Ma'marëta' topinan quëran Maistro quësaran? itiipi.

36 Quisosos' nipirinhue' piyapi'sa' noninso' natanaponahuë', co ina yonquirinhue'.

—Ama iyasha pa'yanquësohue'. Natëco, itërin.

37 “Ama a'napitaso' huë'inasohue',” topachina, Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin pa'pi. Coanshaso' Santiaco iin. 38 Cairo pëinënuë canconahuatona', na'a piyapi natanconpi. Chiniquë'n na'nëtona', ayanápi. 39 Ya'contarahuatón, inapita itapon:

—¿Onpoatomata' na'nëtoma', noncaroaramaso'? Co sanapia'hua chiminin-hue'. Huë'ësárin, itërin Quisosori.

40 Naporinso' natanahuatona', piyapi'sari tëhuapirinhue'. Quisosoris' inapita ocoirahuaton, pa'pin, a'shin, cara ca'tano'sanën, inapitaráchin quëparin. Sanapia'hua ya'huërinquë ya'concontarin. 41 Maimirarahuatón, inaora nananquë:

—*Tarita comi*, itërin. “Huënsëquë' apia'hua,” tapon napotërin.

42 A'naroáchin sanapia'hua huënsërahuaton, huanirin. Nani shonca cato' pi'ipitërin ni'ton, noya iratërin. Ina ni'sahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi pa'yanpi. “¡Ma'pitacha nitotaton, ananpitaantarín paya!” topi. 43 Quisosos' nipirinhue', “Ama a'napita sha'huitocohue',” itahuaton, “Nanon a'caco',” itërin.

6

Nasaritoquë paantarinso'

(*Mateo 13.53-58; Lucas 4.16-30*)

1 Ina quëran pipirahuaton, ya'huërin'pa' paantarín. Ca'tano'sanënpitarinta' imapi. 2 Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë a'chinarin. Na'a piyapi'sari natanahuatona', pa'yanpi. Pa'yanatona', inahua capini ninontapi:

—¡Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! ¿Macariso' a'chintomara? Noya noya yonquirin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. ¿Onporahuatoncha nani ma'sha nanitaparín nicaya? ³ Hua'huatapon quëran huarë' nohuitërhua'. ¿Co'na nontëcamayo inaso'? A'shinso' Maria itopi. Iinpítanta' nohuitërhua'. Santiaco, Cosí, Cotasë, Simon, inapita itopi. Oshinpítanta' isëquë canpoarë' ya'huarin. Co Quisoso chiniquën nanantërinhuë'. Canpoa pochachin inanta', ta'tona', “¡Macari natëapon!” topi. ⁴ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Ya'ipi piyapi'sari pënëntona'pi noya natanpi. Ninanonënquë ya'huëpisopitariso nipirinhüë', co noyahuë' natanpi. Quëmopinënpita, huëntonënquë ya'huëpisopita, inapítanta' co noyahuë' ni'pi, topi iráca. No'tëquën napopi, ténin Quisoso. ⁵ Co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co nanitërinhuë' aquëtë huarë' Yosë pochin nicacaso'. Caráichin cania'piro'sa' së'huarahuatón, anoyatërin. ⁶ “¿Onpoatoncha isopita co yanatërinacohüë' nicaya?” ténin, yonquiapon.

Ca'tano'sanënpita a'chinacaiso marë' a'parinso'

(Mateo 10.5-15; Lucas 9.1-6)

Ina quëran ya'cariya ninanoro'saquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. ⁷ Naporahuaton, shonca cato' ca'tano'sanënpita përasahuaton, sha'huítërin paatona' a'chinacaiso marë'. Catoya catoya a'parin. Chiniquën nanan quëtërin sopairo'sa' a'pacaiso marë'.

⁸ —Pa'patama', ama ma'sha quëpacosohüë'. Ama cosharo', pë'pëto, coriqui, inapita tëranta' quëpacosohüë'. Pitanaráchin quëpaco'. ⁹ Sapatë' po'morahuatoma', a'moramasorë'quëmaráchin paco'. ¹⁰ Inso pëiquësona yacapatohuatama', ina pëiquëráchin ya'huëco'. Ina ninano quëran pipiamaquë huarë' inaquë ya'huëco'. ¹¹ A'na ninanoquë ya'huëpisopita no'huítënéquëma': “Ama isëquë huëcosohüë'. Co yanatanainquëmahuë'” itohuachinënuëma', patoco'. Yapa'patama', pënëncó': “Nani sha'huítopiranquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'quëhuarë' canpitaora tëhuënëmaquë nina'intarama',” itoco'. Tëhuënachin Yosëri chiniquën ana'intarin huachi, itërin Quisosori.

¹² Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', piyapi'sa' pënëna'piapi: “Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuërëtantaco huachi,” itëra'piapi. ¹³ Naporahuatona', na'a piyapi'sa' sopairo'sari ya'coancantërinso inquitopi. Na'a cania'piro'santa' tomaquë pashitatona', anoyatopi.

Coansha Paotista tëpapiso'

(Mateo 14.1-12; Lucas 9.7-9)

¹⁴ Ya'ipi Quisoso naporinso' nahuinin. Piyapi'sa' natanahuatona', nisha nisha yonquipi. Cariria hua'aonta' natantërin, Irotisë itopiso'. I'huamiáchin inari sontaronënpita camaiton, Coansha Paotista atëpatërin ni'ton, yonquiárin: “Ina quëmapiso' Coansha. I'hua chiminaponahuë', nanpiantarin. Napaoton nani ma'sha nanitaparín,” ténin.

¹⁵ “Co inahuë'. Iniasë pënëntona'pi ipora,” topi a'naquëonta'.

“Co inahuë'. Ninotona'pi iráca ya'huërinso' nimara,” topi a'naquëonta'.

¹⁶ Irotisëso nipirinhüë', co nisha nisha yonquirinhüë'.

—Inaso' tëhuënachin Coansha. Anishitëconotopirahuë', nanpiantarin, ténin.

¹⁷⁻¹⁹ I'hua chachin Coansha nanpiso', Irotisë co noyahuë' ninin. In sa'in osërëterin. Pinipi sa'in chachin osërëtatón, manin, Irotiasa itopiso'. Napaoton Coanshari chiniquën pënënin. “Co Yosë nohuantërinhuë' iyaparin sa'in

osërëtatón macamaso'," itërin. Napotërinso marë' Irotiasaso' co quëyatónhuë', onpopionta yatëparin. Ina nohuanton hua'anso', sontaro'sa a'parin. Coansha macacaiso marë'. Masahuatona tashinan pëiquë po'mopi. Inapotahuatona, catinaquëtopi.

²⁰ Irotisëriso' Coansha noya natanin. "Nóya quëmapi inaso'. Co oshahuanhuë'," ta'ton, co nohuantërinhuë' atëpatacaso'. Coanshari pënënpachina, nisha nisha yonquiaponahuë', noya natanin. ²¹ Ina quëran hua'huatërinso' tahuëri nanihuachina, pita ninin. Na'a piyapi'sa' amatërin. Coisëro'sa', capitano'sa', ma'huano'sa' Caririaquë ya'huëpisopita, inapita amatërin. Naporo' tahuëri Irotiasa chinotërin Coansha atëpatacaso'. ²² Coshataso', hua'huin ya'conahuaton, nansararin. Nanon nansarinso' ni'sahuatona', ya'ipiya quëran pa'yatopi. Hua'an mashorinta' pa'yatërin.

—Ma'sona nohuantëranso' apia'hua, nico quëchinquën. ²³ Yoscoarë' quëchinquën. Ma'sona tëranta' nipatanco, quëtaranquën. Pancana no'pa' hua'anëntërahuë'. Patomaquë huarë' quëtaranquën, itërin hua'ani na'aro nontaton. ²⁴ Napotápachina, a'shin paahuarin.

—¿Ma'ta' mama ma'pai? itoonin.

—"Coansha nishitëconotahuaton, motën quëtoco," itëquë', itërin.

²⁵ Manorahuaton, hua'an ya'huërinquë paantarin.

—Coansha motën nohuantërahuë'. Sënanquë acorahuaton, apiramiáchin quëtoco, itërin.

²⁶ Ina natanahuaton, hua'an pa'pi sëtërin. Napoaponahuë', "Ya'ipi piyapi'sa' nataninaco, Yoscoarë' itërahuë'," ta'ton, co yanonpintërinhuë'. ²⁷ Ina quëran sontaro sha'huitahuaton, a'parin Coansha motën macacaso marë'. Inaso pa'sahuaton, tashinan pëiquë nishitëconotërin. ²⁸ Sënanquë motën acorahuaton, nanon quëtërin. Nanonta' a'shin quëtëtonin.

²⁹ Imarinsopitaso', natantahuatona huë'pi. Nonën quëparahuatona', pa'pitopi huachi.

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Lucas 9.10-17; Juan 6.1-14)

³⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita huëantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. "Nani a'chintëra'piarai. Cania'piro'santa' anoyatërai. Noya natanpi," itiipi. ³¹ Na'a piyapi'sa' huë'sapi Quisoso nicapona'. Ina quëran paantapi. A'napita ya'huëré' huëantapi, ina quëran paantapi. Naporápi ni'ton, Quisoso ca'tano'sanënpitarë chachin co capacaiso tëranta' nanitopihuë'.

—Huëco' iyaro'sa'. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'ahua'. Pi'pian chinotahua', itërin ca'tano'sanënpita. ³² Itohuachina, potiquë ya'conahuatona', pa'pi. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sapirinahuë'. ³³ Pa'pachinara, na'a piyapi'sari notëërapí. Quisoso nohuitahuatona', na'a paahuapi. Nisha nisha ninano quëran pa'pi. Ira pa'tatona', ta'arahuatona', inahua'ton canconpi. Co'huara Quisoso canshátërasohuë', canconpi. ³⁴ Na'a piyapi'sa' yamorapi. Nonshirahuaton, Quisosori quënanconin. "Isopitaso' ohuicaro'sa' co macari a'pairinsohuë' pochín nisapi," ta'ton, nosororin. Nosoroaton, na'con a'chintaantarin. ³⁵ Nani i'huararahuaso', ca'tano'sanënpitari Quisoso huëcapairahuatona', itopi:

—Nani Maestro i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë' ni'ton, ³⁶ piyapi'sa' a'paquë pa'ina'. Isosha'huaya pëiro'sa' ya'huërin. Ninanoro'santa' co aquëyahué'. Inatohua' cosharo' pa'anatona', ca'ina', itopirinahuë'.

³⁷ —Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Cato pasa tahuëri sacataté' coriqui canarëso pochín ninqüë pan pa'anahuatoti, ¿a'ca'ii ti? itopi.

³⁸ —¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? Paatoma', ni'conco', itërin. Pa'sahuatona', ni'conpi.

—A'natërapoya pan, catoyachin sami, inaíchin ya'huëtërincoi, itiipi.

³⁹ Itohuachinara, piyapi'sa' sha'huëtërin pastoquë huënsëcaiso'. ⁴⁰ A'naquën a'natëräpo shonca, a'natëräpo shonca, a'naquën pasa, pasa huënsëpi. ⁴¹ Ina quëran a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'parin. Inäpaquë nê'pëtahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan sê'panin. Ina quëran ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Sami sê'paninsonta' quëtëra'piapi. Inaíchin nipirinhüë', ya'ipi piyapi ananitërin. ⁴² Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ⁴³ Ina quëran pan, sami, inapita pë'sotopiso' maantapi. Shonca cato' i'më' amëntatopi. ⁴⁴ A'natëräpo huaranca quëmapi'sa' naporo' coshatopi.

I aipi i'narinso'

(Mateo 14.22-27; Juan 6.16-21)

⁴⁵ Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: “Potiquë ya'conahuatoma', aquëtëran paco'. Apira canta' pa'sarahuë. Pitsaita'pa' pa'ahua',” itërin. Ca'tano'sanënpita nani pa'pachinara, piyapi'sa' nontarin ya'huëpi'pa' paacaiso marë'. ⁴⁶ Nani nontohuachina, inaora pa'nin a'na motopia'huayaquë Yosë nontacaso marë'. ⁴⁷ Tashihuachina, ca'tano'sanënpitaso' potiquë pa'sapirinhüë', sono' huäncoanai' tashitopi. Quisososo' inaoraíchin quëparitërin. ⁴⁸ Ca'tano'sanënpita ya'ipi tashi' maitopirinhüë'. Ihuan nacapiatona', co nanitopihüë' chiniquën pacacaiso'. Canotopi huachi. Ina ni'sahuaton, co tahuëriyatërasohüë', Quisososo pa'nin. I aipi i'narahuaton, no'pa pochin pa'tarin. Poti nani icantaponahuë', na'huëtatë pochin nisarín. ⁴⁹ I aipi pa'sarinso' quënanahuatona', pa'yanpi. “Hua'yan' ta'tona', “ëë” topirinhüë'. ⁵⁰ Ya'ipiya quëran ni'sahuatona', të'huatopi. Nipirinhüë', a'naroáchin Quisosori itërin:

—Co'ta ca huë'sarahuë. Ama pa'yancoahüë'. Chiniquën cancantoco', itërin.

⁵¹ Ina quëran potiquë ya'conapatërin. Ya'conpachina, ihuan sanorin huachi. Ca'tano'sanënpita pa'yanpi: “¿Onporahuatoncha nanitaparin nicaya?” topi yonquiatona'. ⁵² Nani pan ana'atërinso' nicaponaraihüë', co ina yonquihüë'.

Quinisariti parti pa'ninso'

(Mateo 14.34-36)

⁵³ Aquëtëran canconahuatona', Quinisariti parti nonshipi. Yonsanquë poti a'sonpi. ⁵⁴ Nonshiaso chachin, a'naroáchin piyapi'sari Quisososo nohuitopi. ⁵⁵ Manorahuatona', ya'ipi ina parti pa'sahuatona', pëiro'saquë pa'pi. Na'a cania'piro'sa' pë'sara'huayaquë quëpi anoyatacaso marë'. “Pasëquë Quisososo ya'huarin,” itohuachinara, inaquë quëpi. ⁵⁶ Intohuaso tëranta' Quisososo pa'pachina, inatohua' cania'piro'sa' quëparapi. Nisha nisha ninanoquë pa'sarin. A'naquën pancana. A'naquën caraíchin piyapi ya'huëpirinhüë', insëquësona pa'pachina, cachiquë cania'piro'sa' acopi. “Quëma a'moranso' huirotën tëranta' së'huatona', noyachina',” tosapi. “Inta nipachin, së'huaina',” topachina, së'huapi. Insoarisona së'huahuachina', a'naroáchin noyatopi huachi.

7

Cotio mashocoro'sa' napopiso'

(Mateo 15.1-9)

1 Ina quëran a'naquën parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapita Quirosarin quëran o'mapi Quisoso natanacaiso marë'. 2-3 Quisoso ca'tano'sanënpita coshataso', quënanquiipi. A'naquën co niopimirataponaraihuë' coshatapi. Parisioro'saso' co'huaa coshachateraponahuë', pi'pian i'shaquë niopimiratopi. Ya'ipi cotioro'sa' ina pochin yonquiipi. "Co inapohuatëhuahuë', oshahuanarihuá'," tēcatoná' napopi. Shimashonëna' inachintopiso' ni'ton, inapopi. 4 Mircatoque' pa'pi quëran yacoshatohuachinara, i'quë niopimiratopi. Na'a nisha nisha inachintopisopita ya'huëtöpi. Minëro'sa', i'sha ta'painano'sa', hua'na yonsharo'sa', pë'sararo'sa', inapita pa'mopi. 5 Napoaton parisioro'sa', cotio maistro'sa' inapitari Quisoso natanpi.

—¿Onpoatonta' Maistro quëma a'chintëransopitaso', co niopimirataponaraihuë' coshatapi? Shimashonënpoa' inachintopirinahuë', inahuaso' co napopihuë', itopi.

6—Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahuë'. "Yosë imarai," topiramahuë', co imaramahuë'. Canpitaso' nonpintënuquëma'. Iráca Yosë quiricanënuquë Isaiasë no'tëquën ninorinquëma':

"Isopita piyapi'saso' nanamëna quëran noya nontopirinacohuë', co cancanëna quëran imarinacohuë'.

7 "Yosë pënëntërinso' a'chinarai,' topirinahuë',

inahuara yonquipiso' ni'a'chintapi. Napoaton topinan quëran chinotërinaco," tënin Yosë.

Iráca Isaiasë ninshitaton, naporin. 8 Inapochachin canpitanta' Yosë pënëninpoaso' naniantahuatoma', piyapi'sa' a'chinpiso' natërama huachi, itërin.

9 Naquëranchin itantarin:

—Tehuëenchachin Yosë pënëntërinso' a'porama' shimashonëma' napopiso' natëcamaso marë'. 10 Ni'co'. Moisésë iráca pënëntaton, naporin: "Tatama', mamama', inapita noya natëtoma', catahuaco'. Inso tëranta pa'pina', a'shina' inapita co noyahuë yonquirapitona' no'huihuachina', tēpaco'," tënin. 11 Canpitaso nipirinhüë' nisha a'chinama'. A'chinatoma', naporama': "A'naquën nanitërin pa'pina', a'shina' apiratacaso'. 'Ma'sha ya'huëtërinco'so' nani acorahuë Yosë quëta'huaso marë', topatëra, co tatama', mamama' inapita quëtacaso' ya'huërinhuë'," toconama'. Napoaton tatama', mamama' inapita ma'sha pahuantohuachinara, apiratatoma', co quëtëramahuë'.

12 "Co quëtacaso' ya'huërinhuë'," toconatoma', co catahuaramahuë'. 13 Ina pochin ni'a'chintatoma', co Yosë quiricanën natëramahuë'. Hui'namapitanta' a'chintërama' inapochachin nicacaiso marë'. Inapochachin pochin na'con nisha nisha ni'a'chintërama', itërin Quisosori.

Onporahuatëhuasona oshahuanëhuaso'
(Mateo 15.10-20)

14 Naquëranchin piyapi'sa' përasahuaton, a'chintantarin.

—Ya'ipinquëma' natanco no'tëquën yonquicamaso marë'. 15 Co manta' ma'sha ya'huërinhuë' nonënpoaquë ya'conahuaton, aoshahuaninpoaso'. Cancanënpoa quëran pipirinsö' tēhuëenchinso' aoshahuaninpoa'. [

16 Huëratëhuapanatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin.]

17 Nani a'chintohuachina, piyapi'sa' patahuaton, pëiquë ya'conconin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'conpi. Nani ya'conpachinara: "Achín naporanso' co nitotërai huë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi.

18-19 —¿Co canpita tëranta' nitochatëramahuë' ti? Inta nipachin, a'chintanta'inquëma'. Nani ma'sha ca'nëhuaso marë' co ina marë' oshahuanëhuahuë'. Co coshoro' cancanënpoaquë ya'coninhuë'. Chi'chirinamënpoaquë ya'conin. Ina quëran inquiringarë'. Napoaton ya'ipi

cosharo' noya capacaso'. Coshatërëhuaso marè' co oshahuanëhuahuè', itërin.
²⁰ Ina quëran itaantarin:

—Cancanëma quëran co noyahuè' yonquihuatamara, co noyahuè' ninama'. Ina marè' oshahuanama'. ²¹ Acopo' cancanëma quëran co noyahuè' yonquiramasopita pipirin. Co noyahuè' yonquihuatama', monshihuanama', ihuatërama', tëpatërama'. ²² Nitëhuananpitërama'. Pa'yatacasoráchin cancantërama'. A'napita ma'shanën noyaparama'. Co noyahuè' ninama'. Nonpinama'. Nisha nisha co noyahuè' ninamaso' co yaa'poramahuè'. Apirarama'. Pinotërama'. “Caso' co a'napita pochincohuè'. Noya noyaco,” toconama'. Co yonquinhuanhuè' ninama'. ²³ Co noyahuè' yonquihuatamara, ina pochin ninama'. Ina marè' oshahuanama', itërin Quisosori.

Nisha sanapi natëtërinso'
(Mateo 15.21-28)

²⁴ Ina quëran pipirahuaton, nisha piyapi'sa' ya'huëpiquë pa'nin. Tiro, Siton, inapita ya'cariya paaton, a'na pëiquë ya'conconin. “Ama isëquë huè'nahuëso' a'napita sha'huitocosohuè',” itopirinhuè', a'naroáchin ya'ipi nahuinin. ²⁵⁻²⁶ Inaquë a'na sanapi ya'huërin. Co cotio sanapihuè'. Nisha piyapi. Siropinisia parti hua'huatërin. Hua'huinso' parisitárin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co inaora yonquirinso' yonquirinhuè'. Quisoso huè'ninso' natantahuaton, paaparin. Paaparahuaton, Quisoso nantën pi-rayan isonconin.

—Hua'huahuè' Siniro parisitárin. Sopairi ya'coancantaton, chiniquën aparisitarin. Inquitoco, topirahuè', itiirin.

²⁷ —Ni'quë' imoya. Hua'huaro'sa' a'cahuatëra, co cosharonën osëretahuatë', ni'nira a'carëhuè'. Hua'huaro'sa'ton coshachin noya natëaquë huarè', itërin Quisosori.

²⁸ —Naporin mini Siniro. Napoaponahuè', hua'huaro'sa' pi'pian tëranta' atatohuachinara, ni'niraro'sarinta' capitërin ni'ton, quiyanta' catahuaco'i topirahuè', itërin.

²⁹ —¡Naporinchi paya! Ma noya natëranco ni'ton, ya'huëran'pa' paantaquë'. Nani sopai hua'huan quëran pipirin, itërin.

³⁰ Sanapiso pëinënquë canconahuaton, hua'huin noya quëhuëánin quënanconin. Nani sopai pipirin huachi.

Në'huëro'sa' anatanatërinso'

³¹ Quisoso Tiro quëran pipirahuaton, Sitontaquëchin na'huërin. Ina quëran Ticaporisëquë canquirin. Inaso no'pa' Cariria sono yonsanquë ya'huërin.

³² Inaquë a'nara apia quëpi Quisosori anoyatacaso marè'. Noyá në'huërin. Naporahuaton, pa'pi icotë' ninin. “Iso quëmapi së'huaquë' noyachin topiraihuè',” itopi. ³³ Napotohuachinara, apiaráchin amashamiachin quëparin. Quëparahuaton, imirin quëran icarahuëratërin. Ina quëran niipiimiratahuaton, nënërain së'huatërin. ³⁴ Inápaquë në'pëtahuaton, sëtërin quëran panca nii o'huarin. Ina quëran Yosë nontahuaton: “¡lpata!” itërin. “¡Në'huëranso' iniquiquë!” tapon napotërin.

³⁵ Naporo' në'huërinso' inquirin huachi. Nënërinta' noyatahuaton, noya nonin huachi. ³⁶ Quisosori piyapi'sa' pënënin: “Ama a'napita sha'huitocosohuè',” itërin. Itopirinhuè', piyapi'saso' pa'sahuatona', sha'huirapiapi. Na'con na'con pënënpirinhue', aquë aquëtë huarè' sha'huirapiapi. ³⁷ “¡Ma'pitacha Quisoso nitotërin paya! Në'huëro'sa' anoyatohuachina, noya natantopi huachi. Co nonpirinahuënta', a'naroáchin anoyatërin ni'ton, noya nonsapi. ¡Ya'ipichi noya ninin paya!” topi.

8

Cosharo' ana'atantarinso'
(Mateo 15.32-39)

¹ Naporo' tahuëri'sa' na'a piyapi'sa' niyontoantapi. Capa coshoro' ni-pachina, Quisosori ca'tano'sanënpita përarin. Huë'pachinara, itërin:

² —Piyapi'sa' nosororahuë. Nani cara tahuëri natanarinaco ni'ton, co huachi manta' coshoro' ya'huëtöpihuë'. ³ A'naquën áquë quëran huë'pi ni'ton, co topinan yaa'parahuë' tanari canahuachina, itërin.

⁴ —Capa pëiro'sa' isëquë. Notohuaro' piyapi'sa' ya'huapi. ¿Onpotahuatëcha isonapo' piyapi a'carë paya? itopi ca'tano'sanënpitari.

⁵ Napotihuachinara, Quisosori natanin:

—¿Onpo panta' ya'huëtërinquëma'? itohuachina:

—Canchisëyachin ya'huëtërincoi, itopi.

⁶ Ina quëran piyapi'sa' sha'huitërin no'paquë huënsëcaiso'. Nani huënsëhuachinara, pan ma'patërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan së'panin huachi. Së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin piyapi'sa' quëtacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' quëtëra'piapi. ⁷ Caraíchin saminta' ya'huëtöpi. Ina marënta' “Yosparinquën Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin piyapi'sa' quëtacaiso'. ⁸ Nani quëtöhuachinara, natëaquë huarë' coshatopi. Pé'sotopisonta' masahuatona', canchisë i'më' amëntatopi. ⁹ Catapini huaranca piyapi'sa' pochin coshatopi. Nani coshatöhuachinara, piyapi'sa' nontërin pacacaiso marë'. ¹⁰ Nani nontöhuachina, potiquë ya'conin. Ca'tano'sanënpitaré' pa'sahuatona', Tarmanota parti chinpiconpi.

Sacai' nininso' nicacaso' nohuantopiso'
(Mateo 16.1-4; Lucas 12.54-56)

¹¹ Inaquë parisioro'sa' huë'sahuatona', Quisoso nontiipi atëhuëcaiso marë'. “Yosë a'paimahuachinquën, sacai' nininso' niquë' quiyanta' nicatëinquën natëiinquën,” itopirinahuë'. ¹² Chiniquën sëtatón, itapon:

—¿Ma'marëta' yani'nama'? “Sacai' nininso' niquë' ni'iinquën,” itopiramaco-huë', co Yosë nohuantërinhuë' a'nota'huancquëmaso', itërin.

¹³ Ina quëran potiquë ya'coantarahuaton, aquëtëran paantarín.

Parisioro'sa' yanonpinpiso'
(Mateo 16.5-12)

¹⁴ Pëntonpirinahuë', ca'tano'sanënpita naniantopi coshoro' quëpacaiso'. A'naíchin pan potiquë ya'huëtöpi. ¹⁵ Quisosoriso nipirinhuë' pënënarín:

—Ni'cona iyaro'sa'. Pan ahuëpocatërinso pochín parisioro'sa' ya'huëtöpi. Irotisë imapisopitanta' ya'huëtöpi. Ama iyaro'sa' ina nohuantocösohuë', itërin.

¹⁶ Natanahuatona', ca'tano'sanënpita capini ninontapi. “Capa pan. Co ya'huëtërinpoahuë'. Napoaton naponontërinpoa',” nitöpi.

¹⁷ Ninontopiso' nitotaton, Quisosori itapon:

—¿Onpoatona “capa pan,” toconama'? ¿A'chintápiranquëmahuë', co ipora huanta' yonquiyátëramahuë ti? ¿Co natantochináchinhuë' cancantërama' nica? ¹⁸ Noya natanapomarahuë', ¿onpoatomata' co yonquiramahuë'? Nicapomarahuë', ¿onpoatomata co natëtëramahuë'? ¹⁹ I'hua chachin a'natërapoíchin pan nipirinhuë', a'natërápo huaranca piyapi'sa' ananitërahuë. ¿Onpo i'mëta' naporo' pë'sotopiso' amëntatërama'? itërin.

—Shonca cato' i'më', itopi.

²⁰ —Panso' canchisëíchin nipirinhuë', catapini huaranca piyapi ananitahu-ato, ¿onpo i'mëta' pë'sotopiso'? itaantarín.

—Canchisé i'më', itopi.

²¹ —Napoaton co pan yonquiato, pënënanquëmaso', ¿Co nitochátëramahuë' ti? itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'

²² Ina quëran Pitsaitaquë chinpiconpi. Inaquë somaraya nininso' Quisosoquë quëpi. “Së'huaquë' Siniro noyachin,” itopi. ²³ Itohuachinara, maimirarahuaton, ninano aipiran quëparin. Iroiquë pashirayatërin. Nani së'huarayarahuaton:

—¿Ma'ta' iyasha quënanan? itërin.

²⁴ —Piyapi ni'pirahuë', co a'ninquëchin ni'nahuë'. Pa'sapirinahuë', nararo'sa pochin ni'nahuë', itërin.

²⁵ Naquëranchin së'huarayantahuachina, noya ni'tërin. Nani noyatërin ni'ton, ya'ipi a'ninquëchin quënanin huachi.

²⁶ —Ya'huëran'pa' iyasha no'tëëquë'. Ama ninanoquë paquësohuë', itërin Quisosori.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-20; Lucas 9.18-21)

²⁷ Ina quëran Quisoso paantarahuaton, Sisaria Pinipi parti pa'sarin nisha nisha ninanoquë a'chinacaso marë'. Papon pochin, ca'tano'sanënpita itapon: —Nani ma'sha nanitaparahuë' ni'to, ¿in pochinta piyapi'sa' cancantiarinaco? itërin.

²⁸ —Nisha nisha yonquirapirinëinquën. “Coansha Paotistaco' nanopiantarinso' ni'ton, naporin,” topi a'naquën. “Co inahuë'. Iniasëco' nanopiantamara,” topi a'naquëonta'. “Ninotona'pi iráca chiminpirinhuë', nanopiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁹ —Canpitaso nipirinhuë', ¿ma'ta' yonquirama? itërin.

—Quëmaso' Cristo, Yosë chachin a'paimarinquën, itërin Pitrori.

³⁰ —Ama ina a'napita sha'huitocosohuë', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.21-28; Lucas 9.22-27)

³¹ Naporo quëra huarë' chiminacaso' ninoton, ca'tano'sanënpita sha'huitërin.

—Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi nohuantarinacohuë'. Tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë', itërin Quisosori. ³² No'tëquën sha'huitochinarin. Ina natanahuaton, Pitrori amashamiachin quëparahuaton:

—¡Ama, Siniro, napoquësohuë'! itërin. ³³ Quisososo nipirinhuë' tahuërerahuaton, ya'ipi ca'tano'sanënpita ni'sarin.

—¡Ta'tëquë' iyasha! Sopai nohuanton, napotëranco. Co Yosë pochin yonquiranhuë'. Piyapinquën ni'ton, quëmaora nohuantëransoachin yonquiran, itërin.

³⁴ Na'a piyapi'sa' ya'cariya huaniapi.

—Amashamiachin huëco' iyaro'sa', a'chinchinquëma', itohuachina, huë'pi natanacaiso marë'. Ca'tano'sanënpitanta' natanapi.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërinSORÁchin imaco huachi. Corosëquë chiniquën parisitëre'. Inapochachin canpitanta' parisitapomarahuë', imamiatoco'. ³⁵ Noya nanopicamasoráchin yonquihuatama', topinan quëran nanopiarama'. A'na tahuëri chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhuë', casáchin yonquihuatamaco, noya nanan a'chinamaso marë' parisitapomarahuë', co topinan

quëran nanpiaramahuè'. Yosè'pa' nanpimiatarama huachi. ³⁶ Ya'ipi ma'sha isoro'paquè canapiramahuè', co hua'yanëma' cha'ëpachinhuè', topinan quëran napoarama'. ³⁷ ¡Onponta' pahuèrëtapiramahuè', co huachi hua'yanëma' nanitarinhuè' cha'ëcaso'! ³⁸ Ipora tahuèri'sa' ya'huèpisopita co noyahuè' nipi. Nitëhuananpitopisopita pochin cancantopi. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuèri carimanta' tapayatënquëma', a'poaranquëma'. Nanamëhuè a'pohuatama', carimanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosè quëran quëmepico ni'to, a'na tahuèri o'mantararahuè. Tatahuè pochin huënaratahuato, noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahuè, itërin.

9

¹ Ina quëran itaantarin:

—Tëhuëchachin iyaro'sa' Yosè isoro'pa' hua'anëntapon. Chiniquën nanantant hua'anëntapon, ni'sarama'. A'naquëma' co'huara chimiyantërasënquëmahuè', ni'sarama', itërin.

Quisoso nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-13; Lucas 9.28-36)

² Saota tahuèri quëran Quisoso motopiquè pa'nin. Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaráchin quëparin. Inapita nicasoi', nisha pochin ya'norin. ³ A'morinso' huënaráchin huënaráchin ninin. Co inso tëranta' nanitërinhuè' pë'sainaton, ina pochin huiríchin acocaso'. Huirí huiríchin inaso'. ⁴ A'nanaya Iniasë, Moisésë, inapita quënanpi. Iráca ayapirinahuè', Yosè nohuanton ya'noantapi. Quisosorè' ninontapi. ⁵⁻⁶ Ina ni'sahuatona', Pitro, Santiaco, Coansha, cara chachin pa'yanpi. Na'con pa'yanaton, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maestro isëquè huè'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, topirahuè', a'nara quëma marè', a'nanta' Moisésë marè', a'nanta' Iniasë marè', itërin. Napoaponahuè', co yonquiatonhuè' naporin.

⁷ Naporo' chitorori imotërin. Chitoro' huáncana quëran Yosëri sha'huitërinso' natanpi. “Isoso' ca hui'nahuè, na'con nosororahuëso'. Ina natanco,” itërin. ⁸ Napotaso chachin ca'tano'sanënpitari ni'sapirinahuè', co a'napitaso' quënanpihuè'. Quisosoráchin quënanpi.

⁹ Motopi quëran nohuaramapona pochin, Quisosori itërin: “Achín ni'namaso' ama insonta' sha'huitocoso'huè'. Yosè quëran quëmepico ni'to, a'na tahuèri nanpiantarahuè. Naporo huarè' a'napita sha'huitoco',” itërin. ¹⁰ Napoaton co insonta' sha'huitopihuè'. Inahua capini ninontapi. “¿Onporahuatonta' nanpiantaponso'?” nitopi. ¹¹ Achín Iniasë quënanpi ni'ton, inanta' yonquiapi.

—Pi'pian Sinioro yanatanainquën. Cotio maestro'sa' Yosè quiricanën a'chinpachinara, napopi: “Co'huara Cristo o'mayatëraso'huè', Iniasë'ton huëantarín,” topi. ¿Onpoatonta' napopi? itopi.

¹²⁻¹³ —No'tëquën napopi. “Yosè nanamën ayonquiantacaso marè' huëantapon,” ténin penëntona'pi. Naporinso chachin. Nani mini huëantapirinha'huè', co nohuítopi'huè'. Co yanatanatonahuè', inahuara yonquinëna quëran no'huipi. Yosè quiricanënquë naporinso chachin nitopi. Canta' Yosè quëran quëmepico nìporahuè', inapochachin no'huiarinaco. Aparisitarinaco. Yosè quiricanënquë iráca ninorin ni'ton, parisita'huaso' ya'huërin, itërin Quisosori.

Hua'huasha hua'yantërinso'
(Mateo 17.14-21; Lucas 9.37-43)

¹⁴ Ina quëran motopi quëran nohuaraimarahuatona', a'napita ca'tano'sanënpita quënanquimantapi. Cotio maestro'sarè' chiniquën ninontapi.

Na'a piyapi'sa' yamorapi ni'quimapi. ¹⁵ Quisoso quënanahuatona' ya'ipiya quëran ta'arë'nachin nacapipi. Pa'yatatona: "Thuata Maestro," itoonpi.

¹⁶ Ina quëran Quisosori natanin:

—¿Ma'ta' ninontapiramahuë'? itërin. ¹⁷ A'na quëmapiri itapon:

—Hui'nahuë Maestro quënhuë, anoyatoco topirahuë'. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. ¹⁸ Insëquësona sopairi mapachina, no'paquë nitë'yatahuaton, sa'po sa'po niconin. Ninaquërarahuaton, pacororárin. Ca'tano'sanënpita natanpirahuë' inquitacaiso marë', co nanitopihuë', itërin.

¹⁹ —¿Ma'huantacha ninama paya! Canpitaso' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'gui' a'chintopiranquëmahuë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? Hua'huasha quëshico, itërin Quisosori.

²⁰ Napohuachina, quëshipi. Quisoso quënanahuaton, sopai no'huitaton, hua'huasha ahua'yantërin. No'paquë atatahuaton, asocoro asocorotarin. Sa'po sa'po niconin.

²¹ —¿Onporo quëran huarëta' hui'nán naporin? itërin.

—Hua'huatapon quëra huarë' naporin. ²² Na'aro' pënquë sopairi të'yatërin. I'quënta' të'yaitërin tëpacaso marë'. Nosorocoi, Sinioro. Nanitohuatan, anoyatëquë', itërin.

²³ —“Nanitohuatan,” ¿itëranco ti? Yosë natëhuatëra, ya'ipiya nanitaparë', itërin Quisosori.

²⁴ —Tëhuëenchachin Sinioro natëpiranquënhuë'. ¿Catahuaco onpi noya natëinquën! itaantarin pa'pini.

²⁵ Na'a piyapi'sa' niyontonquirapi ni'sahuaton, a'naroáchin sopai itapon:

—Quëmaso' sopainquën. Piyapi ya'coancantohuatana, anë'huëran. Napoaton carinquën napotaranquën. Iso hua'huasha quëran pipirahuaton, ama huachi onporonta' ya'coancantantaquësohuë', itërin.

²⁶ Napotohuachina, Sopai chiniquën “yai” tahuaton, hua'huasha ahua'yantaantarin. Inapotahuaton, chimipi pochin patërin. Napoaton: “Nani chiminin,” topirinahuë', ²⁷ Quisosori maimirarahuaton, opatohuachina, huanirin huachi.

²⁸ Ina quëran Quisososo' ca'tano'sanënpitarëachin pëiquë ya'conconpi.

—¿Onpoatonta' Maestro quiyarisó' co nanitëraihuë' inquitahuaiso'? itopi.

²⁹ —Isanpi sopaiso', sacai' inquitacaso'. Chiniquën Yosë nontaquë huarë', inquitëre', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninoantarinso'

(Mateo 17.22-23; Lucas 9.43-45)

³⁰ Ina quëran paantarahuatona', Cariria parti pa'sapi. “Ama huë'nahuëso' piyapi'sa' sha'huitocosohuë',” tënin Quisoso. ³¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintaton, napotërin:

—Yosë quëran quëmapico nipirahuë', piyapi'sa' masarinaco. Sha'huirapihuachinco, masarinaco. Mapachinaco, tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarahuë', itërin.

³² Natanaponarahuë', co natëtacaiso' nanitopihuë'. “¿Onpoatonta' ina pochin nontërinpoa'?” topi yonquinëna quëran. Naporahuaton të'huatatona', co nohuatopihuë' natanacaiso'.

Chini chiniquën nanantërinso'

(Mateo 18.1-5; Lucas 9.46-48)

³³ Ina quëran Capinaomoquë canconpi. Pëiquë ya'conpachinara, ca'tano'sanënpita itapon:

—¿Ma'ta' iraquë huëcapoma pochin ninontëriarama'? itohuachina, ³⁴ co manta' topihuë'. “¿Inquënpochacha ipora chini chiniquën nanantarihua nicaya?” nitopi ni'ton, co yasha'huitopihuë'. ³⁵ Napoaton inaquë huënsërahuaton:

—Huëco' iyaro'sa' shonca catonquëma chachin natanquico pënëinquëma'. Inquëmasona' chini chiniquën nanantamaso' nohuantohuatama', topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco', itërin.

³⁶ Ina quëran hua'huasha maimirarahuaton, huancánachin ahuanirin. Ina iporahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

³⁷ —Ca imaramaco ni'ton, hua'huasha tëranta' nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarinco, itërin.

Yosëri acanarinso'

(Mateo 10.42; Lucas 9.49-50)

³⁸ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi, Maistro, ni'nai. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton, sopairo'sa' a'pararin. Inaso nipirinhüë', co quiya pochin imarinquënhüë' ni'ton, co nohuanteraihuë'. “Ama inapotëquësohuë',” itërai, tënin.

³⁹ —Tananpitoco' iyaro'sa'. “Quisoso nanan quëtërinco,” ta'ton piyapi anoyatohuachina, inaso' noya. Co sha'huirapiincoso' nanitaponhuë'. ⁴⁰ Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa'. ⁴¹ Caso Cristoco. Imaramacoso marë' piyapi catahuahuachinquëma', Yosë nitotërin. I'sha tëranta' o'shitohuachinëquëma', ina marë' a'na tahuëri acanaarin. Tëhuëchachin noya i'huëretarin, itërin Quisosori.

Anishacancantërinso'

(Mateo 18.6-9; Lucas 17.1-2)

⁴² Ina quëran itaantarin: “Hua'huasha natërinco'so' anishacancantohuatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'. A'naquëonta' imasapirinacohuë', co chiniquën cancanchatërapihuë'. Inapitanta' anishacancantohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. Co'huara inapita anishacancantohuatamahuë', pancara'piquë a'sonconotahuatënenquëma', marëquë të'yaitërinëquëma' naporini, noya noya niitomahuë'. Piyapi anishacancantacaso', pa'pi co noyahuë' tënhuë. ⁴³⁻⁴⁴ Ma'sona tëranta' iyaro'sa' anishacancantohuachinquëma', a'poco'. Iso pochin yonquico'. A'na imirama quëran co noyahuë' nipatama', oshahuanama'. Ninishitëmiratërama' naporini, tantoimiraya nipomarahüë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Cato imirarë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Inaquëso' pën co onporonta' tacopiarinhüë'. ⁴⁵⁻⁴⁶ Nantëma' ya'huëtërinquëma' iratacaso marë'. Nipirinhüë', ma'sona marë tëranta' co noyahuë' yonquiatoma', iratohuatama', na'con oshahuanama'. Ninishitërantëtërama' naporini, noya noya niitonhuë'. Tantorantë' nipomarahüë', Yosë'pa' pa'itomahuë'. Catorantë'quëma chachin parisitopiquë pa'patamaso', pa'pi co noyahuë' niitonhuë'. ⁴⁷ Ya'piramanta' ya'huëtërinquëma' noya ni'tacaso marë'. Nipirinhüë', ya'pirama quëran quënanatoma' co noyahuë' yonquihuatama', oshahuanarama'. Ya'pirama' ocoirama' naporini, a'na quëran somaraya nipomarahüë', Yosë hua'anëntërinquë pa'itomahuë'. Cato quëran chachin ni'tapomarahüë', parisitopiquë të'yatohuachinquëma', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Ma'sona tëranta' anishacancantohuachinquëma', a'naroáchin naniantoco' ama parisitopiquë paacamaso marëhuë'. ⁴⁸ Inaquë chiniquën parisitápoma'. Co shonaro'sa tëranta' chiminaponhuë'. Pën co onporonta' tacopiarinhüë'.

49 Pënquë ahuiquitërëso pochin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tēniarin noya noya cancantacaiso marë'. 50 Yamora noya acashicaso' niponahuë', chimin-pachina co huachi noyatërinhuë'. Canpitaso nipirinhue', yamora cosharo' noya acashirinso pochin nico'. Noya nini'toma', ya'huëco', itërin.

10

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Lucas 16.18)

1 Capinaomo quëran pipirahuaton, Cotia parti paantarin. Naporahuaton, Cortanii' aquëtëran pa'nin. Inaquë naquëranchin na'a piyapi'sari huëcapaipi. Quisosori a'chintantarin. Nani tahuëri huë'pachinara, noya a'chintarin.

2 Parisiori'santa' Quisoso ya'carirahuatona', atëhuëcaiso marë' natanquipi:

—¿Noya ipora sa'ango' tē'yatacaso' ti? itiipi.

3 —¿Ma'ta' iráca Moisësë pënëntërin? itërin Quisosori.

4 —“Sa'ango' yatë'yatohuatëra, coisëquë aninshitëre': 'Nani sa'ahuë tē'yatarahuë', ta'caso' aninshitëre'. Ina quëran noya tē'yatacaso huachi,' tēnin Moisësë, itopi.

5 —Co tē'yatacaso' pënëninquëmahuë'. Canpitaso' co natantochináchinhue' cancantërama' ni'ton, Moisësë napopënëninquëma'. 6 Napoaponahuë' ya'nan piyapi nicapon, cato' piyapiíchin Yosëri ninin. A'na quëmapi, a'na sanapi, inaíchin ninin. 7 Napoaton quëmapi sa'apachin, pa'pin, a'shin, inapita patahuaton, sa'inë' nichinpitacaso' ya'huërin. 8 Cato' piyapi nipirinhue', a'naíchin pochin nipi. Catoya'pi nipirinhue', a'naíchin pochin Yosëri ni'nin. 9 Nani Yosëri asë'quërin ni'quëhuarë', co onporonta' sa'ama' tē'yatamaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

10 Nani pëiquë ya'conpachina, naquëranchin ca'tano'sanënpitari itapona':

—Achín naporanso' a'chintantacoí nitochii, itopi.

11 —Sa'ama' tē'yatatoma', a'na sanapi mapatama', inaso' co sa'ama chachinhue' ni'ton, monshitëramaso pochin Yosëri ni'nin. Ina marë' oshahuanarama'. 12 Inapochachin sanapi'santa', so'in ta'ananpirahuaton, a'na quëmapi so'yatohuachin, inaso' co so'inhue'. Monshin pochin Yosëri ni'sarin. Ina marë' oshahuanarin, itërin.

Hua'huaro'sa marë' Yosë nontërinso'

(Mateo 19.13-15; Lucas 18.15-17)

13 Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Inapotahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'papurinahuë'. 14 Ina ni'sahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin.

—Tananpitoco' iyaro'sa' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohue'. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi.

15 Tëhuëenchachin carinquëma' itaranquëma', hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

16 Ina quëran hua'huaro'sa' iporin. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin noya ya'huëcaiso marë'.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-30; Lucas 18.18-30)

17 Ina quëran Quisoso yapaantarapirinhue'. A'nara quëmapi ta'aquirahuaton, isonquirin.

—Quëmaso' Maistro noyanquën. ¿Ma'ta' caso' onpo'i nanpimiatahuaso marë'? Sha'huitoco canta' noya nii, itiirin. ¹⁸—¿Ma'marëta' "Quëmaso' noyanquën" itëranco? Yosëichin noyaso'. ¹⁹ Iráca pënëntërinso' nani nitotëran. "Ama piyapi tëpacosohuë'. Ama nitëhuananpitocosoahuë'. Ama ihuatocosohuë'. Ama ninonpinapicosohuë'. Ama nonpincosohuë'. Tatama' natëco'." ténin Yosë pënëntaton, itërin Quisosori.

²⁰ —Co manta' Maistro onporahuë'. Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²¹ Ina natanahuaton, nirayarin. "Tëhuënychachin noya yonquirin," ta'ton nosororin.

—Isonta' iyasha Yosë nohuantërin ta'a. Paquë'. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtëquë'. Ina quëran huëquë' imaco huachi. Inapohuatan, a'na tahuëri Yosë'pa' canamiataran, itërin.

²² Ina natanahuaton, co huachi noyahuë' cancantërin. "Hua'huayatërahuë' ma'sha ya'huëtërinco," ta'ton sëtërin. Sëtatón, pa'nin huachi.

²³ Ina quëran Quisosori ca'tano'sanënpita ni'sahuaton, itapon:

—Pa'pi sacai ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁴ Ina natanahuatona': "¡Ma'pitacha naporin paya!" nitopi ca'tano'sanënpita.

—Tëhuënychachin iyaro'sa' ma'sharáchin yonquihuatëra, sacai' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso'. ²⁵ Ni'co'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyoso panca masho ni'ton, co pi'pisha tëranta' nanitërinhuë' inaquë ya'conacaiso'. Ina quëran saca sacai' ma'huano'saso' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itaantarín.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi:

—Napoahuarë', ¿incha nica cha'ërë'poya? nitopi. ²⁷ Ya'ipiya notëërahuaton, Quisosori itapon:

—Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacantantinquëmaso'. Ya'ipiya nanitaparín, itërin.

²⁸ —Ni'quë' Maistro. Quiyaso' nani ya'ipi ma'shanëhuëi huëshirahuatoi, imarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tëhuënychachin iyaro'sa' imamacoso marë' nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', ténahuë. A'naquëma' mini nanamëhuë a'chinacamaso marë' co huachi ya'huëmiataramahuë'. A'naquëma' pëinëma', iyaparima', oshiparima', tatama', mamama', hui'nama', no'panëma', inapita patërama'. ³⁰ Ca imamacoso marë' napohuatama', Yosë na'con na'con quëtëtarinquëma'. Isoro'paquë chachin pasaro' aquëtë pochín pëiro'sa', iyaro'sa', oshiro'sa', mamaro'sa', hua'huaro'sa', no'paro'sa' inapita quëtëtarinquëma'. Noya cancantarama'. Napoaponahuë', aparisitarinëinquëma anta'. A'na tahuëriso huachi Yosë'pa' nanpimiatarama'. ³¹ A'naquën ipora chiniquën nanantopirinahuë', a'na tahuëri topinan piyapi pochín nisapi. A'naquënso nipirinhue', ipora topinan piyapi pochín nicaponahuë', a'na tahuëri chiniquën nanantapi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huiantarinso'

(Mateo 20.17-19; Lucas 18.31-34)

³² Ina quëran ira pa'tahuatona', Quirosarin'pa' paantarapi ni'ton, ca'tano'sanënpita pa'yanpi. Imapisopitanta' t'ëhuatopi. Quisososo nipirinhue', quëchitërarín. Naquëranchin ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, ma'sona onpocaso' sha'huiantarin. ³³ "Noya iyaro'sa' natanco'. Iporaso' Quirosarin'pa' pa'sarëhua'. Inatohua' nani ma'sha onpotarinaco. Yosë quëran quëmapico nipirahuë', inaquë

sha'huirapiarinaco. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita masahuatonaco, 'Tëpacaso' ya'huërin,' tosapì. Ina toshuatona', nisha piyapi'saquë yo'coaninaco tëpainacoso marë'. ³⁴ Inapita tëhuarahuatona', ipitarinaco. Chiniquën huihuirarinaco, pë'shararinaco. Ina quëran tëpararinaco. Chiminaporahuë', cara tahuëri quëran nanopiantarahuë', itantarin.

Santiago, Coansa, inapita nohuantopiso'
(Mateo 20.20-28)

³⁵ Ina quëran Santiago, Coansa, inapita Quisoso huëcapaipì. Sipitio hui'ninpita inahuaso'.

—Pi'pian Maistro natainquën, topiraihuë', itopi.

³⁶ —¿Ma'ta' iyaro'sa' nohuantërama'? itërin.

³⁷ —A'na tahuëri noya noya hua'anëntaran. Hua'an ya'conpatan, chiniquën nanan quëtocoi. A'naso' quëma inchinan quëran ahuënsëquë', a'nanta' ahuënan quëran ahuënsëquë', topiraihuë', itopi.

³⁸ —Canpitaso' co no'tëquën yonquiátëramahuë'. Co ya'ipi nitochátëramahuë'. Chiniquën iyaro'sa' parisitarahuë. Main o'orëso pochin pa'pi parisitarahuë. I'quë ya'coitëresò pochin aparisitarinaco. Canpitanta' aparisitohuachinënuëma', ¿ahuantapoma' ti? itërin.

³⁹ —Ahuantarai, itopi cato chachin.

—¡Naporinchi paya! Ca pochin mini canpitanta' main o'orëso pochin parisitarama'. I'quë ya'coitëresò pochin parisitarama'. ⁴⁰ Napoaponahuë', co caso' nanitërahuë' chiniquën nanan quëta'huänquëmaso'. Tata Yosëichin nanitërinso'. Inari nohuantërinso'pita inchinanëhuë quëran ahuënsëarin. Nani inapita marë' taparin huachi, itërin.

⁴¹ Chiniquën nanan nohuantopiso' natanahuatona', a'napitariso' no'huipi.

⁴² Quisososò nipirinhüë', ya'ipi ca'tano'sanënpita përasahuaton, pënënin.

—Co Yosë imapisopitahuë' chiniquën nanantatona', yacamaitopi. Piyapinënpitanta' aparisitopi. ⁴³ Canpitaso nipirinhüë', ama inapita pochin cancantocoso-huë'. Yosë hua'anëntërinquë ya'conpatëra, co chiniquën nanantacaso' nohuantërhüë'. Noya noya yanipatama', ya'ipi piyapi'sa' catahuaco'.

⁴⁴ Topinan piyapi pochin cancantoco'. Catahuacasoáchin yonquihuatama', Yosë noya nicatënuëma', chiniquën nanan quëtarinquëma'. ⁴⁵ Canta' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co a'napita camaica'huaso marë' o'marahuë'. Piyapi'sa' catahuaca'huaso marë' o'marahuë. Chiminarahuë' na'a piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë', itërin Quisosori.

Somaraya anoyatërinso'
(Mateo 20.29-34; Lucas 18.35-43)

⁴⁶ Ina quëran paantarahuatona', Quiricoquë canconpi. Ca'tano'sanënpitarë chachin pipihuachinara, na'a piyapi'sarinta' imasapi. Naporo' a'na somaraya ira yonsanquë huënsëarin quënanconpi. Timio hui'nin ni'ton, Partimio itopi. Somaraya ni'ton, nani tahuëri coriqui topinan ma'patárin.

⁴⁷ “Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” topì, natantërin. Ina natanatón:

—¡Nosoroco Siniro! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, nosoroco canta', itërin chiniquën nontatón.

⁴⁸ A'napitari natanahuatona', no'huipi.

—Ta'tëquë', itopirinhüë', aquë aquëtë chachin chiniquën nontantarin.

—¡Nosoroco canta! Quëmaso' Tapico' shinquën ni'ton, onpopionta' nosoroco, itantarin. ⁴⁹ Quisososo' natanahuaton, chiniconin:

—Sha'huitoco' huë'in, itërin. Napotohuachina, sha'huitopi.

—Noya cancantèquè' iyasha. Nani përarinquèn ni'ton, Quisoso nontiiquè', itopi. ⁵⁰ A'morinso' tè'yatahuaton, a'naroáchin Quisosoquè pa'nin.

⁵¹ —¿Ma'ta' iyasha, onpochinquèn? itërin Quisosori.

—Anoyarayatoco Maistro canta' noya ni'tanta'i, itërin.

⁵² —Inta nipachin, noya paquè'. Natëranco ni'ton, carinquèn anoyataranquèn, itërin. Napotohuachina, noya ni'tërin. Noyatahuaton, Quisoso imarin.

11

Quirosarinquè canconinso'

(Mateo 21.1-11; Lucas 19.28-40; Juan 12.12-19)

¹ Quirosarinquè ya'caritohuachinara, Pitipaqui'pa' canconpi. Ina ya'cariya Pitania ya'huèrin anta'. Oriposè panèquè canconahuaton, cato' ca'tano'sanèn sha'huítahuaton, a'parin.

² —Paso' ninanoquè paco'. Canconpatama', a'nara' mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari tëranta' huënséchátërarinhuè'. I'quiritahuatoma', quëshico. ³ “¿Onpotaomata' i'quiritarama?” itohuachinènuquëma': “Siniorori nohuanterin. Apira isèquè acoquiantarai,” itoco', itërin Quisosori.

⁴ Pa'sahuatona', mora a'sonpinan ya'coanaquè quënanconpi. Cachi yonsanquè huanirarin. Quënanahuatona', i'quiritonpi.

⁵ —¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itopi inaquè ni'sapisopitari.

⁶ “Siniorori nohuanterin,” itohuachina: “Inta nipachin, quèpaquè,” itopi.

⁷ Napotohuachinara, Quisosoquè quèpi. A'mopiso' masahuatona', mora aipi huètopi. Nani huètuhuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin.

⁸ Na'a piyapi'sa' quèchitahuatona', cachiquè a'mopiso' huètapi. A'napitanta', panpè mono pochin nininsopita nishifètahuatona', no'paquè huètërantapi. Inataquèchin Quisoso pa'sarin huachi.

⁹⁻¹⁰ Piyapi'sa' quèchitërapì. A'naquëonta' Quisoso imasapi. Ya'ipi piyapiri pa'yatona', chiniquèn nonsapi.

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosè! ¡Ma noyacha Quisososo paya! Tapico' shiin inaso'. ¡Quëmari chachin chiniquèn nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanon, israiro'sacoi hua'anëntarincoi! tosapì.

¹¹ Quirosarinquè canconahuaton, Yosè chinotopiso pèiquè no'tëerin. Ya'ipi ma'sha inaquè ni'sárin. Nani i'huarin ni'ton, pipiantarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitarè chachin Pitania'pa' pa'pi.

Iqira nara yanicaso marè' sha'huítërinso'

(Mateo 21.18-19)

¹² Tahuëririnquè Pitania quëran huënantarahuatón, Quisoso tanarin.

¹³ Aquëran iqira nara quënanin. Na'a monohuanin ni'ton: “Inaya tëranta' nitërinso' ca'i,” ta'ton, paahuapirinhue', co manta' nitërinhuè'. Monoquënachin quënanconin. Cò tahuërinèn naniyatërarinhue' ni'ton, co nitërinhuè'.

¹⁴ —Ama huachi iso nara nichinsohuè'. Co huachi insoari tëranta' nitërinso' caponhuè', tènin Quisoso. Ca'tano'sanënpitarinta' natanapi.

Nipa'antopisopita Yosè chinotopiso pèi quëran a'parinso'

(Mateo 21.12-17; Lucas 19.45-48; Juan 2.13-22)

¹⁵ Ina quëran Quirosarinquè canconpi. Yosè chinotopiso pèiquè ya'conahuatona', na'a nipa'antopisopita quënanconpi. Quisosori quënanconahuaton, co noyahue' ni'nin. Napoaton a'parin. Anaquèn inaquè coriqui nicanpiarapirinhue', misanënpita pitaton, ohuërëtëra'piarin.

Nëpë' pa'anpisopitanta' a'parahuaton, huënsëpiquë të'yatërin. Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' pënenin. ¹⁶ “Ama nisha nisha ma'sha Yosë pëinënuquë quëntacosohuë',” ténin. Ina quëran a'chintaton, itapon:

¹⁷ —Yosë quiricanënuquë ninshitërinpoa'. “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in nontiinacoso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha nananuquë nonpisopita nontiinacoso marë'achin acotëranquëma',” ténin Yosë. Canpitaso nipirihuë', ihuatëro'sa' ya'huëpiquë pochin atarantërama', itërin Quisosori.

¹⁸ “¡Ma'pitacha nitotërin paya!” topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta natanahuatona', të'huatopi. “Ya'ipi piyapi'sari yaimapi,” ta'tona', Quisoso tëpacaiso' chinotopi. ¹⁹ Yatashirahuaso', Quisososo' ca'tano'sanënpitarë chachin ninano quëran pipiantapi.

Iquira nara ahuirinso'
(Mateo 21.20-22)

²⁰ Tahuëririnquë tashiramiachin huënantarahuatona', iquira nara ni'quiantapirihuë', nani ahuirin. Itën quëran huarë' ahuirin. ²¹ Ina ni'sahuaton, Pitro yonquirin.

—Ni'quëchi Maistro. Iquira nara i'huara sha'huitëranso' nani ahuirin huachi, itërin.

²² —Ya'ipi cancanëma quëran Yosë natëco'. ²³ Inaso', ya'ipi nanitaparín. Ina nontohuatama', chiniquë'n natëco': “Co Yosë catahuarincohuë',” ama tocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëhuatama', catahuarinquëma'. “Yosë nohuanton, iso motopi marëquë nich'i huincain,” tënama' naporini, ina nohuanton nich'i huincaitonhuë'. ²⁴ Napoaton Yosë nontatoma' ma'sona nipatama', natëco'. “Tëhuë'nchachin Yosë catahuarinco,” topatama', catahuaarinquëma' ténahuë. ²⁵ Noya cancantatoma', Yosë nontoco'. A'na piyapi ma'sona tëranta' onpotohuachinquëma', canpitarinta' pi'pian tëranta' no'huihuatama', ina naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' nanan anoyatoco' Tata Yosë oshanëma' inquichinquëma'. [²⁶ Co nanan anoyatohuatamahuë', Tata Yosënta' co oshanëma' inquitarinquëmahuë',] itërin Quisosori.

Chiniquë'n nanantërinso'
(Mateo 21.23-27; Lucas 20.1-8)

²⁷ Ina quëran Quirosarinquë huëantapi. Yosë chinotopiso pëiquë ya'concoantahuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa' inapitari huëcapaipi.

²⁸ —¿Onporahuatonta' chiniquë'n nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquë'n ina pochin nicacamaso'? Sha'huitocoi, itopi.

²⁹ —Inta nipachin, carinquë'manta' natainquëma'. Ina sha'huithuatamaco, insosona nanan quëtërinco'so' sha'huitaranquëma'. ³⁰ ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtëca, piyapi'sari nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita? Sha'huitoco carinquë'manta' nanan quëtërinco'so' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

³¹ Natanahuatona', inahua capini nisha nisha ninontapi. “¿Ma'ta' itahua? ‘Yosëri nanan quëtërin,’ itohuatëhua', a'paniarinpoa'. ‘¿Onpoatomata' nipachin co ina natëramahuë?’ itarinpoa’. ³² Nipirihuë', ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin,' itohuatëhua', na'a piyapi'sa' no'huarinenpoa'. ‘Yosëri Coansha a'parin pënëntacaso', topi ya'ipi piyapi,” nitopi. ³³ Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona':

—Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë' ta'a, toconpi.

—Noyapa'. Napoahuarè', co carinquémanta' insosona nanan quètèrincoso' sha'huitaranquémahuè', itèrin Quisosori.

12

Inpriatoro'sa' co noyahuè' yonquipiso'
(Mateo 21.33-46; Lucas 20.9-19)

¹ Ina quèran Quisosori pènènto nanan sha'huitaantarin:

“A'na quémapi pancana iminatón, oparotèrin. Nani pairapirahuaton, na'pi quèran nanpi ninin opa to'poitona', huino nicacaiso marè'. Naporahuaton, na'pi quèran chachin tori ninin. Inaquè piyapinèn ya'huaton, nocorarin ama ihuacaiso marèhuè'. Nani tiquihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marè'. ‘Sacatèramaso marè' nitèrinso' patomachin canpitaora marè' maco'. Patomachin canta' acotoco', itèrin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. ² Nitèrinso' nani cayahuachina, piyapinèn a'parin patoma nitèrinso' ma'pacaiso marè'. ³ A'papurinhuè', inpriatonènpitari masahuatona', ahuèpi. Ahuèrahuatona', topinan a'paantapi. ⁴ Naquèranchin hua'anèni a'na piyapinèn a'paantapirinhuè', inanta' motèn pè'shatahuatona', chiniquèn no'huipi. ⁵ Ina quèran a'nanta' a'paantapirinhuè', inaso' huachi tèpapi. Ina quèran na'a a'paantapirinhuè', a'naquèn ahuèpi, a'naquèn tèpapi.

⁶ Napotohuachinara, hua'anèni yonquiantarin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papurahuè', co manta' quètòpihuè'. Hui'nahuè' na'con nosoropirahuè', ina huachi a'parahuè. Ina tèhuèncinso' natèpona' nimara,' ta'ton, hui'nin chachin a'parin. ⁷ Inpriatonènpitasa nipurinhuè', hui'nin quènanahuatona' ninontopi. ‘Paso' hui'napi a'na tahuèri pa'pin chiminpachin, ya'ipi hua'anèntarin huachi. Huèco' tèpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanènpita canpoari matahua', nitopi. ⁸ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', tèpapi. Aipiran tè'yatopi.

⁹ Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon hui'nin chachin tèpatopi ni'quèhuarè'? Chiniquèn no'huiton, inpriatonènpita tèpapon. Ina quèran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tènahuè.

¹⁰ Iráca Yosè nohuanton, ninorin. Quiricanènquè ninshitèrinso' ¿co nontèramahuè' ti? Ninshitaton, naporin: ‘Na'pi quèran yapèihuachina, a'na na'pi ya'huèpirinhuè', sacatoro'sari co no'huantopihuè'. “Naponin,” ta'ona', tè'yatopirinahuè'.

Hua'anèni maantarahuaton: Iso na'pi mini na'con na'con nohuantèrahuè pèica'huaso marè', ta'ton, noya acoantarin.

¹¹ Yosè chachin naporin.

Napoaton ¡Ma noyacha inaso' ninin paya! tènèhua', tènin quiricanènquè,' itèrin Quisosori.

¹² Natanahuatona', cotio hua'ano'sari chiniquèn no'huipi. “Chinotatonpoa' pènènarinpoa',” ta'ona' Quisoso yamapurinahuè' tashinan pèiquè po'mocaiso marè'. Piyapi'sa' niyontonpisopita tè'huatona', co mapihuè'. Patopi huachi.

Copirno marè' coriqui ma'patèrinso'
(Mateo 22.15-22; Lucas 20.20-26)

¹³ Ina quèran hua'ano'sari yonquipi Quisoso nonpintacaiso marè'. Napoaton a'naquèn parisoro'sa' a'papi. Carachin Irotisè imarinsopitanta' a'papi. Yapa'pachinara, itapona': “Paatoma', nisha nisha natanco'. Co no'tèquèn a'panihuachinquémahuè', sha'huirapiahua',” itatona', a'papi.

¹⁴ Canconahuatona', noyásha nontonpi nonpintacaiso marè'.

—No'tèquèn Maistro nontèrancoi. Co piyapi'sa' pa'yatinènquènso marè' a'chinahuè'. Co hua'an tèranta' tè'huatèranhuè'. Yosè nohuantèrinso' no'tèquèn a'chintèrancoi. Napoaton yanatanainquèn. Noma copirno nisha

piyapi niponahuè', ya'ipinpoa' hua'anëntèrinoa'. Coriqui ma'painpoaso marè' comisionèn a'parin. Huè'pachin, ¿noya ipora quètacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosè nohuantèrin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

¹⁵ Yanonpintopiso' nitotaton, Quisosori itèrin:

—¿Canpitaso' nonpintènquèma'! ¿Ma'marèta' yaatèhuèramaco? Noma coriqui quèshico ni'ì, itèrin.

¹⁶ Napotohuachina, quètopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininèonta' isèquè ninshitopi? itantarin.

—Noma copirno chachin, itantapi.

¹⁷ —Copirno ma'shanèn ni'quèhuarè' inachachin quètantaco'. Naporahua-ton, Yosèso nininpoa' ni'ton, hua'anëntèrinoa'. Ya'ipi cancanèma quèran ina natècaso' ya'huèrin, itèrin.

Natanahuatona', pa'yanpi. “¿Ma noyacha a'panirinpoa paya!” nitopi.

Piyapi'sa' nantiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Lucas 20.27-40)

¹⁸ Ina quèran a'napita cotio hua'ano'sa' ya'huèrè' huè'pi, satosioro'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatèhua', co on-poronta' nantiantarihuahuè',” toconpi. Inahuanta' Quisoso yanonpinta-tona', iráca napopiso' sha'huitipi:

¹⁹ —Íráca, Maistro, Moisésè ninshitèrin pènèinpoaso marè'. “Quèmapi sa'aponahuè co hui'nin ya'huèyátèrasohuè' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroèn maantacaso' ya'huèrin. Hui'nahuanpachin, iinco' apoin inari ya'huèrètacaso marè'. Ina quèran mashotohuachin, ma'shanèn, no'panèn, inapita masarin,” tènin Moisésè. ²⁰ Canchisè iyaro'sa' ya'huèrin. Paninanso' sa'apirinhue'. Co hui'nin ya'huèyátèrasohuè', sa'in ayanan-pirin. ²¹ Ina iini chachin maantarin. Moisésè tèninsò chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huèyátèrasohuè', chimiantarin. A'na iionta' in-apoantarin. ²² Canchisè iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tèranta' hui'nin ya'huèyátèrasohuè', ya'ipi taqui. Ina quèran sanapinta' chiminin. ²³ Canchisè iinpita chachin nani mapirinhue', nantiantacaso tahuèri nanihuachin, ¿iniquèn chachincha sa'in ninè'poya? itopi.

²⁴ —¿Canpitaso' co no'tèquèn yonquiramahuè'! Yosèso' chini chiniquèn nanantopirinhue', co nohuitèramahuè'. Quiricanèonta' nontapomaramahuè', co cancanèma quèran natèramahuè'. Napoaton co nanitèramahuè' no'tèquèn yon-quicamaso'. Yosè ya'ipi nanitaparin. ²⁵ Chiminpisopita nantiantarahuachina', co huachi sa'aponahuè'. Sanapi'santa' co huachi so'yaponahuè'. An-quèniro'sa' pochachin nisapi huachi. ²⁶ Chiminpisopita tèhuèenchachin nan-piantarapi. ¿Co'na ina Moisésè ninshitèrinquè nontèramahuè'? Sarsa nara'huaya orotarinsò' nicaso', Yosèri nontèrin. “Caso' Yosèco. Apraan chinotarino. Isaco, Caco, inapitanta' chinotarinhua',” itèrin Yosèri. ²⁷ Nanpirèhuasopitaráchin Yosè chinotarèhua'. Napoaton Apraan, Isaco, Caco, inapita nani chiminpirinhue', nantiantarapi. Canpifaso' co no'tèquèn yonquiramahuè', itèrin Quisosori.

Yosè na'con na'con nohuantèrinso'

(Mateo 22.34-40)

²⁸ Satosioro'sarè' ninontasoi', a'na cotio maistro huè'nin. Natanahuaton: “Ma noyacha Quisososo' nitotèrin paya,” ta'ton, itapon:

—Yosè na'con pènèinpoa'. ¿Ma'ta' na'con na'con nohuantèrin natècaso'? itèrin.

29 —Inta nipachin iyasha a'chinchinquën. Yosë quiricanën quëran chachin sha'huitërinpoa'. “Ya'ipi israiro'sanquëma', natanco'. Yosëichin hua'anëntërinpoa'. Inasáchin natërëhuaso'. 30 Ina na'con na'con nosorocaso' ya'huërin. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi yonquinëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromi-atoco'. 31 Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco',” tënin. Nosorotacaso' na'con na'con nohuantërin, itërin Quisosori.

32 —Tëhuëinchachin Maistro no'tëquën nonan. A'naíchin Yosë ya'huërin. Co a'na ya'huërinhuë'. 33 Ya'ipi cancanëmpoa quëran, ya'ipi yonquinëmpoa quëran, ya'ipi chinirëhua quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatacaso' ya'huërin. Naporahuaton, canpoara ninosororëso pochachin a'napitanta' nosorocaso' ya'huërin. Iráca Moisésë pënëninpoa'. “Yosë yachinotohuatama', oshanëma marë' ma'sha tëpatoma', ahuiquitoco',” itërinpoa'. Inapopirëhuahuë', co Yosë nosorohuatëhuahuë', co piyapi'santa' nosorohuatëhuahuë', Yosëso' co onpopinchin noya ni'sarinpoahuë', itërin.

34 —No'tëquën iyasha yonquiran ni'ton, pi'pian pahuantarinquën Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaso', itërin Quisosori.

Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' tapanatona', co huachi nohuantopihuë' nataantacaiso'.

Yosëri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Lucas 20.41-44)

35 Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë Quisosori piyapi'sa' a'chintaantarín.

—Iráca quiricanën quëran Yosë tapon: “A'na tahuëri a'na quëmapi acoarahuë' piyapi'sa' nicha'ëcaso marë'. Inaso' Cristo,” tënin. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara, “Cristoso' Tapi shia'huain,” topi. ¿Onpoatonta' naporin? Ina iyaro'sa' yonquico'. 36 Iráca Ispirito Santo nohuanton, Tapi chachin ninshitérin. Cristo ninoton, naporin:

Yosëri Sinioronëhuë sha'huitërin.

“Inchinanëhuë quëran huënsëquë'

inimiconënpita cari minsëchinquën,” itërin Yosëri, tënin Tapi.

37 Shia'huain niponahuë', Cristo yonquiaton, “Sinioronëhuë,” tënin Tapi. Piyapi chachin nipirinhue', Tapiri chinotërin. ¿Onpoatonta' naporin? itërin Quisosori. “Yosë hui'nin chachin ni'ton, naporin,” ta'caiso nipirinhue', co manta' topihuë'.

Notohuaro' piyapi'sa' niyontonpisopitaso nipirinhue', nóya natanpi.

Maistro'sa' pënëninso'

(Mateo 23.1-36; Lucas 11.37-54; 20.45-47)

38 Ina quëran Quisosori a'chintaantarín. “Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinëquëma'. A'naquën naporopi a'mopi piyapi'sari nohuitacaiso marë'. Ina pochin a'mosahuatona', cachiquë pa'pachinara, na'a piyapi'sari noya nontopi. 'Huë'cama maistro,' itohuachinara, pa'yatopi. 39 Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conpachinara, hua'ano'sapitaré' yahuënsëconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuënsëpi. 40 Noya nonaponaraihuë', a'naya a'naya quëyorono'sa' nonpintatona', ma'shanënapita matopi. Ama noninatocaiso marëhuë' hua'qui Yosë nontopirinhue', co cancanëna quëran natëpihuë'. Ina marë' aquë aquëtë' Yosëri ana'intarin,” tënin.

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinso'

(Lucas 21.1-4)

41 Ina quëran coriqui cacon notënanquë Quisoso huënsërin. Piyapi'sa' ni'sárin. Notohuaro' piyapi'sa' huë'sahuatona', coriqui Yosë marë' inaquë

po'moquirapi. Na'a ma'huanosaso' na'con coriqui po'morapirinahué'.
⁴² Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaichin
 coriqui po'moquirin, pi'pira'huaya pa'tërinso'. ⁴³ Ca'tano'sanënpita
 përasahuaton, Quisosori itapon:

—No'tëquën itëranquëma'. Na'a piyapi'sa' na'con coriqui
 po'morapirinahué', iso quëyoronso', na'con na'con po'moquirin, ténahué'.
⁴⁴ Ma'huanosaso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopiso' acopi. Iso
 sanapiso nipirinhué', pi'pian ya'huëcharinso tëranta' tiquirin. Co huachi
 ya'huëtërinhué'. Napoaton na'con na'con Yosë quëtërin, ténahué, itërin.

13

Yosë chinotopiso pëi' ohuatapiso'
 (Mateo 24.1-2; Lucas 21.5-6)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi quëran pipihuachinara, a'na
 ca'tano'sanëni itapon:

—Ni'quë' Maistro. Ma noyápiachin pëipiso'. Pancara'pi quëran nipi, itërin.

²—Iporaso' noyápiachin ni'piramahué', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na
 na'piya tëranta' niya'huiritarinhué', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'
 (Mateo 24.3-28; Lucas 21.7-24; 17.22-24)

³ Ina quëran Oriposë panënuë pa'sahuaton, inaquë huënsëconin.
 Ca'tano'sanënpitaráchin ya'huëapi. Aquë quëran Yosë chinotopiso pëi'
 notëërapí. Pitro, Santiaco, Coansha, Antërisé, inapitari itapona': ⁴ “¿Onporota'
 Maistro ohuatapi? Ya'ipi yata'huantohuachina', ¿onporahuachinata'
 nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii,” itopi.

⁵ “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënuëma'. ⁶ A'naquën huëcapona', 'Caso'
 Cristoco. Yosë chachin a'parinco,' tēcaponá'. Nonpintë' nipirinhué', na'a
 piyapi'sari imapona'.

⁷ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuëatona', quira nisapi. Ina
 natantohuatamá', ama pa'yancosohué'. Tëhuëchachin nisha nisha parti
 naporapi. Napoaponahué', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhué'. ⁸ Nisha
 nisha nananquë nonpisopita nino'huitona' quira nisapi. Copirnoros'a capini
 nino'huitona', piyapinënpita camairapí quira nicacaíso maré'. A'na parti
 a'na parti ocohua pa'sarin. Cosharo' pahuanpachin, tanari tiquirin.
 Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, iquitárin, co a'naróachin huairinhué'. In-
 apochachin ayaro' tahuëri ya'caritohuachina, na'con parisitapirinahué', co
 isoro'pa' ta'huanchátëraponhué'.

⁹ Ni'cona canpitanta' naniantotamaco. A'na tahuëri masarinënuëma'.
 Imaramacoso maré' coisëquë sha'huirapiarinënuëma'. Cotio niyontonpiso
 pëiro'saquë huihuairinënuëma'. Imaramaco ni'ton, chirinchi hua'ano'sa'
 ya'huërinquënta' sha'huirapiarinënuëma'. Ca nohuanto, inaquë
 quëpaarinënuëma' nanamëhué sha'huitacaso maré'. ¹⁰ Co'huara isoro'pa'
 ta'huanchatërasohué', noya nanan ya'ipi piyapi'sa' sha'huitacaso' ya'huërin.
 Nisha nisha nananquë nonpisopita nataina'. ¹¹ Mapachinënuëma',
 '¿Ma'cha tonopocoya' ama focosohué'. Coisë'pa' quëpahuchinënuëma',
 naporó' Yosë catahuarinquëma' noya nonacamaso maré'. Co canpitaora
 nonsaramahué'. Ispirito Santo ayonquiarinquëma' noya nonacamaso
 maré'. ¹² Naporó' tahuëri'sa' nisha nisha yonquiapi. A'naquën
 imasarinaco. A'naquënso nipirinhué' co nohuantarinaohué' ni'ton,
 quëmopinënpita capini nino'huiapi. A'naquën iin chachin niponahué',
 sha'huirapiarin tēpacaiso maré'. A'naquën huininpita imapachinaco,

pa'pini chachin sha'huirapiarin. A'naquën a'shinhuë nipon, pa'pinhuë nipon, imapachinaco, hui'ninpitari chachin sha'huirapiapi tēpacaiso marë'¹³ Imaramaco ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'huirarinēnquēma'. Napoaponahuë', chiminaquë huarë' imamiatohuatamaco, cha'ësarama huachi. ¹⁴ A'na tahuëri inimicoro'sa' Yosë pëinēnquë ya'conahuatona, pa'pi co noyahuë' nisapi ni'ton, tapiapona, co huachi inaquë Yosë chinotapihuë'. (Ina quirica nontohuatama', noya yonquico'.) Ina ni'patama', naporor ta'aco'. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. ¹⁵ Pëinēma' a'canamaso' aipi ya'huëhuatama', ama ma'shanëmapita quëpacaso marë' ya'concosohuë'. A'naróachin topinan paco'. ¹⁶ Iminëmaquë sacatasēnquēma' nipachin, ama a'moramaso tēranta' maquintacosohuë'. Manóton ta'aco'. ¹⁷ Naporor tahuëri'sa' cayorono'sa', sho'shopia'hua ya'huëtopiso', inapita parisitapona. ¡Ma'huantacha nicapona paya! ¹⁸ Yosë nontoco' ama o'napi tahuëri inapocamaso' ya'huë'insohuë'. ¹⁹ Naporor tahuëri'sa' piyapi'sa' chini chiniquën parisitapi. Isoro'pa' ninin quëran huarë' co ina pochin parisichätërapihuë'. Ina piquëraonta' co onporonta' ina pochin parisitaantarapihuë'. ²⁰ Yosë nohuanton, co hua'qui' aparisitapihuë'. Hua'qui' aparisitapi naporini, ya'ipi piyapi'sa' taqui'itonahuë'. Nipirinhuë', piyapinēnpita nosoroaton, co nohuantërinhuë' hua'qui' aparisitacaiso'. Huayoninsopita nicha'ësarín huachi.

²¹ Naporor tahuëri'sa' nisha nisha sha'huitarinēnquēma'. '¡Ni'cochi, Cristo nani huë'nin!' tosapi. A'napitanta' taponá: '¡Ni'cochi, pasëquë ya'huarin!' tosapi. Napotohuachinēnquēma', ama natëcosohuë'. ²² Na'a nonpin nanan pënēntona'piro'sa huëcapona'. 'Caso' Cristoco,' tēcapona' a'naquën. 'Caso' ninotona'pico,' tosapi a'naquëonta'. Sacai' nininso' nisapi piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. Ni'sahuatona: 'Ma'pitacha nitotërin paya. ¿Yosë quëran o'mamara, ti?' ta'tona, na'a piyapi'sari imasapi. Yosëri huayoninsopita quëran huarë' nonpintochinaichin nisapi. ²³ Canpitaso nipirinhuë' ni'cona nonpintochinēnquēma'. Nani sha'huitëranquēma' ama naporor tahuëri'sa' nonpintinēnquēmaso marëhuë', itërin Quisosori.

Quisoso o'macaso tahuëri
(Mateo 24.29-35, 42, 44; Lucas 21.25-36)

²⁴ Ina tosahuaton taantarín: "Ina quëran iyaro'sa' nani chiniquën parisitohuachina', pi'i tashiarín. Yoquinta' co huachi a'pinarinhuë'. ²⁵ Naporahuaton, na'a tayloraro'santa' anotarín. Ya'ipi inápaquë ya'huërininsopitanta' nacon nacontapon. ²⁶ Naporor ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantarahué. Chiniquën nanantato, huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ²⁷ O'mantahuato, anquëniro'sa' a'pararahué Yosëri huayoninsopita ya'ipi parti quëran ayontonacaiso marë'. Pa'sahuatona', nisha nisha parti quëran huarë' ayontonapi huachi.

²⁸ Iquirá nara papotërin quëran, iyaro'sa', nitotoco'. Ta'amēnquë monoantahuachina, 'Nani o'napi naniriarín huachi,' topi. ²⁹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina, nitotarama'. 'O'mantacasó' tahuëri naniriarín huachi,' tosarama'. ³⁰ No'tëquën sha'huitëranquēma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasoihuë', nani ma'sha onporapi. ³¹ Isoro'pa' ta'huantarín. Pi'iro'tënta' ta'huantarín. Ca nonahuëso nipirinhuë', co onporonta' ta'huantarínhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipi sha'huitëranquēmaso chachin naniarin huachi.

³² Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co insonta' nitotërinhuë'. Co anquëniro'sa tëranta' nitotapihuë'. Yosë hui'ninco niporahuë', co ca tëranta' nitotërahuë'. Tata Yosëichin nitotërinso'.

³³ Napoaton ama huë'ërëso pochin cancantatoma', naniantocosohuë'. Onporosona o'mantaca'huaso' tahuëri nanihuachin, co nitotaramahuë'. Yosë nontatoma', ninaco. Noya yonquiatoma', ya'huëco'. ³⁴ A'na quëmapi aquë yapa'ninso pochin nisarin. Yapa'pachina, inpriatonënpita camairin. A'naya a'naya sha'huitërin ma'sona nicacaiso marë'. Ya'coana to'shitona'pinta' sha'huitaton: 'Pëi' noya ni'quë', itërin. ³⁵ Onporosona pëi' hua'anën huënantacaso' co nitotopihuë'. 'Thuaraya huarë' huëcapon nimara. Yonotashi' a'na' huëcapon nimara. Atari përasahuaso', huëcapon nimara. Tashíramiachin huëcapon nimara,' topi. Inapochachin canpitanta' o'manta'huaso tahuëri co nitotatomahuë', nináco. ³⁶ Ni'cona a'nanaya o'mato, huë'ësënuëma' quënanquimatënuëma'. ³⁷ Nani a'chintëranquëma huachi. Ya'ipi piyapi'sa' nitochina'. 'Ama huë'ërëso pochin cancantatomarahuë', ninaco, itarahuë ya'ipi piyapi'sa',' itërin Quisori.

14

Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Lucas 22.1-2; Juan 11.45-53)

¹ Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquiatona', coshatapi. Pan co huëpocatërinsohuë' ca'sapi. Pascoa naniriahuachina, cotio hua'ano'sa', cotio maestro'sa', inapitari chinotapi onporahuatonsona Quisoso macacaiso marë'. Nonpintatona', yatëpapi.

² —Ama niyontonpiso tahuëri'sa chachin maahuasohuë', piyapi'sa' no'huihuachinënpoa'. Quisoso pa'yatapi ni'ton, ahüëarinënpoa', topi a'naquën.

Hua'saiquë opomototërinso'

(Mateo 26.6-13; Juan 12.1-8)

³ Quisosos' Pitaniaquë pa'nin. Simon pëinënuë coshatapatarin. Inaso' chana caniori mapirinhüë', anoyatërinso'. Misaquë coshataso', a'nara sanapi huë'nin. Potiria'huaya nishana'pi quëran nipiso' quënin. Inaquë pimo hua'sai' na'con pa'tërinso' ya'huërin. Potiria'huaya oparahuaton, Quisoso motënuë hua'sai' opomototërin. ⁴ A'naquën no'huitatona', inahua capini ninontapi.

—¿Onpoatonta' iso hua'sai' pa'ton nipirinhüë' chiniarin? ⁵ Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri marë' pahuëretopiso pochin corigui canaitonhuë'. Sa'ahuario'sa' quëtacaso' ya'huëchitonhuë', nitopi. Ina pochin yonquiatona', sanapi no'huipi.

⁶ Quisosoriso nipirinhüë', itapon:

—¿Ma'marëta' iso sanapi no'huirama? Tananpitoco'. Na'con nosoroatonco, inapotërinco. ⁷ Nani tahuëri sa'ahuario'saso' isëquë ya'huërapí. Nohuantohuatama', nosoroarama'. Napoaponahuë', caso' co hua'qui' canpitara'co ya'huarahüë'. ⁸ Iso sanapiso' cancanën quëran noya yonquiaton, inapotërinco. Co'huara chimiyantërasocohüë', nosoroatonco, no'nëhuë hua'saiquë opotërinco pa'pitanaco marë'. ⁹ No'tëquën itaranquëma'. Insëquësona noya nanan sha'huihuachina', iso sanapi napotërinco'sa' sha'huirapi anta'. Co naniantapihuë', tënin.

Cotasëri sha'huirapirinsó'

(Mateo 26.14-16; Lucas 22.3-6)

10 Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahuë', a'nara' corto hua'ano'saquë pa'nin sha'huirapicaso marë'. Inaso' Cotasë Iscarioti itopi. 11 Natanahuatona', pa'yatopi: "Ina marë' coriqui quëchinquën," itopi. Ina quëran Cotasë yonquirarin po'oana quëran Quisoso a'nocasó marë'.

Pascoa tahuëri coshatopiso'

(Mateo 26.17-29; Lucas 22.7-23; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)

12 Pascoa nanihuachina, nisha pan ca'pi, co huëpocatërinsohuë'. Naporo' tahuëri chachin carniroa'hua iráca tãpapiso pochin tãpaantapi capatona' yonquicaíso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi ni'ton, ca'tano'sanënpitari Quisoso itapona':

—¿Intohuata' Maistro paatoi Pascoa cosharo' nii capacaso marë'? itopi.

13 Napotohuachinara, cato' ca'tano'sanënpita nontërin:

—Ninanóquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. 14 Pëiquë ya'conconpachin, pëi' hua'anën natanconco'. "¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capa'huaiso'?" tënin Maistro, itonco'. 15 Napotohuatama', panca patoana inápaquë nininso' a'notarinquëma'. Inaquë misa, huënsënan, inapita ya'huërarin coshatacaso marë'. Nani tãparin huachi. Inaquë cosharo' nico' canpoa' capacaso marë', itërin.

16 Pa'sahuatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' nipi capacaiso marë'.

17 Nani tashiro'porapaso', Quisoso shonca cato' ca'tano'sanënpitarë chachin huë'pi. 18 Misaquë coshatasoí', Quisosori itapon:

—No'tëquën iyaro'sa' itëranquëma'. A'naquëma' carë' coshatapomarahuë', sha'huirapiaramaco, itërin.

19 Natanahuatona', sëtopi. Sëtatona', a'naya a'nayari Quisoso natanpi.

—¿Incoita' Sinioro yasha'huirapirainquën? ¿Co cahué' nimara ti? topi a'naya a'naya.

20 —Shonca catonquëma' ca'tanapomaracohuë', a'naquëma' yasha'huirapiramaco. Ina sënanquërächin i'shiaton carë' caponahuë', yasha'huirapirincó. 21 Yosë quiricanënuë' ninorincoso chachin chiminarahuë'. Yosë quëran quëmápiço nìporahuë', chiminarahuë'. Napoaponahuë', quëmápi yasha'huirapirincoso' ma'huantacha nicapon paya. Co nasitërinhuë' naporini, noya noya niitonhuë', itërin.

22 Coshatasoi', pan masahuaton, Yosë nontërin. "Yosparinquën Tata," itahuaton, së'panin. Ina quëran, ca'tano'sanënpita quëtëra'piarin.

—Ca'co' iyaro'sa'. Ca nonëhuë pochin iso', itërin. 23 Minëa'huanta' masahuaton, "Yosparinquën Tata," itahuaton, inanta' quëtërin. Quëtóhuachina, ya'ipi o'opi.

24 —Ca huënnainëhuë pochin iso'. Huënnainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë' na' a'piyari'sa' oshanëna' inquitahuaso marë'. 25 No'tëquën itaranquëma'. Ipora quëran huarë' co huachi opai' o'oantarahuë'. Chiminarahuë huachi. A'na tahuëri Yosë hua'anëntërinso' nanihuachin, nasha pochin nininso' o'oantarahuë. Naporo' noya noya cancantarihua', itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.30-35; Lucas 22.31-34; Juan 13.36-38)

26 Nani Yosë cantanën cantarahuatona', Oriposë panënuë pa'pi. 27 Inaquë Quisosori itapon:

—Tëhuënnachachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Iráca quiricanënuë ninoton, Yosë naporin. "Ca nohuanto, pë'tahuatona'pi tãpaapi. Tëpahuachina',

ohuicanēnpita yanquēerapi,” tēnin. Ipora tashi chachin napoarama'.
 28 Chiminaporahuē', Yosē ananpitaantarinco. Ananpitaantahuachinco, ca'ton Cariria'pa' pa'sarahuē. Inatohua' niquēnantarihua', itērin.

29 —A'napita ta'ananpipirinēnquēonta', co caso' ta'arahuē', itērin Pitrori.

30 —No'tēquēn iyasha itaranquēn. Ipora tashi chachin co'huara atari catoro' pērashatērasohuē', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso nohuitērahuē',” toconapon, itērin Quisosori.

31 —Quēma imasaranquēn ni'ton, yatēpapirinacohuēnta', co onporonta' nonpinapiaranquēnhuē', itērin Pitrori.

Inachachin topi ya'ipiya.

*Quisoso sētaton, Yosē nontērinso'
 (Mateo 26.36-46; Lucas 22.39-46)*

32 Ina quēran nararoquē canconpi, Quisimani itopiquē.

—Isēquē iyaro'sa' huēnsētaco'. Yosē nontēri'i, itērin Quisosori.

33 Pitro, Santiaco, Coansha, inapitaichin amashamiachin quēparin. Naporo' sētaton, co napion cancantērin.

34 —Pa'pi sētērahuē. Chiminchináchin sētērahuē. Isēquē huēnsētaco'. Ama huē'ētomarahuē', ni'táco', itērin. 35-36 Amashamiachin pa'sahuaton, isonconahuaton, no'paquē huarē' monshomarin. Inaquē Yosē nontarin. “Quēma nohuantohuatan Tata, nicha'ēco ama ma'sha onpo'isohuē'. Main o'orēso pochin parisita'huaso' ya'huērin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuē', quēma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tēnahuē. No'tēquēn yanatēranquēn,” itērin.

37 Ina quēran huēnantapirinhuē', cara chachin huē'ésápi quēnanquintarin.

—¿Onpoatoncha iya Símon, huē'ésaran paya? ¿Co a'na ora tēranta' nanitēranhuē' ni'tamaso' ti? 38 Ama huē'ētomahuē', ni'táco'. Yosē nontáco' ama sopai minsēinquēmaso marēhuē'. Cancanēma quēran Yosē yanatēpiramahuē', co canpitaora chiniquēn cancantēramahuē', itērin.

39 Naquēranchin paantarahuaton, Yosē nontantarin. Inachachin itantarahuaton, 40 huēnantapirinhuē', naquēranchin huē'ēantapi quēnanquinantarin. Huē'ēi' iquitatona', huē'ésápi. Tapanatona', co nanitopihuē' ma'sha ta'caiso'. 41 Naquēranchin paantarahuaton, Yosē nontantarin. Ina quēran huēnantarahuaton, ca'tano'sanēnpita itapon:

—¿Ipora huanta' huē'ésarama' ti? Nani huachi. Nani ora nanirin. Yosē quēran quēmapico nipirahuē', sha'huirapiarinco oshahuano'sa' macainacoso marē'. 42 Huēnsēco' pa'ahua'. Ni'co'. Sha'huirapiarinco'so' nani canquiarin, itērin.

*Quisoso mapiso'
 (Mateo 26.47-56; Lucas 22.47-53; Juan 18.2-11)*

43 Nonaso chachin, Cotasē canquirin. Inanta' Quisoso ca'tanaponahuē', sha'huirapiarin macacaiso marē'. Notohuaro piyapi'sari imaquiapi. Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', ansiano'sa', inapitari a'papisopita. Sahuēni, shonqui, inapita sē'quēerahuatona', huē'sapi. 44 Co'huara canshátērasoihuē', Cotasēri nani sha'huitērin Quisoso nohuitacaiso marē'. “Apinorahuē quēran Quisoso nohuitatoma', maco'. Noyá tonporahuatoma' quēpaco', ta'ahuachin,” itērin. 45 Canquirahuaton, Quisoso ya'yoranquirin. Ina quēran:

—Tashita Maistro itahuaton, apinoirin. 46 Ina quēran Quisoso chiniquēn masapi.

47 A'naso nipirinhuē' sahuēninēn ocoirahuaton, corto hua'an inpriatonēn ahuērin. Inapataton, nishitēhuēratētērin. 48 Quisosori piyapi'sa' itapon:

—Sahuëni, shonqui, inapita sē'quëerahuatoma', huëcapairamaco. Matararo pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? ⁴⁹ Co'tana nani tahuëriya Yosë pëinënquë ya'huëato, a'chináruhuë. Nicapomaracohuë', co manamacohuë'. Napoaponahuë', Yosë quiricanën quëran ninorinacoso chachin masaramaco, itërin.

⁵⁰ Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpitari ta'ananpipi. ⁵¹ A'na hui'napiso' sahuanasaquëáchin niso'quëetahuaton Quisoso imasapirinhüë', mapi. Mapirinhüë', ⁵² sahuanasáchin matohuachinara, i'nanpirapi ta'arin.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.57-68; Lucas 22.54-55, 63-71; Juan 18.12-14, 19-24)

⁵³ Nani Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'huërinquë quëpapi. Inaquë ya'ipi corto hua'ano'sa', ansiano'sa', cotio maestro'sa', inapita nani niyontonpi. ⁵⁴ Pitroso nipirinhüë', aquë quëran imaquirin. Corto hua'an i'iratë' pairapirinhüë' huarë' imaquirin. Inaquë ya'conahuaton, ponisario'sapitarë' huënsëaton, napëntarin.

⁵⁵ Ya'ipi hua'ano'sari yatëpapi ni'ton, a'naya a'naya Quisoso nonpinapicaiso marë' yonípirinhüë', co quënanpihuë'. ⁵⁶ Na'a nonpinapiaponarahüë', nisha nisha nonconpi. Co inachachin nonpihuë'. ⁵⁷ A'naquën huanirahuatona', taponá:

⁵⁸ —I'hua chachin Quisoso naporin, natanai. “Yosë pëinën piyapi'sari nipiso' ata'huantahuato, cara tahuëri quëran anoyatantarahüë. Co piyapi'sari nipisohüë' acoantarahüë,” toconin, itopi.

⁵⁹ Napoaponahuë', co inahua tëranta' inachachin nonpihuë'. Nisha nisha nonpi.

⁶⁰ Corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari huanirahuaton, Quisoso itapon:

—¿Ma'ta' ta'tona' isopita nonapirinhüë'nquën? ¿Co manta' tēnanhuë' ti? itërin.

⁶¹ Quisosos nipirinhüë', co manta' tēninhüë'. Ta'tárin. Napohuachina, naquëranchin nataantarín:

—¿Quëmaso' Cristo, Yosë hui'ninquën chachin ti? itaantarín.

⁶² —Ca mini inaco. A'na tahuëri ni'saramaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë chiniquën nanantaton, inchinan quëran ahuënsëarínco. Ina quëran chitoro' huáncana o'mantararahüë niantaramaco, itërin Quisosori.

⁶³ Ina natanahuaton Corto hua'anso, chiniquën no'huitërin. A'morinso osharahuaton tapon:

—“¡Caso! Yosë hui'ninco,” toconin! Nani natanëhua'. Co huachi a'napitari sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'. ⁶⁴ Nani huachi Yosë yaya'huëretërinso' natanëhua'. ¿Ma'ta' onpotahua' Quisoso? tēnin.

—Pa'pi co noya quëmapihuë' ni'ton, tēpacaso' ya'huërin, topi ya'ipiya.

⁶⁵ Naporahuatona', Quisoso ipitopi. Tonporayatahuatona', chiniquën panpirayapi.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, ninoton no'tëquën sha'huitocoi. ¿Inta' ahuërinquën? itoonpi.

Ponisario'sarinta' chiniquën ahuërayapi.

Pitrori nonpinapirínso'

(Mateo 26.69-75; Lucas 22.56-62; Juan 18.15-18, 25-29)

⁶⁶ Pitroso i'iratëquë ya'huëápirinhüë', a'na sanapi huë'nin. Corto hua'an cōsonanën inaso'. ⁶⁷ Pitro napëntaquëya', inari ni'nin. Noya ni'sahuaton:

—Co'ta quëmanta' Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' ca'tanan, itërin.

68 —¿Ma quëmapita' napotëranso'? Co caso' ina quëmapi nohuitërahuë', itërin. Ina quëran pipirahuaton, paira ya'coanaquë pa'nin. Naporo' atari përarin. 69 Naquëranchin sanapiri quënaantarin. Quënanahuaton, huanipapiso-pita itapon:

—Iso quëmapi Quisoso ca'tanin anta', itërin.

70 —¡Co'chi nohuitërahuë paya! itaantarin. Ina quëran a'napitarinta' itaan-tapona':

—Quëmanta' Cariria piyapi pochin nonan ni'quëhuarë', Quisoso ca'tanan ipora, itopi.

71 —¡Co'chi nohuitërahuë paya! Yosë ni'sárinco, co cariso' nohuitërahuë'. Nonpintohuatënuquëmaso', Yosë ana'intarincó, itërin Pitrori.

72 Naporo chachin atari përaantarin. Atari natanahuaton, Quisosori napotëranso' Pitro yonquirin: “Co'huara atari catoro' përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” itërinco, ta'ton chiniquën sëtërin. Sëtatón, na'nërin.

15

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Lucas 23.1-5; Juan 18.28-38)

1 Tahuërianpitohuachinara, ya'ipi cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', corto hua'ano'sa', inapita niyontonahuatona', ninontopi. Ina quëran Quisoso tonporahuatona', Pirato ya'huërinquë quëpapi.

2 —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Piratori.

—Inaco mini, tënin Quisoso.

3 Ina quëran corto hua'ano'sari na'con nonpinapipirinahuë', co manta' téninhuë'.

4 —Nani ma'sha sha'huirapipirinënuquënhuë', ¿co manta' ténanhuë' ti? itaan-tarin Piratori.

5 Quisososo nipirinhuë', co manta' téninhuë'. Napohuachina: “Ma quëmapita' isoso' ni'ton, co manta' téninhuë',” ténin Pirato yonquiatón.

Tëpacaiso marë' sha'huirinsó'

(Mateo 27.15-31; Lucas 23.13-25; Juan 18.38-19.16)

6 Nani Pascoa tahuëri a'nara apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin noya picapaso marë'. Pita tahuëri ni'ton, Noma hua'an napotërin. Insosona piyapi'sari nohuantopiso' ocoirin. 7 Tashinan pëiquë copirno no'huipisopita ya'huëpi. Copirno piyapinënpita tëpapi ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. A'nara' Parapasë itopiso'. 8 Piyapi'sa' huë'sahuatona', Pirato nontiipi.

—Ipora Pascoaquënta' apina'pi ocoitaantacoi, itopi.

9 —¿Inta' ocoichinquëma'? Copirnonëma' ocoichinquëma' topirahuë', itërin Piratori.

10 Corto hua'ano'sari apiratona', Quisoso nani mapi. Ina nitotaton, Piratori naponontërin. 11 Napoaponahuë', corto hua'ano'sari a'naya a'naya piyapi'sa' sha'huitëra'piapi.

—“Co Quisososo' nohuantëraihuë'. Parapasë ocoitocoi,” itoco', itëra'piapi. Napoaton:

—Parapasë ocoitocoi, tosapi.

12 —¿Ma'ta' nipachin Quisoso onpochi: “Inaso' copirnonëhuëi,” tënamaso'? itërin Piratori. Napotohuachina:

13 —¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itapi chiniquën nontatona'.

14 —¿Ma'marëta' tëpa'i? ¿Ma'ta' onporinsó'? itopirinhuë', aquëtë chachin chiniquën itaantapi:

—¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itaantapi.

15 Ina natanahuaton, ama piyapi'sari no'huicaiso marëhuë' Parapasë ocoitërin. Quisososo nipirinhüë', chiniquën ahuihuitërin. Chiniquën huihuitona', pë'sha pë'shatopi. Ina quëran sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'.

16 Ina quëran sontaro'sari Pirato pëinënquë quëpapi. Pairaanaquë ichiya'conahuatona', ya'ipi sontaro'sa' amatopi. 17 Nani niyontonpachinara, quëhuanën miachin hua'an a'morinso pochin a'motopi tēhuacaiso marë'. Yancotënta' nahuan quëran nicatona', ayancotopi:

18 —¡Hua'qui tahuëri nicaton cotioro'sa' hua'anëntëquë'! itoonpi.

19 Piquiranancuë ahuëmotopi. Ahuërahuatona', ipitopi. Isonahuatona', nito mosharapi. 20 Inapitatoná', tēhuapi. Ina quëran quëhuanën a'motopiso ocoitahuatona', inaora a'morinso chachin a'motaantapi. Inapotahuatona', corosëquë patanantacaiso marë' quëpapi.

Corosëquë Quisososo patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Lucas 23.26-43; Juan 19.17-27)

21 Pa'sapirinhüë', a'na quëmapi Sirini parti hua'huatërinso' nacapipi. Im- inën quëran huëntararin. Simon itopi. Inaso', cato' hui'ninpita ya'huëtërin, Aricantro, Nopo, inapita topiso'. Simon nacapirahuatona', sontaro'sari Quisososo corosënën apitëntopi inari quëpatacaso marë'.

22 Pantarahuatona', panëa'huayaquë canconpi huachi, Corocota itopiquë. Corocotaso': "Nansë Moto'," tapon naporin. 23 Huino tanparo nimirio ay- ontahuatona', yao'shitopirinhüë', co o'orinhüë'. 24 Ina quëran sontaro'sari corosëquë patanantopi.

Nani patanantohuachinara', "Huëco', nicanatēhua', Quisososo a'morinso' maahua'," nitatona' ya'nipirapi. Nicanatona', a'naya a'naya mapi.

25 Yono pi'irirahuaso', corosëquë patanantapi. 26 Onporinso marësona tēparapiso' nani ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Motën pëtëcha achinpitopi. 27 Quisososo pirayan cato' apiro'santa' patanantopi. A'nara' inchinan quëran, a'nanta' ahuënan quëran acopi. [28 Iráca Yosë quiricanëncuë ninorin. "Apiro'sapitarë' acorapi," tēnin. Naporinso chachin inapitarë' acopi.]

29 Piyapi'sa' na'huëpona pochin Quisososo tēcariatona', tēhuapi.

—"Yosë pëinën ata'huantohuato, cara tahuëri quëran anoyantarahüë'," tēnan pora. 30 Inta nipachin, corosë quëran nohuararahuatón, cha'ëquë', itoonpi.

31 Inapochachin corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' Quisososo tēhuatona', itapona':

—A'napitaso' nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. 32 "Caso' Cristoco, israiro'sa' copirnoco," toconin. Inta nipachin, corosë quëran no- huarain nicatēhua' natēahua', nitopi.

Ina pirayan patanantopisopitanta' Quisososo no'huipi.

Quisososo chimininso'

(Mateo 27.45-56; Lucas 23.44-49; Juan 19.28-30)

33 Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashirin. I'huaraya huarë' yono tashi pochin ninin. 34 Naporo' Quisososo chiniquën nonin. "Iroi iroi ¿nama sapacatani?" tēnin. Inaora nanancuë nonaton, naporin. "¿Onpoatonta' Tata patëranco?" tapon naporin.

35 A'naquën huanipapisopitari natanahuatona':

—Natanco'. Iniasë përasamara, topi.

³⁶ A'na quëmapišo' manorahuaton, pi'shiro pochin nininšo' maconin. Main huino asë'cotëtërin. Nara'huayaquë achinpitahuaton, inápaquë ihuëtërin o'ocaso marë'.

—Tananpitëquë'. Corosë quëran anohuaracaso marë', Iniasë huë'samara, tënin.

³⁷ Ina quëran Quisososo' chiníquën nonsahuaton, chiminin huachi.

³⁸ Naporo' Yosë chinotopiso pëiquë tanontën në'mëtë' patonpiso' noshatërin. Inaora noshataton, catotë huarë' ninin. Inapa quëran no'paquë huarë' noshatomarin. ³⁹ Onporahuatonsona Quisoso chimininšo' capitani ni'sahuaton:

—Tëhuëenchachin iso quëmapi Yosë hui'nin, tënin.

⁴⁰ Sanapi'santa' aquë quëran notëërapí. A'nara' Maria Mactarina, a'naso' Saroma, a'nanta' Maria. Inaso' Cosi, Santiago, inapita a'shina'. Santiacoso' hua'hua nimarinšo'. ⁴¹ Quisoso Caririaquë ni'so', imatona', nocomapiso'. A'napi'a sanapi'santa' Quisoso notëërapí. I'huamiáchin Quisoso Quirosarinquë huë'pachina, inapitarinta' imaquipi.

Na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Lucas 23.50-56; Juan 19.38-42)

⁴² Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. ⁴³ I'huararahuasó', Cosi huë'nin. Inaso' Arimatiaquë ya'huërinšo'. Cotio hua'an niponahuë', noya Yosë chinotarin. “A'na tahuëri Yosë o'mararin hua'anëntiinpoaso marë',” tënin yonquiaton. Napoaton co tē'huatatonhuë', Piratoquë pa'nin Quisoso nonën ma'patacaso marë'.

⁴⁴ “Co chimiyántëramarahué',” ta'ton, capitán amatahuaton, natanterin. “¿Nani Quisoso chiminin?” itërin. ⁴⁵ “Nani mini chiminin,” itërin capitani. Napotohuachina, Cosi itapon: “Nonën quëpaquë' nípachin,” itërin. ⁴⁶ Morin nani pa'anin ni'ton, corosë quëran nonën anohuarahuatona', quëpapi. So'pinahuatona', na'pi naninquë po'mopi. Ina quëran pancara'pi masho pi'napi'ahuatona', pa'copitopi. ⁴⁷ Maria Mactarina, a'na Maria (Cosi a'shin nininšo'), inapitari ni'sapi. Insëquësona Quisoso acopiso' ni'pi.

16

Quisoso nantiantarinšo'

(Mateo 28.1-10; Lucas 24.1-12; Juan 20.1-10)

¹ Chinoto tahuëri piquëran Maria Mactarina, Saroma, a'na Maria (Santiaco a'shin nininšo'), inapita hua'sai' pa'anpi Quisoso nonën pashitonacaiso marë'. ² Tomio tahuëri tashiramiachin pi'i nëhuëcharirahuasó', na'pi nanin'pa' pa'sapi. ³ Inahua capini ninontërapí.

—Pancara'piquë nanin pa'copitopi pora. ¿Incha iporasó' chí'huincatë're'ponpoya? nitopi.

⁴ Canconahuatona', notëëpirinahuë', na'pi panca nipirinhué', nani chí'huincapi ni'pi. ⁵ Na'pi naninquë ya'conahuatona', hui'napi pochin nininšo' ni'pi. Huiríchín a'morahuaton, inchinan quëran huënsëarin. Ni'sahuatona', pa'yanpi. ⁶ Pa'yanaso', inari itërin:

—Ama pa'yancosohué'. Quisoso Nasaritoquë ya'huërinšo' yonisapiramahué', co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Corosëquë chiminaponahuë', nani nantiantarin. Huëco' po'mopiquë ni'quirico'. Capa huachi. ⁷ Napoaton paatoma', ca'tano'sanënpita sha'huitonco'. Pitronta' sha'huitonco' nitochin. “Quisoso'ton nani pa'sarin Cariria'pa'. I'hua sha'huitërinquëmaso chachin pa'sarin. Inatohua' quënancoantarama',” itonco', itërin.

⁸ Pipirahuatona', na'pi nanin quëran ta'api. Pa'pi pa'yanahuatona', ropa ropátërapì. Co manta' topihuë'. Pa'yanatona', co piyapi'sa' sha'huitopihuë'.

Maria Mactarina'ton ya'notërinso'
(Juan 20.11-18)

[⁹ Tomio tahuëri tashiramiachin Quisoso nanpiantarin. Nanpiantarahuatona', Maria Mactarina'ton ya'notërin. Ina sanapi iráca canchisé sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', nani Quisosori inquitërin. ¹⁰ Nani ni'pachina, pa'nin imapisopita sha'huitacaso marë'. Inapitaso' sëtatona', na'nëapi.

¹¹ “¡Quisoso nani nanpiantarin! Cari ni'nahuë,” itopirinhuë', co natëpihuë'.

Catoya'pi ya'notërinso'
(Lucas 24.13-35)

¹² Ina piquëran cato' imapisopitanta' ninano quëran pipiapi. Paaquëya', Quisosori nisha pochin ya'notërin. ¹³ Nani nohuitahuatona', ca'tano'sanënpita sha'huitoantapirinahuë', co inapita tëranta' natëpihuë'.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'
(Mateo 28.16-20; Lucas 24.36-49; Juan 20.19-23)

¹⁴ Ina quëran shonca a'nara ca'tano'sanënpita misaquë coshataso', Quisosori ya'notiirin. “¿Onpoatomata', iyaro'sa', co natëtëramahuë'? Co natantochináchinhuë' cancantërama nica. ‘Quisoso nani nanpiantarin. Cari ni'nahuë', itopirinënuë'mahuë', co natëtëramahuë’,” itërin. ¹⁵ Ina quëran itaantarin: “Ya'ipi parti, iyaro'sa', paco'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nanan carinquëma' sha'huitëranquëmaso' sha'huitoco'. ¹⁶ Insosona noya nanan natëhuachina', cha'ësapi. Aporihuanahuatona', imapachinaco, cha'ësapi huachi. Co nanamëhuë' natëhuachinahuë', Yosëri ana'intarin. ¹⁷ Natëhuatama', nani ma'sha nisarama' piyapi'sa' nitotacaiso marë'. Chiniquën nanan quëchinquëma' sopairo'sa' a'pacamaso marë'. Nisha nisha nananquë nonsarama'. ¹⁸ Ya'huan mapatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Sonimaonta' nipirinhuë' o'opatama', co chiminaramahuë'. Cania'piro'sa' topinan së'huahuatama', noyatapona’,” itërin Quisosori.

Inápaquë panantarinsó'
(Lucas 24.50-53)

¹⁹ Nani ca'tano'sanënpita nontohuachina, inápaquë Sinioro Quisoso panantarín. Yosëri quëpantarahuatón, inchinanën quëran ahuënsërin. ²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita pa'sahuatona', Quisoso nanamën sha'huirapi. Siniorori chachin catahuarín ni'ton, ya'ipi parti sha'huirapi. Yosë nohuanton, piyapi a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi ayonquicaiso marë'. Ina ni'sahuatona', “No'tëquën nontërinpoa’,” topi ya'ipi piyapi'sa'. Nani huachi.]

Nocasë ninshitërinpoa' Quisocristo naporinso' nitotacaso marë'

Ma'marësona ninshitërinso'

¹ Quisocristo isoro'paquë o'maton, nóya ninin. Na'a piyapi'sari ina naporinso' nani ninshitopi. ² Ca'tano'sanënpitaso' iráca quëran huarë' imatona', naporinso' ni'pi. Nani ya'ipi no'tëquën sha'huitërinacoi. ³ Canta' ya'ipi nanamën nitotërahuë. Hua'gui' natanato, nani noyá nitotërahuë. Napoaton, iya Tiohuiró ninshichinquën, ténahuë. Quëmaso' pa'pi noya piyapinquën ni'ton, ninshitaranquën. Ya'nan nininso quëran huarë' ya'ipiya ninshitaranquën. ⁴ Na'a piyapi'sa' nani sha'huitopirinëinquënhuë', iporaso' carionta' ninshitaranquën no'tëquën nitotamaso marë'.

Coansha Paotista nasitacaso' ninorinso'

⁵ Iráca Irotisë Cotia parti hua'anëntaso', a'na corto hua'an ya'huërin, Sacariasë itopiso'. Ina huëntoa' huanënso', Apiasë huëntoa' hua, itopi. Sa'inso' Isapira itopi. Inanta' Aaron shiin, iráca corto hua'an ya'coninso'. ⁶ Cato chachin noya Yosë imapi. Ya'ipi pënëntërinso' no'tëquën natëpi. ⁷ Sa'inso nipirinhuë' co hua'hua'na'pihuë'. Co a'naya tëranta' hua'huin ya'huëtërinhuë'. Nani paiya. So'ionta' nani mashoya.

⁸ A'na tahuëri Sacariasë huëntoa' huanën Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi siri-huitacaso marë'. Naporo' tahuëri sirihuitacaso' ya'huërin. ⁹ Cotioro'sa' inachintopiso' imatona', Sacariasë huayonpi yonarin pochin nininso' a'pëcaso marë'. Acohuana ya'conahuaton, pimóton nininso' a'përin Yosë yonquicaiso marë'. ¹⁰ A'pëso', na'a piyapi'sa' aipiran huanirahuatona', Yosë nontapi. ¹¹ Naporo' acohuana Siniro anquëninëni ya'notimarin. Misa'huaya inchinan quëran huanitimarin. ¹² Anquëni quënanahuaton, pa'yanin. Pa'pi t'ë'huarin. ¹³ Anquë'niriso nipirinhuë' noya nontërin.

—Ama pa'yanquësohuë'. Quëmaso' Sacariasëinquën, nohuitëranquën. Hua'gui' hui'nahuanacaso' nohuantopiranhuë'. Ina marë' Yosë nontëranso' nataninquën. Sa'an hua'huanarin. Huaihuachin, nininën cari sha'huitaranquënso' acotëquë'. Coansha itëquë'. ¹⁴ Nasitohuachin, noya cancantaran. Na'a piyapi'sari pa'yatapi. ¹⁵ Inaso' noya quëmapi nipon. Yosëri catahuarin ni'ton, noya noya nisarin. Naporahuaton, co pi'pian tëranta' main o'oponhuë'. Co'huara nasichátëraponhuë', Ispirito Santori ya'coancantarin. Inasáchin natëarin. ¹⁶ Mashotohuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, na'a isairio'sa' Yosë yonquiantapi. ¹⁷ Iráca Iniasë pënëntërinso pochin noya pënëntarin. Ina pochin chiniquën nanantarin inanta'. Siniro yao'mahuachin, pënëntapon. Pënëntohuachin, quëmapi'sa' hui'ninpitare' noya ninontantapona'. Iporaso' a'naquën co Yosë natëpirinahuë'. Ina natanahuatona', no'tëquën yonquiapona'. Inari a'chintohuachin, Siniro nohuantapona huachi, itërin anquë'niri.

¹⁸ —Caso' mashoyaco. Sa'ahuënta' nani paiya. ¿Inaporo'pocoita'ma nica? ¿Onporahuatota' no'tëquën nitochi? tënin Sacariasë.

¹⁹ —Caso' Capirico. Yosë ya'huërin quëran o'marahuë. Ina a'paimarinco nonta'huanguënso marë'. Noya nanan sha'huitopiranquënhuë'. ²⁰ Co natërancohuë' ni'quëhuarë', hua'gui' co nonsaranhuë'. Hui'nan nasitaquë huarë' co nonacamaso' nanitaranhuë'. Napoaponahuë', no'tëquën

nontëranquën. Hui'nahuanaran. Tahuërinën nanihuachin, sa'an huaiarin, itërin anquënniri.

²¹ Piyapi'saso nipirinhüë' Sacariasë ninatona': "¿Onpoatonta' hua'quiarin?" topi. ²² Ina quëran acohuana quëran pipipirinhüë', co huachi nanitërinhuë' nonacaso'. Imirin quëran anquitaponahuë', co nanitërinhuë' piyapi'sa' nontacaso'. "Acohuana ya'conin quëran, Yosë nohuanton, hua'narëso pochin quënamara," topi.

²³ Nani Yosë chinotopiso pëiquë sirihuitohuachina, Sacariasëso' ya'huërin'pa' paantaran. ²⁴ Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' sa'in cayorin huachi. A'natëräpo yoqui pochin co intoaso' pa'ninhüë'. Pëinënquë ya'huárin. ²⁵ "Ma noyacha Yosë catahuarinco ni'ton, hua'huanarahuë' paya. Ina nohuanton, co huachi tapan ya'huëtarincohuë'," tënin yonquiaton.

Anquënniri Maria nontërinso'

²⁶ Nani saota yoquitohuachina, naquëranchin anquëni isoro'paquë o'mantaran, Capiri itopiso'. Nasaritoquë Yosëri a'paimarin, Cariria parti ya'huërinso'. ²⁷ Inaquë a'nara nanon ya'huërin, Maria itopiso'. Cosiri nani nontërin macacaso marë'. Tata masho Tapi shiin inaso'. ²⁸ Anquëni o'marahuaton, Maria itapon:

—I'huata Maria. Sinioro noya ni'ninquën. Ina chachin catahuarinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria pa'yanin: "¿Ma'marëta' napotërinco?" tënin yonquënëquë.

³⁰ —Ama Maria, pa'yanquësöhuë'. Yosë noya ni'ninquën. ³¹ Natanco sha'huichinquën. Quëmaso' hua'huanaran. Quëmapia'huaya huaihuatan, Quisoso itëquë'. ³²⁻³³ Mashotohuachin, chiniquën nanantaran. Inaso' Yosë hui'nin. Yosë nohuanton, copirno ya'conarin. Iräca Tata masho Tapi is-rairo'sa' noya hua'anëntopirinhüë'. Ina quëran chiminin. Iporaso nipirinhüë' hua'huani hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipirarinhuë', itërin anquënniri.

³⁴ —¿Onporahuatota' hua'huanapo? Co caso' quëmapi së'huayätërarincohuë', itërin Mariari.

³⁵ —Espirito Santo nohuanton, quëmaora hua'huanaran. Yosë topinan yonquiarapirinquënhüë', cayoaran. Napoaton hua'huan, Yosë hui'nin chachin nisarin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanaponhuë'. ³⁶ Ni'quë'. Quëmopinën Isapira itopiso' paiya niponahuë', Yosë nohuanton nani cayorin. Co hua'huana'pihuë' niponahuë', nani saota yoquitarin. Quëmapia'huaya huaipon. ³⁷ Yosë ya'ipi nanitaparin, itërin anquënniri.

³⁸ —Inta nipachin. Yosëichin caso' natëarahuë'. Ina nohuanton, hua'huahuë' ya'huë'in nipachin, tënin Maria.

Napotohuachina, anquëni pa'nin.

Isapira nicapon pa'ninso'

³⁹ Ina quëran manorahuaton, Mariaso' Cotia motopiro'sa parti pa'nin quëmopinën nicapon. Inaquë canconahuaton, ⁴⁰ Sacariasë pëinënquë ya'conconin. Isapira quënanconahuaton, —I'huata a'shacha, itërin. ⁴¹ Ina natanahuaton, hua'huin yo'namënquë to'mo to'mótarin. Isapiranta' nöya cancantërin. Espirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, ⁴² pa'yataton, chiniquën itapon:

—I'huata hua'huata'hua. ¡Ma noya Yosë catahuarinquën! A'napita sanapi'sa quëran noya noya ni'ninquën. Hua'huaonta' noya noya ni'sarin.

⁴³ Inaso' ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. Co caso' chiniquën nanantopirahuë', ¡ma

noyacha ina a'shinquèn nipiranhuè', nicaponco huè'nan paya! ⁴⁴ Quèma non-tohuatancora, a'naroáchin hua'huahuènta' yo'namèhuèquè to'mo to'mótarin. Noya cancantaton, naporin. ⁴⁵ "Yosè no'tèquèn nontèrinco," ténanso marè' inaso' noya ni'ninquèn. Sha'huitèrinquènso chachin acotarinquèn, itèrin Isapirari.

⁴⁶ Ina quèran Maria tapon:

"Ma noyacha Tata Yosèso paya, ténahuè canta'.

⁴⁷ Anoyacancantèrinco ni'ton, nóya cancantèrahuè.

⁴⁸ Topinan piyapico nipirahuè', yonquirinco.

Ipóra quèran huarè' na'a piyapi'sa' nohuitarinaco. 'Ma noyacha Yosèri catahuarin paya,' tosapi.

⁴⁹ Yosèso' ya'ipi nanitaparin. Inaso' nóya catahuarinco. Noya noya ninin.

⁵⁰ Iráca chinotopisopitanta' nosororin.

Ipóra huanta' ina chinotohuatèhua', nosoroarinpoa'.

⁵¹ Chiniquèn nanantaton, nani ma'sha ninin.

⁵² Nocantopisopita atapanin.

⁵³ Copirnorosanta' co noyahuè' nipachinara, ocoirin.

Topinan piyapi'sa' ya'huèrè' noya acorin.

⁵⁴ Pahuantèrinsopita catahuarin nóya ya'huècaiso marè'.

Ma'huano'saso nipirinhue', topinan a'parin.

⁵⁵ Israiro'sa' na'con catahuarin.

Piyapinènpita ni'ton, nosororin.

⁵⁶ Iráca Apraan nontaton, 'Nosororanquèn. Quèma shiparinpitanta' nosoroato, catahuaarahue', itèrin Yosèri.

Ina yonquiaton, ipóra catahuarinpoa huachi," ténin Maria.

⁵⁷ Cara yoqui pochin inaquè yacapatèrin. Ina quèran ya'huèrin'pa' paan-tarin.

Coansha Paotista nasitèrinso'

⁵⁸ Isapira nani tahuèrinèn nanihuachina, huairin. Quèmapia'huaya huairin. ⁵⁹ Quèmopinènpita, ya'cariya ya'huèpisopita, inapita natantopi. "¡Ma noya Yosèri catahuarin ni'ton, noya huairin! ta'tona'," nóya cancantopi.

⁶⁰ Hua'huasha posa tahuèritohuachina, marca yaacotopi.

"Niapoquè!. Sacariasè itèquè!," itopi a'naquèni. ⁶¹ A'shinsino nipirinhue', co nohuantèrinhuè'.

—Coansha itarai, ténin.

⁶² —Ama nisha nininèn acotèquèsohue'. Quèmopinènáchin apoquè!. Ina noya, itopi.

⁶³ Ina quèran pa'pin ipóra huanta' nè'huè ni'ton, imirin quèran tasatopi nininèn nitocacaiso marè'. ⁶⁴ Pa'pinso' quirica ma'patahuaton, ninshitèrin. "Coansha itarahue'," ténin ninshitaton. Ina nicatona: "¡Ma'pitacha yonquirin paya!" topi. ⁶⁵ Naporo' nè'huèrinso' inquirahuaton, a'naroáchin noantarin huachi. "¡Ma noyacha Tata Yosèso' ni'ton, catahuarinco paya!" ténin. ⁶⁶ Ina ni'sahuatona', piyapi'sa' pa'yanpi. Ya'ipi Cotia parti nanan nahuinin. ⁶⁷ Ina natanatona', yonquiapi. "¿Ma'ta' onpoapon iso hua'huasha ni'ton, ipóra quèranchin Yosèri na'con na'con catahuararin?" topi.

Sacariasè ninorinso'

⁶⁸ Ina quèran Ispirito Santori noyá ya'coancantohuachina, Sacariasènta' tapon:

⁶⁹ "¡Ma noyacha Tata Yosèso' hua'anèntèrinpoa paya!

Piyapinēnpitanpoa' yonquiatonpoa', nicha'ēsarinpoa'.

⁶⁹ Ina nohuanton, Tata masho Tapi shiin chachin nicha'ēsarinpoa'.

Inaso' chini chiniquēn nanantapon.

⁷⁰ Iráca quēran huarē' pēnēntona'piro'sa' ninopi.

Yosē nohuanton, sha'huitērinēnpoa':

⁷¹ 'A'na tahuēri nicha'ēsaranquēma'. Co huachi inimicoro'sa' minsēarinēnquēmahuē'.

No'huipirinēnquēmahuē', nicha'ēsaranquēma', tēnin Yosē, topi.

⁷² Iráca shimashonēnpoapita nosoroaton, naporin. Ipora huanta' nosororinpoa'.

Sha'huitērinso' co Yosēri naniantērinhuē'.

⁷³ Tata masho Apraan sha'huitērinso' yonquirárin.

⁷⁴ Napoaton nicha'ēsarinpoa'. Co huachi inimiconēnpoapita' minsēarinēnpoahuē'.

Ina quēran co tē'huatatēhuahuē', Yosē chinotarihua'.

⁷⁵ Ina pochin cancantatēhua', inasáchin chinotarihua'.

Chiminaquē huarē' nóya nisarihua'.

⁷⁶ Quēmanta', compa, Yosē a'paaringuēn piyapinēnpita pēnēnacaso marē'.

Sinioro isoro'paquē yao'marin ni'ton, pēnēntaran piyapi'sari natēcaiso marē'.

⁷⁷ Yosē piyapinēnpita itapon:

'Oshanēma' inquitatēnquēma',

Sinioro anoyacancantarinquēma', itaran.

⁷⁸ Yosē nosoroatonpoa', inápa quēran a'pintimarinpoa'.

Pi'i a'pintērinpoaso pochin no'tēquēn anitotērinpoa'.

⁷⁹ Tashinan pochin cancantopirēhuahuē',

a'pintatē pochin nitarinpoa' noya nanpicaso marē'.

Anoyacancantohuachinpoa', sano cancantarihua', tēnin Sacariasē.

⁸⁰ Ina quēran hui'ninso' so'sorahuaton, hui'napitarin huachi. Yosē yonquiarin ni'ton, chiniquēn cancantarin. Inotēro parti ya'huéárin. Ina quēran oshaquēran Yosēri sha'huitērin israiro'sa' pēnēnacaso marē'.

2

Quisoso nasitērinso'

(Mateo 1.18-25)

¹ Naporo' tahuēri'sa' Noma copirno nanan a'parin, Aocosto itopiso'. Ya'ipi parti a'parin. "Ya'ipinquēma' paco'. Quiricaquē nininēma' niacotoco'," tēnin. ² Naporo huarē' ya'ipi piyapi'sa' pichirapi. Sirinioso' Siria parti hua'anēntohuachina, naporin. ³ Natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nininēna' niacotacaiso marē'. Hua'huatopiso' ninanonēnaquē pa'pi. Nisha nisha pa'pi.

⁴ Cosiso' Cariria parti ya'huērin. Nasaritoquē ya'huēpirinhuē', ina quēran pipirahuaton, Cotia parti pa'nin. Inaquē canconahuaton, Pirin'pa' pa'nin. Iráca Tata masho Tapi inaquē hua'huatērin. Ina shiin ni'ton, inaquē pa'nin nininēni niacotacaso marē'. ⁵ Mariarē chachin pa'nin. Nani ina macacaso marē' nontaponahuē', Yosē nohuanton, inaora cayorin. ⁶ Nani naniarin huaicaso' ni'ton, inatohua' ni'so', huairin. ⁷ Paninan huairin, quēmapia'huaya. Nē'mētērinquē so'quēétahuaton, nona'huayaquē acorin, ohuaca coshatērinquē. Huē'ēcaiso' pēi' nani ya'sotopi ni'ton, co inaquē huē'ēpatērinhuē'. Napoaton nona'huayaquē hua'huin acorin.

Ohuica pē'tahuana'piro'sa' quēnanpiso'

8 Naporo' tashi' ohuica pè'tahuana'piro'sa' pastoquë ya'huërapì. Pirin ya'cariya ya'huërapì. Tashirë chachin ohuicanënapita a'pairapì. 9 Inaquë ni'soi', a'nanaya Sinioro anquëninëni ya'notimarin. Huënaráchin huënaráchin a'pintimarin. Yosë pochin a'pinin. Anquëni quënanahuatona', quëmapi'sa' pa'yanpi. 10 Anquënrìso' itapon: "¡Ama pa'yancosohuë'! Noya nanan sha'huichinquëma' ya'ipi piyapi'sa' noya cancantacaiso marë'. 11 Ipora tashi' a'nara quëmapi'huaya Pirinquë nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Sinioro ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Nani o'marin piyapi'sa' cancanëna' anoyatacaso marë'. 12 Inaquë pa'patama', hua'huishin quënanconarama'. Nè'mëtërinquë so'quëë'tahuatona', ohuaca coshatërinquë acopi. Ina quëran nohuítarama'," itërin.

13 Ina quëran a'naroáchin na'a anquëniro'sari ya'notantapi. Yosë chinotatona', itapona':

14 "¡Ma noyacha Yosëso paya! Inápaquë ya'huaponahuë', piyapinquëma' yonquërinquëma'. Cancantatoma ina yanatëramasopitaso' sano cancantarama'," itopi anquëniro'sari.

15 Nani inápaquë panantahuachinara, pè'tahuatona'piro'sa' ninontopi.

–Pirin'pa' pa'ahua' nipachin. Sinioro anitotërinpoaso' nia'ahua', nitopi.

16 Manorahuatona', pa'pi. Canconahuatona', hua'huasha, Maria, Cosi, inapita quënanconpi. Hua'huasha ohuaca coshatërinquë quëhuëánin. 17 Nani ni'sahuatona', na'a piyapi'sa' sha'huítëra'piapi. "Quëmapi'huaya nani nasitërin. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'. Anquëni sha'huítimarincoi'," itëra'piapi. 18 Natanahuatona', "Ma'pítacha itërinpoa' paya," topi ya'ipi piyapi. 19 Mariaso nipirinhüë' naporinso' na'con yonquirárin. 20 Ina quëran pè'tahuatona'piro'sa' paantapi. "Ma'pítacha natanëhua paya. Ma'pítacha ni'nëhua paya. Anquëniro'sa' itërinpoaso chachin quënanëhua'. ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!" topi.

Yosë chinotopiso pëiquë quëpapiso'

21 Hua'huasha posa tahuëritohuachina, marca acotopi. Naporo' nininën acotopi huachi. Quisoso itopi. Co'huara Maria hua'huayantërasohuë', anquëniro' sha'huítërin ina nininën acocaso' ni'ton, napotopi.

22 Moisésë iráca pënëntërin: "Sanapi huaihuachin, a'na yoqui pochin nina'in. Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'coanta'in," tënin. Coti'oro'sa' napopiso chachin a'na yoqui pochin nanihuachina, Maria, Cosi inapitaso Quirosarin'pa' paantapi pënëntërinso' natëcaso marë'. Naporì hua'huayin Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi inaquë Yosë nontacaiso marë'. "Iso hua'huasha, Sinioro, noya a'paiquë' quëma piyapinën niin," itopi. 23 "Paninanso' quëmapi nipachin, Yosë piyapinën ninin," tënin Moisésë iráca pënëntatón. Napoaton ina pochin nontërin. 24 Naporo' cato' nëpëhuë nìpon, cato' pè'tahua nëpëa'huahuë nìpon atëpatopi Yosë chinotacaiso marë'. Inanta' Moisésë pënëntërin ni'ton, inapopi.

25 Quirosarinquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Simion itopiso'. Nóya quëmapi inaso'. Nani tahuëri Yosë chinotërin. "A'na tahuëri Yosë nicha'ësarìnpoa'," ta'ton, Cristo a'paimacaso' ninarárin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. 26 Ina nohuanton, Simion nani ninorin. "Siniorori a'paimarinso' nohuítapo. Co'huara chimiyantërapohuë', Cristo o'mararin, ni'sarahüë," tënin yonquiaton. 27 Naporo' tahuëri Ispirito Santo nohuanton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin anta'. Cosinta' sa'inë chachin inaquë nisapi. Pënëntopiso' natëtona', inaquë Quisoso'huaya quëpapi ni'ton, Simioni

quënanconin. ²⁸ Hua'huasha quënanahuaton, Simion nóya cancantërin. Iporahuaton, Yosë nontërin.

²⁹ “¡Ma noyanquëncha quëmaso', Sinioro, ni'ton, a'paimaranso' nani anohuitëranco paya!

Napoaton noya ipora caso' chimiin, tënahuë. Sha'huitërancoso chachin nanirin huachi.

³⁰ Iso hua'huasha nani ni'nahuë. Nicha'ëincoiso marë' a'paimaran.

³¹ Ya'ipi piyapi'sa' yonquiaton, a'paimaran.

³² Nisha nisha nananquë nonpisopita a'pintarin no'tëquën yonquicaíso marë'.

Israiro'santa' catahuarin. Piyapinënpita ni'ton, noya noya acorarin,” itërin.

³³ Ina natanahuaton, “¡Ma'pítacha naporin paya!” tënin Cosi. Marianta' inachachin yonquirin.

³⁴ —Yosë noya a'painquëma', itërin Simioni. Ina quëran a'shin itantapon:

—Hua'huan mashotohuachin, ya'ipi israiro'sa' pënënarin. Natanahuatona', a'naquën natëtona', noya cancantapi. A'naquënsó nipirinhue' co nohuan-tapihue' ni'ton, anotëreso pochin nisapi. Yosë nohuitacaiso marë' no'tëquën pënëntapirinhue', chiniquën no'huiapi. ³⁵ Inahuara cancanëna quëran nisha nisha yonquiapirinhue', inari a'ninquëchin anitotarin. Hua'huan no'huihuachina', quëmaso' chiniquën sëtaran. Sahuëniquë ohuaninënposo pochin sëto ya'coancantarinquën huachi, itërin.

³⁶ A'na sanapinta' inaguë ya'huërin, Ana itopiso'. Inaso' Panino hui'nin, Asirë huëntonquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, nitoninorin. Nani paiya. Nanon nipon, a'na quëmapiri manin. Canchisë pi'ipiachin niquëpasoi', ³⁷ so'ini ayananpirin ni'ton, nani hua'qui' quëyoronin. Nani posa shonca catapini pi'ipitërin. Yosë chinotopiso pëiquë ya'huëmiatërin. Tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotërin. Apira apira Yosë yonquirin. Co cosharo' yonquiatonhue', Yosë nontárin. ³⁸ Naporó' inanta' huëcaton, Quisoso'ahuaya ni'nin. Noya cancantaton, Yosë nontërin.

—Iso hua'huasha nasitërinso marë': “Yosparinquën Sinioro,” itëranquën, tënin. Ina quëran Yosë imapisopita sha'huitërin.

—Yosë nohuanton, a'paimarinso' nani nasitërin. Inaso' nicha'ësarinpóa', itërin. Na'a Quirosarinquë ya'huëpisopita ina ninarapi ni'ton, napotërin.

Nasaritoquë pantapiso'

³⁹ Ya'ipi iráca pënëntërinso' nani natëhuachinara, Cosiso sa'inë chachin Cariria parti paantarin. Nasaritoquë ya'huantarin. ⁴⁰ Quisoso so'sorahuaton, chinirarin. Nóya yonquirin. Yosëri na'con catahuarin.

Hui'napitahuaton, Yosë chinotopiso pëiquë pa'ninso'

⁴¹ Nani Pascoa tahuëri a'shin, pa'pin, inapita Quirosarinquë pantapi.

⁴² Quisoso shonca cato' pi'ipitohuachina, naquëranchin pantapi cotio niy-ontopiso tahuëri na'huëcaiso marë'. ⁴³ Nani na'huëhuachinara, ya'huëpi'pa' pa'mantapirinhue', Quisoso' co pa'marinhue'. Hui'napi niponahuë', inaguë inaora quëparitërin. A'shinso' co nitotërinhue'. Cosinta' co nitotërinhue'. ⁴⁴ Na'a piyapi'sa' pa'sapi ni'ton, “Nisha huë'sarin,” ta'tona', a'na tahuërira' iratopirinhue'. I'huahuanquë Quisoso yonisápirinhue', co quënanpihue'. Quëmopinënpita, nohuitopisopita, inapita natanpirinhue', ⁴⁵ co quënanpachinarahuë', yonicaíso marë' inatohua chachin paantapi.

⁴⁶ Cara tahuëri quëran Yosë chinotopiso pëiquë quënanpi huachi. Maistro'sa' a'chinpiquë huënsërahuaton, a'chinpiso' natanarin. Natanahuaton, natantaantarin anta'. ⁴⁷ Na'a piyapi'sa' natanpi. “Ma

noyacha yonquirin paya. Nóya a'panitërin," topi. ⁴⁸ Inaquë quënanahuatona', a'shinso' pa'yanin.

—¿Onpoatonta' hua'hua napotërancoi? Ni'quë'. Pa'yanatoi, cara tahuëri yonisápirainquënhuë', ipora huarë' quënanainquën huachi, itërin.

⁴⁹ —¿Onpoatonta' yonisápiramacohuë'? Tatahuë pëinënuë ya'huëca'huaso' ¿co nitotëramahuë' ti? itërin.

⁵⁰ Natanaponahuë', ma'sona tapon naporinso' co nitotopihuë'.

⁵¹ Ina quëran pipihuachina, a'shin, pa'pin inapitarë' Nasaritoquë paantarin. Inaquë paaton, a'shin, pa'pin, inapita noya natërin huachi. Naporinso' a'shini cancanën quëran yonquirárin. ⁵² Naporahuaton, Quisoso hui'napitarin huachi. Noya noya yonquirin. Yosëri noya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pi.

3

Coansha Paotista pënëntërinso'

(Mateo 3.1-12; Marcos 1.1-8; Juan 1.19-28)

¹ Naporu tahuëri'sa' Tipirio itopiso', Noma copirno ya'conin. Nani shonca a'natërápo pi'ipi hua'anëntarin. Ponsio Piratonta' Cotia parti hua'anëntarin. Irotisëso', Cariria parti hua'anëntarin. In Pinipi itopisona', Itoria parti, Tracniti parti, inapita parti hua'anëntarin. Nisaniasëso' nipirinhue', Apirinia parti hua'anëntarin. ² Anasë, Caihuasë, inapita coto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conpi. Naporu' Coansha pënëntarin. Sacariasë hui'nin inaso'. Inotëro' parti ya'huaso', Yosëri sha'huitërin paaton pënëntacaso marë'.

³ Napoaton ya'ipi Cortanii' parti pa'taton, pënëntárin.

—Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuërëtantaco' os-hanëma' inquichinquëma'. Ina quëran aporintaranquëma', itëra'piarin. ⁴ Iráca Isaiasë ninorin. Ninshitaton, naporin:

"Inotëro parti a'na quëmapi pënëntápon.

'Sinioro o'macaso' tahuëri yonquico'. Ni'co'. Hua'an chiniquën nanantona'pi ni'ton, a'na parti yapa'pachina, comisionën a'parin ira tapatacaso marë'.

Ira otëërin noya pa'tacaso marë'.

⁵ Iconantëro'sa' amëntarotarin. Panëno'sa' taparoarin. Co'shoninsopita otëarin.

Tomashin acoarin. Ira noya tapahuachina, hua'an pa'nin huachi.

Inapochachin iporasos' co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main.

⁶ Ya'ipi piyapinpoa' nicha'ëinpoaso marë' o'mararin, tapon ina quëmapi pënëntohuachin," tënin Isaiasë iráca ninoton.

Naporinso chachin Coansha pënëntarin.

⁷ A'naquën aporihuanacaiso marë' huë'pirinahuë', Coanshariso', co yaapor-intërinhuë':

—Canpitaso' ya'huan pochin cancantatoma', yanonpinama'. "Yosë isoro'pa' ana'ntohuachin, cha'ëpoi quiyanta'," ¿topiramahuë' ti? Topinan aporihuanpatama', co cha'ësaramahuë'. ⁸ Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama ninonpintocoso huë'. "Quiyaso' Apraan shinpita'coi ni'toi, Yosë piyapinënpita'coi," ama tocosohuë'. Yosë nohuanitërin naporini, iso na'puro'santa' Apraan shinpita atarantacaso' nanichitonhuë'.

⁹ Nani Yosë yonquirin oshahuano'sa' ana'ntacaso'. Ni'co'. Nararo'sa' co noya nitohuachinahuë', nicosotërë'. Nicosotahuatë', pënuë të'yatërë' huiquitacaso marë'. Inapochachin canpitanta' co noyahuë' nipatama', chiniquën ana'ntarinquëma', tënin.

¹⁰ —¿Ma'ta' onpo'ii nipachin? itopi.

¹¹ —Piyapi'sa ma'shari pahuantohuachina, ama apiratocosohuè'. Cato' a'mocamaso ya'huètohuachinquèma', a'nara' quètoco' a'mo'in. Tanahuachina', a'caco' ca'in, itèrin Coanshari. ¹² A'napitanta' aporihuanacaiso marè' huè'pi. Inapitaso' coriqui copirno marè' ma'patona'piro'sa'.

—¿Ma'ta' maistro quiyaso' onpo'ii? itiipi.

¹³ —No'tèquèn coriqui ma'patoco'. Ama nonpinatoma', na'con na'con ma'patocosohuè', itèrin.

¹⁴ Sontaro'santa' huè'pi.

—¿Ma'ta' quiyanta' onpo'ii? itiipi.

—Ama piyapi ahuèatoma', coriqui matocosohuè'. Ama canacaso marè' nonpinapicosohuè'. Nani pahuèrèhuachinquèma', ama na'con na'con no-huantocosohuè', itèrin.

¹⁵ Piyapi'saso' yonquirapirinahuè'. “¿Ma noyacha Coanshaso' pènèntèrin paya! Inaso' Cristo nimara. Nicha'èinpoaso marè' ¿Yosèri a'paimamara ti?” topi. ¹⁶ Ina natanahuaton, Coanshari itèrin:

—Aporintèranquèma mini nipirinhue', co caso' Cristocohuè'. Ca piquèran inaso' huè'sarin. Inaso chini chiniquèn nanantèrin. Caso' co pi'pisha tèranta' ina pochin chiniquèn nanantèrahuè'. Co maquèyancohuè' ni'ton, co sap-atèn i'quirita'huaso tèranta' nanitarahuè'. Inaso' huè'pachin, a'naquèma' Ispirito Santo aya'coancantarinquèma'. A'naquèmaso nipirinhue', pènquè chiniquèn ana'ntarinhue'ma'. ¹⁷ Cayarinsò manèso pochin nisarin. Arosè mapatèra, to'norarè'. Ina quèran pintiarahuatè', pèiquè acorè'. Sha'huètènso nipirinhue' pènquè ahuiquitèrè'. Inapochachin ana'ntohuachinquèma', co onporonta' pèn tacopiarinhue', tènin Coansha. ¹⁸ Nani tahuèri ina pochin piyapi'sa' pènènarin. Yosè nanamèn a'chintárin.

¹⁹ Irotisènta' hua'an nipirinhue' pènènin. “Quèmaso' pa'pi co noyahuè' ninan. Naporahuaton, iyaparin sa'in osèrètaton, manan. Pinipi sa'in chachin manan. Irotiasa itiposo'. Ina marè' oshahuanan,” itèrin. ²⁰ Napotohuachina, Irotisèso' aquè aquètè' co noyahuè' yonquiaton, Coansha tashinan pèiquè apomotèrin.

Quisoso aporihuaninso'

(Mateo 3.13-17; Marcos 1.9-11)

²¹ Co'huara apo'mochatèrasohuè', Coanshari piyapi'sa' aporintahuachina, Quisosonta' huè'nin aporihuanacaso marè'. Nani aporihuanahuaton, Yosè nontèrin. Nontaso', pi'iro'tè' ni'soatèrin. ²² Ispirito Santo nèpè pochin nohuaraimarahuaton, Quisoso ya'coancantomiatèrin. Naporo' inápa quèran Yosèri itèrin:

—Quèmaso' hui'nahuènquèn chachin ninan. Na'con nosoroatènquèn, nóya ni'nanquèn, itèrin.

Quisoso shimashonènpita ya'huèrinso'

(Mateo 1.1-17)

²³ Ya'nan pènèntapon, Quisoso cara shonca pi'ipitèrin. Cosi hui'nin, topirinahuè'. Cosi pa'pinso' Iri itopi. ²⁴ Iri pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. Nihui pa'pinta' Miriqui itopi. Ina pa'pinso' Cana itopi. Cana pa'pinta' Cosi itopi. ²⁵ Cosi pa'pinso' Matatiasè itopi. Ina pa'pinta' Amosè itopi. Amosè pa'pinso' Naomo itopi. Ina pa'pinta' Isiri itopi. Isiri pa'pinso' Nacai itopi. ²⁶ Ina pa'pinta' Maato itopi. Maato pa'pinso' Matatiasè itopi. Ina pa'pinta' Simi itopi. Simi pa'pinso' Cosico itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ²⁷ Cota pa'pinso' Coanan itopi. Ina pa'pinta' Nisa itopi. Nisa pa'pinso'

Soropapiro itopi. Ina pa'pinta' Saratiro itopi. Ina pa'pinso' Niri itopi. ²⁸ Niri pa'pinta' Miriqui itopi. Miriqui pa'pinso' Ati itopi. Ina pa'pinta' Cosamo itopi. Cosamo pa'pinso' Irmatamo itopi. Ina pa'pinta' Iri itopi. ²⁹ Iri pa'pinso' Cosoi itopi. Ina pa'pinta' Irisiro itopi. Ina pa'pinso' Corimo itopi. Ina pa'pinta' Matato itopi. Ina pa'pinso' Nihui itopi. ³⁰ Nihui pa'pinta' Simion itopi. Ina pa'pinso' Cota itopi. Ina pa'pinta' Cosi itopi. Cosi pa'pinso' Conamo itopi. Ina pa'pinta' Iriaquimo itopi. ³¹ Ina pa'pinso' Miria itopi. Ina pa'pinta' Mina itopi. Ina pa'pinso' Matata itopi. Ina pa'pinta' Natano itopi. Ina pa'pinso' Tapi itopi. ³² Tapi pa'pinta' Quisi itopi. Ina pa'pinso' Opito itopi. Ina pa'pinta' Pooso itopi. Ina pa'pinso' Sara itopi. Sara pa'pinta' Nasono itopi. ³³ Nasono pa'pinso' Aminatapo itopi. Ina pa'pinta' Atamino itopi. Ina pa'pinso' Arni itopi. Arni pa'pinta' Isromo itopi. Isromo pa'pinso' Parisë itopi. Ina pa'pinta' Cota itopi. ³⁴ Ina pa'pinso' Cacopo itopi. Cacopo pa'pinta' Isaco itopi. Isaco pa'pinso' Apraan itopi. Apraan pa'pinta' Tari itopi. Ina pa'pinso' Nacoro itopi. ³⁵ Nacoro pa'pinso' Siroco itopi. Ina pa'pinta' Nacao itopi. Nacao pa'pinso' Parico itopi. Ina pa'pinta' Ipiri itopi. Ipiri pa'pinso' Sara itopi. ³⁶ Ina pa'pinta' Cainano itopi. Cainano pa'pinso' Arapasato itopi. Ina pa'pinta' Simo itopi. Simo pa'pinso' Noi itopi. Noi pa'pinta' Namico itopi. ³⁷ Namico pa'pinso' Matosarino itopi. Ina pa'pinta' Inoco itopi. Inoco pa'pinso' Carito itopi. Ina pa'pinta' Marariro itopi. Ina pa'pinso' Cainano itopi. ³⁸ Ina pa'pinta' Inosë itopi. Inosë pa'pinso' Sito itopi. Ina pa'pinta' Atan itopi. Atanso' Yosëri ninin.

4

Sopairi tēnirins'o'

(Mateo 4.1-11; Marcos 1.12-13)

¹ Quisoso Cortani quëran pipirahuaton, huëantarín. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Inasáchin natërin. Naporo' ina nohuanton, inotëro parti pa'nin. ² Inaquë catapini shonca tahuëri ya'huërarin. Naporo' sopairi huëcapairahuaton, sha'huítopirinhuë' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Catapini shonca tahuëri ya'huaponahuë', co manta' ca'ninhuë'. Ina piquëran tanarin.

³ Tanahuachina, sopairi itërin:

—Tëhuëncachin Yosë hui'ninquën nipatan, iso na'pi cosharo' atarantëquë', itopirinhuë'.

⁴ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë pënëninpoa': "Co cosharoriáchin piyapi ananpirinhuë'. Ya'ipi Yosë nanamën natëhuachin tēhuëncinso' nanparin," tēnin, itërin.

⁵ Ina quëran a'na motopi'pa' sopairi quëparin. Ya'ipi ninanoro'sa', ma'shanënpita, inapita a'notërin. A'naróachin noyápiachin nininsopita, ya'ipi quënanin.

⁶ —Ya'ipi isopita hua'anëntato, carinquën quëchinquën inapita hua'anëntamaso marë'. Chiniquën nanan quëchinquën. Insosona nohuantërahuëso' nanitërahuë quëta'huaso'. ⁷ Isonahuaton, chinotohuatanco, catahuaraanquën ya'ipiya hua'anëntamaso', itërin.

⁸ —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënuë sha'huítërinpoa'. "Sinioróichin chinotëquë', Inasáchin natëcaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'," tēnin, itërin Quisosori.

⁹ Ina quëran Quirosarin'pa' quëpaantarín. Yosë chinotopiso pëi a'canpiquë huarë' quëparahuaton:

—Tëhuëncachin Yosë hui'ninquën nipatan, no'paquë niiquë'.

¹⁰ Quiricanënuë nani sha'huítërinquën:

“Yosë, anquëninënpita a'patimarinquën,
co ma'sha onpoaranhuë'.

¹¹ Imirina quëran masarinënguën
ama na'piquë tëranta' ya'quiamaso marëhuë',
tënin ni'ton, no'paquë niiquë' a'painënguën, itërin sopairi.

¹² —Inca co nohuantërahuë'. Yosë quiricanënguë pënëinpoa'. “Ama Yosë
tëniquësohuë'. Ama camaiquësohuë'. Ina nohuantërinsoáchin yonquicaso'
ya'huërin,” tënin, itërin Quisosori.

¹³ Nani hua'qui' sopairi sha'huitopirinhüë', co yanatërinhuë'. Napoaton
patërin. “A'na tahuëri minsëapo nimara,” ta'ton, pa'nin huachi.

Quisoso pënëntacaso caniaritërinso'
(Mateo 4.12-17; Marcos 1.14-15)

¹⁴ Ina quëran Cariria parti Quisoso paantarin. Ispirito Santori noyá
ya'coancantërin ni'ton, catahuarin noya nicacaso'. Ya'ipi naporinso'
nahuinin. ¹⁵ Nisha nisha niyontonpiso pëiquë a'china'piarin. A'chinpachina:
“Ma noyacha yonquirin paya,” topi.

Nasaritoquë paantarinso'
(Mateo 13.53-58; Marcos 6.1-6)

¹⁶ Ina quëran Nasaritoquë paantarin. Inaquë so'sorin. Chinoto tahuëri
nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'nin. Nani simana inaquë pa'nin
ni'ton, naporo' paantarin. Inaquë ya'conahuaton, Yosë quiricanën nonta-
caso marë' huanirin. ¹⁷ Isaiasë pënëntërinso' quirica quëtohuachina, manin.
Oporinahuaton, nontërin natanacaiso marë'.

¹⁸ “Sinioro ispiritonën ya'coancantërinco ni'ton, noya catahuarinco.
Na'a piyapi'sa' co Yosë nohuitatonahuë', nosorotopi.
Napoaton Yosë acorinco noya nanan a'chinta'huaso marë'.
Sopairi minsëpirinhüë', ocoiarahuë noya yonquicaiso marë'.
Somaraya nininsopita anoyatarahuë.
Parisitapisopita nicha'ësarahuë.

¹⁹ Ipora tahuëri'sa' Yosë nosoroatënguëma', nicha'ësarinquëma huachi,
tënhuë. Ina sha'huica'huaso marë' acorinco,” tënin Isaiasë, itërin
quirica nontaton.

²⁰ Quirica so'nanahuaton, niyontonpiso' pëiquë catahuatonapi
quëtaantarin. Ina quëran huënsëhuachina, ya'ipi inaquë ya'huëpisopitari
ni'sápi. ²¹ —Tëhuëchachin iyaro'sa' iráca Isaiasë ninorincoso chachin, Yosë
a'paimarinco nicha'ëca'huancuëmaso marë', itërin Quisosori.

²² Ya'ipiya natantapi. “Ma'pítacha nitotaton, naporin paya. Nóya
a'chintërinpoa',” ta'tona':

—¿Co'na iso' Cosi hui'ninhüë'? topi.

²³ Ina quëran Quisosori itaantarin:

—Iráca quëran huarë' napopi: “Nitoanoyatohuaton, quëma'ton nianoy-
atëquë' ni'ii,” topi. Ina pochin canpitanta' yonquirama' ténahuë. “Capinao-
moquë na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatëran ni'quëhuarë', isëquënta'
anoyatëquë' ni'ii,” itaramaco, tënin. ²⁴ Ina quëran itaantarin:

—Co yanatëtomacohüë', napotëramaco. Ni'co'. Pënëntona'pi pënëntohuachina,
nisha nisha parti noya natanpi. Ninanonënguë ya'huëpisopitariso nipir-
inhüë', co noya natanpihuë'. ²⁵ Tëhuëchachin iráca Iniasë pënëntona'pi
nanpion, cara pi'ipi miria co pi'pian tëranta' o'naninhüë'. Ya'ipi parti
tanarotopi. Naporo' na'a quëyorono'sa' Isairiroquë ya'huëpirinhüë', ²⁶ co
Yosëri catahuarinhüë'. A'na quëyoronso nipirinhüë' Saripitaquë ya'huërin,

Siton parti ya'huërinso'. Nisha sanapi niponahuë', Yosëri catahuarin. Inaquë Iniasë a'parin cosharonën ana'atacaso marë'. ²⁷ Irisio pënëntona'pinta' nanpiso', na'a chana caniori maninsopita Israiro no'paquë ya'huëpirinahuë', co a'naya tëranta' anoyatërinhuë'. Namanoso' Siria piyapi niponahuë', Yosë nohuanton, anoyatërin. A'naroáchin canio inquirin, ténin Quisoso.

²⁸ Ina natanahuatona', ya'ipi piyapi'sa' chiniquën no'huitopi. ²⁹ Manorahuatona', ninano quëran quëpapi. Ina yonsanquë tahuan ya'huërin. Inatohua' quëpapi tē'yatacaiso marë'. ³⁰ Yatē'yatopirinahuë', Quisosos' huancánachin paaton, noya cha'ërin.

Sopai a'parinso'
(*Marcos 1.21-28*)

³¹ Ina quëran Cariria parti paantarin. Capinaomoquë paaton, chinoto tahuëri a'chiantarin. ³² Chiniquën nanantona'pi pochin a'chinarin ni'ton, natanahuatona', pa'yanpi. "Ma noyacha a'chintërinpoa paya," topi.

³³ Niyontonpiso pëiquë chachin a'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, pa'pi co noyahuë' yonquirin. Quisoso quënanahuaton, chiniquën nontërin. Sopairi chachin ichinonin.

³⁴ —¡Tananpitocoi! ¿Ma'ta' onpotaponcoi? ¿Ata'huantaponcoi ti? No-huitërainquën. Quëmaso' Quisosonquën, Nasaritoquë ya'huëran. Yosë quëran o'maton, noya noya ninan, itërin.

³⁵ Itohuachina, Quisosori itërin:

—¡Ta'tëquë! Iso quëmapi quëran pipimiatëquë', itërin.

Sopaiso' quëmapi no'paquë tē'yatahuaton, pipirin. Co manta' onpotërinhuë'.

³⁶ Ya'ipi piyapi'sa' nicatona', pa'yanpi.

—¡Ma'pítacha Quisoso nitotërin paya! Chiniquën nanantaton, sopairo'sa' ocoirin. Camaihuachina pipipi, nitopi.

³⁷ Quisoso naporinso', ya'ipi parti nahuinin.

Simon Pitro a'shatën a'naroáchin anoyatërinso'
(*Mateo 8.14-15; Marcos 1.29-31*)

³⁸ Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipirahuaton, Simon pëinënquë pa'nin. Simon a'shatën chiniquën saporin ni'ton, Quisoso sha'huitopi. "A'shacha chiniquën saporin ta'a. Quëmari anoyatëquë' topiraihuë'," itopi.

³⁹ Inaquë paaparahuaton, sapo a'naroáchin inquitërin. Noyatërin huachi. Nani noyatahuaton, inari chachin a'carin, o'shitërin, napotërin.

Na'a cania'piro'sa' anoyatërinso'
(*Mateo 8.16-17; Marcos 1.32-34*)

⁴⁰ I'huannahuanquë pi'i yaya'conahuaso', na'a cania'piro'sa' nisha nisha caniori maninsopita Quisoso quëshipi. Napohuachinara, a'naya a'naya sē'huarahuatón, ya'ipiya anoyatërin. ⁴¹ Sopairi ya'coancantërin sopitanta' quëntapi. Quisosori nontohuachina, sopairo'sa' pipipi. Yapipihuachina', chiniquën nontapi.

—Quëmaso' Yosë hui'ninquën, itopi. Yosëri a'paimarinso' nitotatona', napotopi. Napoaton Quisosori itapon: "Ta'tëquë'. Ama insonta' shā'huítëquësohuë'," itohuachina, ta'topi huachi.

Nisha nisha parti a'chininso'
(*Marcos 1.35-39*)

⁴² Tahuëririnquë tashiramiachin Quisoso huënsërahuaton, pa'nin. Ninano quëran pipirahuaton, co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'pirinhuë'. Na'a piyapi'sa' ina yonípona' pa'pi. Quënanahuatona', "Ama paquësohuë'. Isëquë ya'huaton, a'chintocoi," itopirinahuë', co nohuantërinhuë'.

⁴³ —Nisha nisha ninanoro'saquë paca'huaso' ya'huërin. Inaquënta' Yosë nanamën a'chinchí hua'anëntërinquë ya'coina'. Ina marë' Yosë a'paimarinco, itërin.

⁴⁴ Ina quëran ya'ipi cotioro'sa' ya'huërin parti pa'sahuaton, niyontonpiso pëiro'saquë a'chinarin.

5

Sami macacaiso marë' Quisosori catahuarinso' (Mateo 4.18-22; Marcos 1.16-20)

¹ Ina quëran Quisoso Quinisariti sono' yonsanquë a'chinarin. Na'a piyapi'sa' yamorapi. Yosë nanamën natanacaiso marë' huë'pi. Chiniquën ya'quëetopi. ² Napotohuachinara, cato' poti ni'nin, yonsanquë oshipiso'. Hua'anënpitaso' nonshirahuatona', ritinëna pa'moapi. ³ A'na potiso' Simonquën. Inaquë ya'conahuaton, "Amasha paquë'," itërin. Itohuachina, amasha pa'nin. Inaquë huënsërahuaton, piyapi'sa' a'chintaantarín. ⁴ Nani a'chinpachina, Simon itapon:

—Huëquë' iyasha, amasha anpoquë pa'ahua'. Inaquë ritinëma të'yatoco' sami macamaquëma', itërin.

⁵ —Capa sami Maistro. Ya'ipi tashi' të'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. Nipirinhüë', quëma sha'huitëranco ni'quëhuarë', naquëranchin të'yatanta'i, itërin Simoni.

⁶ Ina quëran të'yatohuachinara, notohuaro' sami mapi. Hua'huayatërahuë' ni'ton, riti yaoquirin. ⁷ Amiconënpita a'na potiquë ya'huërinso' imirin quëran anquitérin huëcatona' catahuacaiso marë'. Napotohuachinara, huë'pi. Cato' potiquë chachin sami amëntatopi. Napohuachinara, yayancominapipi. ⁸⁻⁹ Ina nápo' sami ma'ton, Simon Pitro pa'yanin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itërin:

—¡Ma'pítacha Siniro nanitaparan paya! Caso' oshahuanco ni'to, co ya'cariancoso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁰ Amiconënpitanta' pa'yanpi, Santiaco, Coansha inapita itopiso'. Sipitio hui'ninpita inahuaso'. Ina quëran Simon nontaton, Quisosori itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësöhuë'. Nani catahuananquën sami macamaso'. Ipora quëran huarëso nípírinhuë', catahuananquën piyapi'sa' macamaso marë'. Inapitanta' imainacoso marë' masaran, itërin.

¹¹ Ina quëran nonshirahuatona', ma'shanënapita patahuatona', Quisoso imapi huachi.

Chana caniori maninso' (Mateo 8.1-4; Marcos 1.40-45)

¹² Ina quëran a'na ninanoquë paantapi. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin, chana caniori maninso'. Noshinën noyá pë'yatërin. Quisoso nantën pirayan isonahuaton, itapon:

—Nohuantohuatan Siniro, nanitéran anoyatancoso'. Anoyatoco topirahuë', itërin.

¹³ Quisosori së'huarahuaton, itapon:

—Nohuantërahuë mini. Apiramiáchin anoyataranquën, itërin.

Itohuachina, a'naroáchin canio inquirin.

¹⁴ —Ama iyasha piyapi'sa' sha'huitëquësöhuë'. Corto hua'ainchin sacatërinquë paaton, noyatëranso' a'notonquë' ni'inquën. Naporahuaton, ofrenda Moisésë camaitërinso' quëpaquë' noyatëranso' nitotacaiso marë', itërin.

¹⁵ Napotopirinhué', ya'ipi parti nahuinin. Ina quèran hua'huayatèrahué' piyapi'sa' hué'pi Quisoso natanacaiso maré'. Cania'piro'santa' hué'pi anoyatacaso maré'. ¹⁶ Quisososso nipirinhué', apira apira piyapi'sa' patèrin. Co piyapi ya'huèrinquèhué' pa'nin Yosè nontacaso maré'.

Apia anoyatèrinso'

(Mateo 9.1-8; Marcos 2.1-12)

¹⁷ A'na tahuèri Quisoso a'chinaso', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' inaquè chachin huènsèapi. Inapitaso nisha nisha ninano quèran hué'pi. Cariria parti quèran, Cotia parti quèran, Quirosarin quèran, ina quèranpita hué'pi. Nani a'chintohuachina, cania'piro'sa' anoyatèrin. Yosèri catahuarin ni'ton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatèrin. ¹⁸ Ina quèran catapini quèmapi'sa huècatona', apia pè'sara'huaya pochin nininquè quèpi. Hua'qui' co nanitèrinhué' huanicaso', quèhuéánin. Quisoso ya'huèrinquè yapo'mopirinahué'. ¹⁹ Hua'huayatèrahué' piyapi'sa' ya'sopi ni'ton, co nanitopihué' ya'conacaiso'. Napoaton pèi' nanpèhauatona', a'campiso' pi'pian o'quirahuatona', pè'sara'huayarè chachin anohuaramapi. Huancanachin Quisoso piyaran acomapi. ²⁰ "Ma noya isopita natèrinaco," ta'ton, Quisosori apia itapon:

—Oshanèn apia'hua inquitaranquèn, itèrin.

²¹ Ina natanahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita yonquipi. "¿Ma quèmapita' isoso'? Yosè yaya'huèrètèrin. Co insonta' nanitèrinhué' oshanènpoa' inquitinpoaso'. Yoséichin nanitèrinso'," topi yonquiatona'.

²² Topinan yonquiarapirinahué', inaora yonquinèn quèran Quisoso nitotèrin.

—¿Onpoatomata' co noyahué' yonquirapiramaco? ²³ Canpitaso naporama': "Piyapinpoa a'napita oshanèn inquitacaso', co nanitèrèhuahué'. Apia camaiaté: 'Huanirahuaton, noya paquè', itacasonta' co nanitaparèhuahué'," ténama'. ²⁴ Caso nipirinhué', Yosè quèran quèmapico ni'to, nanan quètèrinco piyapi'sa' oshanèna' inquitahuaso maré'. Canpitanta' ina nitotacamaso maré' iso apia anoyatarahué, ténin.

Ina quèran apia itantapon:

—Huaniquè', apia'hua. Pè'sara'huaya masahuaton, ya'huèranquè paquè', itèrin.

²⁵ Itohuachina, a'naroáchin huanirin. Ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "¡Ma noyacha Yosèso' ni'ton, anoyatèrinco paya!" ténin. Pè'sara'huayanèn masahuaton, ya'huèrinquè pa'nin. ²⁶ Ina nicatona' piyapi'saso' pa'yanpi.

—Ma noyacha Yosèri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatèrin paya. Ma'pítacha ipora ni'nèhua paya, nitopi.

Nihuiri Quisoso imarinso'

(Mateo 9.9-13; Marcos 2.13-17)

²⁷ Ina quèran Quisoso paantarahuaton, a'na quèmapi quènanconin, Nihui itopiso'. (Inachachin Matio itopi anta'.) Coriqui Noma copirno maré' ma'patona'pi inaso'. Coriqui ma'patèrinquè huènsèarin.

—Huèquè' iyasha imaco, itèrin.

²⁸ Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. Ma'shanènpita patahuaton, Quisoso imarin.

²⁹ Ina quèran na'a amiconènpita amatèrin pèinèinquè coshatacaiso maré'. Quisoso nohuitacaiso maré' amatèrin. Na'a copirno maré' coriqui ma'patona'piro'santa' hué'pi. ³⁰ Ca'tano'sa' inaquè ni'sahuatona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari no'huipi. No'huítona' itapona':

—¿Onpoatomata' oshahuano'sarë'quëma' coshatarama', o'opatarama', naporama'? Coriqui ma'patona'piro'santa' co noyahuë' nipirinahuë', inapirarë'quëma' coshatarama', itopi.

³¹ Natanahuaton, Quisosori itërin:

—Isopitaso' tēhuēnchachin nohuantërinaco imainacoso'. Ni'co'. Cania'piro'sa' notoro nohuantopi. “Co caniorahuë’,” topatëra, co notoro nohuantërehuë'. ³² Oshahuano'sa' pënëna'huaso marë' o'marahuë. “Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë tahuëretantaco',” itërahuë. A'napitaso': “Quiyaso' noyaco'i,” topiso marë' co na'con a'chintërahuë', itërin.

Nasha nanan a'chininso'

(Mateo 9.14-17; Marcos 2.18-22)

³³ Ina quëran piyapi'sari itaantapi:

—Coansha imarinsopitaso', co coshatatonaraihuë' Yosë nontapi. Parisio imarinsopitanta', inapochachin nipi. Quëma imarinënsopitaso nipirinhuë', noya coshatapi, o'osapi, naporapi, itopi.

³⁴ —Ca ya'huarahuë' ni'ton, co sëtöpihuë'. Ni'co'. Quëmapi sa'acaso marë' piyapi'sa' amatohuachina, capa cancantopi. Nipayarinsopita huë'pachina', noya coshatopi. ³⁵ A'na tahuëriso nipirinhuë' inimiconënpitari huëcatona', sa'ana'pi masapi. Quëpatohuachina', co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë' sëtapi. Inapochachin canta' mapachinaco, imarincosopita sëtapona'. Sëtatona' co huachi coshatacaiso' yonquiatonahuë', Yosë nontápona', tënin.

³⁶ Ina quëran pënënto nanan a'chintaantarín.

—Ni'co'. A'moramaso irácaya nininso' noshatohuachina, co nasha a'morëso yanorëhuë' pa'pitacaso marë'. Nasha a'morëso yanohuatëra, tapirë'. Naporahuaton, nasha në'mëtëquë pa'pituhatëra, co inashitërinhuë'. ³⁷ Huino sha'moronta' yonquico'. Sha'moro' nipachina, co sha'huëtë' morsa mocaro' ninqüë ta'panëhuë'. Sa'potohuachina, a'naroáchin nopoitërin. Nopoito-huachina, huino chiniarë'. Morsanta' tapirë'. ³⁸ Sha'moro' huinoso' nasha morsaquë ta'panë'. Huino, morsanta' noya nisarín. ³⁹ Huino hua'qui' acopiso' o'opachinara, co nasha nipiso' nayapihuë'. “Hua'qui' acopiso' noya noya,” topi, itërin Quisosori.

6

Chinoto tahuëri naporinso'

(Mateo 12.1-8; Marcos 2.23-28)

¹ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' pa'sarin. Tricoro' pëntontapona pochín, ca'tano'sanënpita a'naya a'naya trico' moto maraapi. I'shorayarahuatona', caraapi. ² Parisioro'sari ni'sahuatona', itopi: —¿Onpoatomata' chinoto tahuëri nipirinhuë' tricoraya i'shorayarama'? Co ipora tahuëri sacatacasohuë' nipirinhuë'. ¿Onpoatomata' Moisésë pënëntërinso' co natëramahuë'? itopi.

³⁻⁴ Itohuachinara, Quisosori itërin:

—Yosë quiricanën ¿co nontëramahuë' ti? Iráca Tapi tanahuachina, Yosë pëinënuë' ya'conahuaton, pan Yosë marë' acopiso' ca'nin. Ca'taninsopitanta' tanapi ni'ton, quëtërin, ca'pi anta'. Corto hua'ano'saráchin ina pan capacaiso nipirinhuë', Tapiso' ca'nin, itërin.

⁵ Ina quëran itantarín:

—Yosë quëran quëmápico ni'to, chiniquënnanantërahuë. Ma'sona chinoto tahuëri noya nicacaso' sha'huichinquëma', itërin.

Imirin tachitërinso'

(Mateo 12.9-14; Marcos 3.1-6)

⁶ Ina quëran chinoto tahuëri naniantahuachina, niyontonpiso pëiquë paan-tahuaton, Yosë nanamën a'chiantarin. Inaquë a'na quëmapi ya'huërin. Inchinan imirin tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' së'quëtacaso'. ⁷ "Chinoto tahuëri nipirinhue', Quisosori anoyatapon nimara," ta'tona', cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapitari ni'sápi sha'huirapicaiso marë'. ⁸ Topinan yonquiarapirinhue', Quisosori ninorin. Napoaton apia itërin:

—Huë'sahuaton huancánachin huaniquë', itërin.

Napotohuachina, huanirahuaton, inaquë pa'nin. ⁹ Inaquë huanihuachina, Quisosori cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita itërin:

—Chinoto tahuëri noya nicacaso' ya'huërin. Ahuëtacaso', tëpatacaso', co inapita nicacaso' ya'huërinhuë'. Cania'pi tananpitohuatoso', co nosoroarahue'. Napoaton anoyatacaso' ya'huërin, ténahuë caso'. ¿Ma'ta' canpitaso' ténama'? itërin Quisosori.

¹⁰ Napotopirinhue', co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinarahuë', a'naya a'naya ni'sarin quëran apia itërin:

—Imiran iyasha ihuëquë', itërin. Natëton, ihuëhuachina, a'naroáchin noyatërin. ¹¹ Ina marë' ni'sapisopitari chiníquën no'huitona', inahuara capini ninontopi onporahuatonsona Quisoso ma'sha onpotacaso'.

Shonca cato' ca'tano'sanënpita acorinso'
(Mateo 10.1-4; Marcos 3.13-19)

¹² Ina quëran Quisoso a'na motopia'huaquë paantarin Yosë nontacaso marë'. Ya'ipi tashi' Yosë nontárin. ¹³ Tahuërihuachina, imarinsopita pëararin. Huë'pachinara, shonca cato' acorin na'con na'con a'chintacaso marë'. "A'chinacaso marë' a'parahuësopita itaranquëma'," itërin. ¹⁴ A'naso' Simon. Nisha nininën acotërin. Pitro itërin. Iionta' acorin, Antërisë itopiso'. Santiago, Coansha, Pinipi, Partoromi, ¹⁵ Matio, Tomasë, inapitanta' acorin. A'na Santiaconta' acorin. Arpio hui'nin inaso'. A'nanta' Simon itopi. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhue', iporaso' Quisoso imasarin huachi. ¹⁶ Ina quëran cato' Cotasë acorin. A'naso' Santiago hui'nin. A'nanta' Cotasë Iscarioti. Inanta' Quisosori acopirinhue', a'na tahuëri sha'huirapiapon. Inapita Quisosori acorin ca'tanacaso marë'.

Na'a piyapi'sa' a'chintërinso'
(Mateo 4.23-25)

¹⁷ Inapitarë' nohuaraimarahuaton, pastoquë huanirin. Na'a imarinso-pita inaquë ya'huapi. Notohuaro' piyapi'santa' huë'pi Quisoso natanacaso marë'. Quirosarin quëran huë'pi. Ya'ipi Cotia parti quëran huë'pi. Marë yonsan quëraonta' huë'pi. Tiro, Siton, inapita ya'cariya ya'huëpisopitanta' huëcatona', noya natanpi. Cania'piro'santa' quëpi anoyatacaso marë'. ¹⁸ A'naquëonta' sopairi ya'coancantërin ni'ton, parisitápirinhue', inapitanta' anoyatërin. ¹⁹ Ya'ipiya Quisoso së'huacaiso' nohuantopi. Së'huahuachinara, ina nohuanton, a'naroáchin noyatopi.

Noya cancantopisopita
(Mateo 5.1-12)

²⁰ Ina quëran ca'tano'sanënpita notëërahauaton, a'chintërin: "Canpitaso' co na'a ma'sha ya'huëtöpirinquëmahue', Yosë noya ni'sarinquëma'. Catahuarinquëma' noya cancantacamaso'. Hui'anëntërinquë chachin aya'conarinquëma'.

²¹ Iporaso' tanapomarahue', Yosë'pa' co onporonta' tanararamahuë'. Sano cancantarama'.

Isoro'paquë na'nëpiramahuë', inapaquëso' capa cancantarama'.

²² Yosë quëran quëmapico ni'to, imaramaco. Imaramacoso marë' a'naquën no'huiarinënguëma'. Co huachi quë'yarinënguëmahuë'. Pinosarinënguëma'. Nonpinapiarinënguëma'. Napotopirinënguëmahuë', ama sëtocosohuë'. Ina marë' Yosë noya ni'saringuëma ni'ton, nóya cancantoco'. ²³ Iráca Yosë piyapinëpita pënëntohuachinara, shimashonëmapitari inapochachin no'huipi. Napoaton a'napita no'huihuachinënguëma', noya cancantoco'. Parisitëramaso marë' Yosë'pa' na'con canaarama'. Ina yonquiatoma', capa cancantoco'.

²⁴ A'naquëmaso' nani ma'sha ya'huëtopiringuëmahuë', jma'huantacha nisarama paya! 'Noya cancantarëhua', topiramahuë', Yosëso' co noya ni'saringuëmahuë'.

²⁵ Iporaso' noya coshatapiramahuë', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' co manta' ya'huëtaringuëmahuë'.

Iporaso' capa cancantapiramahuë', jma'huantacha nisarama paya! A'na tahuëriso' sëtatoma', na'nëarama'.

²⁶ Noyasáchin nontinënguëmaso' pa'yatohuatama', jma'huantacha nisarama paya! Iráca nonpin nanan pënëntona'piro'sa pënëntohuachinara, shimashonëmapitari pa'yatopi. Inapochachin iporanta' a'naquëma' niantarama'. Yosëso nipirinhue' ana'intarinquëma'," itërin.

Inimicoro'santa' nosorocaso' ya'huërin

(Mateo 5.38-48; 7.12)

²⁷ Ina quëran itaantarín:

"Carinquëma' iyaro'sa, pëininquëma' natanco. Ya'ipi piyapi'sa' nosorocaso' ya'huërin, ténahuë. Inimiconëmapitanta' nosoroco'. No'huipirinënguëmaonta', ama i'huëretocosohuë'. Catahuaco'. ²⁸ Pinopirinënguëmaonta', noya nontoco'. Co quë'yapirinënguëmaonta', ama no'huicosohuë'. Yosë nontoco' inahuantá catahuain. ²⁹ Panpirayahuachinquën, ama manta' i'huëretëquësohuë'. Naquëranchin panpíantahuachinquën, co naporo tëranta' no'huicaso' ya'huërinhuë'. A'moranso' matohuachinquën, tananpitëquë' quëpa'in. Aipi a'moransonta quëpatohuachinquën, ama no'huiquësohuë'. ³⁰ 'Ma'sha quëtoco,' itohuachinquën, ama apiraquësohuë'. Quëpatohuachinquën, ama ma'pataantaquësohuë'. ³¹ Noya ninosorocaso' ya'huërin. Canpita nohuantërama' a'napita nosoro'inquëmaso'. Napoaton canpita nohuantëramaso chachin a'napítanta' nosoroco'. Ninosoroatoma', nicatahuaco'.

³² Amiconëmapitaráchin nosorohuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini ninosoropi. ³³ Noya nontërinquëmasopitaráchin catahuahuatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nicatahuapi. ³⁴ No'tëquën pahuëretopisopitarachin coriqui a'nanpatama', co noya noya nisaramahuë'. Oshahuano'sa tëranta' inahua capini nia'nanpi. 'Oshaquëran niquëtanta'a,' ta'tona', nia'nanpi. ³⁵ Canpitaso nipirinhue' inimiconëmanta' nosoroco'. Inapitanta' catahuaco'. Piyapi'sa' pahuantohuachina', coriqui a'nanco'. 'Co i'huëretaponcohuë' nimara,' tapomarahuënta', a'nanco'. Ina pochin nipatama', Yosë'pa' na'con canaarama'. Yosë pochachin cancantarama'. Inaso' ya'ipi piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin. Oshahuano'santa' nosororin. Co 'Yosparinquën,' itopirinhue', catahuarin. ³⁶ Tata Yosëri no'ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Inapochachin canpitanta' a'napita nosoroco'," itërin.

Nocantopisopita pënëninso'

(Mateo 7.1-5)

³⁷ Ina quëran itaantarín:

“Ama iyaro'sa' a'napita nocancosohuë'. 'Caso' noya piyapico. Paso' piyapi co noyahuë' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin,' topi a'naquën. Ama ina pochin noncosohuë', Yosë ana'intoquinquëma'. A'napita pinotoma' sha'huirapihuatama', Yosënta' inapochachin sha'huirapifinquëma', ana'intarinquëma'. A'napita ma'sha onpotohuachinquëma', nanan anoyatoco'. Canpitanta' oshanëma' Yosë inquichinquëma'. ³⁸ Ama a'napita apiratocosohuë'. Ma'sha quëtoco'. Ina marë' canpitanta' Yosë acanaarinquëma'. Co manta' nonpintarinquëmahuë'. Piyapi'sa' nosoroatoma' catahuahuatama', Yosënta' na'con na'con catahuarinquëma'. Apirahuatama', canpitanta' co Yosë catahuarinquëmahuë'” itërin.

³⁹ Ina quëran pënënto nanan sha'huitërin yonquicaiso marë': “Somaraya nipachina, co nanitërinhuë' a'na somaraya nininso' quëpacaso'. Quëparin naporini, cato chachin panca naninquë anochitonahuë'. ⁴⁰ Maistroso' noya noya nitotaton, a'napita a'chintërin. Natanpisopitaso' co na'con na'con nitotopihuë'. Nani ya'ipi a'chintohuachina, maiströnëna pochin nisapi.

⁴¹⁻⁴² Co iyaparin nocanacaso ya'huërinhuë'. Inaso pi'pian co noyahuë' nipachin, mo'shiri ya'conayatërinso pochin ninin ni'ton, nocanan. Quëmanta' co noyahuë' ninan ni'ton, narasëratë' nani noyá ya'copirayarinquënso pochin nipiranhuë', naporan. Napoaton 'carinquën noya nicatëquën mo'shi ocoichinquën,' co itamaso ya'huërinhuë'. Napotohuatan, nonpinan. Narasëratë' niocoitëquë'. Ina quëran noya quënantaran. Naporo huarë' nanitaran iyaparin mo'shi ocoitacaso'” itërin.

Nara pochin nininso'

(Mateo 7.17-20; 12.34-35)

⁴³ Ina quëran itantarin:

“Nara co noyahuë' nipachina, napoonin nitërin. Noya naraso nipirinhue' noya nitërin. ⁴⁴ Nitërin quëran nara nohuitëre'. So'huanpiso' co misëra nitërinhuë'. Shihuarionta' co quëpa nitërinhuë'. ⁴⁵ Inapochachin piyapi'sa' nipi. Noya yonquihuachinara, noya nipi. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Ma'sona yonquihuachinara, ina chachin nonpi,” itërin.

Cato' pëirinsö'

(Mateo 7.24-27)

⁴⁶ Ina quëran itantarin:

“A'naquëma' 'Siniöro, Siniöro,' itapomacohuë', çonpoatonta' co natëramacohuë'? ⁴⁷ Na'acquëma' natanamacoso marë' huë'nama'. Natëhuatamaco, a'na quëmapi pochin nisarama'. ⁴⁸ Inaso', natëricho quëran yapëirin. Yapëihuachina, noya yonquiaton, noya pëiaquë yonirin. Na'pitë' quënanahuaton, na'pitëquë chachin natëricho quëran pëirin. Pamatohuachina, opotopirinhue', co anotërinhuë'. Chinii' niponahuë', co yatë'yatërinhuë'. ⁴⁹ A'naquënso nipirinhue' yapëihuachina, co noya yonquirinhue'. 'Inotëquë tëranta' pëi'i, ta'ton, inaquë pëirin. Ina quëran pamatohuachina, chiniri a'naroáchin të'yatërin. Ya'ipi noyá quiquirin. Inapochachin topinan natanpatamaco, co natëhuatamacohuë', co cha'ësaramahuë'” itërin.

7

Capitan piyapinën anoyatërinso'

(Mateo 8.5-13)

¹ Piyapi'sa' a'chintahuaton, Quisoso Capinaomoquë pa'nin. ² Inaquë a'na Noma capitan ya'huërin. A'na piyapinën chiniquën canioton, yachiminin. Hua'anëni noya nosororin. ³ Quisoso canquirinso' natantahuaton, cotio ansiano'sa' amatërin. “Paatoma', Quisoso sha'huitonco' huë'in piyapinëhuë

anoyachinco,” itahuaton, a'parin. ⁴⁻⁵ Inapitaso Quisosoquë canconahuatona', itapona':

—Paso' capitan amatërinquën. Inaso' nisha piyapi niponahuë', nóya quëmapi. Nosororinpoa'. Inaora coriquinën quëran niyontona'huaiso pëi' ninin Yosë yonquica'huaiso marë'. Napoaton huëquë' piyapinën anoyatëquë', chiminpachin, itopi.

⁶⁻⁷ Ina natanahuaton, inapitarë' pa'nin. Capitan pëinënuquë ya'caritërahuaso', amiconënpitari nacapipi. Capitani a'parin Quisoso nontacaiso marë'. “Capitan nanan a'patërinquënso' sha'huichinquën. Naporin: ‘Caso' Sinioro nontaponquën yapa'pirahuë'. Tapanato, co pa'nahuë'. Co caso' quëma pochin noyacoahuë'. Co pëinënuquë tëranta' ya'conamaso' ya'huërinhuë'. Topinan camaiquë' piyapinëhuë noyachin.

⁸ Canta' hua'anëhuë natërahuë. Capitanco ni'to, sontaro'sa' camaihuatëra, natërinaco. “Paco,” itohuatëra, pa'pi. “Huëco,” itohuatëra, huë'pi. Piyapinëhuëpitanta' camairahuë. “Sacatoco,” itohuatëra, sacatopi. Napoaton natëranquën, tënin capitan,” itiipi.

⁹ Quisoso natanahuaton, pa'yatërin. Ina quëran tahuërëtahuaton, piyapi'sa' itapon:

—¡Ma noya ina quëmapi natërinco paya! Nisha piyapi niponahuë', israiro'sa quëran noya noya natërinco. Napoaton ca nohuanto, apiramiachin piyapinën noyatarin, tënin.

¹⁰ Napotohuachina, capitan amiconënpita ayancoantapi. Cania'pi nani noyatërin quënanconpi huachi.

Hui'napi ananpitaantarinsó'

¹¹ Ina quëran Quisoso Nainquë ca'tano'sanënpitarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi. ¹² Ninano ya'coanaquë ya'caritërahuaso', na'a ya'huëhuano'sa nacapipi. Chimipi pa'pitacaiso marë' quësapi. Hui'napi niponahuë', a'shin ayananpirin. A'shini imasarin. Inaichin hua'huin nipirinhuë', chiminin. So'ionta' iráca ayarin ni'ton, sa'ahua paiya inaso'. ¹³ Ina quënanahuaton, Quisosori nosororin.

—Ama imoya na'nëquësohuë', itërin.

¹⁴ Napotahuaton, chimipi amopiquë së'huaconin. Së'huarahuachina, quëparapisopita huanipi. Napohuachina, chimipi itapon:

—Huënsëquë' apia'hua, itërin.

¹⁵ Napotohuachina, nantantarahuaton huënsërin. Ina quëran nonsarin. Quisosori a'shin itapon: “Ya'huëranquë imoya quëpaantaquë,” itërin. ¹⁶ Ina nicatona', ya'ipi piyapi'sa' pa'yanpi.

—¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Ma noya quëmapi a'patimarinpoa' pëinënpaaso marë'. Nani ma'sha nanitaparin, topi.

Ina quëran taantapi:

—Yosë co naniantërinpoahuë'. Catahuarinpoa huachi, topi.

¹⁷ Ananpitaantarinsó' ya'ipi Cotia parti nahuinin. Ya'ipiya natantopi.

Coansha Paotistari a'parinsopita

(Mateo 11.2-19)

¹⁸⁻¹⁹ Coansha imarinsopitaso', Quisoso naporinsó' sha'huitonpi. Inaso' natanahuaton, yonquíarin. “Quisoso' Yosëri a'paimarinsó' nimara. ¿Pahuanarin o'macaso' nica?” ta'ton, cato' imarinsopita a'parin Quisoso natanacaiso marë'. ²⁰ Paatona quënanconpachinara, itapona':

—Coansha Paotista a'pairincoi natana'huinquënso marë'. ¿Quëmaso' Cristonquën? ¿Pahuanarin inaso' o'macaso' nica? Co nitotëraihuë'. Sha'hui'focoi quiyanta' nitochii, itiipi.

21 Naporo chachin na'a cania'piro'sa' ya'huapi, nisha nisha caniori maninsopita. Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Sopairo'sari ahua'yantërinsopitanta' huë'pachinara, sopairo'sa' a'patërin. Naporahuaton, ina nohuanton, somaraya nininsopitanta' ni'topi.

22 —Ni'co' iyaro'sa'. Ca nohuanto, somaraya nininsopita ni'topi. Apiaro'santa' a'naroáchin anoyatërahuë. Noya iratopi. Chana caniori maninsopitanta' anoyatërahuë. Né'huëro'santa' né'huëpiso' inguitërahuë. Chiminpisopita ananpitaantarahuë. Notohuaro' piyapi'sa' co Yosë nohuitatonaraihuë' nosorotápirinahuë', noya nanan a'chintarahuë. Ya'ipi nani ni'nama', nani natanama'. Paatoma', Coansha sha'huitonco' no'tëquën nitochin. 23 Ya'ipi cancanëma quëran natëhuatamaco, noya cancantarama'. Co nisha nisha yonquiamacoso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

24 Ina natanahuatona', Coansha sha'huitapona' pa'pi. Nani paantahuachinara, Quisoso a'chiantarin. "Coansha yonquiato a'chinchinquëma'. I'hua inotëro parti ina nicapoma' pa'patamara, inaso Yosë marë chiniquën huanirin quënanconama'. Co piquira ihuani onororinso pochin niconinhuë'. 25 Co inaso ma'huano'sa pochin noyápiachin a'morinhuë'. Noyápiachin a'mopisopita, capa cancantacaisoráchin cancantopisopita, inapitaso' copirno pëiro'saquë ya'huëpi. Coanshaso nipirinhuë' co ina pochin nininhuë'. 26 Pënëntërinso' natanacaso marë' pa'nama'. Coansha tëhuënchachin nóya pënëntërin. Co topinan quëran pënëntërinhuë'. Yosëri chachin a'parin pënëntëcaso marë'. 27 Iráca quiricanëinquë ninorin:

'Co'huara a'pamayátërasëinquënhuë', comisionëhuë a'pararahuë.

Paaton, pënëntapon noya natanainëinquënsó marë', itërin Yosëri hui'nin nontaton.

Coansha ninoton, naporin. 28 Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' pënëntopirinahuë', Coanshaso' noya noya pënëntërin. Inaso noya pënëntopirinhuë', inso tëranta' imapachinaco, ina quëran noya noya nisarín. Yosë hua'anëntërinquë chachin ya'conarin, ténahuë," itërin.

29 Nani na'a piyapi'sari Coansha noya natanpi. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'santa' "Yosë noninso' no'tëquën pënëninpoa'," ta'tona', aporihuanpi. 30 Parisioro'saso nipirinhuë', co nohuantopihuë' Yosë nanamën natëcaiso'. Coansha no'tëquën pënëntopirinhuë', topinan quëran natanpi. Napaoton co aporihuanpihuë'. Cotio maestro'sarinta' co yanatëpihuë'.

31 Naquëranchin Quisoso taantarín: "Iporaso' piyapi'sa' nisha nisha yonqui. ¿Ma pochinta' niconpi? 32 Hua'huaro'sa pochin cancantopi, ténahuë. Hua'huaro'sa' cachiquë ya'nipihuachinara', a'naquën taponá': 'Huëco' pita pochin nicatëhua' ya'nipiahua', ta'tona', quinatopirinahuë', co a'napitaso' nohuantopihuë' nansacaiso'. Ina quëran tantapona': 'Inta nipachin, huëco', chimipi pa'pitopiso pochin nicatëhua' ya'nipiahua', nitan-tapi. A'naquën sëtatona' na'nërápirinahuë', co a'napitaso' nohuantopihuë' na'nëcaiso'. 33 Inapochachin ipora nisha nisha yonquirama'. Coansha Paotistaso' huëcapon, co aguëtë' cosharo' yonquirinhuë'. Co pi'pian tëranta' huino o'orinhuë'. Napopirinhuë', 'Sopai nohuanton, naporin, toconama'. 34 Ina quëran caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, coshatërahuë, o'orahuë. Ina marë' pinoramaco. 'Quisoso coshatárin. O'opatárin. Oshahuano'sarë' nipayarin, toconama'. Nisha nisha yonquiconama'. 35 A'naquënsó nipirinhuë', noya yonquiatona', Yosë natëapi. Pënëntërahuëso' natanahuatona', no'tëquën yonquiapi huachi," ténin Quisoso.

Sanapi co noyahuë' yonquirinsopita naniantërinso'

³⁶ Ina quëran a'na parisio quëmapiri Quisoso amatërin. "Pëinëhuëquë huëquë' coshatahua'," itërin. Itohuachina, pa'nin. Pëinënuë ya'conconahuaton, misaquë huënsëconin. ³⁷ A'na sanapi natantahuaton, inaquë huë'nin. Inaso' oshahuana'pi itopiso'. Pimo hua'sai' potiria'huaquë quënin. ³⁸ Quisoso ya'yoranconahuaton, oshanën marë' sëtaton na'nërin. Na'nëhuachina, na'nëinën quëran Quisoso nantëquën shipitërin. Ainën quëran amirantërahuaton, apinorantërin. Ina quëran pimo hua'saiquë pashirantëtërin. ³⁹ Ina ni'sahuaton, pëi' hua'anëni co noyahuë' ni'nin. Inaora yonquinën quëran yonquirarin. "Quisoso pënëntona'pi naporini, iso sanapi nohuichitonhuë'. Oshahuan ni'ton, co së'huacaso' nohuanchitonhuë'," tënin yonquiaton. ⁴⁰ Yonquirinso' nitotaton, Quisosori itërin:

—Iya Simon, pi'pian yasha'huitëranquën, itërin.

—Inta Maistro sha'huitoco, itërin inarinta.

⁴¹ —Cato' quëmapi ya'huëpirinhuë'. Cato chachin paton nihiupi. A'aso' a'naterápo pasa tahuëri canarëso' nihuitërin. A'nanta' a'naterápo shonca tahuëri canarëso'ichin nihuitërin. ⁴² Capa coriqui pahuëretacaso' ni'ton, cato chachin nihuitopiso' ayatërin. Topinan ayatërin. ¿Insoarita' patronën na'con na'con nosoroarin? ¿Ma'ta' quëma yonquiran? itërin Quisosori.

⁴³ —Na'con na'con ayatërinsoari na'con na'con nosoroarin, topirahuë', tënin.

—Ina mini. No'tëquën yonquiran, tënin.

⁴⁴ Ina tosahuaton, sanapi tahuëretahuaton, Simon itërin:

—Iso sanapi ni'quë'. Quëma pëinënuë ya'conpirahuë', co inachintërehuaso' ninanhuë'. Co i'sha tëranta' quëtërancohuë' nipa'morantëcaso marë'. Iso sanapiso nipirinhuë' na'nëinën quëran pa'morantërinco. Ainën quëran amirantërinco. ⁴⁵ Canquipirahuë', co apinorancohuë'. Iso sanapiso nipirinhuë' apinorantërinco. ⁴⁶ Ni'toro'sa' huë'pachina, noya hua'saiquë pashimototacaso' ya'huëpirinhuë', quëmaso' co pashimototërancohuë'. Iso sanapiso nipirinhuë' nóya niconco, pimo hua'saiquë pashirantëtërinco. ⁴⁷ Tëhuëenchachin na'con oshahuanpirinhuë', oshanën inquitarahuë'. Napoaton na'con na'con nosoroarinco, ténahuë'. A'naquëno nipirinhuë', "Co aquëtë' oshahuanahuë'," ta'tona', co onpopinchin nosoroarincohuë', tënin.

⁴⁸ Ina quëran sanapi itapon:

—Oshanën imoya inquitëranquën huachi, itërin.

⁴⁹ A'napitaso' natanahuatona', ninontopi.

—¿Ma quëmapita' isoso'? ¿Oshanëna quëran huarë' inquitacaso' nanitërin ti? nitopi.

⁵⁰ Quisososo nipirinhuë' sanapi itantapon:

—Natëranco ni'ton, Yosë nicha'ërinquën. Noya paquë huachi, itërin.

8

Sanapi'sa' Quisoso catahuapiso'

¹ Ina quëran nisha nisha ninanoquë Quisoso pa'nin a'chinapon. A'naquën pancana, a'naquën co pancanayahuë' niponahuë', inaquënta' paaton, noya nanan a'chinarin. "Yosë yahua'anëntërinquëma'," ifëra'piarin. Shonca cato' ca'tano'sanënpitari imasapi. ² A'naquën sanapi'santa' imasapi, canio quëran anoyatërinso'pita. A'napitanta' sopairo'sari ya'coancantohuachinara hua'yantopirinahuë', nani anoyatërin. A'aso' Maria Mactarina itopi. Canchisë sopairo'sari ya'coancantopirinahuë', Quisosori inquitërin. ³ Coananta' imarin. Cosa sa'in inaso'. So'inso' ya'ipi Irotisë ma'shanënpita a'pairin. Sosananta' imarin. Inapita imatona', inahuara coriquinëna quëran cosharo' pa'anpi Quisoso, ca'tano'sanënpita, inapita coshatacaiso marë'.

Sha'tona'pi pochin nininso'
(Mateo 13.1-9; Marcos 4.1-9)

⁴ Nisha nisha ninano quëran huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Notohuaro' niyontonpachinara, pënënto nanan sha'huiterin.

⁵ —A'na quëmapi sha'tapon pa'nin. Tricoraya iminquë pa'sarayararin potacaso marë'. Pa'sarayahuachina, a'naquën iraquë huarë' anotërin. Inaquë piyapi'sa' iratatona', i'natopi. Inairaro'santa' huë'sahuatona', pë'yaquipi.

⁶ A'naquën ya'pirinso' na'piroquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', shimënshin no'pa' ni'ton, ahuirin. ⁷ A'naquëonta' nahuanoquë anotërin. Inaquë papotopirinhuë', nahuano'santa' papotërin. A'shinahuatona, imotërin. Napoaton co nitërinhuë'. ⁸ A'naquënso nipirinhuë' noyaro'paquë anotërin. Inaquë noya papotërin. A'shinpachina, sha'nin quëran na'con na'con nitaton, pasa, pasa nitërin, itërin.

Ina quëran taantarin: —Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico', itërin Quisosori.

Pënënto nananquë a'chininso'
(Mateo 13.10-17; Marcos 4.10-12)

⁹ Napotihuachina, ca'tano'sanënpitari itapona': "Achin Maistro naporanso', co nitotëraihuë'. ¿Ma'ta' tapon naporan?" itopi. ¹⁰ "Yosë hua'anëntërinso' co a'napita nitotopihuë'. Canpitaso nipirinhuë' ya'ipiya a'chinchinquëma' Yosë nanamën no'tëquën nitotacamaso marë'. A'napitaso nipirinhuë' co ya'ipiya a'chintarahuë'. Pënënto nananquësáchin a'chintarahuë' ni'ton, natanaponaraihuë', co nitotapihuë'. Ma'sona ninahuësonta' nicaponaraihuë', co yonquiapihuë'," itërin.

Tricoraya tapon naporinso'
(Mateo 13.18-23; Marcos 4.13-20)

¹¹ Ina quëran itaantarin: "Achin naporahuëso' iyaro'sa', a'chintanta'inquëma' nitotoco'. Yosë nanamën a'chinpatëhua', tricoraya pa'sarayapiso pochin ninëhua'. ¹² A'naquën piyapi'sa' ira pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Inairaro'sari huëcapairinso pochin a'naroáchin sopai huë'nin. Yosë nanamën natanpiso' osërettiirin. Ama natëcaiso marëhuë' ananiantërin. Natëpi naporini, Yosëri cancanëna' anoyachitonhuë'. ¹³ A'naquëonta' na'piro pochin nipi. Yosë nanamën natanahuatona', a'naroáchin pa'yatatona', natëpirinahuë'. Co chiniquën cancantatonahuë', co natëmiatopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, Yosë a'popi. ¹⁴ A'naquëonta' nahuano'sa' ya'huërinquë pochin nipi. Yosë nanamën natanpirinahuë'. Isoro'paráchin yonquiatona', co nanamën yonquiapihuë'. Coriquiráchin cancantopi. Nipa'yatacasoáchin yonquirapi. Nahuano'sari imotërinso pochin ma'sharáchin yonquiatona', Yosë nanamën naniantopi. Co huachi natëpihuë'. ¹⁵ A'naquën piyapi'saso nipirinhuë' noyaro'pa pochin nipi. Yosë nanamën noya natanpi. Natanahuatona', noya cancantatona', natëtopi. No'tëquën yonquiatona', natëmiatopi. Ma'sha onpoaponaraihuë', co a'popihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran imatona' noya noya nisapi," tënin.

Nanparin pochin nininso'
(Marcos 4.21-25)

¹⁶ Ina quëran a'chintaantarin:

"Nanparin i'chinpihuatëra, co i'mëanaquë po'morëhuë'. Co pë'saraanaquë acorëhuë'. Nanparin aconanquë acorë' noya a'pinacaso marë'. Piyapi'sa' huë'pachinara, noya quënantopi. Inapochachin Yosë nanamën sha'huítahua' a'napitanta' nitochina'. ¹⁷ Iporaso' ma'sha noyá po'opinan pochin ni'ton, co insonta' nitotërinhuë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ya'ipiya nitotapi.

¹⁸ Napaoton noya natanco'. Noya natëhuatama', na'con na'con nitotarama. A'naquënso nipirihuë', 'Nani nitotërahuë', topirinahuë', co yanatëpihuë' ni'ton, pi'pian tëranta' nitotopiso' Yosëri ananiantarin," itërin.

Quisoso quëmopinënpita

(Mateo 12.46-50; Marcos 3.31-35)

¹⁹ Ina quëran Quisoso a'shin, iinpita, inapita huë'pi. Quisoso yanon-topirinahuë', na'a piyapi'sa' yamopi ni'ton, co nanitopihuë' ya'conacaiso'.
²⁰ Napaoton a'naquëni sha'huitërin.

—Ni'quë' Maistro. Mamaparin, iyaparinpita, inapita huëcatona', aipiran huanipi. Yanontërinënuën, itopirinahuë', Quisoso' tapon:

²¹ —Yosë natëpisopita iyahuëpita pochin ni'nahuë. Sanapi'santa' Yosë nanamën natëhuachina', mamahuë pochin ni'nahuë, itërin.

Ihuan a'parinso'

(Mateo 8.23-27; Marcos 4.35-41)

²² Ina quëran a'na tahuëri ca'tano'sanënpita itapon:

—Aquëtëran pa'ahua', itërin.

Potiquë ya'conahuatona', pëntonapi. ²³⁻²⁴ Quisoso' nipirihuë', huanconënuë huë'ërarin. Paaquëya', panca ihuani manin. Co'sacairi potinën opoto opototahuaton nani yamëntaitapirihuë', ca'tano'sanënpitari pa'yanatona', ochinanpi.

—¡Maistro, Maistro, chimiitarihua! Catahuacoi, itopi.

Quisoso' huënsërahuaton, ihuan a'parin. Sononta' panca co'sacaitapirihuë', asanoirin. A'naroáchin copitënin.

²⁵ —¿Onpoatomata' co natëramacohuë? itërin. Inapitaso nipirihuë' pa'yanatona', ninontapi.

—¿Ma quëmapicha isoso' ni'ton, ihuan a'parin nicaya? Sononta' a'naroáchin asanoirin, nitopi.

Sopairo'sari ya'coancantërinso'

(Mateo 8.28-34; Marcos 5.1-20)

²⁶ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran canconpi, Quirasa parti itopiquë.

²⁷ Quisoso nonshiconpachina, a'na quëmapi nacapirin, na'a sopairo'sari ya'coancantërinso'. Ya'coancantopi ni'ton, co huachi yonquirihuë'. Hua'qui' co manta' a'morinhuë'. Co huachi pëiquë ya'huërinhuë'. Na'pi naninquë chimipiro'sa' po'mopiquë ya'huárin. ²⁸⁻²⁹ Na'pochuachina catinaquë tanpaquën tonporahuatona', pa'onta' tonpotopirinahuë', oshitërachinin. Sopai nohuanton, co piyapi ya'huërinquëhuë' ta'antarin. Quisoso quënanahuaton, nantëntaquë isonquirahuaton, monshorarin. Napohuachina, Quisosori nosoroaton, a'naroáchin sopai itërin:

—Iso quëmapi quëran pipico huachi, itërin. Ina natanahuaton, chiniquënnonin.

—¿Ma'ta' yaonpotarancoi? Quëmaso' Quisosonquën. Yosë hui'ninquën. Yosë marë' ama aparisitocoisohuë', itërin.

³⁰ —¿Ma'ninquënta' quëmaso'? itërin.

—Na'a huaranca itërinacoi, topi.

Hua'huayatërahuë' sopairo'sari ya'coancantopi ni'ton, ina pochin nininuanin.

³¹ “Ama parisitopiquë a'pacoisohuë',” itantapi. ³² Ina ya'cariya na'a coshiro'sa' ya'huërin. Panënuë coshatapi. “Coshiro'saquë tëranta' a'paco ya'coanta'ii,” itantapi. “Inta nipachin, inaquë ya'conco',” itërin.

³³ Itohuachina, quëmapi quëran pipirahuatona', coshiro'saquë ya'conconpi.

Inaquë ya'compachinara, coshiro'santa' hua'yantatona', a'naroáchin tahuan pa'topi. Panca sonoquë niitatona', inaquë chimiitopi.

³⁴ Ina ni'sahuatona', coshi a'paina'piro'saso' ta'api. Ninanoquë canconahuatona', sha'huiconpi. Ninano pirayan ya'huëpisopitanta' a'naya a'naya sha'huitëra'piapi. ³⁵ Natanahuatona', "¿ma'ta' onpocaiso'?" ta'tona', pa'pi nicapona'. Canquirahuatona', quëmapi hua'qui' hua'yantërinso', quënanquipi. Iporaso' Quisoso ya'cariya huënsëarin. Nani a'moanahuaton, noya yonquirin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë'. Ina nicatona', pa'yanpi. ³⁶ "Quisosori anoyatërin. Sopairo'sa' a'patahuaton, anoyatërin huachi. Co huachi hua'yantërinhuë'," topi ni'pisopitari. ³⁷ Natanahuatona', ya'huëhuano'saso' pa'pi të'huatopi. Të'huatona', Quisoso itopi: "A'na parti paquë," itopi. Itohuachinara, potiquë ya'coantarin. ³⁸ Yapa'pachina, quëmapi achin hua'yantërinso' itërin: "Canta' imainquën, topirahuë'," itërin.

—Ama huëquësohuë'. ³⁹ Ya'huëranquë paantaton, piyapi'sa' sha'huitonquë': "Yosë noyá anoyatërinco," itëquë', itërin Quisosori.

Napotohuachina, pa'nin. Ya'ipi ninanonënuë sha'huitëra'piarin. "Quisoso noyá anoyatërinco," itëra'piarin.

Sanapi anoyatahuaton, Cairo hui'nin ananpitaantarinsó'

(Mateo 9.18-26; Marcos 5.21-43)

⁴⁰ Quisoso aquëtëran pëntoantarahuaton, na'a piyapi'sa' quënanconin. Inaquë ninarapi ni'ton, cancompachina nóya nontopi. ⁴¹ Naporo' a'na cotio hua'an cairo itopiso huë'nin. Inaso' niyontonpiso pëi' hua'an ya'conin. Quisoso quënanquirahuaton, nantën pirayan isonquirin. "A'naroáchin Sinioro pëinëhuëquë huëquë". ⁴² Hui'nahuë yachiminarin," itiirin. A'naíchin hui'nin ya'huëtërinso' chiniquën caniorin. Shonca cato' pi'lipitërin. Napotohuachina, inarë' pa'nin. Na'a piyapi'sari imasapi ni'ton, Quisoso ya'quëëtërapí.

⁴³ Paaquëya', a'na sanapiri imaquiárin. Hua'qui' panca huënai' a'parárin. Nani shonca cato' pi'ipi co sanorinhuë'. Na'a notoro'sari nonënpirinahuë'. Ya'ipi coriqui i'quiaponahuë', co manta' noyatërinhuë'. ⁴⁴ Quisoso pinën quëran huëcaton, a'morinso' huirotëinchin së'huaquirin. Së'huahuachina, a'naroáchin huënai' no'narin.

⁴⁵ —¿Inta' së'huarincó? tënin Quisoso. "Co carinquënso' së'huaranquënhuë'," topi ya'ipiya.

—Ni'quëchi Maistro, notohuaro' piyapi'sa' ya'quëëtápirinënuënhuë': "¿Inta' së'huarincoso'?" ¿tënan tí? itërin Pitrori.

⁴⁶ —A'naso' natëtonco, së'huarincó. Së'huahuachincora, nitotërahuë. Ca nohuanto, noyatërin, tënin.

⁴⁷ "Nani nitotërin," ta'ton, sanapi huë'nin. Pa'yanaton, ropa ropatëriárin. Isonquirahuaton, Quisoso itapon: "Hua'qui' caniorahuë ni'ton, së'huaranquën Sinioro. Së'huahuatënuëra, a'naroáchin noyatërahuë," tënin. Ya'ipi piyapi'sa' natanpi.

⁴⁸ —Natëranco ni'ton, nani imoya anoyatëranquën. Noya paquë huachi, itërin.

⁴⁹ Quisoso nonaquëya', a'na quëmapi Cairo pëinën quëran huë'nin.

—Hui'nan nani chiminin. Ama huachi Maistro apiquësohuë', itërin.

⁵⁰ Quisososó' natanaponahuë', itapon:

—Ama iyasha pa'yanquësohuë'. Natëco, hui'nan noyachin, itërin.

⁵¹ Pëinënuë canconahuaton, ya'conconin. Pa'pin, a'shin, Pitro, Coansha, Santiago, inapitaíchin quëparin. "Ama a'napitaso' huë'inasohuë'," tënin. ⁵² Na'a piyapi'sa' na'nëtona', ayanápi.

—Ama na'nēcosohuē'. Co sanapia'hua chimininhue'. Huē'ésárin, itērin Quisosori.

⁵³—Co huē'ērinhuē'. Nani chiminin huachi, itatona', tēhuapi. ⁵⁴Quisososo nipirinhue' sanapia'hua maimirarahuatón:

—Huēsēquē', apia'hua, itērin.

⁵⁵A'naroáchin nānpiantarahuatón, huanirin. “Nanon a'caco',” tēnin Quisoso. ⁵⁶A'shin, pa'pin, inapita pa'yanpi. “Ma'pitacha nitotaton, anan-pitaantaran paya,” itopirinhue', “Ama a'napita sha'huitocosohuē',” itērin Quisosori.

9

A'chinacaso marē' a'parinso'

(Mateo 10.5-15; Marcos 6.7-13)

¹Shonca cato' quēmapi'sa' Quisosori nani huayonin na'con na'con a'chintacaso marē'. Ca'tano'sanēnpita itopi. Ayontonahuaton, chiniquēn nanan quētērin sopairo'sa' a'pacaiso marē'. Ina nohuantón, nisha nisha caniori maninsopitanta' anoyatapi. ²“Paatoma' iyaro'sa', piyapi'sa' a'chintonco'. 'Yosē yahua'anēntarinquēma'. Huēntonēnquē ya'conpatama', noya catahuarinquēma', itoco'. Cania'piro'santa' anoyatoco'. Carinquēma catahuaranquēma' anoyatacamaso marē',” itērin. ³—Pa'patama', ama manta' quēpacosohuē'. Pitana, pé'pēto, pan, coriqui, inapita ama quēpacosohuē'. Ama a'moramaso tēranta' cato' quēpacosohuē'. ⁴Inso pēiquēsona yacapatohuatama', ina pēiquērāchin ya'huēco'. Ina ninano quēran pipiamaquē huarē' inaquē ya'huēco'. ⁵A'na ninanoquē pa'patama', “Ama isēquē huēcosohuē'. Co yanatanainquēmahuē',” itohuachinēnquēma', patoco'. Yapa'patama', pēnēnco'. “Nani sha'huitopirainquēmahuē'. Co nohuantēramahuē' ni'ton, canpitaora tēhuēnēmaquē nina'intarama',” itoco'. Ina quēran a'na parti paco', itērin Quisosori.

⁶Ina quēran ca'tano'sanēnpitari pa'sahuatona', noya nanan a'china'piapi. Nisha nisha ninanoquē pēnēna'piapi. Na'a cania'piro'sa' anoyatopi.

Coansha Paotista tēpapiso'

(Mateo 14.1-12; Marcos 6.14-29)

⁷Napopiso' ya'ipi parti nahuinin. Cariria hua'an Irotisē itopisonta' natantērin. Natantahuaton, nisha nisha yonquirin. “¿Inta' Quisososo?” itohuachinara, “Coansha Paotista nānpiantarinso' nimara,” topi a'naquēn. ⁸“Co inahuē'. Iniasē ya'noantarinso' nimara,” topi a'naquēonta'. “Co inahuē'. A'na pēnēntona'pi irāca chiminpirinhue', nānpiantarinso' ipora,” topi a'napitanta'.

⁹Ina natanaton, hua'ani itērin:

—Cari Coanshaso' atēpatērahuē, nishitēconotopi. Ina quēmapiso nipirinhue', nani ma'sha nanitaparín, natantērahuē. ¿Inta' inaso' nimara? Canta' nohuichi, ta'ton ya'nipishahuē yani'nin.

Cosharo' ana'atērinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Juan 6.1-14)

¹⁰Ca'tano'sanēnpita huēantarahuatona', Quisoso sha'huitiipi. “Nani a'chinai. Cania'piro'santa' anoyatērai,” itiipi. Napotohuachinara: “Huēco' iyaro'sa' canpoara pa'ahua',” itērin Quisosori. Itohuachina, Pitsaitaquē pa'pi. ¹¹Na'a piyapi'sari natanahuatona', imapi. Canquihuachinara, Quisosori noya nontērin. Yosē hua'anēntērinquē ya'conacaiso' a'chintarin. Nani a'chintahuaton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatērin.

¹²Nani i'huararahuasó, ca'tano'sanēnpitari itiipi:

—Nani i'huarin. Co manta' isëquë ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' a'paquë' pa'ina'. Isoshara'huaya ninanoro'sa', pëiro'sa', inapita ya'huërin. Inaquë cosharo' pa'anatona', ca'ina'. Naporahuatona', inaquë huë'ëpachina', itopi.

¹³—Canpitari a'caco', itërin Quisosori.

—Capa isëquë capacaso'. Anäterapoya pan, catoya sami, inaíchín ya'huëtërincoi. Notohuaro piyapi'sa' ya'huërin. Quiya pa'anahuatoí, çina nápo' ya'pi a'ca'ii ti? itopi.

¹⁴ A'natërápo huaranca pochín quëmapi'sa' ya'huëpi ni'ton, napopi. Ina quëran ca'tano'sanënpita itërin:

—Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina'. A'natërápo shonca, a'natërápo shonca pochín huënsë'ina', itërin.

¹⁵ Sha'huitohuachinara, ya'ipiya huënsëpi. ¹⁶ Nani huënsëhuachinara, Quisosori a'natërapoya pan, catoya sami, inapita ma'patërin. Inápaquë nè'pëtahuaton, Yosë nontërin: “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, pan, sami, inapita së'panahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin. “Piyapi'sa' quëtönco' ca'ina',” itërin. ¹⁷ Quëtohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' coshatopi. Natëaquëhuarë' coshatopi. Ina quëran ca'tano'sanënpitari pë'sotopiso' masahuatona', shonca cato' i'më' amëntatopi.

Pitro natëtërinso'

(Mateo 16.13-19; Marcos 8.27-29)

¹⁸ A'na tahuëri Quisoso inaora pa'nin Yosë nontacaso marë'. Ca'tano'sanënpitaráchin inaquë ya'huëpi. Nani Yosë nontohuachina, Quisosori itërin:

—Nani ma'sha nanitaparahuë ni'to, çin pochinta' piyapi'sa' cancantiari-naco? itërin.

¹⁹ —“Coansha Paotistaco' nanpiantarinso',” topi a'naquën. “Co inahuë'. Tata Iniasëco' nanpiantarinso',” topi a'naquëonta'. “Co inahuë'. A'na pënëntona'pi iráca chiminpirinhuë', nanpiantarinso' nimara,” topi a'napitanta', itopi.

²⁰—Canpitaso nipirinhüë' çima'ta' yonquirama'? itërin Quisosori.

—Quëmaso' Cristo, Yosë a'paimarinquënso', itërin Pitrori.

Chiminacaso' ninorinso'

(Mateo 16.20-28; Marcos 8.30-9.1)

²¹ Pitrori napotopirinhüë': “Ama inaso' ipora a'napita sha'huitocosohüë',” itahuaton, sha'huitërin: ²² —Yosë quëran quëmapico niporahuë', na'con parisita'huaso' ya'huërin. Cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita co huachi quë'yaponacohüë'. Tëpararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëri quëran Yosë ananpitaantarínco, itërin.

²³ Ina quëran piyapi'sa' pënëntarin.

—Yaimapatamaco, canpitaora nohuantëramaso' naniantoco'. Yosë nohuantërin soráchin imaco huachi. Corosëquë chiniquéen parisitëre'. Canpitanta' parisitapomarahüë', nani tahuëri imamiatoco. ²⁴ Noya nanpícamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran nanopíarama'. A'na tahuëri chiminatoma', parisitomiatarama'. Nipirinhüë', casáchin yonquihuatamaco, parisitapomarahüë', co topinan quëran nanopíaramahuë'. Yosë'pa' nanopíamiatarama'. ²⁵ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë canapíramahuë', co hua'yanëma' cha'ëpachinhüë', co canamíamíaramahuë'. ¡Onponta' pahuë'rëtapíramahuë', co huachi hua'yanëma' nanitarinhüë' cha'ëcaso'! ²⁶ Imapatamaco, tëhuaponëñquëma'. Tapayatomaco a'pohuatamaco, a'na tahuëri carinquëmanta' a'poaranquëma'. Nanamëhuë a'pohuatama', carinquëmanta' o'mantahuato, a'poaranquëma'. Yosë quëran

quëmapico ni'to, o'mantararahüë. Tata huënaratërinso pochin canta' huënaratarahüë. Noya anquëniro'sapitaro'co o'mantararahüë. ²⁷ No'tëquën itaranquëma'. Yosë isoro'pa' hua'anëntapon. A'naquëma' co'huara chimiantërasënquëmahüë', hua'anëntërinso' ni'sarama', itërin.

Nisha pochin ya'norinso'
(Mateo 17.1-8; Marcos 9.2-8)

²⁸ Posa tahuëri quëran Quisoso motopiquë pa'nin. Pitro, Coansha, Santiaco, inapitaráchin quëparahuaton, Yosë nontacaso marë' pa'nin. ²⁹ Yosë nontaso', nisha pochin ya'norin. A'morinsonta' huënaráchin huënaráchin ninin. Huirí huiríchin. ³⁰⁻³¹ A'nanaya Moisésë, Iniasë, inapita ya'nopi. Inahuanta' huënaráchin huënaráchin nipi. Quisosorë' ninontapi. "Quirosarinquë pa'pato, tëpararinaco," itërin Quisosori. ³² Ca'tano'sanënpitasa nipirinhuë' huë'ëi' iquitatona', yahüë'ëpirinahuë'. Capayatantahuachinara, Quisoso huënaráchin nininso' quënanpi. Moisésë, Iniasë, inapitanta' quënanpi. ³³ Inapitasa' yapanantahuachinara, Pitrori itapon:

—¡Ma noyacha Maistro isëquë huë'nëhua paya! Cara imënamëa'huaya nii, a'nara' quëma marë', a'nanta' Moisésë marë', a'nanta' Iniasë marë', topirahuë', itërin.

Co yonquiatonhuë', napotërin. ³⁴ Napotaquëya', chitorori imotërin. Ya'ipiya imotërin ni'ton, pa'yanpi. ³⁵ Chitoro' huancana quëran Yosëri nontërinso' natanpi. "Iso' hui'nahuë huayonahuëso'. Ina natanco'," itërin.

³⁶ Nani nontohuachina, ni'sápirinahuë', co a'napita quënanpihuë'. Quisosoráchin quënanpi. Ina yonquiatona', co mantá' topihuë'. Nani ni'pirinahuë', naporu tahuëri'sa' co insonta' sha'huitopihuë'.

Hua'huasha hua'yantërinso'
(Mateo 17.14-21; Marcos 9.14-29)

³⁷ Tahuërinquë motopi quëran nohuaraimantarahuatona', na'a piyapi'sa' quënanquimapi. Quisoso yonípona' huë'pi. ³⁸ A'nariso' nontüirin.

—Huëquë' Maistro, hui'nahuë nitiico. Ináchin hui'nahuë nipirinhuë', ³⁹ a'nanaya sopairi ya'coancantohuachina, "yai" tosahuaton no'paquë nitë'yatërin. Sa'po sa'po niconin. Pacororárin. Napoin quëran sopairi patohuachina, pa'pi iquirorin. ⁴⁰ Ca'tano'sanënpita nontato: "Sopai inquitoco'," itopirahuë', co nanitopihuë', itërin.

⁴¹ —¡Ma'huantacha ninama paya! Canpitasa' co Yosë natëramahuë'. Co natantochináchinhuë' cancantërama'. Nani hua'qui' a'chintopiranquëmahüë', ¿onporo huarëta' yanatëramaco? ténahuë. Hui'nán quëshico, itërin Quisosori.

⁴² Inaquë quëntapirinhuë', no'paquë sopairi ataatarin. Apacoroantarín. Quisosori ni'sahuaton, sopai itërin: "Hua'huasha tananpitëquë'. Pipimi-atëquë huachi," itërin. A'naroáchin sopai pipirin. Hua'huasha noyatërin huachi. "Pëinënquë iyasha quëpantaquë'," itërin. ⁴³ Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, sopai a'parin paya!" topi.

Chiminacaso' ninoantarinso'
(Mateo 17.22-23; Marcos 9.30-32)

Ya'ipi piyapi'sari pa'yanatona', anoyatërinso' yonquirápirinahuë', ca'tano'sanënpita intanin:

⁴⁴ —Noya natanco iyaro'sa'. Yosë quëran quëmapico niporahuë', a'na tahuëri sha'huirapihuachinco, piyapi'sa' masarinaco. Ina yonquiráco', itërin.

⁴⁵ Natanaponaraihuë', co nanitopihuë' natëtacaso'. "¿Onpoatonta' ina pochin nontërinpoa'?" topi yonquinëna quëran. Naporahuaton, të'huatatona' co nohuantopihuë' natanacaiso'.

*Chini chiniquën nanantërinso'**(Mateo 18.1-5; Marcos 9.33-37)*

⁴⁶ Ina quëran ca'tano'sanënpita capini ninontatona', "¿Inquënpoacha chini chiniquën nanantë'rë'pëhuaya?" nitopi. ⁴⁷ Co natanaponahuë', inaora yonquïnë quëran Quisoso nitotërin. Napoaton hua'huasha maimirarahuaton, ya'cariya ahuanirin.

⁴⁸ —Ama chiniquën nanantacamaso' yonquicosohuë'. Imaramaco ni'ton, hua'huasha nosorohuatama', nosoroaramaco canta'. Nosorohuatamaco, co casáchin nosoroaramacohuë'. Yosënta' nosoroarama'. Inaso' isoro'paquë a'paimarincó. Hua'huaro'sa pochin cancantopisopita Yosëri noya noya ni'nin, itërin Quisosori.

*Pi'pian nisha imarinso'**(Marcos 9.38-40)*

⁴⁹ A'na tahuëri Coanshari itapon:

—A'na quëmapi Maistro ni'nai. "Quisoso nanan quëtërinco," ta'ton sopairo'sa a'pararin. Inaso nipirinhue', co quiya pochin imarinquënhue' ni'ton, co nohuantëraihue'. "Ama inapoquësohuë'," itërai, itërin.

⁵⁰ —Tananpitoco' sopai a'pa'in. Insosona co inimicotohuachinpoahuë', catahuarinpoa', itërin Quisosori.

Santiago, Coansha inapita pënërinso'

⁵¹ Nani ya'caritëriarin Quisoso inápaquë panantacaso'. Napoaton "Onpopionta' Quirosarinquë pa'sarahuë huachi," tënin. ⁵² Yapaaton, catoya'pi a'parin. "Paso' ninanoquë pa'i, topirahuë'. Paatoma', natantonco' huë'ëpataquëhua'," itërin Quisosori. Inaquë Samaria piyapi'sa' ya'huëpi. ⁵³ Natanahuatona', co Quisoso huëcacasó' nohuantopihue'. Quirosarinquë pa'sarin ni'ton, co nohuantopihue'. ⁵⁴ Ina marë' Santiago, Coansha, inapita no'huítopi.

—¿Ma'ta' Siniro onpochii? Yosë nonchii inápa quëran pën a'paimaton isopita ahuiquichin topiraihuë', itopi.

⁵⁵ Tahuëretahuaton: —Ama iyaro'sa' napocosohuë'. Tananpitoco', itërin.

⁵⁶ Ina quëran a'na ninanoquë paantarín.

*Ya'ipi cancanën quëran imacaso' ya'huërinso'**(Mateo 8.19-22)*

⁵⁷ Papona pochin a'na quëmapiri nontiirin:

—Canta' Siniro imainquën. Insëquësona pa'patan, canta' pa'i, topirahuë', itërin.

⁵⁸ —Sacai' imancoso', tënahue'. Ma'sha tananquë ya'huërinso'pita huë'ëshinantëna ya'huëtopi huë'ëcaiso marë'. Inairanta' pë'pëtën ya'huëtërin. Caso nipirinhue' Yosë quëran quëmapico niporahuë', co pëi' ya'huëtërincohuë'. Pa'sápato, co ya'huëmiatërahuë', itërin.

⁵⁹ A'nanta' huë'pachina: —Imaquico, itopirinhue'.

—Oshaquëran Siniro imainquën. Tatahuë nani noyá mashotërin. Chiminpachin, cari pa'pitarahuë. Ina quëran imainquën, topirahuë', itërin.

⁶⁰ —A'naquën co nohuantopihue' imainacoso'. Chimipi pochin cancantopi. Inapitari pa'pichina', tënahue'. Quëmaso nipirinhue', ca na'con na'con yonquiatonco Yosë yahua'anëntërinpoaso' sha'huíquë', itërin Quisosori.

⁶¹ A'na quëmapinta' huëcaton:

—A'na tahuëri Siniro imasaranquën, topirahuë'. Ipora quëmopinëhuëpita nontëri'i. Nani nontohuato imainquën, itopirinhue', ⁶² Quisosori itërin:

—Ama iyasha, nisha nisha yonquiquësohuë'. Ni'quë'. A'nëtohuatëra, noya nica'të' ahuehuatëra, no'tëquën ahuerë'. Niquë notëhuatë' ahuehuatëraso',

co noya ahuërehuë'. Inapochachin nisha nisha yonquihuatama', co nani-taramahuë' Yosë hua'anëntërinso' no'tëquën imacamaso', itërin.

10

Canchisë shonca catoya'pi a'parinso'

¹ Ina quëran a'napitanta' sha'huitërin pënëntacaiso'. Canchisë shonca cato' quëmapi'sa' huayonahuaton, catoya catoya a'parin. Nisha nisha ninanoquë a'parin. Oshaquëran ina ninanoro'saquë chachin pa'sarin ni'ton, inapita'ton a'parin pënëntacaiso marë'. Yapa'pachinara itapon:

² "Tëhuënchachin iyaro'sa', isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' ya'huëpirinahuë', caraíchín pënëntarin. Napoaton Yosë nontoco' a'napitanta' a'pa'in pënëchina'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin. ³ Iporaso' a'paranquëma'. Ni'co'. Carniroa'huaro'sa' co nanitopihuë' nia'paicaiso'. A'naroáchin tanan ni'niro'sari manin. A'naquën piyapi'sa' ni'niro'sa pochin cancantatona', no'huiponënuquëma'. ⁴ Pa'patama', ama manta' quëpacosohuë'. Pë'pëto, coriqui, sapatë co inapita tëranta' quëpacaso' ya'huërinhuë'. Piyapi'sa' nacapihuatama', ama hua'qui' nontocosohuë'. Manóton paco'. ⁵ A'na pëiquë canconpatama', hua'anën nontoco': 'Thuata iya. Yosë catahuainquëma', itoco'. ⁶ Noya nontohuachinënuquëma', Yosëri catahuarin mini. Co'so' noya nontohuachinënuquëmahuë', co Yosëri catahuarinhuë'. ⁷ Nohuantohuachinënuquëma', ina pëinënuquë yacahuaco'. A'cahuachinënuquëma', ca'co'. O'shitohuachinënuquëma', o'oco'. A'chintarama' ni'ton, topinan ca'co'. Ama nisha nisha pëiquë yaca yacapatërantacosohuë'. ⁸ A'na ninanoquë pa'patama', noya nontohuachinënuquëma', inaquë a'chintoco'. Ma'sona a'cahuachinënuquëma', ca'co'. ⁹ Cania'piro'sa' inaquë ya'huëhuachina', anoyatoco'. 'Iso tahuëri'sa' Yosë yahua'anëntarinquëma', itoco'. ¹⁰ A'naquën piyapi'saso nipirinhüë' co nohuantarinënuquëmahuë'. Ina ninanoquë canconpatama', cachiquë paatoma', pënëntoco'. ¹¹ 'Nani sha'huitopirainquëmahuë'. Co nohuantëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'ntarama'. Co natëpiramahuë', Yosëso' yahua'anëntarinquëma', itoco'. ¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, inapitaso' chiniquën parisitapi, ténahuë. Iráca Sotomaro'saso' pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, Yosëri chiniquën ana'intërin. Co natërinacosopitaso nipirinhüë', chini chiniquën ana'ntarin huachi," itërin.

Nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita pënëinso'

(Mateo 11.20-24)

¹³ Ina quëran Quisoso taantarín: "Corasinoquë, Pitsaitaquë inaquëpita ya'huëramaso', ¡ma'huantacha nisarama paya! Na'con pënënpiranquëmahuë', co natëramacohuë'. Ina marë' parisitarama'. Tiroquë, Sitonquë, inaquëpitaso nipirinhüë' co pënëntërahüë'. Co inaquë cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahüë'. Inaquë naporahuë naporini, oshanëna marë' sëtatona', sa'catën nininso' a'moitonahuë'. Huarianoquënta nipa'samototatona' co noyahuë' yonquipisopita nianianchitonahuë'. ¹⁴ Napoaton iyaro'sa' ayaro' tahuëri nanihuachin, Yosë chini chiniquën ana'ntarinquëma'. Tiroquëso', Sitonquëso', co onpopinchin ana'ntarinhuë'. ¹⁵ Capinaomoquë ya'huëramasopitanta' co no'tëquën yonquiramahuë'. 'Noyacoi ni'toi, Yosë'pa' pa'sarai, ¿topiramahuë' ti? Co inatohua' pa'saramahuë'. Parisitopiquë tëhuënchinso' pa'miatarama huachi,' ténahuë," itërin.

¹⁶ Ina quëran yaa'parinso'pita itaantarín:

“Iporaso' pënëntacamaso marè' a'pararanquëma'. Ca ya'huërenamëhuë pënëntarama'. Noya natanpachinquëma', natanarinaco canta'. Co'so' nohuantohuachinënquëmahuë', co canta' nohuantarinacohuë'. Co nohuantohuachinacohuë', co Yosënta' nohuantapihuë'” itërin Quisosori. Itohuachina, pa'pi huachi. Nisha nisha ninanoquë pënëntëra' piapi.

A'parinsopita huëantapiso'

¹⁷ Nani pënëntohuachinara, canchisë shonca catoya'pi chachin nóya cancantatona', Quisosoquë huëantapi.

—Sopairo'santa' Sinioro nontërai. “Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'parainquën,” itohuatëira, pipipi, itopi.

¹⁸ Napotohuachinara, Quisosori itërin;

—Sopai hua'an chachin iráca inápaquë ya'huëpirinhuë', Yosëri të'yatërin. O'cori pochin a'naroáchin anotërinso' ni'nahuë'. ¹⁹ Nani nanan quëtëranquëma' canpitanta' sopai minsëcamaso marè'. Ca yonquiatomaco, sopairo'sa' nontohuatama', patarinquëma'. Ya'huan, yonpinca inapita i'natohuatama', co manta' onpotarinquëmahuë'. Ya'huan yaquëtërinposo pochin sopainta' yaacoringuëma'. Canpitariso nipirinhue' minsëarama'. Co manta' ninarinhue' minsëinquemaso'. ²⁰ Sopairo'sa' a'papiramahue', ama ina marëáchin noya cancantocosohue'. Imaramaco ni'ton, Yosë'pa' pa'sarama'. Inatohua' nininëma' nani ninshitërinquëma'. Ina marë' tëhuëchinsos' noya cancantoco', itërin.

Tata Yosë anitotërinposo'

(Mateo 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Naporo' Ispirito Santo nohuanton, Quisoso nóya cancantërin. Noya cancantaton, Yosë nontarin. “Ma noyacha, Tata, yonquiran paya. Quëmaso' chini chiniquën nanantëran. Inápaquë, isoro'paquë, ya'ipi parti hua'anëntaran. Quëma nohuanton, a'naquën nani ma'sha nitotaponarahuë', co nanamën nitotopihuë'. ‘Quiyaora noya noya nitotarai,’ topiso marë', co nanamën anitotëranhuë'. Imarinacosopitasa nipirinhue' catahuaran. ‘Catahuaco Sinioro co caora nanitërahuë', itohuachinën, quëma nanamën chachin anitotëran. Ina marë' Tata, ‘Yosparinquën, itëranquën,’ tënin, Yosë nontaton.

²² Ina quëran a'parinsopita itantarin. “Tata Yosë nohuanton, chiniquën nanantërahuë. Ya'ipi nanamën anitotërinco piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Hui'ninco ni'to, tatahuésáchin noyá nohuitërinco. Inapochachin canta' Tata Yosë nohuitërahuë. Casáchin noyá nohuitërahuë. A'naquën piyapi'santa' caora nohuanto, anohuitërahuë. Inapitanta' Yosë nohuitapi huachi,” itërin.

²³ Nani a'chintohuachina, ca'tano'sanënpita amasha quëparahuaton, sha'huitërin: “Isoro'paquë o'mato, nani ma'sha ninahuë. Ma noya Yosë nosororinguëma' ni'ton, ni'nama'. ²⁴ Iráca quëran huarë' na'a copirnoros'a', pënëntona'piro'sa', inapita ni'namasopita yani'pirinahuë', co ni'pihuë'. A'chintëranquëmasopitanta' yanatanpirinahuë', co natanpihuë'” itërin.

Nosorotona'pi naporinso'

²⁵ Ina quëran a'na maistro iráca nanan noya nitotërinso' huanirahuaton, Quisoso ténicaso marë' itapon:

—¿Ma'ta' Maistro onpo'i nanpimiata'huaso marë'? itërin.

²⁶ —Iráca Yosë quiricanën quëran ninshitaton, pënëninpoa'. ¿Ma'ta' tënin? itërin.

²⁷ —“Tata Yosë hua'anëntërinpoa'. Ina nosoroco'. Ya'ipi cancanëma quëran, ya'ipi hua'yanëma quëran, ya'ipi chinirama quëran, ya'ipi yonquinëma

quëran, ya'ipi inaquëranpita nosoromiatoco'. Isonta' Yosë nohuantërin: Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco,'" tënin, itërin.

²⁸ —No'tëquën naporan. Ina pochin nipatan, Yosë pochin cancantaton, nanpimiataran huachi, itërin Quisosori.

²⁹ —Ina nitotaporahuë', ¿ma'ta' onpo'i? ¿Inpitaquë huarëta' nosoro'i? itaan-tarin.

³⁰ —Inta nipachin a'chinchinquën. A'na cotio quëmapi Quirosarinquë ya'huërin. A'na tahuëri Quiricoquë pa'sapirinhue'. Paaso', tëpatoro'sari mapi. Ahuëatona', ihuapi. Ai'nanpiratopi. Yachimiánin patopi. ³¹ Ina quëran cotio corto hua'an ina ira chachin pa'tapirinhue'. Quëmapi quënanconaponahuë', pëshonanpirahuaton na'huëtërin. ³² Ina piquëran a'na quëmapinta' pa'sarin. Inaso' Nihui huënton quëmapi ni'ton, corto hua'an catahuarinso'. Inarinta' quënanconaponahuë', inapotaantarín. ³³ Ina quëran Samaria quëmapirinta' quënancoantarín. Inaso' nisha quëmapi niponahuë', nosororin. ³⁴ Ya'cariconahuaton, catahuarin. Pë'shapiso' tomaquë, huino-quë, inaquëpita pashitërin. Inapotahuaton tonpotërin. Ina quëran inaora moranënuquë acorahuaton, huë'ëpatacaso pëiquë quëparin. Inaquë a'pairin.

³⁵ Tahuëririnquë catotë' coriqui prata quëran nininso' pëi' hua'anën quëtërin. "Paso' ninanoquë pa'sarahuë. Quëmari a'paiquë'. Coriqui pahuanpachin, quëmaora coriquinën castaquë'. Huënantahuato, i'huërëchinquën," itërin.

³⁶ Ni'quë' iyasha. Caraya'piri ahuepiso' quënanconpi. ¿Insoarita' iin pochin nosororin? itërin Quisosori.

³⁷ —Nisha piyapiri nosororinso', tënin.

—Ina mini. Paaton, quëmarinta' inapochachin nosoroquë', itërin.

Marta, Maria, inapita napopiso'

³⁸ Ina quëran paantahuaton, a'na ninanoquë canconin. Inaquë Marta ya'huërin:

—Huëquë' Sinioro ni'quicoi, itohuachina, ya'conapatërin. ³⁹ Martaso' cain ya'huëtërin, Maria itopiso'. Quisoso huë'pachina, ya'cariya huënsëquirin. A'chininso' noya natanarin. ⁴⁰ Martaso nipirinhue' cosharo nicaton sacatárin. Nisha nisha yonquiaton, Quisoso huëcapairin:

—Caihuë Sinioro topinan huënsëárin. Caora cosharo' nisarahuë. Sha'huítëquë' catahuainco, itërin.

⁴¹ —Imoya. Nisha nisha ma'sha yonquiaton, co noya cancantëranhuë'.

⁴² Casáchin natancoso' na'con na'con nohuantërahuë. Mariaso' natanatonco, noya noya nisarín. Na'con yonquirinco ni'ton, noya cancantomiatarin ténahuë, itërin Quisosori.

11

Yosë nontacaso' a'chininso'

(Mateo 6.9-15; 7.7-11)

¹ A'na tahuëri Quisoso Yosë nontárin. Nani nontohuachina, ca'tano'sanëni itërin:

—A'chintocoi Sinioro Yosë nonta'huaiso'. Coanshaso' imarinsopita a'chintërin. Quiyanta' a'chintocoi nitochii, itërin.

² —Inta nipachin a'chinchinquëma'. Yosë yanontohuatama', iso pochin nontoco':

“Tata Yosë, quëmasáchin noya noyanquën ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinënuquën.

Chini chiniquën nanantëran ni'ton, ya'ipicoi natëiinquën.

³ Nani tahuëri catahuacoi cosharo' ya'huëchincoi.

⁴ Co noyahué' nicatoi, oshahuanai. Nosoroatoncoi, oshanëhuëi inquitocoi. A'napita ma'sha onpotohuachincoi, nanan anoyatëraiso pochachin oshanëhuëi inquitatoncoi anoyacancantocoi.

Co noyahué' yonquihuato, catahuaco a'naroáchin nanianchii," itoco', Yosë nontohuatama', ténin.

⁵ Ina quëran a'chintantarin.

—Ni'co' iyaro'sa'. Ni'toro'sa' hué'pachinara, capa a'cacaso' nipachina, a'na piyapi pëinënquë pa'në'. Yono tashi' nipirinhüé', ma'sha nitonë'. "Cara pan quëtoco iyasha. ⁶ Nipayaraiso' hué'pirinhüé', co manta' a'ca'huaso' ya'huëtërincohué'," tënë'. ⁷ Yono tashi' ni'ton, co nohuantaponhué' nimara. "Paquë' iyasha. Nani ya'coana oncotërahuë. Hui'nahuëpitanta' hué'ësápi. Co nanitërahué' quëta'huanquënso'," tapon nimara. ⁸ Nipayarinsó' niponahué', co nohuantopirionta', naquëranchin naquëranchin nitantahuachina, huënsëintarahuaton, quëtapon. ⁹ Napoaton Yosë na'con nontoco'. Pahuëtërinquëmaso' nipatama', quëtërinquëma'. Ma'sha yonirëso pochin cancantatoma', nontáco' catahuainquëma'. Ya'coana pi'nirëso pochin cancantatoma', nontoco' aya'coinquëma' ¹⁰ Tëhuëinchachin ma'sha nitohuatama', quëtërinquëma'. Hua'qui' ma'sha yonipatama', quënanarama'. Ya'coana pi'nirëso pochin nipatama', i'soatarinquëma'.

¹¹ "Hui'nama' tanaton, 'Sami nayarahüé', itohuachinquëma', co ya'huan quëtaramahué'. Co insonta' nohuantërinhué' hui'nin inapotacaso'.

¹² Ataricayonta' natanpachinquëma', co yonpinca quëtaramahué'. Noya cosharo' quëtarama'. ¹³ Canpitaso' co noyahué' yonquiapomarahüé', hui'nama' nosororama'. Noya ma'sha quëtërama'. Yosëso' noya noya ni'ton, na'con na'con nosororinquëma'. Inápaquë ya'huaponahué', hui'ninpita pochin ni'ninquëma'. Nontohuatama', 'Ispirito Santo aya'coancantococoi, itohuatama', aya'coancantarinquëma'," itërin.

Sopai hua'an minsërinso'

(Mateo 12.22-30; Marcos 3.19-27)

¹⁴ Ina quëran a'na quëmapi hué'nin. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, co nanitërinhué' nonacaso'. Quisosori quënanahuaton, sopai a'patërin. Nani a'patohuachina, noya nonin huachi. Piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "¡Ma noyacha ni'ton, a'naroáchin sopai a'parin paya!" topi. ¹⁵ A'naquënso nipirinhüé' nisha yonquiipi. "Sopairo'sa' hua'anën Piirsipo itopisoari catahuarin ni'ton, nanitaparin sopai a'pacaso'," toconpi.

¹⁶ A'napitarinta' Quisoso itapona: "Yosë pochin niquë' ni'iinquën," itonpi. Tënicaiso marë' napotopi. ¹⁷⁻¹⁸ Quisososo nipirinhüé' yonquipiso' nitotaton, itërin:

"Co Satanasë catahuarincohué' sopairo'sa' a'paca'huaso'. Inaso' sopairo'sa' hua'anën ni'ton, co sopairo'sa' no'hüirinhüé'. Nino'huiipi naporini, co huachi hua'anëna nicacaso nanichitonhué'. Ni'co'. Ninanoquë ya'huëpisopita nino'huiipi naporini, yanquë'itonahué'. Quëmopinëna capininta' nino'huiipi naporini, yanquë'itonahué'. ¹⁹ A'naquën a'chintëramasoarinta' sopairo'sa' yaa'papi. Piirsipo catahuarinco tënama' ni'quëhuarë', inapitanta' inari catahuarin. Napoaton inapita natanpatama', co no'tëquën yonquiatomahué' naporamaso sha'huitarinquëma'. ²⁰ Casa nipirinhüé', Yosë catahuarinco sopairo'sa' a'paca'huaso'. Ina nohuanton, a'parahué. Napoaton Yosë chachin a'paimarinco hua'anënta'huanquëmaso marë', ténahuë.

²¹ Quëmapi chiniquën nipachina, pëinën noya a'pairin. Sahuëni, shonqui, inapita ya'huëtërin ni'ton, co insonta' nanitërinhué' ma'shanënpita ihuacaso'.

²² A'nasio nipirinhüé' ina quëran chini chiniquën ni'ton, huëcapairahuaton

minsërin. Sahuëni, shonqui, inapita matahuaton, ma'shanënpitanta' quiq-uitërin.

²³ Insosona co imapachincohuë', inimicotarinco. Co catahuahuachincohuë', piyapi'sa' anishacancantarín ama Yosë imacaiso marëhuë', itërin.

Sopairi ya'coancantaantarínso'
(Mateo 12.43-45)

²⁴ Naquëranchin a'chiantaton, itaantapon:

“A'na quëmapi ya'huërin. Sopairi ya'coancantopirinhuë', ina quëran pipirin. Pipihuachina, inotëro parti pa'sárin. Insëquësona ya'huëcaso marë' yonisapirinhuë', co quënaninhuë'. Napoaton ina quëmapiquë chachin huëantarín. ²⁵ Inaso' co Yosë yonquiatonhuë', topina ya'huárin quënanquiantarin. Noya ya'huëantachinachin ni'ton, yaya'coancantantarín.

²⁶ Napoaton paantarahuaton, canchisë sopairo'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' nipisopita maantarín. Posa sopairo'sari chachin quëmapi ya'coancantantapi. Inaquë ya'huápi. Quëmapi aquë aquëtë' co noyahuë' yonquirin huachi,” itërin.

Noya cancantopisopita

²⁷ Na'a piyapi'sa' natanapi. A'na sanapiso' natanahuaton, itërin:

—Ma noya a'chintërancoi. Mamaparinquën hua'huarinquën ni'ton, ma noya Yosëri ni'nin. ¡Aso'sorinquën ni'ton, noya cancanchin! ténahuë, ténin chiniquën nonaton.

²⁸ Inaso napopirinhuë', Quisosori itapon:

—Yosë nanamën natanahuatona natëpisopita tëhuëncinso', noya noya cancantapona' ténahuë, itërin.

Yosë pochín nicacaso' nohuantopiso'
(Mateo 12.38-42; Marcos 8.12)

²⁹ Na'con na'con piyapi'sa' huë'pachinara, itantarín: “Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. 'Yosë pochín niquë' ni'ínquën. Ina ni'patoí natëarainquën, itopirinacohuë', co Yosë nohuantërinhuë' ina pochín nica'huaso'. Isoichín anitotaranquëma'. A'na tahuëri Conasë naporínso pochín nisarahuë. ³⁰ Ninihuiquë ya'huëpisopita co noyahuë' nipachinara, Yosëri a'parín pënënacaso marë'. Canta' Yosë quëran quëmapico ni'to, pënënanarquëma' Yosë ayonquianta'huanquëmaso marë'. ³¹⁻³² Ayaro' tahuëri nanihuachin, Ninihuiquë ya'huëpisopita sha'huirapiarinëquëma'. 'Conasë pënënpachincoi, oshanëhuëi marë' sëtërai. Ina naniantatoí, Yosë yonquirai. Canpitaso nipirinhuë' noya noya ninínso' natanpiramahuë', co natëtëramahuë'. Napoaton na'con na'con oshahuanama', itarinëquëma'. Inapochachin Saromon hua'anëntohuachina, Sor parti quëran sanapi copirno huë'nin ina natanacaso marë'. 'Ya'ípi nitotërin', ta'ton, natanapon huë'nin. Napoaton ayaro' tahuëri inanta' atapanarinquëma'. Saromon quëran caso' na'con na'con nitotopirahuë', co yanatëramacohuë'. 'Ina marë' na'con na'con oshahuanama', itarinëquëma', itërin.

A'pinínso pochín ninínso'
(Mateo 5.15; 6.22-23)

³³ “Nanparín i'chínpihuatëra, co ma'sha acohuana po'orëhuë'. Co i'mëanaquë po'morëhuë'. Nanparín aconanquë acorë'. Ina quëran piyapi'sa' huë'pachina', noya quënantopi. ³⁴ Ya'piranpo' nanparín pochín ninín. Ina quëran ma'sha quënanë'. Noya ya'piranpo' nipachina, noya quënantëre'. Ya'piranpo' co noyahuë' nipachina, co noya quënantërehuë'. Inapochachin noya yonquihuatëra, noya cancantëre'. Co noyahuë' yonquihuatëra, tashi pochín cancantëre'. ³⁵ Napoaton, ni'cona tashi pochín cancantotama'.

No'tëquën a'chintopiranquëmahué', co noya natanpatamahué', tashi pochin cancantarama'. ³⁶ Noyasáchin yonquihuatama', co tashi pochin cancantaramahué'. Nanparin noya orotërinso pochin nisarama'. Noyápiachin cancantarama', itërin.

*Parisioro'sa', cotio maestro'sa', inapita pënëninso'
(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 20.45-47)*

³⁷ Nani a'chintohuachina, a'na Parisiori amatërin coshatacaso maré'. Ina pëinënuë pa'sahuaton, coshatacaso maré' huënsërin. ³⁸ Parisioro'saso' yacoshatohuachinara, i'shaquë pi'pian niopoimiratopi. "Inapohuatëhua, oshanënpoa' inquirarëhua'," topi. Quisososo nipirinhue' yacoshatohuachina, co ina pochin nininhue'. Ina maré' pëi' hua'anën pa'yanin. "¿Onpoatonta' topinan coshatarin?" ta'ton, yonquirarin. ³⁹ Yonquirinso' Quisosori ninoton, itërin:

—Canpitaso' aipi quënanamasoráchin yonquipiramahué', Yosëso' acopo' cancanëma quëran yonquiramasopita ni'nin. Ni'co'. A'naquën minë', sënan, inapita pa'mohuachinara, pinënáchin pa'mopipi. Acoposo nipirinhue' në'huënantëtërin. Inapochachin canpitaso' cancanëma quëran co noyahue' yonquirama'. Piyapi'sa' nonpintatoma', yaihuarama'. Pa'pi co noyahue' cancantërama'. ⁴⁰ Co no'tëquën yonquiramahue'. Co nonënpoa'chin Yosë acotërinpoahué'. Cancanënpoa' acotërinpoa'. ⁴¹ Cancanëma quëran huaré' sa'ahuro'sa' catahuaco'. Nosorohuatama', noyápiachin cancantarama'.

⁴² "Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! 'Nani ma'sha canarëhua quëran, diesmo Yosë quëtacaso' ya'huërin,' itërinpoa' Moisésë. Ina natëpiramahue', co noya ninamahue'. Nani ma'sha sha'nama quëran, diesmo quëtërama'. Ya'ipi cosharo' apimotacaso maré' sha'namaso manama quëran huaré', diesmo quëtërama'. Napoaponahué', co Yosë nosororamahué'. Piyapi'santa' yanonpintërama'. Ina maré' Yosë ana'intarinquëma'. Diesmo Yosë quëtacaso' noya nipirinhue', nosorocaso' na'con na'con no-huantërin.

⁴³ Parisioro'sanquëma', jma'huantacha canpitaso' nisarama paya! Niyontonpiso pëiquënta' piyapi'sa' nocanama'. Hua'ano'sapitarë'quëma' yahuënsëconama'. Ma noyacha canpitaso' nitotërama', itohuachinënuëmara, pa'yatërama'. Cachiquë pa'patamara: 'Huë'cama maestro,' itohuachinënuëmara, pa'yatërama'.

⁴⁴ jMa'huantacha canpitaso' nisarama paya! Chimipi pa'pitopiso pochin niconama'. Co corosë acotohuachinarahué', acopo' co nishinahuën' nisarinso co nitotatonaraihué', piyapi'sari i'natopi," itërin Quisosori parisioro'sa' nontaton.

⁴⁵ A'na cotio maistrori natanahuaton, no'huirin.

—Ina pochin pënëntaton Maestro, quiyanta' anantarancoi, itërin.

⁴⁶ Napotohuachina, cotio maestro'santa' pënënaton, itapon:

—jMa'huantacha canpitanta' nisarama paya! Na'con piyapi'sa' pënënpiramahué', tëpapi. Nani ma'sha natëcaiso' sha'huitërama' ni'ton, panca pë'pëtëreso pochin ninatanpi. A'chintopiramahué', co pi'pisha tëranta' catahuaramahué' natëcaiso'.

⁴⁷ "Íraca pënëntona'piro'sa' pënëntopirinhue', canpita shimashonëmapitari co natëtonaraihué', tëpapi. Canpitanta' pa'pitopiso' pëirapipiramahué', co natëramahué'. Ina maré' canpitanta' Yosë ana'intarinquëma' ni'ton, jma'huantacha nisarama paya! ⁴⁸ Shimashonëma pochin cancantatoma', inapitari tëpatona pa'pitopiso', canpitari topinan quëran pëirapirama'. Co natëramahué'.

⁴⁹ Yosë no'tëquën ninorinquëma'. Íraca chachin naporin: 'Na'a quëmapi'sa' a'pararahue' pënëinënuëmaso maré'. A'chintapirinënuëmahue',

no'huítoma', ahuëarama'. A'naquën tēpaarama', itērinquēma'. ⁵⁰⁻⁵¹ Isoro'pa' ninin quēran huarē' noya quēmapi'sa' pēnēntopirinahuē', na'a tēpapi. Apiri'ton noya quēmapi nipirinhaüē', iini tēparin. Ina piquēran a'naya a'naya noya pēnēntopirinahuē', tēpara'piapi. Na'a pi'ipi napopi. Napoin quēran Sacariasē tēpapi anta'. Yosē chinotopiso pēiquē chachin tēpapi. Canpitaso nipirinhaüē' ina nitotapomarahüē', co natantochináchinhaüē' cancantērama'. Napoaton Yosē na'con na'con ana'intarinquēma'.

⁵² ¡Ma'huantacha cotio maistro'sanquēma' nisarama paya! Niahui osērētēreso pochin co Yosē nanamēn no'tēquēn a'chintēramahuē' ni'ton, piyapi'sa' co Yosē nohuítopi huē'. Co canpita tēranta' Yosē huēntonēnquē ya'conamahuē'. A'napitanta' yaya'conpirinahuē', co nohuantēramahuē'. Ina marē' Yosē ana'intarinquēma', itērin Quisosori.

⁵³ Nani tonitohuachina, parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' chiniquēn no'huítopi. No'huítatona', nisha nisha Quisoso natanpi atēhuēcaiso marē'. ⁵⁴ "Co no'tēquēn nonpachinhaüē', sha'huirapiahua'," nitopi.

12

Parisioro'sa' yanonpinpiso'

¹ Hua'huayatērahuē' piyapi'sa' niyontonpi Quisoso natanacaiso marē'. Na'a huaranca yamorapi ni'ton, niya'quētapi. Ca'tano sanēnpita a'chintaton, itapon: "Tēhuēnchachin iyaro'sa', parisioro'sa' yanonpinpi. Napoaton a'chinpiso', pan ahuēpocatērinso pochin niconaton a'naroáchin piyapi'sa' yanonpintopi. Ni'cona nonpintochinēnquēma'. ² A'naquën po'oana quēran ma'sha nipi. Ma'sha po'orēso pochin nipirinahuēnta', a'na tahuēriso' ya'ipi piyapi'sari nitotapi. ³ Tashi' napopiramahuē', naporamaso' tahuēri anitotapi. Pēi' acoana nisacarotopiramahuē', a'na tahuēriso', naporamaso' a'ninquechin sha'huítapi. Ya'ipi piyapi'sa' nitotapi huachi," tēnin.

Yosē tē'huatacaso' ya'huērinsó' (Mateo 10.28-31)

⁴ Ina quēran itaantarín: "Ama iyaro'sa', piyapi'sa' tē'huatocosohuē'. Tēpapurinēnquēmaonta', co hua'yanēma' matarinēnquēmahuē'. ⁵ Yosē tēhuēnchinsó' tē'huatacaso' ya'huērin, tēnahüē. Co noyahuē' nipatama', Yosē hua'yanēma' matahuatēnquēma', parisitopiquē a'pamiatarinquēma'. Napoaton ina na'con na'con tē'huatoco'. Co piyapi'sa' tē'huatacaso' ya'huērinhüē'.

⁶⁻⁷ Yosēso' a'pairinquēma'. Ni'co'. Inairaro'sa' co pa'tonhuē'. A'natērápo nipirinhaüē', catotē' coriquia'huaíchin pa'térin. Napoaponahuē', co a'naya tēranta' Yosēri naniantērinhuē'. Canpitaso' na'con na'con yonquirinquēma'. Noya noya a'pairinquēma'. Noyá nohuítērinquēma'. Ainēma' hua'huayatērahuē' nipirinhaüē', ya'ipi pichirin. Napoaton ama tē'huacosohuē'. Ni'sárinquēma', itērin.

Quisocrisó imarēhuaso' sha'huicaso' ya'huērinsó' (Mateo 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Ina quēran taantarín: "Tēhuēnchachin iyaro'sa', 'Quisoso imarahüē', topatama, ayaro' tahuēri canta' nohuantaranquēma'. 'Imarinco mini', itarahüē Yosē'pa'. Anquēniro'santa' natanapi. ⁹ Nipirinhaüē', Yosē quēran quēmátipico nipirahuē' a'pohuatamaco, carinquēmanta' a'poaranquēma'. 'Co nohuítērinacohüē', itarahüē. Anquēniro'santa' natanapi.

¹⁰ A'naquën no'huítonaco, pinorinaco. Ina quēran oshanēna marē' sētohuachina', Yosēri oshanēna' inquitarin. Nipirinhaüē' Ispirito Santo pino-tona' oshahuanpiso', co onporonta' inquitarinhuē'.

11 A'na tahuëri mapachinênquëma', cotio niyontonpiso pëiquë quëpaarinênquëma'. Hua'ano'sa', coisëro'sa', inapitaquë sha'huirapihuachinênquëma', '¿Ma'cha tono'pocoya?' ama tocosohuë'.
12 Naporó' Ispirito Santo catahuuarinquëma' noya a'panitacamaso'," itërin Quisosori.

Nani ma'sha nohuantopiso'

13 Na'a piyapi'sa' natanaso', a'nari huëcapairin.

—Maistro, tatahuë nani chiminin. Nani ma'sha ya'huëtopirinhüë', patërin. Iyahuëso' nìpirinhüë' apiratërinco. Co nohuantërinhuë' patomatiincoso'. Sha'huitëquë' patomachinco, itërin.

14 —Co coisë pochin nica'huaso' ya'huërinhuë', itërin Quisosori.

15 Napotahuaton, ya'ipiya pënënin.

—Ama iyaro'sa' ma'sha canacamasoáchin yonquicosohuë'. Co nani ma'sha ya'huëtinquëma' huarë' noya nanopiamahuë', itërin.

16 Itahuaton, a'na pënënto nanan sha'huitërin. "Ni'co'. A'na ma'huan ya'huërin. Iminênquë sha'pachina, hua'huayâtërahuë nitërin. 17 Napoaton ya'ipi pëinënpiya ya'sotërin huachi. '¿Insëquëcha ma'sha aco'iya?' ta'ton, yonquiárin. 18 Yonquihuachina, tapon: 'Pëiro'sa' i'quitahuato, a'na pëiro'sa' niantarahüë. Panca panca nisarahüë. Inaquë ya'ipi ma'shanëhuëpita acoarahüë. 19 Na'a ma'sha ya'huëtërinco. Co apípora nohuantarahüë'. Co huachi sacatarahuë'. Noya coshatápo. Noya o'opo. Capa cancantato, nóya ya'huápo,' ténin yonquinën quëran. 20 Napopirinhüë', Yosëri itërin: 'Quëmaso' co manta' yonquiranhüë'. Ipora tashi chachin ca nohuanto, chiminaran. Nani ma'sha canapiranhüë', ya'ipiya pataran ni'ton, a'napitari mapon,' itërin. 21 Canpitanta' nani ma'sha canapomarahüë', co Yosë yonquihuatamahuë', ina ma'huan pochin nisarama'. Co manta' ya'huëtomiatarinquëmahuë'. Co Yosë'pa' canamiataramahuë'," ténin Quisosori.

Yosë noya a'pairinpoaso'

(Mateo 6.25-34)

22 Ina quëran ca'tano'sanënpita itapon: "A'naquën ma'sharáchin yonqui. Capacaiso', o'ocaiso', a'mocaiso', inasáchin yonqui. 'Nani ma'sha ya'huëtöhuachinco, nóya ya'huarahüë', topirinhüë' yonquinëna quëran. Ama iyaro'sa' ina pochin cancantocosohuë'. 23 Yosë chachin ananpirinpoa'. Nonënpoa' quëtërinpoa'. Co capacaso marëáchin isoro'paquë acorinpoahuë'. Noyápiachin a'mocasoni' co onpopinchin yonquicaso' ya'huërinhuë'. Yosë na'con na'con yonquihuatëhua', catahuarinpoa' noya ya'huëcaso'. 24 Ni'co'. Inairon'sa' co sha'topihuë'. Co cayarinsó' sënapihuë'. Cosharo' tapacaso marë' co pëi' ya'huëtopirinhüë', Yosëri catahuarin. Ina nohuanton, coshoro' ya'huëtöpi. Canpitaso' inapita quëran na'con na'con nosororinquëma'. 25 Ama nisha nisha yonquiatoma', napion cancantocosohuë'. Chiminacaso' nanihuachin, co huachi a'na ora tëranta' nanopicaso' ya'huërinhuë'. 26 Canpitaora co manta' nanitapiramahuë'. Yosë nohuanton, noya ya'huërama'. Napoaton sano yonquiatoma', ya'huëco'.

27 Ni'co'. Yancoro'sa' co sacatopihuë'. Co manta' a'mocaso nipi-hüë'. Nipirinhüë', noyápiachin yancotöpi. Iráca copirno Saromon nani ma'sha ya'huëtërin. 'Ma noyápiachincha a'morin paya,' topi. Yancoro'saso' napoaponahuë', ina quëran noya noya ya'nopi. 28 Pacatoro quëran huarë' Yosëri yonquirin. A'na tahuëriáchin ya'huëpirinhüë', ahuihuachina, ahuiquítëré'. Co hua'qui' ya'huëpirinhüë', Yosëri yonquirin. Ina nohuanton, noya papotërin. Canpitaso' ina quëran na'con na'con yonquirinquëma'. Ina

nohuanton, a'mocamasonta' ya'huëtarinquëma'. ¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë'? 'Yosë catahuarinco mini,' ta'caso nipirinhüë'. ²⁹ Ama ma'sha yonquiatoma', pa'yancosohuë'. '¿Ma'cha ca'në'poya? ¿Ma'cha o'orë'poya?' ama tocosohuë'. ³⁰ Co Yosë inapisopitahuë' ina pochin yonquipi. Ma'sharáchin yonquipi. Canpitaso nipirinhüë', tatanëma' inápaquë ya'huërinso' yonquirinquëma'. Ya'ipi pahuantërinquëmasopita nitotërin. ³¹ Napoaton Yosë na'con na'con yonquico'. A'napitanta' catahuaco' hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Ina nohuanton, ma'sha pahuantërinquëmasopita ya'huëtarinquëma', itërin.

Canamiatërhüaso'

(Mateo 6.19-21)

³² Naquëranchin itaantarín:

—Ama iyaro'sa' pa'yancosohuë'. Ohuica pë'tahuana'pi pochin nicato a'paiaranquëma'. Caraichinquëma' nipomarahuë', Yosë noya ni'ninquëma'. Hua'anëntërinquë chachin aya'coninquëma'. ³³ Ama na'con ma'sha yontocosohuë'. Ma'sha ya'huëtohuachinquëma', pa'anahuatoma', sa'ahuaro'sa' quëtoco'. Inapotohuatama', Yosë acanaarinquëma'. Isoro'paquë ma'sha a'naroáchin mocarin. Ihuarinënpoa'. Ma'shari a'quirin. Inapaquëso nipirinhüë' Yosë acanahuachinpoa', ya'huëtomiatarinpoa'. ³⁴ Ma'sharáchin nohuantohuatama', co Yosë yonquiamahuë'. Nipirinhüë', Yosë na'con nohuantohuatama', ina na'con na'con yonquiamama', itërin.

Noya ninacaso' ya'huërinso'

³⁵⁻³⁶ Ina quëran taantarín: “Noya yonquiatoma', capayatëreso pochin cancantoco'. Ni'co'. A'na patron sa'acaso marë' pa'nin. Onporosona huënantacaso' co piyapinënpita nitotopihuë'. Napoaton noya nitaparahuatona', nanparin i'chinpírahuatona', ninarapi. Canquiton, onconan pi'nihuachina, a'naroáchin i'soatacaiso' ya'huërin. ³⁷ Piyapinënpita ninarapi quënanquintahuachina, hua'anëni nóya ni'sarin. Inari chachin nitaparahuaton, coshoro' acotarín piyapinënpita capacaiso marë'. ³⁸ Yono tashihuë nipon, tahuëri ya'carihuë nipon, huënantarin. Co huë'ëponaraihuë' ninarapi quënanquintahuachina, noya ni'sarin. ³⁹ Isonta' yonquico': Ihuatë' a'nanaya huëcaton, pëiquë ya'conin. Hua'anëni co nicasohuë', ma'sha ihuarin. Onporosona huëcacasó' nitotërin naporini, hua'anëni ninaitonhuë', co ma'shanënpita ihuaitonhuë'. ⁴⁰ Yosë quëran quëmapico ni'to, canpitanta' ninatomaco, ya'huëco'. Hua'quihuato: 'Co a'naroáchin o'mantarinhüë', tosapi a'naquëni. Co nitotasënnquëmahuë', a'nanaya o'mantararahuë,' itërin Quisosori.

Inpriato pochin nininso'

(Mateo 24.45-51)

⁴¹ Napohuachina, Pitrori natanin:

—¿Ya'ipi piyapi'sa' Sinioro pënënanan? ¿Quiyasáchin nica? itërin.

⁴² Napotohuachina:

“Ni'co' iyaro'sa'. O'maca'huaso tahuëri a'na patron pochin nisarahuë. Inaso' aquë yapa'pachina, inpriatonën noya natërinso' sha'huitërin. Piyapinëhuëpita noya ni'quë'. Cosharo', ma'sha, inapita pahuantohuachina', quëtëra'piraquë!', itahuaton pa'nin. ⁴³ Inpriatoso' noya yonquihuachin, nó'tëquëni natërin. Patronëni huëcapaintahuachina, noya ni'sarin. ⁴⁴ Noya natërin ni'ton, acoarin ya'ipi ma'shanënpita a'paicaso marë'. ⁴⁵ Nipirinhüë', inpriatonën nisha cancantohuachin, tapon: 'Patron hua'quirarin. Co a'naroáchin huëntaponhuë', ta'ton, piyapinënpita ahuëapon.

Cosonanēnpitanta' ahueāpon. Pita nicacasoáchin cancantapon. No'pirápon. ⁴⁶Napoaso', a'nanaya patronēni quēnanquiantapon. Co nitotasohuē', a'nanaya canquipon. Co natērinhuē' ni'ton, ocoirahuaton, chiniquēn ana'ntarin. Co natētono'sahuēpitarē chachin ana'ntarin.

⁴⁷A'na piyapinēnso' patronēni sha'huitorpirinhuē', co yonquirinhuē'. Noya nitotaponahuē', co natērinhuē'. Co ma'shanēnpita noya tapatērinhuē' ni'ton, chini chiniquēn ahuihuitarin. ⁴⁸A'naso nipirinhuē' co nitotērinhuē'. Co noyahuē' nipachina, co onpopinchin ahuihuitarinhuē'. Inapochachin canpitanta' na'con a'chintēranquēma' ni'ton, noya natēco'. Na'con nitotohuatama', noya noya natēcaso' ya'huērin," itērin.

Nisha nisha Quisoso yonquirapipiso'
(Mateo 10.34-36)

⁴⁹⁻⁵⁰ "Tēhuēnchachin, iyaro'sa', pēn matohuachina, a'naroáchin huiquitērin. Inapochachin piyapi'sa' a'chintohuato, nisha nisha yonquiapi. Na'a piyapi'sa' no'huirino. Caso' chiniquēn parisita'huaso' ya'huērin. Ina yonquiato, sētērahuē'. A'naroáchin nipachin napochinaco. ⁵¹'Cristo o'mahuachin, ya'ipiya nohuantatona', noya ya'huapona', ¿topiramahuē' ti? Co ya'ipiya nohuantarinacohuē'. Pēnēnpato, nisha nisha yonquiapi. A'naquēn nohuantarinaco. A'naquēnso nipirinhuē', co nohuantarinacohuē'. ⁵²Ipora quēran huarē' a'na pēiquē ya'huē'pisopita nisha nisha yonquiapi. Catoya'pi nohuantarinaco, caraya'piso nipirinhuē' co nohuantarinacohuē' ni'ton, nino'huiahi. ⁵³A'na pēiquē pa'pin nohuantarinco. Hui'ninso nipirinhuē' co nohuantarinacohuē'. A'na pēiquēnta' hui'nin nohuantarinco. Pa'pinso nipirinhuē' co nohuantarinacohuē'. Sanapi'santa' nisha nisha yonquiapi. A'shin nimara co nohuantarinacohuē'. Hua'huinso nipirinhuē' nohuantarinco. A'shatēn nohuantarinco. Notainso nipirinhuē' co nohuantarinacohuē'," tēnin.

Ipora ma'sha onporēhuaso' yonquicaso' ya'huērin
(Mateo 16.1-4; Marcos 8.11-13)

⁵⁴Ina quēran ya'ipi piyapi'sa' a'chintantaton, itapon:

"No'tēquēn, iyaro'sa', yonquico'. Pi'i ya'coninso parti tashirotohuachina: 'O'nanapon,' tēnama'. Ina quēran o'nanin. ⁵⁵Sor parti quēran chiniquēn ihuantohuachina, 'Huēnoca ya'huēapon,' tēnama'. Naporo' huēnocatērin. ⁵⁶Canpitaso' nonpintēnquēma'. O'nan, sēhuēn, inapita noya ninopiramahuē', ¿onpoatonta' ipora chachin naporahuēsopita co yonquiramahuē'?" itērin.

Nanan anoyatacaso' ya'huērinso'
(Mateo 5.25-26)

⁵⁷ "¿Onpoatomata' canpitaora cancanēma quēran co no'tēquēn yonquiramahuē'? ⁵⁸Ni'co'. Nihuitēranso marē' yaquēpahuachinēnquēn, a'naroáchin nanan anoyatēquē'. Co anoyatohuatanhuē', coisēquē quēpaarinēnquēn. Coisēquē quēpahuachinēnquēn, sontaroquē yo'coaninēnquēn ni'ton, tashinan pēiquē po'moarinēnquēn. ⁵⁹Inaquē po'mohuachinēnquēn, ya'ipiya pahuē'rētaquē huarē' pipiaran," tēnin Quisoso. (Inapochachin canpitanta' co noyahuē' nipatama', a'naroáchin nanan anoyatoco', Yosē ana'ntochinquēma'.)

13

Co noyahuē' yonquipisopita naniantacaso' ya'huērinso'

¹Naporo' a'naquēn huē'sahuatona', Quisoso sha'huitiipi: "Caririario'sa' Yosē pēinēnquē chinotatona', ma'sha tēparapirinahuē', Piratori sontaro'sa' a'parin tēpacaso marē'. Inaquē chachin tēpapi," itiipi.

2 “A'napita caririaro'sa quëran na'con na'con oshahuanpi ni'ton, Yosë nohuanton, ¿tëpapi, topiramahuë' ti? 3 Co inapita na'con na'con oshahuanpihuë'. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', ana'ntarinquëma'. Chiminatoma', parisitomiatarama'. 4-5 Siroiquënta' a'na tori anotaton, shonca posa ya'pi tëparin: 'Inapitanta' na'con na'con oshahuanpi,' ¿topiramahuë' ti? Co naporinhuë', ténahuë caso'. Na'a piyapi'sa' Quirosarinquë inachachin oshahuanpi. Canpitanta' co noyahuë' yonquirama'. Co ina naniantohuatamahuë', chiminatoma', parisitomiatarama',” itërin Quisosori.

Nara co nitërinsohuë'

6 Ina quëran iso pënëto nanan sha'huitërin: “A'na quëmapi iminënquë iquira naranta' sha'nin. Papotahuaton a'shinaponahuë', hua'qui' co nitërinhuë'. 7 Ina quëran inpriatonën itërin: 'Iso huayo napoonin. Nani a'shinaponahuë', cara pi'ipi co manta' nitërinhuë'. A'nëquë'. ¿Ma'marëta' topinan huanirin?' itopirinhuë', 8 'Ama siniro ipora a'nëquësokuë'. A'na pi'ipira' tananpitëquë'. Iso pi'ipi noya pacarapiarahüë. Apono acotarahüë noya nitacaso marë'. 9 Iso pi'ipi nitapon nimara. Co nitohuachinhuë', sha'huitoco a'nëchinquën, itërin inpriatonëni,” tënin Quisoso.

Chinoto tahuëri apia anoyatërinso'

10 Chinoto tahuëri nanihuachina, niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, piyapi'sa' a'chintarin. 11 Inaquë a'na sanapi quënanconin, apia nininso'. Sopai nohuanton, nani shonca posa pi'ipi monconpirin. Co nanitërinhuë' no'tëpicaso'. 12 Quisosori quënanahuaton, përarin. Huëcapaihuachina:

—Nani imoya noyatëran, itërin.

13 Së'huapihuachina, a'naroáchin no'tëquën huanirin. “¡Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!” tënin. 14 Niyontonpiso pëi' hua'anso nipirinhuë', no'huitërin. Chinoto tahuëri anoyatërin ni'ton, naporin. Napoaton piyapi'sa' itapon:

—Saota tahuëri sacatacaso' ya'huërin. Naporo' huëco' anoyatinquëmaso marë'. Chinoto tahuëriso' co noyahuë' anoyatacaso', itërin.

15 Quisosori natanahuaton, itapon:

—Canpitaso' nonpintëinquëma'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ohuaca', mora, inapita pë'tahuahuatama', chinoto tahuërinta' i'quiritërama'. I'sha ya'huërinquë quëparahuatoma', o'shitërama'. 16 Iso sanapiso nipirinhuë' Yosë piyapinën niponahuë', hua'qui' parisitërin. Nani shonca posa pi'ipi Satanasëri aparisitopirinhuë', ipora huarë' nicha'ërahuë. Chinoto tahuërinta' anoyatacaso' ya'huërin ténahuë. ¿Ma'ta' canpitaso' yonquirama'? itërin.

17 Natanahuatona', inimiconënpitaso' tapanpi. A'napitariso nipirinhuë', pa'yatopi: “¡Ma noyacha Quisoso nanitaparin paya!” topi.

Mostasaraya pochin nininso'

(Mateo 13.31-32; Marcos 4.30-32)

18 “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? topiramahuë'. A'na pënëto nanan sha'huitanta'inquëma' canpitanta' nitotacamaso marë'. 19 Mostasaraya pochin ninin. Ya'pirin hua'huishin niponahuë', iminquë sha'patëra, panca ta'an ninin. Nani a'shinpachina, inairaro'sa' huëcatona', inaquë pëirin,” tënin. (Inapochachin ya'nan nipon, caraíchin piyapi Yosë imapirinahuë', a'na tahuëri hua'huayátërahuë imasapi huachi.)

Pan ahuëpocatërinso pochin nininso'

(Mateo 13.33)

²⁰ Ina quëran itantarín: “¿Ma pochinta' Yosë hua'anëntërinso'? ²¹ Pan ahuëpocatërinso pochín ninín anta'. A'na sanapi pan nipachina, cato shonca quiro pochín trico no'mo' manín. Masahuaton, pi'pian tëranta' pan ahuëpocatërinso' ayontohuachina, ya'ipiya së'cotërin, pan huëpocatërin huachi,” ténin Quisoso.

Ya'coana pochín ninínso'
(Mateo 7.13-14, 21-23)

²² Ina quëran nisha nisha ninanoquë pa'sahuaton, a'chintëra'piarín. Quirosarinquë huarë' pa'sarin. ²³ A'chintohuachina, a'na quëmapiiri itapon: —¿Onpo piyapita' cha'ëpona'? ¿Caráchin nimara ti? itërin.

²⁴ —Yosë huëntonën pëi pochín ninín. Ya'coananënso' yamianasha. Na'a piyapi'saso' yaya'conpirinahuë', co noyahuë' cancantatona', co nanitopihuë' ya'conacaiso'. Canpitaso nipirinhuë' ipora chachín ya'conacamaso' nohuantoco'. Ama hua'quicosohuë'. ²⁵ A'na tahuëri hua'anëni ya'coananën oncotarin huachi. Naporo huarë' aipiran huanirahuatoma', yaya'conpiramahuë'. “T'soatocoi Sinioro,” tosapiramahuë', co nohuantarínhuë'. “Co nohuitëranquëmahuë'. Co canpitaso' piyapinëhuëpitanquëmahuë',” itarínquëma'. ²⁶ “Co'ta nohuitërancoi. Quëmaro'coi coshatërai, o'orai. Quiyataquë a'chinan,” tosapiramahuë'. ²⁷ “Co' mini nohuitëranquëmahuë'. Co noyahuë' ninama' ni'ton, co piyapinëhuëpitanquëmahuë'. Paco huachi,” itahuatënnquëma', a'paarínquëma'. ²⁸ Parisitopiquë pa'sahuatoma', na'nëarama', chiníquën parisitarama'. Apraan, Isaco, Cacopo, pënëntona'piro'sa', inapita Yosë hua'anëntërinquë ya'huërapí, ni'sarama'. Canpitaso nipirinhuë' co ya'conamahuë' ni'ton, sëtarama'. ²⁹ Nisha nisha parti quëran huëcatona', Yosë ya'huërinquë ya'conapi. Inaquë noya coshatëresso pochín nóya ya'huërapí. ³⁰ A'naquënso' ipora co piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri Yosëri nóya ni'sarin. A'naquënso' nipirinhuë' ipora piyapi'sari noya ni'pirinahuë', a'na tahuëri co Yosëri noya ni'sarinhuë', itërin Quisosori.

Quirosarinquë ya'huëpisopita yonquiaton, sëtërinso'
(Mateo 23.37-39)

³¹ Naporo' a'naquën parisioro'sa' Quisosoquë huë'pi. —A'naroáchin ta'aquë'. Irotisë yatëparínquën, itiipi.

³² —Inca. Co yapa'nahuë'. Irotisëso' pa'pi nonpintë'. Paaton, sha'huitonquë'. Nani Yosë sha'huitërinco ma'sha nica'huaso'. Iporaso' ina natëto, sopairo'sa' a'parahuë. Na'a cania'piro'sa' anoyatarahuë. Cara tahuërichín pochín pahuanarin tiquia'huaso'. Ina sha'huitonquë' nitochin.

³³ Inaso napotopirahuë', ipora tahuëri chachín pipito tashira aquëtëran Quirosarinquë nincana'huaso' ya'huërin. Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' inaquë pënëntopirinahuë', tëpapi. Inaquë canta', tëpainacoso ya'huërin, ténin.

³⁴ Ina quëran itantarín: “¡Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëramasopita yonquiatënnquëma', chiníquën sëtërahuë! Na'a pënëntona'piro'sa' Yosë a'patërinquëma' pënënnquëmaso marë'. A'papirinhuë', tëparama'. A'naquën na'píquë të'yaratoma', tëparama'. Ya'ipínquëma' nosoroatënnquëma', na'aro' yacatahuapiranquëmahuë', co ca tëranta' nohuantëramacohuë'. Atari hua'huin to'cohuëtërinso pochín yapa'poyapiranquëmahuë', co nohuantëramacohuë'. ³⁵ Napoaton Tata Yosë patarínquëma'. Co huachi catahuararinquëmahuë'. Co huachi quënanaramacohuë'. O'manta'huaso' tahuëri huarë' quënantaramaco. Naporo': “¡Ma noyanquëncha quëmaso paya! Sinioro chachín a'paimarinquën, itaramaco,” itërin Quisosori.

14

Chinoto tahuëri anoyatantarinso'

¹ A'na hua'ani Quisoso amatërin coshatapacaso marë'. Parisio quëmapi inaso'. Amatohuachina, inaquë pa'nin. Chinoto tahuëri ni'ton, a'napitarinta' ni'sapi sha'huirapicaiso marë'. ² Naporo' a'na cania'pi Quisosoquë huë'nin, panca pomatërinso'. ³ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita notëërahuaton, Quisosori itërin:

—¿Noya chinoto tahuëri cania'pi anoyatacaso' ti? ¿Ma'ta' tênama' canpita? itërin.

⁴ Natanahuatona', ta'tápi. Co manta' topihuë'. Co a'panitohuachinaraihuë', cania'pi së'huarahuaton, a'naroáchin anoyatërin. —Noya paquë huachi, itërin.

⁵ Ina quëran piyapi'sa' pënëantarin.

—¿Hui'nama' posoquë pa'itohuachina, chinoto tahuëri nipirinhüë', a'naroáchin ocoirama! Mora tëranta' pa'itohuachina, ocoirama'. ¿Co ocoiramahuë' nica? itërin.

⁶ Parisioro'saso nipirinhüë' tapanatona', co nanitopihuë' a'panitacaiso'.

Pita pochin nininso'

⁷ Yacoshatohuachinara, na'a piyapi'sa' hua'an pirayan yahuënsëpi. “Hua'an pirayan huënsëhuato, chiníquën nanantona'pi pochin ni'sarinaco,” ta'tona', inaquë huënsëconpi. Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

⁸ —Natanco iyaro'sa' pi'pian pënëinquëma'. Quëmapi yasa'apachina, nipayarinsopita amatërin coshatapacaiso marë'. Inaquë amatohuachinquën, amá hua'ano'sa' pirayan huënsëquësohuë'. Taponá a'na quëmapi chini chiníquën nanantërinso' huë'sarin. ⁹ Huë'pachin, hua'an itarinquën: “Po'shaquë', iso quëmapi huënsë'in. Pasëquë tëranta' huënsëconquë',” itohuachinquën, tapanaran. ¹⁰ Napoaton amatohuachinquën, co'inquë huënsëquë'. Hua'an huë'pachin, noya nontarinquën. “Huëquë' iyasha, isëquë noya huënsëiquë',” itohuachinquën, ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinquën. ¹¹ Inapochachin “Caso' noya noyaco,” topatama', Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhüë', sano piyapi nipatama', Yosë noya noya acoarinquëma', itërin.

¹² Ina quëran pëi' hua'anën pënënaton, itantarin:

—Ca'painenquënso marë' piyapi amatohuatan, ama quëmopinënpita, amiconënpita, inapitaráchin amatëquësohuë'. Ma'huano'sa' amatohuatan, inapitanta' amataantahuachinëinquën, i'huëretarinëinquën. ¹³ Sa'ahuaros'a', apiaros'a', sonpacharos'a', somaraya nininsopita, inapitanta' nosoroaton, amatëquë'. ¹⁴ Ina quëran noya cancantaran. Inapitaso' co nanitopihuë' amatanta'inëinquënso'. Co i'huëretopirinëinquënhüë', Yosëso' i'huëretarinquën. Noya ninan ni'ton, ayaro' tahuëri ananpitaantahuachinquën, acanaarinquën huachi, itërin.

*Yosëri amatërinsopita**(Mateo 22.1-10)*

¹⁵ Inaquë coshatasoi', a'naso' natanahuaton, Quisoso itapon:

—Yosë chachin hua'anëntohuachinpoa', nóya coshatarihua'. Noya noya cancantarihua', itërin.

¹⁶ Napotohuachina, pënënto nanan sha'huitërin.

—A'na quëmapi na'a piyapi'sa' amatërin ca'pacaiso marë'. ¹⁷ Tahuëri nanihuachina, inpriatonën a'parin sha'huitantacaso marë'. “Huëco huachi. Nani coshoro' tapanin,” itërin. ¹⁸ Nani amatopirinhüë', co huachi nohuantopihuë'. “Co'chi nanitëraihuë' paya,” toconpi a'naya a'naya. “No'pa' pa'anahuëso' nicapo pa'sarahüë. Napoaton co nanitërahuë',” tênin a'na'.

19 “Shonca toro pa'anahuë asacata'huaso marë'. Inapita tënipo pa'sarahüë. Napoaton co ipora nanitërahuë'” tënin a'nanta'. 20 “Thuaa sa'arahüë. Napoaton co canta' nanitërahuë'” tënin a'nanta'. 21 Napotohuachinara, inpriatos ayanahuaton hua'anën sha'huitiirin. “Co huachi nohuan-topihuë'” itërin. Natanahuaton, no'huitërin. “Manóton paantaquë'. Cachiquë tëranta' paaton, piyapi maconquë'. Sa'ahuaro'sa, apiaro'sa, so-maraya nininsopita, sonpacharo'sa inapita maconquë'” itërin. Itohuachina, pa'sahuaton, macontarin. 22 Huënantarahuatón, sha'huitiantarin. “Nani maconpirahuë'. Ipora huanta' pahuanarin piyapi'sa' nanicaso',” tënin in-priatonën. 23 “Ninano quëran pipirahuaton, macoantaquë'. Nisha nisha ira pa'taton, sha'huitonquë' huë'ina'. Imino'saquë huarë' paaton, maconquë'. Na'a piyapi'sa' nohuanterahuë. 24 Ya'nán amatërahuësopitaso', co huachi ca'painacoso' nohuanterahuë' ni'ton, inapoco',” itërin hua'ani, tënin Quisoso.

Sacai' imacosa'
(Mateo 10.37-38)

25 Ina quëran Quisoso paantarin. Na'a piyapi'sari imasapirinahuë', tahuëretahuaton, itapon: 26 “Yaimapatamaco, ca na'con na'con nosoroco. Tatama', mamama', inapita co onpopinchin nosorocoso' ya'huërinhuë'. Sa'ama', hui'nama', iyaparima', oshparima', inapitanta' co onpopinchin nosorocoso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuanteramasonta' naniantatoma', casáchin imaco huachi. Co na'con na'con nosorohuatamacohuë', co tējuëñchachin imaramacohuë'. 27 Imapatamaco, a'napita aparisitar-inëñquëma'. Yatëpapirinëñquëmaonta', imamiatoco. Corosëquë chiniquëñ parisitëre'. Inapochachin canpitanta' imapatamaco, aparisitarinëñquëma'. Co ahuantohuatamahuë', co tējuëñchachin imaramacohuë'. 28 Ni'co' iyaro'sa'. A'na quëmapi panca tori yanipachin, co a'naroáchin nininhuë'. Ya'ipi pa'tërinso'ton yonquirin. 29 Ina quëran coriquinën nanihuachina, pëiarin huachi. Co coriquinën nanihuachinhuë', co pëirinhuë'. Patomaichin a'canin naporini, a'napitari tējuaitonahuë'. 30 'Ni'co'. Panca yapëipirinhuë', co nanitërinhuë' a'canacaso', ichtonahuë'. 31 Isonta' yonquico'. A'na copirno ya'huërin, shonca huaranca sontaro'sa' camairinso'. Inimiconënso nipirinhuë', cato shonca huaranca sontaro'sa' camairin. Ina napo' huë'pachinara, co a'naroáchin ahuëapon pa'sarinhuë': 'Sacai' minsëcaso', ta'ton, yonquirárin. 32 Co nanitochináchinhuë' nipachina, comisionën a'parin nanan anoyatacaso marë'. 33 Inapochachin pëñëñquëma'. Sacai' imamancoso', tënahüë. Napoaton noya yonquiatoma', imaco. Casáchin yonquihuatacamaco, tējuëñchachin noya imasaramaco,” tënin Quisoso.

Yamora pochin nininso'
(Mateo 5.13; Marcos 9.50)

34-35 Ina quëran taantarin: “Yamora noya acashicaso' niponahuë', chim-inpachinaso co huachi cashirinhuë' ni'ton, co huachi ma'marë tëranta noy-atërinhuë'. Topinan tējuatëre'. Huëratëhuanpatama', noya natanatomaco, yonquico',” itërin Quisosori. (Canpitanta' co noya cancantohuatamahuë', co Yosë nohuanterinquëmahüë' tapon naporin.)

¹ Nisha nisha piyapi'sa' huë'pi Quisoso natanacaiso marë'. Copirno marë' coriqui ma'patona'piro'sa', oshahuano'sa' itopiso', inapitanta' huë'pi. ² Ina ni'sahuatoná', parisioro'sa', cotio maistro'sa', inapitari no'huipi.

—¿Onpoatonta' Quisoso oshahuano'sa' pa'yatërin? Inapitarë' coshatarin, co napocasohuë' nipirinhue', toconpi.

³ Ina natanahuaton, Quisosori iso pënëto nanan sha'huitërin ayonquicaiso marë': ⁴ "A'na quëmapi pasa ohuicaro'sa' pë'tahuaton, ya'ipiya nosororin. A'naya tëranta' chihuëhuachina, yonípon pa'sarin. A'napitaso' pastoquëranchin patahuaton, hua'qui' yonissarin. Quënanahuë huarë' yonisárin. ⁵ Quënanahuaton, pa'yatërin. Pitënanahuaton, quëmantarín.

⁶ Pëinënquë canquiántahuachina, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Ohuicanëhuë chihuëpirinhue', quënanahuë. Ina marë' nóya cancantahua', itërin. ⁷ Inapochachin Yosë ni'ninpoa'. Noya piyapi ya'huëhuachin, Yosëri noya ni'sarin. Nipirinhue', oshahuano'santa' nosororin. A'naya tëranta' co noyahuë' yonquirinsó' naniantohuachin, Yosë ya'huërinquënta' capa cancantomatapi," itërin Quisosori.

Coriqui ayatërinso'

⁸ Ina quëran iso pënëto nanan sha'huitantarín: "A'na sanapi shonca coriqui prata quëran nininso' ya'huëtopirinhue', a'nara' ayatërin. Nanparin i'chinpituaton, noyá huitëtërin. Quënanahuë huarë' yonisárin.

⁹ Quënanahuaton, nipayarinsopita, ya'cariya ya'huëpisopita, inapita sha'huitërin. 'Coriquinëhuë ayatopirahuë', quënanahuë. Ina marë' noya cancantahua', itërin. ¹⁰ Inapochachin a'na piyapi tëranta' co noyahuë' yonquirinsopita naniantohuachin, anquëniro'santa' noya cancantapi," itërin.

Oshahuana'pi huëantarínso'

¹¹ Ina quëran Quisosori itaantarín: "A'na quëmapi cato' hui'ninpita ya'huëtopirinhue', ¹² hua'hua nininsoari pa'pin itërin: 'A'na tahuëri ya'ipi ma'shanënpita iyahuëro'co patomatarancoi. Caso nipirinhue' apira no-huántërahue. Ipora tata quëtóchanco, topirahuë', itërin. Itohuachina, patoma ma'shanënpita quëtërin. ¹³ Cara tahuëri quëran pochin hua'hua nininso' yapipirin. Ya'ipi ma'shanënpita pa'anahuaton, coriqui canarinso' masahuaton, aquë pa'nin. Inaquë no'pirárin, nansarárin, monshihuanárin. Na'a coriqui quëparinso' i'quirin. ¹⁴ Nani ya'ipi i'quihuachina, inaquëso' tanarotopi ni'ton, co manta' capacaso' ya'huërinhuë'. Inanta' tanarin. ¹⁵ Napoaton a'na patronquë pa'nin. 'Canta' sacachi, topirahuë', itërin. 'Noyahua'. Sacatëquë' nipachin, itahuaton, pastoquë a'parin coshinënpita a'paicaso marë'. ¹⁶ Inaquë paaton, coshiro'sa' a'cararin. Tanaton, coshi ca'ninso' tëranta' nayapirinhue', co incari quëtërinhuë'. ¹⁷ Ina quëran yonquirin.

'iMa'huántacha ninahuë' paya! Tata piyapinënpitaso' noya coshatapi. Caso nipirinhue' tana yatëparinco ta'a. ¹⁸ Paato, tatahuë nonchi: "Co noyahuë' tata ninahuë. Nonpintëranquë. Co Yosë natëtóhuë', oshahuanahuë. ¹⁹ Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nán pochin cancantancoso' ya'huërinhuë'. Piyapinën pochin tëranta' ni'co," ichi, tënin yonquinëquë. ²⁰ Ina quëran pa'pin ya'huërin'pa' paantarín.

Ya'caritëriahuaso', aquë quëran pa'pini quënanin. Quënanahuaton, na'con nosoroaton, ta'aparin. Iporahuaton, apinorin. ²¹ 'Co noyahuë' ninahuë, tata. Nonpintëranquë. Co Yosë natëtóhuë', oshahuanahuë. Co noyahuë' ninahuëso marë' co huachi hui'nán pochin cancantancoso' ya'huërinhuë',

itërin pa'pin. ²² Napotopirinhue', pa'piniso' na'con nosororin. Piyapinënpita camairin. 'Manóton paatoma', noyápiachin nininso' maconahuatoma', a'motoco'. Po'moitërantá' noyápiachin nininso' po'motoco'. Sapatënta' matonquë' po'moin. ²³ Ina quëran toroa'hua amoshin nininso' ma'toma', tëpaco' ca'ahua'. Capa cancantatëhua', pita niahua'. ²⁴ Iso hui'nahuë chiminin pochin niponahuë', iporasó' ya'noantarin. Ayatë pochin nipirinhue', iporasó' niantarahue', itërin. Ina quëran pita nisapi.

²⁵ Paninanso nipirinhue', iminquë sacatërin quëran huëntararin. Pëiquë ya'caritëriahuaso', mosica pi'nirapiso natanin. Nansatona', capa cancantapi. ²⁶ Natanahuaton, piyapinën përarin: '¿Onpoatonta' pita nisapi?' itërin. ²⁷ 'Co'ta iya'hua huënantarin. Noya canquintarin ni'ton, tatarí pa'yatërin. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatërin capacaso marë', itërin. ²⁸ Ina natanahuaton, no'huitërin. No'huitaton, co yaya'coninhue'. Pa'pini pipirahuaton, itërin: 'Huëquë' conpa capa cancantahua', itopirinhue'. ²⁹ 'Inca tata. Na'a pi'ipi quëma marë' chiniquën sacatërahuë. Sha'huitohuatancora, ya'ipiya natëranquën. Napoaponahuë', co caso' chipo tërantá' quëtërancohuë' amiconëhuëpita amatahuato capa cancanta'huaiso marë'. ³⁰ Iso hui'nanso nipirinhue', aquë paaton no'piárin. Monshihuanárin. Coriquinën quëtëpiranhue', ya'ipi i'quirin. Ina quëran huënantahuachina, quëmari nösoroaton, pa'yatëran. Toroa'hua amoshin nininso' atëpatëran coshatacaiso marë', itërin.

³¹ Napotohuachina, pa'pini itërin: 'Nosororanquën mini conpa. Quëmaso' co ya'huincaranhuë'. Ya'ipi ma'shanëhuëpita quëchinquën. Ya'ipiya quëmaquën nisarin. ³² Iya'huaso nipirinhue', nani huënantarin. Chimininso pochin niponahuë', ya'noantarin. Ayatëresó pochin nitopirëhuahuë', niantarëhua'. Ina marë' noya cancantacaso' ya'huërin', itërin pa'pini," ténin Quisoso.

16

Inpriatori nonpintërinso'

¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita a'chintantaton, itapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Inpriatonën chiniquën nanan quëtërin piyapinënpita camaicaso marë'. Inari asacatërin. Chiniquën nanantaton, nihui'piso' ninshitërin. Inaso nipirinhue', nonpintaton, inaora marë' coriqui masarin ni'ton, sha'huirapipi. ² Ma'huanso' natantahuaton, amatërin. 'Quëmaso' nonpintaranco natantërahuë. Coriqui quëtëranquënso' quëmaora marë' manan ni'quëhuarë', ocoiaranquën. Ya'ipi nihuirinacosó' ninshitoco nitochi,' itërin. ³ Inpriatonënsó' pipirahuaton, yonquirarin. '¿Ma'cha onpo'i nicaya? Hua'anëhuë ocoiarinco. Co nanitërahuë' chiniquën sacata'huaso'. Naporahuaton, tapanato, co nohuantërahuë' coriqui topinan ma'pata'huaso'. ⁴ Na'a quëmapi'sa' hua'anëhuë nihui'pi. Iporaso' inapita catahuarahue'. Ina quëran hua'anëhuë ocoihuachinco, inahuanta' catahuarinaco nãpica'huaso marë', ténin yonquiaton. ⁵ Naporahuaton, co'huara hua'ani ocoiyatërasohue', nihuitopisopita amatërin. A'naya a'naya huë'pi. A'naso' huë'pachina, natanin. '¿Onpota' hua'an nihuiran?' itërin. ⁶ 'Pasa rata toma' ma'parahuë ni'ton, ina nápo' nihuirahuë', itohuachina, 'Inta nipachin, nihuitëranso quirica masahuaton, a'natëräpo shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. ⁷ Ina quëran a'nanta' huë'nin. Huë'pachina, '¿Onpota' quëmanta' nihuitëran?' itërin. 'Trico ma'parahuë ni'ton, pasa costaro marë' nihuirahuë', ténin. 'Inta nipachin, Posa shoncaíchin ninshitantaquë', itërin. Inapotëra'piaton, na'a amiconënpita catahuarin ama na'con pahuëretacaiso

marëhuë'. ⁸ Hua'ani natantahuaton, amataantarin. 'Naquëranchin nonpintantaranco. Nipirinhüë', "ma noyacha yonquiran paya," ténahuë', itërin hua'anëni. Ni'co' iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipisopita noya yonqui inoara canacaiso marë'. A'naquëmaso nipirinhüë', imapiramacohüë', co onpopinchin yonquiramahuë' noya nicacamaso marë'.

⁹ Coriqui ya'huëtohuachinquëma', ama canpitaoráchin i'quicosohüë'. A'napita pahuantohuachina', quëtoco'. Inapohuatama', Yosë'pa' noya ni'sarinqüëma'. Chiminpatama', Yosë inápaquë quëpantarinquëma'. Coriquinëma' patopiramahuë', inatohua' noya noya ya'huëcontarama'.

¹⁰ Ni'co' iyaro'sa'. Hua'anëma' sha'huitohuachinquëma', natëcamaso' ya'huërin. Pi'pian tëranta' sha'huitopirinqüëmahüë', natëhuatama', noya ni'sarinqüëma'. Chini chiniquën nanan quëtarinquëma'. Co'so' natëhuatamahüë', co chiniquën nanan quëtarinquëmahüë'. 'Nonpintarínco,' ta'ton, co huachi natëarinquëmahüë'. ¹¹ Ya'ipi coriquinëma' canpitaora marë' i'quihuatama', co insonta' inápaquë acanarinqüëmahüë'. ¹² Iporaso' Yosë nohuanton, ma'sha, coriqui, inapita ya'huëtarinqüëma'. A'naninqüëmaso pochín quëtëtarinqüëma'. Topinan quëran i'quihuatama', co manta' Yosë'pa' canamiataramahuë'.

¹³ Cato' patron camaihuachinquëma', co nanitëramahuë' cato chachin natëcamaso'. A'naso' nohuantatomá, noya natëarama'. A'naso' nipirinhüë' co onpopinchin nohuantatomahuë' co natëaramahuë'. Inapochachin canacamasoáchin yonquihuatama', co nanitaramahuë' Yosë natëcamaso'. Coriquiráchin cancantohuatama', co Yosë natëaramahuë', itërin Quisosori.

¹⁴ Parisioro'sa' coriquiráchin cancantopi. Napoaton Quisoso a'chininso' natanahuatona', tëhuapi. ¹⁵ Tëhuapirinhüë', Quisosori itërin: "Canpitaso' Yosë imaramaso pochín nipomarahüë', co tëhuëenchachin imaramahuë'. Nonpinama'. Yonquiramaso chachin Yosë nitotërin. Piyapi'sa' noya ni'pirinënguëmahüë'. Cancanëma quëranso yanonpinama' ni'ton, Yosë co pi'pian tëranta' noya ni'sarinqüëmahüë'," itërin.

Yosë quiricanën quëran pënëninpoaso'

¹⁶ Ina quëran tantarin: "Íraca Moisésë, pënëntona' piro'sa', inapita pënëntopi nani ma'sha natëcaso'. Ina quëran Coansha Paotista huë' pachina, noya nanan sha'huirin Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Yaya'conpispitaso' chiniquën cancantatona', ya'conapi. ¹⁷ Quiricanën quëran Yosë no'tëquën pënëninpoa'. Isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantapirinhüë', ya'ipi Yosë nanamënso' ya'huëmiatápon. Co a'na hui'sharinso tëranta' topinan quëran ninshitopihüë' ni'ton, ya'ipi naniarin," tënin.

Sa'ahuano'sa' pënëninso'

(Mateo 19.1-12; Marcos 10.1-12)

¹⁸ Ina quëran Quisosori pënëntarin: "Co sa'ama' të'yatamaso' ya'huërinhuë'. Noya nichinpitacaso' ya'huërin. Napoaton sa'ama' të'yatatoma', a'na sanapi maantahuatama', oshahuanarama'. Monshihuaninso pochín Yosë ni'sarinqüëma'. Insosona ina sanapi so'ini të'yatërinso chachin maantahuachina, inanta' monshihuaninso pochín Yosëri ni'sarin," itërin.

Ma'huan parisitërinso'

¹⁹ Ina quëran itaantapon: "A'na ma'huan ya'huërin. Nani ma'sha ya'huëtërin. Morin pa'ton nininso' a'morin. Noyápiachin a'moton, nani tahuëri pita pochín nicon, nóya coshatërin. Co manta' pahuantërinhuë'. ²⁰⁻²¹ A'na quëmapinta' inaquë ya'huërin, sa'ahua nininso'. Nasaro itopi. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' sacatacaso'. Ma'sha topinan ma'pataton, nanpirin.

Ma'huan pēinēn aipiran acopi. Ya'coanaquē huēnsēarin. Tanaton, ma'huan pē'sotērinso tēranta' nayapirinhue', co manta' quētopihue'. Ta'tarāchin niconin ni'ton, ni'niraro'sari huēcātona', irotiipi. ²² Napoin quēran Nasaro chimin huachi. Chiminpachina, Yosē'pa' anquēniro'sari quēparin. Apraan pantarinqū chachin pantarin. Ina quēran ma'huaonta' chiminipachina, pa'pitopi.

²³ Parisitopiquē paaton, parisitārin. Nē'pērahuaton, aquē quēran Nasaro quēnanin. Tata Apraanē' ya'huēarin. ²⁴ Napoaton chiniquēn pēarin: '¡Tata Apraan, nosoroco canta!' Pēnquē parisitārahuē. Nasaro a'patimaco i'sha pi'pian tēranta' api'nichinco,' itopirinhue'. ²⁵ 'Co'chi nanitērahuē paya. Ni'quē'. Quēmaso' nanpipon, nani ma'sha ya'huētopirinhue', inasāchin yonquiran ni'ton, iporaso' parisitāran. Nasaroso nipirinhue' nani pipon, parisitāpirinhue', iporaso' noya ya'huarin huachi. ²⁶ Naporahuaton, Yosē'pa' pa'patēra, co onporonta' pipirēhuē'. Inapochachin parisitopiquēnta' pa'patēra, co onporonta' Yosē'pa' pa'nēhuē'. Panca tahuan ya'copitērinso pochin ni'ton, co nanitērehuē' pēntonacaso', itērin.

²⁷⁻²⁸ Napotopirinhue', itantarin: 'A'natēra'po iyahuēpita ipora ya'huēra'pi. Nasaro a'paquē' tatahuē pēinēnquē iyahuēpita pēnēnacaso marē'. Caso' parisitāpato, co nohuantērahuē' isēquē huēcacaso', itērin. ²⁹ Napotohuachina, Apraani itērin: 'Co'ta Yosē quiricanēn ya'huētopi. Inaquē Moisésē, pēnēntona'piro'sa', inapita ninshitopi nontatona' nitotacaso marē'. Inapita natēina', itērin Apraani. ³⁰ 'Nani nontaponaraihuē', co natēpihuē'. Nipirinhue', chiminiso' naniantahuaton, pēnēnconpachin, natēpona' nimara. Co noyahuē' yonquipisopita naniantatona', Yosē tahuērētantapona' nimara, topirahuē', tēnin. ³¹ 'Co Yosē quiricanēn natēhuachinahuē', chimininsonta' naniantapirinhue', co onporonta' natēapihuē', itērin Apraani," tēnin Quisoso.

17

Anishacancantopisopita (Mateo 18.6-7, 21-22; Marcos 9.42)

¹ Ina quēran ca'tano'sanēnpita pēnēantarin. "Nisha nisha ma'sha ya'huērin anishacancantiinpoaso'. Nipirinhue', anishacancantona'piso' pa'pi co noyahuē' ni'ton, ¡ma'huantacha nisarin paya! Ina marē' Yosēri chiniquēn ana'ntarin. ² Co'huara hua'huaro'sa tēranta' anishacancanchatērasohue', marēquē chimiitērin naporini, noya noya niitonhuē'. Pancara'pique' a'sonconotahuatona', tē'yaitopi naporini, co aquētē' oshahuaintonhuē'. A'naquēnta' imasapirinaohue', co chiniquēn canchachatērapihuē'. Hua'huaro'sa' pochin cancantopi. Inapita anishacancantohuachina', Yosēri ana'ntarin. ³ Napoaton, ni'cona a'napita anishacancantotama'.

A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquēma', pēnēncō'. Naporinso marē' sētohuachina, nanan anoyatoco'. ⁴ A'na tahuērimarēáchin canchisēro' napotopirinhue'mahuē', canchisēro chachin: 'Co noyahuē' ninahuē ni'ton, sētērahuē', itohuachinquēma', nanan anoyataantaco'. Co onporonta' no'huicaso' ya'huērinhuē'," tēnin.

Ya'ipi cancanēnpoa quēran natēcaso' ya'huērin

⁵ Ina quēran ca'tano'sanēnpitari itopi:

—Catahuaco'i Sinioro, Yosē noya noya natē'i, itopi.

⁶ —Mostasa ya'pirin hua'huishin ninin. Ina pochin pi'pian tēranta' Yosē natētoma', nontohuatama', noya catahuarinhue'ma'. "Yosē nohuanton, iso nara no'pa quēran pipirahuaton, marēquē pa'in," tēnama' naporini,

pa'itonhué'. "Yosé no'téquén nontërinco," topatama', sacai' nininso' nanitaparama', itërin.

Yosé maré' sacatacaso' ya'huërinso'

⁷ Ina quëran itantarín: "Patron ya'huëhuachina, piyapínën camairín. Camaihuachina, iminënquë sacatërin. Pë'tahuanënpitanta' a'pairín. Nani sacatohuachina, imin quëran huënantahuachina, patroni a'naroáchin a'carín, ¿topiramahué' ti? ⁸ Co naporínhué'. Patron'ton yacoshatërin. Napoaton piyapínën sha'huítërin. 'Cosháro' niqué'. Ina quëran nitaparahuaton, o'huíntoco ca'i. Nani coshatohuato, o'shitoco,' itërin. Nani coshatohuachina, naporó huaré' piyapínënso' coshatërin. ⁹ Piyapínën camairín ni'ton, natërin. 'Ma noyanquën ni'ton, natërancó. Ina maré' "Yosparínquën," ' co itërinhué'. ¹⁰ Canpitanta' iyaro'sa, Yosé sha'huítohuachínquëma', natëco'. Nani natëhuatama': 'Topinán piyapínënpoa' ni'téhua', natëréhua', nitoco'. Ya'ipiya natëcamaso' ya'huërin,' itërin Quisosori.

Chana caniori maninsopita anoyatërinso'

¹¹ Ina quëran Cariria parti na'huëtahuaton, Quirosarínquë pa'sarin. Samaria yonsan ya'cariya pa'nín. ¹² Inaquë paaton, a'na ninanoquë canconín. Canconpachina, shonca quëmapi'sa' chana caniori maninsopita quënanconín. Inapitaso' aquëmiáchin huanirahuatona', ¹³ chiníquën nontopi: —¿Quiyanta' Maistro nosoroatoncoi anoyatocoi topiraihué'! itopi.

¹⁴ Napotohuachinara, ni'sahuaton, itapon:

—Paatoma' corto hua'an noyatëramaso a'notonco', itërin. Napotohuachina, pa'pi.

Paasoí', a'nanaya canio inquipi. Noyatopi. ¹⁵ A'nara': "Nani noyatërahué'," ta'ton, ayanquintarin. Iratapon pochín "¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërinco paya!" tosarín. ¹⁶ Quisosoquë huënantahuaton, nantëntaquëchin isonquirín. Isonquirahuaton, "Yosparínquën, Sinioro," itërin. Samaria piyapi inaso'.

¹⁷⁻¹⁸ —Shonca ya'pi anoyatopirahué', a'naíchin huënantahuaton, "Yosparínquën," itërinco. Inaso' nisha piyapi niponahué', Yosé yonquirín. A'napitaso nipurínhué' co "Yosparínquën," itërinacohué', tënin.

¹⁹ Ina quëran itantarín:

—Huanirahuaton iyasha, noya paquë. Yosé natëran ni'ton, noyatomiatëran huachi, itërin.

Yosé hua'anëntarinso'

(Mateo 24.23-28, 36-41)

²⁰ Ina quëran Parisioro'sari huëcapairahuatona', itapona':

—¿Onporota' Yosé isoro'paquë hua'anëntarin? itopi.

—Yosé hua'anëntohuachín iyaro'sa', co a'nínquëchin ya'noarinhué'.

²¹ "Isëquë ya'huarin," co taponahué'. "Pasëquë ya'huarin," co taponahué'. Yosé hua'anëntohuachínquëma', ya'coancantarínquëma', itërin.

²² Ina quëran ca'tano'sanënpita itantarín:

—A'na tahuëri iyaro'sa', panantarahué. Naporó' nohuantaramaco. Yosé quëran quëmapico ni'to, o'mantarahué. "Manóton o'manta'in," tosapiramahué', co naporó' quënanaramacohué'. ²³ A'naquë yanonpintarinënuëma'.

"Nani o'mantarin. Pasëquë ya'huarin," itarinënuëma' a'naquën. "Patoro'pa' ya'huarin, quiyaso' nitotërai," itarinënuëma' a'naquëonta'. Ina pochín nontohuachínënuëma', ama natëcosohué'. Ama inapita imacosohué'. ²⁴ A'nanaya o'mantarahué. O'cori' huënsha' topachina, ya'ipi parti a'pintërin. Inapochachín a'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinaco. ²⁵ Iporaso nipurínhué' chiníquën parisita'huaso'

ya'huërin. Na'a piyapi'sa' co nohuantarinacohuë'. No'huiarinaco.
²⁶⁻²⁷ Iráca Noi pënëntopirinhuë', co natëpihuë'. Co natëtonahuë', topinan
 ya'huëcaisoráchin cancantopi. Coshatapi, o'osapi, sa'asapi, hui'ninpitanta'
 aso'yapi. Napoatona', co manta' Yosë yonquipihuë'. Noiso nipirinhuë',
 Yosë natëton panca nanca ninin. Nani tinihuachina, inaquë ya'conin.
 A'napitaso' co yonquipirinahuë', a'nanaya panca pacon pa'sarin huachi.
 Naporo' ya'ipiya chimiitopi. Inapochachin piyapi'sa' topinan ya'huaso',
 a'nanaya o'mantararahuë'. ²⁸ Notonta' iráca Sotomaquë ya'huëpirinhuë'.
 Inaquë a'napitaso' topinan ya'huatona', coshatápi, o'osápi, nipa'antápi,
 ma'sha sha'sapi, pëiapi. ²⁹ Napoápirinahuë', Noto pipihuachina, naporo
 tahuëri chachin Yosë nohuanton, inápa quëran pën a'paimarin. A'nanaya
 ta'huantopi. ³⁰ Inapochachin canta' a'na tahuëri Yosë quëran quëmapi co ni'to,
 ya'noantarahuë'.

³¹ "Ina tahuëri nanihuachin co ma'shanëmapita yonquicaso'
 ya'huaponhuë'. Pëinéma aipi ya'huëhuatama', ama ma'sha macacaso marë
 tëranta' ya'concosohuë'. A'naroáchin ta'aco'. Iminquë ya'huëhuatama', ama
 pëinëmaquë paantacosohuë'. Topinan paco'. ³² Iráca Noto sa'in ma'shanëmapita
 yonquiaton, co a'naroáchin ta'arinhuë'. Napoaton co cha'ërinhuë'. Ina
 yonquico'. ³³ Noya nanpicamasoáchin yonquihuatama', topinan quëran
 nãpiarama'. Chiminpatama', parisitomiatarama'. Nipirinhuë', casáchin
 yonquihuatamaco, tëpapirinëinquëmaonta', noya noya nãpimiatontarama'.

³⁴ O'mantahuato, naporo' tashi' cato' piyapi ina pë'saraquëáchin
 huë'ësapirinahuë', a'nara' imarinco ni'ton, anquëni inápaquë quëpantararin.
 A'naso nipirinhuë' patarin. ³⁵ Cato sanapi shi'shi' pë'sanapirinhuë', a'nara'
 quëpantararin. A'naso nipirinhuë' patarin. [³⁶ Cato quëmapi ina iminquëáchin
 sacatapirinahuë', a'nara' quëpantararin, a'nara' patarin,"] ténin Quisoso.

³⁷ —¿Insëquëta' Sinioro napoapi? itopi.

—Ma'sharo'sa' chiminpachina, tamëro'sari huëcapai, itërin.
 (O'mantahuachin, ya'ipiya nitotapi, tapon naporin.)

18

Coisë naporinso'

¹ "Chinquëncancantatë', apira apira Yosë nontacaso' ya'huërin,"
 ta'ton, pënëto nanan sha'huitantarin ama amitona' a'pocaiso marëhuë'.
 A'chintaton, itapon: ² "A'na ninanoquë a'na coisë ya'huërin. Co manta' Yosë
 të'huatërinhuë'. Piyapi'santa' co nosororinhuë'. ³ Ina ninanoquë chachin
 a'na quëyoron ya'huëpirinhuë', inimiconëni na'con ihuarin. Napoaton
 coisëquë pa'nin. 'Paso' quëmapi ihuarinco. Sha'huitëquë' quëtanta'inco.
 Ana'intëquë', itopirinhuë', co nohuantërinhuë' catahuacaso'. Nani tahuëri
 paantahuaton, inachachin inachachin itantarin. ⁴ Hua'qui' coisëri co
 natëpirinhuë', napoin quëran ami ami natanin. 'Co' mini Yosë të'huatërahüë'.
 Piyapi'santa' co nosororahuë'. ⁵ Iso quëyoronso nipirinhuë' apininco. Apira
 apira huëcapaihuachinora, pinatanahuë. Co huachi ahuantërahüë'. Napoaton
 inimiconën ana'antarahuë', ténin.

⁶ Ni'co'. Coisë co noyahuë' niponahuë', napoin quëran quëyoron
 catahuarin. ⁷ ¡Yosëso nipirinhuë' nóya ni'ton, huayoninsopita na'con
 catahuarin! A'napitari aparisitohuachina', Yosëri no'tëquëncancantarin.
 Tahuërirë chachin, tashirë chachin ina nontopi ni'ton, catahuarin.
 Co nãiantarinhuë'. ⁸ Tahuëri nanihuachin, a'naroáchin ana'intarin.

Napoaponahuë' o'mantahuato, ¿na'a ya'pita'ma' natëarinaco quënamapo to?" itërin Quisosori.

Cato' piyapi Yosë nontopiso'

⁹ A'naquën piyapi'sa' ya'huëpirinahuë'. "Quiyasáchin no'tëquën Yosë natërai. A'napitaso' co quiya pochin natëpihuë'," toconpi. Napopirinahuë', inapita pënënacaso marë' Quisosori itërin: ¹⁰ "Cato' quëmapi Yosë chinotopiso pëiquë Yosë nontacaso marë' pa'pi. A'naso' parisio. A'nanta' coriqui copirno marë' ma'patërinso'. ¹¹ Parisioso' huanirahuaton, sacaronquë Yosë nontërin: "Tata Yosë, yanontëranquën. Caso' noyaco. Ina marë' noya ni'nanco ni'ton: "Yosparinquën," itëranquën. Co a'napita pochincohuë'. Co ihuatërahuë'. Co nonpinahuë'. Co monshihuanahuë'. Paso' quëmapi co noyahuë'. Caso nipirinhuë' co ina pochincohuë'. ¹² Nani simana catoro' ayonarahuë. Ya'ipi canarahuë quëran, diesmo quëma marë' acorahuë', itërin Yosë nontaton. ¹³ A'naso' nipirinhuë' co ya'caritërinhuë'. Tapanaton, monshoárin. Oshanën marë' sëtërin. "Tata Yosë, caso' oshahuanco. Nosoroatonco, oshanëhuë inquitoco," itërin. ¹⁴ Ina oshanën inquitaton, Yosëri noya ni'nin. Parisioso' nipirinhuë', co noyahuë' ni'nin. A'napita noccanpatama', a'na tahuëri Yosë atapanarinquëma'. Nipirinhuë': 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro,' topatama', noya acoarinquëma'," tënin Quisosoro.

Hua'huaro'sa' nosororinso'

(Mateo 19.13-15; Marcos 10.13-16)

¹⁵ Ina quëran hua'huaro'sa' quëpi Quisosori së'huamotocaso marë'. Së'huamotorahuaton, inapita marë' Yosë nontërin. Hua'huaro'sa' quëpisopita ca'tano'sanënpitari yaa'paporinahuë'.

—Ama napotocosohuë'. Quisosoro apinama', itopi. ¹⁶ Quisosoriso nipirinhuë' itërin:

—Tananpitoco' hua'huaro'santa' huë'ina'. Ama a'pacosohuë'. Hua'huaro'sa' pochin cancantohuatama', Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'. ¹⁷ Tëhuëchachin itëranquëma'. Hua'huaro'sa' a'naroáchin yaimarinaco. Co'so' inapita pochin cancantohuatamahuë', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë', itërin.

Ma'huan yaimarinso'

(Mateo 19.16-26; Marcos 10.17-27)

¹⁸ Ina quëran a'na hua'ani Quisosoro huëcapairin. —Quëmaso' Maistro noyanquën, tënahuë. ¿Ma'ta' caso' nii nanpimiata'huaso marë'? Sha'huítoco canta' noya nii, itiirin.

¹⁹ —¿Ma'marëta' "Quëmaso' noyanquën" itëranco? Yosëichin noyaso'. ²⁰ Iráca pënëntërinso' nitotëran. "Ama sa'an tēhuananpitëquësohuë'. Ama piyapi tēpaquësohuë'. Ama ihuatëquësohuë'. Ama nonpinapiquësohuë'. Tata natëquë'. Mamanta' natëquë'," tënin Yosë iráca pënëntaton, itërin.

²¹ —Hua'huatapo quëran huarë' ya'ipi inapita natërahuë, itërin.

²² Ina natanahuaton, Quisosori itantarin:

—Isonta' Yosë nohuantërin. Paaton, ya'ipi ma'shanënpita pa'anconquë'. Coriqui canaranso' sa'ahuaro'sa' quëtonquë'. Ina quëran imaquico. Inapotohuatan, Yosë'pa' na'con canamiataran, itërin.

²³ Ina natanahuaton, co huachi noya cancantërinhuë'. "Hua'huayátërahuë ma'sha ya'huëtërinco," ta'ton, sëtërin. Sëtaton, pa'nin. ²⁴ Napohuachina, Quisosori itërin:

—Sacai quëran ma'huano'sa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conapi. ²⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Nahuan huëratën pi'pira'huaya naninën ya'huëtërin. Camiyo panca

masho ni'ton, sacai' inaquë ya'conacaso'. Ina quëran saca sacai' ma'huanosa' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso', itërin.

²⁶ Ina natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Incha nica cha'ërë'poya? itopi.

²⁷ —Co insonta' inaora nanitërinhuë' cha'ëcaso'. Yosëichin nanitërin anoyacancantinquëmaso'. Ya'ipi nanitaparin, itërin Quisosori.

²⁸ —Ni'quë' Sinioro, quiyaso' ya'ipi ma'shanëhuëi patahuato, imasarainquën, itërin Pitrori.

²⁹ —Tëhuëenchachin iyaro'sa', nani ma'sha patohuatama', na'con na'con Yosë catahuarinquëma', tënahuë. A'naquëma' Yosë hua'anëntërinso' a'chinacamaso marë' pëinëma', sa'ama', iyaparima', tatama', mamama', hui'nama', inapita patarama'. ³⁰ Ca marë' patohuatama', ipora chachin Yosë na'con na'con quëtantarinquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' nanpimiatarama huachi, itërin Quisosori.

Chiminacaso' sha'huitantarinso'

(Mateo 20.17-19; Marcos 10.32-34)

³¹ Ina quëran ca'tano'sanënpita amashamiachin quëparahuaton, itantarin: “Iporaso', Quirosarinquë paantarëhua'. Inatohua' ya'huasëhua', Yosë quëran quëmapico nipirahuë', nani ma'sha onpotarinaco. Pëñëntona'piro'sa' iraca ninshitopiso chachin napotarinaco. ³² Hua'ano'sa' masahuatonaco, nisha piyapi'saquë yo'coaninaco. Tëhuaarinaco, no'huairinaco, ipitarinaco. ³³ Chiniquën huihuirahuatonaco, tepararinaco. Napoaponahuë', cara tahuëriya quëran nanopiantarahuë,” itërin.

³⁴ Natanaponaraihuë', co nitotopihuë'. Ma'sona tapon naporinso' co yonqipihuë'.

Somaraya anoyatërinso'

(Mateo 20.29-34; Marcos 10.46-52)

³⁵ Ina quëran Quiricoquë ya'caritohuachina, a'na quëmapi quënanconin. Ira yonsanquë huënsëarin. Somaraya ni'ton, nani tahuëri inaquë huënsëaton, coriqui topinan ma'patárin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' iratapi, natanaton: “¿Inta' huë'sarin?” topachina, ³⁷ “Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' huë'sarin,” itopi.

³⁸ Ina natanahuaton, chiniquën nontërin:

—¿Nosoroco Sinioro! Quëmaso' Tapico' shinquën. Yosë a'paimarinquën ni'ton, nosoroco canta', itërin.

³⁹ A'naquën quëchitopisopitari natanahuatona', no'huipi. “Ta'tëquë!” itopirinahuë', aquëtë chachin chiniquën nontërin.

—Nosoroco Sinioro. Quëmaso' Tapico' shinquën. Onpopionta' catahuaco, itantarin.

⁴⁰ Quisososo' chiniconahuaton, camaitërin quëcacaiso'. Quëshihuachinara:

⁴¹ —¿Ma'ta' iyasha onpochinquën? itërin.

—Anoyaratoco Sinioro canta' ni'chi, itërin.

⁴² —Noyapa'. Natëranco ni'ton, anoyarataranquën, itërin.

⁴³ Itohuachina, a'naroáchin noya ni'tërin. “¿Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyaratërinco paya!” ta'ton, Quisoso imarin. Piyapi'santa' pa'yatatona', “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyaratërin paya,” topi.

19

Saquio anoyacancantërinso'

¹ Quiricoquë canconahuaton, ninano huáncana pa'sarin. ² Inaquë a'na ma'huan ya'huërin. Saquio itopiso'. Inaso', coriqui copirno marë' ma'patona'piro'sa' hua'anën ni'ton, chiniquën nanantërin. ³ Quisoso inaquë

huè'pachina, na'a piyapi'sari yamotèrapi. Saquionta': "Canta' Quisoso no-huichi," ta'ton, huè'pirinhuè'. Mo'copiya ni'ton, co nanitèrinhuè' quènanacaso'.⁴ Napoaton ta'arè'nachin piyapi'sa' na'huètèrahuaton, naraqùè nanpèconin. "Isèquèchin Quisoso huè'sarin," ta'ton, inaquè huènsèarin Quisoso nococaso marè'.⁵ Quisoso' inaquè canconahuaton, nè'pèconin.

—Iya Saqui, manóton nohuaraqùè'. Ipora tahuèri quèma pèinènquè yacahuaranquèn, itèrin.

⁶ Napotohuachina, manorahuaton, nohuaraimarin. Pa'yataton, "Noya Maistro. Huèquè' ni'quico," itèrin. Ina quèran pèinènquè quèparin.

⁷ Piyapi'sari quènanahuatona', nionontapi. "¿Onpoatonta' oshahuan pèinènquè yacahuatonin?" nitopi. ⁸ Saquioso nipirinhuè' Quisoso a'chininso' natanahuaton, noya natèrin. Napoaton itapon:

—Nani ma'sha Siniro ya'huètèrinco. Ipora patoma sa'ahuario'sa' quètèrahuè. Iráca a'naya a'naya nonpintato, ihuarahuèso' na'con na'con quètèntarahuè. A'na maré'chin nipirinhuè', catapini quètèntarahuè, itèrin.

⁹ Itohuachina, Quisosori itèrin:

—Ipora tahuèri Yosè nicha'èrinquèn. Sa'an, hui'nanpita, inapitanta' nicha'èrin. Apraan shinquèn ni'ton, nicha'èrinquèn. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosè natètonahuè', chihuèpi pochin nipi. Inapita yonica'huaso marè' o'marahuè. Cancanèna' anoyacancanta'huaso marè' o'marahuè, tènin Quisoso.

Canacaso marè' coriqui quètèrinso'

¹¹ Na'a piyapi'sa' natanapi. Paatona', Quirosarinquè ya'caritèrapi. "Ipora tahuèri'sa' Yosè hua'anèntarinpoa huachi," topi. Napoaton Quisosori a'na pènénto nanan sha'huitèrin:

¹² "A'na quèmapi aquè pa'sarin hua'an ya'conacaso marè'. Yapa'pachina, piyapinènpita nontèrin: 'Inatohua' pa'pato, copirno chiniquèn nanan quètèrinco naro'pa' hua'anènta'huaso marè'. Oshaquèran chiniquèn nanan quètètohuachinco, huènantarahuè', tosahuaton, ¹³ shonca inpriatonèn amatèrin. Huè'pachinara, a'naya a'naya coriqui quètèrin. Nappináchin quètèra'piarin. 'Iporaso' aquè pa'sarahuè. Iso coriqui quèchinquèma' ma'sha pa'anatoma', na'con na'con canacamaso marè', itèrin. Itahuaton, pa'nin. ¹⁴ Piyapinènpitaso nipirinhuè' co nohuantopihuè'. No'huipi. Napoaton comisionènpita a'papi copirno sha'huitacaiso marè'. 'Ina quèmapi co nohuantèraihuè' hua'anèntiincoiso'. Ama acoquèsòhuè', itoonpi.

¹⁵ Copirnosos nipirinhuè' co comisionènpita natètonhuè', chiniquèn nanan quètèrin. Napotohuachina, ya'huèrinquè huèntarin. Canquirahuaton, inpriatonènpita amataantarin. Huè'pachinara, '¿Onpota' canarama?' itèra'piarin.

¹⁶ A'naso' huè'sahuaton, itèrin: 'Ina nápo' coriqui siniro quètèranco. Ma'sha pa'anato, nani shoncaro' aquètè canarahué', itèrin.

¹⁷ 'Ma noya sacatèran. Natèranco ni'quèhuarè', hua'an aco'inquèn. Shonca ninanoro'sa' hua'anèntaran', itèrin. ¹⁸ Ina quèran a'na inpriatonèn huè'pachina, itèrin: 'Ina nápo' coriqui, siniro, quètèranco canta'. Ma'sha pa'anato, a'natèraporo' aquètè canarahué', itèrin. ¹⁹ 'Natèranco ni'quèhuarè', quèmantata' hua'an aco'inquèn. A'natèrápo ninanoro'sa' hua'anèntaran', itèrin.

²⁰⁻²¹ A'nanta' nipirinhuè' huè'sahuaton, itèrin: 'Quèmaso' siniro, co nosorancoihuè' ni'ton, tè'huatèranquèn. Co sacataponahuè', canaran. Co sha'topiranhuè', nitèrinso' manan. Canahuato, topinan osèrètarinco, ta'to, co sacatèrahuè'. Ina nápo' coriqui quètèrancoso' panioquè so'pinahuato, taparahué. Ma'tana ya'huarin', toconin. ²² 'Quèmaso' co noyanquènhuè', chiroran. Co pi'pisha tèranta' natèrancohuè'. Quèmaora nanamèn quèran

napotaranquën. Co sacataponahuë', canaran, ¿itëranco ti? ²³ ¿Onpoatonta' nipachin co bancoquë acoranhüë'? Inaquë acoran naporini, pi'pian tëranta' canaitohüë', itërin. ²⁴ Ina quëran piyapinënpita sha'huitërin. 'Iso quëmapi topinan quëran coriqui quëtërahuë'. Coriqui osëretahuaton, 'paso' quëmapi quëtëquë', na'con na'con canarinso', itërin. ²⁵ 'Co'ta, inaso' nani hua'huayätërahuë coriqui ya'huëtërin. ¿Naquëranchin quëtanta'i ti?' itërin piyapinëni. ²⁶ 'Ina mini quëtëquë'. Noya natërinco ni'ton, na'con ya'huëtarin. Na'con na'con quëtantarahuë. A'naso nipirinhüë' co natërincohuë' ni'quëhuarë', pi'pian ya'huëtërinso tëranta' osëretarahuë. ²⁷ Co nohuantërinacosopitaso nipirinhüë' maconco'. Isëquë chachin tëpaco', tënin," itërin Quisosori.

Quirosarinquë canconinso'

(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Juan 12.12-19)

²⁸ Ina tosahuaton, paantarin. Quirosarinquë ya'caritëriarin. ²⁹ Ya'caritahuaton, Oriposë panënuquë canconin. Ina ya'cariya cato' ninano' ya'huërin. A'naso' Pítapaqui itopi. A'nanta' Pitania itopiso'. Inaquë canconahuaton, cato' ca'tano'sanën sha'huitërin. ³⁰ —Paso' ninanoquë paco'. Pëi' ya'natirinquë canconpatama', mora hui'napishin a'sonpinan quënanconarama'. Co incari tëranta' huëschätërarinhüë'. I'quiritahuatoma', quëshico. ³¹ "¿Onpotaomata' i'quiritarama?" itohuachinquëma', "Sinioro nohuantërin," itoco', itërin.

³² Itohuachina, pa'pi. Pa'sahuatona', mora a'sonpinan quënanconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. ³³ I'quiritahuëya':

—¿Onpotaomata' moraso' i'quiritarama'? itërin hua'anëni.

³⁴ —Siniorori nohuantërin, itohuachina:

—Inta nipachin, quëpaquë', itërin.

³⁵ Napotohuachina quëpatopi. Mora aipi a'mopiso' huëtotohuachinara, ina aipi Quisoso huënsërahuaton, pa'sarin. ³⁶ Na'a piyapi'sa' quëchitahuatona', a'mopiso' iraquë huëtopi. Chiniquë hua'an pochin nicatona', napotapi. Inaquë Quisoso pa'sarin. ³⁷⁻³⁸ Oriposë panën quëran nohuarapona pochin, imarinsopita chiniquë'n nonsapi.

—¡Ma noyacha Quisososo paya! Nani ma'sha nitotërin. Yosë nohuaton, na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin, ni'nai. Yosëri a'paimarin hua'anëntinpoaso marë'. Siniorori chachin chiniquë'n nanan quëtërin. ¡Ma noyacha Yosëso paya! Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, noya yonquirinpoa', topi. Noya cancantatona', napopi. ³⁹ Parisioro'sari natanahuatona', no'huipi.

—Imarinënsopita Maestro, sha'huitëquë' ta'china', itopi.

⁴⁰ —Ta'topi naporini, na'piro'sa tëranta' chiniquë'n nointonahuë', tënin Quisoso.

⁴¹ Ina quëran Quirosarin notënanquë canconpi. Canconpachina, piyapi'sa' yonquiaton, Quisoso sëtërin. Sëtaton, na'nërin. ⁴² "Hua'qui' pënënpiranquëmahuë', co yanatanamacohüë'. Ipora tëranta' no'tëquë'n yonquirama' naporini, noya cancanchitomahuë'. Iporaso nipirinhüë' co huachi nanitaramahuë'. Co natantochináchinhüë' cancantërama'. ⁴³ Napaoton a'na tahuëri parisitarama'. Inimiconëmapita huëcapairahuatënënuquëma', tancapitarinënuquëma'. Ya'ipi parti quëran ahuëarinënuquëma'. Ninano pairapiramaso' inäpa niponahuë', ma'sha a'mitë a'mitëtapipi ya'conacaiso marë'. ⁴⁴ Ya'conahuatona', pëinëmapita ohuatapi. Co a'na na'pi tëranta' niya'huiritarinhuë'. Ya'ipinquëma' ta'huantarama'. Nicha'ëca'huarinquëmaso marë' o'mapirahuë'. Co nohuantëramacohüë' ni'ton, Yosë ana'ntaninquëma huachi," tënin Quisoso.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'
(Mateo 21.12-17; Marcos 11.15-19; Juan 2.13-22)

⁴⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë ya'conahuaton, nipa'antopisopita a'parin.

⁴⁶ —Yosë quiricanën quëran tapon: “Ca nohuanto, pëinëhuë ya'huë'in piyapi'sa' nontinacoso marë',” tënin Yosë. Canpitaso nipirinhüë', ihuatëro'sa' ya'huëpique' pochin nitërama', itërin Quisosori. Itahuaton, a'parin.

⁴⁷ Ina quëran nani tahuëri inaquë a'chinin. Corto hua'ano'sa', cotio maestro'sa, ninano' hua'ano'sa', inapitaso' no'huitona', Quisoso yatëpapurinahüë'. ⁴⁸ Na'a piyapi'sari nóya natanatona' yamotopi ni'ton, co nanitopihüë' macacaiso'.

20

Chiniquën nanantërinso'

(Mateo 21.23-27; Marcos 11.27-33)

¹ Ina quëran Yosë chinotopiso pëiquë paantarahuaton, piyapi'sa' a'chintantarin. Noya nanan pënëntaquëya', cotio ansiano'sa', cotio maestro'sa', corto hua'ano'sa', inapita huë'pi.

² —¿Onporahuatonta' chiniquën nanantaton, nipa'antopisopita a'paran? ¿Inta' nanan quëtërinquën ina pochin nicacaso'? Sha'huitocol, itopi.

³ —Noyapa', carinquëmanta' natainquëma'. Ina sha'huitohuatamaco, canta' insosona nanan quëtërinco'sa' sha'huitaranquëma'. ⁴ ¿Incarita' Coansha nanan quëtërin piyapi'sa' aporintacaso marë'? ¿Yosëri nanan quëtërin, piyapiri nica? ¿Ma'ta' tënama' canpita yonquiatoma'? Sha'huitoco carinquëmanta' nanan quëtërinco'sa' sha'huichinquëma', itërin Quisosori.

⁵ Natanahuatona', inahua capini ninontopi. “¿Ma'ta' itahua'? ‘Yosëri nanan quëtërin aporintacaso’, itohuatëhua': ‘¿Onpoatomata' nipachin co natëramahuë?’ itarinpoa'. ⁶ Nipirinhüë': ‘Co Yosëri nanan quëtërinhuë'. Piyapiri quëtërin, itohuatëhua', na'a piyapi'sa' chiniquën no'huiarinënpoa'. Na'pique' të'yaratënënpoa', tëpamarinënpoa'. ‘Yosëri a'parin pënëinpoaso marë', topi ya'ipiya,’ nitopi. ⁷ Nani ninontohuachinara, Quisoso itapona': “Ahuën. Co quiyaso' nitotëraihuë'. ¿Incariso' Coansha nanan quëtomara? Co nitotëraihuë',” toconpi.

⁸ —Napoahuarë', co carinquëmanta' insosona nanan quëtërinco'sa' sha'huitaranquëmahüë', itërin Quisosori.

Inpriatoro'sa' co noyahuë' yonquipiso'

(Mateo 21.33-44; Marcos 12.1-11)

⁹ Ina quëran piyapi'sa' a'chintacaso marë', iso pënënto nanan sha'huitaantarin: “A'na quëmapi pancana iminin. Inaquë opasáchin sha'nin. Nani tiqihuachina, inpriatoro'sa' acorin a'paicaiso marë'. ‘Sacatëramaso marë', nitërinso' patomachin maco'. Patomachin canta' acotoco,' itërin. Itahuaton, a'na parti pa'nin. Hua'qui' inaquë ya'huërin. ¹⁰ Nitërinso' nani cayahuachina, piyapinën ya'huërin'pa' a'parin. Patoma nitërinso' ma'caso marë' pa'pirinhüë', inpriatonënpitari masahuatona', ahuëpi. Ahuërahuatona', topinan a'papi. ¹¹ Naquëranchin hua'anëni a'na piyapinën a'pantapirinhüë'. Inanta' chiniquën no'huitona', ahuëantapi. Ahuëatona', topinan a'paantapi. ¹² A'nanta' a'pantapirinhüë'. Pë'sharahuatona', a'papi inanta'.

¹³ Napoin quëran hua'anëni yonquirin. ‘¿Ma'cha onpochiya? Na'aya'pi a'papurahuë'. Ahuërahuatona', topinan a'pairachinpi. Hui'nahuë nosoropi-rahüë', ina huachi a'paarahuë. Ina natëapona' nimara,' ta'ton, hui'nin

chachin a'papurinhuë'. ¹⁴ Inprietonënpitaso' hui'nin quënanahuatona', ni-nontopi. 'Paso' hui'napi a'na tahuëri pa'pin chimin'pachin, iso no'pa chachin hua'anëntapon. Huëco' tēpa'ahua'. Ya'ipi ma'shanënpita canpoari matahua huachi,' nitopi. ¹⁵ Naporahuatona', hui'nin masahuatona', aipiran tē'yatahuatona', tēpapi.

Pa'pin natantohuachin, ¿ma'ta' onpotintapon, hui'nin chachin tēpatopi ni'quëhuarë'? ¹⁶ A'naroáchin huëntarahuaton, inprietonënpita tēpapon. Ina quëran nasha inpriatoro'sa' acoantapon, tēnahuë," itërin Quisosori.

Ina natanahuatona':

—¿Ama onporonta' napoinsuhuë'! topi.

¹⁷ Napohuachinara, nirayarahuatón, itantarín:

—Napopiramahuë', ¿ma'ta' tapon nipachin pënëntona'pi iráca ninorinso'? Ninshítapon, tapon:

“Na'pi quëran yapëihuachina, a'na na'pi ya'huëpirinhuë', pëina'piro'sa' co no-huantopihuë'. 'Nagoonin,' ta'tona', tē'yatopirinahuë', hua'anëni maantarahuaton, 'Iso na'pi mini na'con na'con nohuantërahue' pëica'huaso marë', ta'ton, noya acoantarin.

¹⁸ Ina na'pi i'patohuatëra, anotatë' ya'panë'. A'na tahuëriso nipirinhuë' ina na'pi chachin insosona anoantohuachin, ni'sharianin," itërin Quisosori.

¹⁹ Ina natanatona', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitaso' no'huitopi: “Chinotatonpoa', pënënarinpoa',” ta'tona', yamapirinahuë' tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Piyapi'sa' tē'huatona', co mapihuë'.

Copirno marë' coriqui ma'patërinso'

(Mateo 22.15-22; Marcos 12.13-17)

²⁰ Napoaton a'naquën quëmapi'sa' amatahuatona', itapona': “Nonpintatoma', Quisosoquë paco'. Yaimaramaso pochin nicatoma', ina nontoco' atëhuëcaso marë'. Ina quëran sha'huirapihuatama', hua'ani sontaro'sa' a'paarin ina macacaso marë',” itopi. ²¹ Itohuachinara, pa'pi Quisoso non-tapona':

—Ma noya Maistro nontërancoi. No'tëquën a'chinan. Yosë nanamën no'tëquën a'chintatoncoi, co hua'an tëranta' tē'huatëranhuë'. ²² Napoaton yanatanainquën. Noma copirnosos' nisha piyapi niponahuë', ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Coriqui ma'painpoaso marë' comisionën a'parin. Huë'pachina', ¿noya ipora quëtacaso' ti? ¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? Sha'huitocoi nitochii, itopi.

²³ Quisososo nipirinhuë' yonquipisopita nitotërin.

—¿Onpoatomata' yaatëhuëramaco'? ²⁴ Noma coriqui quëshico ni'i, itërin. Napohuachina, quëtopi.

—¿Inta' isoso' nonanpiso'? itohuachina, —Noma copirno, itopi.

—¿Inta' nininënta' isëquë ninshitopi? itaantahuachina, —Noma copirno chachin, itaantapi.

²⁵ —Copirno ma'shanën ni'quëhuarë' inachachin quëtaantaco'. Naporahuaton, Yosëso' nininpoa' ni'ton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi cancanëma quëran ina natëcaso' ya'huërin, itërin.

²⁶ Na'a piyapi'sari Quisoso yaatëhuëpirinahuë', co nanitopihuë':

—Ma noyacha a'panitërin paya, ta'tona', co huachi natanpihuë'.

Piyapi'sa' nanpiantarapiso'

(Mateo 22.23-33; Marcos 12.18-27)

²⁷ Ina quëran a'napita cotio hua'ano'sa' huë'pi. Satosioro'sa' itopiso'. Inapitaso' nisha a'chinpi. “Piyapinpoa' chiminpatëhua', co onporonta' nanopiantarihuahuë',” toconpi. Inapitanta' Quisoso yanonpintatona', huëcapai.

28 —Iraca Maistro Moisésē pēnēnipoa': "Quēmapi sa'aponahuē co hui'nin ya'huēyátērasohuē' sa'in ayananpihuachin, ina iini chachin imoroēn maantacaso' ya'huērin. Hui'nahanpachin, iinco' apoin inari ya'huērētacaso marē'. Ina quēran mashotohuachin, ma'shanēn, no' panēn, inapita masarin," tēnin Moisésē ninshatarin. 29 Canchisē iyaro'sa' ya'huērin. Paninanso' sa'apirinhue'. Co hui'nin ya'huēyátērasohuē', sa'in ayananpirin. 30 Ina iini chachin imoroēn maantarin. Moisésē tēninso chachin manin. Inanta' co hui'nin ya'huēyátērasohuē', chimiantarin. 31 A'na iionta' inapoantarin. Canchisē iinpita chachin inapoantapi. Co a'naya tēranta' hui'nin ya'huēyátērasohuē', ya'ipi taquipi. 32 Ina quēran sanapinta' chiminin huachi. 33 Canchisē iinpitari chachin mapirinhue', nanpiantacaso' tahuēri nanihuachin, ¿inquēn chachincha sa'in ninē'poya? itopi.

34 —Co no'tēquēn, iyaro'sa', yonquiramahuē'. Isoro'paquē piyapi'sa' sa'api, so'yapi, inapopi. Ina quēran chiminpi. 35 A'naquēn Yosēri noya ni'ninsopita ināpaquē pantarapi. Nanpiantahuachina', co huachi sa'aponahuē'. Sanapi'santa' co so'yaponahuē'. 36 Co huachi chiminaponahuē'. Anquēniro'sa' pochin nisapi. Nanpiantarapi ni'ton, Yosē hui'ninpi chachin nisapi. 37 Chiminpisopita tēhuēnchachin nanpiantarapi. Ina a'chinchinquēma'. Moisésē chachin ninshitērinso'. Nara'huaya orotarinsō' nicaso', Yosēri nontērin: "Caso' Yosēco. Apraan chinotarino. Isaco, Cacopo, inapitanta' chinotarino," tēnin Yosē. 38 Nanpirēhuasopitaráchin Yosē chinotarēhua'. Napoaton inapitanta' nani chiminpirinhue', nanpimiataantapi, itērin Quisosori.

39 Cotio maistro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¡Ma noyacha, Maistro, yonquiran paya! tēnin a'na'.

40 Ina quēran tē'huatona', co huachi nohuantopihuē' nataantacaiso'.

Yosēri a'paimarinso'

(Mateo 22.41-46; Marcos 12.35-37)

41 Ina quēran Quisosori itantapon:

—Iraca Yosē quiricanēnquē sha'huitērinpoa'. "A'na tahuēri a'na quēmapi acoarahuē piyapi'sa' nicha'caso marē'. Inaso' Cristo," tēnin iraca. Cotio maistro'saso' a'chinpachinara: "Cristoso' Tapico' shiin," topi. Napopirinhue', 42 iraca Ispirito Santo nohuanton, Tapiri chachin Cristo ninorin. Sarmoquē ninshitaton, naporin:

Yosēri Sinioronēhuē sha'huitērin: "Inchinanēhuē quēran huēnsēquē'

43 inimiconēnpita cari minsēchinquēn," itērin Yosēri, tēnin Tapi.

44 Shia'huain niponahuē', Cristo yonquiaton, "Sinioronēhuē'," tēnin Tapi. Piyapi chachin nipirinhue', Tapi chinotērin. ¿Onpoatonta' naporin? itērin Quisosori.

Cotio maistro'sa' yanonpipiso'

(Mateo 23.1-36; Marcos 12.38-40; Lucas 11.37-54)

45 Ya'ipi piyapi'sa' natantapaquē, ca'tano'sanēnpita pēnēnaton, itapon: 46 "Ni'cona cotio maistro'sa' nonpintochinēnquēma'. 'Noya noyacoi,' ta'tona', naporopi a'mopi piyapi'sari nicacaiso marē'. Cachiquē pa'pachinara, na'a piyapi'sari nontopi. 'Huē'cama maistro,' itohuachinara, pa'yatopi. Niyontonpiso pēiquē ya'conahuatona', hua'ano'sapitarē' yahuēnsēconpi. Pita nipachinara, huancánachin yahuēnsēconpi. 47 Noya nonaponaraihuē', a'naya a'naya quēyoronos'a' nonpintatona', ma'shanēnpita matopi. Ama noninacaiso marēhuē' hua'qui' Yosē nontopirinhue', co cancanēna quēran natēpihuē'. Ina marē' aquē aquētē' Yosēri ana'ntarin," itērin.

21

Quëyoron Yosë marë' coriqui acorinsó'
(Marcos 12.41-44)

¹ Yosë chinotopiso pëiquë a'na cacon ya'huërin. Inaquë coriqui Yosë marë' po'mopi. Quisosori notëërahuaaton, na'a ma'huano'sa' ni'nin. Na'con coriqui inaquë po'morapirinahuë'. ² Ina quëran a'nara quëyoron huë'nin, sa'ahua nininso'. Catotëra'huayaíchín coriqui po'moquirin. ³ Ina ni'sahuaton, Quisosori itërin:

—No'tëquën itëranquëma', na'a piyapi'sa' na'con coriqui po'morapirinahuë', iso quëyoronso nipirinhuë' na'con na'con po'moquirin. ⁴ Ma'huano'saso' na'a coriquihuanatona', ya'sotopisoíchín po'mopi. Iso sanapiso nipirinhuë', pi'pian ya'huëcharinso', ya'ipi po'moton, tiquirin. Napoatón na'con na'con Yosë quëtërin, tënahué, ténin Quisosó.

Yosë pëinën ohuatapiso'
(Mateo 24.1-2; Marcos 13.1-2)

⁵ Yosë chinotopiso pëi' nicatona', a'naquën nitapona': —Ma noyápiachín na'pi quëran nipi. A'naquën ninshiyaráchín Yosë marë' acopiso', nitopi. ⁶ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Iporaso' ya'ipiya noyápiachín ni'piramahuë', a'na tahuëri ya'ipi ohuatapi. Co a'na na'piya tëranta' niya'huiritarinhuë', itërin.

Ayaro' tahuëri ya'caritërinso'
(Mateo 24.3-28; Marcos 13.3-23)

⁷ Napohuachina, natanpi:

—¿Onporota' Maistro ohuatapi? Ina tahuëri'sa' naniriahuaachín, ¿ma'ta' onporahuachina', nitotapoi? Sha'huitocoi quiyanta' nitochii, itopi.

⁸ Napotohuachinara: “Ni'cona iyaro'sa' nonpintochinënguëma'. A'naquën huëcatona': 'Caso' Cristoco. Yosë chachín a'pairinco', tosapi. A'napitanta' nonpin nanan sha'huirapi. 'Nani tahuëri naniriarín, nitotërai', tosapi. Ama inapita imacosohué'. ⁹ Nisha nisha parti piyapi'sa' nino'huiapi. Niahuërahuaatona', quira nisapi. Ina natanpatama', ama pa'yancosohué'. Piyapi'sa' co noyahuë' nicatona', na'a quira nisapi. Napoaponahuë', co isoro'pa' ta'huanchátëraponhuë'.

¹⁰ Nisha nisha piyapi'sa' capini quira nisapi. Copirnoros'a' capini nino'huitona', piyapinënpita camairapi quira nicacaiso marë'. ¹¹ A'na parti a'na parti panca ocohua pa'sarin. Cosharori pahuantohuachina', piyapi'sa' tanari tiquirarin. Nisha nisha parti chiníquën canio matarin. Na'a taquirapi. Yosë nohuanton, nisha nisha ma'sha inápaquë ya'noarin. Quënanahuatona', piyapi'sa' pa'yanapi. Ya'ípiya të'huatapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachín, ayonquicaiso marë' napoarín.

¹² Co'huara ma'sha onpoyatërasohué', co noya piyapi'sahuë' masarinënguëma'. Imaramacoso marë' aparisitarinënguëma'. Cotio niyontopiso pëiquë sha'huirapiarinënguëma'. Tashinan pëiquë po'morarinënguëma'. Imaramacoso marë' copirno ya'huërinquënta' quëpararinënguëma'.

¹³ Naporo' inapitanta' Yosë nanamën sha'huitohuatama', natanapi.

¹⁴ Mapachinënguëma', '¿Ma'cha tonopocoya?' ama tocosohué'.

¹⁵ Catahuaranquëma' noya nonacamaso'. Ca nohuanto, noya yonquiharama'. Inimiconënënpita co nanitapihuë' a'paniinquëmaso'.

¹⁶ Tataparima' co imatonahuë', sha'huirapiarinënguëma'. Iyaparima', quëmopinëmapita, amiconëmapita, inapita sha'huirapiarinënguëma'. A'naquëma' tëpararinënguëma'. ¹⁷ Imaramacoso marë' na'a piyapi'sa'

no'huairinênquëma'. ¹⁸ Napoaponahuë', Yosë ni'sarinquëma' Co inquëma tëranta' chimimiataramahüë'. ¹⁹ Noya imamiatohuatamaco, cha'ësarama'.

²⁰ Notohuaro' sontaro'sa' nisha parti quëran huëcatona', Quirosarin tan-capitapi. Ina ni'patama', nani tahuëri nanirinsò' nitotarama'. 'Quirosarin ata'huantapi,' tosarama'. ²¹ Naporo' ta'acaso' ya'huërin. Cotia parti ya'huëhuatama', motopi'pa' ta'aco'. Ninanoquë ya'huëhuatama', a'naroáchin pipico'. Iminëmaquë ya'huëhuatama', ama ninanoquë ayancontacosohüë'.

²² Ina tahuëri'sa' nanihuachin, na'con parisitapi. Iráca Yosë quiricanênquë ni-norinsò chachin naporo huarë' Yosëri chiniquën ana'intarin. ²³ Cayorono'sa', hua'huahuano'sa', inapitaso' sacai quëran ta'arapi. ¡Ma'huantacha nisa-pi paya! Yosëri no'huiton, cotioro'sa' ana'intarin. ²⁴ Inimicoro'sa' huëcatona', na'a piyapi'sa' sahuëniquë tëparapi. Nisha nisha sontaro'sari ya'huëpiquë quëparapi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sa' Quirosarinquë ya'conahuatona', camaitapi. Hua'qui' inaquë ya'huapona'. Tahuërinën nanihuachina, Yosë nohuanton, pipiapi.

Quisoso o'mantacaso' tahuëri

(Mateo 24.29-35, 42-44; Marcos 13.24-37)

²⁵ Ina quëran Yosë nohuanton, pi'i tashiarin. Co huachi yoqui a'pianinhuë'. Tayoraro'sa' inápa quëran anotarin. Marënta' panca co'sacaitapon ni'ton, tënëntapon. Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapona'. ²⁶ Inápaquë ya'huërsopitanta' nacon nacontapon. Piyapi'sa' nisha nisha yonquiataona', të'huatapona'. '¿Ma'cha onporo'poya?' ta'tona', pa'yani yatëpapon. ²⁷ Ina quëran ni'sarinaco. Yosë quëran quëmapico ni'to, chitoro' huancana o'mantararahüë. Chiniquën nanantato, o'mantararahüë. Huënaráchin huënaráchin ya'noarahuë. ²⁸ Napoaton nisha nisha quira nisahuachina', nisha nisha ma'sha onporahuachina', ama pa'yancosohüë'. O'mantahuaso' tahuëri naniriarin ni'ton, nóya cancantatoma', ninaco. O'mantahuato, noya nicha'ësaranquëma'. Yosë'pa' quëpantaranquëma', itërin Quisosori.

²⁹ Ina quëran iso pënënto nanan sha'huitërin: "Iquirá nara papotërin quëran nitotoco'. A'napita nararo'santa' yonquico'. ³⁰ Nara ta'amënquë monoantahuachina: 'Nani o'napi naniriarin,' topi. ³¹ Inapochachin nani ma'sha onporahuachina', nitotarama'. 'O'mantacaso' tahuëri naniriarin. Yosë hua'anëntarinpoa', tosarama'.

³² No'tëquën itëranquëma'. Co'huara cotioro'sa' huënton ta'huanchatërasohüë', nani ma'sha onporapi. ³³ Isoro'pa' ta'huantarin. Pi'iro'tënta' ta'huantarin. Ca nanamëhuëso nipirinhüë' co onporonta' ta'huantarinhuë'. No'tëquën nonahuë ni'ton, ya'ipiya sha'huitëranquëmaso chachin naniarin.

³⁴ Ni'cona naniantotamaco. Ama pita pa'yatacasoachin cancantocosohüë'. Ama no'piscosohüë'. Ama ma'sharáchin yonquicosohüë'. Ina pochin cancantohuatama', co aquëtë' yonquiaramacohüë'. Co noya ninahuatamacohüë', ³⁵ huënsón a'naroáchin ma'sha maninsò pochin, a'nanaya o'mantararahüë. Ya'ipi piyapi'sa' a'ninquechín ni'sarinaco. ³⁶ Napoaton noya cancantatoma', Yosë nontoco' achincancainquëma' cha'ëcamaso marë'. Yosë quëran caso quëmapico ni'to, co imapisopitahuë' ana'intarahüë. Apira apira Yosë nontohuatama', naporo' tahuëri co tapanatomahuë', noya huaniparamaco," tënin Quisoso.

³⁷ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë a'chinin. Tashi' nipachina, Oriposë panënquë huë'ëcaso marë' pa'nin. ³⁸ Tashiramiachin na'a piyapi'sa' chinotopiso pëiquë pa'pi Quisoso natanacaiso marë'.

22

*Quisoso macacaiso marë' chinotopiso'**(Mateo 26.1-5, 14-16; Marcos 14.1-2, 10-11; Juan 11.45-53)*

¹ Cato' tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' cotioro'sa' niyon-tonpi Yosëri iráca nicha'ërinso' yonquicaiso marë'. Ina tahuëri nanihuachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. ² Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapitari chinotopi Quisoso tēpacaiso'. Piyapi'sa' tē'huatatoná', co nanitopihuë' a'nínquëchin macacaiso'.

³ Shonca catoya'piri Quisoso ca'tanpirinahué', a'nara' sopairi ya'coancantërin, Cotasë Iscarioti itopiso'. Sopairi ya'coancantohuachina, ⁴ corto hua'ano'saquë pa'nin. Cotio sontaro'santa' nontërin Quisoso sha'huirapicaso marë'. ⁵ Natanahuatona', pa'yatopi. Ina marë' coriqui quëtacaiso sha'huitopi.

⁶ —Noyapa', ta'ton, Cotasë yonquirarin po'oana quëran a'nocaso marë'.

*Pascoa tahuëri coshatopiso'**(Mateo 26.17-29; Marcos 14.12-25; Juan 13.21-30; 1 Corintios 11.23-26)*

⁷ Pascoa tahuëri'sa' nipachina, nisha pan ca'pi, co ahuëpocatopisohuë'. Naporo tahuëri chachin carniroa'hua iráca tēpapiso pochin tēpaantapi yonquicaiso marë'. Nani pi'ipiquë cotioro'sa' naporápi. ⁸ Quisosonta' yonquirin ina pochin capacaso' ni'ton, Pitro, Coansha, inapita sha'huitërin:

—Paatoma', Pascoa cosharo' tapaco' capaquëhuaquë, itërin.

⁹ —¿Intohuata' paatoti tapai? itopi.

¹⁰ —Ninanoquë paco'. Inaquë a'na quëmapi nacapiarama'. Yonquë i'sha chi'yatarin. Ina imaco'. Pëiquë ya'conconpachin, canpitanta' ya'conco'. ¹¹ Pëi' hua'anën quënanconpatama', natanconco'. “¿Insëquëta' patoana ya'huërin Pascoa cosharo' capaca'huaiso'?” tënin Maistro,” itonco'. ¹² Napotohuatama', panca patoana a'notarinquëma', inápaquë nininso'. Misa, huënsënan, inapita nani ya'huërarin. Inaquë cosharo' tapaco' canpoa' capaquëhuaquë, itërin Quisosori.

¹³ Itohuachina, paatona', ninanoquë canconpi. Quisosori sha'huitërinso chachin quënanconpi. Inaquë Pascoa cosharo' acopi capacaiso marë'.

¹⁴ Ora nanihuachina, Quisoso ca'tano'sanënpitarë' huë'pi. Huëcatona', misaquë huënsëquipi.

¹⁵ —Apira Pascoa cosharo' ca'sarëhua'. Pa'pi nohuantërahuë canpitario'co ina capa'huaso'. Ipora tëranta' ca'ahua' co'huara chimianahuë. ¹⁶ Yosë natëto, chiminarahuë. Iporáchin Pascoa cosharo' ca'sarahuë. Ina quëran Yosë hua'anëntërinso' naniquë huarë' ca'sarahuë. Naporo' noya noya ya'huarihua', itërin.

¹⁷ Minëa'hua masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, ca'tano'sanënpita quëtërin.

—Canpitanta' pi'pian pi'pian o'oco'. ¹⁸ Ipora quëran huarë' co huachi huino o'osarahuë'. Yosë isoro'pa' hua'anëntaquë huarë' o'oantarahuë, itërin.

¹⁹ Ina quëran cosharo' masahuaton, “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, së'panin. Inapotohuaton, a'naya a'naya quëtërin.

—Ca nonëhuë pochin iso'. Canpita marë' chiminarahuë. Ca chinotatomaco, ca'co', itërin.

²⁰ Nani coshatohuachinara, ninëa'hua maantaranin.

—Huë'nainëhuë pochin iso'. Huë'nainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitare' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Huë'nainëhuë quëran nicha'ësanarquëma'. ²¹ Napoaponahuë',

a'naquëma' carë'quëma chachin coshatapomarahuë', sha'huirapiriamaco.
 22 Yosë quëran quëmapico niporahuë', ina nohuanton, chiminarahuë'.
 Napoaponahuë', sha'huirapirincoso', chiniquën parisitapon. Yosëri
 ana'ntarin, tënin Quisoso.

23 “¿Inquënpoacha yasha'huirapirëhua' nicaya?” nitopi.

Chini chiniquën nanantacaso' nohuantopiso'

24 Ina quëran inahua capini ninontapi. “¿Inquënpoata' chini chiniquën
 nanantë'pëhuaya?” nitopi. Ya'ipiya chiniquën nanan nohuantopi.
 25 Napoaton Quisosori itërin: “Nisha piyapi'sa' co Yosë nohuitopihuë'.
 Hua'anënapita chiniquën nanantatona', piyapinëpita camaipi. ‘Caso'
 noyaco ni'ton, “a'paitona'pi,” itoco,' toconpi a'naya a'naya. 26 Canpitaso
 nipirinhüë' ama ina pochin yonquicosohuë'. Insosona chiniquën
 nanantacaso nohuantohuachin, a'napita na'con na'con catahuacaso'
 ya'huërin. Hua'an yanipatama', piyapimia pochin cancantoco'. 27 Ni'co'.
 Hua'anso' huënsërahuaton, coshatarin. Piyapinëpitaso nipirinhüë' sacatapi.
 Co hua'anën pochin chiniquën nanantopihuë'. Caso nipirinhüë' piyapimia
 pochin cancantërahuë'. Apira apira a'napita catahuarahüë'.

28 Canpitaso' noya imaramaco. Aparisitopirincosohuë', co a'poramacosohuë'.
 29 Ina marë' Yosë'pa' canaarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton,
 hua'anëntarahüë'. Naporo' canpitanta' acoaranquëma' hua'an pochin
 nicamaso'. 30 Hua'anëntohuato, carë'quëma' noya coshatërehuaso pochin nöya
 cancantarama'. Inaquë catahuaramaco ya'ipi isairio'sa' hua'anënta'huaso',”
 itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Juan 13.36-38)

31 Ina quëran Simon Pitro pënënin chiniquën cancantacaso marë'.

—Tëhuëchachin iya Simon sopai yaminsërinquëma'. Inari nani Yosë
 nontërin: “Arosë pintiapiso pochin tëni'i, topirahuë',” itërin. “Inta nipachin
 tëniriquë',” itërin Yosëri. Napoaton sopai chiniquën sha'huitarinquëma' na-
 niantamacoso marë'. 32 Caso nipirinhüë' iyasha, nani Yosë nontërahuë'
 ama a'poancoso marëhuë'. Napoaton co naniantomiatarancosohuë'. Noya
 imaantahuatanco, iyanpita achinicanquë', itërin.

33 —Sinioro, co caso' a'poaranquënhüë'. Tashinan pëiquë
 po'mohuachinënuën, canta' ya'co'in. Yatëpapurinacosohuënta', co tē'huatarahuë',
 tënin Pitro.

34 —No'tëquën iyasha itaranquën. Ipora tashi chachin, co'huara
 atari përasatërasosohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co caso' Quisoso
 nohuitërahuë',” toconapon, itërin Quisosori.

Tëniarinso'

35 Ina quëran ya'ipi ca'tano'sanënpita itapon:

—Iraca a'chinacamaso marë' a'paranquëma'. Pa'patamara, coriqui, pë'pëto,
 sapatë', co inapita tëranta' quëparamahuë'. Topinan pa'patamara, ¿co manta'
 pahuantërinquëmahüë' ti' itërin.

—Co manta' pahuantërincoihuë'. Noya pa'nai, itopi.

36 —Iporaso nipirinhüë' sacai' nipon. Napoaton ama topinan pacosohuë'.
 Coriqui, pë'pëto, inapita ya'huëtohuachinquëma', quëpaco'. Co sahuëni
 ya'huëtohuachinquëmahüë', a'moramaso' pa'anatoma', sahuëni pa'anco'.
 37 Iraca Yosë quiricanën quëran ninorinaco. “Apiro'sarë' acorapi,” tënin.
 Napopiso chachin apiro'sa pochin cancantatonaco, masarinaco. Ya'ipi
 ninorinacoso' nanicaso ya'huërin, tënin.

38 —Ni'què' Maistro. Cato' sahuèni ya'huètèrincoi, itohuachina:
—Tatoco huachi pa'ahua', itèrin Quisosori.

Quisoso sètatón, Yosè nontèrinso'
(Mateo 26.36-46; Marcos 14.32-42)

39 Ina quèran pipirahuaton, Oriposè panènquè pa'nin. Nani tashi' inaquè pa'nin. Ca'tano'sanènpitarinta' imapi. 40 Inaquè canconpachinara:
—Yosè nontoco' iyaro'sa', ama sopai minsèinquèmaso marèhuè', itèrin.

41 Ina quèran amashamiachin pa'sahuaton, isonin quèran, inaora Yosè nontèrin: 42 “Quèma nohuantohuatan Tata, nicha'èco, ama ma'sha onpo'isohuè'. Main o'orèso pochin parisita'huaso' ya'huèrin. Co parisita'huaso' nohuantaporahuè', quèma nohuantohuatan, ma'sona yaonpotohuatanconta' noya, tènahuè. No'tèquèn yanatèranquèn,” itèrin.

[43 Nani nontohuachina, anquèni inápa quèran o'marahuaton, achinirin.

44 Ina quèran pa'pi sètatón, chiníquèn Yosè nontaantarín. Oncainèn huènai pochin no'paquè hui'shirin.]

45 Nani Yosè nontohuachina, ca'tano'sanènpita paahuantapirínhuè'. Huè'èsápi quènanconin. Sètatona', huè'èsápirínahuè'.

46 —¿Onpoatomata' iyaro'sa' huè'èsárama'? Huènsèatona' Yosè nontoco' ama sopai minsèinquèmaso marèhuè', itèrin.

Quisoso mapiso'
(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Juan 18.2-11)

47 Nontaso chachin, na'a piyapi'sa' canqui. Cotasè quèchitèriarin. Inanta' ca'tanaponahuè', a'notiarin. Quisoso ya'yoranquirahuaton, apinorin.

48 —Iya Cotasè, Yosè quèran quèmapico nipirahuè', ¿sha'huirapitonco, apinoranco ti? itèrin.

49 Ca'tano'sanènpitari quènanahuatona', “Quisoso yamasapi,” ta'tona', yaahuètopi.

—¿Sahuèniquè Sinioro ahuèchi? itopirínahuè'.

50 Co'huara a'panichatèrasohuè', a'naso' corto hua'an piyapínèn ahuèaton, inchinan huèratèn nishitèrin.

51 —Tanapitèquè' iyasha. Ama ahuèquèsohuè', itèrin Quisosori.

Ina quèran sè'huahuèratèrahuaton, a'naroáchin anoyatèrin.

52 Naporahuaton, corto hua'ano'sa', capitano'sa', ansiano'sa', inapita itapon: —Sahuèni, shonqui, inapita sè'quèèrahuatoma', huècapairamaco. Tèpatona'pi pochin cancantatomaco, ¿yamanamaco ti? 53 Co'tana nani tahuèri Yosè chinotopiso pèiquè pa'nahuè. Nicapomarcóhuè', co manamacóhuè'. Napoaponahuè', Yosè nohuanton, iporasó' masaramaco. Tashi pochin cancantèrama' ní'ton, sopai camairínquèma' co noyahuè' nicacaso marè', itèrin.

Pitróri nonpinapirínso'
(Mateo 26.57-58, 69-75; Marcos 14.53-54, 66-72; Juan 18.12-18, 25-27)

54 Quisoso masahuatona', corto hua'an chini chiníquèn nanantèrinso' pèinèquè quèpapi. Pitrori aguè quèran imaquiarin. 55 I'iratèquè huarè' imaquirahuaton, pairaanaquè ya'conin. Inaquè ponisario'sa' nani a'pètopi napèntacaiso marè'. Pana yonsanquè huènsèrahuaton, inanta' napèntarin.

56 Napèntaquèya', a'na cosonari quènanin. Noya ní'sahuaton:

—Iso quèmapinta' Quisoso imarin, ténin.

57 —¿Co imoya caso' ina nohuitèrahuè'! itèrin Pitrori.

58 Co hua'quiya quèranhuè' a'na quèmapiri niantarin.

—Quèmanta' Quisoso imaran topirahuè', itèrin.

—Co'chi iyasha imarahuè' paya, itaantarín.

⁵⁹ A'na ora pochin nisahuaso', a'nanta' taantapon:

—Cariria piyapi pochin nonin ni'ton, iso quëmapinta' Quisoso ca'tanin tënahuë, tënin.

⁶⁰ —¡Co'chi iyasha paya! Co cariso' nohuitërahuë', itaantarin.

Nonaso', atari përarin. ⁶¹ Naporo chachin Quisosori tahuëretahuaton, Pitro notëërin. Ni'sarin ni'ton, ninorinso' Pitrori yonquirin. “Ipora tashi chachin, co'huara atari përasatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco,” ¿itërinco pora? ta'ton, ⁶² aipiran pipirahuaton, na'nërin. Chiniquën sëtaton, na'nërin.

Quisoso tëhuapiso'

(Mateo 26.67-68; Marcos 14.65)

⁶³ Ina quëran ponisario'sari Quisoso tëhuapi. Tëhuarahuatona', ahuëpi.

⁶⁴ Tonporayatahuaton, panpirayapi.

—¿Inta' ahuërinquën? Ninoquë', itopi.

⁶⁵ “¿Quëmaso' hua'anquën ti?” itatona', tëhuapi. Nisha nisha itatona', no'huipi.

Cotio hua'ano'saquë quëpapiso'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Juan 18.19-24)

⁶⁶ Tahuërihuachina, cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita niyontonpi. Nani niyontonpachina', inaquë Quisoso quëpapi natanacaiso marë'.

⁶⁷ —Quëmaso' Cristo Yosë a'paimarinquënso' nipatan, no'tëquën sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Sha'huitohuatënuëma', co natëaramacohuë'. ⁶⁸ Ma'sona tëranta' natanpatënuëma', co a'paniantaramacohuë'. ⁶⁹ Nipirinhüë', ipora quëran huarë' caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, Yosë inchinanën quëran huënsëapo. Inaquë chiniquën nanantarahuë', itërin.

⁷⁰ —Napoahuarë' ¿quëmaso' Yosë hui'ninquën ti? itopi.

—Ca mini inaco, itërin.

⁷¹ —Co huachi aquëtë' sha'huirapicaiso' nohuantarihuahuë'. “Ca Yosë hui'ninco,” toconin, nani natanëhua', nitopi.

23

Piratoquë quëpapiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Juan 18.28-38)

¹ Ina quëran pipirahuaton, Piratoquë Quisoso quëpapi. ² Inaquë sha'huirapipi.

—Iso quëmapi piyapi'sa' nonpintarin. “Noma copirno coriqui yama'pahuachinquëma', ama quëtocosohuë',” tosahuaton: “Caso' Cristoco. Yosë a'paimarinco hua'anënta'huaso marë',” toconin, itopi.

³ —¿Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën ti? itërin Pirator.

—Ca mini inaco, itërin.

⁴ Nonapipiso' natanahuaton, ya'ipi cotio ansiano'sa', corto hua'ano'sa' inapita itapon:

—Iso quëmapi'so noya, tënahuë. Co manta' onporinhüë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë', itopirinhüë', ⁵ aquë aquëtë' no'huitatona', itaantapi:

—A'chintohuachina, piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. Naporahuaton, copirno yano'huipi. Ya'ipi parti a'chinárin. Cariria parti quëran huëcaton, ya'ipi Cotia parti pa'tërin. Isëquënta' a'chinarin, itopi.

Irotisëquë a'parinso'

6 Ina natanahuaton, “¿Cariria parti quëran huë'nin ti?” itërin Piratori. 7 “Ina quëran mini,” itopi. I'huamiáchin Cariria hua'an Quirosarinquë huë'nin ni'tapon, Irotisë itopiso'. Inaquë ya'huarin ni'ton, Quisoso yaa'parin Irotisë nontacas marë'. “Ina piyapinën ni'ton, inari ana'inchin,” ta'ton, a'parin. 8 Inaquë canconpachina, Irotisëri pa'yatërin. Hua'qui' Quisoso yani'pirinhuë', co nohuichátërarinhuë'. Nani ma'sha naporinso' nani natantërin. “Yosë pochin ninin. Piyapi a'naroáchin anoyatërin,” topi natantërin. “Anoyatohuachin, canta' ni'i,” tënin. 9 Napoaton Quisoso canquihuachina, hua'qui' nontopirinhuë', co a'panitërinhuë'. Na'con natanpirinhuë', ta'tárin. 10 Corto hua'ano'sa', cotio maistro'sa', inapita huëcatona', Quisoso sha'huirapiirinahuë', co manta' tëninhuë'. 11 Napohuachina, Irotisëri tëhuarin. Sontaronënpitarinta' tëcaripi. Noyápiachin hua'ano'morinso pochin a'motahuaton, Piratoquë a'paantarin. 12 Nani hua'qui' Pirato Irotisëre' nino'huipirinahuë', naporo quëran huarë' co huachi niinimicotopi-huë', noya ninontantapi.

Tëpacaso' sha'huirinsó'

(Mateo 27.15-26; Marcos 15.6-15; Juan 18.39-19.16)

13 Ina quëran Piratori piyapi'sa' amatërin. Corto hua'ano'sa', cotio hua'ano'sa', inapitana' ayontonahuaton, itërin:

14 —Canpitaso' na'con Quisoso sha'huirapirama'. “Piyapi'sa' sha'huitarin niahuëcaiso marë’,” itopiramacohuë'. Nani hua'qui' nontërahuë, canpitanta' natanama'. Iso quëmapiso' noya. Sha'huirapipiramahuë', co manta' onporinhuë', tënahuë. 15 Irotisënta' inachachin tënin. Napoaton a'patiantarinco. Co tëpacaso' ya'huërinhuë'. 16 Topinan ahuihuitahuato ocoi'i, topirahuë', itërin.

[17 Nani Pasco tahuëri a'nara' apina'pi tashinan pëi quëran ocoirin pipicaso marë'. Iso pi'ipinta' a'nara' ocoicaso' ya'huërin.] 18 Piyapi'sariso nipirinhuë' chiniquën nontopi.

—¡Quisososó' tēpaquë! ¡Parapasë ocoitocoi! itopi.

19 Parapasëso' co noya quëmapihuë'. Tëpatona'pi inaso'. Ninanoquë piyapi'sa' sha'huitërin niahuëcaiso' ni'ton, tashinan pëiquë nani po'mopi. 20 Pirato co nohuantërinhuë' Quisoso tēpacaso'. Napoaton: “Ocoi'i,” tantarin.

21 Naquëranchin chiniquën nontaantapi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in! ¡Inaquë patanantëquë' chimi'in! itaantapi.

22 —¿Ma'marëta' atëpachi? Nani natanpirahuë'. Co manta' onporinhuë'. Co tēpacaso' ya'huërinhuë', tēnahuë. Topinan ahuihuitahuato, ocoi'i, tënin. Nani cararo' inachachin itaantarin.

23 “¡Corosëquë patanantëquë' chimi'in!” itaantapi. Chiniquën nontápi ni'ton, “Inta nipachin,” itërin. 24 Napotahuaton, sontaro'sa' sha'huitërin corosëquë patanantacaiso marë'. 25 Parapasëso' tēpatona'pi nipirinhuë', tashinan pëi quëran ocoirin. Piyapi'sari huayonpi ni'ton, ocoirin. Quisososó' nipirinhuë' co ocoirinhuë'. Tēpacaiso marë' sha'huitërin. Cotioro'sa' nohuantopiso chachin ninin.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Juan 19.17-27)

26 Ninano quëran quëpasoi', a'na quëmapi Simon itopiso' nacapipi. Imin quëran huëntararin. Inaso' Siriniquë ya'huërin. Sontaro'sari masahuatona', corosë apitëntopi. Quisoso pinën quëran quëpatërin.

27 Na'a quëmapi'sari imasapi. Sanapi'sarinta' imasapi. Quisoso yatëpapiso marë' chiniquën sëtatona', na'nërapí.

28 Tahuëretahuaton, Quisosori itapon:

—Ama imoyaro'sa' ca marë' na'nëcosohuë'. A'na tahuëri Quirosarinquë ya'huëramasopita na'con parisitarama'. Hua'huamapitanta' parisitapi. Ina yonquiatoma' tēhuënchinso', sëtoco'. 29 Naporo' tahuëri'sa' hua'huahuaninsopita na'con na'con parisitapi. Hua'huinpita yonquiatona', sëtapi. Co hua'huanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. 30 Piyapi'sa' chiniquën parisitapi ni'ton, “Motopi quëran na'piro'sa' notarintahuatona' imotërinpoa' naporini, noya niitonhuë',” tosapi. 31 Ni'co'. “Nanpimë' co huëyarinhüë', yanimëso nipirinhüë' a'naroáchin huëyarín,” topi. Caso' nanpimë' pochín nipirahuë', aparisitarinaco. Canpitaso' yanimë pochín ninama' ni'ton, chiní quëran aparisitarinëinquëma' tēnahuë, itërin Quisosori.

32 Cato' apiro'santa' quëpapi inapitanta' tēpacaiso marë'. 33 Pa'sahuatona', a'na panëa'huayaquë canconpi, “Nansë Moto’,” itopiquë. Inaquë canconahuatona', corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' nisha patanantopi. A'na ahuënan quëran, a'na inchinan quëran. Quisososo' ahuancanapipi. [34 Patanantopirinhüë', Yosë nontërin.

—Tëparinacoso marë' Tata, ama ana'intëquësohuë'. Co nohuitatonacohüë', napotarinaco, itërin.]

Ina quëran sontaro'sa capini ninontopi. “Huëco' nicanatëhua' Quisoso a'morinso' maahua’,” nitatona', ya'nipirapi. Naporahuatona', a'naya a'naya mapi. 35 Na'a piyapi'sa' inaquë ni'sapi. Cotio hua'ano'sariso' tēhuapi.

—A'napita nicha'ëponahuë', inaora cha'ëcasoso' co nanitërinhuë'. Inaso' Cristo, Yosëri chachin huayoninso' nipachin, inaora cha'ë'in, nitopi tēhuatona'.

36 Sontaro'sarinta' tēhuapi. Ya'cariconahuatona', huino main nininso' ihuëtopi.

—O'oque' Maistro. 37 Quëmaso' cotioro'sa' copirnonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuatón, cha'ëquë', itoonpi.

38 Onporinso marësona tēparapiso' ninshitopi.

ISOSO' COTIORO'SA' COPIRNO

ta'caso ninshitopi. Nani ninshitohuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

39 Cato' apiro'santa' corosëquë parisitapi. A'nari Quisoso no'huirín.

—Quëmaso' Cristonquën nipatan, corosë quëran nohuararahuatón, cha'ëquë'. Ina quëran quiyanta' nicha'ëcoi, itërin.

40 A'nariso nipirinhüë' pënënin:

—Ta'tëquë'. ¿Co pi'pisha tēranta' Yosë tē'huatëranhuë' ti? Tëpararinën quëmanta'. 41 Canposo' co noyahuë' ninë'. Napoaton no'tëquën coisë ana'ntarinpo'. Iso quëmapiso nipirinhüë' nóya. Co manta' onporinhüë', itërin.

42 Ina quëran Quisoso itapon:

—Hua'anëntacaso' caniaritohuatan, yonquico Siniro canta', itërin.

43 —Tēhuëncachin iyasha ipora tahuëri chachin carë'quën Yosë'pa' ya'huëcontaran, itërin.

Quisoso chimininso'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Juan 19.28-30)

44 Camotëchin nisahuaso', ya'ipi parti tashiarín. I'huaraya huarë' yono tashi pochín ninin. 45 Co huachi pi'i a'pininhüë'. Naporo' Yosë chinotopiso pëi' tanontën nē'mëtëquë patonpiso' inaora noshatërin. 46 Napohuachina, Quisoso chiniquën nonin.

—Apira Tata chiminarahuë. Hua'yanëhuë quëpaquë', itahuaton, chiminin.
 47 Capitanso' ina ni'sahuaton, Yosë chinotërin:

—Tëhuëenchachin iso quëmapì co manta' onporinhuë', tënin.

48 Na'a piyapi'sa' Quisoso chimininsò' ni'sapi. Nani chiminpachina, pa'yanpi. Chiniquën sëtatonà', yanquëëpi. 49 Imarinsopitaso' nipirinhue', aquë quëran notëerapi. Sanapi'santa' Cariria parti quëran imaquitona', inaquë ni'sapi.

Quisoso pa'pitopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Juan 19.38-42)

50-51 A'na cotio hua'an ya'huërin, Arimatiaguë ya'huërinso'. Còsi itopi. Cotio hua'an niponahuë', noya quëmapì. Yosë no'tëquën chinotërin. "A'na tahuëri Yosë acorinsò' isoro'paquë hua'anëntapon," ta'ton, Yosë chinotërin. A'napitari Quisoso yatëpahuachinara, "Ama tëpacosohue'," itopirinhue', co yanatëpihuë'. 52 Quisoso chiminpachina, Piratoquë pa'nin. "Quisoso nonën quëtoco quëpa'i," itohuachina, "Noyahua', quëpaquë'," itërin. 53 Ina natanahuaton, pa'nin. Corosë quëran nonën anohuararahuatona', morinquë so'quëëtòpi. So'quëëtahuatona', na'pi naninquë po'mòpi. Inaquë co insonta' chimipi po'moyatërarinhue'. Inaquë nonën po'mòpi. 54 Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' tapatapi chinotacaiso marë'. Napoaton pi'i yaya'conahuaso', manorahuatona po'mòpi.

55 Sanapi'santa' Cariria quëran imaquipiso' pa'sahuatona', na'pi nanin quënanconpi. Po'mòpiso' ni'pi. 56 Nani ni'pachinara, ya'huëpi'pa' paantapi. Inaquë no'morain pimóton nininsò' tapapi. Pimo hua'sainta' tapapi Quisoso nonën pashitacaiso marë'. Chinoto tahuëri nanihuachina, chinotòpi. Moisësë sha'huirinsò chachin chinotòpi.

24

Quisoso nantiantarinso'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Juan 20.1-10)

1 Tomio tahuëri nanihuachina, tashiramiachin sanapi'sa' pa'pi. Pimo hua'sai', no'morain pimóton nininsò' inapita quëpatona', na'pi naninquë pa'pi. 2 Canconpachinara, pancara'pi pa'copitopiso' nani chi'huincapi ni'conpi. 3 Na'pi naninquë ya'conpirinahuë', Siniro Quisoso nonën co quënanpihuë'. 4 "¿Onporincha nicaya?" ta'tona', huaniápirinahuë', a'nanaya catoya'pìri ya'notimarin. Piyapi pochin niponahuë', a'mòpiso' huënaráchin huënaráchin ya'nòpi. 5 Sanapi'sa' pa'yanpi. Të'huatona', monshoapirinhue', catoya'pìri itapona':

—¿Onpoatomata' chimipi po'mòpiquë Quisoso yonirama? Inaso' naniárin. 6 Co huachi isëquë ya'huërinhuë'. Nani nantiantarin. Caririaguë sha'huitërinquëmaso', ¿co yonquiramahuë' ti? 7 "Yosë quëran quëmapico nìporahuë', ina nohuanton, oshahuano'sa' masarinaco. Corosëquë patanantarinaco. Tëpapirinacohue', cara tahuëri quëran nantiantarahue'," itërinquëma', itopi.

8 Itohuachina, yonquipi. 9 Na'pi nanin quëran pipirahuatona', shonca a'na ca'tano'sanënpita, a'napita imapisopita, inapita sha'huitonpi. "Quisoso nonën capa. 'Nantiantarin', itërinacoi," itoonpi. 10 Maria Mactarina, Coana, Maria, Santiaco a'shin nininsò', a'napita sanapi'santa' napopi. Quisoso ca'tano'sanënpita sha'huitonpirinahuë', co natëpihuë'. 11 "Inahuara yonquënëna quëran napoapi," toconpi.

¹² Pitroso nipirinué', a'naroáchin na'pi nanin'pa' ta'arin. Monshorahuaton, nëhuéconpirinhué'. Morin so'pinpisoráchin quënanconin. "Capa mini. ¿Ma'ta' onporinso'?" ta'ton, ya'huërin'pa' paantarín.

Catoya'pi iratapona pochín quënanpiso'
(*Marcos 16.12-13*)

¹³ Naporo tahuëri chachin cato' imarinsopita Quirosarin quëran pipirahuatona', ninanonënquë paantapi. Imaosë itopiquë paantapi. Shonca a'na quiromitro pochín aquërinso'. ¹⁴ Paponá pochín ninontapi.

"Quisoso tëpapi mini. Na'pi naninquë nani po'mopí. Napoaponahuë': 'Nani nanpíantarín,' ténin María. ¿Ma'ta' onpocaso'?" nitopi. ¹⁵ Ninontasoí', Quisosori chachín ya'cariquirín. Inapitarë' pa'sapirínhuë', ¹⁶ Yosë nohuan-ton co nohuitopihuë'.

¹⁷ —¿Ma'ta' papoma pochín ninontëriarama'? Naporahuaton, ¿onpoatonta sëtëramaso pochín ya'norama'? itërin Quisosori.

¹⁸ —Ya'ipi Quirosarínquë ya'huëpisopita nani nitotopirínahuë', quëmasáchin iso tahuëri'sa' napopiso' ¿co nitotomaranquënhuë' ti? itërin Criopasëri.

¹⁹ —¿Ma'ta' onpopiso'? itaantarín Quisosori.

Napotohuachina:

—Co'ta Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' tëpapi. Nöya quëmapí nipirínhuë', tëpapi. Ma noya Yosë nanamën a'chintërincoi. Cania'piro'sa' nosoroa-ton, a'naroáchin anoyatërin. Yosëri nöya ni'nin. Piyapi'sarinta' noya ni'pirínahuë'. ²⁰ Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari mapi. Masahuatona', Piratoquë quëpapi tëpacasio marë'. Sha'huirapíhuachinara, corosëquë apatanatërin. Nani chiminín. ²¹ Ina ta'ma' israiro'sacoí nicha'ësarincoi, topí-raihuë'. Nani chiminín. Nani cara tahuëritërin. ²² Napoaponahuë', a'naquën sanapi'sa' quiya pochachín imapiso' nanan sha'huitatonacoí, a'payanínacoí. Tashíramiachín na'pi naninquë po'mopíquë pa'pirínahuë', ²³ co nonën quënanpíhuë'. Huëantarahuatona', sha'huitírinacoí. "Anquëniro'sa' quënanai. 'Quisoso nani nanpíantarín,' itërinacoí," topí. ²⁴ A'napítanta' natantahuatona', na'pi naninquë pa'pi. Sanapi'sa' sha'huitërinacoiso chachín quënanconpirínahuë', co Quisoso quënanpíhuë', itopi.

²⁵ —Canpítaso' co yonquiramahuë'. Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' ninopirínahuë', co yanatëramahuë'. ²⁶ Cristo parisitacaso' ya'huërin. Nani parisitohuachina, naporo huarë' Yosë'pa' noya noya acoarín huachi, itërin Quisosori.

²⁷ Ina quëran Yosë quiricanënquë ninotona ninshitopiso', a'chintarin. Moisés'ton ninoton, Yosë quiricanënquë ninshitërin. Ina piquëran na'a pënëntona'piro'sa' ninoantapi. Ya'ipi Cristo ninopiso' no'tëquën a'chintarin.

²⁸ Ninanonënaquë canconpachinara, Quisoso yana'huëpirínhuë':

²⁹ —Nani i'huarín. Huëquë' iyasha quiyataquë huë'ëquiquë', itopi. "Noyahua'," toshuatón, ya'conconin. ³⁰ Yacoshatohuachina', Quisosori pan manín. "Yosparínquën," Yosë itahuaton, sé'panin. Sé'panahuaton, quëtërin.

³¹ Pan sé'panaso chachín Yosë nohuan-ton, Quisoso nohuitopi huachi. Ni'sapirínahuë', ina quëran chachín ayarin. ³² Napohuachina, ninontopi.

—Huëcapon pochín Quisoso chachín nontërinpo'. Ma noya Yosë quiricanën a'chintërinpo'. ¡Ma noyásha natanë' paya! nitopi.

³³ A'naroáchin Quirosarínquë paantapi. Ca'tano'sanënpita ya'huërinquë pa'pi. Inaquë a'napita imarinsopítanta' nani huë'pi anta'. Inapitari itapona':

³⁴ —Tëhuëenchachín Siniro nanpíantarín. Iya Simon nani ya'notërin, itopi.

³⁵ Ina quëran catoya'pi canquisopitarinta' itapona': "Quiyanta' ni'nai. Paasocoi, ya'notërincoi. Hua'qui' a'chintopirincoihuë', co nohuitëraihuë'. Ina quëran yacoshatohuatoira, pan së'panin. Së'panpachina, a'naroáchin nohuitërai," itopi.

Ca'tano'sanënpita ya'notërinso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Juan 20.19-23)

³⁶ Ninontasoi', a'nanaya Quisosori ya'notërin. Huancanachin huanirahuaton:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërin.

³⁷ Ina quënanahuatona', pa'yanpi. "Hua'yan," ta'tona', pa'pi të'huatopi.

³⁸ —¿Ma'marëta' pa'yanama'? ¿Onpoatomata' nisha nisha yonquirama'? ³⁹ Ca mini. Imirahuë ni'co'. Nantëhuënta' ni'co'. Ohuaninacoso' nicatora', nohuitoco huachi. Co hua'yancohuë'. Së'huaco. Hua'yanso' co nonën ya'huëtërinhuë'. Caso' ya'huëtërinco, itërin.

⁴⁰ Ina toshuaton, imirin, nantën, inapita a'notërin. ⁴¹ Ina ni'sahuatona' pa'pi pa'yataponaraihuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. "¿Tëhuënhachin nantiantarin ti?" topi yonquiatona'.

—¿Ya'huarin capacaso'? itërin Quisosori.

⁴² "Ya'huarin," toshuatona', sami chinpi së'panpiso' quëtopi.

⁴³ Masahuaton, inapitari nicasoi', ca'nin.

⁴⁴ —Nani i'hua chachin iyaro'sa' sha'huitëranquëma'. Yosë quiricanënuë na'con ninorinaco. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninorinaco. Sarmoqueënta' ninshitopi. Ya'ipi iráca ninorinacosopita nanicaso' ya'huërin ni'ton, iso tahuëri'sa' iná pochin ninahuë, itërin.

⁴⁵ Yosë quiricaquë naporinsopita a'chintaantarín. A'chintaton, catahuarin no'tëquën yonquicaíso marë'.

⁴⁶ —Iráca ya'ipi ninotonaco, ninshitopi: "Cristo parisitaton, chiminapon. Chiminaponahuë', cara tahuëri quëran nantiantarin," ténin.

⁴⁷ Ina nanan chachin sha'huicaso' ya'huërin. "Co noyahuë' yonquiramasopita nantiantohuatama', oshanëma' inquitaringuëma'," itoco'. Quirosarínquë'ton sha'huicaso' ya'huërin. Ina quëran nisha

nisha nananquë nonpisopita sha'huitacaso' ya'huërin. ⁴⁸ Canpitaso'

ni'namaco. Natanamaco. Ya'ipiya sha'huitonco'. ⁴⁹ Ispirito Santo a'patimaranquëma' ya'coancantiinguëmaso marë'.

Quiricanën quëran tatahuë sha'huitëringuëmaso chachin a'patimaranquëma'. Napoaton isëquë ninaco'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinguëma', naporo huarë' nantitaparama' noya noya nicacamaso'. Nani ya'coancantohuachinguëma', noya nanan sha'huitonco huachi, itërin Quisosori.

Inápaquë panantarínso'

(Marcos 16.19-20)

⁵⁰ Ina quëran a'na tahuëri ninano quëran quëparin. Pitaniaquë huarë' canconpachinara, anquirahuaton, Yosë nontërin. "Isopita Tata noya a'paiton, catahuacuë'," itërin.

⁵¹ Nonin quëran chachin inápaquë panantarín. ⁵² Ina ni'sahuatona', Quisoso chinotopi. Noya cancantatona', Quirosarínquë aya-

mantapi. ⁵³ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. "Ma noyacha Yosëso paya," tosápi. Nani huachi.

Coansha ninshitérinpoa' Quisocristo nohuitatēhua' nanpimiatacaso marē'

Iráca Quisocristo Yosē'pa' ya'huërinso'

¹ Iráca quëran huarë' Yosë noninso' ya'huërin, Quisocristo itërehuaso'. Tata Yosëre' ya'huërin. Yosë pochachin ninin anta'. ² Co'huara isoro'pa' ya'huëyatërasohuë', Yosë'pa' ya'huërin. ³ Naporo' Yosë yonquirin ya'ipi ma'sha acocaso'. Ina nohuanton, hui'nini acorin. Ya'ipi ma'sha ninin. Co a'naya tëranta' inaora ya'huërinhuë'. Co acorinhuë' naporini, co manta' ya'huë'itonhuë'. ⁴ Inariáchin ya'ipiya ananpirin. Piyapinpoanta' a'pintaté pochin a'chintërinpoa' ina nohuitatēhua' nanpimiatacaso marë'. ⁵ Tashinantërinso' a'pintohuatëra, a'naroáchin tahuëri pochin ninin. Co tashiri tacopitërinhuë'. Inapochachin Quisocristo a'pintërinpoa'. Co noyahuë' nininsopitari yaminsëpirinahuë', co nanitapapihuë'.

⁶ A'na quëmapi ya'huërin, Coansha itopiso'. Yosëri a'parin ⁷ a'pininso' anohuitiinpoaso marë'. Ya'ipi piyapi'sari natëcaiso marë' sha'huërin. ⁸ Coanshaso' co a'pintërinpoahuë'. Yosëri a'parin a'pininso' anohuitiinpoaso marë'. ⁹ Sha'huitërinpoaso chachin Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuaton, ya'ipi piyapinpoa' a'pintimarinpoa'. Inasáchin no'tëquën anitotërinpoa'.

¹⁰ Isoro'paquë o'marin. Iráca Tata Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninin. Inari acopirinhuë', co piyapi'sari nohuitopihuë'. ¹¹ No'panëñquë chachin o'mapirinhuë', co piyapinënpitari nohuantonpihuë'. Nipirinhuë', ¹² Quisocristo cancanën mapatëhua', hui'nin pochin Yosë ni'ninpoa'. Natërehuasopitarachin huëntonëñquë aya'coninpoa'. ¹³ Ya'ipinpoa' piyapi quëran nasitërehuaso nipirëhuahuë', co ina quëran Yosë huëntonëñquë ya'conëhuahuë'. Co piyapi nanitërinhuë' aya'co'inpoaso'. Co canpoara nohuanton, ya'conëhuahuë'. Yosëíchin aya'coninpoa'. Ina quëran hui'ninpita pochin ni'ninpoa'.

¹⁴ Quisocristo isoro'paquë nasitimarin. Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitërin. Canpoaré chachin ya'huërin. Quiyaso' ni'nai. Inaso' nóya, tënai. Yosë pochachin ninin. Inaíchin hui'nin inaso'. Inaora nohuanton nosororinpoa'. No'tëquën nontërinpoa'. ¹⁵ Coansharinta' ni'nin. Ni'pachina, piyapi'sa' sha'huitërin: "Thua chachin sha'huitëranquëma'. 'Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin. Co'huara ca nasichátërapohuë', inaso' Yosë'pa' ya'huërin. Napoaton ca quëran chini chiniquën nanantërin inaso', itëranquëma'. Nani o'marin huachi," itërin.

¹⁶ Inaso' pa'pi nosororinpoa'. Nóya ni'ton, nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Co canpoara nanitopirëhuahuë', ina imapatëhua', nani tahuëri catahuarinpoa'. ¹⁷ Iráca Yosë nohuanton, Moisésë pënëntërin nani ma'sha natëcaso'. Pënëntopirinhuë', co ya'ipiya anitotërinpoahuë'. Quisocristoso nipirinhuë' nosororinpoa'. No'tëquën nonaton, ya'ipi nanamën anitotërinpoa'. ¹⁸ Co inquënpoa tëranta' Yosë quënanëhuahuë'. Hui'niniso nipirinhuë' noyá nohuitërin. Yosë pochachin ni'ton, napopianachin yonquipi. Inasáchin Tata Yosë anohuitërinpoa'.

Coansha Paotista sha'huërinso'

(Mateo 3.11-12; Marcos 1.7-8; Lucas 3.15-17)

19 Coansha pënëntápachina, corto hua'ano'sa, nihuiro'sa, inapita pa'pi Coansha nontacaiso marè'. Cotio hua'ano'sari a'papi ni'ton, Quirosarin quèran pa'sahuatona', Coansha itapona': "¿Inquënta' quëmaso'?" itoonpi.

20 –Caso co Cristocohuè'. A'naquën napotopirinacohuè', co caso' inacohuè', itèrin Coanshari.

21 –Quëmaso' Iniasënquën, iráca ayaponahuè', ¿ya'noantamaranquën ti? itopi.

–Co caso' inacohuè', ténin.

–¿Quëmaso' pënëntona'pi ninaraiso' nimara ti? itaantapi.

–Co inacohuè', ténin.

22 –¿Inquënta' quëmaso' nipachin? Sha'huitocoi hua'ano'sa' sha'huitonta'ii. ¿Ma'marèta' pënëntaran? itaantapi.

23 –Yosè nohuanton, pënëntarahuè. Iráca Isaiasè ninotonco, naporin: "A'na quëmapi inotèroquë pënëntaton, tapon: 'Ira co'shon co'shon toconin ni'ton, otèëquë' Sinioro o'main,' ténin. Naporinso chachin canta' piyapi'sa' pënëntarahuè. 'Cancanëma' anoyatoco' Sinioro o'main,' itarahuè," itèrin Coanshari.

24 Ina quèran Parisioro'sari itantapi:

25 –Co quëmaso' Cristonquënhuè'. Co Iniasënquënhuè'. Co pënëntona'pi ninaraisonquënhuè' ni'quëhuarè', ¿onpoatonta' nipachin, piyapi'sa' aporintaran? ¿Inta' nanan quëtèrinquën aporintamaso'? itèrin.

26 –I'quë mini aporintarahuè. Nipirinhuè', iporaso' a'na quëmapi ya'huèrin, co nohuitèramasohuè'. 27 Inaso' chini chiniquën nanantèrin. Caso' co ina pochin chiniquën nanantèrahuè'. Co maquëyanacohuè' ni'ton, co sapatèn i'quirita'huaso tèranta' nanitarahuè'. Ca piquèran ina pënëntapon, itèrin.

28 Naporó Cortanii' aquëtèran Coansha piyapi'sa' aporintarin, Pitania itopiquè. Inaquè paaparahuatona natanconpi.

Quisoso anohuitèrinso'

29 Tahuèrinqüè inaquè Quisoso huè'sarin. Coanshari quënanahuaton, piyapi'sa' itèrin: "Paso' quëmapi ni'co'. Yosèri a'paimarinso'. Inaso' carniroa'hua pochin nicaton, oshanënpoa' inqutiinpoaso marè' chiminapon. 30 I'hua chachin sha'huitèranquëma'. 'Ca piquèran a'na quëmapi huè'sarin. Co'huara ca nasichátèrapohuè', inaso' Yosè'pa' ya'huèrin. Napoaton ca quèran chini chiniquën nanantèrin inaso', itèranquëma'. Nani o'marin.

31 Co carinta' nohuitopirahuè', nani nohuitèrahuè. Yosè a'parinco ya'ipi piyapinënpita anohuita'huaso marè'. Ina marè' pënëntato, i'quë aporintarahuè.

32-33 Co Quisoso nohuichatèrapohuè', Yosè sha'huitèrinco. 'A'na tahuèri Ispirito Santo nëpë pochin nohuaraimarahuatón, a'na quëmapi motoanshiranënuë chachin huanitimarin, ni'saran. Quëmaso' i'quë aporintèran. Ina quëmapi nipirinhuè' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma', itèrinco Yosè. Ispirito Santo inápa quèran o'mahuachina, ni'nahuè. Nëpë pochin ya'noton, Quisoso motoanshiranënuë chachin huanitiimarin. 34 Cari ni'nahuè. Napoaton nani nohuitato, sha'huitaranquëma'. Iso quëmapi Yosè hui'nin, ténahuè," itèrin Coanshari.

Ya'nan Quisoso imaraisopita'

35-36 Tahuèrinqüè Quisoso na'huëso', Coanshari quënaantarin. Quënaantarahuatón, catocoi imaraiso' itaponcoi:

–Paso' quëmapi ni'co'. Inaso' carniroa'hua pochin ninin, Yosèri a'paimarinso', itèrincoi.

37 Natanahuatoi, Quisoso imarai. 38 Ina quèran tahuèrètahuaton, quënanincoi.

—¿Onpoapomata'? itërincoi.

—Yanohuitërainquën Maistro. ¿Insëquëta' ya'huaran? itërai.

³⁹—Huëco' ni'quico, itërincoi.

Pa'sahuatoi, ya'huërinquë canconai. I'huaraya ni'ton, inaquë i'huatërai. Hua'qui' ninontërai.

⁴⁰ Catoya'picoi Coansha natanahuatoi, Quisoso imarai. A'naso', Simon Pitro iin Antërisë itopi. ⁴¹ Shiarahuaton, iin quënanconin.

—Iya Simon, Cristo nani quënanai, Yosëri a'paimarinso', itërin.

⁴² Itahuaton, Quisosoquë quëparin. Quisosori notëërahuaton, itërin:

—Carinquën nohuitëranquën. Quëmaso' Simonquën. Coansha hui'ninquën. Nasha nininën acotaranquën. Pitro ichinquën, itërin. Inaora nananquë Sipasë itopi. (Na'pi pochin tapon naporin.)

A'napitanta' imapiso'

⁴³ Tahuëririnquë Quisoso Carirriaquë yapa'sarin. Pa'sahuaton, Pinipi quënanconin.

—Huëquë' iyasha imaco', itërin. Itohuachina, imarin.

⁴⁴ Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin. Ina ninanoquë chachin Antërisë, Pitro, inapitanta' ya'huëpi. ⁴⁵ Pinipiri Natanino yonisahuaton, quënanconin.

—Nani iyasha Cristo quënanai, Yosë quiricanën quëran ninopiso'. Moisësë, pënëntona' piro'sa', inapita ninotona', inaquë ninshitopi. Inaso' Quisoso, Cosi hui'nin. Nasaritoquë ya'huërinso', itërin.

⁴⁶ —Nasaritoro'saso', pa'pi co noya piyapi'sahuë'. ¿A'na tëranta' ta'ma' inaquë ya'huërinso' noya nihuan nica? tënin Natanino.

—Huëquë' pa'a nohuitonquë', itërin Pinipiri.

⁴⁷ Natanino ya'carirahuaso', Quisosori quënanin.

—Paso' quëmapi ni'co'. Israïromia chachin inaso'. Co pi'pisha tëranta' nonpininhuë', itërin Quisosori.

⁴⁸ —¿Onporahuatonta' nohuitërancoso'? itërin.

—Co'huara Pinipi nonchatërasënquënhuë', ninoto quënananquën. Iquira naraanaquë huënsëasënquën, quënananquën, itërin. Aquë ni'ton, co ya'pirin quëran chachin quënanaponahuë', napotërin ni'ton, Natanino pa'yanin.

⁴⁹ —Quëmaso' Maistro, Yosë hui'ninquën. Israïro'sa' copirnonquën, tënahuë, itërin.

⁵⁰ —¿Ninoto quënananquënso marëáchin natëranco ti? saca sacai nininsopita ni'saran, itërin.

⁵¹ Ina quëran itaantarin:

—No'tëquën itëranquëma'. Iráca Cacopo nanpiso', pi'iro'të' ni'soarin. Ni'soatohuachina, anquëniro'sari huëcapaimapi. Huëcapaimarahuatona', panantarapi. Inapochachin iporaso' Yosë quëran quëmapi co ni'to, o' marahuë Yosë anohuita' huanquëmaso marë'. Ya'ipi ninahuëso' ni'sarama', itërin Quisosori.

2

Canaquë Yosë pochin nininso'

¹ Cara tahuëri quëran a'na quëmapi pita nisarin sa'acaso marë'. Canaquë naporin, Cariria parti ya'huërinso'. Inatohua' Quisoso a'shin ni'tapon pa'nin.

² Quisosonta' amatopi. Pa'nin inanta' ni'tapon. Ca'tano'sanënpitacointa' amatërinaco. ³ Huino ta'quihuachinara, a'shini Quisoso itapon:

—Capa huino ta'quipi huachi, itërin.

⁴ —¿Ma'marëta' mama napotëranco? Co tahuëri naniyatërarinhuë' nohuitinacoso', itërin Quisosori.

⁵ Napatopirinhue', inpriatoro'sa' quënanconahuaton, a'shini itapon:

—Ma'sona Quisoso sha'huitohuachinquëma', natëco', itërin.

⁶ Inaquë saota panca orinan ya'huërin, na'pi quëran nipiso'. A'na orininquëächin catapini rata pochin ya'conin. Moisésë pënëntërinso' natëtona' oshanëna inquicaiso marë' acopiso'. ⁷ Ina quëran inpriatoro'sa' sha'huitërin:

—I'sha amëntaitoco', itërin Quisosori. Natëtona', huirotënuquë huarë' i'sha amëntaitopi.

⁸ —Pi'pian macatoma', pita hua'an api'nitonco', itaantarin Quisosori.

Napotohuachina, masahuatona api'nitooipi. ⁹ Orinan quëran mapirinhue', pita hua'anso' co nitotërinhue'. Inpriatoro'saráchin nitotopi. I'sharáchin ta'panpirinhue', nani huino taranin. Napoaton pi'nirahuaton, sa'ana'pi amatërin. ¹⁰ Huë'pachina, itërin:

—¡Ma'pitacha ninan paya! Iso huinoso' noya noya, yashin yashin o'ocaso'. Ya'ipi piyapi'sa' noya noya huino nininso'ton o'shipi. Ina quëran nani natëhuachinara, co onpopinchin noyahuë' nininso' o'shiantarapi. Quëmaso nipirinhue' ipora huarë' noya noya huino o'shitërancoi, itërin. Quisoso naporinso' co nitotatonhue', naporin.

¹¹ Naporó' Quisoso caniaritërin Yosë pochin nicacaso'. Piyapi'sari nicatona': “Tëhuënychachin Yosëri catahuarin ni'ton, nanitaparín,” topi. Ca'tano'sanënpitacointa ni'sahuatoí: “Quisososó', Yosëri a'paimarinso',” tënai. Canaquë naporin. Inaso ninano', Cariria parti ya'huërin

¹² Ina quëran Capinaomoquë pa'marin. A'shin, iinpita inapitarë chachin pa'marin. Ca'tano'sanënpitacointa' imarai. A'na simana pochin inaquë ya'huërai.

Nipa'antopisopita Yosë chinotopiso pëi quëran a'parinso'
(Mateo 21.12-13; Marcos 11.15-18; Lucas 19.45-46)

¹³ Pascoa tahuëri cotioro'sa' niyontonpi Yosëri Iquipito quëran nicha'ërinso' yonquiantacaiso marë'. Ina naniriahuachina, Quirosarinquë paantarai.

¹⁴ Yosë chinotopiso pëiquë pa'sahuatoí, i'iratëquë nipa'antopisopita quënanconai. Ohuaca', ohuica, nëpë', inapita nipa'antapi. Yosë chinotatona' tëpacaiso marë' pa'anapi. A'naquëonta' misanënpitaquë huënsëatona', coriqui nicanpiarapi. ¹⁵ Inapita quënanconahuaton, Quisosori co noyahuë' ni'nin. Nonin masahuaton, sihuirintahuaton, ohuica, ohuaca', inapita huëninatón, a'parin huachi. Pa'anpisopitanta' Yosë pëinën quëran a'parin. Coriqui nicanpiapitanta' misanënapita quëran ta'sarin. Coriqui ta'sarahuatón, misanënapitanta' të'yatërin. ¹⁶ Nëpë' pa'anpisopita itapon:

—Isopitanta' quëpaco'. ¡Ama Tatahuë pëinën mircato pochin nitocosohue'! itërin Quisosori.

¹⁷ Yosë quiricanënuquë ninshitopiso' yonquirai. “Ya'ipi piyapi'sa' Tata, chinochinënuquën, tënahue. Ina na'con yonquiato, quëma pëinën a'pitërahue. Ina marë' no'huiarinaco,” tënin quiricaquë.

¹⁸ Ina quëran cotioro'sari huëcapaipi.

—¿Onpoaponta' hua'an pochin nisaran? Chiniquën nanantohuaton, Yosë pochin niquë' quiyanta' nicatoí natëiinquën, itopi.

¹⁹ —Iso pëi' ata'huantohuatama', cara tahuëri quëran anoyataantarahuë, itërin Quisosori.

²⁰ —Yosë chinotopiso pëi' catapini shonca saota pi'ipi quëran tinipi. Cara tahuëri quëran naquëranchin ¿anoyataantaran ti? itopi cotioro'sari.

²¹ Quisososo nipirinhue' co ina pei chachin yonquirinhue'. Inaora nonen pei pochin tapon naporin. ²² Quisoso nanopiantahuachina, naporinso' yonquirai. Cara tahuëriya quëran nanopiantarin ni'ton, "Yosë quiricanen quëran no'tëquën ninorin," tënai. Quisososo noninsonta' natërai.

Yonquipisonta' nitotërinso'

²³ Pascoa tahuëri inaquë ya'huasocoi, Quisososo Yosë pochachin ninin. Piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërin. "Yosëri catahuarin," ta'tona', a'naquën natëpi. ²⁴⁻²⁵ Quisososo nipirinhue' ya'ipiya noyá nohuitërin. Co piyapiri sha'huitopirinhue', yonquipiso chachin nitotërin. Napoaton "Co natëmatërinacohue'," ta'ton, co inapita natërinhue'.

3

Nicotimo a'chintërinso'

¹⁻² Tashi' nisahuaso', a'na quëmapi huë'nin Quisososo nontacaso marë', Nicotimo itopiso'. Cotio hua'an inaso'. Parisio niponahuë', Quisososo nontiiirin.

—Maistro, Yosë a'pairinquën a'chintancoiso marë'. Sacai' nininsopita nicaton, Yosë pochin ninan. Napoaton ina a'pairinquën, tënai. Co Yosë catahuarinquënhue' naporini, co quëma nanitapaitonhue', itiiirin.

³ —No'tëquën iyasha sha'huitaranquën. Co nasitaantahuatanhue', co onporonta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conaranhue', itërin Quisosori.

⁴ —Nani mashotohuatëra, co huachi mamanpo yo'namënuë ya'conëhuë'. ¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itaantarin Nicotimorinta'.

⁵ Napotohuachina, Quisosori itaantapon:

—No'tëquën sha'huitaranquën. I'quë amarëso pochin cancanëma' anoyatacaso' ya'huërin. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ina naniantohuatama', Ispirito Santo anoyacantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nisarama'. Naporo huarë' Yosë hua'anëntërinquë ya'conarama'. ⁶ Piyapi quëran nasitohuatamara, piyapi pochin cantërama'. Ispirito Santo quëranso' nasitaantahuatama', Yosë pochin cantarama'. ⁷ Napoaton nasitantacaso' ya'huërin. Ama ina natanaton, pa'yanquësohuë'. ⁸ Ni'quë'. Ihuan inaora nohuanton, pa'nin. Natanarihuarahue', intohua quëranso' huëcaton intohuasona pa'ninso', co nitotërhuahe'. Co quënanpirëhuahuë', natanëhua'. Inapochachin Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', nasitaantarëso pochin nasha cancan quëtarinquëma', itërin.

⁹ —¿Onporahuatëta' nasitaantarë'? itantarin.

¹⁰ —Quëmaso' Israiro maistrinquën niponahuë', ¿co nitotëranhue' ti? ¹¹ No'tëquën itaranquën. Nitotatoi, a'chintarainquëma'. Ni'naiso' sha'huitarainquëma'. Canpitaso nipirinhue' co natëramacoihue'.

¹² Isoro'paquë ya'huërinso' quëran a'chintopirinquëmahue', co natëramacohue'. Inapaquë ya'huërinso' quëran a'chintohuatënhuëma', aquëtë huarë' co natëramahue'.

¹³ Co inso piyapi tëranta' inapaquë pantarinhue'. Casáchin ina quëran o'marahue. Yosë quëran quëmápicó ni'to, inápa quëran o'marahue. Napoaton casáchin inapaquë ya'huërinso' a'chintaranquëma'. ¹⁴ Iráca shimashonëmapita inotëro parti paaso', na'a piyapi'sa' ya'huanapi. Co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri ana'itërin. Na'a ya'huanosa' huëcatona', quëtëra'piapi. Ina quëran Moisésë ya'huan nonanpiso' ninin. Hua'a quëran nisahuaton, naraqüë achinpirin. Achinpirahuaton, inapaquë ahuanirin. Inapochachin Yosë quëran quëmápicó niporahuë', a'na tahuëri inapaquë achinpiarinaco.

¹⁵ Natëhuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama'. Ina marë' achin-piarinaco, itërin Quisosori.

Yosë nosororinpoaso'

¹⁶ Yosëso' ya'ipi piyapi'sa' pa'pi nosoromiatërin. Napoaton a'naíchín hui'nin nipirinhüé', isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Ina natëtëhua': "Ca marë' chiminín," topatëhua', co parisotopiquë pa'sarëhuahuë'. Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'. ¹⁷ Co ana'intinpoaso marë' hui'nin a'paimarinhuë'. Nicha'ëinpoaso marë' a'paimarin. Hui'nin quëran cha'ërihua'.

¹⁸ Hui'nin natëhuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. Co natëpisopitahuë' nani Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Inaíchín hui'nin nipirinhüé', co natëpihuë'. Napoaton ana'intarin. ¹⁹ Quisoso isoro'paquë o'maton, a'pintërinpoaso pochín oshanënpoa' anitotërinpoa'. A'naquënis nipirinhüé', co nohuantopihuë' Quisoso nohuitacaiso'. Co noyahuë' nicacaisoáchin pa'yatatona', tashi pochín cancantopi. Co yanatëpihuë' ni'ton, Yosëri ana'intarin. ²⁰ Co noyahuë' nipisopita co tahuëri pochín nininso' nohuantopihuë'. A'pininquë a'ninquëchin huanicaiso' co nohuantopihuë'. Tahuëri nipachina, ma'sha co noya nipisohüë' quënanë'. ²¹ Nipirinhüé', no'tëquë yonquihuachina', noya nisapi. Ina quëran a'napitanta' nica-tona': "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya natëpi," tosapi.

Naquëranchin Coansha sha'huirinso'

²² Ina quëran Quisoso Cotia parti pa'nin. Ca'tano'sanënpitacoi imarai. Inaquë hua'quimiáchin ya'huëconahuatoí, piyapi'sa' aporintërai. ²³ Coanshanta' Inoiiquë aporintarin. Sarimo ya'cariya inaso'. Inaquë na'a ii' ya'huërin ni'ton, inaquë aporintarin. Na'a piyapi'sa' huë'pachinara, aporintarin. ²⁴ Naporo' Coanshaso' noya pa'sarin. Co tashinan pëiquë po'moyátërapihuë'.

²⁵ Quiyarinta' aporintërai. Coanshanta' aporintarin. Napoaton a'na cotio quëmapi huëcaton, Coansha ca'taninsopita itërin:

—¿Insota' noya noya aporintërinso'? itërin. Nisha nisha ninontopi. ²⁶ Ina quëran Coansha sha'huitonpi.

—Ni'quë' Maistro. Cortanii' aquëtëran nicasëhua', inaquë Quisosonta' nisanin ni'ton, anohuitërancoi. Iporaso' inanta' aporintarin. Na'a piyapi'sari imasapi. Co ina nápo quëmaso' imasarinënquënhüé', itopi.

²⁷ —Co Yosë nohuantërinhuë' naporini, co napo'itonahuë'. Ya'ipinpoa' Yosë acorinpoa' ma'sona nicacaso'. ²⁸ Nani sha'huitëranquëma'. "Co caso' Cristocohüë'," itëranquëma'. Co'hua'ra ina huë'shatërasohüë', Yosë a'parinco piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina imacaiso marë' pënënarahuë. ²⁹ Ni'co'. Quëmapi sa'apachina, amiconëonta' noya cancantërin. Noya nipayapi ni'ton, naporinso' natantaton, nóya cancantërin. Inapochachin canta' ninahuë. Na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi ni'ton, nóya cancantërahuë. ³⁰ Co caso' nohuantërahuë' piyapi'sa' yonquuinacaso'. Quisoso na'con na'con yonquuinaso', tënin.

Inápa quëran o'marinso'

³¹ Cristo inápa quëran o'maton, chini chiniquënanantërin. Noya noya ninin. Piyapinpoaso nipirinhüë' isoro'paráchin nohuitërehua'. Inasáchin nohuitatëhua', nisha'huitërehua'. Cristoso nipirinhüë' inápa quëran o'maton, chini chiniquënanantërin. ³² Yosë'pa' ya'huërinso' nohuitërin. Nani ni'nin. Yosëri nontërinso' natanin. Ina nohuitaton, sha'huitarinpoa'. Sha'huitopirinpoahuë', na'con na'con piyapi'saso', co yanatëtopihuë'. ³³ A'naquënpaaso nipirinhüë' natëtërehua'. "Yosë no'tëquënanonin. Inari

a'paimarin," ta'tèhua', natètèrèhua'. ³⁴ Quisososo' Yosè nanamèn chachin nonin. Ispirito Santori noyá ya'coancantèrin ni'ton, no'tèquénáchin nonin. ³⁵ Tata Yosèri hui'nin pa'pi nosororin. Chini chiniquèn nanan quètèrin ya'ipiya hua'anéntacaso marè'. ³⁶ Hui'nin natèpisopitaso', Yosè nohuitatona' nanpimiatapi. Co natèpisopitasohuè', co ina pochin nanpimiatapihuè'. Nani Yosèri yonquirin ana'ntacaso marè'. A'na tahuèri ana'intomiatarin, parisitopiquè a'pararin huachi.

4

Samaria sanapi sha'huitèrinso'

¹⁻² I'huaso' na'a piyapi'sa' Coansha imapi. Na'a aporintèrin. Iporaso' na'con na'con Quisoso imasapi. Co Quisoso chachin aporintèrinhuè'. Ina sha'huitohuachincoi, ca'tano'sanènpitaco'i aporintarai. Na'con na'con aporintarai. Parisioro'sarinta' natantopi. ³ Ina nitotaton, Quisoso pa'nin. Cotia parti quèran pipirahuaton, Cariria parti paantarín.

⁴ Inatohua pa'pachina, Samaria parti na'huècaso' ya'huèrin. ⁵ Inatohua' a'na ninano' ya'huèrin, Sicaré itopiso'. Ina ya'cariya Cosi no'panèn ya'huèrin. Iráca pa'pin Cacopo itopisori quètèrinso'. ⁶ Inaquè a'na poso ya'huèrin. Cacopo posonèn itopi. Camotèchin inaquè canconai. Quisoso canotaton, posoquè huènsèconin.

⁷⁻⁸ Ca'tano'sanènpitacoiso', ninanoquè pa'nai cosharo' pa'ana'huaiso marè'. Pa'naiso', Samaria sanapi i'sha macapon huè'nin. Nani mapachina, Quisosori itapon:

—Imoya, i'sha mananso canta' o'oi topirahuè, itèrin.

⁹ —Caso' Samaria sanapico nipirahuè': "I'sha mananso canta' o'oi," ¿itèranco ti? itèrin inarinta'. Cotioro'saso' Samariaro'sarè' co noya ninontopi-huè' ni'ton, napotèrin.

¹⁰ —Yosè yanicanapiringuènhuè', co quèmaso' nitotèranhuè'. "I'sha mananso canta' o'oi," itèranquèn nipurinhuè', co nohuitèrancohuè'. Nohuitèranco naporini, quèma nataintoncohuè'. Carinquèn nanpirin i'sha quèchitènguènhuè', itèrin Quisosori.

¹¹ —Quèmaso' co manta' ya'huètèringuènhuè' i'sha macamaso'. I'shaso' acopo' ya'huèrin. ¿Onporahuatoncha nanpirin i'sha manè'ponquènya? ¹² Iráca Tata Cacopo iso poso ninin. Isèquèran i'sha macaton, o'orin. Hui'ninpita, pè'tahuanènpita inapitanta' isèquè o'opi. Inaso' chiniquèn nanantèrin, topi. ¿Ina quèran na'con na'con quèmaso' nanitaparan ti? itèrin sanapiri.

¹³ —I'shamia imoya o'opatèra, naquèranchin yamoroantarè'. ¹⁴ Nisha i'sha carinquèn quètaranquèn. Ina ya'huètòhuachinquèn, co huachi yamororèso pochin cancantaranhuè'. Ni'què'. Pancai' no'pa quèran pipihuachina, noyápiachin pipirarin. Co onporonta' yanimarinhue'. Inapochachin nanpirin i'sha quètòhuatènguèn, cancanènguè chachin ya'huètèringuèn. Inaquè ya'huápon huachi. Yosè nohuitaton, nanpimiatarin, itèrin.

¹⁵ —Ina i'sha sinioro quètoco ama yamoroto, i'sha masa'isohuè', itèrin.

¹⁶ —Paaton imoya so'yan maconquè' huè'in, itèrin.

¹⁷ —Co caso' so'yahuancohuè', itèrin.

—No'tèquèn naporan. Co so'yahuanquènhuè'. ¹⁸ Nani a'natèrápo quèmapi so'yataponahuè', iporaso' quèmapi yacaparanso' co so'yanhuè'. No'tèquèn nonan, itèrin.

¹⁹ —Quèmaso' sinioro ninotona'pinquèn, ténahuè. ²⁰ Shimashonèhuèpita paso motopiquè Yosè chinotopi. Ya'huèrè cotioro'sanquèmaso': "Quirosarinquèráchin Yosè chinotacaso' ya'huèrin," ténama', itèrin.

21 —Natanco imoya. Nani tahuëri naniarin. Yosë yachinotohuatama', co paso motopiqué pa'saramahuë'. Co Quirosarinquë tëranta' pacacaso ya'huërinhuë'. 22 Canpitaso' Yosë chinotopiramahuë', co nohuitëramahuë'. Cotioro'sacoiso', Yosë nohuitërai. Cotio quëmapi nicha'ësarinquëma' canpitanta'. 23 Ipora quëran huarë' Yosë yachinotohuatama', ya'ipi cancanëma quëran huarë' chinotoco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, no'tëquën yonquiatoma', Yosë chinotoco'. Ina pochin nohuantërin chinotacaso'. 24 Yosë co nonën ya'huëtërinhuë'. Co quënanarihuarahuë', ya'huërärin. Ispirito Santo chachin catahuarinquëma' no'tëquën yonquiatoma', ina chinotacaso', itërin Quisosori.

25 —A'na tahuëri Cristo huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina huë'pachin, ya'ipiya a'chintarinpoa', tënin Samaria sanapi.

26 —Ca mini inaco, nontaranquënsó', itërin.

27 Naporo chachin ca'tano'sanënpitacoí o'mantarai. Sanapi nontarin, quënanquimarai. “¿Ma'marëta' iso sanapi nontarin? ¿Ma'ta' nohuantërin?” ta'toi, yonquinhuei quëran pa'yanpiraihuë', co natanaihuë'. 28 Sanapiso nipirinhue' yonshanën patahuaton, ninanoquë pantarahuaton, piyapi'sa' sha'huitërin.

29 —Huëco' pa'ahua'. Pasëquë quëmapi nohuitoco'. Co nohuitaponcorahuë', “Nani a'naterápo so'yahuanquën,” itërinco. Ya'ipiya ninorin. ¿Inaso' Cristo nimara tí? itërin.

30 Natanahuatona', na'a ya'huëhuano'sa' o'mapi Quisoso nicapona'.

31 Co'huara canquiyatërasoihuë', Quisoso yaa'capiraihuë'.

—Ca'quë' Maistro, itopiraihuë', co nohuantërinhuë'.

32 —Cosharo pochin nininso' ya'huëtërinco, co nohuitëramasohuë', itërincoi.

33 —¿A'napitari coshara? quëtiimara? nitopiraihuë', co coshachatërarinhue'.

34 —Yosë a'paimarinco nohuantërinso' nica'huaso'. Ya'ipiya yanatërahue'. Ina yonquiato, co huachi coshara' yonquirahuë'. Cosharo pochin achinirincó. 35 “Catapini yoqui pahuanarin cayarinso' macacaso',” topiramahuë'. Ipora chachin cayarinso pochin nininso' macacaso' ya'huërin, ténahuë caso'. ¡Ni'cochi! Isoro'pa' panca imin pochin ninin. Cayarinso' manëso pochachin piyapi'sa' manë' Yosë imacaiso marë'. Ipora tahuëri'sa chachin na'a piyapi'sa' ya'huërarin Yosë imacaiso marë'. Inapita a'chintacaso' ya'huërin. 36-37 Piyapi'sa' a'chintohuatama', Yosë'pa' canaarama'. Noya noya nanpimiatarama'. Cato' piyapi' sacatërinso pochin nisarama'. “A'naso' ya'pirin sha'nin. Cayahuachina, a'narinta' manin,” topi. Napohuachina, cato' a'china'piro'sa chachin nóya cantantapi. 38 Na'a piyapi'sa' ya'huërin, co Yosë nohuitopisohue'. A'naquëni nani a'chintopirinhue', co yanatëpihuë'. Iporaso nipirinhue' a'paranquëma' a'chintantacamaso marë'. Yosë huëntonënnquë ya'conacaiso marë' a'chintoco'. A'chintohuatama', imasapi huachi, itërincoi.

39 Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso natëpi. Sanapiri: “Ya'ipi ninorinco,” itërinso marë' natëpi. 40 Quisoso ni'quihuachinara, “Huëquë' isëquë yacapatoncoi, a'chintocoi,” itopi. Itohuachinara, cato' tahuëri a'chintacaso marë' inaquë i'huatërai. 41 A'chintohuachina, na'con na'con piyapi'sa' natëpi. 42 Sanapi itapona':

—Quëma sha'huitërancoi ni'toi, pi'pian Quisoso natërai. Iporaso nipirinhue' quiyaora chachin natanai. Nani nohuitatoi, cancanëhuëi quëran huarë' natërai huachi: “Tëhuëenchachin isoso' nicha'ërinpoa'. Insosona imapachina', oshanën inquitaton, anoyacantantarin, tënai,” itopi.

43 Cato' tahuëri quëran paantarahuatoï, Cariria parti canconai. 44-45 Caririaro'sari nohuitatona', noya natanpi. I'hua chachin Pascoa tahuëri na'huëhuachina, inahuanta' Quirosarinquë pa'pi. Naporo' Quisoso nohuitopi. Nani ma'sha Yosë pochin nininso' ni'pi ni'ton, iporaso' a'chintohuachina, noya natanpi. Ninanonëinquë chachinso nipirinhue' co a'chininhue'. "Ya'huërinquëso' pënëntona'pi co yanatëpihue'," ta'ton, co inaquë a'chininhue'.

46 Ina quëran Canaquë cancoantarai. Inaquë i'hua i'sha huino atarantërin. Inaquë canconpatoira, a'na capitan copirno piyapinën nininsoari huëcapairin. Hui'nin quëmapia'hua nininso', Capinaomquë chiniquën caniorin. 47 "Quisoso Cotia parti quëran pipirahuaton, Cariria parti canquirin," topi, natantërin. Natantahuaton, paahuarin:

—Huëquë' Maistro hui'nahuë anoyatiimaco. Nani yachimnin, itërin.

48 —Canpitaso' co a'naroáchin natëramacohue'. Co'so' Yosë pochin nipatohue', co natëaramacohue', itërin inarinta'.

49 —Manóton Sinioro huëquë'. Hui'nahuë chiminpachin, itaantarin.

50 Napotaantahuachina:

—Ya'huëran'pa' pa'mantaquë'. Hui'nan co chiminaponhue'. Noyatarin, itërin. Napotohuachina: "No'tëquën nontërinco," ta'ton, ya'huërin'pa' pa'mantarin. 51 Yacanconahuaso', inpriatonënpitari nacapiatona':

—Hui'nan nani noyatërin, itiipi.

52 —¿Insëchinta' pi'i nisahuaso' noyatërin? itërin.

—I'huara pi'i yatëhuërenahuaso' sapo otanotërin, itopi.

53 "Naporo chachin Quisoso nontërinco. 'Hui'nan noyatarin,' itërinco," ta'ton, Quisoso natërin. Ya'ipi pëinëinquë ya'huëpisopitanta' natëpi.

54 I'hua chachin i'sha huino atarantërin. Iporaso' Cotia parti quëran huëntarahuaton, capitan hui'nin ya'huëre' a'naroáchin anoyatërin. Inapoa-ton catoro' huachi Caririaquë Yosë pochin nisarin piyapi'sari nohuitacaiso marë'.

5

Apia anoyatërinso'

1 Ina quëran cotio niyontonpiso tahuëri naniriarin. Naporo' Quisoso Quirosarinquë paantarin. 2 Inaquë i'sha ya'huërin, anpomiachin. Cotio nananquë Pitista itopi. Nino ya'coana pirayan ya'huërin, ohuicaro'sa' ya'coananën itopiquë. I'sha pirayan a'natërápo imënamë pochin nininso' ya'huërin. 3-4 Inaquë na'a cania'piro'sa' quëhuënapï. A'naquën somaraya. A'naquën sonpacha. A'naquën nantën tachitërin ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'. Inaquë ninarapi. ["Hua'qui quëran hua'qui quëran Sinioro anquëninën o'maton, i'sha acosacaitërin," topi. "Napohuachina, inso'ton i'quë ya'conpachina, a'naroáchin noyatërin," ta'tona', ninarapi.] 5 Inaquë a'na quëmapï ya'huërin. Nani cara shonca posa pi'ipi caniorin. Co nanitërinhuë' huanicaso'. 6 Inaquë quëhuënapirinhue', Quisosori quënanquirin. "Nani hua'qui' caniorin," itohuachina, apia itapon:

—¿Nohuantëran noyatamaso ti? itërin.

7 —Nohuantopirahuë' Sinioro. Sa'ahuaco. Co insonta' ya'huërinhuë' i'quë po'moincoso'. I'sha co'sacaitohuachina, yaya'conpirahuë'. A'na'ton ya'conin, itërin.

8 —Huaniquë' iyasha. Pë'sara'huaya masahuaton, iratëquë', itërin.

9 Napotohuachina, a'naroáchin apia noyatërin. Pë'sara'huaya masahuaton, iratërin. Chinoto tahuëri chachin naporin. 10 Cotio hua'ano'sari quënanahuatona', apia huëcapaipi.

—Ipora tahuëriso', chinoto tahuëri ni'ton, co ma'sha quëpacaso' ya'huërinhuë', itopi.

11 —Quëmapi anoyatërinco' nani sha'huitërinco. “Pè'sara'huaya masahuaton, iratëquë',” itërinco, tënin.

12 —¿Ma quëmapi' napotërinquën? itopi. 13 “Ahuën. Co nohuitërahuë',” tënin. Hua'huayatërahuë' piyapi inaquë ya'huërin ni'ton, nani Quisoso pa'nin. 14 Ina quëran chinotopiso pëiquë pa'sahuaton, apia anoyatërinso' quënancoantarin.

—Ni'quë' iyasha. Nani quëmaso' noyatëran. Ama huachi oshahuaan-taquësohuë', na'con na'con ma'sha onpotan, itërin.

15 Ina natanahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirahuaton, cotioro'sa' sha'huitonin. “Quisoso anoyatërinco,” itoonin. 16 Napoaton Quisoso no'huipi. Chinoto tahuëri anoyatërinso marë' co quë'yapihuë'. 17 Quisosorisso nipirinhüë' itërin:

—Tatahuëso' co ipora huanta' chinotërinhuë'. Sacatárin piyapi'sa' catahuacaso marë'. Canta' co chinotërahuë'. Nani tahuëri piyapi'sa' catahuarahuë, tënin.

18 Chinoto tahuëri piyapi anoyatërin ni'ton, cotioro'sari yatëpapi. “Yosëso' tatahuë chachin, topachina, Yosë pochachin niconin,” ta'tona', aquë aquëtë' yatëpapi.

Yosë hui'nin ni'ton chiniquën nanantërinso'

19 Ina quëran Quisosori itantarin: “No'tëquën itaranquëma'. Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Tatahuëráchin nonanahuë. Hui'ninco ni'to, inapochachin canta' ninahuë. 20 Tatahuë na'con nosororinco. Nosoroatonco, yonquirinso chachin anitotërinco. A'na tahuëri catahuararino saca sacai' nininso' nica'huaso'. Canpitaso' ni'patama', pa'yanarama'. 21 Tatahuë chimipi ananpitaantarin. Inapochachin canta' inosona nohuantërahuëso' ananpitaantarahüë. 22 A'na tahuëri coisë pochin nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitarahüë. Noya nipisopita noya acoarahuë. Oshahuano'saso nipirinhüë' no'tëquën ana'intarahüë. Co tatahuëri ana'intarinhuë'. Nani nanan quëtërinco ana'inta'huaso marë'. 23 Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noya ni'sarinaco. Tatahuë noya ni'piso pochachin ni'sarinaco. Ina marë' nanan quëtërinco. Co noya ni'patamacohüë', Tatahuënta' co noya ni'namahuë'. Ina a'paimarinco.

24 No'tëquën itaranquëma'. Yosë chachin a'paimarinco. Noya natanpata-maco, cancanëma quëran huarë' ina imapatama', nanpimiatarama'. Co onporonta' ana'intaranquëmahüë'. Chiminpatama', co parisitomiataramahüë'. Nani Yosë nohuitarama' ni'ton, nanpimiatarama'. 25 Caso' Yosë hui'ninco. Iporaso huachi a'naquën chimipi pochin nipisopita natanarinaco. Inapita noya natanpachinaco, Yosë anohuitarahüë. Ina nohuito huachina', nanpimi-atapi. 26 Tata Yosë inaora nohuanton, nanpirin. Inari piyapi'sa' nanpicaso' quëtërin. Inapochachin canta' ina nohuanton, nanpirahuë. Naporahuaton, a'napitanta' ananpita'huaso' nanitaparahuë. 27 Yosë quëran quëmapi co ni'to, nanan quëtërinco piyapi'sa' ana'inta'huaso marë'. 28 Ama ina yonquiatoma', pa'yancosohüë'. A'na tahuëri ya'ipi chiminpisopita natanarinaco. 29 Natanpachinaco, po'oro quëran pipiapi. Noya nipisopita noya noya nanpiantarapi. Co noyahuë' nipisopitaso nipirinhüë', ana'intarahüë' tënin Quisoso.

Yosëri a'paimarinso'

30 Ina quëran Quisosori itantarin: “Co caora nohuanto manta' ninahuë'. Tata Yosë sha'huito huachincora, inachachin sha'huirahuë. Co caso' nisha

yonquirahuë'. Tata yonquirinsoráchin nohuantërahuë. Napoaton no'tëquën ana'ntarahuë. ³¹ Caso' Cristoco. Yosë quëran o'marahuë, tënahüë. Casáchin naporahuë naporini, co natëinacoso' ya'huëitonhuë'. ³² Nipirinhüë', Tata Yosënta' inachachin sha'huitarinquëma'. No'tëquën nonin, tënahüë. ³³ Thua piyapi'sa' a'parama' Coansa natanacaiso marë'. 'Co caso' Cristocohüë'. Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso', itërin. No'tëquën naporin. ³⁴ Caso' co piyapi noninsoachin yonquirahuë'. Nipirinhüë', iso' sha'huitaranquëma' canpita natëtoma' cha'ëcamaso marë'. ³⁵ Coanshaso' noya quëmapi. Huaroro noya orotërinso pochin ni'ton, noya anitotërinquëma'. Ya'nan natanpata-mara, hua'quimiachin pa'yatërama'. ³⁶ Inaso' no'tëquën sha'huitërinquëma'. 'Yosëri chachin Quisoso a'paimarin,' itërinquëma'. Nipirinhüë', co inasáchin anitotërinquëmahüë'. Yosëso' chini chiniquën nanantaton, catahuarinco ni'ton, sacai' nininso' ninahuë. Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Yosë nohuanton, ina pochin ninahuë. Ina marë' na'con na'con natëamacoso' ya'huërin. ³⁷ Tatahuë a'paimarincosonta' nani sha'huitërinquëma'. Co onporonta' noninso' natanchinamahuë'. Co ni'chinamahuë'. ³⁸ Nanamënta' co natëramahuë'. A'paimapirincohuë' co natëramacohüë' ni'ton, naporama'. ³⁹ Yosë quiricanën na'con nontërama'. 'Ina nontohuatëhua', nanpimiata-caiso marë' anitotaripoa', tënama'. Napopiramahuë', co tëhuëinchachin natëramahuë'. Ina quiricaquë chachin ninorinaco. ⁴⁰ No'tëquën ninopirina-cohuë', co yaimaramacohüë'. Ananpimiata'huanquëmaso' ya'huëpirinhüë', co nohuantëramacohüë'.

⁴¹ Co canpita noya nicamacoso marë' napotëranquëmahüë'. ⁴² Nani nohuitëranquëma'. Co cancanëma quëran Yosë nosororamahuë', tënahüë. ⁴³ Yosë chachin a'paimarinco ni'ton, o'mapirahuë', co nohuantëramacohüë'. A'naquënso nipirinhüë' inaora yonquinën quëran a'chintohuachinquëma', nohuantarama'. ⁴⁴ Canpita capini nipa'yatacasoráchin yonquiatoma', co Yosë noya nicainquëmaso' yonquiramahuë'. Napoaton co natëramacohüë'. ⁴⁵ Co carinquëma' Yosëquë sha'huirapiaranquëmahüë'. Moisësë tëhuëinchinso' sha'huirapiarinquëma'. 'Ina catahuarinpoa', ta'toma', imapiramahuë', co natëramahuë' ni'ton, sha'huirapiarinquëma'. ⁴⁶ Inaso', iráca ninotonco ninshitërin. Ina natërama' naporini, canta' natëitomacohüë'. ⁴⁷ Ninshitopirinhüë', co natëramahuë' ni'ton, carinquëmanta' a'chintopiranquëmahüë', 'Co no'tëquën nonanhuë', itëramaco,' itërin Quisosori, cotio hua'ano'sa' nontaton.

6

Cosharo' ana'atërinso'

(Mateo 14.13-21; Marcos 6.30-44; Lucas 9.10-17)

¹ Ina quëran Cariria sono' aquëtëran pëntonai. Ina sonoso', Tipiriasë itopi anta'. ² Notohuaro' piyapi'sa' imasarinacoi. Na'a cania'piro'sa' Quisosori a'naroáchin anoyatërin. Ina nicatona', imasapi. ³ Nonshirahuatoi, a'na motopia'huaquë pomosocontarai. Inaquë huënsëconai. ⁴ Pascoa tahuëri naniriarin. Naporo' cotioro'sa' niyontonpi Yosë yonquicaiso marë'. ⁵ Quisoso natanacaiso marë' notohuaro' piyapi'sa' canquirapi. Inapita quënanahuaton, Quisosori Pinipi itapon:

—¿Intohuacha coshoro' pa'anë isopita capacaiso marë' nicaya? itërin.

⁶ Nani yonquirin coshoro' ana'atacaso' niponahuë', Pinipi natanin tënicaso marë'.

⁷ —Cato pasa tahuëri sacatatë' canarësoquë pa'anpirëhuahuë', co iso nápo piyapi'sa' naniitonahuë', itërin Pinipiri.

⁸ Antërisënta' ya'huarin. Simon Pitro iin inaso'. Natanahuaton, itapon:

⁹ —Isëquë a'na quëmapi'a'hua ya'huërin. A'natërapóichin pan nisahuaton, catoyachin sami ya'huëtërin. Inaíchin nipirinhüë', ¿iso nápo' piyapi ta'ma' nanitëré'poya? itërin.

¹⁰ —Piyapi'sa' sha'huitoco' huënsë'ina', itërincoi Quisoso.

Inaquë noya pastoa'huaya ya'huërin. Sha'huïtohuatëira, inaquë huënsëpi. A'natërápo huaranca quëmapi'sa pochin ya'huëpi. ¹¹ Quisosori a'natërapoya pan masahuaton, Yosë nontërin. “Yosparinquën, Tata,” itahuaton, piyapi'sa' quëtërin capacaiso marë'. Samirë chachin quëtëra'piarai. Ya'ipi piyapi'sa' natëaquë huarë' coshatopi. ¹² Nani natëhuachinara, ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—Pan, sami, inapita pë'sotopiso' maconco', chiniahuchina', itërincoi.

¹³ Napoaton pë'sotopiso' masahuatoi, shonca cato' i'më' mëntatërai.

¹⁴ Ina nápo piyapi'sa' capacaiso marë' cosharo' ana'atërinso' ni'sahuatona', piyapi'sa' ninontopi:

—Tëhuëchachin iso quëmapi Yosëri a'paimarin. Pënëinpoaso marë' a'paimacaso sha'huirinsó chachin, nani o'marin, nitopi.

¹⁵ “Huëco' maahua', copirno acoa'ahua',” topi a'naquën. Co Quisosori natanaponahuë', inaora yonquinën quëran nitotërin. Nitotaton, inaora panëquë pantarin.

Ii' aipi iratërinso'

(Mateo 14.22-27; Marcos 6.45-52)

¹⁶ I'huanahuanquë ca'tano'sanënpitacoiso', sono' yonsanquë pa'mantarai.

¹⁷⁻¹⁸ Potiquë ya'conahuatoi, Capinaomoquë paca'huaiso marë' pëntonapiraihuë', huancoanai' tashitërai. Co Quisoso huë'shatërasohuë', panca ihuan manincoi ni'ton, panca co'sacaitërin. ¹⁹ Saota quiromitro pochin nani maitopiraihuë', Quisoso huë'sarin nicaporaihuë', co a'naroáchin nohuitëraihuë'. Ii' aipi i'narahuaton, no'pa pochin huë'shiarin. Poti ya'caririarinsó ni'sahuatoi, pa'yanai.

²⁰ Napopiraihuë':

—¡Co'ta ca huë'sarahuë! ¡Ama pa'yancosohuë! itërincoi. ²¹ Ina quëran noya cancantatoi: “Ya'conquiquë',” itohuatóira, ya'conin. Ya'conpachina, a'naroáchin Capinaomo yonsanquë canconai.

Quisoso yonípi'so'

²² Piyapi'saso nipirinhüë' ina quëranchin quëparitopi. Tahuëririnquë Quisoso yonisápirinahuë'. Co quënanatonahuë', ninontopi. “¿Intohuasó pa'mara? I'huara a'naíchín poti ya'huëpirinhüë'. Inaquë ca'tano'sanënpita ya'conahuatona', pa'pi. Quisososo nipirinhüë' co pa'ninhüë',” nitopi.

²³ Napoasoi, potiro'santa Tipiriasë quëran huë'piso' canquirapi quënanpi. Quisoso cosharo' ana'ataton piyapi'sa' a'carinsó ya'cari nonshiipi. ²⁴ Co ca'tano'sanënpitacoi tëranta' ya'huëraihuë' ni'ton, “Huëco' pa'ahua', Quisoso yoniahua',” nitatona', potiro'saquë ya'conpi. Ya'conahuatona', Capinaomoquë pa'pi Quisoso yonípona'.

Cosharo pochín nininsó'

²⁵ Inaquë nonshirahuatona', Quisoso quënanconpi huachi.

—¿Onporota' Maistro isëquë huënan? itopirinhüë'.

²⁶ —No'tëquën sha'huitaranquëma'. I'huara cosharo' ana'atërahuë' no-huitamacoso marë' nipirinhüë', co yanohuitëramacohuë'. Natëaquë huarë' coshatërama' ni'ton, yoniramaco. ²⁷ Cosharomia a'naroáchin chanatërin. Ama inasáchin nohuantocosohuë'. Cosharo pochín nininsó' ya'huërin.

Cancanëma marë' quëtaranquëma'. Ina co onporonta' chanatarinhuë'. Ya'huëtohuachinquëma', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama. Ina na'con na'con yonquico'. Yosë quëran quëmapico ni'to, quëtaranquëma'. Ina marë' Tata Yosë acorinco. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë nohuitamaco marë', itërin.

28 —¿Ma'ta' Yosë nohuantërin nica'huaiso'? itopi.

29 —Tëhuëenchachin Yosë yanatëhuatama', ca imaco. Ina a'paimarinco ni'ton, cancanëma quëran huarë' imaco. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

30 —Inta nipachin, Yosë pochin niquë'. Ina nicatoi, natë'inquën. Co topinan natëa'huainquënso' ya'huërinhuë'. 31 Iráca shimashonënpaopita Moisésëri Iquipito quëran quëcapon, noya cosharo' mana itopiso' quëtërin. “Cosharo' inápa quëran o'marinso' quëtërin capacaiso marë',” tënin Yosë quiricanënquë. Inotëro parti napopi, itopi.

32 —No'tëquën itëranquëma'. Cosharo' inápa quëran o'marinso' co Moisésëri quëtërinhuë'. Tata Yosëri quëtërinso'. Iporaso' noya noya nininso' quëtëranquëma'. 33 Inápa quëran a'patimarinquëma' piyapi'sa' ina pochin nancapacaiso marë', itërin.

34 —Inanpi cosharo', Siniro, quëtocoi nani tahuëri capatoi, noya nanpii, itopi.

35 —Ca inaco. Caso' cosharo pochinco ni'to, piyapi'sa' ananpitomiatarahuë. Imapatamaco, co huachi tanarëso pochin cancantaramahuë'. Natëhuatamaco, co huachi yamororëso pochin cancantaramahuë'. Yosë nohuitohuatama', sano cancantarama'. 36 Nipirinhüë', nani sha'huitëranquëma'. Ninahuëso' nicapomarahuë', co natëramacohuë'. 37 A'naquën Tata Yosë nohuanton, imasarinaco. Insosona imapachinaco, co onporonta' a'pararahuë'. 38 Co caora nohuanto, ma'sha ninahuë'. Inápa quëran o'marahuë' Tata Yosë natëca'huaso marë'. Ina a'paimarinco. 39 A'naquën Yosë nohuanton, imasarinaco. Inapitaso' noya a'paiarahuë', co a'poarinacohuë'. Ayaro' tahuëri ananpitaantararahuë. Ina Yosë nohuantërin. 40 “Quëmaso' tēhuëenchachin Yosë hui'ninquën,” itatomaco imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama huachi. Ayaro' tahuëri ananpitaantaranguëma'. Ina Yosë nohuantërin, itërin Quisosori.

41 Ina natanahuatona', cotioro'sari no'huipi. “Caso' cosharo pochin ni-nahuë. Inápa quëran o'marahuë,” tëninso marë' no'huipi. No'huitona', ninontapi.

42 —Co'ta inaso' Quisoso. Cosi hui'nin. A'shionta' nohuitërehua'. ¿Onpoatonta' “Inápa quëran o'marahuë,” toconin? nitopi.

43 —Ama huachi no'huitomaco, sacaro quëran ninontocohuë'. 44 Co insonta' nanitërinhuë' inaora nohuanton imaincoso'. Tata Yosëri huayonin-sopitaráchin imasarinaco. Ayaro' tahuëri inapitaso' ananpitaantararahuë. 45 Pëñëntona'piro'sa' iráca ninshitopi. “Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri a'chintarin,” topi, ninshitatona'. Tatahuë natanatoma' natëhuatama', imasaramaco.

46 Co insonta' Tata Yosë quënaninhüë'. Casáchin quënanahuë. Ina ya'huërin quëran o'marahuë. 47 No'tëquën sha'huitëranquëma'. Imapatamaco, Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. 48 Ca cosharo pochinco ni'to piyapi'sa' ananpimiatarahuë. 49 Shimashonëmapita inotëro parti ya'huaso'i, cosharo' Yosëri quëtërinso' ca'pi. Mana itopiso' ca'pirinhüë', nani iráca chiminpi. 50 Insosona natëhuachinco inápa quëran cosharo' o'marinso capatë pochin nisarin. Napohuachin, Yosëre' ya'huëmiatapon. 51 Ca nanpirin cosharo pochinco. Inápa quëran o'mato, noya noya ananpiaranquëma'. Ca nonëhuë

chachin quëtarahuë ya'ipi piyapi'sa marë'. Coshatëramaso pochin nitohuata-maco, ya'coancantaranquëma', nanpimiatarama huachi, itërin.

⁵² Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha ninontopi.

—¿Onporahuatonta' nonën chachin ca'nëso pochin quëtërë'ponpoa nicaya? nitopi.

⁵³ —No'tëquën itëranquëma'. Caso' Yosë quëran quëmapico ni'to, ya'ipi cancanëma quëran yonquico. Co'so' nonëhuë ca'nëso pochin nitohuatamahuë', huënainëhuënta' co o'orëso pochin nitohuatamahuë', co onporonta' nanpimiataramahuë'. ⁵⁴ Insosona nonëhuë ca'nëso pochin nipachina', huënainëhuënta' o'orëso pochin nipachina', nanpimiatarin. Ayaro' tahuëri ananpitaantarahuë. ⁵⁵ Nonëhuë cosharo pochin ni'ton, achinicancantaranquëma'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, imapatamaco, anoyacancantaranquëma'. ⁵⁶ Tëhuënychachin nonëhuë ca'nëso pochin nipatama', huënainëhuënta' o'orëso pochin nipatama', ya'coancantaranquëma' ni'ton, imamiataramaco. ⁵⁷ Tatahuëso' nanpimiatarin. Ina a'paimarinco. Catahuarinco noya nanpica'huaso marë'. Inapochachin imamiatohuatamaco, cosharo pochin achinicancantaranquëma' ni'ton, catahuaranquëma' Yosë nohuitatoma' nanpimiatacaso marë'. ⁵⁸ Ca cosharo pochinco. Inápa quëran o'marahuë. Shimashonëmapita cosharo' Yosëri a'patimarinso' ca'pirinahuë', iráca chiminpi. Nipirinhuë', imamiatohuatamaco, nanpimiatarama', itërin.

⁵⁹ Capinaomo niyontonpiso peiquë a'chintaton naporin.

Quisoso natëhuatëhua', nanpimiatacaso ya'huërinso'

⁶⁰ Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapirinahuë', ina nanan natanahuatona' a'naquën nisha yonquiipi.

—A'chininso' saca' imacaso'. ¿Incaricha nitotaton, natërë'poya? nitopi.

⁶¹ Napohuachinara, Quisoso inaora nitotaton, itërin:

—A'chintopiranquëmahuë', ¿yaa'poramaco ti? ⁶² Yosë quëran quëmapico ni'to, a'na tahuëri Yosë ya'huërin'pa' panantararahuë. Ina ni'patama' ¿ma'ta' yonquiarama'? ⁶³ Ispirito Santoráchin ananpimiatarinquëma'. Piyapi'sa' inahuara co nanitapihuë'. Yosë yonquirinso chachin sha'huítëranquëma'. Ina natëhuatama', Yosë nohuitatoma' nanpimiatarama'. ⁶⁴ Nipirinhuë', a'naquëma' co natëramacohuë', itërin. Iráca quëran huarë' ya'ipi piyapi'sa' yonquirinsopita nitotërin. A'naquën co yanatëtopihuë'. A'nanta' yasha'huirapirin. Inapita nitotaton, napotërin. ⁶⁵ Ina quëran itantarin:

—Napoaton itaranquëma'. Co Yosëri anitotohuachinhuë', co insonta' nani-tarinhuë' imaincoso', itërin.

⁶⁶ Naporo quëran huarë' na'amíáchin co huachi imapihuë'. A'popi huachi.

⁶⁷ Napohuachinara, ca'tano'sanënpitacoi itaponcoi:

—¿Co canpitaso' a'poapomacohuë' to? itërincoi.

⁶⁸ —Co Siniro a'poarainquënhuë'. Co a'na ya'huërinhuë' imaca'huaiso'. Quëma nóya a'chintarancoi Yosë nohuitatoi nanpimiata'huaiso marë'. ⁶⁹ Nani natërainquën. Quëmaso' noyasáchin ninan. Yosë a'paimarinquën, tënai, itërin Simon Pitrori.

⁷⁰ —Shonca catonquëma' acoranquëma' imacamacoso marë'. A'naëmaso nipirinhuë', sopai pochin cancantërin, itërincoi. ⁷¹ Simon hui'nin Co-tasë Iscarioti itopiiso yonquiaton, naporin. Inarinta' ca'tanpirinhuë', yasha'huirapirin.

¹ Ina quëran hua'quimiáchin Quisoso Cariria parti ya'huërarin. Cotioro'sari yatëpapi ni'ton, co Cotia parti yapa'ninhuë'. ² Ina quëran a'na cotio niyon-tonpiso tahuëri naniriarin, imënamëro'sa' pita itopiso'. ³ Napoaton iinpitari itapona':

—Quëmanta' Cotia parti paaton, Yosë pochin niquë' imarinënuquënsopita ni'ina'. ⁴ Po'oana quëran ma'sha nipatan, piyapi'sa' co nohuitarinënuquënhuë'. Yosë pochin yanipatan, a'ninquechin niquë' ya'ipi piyapi ni'inënuquën, itopi.

⁵ Co iinpitari tëranta' natëyâtërapihuë' ni'ton, napotopi. Inapita nontaton, itapon:

⁶ —Pahuanarin caso' paca'huaso'. Canpitaso nipirinhüë' onporosona yapa'patama', noya paco'. ⁷ Canpitaso' piyapi'sa' co no'huirinënuquëmahüë'. Caso nipirinhüë' no'huiriraco. “Co noyahuë' ninama,” itërahüeso marë' no'huiriraco. ⁸ Napoaton paatoma', niyon-tonpiso tahuëri na'huëco'. Co ipora pa'sarahüë'. Pahuanarin paca'huaso', itërin.

⁹ Ina tosahuaton, ina quëranchin ya'huërarin.

Quisosonta' Cotia parti pa'ninso'

¹⁰ Iinpita nani pa'pachinara, Quisosonta' pa'nin niyon-tonpiso tahuëri na'huëcaso marë'. Pa'pirinhüë', co piyapi'sa' ni'tërantapaquë pa'ninhuë'. Po'oana quëran pochin pa'nin. ¹¹ Inaquë cotioro'sari yonisápirinahuë'.

—¿Intohuata' Quisoso ipora? tosapi.

¹² Nisha nisha yonquiataona', ninontopi. “Inaso' noya quëmapi,” topi a'naquën. A'napitaso nipirinhüë' taponá: “Co noyahuë'. Yanonpintërinpoa',” topi.

¹³ Napopirinhüë', hua'ano'sa' të'huatataona', po'oana quëran ninontopi.

¹⁴ Simana huancana Quisoso Yosë chinotopiso pëiquë pa'nin. Inaquë a'chinarin. ¹⁵ Cotioro'sa' natanahuatona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonta' iso quëmapi co na'con quirica nitotaponahuë', noyá nitotërin? topi.

¹⁶ Napohuachinara, Quisosori itapon:

—Co caora yonquinëhuë' quëran a'chinahuë'. Tata Yosë a'paimarincoso' sha'huitohuachincora, canta' a'chinarahuë. ¹⁷ Cancanëma quëran huarë' Yosë yanatëhuatama', no'tëquën anitotarinquëma': “Co inaora yonquinën quëran a'chininhüë'. Yosë nanamën chachin a'chinarin,” tosarama'. ¹⁸ A'naquënso' inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Piyapi'sari pa'yatacaiso marë' napopi. Caso' nipirinhüë' Yosëichin yonquiato, no'tëquën a'chinahuë. Inaíchín pa'yatacaiso' ya'huërin, tënhuë. Co nonpintëranquëmahüë'. ¹⁹ Moisésë iráca pënëntopirinhüë', co a'nayanquëma tëranta' natëramahuë'. ¿Onpoatonta' yatëparamaco? itërin.

²⁰ —¿Quëmaso' sopai ya'coancantërinquën ni'ton, hua'yantëran! ¿Inta' yatëparinquën? itopi.

²¹ —Chinoto tahuëri a'na quëmapi anoyatërahuë. “Chinoto tahuëri nipirinhüë', co chinotërinhuë',” ta'toma', canpitaso' pa'yanama'. ²² Ni'cochi. Co canpita tëranta' ya'ipi chinoto tahuëri chinotëramahuë'. Iráca shimashonëma' sha'huitërinënuquëma' marca acocaso'. “Hui'nanpita posa tahuëritohuachina', marca acotoco’,” itërinpoa' Moisésënta'. Posa tahuëri nanihuachina, marca acotërama'. Chinoto tahuëri nisapirinhüë', acotërama'. ²³ Chinoto tahuëri niponahuë', marca niacotërama'. Moisésë pënëntërinso' natëcaso marë' naporama'. Inapoapomarahüë', ¿onpoatomata' nipachin chinoto tahuëri piyapi anoyatërahuëso marë' no'huiramaco? ²⁴ Ama quënanamasoráchin

yonquiatoma', sha'huirapicosohuë'. Yonquinënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa'. Ina nitotatoma', no'tëquën yonquico', itërin Quisosori.

Cristo inápa quëran o'marinso'

²⁵ Ina quëran ya'huëhuano'sari Quisoso quënanahuatona', ninontopi.

—¿Isona quëmapí yatëpapiso' ti? ²⁶ Ni'cochi. A'ninquëchin a'chinapirinhuë', co incari tëranta' no'huirinhuë'. Hua'ano'sarinta' natëtona': "Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarinso'," ¿tomarai huachi ti? nitopi.

²⁷ —Napochináchin, nipirinhuë' Quisoso intohua quëransona huë'ninso' nitotërëhua'. Cristoso huë'pachin intohua quëransona huë'ninso', co insonta nitotarinhue', nitopi.

²⁸ Quisososo nipirinhuë', Yosë chinotopiso pëiquë chiníquën itaantarín:

—¿Nohuitëramaco ti? Intohua quëranso' huë'nahuëso' nitotapomarahuë', co tëhuëchachin nohuitëramacohuë'. Co caora nohuanto, o'marahuë'. Yosë nohuanton, o'marahuë. Inaso' no'tëquën nonin. Nipirinhuë', inanta' co nohuitëramahuë'. ²⁹ Caso nipirinhuë' ina nohuitërahuë. Inatohua' ya'huëpirahuë', isoro'paquë a'paimarínco, itërin.

³⁰ Ina topachina, hua'ano'sari tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamápirinahuë', Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyatërarinhue' ni'ton, co mápihuë'. ³¹ Hua'ano'sariso' no'huipirinahuë', na'a piyapi'sari Quisoso yanatëpi.

—Cristo o'mahuachin, iso quëmapí quëran na'con na'con ta'ma' ¿Yosë pochin niquimarë'po ti? topi.

Tashinan pëiquë yapo'mopiso'

³² Ina pochin ninontopiso', parisioro'sa' natantopi. Natantahuatona', corto hua'ano'sarë chachin ponisario'sa' a'papi Quisoso macacaiso marë'.

³³ Huë'pirinahuë', Quisosori itërin:

—Co hua'qui' canpitaro'co ya'huapohuë'. Pa'miatarahuë. Yosë nohuanton, o'marahuë. Inaquë chachin panantarahuë. ³⁴ Naporo' yonípiramacohuënta', co quënanaramacohuë'. Insëquësona pa'pato canpitaso' co nanitaramahuë' pacacamaso', itërin.

³⁵ Hua'ano'sa capini ninontopi.

—¿Intohuata' yapaaton naporinso'? "Co quënanaramacohuë'," tënin. Nisha piyapi'sa' ya'huëpi parti a'naquën cotioro'sa' yacapatonpi. Inaquë paa-ton, nisha piyapi'sa' a'chintapon nimara. ³⁶ ¿Ma'ta' tapon naporin? "Yonípiramacohuënta', co quënanaramacohuë'. Insëquësona pa'nahuëquë co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso'," toconin, nitopi.

Nanpirin i'sha

³⁷ Pita ta'huantërinso' tahuëri na'con na'con yonquipiso' ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' niyontonpi. Naporo' Quisosori huanirahuaton, chiníquën itapon:

—Yamororëso pochin cancantohuatama', huëco' imaco sano cancantamaso marë'. ³⁸ Natëhuatamaco, cancanëmaquë nanpirin ii' ya'huëtarinquëma'. Pancai' no'pa quëran pipirinso pochin cancanëmaquë ya'huëräpon. Yosë quiricanëquë naporin, itërin.

³⁹ Quisoso imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantarínpoa'. Ina yonquiaton, napotërin. Naporo' Quisoso co inápaquë pantayätërarinhue'. Napaaton co Ispirito Santori piyapi'sa' noyá ya'coancanchätërarinhue'. (Ina ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa' noyá cancantacaso marë'. Ina quëran a'napitanta' Yosë anohuitarinhua', tapon naporin.)

Nisha nisha yonquipiso'

⁴⁰ Quisoso naporinso' natanahuatona', nisha nisha yonquipi.

—Tèhuëenchachin isoso' pënëntona'pi ninarèhuaso', topi.

⁴¹ —Cristo mini ténahuè, ténin a'naquën.

—Co inahuè' nimara. Cristo naporini co Cariria parti quëran huè'itonhuè'.

⁴² ¿Co'ta "Tapico" shiin ni'ton, ina ninanonënguë chachin nasitapon? Piringuë nasitapon," ténin Yosë quiricanënguë, topi a'naquëonta'.

⁴³ Ina pochin ninontatona', nisha nisha yonquipi. ⁴⁴ A'naquëninta' tashinan pëiquë po'mocaiso marè' yamápirinahuè', co mápihuè'.

Hua'ano'sa' co natëpisohuè'

⁴⁵ Ina marè' ponisiario'sa' nani a'papi. Hua'ano'sari chachin a'papurinahuè', topinan huënantapi.

—¿Onpoatomata' co manamahuè'? itopi.

⁴⁶ —¡Co insonta' ina pochin a'chinchinhuè'! itopi.

⁴⁷ Ina quëran parisioro'sari itapona':

—Nani nonpintëringuëma' ni'ton, ¿canpitanta' natërama' pa'? ⁴⁸ Ni'cochi. Co inso hua'ano'sari tëranta' ina natërinhuè'. Parisioro'sacointa' co natëraihuè'. ⁴⁹ Topinan piyapi'sariachin natëpirinahuè', inapitaso' co Moisësë pënëntërinso' nitotopihuè' ni'ton, Yosëri ana'intarin, ténai, itopi.

⁵⁰ Nicotimonta' inaquë ya'huërin, i'huapo' tashi' Quisoso nicapon pa'ninso'. Inanta' cotio hua'an ni'ton, itapon:

⁵¹ —Moisësë pënëntërinso' natërehua'. Nani pënëninpoa'. "Ama topinan quëran ana'intocoso huè'. No'tëquën nitotaquë huarè' ana'intacaso' ya'huërin," ténin. Napoaton canpoanta' Quisoso a'chininso' natahuan'. Naporinsonta' nitotahua'. Co topinan quëran ana'intacaso' ya'huërinhuè', ténahuè, itërin.

⁵² —¿Quëmanta' Cariria parti quëran huë'nan? Yosë quiricanën nontëquë'. Pënëntona'pi co onporonta' Cariria quëran huëcaponhuè', itopi.

Oshahuana'pi sha'huirapipiso'

[⁵³ Ina quëran piyapi'sa' yanquëërahuatona', ya'huëpi'pa' paantapi.

8

¹ Quisososso nipirinhue' Oriposë panënguë pa'nin. ² Tahuëringuë tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë paantarín. Na'a piyapi'sa' huë'pi ina natanacaiso marè'. Inaquë huënsërahuatón, a'chinapirinhue', ³ Cotio maistro'sa', parisioro'sa', inapita huëcatona', a'na sanapi quëpi. So'yahuan nipirinhue', nisha quëmapiri ichihuë'ërin. Nani quënanpi ni'ton, masahuatona', Quisosoquë quëpi. Sanapi huancánachin ahuanirahuatona', Quisoso itapona':

⁴ —Maistro, iso sanapi so'yahuan nipirinhue', nisha quëmapiri ichihuë'ërin, quënanai. ⁵ Iráca Moisësë pënëninpoa'. "Monshihuanpisopita na'piquë të'yaratoma', tëpaco'," ténin. ¿Ma'ta' ténan quëma ipora? ¿Tëpa'ii tí? itopi.

⁶ Quisoso atëhuërahuatona' sha'huirapicaiso marè' natanapi. Quisososso nipirinhue' i'chorahuaton, imirin quëran no'paquë ninshitarín.

⁷ —¿Ma'ta' onpochii? Sha'huitocoi, itantahuachinara, huaniantarín.

—Noyahua'. Insonquëma tëranta' co pi'pian tëranta' oshahuanpatamahuè', inari'ton na'piquë të'yarain, itërin.

⁸ Ina quëran i'choantarahuaton, no'paquë ninshitaantarín. ⁹ Ina natanahuatona', a'naya a'naya pa'pi. Mashoro'sa'ton pa'pi. Ina quëran a'naya a'naya pa'pi. Ya'ipiya pa'pachinara, sanapi'chin huaniárin. ¹⁰ Quisoso huaniantarahuaton, itapon:

—¿Inso huachi, imoya, quëmapi'sa' yaana'intërinënquënso'? ¿Co huachi yaana'intërinënquënhuë'? itërin.

¹¹ —Nani pa'pi Sinioro, itërin.

—Co carinquënta' yaana'intëranquënhuë'. Paaton, ama huachi aquëtë' oshahuantaquësuhuë'. Noya niquë huachi, itërin. Napotohuachina, pa'nin.]

Quisoso a'pintërinpoaso'

¹² Ina quëran piyapi'sa' a'chintantarin.

—Caso' a'pintatë pochin nicato, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotarahuë. Imapatamaco, co huachi tashinan pochin cancantaramahuë'. Tahuëri pochin cancantarama'. Ina pochin cancantohuatama', Yosë nohuitatoma' nãpimiatarama'. ¹³ Parisioro'sari natanahuatona', itapona':

—Quëmaora yonquinën quëran naporan. Co natëca'huainquënso' ya'huërinhuë', itopi.

¹⁴ —Caora yonquinëhuë quëran napopirahuë', tëhuëenchachin no'tëquën nonahuë. Intohua quërãsona o'marahuëso' nitotërahuë. A'na tahuëri inatohua chachin panantarahuë. Casáchin ina nitotërahuë.

Canpitaso nipirinhüë' co nitotëramahuë'. Napoaton natëcamacoso' ya'huërin. ¹⁵ Canpitaso' piyapi'sa' inahuara yonquipiso pochin napoonin yonquirapitomaco sha'huirama'. Caso nipirinhüë', co insonã ina pochin yonquirapito sha'huirahuë'. ¹⁶ Sha'huihuatëraso napoaponahuë', no'tëquën sha'huirahuë. Co casáchin sha'huirahuë'. Tatahuënta' ina pochachin yonquiaton sha'huitarinquëma'. Ina a'paimarinco. ¹⁷ Moisésë pënëntërinso' ya'huëtërinquëma'. Inaquë iráca ninshitërin. “A'na piyapiáchin sha'huihuachina, nonpiámara. Nipirinhüë', cato' piyapi inachachin sha'huihuachina', naporu huarë' natëcaso' ya'huërin,” tënin. ¹⁸ Carinquëma' nani sha'huitarinquëma'. Tatahuënta' inachachin anitotarinquëma'. Ina a'paimarinco, itërin Quisosori.

¹⁹ —¿Insëquëta' tataparín? itopi.

—Canpitaso' co ina nohuitëramahuë'. Canta' co tëhuëenchachin nohuitëramacohüë'. Nohuitëramaco naporini, tatahuënta' nohuichitomahuë', itërin.

²⁰ Yosë chinotopiso pëiquë a'chintaton, napotërin. Coriqui cacón notënanquë a'chintarin. Yosë nohuanton, co chiminacaso' naniyatërarinhüë'. Napoaton co insoari tëranta' maninhüë'.

Quisoso pa'miatarinso'

²¹ Ina quëran itantarin:

—A'na tahuëri pa'miatarahuë. Naporu' yonípiramacohüënta', co quënanaramacohüë'. Oshanëmarë'quëma chachin chiminarama'. Insëquësona pa'pato, co canpitaso' nanitaramahuë' pacacamaso', itërin. ²² Ina natanahuatona', cotioro'sa' ninontopi.

—¿Ma'ta' tapon naporin? “Insëquësona pa'pato, co nanitaramahuë' pacacamaso',” itërinpoa'. ¿Yanitëpamara ti? nitopi.

²³ —Canpitaso' isoro'paquë ya'huatoma', a'napita piyapi'sa' pochin yonquirama'. Caso nipirinhüë' inápa quëran o'marahuë ni'to, Yosë pochin yonquirahuë. ²⁴ Napoaton napotëranquëma'. Caso iráca quëran huarë' ya'huato, ya'huëmiatarahuë. Co natëhuatamacohüë', oshanëmarë'quëma chachin chiminarama', itërin.

²⁵ Napohuachina:

—¿Inquënta' quëmaso'? itopi.

—Nani iráca quëran huarë' sha'huitëranquëma'. Ca inaco tënahüë.

²⁶ Canpitaso co noyahuë' ninama ni'ton, na'con sha'huita'huanquëmaso

ya'huërin. A'paimarincoso' no'tëquénáchin nonin. Ina sha'huitohuachincora natanato, ina chachin sha'huitaranquëma', tënin.

²⁷ Tata Yosë tapon naporinso' co nitotopihuë'.

²⁸ —Yosë quëran quëmapico niporahuë', corosëquë achinpiarinaco. Naporohuarë' ca ya'huëmiatarahuëso' nohuitaramaco. Naporahuaton: “Tëhuënachin co inaora yonquinën quëran a'chininhuë'. Pa'pini a'chintërinso chachin a'chinin,” tosarama'. ²⁹ Tatahuë a'paimarinco ni'ton, ca'taninco. Ina nohuantërinso'ráchin no'tëquën natërahuë ni'ton, co patarincohuë', itërin.

³⁰ Itohuachina, na'a piyapi'sari “No'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', natëpi.

Sopairi camairinso'

³¹ Ina quëran nasha imarinsopita itantarín:

—Carinquëma' a'chintëranquëmaso' noya natëhuatama', noya imasaramaco.

³² Imamiatohuatamaco, no'tëquën yonquiarama'. Co insonta' camaiarinquëmahuë', itërin.

³³ —Quiyaso' Apraan shinpitacoi. Co onporonta' a'napita camairinacoihuë'. ¿Onpoatonta': “Co insonta' camaiarinquëmahuë',” itërancoi? itopi.

³⁴ —No'tëquën itëranquëma'. Co noyahuë' nipatama', sopai hua'an camaiarinquëma'. Piyapinënpita pochín nisarama'. Co canpitaora nanitarahuë' oshanëma' naniantamaso'. Sopai camaihuachinquëma', co noyahuë' nisarama'. ³⁵ Ni'co. Patron ya'huërinquë piyapinën co ya'huëmiatërinhuë'. Patronëni nohuantohuachina, ocoiantarin. Hui'ninso nipirinhue' ya'huëmiatarin. ³⁶ Yosë hui'ninco ni'to, catahuahuatënuëma', cha'ësarama'. Co huachi insonta' camaiantarinquëmahuë'.

³⁷ Canpitaso' Apraan shinpitanquëma' nipomarahuë', yatëparamaco. A'chintëranquëmahuë', nonahuëso' co yanatëramahuë'. ³⁸ Tatahuë anitotërinco' natëto sha'huitaranquëma'. Canpitaso nipirinhue', ma'sona tatanëma pochín nininso' camaihuachinquëmara, natërama', itërin Quisosori.

³⁹ —Apraan mini quiyaso tatanëhuëi, itopi.

—Apraan pochín cancantërama' naporini, ina pochín noya niitomahuë'.

⁴⁰ Yosë anitotërinco' chachin no'tëquën sha'huitopiranquëmahuë', yatëparamaco. Apraanso' co ina pochín yonquirinhue'. Yosë nanamën noya natërin. ⁴¹ Canpitaso nipirinhue' tatanëma pochín nininso' nonanama', itërin.

—Co quiyaso' ma'papia'huaro'sacoihuë'. Yosë chachin tatanëhuëi. Inasáchin natërai, itaantapi.

⁴² Napotohuachinara:

—Yosëso' tatanëma' naporini, nosoro'itomacohuë'. Yosë quëran o'marahuë. Co caora nohuanto, o'marahuë'. Yosë a'paimarinco.

⁴³ A'chintëranquëmahuë', ¿onpoatomata' co natanamacohuë'? Co natëtochináchinhuë' cancantërama' ni'ton, co nanitëramahuë' natanamacoso' tënahuë. ⁴⁴ Sopai hua'an mini tataparinquëmaso'. Ina pochín cancantatoma', inasáchin natëarama'. Íraca quëran huarë' piyapi'sa' tëpana'pi inaso'. Co no'tëquën nitononinhue' ni'ton, co pi'pisha tëranta' natëcaso' ya'huërinhuë'. Pa'pi nonpintë' inaso'. Inachin, nonpinacasoráchin cancantërin. Ina nohuanton, nonpinë'. ⁴⁵ No'tëquën pënénanquëma' ni'ton, co yanatëramacohuë'. ⁴⁶ ¿Inquëmata' nanitërama' no'tëquën sha'huirapimacoso'?

“Co noyahuë' nicaton, oshahuanan,” itohuatamaco, nonpinarama'. Caso' no'tëquën nontaranquëma', nipirinhue', ¿onpoatomata' co natëramacohuë'? tënahuë. ⁴⁷ Yosë piyapinënpita ina nanamën noya natanpi. Canpitaso

nipirinhue' co Yosë piyapinëquëmahue' ni'ton, co yanatanamahuë', itaantarín Quisosori.

Co'huara Apraan nasichatërasohuë', Quisoso ya'huërinso'

⁴⁸ Ina natanahuatona' hua'ano'sari itantapi:

—¿Co'ta quëmaso' Samaria piyapinquën? tënai. “Sopai ya'coancantërinquën ni'ton, hua'yantëran,” topatëira, no'tëquën napotërainquën, itopi.

⁴⁹ —Co sopai ya'coancantërincohuë'. Tatahuë noya nicato natërahuë. Canpitaso nipirinhue' nocanatomaco, pinoramaco. ⁵⁰ Co noya ni'piramacohuë', co ina yonquirahuë'. Yosëso' noya ni'ninco. Inaso' coisë pochín nicaton, no'tëquënáchin yonquirin. ⁵¹ No'tëquën itaranquëma'. Natëhuatamaco, co chiminaramahuë', itërin Quisosori.

⁵² —Sopai mini nani ya'coancantërinquën. Co huachi yonquiranhue'. Apraan nani chiminín. Pënëntona'piro'santa' chiminpi anta'. Quëmaso nipirinhue': “Natëhuatamaco, co chiminaramahuë',” itërancoi. ⁵³ Tata Apraan, pënëntona'piro'sa', inapita chiminpi. ¿Inapita quëran quëmaso' chini chiniquën nanantëran ti? ¿In pochinta' cancantaton, naporan? itaantapi cotioro'sari.

⁵⁴ —Casáchin “Noyaco,” tënahue naporini, topinan quëran napo'itohue'. Nipirinhue', Tata Yosë noya ni'ninco. Canpitanta': “Ina chinotërai,” tënamaso'. ⁵⁵ Co inaso' nohuitopiramahuë', caso' nohuitërahuë'. Ya'ipi non-inso' natërahuë. “Co nohuitërahuë',” tënahue naporini, canpita pocháchin canta' nonpiintohue'. ⁵⁶ Tata Apraan yonquirinco. “A'na tahuëri Yosëri a'paimarinso' o'mararin,” ta'ton, noya cancantërin. Nani ni'ninco ni'ton, noya cancantërin, itërin Quisosori.

⁵⁷ —Co quëmaso' a'natërápo shonca pi'ipichátëraponahuë', ¿Apraan ni'nán ti? itopi.

⁵⁸ —No'tëquën sha'huitëranquëma'. Co'huara Apraan nasichatërasohuë', caso' ya'huárahue', itërin.

⁵⁹ Ina quëran na'piro'sa' masahuatona', yatë'yarapi. Quisososo nipirinhue' na'pirahuaton, Yosë chinotopiso pëi quëran pipirin.

9

Somaraya anoyatërinso'

¹ Quisoso pa'sahuaton, a'na quëmapí quënanconin, somaraya nininso'. Hua'huatërin quëran huarë' co manta' ni'tërinhuë'. ² Ca'tano'sanënpitacoi imarai ni'ton, quiyanta' ni'nai.

—¿Onpoatonta' Maistro iso quëmapí somaraya nasitërin? ¿Inaora oshanën marë' nica? ¿A'shin, pa'pin, inapita oshanëna marë' nica? Sha'huitocoi nitochii, itërai.

³ —Co inso oshanën marë' ina pochín nasitërinhuë'. Yosë nohuan-ton, ina pochín hua'huatërin. Anoyatacaso marë' naporin. Piyapi'sa' ni'pachina', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' nanitaparin paya,” tosapí. ⁴ Ipora chachín catahuarahuë. Yosë natëto, ina marë' sacatarahuë. Co hua'qui' isoro'paquë ya'huarëhuahuë'. A'na tahuëriáchin pochín ya'huërehua'. Shiarahuaton tashihuachín, co huachi nanitarihuahuë' ma'sha nicacaso'. ⁵ Isoro'paquë ya'huasoco, a'pintërinso pochín ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën anitotërahuë', itërancoi.

⁶ Ina quëran no'paquë ipirahuaton, ashipirotërin. Ina quëran ina masahuaton, somaraya pashirayatërin.

⁷ —Paaton Siroiquë nipa'morayaquë', itërin. Siroiso': “A'parinso',” tapon naporin.

Itohuachina, pa'nin. Inaquë nipa'morayahuachina, noya ni'tërin. Noya ni'tahuaton, ya'huërin'pa' pa'nin huachi. ⁸ Ya'cariya ya'huëpisopitari quënanahuatona', pa'yanpi. Nani hua'qui' huënsëaton, coriqui ma'patërin. Somaraya ni'ton, topinan quëtöpi. Napoaton na'a piyapi'sari nohuitöpi. Inapitari quënanahuatona', ninontöpi.

—¿Isona quëmapi i'hua coriqui ma'patërinso' ti? nitöpi.

⁹—Ina mini, tënin a'naquën.

—Ina pochin ya'nopirinhüë' co inahuë' topiraihuë', topi a'naquëonta'.

—Ca mini, co nishacohüë', tënin quëmapi'so'.

¹⁰—¿Onporahuatonta' iporasö' noya ni'tëran? itöpi.

¹¹—A'na quëmapi Quisoso itöpi'so' no'pa ipitahuaton, shipiro' ninin quëran, pashirayatërinco. Ina quëran sha'huitërinco: "Paaton Siroiquë nipa'morayaquë'," itërinco. Inaquë pa'sahuato, nipa'morayahuatëra, ni'tërahuë, itërin.

¹²—¿Intohuata' ipora inaso'? itöpi.

—Ahuën. Co caso' nitotërahuë', tënin.

Hua'ano'sari natanpiso'

¹³ Napohuachina, Parisioro'sataquë quëpapi. ¹⁴ Chinoto tahuëri nipirinhüë' Quisosori no'pa ipitahuaton, shipiro' nininquë pashirayatahuaton, anoyarayatërin ni'ton, inaquë quëpapi. ¹⁵ Parisioro'sari quënanahuatona', itöpi:

—¿Onpotahuatëinquënta' anoyarayatërinquën? itöpi.

—Shipiroquë pashirayatërinco. Nipa'morayarahuatëra, noya ni'tërahuë, itërin.

¹⁶—Ni'quëchi. Chinoto tahuëri nipirinhüë', co Quisoso chinotërinhuë'. Napoaton co Yosë quëran o'marinhüë', topi a'naquën.

—¿Onporahuatonta' nipachin nanitërin somaraya a'naröchin anoyatacaso'? Oshahuan naporini, co nanitapaitonhuë', topi a'naquëonta'. Nisha nisha yonquipi. ¹⁷ Napoaton quëmapi itantapona':

—Nani anoyarayatërinquën ni'quëhuarë', ¿ma'ta' quëma yonquiran? itöpi.

—Yosëri acorin pënëntacaso marë' tënahüë, itërin.

¹⁸ Hua'ano'saso nipirinhüë' co natëpihuë'. "Iso quëmapi co somaraya hua'huataponahuë', nonpiámara," topi. Napoaton a'shin, pa'pin, inapita amatöpi natanacaiso marë'. ¹⁹⁻²⁰ Huë'pachinara, natanpi:

—¿Iso' hui'nán, somaraya hua'huatërinso'? itöpi. Itohuachinara:

—Ina mini hui'nahuë. Somaraya hua'huatërin, itërin.

—¿Onporahuatonta' iporasö' noya ni'tërin? itöpi.

²¹—Co quiyaso' nitotërahuë'. ¿Incariso' anoyarayatomara? Nani mashotërin. Ina natanco' sha'huichinquëma', tënin pa'pin.

²² Cotio hua'ano'sa' të'huataton, napotërin. I'hua chachin hua'ano'sa capini ninontöpi Quisoso imarinsopita ana'intacaiso marë'. "Quisososö' Cristo chachin," topachina', ocoia'ahua'. Ocoihuatëhua', co huachi nanitapihuë' niyontöpi'so pëiquë huëcacaiso', nitöpi. ²³ Napoaton: "Nani mashotërin. Ina natanco'," itërin pa'pini.

²⁴ Ina quëran hui'nin amatantapi.

—Yosë ni'sarinquën ni'quëhuarë', no'tëquën sha'huitocoi. Quisososö' co noyahuë' ni'ton, oshahuanin, tënai, itöpi.

²⁵—Ahuën. Oshahuamara. Co ina nitotërahuë'. Nipirinhüë', anoyarayatërinco. I'hua co manta' quënantöpirahuë', nani noya ni'tërahuë. Inaíchín nitotërahuë, itërin.

²⁶—¿Ma'ta' onpotahuatëinquën, anoyarayatërinquën? itantapi.

²⁷ —Nani sha'huitopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. ¿Onpoatomata' naquëranchin yanatantaramaco? ¿Canpitanta' Quisososoyaimarama' ti? itërin.

²⁸ Napohuachina, chiniquën no'huipi.

—Quëmari imasaran. Co quiyaso' nohuantëraihuë'. Moisésë imarai.

²⁹ Yosëri iráca Moisésë nontërin. Quisososonipirinhuë' intohua quëranso' huë'mara. Conitotëraihuë', itopi.

³⁰ —¡Ma'pitacha tënampa paya! Intohuaransona huë'ninso canpitaso conitotopiramahuë', caso' anoyarayatërinco. ³¹ Oshahuano'sari Yosë nontohuachina, conatanatonhuë', concatahuarinhuë'. Nipirinhuë', Yosë chinotuhuatëhua', noyanatëhuatëhua', natanarinpoa'. Inanitotërehua'. ³² Somaraya hua'huatohuachina, conoporonta' anoyarayatochinpihuë'. ³³ Co Yosë quëran o'marinhuë' naporini, conoyarayachitoncohuë', tënahuë', itërin.

³⁴ —Quëmaso' hua'huatapon quëran huarë' oshahuanaponahuë', ¿yaa'chintërancoi ti? itopi. Inaquëran ocoirahuatona', a'papi huachi.

Somaraya pochin nipiso'

³⁵ Hua'ano'sari ocoirinso' natantahuaton, Quisosopa'nin yonípon. Quënanconahuaton, itërin:

—Quëmapi Yosë quëran o'marins'o' ¿natëran ti? itërin.

³⁶ —¿Inta' Sinioro inaso'? Yanatëpirahuë', itërin.

³⁷ —Nani ni'nanco. Ca mini, nontaranquënso', itërin.

³⁸ —Natëranquën Sinioro, itahuaton, isonin quëran Quisosochinotërin.

³⁹ Napotohuachina, Quisosoritërin:

—Isoro'paquë o'marahuë' piyapi'sa' no'tëquën sha'huita'huaso marë'. Somarayaro'sa nipisopita anoyarayatarahuë. Napoaponahuë': "Quiyasonoya ni'tërai topisopitaso', asomarayatë pochin nitarahuë'," itërin.

⁴⁰ A'naquën parisioro'sa' inaquë huanirahuatona', Quisosonatanapi.

—¿Napoahuarë quiyanta somarayaco'i? itopi.

⁴¹ —Somarayanquëma naporini, co oshahuaintomahuë'. Nipirinhuë', "co quiyaso somarayacoihuë'," tënamaso marë' oshahuinama'. Inamarë' Yosë ana'intarinquëma', itërin.

10

Ohuicaro'sa pochin nininso'

¹ Inaquëran Quisosori a'chintaantarín.

—Ohuicaro'sa naporin quëran a'chinchinquëma' natanco'. Ohuicaro'sa' a'paicaiso marë' pairapipi. A'naíchin ya'coana ya'huërin. A'naquën huëcaton, co ya'coana quëran ya'coninhuë'. Nanpërahuatón, ya'conin. Inaso' co hua'anënhuë'. Ihuatë', matararo, inapita ina pochin ya'conpi ohuica ihuatacaiso marë'. ² Hua'anënso nipirinhuë' ya'coana quëran ya'conahuaton, ohuicanënpita a'pairin. ³ Ina huë'pachina, ya'coana a'paina'piri nohuitaton, i'soatërin. Ohuicanënpitarinta' natanahuatona', nohuianantopi. A'naya a'naya nininën përapachina, co të'huatatonahuë', a'naroáchin huë'pi. Huë'pachinara, quëparin panpatëro' capacaiso marë'.

⁴ Ohuicanënpita quëpahuachina, quëchitërarin. Noninso' nohuianantatona', imapi huachi. ⁵ Nisha piyapiri yaquëpahuachina, co yaimapihuë'. Cononinso' nohuianantatonahuë', ta'anapipi, itërin Quisosori.

⁶ Iso pënënto nanan sha'huitopirinhuë', conitotopihuë'.

—¿Ma'ta' tapon naporin? itopi.

Quisososo' ohuica hua'anën pochin ninin

⁷ Napoaton itaantarín:

—Tèhuëenchachin caso' ya'coana pochin ninahuë. Ohuica pairapipiquë yaya'conpatëra, ya'coana quëran ya'conë'. ⁸ Co'huara huë'shatërasocohuë', na'a piyapi'sa' a'chinpirinahuë', inapitaso' ihuatëro'sa pochin nipi. Anishacancantacaiso marë' a'chinpi. Imarinacosopitaso nipirinhuë', co inapita natëpihuë'. ⁹ Casáchin ya'coana pochin ninahuë. Ca quëran ya'conpatama', cha'ësarama'. Ohuicaro'sa' pipirahuatona', noya coshatopi. Ina quëran ya'coantapi. Inapochachin imarinacosopita noya pa'sapi.

¹⁰ Ihuatëro'sa' co noyahuë' yonquipi. Ihuatacaiso', tëpatacaiso', ata'huantacaiso inapita nicacaisoráchin yonquipi. Caso nipirinhuë' o'marahuë imarinacosopita Yosë nohuitacaiso marë'. Noya noya nãpicaiso marë' o'marahuë. ¹¹ Caso' ohuica hua'anën pochin ninahuë. Imarinacosopita noya a'pairahuë. Hua'anën noya nipachina, ohuicanënpita a'paiton, co chiminacaso' t'ë'huatërinhuë'. Inapochachin canta' imarinacosopita marë' chiminarahuë. ¹² Inpriatoso nipirinhuë', pa'pini' huë'pachina, ohuicaro'sa' ta'anãpirin. Pa'piniri a'nara' macaso', ya'ipi ohuicaro'sa' yanquëëpi. Inpriatoso' co hua'anënhuë' ni'ton, co ohuicaro'sa' pa'poyatërinhuë'. ¹³ Canacaso marë'áchin sacatërin ni'ton, co inapita yonquiatonhuë', ta'anãpirin.

¹⁴ Caso nipirinhuë' noya hua'anën pochin ninahuë. Imarinacosopita nohuitërahuë. Canta' nohuitërinaco. ¹⁵ Tatahuë'rë'co ninohuitëraiso pochin nohuitërahuë. Nosoroato, inapita marë' chiminarahuë. ¹⁶ A'napita piyapi'santa' oshaquëran imasarinaco. Nisha piyapiro'sa' niponaraihuë', yaimarinaco. Inapitanta' nohuantërahuë imainacoso marë'. Á'chintacaso' ya'huërin. Nanamëhuë natanpachina', natëarinaco. Ya'ipi imarinacosopita a'na huëntoínchin nisapi. Carisáchin hua'anëntarahuë.

¹⁷ Imarinacosopita yonquiato, caso' chiminarahuë noya noya nãpianta'huaso marë'. Napoaton Tatahuë nosororinco. ¹⁸ Caora nohuanto, imarinacosopita marë' chiminarahuë. Co nohuantërahuë' nãporini, co tãpainacoso' nanichitonahuë'. Tatahuë sha'huatërinco ni'ton, chimina'huaso' nohuantërahuë. Ina nohuanton, nãpiantarahuë huáchi, itërin.

¹⁹ Ina natanahuatona', cotioro'sa' nisha nisha yonquipi.

²⁰ —Sopairi nani ya'coancantërin ni'ton, hua'yantërin. ¿Ma'marëta natanama'? topi a'naquën.

²¹ A'naquëniso nipirinhuë' noya natanpi.

—Co sopairi ya'coancantërinhuë'. Noya a'chintërinpoa'. Hua'yantona'piso' co ina pochin noninhuë'. ¿Sopainta' ta'ma' somaraya anoyarayatacaso' nanichitonhuë' ti? topi.

Cotioro'sa' co Quisoso nohuantopisohuë'

²² Ina quëran a'na cotio niyontonpiso tahuëri nãiantarin. Naporo' Yosë chinotopiso' pëi' iráca anoyataantapiso' yonquiatona', “Yosparinquën Sinioro,” itopi. Ina marë' na'a piyapi'sa' Quirosarinquë pa'sapi. Quisosonta' Yosë chinotopiso' pëiquë pa'nin. O'napi tahuëri ni'ton, ²³ ishpanamën pochin nininquë pa'sarin, inaso “ishpana, Saromon ishpananën,” itopi nohuitatona'. ²⁴ Na'a cotioro'sa' canquirahuatona', Quisoso ahuanãnapipi.

—Na'aro' natanpirainquënhuë', ¿onporo huarëta' sha'huítaponcoi? Quëmaso' Cristonquën nipatan, no'tëquën sha'huítocoi nitochii, itopi.

²⁵ —Nani sha'huítopiranquëmahuë', co yanatëramacohuë'. “Tata Yosë chachin catahuarinco,” ta'to, sacai' nininso' ninahuë canpita nohuitamacoso marë'. ²⁶ Nipirinhuë', canpitaso' co ohuicanëhuë pochin ninamahuë' ni'ton, co natëramacohuë'. ²⁷ Caso' ohuica pë'tahuana'pi pochin ninahuë. Imarinacosopita ohuicanëhuëpita pochin ni'nahuë. Nohuitërahuë. Noya

nataninaco. Nontohuatëra, natëtonaco, imarinaco. ²⁸ Ca nohuanto, nanimiatapi. Co parisitopiquë pa'sapihuë'. Noya a'pairahuë. Co insontá' osëretarinacohuë'. ²⁹ Tata Yosë nohuanton, imarinaco. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Co insontá' nani'tërinhuë' Yosë quëran osërecaiso'. ³⁰ Caso Tatahuëro' co napopináchin cancantërahuë, itërin Quisosori.

³¹ Ina natanahuatona', naquëranchin na'piro'sa' maantapi. Tëpacaiso marë' maantapirinahuë', ³² Quisosori itaantarin:

—Tata Yosë sha'huitërinco ni'ton, na'a piyapi'sa' anoyatërahuë: ¿Insota anoyatërahuëso marë' na'piquë yatëparamaco? itërin.

³³ —Co ina marë' na'piquë yatëparainquënhuë'. Yosë pinoranso marë' napotrainquën. Quëmaso' piyapinquën niponahuë', “Caso' Yosëco,” toconan. Ina pochin nonan ni'ton, Yosë yaya huëretëran, itopi.

³⁴ Napotohuachinara, itantarin:

—Yosë pënëntërinso' quiricaquë nani ninshitopi: “Canpitaso' a'naya a'nayanquëma' Yosë pochin ninama,” tëninsó' nontërama'. ³⁵ Yosëri chachin hua'ano'sa' acorinsó' yonquiaton, napotërin. Ya'ipi Yosë quiricanënso' no'tëquën. Co pi'pisha tëranta' nonpininhuë'. ³⁶ Tata Yosë chachin acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Ina marë' isoro'paquë a'paimarinco. “Caso' Yosë hui'ninco,” topatëra, ¿onpoatonta' ina marë' pinoramaco? ténahuë. ³⁷ Co tatahuë pochin nipatohuë', ama natëcosohuë' ³⁸ Co yanatëpiramacohuë', nani ma'sha Yosë pochin ninahuë ni'ton, natëco. Ina quëran nitotarama Tata Yosë pochachin ninahuëso'. Tata Yosënta' ca pochachin ninin, itërin.

³⁹ Ina natanahuatona', naquëranchin tashinan pëiquë po'mocaiso marë' yamaantapirinahuë', cha'ërin.

⁴⁰ Ina quëran Cortanii' aquëtëran paantarin. I'hua Coansha piyapi'sa' aporintërinquë ya'huëran. ⁴¹ Na'a piyapi'sa' ina nicapona' pa'pi. Ina ni'sahuatona', ninontopi.

—Coanshaso' co piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopirinhuë', no'tëquën sha'huitërinpoa'. “Quisososo' Yosëri a'paimarinso’,” itohuachinpoara, no'tëquën nonin, nitopi. ⁴² Na'a piyapi'sa' inaquë paatona', Quisoso natërapí.

11

Nasaro chimininsó'

¹⁻² Pitaniaquë a'na cania'pi ya'huërin, Nasaro itopiso'. Cato' oshinpita ya'huëtërin, Maria, Marta inapita itopiso'. Ina Mariá a'na tahuëri Quisoso pa'morantëarin. Hua'sai' pa'ton nininsoquë pa'morantërahuaton, ainën quëran amirantëarin. Co'huaa inapoyátërasohuë', yo'in chiniquën caniorin.

³ Caniohuachina, oshinpitari piyapi a'papi Quisoso sha'huitacaso marë':

—Nosororanso' Sinioro, chiniquën caniorin. Huëcaton ni'quiquë', itërin.

⁴ Ina natanahuaton, ca'tano'sanënpita itapon:

—Tëhuëenchachin yo'in chiniquën canioponahuë', co chiminacaso marë' caniorinhuë'. Noyatohuachin, na'a piyapi'sari nicatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyatërin paya,” tosapí. Canta' ina hui'ninco ni'ton, noya ni'sarinaco. Ina marë' caniorin, itërin.

⁵ Nasaro, Marta, Maria, inapita pa'pi nosororin. ⁶ Napoaponahuë', Nasaro caniorinsó' natantaponahuë', cato' tahuëri inaquë chachin i'huataantarin.

⁷ Ina quëran ca'tano'sanënpitacoí itaponcoí:

—Huëco' iyaro'sa' Cotia parti paanta'ahua', itërincoí.

⁸ —I'huamiáchin Maistro, inaquë ya'huëpisopita tëpainëquënso marë' na'piquë yatë'yarapirinëquënhuë', ¿inatohua chachin yapaantaran ti? itërai.

⁹ Napotohuatoira, Quisoso itaponcoí:

—Shonca cato' ora quëran i'huarin. Tahuëri iratohuatëra, co i'parëhuë'. Noya quënantatë', noya pa'në'. ¹⁰ Tashiso nipirinhue' iratohuatëra, i'parë'. Capa a'pininso' ni'ton, i'parë', itërincoi.

¹¹ Ina quëran itaantarincoi:

—Iya Nasaro huë'ërin. Nipirinhue', paato ochinanconapo, itërincoi.

¹² —Huë'ërin ni'quëhuarë' Siniro, noyatapon, itërai.

¹³ Topinan huë'ërin, topiraihue'. Nani chiminiso' nitotaton, naporin.

¹⁴ Napoaton no'tëquën sha'huitërincoi:

—Nasaro nani chiminin. ¹⁵ I'huara aquëtëran co paatorahuë', co anoyatërahue'. Canpita na'con na'con natëamacoso marë' isëquë ninarahuë. Inaso' noya ténahuë. Iporaso nipirinhue', huë'co' inatohua' pa'ahua', itërincoi.

¹⁶ —Huë'co' iyaro'sa' pa'ahua' canpoanta' inarë'quënpoa' chiminacaso marë', itërincoi Tomasë, catopia'hua nininso'.

Quisosori ananpitaantacaso' yonquirinso'

¹⁷ Napotohuachincoira, Pitaniaquë pa'nai. Inaquë canconpiraihue', nani Nasaro chiminin quënanconai. Nani catapini tahuëri na'pi naninquë ya'huërin. ¹⁸ Pitanaso' Quirosarin ya'cariya ya'huërin. Cara quiromitro pochin aquërin. ¹⁹ Na'a cotioro'sa' nani huë'pi Marta, Maria, inapita achinicanapona'. Yo'ina' chiminiso marë' nontapi ama aquëtë' sëtacaiso marëhuë'. ²⁰ “Quisoso nani huë'sarin,” topachinara, Marta pa'nin nacapiapon. Mariaso nipirinhue' pëinënquë ya'huarin. ²¹ Quisoso nacapirahuaton, Martari itapon:

—I'hua Siniro isëquë ya'huëran naporini, co yo'yohué chimiintonhuë'.

²² Chiminpirinhue', natëranquën Siniro. Ma'sona Yosë nipatan, acotarinquën, ténahuë, itërin.

²³ —Yo'yoparin nanpiantararin, itërin Quisosori.

²⁴ —Nanpiantacaso tahuëri nanihuachin, nanpiantararin, nitotërahue', ténin Marta.

²⁵ —Cari ananpitaantarahuë. Casáchin nanpicaso' quëtërahue'. Insopitasona natëhuachinaco, chiminaponaraihue', nanpiantarapi. ²⁶ Natërinacosopita chiminpachina', co parisitomiatapihue'. Co onporonta' ta'huantapihue'. No'tëquën nontaranquën. ¿Natëranco ti? itërin Quisosori.

²⁷ —Natëranquën mini Siniro. Tëhuë'nchachin quëmaso' Cristo. Yosë hui'ninquën. Isoro'paquë a'paimarinquënso', itërin.

Quisoso na'nërinso'

²⁸ Ina tosahuaton, Marta pa'nin cain sha'huitapon. Canconahuaton, sacaro quëran sha'huitërin.

—Nani Maistro huë'nin. Yanontërinquën, itërin.

²⁹ Ina natanahuaton, Maria a'naroáchin huanirahuaton, nontapon pa'nin.

³⁰ Quisososo' co ninanoquë canshatërarinhue'. Martari nacapirinquë quëparitërin. ³¹ Maria manorahuachina, cotioro'sa' huë'pisopitari ni'sapi. “Na'pi naninquë na'nëapon pa'samara,” ta'tona' imapi.

³² Mariaso' Quisosoquë canconahuaton, nantën pirayan isonconin.

—I'hua Siniro isëquë ya'huëran naporini, yo'yohué co chimiintonhuë', itërin.

³³ Ina tosahuaton, na'nërárin. Cotioro'santa' na'nërápi. Ina ni'sahuaton, Quisoso chiniquën sëtaton, co napion cancantërin. ³⁴ —¿Insëquëta' po'mopi? itërin.

—Huëquë' Siniro ni'quiquë', itopi.

³⁵ Quisosonta' na'nërin. ³⁶ Ina ni'sahuatona', cotioro'sa' nitaponá:

—Ni'co'. Na'nërin anta'. Pa'pi nosororin inarinta', itopi.

³⁷ —Somaraya a'naroáchin anoyarayatérin ni'quëhuaré', ¿ina nohuanton Nasaronta co chimiintonhué' nimara tí? topi a'naquën.

Nasaro ananpitaantarinsó'

³⁸ Quisoso sêtatón, na'pi naninquë Nasaro po'mopiquë pa'nin. Pan-cara'piquë nani pa'copitopi.

³⁹ —Na'pi chi'huincaco', itërin Quisosori.

—Co', Siniro. Nani anarotarín. Nani catapini tahuëritërin, itërin oshini, Marta itopiso'.

⁴⁰ —Ama imoya ina pochin yonquiquësöhué'. Yosë ya'ipiya nanitaparín. Natëhuatanco, Yosë nöya ninínso' ni'saran, itërin. ⁴¹ Ina quëran na'pi chi'huincatopi. Quisoso inápaquë në'pëthuatón, Yosë nontërin:

—Nani Tata nontëranquën catahuancoso maré'. Natanatonco, catahuanranco mini. Ina maré' "Yosparinquën," itëranquën. ⁴² Nani tahuëri natanatonco, catahuanranco noya nica'huaso maré'. Quëma chachin isoro'paquë a'paimaranco. Caso' nitotopirahué', isopitaso' co nitotopihué'. Inapita natëinacoso maré' a'ninquëchin nontaranquën, tënin.

⁴³ Ina toshuatón, chimipi chiníquën itapon:

—¡Iya Nasaro, pipirahuatón huëquë'! itërin.

⁴⁴ Napotohuachina, chimipi nãpíantarahuatón, pipirín. Pa'on, imirín, inapita në'mëtërinquë ya'ipi so'pínpinan pipirín. Ya'pírionta' panioquë ton-pirayatopinán. Cotioro'sa' inachintopiso' ni'tón, ina pochin po'mopí.

—I'quiritoco' pa'in, itërin Quisosori. Napotohuachina, i'quiritopi.

Quisoso macacaiso maré' chinotopiso'

(Mateo 26.1-5; Marcos 14.1-2; Lucas 22.1-2)

⁴⁵ Cotioro'sa' hué'pisopitanta' ni'pi. Ananpitaantarinsó' ni'sahuatona', na'a natëpi. "Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin ni'tón, naporín," topi. ⁴⁶ A'naquënso nipirínhué' paatona', parisioro'sa' sha'huitónpi. ⁴⁷ Ina natanahuatona', parisioro'sa', corto hua'ano'sa', inapita napopianáchin yonquiatona', ya'ipi cotio hua'ano'sa' ayontónpi ninontacaiso maré'.

—¿Ma'ta' onpotahua'? Ina quëmapi na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatarín. Iporanta' a'na piyapi chiminpirínhué', ananpitaantarín. "Yosëri chachin catahuarin," topi. ⁴⁸ Tananpitohuatëhua', ya'ipi piyapi'sari natërapí. Napohuachina', Noma copirno no'huitatón, sontaro'sa' a'pairín. Hué'pachina', Yosë chinotëréhuaso pëi' ohuatahuatona', ya'ipi cotioro'sanpoa' ata'huantarínënpoa' nimara, nitopi.

⁴⁹ Ina quëran a'na corto hua'an Caihuasë itopisoari nontërin. Naporo pi'iquë inaso', chini chiníquën nanantërin. Inaso huanirahuatón, tapon:

—Canpitaso' co manta' nitotëramahué'. ⁵⁰ Chiminacaso' ya'huërin, tënahué. Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhué' ina chimí'in. Ina noya noya canpoa maré', itërin.

⁵¹ Napoaponahué', co inaora yonquinën quëran naporínhué'. Corto hua'an ni'tón, Yosë nohuantón, ninorín. Tëhuëenchachin Quisoso cotioro'sa maré' chiminarín. ⁵² Nipirínhué', co cotioro'sa marëáchin chiminarínhué'. Ya'ipi piyapi'sa' ya'huërenamën chiminarín. Natëhuachina', Yosëri hui'ninpita pochin ni'sarín. A'naquën aquë ya'huëpirínahué', imapachina', a'na huëntoíchin pochin nisapi. ⁵³ Naporo tahuëri quëran huaré' cotio hua'ano'sa' yonquipi Quisoso tëpacaiso maré'.

⁵⁴ Napoatón Quisoso co huachi nohuantërinhué' a'ninquëchin cotio nianoro'saquë paacaso'. Inotëro parti pirayan paatón, Iprainquë yacapatarín. Inaquë ca'tano'sanënpitacointa' yacapatonái.

⁵⁵ Pascoa tahuëri naniriahuachina, na'a piyapi'sa' Quirosarinqüë pa'pi. Co'huara Pascoa naniyatërasohuë', Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. "Moisësë camaitërinso' nipatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," ta'tona', pa'pi. ⁵⁶ Inatohua' pa'sahuatona', Quisoso yonisápi. Chinotopiso pëiquë ya'conahuatona', ni-nontápi.

—Pascoa na'huëcaso marë' ¿Quisoso huëcapon to? topi a'naquën.

⁵⁷ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapitaso' nani piyapi'sa' sha'huitopi: "Quisoso quënanpatama', sha'huitocoi maii," itopi. Tashinan pëiquë po'mocaiso marë' napotopi.

12

Hua'saiquë oporantëtërinso'
(Mateo 26.6-13; Marcos 14.3-9)

¹ Saota tahuëri pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' Quisoso Pitani-aquë paantarín. Inaquë Nasaro ya'huërin, ananpitaantarínso'. ² Inaquë canconpatëira, ya'huëhuano'sa' amatërinacoi ca'pata'huaiso marë'. Quisoso nosoroatona', napopi. Martaso' cosharo' o'huinarin. Nasaronta' inaquë coshatarin. ³ Naporo' Mariaso' a'na potiria pa'ton hua'sai' ya'huëringüë manin. Inaquë Quisoso nantëquën pashirantëtërin. Ina quëran ainën quëran amirantërin. Ya'ipi pëi' pimoanahuanin. ⁴ Cotasë Iscariotiso nipirínhuë', co noyahuë' ni'nin. Inaso' Quisoso ca'tanaponahuë', yasha'huirapirin.

⁵ —¿Onpoatonta' iso hua'sai' chiniarin? Pa'anin naporini, cara pasa tahuëri sacatëresó marë' canarëso pochin coriqui canaitonhuë'. Sa'ahuaro'santa' quëchitonhuë', ténin Cotasë.

⁶ Nipirínhuë', co sa'ahuaro'sa' yonquiaton naporínhuë'. Yaihuataton, naporin. Inari chachin coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, pi'pian pi'pian ihuatarin. ⁷ Napopirínhuë', Quisosori itërin:

—Iso sanapi tananpitëquë'. Noya napotarínco. Chimina'huaso' yonquiaton, pashirantëtërinco pa'pitinacoso marë'. ⁸ Nani tahuëri sa'ahuaro'saso' ya'huërarin. Caso nipirínhuë', co isëquë ya'huëmiatarahuë', itërin.

Nasaronta' yatëpapiso'

⁹ Quisoso Pitaniaquë ya'huëaso', na'a cotioro'sa' natantopi. Ina natantahuatona', huë'pi Quisoso nicapona'. Nasaronta' yani'pi. Quisosori ananpitaantarín ni'ton, yani'pi. ¹⁰⁻¹¹ Ananpitaantarínso marë' na'aya'pi co huachi cotio hua'ano'sa' yanatëpihuë'. Inapita a'porahuatona', Quisoso imasapi. Napoaton hua'ano'sari yonquipi Nasaronta' tëpacaiso marë'.

Quirosarinqüë canconínso'
(Mateo 21.1-11; Marcos 11.1-11; Lucas 19.28-40)

¹² Hua'huayátërahuë piyapi'sa' Quirosarinqüë pa'sapi. Pascoa na'huëcaiso marë' inatohua' pa'sapi. Tahuëringüë Quisosonta' inatohua chachin pa'sarin. Ina natantahuatona', ¹³ mërëmë pochin nininso' mapi. Ina quëran nacapiapona' pa'sapi. Pa'yatatona', chiniquën itapona':

—¡Nicha'ëcoi Tata Yosë! ¡Ma noyacha Quisososo paya! ¡Quëmari chachin chiniquën nanan quëtëran! ¡Quëma nohuanton, israiro'sacoi hua'anëntaríncoi! tosapí.

¹⁴ Mora quënanconahuaton, ina aipi Quisoso huënsërin. Iráca Yosë quiri-canënuë, pënëntona'pi ninshitërin Quirosarinqüë ya'huëpisopita nitotacaiso marë'.

¹⁵ "Quirosarinqüë ya'huëramasopita, ama pa'yancosohuë'. Ni'co'. Hua'anëma' huë'sarin. Mora hui'napishin aipi huënsëriarin. Inaquë ya'mitahuaton huë'sarin," ténin ninshitaton.

¹⁶ Yosë quiricanën quëran ninorin. Ca'tano'sanënpitacoiso nipirinhue', co ina yonquirahuë'. Quisoso nanopiantahuachina, naporo huarë' yonquirai. "Mora aipi chachin huënsërahuaton, Quirosarinquë huë'nin," tënai.

¹⁷ Nasaro ananpitaantarinso' ni'pisopita sha'huirápi. "Tëhuëncachin chimipirinhue', catapini tahuëri quëran Quisosori ananpitaantarin. Po'mopi quëran përarin quiyari ni'nai," tosapi. ¹⁸ Ina marë' notohuaro' piyapi'sa' Quisoso nacapiapona' pa'pi. ¹⁹ Natanahuatona', parisioro'sa' ninontopi.

—Topinan quëran pënënpirëhuahuë', co piyapi'sa' pi'pisha tëranta' natërinënpohuë'. ¡Ni'cochi! ¡Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi! nitopi ninontatona'.

Cricoro'sari Quisoso yanontopiso'

²⁰ A'naquën Crico piyapi'santa' Quirosarinquë huë'pi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë yonquiapi anta'. Niyontopiso tahuëri ni'ton, Yosë chinotacoiso marë' huë'pi. ²¹ Quisoso yanohuitatona', Pinipi nontiipi. Pinipiso' Pitsaitaquë ya'huërin, Cariria parti ya'huërinso'.

—Quiyanta' iyasha Quisoso yanohuitopirahuë', itopi.

²² Ina natanahuaton, Antërisë sha'huitonin. Naporahuaton, cato chachin paatona', Quisoso sha'huitonpi. ²³ Natanahuaton, itërin:

—Noya iyaro'sapa'. Nani tahuëri nanirin huachi. Yosë quëran quëmapico ni'to, chiminapo. Ina quëran na'a piyapi'sa' noya ni'sarinaco. ²⁴ No'tëquën sha'huitëranquëma'. Tricoraya pochin ninin. Co sha'patërahuë', co na'arinhuë'. A'naíchin nisárin. Napoaponahuë', sha'patëra, chiminin pochin niponahuë', papotohuachina, na'a nitërin. ²⁵ Canpitanta' isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquihuatama', topinan quëran nanopiarama'. Nipirinhue', Yosë na'con na'con yonquihuatama', ina nohuitatoma' noya nisarama'. Canpitaora nohuantëramasoáchin naniantohuatama', a'na tahuëri inápaquë nanpimiatontarama'. ²⁶ Nohuantërahuëso' yanipatama', ca pochin cancantatoma' imaco. Insëquësona pa'pato, piyapinëhuëpita imasarinaco. Inquëma tëranta' ca marë' sacatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma', itërin Quisosori.

Chiminacaso' ninorinso'

²⁷ Ina quëran itaantarin: "Iporaso' sëtöchinachin cancantërahuë. ¿Ma'ta' Yosë ichi? tënahue', yonquiato. Co parisita'huaso' nohuantopirahuë', Catahuaco Tata ama parisichisohue', co itarahue'. Chimina'huaso marë' o'marahue'," itahuaton, Yosë itapon: ²⁸ "Catahuaco Tata nohuantëranso nii. Ina quëran piyapi'sa' noya ni'sarinënuën," itërin, Yosë nontaton. Itohuachina, inápa quëran Yosëri itërin: "Nani catahuanquën. Nohuantërahuëso ninan ni'ton, piyapi'sa' noya ni'ninaco. Iporaso' catahuacantaranquën nohuantërahuëso nicacaso marë'. Napoaton noya noya ni'sarinaco," itërin Yosëri.

²⁹ Piyapi'sa' natanahuatona', ninontopi. "Huirátarin," topi a'naquën.

—Co huirahuë'. Anquënniri nontërin nimara, topi a'naquëonta'.

³⁰ Napohuachinara, Quisosori itërin:

—Co ca marë' inápa quëran nontërincohuë'. Canpita natëamacoso marë' nontërinco, natanama'. ³¹ Iporaso' co natëpisopitahuë' no'huiarinaco ni'ton, ana'ntacaso' ya'huërin huachi. Hua'qui' sopairi piyapi'sa' camaipirinhue', cari minsërahuato, ocoirahuë'. ³² Co hua'quiya quëranhuë' inápaquë achinpirinaco. Ina quëran nisha nisha piyapi'sa' imasarinaco, itërin.

³³ "Corosëquë chachin chiminapo," tapon naporin. ³⁴ Ina quëran nataninso'pitari itapona':

—Cristo nanpimiatarin. Co onporonta' chimianinhué', tēnai. Yosé quiricanēnquē naporin, nontērai. Quēmaso nipirinhué' nisha nonan. “Yosé quēran quēmapico niporahué', inápaquē achinpiarinaco,” tēnan. ¿Onpoatonta' naporan? ¿Ma quēmapinquēnta' quēmaso'? itopi.

³⁵ —Iporáchin tahuēri pochin a'pintaranquēma'. Co huachi hua'qui' ya'huapohué'. A'pininso pochin no'tēquēn anitotēranquēma'. Anitotohuatēnquēma', noya nico'. Ni'cona tashinan pochin cancantotama'. Tashinanquē iratohuatēra, chihuērē'. ³⁶ Carinquēma' a'pintaranquēma'. Co'huara pa'shantatērasocohué', natēco. Natēhuatamaco, canpitanta' tahuēri pochin cancantarama', itērin.

Ina tosahuaton, pa'nin. Co huachi a'ninquēchin iratērinhué'.

Tanshirēso pochin cancantopisopita

³⁷ Nani na'a piyapi'sa' a'naróachin anoyatērin. Cosharo' ana'atērin. Yosé pochin nininso' nicaponaraihué', co yanatēpihué'. ³⁸ Iráca Isaiasē pēnēntaton, tapon:

“Nani a'chintopiraihué', Siniro. Quēma nohuanton, sacai' nininso' nani a'notopiraihué'.

Na'con na'con piyapi'sa' co natērapihué',” tēnin.

³⁹ No'tēquēn ninorin. Napoaton co nanitopihué' natētacaiso'. Isaiasē chachin itantarin:

⁴⁰ “Yosēri tananpitērin ni'ton, tanshirēso pochin cancantatona', co natētochináchinhué' cancantopi.

Hua'qui' co yanatēpihué' ni'ton, napotērin.

Noya ni'pi naporini, quēnanchitonahué'.

Noya natanpi naporini, natēchitonahué'.

Imarinaco naporini, anoyacancanchohué',” tēnin.

⁴¹ Iráca co'huara Quisoso isoro'paquē hué'shamátērasohué', Isaiasēri hua'narēso pochin quēnanin. Quisososos' Yosé pochachin nóya ni'ton, ina yonquiaton, naporin.

⁴² Napoaponahué', na'amiachin cotioro'sa' hua'ano'sanēnpitarē chachin natēpi. Napopirinhahué', parisioro'sa' tē'huatatona', co a'ninquēchin sha'huipihué'. “Niyontonpiso pēiro'sa quēran ocoihuachinēnpoa',” ta'tona', ta'tápi. ⁴³ Yoséachin pa'yatacaiso nipirinhué', piyapi'sari pa'yatacaiso' na'con na'con nohuantatona napopi.

Co Quisoso a'chininso' natēhuachinahué', ana'intacaso' ya'huērins'o

⁴⁴ Ina quēran Quisosori chiniquēn nonaton, a'chintantarin ya'ipiya natanacaiso maré'. “No'tēquēn a'chintēranquēma'. Natēhuatamaco, co casáchin natēaramacohué'. Tata Yosēnta' natēarama anta'. Ina a'paimarincó. ⁴⁵ Ca nohuitohuatamaco, Yosēnta' nohuitarama'. ⁴⁶ Carinquēma' a'pintēranquēma'. Imapatamaco, co tashinan pochin cancantaramahué'. Tahuēri pochin cancantarama'. Ina maré' isoro'paquē o'marahué. ⁴⁷ A'naquēma' natanpiramacohué', co natēramacohué'. Co natēhuatamacohué', co carima' ana'intaranquēmahué'. Co ina maré' o'marahué'. Piyapi'sa' nicha'ēca'huaso maré' o'marahué. ⁴⁸ Co nohuantohuatamacohué', a'chintēranquēmasonta' co natēhuatamahué', canpitaora tēhuēnēmaquē nina'intarama'. Nonahuēso chachin co natēramahué' ni'ton, ayaro' tahuēri na'intarinquēma'. ⁴⁹ Co caora yonquinhué' quēran a'chinahué'. Tata Yosé sha'huitērinco nani ma'sha a'china'huaso'. ⁵⁰ Yosé a'chininso' imapatama', ina nohuitatoma' nanpimiatarama huachi, tēnahué. Sha'huitohuachinora, inachachin carinquēmanta' sha'huitaranquēma',” itērin.

13

Quisosori ca'tano'sanēnpita pa'morantērinso'

¹A'na tahuērīchin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Naporo' naniarin Quisoso chiminatōn, Tata Yosē' pa' panantacaso'. Ina nitotērin. Ca'tano'sanēnpitacoī na'con nosororincōi. Chiminaquē huarē' nosoromiatērincoī.

²Inaro'coī coshatarai. Sopai hua'ani nani Cotasē ayonquirin Quisoso sha'huirapicaso marē'. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ³Quisoso nīpirinhuē' ya'īpi nitotērin. Yosē ya'huērin quēran nani o'marin. Co hua'quiya quēranhuē' naquēranchin inatohua' panantararin. Tata Yosēri chini chiniquēn nanan quētērin ya'īpiya hua'anēntacaso marē'. Inanta' nitotaton, coshatasocōi, ⁴Quisoso misa quēran huanirin. Aipi a'morinsō' ocoirahuaton, panio-cara masahuaton, niso'nantērin. ⁵Ina quēran i'sha panticaquē oporahuaton, nantēhuēi pa'morantēra'piarincōi. A'naya a'naya pa'morantēatoncoī, panio-caraquē amirantērincoī.

⁶Simon Pitronta' yapa'morantēpirinhuē', co nohuantērinhuē'.

—Quēma Sinioro, ¿yapa'morantēranco tī? itērin.

⁷—Ma'marēsōna napotaranquēnsō', co ipora nitochātērarānhuē'. Os-haquēran nitotaran, itērin.

⁸—Co onporontā' caso' pa'morantērancohuē', itērin Pitrori.

—Co napotohuatēnquēnhuē', co ca pochin cancantaton imamiataranco-huē', itērin Quisosori.

⁹—Napoahuarē', ama Sinioro nantēhuērāchin pa'motocosohuē'. Imirahuē, motohuē, inapitanta' ya'īpi pa'motoco, itērin.

¹⁰—Co ina nohuantērēhuē'. Nani amahuatēra, co huachi nē'huētērēhuē'. Nantēichin pa'morē'. Inapochāchin nani anoyacancantēranquēma'. Ina piquēran cō noyahuē' nīpatama', inanta' inquitāntaranquēma'. Ina quēran noya cancantaantarama'. Canpitasō' noyāpiāchin cancantērama'. A'naichinquēma' co noyāpiāchin cancantērinhuē', itērin.

¹¹Cotasēri yasha'huirāpirinsō' ninoton, naporin. Napoaton "A'naichinquēma' co noyāpiāchin cancantērinhuē'," tēnin.

¹²Nani ya'īpicoī pa'morantēra'piatoncoī, a'moantarahuaton, huēnsēantarin. Huēnsēantarahuaton, a'chintērincoī.

—Ma'ta' tapo napotēranquēmasō' iyaro'sa', ¿nitotērama' to? Ina a'chinchinquēma'. ¹³Canpitasō' nontohuatamacora, "Maistro" itēramaco. "Sinioro" itēramaco anta'. No'tēquēn yonquiatoma', napotēramaco. Canpita maistrōnēmaco mini. Sinioroco nī'to, natēramaco. ¹⁴Canpita maistrōnēmaco nīporahuē', pa'morantēranquēma'. Napoaton canpita capininta' ina pochāchin cancantoco'. ¹⁵Nani pa'morantēranquēma' nonanamacoso marē'. Canpitanta' ca pochin cancantatoma', nīnosoroatoma' nīcatahuaco'.

¹⁶Tēhuēnchāchin iyaro'sa' patronso' chiniquēn nanantērin. Piyāpinēnpitasō nīpirinhuē' co ina pochin chiniquēn nanantēpīhuē'. Comisionēonta' co hua'anēn pochin chiniquēn nanantērinhuē'. ¹⁷Nani nitotērama' ipora. Ca pochin nīpatama', nōya cancantarama'.

¹⁸"Co ya'īpinquēma' noya cancantēramahuē'. Shonca catoya'pinquēma' huayonanquēma' ca'tanamacoso marē'. Ya'īpinquēma' noyā nohuītēranquēma'. Yosē quiricanēnguē irāca naporin: 'A'nara' carē' coshatapanahuē', inīmicotarincō,' tēnin. Ipora huarē' ina pochin nisarin. ¹⁹Apira nitotato, sha'huītēranquēma'. Ma'sha onpotohuachinaco, yonquiarāma'. 'Inaso' tēhuēnchāchin Cristo nī'ton, nīnorin,' tosarama'.

²⁰No'tēquēn sha'huītēranquēma'. Carinquēma' a'paranquēma' piyāpi'sa'

a'chintacamaso marë'. Natëhuachinënquëma', natëarinaco canta'. A'paranquëma' ni'ton, natëinënquëma'. Insosona natëhuachinco, Yosënta' natëarin. Ina a'paimarinco," itërincoi.

Cotasëri sha'huirapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.20-25; Marcos 14.17-21; Lucas 22.21-23)

²¹ Naporo' Quisoso sëtërin. Chiniqué sëtaton, co napion cancantërin.

—No'tëquën sha'huitëranquëma'. Shonca catonquëma' ca'tanpiramacohuë', a'nayanquëma' sha'huirapiarinco, itërincoi.

²² Ina natanahuato, a'naya a'nayacoi nini'nai. “¿Inquënpoacha yasha'huirapirëhua' nicaya?” tënai, yonquiato. ²³ Caso' Quisoso inchinanën quëran coshatërahuë. Na'con nosororinco ni'ton, inapora huë. ²⁴ Simon Pitro imirin quëran tasatahuatonco, “nataniqué: ¿Incarita' sha'huirapiarin?” itërinco. ²⁵ Napotohuachincora, amasha ya'carirahuato, natanahuë.

—¿Inta' Siniro yasha'huirapirinquën? itërahuë.

²⁶ —Iso pan, nocaroquë i'shirahuato quëtërahuë. Insosona quëtöhuato, ina sha'huirapiarinco, itërinco. Ina quëran i'shirahuaton, Cotasë quëtërin. Simon Iscarioti hui'nin inaso'. ²⁷ Ina ma'pahuachina, sopairi ya'coancantërin huachi. Naporo' Quisosori itapon:

—Ma'sona yaninanso' manóton niquë', itërin.

²⁸ Napotërinso' natanpiraihuë', ma'marësona napotërinso' co nitotërahuë'.

²⁹ Cotasëri coriqui tanpanantë' a'pairin ni'ton, ma'sha pita tahuëri marë' pa'anapon a'pamara, topirinahuë' a'naquën. Sa'ahuaro'sa' coriqui quëtacaso marë' a'pamara, topirinahuë' a'naquëonta'. ³⁰ Cotasëso nipirinhuë', cosharo' quëtërinso' ma'parahuaton, pipirin. Naporo' nani tashirin.

Nasha pochin ninosorocaso' pënëninso'

³¹ Cotasë nani pipihuachina, Quisoso itantarincoi:

—Yosë quëran quëmapico ni'to, apira no'tëquën Yosë natërahuë. Napaoton nöya ni'sarinco. Piyapi'sa' ni'pachinaco: “Ma noyacha Yosëso' ni'ton, na'con catahuarin paya,” tosapi. ³² Ina hui'ninco chachin ni'ton, piyapi'sa' nitotatona', na'con na'con Yosë yonquiapi. Ina quëran Yosë noya noya acoantarinco. Co hua'quiya quëranhuë' inapotarincó. ³³ Hui'nahuëpita pochin ni'piranquëmahuë', co huachi hua'qui' ya'huapohuë'. Yonípiramacohuë', in-tohuaso' pa'nahuëquë, co nanitaramahuë' pacacamaso'. I'hua inachachin cotioro'santa' sha'huitërahuë. ³⁴ Iporaso' nasha pochin pënënananquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma nosororanquëmaso pochachin, imaramacosopita capininta' ninosoroco'. ³⁵ Ninosorohuatama', tëhuënchachin imaramacoso' nitotapi. “Quisoso imatona', noya noya ninosoroapi,” tosapi, itërin.

Pitrori nonpinapicaso' ninorinso'

(Mateo 26.31-35; Marcos 14.27-31; Lucas 22.31-34)

³⁶ Ina quëran Simon Pitrori itapon:

—¿Intohuata' Siniro pa'saran? itërin.

—Intohuaso' pa'pato, co ipora nanitëranhuë' imaancoso'. A'na tahuëri imasaranco, itërin. ³⁷ —¿Onpoatonta' Siniro co apira nanitërahuë' ima'huanquënso'? ¿Imaranquën ni'ton, yatëpapurinacohuënta', imamiataranquën! itërin.

³⁸ —Yatëpapurinënquënhuënta', ¿imamiataranco ti? No'tëquën sha'huitaranquën. Ipora tashi chachin co'huara atari përashatërasohuë', cararo' nonpinapiaranco. “Co Quisoso nohuitërahuë',” tosan, itërin Quisosori.

14

Quisoso ira pochin nininso'

¹ Ina quëran a'chintaantarín: "Ama pa'yancosohuë'. Ama sëtocosohuë'. Yosë natëco'. Canta' natëco. 'Co naniantaríncoihuë'; ta'toma', nani tahuëri natëco. ² Tatahuë ya'huërinquë na'a pëi' ya'huërin. Co ya'huërinhuë' naporín, nani sha'huichitëncuëmahuë'. Inatohua' panantarahuë' canpita ya'huëcamaso marë' tapachinquëma'. ³ Inatohua' pa'pato, tapaton-tahuatëncuëma', o'mantararahuë. O'mantahuato, maquimaranquëma'. Carë'quëma' ya'huapoma'. Ina marë' o'mantararahuë. ⁴ Intohuasona pa'sarahuëso' nitotërama'. Iranta' nani nohuitërama', itërin.

⁵ —¿Intohuata' Sinioro pa'saranso'? Co nitotëraihuë'. ¿Onporahuatoita' ira nohuichí? itërin Tomasëri.

⁶ —Ca ira pochinco. Ya'ipiya no'tëquën a'chintëranquëma'. Casáchin nancipaso' quëtëranquëma'. Imaramacosopitarachín Yosë'pa' cancontarama'. ⁷ Nohuitohuatamaco, Tatahuënta' nohuitarama'. Ipora quëran huarë' ina nohuitarama'. Nani ni'nama', itërincoi.

⁸ —Tata a'notocoi ni'ii. Ina ni'patoí, nóya cancantarai huachi, itopirinhuë' Pinipiri.

⁹ —Isonápo' pi'ipi iyasha, canpitaro'co ya'huëpirahuë', ¿co nohuichatërarancohuë' ti? Ni'patamaco, tatahuënta' ni'nama'. ¿Onpoatonta' nipachín, "Tata a'notocoi ni'ii," itëranco? ¹⁰ Caso Tata Yosë pochachín ninahuë. Tata Yosënta' ca pochachín ninín. ¿Co ina iyasha, natëyatërarancuë' ti? A'chintohuatëncuëmara, co caora yonquínëhuë quëran a'chinahuë'. Yosë yonquirínso chachín yonquiato, a'chintaranquëma'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparahuë. ¹¹ Caso Tatahuë pochinco. Inanta' ca pochachín ninín. Napoaton ya'ipinque'ma' natëco. Naporahuaton, nani ma'sha nanitaparahuëso' yonquiato'ma', natëco, itërincoi.

¹² —Natanco' iyaro'sa' no'tëquën sha'huitarancuëma'. Tëhuëncachín imapatamaco, ca pochín nisarama'. Tata Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë ni'ton, saca sacai' ninínsonta' nanitapaarama'. ¹³ Ca pochín yonquiuhuatama', nanan quëchinquëma' Tatahuë nontacamaso marë'. "Hui'nán chachín nanan quëtërinco," ta'toma', ina nontoco'. Ca pochín cancantatoma', ma'sona nipatamaco acotaranquëma'. A'napitanta' Tata Yosë noya noya nicacaiso marë' inapoarahuë. Ina na'con nohuantërahuë. ¹⁴ Ca pochín yonquiato'ma', ma'sona nipatamaco acotaranquëma'.

Ispirito Santo a'patimarinpoaso'

¹⁵ Ina quëran taantarín: "Nani pënënanquëma'. Nosorohuatamaco, natëaramaco. ¹⁶ Inápaquë panantahuato, Tata nontarahuë Ispirito Santo a'patimarinquëma'. Inaso ca pochachín catahuarinquëma', achinican-canarinquëma'. Co onporonta' patarinquëmahuë'. ¹⁷ Ispirito Santosos' no'tëquënáchin nonín ni'ton, Yosë nanamën no'tëquën anitotarinquëma'. Co imarinacosopitasohuë' nipirinhuë' co ina natëpihuë'. Napoaton co nohuitapihuë'. Canpitaso nipirinhuë' nohuitarama'. Nani tahuëri catahuarinquëma'. Ya'coancantarínquëma'.

¹⁸ Co sa'ahuaro'sa' pochín nitarancuëmahuë'. Co patomiatarancuëmahuë'. Ca nohuanto, Ispirito Santo ya'coancantarínquëma'. Ca pochachín catahuarinquëma'. ¹⁹ Co hua'qui' isëquë ya'huapohuë'. Pa'pato, co imarinacosopitahuë' co huachi quënanarinacohuë'. Canpitaso nipirinhuë' quënaantaramaco. Nanpíantarahuë ni'ton, Yosë nohuitatoma' nanpímatarama'. ²⁰ Nani nanpíantahuato, noya noya nohuitaramaco. Tëhuëncachín Tata Yosë pochín ninahuëso' nitotarama'. Imamiataramaco ni'ton, canpitarë'co

a'na'ichin pochin nisarahué. Ya'coancantaranguéma' ni'ton, nóya ninohuitar-
ihua'. ²¹ Nani pēnēnanguemaso' nitotatoma' natēhuatamaco, tēhuēnchachin
nosoroaramaco, tēnahué. Nosorohuatamaco, Tata Yosēnta' nosoroarin-
quéma'. Carinquēmanta' nosoroaranquéma'. Inápaquē panantaporahué',
cancanēma quēran nontaranquéma'. Noya noya nohuitaramaco," itērin
Quisosori.

²² —¿Onpoatonta' Sinioro, quiyariachin noyá nohuitarainquēn? ¿Co ya'ipi
piyapi'sa' nohuitarinēnquēnhuē' ti? itērin Cotasēri. A'na Cotasē inaso'. Co
Cotasē Iscariotihué'.

²³ Napotohuachina, Quisosori itērin:

—Co ya'ipi piyapi'sa' nanitopihué' nohuitinacoso'. Insosona nosoro-
huachinaco, natēarinaco. Natēhuachinaco, Tata Yosēri nosoroarin. Inaro'co
ya'coancantatoi, inaquē ya'huēarai. ²⁴ Co'so' nosorohuachinacohué', co
natēarinacohué'. Co caora yonquinēhué' quēran sha'huitēranquēmahué'.
Tata Yosē sha'huitohuachincora, inachachin sha'huitēranquéma'. Ina
a'paimarinco.

²⁵ Co'huara pantayatērasocohué', sha'huitēranquéma'. ²⁶ Inápaquē
pantahuato, tatahué nontarahué, Ispirito Santo a'patimarinquéma'. Ca
ya'huērenamēhué' o'mararin. Inaso' achinincanarinquéma'. Ya'ipi Yosē
nanamēn a'chintarinquéma'. Catahuaarinquéma' a'chintēranquēmaso' ama
naniantacamaso marēhué'. Catahuauchinquéma', nóya yonquiantarama'.

²⁷ Pantaporahué', asanocancanaranquéma'. Tata Yosē natēto, co manta'
tē'huatērahué'. Catahuaaranquéma' ca pochachin cancantacamaso maré'.
Piyapi'sa' inahuara co sano cancantopihué'. A'naroáchin pa'yanpi. Car-
inquēmaso nipirinhué' catahuaaranquéma' sano cancantacamaso maré'.
Ama pa'yancosohué'. Ama tē'huacosohué'. ²⁸ Nani sha'huitēranquéma'.
Inápaquē pantaporahué', ya'coancantimaranquéma'. Tēhuēnchachin nosoro-
ramaco naporini, Tatahuétaquē panantarahuéso maré' noya cancanchito-
mahué'. Inaso' chini chiniquēn nanantērin. ²⁹ Co'huara pantayatērapohué',
sha'huitaranguéma'. Inápaquē pantahuato, yonquiarama'. "Tēhuēnchachin
ninoton, sha'huitērinpoa'," ta'toma', noya noya natēaramaco. Ina maré'
sha'huitaranguéma'.

³⁰ Co huachi hua'qui' nontaranquēmahué'. Sopai hua'an nohuanton,
masarinaco. Inari camairin ni'ton, nani hué'sapi macainacoso maré'. Co
caso' pi'pian tēranta' ina camaincosohué' nipirinhué', ³¹ co ta'arahué'. Tata
Yosē nosoroato, ina no'tēquēn natēarahué'. Ina nohuanton, ma'sha on-
porahué'. Piyapi'sa' nicatonaco, "Tēhuēnchachin Yosē nosoroaton, natērin,"
tosapi.

"Huéco' pa'ahua huachi," itērincoi Quisoso.

15

Opa nara'huaya nitērinso pochin nininso'

¹ Ina quēran itantarincoi: "Casáchin no'tēquēn a'chintatēnquéma', opa
nara'huaya pochin ninahué. Tata Yosēso' hua'anēn pochin ninin. ² A'na
sē'paquēn co nitohuachinahué', nishitētērin. A'naquēnso nipirinhué' pi'pian
nitērin. Ina sē'para'huainpita pi'pian ni'quitērin na'con na'con nitacaso
maré'. Co ni'quitohuatērahué', co noya nitērinhué'. ³ Carinquéma' nani
anoyacancantēranquéma'. A'chintēranquēmaso' natērama' ni'ton, anoyacan-
cantēranquéma'. ⁴ Imamiatatomaco, nani tahuēri yonquiráco catahuain-
quéma'. Noya nichinpitērinso pochin nico'. Nara sē'pa' nohuishato-
huachina, co nitērinhué'. Inapochachin co imamiatohuatamacohué', co
nanitaparamahué' noya nicacamaso'.

⁵ Ca opa ya'huë pochinco. Canpitaso' sē'paquën pochinquëma'. Ya'coancantaranquëma'. Nani tahuëri yonquihuatamaco, catahuaaranquëma'. Opa noya nitërinso pochin noya nisarama'. Canpitaora co nanitaramahue' Yosë pochin cancatamaco'. ⁶ Nara sē'pa' nohuishatohuachina, ahuirin. Masahuatoná, pënquë tē'yatopi ahuiquitacaiso marë'. Inapochachin co imamiatohuatamacohue', Yosë ana'ntarinquëma'.

⁷ Casáchin yonquihuatamaco, na'con catahuaaranquëma'. A'chintëranquëmasonta' ama naniantocosohue'. Ina yonquiatoma', Yosë nontoco'. Tëhuënychachin imamiatohuatamaco, ma'sona nohuantohuatama', sha'huitoco acochinguëma'. ⁸ Opa na'con nitërinso pochin canpitanta' noya noya nico'. Ina quëran a'napitanta' nicanatënnquëma', Yosë yonquiapona'. Naporahuatoma', noya noya imasaramaco. ⁹ Tata Yosë nosororincoso pochachin nosororanquëma'. Casáchin yonquico na'con nosoro'inquëma'. ¹⁰ Tata Yosë no'tëquën natërahuë ni'ton, pa'pi nosororinco. Inapochachin natëhuatamaco, carinquëmanta' pa'pi nosoroaranquëma'.

¹¹ Ya'ipi cancanëhuë quëran Tatahuë natërahuë ni'ton, noya cancantërahuë. Natëhuatamaco, ca pochachin noya cancantarama'. Co sëtaramahuë'. Ina marë' a'chintëranquëma'. ¹² Nani pënënanquëma' noya ninosorocamaso marë'. Carinquëma' nosororanquëmaso pochachin canpitanta' ninosoroco'. Ina pa'pi nohuantërahuë nicacamaso'. ¹³ Ni'co' iyaro'sa'. Nipayarëso' na'con nosorohuatëra, ina nicha'ëcaso marë' chiminë'. Inapochachin canta' na'con nosoroatënnquëma', canpita nicha'ëca'huanquëmaso marë' chiminarahuë. Co insonta' ina pochin nosororinquëmahuë'. ¹⁴ Natëhuatamaco, tēhuënychachin nipayarahüeso pochin ni'saranquëma'. ¹⁵ Co caso' patron pochin cancantërahuë'. Patronso' piyapinënpita camairin. Camaipirinhue', yonquirinso chachin co sha'huitërinhuë'. Nipayarinso nipirinhue' ya'ipiya sha'huitërin. Inapochachin carinquëmanta' ya'ipiya sha'huitëranquëma'. Co piyapinëhuë pochin ni'nanquëmahuë'. Nipayarahüeso pochachin ni'nanquëma'. Ya'ipi Tatahuë sha'huitërincosopita anitotëranquëma'. ¹⁶ Co canpitaora nohuan-ton imaramacohue'. Ca nohuanto, imaramaco. Carinquëma' huayonanquëma'. Nani acoranquëma opa sē'paquën na'con nitërinso pochin nisápamaso marë'. Inapohuatama': 'Quisoso nanan quëtërinco, ta'toma', Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ca pochin yonquiatoma', ma'sona nipatama', acochinquëma'. ¹⁷ Nani pënënanquëma'. 'Imaramacosopita capini ninosoroco', itëranquëma', tēnin.

Piyapi'sa' no'huirinënpoaso'

¹⁸ Ina quëran itantarincoi: "Co imarinacosohue' no'huihuachinënquëma', ama pa'yancosohue'. Ca'ton no'huirinacoso, nitotërama'. ¹⁹ Inapita pochin cancantërama' naporini, noya ni'itënnquëmahuë'. Inahua capiniráchin nipa'yatopi. Nipirinhue', nani huayonanquëma'. Ca nohuanto, co inapita pochin cancantëramahuë'. Imaramaco ni'ton, no'huarinënquëma'. ²⁰ No'huirinaco ni'ton, canpitanta' no'huarinënquëma'. Nani sha'huitëranquëma': 'Hua'anëmaco ni'ton, co canpitaso' noya noya ni'sarinënquëmahuë', itëranquëma'. Aparisitërinaco ni'ton, canpitanta' aparisitarinënquëma'. A'chinahuëso' natëhuachina', canpitanta' natëarinënquëma'. ²¹ Napoaponahuë', imaramaco ni'ton, na'con na'con piyapi'sa' aparisitarinënquëma'. Tata Yosë a'paimarincoso' co nohuitopihuë' ni'ton, no'huarinënquëma'.

²² Co o'mato, a'chintërahuë' naporini, co a'porinacoso marë' oshahuaintonahuë'. Nani a'chintopirahuë'. Co natëtonacohue', oshahuanpi ni'ton, Yosëri

ana'intarin. ²³ Insopitaso' no'huihuachinaco, Tata Yosënta' no'huiapi. ²⁴ Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Nani ma'sha Yosë pochin ninahuë. A'napita piyapi'saso' co nanitapapihuë'. Yosë anohuita'huaso marë' sacai' nininso' a'notërahuë. Co a'notërahuë' naporini, co ina marë' oshahuain-tonahuë'. Nani nicaponaracohuë', no'huiriraco. Tata Yosënta' no'huipi. ²⁵ Iráca Yosë quiricanënguë ninshitopi. 'Topinan quëran no'huiriraco,' tënëin ninshitaton. Iporaso' naporinso chachin topinan quëran no'huiriraco.

²⁶ Yosë'pa' pantahuato, Ispirito Santo a'patimaranquëma'. Inaso' achinicananaringuëma'. No'tëquënáchin nonin. Yosë quëran o'marahuaton, piyapi'sa' ayonquiirin. Nonahuëso chachin no'tëquënan ayonquiiringuëma'. ²⁷ Canpitanta' a'chinarama' a'napitanta' nohuitinacoso marë'. Ya'nán a'chinahuë quëran huarë' nohuitëramaco ni'ton, naporahuëso' sha'huitarama'.

16

¹ Co'huara ma'sha onpochátërasënguëmahuë', sha'huitaranquëma' ama pa'yanatoma' a'poamacoso marëhuë'. ² Niyontonpiso pëiro'sa quëran ocoiar-inënguëma'. A'na tahuëri yatëparinënguëma'. 'Co noyahue' nipi ni'ton, tëpahuato, Yosë noya ni'sarincoi,' ta'tona', a'naquëma' tëpaarinënguëma'. ³ Co Tata Yosë nohuitopihuë'. Canta' hui'ninco nipirahuë', co nohuitërinacohuë' ni'tona', aparisitarinënguëma'. ⁴ Napoaton iyaro'sa', ama pa'yancosohuë'. Nani sha'huitëranquëma'. A'na tahuëri aparisitoahuachinënguëma', ina yonquiarama'. 'Tëhuëinchachin no'tëquënan ninoton, sha'huitërinpoa', tosarama'.

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

Ya'nán imapoma', co ina pochin sha'huitëranquëmahuë'. Canpitato'co ya'huato, catahuaranquëma'. ⁵ Iporaso' 'Yosë'pa' paantarahuë', itopiran-quëmahuë': '¿Intohuata' pa'saran?' co itëramacohuë'. ⁶ Napotëranquëmaso marë' chiníquënan sëtapiramahuë'. ⁷ No'tëquënan itëranquëma'. Canpita marë' paanta'huaso' noya, tënahuë. Co paantahuatohuë', Ispirito Santo co o'marinhuë' catahuainquëmaso marë'. Nipirinhuë', paantahuato, ina a'patimaranquëma'. ⁸⁻¹¹ Ispirito Santo isoro'paquë o'mahuachin, oshahuano'sa' pa'pi co noyahue' nipiso', Yosë noya coisë pochin nininso', no'tëquënan ana'intacaso ya'huërinso', inapita ayonquiirin: 'Co Quisoso natëramahuë' ni'ton, pa'pi oshahuana'. Inaso' no'tëquënáchin Yosë natëton co tëhuërinhuë' ni'ton, chiminpachina Tata Yosë ya'huërinquë pantarin. Napoaton co huachi quënanaramahuë'. Sopai hua'ani hua'qui' piyapi'sa' hua'anëntopirinhuë', Yosëri minsërahuaton, ana'intarin,' itarin piyapi'sa', ayonquiaton.

¹² Na'con yaa'chintopiranquëmahuë', co ipora nanitaramahuë' ya'ipiya yonquicamaso'. ¹³ Nipirinhuë', Ispirito Santo o'mahuachin, ya'ipi nanamëhuë' a'chintarinquëma'. No'tëquënan anitotarinquëma'. Co inaora yonquirinso' a'chintarinquëmahuë'. Yosë yonquirinso' chachin a'chintarinquëma'. A'na tahuëri ma'sha onpocaisonta' anitotarinquëma'. ¹⁴ Ca nonahuëso chachin a'chintarinquëma' ni'ton, noya noya ni'saramaco. ¹⁵ Ya'ipi tatahuë yonquirinso' nitotërahuë. Ina pochin yonquirahuë' canta'. Napoaton Ispirito Santo o'mahuachin, ca nonahuëso chachin a'chintarinquëma'.

¹⁶ Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohuë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënaantaramaco,' itërincoi.

Sëto inquitarinso'

¹⁷ Ca'tano'sanënpitacoi ninontërai.

—¿Ma'ta' tapon naporin? “Pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato, co quënanaramacohuë'. Ina quëran quënantaramaco,” ténin. “Tatahuë ya'huërin'pa' paantarahuë,” ténin anta'. ¹⁸ “Co hua'quiya quëranhuë' quënantaramaco,” topachina, co nitotërehuahuë'. ¿Ma'ta' tapon naporin? ténai ninontatoi.

¹⁹ Yanatanpiraihuë', co natanaihuë'. Quisososo nipirinhüë' nitotërin. Napoaton itërincoi:

“¿Ma'ta' tapon naporin?” ta'toma', yanatanpiramacohuë', co natanamacohuë'. Tëhuënhachin pi'pian pahuanarin paca'huaso'. Pa'pato co quënanaramacohuë'. Ina quëran co hua'quiya quëranhuë' quënantaramaco.

²⁰ No'tëquën itëranquëma'. Sëtatoma', na'nëarama'. Co natërinacosopitasohuë' nipirinhüë': “Nani chiminin huachi,” ta'tona', capa cancantapi. Canpitaso nipirinhüë' sëtapiramahuë', co hua'qui' sëtaramahuë'. A'naroáchin noya cancantarama'. ²¹ Ni'co iyaro'sa'. Sanapi yahuaihuachina, iquitaton co noyahuë' cancantërin. Nani huaihuachina, a'naroáchin noya cancantërin. Co huachi iquitërinso' yonquirinhüë'. “Hua'huahuë nani hua'huacharin,” ta'ton noya cancantërin. ²² Inapochachin canpitanta' ipora sëtapiramahuë', naquëranchin quënantaranquëma'. Naporo' noya cancantarama'. Co huachi insonta' nanitarinhüë' asëtainëmaso'. Noya cancantomiatarama'.

²³ “Naporo' co huachi natanaramacohuë'. No'tëquën sha'huitëranquëma'. Ca pochin yonquiatoma', Tata Yosë nontoco'. ‘Quisoso nanan quëtërincoi,’ ta'toma', ma'sona nipatama', acotarinquëma'. ²⁴ Ipora huanta' co ina pochin Yosë nonchátëramahuë'. Iporaso nipirinhüë' ca pochin yonquiatoma', ma'sha nico quëchinquëma'. ‘Quisoso nanan quëtërincoi,’ ta'toma', nani tahuëri nontáco' noya cancantacamaso marë,” itërincoi.

Co noyahuë' nipisopita Quisosori minsërinso'

²⁵ “Ma pochinsona nininso' nani a'chintëranquëma'. A'na tahuëriso nipirinhüë' co huachi ina pochin a'chintëranquëmahuë'. A'ningüëchin tatahuë naporinso' sha'huitëranquëma'. ²⁶ Naporo' ca pochin yonquiatoma', tatahuë nontarama'. Ca pochin nontarama' ni'ton, noya natanarinquëma'. Co huachi canpita marë' nonta'huaso' ya'huërinhuë'. ²⁷ Tatahuë chachin nosororinquëma'. Nosororamaco ni'ton, nosororinquëma'. Ina a'paimarincoso' natërama' ni'ton, nosororinquëma' canpitanta'. ²⁸ Tatahuë quëran o'mato, isoro'paquë ya'huëpirahuë'. Co hua'qui quëranhuë' tatahuë ya'huërin'pa' panantarahuë,” itërincoi.

²⁹ —Iporaso' co huachi ma pochinsona nininso' sha'huitërancoihuë'. A'ningüëchin nontarancoi ni'ton, a'naroáchin natanai. ³⁰ Quëmaso' ya'ipi nitotëran. Yosë quëran o'maran, ténai. Co huachi natana'huainquënsó tëranta' ya'huërinhuë', itërai.

³¹ —¿Nani natëramaco ti? Napoaponahuë', carinquëma' itëranquëma'.

³² Ipora tashi chachin ya'ipinquëma' ta'ananpiaramaco. Yanquëërahuatoma', pëinëmaquë pa'sarama'. Patopiramacohuë', co caora ya'huapohuë'. Tatahuë ca'tanarincó. ³³ Nani na'con sha'huitëranquëma' sano cancantacamaso marë'. Casáchin yonquihuatomaco, sano cancantarama'. Co pa'yanaramahuë'. Piyapi'sa' aparisitopirinënuquëmahuë', catahuëranquëma' ni'ton, chiníquën cancantoco'. Ya'ipi isoro'paquë co noyahuë' nipisopita nani minsëarahuë, itërincoi Quisoso.

¹ Ina toshuaton, inápaquë nē'pētērin Yosë nontacaso marë': "Nani Tata ora naniarin chimina'huaso'. Aparisitohuachinaco, catahuaco quëma pochachin cancantato, noya natëinquën. Ina quëran a'napita nicatonaco, noya noya yonquiarinënquën. Quëma hui'nanco ni'ton, napotaranquën. ² Nani chiniquën nanan quëtēranco ya'ipi piyapi'sa' hua'anënta'huaso marë'. Quëma nohuanton, a'naquën imasarinaco. Inapitaso' anoyacancantërahuë quëma nohuitatēnën nanpimiatacaiso marë'. ³ Quëmasáchin Yosënquën. Isoro'paquë a'paimaranco. Piyapi'sa' nohuitahuatēnënquën, canta' nohuitohuachinaco, nampimiatapi.

⁴ Piyapi'sa' nicha'ëca'huaso marë' a'paimaranco. Ya'ipi sha'huitērancoso' natërahuë. Ya'ipi tiquirahuë. Quëmasáchin natēranquën ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinënquën. ⁵ Iráca co'huara isoro'pa'ya'huëyátērasohuë', quëmaro'co noya noya ya'huëpirahuë', a'paimaranco. Iporaso', Tata, quëmataquë naquëranchin acoantaco quëmaro'co chachin ya'huanta'.

⁶ Quëma nohuanton, a'naya a'naya imasarinaco. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', huayonan imainacoso marë'. Napoaton, imasarinaco. Nani a'chintërahuë. Onpopinsona quëma cancantēranso' nani anitotërahuë ni'ton, nohuitërinënquën. Inapitaso' quëma piyapinënpita. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. Quëma nanamën natëpi. ⁷ Caora yonquinëhuë quëran co manta' ninahuë'. Quëma sha'huitohuatancora, natēranquën. Ina nitotopi. ⁸ Sha'huitohuatancora, inachachin a'chintërahuë, natëtopi. Quëmá quëran o'marahuë. Quëma chachin a'paimarancosonta' natëpi.

⁹ Imarinacosopita marë' chiniquën nontaranquën. Hui'nanpita pochin ni'nan. Iráca quëran huarë' yonquiran imainacoso'. A'napitaso' co imarinacohuë'. Co inapita marë' nontaranquënhuë'. ¹⁰ Ya'ipi imarinacosopita imarinënquën quëmanta'. Quëmari hui'nanpita pochin cancantēran. Napopianachin imarinënpo'. Noya natërinaco ni'ton, piyapi'sa' noya ni'sarinaco.

¹¹ Co hua'quiya quëranhuë' quëmataquë paantarahuë. Isoro'paso' patarahuë. Imarinacosopitaso nipirinhuë', isëquë ya'huapona'. Quëma nohuanton, imasarinaco. Quëmaso' Tata nóyanquën ni'ton, noya a'paiquë' imamiachinaco. Ya'ipiya nanitaparan ni'ton, catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. ¹² Inapitaro'co ya'huasoco, quëma nanamën a'chintërahuë, pënënahuë, na'con catahuarahuë imamiatinacoso marë'. Noya a'pairahuë. Co a'naya tēranta' a'poarinacohuë'. A'naíchin pipirin, parisitopiquë pacacaso' ya'huërinso'. Quëma quiricanënquë ninoranso chachin nanirin.

¹³ Iporaso nipirinhuë' ya'huëranquë paantarahuë. Co'huara pantayatërapohuë', isoro'pa quëran chachin, nontaranquën imarinacosopita noya cancantacaiso marë'. Ya'ipi cancanehuë quëran natēranquën ni'ton, noya cancantërahuë. Catahuaquë inapitanta' ca pochachin noya cancanchina'. ¹⁴ Quëma nanamën chachin nani a'chintërahuë. Co imarinacosopitarihuë' no'huipi. Co inapita pochin cancantërahuë' ni'ton, no'huipi. Canta' co inapita pochin cancantërahuë'. ¹⁵ Co nohuantërahuë' isoro'pa quëran ocoicamaso'. Isëquë ya'huëpirinahuë', catahuaquë' ama sopairi minsëinsohuë'. ¹⁶ Na'a piyapi'sa' co noyahuë' nipirinahuë', co caso' inapita pochin cancantërahuë'. Imarinacosopitanta' co inapita pochin cancantopihuë'. ¹⁷ Catahuaquë' quëmasáchin cancanchinën. No'tëquën ayonquiquë' noya nicacaiso marë'. Quëma nanamën quëran no'tëquën anitotēran. ¹⁸ Isoro'paquë a'paimaranco. Inapochachin inapitanta' a'parahuë piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. ¹⁹ Imarinacosopita nosoroato,

ya'ipi cancanëhuë quëran quëmasáchin natëaranquën. Inapitanta' no'tëquën yonquiataona', nóya natëinënquën.

²⁰ Co isopita maréáchin nontaranquënhuë'. A'na tahuëri inapitanta a'napita a'chintohuachina', imasarinaco. ²¹ Inapitanta' catahuaquë' napopianachin yonqui'ina'. Canpo' ninosororëso pochin ninosoro'ina'. Quëma hui'nanco ni'to, yonquiranso chachin yonquirahuë. Inapitanta' catahuaquë' canpo pochachin yonqui'ina'. Ina quëran a'napitanta' natëarinaco. 'Yosëri chachin a'paimarin,' tosapi. ²² Quëma nohuanton, noyápiachin concantërahuë. Imarinacosopitanta' catahuarahuë noyápiachin concantacaiso marë'. Ina quëran a'na huënton pochin napopianachin yonquiapi. Canpo pochachin concantapi. ²³ Quëma pochachin yonquiato, inapita ya'coancantërahuë canpo pochachin yonquicaiso marë'. Ina quëran co imapisopitahuënta' nicatona': 'Tëhuënhachin Yosëri hui'nin a'paimarin. Hui'nin nosororinso pochin imarinsopitanta' nosororin,' tosapi.

²⁴ Quëma nohuanton Tata, isopitaso' imasarinaco. Inapita nohuantërahuë carë' ya'huëcaiso'. Iráca quëran huarë' quëma nosororanco. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', nosoroatonco, nóya acoranco. Inatohua' inapitanta' pantahuachina', noya noya ni'sarinaco. Ina na'con nohuantërahuë. ²⁵ Quëmaso' Tata no'tëquënáchin yonquiato, noyasáchin ninan. Co imarinacosopitahuë' co nohuitërinënquënhuë'. Caso nipirinhüë' nohuitëranquën. Quëma isoro'paquë' a'paimaranco. Imarinacosopita nitotopi. ²⁶ Quëma nanamën nani a'chintërahuë nohuitinënquënso marë'. Ípora huanta' a'chintarahuë ni'ton, noya noya nohuitarinënquën. Quëma nosororancoso pochachin ninosorocaiso marë'. Inapohuachina', inapita ya'coancantato, ya'huëmiatarahuë," itërin.

18

Quisoso mapiso'

(Mateo 26.47-56; Marcos 14.43-50; Lucas 22.47-53)

¹ Nani Yosë nontohuachina, Sitron itopiso' i'shanantë' aquëtëran pa'nai. Inaquë nararoa'hua ya'huërin. ² Inatohua' na'aro' niyontonai ni'ton, Cotasërinta' nohuitërin. Inaso' yasha'huirapirinso'. ³ Corto hua'ano'sa', parisioro'sa', inapita nani sha'huitonin. Natanahuatona', sontaro'sa', ponisioro'sa', inapita a'papi Quisoso macacaiso marë'. Nansa, sahuëni, inapita quëpapi. Tashì' ni'ton, nanparin, yonarin, inapitanta' quëpapi. Cotasëri quëchitërahuaton, a'notërin. ⁴ Quisososos' ya'ipiya ninoponahuë', co ta'arinhuë'. Nacapiapon pa'nin.

—¿Inta' yonisarama'? itërin.

⁵—Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itopi.

—Ca mini inaco, itërin. Cotasënta' inaquë huaniarin anta'.

⁶—Ca mini inaco, itohuachina, pa'yanpi. A'na achira' pinën parti pa'sahuatona', pinëna quëran anotopi.

⁷Ina quëran naquëranchin itantarín:

—¿Inta' yonisarama'? itantarín.

—Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso', itantapi.

⁸—Nani sha'huitëranquëma'. Ca mini. Ca nohuantohuatamaco, isopitaso' tananpitoco' pa'ina', itërin. ⁹Achin Yosë nontaton, itërin: "Quëma nohuanton, isopita imasarinaco. Noya a'paiarahuë. Co a'naya tërantá' a'poarinacohüë'," itërin. Ina nanicaso marë': "Tananpitoco' pa'ina'," itërin. ¹⁰ Napopirinhüë', Simon Pitroso' sahuëninën ocoirahuaton, corto

hua'an inpriatonën Marco itopiso' ahuërin. Inapotaton, inchinan huëratën nishitëhuëratëtërin. ¹¹ Quisososo nipirinhüë' co nohuantërinhuë'.

—Sahuëni iyasha po'moantaquë'. Tananpitëquë' mainaco. Tatahuë nohuanton, masarinaco. Main o'orëso pochin chiniquën parisitarahuë. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

Corto hua'an pëinënuë quëpapiso'

(Mateo 26.57-58; Marcos 14.53-54; Lucas 22.54)

¹² Ina quëran sontaro'sa', capitan, cotio ponisiaro'sa', inapita huë'sahuatona', Quisososo mapi. Masahuatona', tanpaquën noyá tonporahuatona', ¹³ Anasëtaquë quëpapi. Inaso' Caihuasë mi'sën. Naporo' pi'ipi Caihuasë corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'conin. ¹⁴ Thua inaso' cotioro'sa' sha'huitërin: "Ama ya'ipinpoa' chiminacaso marëhuë' ina chimi'in, tënahuë," itërin. Inaquë quëpapi natanacaiso marë'.

Pitrori nonpinapirinsó'

(Mateo 26.69-70; Marcos 14.66-68; Lucas 22.55-57)

¹⁵ Ca'tano'sanënpitaso' pa'pi. Simon Pitroso nipirinhüë', Quisososo imaquirin. Canta' imaquirahuë. Caso' corto hua'an nohuitërinco ni'ton, Quisososo acoana quëpahuachinara, pairanaquë chachin ya'conahuë. ¹⁶ Pitroso' ya'coana aipiran huaníárin. Napohuachina, ya'coana a'pairinsó' sanapi nontërahuë Pitronta' ya'conacaso marë'. Nontohuatëra, ya'conin antá.

¹⁷ Pitro ya'compachina, sanapiri itërin:

—Quëmanta' mini Quisososo imaran, itërin.

—Co'chi caso' imarahüë paya, itërin Pitrori.

¹⁸ Naporo' tashi' sëhuën ni'ton, ponisiaro'sa', inpriatoro'sa', inapita pëyara quëran nani a'pëtopi. Inaquë huanirahuatona', napëntapi. Pitronta' inaquë napëntapatarin.

Corto hua'ani nataninsó'

(Mateo 26.59-66; Marcos 14.55-64; Lucas 22.66-71)

¹⁹ Ina quëran Quisososo' natanapi:

—¿Ma'ta' a'chinan? ¿Inpitata' imarinënuë? itërin corto hua'ani.

²⁰ —Caso' a'ninquëchin piyapi'sa' a'chintërahuë. Niyontonpiso pëiquë, Yosë chinotopiso pëiquë, inaquëpita cotioro'sa' niyontonpachinara, a'chintërahuë. Co po'oana quëran a'chinahuë'. ²¹ ¿Onpoatonta' natananco? Na'a piyapi'sa' nataninaco, nani nitotopi. Inapita natanquë' sha'huichinën, itërin.

²² Itohuachina, ponisiasi panpirayarin.

—Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nipirinhüë', ¿ina pochin a'paniran ti? itërin ponisiasi.

²³ —Co noyahuë' nonahuë nipachin, sha'huitoco maguëta tëhuërahuë. Nipirinhüë', no'tëquën nonahuë nipachinsó', ¿onpoatonta' ahuëranco? itërin.

²⁴ Ina natanahuaton, hua'ani a'parin Caihuasë nontacaso marë'. Tonpopinan quëpapi.

Naquëranchin Pitrori nonpinapiantarinsó'

(Mateo 26.71-75; Marcos 14.69-72; Lucas 22.58-62)

²⁵ Simon Pitroso nipirinhüë' huaniton, napëntarin.

—¿Quëmarinta' iso quëmapi imamaranquën ti? itërin ponisiasi.

—Co'chi imarahüë paya, itantarín.

²⁶ Ina quëran cotio hua'an piyapinëni quënanin. Ina quëmopinën chachin Pitrori nishitëhuëratëtërinso' ni'ton, pi'pian nohuitërin. Pitro quënanahuaton, itërin:

—¿Co'ta Quisososo mapiquë quënananquën pora? itërin.

27 —Co'chi cahué paya, itaantarín Pitrori. Naporo' atari përarín, natanín.

Pirato quëtonpiso'

(Mateo 27.1-2, 11-14; Marcos 15.1-5; Lucas 23.1-5)

28 Tashíramiachín nisahuaso', Caihuasë pëinën quëran quëparahuatona', Noma hua'an pëinënquë quëpapi. Cotioro'saso nípírinhuë' co inaquë ya'conpíhuë'. “Nisha piyapi'sa' pëinënquë ya'conpatëhua', oshahuanarihua'. Ina quëran co nanitarihuahuë' Pascoa coshara' capacaso',” topi. 29 Napoaton Pirato pipirahuaton, inapita nontërin.

—¿Ma'ta' onporín iso quëmapi? itërin.

30 —Pa'pi co noyahuë'. Noya ninín naporín, co quëshiitënhuë', itopi.

31 —Canpitari quëpaco'. Iráca quëran huarë' nípëñënamaso' co natëhuachínhuë', ana'intoco', itërin.

—Co quiyaso' nanitëraihuë'. Co nanan ya'huëtërincoihuë' piyapi'sa' tëpaca'huaiso', itopi.

32 I'hua Quisoso ninoton nani sha'huirín: “A'na tahuëri inápaquë achinpiarinaco,” tënin. Yosë nohuanton, onpotatonasona tëpacaiso' naniarin.

33 Ina quëran Piratori pëiquë ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Quëmaso' cotio copirnonquën ti? itërin.

34 —¿Quëmaora yonquinën quëran napoaran? ¿A'napita sha'huitërinquën nica? itërin.

35 —“Cotio piyapi inanta,” ¿topíranhuë' ti? Caso' nishaco. Cotioro'sa' sha'huirapirínënhuë'. Corto hua'ano'sa' chachín yo'quirínë ana'inta'huancuënso marë'. ¿Ma'ta' onporán ni'ton, yatëparínënhuë' itërin.

36 —Co caso' isoro'paquë hua'anëntarahuë'. Ina nohuantërahuë' naporín, imarinacosopita sontaro'sa pochín niitonahuë'. Ama cotioro'sa' macainacos marëhuë' chiniquën ahuëchitonahuë'. Caso nípírinhuë' nisha pochín hua'anëntarahuë', itërin.

37 —Napoahuarë' ¿quëmaso' copirnonquën? itërin Piratori.

—Inaco miní. Ina marë' nasitimarahuë. O'marahuë' no'tën nanan pënënta'huaso marë'. No'tëquën yonquípítopita natëarinaco, itërin.

38 —¿Ma no'tën nanancha napotëran nicaya? itërin Piratori.

Quisoso tëpacaso' sha'huirínso'

(Mateo 27.15-31; Marcos 15.6-20; Lucas 23.13-25)

Ina toshuaton, pipiantarahuaton, cotioro'sa' itantarín:

—Iso quëmapi noya, tënhuë. Co manta' onporínhuë'. Co ana'intacaso' ya'huërinhuë'. 39 Napoaton sha'huichínquëma'. Nani Pascoa tahuëri a'nara' apina'pi tashínan péi quëran ocoirahuë' pípicaso marë'. ¿Nohuantërama' cotio copirno ocoica'huaso'? itërin. 40 Natanahuatona', chiniquën a'panitopi:

—¡Ama ina ocoiquësuhuë'! ¡Parapasë ocoiquë'! itopi. Inaso' matararo nípírinhuë' napotopi.

19

1 Ina natanahuaton, sontaro'sa' camairín Quisoso huihuicaiso marë'. Napohuachina, chiniquën huihuitona' pë'sha pë'shatopi. 2 Nahuan quëran yancotë' nicatona', ayancotopi. Nahuan ni'ton, ohuanín. Naporahuaton, quëhuanën miáchín hua'an a'morínso pochín a'motopi tëhuacaiso marë'.

3 —¡Nanpimiataton israiro'sa hua'anëntëquë'! itopi. Napotahuatona', panpiyarápi. 4 Ina quëran Pirato pipiantarahuaton, piyapi'sa' nontantarín.

—Iso quëmapi a'notantëranquëma', ni'co'. Co manta' onporínhuë', tënhuë', itërin.

⁵ Naporo' Quisosonta' pëi quëran pipirin. Yancotë' nahuan quëran nipiso ayancotopi, quëhuanën miächin a'motopiso'. Inapitarë chachin pipirin.

—Ni'co' iso quëmapi, sa'ahua, itërin piyapi'sa'.

⁶ Corto hua'ano'sa', ponisiaro'sa', inapitari quënanahuatona', chiníquën non-carotopi.

—¡Corosëquë patanantëquë' chimiin! itopi. Inachin inachin itápi.

—Canpitari corosëquë patanantatoma', tëpaco'. Co caso' nohuantërahuë' tëpa'huaso'. Co manta' onporinhuë', tënahué caso', itërin Piratori.

⁷ —Íráca pënëntërinso' co natërinhuë' ni'ton, chimi'in. Topinan piyapi niponahuë', "Yosë hui'ninco," toconin, itopi.

⁸ Ina natanahuaton, Pirato chiníquën pa'yanin. ⁹ Ya'coantarahuaton, Quisoso itapon:

—¿Intohua quëranta' huë'nán? No'tëquën sha'huitoco, itërin. Inariso nipirinhuë', co manta' itërinhuë'.

¹⁰ —¿Onpoatonta' co yanontërancohuë'? Ca nohuantohuato, ocoiaranquën. Nohuantohuato, atëpataranquën. ¿Co ina nitotëranhuë' ti? itërin.

¹¹ —Co Yosë nanan quëtërinquënhuë' naporini, co manta' quëma nani-tapaitoncohuë'. Tëpahuatanco, ina marë' oshahuanaran. Nipirinhuë', yo'coninacosopita na'con na'con oshahuanapi, itërin. ¹² Naporo' quëran huarë' Piratori yaocoiipirinhuë', cotioro'sari itaantapi:

—Iso quëmapi ocoihuaton, Noma copirno no'huarinquën. "Caso' copirnocó," téninso marë' copirnorini inimicotarin, itopi.

¹³ Ina natanahuaton, "Co'chi nanitërahuë' Quisoso ocoica'huaso paya," ta'ton, aipiran quëpantarin. Quëpantarahuaton, ana'intacaso' shiranënuë huënsërin. "Shancori i'iratë'," itopiquë ya'huërin. Cotio nananquëso', Capata, itopi. ¹⁴ A'na tahuërichin pahuanarin Pascoa nanicaso'. Yacamotahuaso', cotioro'sa' itërin:

—Copirnonëma' ni'co', itërin.

¹⁵ —Co quiyariso' nohuantëraihuë'. ¡A'naroächin atëpatëquë! ¡Corosëquë apatanantëquë' chimiin! itaantapi hua'ano'sari.

—Copirnonëma' nipirinhuë', ¿atëpachi ti? itërin.

—¡Noma copirnoichin natërai quiyanta'! Co a'na copirno ya'huëtërincoihuë', itopi.

¹⁶ Napotohuachinara, Piratori itërin: "Inta nipachin, Quisoso quëparahuatoma', corosëquë patanantoco'," itërin sontaro'sa'. Napotohuachina, masahuatona' quëpapi.

Corosëquë patanantopiso'

(Mateo 27.32-44; Marcos 15.21-32; Lucas 23.26-43)

¹⁷ Corosë apitëntohuachinara, inaora quëparin. Pa'sahuatona', "Nansë Moto'," panën itopiquë canconpi. Cotio nananquëso', Corocota itopi.

¹⁸ Inaquë corosëquë patanantopi. Cato' apiro'santa' tëparapi anta' ni'ton, nisha patanantopi. A'na' ahüënan quëran, a'nanta' inchinan quëran patanantopi. Quisoso ahuananapipi. ¹⁹ Ina quëran Pirato ninshitërin onporinso marësona tëparapiso nitotacaiso marë'. Nani ninshitoahuachina, corosëquë chachin motën pëtëcha achinpitopi.

ISOSO' QUISOSO NASARITOQUë YA'HUëRINso'. COTIORO'SA' COPIRNO ténin, ninshitaton. ²⁰ Ninano ya'cariya ni'ton, na'a cotioro'sa' ina nontopi. Cotio nananquë, Noma nananquë, Crico nananquë, cara nananquë chachin aninshitërin. ²¹ Corto hua'ano'saso nipirinhuë', co noyahuë' ni'pi.

—"Cotioro'sa' copirno," ta'ton ninshitëranso', co noyahuë'. "Cotioro'sa' copirnocó toconinso'," ta'caso' ninshitaantaquë', itoonpi Pirato.

²² —Inca, co nohuantërahuë'. Nani ninshitërahuë huachi. Co huachi a'na ninshitanta'huaso' ya'huërinhuë', itërin Piratori.

²³ Ina quëran sontaro'saso', nani Quisoso patanantahuatona', aipi a'morinso' nipatomatopi. Catapinitë yasëratona', a'naya a'naya mapi. Acopotërinso' nipirinhue', co pipinamën ya'huëtërinhuë'. Ya'ipité' a'nanpiso'.

²⁴ —Ama oshahuasohuë'. Huëco' ya'nipitéhua' nicanahua', ta'tona' ya'nipirapi. Inaporaahuatona', a'nari manin.

Iráca Yosë quiricanënuë ninoton, tapon: “A'morahuëso' nipatomatapi. Acopotërahuëso macacaiso marënta' nicanarapi,” tënin ninshitaton. Naporinso chachin mapi.

²⁵ Corosë ya'cari catapini sanapi'sa huaniapi. A'naso' Quisoso a'shin. A'nanta' a'shatën. Criopasë sa'in Maria itopisonta' inaquë huaniarin. A'nanta' Maria Mactarina. Inapitari ni'sapi. ²⁶ Canta' inaquë huaniarahuë. Quënanahuatonco, a'shin itapon:

—Iso quëmapi mama, hua'huan pochin ni'quë'. Ina ni'sarinquën huachi, itërin. Na'con nosoroatonco napotërin. ²⁷ Ina quëran nontërinco.

—Quëmanta' iyasha, mamahuë mamaparinquën pochin ni'quë', itërinco. Napotohuachincora, naporo chachin pëinëhuëquë quëparahuë yacapaíncoso marë'.

Quisoso chiminiso'

(Mateo 27.45-56; Marcos 15.33-41; Lucas 23.44-49)

²⁸ Quisoso nontahuatoncoi: “Nani ya'ipi Yosë sha'huitërinco' natërahuë,” tënin yonquinënuë. Ina quëran, Yosë quiricanënuë ninorinso nanicaso marë':

—Yamororahuë, tënin.

²⁹ Huino áin nininso' tasonquë ya'huërin. Napoaton pi'shiro pochin nininquë asë'cotërahuatona', nara'huayaquë achinpiipi. Ihuëtahuaton, Quisoso nanamënuë paquënantërin. ³⁰ Pi'pian o'sahuaton: —Nani ya'ipi nanirin, tënin.

Ina tosahuaton, monshorahuaton, chiminin.

Sontarori ohuaninso'

³¹ Ina tashiraya chinoto tahuëri ni'ton, cotioro'sa' co nohuantopihuë' inaquëranchin patanantopisopita patacaiso'. Pascoa tahuëri chachin inaso' ni'ton, noya noya ni'pi. Napoaton Pirato paahuantapi. “Sontaro'sa' sha'huitëquë' tonaina' nipanchina' a'naroáchin chiminacaiso marë'. Chiminpachina', quëparahuatona', pa'pichina,” itopi hua'ano'sari.

³² Napotohuachinara: “Noyahua',” itahuaton, sontaro'sa' a'parin tonaina' nipantacaiso marë'. Pa'sahuatona', cato' apiro'sa chachin nipantonatonpi.

³³ Ina quëran Quisoso huëcapaipirinhue', nani chiminin quënanquipi. Napoaton co nipantonatopihuë'.

³⁴ A'na sontaroso nipirinhue', nansaquë nininpitën ohuantërin. Huënai' i'shapitarë chachin pipirin. ³⁵ Cari chachin ni'nahuë. No'tëquën sha'huitaranquëma' canpitanta' nitotatoma' natëcamaso marë'. ³⁶ Iráca Yosë quiricanënuë ninshitërin: “Co a'na nansëquën tëranta' nipantapihuë',” tënin. Naporinso chachin co inaso' nipantopihuë'. ³⁷ A'nanta' ninshitërin: “A'na tahuëri ohuanpiso' ni'sapi,” tënin Yosë quiricanënuë.

Quisoso na'pi naninquë po'mopiso'

(Mateo 27.57-61; Marcos 15.42-47; Lucas 23.50-56)

³⁸ Ina quëran Cosi Arimatiaquë ya'huërinso' pa'nin Pirato nontapon. Inanta' Quisoso imaponahuë', cotioro'sa' të'huataton, co a'ninquëchin

sha'huirinhüé'. Inaso nipirinhüé', chiniquén cancantaton, pa'nin Pirato nontapon.

—Quisoso nonèn nohuantèrahué. Quëtoco cari quëpa'i, itërin. Itohuachina, “Noyahua'. Quëpaquë',” itërin. Napotihuachina, pa'nin nonèn corosé quëran anohuaracaso maré'. Anohuararahuatona', quëpapi. ³⁹ Nicotimonta' hué'nin. Inaso' iráca Quisosoquë paaton, tashi' nontërin. Inanta huëcaton, pimo yaqui' shinpananté ayontopinan, quënin nonèn pashitacaso maré'. Cara shonca quiro pochin quë'ninso' quënin. ⁴⁰ Quisoso nonèn masahuatona', pimóchin nininsoquë morin asé'cotëtöpi. Inapotatona, noyá so'pinpi. Ina pochin cotioro'sa' nipa'pituahuachinara, chimipi tapapi na'pi naninquë po'mocaiso maré'. ⁴¹ Ina ya'cariya imia'huaya ya'huërin. Inaquë nasha na'pi nanin ya'huërin chimipi po'mocaiso maré'. Inaquëso', co chimipi po'moyátërapihué'. ⁴² Nani i'huararin. Tahuërinquë Pascoa tahuëri chachin ni'ton, manorapi. Tëpapiso' ya'cariya ni'ton, inaquë po'mopi. Pancara'pi pitarahuatona', nanin pa'copitöpi.

20

Quisoso nanpiantarinsó'

(Mateo 28.1-10; Marcos 16.1-8; Lucas 24.1-12)

¹ Tomio tahuëri nipachina, tashiyachin María Mactarina pa'nin Quisoso po'mopiquë nicapon. Co noya tahuëriyátërasohuë', canconin. Canconahuaton ni'pirinhüé', na'pi pa'copitöpisó' chi'huincapinan quënanconin. ² “Quisoso nonèn nani quëpapi,” ta'ton, ta'aquirin. Canquirahuaton, Simon Pitroro'coi sha'huitirincó.

—¡Sinioro nonèn po'mopi quëran, nani quëpapi! Intohuasó' quëpapisó' co nitotërahué', itirincó.

³ Napotihuachincoira, na'pi nanin'pa' pa'nai. ⁴ Napopianachin ta'apiraihué', Pitro na'huëtërahuato, ca'ton canconahué'. ⁵ Monshorahuato, nëhuëconahué. Morinquë so'pinpisoachin quënanconahué. Nipirinhüé', co ya'conahué'. ⁶ Ca piquëran Simon Pitro canconahuaton, ya'conin. Morin Quisoso so'pinpiso' ni'conin anta'. ⁷ Në'mëtë' so'pinayapisonta' quënanin. Inaso' nisha quëhuéánin. Inanta' so'pinpinan. ⁸ Ina quëran canta' ya'conahué. Në'mëtë' so'pinpiso' ni'sahuato, natërahué. “Tëhuëchachin Quisoso nanpiantarin,” ténahué. ⁹ Yosé quiricanëinquë iráca ninshitatona': “Nanpiantararin,” topirinhüé', co yonquiyátërairahué'. ¹⁰ Nani ni'patëira, ya'huërai'pa' paantarai.

María Mactarina ya'notërinso'

(Marcos 16.9-11)

¹¹ Mariaso nipirinhüé' huëantarahuaton, Quisoso po'mopiso' aipiran huaniquiantarin. Chiniquén na'nërárin. Na'nëárin quëran monshorin na'pi naninquë nëhuëcaso maré'. ¹² Nëhuëpirinhüé', cato' anquëniro'sa' quënanin, huirichin a'mopiso'. Quisoso nonèn acopiquë huënsëapi. A'na' motën quëran huënsëarin. A'nanta' nantën parti quëran huënsëarin.

¹³ —¿Onpoatonta' na'nëaran? itërin anquëniri.

—Sinioronëhué nonèn nani quëpapi. Intohuasó' quëpapisó' co nitotërahué', itërin.

¹⁴ Tahuëretahuaton, Quisoso chachin quënanaponahué', co nohuitërinhué'.

¹⁵ —¿Onpoatonta' imoya na'nëaran? ¿Inta' yonisaran? itërin Quisosori. Mariaso napoaponahué': “Sacatona'pi ta'ma,” tëcaton:

—Quëmari imoya Quisoso nonèn quëpahuatan, sha'huitoco maconta'i, itërin.

16 —¡Maria! itërin Quisosori. Tahuërètahuaton, nohuitërin huachi. Inaora nananquë nontaton;

—¡Raponi! itërin. Maistro tapon naporin.

17 —A'poco imoya. Co tatauë ya'huërin'pa' pantayátërarahuë'. Apira paaton, iyahuëpita pochin ni'nahuësopita sha'huitonquë': "Yosë ya'huërin'pa' panantarahuë. Inaso': 'Tata,' itato chinotërarahuë. Canpitanta' imaramaco ni'ton, 'Tata,' itatoma' chinotërama', tënin Quisoso, itonquë'," itërin.

18 Ina natanahuaton, Maria paaton, itaponcoi: "¡Siniro chachin nani ni'nahuë!" itiirincoi. Ya'ipi sha'huitërinso chachin sha'huitërincoi.

Ca'tano'sanënpitacoi ya'notaantarinciso'

(Mateo 28.16-20; Marcos 16.14-18; Lucas 24.36-39)

19 Naporó' tahuëri Tomio tahuëri. Tashihuachina, pëiquë ya'huarai. Cotioro'sa' të'huatatoi, ya'coana noyá oncotopiraihuë', Quisoso a'nanaya huancánachin ya'notatoncoi:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

20 Itahuatoncoi, imirin a'notërincoi. Nininpitëonta' a'notërincoi. Ohuanpiso' ni'nai. Siniro chachin ni'sahuatoi, "Ina mini," ta'toi, noyá cancantërai.

21 —Sano cancantoco' iyaro'sa'. Tatauë a'parincoso pochachin canpitanta' a'paaranquëma' piyapi'sa' a'chintacamaso marë', itërincoi.

22 Ina quëran pihuirahuaton,

—Ispirito Santo ya'coancanchinquëma huachi. Ina catahuarinquëma' no'tëquën pënëntacamaso'. 23 Insosona natëhuachinquëma', "Oshanën iyasha Yosë inquitaringuën," itoco'. Inquitaringuën. Nipirinhue', co yanatëhuachinquëmahue', "Co oshanën iyasha inquitaringuënhue'," itoco'. Tëhuëchachin co inquitaringuë', itërincoi. Itahuatoncoi, pa'nin.

Tomasëri quënanaton, natërinso'

24 Naporó' shonca'yáchincoi ya'huërai. Tomasëso' co ya'huërinhuë'. Inaso': "Catopia'hua," itopi. 25 Quisoso quënanahuatoi, Tomasë sha'huitonai:

—Siniro ni'nai, itopiraihuë', co yanatërincoihuë'.

—Imirin ohuantopiso' nicato së'huata huarë', nininpitëonta' ohuantopiso' së'huata huarë', natërarahuë', itërincoi Tomasë.

26 Posa tahuëri quëran niyontoantahuatoira, Tomasënta' inaquë nisarin. Naquëranchin ya'coana noya oncotaantapiraihuë'. Quisoso a'naroáchin huancánachin ya'noantarahuatón:

—Tashita iyaro'sa'. Sano cancantoco', itërincoi.

27 Ina quëran anquiraahuaton, Tomasë itërin:

—Imirahuë iyasha nicaton, së'huaquë'. Nininpitëhuënta' së'huatoco. Ama huachi nisha nisha yonquiquësuhë'. Natëco huachi, itërin.

28 —¡Quëma mini Siniro nëhuënguën! Natëranquën. Yosënhuënguën ni'ton, chinotaranquën, itërin Tomasëri.

29 —Ni'nanco ni'ton iyasha, natëranco. A'napitaso' co nicaponaracohue', natëarinaco. Inapitaso' noya noya cancantapi, itërin Quisosori.

Ma'marësona iso quirica ninshitërahuëso'

30 Quisoso nani ma'sha Yosë pochin ninin piyapi'sari natëcaiso marë'. Ca'tano'sanënpitacoi ni'piraihuë', co ya'piya isëquë ninshitëranquëmahue'.

31 Iso quiricaquë ninshitërahuësopitaso', Quisoso natëcamaso marë' ninshitërahuë: "Inaso' tëhuëchachin Cristo, Yosë hui'nin. Inari a'paimarinsó'," ta'toma', ina imaco huachi. Imapatama', Yosë nohuitatoma' nanpimi-atarama'.

21

Yonsanquë ya'notantarincoiso'

¹ Ina quëran Tipiriasë sono' yonsanquë Quisoso ya'notantarincoi. Ni'naiso' sha'huichinquëma'. ² Inaquë canchisë ya'picoi nisarai. A'naso' Simon Pitro. A'nanta' Tomasë, catopia'hua itopiso'. A'nanta' Natanino, Canaquë ya'huërinso'. Sipitio hui'ninpitacointa' ya'huërai. A'napitanta' Quisoso ca'tanpisopita, catoya'pi, inapitaro'coi canchisëcoi ya'huërai.

³ —Riti tē'yatapo pa'sarahuë, itërincoi Simon Pitro.

—Pa'sarai quiyanta', itërai. Potiquë ya'conconahuato, pa'nai. Pa'piraihuë', ya'ipi tashi' riti tē'yatopiraihuë', co manta' manaihuë'. ⁴ Pi'i yapipirirahuaso', Quisoso yonsanquë huaniarin, ni'piraihuë', co nohuitëraihuë'.

⁵ —¿Co iyaro'sa', manta' manamahuë' ti? itërincoi.

—Co'chi manta' manaihuë' paya, itërai.

⁶ —Inchinan quëran tē'yatoco'. Inaquë tēhuënchinso' masarama', itërincoi. Ina quëran inchinan quëran tē'yatohuatëira, notohuaro' sami manai. Na'a ni'ton, co nanitaparaihuë' oshica'huaiso'. ⁷ Naporo' Siniro nohuitërahuë huachi.

—Pasoso' Siniro chachin, itërahuë Pitro.

Itohuatëra, i'nanpirapi sacatarin ni'ton, aipi a'morinso' a'naroáchin masahuaton, a'morin. Manorahuaton, i'quë niitërin. ⁸ Quiyaso' potiquë pa'nai. Riti ohuararahuato, yonsai'pa' quëparai. Co aquëyahué'. Pasa mitro pochin aquërinso'. ⁹ Nonshiconahuato, pën quënanconai. Inaquë sami chinsarin, ni'conai. Paonta' ya'huërin.

¹⁰ —Sami manamaso' caraya mamaco', itërincoi Quisoso.

¹¹ Simon Pitro potiquë ya'conahuaton, riti yonsanquë oshirin. Pasa a'natërápo shonca cara sami ya'huërin, panca samisachin. Ina nápo' niponahuë', co riti oquirinhuë'.

¹² —Huëco' iyaro'sa' coshatahua', itërincoi Quisoso. “¿Inquënta' quëmaso'?” co itapoirahuë', Siniro nohuitërai. ¹³ Pan masahuaton, quëtërincoi. Saminta' quëtërincoi ca'nai.

¹⁴ Nanpiantarin piquëran nani cararo' ca'tano'sanënpitaco quënanai.

Simon Pitro nontërinso'

¹⁵ Nani coshatohuatoira, Quisosori itërin:

—Iya Simon, ¿isopita quëran na'con na'con nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanquën Siniro ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopita carniroa'huaro'sa pochin ni'nahuë. Patontahuato, co incariso' a'pairarinhuë'. Quëmari noya a'paiton, a'chintëquë', itërin. ¹⁶ Ina quëran itaantarin:

—¿Nosoromiatëranco ti? itërin.

—Nosororanquën mini, Siniro, ina nitotëran, itantarin.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, a'paiquë' noya imamiachinaco, itërin. ¹⁷ Ina quëran naquëranchin itantarin:

—Iya Simon, ¿tëhuënchachin nosororanco ti? itantarin. Cararo' natanin ni'ton, Pitro sëtërin.

—Ya'ipi Siniro nitotëran. Nosororanquën mini, ina nitotëran, itërin.

—Imarinacosopitaso', ohuicaro'sa pochin nipi ni'ton, noya a'paiquë'.

¹⁸ No'tëquën, iyasha, itaranquën. Quëmaso' hui'napitapon, quëmaora nohuanton, ma'sha ninan. Intohuaso' yapa'patana, nitaparahuaton, pa'nan. Nipirinhuë', a'na tahuëri mashotohuatan, ma'sha onpotarinëquën. Cato quëran chachin anquiran'so' tonpoarinëquën. Co nohuantopiranhuë', quëparinëquën, itërin Pitro.

¹⁹ A'na tahuëri Yosë imarin ni'ton, inapotatona', tēparapi. Ina ni'pachina', na'a piyapi'sari Yosë nóya ni'sapi huachi. Ina ninoton, Quisoso naporin. Ina quëran:

—Imamiatoco iyasha, itërin.

Tiquinamēnquë ninshitërahuëso'

²⁰ I'hua coshatapoi, Quisoso pirayan coshatërahuë. Naporo' "¿Inta' Siniro sha'huirapiarinquënsó'?" itërahuë Pitro nitotacaso marë'. Iporaso' sono' yonsanquë Pitro tahuërërahuaton, quënaninco. ²¹ Quënanahuatonco, Quisoso itapon:

—Iso quëmapiso' Siniro, ¿ma'ta' onpoapon? itërin Pitrori.

²² —¿Onpoatonta' iyasha, ina yonquiran? Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin, co ina quëmaso' yonquicamaso' ya'huërinhuë'. Quëma imaco, itërin.

²³ Naporo quëran huarë' imapisopita ninontopi. "Inaso' co onporonta' chimirinhuë'," nitopi. Quisososo nipirinhue' co naporinhue'. "Nohuantohuato, o'maca'huaso tahuëri huarë' nanpihuachin," topachina, "co chiminaponhuë'," co tapon naporinhue'.

²⁴ Nani carinquëmaso' sha'huitëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Ya'ipiya nicatoi, nitotërai.

²⁵ Na'con Quisoso a'chinin. Nani ma'sha ninin. Co insonta' nanitaparinhuë' ya'ipiya ninshitacaso'. Ina nápo' quirica ninshitërai naporini, co isoro'paquë tëranta' naniitonhuë', topirahuë'. Nani huachi.

Quisoso ca'tano'sanënpita napopiso'

Quisoso nanpiantarahuatón, imapisopita ya'notërinso'

¹ Iya Tiohuiró. Ca Nocasëco ninshitaantaranguën. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. A'na quiricaquë nani ninshitéranquën. Ya'ipi Quisoso naporinso' sha'huitëranquën. A'chininsonta' anitotëranquën.

² Ya'ipi inápaquë panantaquë huarë' naporinso' ninshitéranquën no'tëquën nitotamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantaranquën. Co'huara Quisoso inápaquë pantayátëraponhuë', ca'tano'sanënpita huayoninso' sha'huitërin paatona' a'chinacaiso marë'. Ispirito Santo nohuanton, sha'huitërin. Inapita napopisonta' nitochin, ta'to, ninshitantaranquën.

³ Quisosos' tëhuëenchachin chiminpirinhuë', nanpiantarin. Ina piquëran catapini shonca tahuëri isoro'paquë ya'huëantarín. Ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarín nanpiantarinso' natëcaiso marë'. Yosë hua'anëntërinso' a'chintaantarín.

⁴ A'na tahuëri inapitarë' ni'so', sha'huitërin:

—Ama a'naroáchin Quirosarin quëran pipicosohuë'. Isëquë ninaco Ispirito Santo o'main. “Ispirito Santo a'patimaranquëma',” tënin Tata Yosë. I'hua chachin sha'huitëranquëmaso'. ⁵ Coanshaso' i'quë apor-intërinquëma'. Iporaso nipirinhuë' Ispirito Santo aya'coancantaranquëma' catahuainquëmaso marë'. Co hua'qui quëranhuë' ya'coancantarinquëma', itërin ca'tano'sanënpita.

Quisoso inápaquë pantarinso'

⁶ Ina quëran niyontoantarahuatona', Quisoso natanpi:

—Íráca Sinioro israiro'sa' pancana hua'anëntopirinahuë'. ¿Ipora chachin chiniquën nanantaton, ina pochin acoantaran ti? itopi.

⁷ —Tata Yosëichin chini chiniquën nanantërin. Inaora nohuanton, ma'sha acorín. Ma tahuëriso' acoamara. Onporosona naporinso', co Yosë nohuantërinhuë' canpita nitotacamaso'. ⁸ Iporaso nipirinhuë' Ispirito Santo na'con catahuarinquëma'. Ya'coancantohuachinquëma', nóya pënëntarama'. Ina nohuanton, nani ma'sha nanitaparama'. Ya'ipi naporahuëso' ni'nama', nani nitotërama'. A'napitanta' sha'huitoco'. Quirosarinquë chachin sha'huitoco'. Ina quëran ya'ipi Cotia parti paatoma', sha'huitonco'. Samaria partinta' sha'huitonco'. Ya'ipi parti paatoma', sha'huitëra'piaco', itërin Quisosori.

⁹ Ina topachina, Yosëri inápaquë quëpantarin. Ca'tano'sanënpitari nicaso', inápaquë pantarin. Në'përápirinahuë', chitorori imotërin. Co huachi quënanpihuë'. ¹⁰ Inápaquë pantaquëya', në'përápirinahuë', a'nanaya catoya'píri ya'notiimarin, huíríton a'mopiso'.

¹¹ —¿Ma'marëta' caririario'sanquëma' inápaquë në'pëtërama'? Quisoso nani pantarin. Yosëri inápaquë quëpantapirinhuë', ina chachín o'mantarin. Inápaquë pa'ninso pochachin a'na tahuëri o'mantarin, itërin.

Cotasë ya'huërenamën Matiasë acopiso'

¹² Ina natanahuatona', Oripasë panën quëran nohuaramarahuatona', Quirosarinquë paantapi. Co aquëyahuë'. A'na quiromitro pochin aquërinso'.

¹³ Canconahuatona', a'na pëiquë pa'pi. Inapa pë'satë' pëi' ni'ton, nannëpi. Inaquë naporo' yacapatapi. Pitro, Coansha, Santiaco, Antërisë, Pinipi, Tomasë, Partoromi, Matio, inapita ya'huërapí. A'nanta' Santiaco. Arpio hu'nin inaso'.

A'na Simonta' ya'huërin. Inaso' copirno no'huina'piro'sa' imapirinhüé', inanta' Quisoso imarin. A'na Cotasënta' ya'huërin. Santiago hui'nin inaso'.
 14 Inapitaso' nani tahuëri niyontonatona', Yosë nontápi. Quisoso iinpitanta' huë'pi Yosë nontacaiso maré'. Sanapi'santa' inaquë huë'pi. A'naso' Maria. Quisoso a'shin inaso'. Napopianachin yonquiatona', inaquë na'con Yosë nontápi.

15 Ina quëran na'a Quisoso imapisopita niyontonpi. Pasa cato shonca piyapi'sa pochin ya'huëpi. Pitrori huancánachin huanirahuatón, itërin:

16-17 "Shonca catoya'picoi iyaro'sa' Quisoso nani acorincoi a'napita a'chinta'huaiso maré'. Cotasënta' acorin ni'ton, quiyapitaré' Quisoso ca'tanpirinhüé', inimiconënpitari yamapachina, sha'huirapirin. A'notonpachina, mapi. Iráca Ispirito Santo nohuanton, Cotasë napocaso' ninorin. Tapiri ninoton, Yosë quiricanënquë ninshitërin. Iráca ninorinso chachin naporin. 18 Sha'huirapirinso maré' coriqui quëtöpi. Ina coriquinënquë no'pa' pa'anpi. Cotasëso' nitëparahuaton, no'paquë anotaton, ya'pöirin. Chi'chirinamën pipirin. 19 Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita natantöpi. Natantahuatona', ina no'pa' apoyatöpi. Inahuara nananquë *Aquirama* itöpi. *Aquiramaso'*, 'Huënai' No'pa', tapon naporin. 20 Yosë quiricanënquë ninoton, ninshitërin:

'Áma insonta' pëinënquë ya'huë'insohüé'.
 No'panëonta', tanahuantërarin quëran pantachin,' tënin.

Ina quëran tantarin:

'Ina ya'huërenamën a'na acoantaquë', tënin anta' Sarmö quiricaquë.

21-22 Napoaton iyaro'sa' a'na quëmapi acoanta'ahua' Cotasë ya'huëretacaso maré'. Iráca Coansha aporintasö', Siniöro Quisoso caniaririn a'chinacaso'. Naporö' na'a miachincoi Quisoso imarai. Nani tahuëri ca'tanai. Inápaquë panantaquë huaré' ca'tanai. A'nara' Quisoso ca'taninso chachin acoanta'ahua'. 'Quisoso nanpiantarin. Canta' ni'nahuë', ta'caso maré' acoa'ahua', tënin.

23 Ina maré' catoya'pi huayonpi. A'naso' Matiasë. A'nanta' Cosi Parsapa. Costo itöpi anta'. 24 Ina quëran Yosë nontöpi. "Quëmasáchin Siniöro, ya'ipi cancanëhuëi quëran yonquiraiso' nitotëran. ¿Insota' nohuantëran acoa'huaiso', 25 inanta' paaton, a'napita a'chintacaso maré'? Cotasë co huachi nanitërinhuë'. Nani a'porinquën ni'ton, parisitöpiquë pa'nin," itöpi.

26 Ina quëran cato' ya'pi nininënpita cato' na'pitëa'huayaquë ninshitöpi. Yontëra'huayaquë po'morahuatona', pa'tan pa'tantöhuachinara, Matiasë nininën pipirin. Shonca a'nara' ca'tano'sanënpita ya'huëpirinahüé', iporasö huachi shonca cato' ca'tano'sanënpita ya'huantäpi.

2

Ispirito Santo o'marinso'

1 Ina quëran Pinticosti tahuëri nanihuachina, Quisoso imapisopita inaquëráchin niyontonpi. 2 A'nanya chiniquën irininsö' natanpi. Panca ihuan pochin tënëntërimarin. Inápa quëran o'marin. Ya'ipi pëianaquë tënënanahuanin.

3 Ina quëran pën nënërinso pochin nininsopita ya'noimarin. Ya'ipiya a'naya a'naya motoanshirainënaquë chinimarin. 4 Napöhuachina, Ispirito Santori ya'ipiya ya'coancantërin. Ina quëran inari catahuarin nisha nisha nananquë nonacaiso maré'. Co nitotaponaraihuë', a'naröáchin nonpi huachi.

5 Ina ninanoquë chachin na'a cotiorö'sa' ya'huëapi. Nisha nisha parti quëran huë'pi Yosë chinotacaiso maré'. Napoaton nisha nisha nananquë nonpi. 6 Quisoso imapisopita nisha nisha nananquë nonsapiso' natanpi.

Natanahuatona', notohuaro' piyapi niyontonpi. A'naya a'naya inahuara nananquë nonpiso' natanahuatona', pa'yanpi. ⁷ Chiniquën pa'yanatona', ninontopi.

—Ma'pitata' natanëhuaso'. Isopitaso Cariria parti ya'huëpisopitaráchin niponaraihuë', ⁸ ¿onporahuatonata' canpoa' nisha nisha nananquë nonëhuaso pochachin inahuanta' a'naroáchin nonpi? topi. ⁹ Nisha nisha parti ya'huëpisopita nani huë'pi. Partiaro'sa', miriaro'sa', irano'sa', Misapotami-aquë ya'huëpisopita, Cotia parti ya'huëpisopita, capatosiaro'sa', pontoro'sa', asiaro'sa', inapita natanapi. ¹⁰ Piriquario'sa', panpiriaro'sa', iquipitoro'sa', niptiaro'sa', Sirini pirayan ya'huëpisopita, inapifanta' nani huë'pi. Ni'toro'sa' Noma quëran huë'pisopitanta' natanapi. ¹¹ A'naquën cotioro'sa', a'naquën nisha piyapi'sa' niponaraihuë', Yosë chinotopi. Critaro'sa', arapiaro'sa', inapitanta' huëcatona', natanapi. “Nisha nishanpoa' nicarihuarahue', canpoa' nanamënpoaquë chachin nontarinënpoa'." Yosë pa'yápiro nininso' sha'huitarinënpoa', natanëhua'. ¹² Ma'pitata' napopi, ”ta'tona', pa'yanpi.

—¿Onporahuatonata' naponontërinënpoa'? topi. ¹³ A'naquënsa nipirinhue' tëhuarahuatona':

—No'pitona', napaopi, toconpi.

Pitro pënëntërinso'

¹⁴ Shonca cato' ca'tano'saso nipirinhue', co të'huatonaraihuë' huanipi. Pitroso' a'ninquëchin huanirahuaton, chiniquën nontërin ya'ipi piyapi'sa' natanacaso marë'. “Noya natanco iyaro'sa'. Ya'ipima Quirosarinquë ya'huëramasopitanta' natanco onporaisona no'tëquën sha'huichinquëma'. ¹⁵ ‘Isopita no'pipi', topiramahuë', co no'piraihuë'. Co yono pi'iyätërarinhue'. Co tashiramiáchin no'pirëhuë'. ‘Ispirito Santo ya'coancantërincoi ni'ton, naporai. ¹⁶ Iráca pënëntona'pi Coiro itopiso', ninoton ninshitërin ipora ni'saramaso'. Yosë noninso chachin ninshitaton, tapon:

¹⁷ ‘A'na tahuëri ispiritonëhuë' a'pamarahuë nisha nisha piyapi'sa' ya'coancantacaso marë'. Ya'coancantohuachin, hui'namapita nanamëhuë sha'huirapi. Hui'napi'santa' co huë'ëponaraihuë', hua'narëso pochin quënanapi. Mashoro'santa' hua'narapi.

¹⁸ Naporo' ya'ipi natërinacosopita ispiritonëhuëri ya'coancantarin. Ina nohuanton, nanamëhuë sha'huirapi.

¹⁹ Inápaquë nani ma'sha acoarahuë. Piyapi'sa' quënanpachina', pa'yanapi. Isoro'paquënta', ma'sha acoarahuë piyapi'sa' yonquicaiso marë'. Huënai', pën, conai' tomontarinso', inapita ni'sapi, tënin Yosë.

²⁰ Siniro o'macaso' tahuëri na'con yonquicaso' ya'huërin. Co'huara naniyatërasohue', nani ma'sha onporapi. Pi'i tashiarin. Yoqui quëhuashin huënai pochin nisarín. Yosë yonquicaiso marë' inapoarin.

²¹ “Nicha'ëco Siniro,” topachina', nicha'ësarin. Anoyacancantahuaton, nicha'ësarín huachi, tënín Coiro iráca ninshitaton.

²² Natanco iyaro'sa'. Canpitanta' isairi'sanquëma' ni'ton, Yosë nanamë anitotarinquëma'. Quisoso naporinso' sha'huichinquëma', nitotoco'. Inaso' Nasaritoquë ya'huërin. Nani ma'sha nanitaparín. Piyapi a'naroáchin anoyatërin. Co ina pochín ni'chinëhuahuë'. Yosëri catahuarin ni'ton, naporin. Napaoton: ‘Tëhuënhachin Yosë quëran o'marin, topi. Canpitanta' nicatoma', nitotërama'. ²³ Napoaponahuë', canpitari atëpatërama'. Masahuatoma', nisha piyapi'sa' quëtonama' corosëquë tëpacaiso marë'. Co Yosë natëpihuë' ni'ton, tëpapi. Iráca chachin Yosëri yonquirin hui'nin chiminacaso'. Ina nohuanton,

oshanēnpoa marē' chiminin. Co nohuantērinhuē' naporini, co macacamaso' nanichitomahuē'. Canpitari atēpatopiramahuē', ²⁴ Yosēri ananpitaantarín. Chimirin quēran nicha'ērin. Co chimirini minsērinhuē'. ²⁵ Ina yonquiaton, Tapi iráca tapon:

'Nani tahuēri Sinioro ca'tanarínco. Inchinanēhuē quēran ya'huērarín achinicancaincoso marē'. Catahuarínco ni'ton, co pa'yanahuē'.

²⁶ Napoaton noya cancantērahuē. Ma noyacha Tata Yosēso paya, tēnahuē. Co naniantaríncohuē', ta'to, co chimina'huaso' tē'huatērahuē'.

²⁷ Yosē yonquiato, nontarahuē. Hua'yanēhuē, Sinioro, co chimipiro'sa ya'huērinquē tē'yataranhuē'.

Quēmasáchin natēranquēn ni'ton, co nohuantaránhuē' nonēhuē chanatacaso'.

²⁸ Quēma iranēn a'notēranco. A'chintēranco quēma nohuitatēnquēn nóya nānpica'huaso'.

Nani tahuēri ca'tananco ni'ton, nóya cancantarahuē', tēnin Tapi, iráca ninshitatón.

²⁹ Ni'cochi iyaro'sa'. Tata masho Tapi nani chiminin. Iráca nani pa'pitopi. Pa'pitopiso' ipora huanta' ya'huērarín. ³⁰ Co'huara chimiyantērasohuē', Yosēri itērin: 'A'na tahuēri quēma shiparínquēn acoarahuē hua'anēntacaso marē'. Quēma ya'huērēnamēn hua'anēntarín. Caso' Yosēco ni'to, co nonpintaranquēnhuē', itērin. Napoaton shia'huain ninoton, ninshitērin.

³¹ Cristo nanpíantacaso' ninorín. 'Co chimipiro'sa ya'huērinquē patarancohuē'. Co nonēhuē chanatarínhuē', tēnin iráca ninoton. ³² Iporaso' Quisoso chachin Yosēri ananpitaantarín. Quiyari ni'nai. ³³ Ina quēran Yosēri inápaquē quēpantarín. Chiníquēn nanantērin ni'ton, inchinanēn quēran ahuénsērin. Inapotahuaton, sha'huítērin: 'Espirito Santo a'pamaquē' piyapi'sa' ya'coancanchin. I'hua sha'huítēranquēnsó', itērin. Ina quēran Quisoso I'Espirito Santo a'paimarín, ya'coancantērincoi, ni'nama'. Napoaton nisha nisha nananguē nonai, natanama'. ³⁴ Tapi co nanpíantaton, inápaquē pantarínhuē', nitotērhua'. Napoaponahuē', ninshitatón, tapon:

'Yosēri Sinioronēhuē sha'huítērin:
"Inchinanēhuē quēran huēnsēquē'

³⁵ inimiconēnpita cari minsēchinquēn," itērin Yosēri, tēnin.

³⁶ Yosē hui'nin chachin iyaro'sa', coroséquē apatanantērama'. Inapotopiramahuē', Yosēri noya noya ni'nin. 'Inaso' Cristo, a'paimarahuēso'. Sinioro ni'ton, natēcaso' ya'huērin, tēnin. No'tēquēn iyaro'sa' nani sha'huítēranquēma'," itērin.

³⁷ Piyapi'sa' natanahuatona', na'con sētopi.

—Co noyahuē' ninai. ¿Ma'ta' iyaro'sa', onpo'iso'? itopi ca'tano'sa'.

³⁸ Napotohuachinara, Pitrori itaantarín:

—Ya'ipi co noyahuē' yonquiramasopita naniantatoma', Yosē chachin tahuērētantaco'. "Quisocristo imarahuē," ta'toma', aporihuanco'. Ina imapatama, Yosē oshanēma' inquitaringuēma'. Ina quēran I'Espirito Santo aya'coancantaringuēma' canpitanta'. ³⁹ Yosē nohuanton, I'Espirito Santo a'patimarinpoa'. Canpitanta' ya'coancantaringuēma'. Hui'namapitanta' ya'coancantarín. A'naquēonta' aquē ya'huēpirinahuē', Yosē nohuanton, imasapi. Imapachina', I'Espirito Santori ya'coancantarín inahuanta', itērin.

⁴⁰ Itahuaton, na'con pēnēnin.

—Ipora ya'huēpisopita co manta' Yosē yanatēpihuē'. Ina marē no'tēquēn ana'ntarín. Canpitaso nipurínhuē' ama inapita pochin cancantocosoahuē'. Yosē nontoco' anoyacancanchinquēma'. Ina quēran cha'ēsarama', itērin.

⁴¹ Napotohuachina, na'a natëtopi. Naporahuatona', i'quë aporihuanpi. Naporo' tahuëri cara huaranca pochin piyapi'sa' ya'conpi. Quisoso imasapi. ⁴² Ca'tano'sa a'chinpachinara, pa'yatopi natanacaiso'. Noya natanatona', natëpi. Noya nini'tona', ya'huërapí. Quisoso chimininsó' yonquiatona', coshatapatapi. Naporahuatona', apira apira Yosë nontapi.

Quisoso imatona', noya ya'huëpiso'

⁴³ Siniorori catahuahuachina, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a piyapi'sa' a'naroáchin anoyatopi. Ya'ipi piyapi'sari nicatona', pa'yanpi. "Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin," topi. ⁴⁴ Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nini'tona' ya'huërapí. A'na huëntoíchin pochin nipi. A'naya a'naya ma'sha pahuantohuachinara, nicatahuapi. Co niapiratopihuë'. ⁴⁵ A'naquënsó' ma'shanënapita pa'anahuatona', coriqui ma'patopi. Ina quëran a'napita pahuantohuachinara, quëtopi. ⁴⁶ Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë niyontopi. Quisoso chimininsó' yonquiatona', a'na pëiquë a'na pëiquë coshatapatapi. Co apiratonaraihuë', noya cancantapi. Noya cancantatona', coshatapatapi. ⁴⁷ "Ma noyacha Yosëso paya," tosapi. Ya'ipi piyapi'sari noya ni'pi. Nani tahuëriya a'napitanta' imasapi ni'ton, Yosëri anoyacancantërin. Ina nohuanton, inapitanta' ya'conpi.

3

Apia anoyatërinso'

¹ A'na tahuëri pi'i tëhuërenahuaso', Pitro pa'sarin Yosë chinotopiso pëiquë. Naporo' ora niyontonatona', Yosë nontopi. Coansharë' pa'sapirinhuë'. ² Inaquë a'na quëmapi quënanconpi. Nasitërin quëran huarë' co nanitërinhuë' iratácaso'. Nani tahuëri Yosë chinotopiso pëiquë quëpapi. A'na ya'coanaquë acopi, "Noyápiachin," itopiquë. Inaquë acopi coriqui ma'patacaso marë'. Piyapi'sa' Yosë chinotopiso pëiquë ya'compachinara, coriqui ma'patërin. ³ Pitro, Coansha, inapita ya'conasoí', apiari quënanin. Quënanahuaton, coriqui quëtacaiso' nohuantopirinhuë'. ⁴ Pitro, Coansha inapitari ni'sahuatona':
—Ni'coi iyasha, itërin Pitrori.

⁵ "Coriqui quëtarinco," ta'ton, në'pëtarin. ⁶ Pitroriso nipirinhuë':
—Co coriqui ya'huëtöpirincohuë', nanitato, anoyataranquën. Quisocriso Nasaritoquë ya'huërinso' nanan quëtërinco ni'ton, anoyataranquën. Ina nohuanton, noyataran. Huanirahuaton, noya iratëquë', itërin.

⁷ Inchinan imira quëran masahuaton, ahuanirin. A'naroáchin ca'yopirain nantëre chachin chinirin. ⁸ Ina quëran pashitiquintarahuaton, huanirin. Iratarin. Pitro, Coansha, inapita Yosë chinotopiso pëiquë ya'compachinara, inapitarë chachin apianta' ya'conin. Noya irataton, niirárin. "Ma noyacha Yosëso paya," tosárin. ⁹ Inapohuachina, ya'ipi piyapi'sari ni'pi. "Ma noyacha Tata Yosë catahuarinco paya," ta'ton, iratárin. ¹⁰ Ni'sahuatona', piyapi'sari nohuitopi ni'ton, pa'yanpi. "Isoso' quëmapi, Yosë chinotopiso pëi' ya'coananënguë huënsërahuaton, coriqui ma'pachantërinso'. ¿Onporahuatoncha noya iratërin nicaya?" nitopi.

Yosë chinotopiso pëiquë Pitro pënëntërinso'

¹¹ Apia anoyatërinsoso': "Ama patocosohuë'," ta'ton, Pitro, Coansha inapita co a'porinhuë'. Cara chachin "Saromon ishpananën," itopiquë pa'pachinara, notohuaro' piyapi'sa' manorahuatona', inaquë niyontopi. "Ma noyacha ni'ton, apia a'naroáchin anoyatërin paya," ta'tona', pa'yanpi. ¹² Inapita ni'sahuaton, Pitrori itapon: "¿Onpoatonta' iyaro'sa' iso quëmapi nicatoma', pa'yanama? ¿Onpoatonta' quiyanta' ni'saramacoi? Co quiyaora

nanitaparaihué' anoyata'huaiso'. Co quiyaso' noya noyacoihué'. Yosé nohuanton noyataton, iratarin. ¹³ Iráca shimashonénpoapita Apraan, Isaco, Cacopo, inapita Yosé chinotopi. Ina Yoséri chachin Quisoso noya noya acorin. Nicha'ëinpoaso maré' a'paimapirinhué', canpitari masahuatoma', hua'ano'saqué yo'conama'. Piratori yaocoipirinhué', co canpita nohuantëramahué'. ¹⁴ Quisosos' noyasáchin ninin. Co pi'pisha tëranta' oshahuanpirinhué', co nohuantëramahué'. '¿Inta' ocoichinquëma?' itohuachinquëmara, tëpatona'pi huayonama'. ¹⁵ Quisoso mini ananpirinpoaso nipirinhué', atëpatërama'. Tëpapirinhahué', Yoséri ananpitaantarin. Quiyaso' ni'nai. ¹⁶ 'Quisoso catahuarincoi,' ta'toi, iso apia nohuifëramaso' anoyatërai. Inanta': 'Inaso', catahuarinco mini,' ta'ton, noya pa'sarin ni'nama' canpitanta'.

¹⁷ Quisoso Yosé quëran o'mapirinhué', co nitotëramahué'. Napoaton, iyaro'sa', atëpatërama'. Hua'ano'sanëmanta' co nitotopihué'. ¹⁸ Iráca pënëntona'piro'sa' ninotona', ninshitopi. 'A'na tahuëri Cristo parisitapon,' topi. Yosé nohuanton, ninopi. Ninopiso pochachin parisitërin. ¹⁹ Napoaton iyaro'sa' ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', Yosé chachin tahuëretantaco' oshanëma' inquichinquëma'. ²⁰ Quisocristo imapatama', anoyacancantarinquëma' ni'ton, sano cantarama'. A'na tahuërinta' ina chachin a'patimantarinquëma'. Canpita maré' nani Yoséri acorin. ²¹ Iráca quëran huaré' Yosé nohuanton, noya pënëntona'piro'sa' ninopi. 'A'na tahuëri Yoséri ya'ipiya anoyatarin,' topi. Anoyataquë huaré' inápaquë Quisoso ya'huantarin. ²² Iráca Moisésëri ninoton, shimashonénpoapita sha'huitërin: 'A'na tahuëri Yosé nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochin nininso'. Inaso' Israiro quëmapi. Pënënpachinquëma', ya'ipi natëco'. ²³ Insosona co natëhuachinhué', ya'huërama quëran ocoimiatamaso ya'huërin,' tënin.

²⁴ Ya'ipi pënëntona'piro'sa' iso tahuëri'sa' ninopi. Samoiro quëran huaré' napopi. ²⁵ Yosé nohuanton, ninshitërinëinquëma', nitotërama'. Yosé chachin naporinso' natanama'. Shimashonënpita nontohuachina, yonquirinquëma' canpitanta'. Iráca Apraan itërin: 'Caora nohuanto, catahuaranquë. Quëma shiparinpita quëran ya'ipi piyapi'sa' noya cantantapi,' itërin Yoséri. ²⁶ Canpita'ton yonquiatëinquëma', hui'nin ananpitaantarahuaton, a'parin catahuainquëmaso maré'. Ina catahuahuachinquëma', co noyahué' ninamasopita naniantarama'. Ina quëran nóya cantantarama'. Ina maré' Quisoso a'paimarin," itërin.

4

Pitro, Coansha, inapita mapiso'

¹ Pitrori a'chintohuachina, na'a piyapi'sa' natanapi. Coansharinta' pënënin. Pënëntasoi', corto hua'ano'sa' canquipi. Ponisioro'sa' hua'anën, satsioro'sa', inapitanta' canquipi. ² Piyapi'sa' a'chintopiso maré' no'huipi. "Quisoso nanpiantarin ni'ton, nanpiantacaso' ya'huërin," topiso maré' no'huipi. ³ Napoaton cato chachin mapi. I'huaraya ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi. "Tashiraya natahuan," ta'tona', napotopi. Naporor' tashi' inaquë tahuërianpitopi. ⁴ Na'a piyapi'saso nipirinhué' nanamën natanahuatona', natëpi. Nani a'natëräpo huaranca pochin quëmapi'sa' Quisoso imasapi.

⁵ Tahuërininquë ya'ipi cotio hua'ano'sa' niyontonpi. Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', maistro'sa', inapita huë'pi. Quirosarinquë chachin niyontonpi. ⁶ Nisha nisha corto hua'ano'sa' huë'pi. Anasë chini chiniquënanantërinso', Caihuasë, Coansha, Aricantro, inapita huë'pi. Corto

hua'ano'sa' quēmopinēnpitarē chachin niyontonpi. ⁷ Pitro, Coansha, inapita maconahuatona', ahuanacanapipi natanacaiso marē'.

—¿Onporahuatomata' chiniquēn nanantatoma', apia anoyatērama'? ¿Inta' nanan quētērinquēma' anoyatacamaso'? itopi.

⁸ Ispirito Santori noyá ya'coancantērin ni'ton, Pitrori itapon:

—Natanco hua'ano'sanquēma' ninamaso'. ⁹ Tēhuēnchachin co quiyaora nanitērai huē' apia anoyata'huaiso'. “¿Onporahuatomata' anoyatērama'?” itēramacoí ni'ton, ¹⁰ no'téquēn sha'huitaranquēma', nitotoco'. Ya'ipi israiro'sa' nitochina'. Quisocriso Nasaritoquē ya'huērinsó' nanan quētērincoí anoyata'huaiso'. Ina catahuarincoí ni'ton, anoyatērai. Yosēri a'paimapirinhuē', canpitariso' corosēquē apatanantērama'. Tēpapiramahuē', Yosēri ananpitaantarín. Ina nohuanton iso quēmapi nani noyataton, isēquē huanirarin. ¹¹ Ni'cochi. Yosē quiricanēnquē naporin: “Pēi' nina'piro'sa' pēihuachina', a'na na'pira' quēnpirinahuē', co nohuantopihuē'. 'Naponin', ta'tona', tē'yatopirinahuē'. Hua'anēni maantarahuaton, 'Iso na'pi na'con na'con nohuantērahuē' pēica'huaso marē', ta'ton, noya acoantarín,” tēnin. Quisocrisoso' ina na'pi pochin. Canpita co nohuantopiramahuē', Yosēri noya noya ni'nin. ¹² Quisocrisotoíchin anoyacancantērinpoa'. Co a'na nanitērinhuē' nicha'ēinpoaso'. Inaíchin nanitērin nicha'ēinpoaso', itērin Pitrori.

¹³ Ina natanahuatona', cotio hua'ano'sa' ninontopi. “Isopitaso' topinan piyapi'sa'. Co maistro'sahuē'. Co na'con quirica nitotaponaraihuē', co tē'huatērinēnpoahuē'. Ma'pitacha nitotopi paya. Quisoso ca'tanpi ni'ton, ina pochin cancantopi,” nitopi. ¹⁴ Quēmapi nani noyatērinso' inaquē huanirarin ni'ton, co nanitopihuē' “Nonpinápi,” ta'caiso'. ¹⁵ Pitro, Coansha, inapita aipiran a'parahuatona', inahua capini ninontapi.

¹⁶ —¿Ma'ta' isopita onpotahua'? Apia nani anoyatopi. Ya'ipi Quirosarinquē ya'huēpisopita nitotopi. Nani ni'pi. Co nanitērehuahuē' “Nonpinápi,” ta'caso'. ¹⁷ Nipirinhuē', ama aquētē' piyapi'sari natēcaiso marēhuē' pēnēanhuán'. “Ama huachi Quisoso nanamēn sha'huicosohuē’,” itahua', nitopi.

¹⁸ Ina quēran amatantarahuatona', pēnēnpi. “Ama aquētē' a'chintantacosohuē'. Ama Quisoso nanamēn sha'huitantacosohuē’,” itopi. ¹⁹⁻²⁰ Napotopirinahuē', Pitro Coansharē chachin co yanatētopihuē'.

—Yosē nafētoi, co nanitērai huē' canpita natēca'huainquēmaso'. Co quiyaso' nanitērai huē' ta'tahuaiso'. Ni'naiso' sha'huirápoi. Natanaisonta' sha'huirápoi. “Co Yosē natēcaso' ya'huērinhue',” ¿tēnama' ti? itopi.

²¹⁻²² “Co natēhuatamacoi huē', ana'intarainquēma',” itahuatona', a'papi. Apia anoyatērinso' nani catapini shonca na'con pi'ipitērin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari pa'yatopi. “Yosēíchin nanitērin anoyatacaso'. Ma noyacha Yosēso paya,” topi ya'ipi piyapi'sa'. Napoaton hua'ano'sari co nanitopihuē' ana'intacaiso'.

Yosē nontopiso'

²³ Nani Pitro, Coansha, inapita a'pahuachinara, imapisopitataquē paantarahuatona', sha'huiconpi. “Corto hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita chiniquēn pēnēnacoí ama a'china'huaiso marēhuē’,” itopi.

²⁴ Napotohuachinara, napopianachin yonquiatona', Yosē nontopi: “Quēmasáchin Sinioro chiní chiniquēn nanantēran. Isoro'pa', inápaquē ya'huērinsopita, iiro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita acoran. ²⁵ Quēma nohuanton, iráca Tata masho Tapi ninshitērin. Inaso' noya natērinquēnsó'. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, no'téquēn ninshitaton, itapon:

‘Inpio nacion saquē ya'huēpisopita, co no'téquēn yonquipihuē'.

Sinioro co quē'yatonaraihuē' pinosapi:

“Huēco canpoari minsēahua’,”

ta'tona', ma'sha onpotacaiso' yonquirapi.

²⁶ Copirnoros'sa', hua'ano'sa', inapita niyontopni.

Sinioro ahuëcaiso marë' nisha'huitapi.

Copirno huayoninso chachin Cristoso nipirinhue', co nohuantopihue', tēnin Tapi iraca ninshitato.

²⁷ Iso ninanoquë chachin Sinioro, piyapi'sa' yonquipi hui'nan tēpacaiso marë'. Inaso' nōya nipirinhue', tēpapi. Quëmari acoranso nipirinhue', co quë'yapihue'. Irotisë, Ponsio Pirato, nisha piyapiro'sa', israiro'sa', inapitari Quisoso no'huipi. ²⁸ Quëmaso nipirinhue' chini chiniquën nanantëran. Co nohuantëranhue' naporini, co nanitapaitonahuë'. Iraca quëran huarë' yonquiran ina chiminacaso' ni'ton, aparisitopi. ²⁹ Iporaso' Sinioro, quiyanta' no'huirinacaiso', nitotëran. Quëmasáchin yanatërainquën ni'ton, catahuaco chiniquën cantantoi, quëma namamën sha'huui. ³⁰ Cania'piro'santa' quëmari anoyatëquë'. 'Yosë hui'nin chachin nanan quëtërincoi', topatoi, catahuaco piyapi'sa' noyachina'. Ina ni'pachina', yonquiapi huachi," itopi Yosë nontatona'.

³¹ Nani Yosë nontohuachinara, ina nohuanton, pëi' nacon nacontarin. Ispirito Santori ya'ipiya noyá ya'coancantërin. Chiniquën cantantatona', Yosë namamën sha'huirapi.

Imapisopita capini ninosoropiso'

³² Ya'ipi Quisoso natëpisopita noya nini'tona', ya'huëpi. Napopianachin yonquipi. A'naya a'naya pahuantohuachinara, niquëtöpi. Co manta' niapiratopihue'. ³³ Ca'tano'sa' na'con sha'huirapi. "Sinioro Quisoso nantantarin. Nani ni'nai," topachinara, na'a piyapi'sa' noya natanpi. Yosëri ya'ipiya catahuarin. ³⁴ Napohuachina, co a'naya tëranta' ma'sha pahuantërinhue'. A'naya a'naya no'panën, pëinën, ma'shanën, inapita ya'huëtöhuachinara, pa'anpi. ³⁵ Pa'anahuatona', coriqui canapiso' ca'tano'sa' quëtöpi piyapi'sa' quëtacaiso marë'. A'naya a'naya pahuantohuachinara, quëtöpi. ³⁶ Naporo' a'na quëmapi ya'huërin. Cösi itopiso'. Ca'tano'sari nisha nininën acötöpi. Pirnapi itopi. Pirnapiso': "Achincancantona'pi," tapon naporin. Inaso' Nihui huënton quëmapi, Chipriquë hua'huatërinso'. ³⁷ Inanta' no'panën pa'anin. Pa'anahuaton, ya'ipi coriqui canarinso' ca'tano'sa' quëtërin pahuantërinso' quëtacaiso marë'.

5

Ananiasë sa'inë chachin nonpininso'

¹ A'na quëmapi Ananiasë itopisoso' nipirinhue' yanonpinin. Sa'insö' Sahuira itopi. Inahuaso' no'panëna pa'anpirinahuë', co nohuantopihue' ya'ipi canapiso' yocacaiso'. ² Napoaton ninontopi. "Coriqui yo'conpatë', onposona canarëso' ama sha'huitasohue'. Ya'ipimiáchin quëtërëso pochin quëta noya ni'inëpo'," itërin sa'in. "Inta nipachin inapota," topachina, patoma coriqui canarinso' po'orahuaton, taparin. Napopinchin ca'tano'sa' quëtontarin. ³ Co Pitroso' sha'huitopirinhue', Yosë nohuanton, nitotërin. Nitotaton, Ananiasë itërin:

—¿Onpoatonta iyasha Sopai natëran? Ispirito Santo yanonpintaton patoma coriqui canaranso' quëmaora marë' taparan. ⁴ Co'huara pa'ayantëraponhue', no'paso' quëmaquën. Quëmaora nohuanton pa'anin. Ina quëran nani pa'anpatana coriqui canaransonta', quëmaquën. Co nohuantohuatanhue', co ya'ipi quëtacaso' ya'huë'itonhue'. "Ya'ipimiáchin coriqui Yosë quëtërahue',"

tëcaton nonpinan. Co iyasha, napo'itonhuë'. Co piyapiáchin nonpintëranhuë'. Yosënta' yanonpintopíranhuë', co inaso' nanitëranhuë' nonpintamaso', itërin.

⁵ Ananiasë natanahuaton, a'naroáchin no'paquë anotaton, chiminin. Piyapi'sari ni'pachinara, pa'yanpi. A'napitanta' natantahuatona', pa'pi tē'huatopi. ⁶ Ina quëran hui'napi'sari nonënso' so'pinahuatona', quëpapi pa'pitacaiso marë'.

⁷ Cara ora quëran pochin, sa'ionta' huë'nin. So'in chimininso' co nichátërarinhuë'. ⁸ Huë'pachina, Pitrori itapon:

—Pi'pian imoya yanatananquën. Achin so'yan isonapo' coriqui quëtërincoi. ¿Isonápo marë' no'panëma' pa'anama' ti? itërin.

—Inanapo marë' mini pa'anaí, tënin sanapi.

⁹ —¿Onpoatonta' imoya canpita capini ninontatoma', Ispirito Santo yanonpintopíramahuë'? "Co ina ana'infarinpohuë'," ta'toma', napopíramahuë'. Ni'quë'. Quëmapi'sa' so'yan pa'pitopisopita nani huënantarapi. Quëma' ya'huërë quëpantarinënquën pa'pitinënquënso marë', itërin Pitrori.

¹⁰ Itohuachina, a'naroáchin chiminaton, inaquë chachin anotërin anta'. Hui'napi'sa' huëantarahuatona', chimipi quënanquinantapi. Inanta' quëpantarahuatona', so'in pirayan pa'pitopi. ¹¹ Ya'ipi Quisoso huë'intonhuë' ya'conpispota tē'huatopi. A'napitanta' natantahuatona', "Aua'intho'huachinpoa' canpoata'," ta'tona' pa'pi tē'huatopi.

Cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopiso'

¹² Naporó' tahuëri'sa' Yosë nohuanton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi. Na'a cania'piro'sa' sē'huarahuatona', a'naroáchin anoyatopi. Piyapi'sari ni'pachinara, "Tëhuë'nchachin Yosëri catahuarin," topi. Ya'ipi imapisopita "Saromon ishpananën," itopiquë niyontonapi. ¹³ Imapisopitaráchin inaquë niyontonpi. A'napitaso': "Ana'intho'huachinpoa'," ta'tona', co inaquë niyontonpihuë'. Napoaponahuë', "Inapitaso' nóya piyapi'sa'," topi ya'ipiya.

¹⁴ Naporahuaton, na'con pochin piyapi'sari Quisoso natëtona', imasapi anta'. Na'a quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin ya'conachinpi. ¹⁵ "Quisosori catahuarin ni'ton, ca'tano'sa' nani ma'sha nanitapapi," ta'tona', na'a cania'piro'sa' quëntarahuatona', cachiquë acoonpi anoyatacaiso marë'. A'naquën nantëtërë chachin acoonpi. A'naquëonta' sahuanasaquë tëranta' aquëhuënpi. "Pitro pa'pachin, hua'yanën tëranta' tashinantohuachin, noyatapon nimara," ta'tona', quëntapi. ¹⁶ Ya'cariya ninanoro'sa' quëraonta' huë'pi. Quirosarinquë huë'sahuatona', cania'piro'sa' quëpi. Sopairi ahua'yantërinso'pitanta' quësapi. Yosë nohuanton, ya'ipiya anoyatopi.

Cotio hua'ano'sari aparisitopiso'

¹⁷ Napohuachina, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' no'huitërin huachi. "Na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi," ta'ton, apiratërin. Satorio'santa' no'huitopi. ¹⁸ Napoaton ca'tano'sa' masahuatona', tashinan pëiquë po'mopirinahuë'. ¹⁹ Yono tashi' Siniro anquëninën huë'sahuaton, ya'coana i'soatiirin. Ca'tano'sa' aipiran quëparahuaton, sha'huitërin: ²⁰ "Yosë chinotopiso peiquë paco'. Inaquë pa'sahuatoma', piyapi'sa' a'chintoco' nasha pochin nanpicaiso marë'," itërin anquë'niri. ²¹ Ina natanahuatona', tashiramiachin Yosë chinotopiso pëiquë pa'pi. Piyapi'sa' huë'pachinara, a'chintapi.

Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso', satorio'sa', inapitaso' co nitotatonahuë', niyontonahuatona', ya'ipi hua'ano'sa', Israiro ansiano'sa', inapita amatopi. Huë'pachinara, ponisia a'papi inapita maconacaiso marë'. ²² Ponisiaro'saso' tashinan pëiquë pa'pirinahuë', co insonta' quënanpihuë'. Huëantarahuatona', sha'huitiipi.

23 —Tashinan pëi' noya niahuitopinan quënanconai. Ya'coanaquë ponisiaro'sa' a'pairápirinahuë'. I'soapiraihuë', capa piyapi huachi, itiipi.

24 Natanahuatona', ponisiaro'sa' hua'anën, corto hua'ano'sa' chini chiniquën nanantopisopita, inapita pa'yanpi. Pa'yanahuatona', ninontopi. “¿Intocha pacaiya? ¿Ma'ta' onpoapona napoapi?” nitopi. 25 Naporo' a'na quëmapi huë'sahuaton, sha'huitiirin.

—Quëmapi'sa' tashinan pëiquë po'moramaso', Yosë chinotopiso pëiquë piyapi'sa' a'chintapi, itërin.

26 Ina quëran ponisiaro'saso' hua'anënarë chachin pa'sahuatona', macoantapi. Piyapi'sa' t'ë'huatatona', co ahuëpihuë'. “Na'piquë t'ë'yarahuachinënpoa'”, ta'tona', oshaquëran mapi. 27 Hua'ano'sa' niyontopiquë quëpapi. Inaquë quëpahuachinara, hua'an chini chiniquën nanantërinso itapon:

28 —Nani pënënatënuëma': “Ama huachi Quisoso nanamën a'chincosohuë'”, itopiranquëmahuë', aquë aquëtë' a'chinarama'. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita natanapi. Inapoatoma', Quisoso chiminso marë' na'intaramaco, itërin.

29 —Pënënpiramacoihuë', Yosë na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Napoaton co nanitëraihuë' natëca'huainquëmaso'. 30 Tëhuënchachin corosëquë patanantatoma', Quisoso t'ëpapiramahuë', shimashonënpoapita chinotërinso Yosëri chachin ananpitaanarin. 31 Inapotahuaton, inchinanën quëran acorin. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, natëcaso ya'huërin. Nóya niconon ya'ipi is-rairo'sanpoa' nicha'ëinpoaso marë' acorin. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. 32 Ina nitotato' sha'huirárai. Ispirito Santorinta' inachachin anitotarin. Yosë natëhuatëhua', Ispirito Santo ayo'coancantarinpoa', itërin Pitrori.

33 Cotio hua'ano'sari natanahuatona', chiniquën no'huiantarahuatona', yatëpapirinahuë'. 34 A'na hua'an ya'huërin. Inaso' cotio maistro. Camariro itopi. Parisio quëmapi niponahuë': “Noya quëmapi inaso'”, topi ya'ipi piyapi'sa'. Inaso' huanirahuaton, itërin:

—Isopita aipiran ocoico' pi'pian nonchinquëma'. Apira huënanta'ina', itërin.

35 Nani ocoihuachinara, pënënin.

—Ni'cona iyaro'sa' t'ëhuëtama'. Co isopita t'ëpacaso' ya'huërinhuë', t'ënahuë. 36 Ni'cochi. Iráca Tiotasë ya'huërin. “Ca hua'an ya'coanahuë'”, topachina, catapini pasa pochin quëmapi'sari imapi. Imasapirinahuë', t'ëpahuachinara, ya'ipi imapisopita yanquëpi huachi. 37 Ina piquëran copirno sha'huitërinpoa' nininënpoa' niacotacaso'. Naporo' a'nanta' ya'huërin, Cotasë Caririquë ya'huërinso'. Na'con miáchin piyapi'sari imasapirinahuë', inanta' t'ëpahuachinara, imapisopita yanquëpi. 38 Napoaton ama isopita t'ëpacosohuë'. Tananpitoco', t'ënahuë. Inahuara yonquinëna quëran a'chinahuachinaso', oshaquëran imapisopita pipimiatapi. 39 Nipirinhuë', Yosëri catahuahuachin, co canpëtar acopitaramahuë'. Ni'cona Yosë chachin inimicotatama', itërin.

Itohuachina, hua'ano'sari natëtona', co t'ëpapihuë'. 40 Ca'tano'sa' naquëranchin amatantarahuatona', chiniquën huihuipi. “Ama huachi insonta' Quisoso nanamën sha'huitocohuë'”, itahuatona', a'papi huachi. 41 A'pahuachinara, pipipi. “Yosë noya ni'nincoi ni'toi, Quisoso marë' parisitërai,” ta'tona', capa cancantopi. Co manta' sëtöpihuë'. 42 Nani tahuëriya Yosë chinotopiso pëiquë a'chinapi. Co ta'töpihuë'. Pëiro'saquënta' Quisoso nanamën sha'huirá'piapi. “Inaso' Cristo, Yosëri a'paimarino'”, tosápi.

6

Canchisë quëmapi'sa' catahuacaiso marë' acopiso'

¹ Naporo' tahuëri'sa' Quisoso imapisopita na'asapi. Notohuaro' ya'huëpi huachi. A'naquën cotio nananquë nonpi. A'naquënso nipirinhue' cotioro'sa' niponaraihue', Crico nananquë nonpi. Inapitaso' co noyahuë' cancantona', taponá: "Nani tahuëriya quëyoro'no'sa' huë'pachinara, a'naya a'naya cosharo' ma'patopirinhue', co napopianachin quëtópihuë', apiratërinacoi. Crico quëyoro'no'sa' pahuantopi," topi. ² Ina natanahuatona', ca'tano'sari ya'ipi Quisoso imapisopita ayontonpi. Niyontonpachinara, itopi:

—Natancoi iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Yosë nanamën a'china'huaiso marë' Quisocristo acorincoi. Inaso nipirinhue', nani tahuëri cosharo' yo'sápatoi, co nanitëraihue' Yosë nanamën a'china'huaiso'. Co a'chinpatoihue', co noyahuë' nisarai, tënai. ³ Napoaton iyaro'sa', canchisë ya'pi huayonco' catahua'inacoiso marë'. Ispirito Santori noyá ya'coancantërinso' huayonco', noya yonquipiso'. Noya quëmapisáchin aco'ahua' cosharo' yocacaiso marë'. ⁴ Quiyaso nipirinhue' Yosë nontahuaiso', nanamën a'china'huaiso', inasáchin yonquiarai, itopi ca'tano'sari.

⁵ Natanahuatona':

—Noyapa'. Pa'ahua aco'ahua', topi ya'ipiya. Ina quëran Istipan huayonpi. Inaso' Yosë noya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Pinipi, Porocoro, Nicanoro, Timon, Parminasë, Niconasë, inapitanta' huayonpi. Niconasëso' Antioquiaquë hua'huatërin. Co cotio quëmapihue' niponahue', cotioro'sa' pochin Yosë chinotërin. Iporaso' Quisoso imasarin anta'. Inapapo huayonpi. ⁶ Inapita huayonahuatona', ca'tano'saquë quëpi. Yosë nontahuatona', së'huamotopi acocaiso marë'. Inapostatona', acopi huachi.

⁷ Ina quëran ca'tano'sa' nani tahuëri pënëntapi. Yosë nanamën a'chinapi. Aquë aquëtë' nahuinin. Quirosarinquë na'con na'con piyapi'sa' imasapi. Na'a corto hua'ano'santa' Quisoso nanamën natëpi.

Istipan mapiso'

⁸ "Istipanso' noya pënëntërin," topi ya'ipiya. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, sacai' nininsó' nanitaparín. Cania'pi marë' Yosë nontohuachina, a'naroáchin noyatopi. Napoaton: "Tëhuëenchachin Yosëri catahuarin," topi. ⁹ A'naquën cotioro'saso nipirinhue', nisha niyontonpiso pëi quëran huëcatona', Istipan no'huipi. "Patron quëran pipipisopita," itopiso quëran huë'pi. Inapitaso' Sirini quëran, Aricantëria quëran, Sirisia parti quëran, Asia parti, inaquëranpita huëcatona', Quirosarinquë ya'huëpi. Inapitaso' Istipan no'huipi. Hua'qui' chiniquën ninontopi. ¹⁰ Istipanso nipirinhue', Ispirito Santori catahuarin ni'ton, no'të no'tëquën nonin. Co nanitopihue' a'panicaiso'. ¹¹ Napoaton po'oana quëran quëmapi'sa' pahuërepi sha'huirapicaiso marë'. Inapotohuachinara, sha'huirapipi:

—Iso quëmapiso', co noyahuë'. Moisésë pinorin. Yosënta' pinorin natanai, tosápi. ¹² Ina pochin nonatona', na'a piyapi'sa' ano'huítopi. Cotio ansiano'sa', cotio maistro'sa', inapitanta' ano'huítopi. Co huachi Istipan noya ni'píhuë'. Napoaton maconpi. Maconahuatona', quëpapi cotio hua'ano'sari natanacaiso marë'. ¹³ Nani niyontonpachinara, naquëranchin sha'huirapiantapi. Nonpinatona', co no'tëquën sha'huirapihue'.

—Yosë chinotopiso pëi' noya nipirinhue', nonapirarin. "Moisésë iráca pënëntërinson'ta' co natëcaso' ya'huërinhuë'," toconin. ¹⁴ Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imaton, naporinso' a'chinarin. "A'na tahuëri Quisosori Yosë chinotopiso pëi' ata'huantarin. Moisésë pënëninpoasonta' ananiantatonpoa', nisha a'chintarinpoa'," toconin Istipan natanai, topi sha'huirapitona'.

¹⁵ Ina quëran hua'ano'sari Istipan ni'sapi. Ni'sapirinahuë', ya'pirin anquëni pochin huënaráchin ni'tërin.

7

Istipan sha'huirinso'

¹ Ina quëran Corto hua'an chini chiniquë'n nanantërinsoari natanin.

—¿Tëhuë'nchachin naporan nonapon? itërin.

² —Co onporonta' api Yosë pinorahuë'. Natanco, apiro'sa'. Iyaro'sa' capnitanta' natanco no'tëquën sha'huichinquëma'. Iráca quëran huarë' shimashonë'npoapita Yosë imapi. Canta' ina imarahuë. Tata Yosëso' noya noya. Iráca Tata Apraan nisha no'paquë ya'huaso', ya'notimarin. Co Aranquë pa'shátëraponhuë', nontërin. Misopotamia parti ya'huëpirinhuë', inaquë Yosëri itapon: ³ “Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. Quëmopinënpitanta' patomiatëquë'. A'na parti paaton, inaquë ya'huëquë'. Carinquë'n a'notaranquën, inaquë ya'huëmiatëquë',” itërin Yosëri. ⁴ Natanahuaton, Apraan pipirin. Cartia parti quëran pipirahuaton, Aranquë pa'nin. Inaquë ya'huëantapirinhuë'. Ina quëran pa'pin chiminpachina, Yosë nohuanton, Canaan parti huë'nin. Ya'huë'rëhuaquë chachin huë'nin. ⁵ Huë'pirinhuë', Yosë nohuanton, co no'pa' ya'huëtërinhuë'. Co pi'pisha tëranta' hua'anëntërinhuë'. “A'na tahuëri Canaan parti ya'huëmiatarama'. Quëma shiparinpita na'asahuatona', ina no'pa' hua'anëntapi,” itërin Yosëri. Co hui'nahuayantërasohuë', napotërin. ⁶ Ina quëran Yosëri itantarin: “A'na tahuëri quëma shiparinpita nisha parti yacapatapona'. Inaquë nisha piyapi'sari chiniquë'n asacatapi. Co pahuë'rëaponaraihuë', asacatapi. Catapini pasa pi'ipi aparisitapi. ⁷ Nipirinhuë', nisha piyapi'sa' shiparinpita aparisitopiso' ana'ntarahuë. Ina quëran shiparinpita pipirapi. Isëquë chachin huënantahuachina', chinotarínaco,” itërin Yosëri. ⁸ Ina quëran itantapon: “Caora nohuanto, catahuanquë'n. Hui'nanpita, ya'ipi shiparinpita, inapitanta' catahuanahuë. Napaoton marca niacotoc' imaramacoso' anitotacamaso marë',” itërin. Ina quëran Apraan hui'nin ya'huëtërin. Isaco itërin. Posa tahuëritohuachina, marca acotërin. Isaco mashotohuachina, hui'nin ya'huëtërin. Cacopo itopi. Ina quëran inanta' hui'ninpita ya'huëtantarin. Shonca cato' ya'huëtërin. Ya'ipiya marca niacotëra'piapi. Inapita quëran shonca cato' huënton cotioro'sa' ya'huë'rëhua'. Inapitaso' shimashonë'npoa', tënëhua'.

⁹ Anara' Cosi itopi. Iinpitari apiratatona', no'huipi. Ina chachin nipirinhuë', co quë'yapihuë'. Napaoton nisharo'sa' ya'nohuachinara, pa'anpi asacatacaiso marë'. Nisha piyapi'sari Iquipito'pa' quëpapi. Yosëriso nipirinhuë' catahuarin. ¹⁰ Parisitopirinhuë', nicha'ërin. Ina nohuanton, Iquipito copirnorin noya ni'nin. “Cosi noya quëmapi. Noya yonquirin,” ta'ton, chiniquë'n nanan quëtërin. Ya'ipi copirno ma'shanënpita a'pairin. Ya'ipi Iquipito piyapi'sa' camairin.

¹¹ Naporo' Iquipito parti cosharo' co noya papotërinhuë'. Hua'qui' co manta' papotërinhuë' ni'ton, tanarotopi. Canaan partinta' capa cosharo'. Shimashonë'npoa' co manta' ya'huëtopihuë' capacaiso'. Parisitápi. ¹² “Iquipito parti trico ya'huërin,” topiso marë' Cacoposo' hui'ninpita a'parin cosharo' pa'anacaiso marë'. Ina chachin ma'paponaraihuë', nani mashotërin ni'ton, co nohuítopihuë'. Ina pa'ananatona', ya'huëpi'pa' cosharo' quëpaantapi capacaiso marë'. Ina capatona', nanpipi. ¹³ Ina quëran pë'yahuachinara, pa'pini a'paantarin. Naporo' Cosiri sha'huëtërin. “Caso' co nishacohuë'. Cosico. Iyaya, itoco,” itërin. Copirnonta' iinpita anohuítërin. ¹⁴ Ina quëran Cosiri

pa'pin amatërin. Ya'ipi quëmopinënpitanta' amatërin. Ya'ipi quëran canchisé shonca a'natërápo piyapi ya'huërin. ¹⁵ “Huëquë', tata, isëquë ya'huëa'ahua',” itohuachina, Cacoponta' Iquipito'pa' pa'marin. Ya'ipiya pa'mapi. Inatohua' Cacopo chiminin. Ya'ipi shimashonënponta' inaquë ya'huërapí quëran chiminpi. ¹⁶ Cacopo chiminpachina, nonën isëquë chachin quënantapi pa'pitacaso marë'. Siquimoquë pa'pitopi. Ina no'pa chachin iráca Apraani, amororo'sa' pa'antërin.

¹⁷ Yosëri chachin nani iráca Apraan sha'huitërin Canaan parti hua'anëntacaso'. Nipirinhüë', shinpita co a'naroáchin panantapihuë'. Hua'qui' Iquipitoquë ya'huëpi. Inaquë na'api. Panantacaso' tahuëri ya'caritohuachina, notohuaro' israros'a' ya'huëpi. ¹⁸ Napoin quëran Iquipito parti nisha copirno ya'conin. Cosiso' iráca chiminin ni'ton, co nohuitërinhuë'. ¹⁹ Così naporinso' co nitotërinhuë' ni'ton, nonpintaton, israiro'sa' aparisitërin. Ahuihuitahuaton, chiniquën asacatërin. Naporahuaton: “Quëmapia'hua nasitohuachin, aipiran të'yatoco' chimiin,” itërin. ²⁰ Naporo', iyaro'sa', Moisésë nasitërin. Yosëri noya ni'nin. Pa'pin a'shinë chachin nosoropi ni'ton, cara yoqui po'orahuatona', pëinënuë acanopitopi. ²¹ Ina quëran aipiran acohuachina', Yosë nohuanon copirno hui'nini chachin manin aso'socaso marë'. Hua'huin pochin ni'nin. ²² Iquipito maestro'sari noya a'chintopi. Ya'ipi nitotopiso' a'chintopi. Napoaton noya noya nonin. Nani ma'sha nicacaso' nitotërin.

²³ Catapini shonca pi'ipitohuachina, a'napita israiro'sa' yonquiaton, pa'nin ni'tapon. ²⁴ Inaquë a'na Israiro quëmapí quënanconin. Co manta' onpopirinhüë', Iquipito quëmapiri ahuëaton, yatëpararin quënanconin. Quëmopinën nosoroaton, “cari i'huërchí,” tënin. Ina quëran Iquipito quëmapí ahuëaton, tëparin. ²⁵ “Israiro'saso' iyahuëpita. Yosë catahuaarinco inapita nicha'ëca'huaso',” tënin Moisésë yonquinënuë. Inapitaso nipirinhüë' inari nicha'ëcaso' co yonquipihuë'. ²⁶ Tahuëririnquë cato' israiro'sa' capini niahuërapí, Moisésëri quënanconin. “¿Onpoatomata' canpita capini niahuëarama'? Nanan anoyatoco',” itërin. ²⁷ Ahuëtona'piso nipirinhüë' co nohuanterinhüë' natëcaso'. “¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë'.” ²⁸ I'huara Iquipito quëmapí tëparan. ¿Inapochachin canta' yatëparanco ti?” itërin. ²⁹ Ina natanahuaton, të'huatërin. “Copirno natantohuachin, no'huarincó,” ta'ton, pipimiatërin huachí. Matian parti yacapatërin. Inaquë sa'aton, cato' hui'nin ya'huëtërin.

³⁰ Catapini shonca pi'ipi Moisésë inaquë ya'huërin. Ina quëran a'na tahuëri inotëro' parti pa'nin. Sinai motopi ya'cariya ni'so', sarsa nara orotarinsó quënanin. Inaquë chachin anquëniri ya'notimarin. ³¹ Ina ni'sahuaton, pa'yanin. “¿Ma'ta' inaso' nimara?” ta'ton, ya'cariconin. Naporo' Yosëri itapon: ³² “Caso' Yosëco. Quëma shimashonënpita chinotërinaco. Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chinotërinaco,” itërin. Moisésë të'huataton, ropa ropátarin. Monshorahuaton, co yani'ninhüë'. ³³ Ina quëran Yosëri itantarin: “Sapatën ocoiquë'. Isëquë nontaranquën ni'ton, isëquë chachin chinotancoso' ya'huërin, ténahuë. ³⁴ Piyapinëhuëpita Iquipitoquë ya'huëpirinahuë', parisitápi ni'nahuë. Chiniquën aparisitopi ni'ton, tarëtápi, natanahuë. Napoaton nicha'ësarahuë huachí. Huëquë' inatohua' a'pa'inquën nicha'ëcamaso marë',” itantarin.

³⁵ Napoaton Moisésë inatohua chachin paantarin. Iráca israiro'sa' ya-catahuapirinhüë', co yanatëpihuë'. “¿Inta' hua'an acorinquën? Co coisë pochin sha'huitancoiso' ya'huërinhuë',” itopi. Yosëso nipirinhüë' Moisésë chachin hua'an acorin. Nara'huaya quëran anquëniri ya'notaso', Yosëri

sha'huitërin inapita nicha'ëcaso marë'. ³⁶ Ina quëran Iquipitoquë paan-tarahuatón, naní ma'sha Yosë pochín ninín, sacai' ninínsopita. Inapoaton, Iquipito quëran ocoirahuaton, nicha'ërin. Inapochachín Quëhuai marëquë, inotëro parti inaquëpita Yosë pochín ninín. Catapini shonca pi'ipi inaporín. ³⁷ Moisésëri chachín inapita itërin: "A'na tahuëri Yosë nohuanton, a'na pënëntona'pi ya'huapon, ca pochín ninínso'. Inanta' Israiro quëmapí nísarin," tënin. ³⁸ Iráca inotëro parti shimashonënpoa' niyontónpachínara, Moisésëri Yosë nanamën anitotërin. Sinai motopiquë pa'pachina, anquëñiri nontërin. Yosë nanamën sha'huitërin noya nanpicaiso marë'. Canpoa marënta' sha'huitërin.

³⁹ Shimashonënpoaso nipirínhuë' co nohuantopihuë' Moisésë natëcaiso'. Yaa'popi. Iquipito parti na'huanatona', inatohua' yapa'mantapi. ⁴⁰ Napoaton Moisésë motopiquë ya'huaso', iin, Aaron itopiso', nontopi. "Mamanshiro'sa' nitocoi, ina imahua'. Moisésë Iquipito quëran ocoipirínpoahuë', ¿intohuaso' pa'mara?" ta'tona', mamanshi nipi. ⁴¹ Ohuaca'huaya pochín ninínso nipi. Ma'sha tëparahuatona', mamanshi moshapi. Inahuara nipiso' niponahuë', pa'yatatona' pita nipi. ⁴² Napoaton Yosëri tananpitërin. Tananpitohuachina, ma'sha inápaquë ya'huërínsopita moshapi. Pi'i, yoqui, tayora, inapita moshapi. Pënëntona'pi iráca Yosë quírícanëñquë ninshítaton, tapon:

"Israiro'sa' nontaton, Yosëri itërin:
'Catapini shonca pi'ipi inotëro parti paasëma' ma'sha tëpahuatamara,
co chinotatomaco naporamahuë'.

⁴³ Nisha piyapiro'sa' moshapiso' yonquirama'. Moroco artaronën quëparahuatoma', ina chinotërama'. A'na tayoranta' mosharama', Nipan itopiso'. Napoaton ana'ntaranguëma'. Ca nohuanton, inimicoro'sa' huë'sahuatona', minsëarínëñquëma'. Papironia aquëtë' quëpararínëñquëma', itërin Yosëri," tënin.

⁴⁴ Shimashonënpoapita iráca inotëro parti pacapona', Yosë chinotacaso në'mëtë' pëi quëparápi. Yosëri chachín Moisésë sha'huitërin ina pochín nicatona', chinotacaiso marë'. A'notërinso pochachín nipi. Inaquë Yosë pënëntërinso nanan ninshítërinso' ya'huërin. ⁴⁵ Ina quëran hui'ninpitanta' inachachín pëi' ya'huëtópi. Nisha piyapi'sa' isëquë ya'huëpirínahuë', Yosë nohuanton, a'papi. Cosoiri minsëhuachina, a'papi isëquë ya'huëcaiso marë'. Ina pëi chachín isëquë quëpi Yosë chinotacaiso marë'. Tapi hua'an ya'conaquë huarë' ina pëiquë Yosë chinotopi. ⁴⁶ Yosëri noya catahuanín' ton, Tapi noya hua'anëntërin. Inari pancana yapëitopirínhuë', co Yosë nohuantërinhuë'.

⁴⁷ Ina quëran hui'nin Saromon itopiso', panca pëi' na'pi quëran ninín inaquë chinotacaiso marë'. ⁴⁸ Nipirínhuë', Yosëso' chini chiníquën nanantërin. Co nipiso' pëiquëráchín ya'huërinhuë'. Pënëntona'pi inachachín sha'huitërinpoa':

⁴⁹ "Yosëri itapon: Inápaquë huënsërahuë hua'anënta'huaso marë'.

Isoro'panta' nantëhuë aya'nanahuëquë pochín nitërahuë.

¿Onpopinta' yapëirapípiramacohuë'?

¿Insëquë chachinta' acotapomaco ya'huëca'huaso marë'? Co pëiquëráchín ya'huarahuë'.

⁵⁰ Cari ya'ipi ma'sha ninahuë, itërin Yosëri," tënin.

⁵¹ Canpítoaso nipirínhuë' co pi'pisha tëranta' yanatëtëramahuë'. Co natantochínáchínhuë' cancantërama'. Co onporonta' Ispírito Santo yanatëtëramahuë'. Iráca shimashonëmapita co noyahuë' cancantopi. Inapita quëpatoma', inapochachín cancantërama'. ⁵² Iráca quëran huarë' na'a pënëntona'piro'sa' pënëntopirínahuë', ¿insota' shimashonëmapitari noya

ni'pi? Ya'ipiya aparisitopi. "A'na tahuëri noya noya nininso' o'mararin," topachinara, no'tèquën ninopirinahuè', tèpapi. Ina quèran Cristo chachin o'mahuachina, sha'huirapitoma', atèpatèrama'. ⁵³ Yosè iráca pènèntèrinso' anquèniri chachin sha'huitopirinquémahuè', canpitaso' co natèramahuè', itèrin Istipani.

Istipan tèpapiso'

⁵⁴ Natanahuatona', chiniquën no'huitona', yatèpapi. ⁵⁵ Istipanso nipirinhue' Ispirito Santori noyá ya'coancantèrin ni'ton, inápaquë nè'pètèrin. Yosè ya'huèrinso chachin ni'nin. Huënaráchin huënaráchin ya'norin. Quisoso Yosè inchinanèn quèran huaniárin, ni'nin.

⁵⁶ —Ni'cochi iyaro'sa'. Pi'iro'tè nii'soatèrin ni'nahuè. Quisoso chachin Yosè inchinanèn quèran huaniarin, quënanahuè, itèrin Istipani.

⁵⁷ Ina natantahuatona', nicipopihuëratètopi. Chiniquën no'huitona', a'naroáchin maconpi. ⁵⁸ Ninano quèran quèparahuatona', na'piquë tè'yararapi. Sha'huirapipisopitaso', aipi a'mopiso' ocoirahuatona', a'na hui'napi Saono itopiso' quètopi a'paicaso marè'. ⁵⁹ Tè'yarasoi', Istipanso' chiniquën parisitaponahuè', Quisoso nontèrin: "Hua'yanèhuë Sinioro matahuatonco, quèpaquë'," itèrin. ⁶⁰ Ina quèran isonahuaton, chiniquën itantarin: "Tèparinacoso marè', ama Sinioro isopita ana'intèquësuhuë'," itèrin. Ina toshuaton, chiminin.

8

¹ Istipan tèpasoi', Saononta': "Tèpaco'," ténin.

Saonori aparisitèrinso'

Naporo quèran huarè' cotio hua'ano'sa' no'huitatona', Quisoso imapisopita chiniquën aparisitopi. Quirosarinquë napopi. Aparisitatona', ayanquëëpi. Ya'ipi Cotia parti, Samaria parti, inaquëpita yanquëëpi. Ca'tano'saráchin co pa'pihuë'. ² Nani Istipan tèpahuachinara, Yosè chinotopisopitari pa'pitiopi. Sètatona', na'nèrápi. ³ Saonosos nipirinhue' Quisoso imapisopita aparisiton, pèinènaquë huarè' ya'cona'piarin. Quëmapi'sa' masahuaton, ohuararahuaton, tashinan pèiquë po'morin. Sanapi'santa' inaquë po'morin.

Samaria parti noya nanan sha'huirinso'

⁴ A'naquënso nipirinhue' yanquëërahuatona', pa'sapi. Yosè nanamèn sha'huirapiapi. ⁵ Pinipiso' Samariaquë pa'nin. Inaquë Quisocristo naporinso' sha'huirarin: "Yosèri a'paimarinso' imaco' canpitanta'," itarin. ⁶ Na'a piyapi'sa' niyontonahuatona', natanapi. Nóya natanpi. A'chintohuachina, cania'pirosanta' quëpi. Yosè nohuanton, Pinipiri anoyatèrin. Ni'sahuatona', aquë aquète' yaimapi. "Yosèri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatèrin," topi. ⁷ A'naquënso' sopairi ya'coancantèrin ni'ton hua'yantopirinahuè', Pinipiri sha'huitohuachina, sopairo'sa' chiniquën nonsahuatona', pipira'piapi. A'naquëonta' caniopi quèran co huachi nanitopihuë' iratacaiso', quèhuënápi. A'napitaso' apia ni'tona', sonpapi. Inapitanta' huë'pachinara, anoyatèrin. ⁸ Napoaton inaquë ya'huëpisopitaso', capa cancantopi.

⁹ Inaquë a'na quëmapi Simon itopiso' ya'huërin. Co'huaa Pinipi huë'shatèrasohuë', na'con pènotèrin. Nani hua'qui' piyapi'sa' nonpintèrin. "Caso' chiniquën nanantèrahuë," téninso marè' pa'yatopi. ¹⁰ Ya'ipi Samariaquë ya'huëpisopitari natèpi. Ya'ipi piyapi'sa', hua'ano'sa' quèran huarè' natèpi. "Iso quëmapi Yosè pochin ninin. Nani ma'sha nanitaparin," topi.

11 Hua'qui' pënotaton, piyapi'sa' nonpintërin. Napoaton natëpi.
 12 Nipirinhüë', Pinipiri noya nanan sha'huitohuachina, noya natanpi. "Yosë yahua'anëntërinpoa'. Quisocristo inäpa quëran a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Ina imaco' canpitanta'," itohuachina, natëpi. Ina quëran quëmapi'sa' sanapi'sarë chachin aporihuanpi. 13 Simonta' natëpirinhüë'. Aporihuanahuaton, Pinipi ca'tanin. Pinipiri cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Nani ma'sha nanitaparin. "Tëhuënychachin Yosëri catahuarin," topi. Ina ni'sahuaton, Simon pa'yanin. "Ma'pitacha nanitaparin paya," tënin, yonquiaton.

14 Naporo' ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpi. "Samariaquë ya'huëpisopitanta' Yosë nanamën natëpi huachi," topi. Natantahuatona', Pitro, Coansha cato chachin a'papi nicapona'. 15-16 Na'a ya'huëhuano'sa' nani aporihuanpi. "Siniro Quisoso imaraí," ta'tona', aporihuanaponaraihuë', Ispirito Santori co ya'coancanchátërarinhüë'. Napoaton Pitro, Coansha inapita o'marahuatona', Yosë nontopi Ispirito Santori ya'coancantacaso marë'. 17 Ina quëran së'huamotohuachinara, Ispirito Santori ya'coancantërin. 18-19 Simonta' nicon: "Ca'tano'sari së'huamotorahuatona', Ispirito Santo aya'coancantopi," ta'ton: —A'chintoco canta' canpita pochin nií. Ina marë' pahuëre'inquëma'. Ispirito Santo aya'coancanchi canta', topirahuë', itërin. 20 Pitroriso' itapon:

—Ma'pitacha yonquiran paya. Coriqui marë' Ispirito Santo ¿yama'paranco ti? Co ina marë' Yosë quëtërinpoahuë'. Co inaso' pa'anëhuë'. Ina pochin yonquihuaton, parisitopiquë pa'saran. ¡Coriquirë' quën chachin inaquë pa'saran! 21 Co ya'ipi cancanën quëran imaranhuë' ni'ton, co Yosë noya ni'ninquënhüë'. 22-23 Pa'pi co noyahuë' yonquiran. Catinaquë tonporëso pochin ninan ni'ton, co pi'pian tëranta' Yosë yanatëranhuë'. Napoaton co noyahuë' yonquiran-sopita naniantaton, Yosë nontëquë' tapon a oshanën yainquitápirinquënhüë', itërin.

24 —Canpitari Yosë nontoco' ama ina pochin ana'inchincosohuë', itërin. Chiniquën pa'yanaton, naporin.

25 Ina quëran Pitro Coansharë chachin piyapi'sa' a'chintantapi. Quisocristo naporinso' anitotapi. Ya'ipi Yosë nanamën sha'huitantapi. Nani sha'huitohuachinara, ya'huëpi'pa' yapaantapi. Samaria partí paatona', a'naya a'naya ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piapi. Inaporatona', Quirosarinquë cancoantapi.

Itiopia quëmapi natërinso'

26 Ina quëran Siniro anquëninëni ya'notimarahuaton, Pinipi sha'huitërin: "Huanirahuaton, Quirosarin quëran Casa'pa' ira pa'ninso patëquë'," itërin. Inatohua' inotërachin ya'huërin. 27 Sha'huitohuachina, pa'nin. Pa'sapirinhüë', a'na quëmapi quënanconin, Itiopiaquë ya'huërinso'. Inaso' hua'an. Itiopia copirno paya Cantasi itopisoari nani acorin ya'ipi coriquinën a'paicaso marë'. Hua'anso' i'hua Quirosarinquë pantarin Yosë chinotacaso marë'. 28 Nani o'mantaton, ya'huërin'pa' paantararin. Torona'hua cahuariori quëparinquë huënsëaton, pa'sarin. Papon pochin, Yosë quiricanën iráca Isaiasë ninshitërinso' nontërarin.

29 Naporo' Ispirito Santori Pinipi sha'huitërin: "Manóton ya'yoranconahuaton, imaraaquë'," itërin.

30 Pinipiso' ta'arahuaton, ya'yoranconin. Isaiasë ninshitërinso' non-taquëya', natanin:

—Nontëranso' iyasha, ¿nitotëran ti? itërin.

31 —¡Co'chi iyasha, nitotërahuë paya! Co insonta' a'chintërincohuë' ni'ton, co nanitërahuë'. Huëquë' huënsëiqué'. Sha'huitoco nitochi, itërin. Napotohuachina, inaquë huënsërin. Papona pochin ninontërapí.

32 —Iso' iyasha nontápírahuë', ma'ta' tápon naporinso' co nitotërahuë', itahuaton, Yosë quiricanënguë nontërinso' a'notërin nontacaso marë'.

“Tëhuëenchachin ohuica tëpacaiso marë' quëpahuachinara, co manta' tëninhuë'. Carniroa'huanta ya'ihuachinara, co na'nërinhuë'.

Inapochachin ina quëmapi yatëpahuachina', co manta' taponhuë'.

33 Nonpinapipi ni'ton, coisë co no'tëquën sha'huërinhuë'.

Tëpapi ni'ton, co a'na hui'nin tëranta' ya'huërinhuë'," tënin quiricanënguë'.

34 —¿Ma quëmapi' yatëpapiso'? Isaiasë nica. A'na quëmapi nica. Co caso' nitotërahuë'. Sha'huitoco canta' nitochi, itërin hua'ani.

35 “Quisoso ninoton, Isaiasë ninshitërin,” itahuaton, ina quirica chachin nontaton, ya'ipi Quisoso nanamën a'chintërin. 36 Nani a'chintohuachina, ira pa'tapona pochin i' quënanconpi.

—Ni'quë' iyasha. Ii'ya'huërin. Canta' aporintoco, topírahuë', itërin hua'ani.

[37 —Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëhuatan, aporintaranquën, itërin.

—Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin, tënahüë, tënin hua'an.]

38 “Noyahua',” itohuachina, torona'hua asanorin. Nohuararahuatona', cato chachin i'quë pa'mapi. Inaquë aporintërin. 39 Nonshipirinahuë', a'nanaya Pinipi ayarin. Ispirito Santori quëparin ni'ton, hua'ani co huachi quënaninhuë'. Co quënanaponahuë', noya cancantaton, pa'nin.

40 Pinipiso nipirinhüë', Asotoquë'pa ya'nochanin. Ina quëran pa'sahuaton, ninanoro'saquë noya nanan sha'huitëra'piarin. Sisariaquë huarë' sha'huirapiarin.

9

Saono imarinso'

1 Saonoso nipirinhüë' no'huitárin. Quisoso imapisopita no'huiton, yatëparin. Napoaton corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' nontonin. 2 “Quirica ninshitoco piyapi maca'huaso marë'. Tamascoquë quëparahuato, niyontonpiso pëi' hua'ano'sa' quëtarahuë. Inaquë nasha nanan imapisopita quënanpato, masarahüë. Quëmapi'sa' tonporahuato, isëquë chachin quësarahüë. Sanapi'saquë huarë' masarahüë,” tënin Saono. Napo-

huachina, quirica ninshitahuaton, quëtërin. 3 Ina quëran Tamascoquë pa'nin. Ya'caritërahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërin. 4 No'paquë anotahuaton, inápa quëran nontërinso' natanin.

“Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?” itërin.

5 “¿Inquënta' quëmaso', Sinioro?” itërin Saonori. “Ca Quisosoco, aparisitarancoso'. 6 Iporaso' huanirahuaton, ninanoquë paquë'. Inaquë sha'huitarinënguën ma'sona nicamaso',” itërin.

7 Ca'taninsopitaso' pa'yanatona', co manta' topihuë'. Nontërinso' natanaponarahüë', co insonta' quënanpihuë'. 8 Saono huaniintarahuatón, ni'topirinhüë', co huachi quënantërinhuë'. Napoaton a'napitari se'quërahuatona', Tamascoquë quëpapi. 9 Cara tahuëri co quënantërinhuë'. Co manta' ca'ninhüë'. Co manta' o'orinhüë'.

10 Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Quisoso imarinso'. Ananiasë itopi. Yosë nohuanton, co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin ni'nin. Nontërinso' natanin. “Ananiasë, ¿ya'huaran?” itërin Quisosori. “Ya'huarahüë Sinioro,” itërin inarinta'.

11 “Huanirahuaton, no'tëquën cachi itopiquë paquë'. Inatohua' Cotasë pëinën ya'huërin. Inaquë a'na quëmapi Tarsoquë ya'huërinso' yacapatarin.

Inaso' Saono itopi. Apira inaso' nontarinco. ¹² Inanta' hua'narëso pochin nani quënaninquën. Quëmari sê'huarayaconpatan, quënantantapon," itërin Quisosori.

¹³ Ananiasëso nipirinhue' co yapa'ninhue'. "Ina quëmapiso' Siniro, pa'pi co noyahuë', topi natantërahuë'. Quirosarinquë quëma imarinëquënsopita chiniquën aparisitërin. ¹⁴ Corto hua'ano'sa' chiniquën nanantopisopitari nanan quëtërin isëquënta' piyapi'sa' macacaso marë'. Nontërinquënsopita tonporahuaton, tashinan pëiquë yapo'morin," itërin Ananiasëri.

¹⁵ "Thua mini co noyahuë' yonquipirinhue', nani huayonahuë ca namëhuë a'chinacaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa' a'chintarin imainacoso marë'. Hua'ano'sanënpitanta' sha'huitarin. Israiro'santa' a'chintarin imainacoso marë'. ¹⁶ Nanamëhuë a'chininso marë' na'con parisitapon. Inanta' cari anitotarahue'," itërin Quisosori.

¹⁷ Ina natanahuaton, Ananiasë pa'nin. Cotasë pëinëquë ya'conconahuaton, Saono sê'huaconin:

—Iya Saono. Siniro Quisoso iraquë ya'notërinquënsa sha'huitërinco ni'ton, huë'nahuë. Ina nohuaton, apira noya ni'taantaran. Naporahuaton, Ispirito Santo noyá ya'coancantarinquën, itërin.

¹⁸ Naporo chachin sami sha'huëtë pochin nininso', ya'pirin quëran anotërin. A'naroáchin noya ni'taantaran. Ina quëran huaniintarahuatona, aporihuanin. ¹⁹ Nani coshatahuaton, chiniquën cancantaantaran. Hua'quimiachin inaquë Quisoso imapisopitataquë yacapatërin.

Saono ya'nan pënëntërinso'

²⁰ Shiarahuaton, cotio niyontopiso pëiquë pa'sahuaton, pënëntarin. "Quisososo' Yosë hui'nin," itahuaton, na'con a'chinarin. ²¹ Ya'ipi piyapi'sa' natanahuatona', ina nohuitatona', pa'yanpi.

—¿Co'na isohue' Quirosarinquë ya'huapon Quisoso imapisopita chiniquën aparisitërin? Isëquënta' huë'nin imapisopita macacaso marë'. Tonporahuaton, corto hua'ano'saquë quëpararin, topiraihuë'. Ni'quëchi. Nani a'chinarin inanta', topi.

²² Saonosos' chiniquën cancantaton, nóya a'chinarin. "Tëhuëchachin Yosëri Cristo a'paimarin. Inaso' Quisoso chachin. Yosë quiricanën quëran no'tëquën anitotërinpoa'," ta'ton, na'con a'chintërin. Cotioro'sa' inaquë ya'huëpisopita nisha nisha yonquiatona', co nanitopihue' a'panitacaiso'.

Saono cha'ërinso'

²³ Napoaton hua'qui quëran cotioro'sari tëpacaiso' yonquipi. ²⁴ Yatëpapiso' natanaton, Saono co huachi a'ninquëchin paacasos' nohuantërinhuë'. Nani tahuëri ninano' ya'coanaquë cotioro'sari ninarapi tëpacaiso marë'. Tashirë chachin ninarapi. ²⁵ A'na tashiso nipirinhue', imapisopitari huëcatona' Saono quëpapi. Ninano pairapipi quëran anohuaramapi. Nantipi pochin nininquë anohuaramahuachinara, pa'nin huachi.

Saono Quirosarinquë paantarinsos'

²⁶ Quirosarinquë canconahuaton, Quisoso imapisopita ya'huëpiquë pa'pirinhue'. "Co tëhuëchachin Quisoso imamarahuë', sha'huirapihuachinpoa'," ta'tona', të'huatopi.

²⁷ Pirnapiso nipirinhue' natërin. Natëton, Saono quëparin ca'tano'sa' nontacaso marë'. "Saono ira pa'taso', Quisoso quënanin. Nontërinsona' natanin. Tamascoquë chiniquën cancantaton, Quisoso nanamën sha'huirin," itërin. ²⁸ Ina quëran ca'tano'sataquë Saono yacapatarin. Imapisopitarë' nipayatona', pa'sapi. Inaquë co të'huatonhuë', Siniro

nanamën sha'huirárin. ²⁹ A'naquën cotioro'saso' Crico nananquë nonpi. Saonori chiniquën pënënpachina, no'huítóna', yatëpapi. ³⁰ Yatëpapurinahué', imapisopita natanahuatóna', Sisariaquë quëpapi. Inaquë quëparahuatóna', Tarsoque a'papi.

³¹ Ina quëran Quisoso imapisopita noya ya'huapi. Co huachi insoari tëranta' aparisitërinhuë'. Cotia parti, Cariria parti, Samaria parti, inaquëpita sano ya'huatóna', noya noya imasapi. "Siniro chiniquën nanantërin," ta'tona', nóya natëpi. Ispirito Santori catahuarin ni'ton, a'napitanta imasapi.

Yosë nohuanton Pitrori Iniasë anoyatërinso'

³² Pitroso nipirinhue' nisha nisha parti pa'sarin imapisopita nicacaso marë'. Nitaquë canconpachina, imapisopita ni'conin. ³³ Inaquë a'na quëmapi quënanconin, Iniasë itopiso'. Posa pi'ipi canioton, quëhuënarín. Apia ni'ton, co nanitërinhuë' huanicaso'.

³⁴ —Iya Iniasë, Quisocristo anoyatarinquën. Huanirahuaton, pë'sara'huaya tapanquë huachi, itërin Pitrori.

Napotohuachina, a'naroáchin huanirin. ³⁵ Inaquë ya'huëpisopitari ni'pi. Saronaquë ya'huëpisopitarinta' ni'pi. Napoaton na'a piyapi'sa' iráca yonquipisopita naníantatóna', Quisocristo imapi.

Yosë nohuanton Tapita ananpitaantarinsó'

³⁶ Copëquë a'na sanapi Tapita itopiso' ya'huërin. Crico nananquë Torëcasa itopi. Inanta' Quisoso imarin. Noya sanapi ni'ton, sa'ahuaró'sa' nosoroaton, nani tahuëri catahuarin. Pahuantohuachinara, ma'sha topinan nicanarin.

³⁷ Naporo' ina sanapi caniorahuaton, chiminin. Nonën pa'morahuatóna', inapa pa'cotë' nininguë acopi. ³⁸ Pitroso' Nitaquë ya'huarin, natantopi. Co aquëyahué' ni'ton, cato' quëmapi a'papi. Canconahuatóna', "Manóton huëquë," itopi.

³⁹ Napoaton Pitro inapitarë' pa'nin. Canconpachinara, inapa pa'cotëquë quëpantapi. Inaquë na'a quëyoro'no'sari tahuirapitahuatóna', na'nëtopi. Amopisopita Tapitaco' i'hua pipitërinso' sa'ahuaró'sa' quëtacaso marë' a'notopi. ⁴⁰ "Ya'ipinquëma' pipico' Yosë nontëri'i," itohuachina, pa'pi. Nani pa'pachinara, isonahuaton, Yosë nontërin. Ina quëran nonën tahuëretahuaton, itapon:

—Imoya Tapita, huënsëquë', itërin.

A'naroáchin ni'tiintarin. Pitro quënanahuaton, huënsërin. ⁴¹ Pitrori maimirarahuaton, ahuanirin. Ina quëran imapisopita, quëyoro'no'sa' inapita pëarin. Huë'sahuatóna', nanpirin quënanquipi. ⁴² Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Na'a piyapi'sa' Quisoso natëpi. ⁴³ Inaquë hua'qui' Pitro yacapatërin. Simon itopiso' pëinënuë yacapatërin. Simonso', sha'huëtë' tapanapi.

10

Cornirio nicacaso marë' Pitro pa'ninsó'

¹ Sisariaquë a'na quëmapi ya'huërin. Cornirio itopiso'. Inaso' capitan. "Itariaro'sa'" itopiso sontaro huënton camairin. ² Inaso nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi pëinënuë ya'huëpisopitanta' Yosë chinotopi. Cotioro'sa' ma'sha pahuantohuachinara, nosoroaton, topinan quëtërin. Nani tahuëri Yosë nontërin. ³ Pi'i tëhuërenahuaso', co huë'ëponahuë', hua'narëso pochin a'ninquëchin quënanahuaton. Yosë anquëninëni huëcapaimarahuaton: "¡Cornirio!" itërin.

⁴ Anquëni ni'sahuaton, pa'pi të'huatërin.

—¿Ma'ta' siniro nohuantëran? itërin.

—Quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuaro'sa' nosoroaton, ma'sha topinan quëtëran. Ina marë' noya yonquirinquën. ⁵ Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ⁶ Inaso', sha'huëtë' tapaná'pi Simon itopiso' pëinënquë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin, itërin.

⁷ Anquëni pa'pachina, cato' piyapinën amatërin. A'na sontaronta' amatërin, nani tahuëri camairinso'. Inanta' Yosë chinotërin. ⁸ Anquëniri nontërinso' sha'huitahuaton, Copëquë a'parin.

⁹ Tahuëririnquë yacamotëriahuaso', ninanoquë ya'caritopi huachi. Naporó' Pitro inapa pa'cotëquë pa'nin Yosë nontacaso marë'. ¹⁰ Tanaton, yacoshatopirinhuë'. A'na piyapiri cosharo' nitaso', Pitro hua'narëso pochin quënananin. ¹¹ Pi'iro'të' ni'soatarin, ni'nin. Panca ta'na pochin nininso' o'marin. Catapini cachinën quëran huëntënimamarin. ¹² Inaquë nani ma'sha ya'huërin. Tananquë ya'huërin sopita, pëhuara pochin nininsopita, anpiantëhuano'sa', inapita ya'huërin ni'nin. ¹³ Ina quëran noninso' natanin. “Huanirahuaton Pitro, tëpaton ca'quë',” itërin.

¹⁴ —Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisése pënënincoi ama ina pochin capaca'huaiso marëhuë', itërin Pitrori.

¹⁵ —Noya capacaso', itëranquën ni'ton, ama quëmari “sopai” itëquësohuë'. Co huachi tananpitacaso' ya'huërinhuë', itërin.

¹⁶ Cararo' inachachin sha'huitantarin. Ina quëran ta'na pochin nininso' inápaquë quëpantarin. ¹⁷ Pitroso' yonquirárin. “Yosë nohuanton hua'narëso pochin quënanahuë'. ¿Ma'ta' tapon ina pochin a'notërinco nica?” tënin yonquiaton. Naporó' Corniriori a'parinsopita canquirapi. Natantiirahuatona', Simon pëinën ya'coananëquë canquiipi. ¹⁸ Canquirahuatona', natanpi: “¿Simon Pitro isëquë ya'huarin ti?” topi.

¹⁹ Pitroso nipirinhuë' co nataninhuë'. Hua'narëso pochin ni'ninso' yonquirárin. Yonquiaso', Ispirito Santori itërin: “Apira cara quëmapi yonissarinquën. ²⁰ Nohuaramarahuatón, paquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', imaquë'. Ca nohuanton, huë'pi ni'ton, noya imaquë',” itërin.

²¹ Pitro nohuaramarahuatón, comisiono'sa' nontërin.

—Ca Simon Pitroco. ¿Onpoapomata' huë'namaso'? itërin.

²² —Capitan Cornirio a'parincoi. Inaso' nóya quëmapi. Nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Ya'ipi cotioro'sari noya ni'pi. I'huara ya'huaso', a'nanaya anquëniri ya'notimarahuatón, sha'huitimarin. “Piyapi'sa' a'paquë' Pitro maconta'ina'. Ina a'chintarinquën, noya natanquë',” itërin ni'ton, a'parincoi huë'nai, itërin. ²³ Napotohuachina, “Ya'cointaco' iyaro'sa',” itërin Pitrori. Napotohuachina, ya'coontapi. A'cahuachinara, huë'ëpatopi. Tahuëririnquë paantahuachinara, Pitronta' pa'nin. A'napitanta' Quisoso imapisopita Pitro imapi.

²⁴ Ina tashiraya Sisariaquë canconpi. Inaquë Corniriori ninararin quënanconpi. Quëmopinënpita, nipayarinsopita, inapita amatohuachina, nani niyontonpi natanacaiso marë'. ²⁵ Pitro canconpachina, Corniriori isonapairahuaton, moshapirinhuë'. ²⁶ A'naroáchin Pitrori ahuaniantarin.

—Huaniquë' iyasha. Co caso' moshancoso ya'huërinhuë'. Piyapico canta', itërin.

²⁷ Ninontahuatona', pëiquë ya'conpi. Inaquë na'a piyapi'sa' niyontonpi quënanconpi. ²⁸ Nani ninontohuachinara, Pitrori itërin:

—Cotioro'sacoi inachintëraiso', nani iyaro'sa' nitotërama'. Co onporonta' nisha piyapiro'sataquë ni'tapoi pa'naihuë'. Co inapitaro'coi niyontonaïhuë'. “Co Yosë nohuantërinhuë’,” topiraihuë'. Iporaso nipirinhuë' Yosë nani anitotërinco. Inosona Yosëri noya ni'pachina, canta' noya ni'i. Ya'ipi piyapi napopianachin noya nica'huaso' ya'huërin, tënahué. ²⁹ Napoaton amatohuatancora, noya huë'nahuë. ¿Ma'marëta' amatëranco? itërin.

³⁰ Napotohuachina, Corniriori itërin:

—Nani catapini tahuëritarin, ipora pochin Yosë nontasoco, a'nanaya a'na quëmapi ya'notërinco. A'morinso' huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. ³¹ Ya'notirahuatonco, itërinco: “Cornirio, quëmaso' na'con Yosë nontëran, nataninquën. Sa'ahuaros'a' nosoroaton, ma'sha quëtëran. Ina marë' Yosë noya yonquirinquën. ³² Napoaton Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. Inaso', Simon itopiso' sha'huëtë' tapanapi pëinënuë yacapatarin. Marë yonsanquë ya'huërin,” itërinco. ³³ Ina natanahuato, a'naroáchin amatëranquën. Ma noyanquën ni'ton, huë'nan. Iporaso' ya'ipicoi niyontonai. Yosënta' ni'sarincoi. ¿Ma'ta' ina sha'huitërinquën natëca'huaiso marë'? Yanatanai, itërin.

Cornirio a'chintërinso'

³⁴ Itohuachina, Pitrori itërin:

—Tëhuëchachin Yosëri ya'ipi piyapi'sa' nosororin. Co quiyasáchin nosororincoihuë'. Cancanënpoaquë yonquirëhuasopita nitotaton, no'tëquën yonquirinpoa', tënahué. ³⁵ Nisha piyapi'sanquëma' nipomarahué', cancanëma quëran huarë' ina chinotohuatama', nohuantarinquëma'. Noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'. ³⁶ Iráca isairio'sacoi noya nanan sha'huitërincoi. Piyapinënpita pochin nicatoncoi, Yosë anitotërincoi. Oshahuanëhua' ni'ton, Yosë inimicotopirëhuahuë', Quisocriso a'paimarin nanan anoyatinpoaso marë'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa' yahua'anëntërinpoa'. ³⁷ Caririquë nanan nahuinin. Ina quëran ya'ipi Cotia parti nahuinin ni'ton, canpitanta' natantërama'. Yosë nohuanton, Coasha pënëntërin co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë'. Piyapi'sari natëhuachinara, aporintërin. ³⁸ Ina piquëran Yosëri chachin Quisocriso acorin, Nasaritoquë ya'huërinso'. Yosë nohuanton, Ispirito Santori noyá ya'coancantërin. Napoaton nani ma'sha nanitaparín nicacaso'. Nisha nisha parti paaton, nóya ninin. Na'a cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërin. Anaquën sopairi ya'coancantërin ni'ton, chiniquën parisotpirinahuë', inari anoyatërin. Yosëri catahuarin ni'ton, a'naroáchin anoyatërin. ³⁹ Quirosarinquë naporin. Ya'ipi cotioro'sa' ya'huëpikuënta' inaporin. Ina quëran corosëquë patanantahuatona', tëpapi. Ya'ipiya quiyari ni'nai. ⁴⁰ Chiminpirinhuë', cara tahuëri quëran Yosëri ananpitaantarín. Nanpiantahuachina, Yosë nohuanton, ya'notërincoi. ⁴¹ Co ya'ipi piyapi'sari ni'pihuë'. Yosë nohuanton, quiyariso' ni'nai a'napita sha'huita'huaiso marë'. Nani nanpiantahuachina, quiyarë' coshatërin, o'orin. Quisocriso tëhuëchachin nanpiantarin, tënai. ⁴² Naporo' sha'huitërincoi paatoí pënënta'huaiso marë'. “Paatoma', ca nanamëhuë sha'huico' imatonaco noya cananchina'. Yosë chachin acorin ni'ton, a'na tahuëri coisë pochin nisarahué. Nanpispipita, chiminpisopitanta', ya'ipiya co noyahuë' nipachina', ana'ntarahué. Inanta' sha'huitoco' nitochina',” itërincoi ni'ton, sha'huirárai. ⁴³ Iráca quëran huarë' pënëntona'piro'sa' Quisoso ninotona', sha'huitërinënpoa' ina natëcaso marë'. Cancanënpoa quëran huarë' ina natëcaso' ya'huërin. Oshanënpoa marë' chiminin ni'ton, imapatëhua', ya'ipi oshanënpoa' inquitarinpoa'. “Ca oshanëhuë marë' mini Quisocriso chiminin,” topatëhua', inquitarinpoa', itërin Pitrori.

Ispirito Santori ya'coancantërinso'

⁴⁴ Noninso' natanahuatona', ya'ipiya natëpi. Nontaso chachin, Ispirito Santori ya'coancantërin. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ina nohuanton, nisha nisha nananguë non-sapi. Co nitotaponaraihuë', Ispirito Santo nohuanton, napoapi. "Ma noy-acha Yosëso paya," tosapì. Natanahuatona', cotioro'sa' Pitro ca'tanpisopita pa'yanpi: "Nisha piyapi'sa' nìponaraihuë', Yosë nohuanton, Ispirito Santori ya'coancantërin," topi.

⁴⁷ —Isopitanta' canpoa pochin Ispirito Santori ya'coancantërin ni'quëhuarë' aporihuaína', tënahuë. ⁴⁸ "Quisocristo imarai huachi," topachinara, aporintëquë', itërin Pitrori. Napotohuachina, aporintopi.

—Isëquë iyaya yacapatncoi, hua'quimiáchin a'chintocoi, itopi. Napotohuachinara, inaquë hua'quimiáchin yacapatërin.

11*Pitro Quirosarinquë natanpiso'*

¹ Nisha piyapi'santa' Yosë nanamën natëpi ni'ton, Cotia parti a'naroáchin nahuinin. Ca'tano'santa' natantopi. Ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso' nitotopi. ² Napoaton Pitro Quirosarinquë huënantahuachina, a'naquën cotioro'sa' iráca nanan natëpisoari no'huipi. Quisoso imaponaraihuë', iráca nanaonta' nohuantopi.

³ —Nisha piyapi'sa' pëinënquë yacapataton, inapitarë'quën coshatëran. Co inapitaso' marca niacotopihuë'. ¿Onpoatonta' napóran? itërin.

⁴ Pitroso nìpirinhuë' ya'ipiya sha'huitërin.

⁵ —Natanco iyaro'sa', no'tëquën sha'huichinquëma'. Copëquë ya'huëasoco, a'na tahuëri Yosë nontárahue'. Naporo' co huë'ëporahuë', hua'narëso pochin quënanahuë'. Panca ta'na pochin nininso' inápa quëran o'mararin. Catapini cacinën quëran huëntënimararin. Ca ya'cariya o'marin. ⁶ Inaanaquë ni'pirahuë', nani ma'sha quënanahuë'. Tananquë ya'huërinsopita, tanan ni'ni pochin nininso', pëhuara pochin nininso', nisha nisha anpiantëhuano'sa', inapita quënanahuë'. ⁷ Nontërinco'sonta' natanahuë'. "Huanirahuaton isopita tëpaton ca'quë'," itërinco. ⁸ "Inca Siniro. Sopai inapitaso'. Co onporonta' ina pochin ca'chinahuë'. Iráca Moisése pënenincoi ama ina pochin capa'huaiso marëhuë'," itohuatëra, ⁹ inápa quëran itantarinco: "Noya capacaso', itëranquën ni'ton, ama quëmari 'sopai' itëquësohuë'. Co huachi tananpitacaso ya'huërinhuë'," itërinco. ¹⁰ Cararo' inachachin sha'huitantarinco. Ina quëran inápaquë quëpanantarin. ¹¹ Naporo' cara quëmapi'sa' Simon pëinënquë canquiipi. Sisia quëran huë'pi. Capitan Corniriori a'parinso'. ¹² Ispirito Santo sha'huitërinco: "Inapita imaquë'. Ama nisha nisha yonquiatonhuë', noya paquë'," itërinco. Napoaton pa'nahuë. Isopita iyaro'sa' ca'taninaco, saotaya'pi chachin ca'taninaco. Pëinënquë canconahuatoti, ya'conai. ¹³ Ya'conpatoirá, Cornirio itërinco: "Pëinëhuëquë Yosë nontasoco, anquëni ya'notirincoco, ni'nahuë. 'Copëquë piyapi'sa' a'paquë' Simon Pitro maconta'ina'. ¹⁴ Inaso' nanan sha'huitarinquën cha'ëcamaso marë'. Ina natëhuatan, Yosë anoyacancantarinquën. Quëmopinënpitanta' anoyacancantarin,' tënin anquëni," itërinco. ¹⁵ Quisoso nanamën sha'huitasoco chachin, inapitanta' Ispirito Santori ya'coancantërin. Ya'nán canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. ¹⁶ Naporo' Siniro sha'huitërincoisoi' yonquirahuë. "Coanshaso' i'quë aporintërinquëma'. Yosëso nìpirinhuë' Ispirito Santo aya'coancantarinquëma' catahuainquëmaso marë'," itërincoi

Quisoso. ¹⁷ Sinioro Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Inapitaso' nisha piyapi'sa' niponaraihuë', imapachinara, inapochachin Ispirito Santori ya'coancantërin. Yosëri noya ni'pachina, inapochachin canta' noya ni'i, ténahuë. ¡Co caso' nanitërahuë' nisha yonquia'huaso'! itërin Pitrori.

¹⁸ Natanahuatona', co huachi no'huipihue'.

—Tëhuëenchachin Yosë nohuanton, nisha piyapi'santa' co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', imasapi. Inari catahuarin ni'ton, nanpimiatapi. Ma noyacha Yosëso paya, itopi.

Antioquiaquë imapiso'

¹⁹ I'hua chachin Istipan tëpahuachinara, Quisoso imapisopita aparisitopi ni'ton, aguë yanquëëpi. Anaquën Pinisia parti pa'pi. Anaquëonta' Chipriquë pa'pi. A'napitanta' Antioquiaquë'pa' pa'pi. Nisha nisha parti paatona', Quisoso nanamën sha'huipi. Sha'huiponaraihuë', cotioro'sarächin sha'huitopi. ²⁰ Anaquënso nipirinhue' Antioquiaquë canconahuatona', nisha piyapi'santa' sha'huitopi. Sinioro Quisoso naporinso' a'chintopi. "Oshanëma' inquitatënuëma', anoyacancantarinquëma'," itopi. Chipri quëran huë'pisopita, Sirini quëran huë'pisopita, inapita napopi. ²¹ Yosëri catahuarin ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona', imapi. Iráca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi.

²² Quirosarinquë nahuinin. Quisoso imapisopita natantahuatona', Pirnapi a'papi Antioquiaquë ya'huëpisopita nicacaso marë'. ²³⁻²⁴ Inaquë canconahuaton, "Tëhuëenchachin nisha piyapi'santa' imasapi. Yosëri na'con catahuarin," ta'ton, noya cancantërin. Pirnapiso' noya quëmapi. Yosë noya natërin. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, piyapi'sa' pënënin: "Ama Sinioro a'pocosohue'. Ya'ipi cancanëma quëran huare' imamiatoco'," itërin. Pënënpachina, a'napitanta' Quisoso imapi.

²⁵ Ina quëran Pirnapi Tarsoquë pa'nin Saono yonípon. Inaquë yoniton, quënanin. ²⁶ "Huëquë' pa'a Antioquiaquë ya'huëpisopita a'chinta," itohuachina, "Inta nipachin pa'a," ta'ton, imarin. A'na pi'isa' inaquë ya'huëpi. Imapisopita catahuacaiso marë' yacapatopi. Na'a piyapi'sa' a'chintopi. Inaquë chachin Quisoso imapisopita nisha nininën acoantapi. "Cristo imaro'sa'," itopi.

²⁷ Naporó' tahuëri'sa' pënëntona'piro'sa' Quirosarin quëran Antioquiaquë huë'pi. ²⁸ A'naso' Acapo itopi. Inaso' Ispirito Santo nohuanton, ninorin. "Co hua'qui quëranhuë' ya'ipi parti tanarotapi," itërin ninoton. Ina quëran Craotio itopiso' Noma copirno ya'conaso', tëhuëenchachin tanarotopi. ²⁹ Napohuachina, imapisopita yonquipi Cotia parti ya'huëpisopita catahuacaiso marë'. Imapisopita parisitapi ni'ton, coriqui yaa'papi. Coriquihuano'saso' na'con quëtapi. Co coriquihuano'sahuë' nipisopitaso', pi'pian quëtapi. ³⁰ Nani coriqui yontonpachinara, Pirnapi, Saono, inapita quëtapi quëpacaiso marë'. Quirosarinquë quëparahuatona', ansiano'sa' quëttonpi pahuantërinso' quëtacaiso marë'.

12

Irotisëri aparisitërinso'

¹ Naporó' tahuëri'sa' a'na hua'an ya'huërin, Irotisë itopiso'. Quisoso imapisopita no'huiton, sontaro'sa' a'parin aparisitacaiso marë'. ² Santiaco maconpi. Inaso' Coansha iin. Mapachinara, sahuëniquë atëpatërin. ³ Tëpapi ni'ton, cotio hua'ano'sari pa'yatopi. Ina natantahuaton, Pitronta' macacaiso marë' camaitërin. Naporó' cotioro'sa' niyontonapi pan co ahüëpocatopisohue'

capacaiso marè'. ⁴ Mapachinara, tashinan pèiquè apo'motèrin. Shonca saota sontaro'sa' acorin a'paicaiso marè'. Catapini, catapini ya'piri ni'sapi. Niya'huèrètatonà', tashirè chachin a'pairapi. "Pascoa na'huèhuachin, piyapi'sa' ni'tèrantapiqué Pitro ana'ntarahuè," ténin hua'an yonquiaton. ⁵ Pitro tashinan pèiquè ya'huapirinhue', Quisoso imapisopita Yosè nontapi. Pitro marè' chiniquèn Yosè nontapi.

Pitro tashinan pèi quèran cha'èrinso'

⁶ Tashiraya pochin hua'ani ana'intacaso' nisahuaso', Pitro huè'èsárin. Cato' sontaro'sari ahuancoanapipi. Cato' catinaquè tonpopi. Ahuènan quèran a'na sontarori nitonpotanpatèrin. Inchinan quèran a'narinta' nitonpotanpatèrin. Inapotahuatona', ya'ipi huè'èsapi. Ya'coanaquè cato' sontaro'sa chachin tashinan pèi' a'pairápirinhue'. ⁷ A'nanya Siniro anquèninèn inaquè ya'notimarin. Huènaráchin a'pinin. Pitro pichianahuaton, ochinanin. "Manóton huènsèquè' pa'a," itèrin. Napotohuachina, tanpain quèran catina inaora ni'quiritèrin. Cato quèran chachin ni'quiritèrin. ⁸ "A'moanahuaton, sapatè' po'moquè'," itèrin. Itohuachina, inaporin. "Aipi a'moransonta' a'mosahuaton, imaquico," itantarin.

⁹ Ina quèran pipihuachina, Pitrori imarin. "Co'ta'ma' anquèni ocoiarincohuè'. Topinan hua'narèso pochin ni'samarahuè," topirinhue'. ¹⁰ Sontaro ya'natontarinso' na'huètirin. Ina quèran a'nanta' na'cotiantarin. Pèianshinaquè huarè' canquirin. Inaquè panca ya'coana hua'na quèran nininso' ya'huèpirinhue', inaora ni'soatèrin. Pipirahuaton, a'na cachiquè pa'nin. Inaquè a'naróchin anquènniri patèrin.

¹¹ Naporo' Pitro no'tèquèn yonquirin: "Co hua'narèso pochin ni'nahuè'. Siniro chachin anquèninèn a'patimarinco nicha'èincoso marè'. Irotisè, cotio hua'ano'sa', inapita yatèpapirinhue', nicha'èrinco," ténin.

¹² Ina yonquiaton, Maria pèinèquè pa'nin. Coansha Marco a'shin inaso'. Inaquè na'a imapisopita niyontonahuatona', Yosè nontapi. ¹³ Paira tahuirinquè canconahuaton, ya'coananèquè pi'nitonin. Pi'nitohuachina, a'na nanon huè'nin, Rota itopiso'. ¹⁴ Pitro noninso' nohuianantahuaton, pa'yanin. Pa'yanaton, co ya'coana i'soataponahuè', ta'acontarahuaton, pèiquè ya'coantarin. Pitro apiran huaniarinso' sha'huiconin.

¹⁵ —Quèmaso' hua'yantèran, itopirinhue'.

—Co hua'yantèrahue'. Tèhuénchachin Pitro inaquè huaniarin, itohuachina:

—Co inahuè'. Anquèninèn nimara, itopi.

¹⁶ Napoaso', Pitroso' ya'coana pi'niantarin. Naporo huarè' i'soatopi. Pitro quènanahuatona', pa'yanpi. ¹⁷ Inaso nipirinhue' imirin quèran anquitérin ama noncarocaiso marèhuè'.

—Siniro chachin anquèninèn a'patimarinco. Tashinan pèi quèran ocoirincó. Iya Santiago sha'huitonco' nitochin. Ya'ipi imapisopítanta' sha'huitoco', itèrin.

Ina quèran a'na parti pa'nin.

¹⁸ Tahuèrihuachina, sontaro'sa' pa'pi pa'yanpi. "¿Intoacha Pitro pacaya?" nitopi. ¹⁹ Irotisèso nipirinhue': "Pitro maconquè'," itopirinhue'.

"Capa huachi," itohuachina, a'na a'na sontaro natanin. Co nitotohuachinarahuè', tèpacaiso marè' camaitèrin. Napoaton sontaro'sa' Pitro a'paipisopita tèpapi. Ina quèran Irotisè Cotia quèran pipirahuaton, Sisariaquè pa'nin ya'huapon.

Irotisè chiminso'

²⁰ Irotisi hua'an ya'huèrinquè nisha nisha piyapi'sa' huècatona', cosharo' pa'anquipi. A'naquènso' cosharo' yapa'anpirinhue', chiniquèn no'huiton, co

nohuantërinhuë' quëtacaso'. Tiroquë ya'huëpisopita, Sitonquë ya'huëpisopita, inapita no'huirárin. Napoaton niyontonahuatona', inaquë huë'pi. Po'oana quëran inpriatonën Pirasito itopiso' nontipi.

—Quëmari hua'an nontëquë' ama huachi no'huincoisohuë'. Ina marë' coriqui quëchinquën, itopi.

—Noyahua', tosahuaton, pa'nin hua'anën nontacaso marë'.

²¹ —Sha'huitëquë' huënta'ina' nonchi, itërin. Niyontonpachinara, noyápiachin nitaparin. Hua'anëntacaso' shiranënquë huënsërahuaaton, piyapi'sa' nontarin. ²² Natanahuatona', pa'yatapi: “Ma noyanquëncha quëmaso paya. Co piyapi pochin nontërancoihuë'. Yosë chachin pochin nontarancoi,” itopi chiniquën nontatona'. ²³ Topinan piyapi niponahuë' natanahuaton hua'an nipa'yatërin. Yosëichin chinotacaso nipirinhue' naporinso marë', a'naroáchin Sinioro anquëninëni acaniorin. Chiniquën canioton, shonari pë'yarin. Parisitërarin quëran chiminin.

²⁴ Yosë nanamënso nipirinhue' nahuinarin. Nisha nisha parti sha'huirápi ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtona' imasapi.

²⁵ Pirnapi, Saono, inapitaso' nani yonquipi Antioquiaquë paantacaiso'. Imapisopita coriqui a'papiso' nani quëtonpi ni'ton, Quirosarin quëran pipirahuatona', paantapi. Coansha Marconta' quëpapi.

13

Pirnapi, Saono inapita a'chinacaso marë' a'papiso'

¹ Antioquiaquë na'a Quisoso imapisopita ya'huëpi. Na'a niyontonahuatona', Yosë chinotopi. A'natërápo quëmapi'sa' ansiano ya'conpi. A'naquënso' Quisoso nanamën sha'huitona', pënëntopi. A'naquëonta' imapisopita a'chintopi noya imacaiso marë'. Inapitaso': Pirnapi, Simon, Nosio, Manain, Saono, inanapo ya'huëpi. Simonso' yara piyapi. Nosioso' Sirini quëran huë'nin. Manainso', Cariria hua'an Irotisë pëinënquë so'sorinso'. ² A'na tahuëri co coshatatonaraihuë', Sinioro chinotopi. Napohuachinara, Ispirito Santori sha'huitërin: “Pirnapi, Saono inapita nohuantërahuë paatona', piyapi'sa' a'chintacaiso marë'. Ina marë' inapita acorahuatoma', a'paco' pa'ina',” itërin.

³ Napoaton co coshatatonaraihuë', inapita marë' chiniquën Yosë nontopi. Nani Yosë nontohuachinara, së'huamotorahuatona', acopi paatona' a'chinacaiso marë'. Ina quëran a'papi.

Chipri parti a'chinpiso'

⁴ Ispirito Santo nohuanton, Siriosiaquë pa'pi marë' pa'tacaiso marë'. Ina quëran panca nanchaquë pa'sahuatona', Chipri parti canconpi. Panca so'ton inaso'. Inaquë na'a ninano' ya'huërin. ⁵ Saraminaquë nonshirahuatona', cotio niyontonpiso pëiquë pantarahuatona', Yosë nanamën sha'huitopi. Nisha nisha niyontonpiso pëiquë sha'huitëra'piapi. Coansha Marconta' pa'nin catauacaso marë'.

⁶ Inaquë sha'huirahuatona', ya'ipi Chipri parti pa'topi. A'chintëra'piapi. Inapoatona', Paposëquë huarë' canconpi. Inaquë a'na pënoton quënanconpi. Inaso' cotio quëmapi, Pariquisoso itopiso'. Inaso', nonpin nanan pënëntona'pi ni'ton, piyapi'sa' nonpintarin. ⁷ Inaso' hua'an amiconën. Hua'anso' Siriquio Paono itopi. Inaso' noya yonquirin. “Canta' Yosë nanamën nata'in,” ta'ton, Pirnapi, Saono, inapita amatërin. ⁸ Pënotonso' nipirinhue' co nohuantërinhuë'. Inaso' Crico nananquë Irimasë itopi. “Ama natëquësohuë',” toconin. ⁹ Saonosos' Noma nananquë Paono itopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin ni'ton, pënoton ni'sárin quëran itapon:

¹⁰ —Quëmaso' sopai pochin cancantëran. Yosëso' noya noya nipirinhue', yainimicotëran. Tëhuënachichin nonpintënuë'n, pa'pi co noya quëmapinquënhue'. Siniro no'tëquë'n sha'huitopirinpoahuë', ¿onpoatonta' quëmari nonpintaton, a'napita anishacancantaran? ¹¹ Apiramiachin Yosë nohuanton, co mantá' quënantaranhue'. Hua'quimiachin co pi' quënanaranhue', itërin.

Napotohuachina, a'naroáchin chitoro pochin ni'tërin. Somaraya pochin nicanon, co manta' quënantërinhue'. Si'pinantápirinhue', a'na piyapi nohuantërin matanparahuaton, quëpacaso marë'. ¹² Hua'ani ni'sahuaton, "Yosëri mini napotërin," ta'ton, natërin. Siniro nanamën natanahuaton, pa'yanin. "Inaso' chiniquë'n nanan," tënin.

Pisitia parti pënëntërinso'

¹³ Ina quëran Paonoso', ca'taninsopitarë chachin a'na parti pa'nin. Nanchaquë ya'conahuatona', marë pa'tantapi. Panpiria parti nonshirahuatona', a'na ninano Piriqui itopiquë pa'pi. Coansha Marcosa nipirinhue', co huachi imatërinhue'. Quirosarinquë ayamantarin. ¹⁴ Paonoso' Pirnapirë chachin paantapi. Piriqui na'huëtahuatona', aquë iratopi. Pa'sápatona', a'na Antioquiaquë canconpi, Pisitia parti ya'huërinso'. Chinoto tahuëri nipachina, cotio niyontonpiso pëiquë pa'pi. Inaquë ya'conahuatona', huënsëpi. ¹⁵ Cotio ansiano'sa' quirica nontapi. Moisësë iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita nani nontohuachinara, itapona':

—Achinicancanamacoiso marë' yapënënpatamacoí iyaro'sa', sha'huitocoi nata'in, itërin.

¹⁶ Napotohuachina:

—Noyapa', carinquëmanta' pënëinquëma', ta'ton Paono huanirin. Huani-
rahuaton, imirin quëran tasatërin piyapi'sari ta'tatona' natanacaiso marë'.

—Natanco iyaro'sa'. A'naquëmanta' nisha piyapinquëma' nipomarahue', Yosë chinotërama'. Canpitanta' natanco. ¹⁷ Iráca quëran huarë' is-
rairo'sanpoa' Yosë chinotërhua'. Iráca chachin shimashonënpaapita acorin
piyapinënpita nicacaiso marë'. Iquipitoquë ya'huëapona', Yosë nohuan-
ton, na'api. Ina quëran Yosëri chachin chiniquë'n nanantaton, catahuarin
inatohua quëran cha'ëcaiso marë'. ¹⁸ Catapini shonca pi'ipi inotëro parti
pa'pachinara, Yosëri nosoroaton, co ata'huantërinhue'. Co yanatëpirinahuë',
na'con catahuarin. ¹⁹ Ina nohuanton, Canaan parti pa'pi. Inatohua' nisha
nisha piyapiro'sa' ya'huëpi, nisha nisha nananquë nonpisopita. Canchisë
huënton ya'huëpirinahuë', co Yosë natëpihuë' ni'ton, ina nohuanton minsëpi.
Inaquë chachin shimashonënpaapita ya'huëpi. Yosëri catahuarin ni'ton, ina
no'pa' hua'anëntopi. ²⁰ Ya'ipi quëran catapini pasa a'natërápo shonca pi'ipi
ninin.

Ina piquëran Yosë nohuanton, hua'ano'sa' ya'cona'piapi catahuacaiso
marë'. Samoiro ya'conaquë huarë' inapopi. ²¹ Inaso' noya pënëntopirinhuë':
"Copirno nohuantëri huachi," topachinara, Yosëri Saono acorin. Inaso'
Mincamin huënton quëmapi, Quisi hui'nin. Catapini shonca pi'ipi Saono
hua'anëntopirinhuë', ²² Yosëri ocoirahuaton, Tapi acorin. Quisi hui'nin
inaso'. Nóya quëmapi ni'ton, Yosëri noya ni'nin. "Tapiso' ca pochin
cancantërin. Noya ni'nahuë. No'tëquë'n natëarincó," tënin Yosë. ²³ Iráca
chachin Yosëri sha'huitërin: "A'na tahuëri Tapi shiin nicha'ësarinquëma'"
itërin shimashonëmapita. Iporaso' iyaro'sa', nani Quisoso a'paimarin
nicha'ëinpoaso marë'. Sha'huitërinso chachin a'paimarin. ²⁴ Co'huara
Quisoso huë'shatërasohue', Coansha pënëntarin. Na'a israiro'sa' pënënarin. "Co
noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'.

Ina quëran i'quë aporintaranquëma', itërin. ²⁵ Coansha pënëntërinso' yatiqui-huachina, no'tëquën sha'huirín. “Quëmaso' Cristonquën, itopiramacohuë', co caso' inacohuë'. Nipirínhuë', ca piquëran huë'sarin. Inaso' noya noya. Co caso' maquëyancohuë' ni'to, co sapatën i'quirita'huaso tëranta' nanitarahuë', itërin.

²⁶ “Canpoaso' iyaro'sa, Apraan shinpitanpoa' ni'tëhua', Yosë nanan a'patirínpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Nisha piyapinquëmanta' Yosë chinotohuatama', nicha'ësarínquëma' canpitanta'. Napoaton ya'ipínquëma' sha'huitaranquëma'. ²⁷ Quirosarínquë ya'huëpisopitaso', co Quisoso nohuitopihuë': Yosëri a'paimarin,' co topihuë'. Co hua'ano'sa tëranta' napopihuë'. Pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' nani chinoto tahuëri natanpirínahuë', co yonquipihuë'. 'Quisoso tëpaquë', itopi. Iráca ninorínso chachín yatëpapi. ²⁸ Co ma'marë tëranta' tëpacasohuë' nipirínhuë', Pirato sha'huitopi: 'Tëpaquë', itopi. ²⁹ Ina quëran ya'ipi Yosë quiricanënnquë ninorínso' nanihuachina, corosë quëran anohuararahuatona', na'pi nanínquë po'mopi. ³⁰ Inaquë po'mopirínahuë', Yosëri ananpitaantarín. ³¹ Nanpiantarahuaton, a'na yoqui miria pochín ya'huantarahuaton, ca'tano'sanënpita ya'notëra'piarín. Co'huara chimiyantërasohuë', na'a Caririaquë ya'huëpisopitari ca'tanpi. Quirosarínquë huarë' imapi. Quisoso nanpíantahuachina, inapitarínta' quënanpi. Quënanahuatona', ya'ipi piyapi sha'huitapi: 'Nanpíantarín miní. Quiyari ni'nal', tosapí.

³² Quiyanta', iyaro'sa', noya nanan sha'huitaranquëma'. Iráca Yosëri shimashonënpita nontaton, sha'huitërin. ³³ Iporaso' nani Quisoso a'patimarinpoa'. Shinpitanpoa' ni'tëhua', yonquirínpoa'. Quisoso ananpitaantarahuaton, catahuarínpoa' canpoanta'. Yosë quiricanënnquë iráca ninshitërin. 'Quëmaso' huí'nahüënnquën. Ipora chachín acoarannquën hua'anëntamaso marë', ténin Tapi. Sarmo catoquë naporín. ³⁴ Yosëri ananpitaantacaso' ninorín. Co nonën chanatarínhuë'. Iráca quiricanën quëran itërin: 'Tapi no'tëquën nontërahuë. Nosoroato, na'con catahuarahuë. Canpitanta' inapochachín catahuaranquëma', ténin Yosë. ³⁵ Napoaton Tapiri ninshitantarín. 'Quëmasáchin natëranquën ni'ton, co nohuantarannhuë' nonëhuë chanatacaso', itërin, Yosë nontaton. Sarmo quiricaquë chachín naporín. ³⁶ Napoaponahuë', Tapiso' Yosë natëton, piyapi'sa' catahuarín. Ina quëran chimínin. Shimashonënpita pirayan pa'pitopi. Nonën chanatërin. ³⁷ Quisosososó nipirínhuë' Yosëri ananpitaantarín. Co nonën chanatërinhuë'. Quisoso nonën chachín ninoton, Tapi iráca ninshitërin. ³⁸⁻³⁹ Napoaton iyaro'sa' sha'huichínquëma'. Quisosoíchin nanitaparín oshanëma' inquitíin-quëmaso'. Iráca pënëntërinso' Moisésëri ninshitopirínhuë'. Ina imapatama', co oshanëma' inquitarínquëmahuë'. Nipirínhuë', Quisoso natëhuatëhua', oshanënpoa' inquitarínpoa'. Oshanënpoa marë' chimínin ni'ton, inquitarínpoa'. Ina quëran Yosë noya ni'sarínpoa'. ⁴⁰ Nani natanamacó ni'ton, a'naroáchin, iyaro'sa', natëco'. Ni'cona ana'intochinquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran pënëntona'piro'sa' itapona':

⁴¹ Yosëri itërin: “Canpitaso' na'con tëhuaconama'.

Iso tahuëri'sa' ca nohuanto, na'con ma'sha onpoarama'. Yonquirahuëso' sha'huitarínquëma'.

Natanapomarahuë', co natëtaramahuë'. Napoaton pa'yanatoma', yonquico'.

Chíniquën ana'intaranquëma' ni'ton, ta'huantarama', ténin Yosë, itopi.

Canpitanta' ni'cona inapochachín ana'intochinquëma', ténin Paono, pënëntaton.

⁴² Ina quëran niyontonpiso pëi quëran pipihuachinara, 'a'na chinoto tahuërinta' inapochachin a'chintaantacoi,' itopi. ⁴³ Piyapi'sa' noquitopirinahuë', na'a cotioro'sari Paono imasapi. Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochin Yosë chinotopisopita imasapi. Imapachinara, Paono, Pirnapi catoari chachin a'chintantapi.

'Yosë inaora nohuanton, nosororinpoa,' ta'toma', imamiatoco,' itopi.

⁴⁴ A'na chinoto tahuëri nanihuachina, ya'ipi ninanoquë ya'huëpisopita niyontonpi Yosë nanamën natanacaiso marë'. Carachin piyapi co pa'pihuë'. ⁴⁵ Cotioro'saso nipirinhüë' notohuaro' piyapi ni'sahuatona', no'huitona', apiratopi. "Isopitaso' nisha piyapi'sa' ni'ton, co canpoa pochin iráca pënëntérinso' natëpihuë'," ta'tona', no'huitopi.

"Paono co no'tëquën a'chininhüë'. Inaso' nonpintë'," itopi. ⁴⁶ Paonoso nipirinhüë' chiniquën cancantaton, co të'huarinhüë'. Pirnapinta' chiniquën cancantërin.

–Canpita'ton Yosë nanamën sha'huita'huanquëmaso' ya'huëpirinhüë', a'porama' ni'ton, canpitaora tëhuënëma quëran co nanpimiataramahüë'. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarai. ⁴⁷ Sinioro sha'huitërincoi: "Quëmaso' acoranquën nisha piyapi'sa' a'chintaton anohuitancoso marë'. A'pintëreso pochin nanamëhuë anitotaran.

Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' a'chintëra'piapon cha'ëcaiso marë'," itërincoi, tënin Paono.

⁴⁸ Nisha piyapi'sa' natanahuatona', pa'yatopi. "Ma noyacha Yosë sha'huitërinpoa paya," topi. A'naquën Yosëri huayonin ni'ton, natëtona', Quisoso imasapi ina nohuitatona', nanpimiataracaiso marë'. ⁴⁹ Ya'ipi ina parti Sinioro nanamën nahuinin. ⁵⁰ Cotioro'saso nipirinhüë' ninano' hua'ano'sa' nontopi. Sanapi'santa' chiniquën nanantopisopita nontopi, Yosë chinotopisopita nininso'. "Paono co noya quëmapihuë'. Pirnapinta' co noyahüë'. Co isëquë nohuantëraihuë'," toconpi. Napotatona', aparisitahuatona', a'papi. ⁵¹ "Nani sha'huitopiranquëmahüë', co nohuantaramahüë' ni'ton, canpitaora tëhuënëmaquë nina'ntarama'," itahuatona', Iconioquë pa'pi. ⁵² Patopirinhüë', nani a'chintopi ni'ton, Quisoso imapisopitaso' noya cancantopi. Ispirito Santori noyá ya'coancantërin.

14

Iconioquë a'chinpiso'

¹ Paono, Pirnapi, inapita Iconioquë canconpachinara, inachachin niantapi. Inaquënta' chinoto tahuëri nanihuachina, cotio niyontonpiso pëiquë ya'conpi. Nóya a'chinpi ni'ton, na'a cotioro'sari natëpi. Na'a nisha piyapi'santa' Quisoso imápi. ² A'naquën cotioro'saso nipirinhüë', co yanatëpihuë'. Napoaton, nisha piyapi'sa' nontatona', anishacancantopi. "Quisoso imapisopita co noya piyapisahuë'" itopi. Napoaton a'naquën co yaimatonahuë', imapisopita no'huipi. ³ Hua'qui' inaquë Paono yacapatërin. Pirnapirë chachin inaquë ya'huëpi. Chiniquën cancantatona', Siniorori nosororinso' sha'huirápi. No'tëquën sha'huipi ni'ton, Siniorori catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. Ina ni'sahuatona', "Tëhuënchachin Yosë catahuarinquëma'," itopi. ⁴ Ya'huëhuano'saso' nisha nisha yonquipi. A'naquën cotioro'sa pochin cancantopi. A'naquënso nipirinhüë' Paono, Pirnapi, inapita natëpi. ⁵ Cato chachin noya nipirinhüë', cotioro'saso' nisha piyapi'sarë' napopianachin yonquiatona', chinotopi ahuëcaiso'. Hua'ano'sarinta' no'huipi. Na'piquë yatëpapiirinhüë',

6 natantahuatona', ta'api. Niconia parti pa'pi. Inaquè cato' panca nianoro'sa ya'huèrin. A'naso Nistra, a'nanta' Tirpi itopi. 7 Inatohua' paatona', noya nanan sha'huiantarapi. Ya'cariyanta' a'chinapi.

Paono na'piquè tè'yarapiso'

8 Nistraquè apia ya'huèrin. Co nanitèrinhuè' iratacaso'. Nasitèrin quèran huarè' co onporonta' huanirinhue'. 9 Paonori a'chintohuachina, nòya natanarin. Napohuachina, Paonori notèèrin. "Iso quèmapi noya natèèrin. 'Quisocristo nanitèrin anoyatiincoso',' téninso marè' anoyatarahuè," ténin yonquinènuè. 10 Napoaton chiniquèn itapon:

—No'tèquèn huaniquè' iyasha, itèrin.

A'naroáchin huanirahuaton, noya pa'sarin. 11 Piyapi'sari ni'sahuatona', Niconia nananquè ninontopi:

—Yosèro'sa' isèquè o'matona', piyapi taraimapi, topi.

12 "Pirnapiso' Sioso chinotèrèhuaso'," nitopi. Paono na'con na'con a'chinin ni'ton, "Inaso' Irimisè chinotèrèhuaso'," nitopi. (Inahuara nananquè ninontopi ni'ton, Paono, Pirnapi inapitaso' co natanpihuè'.) 13 Ninano intonquè Sioso moshapiso pèi' ya'huèrin. Ina hua'anénso, ohuaca' masahuaton, yancoro'sa' sihuirín, apé'pèconotacaso marè'. Notohuaro' piyapi'sari imasapi. Ninano ya'coanaquè quèparahuaton, inaquè yatèparin moshacaso marè'.

14 Naporo huarè' Pirnapi, Paono, inapita nitotopi. Natanahuatona': "Tata Yoséichin chinotacaso' ya'huèrin," ta'tona', a'mopiso oshapi. Huancanachin ta'arahuatona', chiniquèn nontopi.

15 —¿Onpoaramata' iyaro'sa'? Ama moshacoisohuè'. Tèhuèenchachin co quiyaso' moshamacoso ya'huèrinhuè'. Quiyanta' piyapicoi, canpita pochachin ninai. Noya nanan sha'huita' huanquèmaso marè' huè'nai. Quisoso nanamèn, iyaro'sa', a'chinchinquèma', natanco. Mamanshi topinan quèran mosharama'. Yosèso nipirinhue' nanpirárin. Ama huachi mamanshi moshacosohuè'. Inapita naniantatoma', Yosè imaco huachi. Isoro'pa', inapaquè ya'huèrinsopita, marèro'sa', ya'ipi ma'sharo'sa', inapita inari ninin.

16 Iráca piyapi'sa' co Yosè nohuitopihuè' ni'ton, Yosèri tananpitèrin inahuara yonquipiso' imacaiso marè'. 17 Nipirinhue', nosoroatonpoa', nani ma'sha acotèrinpoa' ina nohuitacaso marè'. Ina nohuanton, o'nain. Ina nohuanton, ma'sha papotèrin. Ina nohuanton, cosharo' ya'huètèrinpoa' ca'patèhua' noya cantacaso marè'. Inapoaton, noya yonquirinpoaso' anitotèrinpoa', itopi.

18 Napotopirinhue', co a'naroáchin natètopihuè'. Parisi quèran pochin natètona', co huachi ohuaca' tèpatona inapita moshapihuè'.

19 Napoaponahuè', cotioro'sari huècapairahuatona', anishacancantopi. A'naquèn Antioquia quèran huè'pi. A'napitanta' Iconio quèran huè'pi. Huè'sahuatona', Paono, Pirnapi, inapita sha'huirapipi ni'ton, no'huipi.

No'huirahuatona', Paono mapi. Masahuatona', na'piquè tè'yarahuachinara, chimnpirinhue'. Ohuararahuatona', ninano intonquè tè'yatonpi. "Nani chinin," ta'tona' inaquè patopi. 20 Quisoso imapisopitari tancapitahuatona', nocoaso'i, a'nanya ni'tiintarahuaton, huaniantarin. Ninanoquè paantarín. Tahuèrinhue' Tirpiquè pa'nin. Pirnapinta' pa'nin.

21 Inaquè noya nanan sha'huitohuachina', na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi. Nani a'chintohuachinara, Nistraquè ayamantapi. Ina quèran Iconioquènta' paantarahuatona', Antioquiaquè cancoantapi. 22 Cara ninanoquè chachin Quisoso imapisopita pènèna'piapi. "Ama iyaro'sa' Quisoso a'pocosohuè'. Imamiatoco'. A'napita aparisitarinhue'poa'. Parisitacaso' ya'huèrin. Parisitathue', Yosè hua'anèntèrinquè ya'conarèhua'. Napoaton noya ahuantoco'," itopi. Pènènpachinara, achincancanpi. 23 Yapa'pachinara, a'naya a'naya

Quisoso imapisopitaquë ansiano'sa' acora'piapi. Noya nipisopitaráchin acora'piapi. Co coshatatonaraihuë', inapita marë' Yosë nontopi: "Ya'ipi isopita, Sinioro, noya natërinënuë'n. Noya a'paiquë'," itopi. Cara ninanoquë chachin napopi.

Hua'qui quëran ya'huëpiquë paantapiso'

²⁴ Ina quëran paantapi. Pisitia parti na'huëtaantarahuatona', Panpiria parti cancoantapi. ²⁵ Piriquire Yosë namën sha'huiantarahuatona', Atariaquë pa'pi huachi. ²⁶⁻²⁷ Ina quëran nanchaquë huë'sahuatona', Antioquiaquë canquiipi. A'papi quëran chachin canquiantapi. Canquirahuatona', Quisoso imapisopita ayontonahuatona', ya'ipi sha'huitopi. "Thua chachin a'paramacoi. 'Ana parti ya'huëpisopita noya nanan sha'huitonco'. Insëquësona pa'patama', Yosë noya catahuainquëma'," ithuatamacoira, pa'nai. Nani sha'huirai. Yosë nóya catahuarincoi. Ina nohuanton, nisha piyapi'santa' Quisoso natëtona', Yosë huëntonënuë' ya'conpi," itopi. ²⁸ Inaquë hua'qui' ya'huëantapi. Imapisopitarë' ninontatona', noya ya'huëpi.

15

Quirosarinquë anoyatopiso'

¹ Ina quëran a'naquë'n quëmapi'sa' Cotia parti quëran canquiipi. Quisoso imaponaraihuë', Moisésë pënëntërinsona' imasapi. Napoaton Antioquiaquë canquiuhachinara, imapisopita nisha a'chintopi. "Íraca Moisésë pënëninpoa' marca niacotacaso'. Co ina natëhuatamahuë', co Yosë anoyacancantarinquëmahuë'," itopi. ² Paonosó', co ina pochin yonquirinhuë'. "Co niacotacaso' ya'huërinhuë'," ténin. Pirnapinta' inachirin yonquirin. Napoaton canquipisopitarë' ninontopi. "Co no'tëquë'n a'chinamahuë'," nitatona', chiniquë'n ninontopi. Napoaton imapisopitari itapona': "Quirosarinquë paco'. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita natanco'. ¿Ma'tama' sha'huichinënuë'mapa'?" ta'tona', Paono, Pirnapi, inapita a'papi. A'napitanta' inapitarë' a'papi.

³ A'pahuachinara, pa'pi. Pinisia parti, Samaria parti, inaquëpita pa'sahuatona', sha'huirapiapi. "Nisha piyapi'santa' íraca yonquipiso' naniantatona', Quisoso imasapi huachi," itëra'piapi. Quisoso imapisopita natanahuatona', nóya cancantopi.

⁴ Quirosarinquë canconpachinara, ya'ipi Quisoso huëntonënuë' ya'conpisopita noya nontopi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapitanta' noya nontopi. Ina quëran Paonori ya'ipi sha'huitërin: "Aquë iyaro'sa' pa'nai Quisoso namën sha'huita'huaiso marë'. Yosë noya catahuarincoi. Nisha piyapi'santa' Quisoso imasapi. Nisha nisha ninanoquë niyontonapi," itërin.

⁵ Ina natanahuatona', a'naquë'n parisoro'sa' Quisoso imaponaraihuë', co noyahuë' natanpi. Napoaton huanirahuatona', taponá':

—Nisha piyapi'sa' yaimapachina', marca acotacaso' ya'huërin. Ya'ipi Moisésë íraca pënëntërinso' imacaiso' ya'huërin. Inapita a'chintoco' imaina', itopi.

⁶ Napoaton ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita niyontónpi nisha nisha yonquipiso' natanacaiso marë'. ⁷ Hua'qui' ninontohuachinara, Pitro huanirahuatón, itërin:

—Canta' iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquëma'. Nani íraca Yosë acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso namën sha'huitërahue'. Inapitanta' natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Ina nitotërama' canpitanta'. ⁸ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. "Inapitanta' cancanëna quëran noya natërinaco," ta'ton, Ispirito

Santo aya'coancantërin. Canpoa' ya'coancantërinpoaso pochachin inapitanta' ya'coancantërin. ⁹ Ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. Nisha piyapi'santa' nosororin. "Quisocristoíchin imasarahué," topachinara, cancanëna' anoyatërin. ¹⁰ Iráca Moisésë nisha nisha pënëntopirinhué', shimashonënpoa' co nanitopihué' ya'ipiya no'tëquën natécaiso'. Canpoanta' co nanitaparëhuahué'. ¿Ma'marëta' nipachin nisha piyapi'sa' imapachina, iráca pënëntopiso' a'chinacaso' nohuantërama'? ténahué. Yosëri noya ni'pachina, co canpoari nisha sha'huicaso' ya'huërinhué'. Quisoso imapisopita tananpítahua', Yosë ana'intoahuachinpoa'. ¹¹ Sinioro Quisoso natëhuatëhua', inaora nohuanton, nicha'ësarinpoa'. Nosoroatonpoa', oshanënpoa maré' chiminin ni'ton, anoyacancantërinpoa'. Inapochachin nisha piyapi'santa' anoyacancantërin, ténin Pitro.

¹² Ina natanahuatona', "No'tëquën nonin," ta'tona', ta'tápi. Ina quëran Pirnapi, Paono, inapitanta' sha'huitantapi: "I'hua pa'patoira, Yosë na'con catahuarincoi. Quisoso nanamën sha'huitohuatóira, na'a nisha piyapi'sari natëpi. Inapitanta' caniohuachinara, Yosë nohuanton, anoyatëra'piarai. Ni'sahuatona', "Tëhuënhachin Yosëri catahuarin,' topi," ténin Paono.

¹³ Nani nontohuachina, Santiaconta' tapon:

—Natanco iyaro'sa'. ¹⁴ Iya Simon nani sha'huitërinpoa'. Yosë nohuanton, ina'ton nisha piyapi'sa' a'chintërin. A'chintohuachina, a'naquën imasapi, Yosëri huëntonënuqué aya'conin. Inapitanta' piyapinënpita pochachin ni'sarin. ¹⁵ Inachachin pënëntona'piro'sa' ninshitërin. Iráca Yosë quiricanënuqué ninshiton, tapon:

¹⁶ "Yosë chachin naporin:

'A'na tahuëri huëantarahué.

Tapi shinpita catahuahuantarahué. Inapitasa' naniantërinaco ni'tona', pëi' mocarinsó pochin nisapi.

Co noya cancantopirinhahué', cari anoyacancantaantarahuato, noya acoantarahué.

¹⁷ A'napita piyapi'santa' nohuitiinacoso maré' napoarahué.

Nisha piyapi'santa' nohuitohuachinaco, chinotarínaco.

Ca nohuanto, a'naquën imasarinaco,'

¹⁸ ténin Yosë. Iráca quëran huaré' yonquirin nisha nisha piyapi'sa' nicha'écaso'.

Ina yonquiaton, anitotërinpoa'," ténin pënëntona'pi.

¹⁹ "Napoaton nisha piyapi'sa' Yosë imapachina', noya nia'ahua', ténahué. Co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' a'chintacaso ya'huërinhué'. ²⁰ Nipirinhué', pi'pian pënënacaso maré' ninshitahua'. Nisha piyapi'sa' ma'sha tëpapi mamanshi moshacaiso maré'. Ina nosha Quisoso imapisopita tananpíchina'. Naporahuatona', a'naquën maconorahuatona', ma'sha tëpapi. Co huërainëñ noya inquitopihué'. Ina noshanta' ama ca'inasohué'. Naporahuatona', ama monshihuainasohué', Inaíchin pënëanhuan'. ²¹ Iráca quëran huaré' Moisésë pënëntërinso' ya'huërin. Na'a ninanoqué a'chintapi. Nani chinoto tahuëri niyontonpiso pëiqué nontopi. Napoaton ama inapita pinoinënpaso marëhué' ina pochin quirica a'patahua' Quisoso imapisopita pënënacaso maré'," itërin.

Pënënacaiso maré' ninshitopiso'

²² "Noyahua'. Ina pochin ninshitahua'," topi ya'ipiya. Ina quëran ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita yonquipi catoya'pi a'patacaiso maré'. "Paono, Pirnapi, inapita panantahuachina', inahuanta' ca'taina'," topachinara, "Inanta' noya," topi ya'ipi imapisopita. Napoaton cato' quëmapi'sa' nóya nipisopita huayonpi paatona' sha'huitacaiso maré'.

A'naso' Sirasë. A'nanta' Cotasë. Parsapasë itopi anta'. ²³ Ina quëran quirica ninshitopi Antioquiaquë ya'huëpisopita quëtontacaiso marë'.

"Iyaro'sa'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya quiyanta' ya'huarai. Quiyaso' ca'tano'sanënpitacoi ninshitarainquëma'. Ansiano'saro'coi chachin quirica a'patarainquëma', ni'co'. Co cotioro'sanquëmahuë' nipomarahuë', canpitanta' Quisoso imarama' ni'ton, iyahuëipita pochin ni'nainquëma'. Ya'ipi imaramasopita Antioquiaquë, Siria parti, Sirisia parti, inatohua' ya'huëramasopita iso nanan chachin a'patarainquëma' nitotacamaso marë'. ²⁴ I'hua a'naquën isëquëran pa'pachinara, nisha a'chintërinëinquëma'. 'Co Moisésë pënëntërinso' natëhuatamahüë', co Yosë huëntonëinquë ya'conaramahuë', itërinëinquëma'. Co quiyari a'papiraihuë', pa'pi. Natanahuatoma', nisha nisha yonquirama'. Pirnapi Paonorë chachin huëcaton, nani sha'huitirincoi. Ipora huarë' nitotato, ninshitarainquëma'. ²⁵ Napoaton niyontonpatëira, catoya'pi sha'huitato, a'patarainquëma'. Pirnapi, Paonorë chachin ya'huëramaquë pa'pachina', inapitanta' pa'sapi. Pirnapi, Paono cato chachin nóya quëmapi'sa', tënai, noya nosororai. ²⁶ Sinioro Quisocriso nanamën sha'huipiso marë' na'con aparisitopi. A'naquëni no'huitona', pi'pishachin shitëpapi. ²⁷ Napoaton Cotasë, Sirasë inapita a'patarainquëma' yonquiraiso' sha'huitinquëmaso marë'. ²⁸ Nani iyaro'sa' ninontërai. Ispirito Santonta' no'tëquën anitotërincoi. Napopianachin yonquiato, ninshitarainquëma'. Co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' natëcaso' ya'huërinhuë', tënai. Pi'pisha sha'huichinquëma' natëcamaso marë'. ²⁹ A'naquën ma'sha tëpapi mamanshi moshacaiso marë'. Ina nosha tananpítoco', tënai. Naporahuaton, a'naquën maconorahuatona', ma'sha tëpapi. Co huënainën noya inquipirinhüë', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosohuë'. Naporahuaton, ama monshihuanacosohuë'. Moisésë na'con pënëntopirinhüë', inaíchín natëcaso' ya'huërin, tënai. Cotasë, Sirasë, inapitanta' inachachin pënënarinëinquëma'. Natëhuatama' iyaro'sa', noya nisarama'. Nani huachi," topi quiricatatona'.

³⁰ Nani a'pahuachinara, pa'sahuatona', Antioquiaquë canconpi. Imapisopita niyontonpachinara, quirica quëtopi. ³¹ Nani nontohuachinara: "Ma noyacha pënëninpoa paya," ta'tona', nóya cancantopi. ³² Cotasë, Sirasë, inapitaso' pënëntona'piro'sa' ni'ton, hua'qui' Quisoso imapisopita pënënpí. Noya pënënpí ni'ton, noya noya imasapi. ³³ Hua'quimiáchin inaquë yacapatopi. Ina quëran ya'huëpi'pa' yapanantahuachinara: "Osharan páco'. Yosë noya catahuainquëma'," itopi. [³⁴ Sirasëso nipurinhüë': "Co caso' pa'shatërapohuë'," ta'ton, co pa'ninhüë'.]

Naquërachin a'chinacaso marë' paantapiso'

³⁵ Paonoso' Pirnapirë chachin hua'qui' Antioquiaquë ya'huëpi. Sinioro nanamën sha'huirápi. A'napitarë chachin a'chinápi.

³⁶ Nani hua'quimiachin ya'huëhuachinara, Paonori itërin:
—Huëquë' pa'a iyasha. I'hua na'a ninanoquë Sinioro nanamën sha'huirë'.
Paatë' Quisoso imapisopita nianta'a. ¿Onpoapita'mapa'? itërin.

³⁷ "Noyapa'. Pa'a nipachin. Coansha Marconta' quëpanta'a," itërin Pirnapiri.

³⁸ "Ama iya quëpa'asohuë'. I'hua pi'iquë Panpiriaquë canconpatëhuara, ya'huërin'pa' pa'mantarin. Co yacatahuarinpohuë'. Napoaton co no-huantërahüë'," itërin Paonori. ³⁹ Hua'qui' ninontopirinhüë', co napopianachin yonquiatonahuë', nisha nisha pa'pi. Pirnapiso' Coansharë chachin nanchaquë pa'sahuaton, Chipriqué canconpi. ⁴⁰ Paonoso nipurinhüë' Sirasë nontërin ca'tanacaso marë'. Yapa'pachinara, Quisoso imapisopitari Yosë

nontopi: “Isopita pa'pachina' Siniro, a'paiquë' noya pa'ina'. Nosoroaton, catahuaquë' noya a'chiina',” itahuatona', a'papi. ⁴¹ Ya'ipi Siria parti pa'tatona', nisha nisha ninanoquë' pa'pi. Quisoso imapisopita pënëna'piapi chiniquën cancantacaiso marë'. Sirisia partinta' paantatona', inachachin pënëantapi. Quisoso nanamën sha'huitatona', imapisopita achinicancanpi.

16

Timotionta' imatërinsö'

¹ Ina quëran Tirpiquë' pa'pi. Inaquë' a'chinahuatona', paantapi. Paanarahuatona', Nistraquë' canconpi. Inaquë' a'na hui'napi quënanconpi, Timotio itopiso'. Inanta' Quisoso imarin. A'shinso' cotio sanapi. Quisoso imarin anta'. Pa'pinso' nipirinhuë' Crico piyapi.

² “Timotio nóya quëmapi,” topi ya'ipi Quisoso imapisopita. Nistraquë' ya'huëpisopita, Iconioquë' ya'huëpisopitanta' napopi. ³ “Huëquë' api imaquico,” itërin Paonori.

“Noyahua', pa'i canta',” ténin anta'. Inaquë' na'a cotioro'sa' ya'huëpi ni'ton, Paonori sha'huitohuachina, marca acotopi. Pa'pinso' Crico quëmapi ni'ton, napopi. ⁴ A'na ninanoquë', a'na ninanoquë' pa'sahuatona', pënëna'piapi. Ca'tano'sa', ansiano'sa', inapita Quirosarinquë' ya'huëpisopita ninshitopiso' sha'huirapi imacaiso marë'. ⁵ Napohuachina, Quisoso huëntonënuë' ya'conpisopita natëtona', noya noya imasapi. Naporahuaton aquë' aquëtë' na'asapi.

Ispirito Santo nohuanton, hua'narinso'

⁶ Asia parti Yosë nanamën yasha'huipirinahuë', Ispirito Santo co nohuantërinhuë' inaquë' a'chinacaiso'. Napoaton Piriquia parti, Carasia parti inapita na'huëtöpi. ⁷ Misia parti ya'caritonahuatona', Pitinia parti yapa'sapirinahuë'. Naquëranchin Ispirito Santori ya'copirin. “Co Quisoso nohuantërinhuë' inaquë' a'china'huaiso',” ta'tona', co inatohua' pa'pihuë'.

⁸ Napoaton Misia parti na'huërahuatona', Toroasëquë' canconpi. ⁹ Inaquë' Yosë nohuanton, tashi' Paono hua'narëso pochin quënanin. Masitonia piyapi huanarin, quënanin. “Huëquë' isëquë'. Nosoroatoncoi, catahuaco'i,” itërin. ¹⁰ Ina natanahuaton, “Yosë nohuantërincoi inatohua' noya nanan sha'huica'huaiso',” ta'toi, manorai inatohua' paca'huaiso'.

Piriposëquë' a'chinpiso'

¹¹ Marë yonsanquë' ya'huërai ni'ton, nanchaquë' ya'conai paca'huaiso marë'. Ya'conahuato'i, pipirai. Panca so'ton huancoanai' nininquë' canconai, Samotrasia itopiso'. Inaquë' huë'ëpatërai. Tahuëririnquë' pantarahuato'i, Niaporisëquë' canconai. Inaquë' nonshirai. ¹² Nani Masitonia parti canconpatoira, ira pa'tatoi, Piriposëquë' canconai. Inaso' panca ninano'. Copirnori acorinsö' ni'ton, inaquë' na'a Nomaro'sa' ya'huëpi. Hua'quimiáchin inaquë' ya'huërai. ¹³ Chinoto tahuëri nanihuachina, ninano quëran pipirahuato'i, i' yonsanquë' pa'nai. “Inaquë' Yosë chinotapi,” ta'toi, inaquë' pa'nai. Sanapi'sa' nani niyontonpi, quënanconai. Inaquë' huënsërahuatöi, a'chintërai. ¹⁴ A'na sanapi inaquë' Yosë chinotërin, Niria itopiso'. Tiatira quëran huë'nin. Inaso' tintahuan. Ma'maro' në'mëtë' pa'ton nininsö' pa'anin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin ni'ton, Paonori a'chintohuachina, nóya natanin. Yosë nohuanton, a'naroáchin cancanën quëran huarë' yaimarin. ¹⁵ Quisocrisö' imarin ni'ton, aporintërin. Pëinënuë' ya'huëpisopitarë' chachin aporihuanpi.

—Canta' Siniro imarahue' ni'ton, huëco' pëinënuëquë' yacapaco'i, itërincoi. Na'con sha'huitohuachincoira, inaquë' huachi yacaparai.

16 A'na tahuëri yonsanquë paantarai Yosë chinota'huaiso marë'. Paaso-coi, a'na nanon quënanconai. Sopairi ya'coancantërin ni'ton, ninotërin. Ina sanapiso' a'napitari pa'anpi asacatacaiso marë'. Ninorinso marë' hua'anënpitaso', na'con canapi. 17 Nanonso' quënanahuatoncoi, imaquiarincoi. Imaritoncoi, chiniquën nonsarin ya'ipi piyapi'sa' natanacaiso marë'.

—Isopita quëmapi'saso' Yosë piyapinëpita. Yosë chini chiniquën nanantërinso' nohuitatona', natëpi. A'chintarinënuëma' canpitanta' nitotatoma' cha'ëcamaso marë', itëriarin.

18 Na'a tahuëri imatoncoi, naporárin. Pinatanaton, Paonoso' no'huitëriporin. Tahuëretahuaton, sopai itapon:

—Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, a'paaranquën. ¡Isa sanapi quëran pipimiatëquë'! itërin. Naporó chachin pipimiatërin.

19 Hua'anënpitaso nipirinhüë' no'huitopi. “Co huachi ninorinhüë' ni'ton, co huachi canarëhuahuë”, ta'tona', Paono, Sirasëre chachin masahuatona', cachiquë quëpapi ninano hua'ano'sa' nontacaiso marë'. 20 Inaquë quëparahuatona', coisëro'sa' itapona':

—Isopita quëmapi'saso' cotiöro'sa' ni'ton, a'chinatona', ninano' tapiapi. Nisha a'chintohuachinara, ya'ipi piyapi'sa' nisha nisha yonquipi. 21 Canpoaso nipirinhüë' Noma piyapinpoa' ni'ton, co inachintopiso' natëcaso' ya'huërinhuë', itopi.

22 Huanipapisopitanta' no'huitatona', Paono, Sirasë inapita ahuëpi. Coisëro'sarinta' camapi. “Ai'nanpiratahuatoma', naraquë ahuëpico”, itopi. Napohuachina inapotopi. 23 Chiniquën ahuëpitona', tashinan pëiquë po'mopi. Po'mohuachinara, tashinan pëi' hua'an itapona': “Noya a'paiquë", ta'ahuachina,” itopi. 24 Ina natanahuaton, huancánachin po'morin. Nantëna' nontëquë acatëntahuaton, catinaquë niahuitërin.

25 Yono tashi' nisahuaso', parisitaponaraihuë', co sëtópihuë'. Cato chachin Yosë nontápi. Yosë chinotatona', cantarapi. Apiro'sa' natantapi. 26 A'nanaya panca ocohua pa'nin. Tashinan pëi' achinicaso marë' acotopiquë huarë', nacon nacontarin. Naporó Yosë nohuanton, ya'coanaro'sa' ni'soatëra'piapi. Ya'ipi apiro'sa' catinanëna' ni'quiritopi. 27 Tashinan pëi' hua'an capaya-tohuachina. Ya'coanaro'sa' ni'soatopinan ni'nin. “Ya'ipi apiro'sa' capa, nani ta'api,” ta'ton, sahuëninën ocoirahuaton, yanitëparin. 28 Paonoriso nipirinhüë' a'naróchin nontërin:

—¡Ama iyasha nitëpaquësóhuë'! ¡Co ta'araihuë'! itërin chiniquën nontaton.

29 Ina natanahuaton: “¿Naporin ti?” toshahuaton, pa'yanin. “Nanparin quëshico ni'i” itohuachina, piyapinëpitari quëpatopi. Manorahuaton, ya'conin. Pa'yanaton, ropa ropátarin. Paono pirayan isonahuaton, mosharin. 30 Ina quëran cato chachin ocoirahuaton:

—¿Ma'ta' iyaro'sa' onpo'i cha'ëca'huaso marë'? itërin.

31 —Quisocristoíchin nicha'ërinpoa'. Ina natëhuatan, cha'ësan. Sa'an, hui'nanpita inapitarë'quën chachin cha'ësan. 32 Ina toshahuaton, Quisocristo nanamë a'chintërin. Ya'ipi pëinënquë ya'huëpisopita natanpi. 33 Tashinan pëi' hua'anso' noya natanahuaton, natërin. Tashi' nipirinhüë', quëparahuaton, nicarotopiso' pa'mopirin. Napohuachina, Quisoso imapi huachi ni'ton, ya'ipiya aporintërin. 34 Nani aporihuanpachinara, pëinënquë quëparin. Inaquë a'carin. Yosë natëtona', ya'ipiya noya cancantopi.

35 Coisëro'saso' nipirinhüë' co nitotópihuë'. Tahuërihuachina, sontaro'sa' amatahuatona', itopi: “Tashinan pëi' hua'an sha'huitonco' catoya'pi i'huara po'moraiso' ocoi'in pa'ina,” itohuachinara, pa'pi sha'huitapona'. 36 Ina natanahuaton, Paono itapon:

—Coisëro'sa' nanan a'patërinaco ocoia'huainquëmaso marè'. Napoaton noya pipico', itërin hua'ani.

³⁷ Paonoso nipirinhue' sontaro'sa' itërin:

—Co po'oana quëran pa'saraihue'. Quiyaso' Noma piyapicoi nipiraihue', naraqüë hui'tonpirinacoi. Co coisëquë sha'huirapiponaracoihue', cachiquë chachin napotërinacoi. Ina quëran tashinan pëiquë po'morinacoi. Noma piyapicoi ni'toi, co topinan ana'intinacoisohue' nipirinhue'. ¿Ipo-raso' po'oana quëran yaocoiantarinaracoi ti? ¿Co'chi nohuantërai hue' paya! Sha'huitëquë' inahuará chachin huë'ina'. A'ninquëchin ocoi'inacoi, itërin.

³⁸ Sontaro'sa' paantarahuatona', coisëro'sa' sha'huitonpi: "Inapitaso' Noma piyapi'sa'," topachinara, pa'yanpi. Co topinan quëran Noma piyapi ahuëcasohue' nipirinhue', ahuëpi. ³⁹ Napoaton tashinan pëiquë pa'sahuatona', noya nontopi. "¿Canpitanta' Noma piyapinquëma' ti?" ito-huachina, "Inacoi mini," tënin Paono. "Co'chi nitotërai hue' paya. Co nitotoihue' ahuërainquëma', co ahuëca'huainquëmasohue' nipirinhue'," itërin. Ina quëran noya ocoirahuatona', "A'na parti paco'," itopi. ⁴⁰ Napotohuachinara, tashinan pëi quëran pipipi. Pipirahuatona', Niria pëinënquë paantapi. Quisoso imapisopita niyontonpachinara, pi'pian pënëntapi: "Chiniquën cantatoma', imamiatoco'," itopi. Ina quëran pa'pi huachi.

17

Tisaronicaquë a'chininso marè' no'huipiso'

¹ Ina quëran Anpiporisë na'huëtahuatona', Aporonianta' na'huëtaantapi. Ina quëran Tisaronicaquë canconpi. Inaquë cötioro'sa' niyontonpiso pëi' ya'huërin. ² Inachintërin nichinapon chachin cara chinoto tahuëri inaquë Paono Yosë quiricanën a'chinin.

³ —Quisocriso imaco' canpitanta'. Inaso' inápa quëran o'marin, Yosëri a'paimarinso'. Ina nohuanton, oshanënpoa marè' chiminin. Chiminpirinhue', Yosë nohuanton, nanpiantarin. Iráca quiricanën quëran ninorinso chachin naporin. Inaso' Cristo, Yosëri acorinso', tënin.

⁴ A'naquën natanahuatona', natëpi. Natëtona', imasapi. Na'a Crico piyapi'santa' imasapi. Nisha piyapi'sa' niponaraihue', Yosë chinotopi. Paono a'chininso' natanahuatona', Quisoso imasapi. Na'amiachin sanapi'santa' chiniquën nanantopisopita imasapi. ⁵ A'naquën cötioro'saso nipirinhue', co yanatëpihue'. "Na'a piyapi'sa' Quisoso imasapi," ta'tona', apiratopi. Apiratatona', no'huipi. Cachiquë pa'sahuatona', no'huitérayaro'sa', chiro'tëro'sa', inapita itapona': "Huëco' Paono, Sirasëre chachin macatëhua' ana'intahua'," ta'tona', piyapi'sa' ayontonpi. No'huitératona', Casono pëinënquë pa'pi. Inaquë Paono yacapatërin ni'ton, macacaiso marè' pa'pi. Ya'coana papaatahuatona', ya'conpirinhue', ⁶ co Paono ya'huërinhue'. Co ina quënanatonahuë', Casono mapi. A'napita Quisoso imapisopitanta' masahuatona', ninano hua'ano'saquë quëpapi.

—Paono ya'ipi parti pa'sárin. A'chintaton, notohuaro' piyapi'sa' anishacancantarin. Sirasënta' inachachin nizarin. Isëquënta' huë'pachinara, ⁷ Casonori pëinënquë aya'conin ni'ton, inaquë yacapapi. Isopitanta' imatona', co huachi Noma copirno natëtónahuë', nisha imasapi. "A'na copirno ya'huarin. Inaso' Quisoso," toconpi, itopi.

⁸ Piyapi'sa' natanahuatona', aquë aquëtë' no'huítopi. Hua'ano'santa' no'huítatona', Casono, a'napita imapisopita inapita chiniquën pënënpi. ⁹ Ina quëran coriqui ma'papi ama tashinan pëiquë po'mocaiso marè' hue'. Nani pahuëretohuachinara, a'papi.

Piriquè Yosè quiricanèn na'con nontopiso'

¹⁰ Quisoso imapisopita pipirahuatona', ya'huèpi'pa' paantapi. Naporo' tashi' Paono, Sirasè, inapita Piriquè a'papi. Inaquè canconahuatona', cotioro'sa' niyontonpiso pèiquè pa'pi a'chinacaiso marè'. ¹¹ Inaquè ya'huèpisopitaso nipirinhue' nóya yonquipi. Co Tisaronicaquè ya'huèpisopita pochinhue'. Paonori a'chintohuachina, nóya natanpi. "Paonoso' no'tèquèn a'chinamara," ta'tona', nani tahuèri Yosè quiricanèn noyásha nontapi no'tèquèn nitotacaiso marè'. ¹² Naporahuatona', na'a cotioro'sa' natèpi. Na'amiachin Crico sanapi'santa' chiniquèn nanantopisopita natèpi. A'naquèn Crico quèmapi'santa' imasapi. ¹³ Napopiso', Tisaronicaquè nahuin. Cotioro'saso' natantahuatona', "Piriquènta' Paono Yosè nanamèn a'chinarin," ta'tona', inatohua' pa'pi. Canconahuatona', Paono sha'huirapitona', piyapi'sa' ano'huitopi. ¹⁴ Napohuachinara, Quisoso imapisopitari a'naroáchin Paono a'papi. A'naquèni ca'tanatona', marè yonsanquè'pa' quèpapi. Sirasè, Timotio, inapitaso nipirinhue' co pa'pihuè'. ¹⁵ Atinasè'pa' Paono ca'tanpi. Yapanantahuachinara, —Sirasè, Timotio, cato chachin sha'huitonco' manóton hué'ina', itèrin Paonori. Napotohuachina, ya'huèpi'pa' paantapi.

Atinasèquè nisha nisha moshapiso'

¹⁶ Paonoso nipirinhue' Atinasèquè Sirasè, Timotio, inapita ninararin. Niano' conitaton, notohuaro' mamanshi quènanin. Inapita quènanahuaton, sètèrin. Inapoaton, napion cancantèrin. ¹⁷ Napoaton na'con pènèntèrin. Niyontonpiso pèiquè pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintèrin. Cotioro'sa' pochin chinotopisopitanta' natanapi. Quisoso nanamèn a'chintohuachina, ni-nontápi. Naporahuaton, nani tahuèriya cachiquè pa'nin. Inaquè a'naya a'naya huè'pachinara, nontarin. Nisha piyapi'santa' natanapi. ¹⁸ Inaquè nisha nisha yonquipiso' a'china'piro'santa' huè'pi. A'naquèn ipicorioro'sa' itopi. A'naquènta' istoicoro'sa' itopi. Paono quènanahuatona', ninontopi.

—Iso quèmapi pa'pi nona'pi. ¿Ma'ta' tēcapon naporin? itopi a'naquèn.

—Ahuèn. Nisha Yosèro'sa' imacaiso marè' a'chinamara, topi a'naquèn. "Quisoso chiminin. Ina quèran nanopiantarin," téninsó marè' napotopi. ¹⁹ A'naquènso natanahuatona', Ariopaco itopiquè quèpapi. Inaso' hua'ano'sa' niyontoyantopiquè. Paono inaquè quèparahuatona', itopi:

—¿Ma nisha nanan chachinta' a'chinan? Yanitotèrai quiyanta'. ²⁰ Co onporonta' natanchinaihuè'. A'chintocoi quiyanta' nitochii, itopi.

²¹ Inaquè ya'huèpisopita nasha nanano'sa' pa'yatopi. Nisha nisha a'chinpiso' yanatanpi. Nisha piyapi'sa' huè'pisopitanta' yanatanpi.

²² Paono inaquè huanirahuaton, Atinasèquè ya'huèpisopita itèrin:

"Natanco iyaro'sa' pi'pian sha'huichinquèma'. Canpitaso' ya'ipinquèma' na'con moshatèrama', ténahuè. ²³ Cachiquè pa'patora, ya'ipi moshatèramaso' ni'nahuè. A'na artaro quènanahuè. Inaquè ninshitèrama'. 'ISOYO CO NOHUITOPIRÈHUAHUÈ', MOSHAHUA', ténama' ninshitatoma'. Co nohuitapomarahuè', mosharama'. Apira carinquèma' a'chinchinquèma', nohuitoco'.

²⁴ Ina Yosèso' chini chiniquèn nanantèrin. Iráca isoro'pa', ya'ipi ma'sha isèquè ya'huèrinsonta' acorin. Inaso' hua'anènpoa'. Isoro'paquè ya'huèrinsopita, inápaquè ya'huèrinsopita, ya'ipimiáchin hua'anèntarin. Moshatopiso pèi' piyapi'sari nipiquè co Yosè ya'huèrinhue'. ²⁵ Co piyapi ma'shanènpita nohuantèrinhuè'. Co manta' pahuantèrinhuè'. Inariáchin ya'ipi ma'shanènpoa' quètèrinpoa'. Ina nohuanton, nanopirèhua'. Ina nohuanton, coshoro', ma'sha, inapita ya'huètèrinpoa'.

²⁶ Iráca a'na quëmapira' ninin. Inaya quëranchin ya'ipi piyapi'sa' na'api. Nisha nisha nipisopita na'api ya'ipiro'paquë ya'huëcaiso marë'. Co'huara ya'huëyatërasëhuahüë', yonquirinpoa'. Nisha nisha parti ya'huëcaso marë' acorinpoa'. Onporosona nancapahuasonta' yonquirin. Ina nohuan-ton, nampirëhua'. ²⁷ Ya'ipinpoa' acorinpoa' ina nohuitacaso marë'. Co quënanarihuarahüë', ina na'con yonquicaso' ya'huërin. Co inaso' aquë patërinpoahuë'. Co naniantërinpoahuë'. ²⁸ Ina nohuanton nampirëhua', pa'nëhua', ya'huërhëhua'. A'nara' cancan yonquina'pi ninshitaton, no'tëquën naporin: 'Canpoaso' Yosë hui'ninpita pochin ninëhua'; tënin.

²⁹ Napoaton Yosënta' canpoa pochin nampirárin anta'. Co inaso' mamanshi pochinhüë'. Mamanshiso nipirinhüë' piyapi'sari inahuara yonquinëna quëran nipi. Oro quëran, prata quëran, na'pi quëran, ina quëranpita nipi. Ama Yosëso' mamanshi pochin cancantocosohüë'. ³⁰ Iráca co Yosë nohuitopihüë' ni'ton, co ana'ntërinhüë'. Iporaso nipirinhüë', ya'ipi piyap-inpoa' pënëninpoa': 'Co noyahuë' yonquiramaso' naniantatoma', casáchin chinotoco,' itërinpoa' Yosë. ³¹ A'na tahuëri co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'ntarin. Nani Quisoso acorin coisë pochin nicaton, ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën sha'huitacaso marë'. Inaso' piyapi chachin ni'ton, chiminpirinhüë', Yosëri ananpitaantarin. Napoaton inaso', Yosëri acorinso', tënëhua'," tënin Paono.

³² "Ananpitaantarin," tëninso marë', "Tëhuëenchachin ta'ma' ananpitëca," ta'tona', tëhuapi a'naquën. A'naquënso nipirinhüë' co tëhuapihüë'.

—A'na tahuëri a'chintaantacol, itopi.

³³ Ina quëran Paono pa'nin. ³⁴ A'naquënso nipirinhüë' natëtona', imapi. Quisoso natëpi. A'naso' Tionisio, Ariopaco hua'an nininso'. A'nanta' sanapi, Tamarisa itopiso'. A'napitanta' imasapi.

18

Corintoquë Paono a'chininso'

¹ Ina quëran Paono pipirahuaton, Corintoquë pa'nin. ² Inaquë a'na cotio quëmapí Aquiro itopiso' quënanconin. Inaso' Pontoquë nasitërin. Sa'inso' Pirusira itopi. I'huamiáchin Itaria parti ya'huëpi. Nomaquë chachin ya'huëpirinahuë', copirno Craotiori camaitohuachina, ya'ipi cotioro'sa' pipipi. Aquiroso' ina quëran pipirahuaton, Corintoquë huë'nin. Ina pëinënquë Paono pa'nin ni'tapon. ³ Paonoson' në'mëtë' pëiro'sa' nina'pi. Aquiron'ta' inaquë chachin sacatërin ni'ton, inaquë yacapatërin nicatahuacaiso marë'.

⁴ Nani chinoto tahuëri cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë pa'sahuaton, cotioro'sa' a'chintërin. Cricoro'santa' a'chintaton: "Quisoso natëco' canpitanta'," itërin.

⁵ Ina quëran Sirasë Timotiorë chachin Masitonia parti quëran canquipi. Canquihuachinara, Paono na'con na'con a'chinarin quëna'imapi. Nani tahuëri cotioro'sa' Quisoso nanamën a'chintárin. "Inaso Cristo, Yosëri a'paimarinso'," itaton na'con pënënin. ⁶ Inapitaso nipirinhüë' no'huitona', Paono pinopi. Napoaton tananpitërin.

—Tëhuëenchachin Yosë ana'ntarinquëma'. Nani ya'ipi a'chintopirancuëmahüë', co yanatëramahuë' ni'ton, canpitaora tëhuëñemaquë nina'ntarama'. Iporaso nisha piyapi'sa' a'chintarahüë huachi, tënin Paono.

⁷ Ina quëran co huachi cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë a'chintërinhüë'. Pipirahuaton, Tisio Costo pëinënquë pa'nin. Inaso' nisha piyapi niponahuë', Yosë chinotërin. Niyontonpiso pëi' pirayan ya'huërin. Ina pëinënquë pa'nin a'chinacaso marë'. ⁸ Cotio niyontonpiso pëi' hua'aonta' natanahuaton, natërin, Crispo itopiso'. Ina pëinënquë ya'huëpisopitanta'

Quisoso imasapi. Na'a ya'huëhuano'sa' Quisoso nanamën natanahuatona', natëpi. Natëhuachinara, aporihuanpi. ⁹ A'na tashi' Yosë nohuanton, Paono hua'narëso pochin niantarin. Siniõrori chachin itapon: "Ama të'huaton, copitëquësohuë'. A'chináquë'. ¹⁰ Carinquën catahuaranquën. A'naquën no'huipirinënguëonta', noya a'pairanquën. Co insonta' nanitapaponhuë' ma'sha onpotinquënsa'. Na'a piyapi'sa' isëquë yaimarinaco. Napoaton a'chintáquë'," itërin. ¹¹ Napotohuachina, inaquë a'na pi'ipi miria ya'huaton, Yosë nanamën a'chinárin.

¹² Ina quëran Cariono Acaya parti hua'anëntohuachina, cotioro'sari Paono no'huitona', niyontonpi. Ina masahuatona', hua'ano'sataquë quëpapi ana'intacaiso marë'.

¹³ —Moisësë iráca pënënincoiso pochin Yosë chinotërai. Iso quëmapiso nipirinhüë' nisha a'chinarin. Piyapi'sa' anishacancantarin, itopi.

¹⁴ Paonori yanontapirinhüë', hua'ani itapon:

—Canpita cotioro'sanquëma' co yanatananquëmahüë'. Paso' quëmapi co noyahüë' ninin naporini, nata'into'huë'. Ihuatërin, ahuëtërin, inaporin naporini tëhuë'nchinso', natanacaso' ya'huë'itonhuë'. ¹⁵ Nipirinhüë', nisha nisha nanan cotioro'sanquëma' ya'huëtërinquëma'. Nipënënamaso' quiri-canta' ya'huëtërinquëma'. Co caso' nohuantërahüë' ina yonquica'huaso'. Canpita capini anoyatoco', itërin.

¹⁶ Itahuaton, a'parin. ¹⁷ Na'a piyapi'sari ni'sapi. Ni'sahuatona', cotio niyontonpiso pëi' hua'an mapi, Sostinisë itopiso'. Masahuatona', inaquë chachin ahuëpi. Carionori nicaponahuë', co manta' tëninhuë'. Co ina yonquirinhüë'.

Antioquiaquë paantapiso'

¹⁸ Hua'qui' Paono inaquë ya'huantarin. Ina quëran Quisoso imapisopita nontahuaton, pa'nin huachi. Aqiro sa'inë chachin pa'pi anta'. Nanchaquë Siria parti yapantapirinhüë'. Sincriaquë canconahuaton, Paono noya niya'itërin. Yosë sha'huëtërinso' nanirin ni'ton, naporin. Ina quëran nanchaquë ya'conpi. ¹⁹ Ipiisoquë canconpachinara, nonshipi. Aqiroso' sa'inë chachin inaquë quëparitërin. Paonoso' yapaantahuachina, cõtio niyontonpiso pëiquë ya'conahuaton, a'chintërin. Cotioro'sarë' ninontopi. ²⁰ "Hua'qui' ya'huaton, a'chintaantacoi," itopirinhüë', co nanitërinhuë'. ²¹ "A'na tahuëri Yosë nohuantohuachin, huëantarahuë," tënin.

Ina quëran nanchaquë ya'coantarahuaton, paantarin. ²² Sisariaquë nonshiconahuaton, Quirosarinquë pa'nin. Ya'ipi Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' nontërin. Ina quëran Antioquiaquë paantarin. ²³ Hua'quimiáchin inaquë ya'huërin. Ina quëran naquëranchin yonquirin paaton nasha imapisopita nicacaso marë'. Carasia parti pa'sahuaton, pënëna'piarin. Naporahuaton, Piriquia partinta' pa'sahuaton, pënëna'piarin. A'naya a'naya nianoro'saquë Quisoso imapisopita achinicancana'piarin. Achinicancanpachina, noya noya imasapi.

Aporosë Ipiisoquë pënëntërinso'

²⁴ Naporo' tahuëri'sa' a'na cotio quëmapi Ipiisoquë pa'nin, Aporosë itopiso'. Aricantriaquë nasitërin. Noya nitotërin a'chinacaso'. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' noya nitotërin. ²⁵ Siniõro iranën anitotopi ni'ton, a'ninquëchin nanamën a'chintarin. Ya'ipi cancanën quëran a'chinin. Quisoso naporinso' no'tëquën a'chinaponahuë', Coansa aporintërinso'ráchin nantotërin. ²⁶ Cotioro'sa' niyontonpiso pëiquë ya'conahuaton, chiniquën cancantaton, a'chinpirinhüë'. Pirisira, Aqiro, inapitari natanahuatona': "Co ya'ipi Quisoso nanamën nitochátërarinhüë'," ta'tona', pënënuquë quëpapi. Inaquë ya'ipi Quisoso nanamën a'chintopi no'tëquën nitotaton, Yosë iranën

pa'tacaso marë'. Ina natanahuaton, natërin. ²⁷ Ina quëran Acaya parti yapa'sarin a'chinacaso marë'. "Acaya parti a'chinchì, topirahuë'," topachina: "Noya iyasha. Noya paquë'," itopi Quisoso imapisopitari. Naporahuatona', quirica ninshítopi quëtontacaiso marë'. "Thuata, iyaro'sa'. Aporosë huë'pachin, noya nontoco'. Inanta' Quisoso imarin ni'ton, noya natanco'," itopi ninshítatona'. Quirica ma'patahuaton, Acaya parti pa'nin. Inaquë Quisoso imapisopita quënanconin. Yosëri catahuarin ni'ton, Quisoso imapi. Inapita quënanconahuaton, noya a'chintaton, achinincanarin. ²⁸ Piyapi'sa' niyontonpachinara, Yosë quíricanën a'chinárin. "Íraca quëran huarë' Cristo o'macaso' ninopi. Iporaso' nani o'marin. Inaso' Quisoso," tënin. Quíricanën quëran anitotërin. Noya noya a'chinin ni'ton, cotioro'sa' co nanitopihuë': "Nonpiánin" ta'caiso'.

19

Ipisoquë Paono a'chininso'

¹ Aporosë Corintoquë ya'huaso', Paono huancoro ira pa'tahuaton, Ipositoquë canconin. Inaquë na'amiáchin imapisopita quënanconin.

² —Quisoso natëhuatamara, ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? itërin.

—Co Ispirito Santo nohuitëraihuë'. Co ina a'chintërinacoihuë', itopi.

³ —¿Ma'ta' natëhuatamara aporihuanama'? itërin.

—Coansha pënëntërinso' natëtoi, aporihuanai, itopi.

⁴ —Coanshaso pënëntërin co noyahuë' yonquípisopita naniantacaiso marë'. Ina quëran aporintërin. Nipirinhüë', co inasáchin sha'huirinhüë'. "Ca piquëran a'na quëmapi huë'sarin, Yosëri a'paimarinso'. Ina imaco'," itërin anta'. Napoaton Quisoso imaco', itërin Paonori.

⁵ Ina natanahuatona': "Siniro Quisoso imasaraí. Ina natëarai huachi," ta'tona', aporihuanpi. ⁶ Ina quëran Paonori së'huamotohuachina, Ispirito Santori ya'coancantëmarin. Ina nohuanton, nisha nisha nananquë nonpi. Co nitotopirinhüë', a'naroáchin nonpi anta'. Naporahuaton, Ispirito Santori catahuarin Yosëri anitotërinso sha'huicaiso marë'. ⁷ Shonca catoya'pi pochin napopi.

⁸ Hua'qui' inaquë Paono ya'huërin. Cara yoqui pochin cotioro'sa' a'chintárin. Nani simana niyontonpiso pëiquë pa'nin. Co té'huatonhuë', a'chintárin. "Yosë yahua'anëntërinquëma'. Ina marë' Quisoso a'paimarin. Ina imaco'," itarin. ⁹ A'naquënso nipirinhüë' co natantochináchinhuë' cancatatona', co yanatëpihuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, no'hitopi. No'huitatona', —Co Quisoso nanamën imacaso' ya'huërinhuë', toconpi. Napoaton Paonori patërin. Quisoso imapisopita quëparahuaton, iscoíra pëiquë pa'nin. Tirano a'chinquë paaton, nani tahuëri a'chintárin.

¹⁰ Cato' pi'ipi inaquë ya'huaton, a'chinin. Siniro nanamën ya'ipi Asia parti nahuinin. Cotioro'sa' natantopi. Na'a nisha piyapi'santa' natan-topi. ¹¹ Yosë nohuanton, Paono nani ma'sha nanitaparín. Cania'piro'sa' së'huahuachina, a'naroáchin noyatopi. ¹² Panionën, a'morinso', inapita tërantá' quëparahuatona', cania'piro'sa' quëtontopachinara, a'naroáchin noyatopi. Sopairo'santa' pipipi.

¹³⁻¹⁴ A'naquën cotioro'santa', sopairo'sa' yaa'papi. Paono nicatona', yanonanpi. A'naquënso' Isipo corto hua'an hui'ninpita napopi. Canchisë hui'ninpita chachin napopi. Co Quisoso imaponaraihuë', sopairi ya'coancantërinso' itapona': "Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, a'paarainquën. Ina nanamën Paononta' a'chinarin. Napoaton pipiquë huachi," itopirinhüë', ¹⁵ sopairi a'panirin: "Quisoso

nohuitërahüë. Paononta' nohuitërahüë'. Canpitaso napoaponahuë', co nohuitëranquëmahuë', itërin.

¹⁶ Ina toshuaton, quëmapi hua'yantërinsoari pashita'parin Inapotaton, canchisëya'pi chachin manin. Chiniquën ahuëaton, pë'shara'piarin. A'naya'piáchin niponahuë', canchisëya'pi minsërin. A'mopisonta' oshato oshatotërin. I'nannirapi ta'api. ¹⁷ Ya'ipi ninanoquë nahuinin. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', inapita natanahuatona', pa'yanpi. "Sinioro Quisoso chini chiniquën nanantërin," topi.

¹⁸ Ina quëran na'amiáchin Quisoso imapisopita huë'pi. "Quiyanta' pënotopiraihuë'. Co noyahuë' ninaiso' a'poarai," itopi. ¹⁹ A'naquënso' pënoton quirica ya'huëtopi. Inapita a'porahuatona', quëntapi ahuiquitacaiso marë'. Na'a piyapi'sa' nicaso', ahuiquitopi. Pa'tërinso pichihuachinara: "A'natëräpo shonca huaranca coriqui prata quëran nininso pa'tërin," topi. ²⁰ Pënotono'santa' pënotopiso' a'porahuatona', cancanëna quëran huarë' imasapi ni'ton, Sinioro nanamën ya'ipi parti nahuinin. Na'con na'con imasapi.

²¹ Ina quëran Paono yonquirin a'napita imapisopita ni'coantacaso marë': "Masitonia parti ni'coantarahüë. Acaya partinta' nisha nisha ninanoquë imapisopita niantarahüë. Nani pënëantahuato, Quirosarinquë paantarahüë. Ina quëran Nomaquë'pa' paca'huaso' ya'huërin," tënin. ²² Timotio, Ira-sito, inapitari inaquë catahuapirinahuë', Paonori a'parin Masitonia parti imapisopita a'chintacaiso marë'. Inaso nipirinhüë', hua'quimiachin Asia parti quëparitantarin.

Artimisa moshapiso'

²³ Naporo' na'a piyapi'sa' Sinioro imasapi ni'ton, mamanshi moshana'piro'sa' no'huítopi. ²⁴ Inaquë moshapiso' Artimisa itopi. Na'a mamanshi nina'piro'sa' ya'huëpi. Mamanshi pëia'huaro'sa' prata quëran nonanpi. Ina pa'anatona', na'con canapi. A'nara' Timitirio itopi. ²⁵ Inari ya'ipi piyapinënpita ayontonin. A'napita ma'sha nina'piro'santa' amatërin. Ya'ipi niyontonpachinara, itapon: "Ni'co', iyaro'sa'. Mamanshi ninëhua quëran na'con canarëhua'. ²⁶ Paonosonipirinhüë' isëquë huëcaton, pënëtarin. 'A'naíchin Yosë ya'huërin. Piyapi'sari nipiso' co inaso Yosëhuë', tosarín, natanama' canpitanta'. Ya'ipi Asia partinta' nahuinin. Na'a piyapi'sa' natanahuatona', natëpi. Natëtona', mamanshi a'popi. ²⁷ Napohuachina', co huachi noya ni'sarinënpohuë'. Co onpopinchin canarihuahuë'. Artimisaonta' naniantapi. Inaso' chini chiniquën nanantërin. Ya'ipi asiaro'sa' moshapiso'. Ya'ipi parti quëran nohuitopi. Aquëtë chachin Paono natëhuachina', co huachi moshato pëiquë huë'sapihuë'. Artimisa nóya nipirinhüë', co huachi moshapihuë'," itërin.

²⁸ Natanahuatona', Paono chiniquën no'huípi. "¡Ma noyacha Artimisasó paya! Ina chinotërëhuaso'," tosapi chiniquën nonatona'.

²⁹ Ina quëran ya'ipi piyapi'sa' noncaropi. No'huitatona', Paono ca'taninsopita mapi, Acayo, Aristarico inapita itopiso'. Inapitaso' masitoniaro'sa'. Chiniquën masahuatona', huëntëntërahuatona', niyontonpiso i'iratëquë quëpapi. ³⁰ Paononta' piyapi'sa' nontapon yapa'pirinhüë', Quisoso imapisopitari to'shitëatona', ya'copipi. "Áma paquësöhuë'," itopi. ³¹ A'naquën Asia parti hua'ano'santa' Paono amiconënpita ni'ton, nanan a'patopi. "Áma niyontonpiso i'iratëquë pa'insohuë'," itopi. ³² Piyapi'saso' noncaroápi. Nisha nisha nonsápi. Na'con na'con piyapi'sa' co nitotatonaraihuë', "¿ma'marëcha niyontonëhua' nicaya?" topi. ³³ Ina quëran cotio hua'ano'saso', Aricantro itopiso camaipi piyapi'sa'

nontacaso marè'. Napoaton huancánachin huanirahuaton, anquirarin piyapi'sa' ta'tacaiso marè': "Co quiya tēhuērāihuè'," ta'caso' yonquipirinhue',³⁴ "inaso' cotio quēmapi," ta'tona', co yanatanpihuè'.

"¡Ma noyacha Artimisasos paya! Ina chinotērēhuaso!," tosapi chiniquēn nonatona'. Cato' ora pochin naporápi.

³⁵ Parisi quēran ninshitona'pi hua'ani atonirin. Atonirahuaton, itapon: "Tēhuēnchachin iyaro'sa', Artimisasos' chini chiniquēn nanantērin. Inaso ya'ipiya quēran nitotopi. Iráca inápa quēran anotimarin. Iso ninanonēnpoaquē chachin anotimarin ni'ton, canpoari a'pairēhua'.

³⁶ Ya'ipiya nitotopi ni'ton, ama huachi no'huítocosohuè'. Ama topinan quēran ahuētocosohuè'.³⁷ Isopita quēmapi'sa' quēpiramahuè'. Co Artimisa sha'huirapihuè'. Co moshato pēiquē ihuatopihuè'.³⁸ Timitirio, mamanshi nina'piro'sa', inapitari yasha'huirapihuachina', coisēquē pa'ina'. Hua'ano'santa' ya'huērapi. Inaquē quēparahuatona', sha'huirapiina'.

³⁹ Aquètē huarè' nanan ya'huēhuachin, hua'ano'sa' niyontopiquē natanco'.⁴⁰ Ipora tahuēri topinan quēran noncaroarama'. Co manta' onpocasohuè' nipirinhue', naporama'. Ni'cona, copirno no'huihuachinpoa'.

⁴¹ Ya'huēramaquē paco'," topachina, yanquēēpi.

20

Masitonia parti, Crisia parti, inaquēpita a'chiantarinso'

¹ Piyapi'sa' nani yanquēēhuachinara, co huachi no'huítantapihuè'. Ina quēran Paono yapaantarin. Ya'ipi imapisopita amatahuaton, achinicananin. Ina quēran "Pa'sarahuē huachi," topachina, "Osharan paquē'," itohuachinara, Masitoniaquē pa'nin.² Masitonia parti pa'tanpi, pēnēna'piarin achinicananacasos marè'. Inapotaton, Crisia parti canconin.

³ Inaquē cara yoqui yacapatērin. Ina quēran Siria parti yapa'pirinhue'. Nanchaquē yaya'conaso', cotioro'sari yatēpapiso' natantērin. Napoaton co inaquē pa'ninhue'. "Masitonia parti paantarahuē," ta'ton, ira pa'tērin.⁴ Na'a piyapi'sari ca'tanpi. Sopatiro (Pirro hui'nin, Piriaquē ya'huērinsos'), Aristarco, Sicono, (Tisaronicaquē ya'huēpiso'), Acayo (Tirpiquē ya'huērinsos'), Timotio, Tiquico, Tropicimo (Asia parti ya'huēpiso')

inapita Paono ca'tanpi.⁵ Inapitasos' quēchitērahuatona', Troasēquē ninarinacoi.⁶ Pita tahuēri nanihuachina, Piriposē quēran pipirai. Naporo' nisha pan ca'sapi, co ahuēpocatopisohuè'. Nanchaquē ya'conahuato, marè pa'tērai. A'natērāpo tahuēri quēran Troasēquē canconahuato, inapita quēnanconai. Inaquē a'na simana ya'huērai.

Hui'napi inapa quēran anotērinso'

⁷ Tomio tahuēri nanihuachina, niyontonai Quisoso chimininsos' yonquiato coshata'huaisos marè'. Naporo' Paonori a'chintarin: "Tashiraya pa'sarai," ta'ton, yono tashiquē huarè' a'chinin.⁸ Inapa pē'satē' pēiquē niyontonai. Inaquē na'a nanparin orotarin.⁹ A'na hui'napi Iotico itopisos', huintanaquē huēnsēapirinhue', Paono hua'qui' a'chinpachina, inaso huē'ēi' iquitaton, iquētērarin quēran anotērin. Cara pa'cotē quēran anotohuachina nohuararahuatona' nimapirinhue', chiminin quēnamapi.¹⁰ Paononta nohuararahuaton, ipomarin.

—Ama pa'yancosohuè', nanpiarin, itērin piyapi'sa'.

¹¹ Ina quēran pēiquē nanpēonantarin. Quisoso chimininsos' yonquiato, coshatopi. Nani coshatohuachinara, ninontatona', tahuērianpitopi. Ina

quëran pa'nin. ¹² Hui'napi nãpïantarinso' ya'huërinquë quëpantapi. Napoaton co sëtöpihuë'. Noya cancantöpi.

Miritoquë pa'naiso'

¹³ Nani Paono sha'huitërincoi: "Canpita'ton potiquë paco'. Asoquë ninataco," itohuachincoira, pa'nai. Inaso nipirinhüë' ira pa'tërin. ¹⁴ Asoquë canconahuatoï, ninarai. Paononta' canconpachina, nanchaquë ya'conahuarincoi. Ina quëran Mitiriniquë canconai. ¹⁵ Tahuëririnquë Quio notënanquë na'huërai. Ina tashiraya Samosëquë canconai. Ina huënihuaninquë Miritoquë nonshirai. ¹⁶ "Nanitohuato, Quirosarinquë Pinticostisë tahuëri yana'huërahuë," ta'ton, co Paono nohuanterinhüë' Asia parti hua'quicaso'. Napoaton manorahuatoï, co Ipositoquë nonshiraihuë'.

Ansiano'sa' Ipositoquë ya'huëpisopita pënënahuaton, patërinso'

¹⁷ Miritoquë nonshirahuaton, Ipositoquë nanan a'parin. "Ya'ipi ansiano'sa' sha'huitëquë huë'ina'," itërin. Sha'huitonpachinara, a'naroáchin huë'pi Paono nicacaiso marë'. ¹⁸ Huë'pachinara, Paonori itapon: "Iporaso' iyaro'sa' pi'pian nonchinquëma', noya nantaco. Ya'nãn Asia parti canquirahuë quëran huarë' nohuitëramaco. Ya'ipi ninahuëso' ni'nama'. Ya'ipiya nitotërama'. Co caso' chirorahuë'. Nani tahuëri pënënanquëma'. ¹⁹ Quisocristoíchin natëto, Yosë marë' sacatërahuë. Co a'napita nocanahuë'. 'Caso' noya noyaco,' co tënahuë'. A'na tahuëri sëtato, na'nërahuë. Cotioro'sa' na'con chinotërinaco tëpainacoso marë'. Chiniquën aparisitërinaco. ²⁰ Napotopirinacohüë', ahuantato pënënanquëma'. Co të'huato, ta'tërahuë'. Quisoso nanamëno no'tëquën sha'huitëranquëma' noya imacamaso marë'. Niyontonpatamëna, a'chintëranquëma'. Naporahuaton, a'naya a'naya pënëmaquënta' paato, a'chintantaranguëma'. ²¹ Co cotioro'saráchin pënënahüë'. Cricoro'santa' pënënahüë. 'Co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', Yosë chachin tahuëretantaco'. Sinioro Quisoso natëco huachi. Inasáchin anyoacancantërinpoaso', itëranquëma'. Ya'ipinguëma' a'chintëranquëma'. ²² Iporaso nipirinhüë' Ispirito Santo natëto, Quirosarinquë pa'sarahuë. Ma'sona onpotaponaco nãmara, co caso' nitotërahuë'. ²³ Nisha nisha ninanoro'saquë pa'patora, Ispirito Santo nohuanton, sha'huitëra'piarinaco: 'Quirosarinquë pa'patan, tashinan pëiquë po'moarinënquën, chiniquën aparisitarinënquën,' itërinaco. ²⁴ Yatëpapirinacohüënta', co caso' të'huatërahuë'. Co ina yonquirahuë'. Sinioro Quisoso natëa'huosoáchin cancantërahuë. Iráca ina sha'huitërinco a'china'huaso marë'. 'Yosëri ya'ipi piyapi nosoroaton, anyoacancatascos' nohuanterin. Ina noya nanan chachin a'chintonquë', itërinco. Napoaton paato, a'chintërahuë. Co chimina'huaso' të'huatërahuë'.

²⁵ Hua'qui' ya'huëramaquë pa'sápato, Yosë hua'anëntërinpoaso' a'chintopiranquëmahüë', apira pa'sarahuë huachi. Co huachi quënanaramacohüë'. ²⁶⁻²⁷ Ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' nani sha'huitëranquëma'. Napoaton no'tëquën itëranquëma'. Insosona co natëhuachinahuë', ina marë' co Yosë ana'ntarincohuë'. Inahuara tēhuënënaquë nina'ntapi. ²⁸ Canpitanta' ni'cona pi'pian tēranta' Yosë naniantatoma'. Quisoso imapisopitanta' noya ni'co'. Ispirito Santo nani acorinquëma' hua'anën pochin nicacamaso marë'. Inapitanta' Yosë huëntonënquë ya'conpi. Quisoso chiminatón, aya'coninpoa'. ²⁹ Nani pa'pato, co noyahuë' quëmapi'sa' huë'sapi. Canoniri ma'sha maninso pochachin yaocoiarinënquëma'. Pa'sápatoña, anishacancantapi. Co nosoroarinënquëmahüë'. Ina nani nitotërahuë. ³⁰ A'naquëonta' Quisoso imaponaraihuë', a'porahuatona', nisha a'chinapona'. Yanonpintarinënquëma'. Inahua' imacamaso marë' napotarinënquëma'.

³¹ Napoaton iyaro'sa, ni'cona nonpintochinênquëma'. Cara pi'ipi catahuanquëma'. Tahuërirê chachin, tashirê chachin pênënanquëma'. Na'con nosororanquëma' ni'ton, na'nêto, a'naya a'nayanquëma' pênënanquëma'. Ina yonquiatoma', nipênenco', nicatahuaco'.

³² Pa'pato, Yosê noya a'painquëma'. Quiricanên quëran nontarinquëma'. Ina quëran nosororinpoaso' anitotaripoa'. Ina natêhuatama', achinicananarinquëma'. Oshaquëran noya noya cancantarama'. Quisocristo imarêhua' ni'ton, anoyacancantêrinpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri ya'ipi sha'huitêrinpoaso' noya acotaripoa'. ³³ A'chintohuatênquëmara, co aguëtê' coriqui yonquirahuê'. A'na piyapi coriquinên co nohuantaparahué'. Co a'mopiso tēranta' noyapatêrahuê'. ³⁴ Caora sacatonêhuê quëran coshatêrahuê, ma'sha pahuantêrincoso' pa'anahuê. Ca'tanincosopitanta' quêtêrahuê. Ina nitotêrama'. ³⁵ Canpitanta' nonanco. Sacatatoma', pahuantêrinso' ma'sha quëtoco'. Sinioro Quisoso noninso' yonquico'. 'A'napita ma'sha topinân quêtôhuachinquëma', noya cancantêrama'. Nipirinhuê', canpitarinta' nosoroatoma', topinân quêtôhuatama', noya noya cancantarama', tēnin Quisoso," itêrin Paonori.

³⁶ Ina tosahuaton, inapitarê chachin isonin. Napohuachinara, Yosê nontêrin inapita catahuacaso marê'. ³⁷ Naporo' ya'ipiya sêtatona', na'nêpi. Paono iporahuatona', apinopi. ³⁸ "Co huachi quënanaramacohuê'," tēninsô marê' na'con sêtopi. Ina quëran nanchaquê huarê' imapi.

21

Co tē'huatonahuê', Quirosarinquê paantarinsô'

¹ Imapisopita nani nontahuatoj, panca nanchaquê pipirai. Cosêquê no'têrai. Tahuëririnque Notasêquê canconai. Ina quëran Pataraqê canconahuatoj, nonshirai. ² Inaquê a'na nancha quënancoantarai, Pinisia parti yapa'sarinsô'. Inaquê ya'conahuatoj, paantarai. ³ Chipri so'ton notêrahuatoj, ahuënan quëran na'huëtêrai. Pa'sahuatoj, Siria parti canconai. Tiroquê ma'sha oshicaso' ni'ton, inaquê nonshirai. ⁴ Quisoso imapisopita quënanconahuatoj, inaquê a'na simana pochin yacapatonai. Espirito Santo nohuanton, Paono pênênpi: "Ama Quirosarinquê paquêsôhuê', aparisitochinên," itopirinahuê'. ⁵ Simana nanihuachina, paantarai. Yapa'patêira, ninano yonsânquê huarê' imarinacoi. Sa'inarê chachin, hui'ninpitare chachin ca'taninacoi. Nonshinanquê isonconahuatoj, Yosê nontêrai. ⁶ Ina quëran imapisopita nontahuatoj, nanchaquê ya'coantarai. Ya'huêhuano'saso nipirinhuê' ya'huêpi'pa' paantapi.

⁷ Tiro quëran pipirahuatoj, Torimaitaquê canconai. Imapisopita nontahuatoj, a'na tahuëririra' i'huatonai. ⁸ Tahuëririnque pipiantarahuatoj, Sisariaquê canconai. Inaquê nonshirahuatoj, Pinipi pênênquê yacapatonai. Inaso' iráca Quirosarinquê acopi ca'tano'sa' catahuacaso marê'. Canchisêya'pi acohuachinara, inanta' acopi. Iporaso huachi noya nanan sha'huirárin. ⁹ Catapini hui'ninpita ya'huëtêrin. Nano'sa' niponaraihuê', co so'yapihuê'. Espirito Santori catahuanin Yosêri anitotêrinso sha'huicaiso'. ¹⁰ Inaquê hua'quimiáchin ya'huasocoi, a'na pênëntona'pi Cotia parti quëran o'marin, Acapo itopiso'. ¹¹ Huê'sahuaton, Paono sintoronên ocoirahuaton, inaora tanpaquên nantênê chachin nitonporin.

—Espirito Santo nohuanton iyasha, ninorahuê. Quirosarinquê pa'patan, sintoronênquê nitonporahuêso pochachin cotioro'sa' tonpoarinênquên. Nisha piyapi'saquê yo'coaninênquên ana'intinênquênso marê', itêrin.

¹² Natanahuato: “Ama Quirosarinquè paquèsöhuè,” itopiraihuè'. Inaquè ya'huèpisopitarinta' inachachin napotopirinahuè', co yanatèrincoihuè'.

¹³ —¿Onpoatonta' na'nètoma' asètaramaco? Ama huachi na'nècosöhuè'. Inatohua' pa'pato, yatonpoarinaco. Nipirinhue', yapa'sarahue'. Sinioro Quisoso imarahue' marè' yatèpapirinacohuènta', pa'sarahue', itèrincoi. ¹⁴ Hua'qui' montopiraihuè', inachachin yonquirin ni'ton:

—Noyahua'. Sinioro nohuantohuachin, paquè nipachin, itèrai.

¹⁵ Ina quèran ma'shanèhuèipita taparahuato, Quirosarinquè paantarai.

¹⁶ Pa'patoira, a'naquèn imapisopita ca'taninacoi. Mason pèinènquè quèparinacoi yacapata'huaiso marè'. Inaso' Chipri quèran huè'nin, iráca imarinsó'.

Santiago nontèrinso'

¹⁷ Quirosarinquè canconpatoira, imapisopita nóya nontèrinacoi. Huè'naiso marè' noya cancantopi. ¹⁸ Tahuèririinquè Paono pa'nin Santiago nicapon. Quiyanta' pa'nai. Ya'ipi ansiano'sa' inaquè nani niyontonpi. ¹⁹ “Huè'cama, iyaro'sa,” itahuaton, Paonori itantapon: “Nani hua'qui' Quisocristo nanamèn a'chinahuè. Nisha piyapi'sa' a'chintèra'piarahuè. Yosè catahuarincoi ni'ton, noya natanatona', na'a imasapi huachi,” itèrin. Ya'ipi a'chininsó' sha'huítèrin.

²⁰ Natanahuatona', “Ma noyacha Yosèso' ni'ton, nisha piyapi'santa' imasapi paya,” topi a'naya a'naya. Ina quèran itantapi:

—Noya iyasha nipirinhue', isèquè na'a huaranca cotioro'sa' Quisoso imaponaraihuè', Moisésè iráca pènèntèrinso' yanatèpi anta'. “Inanta' natècaso' ya'huèrin,” topi. ²¹ Inapitaso' nonpin nanan natantopi. “Paono nisha piyapi'sa' ya'huèririinquè paaton, cotioro'sa' inaquè ya'huèpisopita nisha a'chintèrin. ‘Moisésè pènèntèrinso' a'poco'. Ama huachi hui'namapita marca acotocosöhuè', tènin Paono pènèntaton. Co nohuantèrinhuè' iráca napopiso' natècaiso’,” topi, natantopi. ²² ¿Ma'ta' iporasó' onpoa'ahua' nonpintopiso' ama natècaiso marèhuè'? Huè'nanso' onpopionta' piyapi'sa' nitotapona'. ²³ Nani yonquirai ni'ton, natancoi sha'huichinquèn ma'sona nicamaso'. Catapini quèmapi'sa' isèquè ya'huèpi. Nani Yosè nontopi ma'sha nicacaiso'. ²⁴ Inapita quèparahuaton, catahuaquè' iráca pènèntèrinso' natècaiso marè'. Yosè chinotopiso pèiquè quèparahuaton, pahuèrapitèquè' ma'sha Yosè marè' tèpacaiso'. Ina quèran niya'irapi. Inapotohuaton, ya'ipi piyapi'sa' ni'sarinènquèn. “Paononta' Moisésè pènèntèrinso' natèrin. Nonpin nanan natantèrèhua'” tosapi. ²⁵ Nisha piyapi'saso nipirinhue' nani ninshitèrai. “Quisocristo imapatama', co ya'ipi iráca pènèntèrinso' natècamaso' ya'huèrinhuè'. Isoichin sha'huichinquèma' ama nicacamaso marèhuè'. A'naquèn ma'sha tèpapi mamanshi moshacaiso marè'. Ina nosha tananpitocó'. Naporahuaton, a'naquèn maconorahuatona', ma'sha tèpapi. Co huè'nainèn noya inquipirinhue', ca'pi. Ina noshanta' ama ca'cosöhuè'. Naporahuaton, ama monshuancosöhuè'. Cotioro'sacoi pènèntèraiso' na'con ya'huèpirinhue', inaichin natècamaso' ya'huèrin,” tènai, nisha piyapi'sa' ninshitato, itèrin Santiacori.

Paono mapiso'

²⁶ Itohuachina, “Noyahua'. Napo'i nipachin,” itèrin Paonori. Tahuèririinquè catapiniya'pi quèparin. Iráca pènèntèrinso' natèrahuatona', Yosè chinotopiso pèiquè ya'conpi. Ya'conahuatona', corto hua'an sha'huítopi: “Canchisè tahuèri huè'sápoi Yosè camaitèrinso' natètoi oshanèhuèi iniquica'huaiso marè'. Tahuèri nanihuachin, ma'sha quèsarai canpitari tèpatoma' ahuiquitamaso marè',” itopi.

²⁷ Canchisë tahuëri naniriahuaquina, Yosë chinotopiso pëiquë paantapi. Inaquë a'naquën cotioro'sa Asia parti quëran huë'pisopitari quënanpi. Paono quënanahuatona', ma'pi. Ya'ipi piyapi'sa' ano'huitopi. ²⁸ “¡Huëco' iyaro'sa' catahuaco! Iso quëmapi ya'ipi parti paaton, nisha a'chinarin. ‘Cotioro'saso' co no'tëquën a'chinpihuë’. Moisésë pënëntërinso' a'poco,’ tënin. Naporahuaton, Yosë chinotopiso pëi' co huachi noya ni'ninhuë’. Ni'cochi. Crico piyapi'sa' isëquë chachin ichiya'conin ni'ton, Yosë pëinën tapiarin. Co inapitasto' ya'conacasohuë' nipirinhue',” toconpi.

²⁹ I'hua Paonori Toropimo quëparahuaton, ninano' pa'tërin, cotioro'sari quënanpi. Ipiisoquë ya'huërin ni'ton, Crico piyapi inaso'. “Nisha piyapi nipirinhue', Yosë chinotopiso pëiquë ichiya'conin,” tëcatona napopi.

³⁰ Natanahuatona', notohuaro' piyapi'sa' no'huitopi. Yosë chinotopiso pëiquë ta'arahuatona', Paono ma'pi. Masahuatona', ocoicaiso marë' ohuararachinpi. Nani ocoihuachinara, ya'coana oncotopi. ³¹ Paono yatëparapiso', capitan hua'anso' natantërin. Ya'ipi Quirosarinquë ya'huëpisopita yaniahuërapì, natantërin. ³² Natantahuaton, sontaro'sa', capitano'sa', inapita amatahuaton, quëparin. Ta'arahuatona', piyapi'sa' niyontonpique' pa'sapi. Sontaro'sa' ya'caritërahuachinara, cotioro'sari quënanahuatona', co huachi Paono ahuëpihuë'. ³³ Capitan hua'ani canconahuaton, Paono maconin. “Cato' catinaquë tonpotanpatëquë’,” itohuachina, a'na sontarori nitonpotanpatërin. A'na tanpain quëraonta' a'na sontarori inapotërin. Inapotohuachinara, capitanso' piyapi'sa' natanin: “¿Ma'ninta' iso quëmapi? ¿Ma'ta' onporinso'?” tënin. ³⁴ Napoaponahuë', chiniquën nonatona', nisha nisha sha'huitopi. Noncaroapi ni'ton, co nanitërinhuë' no'tëquën natanacaso'. Napoaton: “Sontaro'sa' ya'huëpique' quëpaco',” itërin. ³⁵⁻³⁶ Quëpahuachinara, ya'ipi piyapi'sari imasapi. “Tëpachinaco',” itërapì. Pëi' nanpënanquë canconahuatona', na'con na'con no'huitona', yaahuëpi. Napoaton sontaro'sari Paono inápaquë pitëtërahuatona', quëpapi.

No'huitona'piro'sa' nontërinso'

³⁷ Pëiquë yaya'compachinara, Paonori capitan itapon:

—Sinioro capitan, pi'pian nonchinquën topirahuë', itërin.

—¿Crico nananquë nonan ti? itërin.

—Ina nananquë mini nonahuë, itërin.

³⁸ —Iquipito piyapinquën ta'ma topirahuë'. Inaso' i'huamiáchin copirno no'huiton, catapini huaranca tirocoro'sa', inotëro parti quëparin, itërin.

³⁹ —Co inacohuë'. Caso' cotio quëmapi. Tarsoquë nasitërahuë. Inaso' panca ninano', Sirisia parti ya'huërinso'. Ya'ipi piyapi'sa' nohuitopi. Isopita piyapi'sa' nonchi, topirahuë', itërin.

⁴⁰ —Inta nipachin, nontëquë’,” itërin. Paono nanpënanquë huanirahuaton, anqui anquita'parin. Piyapi'sari ni'sahuatona', copica topi huachi. Napoahuachinara, Paonori cotio nananquë itapon:

22

¹ “Natanco iyaro'sa', apiro'sa', pi'pian yanontëranquëma'. Caso co manta' onporahuë’,” tënin. ² Cotio nananquë nonsarinso natanahuatona', aquë aquëtë ta'topi. Napoahuachinara, itaantarin:

³ “Canta' iyaro'sa' cotio iypapico. Tarsoquë nasitërahuë. Sirisia parti nasitopirahuë', isëquë huëcato, hui'napitërahuë. Maestro Camariro a'chintërinco. Shimashonënpoa' pënëntërinso chachin ya'ipi a'chintërinco. Hua'huatapo quëran huarë' chiniquën Yosë yonquirahuë. A'naya tëranta' nisha yonquihuachinara, canpita pochachin no'huirahuë. ⁴ Iráca na'a

Quisoso imapisopita aparisitërahuë. Yatëparahuë. Quëmapi'sa' tonporahuato, tashinan pëiquë po'morahuë. Sanapi'sa quëran huarë' inaquë po'morahuë. ⁵ Yanitotohuatama', corto hua'an chini chiniquën nanantërinson'ta' inachachin sha'huitaringuëma'. Cotio ansiano'santa' nitotopi. Inapitaso' quirica ninshitërinaco iyaro'sa' Tamascoquë ya'huëpisopita quëtona'huaso marë'. Inatohua' pa'nahuë Quisoso imapisopita maca'huaso marë'. 'Tonporahuato, Quirosarinquë quëmaarahué ana'intacaiso marë', ta'to, pa'nahuë.

Quisosori ya'notërinso' sha'huiantarinso'
(Hechos 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Pa'sápatoi Tamascoquë ya'caritërarai. Camotëchin nisahuaso', a'naroáchin inápa quëran huënaráchin huënaráchin a'pintërinco. ⁷ No'paquë anotahuato, inápa quëran nontërinco'so' natanahuë. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco?' itërinco. ⁸ '¿Inquënta' quëmaso' Sinioro?' itërahuë. 'Ca Quisosoco, Nasaritoquë ya'huërahuëso'. Aparisitaranco,' itërinco. ⁹ Ca'taninacosopitanta' a'pininso' ni'pi. Nipirinhüë', nontërinco'so' co natanpihuë'. ¹⁰ '¿Ma'ta' Sinioro onpo'iso'?' itërahuë. 'Huanirahuaton, ninanoquë paquë'. Inaquë a'na quëmapi sha'huitaringuën ma'sona nicamaso', itërinco. ¹¹ Huënaráchin huënaráchin a'pintërinco ni'ton, co manta' quënantërahuë'. Napoaton ca'tanincosopita matanparahuatonaco, Tamascoquë quëparinaco.

¹² Ina ninanoquë chachin a'na quëmapi ya'huërin, Yosë noya chinotërinso'. Ananiasë itopi. Moisësë iráca pënëntërinso' no'tëquën natërin. 'Inaso' noya quëmapi, topi ya'ipi cotioro'sa'. ¹³ Huëcapairahuatonco, nontüirinco. 'Iya Saono. ¡Sinioro nohuanton, noya ni'tantaquë!' itërinco. Naporo chachin noya ni'taantarahuato, ina quënanahuë. ¹⁴ Ina quëran itaantarinco: 'Yosë chinotërëhuaso' nani huayoninguën nohuantërinso chachin nito-tamaso marë'. Ina nohuanton, Quisoso ya'notërinquën. Noya noya inaso'. Nontërinquënso' natanan. ¹⁵ Yosë acoringuën ya'ipi piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Ni'nanso', natananso', inapita sha'huairan. Ina marë' ya'notërinquën. ¹⁶ Napoaton ama hua'quiquësohuë'. Apiramiáchin huaniquë'. "Quisoso imasarahué huachi," ta'ton, aporihuanquë'. Ina nontohuaton, oshanën inquitaringuën, itërinco.

Nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë' a'parinso'

¹⁷ Ina quëran Quirosarinquë paantahuatëra, Yosë chinotopiso pëiquë pa'nahuë. Inaquë Yosë nontasoco, hua'narëso pochin ni'nahuë. ¹⁸ Quisoso nontaantarinco. 'Manorahuaton, Quirosarin quëran pipiquë'. Ca nanamëhuë sha'huihuatan, co natëarinënguënhüë', itërinco. ¹⁹ 'Inapita Sinioro nohuitërinaco. A'na parti a'na parti paato, ya'ipi niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuë. Inaquë imarinënguënsopita ahuërahuë. Tashinan pëiquë po'morahuë. ²⁰ Istipan quëma nanamën a'chininso marë' tëpahuahichinara, canta' ni'nahuë. "Tëpaco'," itërahuë carinta'. Tëpatona'piro'sa' a'mopiso' ocoirahuatona', quëtërinaco, a'pairahuë. Ya'ipiya nohuitërinaco, itërahuë. ²¹ 'Ina nipirinhüë', paquë'. Aquë yaa'paranguën nisha piyapi'sa' a'chintamaso marë', itërinco. Napoaton nisha piyapi'sa' a'chintarahué," tënin Paono.

Capitan hua'ani maninso'

²² Piyapi'sa' noya natanapirinhüë'. "Nisha piyapi'sa' a'chintarahué," topachina, no'huitaantapi.

“Tēpachinaco'. ¡Pa'pi co noya quēmapihuē! ¡Chiminchina'in!” itopi.
 23 Chiniquēn nonsapi. No'huitatona', a'mopiso' pa'tan pa'tantahuatona',
 inápaquē mo'shiquēpita pa'satapi. Chiniquēn no'huitohuachinara,
 cotioro'sa' inachintopiso'. 24 Capitan hua'ani ni'sahuaton, sontaro'sa' itapon:
 “Sontaro'sanpoa ya'huērēhuaquē quēparahuatoma', huihuico'. Ma'marēsona
 no'huipiso', sha'huichinpoa',” itērin. 25 Inaquē quēparahuatona', tonpopi hui-
 huicaíso marē'. Tonpopirinahuē', capitan inaquē huaniarin ni'ton, Paonori
 itapon:

—Caso' Noma piyapico nipirahuē', yahuihuiramaco. Co napotamacoso
 ya'huērinhue'. Co coisē nitotopirinhue', ¿yahuihuiramaco ti? itērin Paonori.

26 Ina natanahuaton, capitan hua'an sha'huitapon pa'nin.

—¿Ma'ta' ipora onpoapon? Paso' quēmapi Noma piyapi nipirinhue', yahui-
 huitēran. Ni'quēna copirno no'huihuachinquēn, itērin.

27 Napotihuachina, capitan hua'ani huēcapiarahuatón:

—¿Quēmaso' Noma piyapinquēn ti? itiirin.

—Inaco mini, itērin Paonori.

28 —Na'con pahuērētato, Noma piyapi ya'conahuē, itērin capitan hua'ani.

—Caso nipirinhue' nasitērahuē quēran huarē' Noma piyapico. Tatahuē
 Noma piyapi ni'ton, canta' inapochachin ninahuē, tēnin Paono.

29 Ina natanahuatona', co huachi huihuipihuē'. Capitan hua'aonta'
 pa'yanaton, tē'huarin. Noma piyapi nipirinhue', catinaquē tonporinso marē'
 copirno tē'huatērin.

Cotio hua'ano'sa' Paonori sha'huitērinso'

30 Tahuērinquē capitan hua'ani yanantērin. “¿Ma'marēta' cotioro'sari
 sha'huirapipi?” ta'ton, sontaro'sa' sha'huitērin Paono ocoicaíso marē'. Napo-
 rahuaton, ya'ipi cotio hua'ano'sa' amatērin. Corto hua'ano'sa' chini chiniquēn
 nanantopisonta' amatērin. Nani niyontonpachinara, inaquē Paono quēparin
 natanacaíso marē'.

23

1 Paono ya'conahuaton, hua'ano'sa' notēērahuaton, itapon:

—Ipora iyaro'sa' pi'pian nonchinquēma' natanco. Hua'huatapo quēran
 huarē' noya ninahuē. Yosē ni'sárinco, co manta' onporahuē', itērin.

2 Naporo tahuēri'sa' Ananiasē itopiso', corto hua'an chini chiniquēn
 nanantērinso' nisarín. Inari huanipapisopita itapon:

—Ahuēananco', itērin. Napohuachina, huaniparinsoari ahuēananin. Napo-
 tohuachina, Paonori itapon:

3 —Quēmaso' nonpintēnquēn. ¡Yosē ahuēarínquēn quēmanta'! “Moisēsē
 pēnētērinso' natēto, ana'intarahuē,” taponahuē', ¿onpoatonta' sha'huitēran
 ahuēincoso'? Moisēsē chachin pēnēninpoa' ama topinan quēran piyapi
 ahuēcaso marēhuē', itērin.

4 —Corto hua'an chini chiniquēn nanantērinso' nipirinhue', ¿no'huiton, non-
 apiran ti? itopi.

5 —Co'chi iyaro'sa' nohuitatorahuē', naporahuē paya. Tēhuēnchachin Yosē
 quiricanēn quēran pēnēninpoa'. “Co hua'anēnpoa' nonapicaso' ya'huērinhue',”
 tēnin, itērin Paonori.

6 Cotio hua'ano'sa' huē'pisopita co napopianachin yonquipihuē'. Patoma
 satosioro'sa', patomaso', parisioro'sa'. Ina yonquiaton, Paonori itantarín:

—Caso' iyaro'sa', Parisioco. Shimashonēhuēpitanta' parisioro'sa' chachin.
 “Yosē ananpitaantarínpoa',” tēnahuēso marē' isopita sha'huirapirinaco,
 itērin.

⁷ Ina natanahuatona', parisioro'sa', satorio'ro'sa', inahua capini nino'huipi. Nisha nisha yonquipi. ⁸ Satorio'ro'saso' co natëtona'piro'sahuë'. "Co Yosë ananpitaantarinpoahuë'. Co hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoahuë'. Co anquëniro'sa tëranta' ya'huëpihuë'," toconpi. Parisioro'saso nipirinhuë' natëpi. "Hua'yanënpoa' ya'huëtërinpoa' ni'ton, Yosë ananpitaantarinpoa'. Anquëniro'santa' ya'huërin," topi. ⁹ Napoaton ninontatona', noncaroapi. Parisio maistro'sa' huanirahuatona', chiniquën nonpi.

—Iso quëmapiso' noya, tënai. Co manta' onporinhuë'. Anquëni noninso' natamara. Hua'yani a'na nontomara, tënin a'naquën. Napohuachinara, satorio'ro'sa' no'huítopi.

¹⁰ Chiniquën nino'huítona', niahuërapí. Napoaton capitan hua'ani sontaro'sa' camairin.

—Maconco' tëpahuachina', itërin. Napotohuachina, sontaro'sa' pa'pi. Paono osërëconahuatona', sontaro'sa' ya'huëpique quëpaantapi.

¹¹ Naporo' tashi' Sinioroi ya'notimarahuatón, Paono itapon: "¡Ama të'huatonhuë', chiniquën cantantëquë'! Quirosarinquë nanamëhuë' nani sha'huiran. Inapochachin Nomaquënta' paaton, sha'huíantamaso' ya'huërin," itërin.

Paono yatëpapiso'

¹² Tahuëririnquë a'naquën cotioro'sa' chinotopi Paono tëpacaiso'. "Ama huachi ca'ahuasohuë'. Ama o'oahuasohuë'. Paono tëpaquë huarë' ca'ahua'. Co tëparihuarahuë' ca'patëhua', Yosë ana'inchinpoa'," nitopi. ¹³ Catapini shoncaya'pi pochin napopi. ¹⁴ Naporahuatona', paatona', cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapita nontopi.

—Nani huachi anoyatërai. Co huachi coshataraihuë'. Paono tëpaquë huarë' coshataantarai. Yoscoarë' tëpaarai, tënai. ¹⁵ Napoaton capitan hua'an sha'huítoco' Paono quënta'in. "Tashiraya yanontantarai no'tëquën nitota'huaiso marë'," itoco'. Quiyaso nipirinhuë' na'pitatoí, ninaarai. Ya'caritohuachin, a'naroáchin masahuatoí, tëpaarai, itopi.

¹⁶ Paono apia'huainso nipirinhuë', yatëpapiso' natantërin. Inaso', os'hin hua'huin. Natantahuaton, sontaro'sa' ya'huëpique paaton, Paono sha'huítërin. ¹⁷ Sha'huítahuachina, a'na capitan amatërin.

—Iso hui'napi hua'anënuquë quëpaquë' nanan sha'huichin, itërin.

¹⁸ Napohuachina, hua'anënuquë quëparahuaton, itonin:

—Sontaro'sa' ya'huëpique Paono amatërinco. "Iso hui'napi hua'anënuquë quëpaquë' nanan sha'huichin," itërinco ni'ton, quënahué, itërin.

¹⁹ Capitan hua'ani matanparahuaton, amashamiachin quëparin ama piyapi'sari natanacaiso marëhuë'.

—¿Ma'ta' yasha'huítërancoso'? itërin.

²⁰ —Cotio hua'ano'sa' nani chinotopi Paono amatacaiso marë'. "Tashiraya Paono quënantaquë' nontanta'ii. Naporinso', aquëtë huarë' yanitotërai," itarinënuquën. ²¹ Nipirinhuë', ama natëquësöhuë'. Catapini shonca na'con piyapi'sari chinotopi tëpacaiso marë'. Po'oana quëran ninarapi tëpacaiso marë'. Co huachi coshatapihuë'. Co o'osapihuë'. Paono tëpai huarë' coshatacaiso' yonquipi. Iporaso' quëma ninarinën nohuantopiso chachin nitamaso', itërin.

²² —Sha'huítërancoso' api, ama insonta' sha'huítëquësöhuë', itahuaton hui'napi a'parin.

Paono a'na parti quëpapiso'

²³ Ina quëran cato' capitano'sa' amatërin.

—Apira ma'sha tapaco' Sisariaquë pacacamaso marë'. Cato pasa son-taro'sa' sha'huitonquë' pa'ina'. Cahuarioquë pa'na'piro'santa' canchisé shonca quëpaquë'. Nansahuano'sa' cato pasa quëpaquë'. Ya'ipi tapatëquë' yayonotashirahuaso' pacacamaquëma'. ²⁴ Cato' cahuario quëpaco' Paono paacaso marë'. Noya a'pairahuatoma', hua'an Huirisé quëtonco', itërin. ²⁵ Ina quëran quirica ninshitërin hua'an quëtacaiso marë'.

²⁶ “Sinioro hua'an Huirisé. ¿Noyanquën quëmanta'? Ca Craotio Nisiasëco ninshitaranquën, ni'quë'. Quëmaso' chiniquën nanantëran ni'ton, pi'pian sha'huichinquën. ²⁷ Iso quëmapi a'pataranquën, cotioro'sari mapiso'. Yatëpapirinahuë', quënanahuato, sontaro'sa' a'parahuë osërëtacaiso marë'. Inaso' Noma piyapi ni'ton, osërëtërahuë. ²⁸ ‘¿Ma'marëta' sha'huirapipiso?’ ta'to, cotio hua'ano'saquë quëparahuë nitota'huaso marë'. ²⁹ ‘Cotio pënëntërinso' co natërinhuë', toconpi. Inaichin sha'huirapipi. Co manta' onporinhuë'. Co chiminacaso' ya'huërinhuë'. Coni tashinan pëiquë tëranta' po'mocaso' ya'huërinhuë'. ³⁰ Ina quëran cotioro'sa' chinotopi tëpacaiso', natantërahuë. Napoaton a'naroáchin a'patëranquën. Cotioro'santa' nani sha'huëtërahuë ya'huëranquë paatona' sha'huirapicaiso marë'. Nani huachi,” itërin, ninshitaton.

³¹ Ina quëran sontaro'saso' natërahuatona', Paono quëpapi. Tashi' nipirinhuë', Antipatërisë'pa' quëpapi. ³² Tahuëririnquë sontaro'saso' ya'huëpique panantapi. Cahuarioquë pa'na'piro'saichin Paono quëpapi. ³³ Sisariaquë canconahuatona', quirica hua'an quëtonpi. Paononta' yo'conpi. ³⁴ Hua'anso' quirica nontahuaton, itapon: “¿Inso partita' hua'huatëranso'?” itërin. “Sirisia parti hua'huatërahuë,” itërin Paonori.

³⁵ —Sha'huirapirinënsopita canquihuachina', ya'ipiya natanarahue, itërin. Ina toshuaton, sontaro'sa' camairin Paono quëpacaiso marë'.

—Hua'an Irotisé pëinënuë quëparahuatoma', a'paico' ta'ahuachin, itërin.

24

Hua'an Huiriséquë sha'huirapipiso'

¹ A'natërápo tahuëri nanihuachina, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' canquirin, Ananiasë itopiso'. A'naquën cotio ansiano'sari ca'tanpi. Nonapina'pi hua'aonta' huë'nin, Tirotoro itopiso'. Huirisé ya'huërinquë huë'sahuatona', Paono sha'huirapipi. ² Paono quëntahuachinara, Tirotorori itërin:

—Ipora sinioro hua'an, pi'pian nonchinquën natanco. Ma noya quëmaso' hua'anëntërancoi. Noya yonquiaton, na'con catahuanrancoi ni'ton, sano ya'huërai. ³ Ina marë' ya'ipicoi noya ni'nainquën. “Yosparinquën,” itërainquën. Quëmaso' tëhuënachin chiniquën nanantëran. ⁴ Apira pi'pisha yanontaranquën, noya natanco. Co hua'qui' nontaranquënhuë'. ⁵ Iso quëmapi Paono itopiso' pa'pi co noyahuë', tënai. Ya'ipi parti paaton, piyapi'sa' nisha nisha ayonquirin. A'chinchinara, cotioro'sa' nino'huipi. Ya'ipi parti naporin. Nisha imarin. Nasarinoro'sa' itopiso' imaton, na'a piyapi'sa' a'chintarin imacaso marë'. ⁶ Yosë chinotopiso pëinta' yatapirin. Nisha piyapi'sa' inaquë ichiya'conin, co inapitaso' ya'conacasohuë' nipirinhuë'. Naporo' quiyari manai. [Quiya coisëquë yaquëpapiraihuë' ana'intacaso marë'. ⁷ Capitan hua'an Nisiasëso nipirinhuë', notohuaro' sontaro'sa' quësahuaton manin. Osërëtërincoi. ⁸ “Noma hua'an ya'huërin'pa' paatoma', sha'huirapico',” itërincoi. Napoaton isëquë huë'nai.] No'tëquën sha'huirapiarai. Quëmari Paono natanquë' inachachin sha'huichinquën, itërin Tirotorori.

9 Cotioro'sa' hué'pisopitanta' inachachin napotopi. “No'téquén sha'huitërinquén,” itopi. 10 Ina quëran hua'ani imirin quëran tasatërin Paono nontacaso marë'. Napotohuachina, Paonori itërin:

—Na'a pi'ipi sinioro hua'an quëma hua'anëntërancoi. Napoaton noya cancantato, nontaranquén. 11 I'huamiächin Quirosarinquë paantarahuë Yosë chinota'huaso marë'. Shonca cato' tahuërichin nisarin pa'nahuëso'. A'napita natanpatan, inachachin sha'huitarinëinquén. Co hua'quiyatërarahuë'. 12 Yosë chinotopiso pëiquë pa'patora, co insonta' no'huirahuë'. Niyontonpiso pëiquënta' noya pa'nahuë. Co cachiquë tëranta' chiniquén a'chinhahuë'. Piyapi'sa' niyontonpachinara, co sha'huitërahue' nino'huicaiso'. 13 Topinan quëran nonpinapirinaco. Na'con sha'huirapipirinacohuë', ni'nincoso chachinso co ya'huërinhuë'. 14 “Nisha imarin,” topi. Inaíchín no'téquén nonpi. Tëhuëenchachin Quisoso nanamën imarahuë. Nipirinhue', Yosë no'téquén chinotërahue'. Shimashonëhuëpita chinotopiso chachin chinotërahue' canta'. Ya'ipi Yosë quiricanën natërahue'. Iráca pënëntërinso', pënëntona'piro'sa' ninshitopiso', inapita yonquirahuë'. 15 “Yosë no'téquén nontërinpoa',” ta'to natërahue'. “A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' ananpitaantarahuë. Noya piyapi'sa', co noya piyapi'sahuë', ya'ipi ananpitaantarahuë,” ténin Yosë. Ina tahuëri caso' ninarahue'. Isopitanta' ina ninarapi. 16 Napoaton nani tahuëriya Yosë no'téquén yanatërahue'. Piyapi'santa' co yanonpintërahue'.

17 Iráca Quirosarinquë ya'huëpirahuë'. Na'a pi'ipi a'na parti pa'nahuë quëran i'huamiächin inaquë paantarahuë. Sa'ahuaro'sa' nosoroato, coriqui quëta'huaso marë' pa'nahuë. Ma'sha Yosë quëta'huaso marënta' pa'nahuë. 18 Iráca pënëntërinso' natëto, Yosë chinotopiso pëiquë ya'conpirahuë', co manta' onporahuë'. Co piyapi'sa' ayontonahuë'. Co ca nohuanto nino'huipihuë'. Inaquë cotioro'sa' Asia parti ya'huëpisopita quënaninaco. 19 Inapita mini isëquë huë'sahuatona', sha'huirapiitonacohuë', co huë'pihuë'. 20 I'hua cotio hua'ano'sa' niyontonpachinara, amatërinaco. Isopita nataninaco. Ma'sona onporahuëso' sha'huichinën. 21 Naporo' isoíchín napotërahue'. “Yosë ananpitaantarinpoo' ténahuëso marë' ipora sha'huirapirinaco,” itërahue', ténin Paono.

22 Ina natanahuaton:

—Noyahua'. Nani natananquén. Capitan hua'an Nisiasë o'mahuachin, iso nanan yonquiantarahuato, sha'huichinquëma', ténin hua'an. Quisoso nanamën a'chinpiso' noya nitotaton, co aqüëtë' yanataninhue'.

23 Ina quëran capitan sha'huitërin: “Paono noya a'paiquë' ama ta'ainsohuë'. Nipirinhue', ama tonpoquësuhue'. Nipayarinsopita huë'pachina', noya ya'coina'. Ma'sha pahuantohuachin, quëchina',” itërin.

24 Hua'quimiächin quëran Huirisë sa'inë chachin huëantarahuaton, Paono amataantarín. Sa'inso' cotio sanapi, Torosira itopi. Paono huë'pachina, itapon:

—Quisocriso imaranso' sha'huitocoi noya nitochii,” itohuachina, “Tëhuëenchachin Quisocriso imarahue'. 25 Yosë sha'huitërinpoa' noya cancantacaso marë'. Ina catahuarinpoa' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso'. A'na tahuëri coisë pochín nicaton, ya'ipi piyapi'sa' natanarin. Co noyahuë' nipsisopita ana'ntarin,” ténin Paono. Napotohuachina, hua'an pa'pi pa'yanin.

—Nani huachi. Iporaso' paquë'. A'na tahuëri yanontaantahuatëinquén, amataantaranquén, itërin.

²⁶ “Paono pahuëreäponco pipicaso marë' nimara,” ta'ton, hua'qui quëran hua'qui quëran amataantarín nontacaso marë'. Na'aro' Paono nontopirín-huë'. ²⁷ Cato' pi'ipi nanihuachina, nisha hua'an ya'coantarín, Porsio Pisto itopiso'. Huirisëso' pipirín huachi. Pipiponahuë', co Paono ocoirínhuë'. “Cotioro'sa' no'huihuachinaco,” ta'ton, co ocoirínhuë'.

25

Hua'an Pistoquë sha'huirapiantapiso'

¹ Nasha hua'an canquirín huachi, Pisto itopiso'. Sisariaquë huëcaton, cara tahuëri i'huatërin. Ina quëran Quirosarínquë pa'nin. ² Inaquë pa'pachina, cotio hua'ano'sa', corto hua'ano'sa', inapitari Paono sha'huirapipi.

³ “Quirosarínquë quënantaquë', natanta'ii, topiraihuë',” itopi. Nani chinotopi na'pirahuatona', iraquë tēpacaiso marë'. ⁴ Napotopirínahuë', co hua'an nohuantërinhuë'.

“Inca. Co yaquëntarahuë'. Sisariaquë a'pairapi. Co hua'qui quëranhuë' inaquë canta' paantarahuë',” tēnin. ⁵ —Napoaton pa'pato, caraíchín hua'anguëma' huëco' pa'ahua', tēnahuë. Paono co noyahuë' nīpachín, inaquë sha'huirapico', itërin.

⁶ Inaquë shonca tahuëri pochín i'huatantarahuaton, Sisariaquë paantarín. Tahuërirínquë coisë shiranënnquë huënsërahuatón, Paono amatërin. ⁷ Cotioro'sa' Quirosarín quëran nani o'mapi ni'ton, Paono huë'pachina, ahuancanapirahuatona', na'con sha'huirapiäpi. Nisha nisha sha'huirapipirínahuë', co ni'ninso chachín ya'huërinhuë'. ⁸ Ina quëran Paonori itërin:

—Íraca quëran huarë', siniro hua'an, noya ninahuë. Co manta' onporahuë'. Moisése pēnëntërinso' cotioro'sari natëhuachinara, co ina marë' no'huirahuë'. Yosë chinotopiso pēinta' co tapirahuë'. Co nisha piyapi ichiya'conahuë'. Noma copirñonta' natërahue. Co onporonta' piyapi'sa' sha'huitërahue' ina no'huicaiso'. Topinan quëran sha'huirapirínaco, itërin.

⁹ Noya natanpirínhuë', hua'an co nohuantërinhuë' cotioro'sari no'huicaiso' ni'ton, Paono itërin:

—¿Nohuantëran Quirosarínquë paacaso'? Inaquë sha'huirapihuachinën, cari natanpato, sha'huitaranquën, itërin.

¹⁰ —Co nohuantërahue'. Quëmaso' Noma copirno acorínquën ni'ton, nontaranquën. Sha'huirapirínacoso' isëquë anoyatacaso' ya'huërin. Co manta' cotioro'sa' onpotërahue'sohue', nitotëran. ¹¹ Tēpatona'pi, copirno no'huina'pi, inapita tēpacaso' ya'huërin. Ina pochínco canta' naporini, tēpainacoso' no-huanchitohue'. Nīpirínhuë', nonpinapihuachinaco, co cotioro'saquë yocancoso' ya'huërinhuë', tēnahuë. Noma copirno chachín yanontarahue. Ina nataincoso' ya'huërin, itërin Paonori.

¹² “Noma copirnosó' chini chiníquën nanantërin ni'ton, co topinan a'parëhuë',” ta'ton, coisënënpita nontërin. Nani nontohuachina, Paono itantarín:

—Noma copirno chachín yanontëran ni'quëhuarë', ina ya'huërin'pa' a'paaranquën, nontonquë', itërin.

Acripa hua'an canquirinso'

¹³ Hua'quimiáchin quëran a'na hua'an chiníquën nanantërinso' canquirín, Acripa itopiso'. Sisariaquë huë'nin Pisto nicapon. A'na sanapinta' huë'nin, Pirinisa itopiso'. ¹⁴ Hua'qui' inaquë yacapatarín ni'ton, Pistori itërin:

—Tashinan pëiquë a'na quëmapi ya'huëarin, Paono itopiso'. Iráca Huirisëri po'morinso'. ¹⁵ I'hua Quirosarinquë ya'huasoco, cotio hua'ano'sa', ansiano'sa', inapitari na'con sha'huirapipi. “Chiniquën ana'intëquë,” itërinaco. ¹⁶ Ina itohuachinacora, cari itapo: “Noma piyapicoi co topinan quëran ana'intëraihuë'. Cato ya'pi ma'sha nionpotohuachinara, cato chachin coisëquë pa'sapi. Sha'huirapihuachina, a'nanta' a'panitacaso' ya'huërin. Ina quëran coisëri noya nitotaton, tëhuëna'pi no'tëquën ana'intarin. Ina pochin Noma piyapicoiso' ninai,” itërahuë. ¹⁷ Napoaton isëquë huë'pachinara, co hua'quirahuë'. Tahuëririnquë coisë shiranëinquë huënsërahuato, Paono amatërahuë. ¹⁸ Ina quëran cotioro'sari sha'huirapipi. Panca tëhuëmara ni'ton, sha'huirapiapi, topirahuë', co ina pochin sha'huirapipihuë'. ¹⁹ “Paono co quiya pochin Yosë chinotërinhuë'. Nisha imarin. A'na quëmapi Quisoso itopiso' chiminaponahuë', nani nantantarin,” toconin, topi. Inaichin sha'huirapipi. ²⁰ Cotioro'sa' moshapiso' co pi'pisha tëranta' nitotërahuë'. Napoaton Quirosarinquë yaquëpapirahuë' aquëtë' natanta'huaso marë'. “Inaquë sha'huirapiinën,” itopirahuë', co nohuantërinhuë' ²¹ “Noma copirno chachin yanontarahuë. Ina nataincoso' ya'huërin,” tënin. Napoaton tashinan pëiquë po'moantarahuë. Nanitohuato, Noma copirno nontacaso marë' a'paarahuë, tënin Pisto.

²² —Carinta' nata'in, tënin Acripa.

—Noyahua'. Tashiraya chachin natanaran, itërin Pistori.

²³ Tahuëririnquë Acripaso' Pirinisarë chachin huë'pi. Noyasha nitaparahuatona', natanacaiso pëiquë ya'conpi. Capitano'sa', ninano' hua'ano'sa', inapitanta' ya'conpi. Naporahuatona', Paononta' amatopi. ²⁴ Huë'pachina, Pistori itapon:

—Noya siniro hua'an huë'nan. Canpitanta' iyaro'sa', noya huë'nama'. Ya'ipiniquëma' yanontaranquëma', natanco. Iso quëmapi ni'co'. Ma'sona onpomara. Ya'ipi cotioro'sari no'huipi. Quirosarinquë sha'huirapipi, isëquënta huëcatona', sha'huirapipi, chiniquën nonapitona'. “Co noya quëmapihuë'. Atëpatëquë,” itërinaco. ²⁵ Natanpirahuë', co manta' onporinhuë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. “Noma copirno chachin yanontarahuë,” itërinco marë' inaquë yaa'papirahuë', co nanitërahuë' topinan a'paca'huaso'. ²⁶ Quiricanta' yaa'papirahuë'. Co nitotërahuë' ma'sona onporinso' ninshita'huaso'. “¿Ma'ta' Noma copirno ichi?” ta'to, Paono amatërahuë' natanamaso marë'. Quëmarinta', siniro hua'an, noya natantariquë'. Nani natanpatan, catahuaco ninshichi, topirahuë'. ²⁷ Co topinan a'pacaso' ya'huërinhuë'. Ma'sona onporinso' ninshitahuato sha'huirapicaso' ya'huërin, tënahuë, itërin.

26

Hua'an Acriparinta' Paono nataninso'

¹ Ina quëran hua'an Acripari Paono itapon:

—Inta noniquë nipachin. Ma'sona onporanso' sha'huitocoi pa'poyainquën, itërin.

Itohuachina, Paonori anquithuaton, itapon: ² “Noya siniro hua'anpa', noya cancantato, nonchinquën natanco. Cotioro'sa' nani na'con sha'huirapirinaco ni'ton, cari no'tëquën sha'huitaranquën. ³ Quëmaso' cotioro'sa' a'chininso' noyá nitotëran. Nisha nisha inachintopiso' ya'ipiya nitotëran. Ama no'huitatonhuë', noya natanco.

Co'huara imashatëraponhuë', Paono naporinso'

4 Hua'huatapo quëran huarë' ya'huërahuëso', Quirosarinquënta' ya'huërahuëso', inapita ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. 5 Caso' Parisioco. Quiyaso' cotioro'sa' imapiso', no'të no'tëquën natërai. Ya'ipi cotioro'sa' nitotopi. Nohuantopi naporini, inachachin sha'huichitëñquënhuë'. 6-7 Iráca shimashonënpaopita nontaton, Yosëri itërin: 'A'na tahuëri nicha'ësaranguëma', nanpimiatarama,' itërin. Ya'ipi cotioro'sa' ina ninapi, shonca cato' huënton chachin ninarapi. Nani tahuëri tashirë chachin ina chinotatona', naporapi. Canta' ina ninarahuë. Ina marë' sinioro hua'an, cotio hua'ano'sa' sha'huirapirínaco. 8 A'na tahuëri Yosë ananpitaantarínpoa', ténai. ¿Onpoatomata' canpitaso' co ina yanatëramahuë? ténahuë.

Paonori Quisoso imapisopita aparisitërinso'

9 Canta' iráca co Quisoso Nasaritoquë ya'huërinso' imarahuë'. Ina imapisopitanta' no'huirahuë. Aparisita'huaso' ya'huërin, topirahuë'. 10 Quirosarinquë ya'huasoco, Quisoso imapisopita tashinan pëiquë po'morahuë. Cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco po'moa'huaso marë'. Yatëpahuachinara, carinta': 'Tëpaco!', itërahuë. 11 Niyontonpiso pëiro'saquë ya'conahuato, ma'aro' aparisitërahuë. Quisoso a'pocaiso marë' naporahuë. Chiniquën no'huito, nisha piyapi'sa' ya'huëpique huarë' paato, aparisitërahuë.

Paono ya'nan imarinso' (Hechos 9.1-19; 22.6-16)

12 A'na tahuëri cotio hua'ano'sa' nanan quëtërinaco Tamascoquë paca'huaso marë'. Quisoso imapisopita maca'huaso marë' pa'sapirahuë', 13 camotëchin iratërasoco, inápa quëran chiniquën a'pintimaríncoi. Pi' quëran chini chiniquën a'pintërincoi. Huënaráchin huënaráchin ni'nahuë. Ca'tanincosopitanta' ni'pi. 14 Ya'ipicoi no'paquë anotasocoi, Quisoso nontërinco. Cotio nananquë nontërinco, natanahuë. 'Saono, Saono, ¿onpoatonta' aparisitaranco? Ni'quë'. Cahuario yaa'pahuatëra, nara'huaya inëshin nininquë ohuanë'. Cahuariori no'huitaton to'tahuachina, aquë aquëtë' iquitërin. Inapochachin quëmanta' no'huiranco ni'ton, aquë aquëtë' co noyahuë' cantararan,' itërinco. 15 '¿Inquënta' quëmaso' Sinioro?' itërahuë. 'Ca Quisosoco, aparisitarancoso'. 16 Iporaso nipirínhuë' huaniquë'. Nani acoranquën piyapi'sa' sha'huitamaso marë'. Nani ni'nanco. A'na tahuëri nohuantërahuëso' a'notaranquën. Ya'ipi sha'huiráquë'. 17 Cotioro'sa' yatëpahuachinëñquën, nicha'ësaranguën. Nisha piyapi'sa' ya'huëpique a'paaranquën. Inapitanta' yatëpahuachinëñquën, nicha'ësaranguën. 18 Nisha piyapi'santa' a'chintëquë' nanamëhuë nitochina'. Somaraya pochin cantantatona', co nohuitërinacohuë'. Nanamëhuë a'chintohuatan, nohuitarínaco. Iporaso' tashi pochin cantantopi. Nohuitohuachinaco, tahuëri pochin cantantapi. Iporaso' sopai hua'ani camaihuachina, natëpi. A'na tahuëriso' Yosë natërapí. Natëtonaco, imapachinaco, oshanëna' Yosëri inquitarin. Ya'ipi natërinacosopita nasha cancan quëtërahuë. Yosë piyapinënpita chachin nisapi, itërinco.

Paonori natërinso'

19 Napoaton, sinioro hua'an, Quisoso inápa quëran ya'notimarínco ni'ton, a'naroáchin imarahuë. Ya'ipi sha'huitohuachincora, no'tëquën natërahuë. 20 Tamascoquë ya'huëpiso'ton sha'huitërahuë. Ina quëran Quirosarinquënta' sha'huiantarahuë. Ya'ipi Cotia partinta' inachachin sha'huiantarahuë. Nisha piyapi'santa' a'chintërahuë. 'Co noyahuë' yonquiramasopita nani-antatoma', Yosë chachin tahuërétaantaco'. Tëhuëñchachin imapatama', noya nisarama,' itërahuë. 21 Ina marë' cotioro'sa' no'huirínaco. Yosë chinopiso pëiquë masahuatonaco, yatëpapurínacohuë', 22 Yosëso' catahuarínco,

cha'ërahuë. Napoaton ipora huanta' natëarahuë. Ya'ipi piyapi'sa' hua'ano'sa quëran huarë' sha'huitarahuë. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita ninopiso chachin a'chinarahuë: ²³ Yosë nohuanton, Cristo chiminapon. Chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarin. Ina'ton nanpiantarin. Ina quëran a'chintapon tahuëri pochin cantancaiso marë'. Co cotioro'sarächin nicha'ësarinhüë'. Nisha piyapi'santa' nicha'ësarín, topi ninshitatona'," ténin.

Hua'aonta' imacaso' Paono nohuantërinso'

²⁴ Ina pochin nontahuachina, Pistori chiniquën itërin:

—¡Paono, quëmaso' hua'yantëran! Na'con quirica nontaton hua'yantëran, itërin.

²⁵ —Co'chi sinioro hua'an hua'yantërahuë' paya. No'tëquën nonahuë. Sano yonquiato, nontaranquëma'. ²⁶ Ya'ipi sha'huítëranquëmaso' hua'an Acripa nani nitotërin. Co po'oana quëran napopihuë'. Ya'ipi piyapi nitotopi. Inanta' nani natantërin. Napoaton co të'huatohuë', ina nontarahuë. ²⁷ ¿Quëmanta' sinioro hua'an, pënëntona'piro'sa' ninshitopiso' natëran pa'? Natëran ténahuë caso', itërin Paonori.

²⁸ —Pi'pian nontopirancohuë' a'naromarëáchin quëma pochin canta' Cristo ima'i, ¿topiranhuë' ti? itërin Acripari.

²⁹ —Pa'pi nohuantërahuë ca pochachin nicamaso'. Ya'ipinquëma' natanamacosopita ca pochachin nicacamaso' nohuantopirahuë'. Catinaquëáchin tonpoinëmaso' co nohuantërahuë'. Anaroáchin imarama naporini, noya niitonhuë'. Hua'qui quëran imapatamanta', noya chachin niitonhuë', itërin Paonori.

³⁰ Ina natanahuaton, hua'an huanirin. Pisto, Pirinisa, ya'ipi inaquë huënsëpisopitarë chachin huanipi. ³¹ Pipirahuatona', inahuara capini ninon-topi.

—Iso quëmapi co manta' onporinhüë'. Co tëpacaso' ya'huërinhuë'. Co tashinan pëiquë tëranta' po'mocaso' ya'huërinhuë', nitopi.

³² Ina quëran Acripari Pisto nontaton itapon:

Co Noma copirno chachin nontapon yapa'ninhüë' naporini, ocoicaso' ya'huë'itonhuë', itërin.

27

Nomaquë Paono a'papiso'

¹ Ina quëran Pisto yaa'parincoi. A'napita apiro'santa' yaa'parin. Noma copirno Itaria parti ya'huërin ni'ton, Noma sontaro'sa' capitan Orio itopiso' nontërin inatohua' quëpacaiso marë'. "Paono, apiro'sa', inapita quëpacoi", itohuachina, "Noyahua'. Quëpa'i nipachin," ténin. ² Inaquë panca nancha ya'huërin, Atramitio quëran huë'ninso'. Asia parti yapa'sarin. A'naya a'naya ninanoquë yachinpirinso'. Inaquë ya'conahuatoí, pipirai. Aristarconta' ca'tanincoi. Inaso' Tisaronicaquë ya'huërin, Masitonia parti nininso'.

³ Tahuëririnquë Sitonquë nonshirai. Inaquë Paono nosoroaton, capitani itërin: "Nipayaransopita ya'huërinquë yapa'patan, noya paquë'," itërin. Pa'patoira, pahuantërincoisopita quëtërinacoi. ⁴ Ina quëran pipirahuatoí, Chipriquë canconai. Ihuan niquëran pitarincoi ni'ton, coninan pa'tërai. ⁵ Ina quëran Sirisia parti, Panpiria parti, inapita pirayan na'huërai. Inapoatoí, Nisia parti canconai. Miraquë nonshiconai.

⁶ Inaquë capitan a'na nancha quënanin, Aricantria quëran huë'ninso'. Itaria parti yapa'sarin ni'ton, inaquë ichiya'conincoi. Panca nancha inaso'.

⁷ Pipirahuatoí, sacai' pa'nai. Oshaquëran paatoí, na'a tahuëri quëran Quini-toquë canconai. Ihuan nacapiatoí, panca so'ton Crita itopiso' tahuifonai.

Sarmona ya'cariya pa'nai. ⁸ Inaquë yonsai' pa'tërai. Sacai' pa'sahuatoï, Noya Nonshinano'sa' itopiquë canconai. Ya'cariya a'na ninano' ya'huërin. Nasia itopiso'.

⁹ Hua'quirai ni'toi, o'napi tahuëri'sa' naniriarin. Naporo quëran huarë' huëhuëpiro' marë pa'tacaso'. Napoaton Paonori itapon:

¹⁰ —Ama siniororo'sa' pa'ahuasohuë', ma'sha onpohuatëhua', tënahuë. Pa'patëhua', nancha tapiarëhua'. Ma'sharo'santa' a'paitarihua'. Piyapinpoanta' chimiitochináchin, itërin.

¹¹ Capitanso nipirinhüë' co natëtërinhuë'. Nancha hua'anën, nancha quëpana'pi, inapita manorapi: “Pa'ahua',” itohuachinara, “Noyahua', pa'ahua' nipachin,” tënin capitan. ¹² “Iso nonshinanquë co noyahüë' o'napi na'huëanatacaso'. Pisisiquë tëranta' canconamarëhua'. Inaquë o'napi na'huëanatahua',” topi. Napoaton manorapi. Pisisiso' Crita parti ya'huërin. Nonshinanën quëran pi'i pipirinsó parti notëërin.

Panca ihuani maninso'

¹³ Ihuán ahuënan quëran huisohuantahuachina, “Iporaso' noya pacacaso',” topachinara, pipirai. Crita yonsai' pa'tërai. Noya pa'sapiraihuë',

¹⁴ shiarahuaton, panca ihuan manincoi. Pi'i pipirinsó parti quëran huëcaponahuë', norti parti amasha yonsanin. ¹⁵ Chiniquë'n mapachincoira, co nanitëraihuë' no'tëca'huaiso'. Ihuansa' topinan quëpaconincoi. ¹⁶ Marë huancoanaï' so'ton ya'huërin, Caota itopiso'. Co pancanayahüë'. Inataquëchin co ihuan chiniquë'n pa'ninhuë' ni'ton, ina yonsan yoranai. Ina pa'tasocoi, sacai' niponahuë', poti quëparaiso' a'sonai ama ihuani oshitëcaso marëhuë'.

¹⁷ Ohuararahuatona', nanchaquë po'mopi. Ina quëran caporinguë nancha so'quëtopi ama ya'quirapicaso marëhuë'. Ina ya'cariya panca sa'mairo' ya'huërin. Inotërachin ninin, Sirti itopiso'. Nohuitatona', ama inaquë pacacaso marëhuë' panca në'mëtë' ótënpiso', a'pamapi. Inapotohuachinara, ihuansa' topinan quëpaconincoi. ¹⁸ Tahuëririnquë co'sacairi chiniquë'n ayanpon yanpontárin. Chiniquë'n ihuai' ni'ton, pé'pëtoro'sa' quëpapiso' inquitopi. ¹⁹ Ina tashiraya nancha ma'shanënpitanta' inquitopi. ²⁰ Ina quëran na'a tahuëri co pi'i quënanaihuë'. Tayoranta' co ya'horinhüë'. Into-huaso' quëparincoi nimara. Co nitotëraihuë'. Chiniquë'n ihuantarin ni'ton: “Tëhuë'nchachin chimiitarihua'; co cha'ësarihuahuë',” topiraihuë'.

²¹ Nani hua'qui' co coshatëraihuë'. Chiniquë'n ihuan manincoi ni'ton, co nanitëraihuë'. Co huachi chiniraihuë'. Paonoso' huacánachin huanirahuaton, itapon:

—Natanco iyaro'sa' no'tëquë'n sha'huichinquëma'. Ni'co'. Critaquë quëparitacaso marë' sha'huitopiranquëmahüë', co natëramacohüë' ni'ton, huë'nëhua'. Co huë'nëhuahuë' naporini, co ma'sha onpo'itërihuahuë'. Co ma'sha aya'itonhuë'. ²² Iporaso nipirinhüë' chiniquë'n cancantoco'. Co inquë'npoa tëranta' chimiitarihua'huë'. Nanchasáchin ayatarihua'. ²³ Caso' Yosë natërahuë. Inasáchin imarahüë. Ina nohuanton, achin tashi' anquëninën ya'notimarinco. ²⁴ Ya'notimarahuatonco, itërinco: “Ama Paono të'huaquësohuë'. Co chimiitaranhuë'. Yosë nohuanton, a'na tahuëri Noma copirno ya'huërin'pa' cansaran copirno chachin nontamaso marë'. Yosë nontëran ni'ton, ya'ipi nanchaquë nisaramasopita nanpiarama'. Co a'nayanquëma tëranta' chiminapomahuë',” itërinco anquëni. ²⁵ Napoaton iyaro'sa' chiniquë'n cancantoco'. Tëhuë'nchachin Yosë natërahuë. Co inaso' nonpintërinpoahuë'. Sha'huitërinco chachin co a'nayanpoa tëranta' chimiitarihua'huë'. ²⁶ Nipirinhüë', a'na so'tonquë ihuai' të'yatarinpoa', itërincoi Paono.

²⁷ Nani cato' simana naniriahuasó', Atriatico marèquë yanponarai. Ipora huanta' ihuai' quëparárincoi. Yono tashi pochin nisahuasó': "No'pa' ya'cariarëhua'," topi nancha quëpana'piro'sa'. ²⁸ Napoaton caporin quëran tantiarin. "Cara shonca saota mitro anpotërinso'," tënin. Amashamiachin pa'sahuato, inapochachin tantiantarin. "Cato shonca canchisë mitroichin anpotërinso'," tënin. ²⁹ "Na'piquë ya'parapihuatëhua'," ta'tona', huanconën quëran catapini hua'na moto' t'ë'yaitopi ama pacacaso marëhuë'. "¿Onporohuarëcha tahuërirë'poya?" ta'tona', moshatopi. ³⁰ Nancha quëpana'piro'saso nipirinhüë' yata'ananpionaco: "Hui'nimotën quëran a'na hua'na moto' t'ë'yaitahua'," niitatona', ta'acaiso marë' poti i'quë yafë'yatantapi.

³¹ Napohuachinara, Paonori nicaton, capitan, sontaro'sa', inapita itapon:
—Isopita ta'ahuachina', co canpitanta' cha'ëpomahuë', itërin.

³² Napotihuachina, sontaro'saso' manorahuatona', caporin nishitëtopi. Inapotihuachinara, poti i'quë anotërin huachi.

³³ Tahuëri ya'caritihuachina, Paono itantarincoi:

—Iporaso', iyaro'sa', nani cato' simana pa'yanatoma', co coshatëramahuë'.

³⁴ Napoaton coshatoco huachi chiniamaquëma'. Co chimiiarihuahuë'. Co manta' onpoarihuahuë', itërincoi.

³⁵ Itahuatoncoi, pan manin. Ya'ipiya ni'tërantapaiquë, Yosë nontërin. "Yosparinquën Tata Yosë," itahuaton, së'panin. Ina quëran coshatarin.

³⁶ Napohuachina, ya'ipicoi chiniquën cancantatoi, coshatërai. ³⁷ Cato pasa canchisë shonca saotaya'picoi nanchaquë ya'huërai. ³⁸ Nani ya'ipiya natëhuachinara, trico quëparaiso' inquitopi. Inapotihuachinara, nancha niotëintarin.

Nancha quëran cha'ëpiso'

³⁹ Tahuërihuachina, no'pa' quënanpirinahuë', co nohuitopihuë'. Coninanquë inotë' quënanpi. "Nanifohuatëhua', paso' inotëquë chinpia'ahua'," nitopi.

⁴⁰ Napoaton hua'na moto' nishitëtatona', i'quë a'paitopi huachi. Naporo chachin no'soratën i'shiritopi. Ina quëran hui'nin quëran panca në'mëtë' inapaquë pë'tëmpi. Ihuon quëpahuachincoira, inotëquë pa'sarai. ⁴¹ Pa'sapirahuë', sa'mairo' ni'ton, hui'nin quëran ya'tararin. Co huachi yapa'ninhüë'. Huanconën quëran co'sacairi chiniquën opotaton, nipaatërin huachi.

⁴² "Huëco' apiro'sa' t'ëpa'ahua', yonatona' ta'ahuachina'," topi sontaro'sa'.

⁴³ Capitanso nipirinhüë' nohuantërin Paono cha'ëcaso'. Napoaton "Ama t'ëpacosohuë'. Ya'ipinpoa' pa'ahua'. Nitoyonpatama', canpita'ton niitatoma', yonsaiquë paco'. ⁴⁴ Ina quëran a'naquëmanta' nontë' s'ë'quërahuatoma', yonsaiquë paco'. Capa nontë' nipachin, nancha ma'shanënpitaquë t'ërantai' s'ë'quërahuatoma', paco huachi," itërin capitani. Naporahuato, cha'ërai. Ya'ipicoi yonsaiquë canconai.

28

Paono Martaquë naporinso'

¹ Ya'ipicoi cha'ërahuato, no'paquë nonshiconai. Ya'huëhuano'sa natanatoi: "¿Ma'ninta' iso parti?" itohuatëira, "Marta," itopi, itërinaco. ² Ya'huëhuano'sa' noya nosororinaco. O'natatoi, s'ëhuënai ni'ton, a'pëtopi. "Huëco' napëntico'," itërinaco. ³ Paono ihuë masahuaton pënquë acoapirinhüë', ya'huon pipirahuaton quëtëimirarin. ⁴ Naquëimirinso', ya'huëhuano'sari ni'pi. "Iso quëmapi t'ëpatona'pi ipora. Napoaton yosëro'sa' nohuanton, ma'sha onpoarin i'huëretacaso marë'. Marë quëran cha'ëponahuë', chimianin," nitopi.

⁵ Paonoso nipirinhue' imirin pa'tanahuaton, ya'huan pënquë të'yatërin. Co manta' onporinhue'.

⁶ "Apira pomatarin. A'naroáchin anotahuaton, chiminapon," tēcatona' hua'qui' ni'sapirinhue', co manta' onporinhue'. Napoaton "Co ipora tēpatona'pihuë'. Yosë pochin niponahuë', piyapi taramara," nitopi.

⁷ Ina ya'cariya a'na hua'an ya'huërin, Popirio itopiso'. Noya quëmapi ni'ton, pëinënquë ahuë'ëtërincoi. Noya nontërincoi. Cara tahuëri cosharo' quëtërincoi.

⁸ Pa'pinso nipirinhue' chiniquën caniorin. Apira apira saporin. Nani hua'qui' chi'chirárin. Paonori nicapon pa'nin. Së'huamotorahuaton Yosë nonto-huachina, a'naroáchin noyatërin. ⁹ Napohuachina, na'a cania'piro'sa' huë'pi. Inapitanta' anoyatërin. ¹⁰ Ina marë' nóya ni'ninaco. Naporahuaton, ma'sha nicanarinaco. Hua'qui inaquë ya'huërai. Yapa'patëira, pahuantërincoiso' quëtërinaco.

Nomaquë canconinso'

¹¹ Nani cara yoqui nisahuaso', yapa'nai huachi. Inaquë nisha nanha ya'huërin. Aricantria quëran huë'pirinhue', inatohua' o'napi na'huëanatërin. Ina hui'nin motënquë catopia'hua mamanshiro'sa' ya'huërin. Castoro, Porosi inapita itopiso'. ¹² Inaquë ya'conahuato, paantarai. Siracosaquë nonshirahuato, cara tahuëri inaquë i'huatërai. ¹³ Ina quëran yonsai' pa'tahuato, Niqiuoquë canconai. Tahuëririnquë pinëhuëi parti quëran ihuan huë'sahuaton, quëparincoi. Cato' tahuëri quëran Potioriquë canconpatëira, nonshirai. ¹⁴ Inaquë imapisopita quënanconai. "Huëco' ni'quicoi," itohuachinacoira, inaquë a'na simana yácaparai. Naporahuato, Nomaquë ya'caritërai huachi. ¹⁵ Ya'caritohuatëira, Quisoso imapisopita inaquë ya'huëpiso' natantahuatona', huë'pi. "Apio niyontonpiso," itopiquë a'naquën nacapirai. Naporahuaton, Tres Tapinasëquë canconpatëira, a'napitanta' quënancoantarai. Imasapi anta' ni'ton, nacapiaponaco huë'pi. Inapita Paono quënanahuaton, Yosë nontërin: "Yosparinquën," itërin. Naporahuaton, chiniquën cancantërin. ¹⁶ Ina quëran Nomaquë chachin canconai. Capitanso' pa'sahuaton, prisoro'sa' quëparin tashinan pëiquë po'mocaiso marë'. Paonoso nipirinhue' co inaquë po'mopihue'. "Nohuantohuaton, quëmaora ya'huëquë'," itopi. Napoaton a'na pëiquë ya'huërin. Nipirinhue', a'na sonrori a'pairarin ama ta'acaso marëhuë'.

Nomaquë Paono pënëntërinso'

¹⁷ Cara tahuëri quëran cotio hua'ano'sa' amatërin. Inaquë huë'pachinara, Paonori itërin:

—Nani iyaro'sa' isëquë huë'nahuë. Pi'pian nonchinquëma', ta'to, amatëranquëma' huë'nama'. Topinan quëran iyaro'sa' sha'huirapirino. Canta' cotio quëmapiço ni'to, co a'napita cotioro'sa' no'huirahuë'. Shimashonënpoopita napopiso' yonquiato, co pinorahuë'. Nipirinhue', Quirosarinquë pa'patorá, maninaco. Masahuatonaco, Noma hua'ano'saquë yo'coninaco ana'intinacoso marë'. ¹⁸ Hua'ano'sa' natanahuatonaco, "Co manta' onporinhue' ni'ton, co tēpacaso' ya'huërinhuë'. Ocoi'i," topi. ¹⁹ Cotioro'saso nipirinhue' co nohuantopihue'. Napoaton "Noma copirno chachin yanontërahue," itërahue. Co yaocoirinacohue' ni'ton, isëquë huarë' huëca'huaso' ya'huërin. Co cotioro'sa' sha'huirapica'huaso marë' huë'nahuë. Co no'huirahuë'. ²⁰ Napoaton amatëranquëma'. Yanohuitëranquëma'. Huëco' ninontahuá. Ya'ipi isairro'sanpoa' ninarëhuaso marë' catinaquë tonpoimiratërinaco, itërin.

²¹ —Co'chi iyasha manta' nitotëraihue' quiyaso paya. Cotia parti ya'huëpisopita co quirica a'patiirinacoihuë'. Huë'pachinaranta', co a'naya

tëranta' nonapirinênquênhuë'. ²² Nipirinhüë', yanatanainquën. "Quisoso imapisopita co noyahüë'," topi natantërai. Ya'ipi parti napopi. Napoaton sha'huitocoi. ¿Ma'ta' quëma a'chinan? ²³ A'na tahuëri huëntantahuatoï, sha'huitocoi nitochii, itopi.

—Noya iyaro'sapa'. Naporo' tahuëri huëntantaco' ya'ipinquëma' sha'huichinquëma', itohuachina, pa'pi. Ina quëran tahuëri nanihuachina, na'aya'pi huë'pi. Paono ya'huërinquë niyontonpi natanacaiso marë'. Tashiramiachin huë'pi. Huë'pachinara, Paonori a'chintárin.

—Yosë yahua'anëntërinpoa'. Na'con nohuantërin huëntonênquë chachin aya'coïnpoaso'. Ina marë' hui'nin a'paimarin. Inaso' Quisoso itopi. Quiricanën quëran ina na'con ninopi. Moisésë pënëntërinso' ninshitaton, ninorin. Pënëntona'piro'santa' ninopi, itërin. Quiricanën quëran na'con a'chintërin. A'chintaton, chiniquën pënënin Quisoso natëcaiso marë'. A'chintochináchin i'huatërin. ²⁴ Natanahuatona', a'naquën natëpi. A'naquënso nipirinhüë' co natëpihuë'. ²⁵ Nisha nisha yonquiatona', yapipipi. Yapipihuachinara, Paonori itaantarín:

—Ma no'tëquën iyaro'sa' Ispirito Santori nontërin shimashonënpoa' pënënacaso marë'. Ina nohuanton, Isaiasë ninshitaton, naporin:

²⁶ "Paaton, piyapi'sa' sha'huitonquë':

'Natanapomarahüë', co natëtaramahuë'.

Nicapomarahüenta', co tēhuënchachin quënanaramahuë', itëquë'.

²⁷ Isopita piyapi'sa' co natantochináchinhuë' cancantopi.

Në'huëya pochin cancantatona', co yanatanopihuë'.

Tanshirinso pochin cancantatona', co yaquënanpihuë'.

Noya ni'pi naporini, quënaintonahuë'.

Noya natanpi naporini, cancanëna quëran natëchitonahuë'.

Co noyahüë' yonquipisopita naniantatona' imarinaco naporini, anoyacancanchitohüë', itërin Yosëri," tënin.

²⁸ Napoaton sha'huichinquëma' nitotoco'. Yosëri nisha piyapi'sa' nani sha'huitërin cancanëna' anoyatacaso marë'. Inapitaso' natërapí, tënin Paono. [²⁹ Ina itohuachina, nisha nisha ninontahuatona', pipipi.]

³⁰ Ina quëran cato' pi'ipi Paono inaquë ya'huërin. A'nantërinso' pëiquë ya'huëhuachina, na'a piyapi'sari nicapona' huë'pi. Huë'pachinara, noya nontërin.

³¹ "Yosë hua'anëntërinquë ya'conco' canpitanta'," itërin. Sinioro Quisocriso naporinso' a'chintárin. Co tē'huatonhuë', na'con a'chinin. A'chinpírinhuë', co insoari tëranta' atonirinhüë' ni'ton, Quisoso nanamën nahuinín. Nani ninshitëranquën huachi.

Paonori Nomaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Paonori imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco paato nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, noya nanan a'chinárahüë.

² Co'huara Quisocristo o'mayatërasohüë', ina nanan chachin Yosë sha'huitërinpoa'. Quiricanën quëran anitotërinpoa', iráca ninshitopiso'. Ina nohuanton, na'a pënëntona'piro'sa' ninopi. ³ “Hui'nahuë a'paimarahuë,” ténin Yosë. Napoaton Quisocristo isoro'paquë o'marahuaton, piyapi chachin nasitmarin. Tapi shiin inaso'. ⁴ Yosë pochachin ni'ton, noyasáchin ninin. Chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarín. “Inaso' tëhuëenchachin Yosë hui'nin. Chini chiniquën nanantarín,” tënëhua'. Ananpitaantarín ni'ton, nitotërhüa'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa' ni'ton, “Sinioro” itërhüa'.

⁵ Ina nosoroatonco, acorinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Inapitanta' nanamën natëcaiso marë' pënënarahuë. Natëhuachina', “Quisocristosoy noya noya,” tosapi. ⁶ Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahüë', Quisocristo imarama'. Yosë nohuanton, imarama'. ⁷ Napoaton Nomaquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë pa'pi nosororinquëma'. Nani acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso'. Ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'. Inaso' hua'anëntërinpoa'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

⁸ Canpitaso' noya Yosë natërama', natantërahuë. Ya'ipi piyapi napopi. Ina natantato, “Yosparinquën Sinioro,” itërahuë Yosë. Ina'ton napotërahuë. Quisocristo catahuarinco ina pochin Yosë nonta'huaso marë'. ⁹ Yosë ni'sárinco, no'tëquën nontaranquëma'. Ya'ipi cancanëhuë quëran huarë' Yosë imarahüë. Hui'nin nanamën a'chinárahüë. Nani tahuëriya canpita yonquiatëinquëma', ¹⁰ Yosë nontarahüë. “Noya catahuaquë',” itërahuë. Iráca quëran huarë' nicapëinquëma' yapa'pirahuë', co nanitërahuë'. Ipora huanta' paca'huaso' yonquiarahuë. “Quëma nohuantohuatan, Sinioro, catahuaco onpopionta' pa'i,” tënahüë, Yosë nontato. ¹¹ Yani'nanquëma'. Yacatahuaranquëma' chiniquën cancantamaso marë'. Ina quëran noya noya imasarama'. ¹² Canpitanta' noya imapatama', achinicananaramaco canta'. Noya ninon-tatëhua', noya noya cancantarihua'.

¹³ Tëhuëenchachin iyaro'sa', iráca quëran huarë' nicapëinquëma' yapa'pirahuë'. Ipora huanta' co nanitërahuë' paca'huaso'. Nisha nisha parti a'chinpatera, piyapi'sa' natëtona', Quisocristo imasapi. Canpitanta' yaa'chintëranquëma' noya noya imacamaso marë'. ¹⁴ Ya'ipi piyapi'sa' pënëna'huaso' ya'huërin. Quisocristo sha'huitërinco. “Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ya'ipi nananquë nonpisopita a'chintëquë'. Quirica nitotoro'sa', co nitotoro'sahuë', ya'ipiya pënënuë',” itërinco. ¹⁵ Napoaton canpitanta' yaa'chintëranquëma'. Nomaquë ya'huëramasopitanta' Quisocristo nanamën a'chinchinquëma' tënahüë.

Quisocristo nanamën

¹⁶ Co caso' tapanahuë' Quisocristo nanamën a'china'huaso marë'. Piyapi'sa' natëhuachina', Yosëri anoyacancantarín. Ina'chin nanitaparín

nicha'ëinpoaso'. Cotioro'sari'ton natëhuachina', anoyacancantarín. Iporaso' nisha nisha piyapi'santa' anoyacancantarín. Napoaton pa'yatëhuë nanamën sha'huica'huaso'. ¹⁷ "Yosëichin anoyacancantërinpoa'," topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', co huachi inapita yonquiarinhuë'. Quiricanën quëran ina anitotërinpoa'. "Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa' ni'ton, noya nanpimiatarihua'," tënín Yosë quiricanënquë. Co canpoara nanitëréhuahuë' noya cancantacaso'.

Íraca quëran huarë' oshahuanpiso'

¹⁸ Yosë inápaquë ya'huaponahuë', cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. "Piyapi'sa' co noyahuë' nipi. Co ca pochín cancantopihuë'. Ina marë' no'huito, ana'intarahuë huachi," tënín Yosë. No'tën nanan nitotaponaraihuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'. ¹⁹ Cancanëna quëran Yosë nohuitochinachín acopirinhuë', co yanohuitopihuë'. ²⁰ Isoro'pa' ninín quëran huarë' piyapi'sa' nitotopi. Yosëso' co quënanpirëhuahuë', nani ma'sha ninín. Ina nicatona', "Tëhuënhachín Yosë ya'huërin. Ya'ipiya nanitaparín ni'ton, ina chinotahua'," ta'caso nipirinhuë', co nohuantopihuë'. Napoaton na'inpi. ²¹ Yosë ya'huërinso' nitotaponaraihuë', co ina chinotopihuë'. Ina nohuanton, nani ma'sha ya'huëtopirinahuë', co ina marë' "Yosparinquën Sinioro," co itopihuë'. Nisha nisha yonquiatona', chihuërinso pochín nipi. Tashi pochín cancantopi. ²² "Ya'ipiya nitotërai" topirinahuë', co noya yonquipihuë'. ²³ Yosëso' noyasáchin ninín. Co onporonta' chiminaponhuë'. Inaso nipirinhuë', co ina yonquipihuë'. Ina naniantatona', mamanshi nipi moshacaiso marë'. Mamanshi piyapi nonanpiso' moshapi. Co piyapi ya'huëmiatopirinhuë', ina yamoshapi. Nisha nisha ma'sharo'santa' moshapi. A'naquën anpiantëhuano'sa', a'naquën no'paquë niohuaratërinso'pita, inapita moshapi.

²⁴ Napoaton Yosëri tananpitërin co noyahuë' yonquipsisopita nicacaiso marë'. A'porín. A'pohuachina, pa'pi co noyahuë' nipi. Taparosáchin yonquiatona', nisë'huapi. Co ina pochín nisë'huacasohuë' nipirinhuë'. ²⁵ Yosëri no'tëquën anitotopirinhuë', ina a'porahuatona', nonpín nanan natëpi. Ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita moshatona', chinotopi. Yosëriáchin ya'ipiya ninín nipirinhuë', co inaso' chinotopihuë'. Tëhuënhachín inasáchin chinotacaso' ya'huërin, ténahuë. Amen.

²⁶ Napoaton Yosëri tananpitërin pa'pi co noyahuë' cancantacaiso marë'. Sanapi'sa' co huachi so'ina' nohuantopihuë'. Sanapi capíní nisë'huacaiso' nohuantopi. Co ina pochín nicacasohuë' nipirinhuë'. ²⁷ Quëmapi'santa' co huachi sa'ina' nohuantopihuë'. Quëmapi capíní nisë'huapi. Ina marë' na'inpi ni'ton, Yosëri ana'intarin. Co no'tëquën yonquiatonaraihuë', nitapicancapi. Nonënanta' tapipi.

²⁸ Co Yosë yanatëpihuë' ni'ton, inari a'porín co noyahuë' nicacaiso marë'. Nitapicancamiatopi. ²⁹ Pa'pi co noyahuë' nipi. Nimonshítacaisoráchin yonquipi. Na'con oshahuanpi. A'na piyapi ma'shanënpita nohuantapapi. Piyapi chinotopi. Niapiratopi. A'naquën tëpatopi. Nino'huipi. Nonpínapi. No'huitápi. A'napita nonpinapipi. ³⁰ Nipinopi. Yosë inimicotopi. Ma'tona ma'tona nonpi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita nocanpi. Yonquirápi co noyahuë' nicacaiso marë'. Pa'pina', a'shina', co inapita tëranta' natëpihuë'. ³¹ Co huachi noya yonquipihuë'. Nonpínapi. Co quëmopinënpita tëranta' nosoropihuë'. No'huitochinachín cancantopi. ³² "Co noyahuë' nipisopita chiminpachinara, ana'ntacaso' ya'huërin," tënín Yosë. Ina nitotaponaraihuë', inachachín niantapi. Naporahuatona', a'napítanta' co noyahuë' nipachinara, pa'yatopi.

2

Yosëri no'tëquën ana'intërinso'

1 A'naquëma' iyaro'sa' piyapi'sa' yonquirapiratoma': "Paso' quëmapi co noyahuë' ninin," tënama'. Napoapomarahuë', ina pochachin canpitanta' co noyahuë' ninama'. Napoatoma', nina'intarama'. 2 "Co noyahuë' nipatama', ana'intaranquëma'," tënin Yosë. No'tëquën inaso' ana'intarin, nitotërëhua'. 3 "Pasopita oshahuanpi," tënama'. Nipirinhuë', canpitanta' co noyahuë' nipatama', Yosë ana'intarinquëma co cha'ësaramahuë'. 4 Yosë nosororinpoaso' co no'tëquën yonquiramahuë'. "Co a'naroáchin no'huirinpoahuë'," ta'toma', co noyahuë' ninama'. Tëhuë'nchachin co a'naroáchin ana'intërinquëmahuë'. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantapona' nimara," ta'ton, ninarárin. 5 Canpitaso nipirinhuë', co natantochináchinhuë' cancantërama'. Co oshanëma' yaa'poramahuë'. Napoaton ayaro' tahuëri chini chiniquën ana'intarinquëma'. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' no'tëquën ana'intarin. 6 Ya'ipi ninëhuasopita Yosë nitotërin. Ayaro' tahuëri ina yonquiaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Noya nipatëhua', noya acoarinpoa'. Co'so' noya nipatëhuahuë', ana'intarinpoa'. 7 Noyasáchin nipatëhua', noya ni'sarinpoa'. Yosë yonquiatëhua', noya acoinpoaso marë' na'con nohuantohuatëhua', ananpitaantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. 8 Nipirinhuë', canpoara nohuantërehuasoráchin nipatëhua', no'huiarinpoa'. No'tëquën anitotopirinpoahuë' co natëhuatëhuahuë', ana'intarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', chiniquën ana'intarinpoa'. 9 Ya'ipi co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'intarin. Naporo' chiniquën parisitapi. Cotioro'sa' no'tëquën chachin ana'intarin. Nisha piyapi'santa' co noyahuë' nipachina, inapochachin ana'intarin. 10 Noya nipisopitaso nipirinhuë', noya ni'sarin. Noya noya acorararin. Asanocanënarin. Cotioro'sa' no'tëquën chachin napotarin. Nisha piyapi'santa' inapochachin nitarin. Ya'ipinpoa' noya nipatëhua', nicha'ësarinpoa'.

11 Yosëso' ya'ipinpoa' napopianachin ni'ninpoa'. 12 Iráca Moisésëri cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natëcaiso'. Cotioro'saráchin pënënin. Co ina natëhuachinahuë', oshahuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intarin. Anapitaso nipirinhuë' co pënëntërinso' nitotopihuë'. Co nitotatonahuë', co ina natëcaiso' ya'huëpirinhuë'. Co noyahuë' nipachina', ana'intarin chachin inahuanta'. 13 Cotioro'saso' Moisésë pënëntërinso' natanaponaraihuë', co natëtopihuë'. Napoaton co Yosëri noya ni'ninhuë'. No'tëquën natëpi naporini, Yosëri noya ni'itonhuë'. 14 Nisha piyapi'saso' co Moisésë pënëntërinso' nitotopihuë'. Co nitotaponaraihuë', a'naquën noya nipi. Inahuara cancanëna quëran nitotopi ni'ton, napopi. 15 Cancanëna quëran Yosëri anitotërin noya nicacaiso'. Co noyahuë' nipachinara, inahuara nitotopi. "Co inapocaso nipirinhuë', inaporëhua'," topi yonquiatona'. Inapochachin noya nipachinara, inanta' cancanëna quëran nitotopi. 16 Ayaro' tahuëri ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita aipitarinpoa'. Po'oana quëran ma'sona tëranta' onporëhuasopita a'ninquëchin anitotarinpoa'. Naporo' tahuëri Tata Yosë nohuatan, Quisicristo no'tëquën sha'huitarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', ana'intarinpoa'. Ina nanan ya'ipi parti sha'huirarahuë'.

Co cotioro'sa' tëranta Yosë pënëntërinso' natëpisohuë'

17 A'naquëma' cotioro'sanquëma' ni'ton, a'napita nocanama': "Moisésë pënëntërinso' natëhuato, cha'ësarai," tënama'. "Yosë na'con na'con nosororincoi," tomantatoma', a'napita nocanama'. 18 Yosë nohuantërinso' nani nitotërama'. Yosë quiricanën a'chintërinënuëma' ni'ton, nitotërama' noya

nicacamaso'. ¹⁹ Nisha piyapi'santa' yaa'chintërama'. Inapitaso' co Yosë nohuitatonaraihuë', somaraya pochin niconpi. Tashi pochin cancantopi. ²⁰ Co Yosë nanamën nitotopihuë' ni'ton, yaa'chintërama'. "Yosë no'tëquën penëincoi ni'ton, noya noya nitotërai. Anapitaso' co quiya pochin nitochâtërapihuë'," tënama'. ²¹ A'napita a'chintopiramahuë', ¿onpoatomata' canpita chachinso' co yonquiramahuë'? "Ama ihuatocosohuë'," tapomarahuë', ¿onpoatomata' ihuatërama'? ²² "Ama a'na quëmapi sa'in monshitocosohuë'," tapomarahuë', ¿onpoatomata' canpitanta' monshihuanama'? Piyapi'sa' mamanshi moshahuachinara, no'huirama'. "Yosëíchin chinotacaso nipirinhüë'," tënama'. Napoapomarahuë', ¿onpoatomata' co cancanëma quëran huarë' chinotëramahuë'? Co mamanshi moshapiramahuë', moshatopiso pëiquë ihuatërama'. ²³ "Quiyasáchin Moisésë pënëntërinso' nitotërai," tënama'. Napoapomarahuë', co natëramahuë'. Ina marë' a'napitari Yosë pinopi. ²⁴ Co noyahuë' cancantërama' ni'ton, nisha piyapi'santa' co Yosë noya ni'sapihuë'. Quiricanëquë chachin naporin:

²⁵ "Quiyaso' Yosë piyapinënpitacoi," ta'toma', marca niacotërama'. Moisésë pënëntërinso' noya natëhuatama', no'tëquën niacotërama'. Nipirinhüë', co natëhuatamahuë', topinan quëran marca niacotërama'. ²⁶ Nisha piyapi'santa' niponaraihuë', Yosë natëhuachina', piyapinënpita pochin ni'sarin. ²⁷ Co marca niacotaponaraihuë', Yosë natëhuachina', sha'huirapiaponëquëma'. Canpitaso' pënëntërinso' nitotapomarahuë', co natëhuatamahuë', Yosë ana'intarinquëma'. ²⁸ Cotioro'sanquëma' nipiramahuë', co ina marë' piyapinënpita pochin ni'ninquëmahuë'. Inapochachin Yosë marcanënta' co topinan nonënpoaquë niacotacaso' ya'huërinhuë'. ²⁹ Ya'ipi cancanënpoa quëran Yosë imapatëhua', tëhuëchachin piyapinënpita pochin ni'sarinpoa'. Marcanën cancanënpoaquë acotërinpoa'. Co nonënpoaquë acotërinpoahuë'. Ispirito Santo anoyacancantërinpoa'. Ina quëran noya ni'ninpoa'. Co piyapi'sa' pa'yatopirinënpoaquë', Yosëso' noya ni'sarinpoa'.

3

¹ Cotioro'sa' ni'tona', marca niacotopi. ¿Ma'ta' ina marë' canapi? ² Na'con canapi tënhuë. Yosëri na'con catahuarin. Inahua'ton iráca nontërin. Nanamën chachin aninshitérin ya'huëmiatacaso marë'. ³ A'naquënso' co huachi ina natëpihuë'. Ina niponahuë', co nanitërehuë': "Yosëso' co no'tëquën sha'huëtinhuë'," ta'caso'. ⁴ Yosëriso' co onporonta nonpintarinhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' nonpinpirinahuë', Yosëso' no'tëquënáchin nonin. Quiricanën quëran naporin:

"No'tëquënáchin nontërancoi ni'ton, a'naquën nonpinapipirinënuënhüë', co onporonta' minsëarinënuënhüë'," tënin.

⁵ A'naquën po'pin yonqui: "Canpoa co noyahuë ninëhua ni'ton, Yosë noyasáchin nininso' a'ninquëchin anitotërinpoa'. Napoaton ana'intoahuachinpoa', co no'tëquën ana'intërinpoahuë'," toconpi. ⁶ ¡Co ina pochin yonquicaso ya'huërinhuë'! Yosëso' noya ni'ton, no'tëquën ana'intiünpaaso' ya'huërin. Co ana'intiünpaaso' ya'huërinhuë' naporini, co ayaro' tahuëri no'tëquën sha'huichitonpoahuë'.

⁷ A'naquënta' taponá: "Caso' nonpinpirahuë', Yosëso' no'tëquënáchin nonin. Nonpinahuë' ni'ton, Yosë no'tëquënáchin noninso' a'ninquëchin anitotërinpoa'. Napoaton co oshahuan pochin Yosë ana'intincoso' ya'huërinhuë'," toconpi. Co no'tëquën yonquihiphuë'. ⁸ A'naquënta' napopi: "Huëco' manta tëranta' niahua' Yosë na'con catahuainpoaso marë'. Paono chachionta' ina pochin a'chintërinpoa'," topi pinotonaco. Co no'tëquën yonquihiphuë' ni'ton, napopisopita no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin.

Ya'ipinpoa' oshahuanëhuaso'

⁹ ¿Onpopinta' iporaso' yonquiarihua'? Cotioro'sanpoa noya noya ninëhua', ¿tëcarihua ti? ¡Co naporinhuë'! Nani sha'huitëranquëma'. Cotioro'sanpoa', nisha piyapi'sa', ya'ipinpoa' oshahuanëhua'.

¹⁰ Yosë quiricanënquë tapon: "Ya'ipi piyapi'sa' co noyahue' nipi.

Co a'naya tëranta' noya nininhuë'.

¹¹ Co no'tëquën yonquipihuë'.

Co inahuara nohuantopihuë Yosë chinotacaiso'.

¹² Co Yosë iranën pa'topihuë', pëshonpi.

Co a'naya tëranta' noya nininhuë'.

¹³ Chimipi pa'pitopiso' i'soatopinan pochin napoonin nonpi.

Nonpintatona', ya'huan tomain yanquëëtërinsö pochin na'a piyapi'sa' aparisitopi.

¹⁴ No'huitatona', piyapi'sa' pinosápi.

¹⁵ A'naroáchin yaahuëtopi, yatëpatopi.

¹⁶ Insëquësona pa'pachinara, piyapi'sa' aparisitopi, asëtopi.

¹⁷ Piyapi'sa' ano'huitopi ni'ton, co noya nini'tona' ya'huëpihuë'. Co sano cancantopihuë'.

¹⁸ Yosë të'huatacaso' ya'huëpirinhuë', co ina yonquipihuë'," tënin iráca Yosë quiricanënquë ninshítatona'.

¹⁹ Tëhuëenchachin co noyahue' nicatëhua', ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Yosë pënëntërinso' nitotopirëhuahuë', co natëréhuahuë' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huërin. ²⁰ "Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuë' a'naquën. Co ina marë' noya ni'ninpoahuë'. Pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' anitotërinpoa'. Ina natanpatëhuara, "Tëhuëenchachin oshahuanëhua'. Co noyahue' ninëhua'," tënëhua'.

Quisocriso imapatëhua', anoyacancantërinpoaso'

²¹ Iporaso nipirinhuë' Yosë anitotërinpoa' onporahuatësona cha'ëcaso'. Co iráca pënëntërinso' natëréhua quëran noya cancantarihuahuë'. Moisésë, pënëntona'piro'sa', inapita inachachin sha'huitërinënpoa'.

²² Quisocriso imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Insosona natëhuachin, anoyacancantarin. Co nisha nisha nontërinpoahuë'.

²³ Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Co a'nayanpoa tëranta' Yosë pochin cancantëréhuahuë'. ²⁴ Nipirinhuë', inaora nohuanton, Yosë nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', Quisocriso a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'.

Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. ²⁵ Yosë nohuanton, Quisocriso chiminin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. "Ca marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'.

Huëninën quëran anoyacancantarinpoa'. Iráca piyapi'sa' oshahuanpirinahuë', Yosëri co a'naroáchin ana'intërinhuë'. "Ana tahuëri Quisocriso chiminpachin, oshanëna' inquitarahue'," ta'ton, co ana'intërinhuë'.

²⁶ Iporaso huachi Quisocriso chachin a'paimarin ya'huërenamënpoa' chiminacaso marë'. "Quisocriso oshanënpoa marë' chiminin," topatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'.

Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. Ina imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Co canpoanta' ana'intarinpoahuë'.

²⁷ Napoaton co inso tëranta nocanacaso' ya'huërinhuë', tënahuë. Co pënëntërinso' natëréhuaso marë' Yosë noya ni'ninpoahuë'. Quisocriso naporinso' natëréhuaso marë' nicha'ërinpoa' ni'ton, co a'napita nocanacaso' ya'huërinhuë'.

²⁸ Nani sha'huitëranquëma'. Quisocriso imarëhuaso marë' anoyacancantërinpoa'. Co ya'ipi pënëntërinso' natëpirëhuahuë', noya ni'ninpoa'.

29 Yosë ya'ipi piyapinpoa' nohuantërinpoa'. Co cotioro'saráchin nosororinhue'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ya'ipinpoa' nosororinpoa'. 30 A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' napopianachin nosororinpoa'. Cotioro'santa', nisha piyapi'santa', Quisocristo imapachina', anoyacancantarín. 31 Quisocristoichin anoyacantërinpoa' ni'ton, iráca pënëntërinso' ¿co huachi pa'tërinhuë pochín nitërehua ti? ¿Co naporinhue'! Ina quëran oshahuanëhuaso' nitotarihua'. Quisocristo imapatëhua', catahuarinpoa' noya natëcaso'.

4

Apraan natëërinsó'

1 Apraan naporinso' sha'huichinquëma'. Inaso' shimashonënpoa'. ¿Onporahuatonta' Yosëri noya ni'nin? 2 Apraan inaora co nanitërinhuë' no'tëquën Yosë natëcaso'. Inaora nanitërin naporini, "Caso' noyaco. No'tëquën natërahuë," chitonhuë'. Napoaponahuë', co ina pochín Yosëri ni'ninhue'. 3 Yosë quiricanënuë naporin: " Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco,' topachina, Yosëri noya ni'nin. Oshanën inquitaton, noya ni'nin," ténin quiricanënuë. 4 Ni'co'. Piyapi'sa' sacatohuachinara, pahuërecaso' ya'huërin. Inapochachin no'tëquën natërehua' naporini, Yosë noya nicainpoaso' ya'huë'itonhuë'. 5 Yosëso nipirinhue', inaora nohuanton nosororinpoa'. "Co caora noya nipirahuë', Yosë chachin anoyacancantarínco," topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa' noya ni'ninpoa'. 6 Co noyahuë' nipirëhuahuë', inaora nohuanton, Yosë anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya ni'ninpoa'. Ina marë' nóya cancantërehua'. Iráca Tapi inachachin naporin. 7 Quiricanënuë ninishitërin: "Oshanënpoa' Yosë inquitohuachinpoa', noya cancantarihua'. Ya'ipi oshanënpoa' ayatarinpoa'.

8 ¿Co huachi oshanënpoa marë' ana'intarinpoahuë'! Napoaton noya cancantarihua'," ténin.

9 ¿Inpitata' ina pochín noya cancantapi? Co cotioro'saráchin ina pochín noya cancantacaso' ya'huëtópihuë'. Co marca niacotopirinahuënta' noya cancantapi. Apraan yonquico'. "Yosë no'tëquën nontërinco. Inasáchin catahuarinco," topachina, Yosëri noya ni'nin. Nani sha'huitëranquëma'.

10 ¿Onporota' noya ni'nin? ¿Marca niacotërin piquëran noya ni'nin? Co naporó' naporinhue'. Co'huara marca niacochatërasohue', noya ni'nin. 11 Yosë natërin ni'ton, inari noya ni'nin. Co'huara marca niacochatërasohue', piyapinë pochachin ni'nin. Ina piquëran marca niacotërin imarinso' anitofacaso marë'. "No'tëquën nontërinco," topachina, noya ni'nin. Nisha piyapi'santa' ina pochachin natëtohuachinara, Apraan pochín cancantopi. Co marca niacotopirinahuë', Apraan hui'ninpita pochín nipi. 12 Cotioro'santa' Apraan pochín natëtohuachinara, hui'ninpita pochín nipi anta'. Co marca niacotopiso marë' noya cancantópihuë'. Co'huara marca niacochatërasohue', Apraanso' natëërín. A'napitanta' ina pochín cancantohuachinara, Yosëri noya ni'sarin.

Yosëri Apraan sha'huitërinso'

13 Iráca Yosëri Apraan itapon: "Nosoroatënuë, páncaro'pa' quëchinquën. Piyapinëhuë pochín ni'saranquën. Quëma shinparinpitanta' noya catahuarahue. A'na tahuëri ya'ipiro'pa' hua'anëntapona'," itërin. "Yosë co onporonta' nonpintarincohuë'," téninso marë' Yosëri noya ni'nin. Co naporó' Moisésë pënëchátërarinhue'. Napoaton co ina natërinso marë' Apraan noya ni'ninhue'. 14 Pënëntërinso' natëpisopitaráchin noya ni'nin naporini, topinan cancanënpoa quëran natërehuasopitaso' co noya nicainpoaso' ya'huë'itonhuë'.

Topinan quëran Yosëri Apraan sha'huichitonhuë'. ¹⁵ Moisésë pënëntërinso' co natëhuachinarahuë', aná'intacaso' ya'huërin. Co pënëntërinso' ya'huërinhuë' naporini, co natëcaso' ya'huë'itonhuë'. Co ina marë' oshahuaintërihuahuë'.

¹⁶ Napaoton Apraaniso natëton: "Yosë no'tëquën nontërinco," topachina, Yosëri itërin: "Oshahuanpirinhuë', caëra nohuanto, nosoroatënuën catahuaranquën. Hui'nanpitanta' catahuarahuë'," itërin Yosëri. Co cotioro'saráchin nosororinhuë'. Ya'ipi Apraan pochin cancantopisopitanta' nosororin. Ina hui'ninpita pochin ninëhua'. ¹⁷ Iráca Yosëri Apraan itërin: "Ca nohuanto, notohuaro' shiparinpita ya'huëtarinquën. Na'a nisha nisha piyapi'santa' quëma pochachin cancantapi," ténin Yosë. Quiricanënuë naporin. "Yosë no'tëquën nontërinco. Ya'ipiya nanitaparin. Chiminpisopitanta' nanitërin ananpitacaso'. Co ma'sha ya'huëpirinhuë', nani ya'huërinso pochin sha'huichanin," ta'ton, Apraan natëtin.

¹⁸ "Quëma shiparinpita notohuaro' na'asapi," itërin Yosëri. Hua'qui' co a'na hui'nin tëranta' ya'huëtërinhuë'. Sacai' natëcaso nipirinhuë', Apraan natëtin. "Yosë nohuanton, oshaquëran hui'nahué ya'huëtarinco. Shi-huëpitanta' na'asapi," ténin Apraan. ¹⁹ Pasa pi'ipitaponahuë', co hui'nin ya'huëchatërarinhuë'. Co huachi chinirinhuë'. Sa'ionta' co hua'huana'pihuë'. Nani piaya. Napaonahuë', Yosë natërin. ²⁰ "Yosë nonpintërinco," co téninhuë'. Co nisha nisha yonquirinhuë'. "No'tëquën nontërinco," ta'ton, chiniquën cancantërin. "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, co naniantarincóhuë'." ²¹ Yosë ya'ipiya nanitaparin. Sacai' niponahuë', nani sha'huitërinco ni'ton, catahuarinco. Sha'huitërinco chachin ya'huapon," ténin. ²² Ina pochin yonquirinso marë' Yosëri nóya ni'nin.

²³ Apraan naporinsopita Yosë quiricanënuë ninshitopi. Canpoanta' nitotacaso marë' ninshitopi. ²⁴ Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo chiminpirinhuë', Yosëri ananpitaantarin. Ina hua'anëntërinpoa', tënëhua'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa' canpoanta'. ²⁵ Yosë nohuanton, oshanënpoa marë' chiminin. Inari chachin ananpitaantarin oshanënpoa' inquitatonpoa', noya nicaïnpoaso marë'.

5

Yosë anoyacancantërinpoaso'

¹ "Sinioro Quisocristoíchin nicha'ësarinpó," ta'tëhua', imarëhua'. Oshanënpoa' inquitërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. Co inimiconënpita pochin ni'ninpoahuë'. ² Quisocristo cancantënpoa quëran natëhuatëhua', nicha'ësarinpó. Nosoroatónpoa, ipora huanta' catahuarinpoa' noya imacaso marë'. A'na tahuëri Yosë'pa' pa'patëhua', Yosë pochin nisarëhua'. Ina yonquiatëhua', nóya cancantarihua'. ³ Iporaso' parisitarihuarahué', noya cancantarihua'. "Parisitohuatëhua', Yosë catahuarinpoa' imamiatacaso marë'," ta'tëhua', co sëtarihuahuë'. Chiniquën cancantatëhua', noya ahuantarihua'. ⁴ Noya ahuantohuatëhua', chini chiniquën cancantarihua' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'. "Co naniantarinpóahuë'," ta'tëhua', inasáchin ninarihua'. ⁵ Inasáchin ninahuatëhua', tēhuënchachin co naniantarinpóahuë' ni'ton, co tapanarihuahuë'. Ispirito Santo a'patimarinpóa'. Ya'coancantohuachinpóa': "Ma noyacha Yosë nosororinpóa paya," tarihua'. Ispirito Santo chachin Yosë nosororinpóaso' anitotërinpoa'.

⁶ Canpoara co nanitërihuahuë' cha'ëcaso'. Nipirinhuë', iráca o'macaso' nanihuachina, Quisocristo isoro'paquë o'marin. O'marahuatón, oshahuano'sa marë' chiminin. ⁷ Ni'co'. Piyapi noya niponahuë', co insonta' ya'huërenamën chiminacaso' nohuantërinhuë'. Noya noya

nipachin, nicha'écaso maré' a'nara' ya'huëretapon nimara. ⁸ Quisocrisoso nipirinhue' oshahuano'sa maré' chiminin. Oshahuanpirêhuahué', ya'huëretérinpoa'. Yosë nohuanton, canpoa maré' chiminin. Napoaton: "Ma noyacha Yosë nosororinpoa paya," tènêhua'. ⁹ "Corosëquë huênainën pa'nin. Oshanênpoa maré' chiminin," topatêhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton ayaro' tahuërinta' catahuarinpoa'. Naporo' tahuëri co noyahué' nipisopita chiniquën ana'intarin. Imarêhuasopitaso nipirinhue', co ana'intarinpoahué'. Quisocrisoto chachin nicha'ésarinpoa'. ¹⁰ Iráca oshahuanatêhua', Yosë inimicotopirêhuahué', hui'nin chiminin ni'ton, nanan anoyatêrinpoa'. Iporaso' noya nipayarêhuaso pochin ninêhua' ni'ton, noya noya catahuarinpoa'. Nanpiantarin ni'ton, catahuarinpoa' noya cha'écahuaso maré'. ¹¹ Naporahuaton, "Yosë nosororinpoa'," ta'têhua', ina pa'yatêrêhua'. Hui'nin chachin nanan anoyatêrinpoa' ni'ton, noya cancantêrêhua'.

Atan, Cristo inapita napopiso'

¹² Atan'ton co noyahué' nicaton, oshahuanin. Ina maré' chiminacaso' ya'huërin. Ina quëran ya'ipinpoa' co noyahué' nicatehua', chiminêhua'. ¹³ Co'huara Moisésë pênênchatêrasohue', piyapi'sa' oshahuanpi. Oshahuanpirinahue', co pênentêrinso' ya'huëyatêrarinhue' ni'ton, co ina maré' ana'intacaso' ya'hué'itonhué'. ¹⁴ Nipirinhue', Atan quëran huaré' ya'ipi piyapi'sa' chiminpi. Moisésë ya'huëaquë huarênta' chimina'piapi. Ya'nán isoro'pa' nipon, Yosëri pênênpirinhue', Atan co natêtonhué', oshahuanin. Ina quëran ya'ipi piyapi'santa' co noyahué' nicateona', oshahuanpi. Co Yosëri chachin pênênpirinhue', inahuanta' oshahuanpi. Atan pochin cancantatona' ya'ipi piyapi'sa' oshahuanpi. Quisocrisoso nipirinhue' nanan anoyatinpoaso maré' o'marin.

¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' nosororinpoa'. Atanso nipirinhue' co ina pochin nininhue'. Co natêrinso marêhué' oshanên ya'huëtêrin. Inapochachin ya'ipi piyapi'sa' oshahuanatona', chiminpi. Ina quëran ana'intacaso' ya'huërin. Yosëso nipirinhue' inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin na'aquênpoa' anoyacancantinhoaso maré'. ¹⁶ Atan co natêrinhué' ni'ton, osha ya'huërin. A'naíchín pênêninso' co natêrinhué' ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Nipirinhue', Yosë nosororinhoaso' co ina pochin nininhue'. Na'con oshahuanpirêhuahué', Quisocrisoto chiminin ni'ton, oshanênpoa' inquitatónpoa', noya ni'ninpoa'. ¹⁷ A'na ya'piíchín têhuërin ni'ton, ya'ipi piyapinpoa' chiminacaso' ya'huërin. Aquëtê huaré' Yosëso', inaora nohuanton nosoroatonpoa' Quisocrisoto quëran nicha'êrinpoa' ni'ton, inarê'quênpoa' nanpimiatatêhua' hua'anêntarihua'.

¹⁸ Atan co noyahué' ninin ni'ton, ya'ipinpoa' ana'intinhoaso' ya'huëpirinhue'. Quisocrisoto chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitêrêhua' nanpimiatacaso'. Imapatêhua', co ana'intarinpoahué'. ¹⁹ A'naíchín co Yosë natêrinhué' ni'ton, ya'ipinpoa' oshahuanêhua'. A'naso nipirinhue' Yosë natêton, chiminin. Ina maré' na'aquênpoa' anoyacancantêrinpoa'.

²⁰ Iráca Moisésë pênentêrin oshahuanêhuaso' anitotinhoaso maré'. Ina quëran na'con oshahuanêhuaso' nitotêrêhua'. Na'con oshahuanpirêhuahué', inaora nohuanton, Yosë na'con na'con nosororinpoa'. ²¹ Oshahuanêhua' ni'ton, chiminpatêhua', parisitomiatacaso' ya'huëpirinhue'. Yosëso' inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Siniro Quisocrisoto anoyacancantohuachinpoa', nanpimiatarihua'.

6

Quisocristo imapatēhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuē'

¹ Yosē inaora nohuanton nosororinpoa ni'ton, manta tēranta' niahua' inaora nohuanton, oshanēnpoa' inquitinpoaso marē' z'tēcarihua ti? ² ¡Co naporinhuē! Quisocristo imapatēhua', chiminēhuaso pochin cancantatēhua', co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuē'. ³ “Quisocristo imarahue huachi,” ta'tēhua', aporihuanēhua'. Ina noya chinpitacaso marē' aporihuanēhua'. Aporihuanpatēhua', Quisocristorē'quēnpoa' chiminēhuaso pochin ninēhua'. Ina chimininso pochachin co noyahuē' yonquirēhuasopita a'porēhua'. Nani ina nitotērama'. ⁴ Quisocristo chiminpachina, pa'pitopi. Aporintohuachinēnpoara, canpoanta' pa'pitērinēnpoaso pochin co noyahuē' yonquirēhuasopita naniantērēhua'. Tata Yosē chiniquēn nanantaton, Quisocristo ananpitaantar. Canpoanta' nasha cancan quētērinpoa' nasha pochin nanpicaso marē'. Ina yonquiatēhua', aporihuanēhua'.

⁵ Quisocristo chiminaponahuē', nantiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuē' yonquirēhuasopita naniantohuatēhua', nantiantarēso pochin noya noya cancantarihua'. ⁶ Cato' cancan pochin ya'huētērinpoa'. A'na cancanso' sopai yanatērin. Quisocristo imarahue' ni'ton, co noyahuē' cancantērēhuaso' corosēquē patanantērēso pochin nitērēhua'. Ama huachi sopai natēcaso marēhuē' napotērēhua'. Co noyahuē' cancantērēhuaso' chiminso pochin nitahua'. ⁷ Chimipiso' co huachi yonquirinhuē' oshahuanacaso'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo imapatēhua', co huachi oshanēnpoa hua'anētērinpoahuē'. ⁸ Co noyahuē' cancanso' naniantohuatēhua', Quisocristo pochachin noyápiachin cancantarihua'. Ina nohuitatēhua', noya noya nantiarēhua'. ⁹ Inaso' nantiantahuachina, co huachi chimianinhuē'. Chimirin nani minsēaton, nantimiatantar. ¹⁰ Chiminpachina, oshanēnpoa marē' chiminin. Naporo' oshanēnpoa' minsērin. Iporaso' Yosēichin natēcaso marē' nantimiatantar. ¹¹ Inapochachin canpanta' ama huachi oshahuanacamaso' yonquicosohuē'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosēichin natēco'.

¹² Ama oshanēma hua'anēntatē pochin nitatēnquēma' camayápainquēmaso nohuantocohuē'. Ya'ipi co noyahuē' yonquiramasopita naniantatoma', noyasáchin yonquico'. ¹³ Ni'co'. Imirama', nantēma', ya'pirama', huēratēma', nanamēma', inapita ya'huētērinquēma'. Inapita quēran co noyahuē' nicacaso ya'huēpirinhuē'. Ama nohuantocohuē'. Yosē natēcamasoáchin yonquico'. Chiminama quēran nantiantērēmaso pochin cancantatoma', ya'ipi nonēma quēran huarē' noyasáchin nico'. ¹⁴ Inapohuatama', co huachi oshanēma hua'anēntatē pochin nitarinquēmahuē'. Co ya'ipi pēnētērinso' natēpiramahue', inaora nohuanton, Yosē anoyacancantērinquēma'. Nosoroatēnquēma', catahuarinquēma' noya nicacamaso marē'.

Hua'anēnpoa pochin nininso'

¹⁵ Tēhuēnchachin co huachi iraca pēnētērinso' natēcaso' ya'huērinhuē'. Yosē nosoroatonpoa', nicha'ērinpoa'. A'naquēnso nipirinhuē' ina natanatona', co manta' yanatēpihuē'. “Noya oshahuanacaso',” toconpi. ¡Co ina pochin yonquicaso ya'huērinhuē! ¹⁶ Insosona natēhuatēhua', inaso' hua'anēntarinpoa'. ¡Nani nitotērama' ipora! Oshanēnpoa natēhuatēhua', ina hua'anēntarinpoa'. Camaihuachinpoara, co noyahuē' ninēhua'. Oshanēnpoa' co a'poasēhuahuē' chiminpatēhua', parisitopiquē pa'sarēhua'. Nipirinhuē', Yosē natēhuatēhua', noya nicarihua'. ¹⁷ Iraca oshanēma natētoma', co noyahuē' nipiramahue'. Quisocristo nanamēn a'chintohuachinēnquēmara, noya natanama'. Ya'ipi cancanēma quēran noya natērama'. Ina yonquiatēhua', “Yosparinquēn”

itèrèhua' Yosè. ¹⁸ Iporaso', co huachi oshanëma camaiarinquëmahuè'. Nasha hua'anëma' ya'huëtërinquëma'. Quisocristo natëtoma', noya nisarama'. ¹⁹ Iso pochin a'chintaranquëma' noya noya nitotacamaso marè'. Canpitaora co nitotëramahuè'. Iracaso' ya'ipi nonëma quëran huarè' oshahuanacasoáchin pa'yatërama'. Inapohuatamara, pa'pi nishinahüen' cancantarama'. Iporaso' noyasáchin nico'. Inapohuatama', noyápiachin cancantarama'.

²⁰ Iráca oshanëma natëhuatamara, co noyahuè' ninama'. Co yonquiramahuè' noya nicacamaso'. ²¹ Inapohuatamara, ¿ma'ta' ina marè' canarama'? Co ina marè' canamiataramahuè'. Topinan quëran ya'huërama'. Ina pochin cancantohuatama', chiminpatama', parisitopiquë pa'sarama'. Iráca ina pochin nipiramahuè', iporaso ina marè' tapanama'. ²² Iporaso nipirinhüè' co huachi oshanëma hua'anëntërinquëmahuè'. Yosè nicha'ërinquëma' ama huachi oshahuanacamaso marèhuè'. Ina chachin hua'anëntërinquëma'. Napoaton noyápiachin cancantarama'. A'na tahuëri Yosè'pa' nanpimiatarama'. ²³ Piyapi asacatohuatëra, pahuërerè'. Inapochachin co noyahuè' nipatëhua', chiminpatëhua' parisitomiatarihua'. Yosëso nipirinhüè', inaora nohuanton nosororinpoa'. Quisocristo imapatëhua', ina nohuitatëhua', nanpimiatarihua. Inaso' hua'anënpoa'. Inasáchin natèrèhua'.

7

Sa'arinso pochin nininso'

¹ Canpitaso' iyaro'sa', pënëntopiso' nitotërama'. Nanpispitaráchin camaitërinso' natërapí. ²⁻³ Ní'co'. Sanapi so'yahuachina, so'in chinpitacaso' ya'huërin. So'in ya'huëtöpirinhüè', a'na quëmápiri sé'huahuachin, monshihuanin. Ina marè' oshahuanarin. Nipirinhüè', so'in chiminpachin, so'yaantahuachin, co ina marè' oshahuaninhüè'.

⁴ Inapochachin iyaro'sa', canpoanta' Quisocristorè'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi iráca pënëntërinso' hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuè'. Quisocristo chinpitacaso' ya'huërin. Inaso chiminaponahuè', nani nanopiantarin. Ina imamiatohuatëhua', noya nicarihua' a'napitanta' Yosè noya yonquicaiso marè'. ⁵ Iráca, canpoara nipa'yatacasoáchin yonquirëhua'. Co noyahuè' cancantërhua'. Pënënpachinënpoara, aquë aquëtè' co noyahuè' yonquiatëhua', co noyahuè' ninëhua'. Ina marè' chiminpatëhua', parisitomiatacaso' ya'huërin. ⁶ Iráca nisha pënëntërinso' ya'huërin natëcaso', Moisésëri ninshitërinso'. "Co ya'ipiya natëhuatëhuahuè', co onporonta' cha'ësarëhuahuè'," topi. Apina'pi tashinan pëiquë ya'huërinso pochin nipirëhuahuè'. Iporaso' co huachi Moisésë pënëntërinso' yonquiarëhuahuè'. Quisocristorè'quënpoa' chiminëhuaso pochin ninëhua' ni'ton, co huachi hua'anëntiinpoaso' ya'huërinhuè'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarè' Yosè natëcaso'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Napoaton noya nisarëhua'.

Co noyahuè' yonquirëhuasopita yaminsërinpoaso'

⁷ Napoahuarè', "Moisésë pënëntërinso' aoshahuaninpoa' ni'ton, co noyahuè'," ¿tëcarihua' ti? ¿Co naporinhüè'! Napoaponahuè', pënëntërin quëran oshahuanëhuaso' nitotërhua'. Iso pochin yonquia'ahua'. "Ama a'na piyapi ma'shanëna' noyapatocosoahuè'," ténin iráca pënëntatón. Caso' ina natanato, "Tëhuënachichin a'napita ma'shanën noyapatato, co noyahuè' yonquirahuè. Ina marè' oshahuanahuè," ténahuè. ⁸ "Ama ma'sha noyapatocosoahuè," itërinco. Ina natanato, aquë aquëtè' a'napita ma'shanëna'

noyapatèrahuë. Co noyahuë' cancantèrahuëso' canarinco. Iráca oshahuanpirahuë'. Co'huara pënëntèrinso' nitochatèrasocohuë', oshahuanahuëso' co nitotèrahuë'. ⁹ Co'huara pënëntèrinso' natayantèrasocohuë', "Caso' noya piyapico," topirahuë'. Pënëntèrinso' natanpatèra, "Tèhuenchachin oshahuano. Chiminpato, Yosé ana'intarinco," ténahuë. ¹⁰ Noya ya'huëca'huaso maré' pënènpirincóhuë'. Co ina natètora huë', oshahuanahuë. Oshahuanato, parisitopiqué paca'huaso' ya'huërin. ¹¹ Pënëntèrinso' natèhuato, noya cancantèrahuë, topirahuë'. Co ina natèrahuë' ni'ton, oshahuanahuë. Chiminpato, ana'intincoso' ya'huërin.

¹² Yosé chachin pënèninpoa'. Sha'huitèrinpoaso' nóya. No'tèquën nonin. ¹³ Napoahuaré' pënëntèrinso' noya nipirinhue', ina maré' ana'intarinco, ¿topiramahuë' ti? ¿Co pënëntèrinso maré' ana'intincoso' ya'huërinhuë'? Oshahuanahuë ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin. Pënëntèrinso' noya nipirinhue' natanahuë quèran aqué aquètè' co noyahuë' yonquiato, co noyahuë' ninahuë. Pënèninpoa quèran oshahuanahuëso' nitotèrahuë. Pa'pi co noyahuë' ninahuë, ténahuë.

¹⁴ Noya yonquicaso maré' pënènpirincóhuë'. Caso' co noya yonquiato huë', oshahuanahuë. Oshahuanahuëso' hua'anèntatè pochin nitèrinco. Co nanitèrahuë' noya nica'huaso'. ¹⁵ Noya nisarahuë, topirahuë', a'naroáchin co noyahuë' yaninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. Onpoatoso' napomaraco, co nitotèrahuë'. ¹⁶ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Ina maré' co noya cancantèrahuë'. Yonquínèhuë quèran nitotèrahuë. Tèhuenchachin pënëntèrinso' noya, ténahuë. ¹⁷ Co nohuantopirahuë', caora co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantèrahuëso' canarinco. ¹⁸ Caora co noyahuë' cancantèrahuë. Co nanitèrahuë' noya nica'huaso'. Inachinco. Yosé yanatèpirahuë', caora co nanitèrahuë' natèca'huaso'. ¹⁹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co yaoshahuanpirahuë', oshahuanahuë. ²⁰ Co nohuantopirahuë', co noyahuë' ninahuë. Co noyahuë' cancantèrahuëso' canarinco.

²¹ Noya nica'huaso' nohuantopirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' nica'huasoráchin yonquiconahuë. ²² Cancanèhuë quèran Yosé pënèninpoaso' pa'yatato, yanatèpirahuë'. ²³ A'na cancan nohuantèrin. A'na cancanso nipirinhue', co nohuantèrinhuë'. Co noyahuë' nicacasoáchin yonquirin. Ina canarinco ni'ton, co noyahuë' ninahuë.

²⁴ ¡Ma'huantacha caso' ninahuë paya! ¿Incha ipora nicha'èinco co noyahuë' yonquirahuëso' nanianta'huaso maré'? ténahuë. ²⁵ ¡Yoséichin nanitaparin! Señor Quisocristo imarhué ni'ton, ina catahuarinco. Ina maré': "Yosparinquën Tata Yosé," itèrahuë. Tèhuenchachin cancanèhuë quèran Yosé yanatèpirahuë', co noyahuë' cancantato, co noyahuë' ninahuë.

8

Ispirito Santo catahuarinpoaso'

¹ Napoaton iporasó' Quisocristo imapatèhua', co huachi ana'intinpoaso' ya'huërinhuë'. ² Oshanènpoa natèhuatèhua', co noyahuë' ninèhua'. Inapohuatèhua', chiminpatèhua', ana'intarinpoa'. Nipirinhue', Quisocristo imapatèhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' nanpimiatacaso maré'. Naporahuaton, co huachi oshanènpoa natècaso' ya'huërinhuë'. ³ Iráca Yosé pënènpirincóhuë'. Co noyahuë' cancantatèhua', co nanitèrahuahuë' no'tèquën natècaso'. Ina quèran hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin. Piyapi chachin nasitamarin. Co oshahuanaponahuë', oshanènpoa' inquitinpoaso maré' chiminin. Inapoaton, nicha'èrinpoa' ama huachi ana'intinpoaso

marëhuë'. ⁴ Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' hui'nin a'paimarin.

⁵ Co noyahuë' yonquihuatëhuara, co noyahuë' nicacasoáchin pa'yatërehua'. Nipirinhüë', Ispirito Santo natëhuatëhua', Yosë nohuantërinsoáchin pa'yatarëhua'. ⁶ Co noyahuë' nicacasaráchin pa'yatohuatëhuara, chimipi pochin niconëhua'. Co Yosë nohuitërehuahuë'. Nipirinhüë', Ispirito Santo pa'yatatëhua' natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. Noya yonquiatëhua', sano cancantarihua'. ⁷ Co noyahuë' nicacasaráchin pa'yatohuatëhua', Yosë inimicotarëhua'. Co Yosë pënëntërinso' natëcaso' nohuantarëhuahuë'. Co nanitarëhuahuë' ina natëcaso'. ⁸ Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'.

⁹ Canpitaso nipirinhüë' co noyahuë' yonquiramasopita naniantërama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëma', ina nohuantërinso' nisarama'. Co Ispirito Santo ya'coancantohuachinquëmahüë', co tëhuënachin Quisocristo imaramahuë'. ¹⁰ Oshahuanama' ni'ton, nonëmaso chiminacaso' ya'huërin. Napoaponahuë Quisocristo ya'coancantatëinquëma', anoyacantërinquëma'. Napoaton Yosë noya nicatëinquëma ispiritonëma ananpitarin ni'ton, nanpimiatarama'. ¹¹ Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. Yosë hua'yanë chachin ni'ton, achinancaninpoa' Yosë pochin cancantaso marë'. A'na tahuërinta' Yosë ananpitaantarinpoa'. Quisocristo ananpitaantarinso' pochachin ananpitaantarinpoa' canpoanta'. Nonënpoa' chiminacaso ya'huëpirinhüë', Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, naniantarihua'.

¹² Napoaton iyaro'sa', Ispirito Santo natëcaso' ya'huërin. Co noyahuë' yonquirëhuasopitaso' naniantahua'. ¹³ Co noyahuë' ninëhuasopita co a'poasëhuahuë', chiminpatëhua' parisitomiatacaso' ya'huërin. Nipirinhüë', co noyahuë' ninëhuasopita tëpatë pochin nitohuatëhua', nanpimiatarihua'. Ispirito Santo catahuarinpoa' co noyahuë' ninëhuasopita tëpatë pochin nitacaso marë'.

¹⁴ Ispirito Santo nohuantërinso' natëhuatëhua', Yosë hui'ninpoa chachin nisarëhua'. ¹⁵ Iráca Yosë t'ë'huatërama'. Iporaso nipirinhüë' Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' ni'ton, co huachi manta' t'ë'huatacaso' ya'huërinhuë'. Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninpoa'. Ina nontohuatëhuara, "Tata," itërehua'. ¹⁶ Ispirito Santo chachin cancännpoa quëran anitotërinpoa'. "Hui'ninpita pochachin Yosë ni'ninquëma'," itërinpoa'. ¹⁷ Hui'ninpoa' ni'ton, na'con na'con catahuarinpoa'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' noya acoarinpoa'. Quisocristo noya acorinso pochin acoarinpoa' canpoanta'. Ina imarëhuaso marë' aparisitopirinënpohüë', inapochachin inarë'quënpoa' noya noya ya'huëcontarihua'.

A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarinso'

¹⁸ Isoro'paquë pi'pian parisitarihuarahüë', ama ina yonquia'ahuasohüë'. Ama ina marë' sëtuahuë'. A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua', noya cancantahua' tënahüë. ¹⁹ Naporo' Quisocristo imarëhuasopita noya noya ya'noarihua'. Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pitan' ina tahuëri ninarapi. ²⁰ Iporaso nipirinhüë' sharo'sa' co noyatopihüë'. Ma'sharo'santa' chiminpi. Nipirinhüë', co inahua nohuanton, napopihüë'. Yosë nohuanton, napopi. A'na tahuëri ya'ipiya anoyatarin. ²¹ Naporo' co huachi ma'sha chanatarinhüë'. Yosë hui'ninpitanpoa ninëhuasopita noya noya acohuachinpoa', ma'sharo'santa' noya noya niantapi. Co huachi chiminaponahuë'. ²² Iráca quëran

huarë' ma'sharo'sa' parisitopi. Sharo'santa' papotopirinhüë', co noyatërinhuë', chiminin. Ipora huanta' sanapi hua'hua iquitohuachina, iquitërinso pochin chiniquën parisitapi. ²³ Canpoanta' Ispirito Santo nani ya'coancantopirinpoahuë', parisitërhua'. Parisitatëhua', manorëhua' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso marë'. Ina ninarëhua'. Nasha nonënpoa' quëtohuachinpoa', co huachi caniorihuahuë'. Co huachi chiminarihuahuë'. Naporo' Yosë hui'ninpita chachin nisarëhua'. ²⁴ Tata Yosë noya nicha'ërinpoa'. Napoaponahuë', co ya'ipi naniyatërarinhüë': "A'na tahuëri noya noya acoarinpaa'," ta'tëhua', ina ninarëhua'. Pahuanarin ya'ipi nanicaso'. Napoaton ninarëhua'. Nani nanirin naporini, co ninacaso' ya'huë'itonhuë'. ²⁵ "Tëhuëenchachin noyá nicha'ësarinpaa'," ta'tëhua', co sëtërhuaahuë'. Noya cancantatëhua', ninarihua'.

²⁶ Iporaso' co chiniquën cancantopirëhuahuë', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Yosë nontohuatëhuara, co nifotërhuaahuë' ma'sona itacaso nipirinhüë', catahuarinpoa'. Cancanënpoa quëran inari Yosë nontërin. Tarëtarinso pochin ninin. Canpoaso' co natanpirëhuahuë', Yosëriso' natanin. ²⁷ Ya'ipi yonquirëhuasopita Yosë nitotërin. Ispirito Santori nontohuachina, natanin. Yosë nohuantërinso chachin nitotaton, canpoa marë' noya nontërin.

Yosë nosororinpoo'

²⁸ Yosë nosorohuatëhua', noyasáchin yonquirinpoa'. Ma'sha onpohuatëhuara, na'con catahuarinpoa'. Pi'pian parisitapirëhuahuë', ina nohuanton, parisitërhua quëran noya noya pipiarëhua'. Achinicancaninpoa' ni'ton, noya noya imarihua'. Nani huayoninpoa' ina nohuantërinso' nicacaso marë'. ²⁹ Iráca quëran huarë' Yosë nohuitërinpoa'. Nohuitatonpoa', huayoninpoa' Quisocristo pochachin cancantacaso marë'. Quisocristoso' noya noya ninin. Ina quëran na'aguënpoa' imapatëhua', ina pochin cantarihua'. Yosë hui'ninpita pochin ni'sarinpoa' canpoanta'. ³⁰ Nohuantërinpoa' ni'ton, huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', noya ni'ninpoa'. Ina nohuanton, a'na tahuëri inápaquë' noya noya acoarinpaa'.

³¹ Ina pochin Yosë yonquirinpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë' minsëinpoaso'. ³² Yosë chachin nosoroatonpoa' co hui'nin tëranta' apiratërinpoahuë'. Isoro'paquë a'paimarin chiminacaso marë'. Canpoa marë' chiminin. Ipora chachinta' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¡Quisocristo imarëhua' ni'ton, co manta' pahuantarinpoahuë' Yosë pochin cancantacaso marë'! Nóya nicha'ësarinpaa'. ³³ Yosë huayoninpoa' ni'quëhuarë', co insonta nanitërinhuë' sha'huirapinpoaso'. Yosë chachin noya ni'ninpoa'. ³⁴ Yosë noya ni'ninpoa' ni'ton, co insonta nanitërinhuë' ana'intinpoaso'. Quisocristo oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Ina quëran nantipantarin. Yosë inchinanën quëran ya'huaton, canpoa marë' Yosë nontárin. ³⁵ Tëhuëenchachin Quisocristo nosororinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë' ina quëran osëreïnpoaso'. Ana tahuëri parisitërhua'. Parisitatëhua', co napien cancantërhua'. Piyapi'sa' aparisitërinënpoa'. Cosharo', ma'sha inapita pahuantërinpoa'. Ma'sha onpochináchin nisarëhua'. Yatëparinënpoa'. Inapopirëhuahuë', ¡co inapita nanitapihuë' Quisocristo quëran osëreïnpoaso'!

³⁶ Yosë quíricanënuquë naporin:

"Imarainquënsó marë' Sinioro, ya'ipi tahuëri yatëparinacoi.

Co manta' onpopiraihuë', ohuicaro'sa' yatëpapiso pochin yatëparinacoi," ténin.

³⁷ Ina nipirinhüë', Quisocristo nosororinpoa'. Parisitapirëhuahuë', nani tahuëri catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'. Nóya cantarëhua'. ³⁸ Yosë nosoromiatërinpoa'. Nanpíhuatëhuara, nosororinpoa'. Chiminpatëhuanta',

co patarínpoahué'. Anquéniro'sa', sopairo'sa', tanan hua'yano'sa', inapita co nanitopihué' Yosé quéran oséréinpoaso'. Ipora tahuéri'sa' ma'sha onpotopirinénpoahué', co patarínpoahué'. A'na tahuérinta' ma'sha onpotohuachinénpoa', co Yosé naniantarínpoahué'. ³⁹ Ma'sha inápaqué ya'huérinsopita, acoporoqué ya'huérinsopita inapita co nanitopihué' Yosé quéran oséréinpoaso'. ¡Co insonta' nanitérinhué' Yosé ananiantinpoaso'! Quisocristo hua'anéntérinpoa'. Ina imaréhua' ni'ton, Yosé nosoromiatérinpoa'.

9

Yoséri israiro'sa' huayoninso'

¹ Quisocristo imato, no'téquén nonahué. Co nonpinahué'. Ispirito Santo ya'coancantérinco ni'ton, no'téquén nontaranquéma', ténahué.

² Tèhuénchachin israiro'sa' yonquiato, sètèrahué. Cancanèhué quéran huaré' sètàrahué. ³ Inapitaso' quémopinèhuépita. Co Quisocristo imapihué' ni'ton, ana'ntacaso' ya'huérin. Nanitérahué naporini, inapita ya'huérènamèn parisitopiqué pa'itohué'. Cha'écaso maré' inaqué parisichitohué'.

⁴ Piyapinènpita nicacaiso maré' Yoséri acorin. Israiro shinpita nipi. Iráca quéran huaré' Yoséri nohuantérin ni'ton, hui'ninpita pochin nicacaiso maré' acorin. Huénaráchin huénaráchin a'pintohuachina, shimashonènpitari quénanpi. Iráca chachin piyapinènpita nicacaiso maré' inapitaré' anoyatérin. Naporahuaton, pènèntérinso nanan sha'huitérin. Noya chinotacaiso marénta' a'chintérin. Na'con sha'huitérin nicha'écaso maré'.

⁵ Shimashonènpitaso' Yoséri chachin huayonin. Ina quéran Cristo isoro'paqué o'mahuachina, Israiro sanapi quéran nasitérin. Inaso' Yosé chachin. Ya'ipiya hua'anéntérinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! ténèhua'. Amen.

⁶ Na'con nitotaponaraihué', notohuaro' israiro'sa' co Yosé natépihué'. Napoaponahué', Yoséri co topinan quéran sha'huitérinhué' nicha'écaso maré'.

Co ya'ipi israiro'sa' piyapinènpita pochin ni'ninhué'. ⁷ Apraan cato' hui'ninpita ya'huétopirinhué', a'naichin Yoséri acorin Apraan ya'huérètacaso maré'. “Isaco huayonahué. Shinpitanta' piyapinèhuépita pochin ni'sarahué,” ténin Yosé. ⁸ Napoaton co ya'ipi Apraan hui'ninpita Yosé piyapinènpita nipihué'. Yoséri sha'huitérinso chachin nasitohuachina, piyapinèn pochin ni'nin. ⁹ Iráca Yoséri Apraan itapon: “A'na pi'ipi quéran nicaponquén huéantarahué. Naporor' ca nohuanto, sa'an hua'huanarin,” itérin. Naporinso chachin tahuéri nanihuachina, Isaco nasitérin, Yoséri acorinso'.

¹⁰ Naporahuaton, Tata Isaconta' cato' hui'nahunin. Sa'in Nípica itopiso' yahuaihuachina, Yoséri itapon: ¹¹⁻¹³ “Hua'hua nininso' chini chiniquén nanantarin. Paninanso' co onpopinchin chiniquén nanantaponhué',” itérin. Ina quéran itantarin: “Cacopo nosoroato, huayonahué. Isaoso nipirinhué' co onpopinchin nohuantèrahué',” ténin Yosé quiricanénqué. Co'huara nasichátérasoihué', naporin. Co ya'huéyátérasoihué', yonquiato, huayonin. “Noya nininso maré' Yoséri huayonin,” topiramahué', co ina maré' huayoninhué'. Inaora nohuanton, huayonin.

¹⁴ Naporin ni'quéhuaré' ¿ma'ta' tēcarihua? “Yoséso' co napopináchin ni'ninpoahué',” ¿tēcarihua ti? ¡Co naporinhué'! ¹⁵ Iráca Yoséri Moisésé itérin: “Caora nohuanto, nosororahué. Insona nohuantohuato, huayonahué,” itérin. ¹⁶ Napoaton co canpoara nohuanton, Yosé huéntonénqué ya'conèhuahué'. Noya nipirèhuahuénta', co canpoara nanitérèhuahué' ya'conacaso'. Inaora nohuanton, Yosé aya'coninpoa'. Nosoroatonpoa', aya'coninpoa'. ¹⁷ Iráca Iquipito copirinoso' co noyahué' cancantopirinhué', Yoséri huayonin hua'anéntacaso maré'. “Piyapinèhuépita hua'anéntopiranhué', nicha'ésarahué noya pipicaiso maré'. Ina quéran

na'a piyapi'sa' nicatora, 'Ma noyacha Yosëso' nanitaparin paya. Copirno cò nohuantopirinhuè', piyapinèmpita nicha'èrin, tosapi," ténin. Quiricanèn quèran sha'huitèrinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton, a'naquèn nosororin. A'naquènso nipirinhuè' tananpitèrin. Tananpitohuachina, co natantochináchinhuè' cancatopi.

¹⁹ Ina natanatoma', a'naquèma' co noyahue' yonquirama': "Yosë nohuanton, a'naquèn natèpi. Co ya'ipiya natèpihuè'. Ma'sona Yosë nohuantèrinsoichin nipirèhuahuè'. ¿Onpoatonta' nipachin ana'intarinpoa'? ¿Co insonta' nanitèrinhuè' Yosë nohuantèrinso' canpiacaso!" toconama'. ²⁰ ¿Maquèma cháchinta' ni'toma', nanitèrama' Yosë chachin pinocamaso? Ni'co'. Piyapi tëshitohuachina, minè', huè'èta, inapita ninin. Nipachina, co tëshiri hua'anèn no'huirinhue'. "¿Onpoatonta' naponin ninanco?" co itèrinhuè'. ²¹ ¿Co'ta tëshitona'pi no'pa' mapachina, ma'sona nohuantohuachina, ninin! Nohuantohuachina, a'naquèn ninshirayarin. A'naquènso' topinanaya. Inapochachin Yosëso' yonquirinpoa'.

²² A'naquèn co natèpihuè' ni'ton, Yosëri no'huirin. No'huipiro' nipirinhuè', co a'naroáchin ana'intèrinhuè', ninararin. Co a'naroáchin ana'ntohuachinahuè', co ina marè' Yosë no'huicaso' ya'huèrinhuè'. Oshaquèran ana'intarin. Ina ni'pachina', "Tèhuènchachin Yosë no'tèquèn yonquirin. Hua'qui' tananpitopirinhuè', iporaso' no'tèquèn ana'intèrin. Chini chiniquèn nanantèrin inaso'," tosapi. ²³ A'naquènpoaso nipirinhuè', nosoroatonpoa' nicha'èsarinpoo'. Inaora nohuanton, nosororinpoo'. Iráca chachin yonquirinpoa' nicha'èinpoaso marè'. Anoyacantohuachinpoa', piyapi'sa' na'con Yosë yonquiapi. "Ma noyacha catahuarin paya," tosapi. ²⁴ A'naquèn cotio piyapi'sacoi huayonincoi. A'naquèma' nisha piyapi'sanquémanta' Yosë nohuanton, imarama' canpitanta'. ²⁵ Inapochachin iráca Osiasë ninshitèrin.

"A'naquèn iráca co piyapinèhuèpitahuè' nipirinahuè', iporaso' piyapinèhuèpita pochin ni'nahuè.

Iráca co nosoropirahuè', iporaso' nosororahuè huachi," ténin Yosë, itèrin.

²⁶ Ina quèran itantarin: "Canpitaso' co piyapinèhuèpitanquémahuè'," itopirinhuè',

iporaso' inaquè itapona': "Inapitaso' Yosë hui'ninpita chachin nisapi. Inaso' nanpimiatarin," tosapi.

²⁷ Isaiasènta' ninoton, ninshitèrin. "Hua'huayatèrahuè' isairi'sa' ya'huèpirinahuè', co ya'ipiya cha'èsapihuè'. Marè yonsanquè inotèra'huaya ya'huèrinso nápo' ya'huèpirinahuè', caraíchín Yosëri nicha'èsarín. ²⁸ Co hua'quiya quèranhuè' na'a piyapi'sa' no'tèquèn ana'intarin," ténin.

²⁹ Co'huara ina ninshichatèrasohuè', Isaiasè ninoton, tapon:

"Sinioro ya'ipinpoa' hua'anèntèrinpoa'. Iráca ina nohuanton, ya'ipi Sotomaquè ya'huèpisopita ta'huantopi huachi. Comoraquè ya'huèpisopitanta' ta'huantopi.

Canpoanta' caraíchín nipirèhuahuè' nosoroatonpoa', nicha'èrinpoa'. Co nosororinpooahuè' naporini, canpoanta' ya'ipinpoa' ta'huanchitèrihuahuè'," ténin.

Isairi'santa' noya nanan natècaso' ya'huèrinso'

³⁰ Napoahuarè' ¿ma'ta' tècarihua'? ténahuè yonquiato. Nisha piyapi'sa' hua'qui' co Yosë yonquipirinahuè', inari anoyacantèrin. "Yosë no'tèquèn nonin," ta'tona' natèpi. Napoanton noya ni'nin. ³¹ Isairi'saso nipirinhuè' tapon: "Moisèsè pènèntèrinso' natèhuatèhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," topirinahuè'. Co nanitopihuè' no'tèquèn natècaiso' ni'ton, co Yosëri noya

ni'ninhuè'. ³² ¿Onpoatonta' co noya ni'ninhuè'? "Pënëntërinso' nanan no'tëquën natëhuatëhua', nóya cancantarëhua'," topirinahuè', co nanitopi-huè'. "Yosëíchin nanitërin anoyacancantinpoaso'," ta'caiso nipirinhue', co Quisocristo nohuantopihuè'. Inapoatona', pancara'pi i'patëreso pochin ni'pi. Ina marè' Yosëri co noyahuè' ni'nin. ³³ Yosë quiricanën quëran naporin: "Sionquë Cristo a'pahirahuè', co nohuantopihuè'. Inapoatona' pancara'pique i'parëso pochin ni'pi. Co nohuantopihuè' ni'ton, anotëreso pochin nipi. Nipirinhue', insosona Cristo nohuantohuachin, co onporonta' atapanarahuè'. Noya ni'sarahuè huachi," tënin Yosë.

10

¹ Pa'pi nohuantërahuè israiro'sa' cha'ëcaiso'. Ina marè' iyaro'sa', chiniquën Yosë nontárahue. ² Tëhuënhachin Yosë yachinotopirinahuè', co nanamën no'tëquën yonquipihuè'. ³ Yosëíchin anoyacancantërinpoa'. Nipirinhue', co nohuantopihuè' ina nanan imacaiso'. "Pënëntërinso' natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'," toconpi. "Quëma Sinioro anoyacancantocol," co itopihuè'. ⁴ Iráca Moisésë pënëntërin. Iporaso nipirinhue' co ina natërehuaso marè' Yosë noya ni'ninpoahuè'. Quisocristo nani o'marin oshanënpoa' inquitinpoaso marè'. "Quisocristoíchin anoyacancantarinpoa'," topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁵ Moisésëri ninshitërin pënëntërinso nanan imacaiso marè'. "No'tëquën natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ya'ipiya natëcaso' ya'huërin," tënin ninshitaton. ⁶ Canpoaso nipirinhue' Quisocristo imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Quisocristo nanamënso' co sacaiyahuè' nitotacaso'. "¿Inta inápaquë pantapon Quisocristo quëmacaso marè'?" co ta'caso' ya'huërinhuè'. Nani o'marin. ⁷ "¿Inta' chimipiro'sa' ya'huëpique papon ina quëran Cristo quënantacaso marè'?" co ta'caso' ya'huërinhuè'. Nani nantiantarin.

⁸ ¿Ma'ta' quiricanën quëran anitotërinpoa'? "Ina nananso', co sacaihuè' nitotacaso'. Nanamënpoa quëran sha'huicaso ya'huërin. Cancanënpoa quërantá', natëcaso ya'huërin," itërinpoa'. Inasáchin natëco', itëranquëma' canta'. ⁹ Tata Yosë nohuanton, Quisocristo tëhuënhachin nantiantarin. Ina cancanënpoa quëran natëhuatëhua', "Quisocristoíchin imarahue," topatëhua', Yosë anoyacancantarinpoa'. ¹⁰ "Yosë co onporonta' nonpintarinpoahuè'," ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëhuatëhua', noya ni'sarinpoa'. "Caso' Quisocristo imarahue," topatëhua', naporochachin anoyacancantarinpoa'.

¹¹ "Insosona Quisocristo natëhuachin, co sëtarinhue'". Co a'poarahuè'," tënin Yosë quiricanëquë. ¹² A'naíchin Yosë ya'huërin. Ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. Co cotioro'saráchin na'con nosororinhue'. Nisha piyapi'santa' nosororin. Ina nontohuatëhua', nóya catahuarinpoa'. ¹³ "Oshanëhuè Sinioro inquitoco," topatëhua', anoyacancantatonpoa' nicha'ësarinhue'. ¹⁴ Napoaponahuè', co a'chintohuatëhuahuè', co nitotapihuè'. Co nitotohuachinahuè', co nanitapihuè' natëtacaiso'. Co natëtohuachinahuè', co nanitapihuè' Yosë nontacaiso'. Napoaton a'chintacaso' ya'huërin. ¹⁵ Co Yosëri a'china'piro'sa' a'pahuachinhue', ¿onpo nitotaponata? Yosë quiricanën quëran naporin: "Ma noyacha ni'ton, noya nanan sha'huitaonpoa' huè'sarin paya," tënin.

¹⁶ A'naquënso nipirinhue', noya nanan natanpirinhue', co nanitopihuè' natëcaso'. "Nanamën Sinioro, sha'huitopirahuè' co insonta natëtërinhuè'," tënin Isaiasë iráca. ¹⁷ Quisocristo nanamën natanacaso' ya'huërin. Natanpatëhua': "No'tëquën nonin," topatëhua', natëtarihuè'.

18 ¿Co natanpihué' ti? ¡Nani mini natanpi! ténahué. Yosé quiricanénquē naporin:

“Nisha nisha parti nanamēn sha'huitopi.

Ya'ipi parti nahuinin,” tēnin Yosé quiricanénquē.

19 Naquēranchin natainquēma'. Israiro'saso' natanaponaraihué', ma'sona tapon naporinso' ¿co nitotopihué' ti? Nitotaponaraihué', co natēpihué'. Moisésē ninshitaton, naporin:

“Nisha piyapi'sa' co yonquipirinacohué' catahuararahué ni'ton, canpitariso' a'pitarama'.

Ina maré' no'huitarama', tēnin Yosé,” itērin.

20 Isaiasēnta' co tē'huatonhué', Yosé noninso' sha'huirin.

“Nisha piyapi'sa' co yanohuitopirinacohué', iporaso' imasarinaco.

Co iráca nohuantopirinacohué', iporaso' nohuitarinaco, tēnin Yosé,” itērin.

21 Israiro'saso nipirinhué' co yanatēpihué'. Inapita yonquiaton, Isaiasē quēran taantarin: “Iráca quēran huaré' yacatahuarahué. Imirahué ihuētaté pochin nitato: ‘Huēco' catahuainquēma', itopirahué', co yanatērinacohué'. Co natantochináchinhué' cancantopi, tēnin Yosé,” itērin.

11

Israiro'sa' huayoninso'

1 Napoaton natananquēma': ¿Israiro'sa' co natētopiso marēhué' Yosēri a'pomiatērin ti? Co a'porinhué'. Ipora huantá piyapinēnpita ni'ton, nosororin. Canta' Israiro piyapico. Tata Apraanso' shimashonēhué. Mincamin huēntonquē nasitērahué.

2 Inapitaso', iráca Yosēri huayonahuaton acorin piyapinēnpita nicacaiso maré'. Co a'porinhué'. Iráca Iniasē naporinso' Yosé quiricanénquē ninshitopiso' nitotērama'. Inariso pēnēpirinhué', israiro'sari no'huipi. Napoaton Yosé nontohuachina, inapita sha'huirapirin. 3 “Na'amiachincoi Siniro pēnēntopiraihué'. Co nohuantatonaraihué', a'naquēncoi tēparinacoi. Artaroro'sa' chinota'huainquēnso maré' a'mitēraisonta' tē'yatopi. Casáchin pēnēntapirahué', yatēparinaco canta',” itērin.

4 Napotopirinhué', ¿ma'ta' Yosēri itantarín? “A'naquēn mini mamanshi moshapi, Paaro itopiso'. Nipirinhué', ca nohuanto, canchisé huaranca quēmapi'sa' chinotarínaco. Co mamanshi moshapihué',” itērin. Nani ina nitotērama'.

5 Inapochachin iporanta' caraya pochin Yosé huēntonénquē ya'conpi. Inaora nohuanton, nosoroaton, Yosēri aya'conin. 6 Inaora nohuanton, catahuarin. Co noya nipiso maré' catahuarinhué'. Noya nipiso maré' huayonin naporini, co huachi inaora nohuanton, catahuacaso' ya'hué'itonhué'.

7 Napoahuaré', ¿ma'ta' nipachin tēcarihua'? Na'a israiro'sa' Yosé huēntonénquē yaya'conpirinahué', co inahuara nanitopihué' noya cancantacaiso'. A'naquēn huayoninsopitaso' Yosé nohuanton, ya'conpi. A'napitaso nipirinhué' co natantochináchinhué' cancantopi. 8 “Yosēri tananpitērin ni'ton, hué'ērēso pochin cancantopi. Ya'pirahuanaponaraihué', co quēnantērēso pochin nipihué'. Huēratēhuanaponaraihué', co natantērēso pochin nipihué'. Ipora huantá ina pochin nisapi,” tēnin Yosé quiricanénquē.

9 Iráca Tapinta' tapon:

“Yosé no'huipi ni'quēhuaré', ana'inchin. Nani ma'sha ya'huētopirinahué', co Yosé yonquipihué'.

Coshatatona', capa cancantapirinahué', ina quēran chachin nitapicanaina'. Yosēri ana'inchin.

10 Somaraya pochin cancantopi ni'quēhuaré', ama quēnantērēso pochin canchinasohué'.

Yosë nohuanton, chiniquën parisitomiachina,'" tēnin iráca. Inapochachin ipora huanta' nisapi.

Nisha piyapi'sa' ya'conpiso'

¹¹ Napoaton natanaranquēma'. ¿Israiro'sa' co yanatēpihuē' ni'quēhuarē' Yosēri a'pomiatērin ti? Co Yosēri a'pomiatērinhuē'. Nipirinhue', co imapihuē' ni'ton, nisha piyapi'santa' Yosēri anoyacancantarín. Ina quēran israiro'saso', apiratoná' yonquiapi: "Canpoanta' inapita pochín cancantohuatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa'," tosapi. ¹² Inapita co imatonahuē' tēhuēpiso marē', iporaso' ya'ipi piyapi'sa' nanitopi Yosē huēntonēnquē ya'conacaiso'. Nisha nisha piyapi'sa' niponaraihuē', Yosēri noya ni'sarin. A'na tahuēri na'a cotioro'sa' imaantahuachina', noya noya nisarin.

¹³ A'naquēmaso' nisha piyapi'sanquēma'. Yosē a'parinco a'chinta'huanquēmaso marē'. Ina marē' noya cancantērahuē. Pa'sápato, a'chintaranquēma'. ¹⁴ Na'acquēma' imapatama', a'naquēn israiro'santa' nohuantapi imacaiso' nimara. Inapitanta' Yosēri anoyacancantarín. ¹⁵ Iporaso Yosēri tananpitērin ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' ina nohuitapi. A'na tahuēriso nīpirinhue' israiro'santa' imaantahuachina', noya noya nisapi. ¿Ma pochinta' nisapi? Chimipi nanpíantarínso pochín nisapi, tēnahue'. ¹⁶ Ni'co'. Pan nīpachinara, ya'nan nīpiso' Yosē marē' acohuachina, ya'ipi chachín noya ninín. Nara itēnta' noya nīpachina, sē'paquēonta' noya nisarin.

¹⁷ Nara quēran a'chinchinquēma'. Oripo nara sē'pa' co noya nitohuachinahuē', nishitētahuatē', tē'yatērē'. Ina quēran apinapínso' oripo sē'paquēn tēranta' achinpitērē' papotacaso marē'. A'naquēn israiro'saso' oripo nara sē'pa pochín nīpi. Co natēpihuē' ni'ton, Yosēri tananpitērin. Canpitaso' nisha piyapinquēma' nīpiramahuē', huēntonēnquē ama'coninquēma'. Piyapínēnpita pochachín ni'nínquēma'. ¹⁸ Nīpirinhue', aya israiro'sa' nocancosohue'. Ama: "Quiyaso' noya noyacoí," tocosohue'. Sē'paquēni co nara achinirinhue'. Itēni achinirínso'.

¹⁹ "Quiyanta' imaca'huaiso marē' israiro'sa' tananpitērin," tēnama' nīmara. ²⁰ Yosēri tananpitērin miní. Nīpirinhue', co ina marē' tananpitērinhuē'. Co Quisocristo nohuantopihuē' ni'ton, tananpitērin. Canpitanta' imarama' ni'ton, noya ni'nínquēma'. Napoaton ama inapita nocancosohue'. Ni'cona canpitanta' Quisocristo naniantotama'. ²¹ Israiro'sa'ton piyapínēnpita pochín ni'pirinhue', ana'intērin. Quisocristo naniantohuatama', ana'ntarinquēma' canpitanta'.

²² Ma noyacha Yosēsō' nosororínpoa paya. Co natēpisopitasohue' nīpirinhue', chiniquēn ana'ntarin. Inasáchin imapatama', nosoromiatarínquēma'. Nīpirinhue' naniantohuatama', ana'ntarinquēma' canpitanta'.

²³ Naporahuaton israiro'santa' imaantahuachina', Yosēri piyapínēnpita pochín nīantarín. Nara sē'para'huain achinpitantarēso pochín acoantarín. Yosē ni'ton, nanitaparín. ²⁴ Nani a'chintēranquēma'. Canpitaso' apinapín nara pochín ninama'. Apinapínso' nara sē'para'huain nishitētahuatē', oripo nara sē'para'huain achinpihuatēra, papotērin. Aquētē huarē' sē'para'huain chachínso' achinpitaantahuatēra, a'naróachín papotaantarín. Inapochachín israiro'sa' noya imapachina', Yosēri noya nīantarín.

Na'a israiro'sa' imaantapiso'

²⁵ Yosē yonquirínso' iyaro'sa' sha'huichinquēma', no'tēquēn nitotacamaso marē'. A'napita co nitotopirinhue', ama nocantamaso marēhuē' sha'huitaranquēma'. "Quiyasáchin no'tēquēn yonquirái," ama tocosohue'. Iporaso' na'a nisha piyapinquēma' Yosē huēntonēnquē ya'conarama'. Ya'ipi

Yosë nohuantërinquëmasopita ya'conamaquë huarë' na'a israiro'sa' co natan-tochináchinhuë' cancantapi. ²⁶ A'na tahuëriso nipirinhue' ya'ipi israiro'santa' cha'ësapi huachi. Yosë quiricanënguë ninorinso pochachin imaantapi. Iráca ninshiaton, naporin:

“A'na tahuëri a'nara' Israiro quëmapi Quirosarin quëran o'mararin piyapi nicha'ëcaso marë'.

Cacopo shinpita co noyahuë' yonquipiso' ananiantarin.

²⁷ Oshanëna' inquitahuato, piyapinëhuëpita pochin ni'sarahue'.

Apraan sha'huitërahuëso chachin napotarahue' ténin Yosë.

²⁸ Iporaso' israiro'sa' co Quisocriso nanamën natëpihuë'. Yosë inimicotopirinhue', canpitaso' imarama'. Napoaponahuë', israiro'sa'ton acorin piyapinëpita nicacaiso marë'. Iráca Apraan, Isaco, Cacopo, inapita sha'huitërin ni'ton, ipora huanta' shinpita nosoroarin. ²⁹ Nani Yosëri sha'huitohuachin, inachachin nisarín. Co onporonta' nisha nontarinhuë'.

Huëntonënguë aya'conpachin, co onporonta' naniantarinhuë'. ³⁰ Iráca co canpitaso' natëpiramahuë', co israiro'sa' nohuantopihuë' ni'ton, Yosë nosoroatënguëma', catahuarinquëma'. ³¹ Iporaso' israiro'sa' co natëpihuë'. Co natëhuachinarahuë', Yosë catahuarinquëma'. Ina ni'pachina', yonquiantapona' ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' nosoroaton, catahuaantarín.

³² Yosëri ya'ipi piyapi'sa' tananpitërin ni'ton, co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ya'ipinpoa' nosoroipoaso marë' naporin.

³³ ¡Ma noyacha Yosëso' catahuarinpoa paya! ¡Ma noyacha yonquirin paya! Ya'ipiya nitotërin. Yonquirinsopita co nitotochináchinhuë' ninin. Naporahuaton, ina pochin cancantacaso' co onporonta' nanitarihuahuë'.

³⁴ “Co insonta inaoora Yosë yonquirinso' nitotërinhuë'. ¡Co incari tëranta' nanitërinhuë' noya noya ayonquicaso! ³⁵ ¿Incarita' ma'sha Yosë quëtërin ni'ton, i'huëretacaso' ya'huërin? Co incari tëranta' ténin quiricanënguë'.

³⁶ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Ina nohuanton, co ta'huantarëhuahuë'. Yosëichin pa'yatacaso marë' ya'huërehua'. Inaoora nohuanton, anoyacancantërinpoa'. Ma noyacha Yosëso paya, itahua'. ¡Inasáchin chinotahua'! Amen.

12

Yosë marë' sacatërehuaso'

¹ Yosë na'con nosororinpoa' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran, iyaro'sa', ina imaco'. Iráca Yosë chinotihuachinara, ma'sha tëpapi. Canpitaso nipirinhue' Yosë marë' nanpitoma', nohuantërinso'ráchin nico'. Ina yonquiatoma', nani tahuëri noyasáchin nico'. Ina Yosë nohuantërin. Inapohuatama', Yosë noya chinotarama'. ² Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Ma'sharáchin yonquiatona', co Yosë yonquipihuë'. Ama inapita nonancosohue'. Nani tahuëri Yosë nontoco' yonquirinso' chachin quëchinquëma'. Ina yonquihuatama', nohuantërinso' chachin anitotarinquëma'. Ina quëran noya noya cancantohuatama', noya ni'sarinquëma'.

³ Yosë nosoroatonco, acorinco piyapi'sa' a'chinta'huaso'. Nani tahuëri catahuarinco. Napoaton pënënananquëma'. Ya'ipinquëma' sano yonquico'. Ama a'napita nocancosohue'. Yosë nisha nisha acorinpoa'. Nisha nisha catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' nicacaso'. Napoaton, co a'napita nocancasos' ya'huërinhuë'. No'tëquën yonquiatoma', ma'marësona acorinquëmaso' nitotoco'. A'naya a'nayanquëma' anitotarinquëma'. ⁴ Ni'co'. Imira, nantë', ya'pira, inapita ya'huëtërinpoa'. Imira ya'huëtërinpoa' së'quëtacaso marë'. Nantë' ya'huëtërinpoa' iratacaso marë'. Nisha nisha ya'huëtërinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Co ya'ipiya inachachin nipihuë'.

⁵ Inapochachin ya'ipi Quisocristo imarëhuasopita a'naïchin nonënpoa pochin ninëhua'. Ya'ipinpoa' ina imarëhua' ni'ton, ina pochin ninëhua'. Nisha nisha nitotërëhuaso' niriuhuaruhë', nicatahuarëhua'. A'na huëntonaca ninëhua'.

⁶ Yosë nosoroatonpoa', acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Ma'marësona acohuachinpoa', noya niahua'. A'naquën, yonquirinso chachin anitotërin sha'huicaiso marë'. Anitotohuachinquëma', ya'ipiya no'tëquën sha'huico'. ⁷ Ina nohuanton, a'naquën nitotërin catahuatacaso'. Nitocatahuatohuatama', noya catahuatoco'. A'naquën nitotërin a'chinacaso'. Nitoa'chinpatama', noya a'chincos'. ⁸ A'naquëonta' nitotopi achinicancanacaso'. Nitotohuatama', noya cancantatoma' achinicancanco' imamiachina'. A'naquëonta' ina nohuanton, coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtöpi. A'napita quëtöhuatama', ama piyapi'sa' noya nicainëinquëmaso marë' quëtocosohuë'. Yosë yonquiatoma', quëtoco'. "Ina nosororinso ni'ton, carinta' nosoro'i," ta'toma', quëtoco'. A'naquëonta' ina nohuanton chachin, chiniquën nanan ya'huëtöpi. Ansianohuë nipon, hua'anhuë nipon ya'conpatama', ama chirotomarahuë', noya pënëntoco'. Noya nonco'. A'naquëonta' ina nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuaro'sa', inapita catahuapi. Inapita nicapoma' pa'patama', noya cancantatoma', catahuaco'.

Ma'pitasona nicacaso' ya'huërinso'

⁹ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'. Cancanëma quëran huarë' nosoroco'. Co noyahuë' ninamasopita a'poco'. Noyasáchin nico'. ¹⁰ Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin nini'co'. Ama "Caso' noya noyaco," tocosohuë'. A'napita noya noya ni'co'. ¹¹ Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ya'ipi cancänëma quëran noya yonquiatoma', Yosë marë' sacatoco'. ¹² "Yosë ananpitaantarinpoa'," ta'toma', noya cancantoco'. Ma'sha onpohuatama', ama no'huitocosohuë'. Chiniquën cancantatoma', ahuantoco'. Apira apira Yosë nontoco'. ¹³ Imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quëtoco'. Ni'toro'sa' ya'notohuachinëinquëma', noya nontatoma', a'caco'.

¹⁴ Piyapi aparisitohuachinëinquëma', ama no'huitomarahuë', noya nontoco'. Yosë nontoco' inahuanta' catahuacaso marë'. Ama Yosëri ana'intacaso' yonquirapicosohuë'. ¹⁵ A'napita na'con yonquico'. Canpitaora ninatanamaso pochin cancantoco'. Noya cancantohuachina', ina marë' canpitanta' noya cancantoco'. Sëtohuachina', sëtoco'. ¹⁶ Noya ninicatoma' ya'huëco'. Ama a'na piyapi tëranta' nocancosohuë'. Topinan piyapi pochin cancantatoma', ya'ipiya catahuaco'. Ama: "Caso' na'con na'con nitotërahuë," tocosohuë'. Ama ina pochin yonquicosohuë'.

¹⁷ A'na piyapi ma'sha onpotohuachinquëma', ama i'huëretocosohuë'. Noya nico' a'napitanta' catahuacaso marë'. ¹⁸ Ama piyapi'sa' no'huicosohuë'. No'huihuachinëinquëma', ama canpitariso' no'huicosohuë'. Onpopionta' nanan anyatoco'. ¹⁹ Nosoroatëinquëma' iyaro'sa', oshaquëran pënënanquëma'. Ama i'huëretocosohuë'. Tananpitoco' Yosëri ana'inchin. Quiricanën quëran naporin: "Co noyahuë' nipisopita cari ana'ntarahuë. No'tëquën ana'ntarahuë," ténin Yosë. ²⁰ Napoaton "Inimiconëma' tanahuachin, a'caco'. Yamorohuachin, o'shitoco'. Inapotohuatama', inimiconëma' atapanarama'," ténin anta'. ²¹ Ama sopai natëcosohuë'. Nani ma'sha ayonquirinquëmaso' a'pomiatoco'. Yosë yonquiatoma', noyasáchin nico'. Inapohuatama', sopai minsëarama'.

13

¹ Copirno acorinsopita natëco'. Yosë nohuanton, copirno, chirinchi, coisë, hua'an, inapita ya'huërin. Co Yosë nohuantërinhuë' naporini, co inapita ya'cointonahuë'. Napoaton natëco'. ² Co copirno acorinsopita

natëhuatamahuë', Yosënta' co natëaramahuë'. Ina marë' ana'intarinquëma'.³ Noya nipatama', co hua'ano'sa' no'huairinënquëmahuë'. Co natëhuatamahuë', no'huairinënquëma' ni'ton, të'huatcaso' ya'huërin. ¿Nohuantërama' hua'ano'sa' noya nicainënquëmaso'? Noya nico' nipachin noya ni'inënquëma'.⁴ Yosëri acorin a'painënpoaso marë'. Nipirinhüë', co noyahuë' nipatama', të'huatoco'. Co topinan quëran chiniquën nanan quëtërinhuë'. Yosëri acorin co noyahuë' nipisopita ana'intacaso marë'.⁵ Napoaton hua'ano'sa' natëco' ana'intochinënquëma'. Isonta' yonquicaso' ya'huërin: "Yosëri acorin natëcaso marë'," ta'toma', natëco'.⁶ Ina nohuanton, hua'ano'sa' ya'huërin noya nicacaiso marë'. Ina marë' nani tahuëri sacatapi. Napoaton pahuëretacaso' camaitërinso' pahuëretarama'.

⁷ Ya'ipiya no'tëquën pahuëretoco'. Hua'ano'sa' catahuacaso marë' pahuëretacaso' ya'huëhuachina', quëtoco'. Chiniquën nanantopi ni'ton, noya nicatoma', natëco'.

⁸ Nihuitohuatama', a'naroáchin pahuëretoco'. Ya'ipi piyapi nosoroco'. Inaso' na'con na'con Yosë nohuantërin. Nosorohuatama', iráca pënëntërinso' noya natëarama'.⁹ Iráca pënëntohuachina, itërin: "Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi së'huacosohuë'. Ama tëpatocosohuë'. Ama manta' ihuatocosohuë'. Ama nonpinapicosohuë'. Ama a'na piyapi ma'shanënpita nohuantapatosohuë'," tënin. Ninosorohuatëhua', ya'ipi Yosë pënëinpoaso' natëarëhua'. "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroquë'," tënin Yosë.¹⁰ A'napita nosorohuatama', co no'huiramahuë'. Co pinosaramahuë'. Noya catahuarama'. Napoaton nosorohuatama', Yosë noya natëarama huachi.

¹¹ Ya'nán imarihua': "Pahuanarin Quisocriso o'mantacaso'," tënëhua'. Iporaso nipirinhüë' nani o'mantacaso' tahuëri ya'caritëriarin. Naporo' nicha'ësarinpoa'. Napoaton ama huë'ërëso pochin yonquicosohuë'. Yosë no'tëquën natëco'.¹² Hua'qui' piyapi'sa' co noyahuë' nicaatona', tashi pochin cancantopirinhüë'. Iporaso' Sinioro tahuërinën ya'caritëriarin. Napoaton ama tashi pochin cancantahuasohuë'. Sontaro'sa' hua'na quëran a'mopiso pochin tahuëri pochin cancantatëhua', noyasáchin niahua'.¹³ Tahuëri nipachina, a'ninquëchin ni'ton, noyasáchin ninë'. A'naquënso nipirinhüë' pitasachin pa'yatopi. Na'a tahuëri nansarápi, o'osápi, coshatápi, no'piápi. Ama pitaso' pa'yatocosohuë'. Ama no'picosohuë'. Ama pi'pisha tëranta' nimonshitacamaso' yonquicosohuë'. Ama nino'huicosohuë'. Ama a'na piyapi noyapatoma', no'huicosohuë'.¹⁴ Sontaro'sa' hua'na a'mopiso pochin Quisocriso ya'copirinpoa' ama sopai minsëinpoaso marëhuë'. Napoaton Quisocriso na'con yonquiatoma', ina pochachin cancantoco'. Ina natëtoma', ama pi'pian tëranta' yonquicosohuë' co noyahuë' nicacamaso marë'.

14

Co ninocanacaso' ya'huërinsohuë'

¹ A'naquënso' Quisocriso imasapirinhüë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. "Pënëntërinsonata' natëcaso' ya'huërin," topi. Inapitanta' huë'pachina', noya nontoco'. "Huëco' iyaro'sa' Yosë chinotahua'," itatoma', cortoque' ichiya'conco'. Ama ninocanacamaso marë' ninontocosohuë'.

² A'naquënso' "Quisocrisoíchin nicha'ërinpoa' ni'ton, ya'ipi cosharo' noya capacaso'," ta'tona' ya'ipi ca'pi. A'napitaso nipirinhüë', "Nosha ca'patëhua', oshahuanëhua'," ta'tona' ya'ipi nosha a'popi. ³ Nosha ca'patama', ama nosha a'poro'sa' nocancosohuë'. Nosha a'pohuatamanta' "Nosha ca'nama' ni'ton, co noyahuë' ninama'," ama itocosohuë'. Cato chachinquëma' Yosë noya ni'ninquëma' ni'ton, ama ninapotocosohuë'. ⁴ Co a'napita piyapinën

nocanacaso ya'huërinhuë'. Piyapinën noya nipachina, co noyahuë' nipachinanta' hua'anëni nitotarinsò'. Yosëichin ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa' ni'ton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Inasáchin nanitërin achinicancaïnpoaso'. Co canpoa capiniso' ninocanacaso' ya'huërinhuë'.

⁵ Inapochachin a'naquën: "Cotio chinoto tahuëri noya noya," topi. Naporo' tahuëri chinotatona', Yosë chinotopi. A'napitaso nipirinhuë' "Nani tahuëri noya Yosë chinotacaso'," topi. Co tahuëri imarëhuahuë'. Quisocriso imarëhuaso'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. A'naya a'nayanquëma' cancanëma quëran na'con yonquico' noya nicacamaso marë'.

⁶ Ma tahuërisona chinotohuatama', Yosë yonquiatoma', ina chinotarama'. Inapochachin nosha ca'patama', Yosë yonquiatoma', coshatërama'. "Yosparinquën, Sinioro," itërama'. Co nosha ca'na'pinquëmahuënta' Yosë yonquiatoma', coshatërama'. "Yosparinquën, Sinioro," itërama' canpitanta'. ⁷ Co canpoara nipa'yatacaso marë' ya'huërehuahuë'. Chiminpatëhuanta' co canpoara marë' chiminarihuahuë'. ⁸ Sinioro piyapinënpoa' ninëhua'. Ina natëcaso marë' nanpitëhua', ya'huërehua'. Ina yonquiinpita chiminarihua'. Nanpihuatëhuanta', inasáchin hua'anëntarinpoa'. Ina quëran chiminacaso' nipachin, ina yonquiatëhua', chiminarihua'. Inasáchin imarëhua'. ⁹ Ya'ipinpoa' hua'anëntinpoaso marë' Quisocriso chiminin. Nani chimirin minsërahuatón, chini chiniquën nanantaton, nanpiantarin. Napoaton nanpirëhuasopita, chiminpisopitanta', ya'ipinpoa' hua'anëntarinpoa'.

¹⁰ Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' natanarinpoa' co noyahuë' nipisopita ana'ntacaso marë'. ¿Onpoatonta' nipachin iyaparin nocanan? Co ina pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Yosëichin no'tëquën anitotarinsò'. ¹¹ Iráca quiricanënuë naporin:

"Caso' Yosëco ni'to, co nonpinahuë'.

A'na tahuëri ya'ipi piyapi'sa' isonahuatona', chinotarínaco.

'Quëmasáchin Yosënuë', itarinaco," ténin Yosë.

¹² Ayaro' tahuëri nanihuachin, ya'ipinpoa' Yosë natanarinpoa'. Ma'marësona ma'sha ninëhuaso' natanarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Noya noya imacaso marë' nicatahuahua'

¹³ Napoaton ama huachi ninocancosohuë'. A'napita imapisopita catahuaco' noya cancanchina'. Ni'cona anishacancantotama'. ¹⁴ Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Sinioro Quisoso imato, naporahuë. Napoaton nitotërahüë. A'naquëso nipirinhuë': "Co Yosë nohuanterinhuë' nosha capacaso'," taponaraihuë', ca'pachina', tëhuëenchachin oshahuanpi. ¹⁵ Isonta' yonquico'. A'naquëma' ya'ipi cosharo' noya ca'nama'. A'naquëso nipirinhuë' co nosha ca'pihuë'. "Huëco' ina ca'ahua'," itohuatama', co noyahuë' cancantapona' nimara. "Co noyahuë' capacaso'," taponaraihuë', ca'pachina', co huachi noyahuë' cancantapi. Napoaton inapita nosoroatoma', ama napotocosohuë'. Ama cosharoachin yonquiatoma', a'napita anishacancantocosohuë'. Inapita marënta' Quisocriso chiminin. ¹⁶ Ma'sona tëranta' noya nicacaso' ya'huëpirinhuë', a'napita co noyahuë' ni'pachinquëma', ama napocosohuë'. Ni'cona co noyahuë' nicatënënuëma' nonapichinënuëma'. ¹⁷ Yosë noya hua'anëntërinpoa'. Ina imapatëhua', noya nisarëhua'. Asanocancanarinpoa' ni'ton, co nino'huicaso' ya'huërinhuë'. Yosëso', ca'nëhuaso', o'orëhuaso', inapita co onpopinchin yonquirinhuë'. Ispirito Santo catahuarinpoa' noya cancantahuaso'. Catahuachinpoa', capa cancantarihua'. ¹⁸ Ina pochin Quisocriso imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Piyapi'santa' noya ni'sarinpoa'.

¹⁹ Napoaton noya ninicatèhua', ya'hua'ahua'. Nicatahuahua' noya noya imacaso marè'. ²⁰ Ama ca'namaso marè' a'napita anishacancantocoso-huè'. Ya'ipi cosharo' noya capacaso'. Co manta' a'pocaso ya'huèrinhuè'. Nipirinhuè', a'naquèn co ina natètonahuè', ca'pachina', co noyahuè' cancantapi. Napoaton co yaca'pachinahuè', naporò canpitanta' tananpitoco' nisha cancantohuachina'. ²¹ Ama manta' a'napita anishacancantacamazo' yonquicosohuè'. Ca'namaso marè', o'oramaso marè', ama inapita marè' a'napita anishacancantocoso-huè'. Iyaparin pochin nosoroatoma', catahuaco' noya noya imacaso marè'. ²² Ma'sona tèranta' nipatama', "Yosè nohuantèrinso' nisarahuè," ta'toma', noya nico'. Cancanènpoa quèran huarè': "Noya nisarahuè," topatèhua', noya cancantarihua'. ²³ Napoaponahuè': "Co Yosè nohuantèrinhuè' iso cosharo capacahuaso'," tarihuarahuè', ca'patèhua', oshahuanarihua'. Ina pochin yonquiarihuarahuè' ma'sona tèranta nipatèhua', oshahuanarihua'. Nipirinhuè', "iso cosharo noya capacaso," tècaton ca'patan, co oshahuanaranhuè'.

15

Nicatahuacaso' ya'huèrinso'

¹ Canpoaso' ya'ipi cancanènpoa quèran imarèhua'. "Quisocristoíchin nisha'èrinpoa'," ta'tèhua', co nisha nisha yonquirèhuahuè'. A'naquènso nipirinhuè' co ya'ipi cancanèna quèran natèyátèrapihuè'. Inapitanta' oshaquèran pènènatèhua', catahuahua' noya imaina'. Ama canpoara nohuantèrèhuasoráchin yonquia'huasohuè'. ² A'napita yonquiatèhua', catahuahua' noya cancanchina'. Catahuahuatèhua', noya noya imasapi. ³ Quisocristo' co inaora nohuantèrinso' yonquirinhuè'. Yoséichin natèrin. Ina nontaton, itèrin: "Quèma inimiconènpita Tata, no'huirinènquèn. Natèranquèn ni'ton, no'huirinaco canta'," itèrin. Quiricanènquè naporinso chachin ninin. ⁴ Iráca Yosè quiricanènquè na'con ninshitopi. Canpoanta' yonquicaso marè' napopi. "Iráca imapisopitanta' ma'sha onpoaponaraihuè', Yosè yonquiatona', ahuantopi. Yosèri noya catahuahuachina, imamiatopi. Inapochachin Yosè noya catahuarinpoa' canpoanta'," ta'caso marè' ninshitopi. ⁵ Yosèso' catahuarinpoa' ya'ipiya ahuantacaso'. Ina achinicancaninpoa', ina pochin cancantacaso marè'. Ina catahuainquèma' noya ninicatoma' ya'huècamaso marè'. Quisocristo naporinso pochachin nico'. ⁶ Ina quèran co nisha nisha yonquiamahuè'. Napopináchin cancantatoma', nóya Yosè chinotarama'. Hui'nin chachin hua'anèntèrinpoa', Quisocristo imarèhuaso'. "Ma noyacha Yosèso' catahuarinpoa' paya," tosarama'.

Nisha piyapi'santa' Yosè imacaiso ya'huèrinso'

⁷ Quisocristo co nocaninpoahuè'. Ina pochin canpitanta' ninosoroatoma', ama ninocancosohuè'. Nisha nisha piyapinpoa' ni'tèhua', pi'pisha nisha inachintèrèhua'. Nisha nisha nirihuarahuè', noya ninontahua'. Ina quèran "Ma noyacha Yosèri catahuarin ni'ton, ninosoropi paya," tosapi. ⁸ Iráca cotioro'sa' shimashonèpa' nontaton, Yosèri itèrin: "A'na tahuèri Cristo a'paimarahuè," itèrin. Napoaton Quisocristo a'paimarin cotioro'sa' catahuacaso marè'. Sha'huitèrin ni'ton, a'paimarin. Co onporonta' nonpininhuè'. ⁹ Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marè' o'marin. A'chintohuachinara, inahuinta' Yosè chinotapi. "Ma noyacha nosororinpoa' paya," tosapi. Quiricanènquè ninshitopi. "Nisha nisha piyapi'sa' ya'huèrinquè, Sinioro, chinotaranquèn. Yonquiatènquèn, cantararahuè," ténin.

¹⁰ Ina quëran taantarín:

“Cotioro'sa' Yosë chinotatona', noya cancantopi. Canpitanta' nisha piyapi'sanquëma' nipomarahüë', jina chinotatoma', noya cancantoco!” ténin.

¹¹ Naquëranchin taantarín:

“Tata Yosë chinotatoma': 'Ma noyanquëncha quëmaso paya,' itoco'. Nisha nisha piyapi'saquëmanta' ina chinotoco’,” ténin.

¹² Isaiasënta' Quisocristo ninoton, ninshitërin.

“A'na tahuëri Quisi shiin nasitimapon.

Cotio piyapi niponahuë', mashotohuachin, ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntarin.

Nisha nisha piyapi'sarinta' ina natëtona', ninarapi,” ténin.

¹³ Yosëichin tëhuëenchachin catahuarinpoa' chiniquën cancantacaso'. Canpitanta' catahuainquëma' nóya cancantacamaso marë'. Asanocancainquëma'. Inasáchin yonquihuatama', catahuarinquëma'. Ispirito Santo ya'ipi nanitaparín. Catahuahuachinquëma', chini chiniquën cancantatoma', noya ninarama'.

¹⁴ Canpitaso' iyaro'sa', nóya piyapinquëma'. Yosë nanamën noya nitotërama'. Napoaton nipënënamaso' nanitarama', ténahuë. ¹⁵ Napoaponahuë', chiniquën miachin pënënatënguëma', ninshitaranguëma' na'con na'con ayonquica' huanquëmaso marë'. Yosë nosoroatoco, acorinco nanamën a'china'huaso marë'. ¹⁶ Quisocristo chachin a'parinco nisha nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. Nanamën a'chintarahüë inapitanta' imacaiso marë'. A'chinato, Yosë marë' sacatarahuë. Nisha piyapi'santa' imapachina', Ispirito Santori ya'coancantarín. Noyápiachin cancan quëtarín. Ina marë' Yosëri noya ni'sarin.

¹⁷ Quisocristo catahuarinco ni'ton, nóya a'chinahuë. Napoaton noya cancantërahuë. ¹⁸ Quisocristo noya catahuahuachincora, nisha nisha piyapi'sa' a'chintërahuë. Ina nohuanton, noya ninahuë ni'ton, natëpi. Co catahuarincohuë' naporini, co imaitonahuë'. Napoaton inasáchin sha'huitaranguëma'. ¹⁹ Tëhuëenchachin Ispirito Santo ananitërinco ni'ton, sha' cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë Yosë natëcaiso marë'. Ina ni'sahuatona', natëpi. Ispirito Santori ya'coancantërin ni'ton, imapi. Quirosarinquë a'chintërahuë. Ina quëran pa'sápato, Iriricoquë huarë' Quisocristo nanamën a'chintëra'piarahuë. Ya'ipi parti pënëntërahuë. ²⁰ Insëquësona a'na piyapiri a'chintohuachina, co inaquëso' a'chinahuë'. Co Quisocristo nohuitopiquëhuë' pa'nahuë. Ina marë' acorinco ni'ton, inaporinguëráchin a'china'huaso' nohuantërahuë. ²¹ Yosë quiricanënguë ninorin:

“Nisha nisha parti co Yosë nanamën natanaponaraihuë', natanapi.

Co nitotopirinahuë', a'na tahuëri nitotapi,” ténin.

Ipora huarë' nisha nisha parti a'chintërahuë.

Nomaquë yapa'ninso'

²² Napoaton hua'qui' nicapënguëma' yapa'pirahuë', pa'sápato, co nanitërahuë'. ²³ Isëquë nani ya'ipi a'chintërahuë. Naporahuaton, ya'nipishahuë' yani'nanquëma ni'ton, iporaso' nicapënguëma' pa'sarahüë.

²⁴ Nani yonquirahuë' Ispania'pa' a'china'huaso marë'. Inatohua' pa'pato, nirapënguëma'. Naporo huarë' ninohuitarihua'. Hua'quimiáchin yacapatënguëma', pi'pian tëranta' a'chintaranquëma'. Ina quëran yapa'pato, catahuaco noya pa'i, topirahuë'. ²⁵⁻²⁶ Iporaso nipirinhüë' Quirosarinquë'ton pa'sarahüë. Inatohua' na'a imapisopita ya'huëpirinahuë'. Ma'sha pahuantopi ni'ton, parisitapi. Ina natantahuatona', Masitoniaquë imapisopitari

inahuara nohuanton yacatahuapi. Acayaquë imapisopitarinta' yacatahuapi. Pahuantërinsopta nosoroatona', coriqui yontonpiso' quëtërinaco. Ina quëtonta'huaso marë' pa'sarahüë. ²⁷ Inahuanta' Quisocristo imapi ni'ton, catahuatacaiso' pa'yatopi. "Cotioro'sa' imapisopita Yosë nanamën nitotatona', a'chintërinënpoa' ni'quëhuarë', canpoarinta' ma'sha quëtacaso' ya'huërin. Nisha piyapinpoa' nipurëhuahuë', Yosë nohuitacaso marë' catahuarinënpoa' ni'ton, canpoarinta' catahuahua' ama ma'sha pahuanchinasohuë'," nitopi. ²⁸ Napoaton cari coriqui quëtapo pa'sarahüë. Huënantahuato, nicapënuëma' pa'sarahüë. Ina quëran Ispaniaquë pa'sarahüë. ²⁹ Canpitataquë pa'pato, Quisocristo noya catahuarinco nanamën a'chinta'huanquëmaso marë', tënahüë.

³⁰ Canpitanta' iyaro'sa' Quisocristo imarama'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ninosoroarëhua'. Napoaton chiniquën Yosë nontoco' catahuainco. ³¹ Cotia parti na'a piyapi'sa' co Yosë natëpihuë'. Inatohua' pa'pato, Yosë nontoco' ama macainacoso marëhuë'. Naporahuaton, coriqui quëtontahuato, Yosë nontoco' cotioro'sa' imapisopita Quirosarinquë ya'huëpiso' noya nicainacoiso marë'. ³² Ina quëran Yosë nohuanton, canpitataquë pa'sarahüë. Noya cancantato, nontaranquëma'. Noya ninontohuatëhua', chiniquën cancantarahuë. ³³ Yosëichin asanocancaninpoa'. Canpitanta' noya catahuainquëma', tënahüë. Amen.

16

Nipayarinsopita yonquirinso'

¹ Imoya Huipi noya sanapi, tënahüë. Inanta' noya imarin. Sincriaquë ya'huaton, tiacona ya'conin. Inaquë imapisopita na'con catahuarin ni'ton, noya ni'co'. ² Canpitataquë canconpachin, Quisocristo imarama' ni'ton, noya nontoco'. Ma'sha pahuantohuachin, quëtoco'. Ina sanapi na'a piyapi'sa' catahuarin. Canta' catahuainco.

³ Pirisira, Aquiro, inapita yonquiato, saludos a'patarahüë. Na'con catahuarinaco Quisocristo nanamën a'chinaca'huaso marë'. ⁴ Iráca a'napita yatëpapirinacohuë', inapita co chimirin të'huatatonaraihuë', catahuarinaco. Ina marë' pi'pishachin shichiminaponaraihuë', catahuarinaco ni'ton, cha'ërahuë. Ina marë' "Yosparinquën," itërahuë. Nisha piyapi'sa' imapisopitarinta' "Yosparinquën," itopi inahuarinta'. ⁵ Aquiro pëinënquë chachin a'naquën niyontonpi Yosë chinotacaiso marë'. Inapitanta' yonquiato, saludos a'patarahüë. Ipinitonta' saludos a'patarahüë. Asia parti pa'patëra, ina'ton Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁶ Mariana' saludos a'patarahüë. Na'con catahuarinquëma'. ⁷ Antronico, Coniasë inapitanta' saludos a'patarahüë. Inapitaso' ca pochin cotio piyapi nipi. Quisocristo imapi anta'. Imaraiso marë' napopináchin tashinan pëiquë po'morinacoi. Yosë nohuanton, iráca inahuanta' acopi a'chinacaiso marë'. Noya a'chinpi. Co'huara ca imayatërasocohuë', imapi.

⁸ Anpriasënta' saludos a'patarahüë. Inanta' Quisocristo imarin. Inaro'co noya nipayarai. ⁹ Orpanonta' saludos a'patarahüë. Inanta' noya catahuarincoi Quisocristo nanamën a'china'huaiso marë'. Istaquisënta' noya nipayarai ni'ton, saludos a'patarahüë. ¹⁰ Apirisënta' saludos a'patarahüë. Ya'ipi cancanën quëran Quisocristo natërin. A'napitari aparisitopirinahuë', co a'porinhuë'. Aristoporo pëinënquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahüë. ¹¹ Irotiononta' saludos a'patarahüë. Inanta' cotio piyapi. Narsiso pëinënquë ya'huëpisopitanta' Quisocristo imapisopita saludos a'patarahüë. ¹² Imoya Tripina, Imoya Tripisa, inapitanta' saludos a'patarahüë. Nani tahuëri

piyapi'sa' catahuapi Yosë imacaiso marë'. Imoya Pirisitantá' noya ni'nahuë. Inanta' na'con piyapi'sa' catahuarin ni'ton, saludos a'patarahuë. ¹³ Noponta' saludos a'patarahuë. Nóya Quisocristo marë' sacatërin. A'shionta' yonquirahuë. Mamahuë pochin ni'nahuë carinta'. ¹⁴ Asincrito, Priconti, Irimasë, Patropasë, Irimisë, ya'ipi imapisopita inaquë ya'huëpiso', inapitanta' saludos a'patarahuë. ¹⁵ Piroroconta' Coniarë chachin saludos a'patarahuë. Nirionta' oshinë chachin yonquiato, saludos a'patarahuë. Orinpasënta' yonquirahuë. Ya'ipi imapisopita inapitarë' niyontonpiso' saludos a'patarahuë. ¹⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. A'napita Quisocristo inaraisopitanta' nisha nisha parti ya'huëpiso' saludos a'patarinënguëma'.

¹⁷ Quisocristo nanamën nóya a'chintërinënguëma'. A'naquënso nipirinhüë' co no'tëquën a'chinpihuë'. Yaanishacancantopi. Ni'cona, iyaro'sa', nonpintochinënguëma'. Insëquësona a'chintohuachinara, nisha nisha yonquiapi. Ama inapita natancosohüë'. Tananpitoco' pa'ina'. ¹⁸ Quisocristoso' hua'anënpoa' nipirinhüë', co inapitariso' natëpihuë'. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiapi. Noyasha nonaponaraihuë', co no'tëquën nonpihuë'. Co noya nitotopiquëhuë' a'chintohuachinara, a'naroáchin nonpintopi. ¹⁹ Canpitaso nipirinhüë' noya natërama' ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' natantopi. Ina marë' noya cancantërahuë. Na'con yonquico' noya nicaamaso marë'. Ama oshahuanamaso marë' yonquicosohüë'. ²⁰ Yosëichin catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Sopai yanonpintopirinquëmahüë', Yosë catahuarinquëma' ni'ton, a'naroáchin sopai minsëarama'. Canpita marë' Yosë nontarahuë. Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo noya catahuainquëma', tēnahüë. ²¹ Timotionta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' catahuarinco a'china'huaso'. Nosio, Cason, Sosipatro, inapitanta' saludos a'patarinënguëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa'. ²² Ca Tirsioco iso quirica ninshitaranquëma'. Paono sha'huitërinco' ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë imarama' ni'ton, saludos a'pataranquëma'. ²³ Acayonta' yonquiatënguëma', saludos a'patarinquëma'. Ina pëinënguë yacapatërahuë. Inaquë chachin imaraisopita niyontonai Yosë chinota'huaiso marë'. Iraisfonta' saludos a'patarinquëma'. Iso ninanoquë coriqui tapana'pi inaso'. Iya Coartonta' saludos a'patarinquëma'. [²⁴ Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo na'con catahuainquëma'. Amen, tēnahüë.]

Ma noyacha Yosëso paya, itahua'

²⁵ Nani tahuëriya Yosë chinotahua'. Ya'ipi nanitaparín. Ina achinicananinquëma' imamiatacamaso marë'. Nanamën tēninso pochachin catahuarinquëma'. Ina nanan chachin a'chintëranquëma'. Quisocristo nanamën inaso'. Iráca quëran huarë' co nanamën nitotopirinhüë', iporasó' Yosë anitotërinpoa'. ²⁶ Quiricanën quëran anitotërinpoa'. Iráca a'naya a'naya ninotona', Yosë nohuanton, ninshitopi. Iráca quëran huarë' Yosë ya'huërin. Co onporonta' chiminaponhuë'. Nanpimiatarín. Ina nohuanton, nanamën ya'ipi parti sha'huiarëhua'. Nisha nisha piyapi'sa' anitotarëhua' natëcaiso marë'. ²⁷ Yosëichin chinotacaso' ya'huërin. Inafchin ya'ipi nitotërin. Quisocristo catahuarinpoa' noya noya ina chinotacaso marë'. Ipora quëran huarë' inasáchin chinotahua'. Ama onporonta' naniantahuasohüë'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, quirica a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isëquë noya ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Sostinisëro'co nanan a'patarainquëma'. ² Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Canpitanta' Yosë huëntonënuë ya'conama'. Quisocristo imapatama', anoyacancantërinquëma' ni'ton, noyápiachin cancantërama'. Yosë acorinquëma' piyapinënpita nicacamaso marë'. Nisha nisha parti a'napitanta' Quisocristo imapi. Ya'ipinpoa' ina hua'anëntërinpoa'. A'na huënton pochin ninëhua'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Yosë catahuarinpoaso'

⁴ Quisocristo imapatama', Yosë nosoroatënuëma', catahuarinquëma'. Ina marë', "Yosparinquë", itërahuë Yosë. ⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, na'con catahuamiatërinquëma'. Ina catahuahuachinquëma', noya yonquiatoma' noya nia'chintarama'. Yonquirinso chachin anitotërinquëma'. ⁶ Quisocristo nanamën a'chintohuatënuëma', Yosë catahuarinquëma' natëcamaso marë'. "No'tëquë sha'huitërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁷ Canpitaora co nanitëramahuë' Yosë pochin cancantacamaso'. Nipirinhüë, Yosë ananitarinquëma'. Co manta' pahuantarinquëmahüë' noya nicacamaso marë'. Catahuarinquëma' ni'ton, noya cancantatoma', Siniro Quisocristo o'mantacaso' tahuëri ninarama'. ⁸ O'mantaquë huarë' inaso' achinicananarinquëma'. Oshanëma' inquitatënuëma', noyápiachin cancan quëtërinquëma'. Imamiatarama' ni'ton, o'mantahuachin, co insonta' ana'ntarinquëmahüë'. ⁹ Yosë co naniantarinquëmahüë'. Sha'huitërinquëmaso chachin catahuarinquëma'. Nani acorinquëma' hui'nin nohuitacamaso marë'. Quisocristo chachin hua'anëntërinpoa huachi.

Nisha nisha imapiso'

¹⁰ Apira iyaro'sa' Siniro Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënananquëma'. Ina imarama' ni'quëhuarë', noya ninontoco'. Ama nisha nisha yonquiatoma', a'na' a'na' imacosohüë'. Napopinächin yonquiatoma', noya nini'toma' ya'huëco'. ¹¹ A'naquëma', iyaro'sa', canpita capini nino'huirama', natantërahuë. Croi quëmopinënpita sha'huitiirincó. ¹² Nisha nisha nonama': "Paono imarai," tënama' a'naquëma'. "Quiyaso' Aporosë imarai," tënama' a'naquëma'. A'naquëmanta': "Pitro imarai," tënama'. A'naquëmaso nipirinhüë': "Cristo imarai quiyaso'," tënama'. ¹³ A'naichin Cristo ya'huërin imacaso'. ¿Onpoatomata' nipachin nisha nisha imarama'? ¿Caso' co canpita oshanëma marë' corosëquë patanantërinacohüë! Aporintohuachinënuëmara, ¿ma'ta' tënama'? "Paono imarahuë," co tënamahüë pora. ¹⁴ Co na'aquëma' aporintëranquëmahüë'. Crispo, Acayo, inaichinquëma' aporintëranquëma'. Ina marë' noya cancantërahuë. ¹⁵ Na'aquëma' aporintëranquëma' naporini, "Paono aporintërincoi ina imaca'huaiso marë'," ichitomacohüë'. Co napotamacoso' nohuantërahuë'. ¹⁶ I'yan, Istipanasënta', sa'in, hui'ninpita, inapitarë chachin aporintërahuë. Inaichin aporintërahuëso', topirahuë'. Co huachi a'na yonquirahuë'.

¹⁷ Nanamën a'china'huaso marë' Quisocristo acorinco. Co aporinta'huaso marë' acorincohuë'. A'chinto'huatênquëmara, co na'con nitotoro'sa pochin nontëranquëmahuë'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë', tënahuë'. Inaíchin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. Napoaton inasáchin a'chinahuë'. Nisha nisha a'chinahuë' naporini, Quisocristo niananchitomahuë'. Inaíchin yonquihuatëhua', tëhuënchachin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo chiniquën nanantaton, nicha'ëinpoaso'

¹⁸ A'chinpatëra, "Quisocristo corosëquë chiminin nicha'ëinpoaso marë'," itërahuë'. A'naquën natanpachinara, tëhuapi. Naporinsopita chiminpachina', parisitomiatapi. Canpoaso nipirinhue' noya natanëhua'. Nani Yosë anoyacancantërinpoa'. Yosëichin nanitaparin nicha'ëinpoaso'. ¹⁹ Quiricanën quëran itapon:

"A'naquënso' nani ma'sha nitotaponaraihuë', co noya yonquipihuë'. In-
ahuaara cha'ëcaiso' yonquipirinhue', co nanitapihuë'.

Nani ma'sha yonquiaponaraihuë', napoonin yonquipi," ténin Yosë.

²⁰ A'naquën inahuaa yonquinëna quëran nani ma'sha nitotopi. A'naquënta' nitoa'chinapi. A'naquënta' miso nonpi. Inapopirinhue', ¿ma'ta' ina marë' canapi? Co manta' canapihuë'. "Co nanamëhuë' imatomahuë', napoonin yonquirama'," itërin Yosëri. ²¹ Ina nohuanton, piyapi inahuaa yonquinëna quëran co nanitopihuë' Yosë nohuitacaiso'. Quisocristo chiminins' a'chinárai. A'naquënso' ina natanpachinara, tëhuapi. Canpoaso nipirinhue' natëhuatëhua', anoyacancantërinpoa'. Ina Yosë nohuantërin.

²² Cotioro'saso' co yanatëtopihuë'. "Yosë pochin niquë'. Ina ni'patoi, natërainquën," toconpi. Nisha piyapi'santa' co yanatëtopihuë'. Na'con na'con nitotacasaráchin yonquipi. "Quiyaora yonquinhue' quëran nitotarai," topi.

²³ Quiyaso nipirinhue' Quisocristo nanamënáchin a'chinai: "Corosëquë canpoa marë' chiminin," tënai. Cotioro'saso' co natëtopihuë': "Inaso' Yosë hui'nin naporini, co chimiintonhuë'," toconpi. Nisha piyapiro'sarinta' co nohuantatonaraihuë', tëhuapi. ²⁴ Canpoaso nipirinhue' Yosë huayoninpoa' ni'ton, Quisocristo imarëhua'. Inaso' no'tëquën yonquirin. Ya'ipiya nitotaton, no'tëquën anitotërinpoa'. Inasáchin nanitaparin anoyacancantintpoaso', tënëhua'. Quiyanta' cotio piyapicoi nipiraihuë', canpitanta' nisha piyapinquëma' nipomarahuë', Yosë nohuanton, imarëhua'.

²⁵ A'naquën Quisocristo nanamë' tëhuapi. "Quiyaso' na'con na'con nitotërai," topirinhue', Yosëso' noya noya yonquiaton, no'tëquën anitotërinpoa'. A'naquënta' "Co inaso' chiniquën nanantërinhuë'," ta'tona', co natëtopirinhue'. Yosëso' ya'ipi nanitapaton, anoyacancantërinpoa'. ²⁶ Ni'co' iyaro'sa'. Na'aquëma' co na'con nitotopiramahuë', Yosë huayoninquëma'. Co chiniquën nanantona'piro'sa pochin nipiramahuë', nohuantërinquëma'. Caráchin ma'huaño'saso' imasapi. ²⁷ Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. A'naquënso' nipirinhue' na'con nitotaponaraihuë' co imapihuë'. Chiniquën nanantopirinhue', co Yosëri nicha'ërinhuë'. Inapita atapanacaso marë' Yosë nohuanton, na'a topinan piyapi'sa' imasapi. ²⁸ Iporaso' a'naquën nocaninënpoa'. "Canpitaso' topinan piyapi'sanquëma'. Co manta' nitotëramahuë'. Napoonama'," itopirinhue', Yosëso' nohuantërinpoa'. Inapitaso' chiniquën nanantaponaraihuë', co imapihuë' ni'ton, ya'ipi Yosëri ayatarin. ²⁹ Co insonta' inaora cha'ëponhuë'. Yosë'pa' huanihuatëhua', co inquënpoa' tëranta' nanitarihuahuë': "Caso' noyaco," ta'caso'.

³⁰ Yosë nohuanton, Quisocristo imarëhua'. Imapatëhua', ya'coancantërinpoa' ni'ton, yonquínahuan pochin

Yosë ni'ninpoa'. Naporahuaton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Oshanënpoa' inquietohuachinpoa', noya huachi ni'ninpoa'. Nasha cancan quëtërinpoa' noya nicacaso marë'. Quisocristo chachin nicha'ërinpoa'. ³¹ "Ma noyacha Yosëso' ni'ton, anoyacancantërinpoa' paya,' nitahua'. 'Quiyaso' noya noyacoi,' ama tocosohuë'," ténin Yosë quiricanënuë'.

2

Quisocristo nanamën sha'huirins'o'

¹ Canpitataquë pa'patëra, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Co iyaro'sa' mïso nona'pi pochin nontëranquëmahuë'. Co na'con na'con nitotërinso pochin a'chintëranquëmahuë'. ² Co'huara pa'shatërapohuë', yonquirahuë. "Quisocristo naporinsoáchin a'chinarahuë. Corosëquë oshanënpoa' marë' chiminins'o' a'chinchí," ta'to, inaíchin sha'huitëranquëma'. Inasáchin imacamaso marë'. ³ Canpitataquë ya'huasoco, co chiniquën cancantërahuë'. "Co caora nanitërahuë' noya a'china'huaso'," ta'to, naporahuë'. ⁴ Co na'con nitotona'pi pochin nontëranquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarinco nanamën nóya a'china'huaso marë'. Inaso' ya'ipi nanitaparín. Natanpatama', "Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁵ Napoaton co piyapi yonquirins'o' imaramahuë'. "Yosëíchin ya'ipi nanitaparín," ta'toma', natërama'.

Yosë anitotërinpoaso'

⁶ Napoaponahuë', chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoi, ya'ipi Yosë yonquirinpoaso' a'chintërai. Co piyapi'sa' yonquipiso' a'chinaihuë'. Co hua'ano'sa' yonquipiso tëranta a'chinaihuë'. Inapitaso' inahuara yonquipisoáchin yonquiatona', co Yosë pochin yonquipihuë' ni'ton, ta'huantapi. ⁷ Co inapita pochin a'chinaihuë'. Yosë yonquirins'o' chachin a'chinai. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', Yosë ninotonpoa', yonquirinpoa' anoyacancantinpaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. Iráca co insonta' nitotopirinahuë', iporaso huachi Yosë anitotërinpoa' ni'ton, a'chintërainquëma'. ⁸ Hua'ano'saso' co nitotopihuë'. Nitotopi naporini, co Quisocristo tëpa'itonahuë'. Inaso' Yosë chachin. Noya noya nipirinhuë', tëpapi. ⁹ Napoaponahuë', Yosë quiricanënuë' naporin:

"Yosë nosorohuatëhua', noya noya catahuarinpoa'. Noya nininsopita nani tapatërinpoa'.
Co inso tëranta' ina pochin ni'chininhuë'. Co incari tëranta' nataninhuë'.
Yosë noya yonquirinpoaso', co insonta' inaora nitotërinhuë'," ténin quiri-
canënuë'.

¹⁰ Imarëhuasopitaso' nipirinhuë', nitotërhua'. Yosë nohuanton, Ispirito Santo anitotërinpoa'. Ya'ipi Yosë yonquirinsopita Ispirito Santo nitotërin.

¹¹ Co insonta' piyapi yonquirins'o' nitotërinhuë'. Ispiritonën tëhuënchins'o' nitotërin. Inapochachin Ispirito Santonta', Yosë ispiritonën ni'ton, yonquirins'o' chachin nitotërin. ¹² Imarëhuasopitaso' co piyapi yonquipiso' imarëhuahuë'. Yosë nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'. A'chintinpoaso marë' a'patimarinpoa'. Ya'coancantohuachinpoara, Yosë yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. ¹³ Quiyanta' ina nitotatoi, a'napita a'chintarai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chinaihuë'. Ispirito Santo ayonquirincoi noya a'china'huaiso marë'. Chinoton pochin cancantopisopita a'chintohuatoira, ma'sona tapon naporinsopita a'chintarai.

¹⁴ A'naquënso nipirinhue' piyapi yonquirinsoráchin nitotatona', co nohuantopihue' Yosé nanamén natanacaiso' ni'ton, téhuacnpi. Ispirito Santoráchin catahuarinpoa' natétacaso'. Napoaton co imarinsopitasohue' natanaponaraihue', co nanitopihue' no'téquén yonquicaiso'. ¹⁵ Ispirito Santo catahuahuchinpoa', no'téquén yonquiarhua'. A'napitaso' co canpoa pochin yonquipihue'. Co nitotataraihue': "¿Onpoatomata' ina pochin yonquirama'?" itérinënpoa'. ¹⁶ Quiricanénquë naporin: "¡Co insonta' Yosé yonquirinso' nitotérinhue'! ¡Co incari tēranta' nanitérinhue' ina a'chintacaso!" ténin. Canpoaso nipirinhue' Quisocristo imapatéhua', yonquirinso chachin ayonquiarinpoa huachi.

3

Inpriatoro'sa pochin nípiso'

¹ Ya'ipi Yosé nanamén iyaro'sa' yaa'chintopiranquémahué', co ipora nanitērahué'. Ispirito Santo cancanēma quēran huaré' natērama' naporini, na'con a'chinchitēnquémahué'. Co noyahué' yonquiramasopita co nanianchátēramahué'. Quisocristo imapiramahué', hua'huishin pochin cancantērama'. ² Ni'co'. Hua'huishin sho'shoíchin nanpitērin. Co coshachatērarinhue'. Inapochachin canpitaso' ninama'. Ya'nán a'chintaponquēma', pí'pian a'chintēranquēma'. Aqueté' yaa'chintopiranquémahué', co nanichátēramahué' no'téquén yonquicamaso'. Iporahuanta' co nanitēramahué'. ³ Co noyahué' yonquiramasopita co nanianchátēramahué'. Canpita capini ninoyapatoma', nino'huirama'. ¿Onpoatonta' canpitaora nohuantēramasoachin yonquiconama'? Nisha nisha yonquiatoma', co imapisopitahué pochin cancantērama'. ⁴ "Paono imarai quiyaso'," tēnama' a'naquēma'. "Quiyaso' Aporosé' imarai," tēnama' a'naquēmanta'. Ina pochin nonatoma', co imapisopitahué pochin yonquirama'.

⁵ Co ca imamacoso' ya'huérinhue'. Aporosēnta' co imacaiso' ya'huérinhue'. Quiyanta' topinan piyapicoi nipiraihue', Yosé sha'huitērincoi ni'ton, a'chintērainquēma'. Natanpatama', Yosé imasarama'. ⁶ Ni'co'. Iminpatēra, a'naso' sha'tērin. Ina quēran a'nanta' pacarapiton, i'shaquē oporapitērin noya papotacaso maré'. Nipirinhue', Yosériichin apapotērin. Inapochachin carinquēma'ton a'chintēranquēma'. Ina quēran Aporosēnta' a'chintantarinquēma'. A'chintopirainquémahué', Yosésó' anoyacancantērinquēma'. ⁷ Napoaton co ca imamacoso' ya'huérinhue'. Aporosēnta' co imacaiso' ya'huérinhue'. Yosé anoyacancantērinquēma' ni'ton, inasáchin yonquicamaso' ya'huérin. ⁸ Sha'tērēso pochin carinquēma'ton a'chintēranquēma'. Anari i'shaquē oporapitērinso pochin Aporosēnta' a'chintantarinquēma'. Catocoi chachin Yosé inpriatonēn pochin ninai. Inpriatoro'sa' sacatohuachinara, hua'anēni pahuērērin. Onpopinsona sacatohuachinara, no'téquén pahuērērin. Inapochachin quiyaso' Yosé maré' sacatarai ni'ton, ina acanarincoi. ⁹ Quiyaso' Yosé a'parincoi ina maré' sacata'huaso'. Canpitaso' nipirinhue' Yosé sha'tērinso pochin ninama'. Naporahuaton, Quisocristo imarama' ni'ton, Yosé péinēn pochin ninama'.

¹⁰ Natēricho quēran yapēihuatēra, acopo' ihuatahuatē', siminto acoré'. Ina'ton acorēso pochin carinquēma'ton a'chintēranquēma'. Yosé catahuarincó no'téquén a'china'huaso'. Ina quēran a'napitanta' a'chintantarinquēma'. Napoaponahué', a'naya a'naya noya yonquiaton péirinsó pochin a'napita noya a'chintacaso' ya'huérin. ¹¹ Quisocristoso' ina siminto pochin ninin. Yosé nohuanton, ya'huérin. Co a'na ya'huérinhue'. Co ina imapatēhuahué', co onporonta' Yosé nohuitarihuahué'. ¹² Siminto nani acohuachina, nisha

nisha quëran pëipi. A'naquën oro, prata, inapita quëran pëipi. Nisha nisha na'piro'sa' pa'ton nininsopita quëran pëipi. A'naquënso nipirinhue' nara, panpë, piqura, inapita quëran pëipi. ¹³ Tachiton nininso quëran pëipatëra, noya ninin, co huiquitërinhue'. Nipirinhue', nara, panpë, piqura inapita quëran pëipatëra, a'naroáchin huiquitërin. Inapochachin ayaro' tahuëri Yosë ya'ipinpoa' ninëhuasopita pën quëran tënarin. Naporo' ya'ipi piyapi'sa' nito-tapi. ¹⁴ Noya nipatëhua', tachiton quëran pëirinsó pochín nisarëhua'. Inaso' co huiquitërinhue' ni'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. A'napita catahuarëhua' noya imacaiso marë'. Napoaton inápaquë acanaarinpoa'. ¹⁵ A'naquënso nipirinhue' Yosë imaponaraihue', co ya'ipi cancanëna quëran imapihue'. Co a'napita catahuapihue' noya imacaiso marë'. Napoaton pëi' huiquitërinso pochín nisapi. Yosë'pa' paponaraihue', co ina marë' sacatopihue' ni'ton, inápaquë co manta' canaapihue'.

¹⁶ Yosë imapatëhua', ina pëinën pochín ninëhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', cancanënpoaquë ya'huërarin. ¿Co ina nitotëramahuë' ti? ¹⁷ Canpitaso' Yosë pëinën pochín ninama' ni'ton, a'na piyapi atapicancanpachinquëma', Yosëri chiníquën ana'ntarin. Yosë pëinënuëso' noyasáchin nicacaso' ya'huërin.

¹⁸ Ama inquëma tëranta' isoro'paráchin yonquiatoma', ninonpintocoso-hue'. "Caora noya noya nitotërahuë," co ta'caso' ya'huërinhue'. Ama ina pochín yonquicosohue'. "Caora co no'tëquën yonquirahuë'. Catahuaco Siniro noya yonqui'i," topatama', Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicaso'. ¹⁹ Co imapisopitasohue' nani ma'sha nitotaponaraihue': "Co no'tëquën yonquipihue'," ténin Yosë. Quiricanën quëran anitotërinpoa'. "Na'con nitotatona', piyapi'sa' nonpintopirinhue', co nanitopihue' Yosëso' nonpintacaiso'. Inari na'con na'con nitotaton, minsëarin," ténin. ²⁰ Yosëso' ya'ipi nitotërin. "Piyapi'sa' na'con yonquipirinhue', napoonin yonquipi," ténin anta'. Quiricanën quëran naporin. ²¹ Napoaton ama piyapi'sa' pa'yatocosohue'. "Paso' quëmapi noya noya a'chintërincoi," ama tocosohue'. Yosëichin pa'yatacaso' ya'huërin. Inari ya'ipi acorin canpita marë'. ²² Ina nohuanton, carinquëma' a'chintëranquëma'. Aporosë, Pitro, inapitanta' Yosëri a'parin a'chintinquëmaso marë'. Nani ma'sha isoro'paquë quëtërinpoa' noya ya'huëcaso marë'. Anoyacancantërinpoa' Yosë nohuitatëhua' noya noya nanpicaso marë'. Chiminpatëhua', ya'huërin'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Ipora tahuëri'sa' noya catahuarinpoa'. O'mantacaso' tahuërinta' co naniantarinpoahuë'. Noyasáchin yonquirinpoa'. ²³ Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, inasáchin imacaso' ya'huërin. Inaso' hua'anëntërinpoa'. Tata Yosëri chachin a'paimarin.

4

Yosë marë' sacatëraisó'

¹ Hua'qui' piyapi'sa' co Yosë nanamën nitotopihue' ni'ton, Yosë a'parincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Quisocristo inpriatonën pochín ninaí. Ina yonquico'. ² Inpriatonpo' nipatëra, hua'anënpó' no'tëquën natëcaso' ya'huërin. Inapochachin Yosë hua'anëntërincoi ni'ton, inasáchin natëcaso' ya'huërin. ³ Napoaton sha'huirapihuatamaco, co ina yonquirahuë'. Piyapi yonquirincoso' co yonquirahuë'. Co caora tëranta' nisha huirapica'huaso' yonquirahuë'. ⁴ Noya mini natërahuë', topirahuë', co caso' Yosë pochín nitotërahuë'. "Noyaco," ténahuëso marë' co Yosë noya ni'sarincohuë'. Inaíchin ya'ipi nitotaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. ⁵ Napoaton iporasó' ama nisha'huirapiahuasohue'. A'na tahuëri Siniro o'mantahuachin, ya'ipi

piyapinpoa' tēniarinpoa'. Ya'ipi ninēhuasopita anitotarinpoa'. Po'oana quēran ninēhuasopitanta' a'ninquēchin sha'huitarinpoa'. Yonquirēhuasopitanta' nitotērin. Ma'marēsona tēranta' naporēhuaso' anitotarinpoa'. Naporo' ya'ipinpoa' no'tēquēn nontarinpoa'. Noya nipatēhua', noya ni'sarinpoa'.

6 A'chintohuatēinquēmara iyaro'sa', Yosēichin yonquirai. Aporosērē'coi a'chintērainquēmaso' ninshitaranquēma' canpitan'a' quiya pochin yonquicamaso marē'. Yosē quiricanēnāchin natēcaso' ya'huērin. A'na quēmapi noya noya a'chintohuachinquēma', ama inasāchin pa'yatocosohuē'. 7 Yosē nohuanton, nisha nisha nitotērēhua'. Co canpoara nohuanton, nitotērēhuahuē'. Yosēichin catahuarinpoa' noya noya nicacaso'. Co catahuarinpoahuē' naporini, co manta' nitochitērihuahuē'. Napoaton co nocatacaso' ya'huērinhuē'.

8 Canpitaso' naporama': "Nani ya'ipi nitotērai. Co manta' pahuantērincoihuē' noya cancanta'huaiso marē'. Quiyaora noya nitotatoi, hua'an pochin chiniquēn nanantērai," topiramahuē'. Tēhuēnchachin chiniquēn nanantērama' naporini, quiyanta' isoro'paquē chachin chiniquēn nananchitoihuē'. 9 Co ina tahuēri naniyatarinhuē'. Yosē nohuanton, co piyapi'sa' noya ni'ninacoihuē'. Nanamēn a'china'huaiso marē' a'papi'rincoihuē', na'a piyapi'sa' co nohuantopihuē'. Apiro'sa pochin ni'ninacoi. Chimirin quihuitērinacoi. A'ninquēchin aparisitērinacoi ni'ton, anquēniro'santa' nicatona', pa'yanpi. 10 Quisocristo natētoi, nanamēn a'chinarai. Ina marē' quiyaso' tēhuarinacoi. Canpitaso nipirinhuē' noya nitotona'piro'sa pochin nīcatēnēnquēma', co tēhuarinēnquēmahuē'. Quiyaso' co chiniquēn nanantērai huē'. Canpitaso nipirinhuē' chiniquēn nanantērama'. Piyapi'sa' noya ni'pirinēnquēmahuē', quiyaso' co noyahuē' ni'ninacoi.

11 Iporahuanta' parisitarai. A'na tahuēri tana natanai. Yamororai. A'moca'huaisonta' pahuantērincoi. Ahuērincoi. Pa'sápatoi, co huachi ya'huēmatērai huē'. 12 Chiniquēn sacatatoi, canotērai. No'huipirinacoihuēnta', noya nontērai. Aparisitohuachinacoiranta', co no'huirai huē'. Ahuantērai. 13 Pinopachinacoiranta', sanoanan quēran nontērai. "Nanan anoyachi," ta'toi, noya nontērai. No'huitonacoi, iporahuanta' co quē'yarinacoihuē'. Amoro pochin ni'ninacoi.

14 Co no'huiranquēmahuē'. Nosororanquēma'. Co nohuantērahuē' atapana' huanquēmaso'. Pēnēna' huanquēmaso marē' ninshitaranquēma'. Hui'nahuēpita pochin nīcatēnquēma', napotaranquēma' noya yonquicamaso marē'. 15 Notohuaro' piyapi'sa' Quisocristo nanamēn a'chintopirinēnquēmahuē', carima'ton pēnēnanquēma' ni'ton, imarama'. Quisocristo nanamēn sha'huitoahuatēnquēmara, natērama'. Napoaton tataparima pochin ni'co. 16 Ina pochin cancantatomaco, nonanco, tēnahuē'.

17 Ina marē' Timotio a'patēranquēma'. Inaso' noya ni'nahuē. A'chintohuatēra, Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuē pochin ni'nahuē. Noya Siniro imarin. Ya'ipi naporahuēso' ayonquiarinquēma' noya noya imacamaso marē'. Insēquēsona pa'patēra, Quisocristo nanamēnsāchin a'chinahuē. Inapisopita niyontonpachinara, a'chintērahuē. 18 A'naquēmaso nipirinhuē' imapanotomaco, "Quiyaso' Paono quēran na'con na'con nitotērai. Napoaton co huachi yahuē'ninhuē'," topiramahuē'. 19 Tēhuēnchachin nicaponquēma' yapa'sarahuē. Yosē nohuanton, co hua'quiya quēranhuē' pa'sarahuē. Naporo' nocaninacosopita ni'sarahuē. Na'con nonpirinahuē', co nimara nanitapapihuē' Yosē marē' noya sacatacaiso'. 20 Co topinan quēran nonacaso' ya'huērinhuē'. Yosē hua'anēntohuachinpoa', piyapi'sa' catahuarēhua' noya noya imacaiso'. 21 Nosororanquēma' ni'ton, sanoanan quēran yapēnēnpiranquēmahuē'. Co Yosē natēhuatamahūē', pa'pato

ana'inta'huanquëmaso' ya'huërin. Canconpato, ¿ma'cha onpochinquëma nicaya? tënahüë.

5

Quisocristo imaponahuë', oshahuaninsó'

¹ A'naquënsó' co noyahuë' nicaton, monshihuanin, topi natantërahuë. Inaso' pa'pin sa'in monshitérin. Inapoaton, pa'pi co noyahuë' ninin. Co imapisopitahuë' tëranta' co onporonta' ina pochin nipihuë'. ² Canpitanta' nitotapomarahüë', co ina marë' tapanamahuë'. Ina oshanën yonquiátoma' sëtacamaso nipirinhüë', iporahuanta' "Quiyaso' nóya imarai," toconama'. Nani ocoicaso nipirinhüë', co ocoiramahuë'. ³ Co canpitataquë' ya'huaporahuë', canpitataquë' ya'huërahuëso pochin cancantato, yonquiranquëma'. Ina quëmapi no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tënahüë. ⁴⁻⁵ Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonco'. Niyontonpatama', ca pochin cancantatoma', ina quëmapi chiniquën pënenco'. "Sinioro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'painquënsohuë', tënai. Sopai natëran ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itoco'. Inapotohuatama', a'na tahuëri yonquiapon nimara. "Co noyahuë' yonquirahuëso' naniantato, Yosë imanta'í," tapon nimara. Napohuachin, Sinioro Quisoso o'mantahuachin, nicha'ësarín huachi.

⁶ Iporaso nipirinhüë' "Nóya imarai," topiramahuë', co ya'ipinquëma' noya ninamahuë'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. Ni'co'. "Pan nipatëra, pi'pian ahuëpocatërinso' acohuachina, ya'ipi së'cotërin," topi. Nani ina nitotërama'. Inapochachin a'nayanquëma tëranta' co noyahuë' yonquiuhuatama', ya'ipinquëma' nitapicancanarama'. ⁷ Iráca Pascoa cosharo' ca'pachinara, co pi'pian tëranta' ahuëpocatërinso' nohuantopihuë'. Ya'ipiya të'yatopi. Pascoaquë carniroa'hua tëpapiso pochin Quisocristo nani chinin canpoa marë'. Ina imarama' ni'ton, nasha cancan quëtërinquëma'. ⁸ Pascoa pita na'huasoí, ya'ipi ahuëpocatërinso' të'yatopi. Inapochachin canpoanta' ya'ipi co noyahuë' yonquirehuasopita a'poatëhua', noyasáchin ni'ahua'. Ama huachi co noyahuë' niahuasohüë'. Noyápiachin cancantatëhua', no'tëquënáchin yonquia'ahua'.

⁹ I'huanta' nani ninshitéranquëma'. "Ama monshihuaninsopitarë'quëma' nipayacosohüë'. Ama inapita noya ni'cosohüë'," itëranquëma'. ¹⁰ Na'a piyapi'sa' co Yosë imatonahuë', monshihuanpi, apirapi, ihuatopi, mamanshi moshapi, inapopi. Hua'huayatërahuë' piyapi ina pochin nipi ni'ton, inapitaso' nontacaso' ya'huërin. Co nontërehuahuë' naporini, co nani-chitërihuahuë' isoro'paquë ya'huëcaso'. ¹¹ A'naquënsó' nipirinhüë'. "Canta' imarahüë," taponahuë', monshihuanárin. A'nanta' apirarin. A'naquëonta' ipora huanta' mamanshi moshararin. A'napitanta' pinotapi, no'pirapi, ihuatapi, naporapi. Napoaponaraihuë': "Quiyanta' imarai," topi. Ama inapitarë'quëma' nipayacosohüë'. Yosë nonpintapi ni'ton, ama inapitarë'quëma' coshatocosohüë'. ¹²⁻¹³ Co Yosë imapisopitasohüë' co canpoari ana'intacaso' ya'huërinhuë'. Tananpitahua' Yosëri ana'inchin. Imarëhua capiniso nipirinhüë' nipënehuan' noya yonquicaso marë'. Co noyahuë' nina'pi, niyontonama quëran ocoico', tënahüë.

6

Imarëhuasopita capini nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

¹ Canpita capini nanan ya'huëhuachin, ama nino'huicosohüë'. Ma'sha nionpotohuatamara, ¿onpoatomata' coisëquë niquëparama'? Co inaso'

imarinhue'. Quisocristo imarama' ni'ton, niyontonpatama', no'tequen penenco' nanan anoyachina'. ² A'na tahueri Quisocristo o'mahuachin, imarehuasopita acoarinpoa' inare'quenpoa' hua'anentacaso maré'. Coisé pochin nicatêhua', ya'ipi piyapi'sa' no'tequen sha'huitarihua'. Nani ina nitotêrama'. Ina nitotatoma', ipora nanan ya'huêhuachin, anoyatacaso ya'huêrin. ³ Ayaro' tahueri anquêniro'santa' hua'anentatêhua', coisé pochin no'tequen sha'huitarihua'. Nani inanta' nitotêrama'. ¡Nanan isêquê co onpopinchin sacaihuê' anoyatacaso! ⁴ Napoaton nanan ya'huêhuachina, co coiséquê nisha'huirapicamaso ya'huêrinhuê'. Co inaso' Yosé imana'pihuê' ni'ton, co canpoa pochin no'tequen yonquirinhuê'. ⁵ Tapanacamaso maré' penênaranquêma'. ¿Co a'naya têranta' niyontonamaquê noya yonquina'pi ya'huêrinhuê' ti? ¡Ya'huêrin mini, ténahuê! Nanan ya'huêhuachin, inari anoyachin. ⁶ Canpitaso nipirinhuê' imaramaso capini nipinotoma', nisha'huirapirama'. Naporahuaton, coiséso' co Yosé natêpirinhuê', inaquê niquêpahuatamara, co noyahuê' ninama'.

⁷ Nisha'huirapihuatamara, co imapisopitahuê pochin niconama'. Ma'sha onpotohuachinênquêma', ¿onpoatonta' co ahuantêramahuê'? Ma'shanêma' matohuachinênquêma', tananpitêrama' naporini, noya noya niitomahuê'. ⁸ Canpitaso nipirinhuê' co noyahuê' cancantatoma', imaramasopita capini nihuarama'. Naporahuaton, ninonpinapitoma', ni'huêrêramama'.

⁹ Co noyahuê' nipisopita co Yosé hua'anentêrinquê ya'coanpihuê'. ¡Nani ina nitotêrama' ipora! Ama ninonpintocosohuê'. A'naquên co Yosé natêtonahuê', monshihuanapi. Mamanshi moshapi. Sa'ina' ya'huêtopirinahuê', a'na sanapi sê'huapi. Quêmapi capini nisê'huapi. Taparosachin yonquipi. Inapita pochin nipisopitaso', co Yosé'pa' pa'sapihuê'. ¹⁰ A'naquêonta' ma'sha ihuatopi, apirapi, no'pipi, pinotopi. A'naquên a'napita ahue'atona', ma'shanêna' matopi. Ya'ipi co noyahuê' nipisopita co Yosé hua'anentêrinquê ya'coanpihuê'. ¹¹ Irâca a'naquêma' ina pochin nipiramahuê'. Sinioro Quisocristo imapatamara, oshanêma' inquitêrinquêma'. Nani anoyacancantêrinquêma' ni'ton, Yosé noya ni'ninquêma'. Ispirito Santo chachin catahuarinquêma' noya cancantacaso'.

Ma'marêsona nonênpoa' Yosé acotêrinpoaso'

¹² "Ma'sona têranta' yanipatêhua', noya nicacaso'," topi a'naquên. Napoaponahuê', co ya'ipi ninêhuasopita catahuarinpohuê' noya cancantacaso maré'. Napoaton ma'sona têranta' anishacancantohuachinco, co nisarahuê'. Ano'quihuachinco. ¹³ A'naquên napopi: "Cosharo' ya'huêrin anpopitê maré'. Anpopitênta' ya'huêrin coshoro maré'," topi. Inaso nipirinhuê', a'na tahueri Yosé nohuanton, coshoro', anpopitê', inapita ta'huantarin. Ni'ton, co coshatêrêhuaso maré' oshahuanêhuahuê'. Napoaponahuê', monshihuanacaso' pa'pi co noyahuê'. Co Yosé nohuantêrinhuê' monshihuanacaso'. Co ina maré' nonênpoa' acotêrinpoahuê'. Sinioro natêcaso maré' acotêrinpoa'. Nonênpoanta' nicha'êrin. ¹⁴ Yosé nohuanton, Sinioro Quisoso nanpiantarin. Inari chachin chiniquên nanantaton, nonênpoa' ananpitaantarinpoa'.

¹⁵ Quisocristo imapatêhua', ina nonên pochin ninêhua'. Nani ina nitotêrama'. Ina nitotapomarahuê', ¿noya ipora monshihua'pi monshitacaso' to? ¡Co onporonta! ¹⁶ Yosé quiricanênquê naporin: "Quêmapiri sanapi mapachina, cato' piyapi niponahuê', a'naichin pochin Yosêri ni'nin," ténin. Canpitaso' monshihua'pi ichihuê'êpatama', ina pochin cancantarama'. Inapohuatama', co Quisocristo imamiataramahuê'. ¹⁷ Quisocristoíchin imapatêhua', ina pochin cancantarêhua'.

18 Napoaton ama pi'pisha tēranta' monshihuancohuē'. Ihuatacaso', no'picaso', inapita nicacaso' co noyahuē', nipirinhue', co atapicancaninpoahuē'. Monshihuanpatama', nitapicancanarama'. Nonēmanta' tapiarama'. 19 Quisocristo inapatēhua', Ispirito Santo ya'coancantērinpoa'. Nani ina nitotērama'. Yosē a'patimaripoa' ni'ton, cancanēnpoaquē chachin ya'huērarin. Napoaton co huachi canpoara nohuantērehuasopita nicacaso' ya'huērinhuē'. Yosē chachin hua'anēntērinpoa'. 20 Quisocristo chiniquēn parisitaton, chiminin nicha'ēinpoaso marē'. Nicha'ērinpoa' ni'ton, ya'ipi nonēnpoa quēran huarē' hua'anēntinpoaso' ya'huērin. Napoaton noyasáchin nico' a'napitanta' nicanētēnquēma' Yosē chinochina'.

7

Yasa'arinsopita pēnēnso'

1 I'hua chachin ninshitatomaco, nisha nisha natanamaco ni'ton, sha'huichinquēma'. Quēmapi co yasa'apachinhue', noya inaora ya'huēcaso', tēnahuē. 2 Napoaponahuē', na'a piyapi'sa' monshihuanapi ni'ton, na'con na'con quēmapi'sa' sa'aina'. Ama monshihuanacaiso marēhuē' sa'aina'. Quēmapi'sa' sa'inaráchin yonqui'ina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ináchin yonqui'ina'. 3 Quēmapi'sa' sa'aina' noya nosoroatona', ichihuē'ēina'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' nosoroatona', huē'ēpaina'. 4 Sanapi nani so'yahuachina, co inaora nohuantērinso' yonquicaso' ya'huērinhuē'. So'in nohuantērinsonta' yonquicaso' ya'huērin. Quēmapi'ta' co inaora nohuantērinso' yonquicaso' ya'huērinhuē'. Sa'in nohuantērinsonta' yonquicaso' ya'huērin. 5 Ama nia'po'inasohuē', niichihuē'ēina'. A'na tahuēriso nipirinhue' quēmapi sa'inē chachin inahuara yonquinēna quēran nohuantohuachina', na'con na'con Yosē nontacaiso marē' nisha huē'ēina'. Ina quēran naquēranchin nihuē'ēpanta'ina' ama nisha yonquicaiso marēhuē'. Ama hua'qui' nisha huē'ēcosohuē', Satanasē minsēchinquēma'.

6 Napoaton yasa'apatama', sa'aco', tēnahuē. Co yasa'apatamahue', noy- atapon. Co Yosē ina pochin camaipirinpoahuē', ayonquirinco ni'ton, sha'huitaranquēma'. 7 Caso nipirinhue' co sa'ahuancohuē'. Co manta' sanapi sē'huarahuē'. Yosē catahuarinco ahuanta'huaso'. Pa'sápato, a'chinárahue'. Na'a quēmapi'sa' ca pochin nipi naporini, noya niitonahuē', topirahuē'. Co ya'ipi nanitopihue' ca pochin nicacaiso'. Yosē catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. A'naquēn ina nohuanton, sa'arin. A'naquēnso nipirinhue' ina nohuanton, noya inaora ya'huērin.

8 Co yasa'apatamahue', noya nisarama'. Inapochachin quēyorono'sa' co yaso'yantahuachinahuē', noya nisapi. Canta' caora ya'huarahuē'. 9 Napoaponahuē', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. A'naquēn co sa'apachinahuē', nisha nisha yonqui. Sanapi sē'huacaisoachin nohuantopi. Ina pochin cancantohuachina', sa'aina'. Ina noya, tēnahuē.

10 Nani sanapi mapatama', inarē'quémáchin ya'huēco', tēnahuē. Co casáchin naporahuē'. Quisocristo sha'huitērinpoa' ni'ton, natēcaso' ya'huērin. Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' chinpitomiatacaso' ya'huērin. 11 Nipirinhue', co chinpitohuachinhue', ama huachi a'na quēmapi so'yachinsohuē'. So'in chachin chinpitantahuachin, noya nisarín. Quēmapi'santa' sa'apachina', ama sa'ina' tē'yachinasohuē'.

12 Isonta' pēnēntaranquēma'. Quisocristo isoro'paquē nipon, co napopirinhue', noya pēnēntaranquēma', tēnahuē. A'naquēma' co'huara Quisocristo imashatērapomahuē', sa'arama'. Iporaso' imapiramahuē', sa'amaso' co yaimarinhue'. Noya yacapahuachinquēma', ama

tè'yatocosohuè'. ¹³ Canpitanta', imoyaro'sa', a'naquëma' imapomarahuè', co so'yamaso' yaimarinhuè'. Co yatè'yatohuachinquëmahuè', ama ta'ananpicosohuè'. Noya yacahuatoma', chinpitoco'. ¹⁴ A'naichin imaponahuè', noya ichiya'huè'in. Sa'in imapachina, so'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Oshaquëran imapon nimara. Inapochachin quëmapi imana'pi nipachina, sa'ionta' Yosëri noya yonquiarin. Hui'ninpitanta' noya yonquiarin. Co ichiya'huè'huachinhuè', hui'ninpita co onporonta' Yosë imaponahuè' nimara. ¹⁵ Nichinpitacaso' noya noya nipirinhue', quëmapihuè' nìpon, co imatonhuè' yapa'pachin, noya pa'in. Sanapinta' co imatonhuè' yapa'pachin, noya inanta' pa'in. "Noya nini'toma', ya'huëco'," itërinpoa' Yosë. ¹⁶ Sanapi noya imaponahuè', so'inso' co onporonta' imaponhuè' nimara. Quëmapinta' noya imaponahuè', sa'inso' co imaponhuè' nimara. Co nitotërëhuahuè'.

¹⁷ Yosë nohuanton, nisha nisha ninëhua'. Co napopináchin ninëhuahuè'. Onpopinsona nicasëhua' Yosë imapatëhua', inachachin niahua'. Ya'huèrëhuaquë chachin sano yonquiatëhua', imahua'. Paato, ya'ipi imapisopita inachachin pënënarahuè'. ¹⁸ A'naquëma' co'huara imashatërapomahuè', marca acotërinënuëma'. Quisocristo imapatama', ama ina marè' tapancosohuè'. Naporahuaton, co marca ya'huètohuachinquëmahuè', ama niacotocosohuè'. ¹⁹ Co marca yonquicaso' ya'huërinhuè'. Yosë natëcasorachin yonquico'. ²⁰ Ya'nan Quisoso imapatama', onpopinsona nicasëma' imapatama', inachachin nisáco'. Ama a'na' a'na' pochin yonquicosohuè'. ²¹ A'naquëma' patron marërachin sacatohuatama', ama ina marè' sëtocosohuè'. Nipirinhue' nanitohuatama', pipimiatatoma', canpitaora marè' sacatoco'. ²² Patron marè' sacatapomarahuè', Yosë huayonpachinquëma', oshanëma' inquitatënuëma', nicha'ërinquëma'. Ina yonquiatoma', co huachi sëtacaso' ya'huërinhuè'. Inapochachin a'naquëma' co patron asacatopirinquëmahuè'. Yosë nicha'ërinquëma' nìton, ina na'con na'con natëcamaso' ya'huërin. Yosë piyapinënpita ninama'. ²³ Quisocristo chiminaton, nicha'ërinquëma'. Inasáchin natëtoma', yonquico'. Ama piyapi'sa marëáchin sacatatoma', Yosë naniantocosohuè'. ²⁴ Napoaton iyaro'sa' ya'nan imapatama', onpopinsona nicasëma' imaramaso chachin nisáco'. Yosë ni'sarinquëma'.

²⁵ Iporaso' co sa'arinsopitahuè', co so'yarinsopitahuè', inapita ma'sona onpocaso' sha'huichinquëma'. Quisocristo isoro'paquë nìpon, co ina a'chinpirinhue', catahuarinco no'tëquën pënëna'huaso'. Nosoroatonco, acorinco nanamën a'china'huaso marè'. Napoaton nanitërama' natëamacoso', tënahue'. ²⁶ Ipora tahuëri'sa' sacai' imacaso', na'con aparisitarinënpoa'. Napoaton onporamasona ya'huapoma', inachachin ya'huëco'. ²⁷ Sa'ahuanpatama', ama tè'yatocosohuè'. Co sa'ahuanpatamahuè', noya canpitaora ya'huëco'. ²⁸ Napoapanahuè', sanapi nohuantohuatama', maco'. Noya sa'acaso'. Inapochachin nano'santa' yaso'yahuachina', noya nisapi. Co ina marè' oshahuanapihuè'. Nipirinhue', sa'ahuano'sa, so'yahuano'sa' inapitaso' saca sacai' ya'huaponá'. Co nohuantërahuè' canpitaso' ina pochin nicacamaso'.

²⁹ Ni'co', iyaro'sa'. Yosë nohuanton, co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahuè'. Napoaton sa'ahuanpatama', ama sa'amachin yonquicosohuè'. Yosë na'con na'con yonquico'. ³⁰ A'na tahuëri sëtapomarahuè', ama sëtacamasorachin yonquicosohuè'. Yosë yonquiatoma', noya cancantoco'. A'na tahuërinta' capa cancantapomarahuè', ama inasáchin yonquicosohuè'. Ma'sha pa'anacasonta' ya'huëtopyirinquëmahuè', ama inasáchin yonquicosohuè'. ³¹ Ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita

a'na tahuëri ta'huantarin. Napoaton ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', ama inapita na'con na'con yonquicosohuë'.

³² Nani ma'sha yonquihuatëra, sacai' Yosë marë' sacatacaso'. Co nohuantërahue' canpitaso' nisha nisha yonquiatoma', napion cancanta-maso'. Quëmapi co sa'in ya'huëtohuachinhuë', co nani ma'sha yonquicaso' ya'huërinhuë'. Nanitërin Sinioroáchin yonquicaso'. ³³ Sa'ahuano'saso nipirinhue' nani ma'sha yonquicaiso' ya'huërin. Sa'ina' noya ya'huëcaiso marë' na'con yonquiapi. ³⁴ Co nanitopihuë' Yosëáchin yonquicaiso'. Inapochachin sanapi'santa' co so'yahuachinahuë', nanitopi ya'ipi cancanëna quëran Yosëichin yonquicaiso'. Inasáchin yonquihuachina', na'con Yosë marë' sacatapi. So'yahuano'saso nipirinhue', na'con ma'sha yonquicaiso' ya'huërin. So'ina', hua'huinpita, inapita noya nocomacaiso' ya'huërin.

³⁵ Ina pochin a'chintëranquëma' yonquicamaso marë'. Co caso' camairanquëmahuë'. Noya yonquico' Yosë nohuantërinso' ayonqui'inquëma'. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë na'con na'con yonquiatoma', ina marë' sacatoco'.

³⁶ Hui'nama' nani nanontohuachin, quëmapi nohuantohuachin, ama apiratocosohuë'. Noya macacaso' nipachina', "Maquë'," itoco'. Noya so'yain. Co ina marë' oshahuaninhuë'. ³⁷ Nipirinhue', co quëtacaso' nohuantohuatamahue', noya inanta'. Hui'naonta' co yaso'yahuachinhuë', quëma pëinënquë chachin ya'huë'in. Yaso'yahuachin, acoantoco'. ³⁸ Nanon aso'yacaso' noya. Co'so' nohuantohuachinahuë', inanta' noya. Co so'yahuachinhuë', noya noya, topirahuë'.

³⁹ Sanapi so'yahuachin, so'in chinpitacaso' ya'huërin. Napoaponahuë', so'ini ayananpihuachin, yaso'yantahuachin, noya so'yanta'in. Yosë imana'pi so'yachin. ⁴⁰ Co huachi so'yantahuachinhuë', noya inanta'. Noya noya cantantarin, topirahuë'. Ispirito Santo catahuarinco no'tëquën pënënta'huaso' ténahuë'.

8

Cosharo' mamanshi marë' acopiso'

¹ A'naquën ma'sha tëparahuatona', nosha acopi mamanshi chinotacaiso marë'. "¿Noya ipora ina nosha pa'anatë' capacaso' ti?" itëramaco ni'ton, sha'huichinquëma'. Tëhuëenchachin iyaro'sa' co mamanshisó' nanpirinhue', nitotërhua'. Nani na'con nitotarihuarahue', co a'napita nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nitotatëhua', ninocanarihua'. Nipirinhue', piyapi nosorohuatëhua', catahuarëhua' noya noya Yosë imacaiso marë'.

² A'naquënso': "Ya'ipi nitotëra'" topirinhue', na'con pahuantarin no'tëquën yonquicaiso'. ³ Napoaponahuë', Yosë nosorohuatëhua', ina pochin cantantarihua'. Ina quëran Yosë nohuitatonpoa', noya ni'sarinpoa'.

⁴ Nosha mamanshi chinotacaiso marë' acopiso' a'chinchinquëma' nitotoco'. Co mamanshi nanpirinhue'. Co ina chinotacaso' ya'huërinhuë'. Tata Yosëichin chinotacaso' ya'huërin, tënëhua'. ⁵ A'naquënso' nipirinhue' nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita moshapi. Inápaquë ya'huërinso'pita' moshapi. Nisha nisha ya'huërin, "yosë" ta'tona', moshapi. "Inapita natëcaso' ya'huërin," topi. ⁶ Canpoaso' nipirinhue' Tata Yosëichin chinotërhua'. Ya'ipi ma'sha ninin. Ina marë' acorinpoa'. Quisocristoíchin hua'anëntërinpoa'. Ina nininpoa'. Nani nicha'ërinpoa' ina nohuitatëhua' nanpicaso marë'.

⁷ Napoaponahuë', a'naquënso' co ina nitochatërapihuë'. Iráca mamanshi chinotopirinhue', Quisocristo' imapachinara, mamanshi a'popi. A'popirinhue', ipora huanta' co cancanëna quëran natëyatërapihuë'. "Nosha

mamanshi marë' tēpapiso' ca'patēhua', mamanshi chachin chinotarēhua'," taponaraihuë' ca'pachina': "Oshahuanēhua'," ta'tona', co huachi noyápiachin cancantopihuë'.⁸ Tēhuēnchachin ca'patēhua', co ina marë' oshahuanēhuahuë', A'pohuatēhua', co ina marë' Yosë noya noya ni'ninpoahuë'. Co inaso' cosharo' yonquirinhuë'. Cancanēnpoa quëran noya yonquicaso' na'con na'con nohuantërin.⁹ Nipirinhuë', ya'ipi nosha ca'patama', ni'cona a'napita anishacancantotama'. A'naquën imasapirinahuë', co Quisocristoichin natëyätërapihuë'. Nisha nisha tē'huatapi.¹⁰ "Ya'ipi nosha noya capacaso'," ta'toma', noya ca'nama'. A'na tahuëriso nipirinhuë' mamanshi moshapiso' pëiquë pa'patama', inaquë coshatarama'. Inaquë coshatasëma', tē'huatona'pi nicatēnquëma': "Mamanshi marë' acopiso' noya capacaso'," tapon nīmara. Ina quëran: "Canta' nipachin ca'i," ta'ton, ina nosha capon. Ina ca'pachin, "Oshahuanahuë caso huachi," ta'ton, co noyahue' cancantarin.¹¹ Canpitaso' nitotatoma', noya capomarahue', tē'huatona'pi atapicanca-narama'. Ina marënta' Quisocristo chiminin.¹² Tē'huatona'pinta' imapon-ahuë', co ya'ipi cancanēn quëran imarinhuë' ni'ton, nisha nisha tē'huatarin. Nonanatēnquëma', ca'pachin, co noyahue' cancantapon. "Ma'cha onpo'iya. Co noyahue' ninahuë'," tapon. Ina aoshahuanpatama', Quisocristonta' co noyahue' ni'sarinquëma'. Ina marë' canpitanta' oshahuanarama'.¹³ Ya'ipi cosharo' noya capacaso nipirinhuë', a'na tahuëri nosha capasoco iyahuë' nicatonco nishacancantohuachin, co huachi ina nosha ca'sarahue'. Iyahue' nosoroato, co pi'pian tēranta' nohuantërahuë' anishacancanta'huaso'.

9

Quisocristori acorinsopita

¹ Co inso piyapi tēranta' camairincohuë'. Quisocristo chachin acorinco nanamēn a'china'huaso marë'. Inápaquë panantarinso' piquëran cari ni'nahuë'. Ina catahuarinco a'china'huaso'. A'chintohuatēnquëmara, canpitanta' imarama'.² "Co Quisocristo chachin acorinquēnhuë'," itërinaco a'naquën. Canpitaso' nipirinhuë' co napotaramacohuë'. A'chintohuatēnquëmara, Quisocristo imarama' ni'ton, acorincoso' nitotërama'.

³ Nocanpachinacora, no'tëquën iso pochin sha'huitërahuë'.
⁴ A'chintohuatēnquëmara, a'camacoiso' ya'huërin. Yamorohuato, o'shitamacoisonta' ya'huërin. Nohuantërai naporini, noya ma'paitēnquëmahue'.⁵ A'napita Quisocristori acorinsopitaso', sa'atona' sa'inare' iratopi. Nanamēn a'chinacaiso marë' pa'pachinara, sa'inë chachin pa'pi. Quisocristo iinpita, Pitro, inapitanta' inapopi. Nohuantërai naporini, quiyanta' Quisocristo imarinso' macato, inaro'coi chachin irachitoihuë'.
⁶ Pirnapirë'co a'chintarainquëma' ni'ton, a'camacoiso' ya'huëpirinhuë'. Quiyaora sacatatoi, coshatërai. Ma'shanta' pahuantohuachincoira, quiyaora pa'anai. A'napitaso' topinan ma'parinēnquëma'.⁷ Ni'co', iyaro'sa'. Sontaro ya'conpachinara, co cosharonēn pa'anacaso' ya'huërinhuë'. Capacaso', a'mocaso', inapita topinan quëtopi. Inapochachin opa sha'pachina, hua'anëni inaora macaton, irorin. Co ina marë' pahuëretacaso' ya'huërinhuë'. Ohuica pë'tahuana'pinta' nohuantohuachina, ohuica sho'shoi' shi'shiaton, o'orin.⁸ Co piyapi'saráchin ina pochin yonquihuë'. Yosë quiricanēnquënta' Moisésë naporin:⁹ "Toro asacotohuama', a'caco'. Inataton to'norayahuachin, ama tonpoanatosohuë'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin," tēnin iráca ninshiaton. Co toroáchin yonquiaton, Yosë naporinhuë'.¹⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', quiricanēnquë aninshitërin.

Quëmapi iminpachina, co topinan sha'ninhuë'. "Nitohuachin, masarahuë'," ta'ton, sha'nin. Ina quëran sha'ninso' cayahuachina, manin. ¹¹ Inapochachin quiyanta' Yosë nanamën a'chintërainquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Ina marë' ma'sha pahuantohuachincoi, topinan quëtëramacoi naporini, noya niitonhuë'. ¹² A'napitaso' a'chintohuachinquëmara, ma'sha topinan quëtërama'. Quiyaso' na'con na'con a'chintërainquëma' ni'ton, na'con na'con quëtëramacoiso' ya'huëpirinhuë'.

Napoaponahuë', co manta' topinan ma'parainquëmahuë'. Ma'sha pahuan-topirincoihuënta', ahuantërai. Piyapi'sa' noya noya Quisocristo nanamën natanacaso marë' co manta' ma'patëraihuë'. A'chinahuë quëran canarahuë naporini, co onpopinchin noya ni'itonacoihuë' nimara, tënahuë. ¹³ Iráca a'naquën Yosë chinotopiso pëiquë sacatohuachinara, inaquë chachin coshatopi. Ma'sha Yosë chinotacaiso marë' tëpahuachinara, patoma ca'pi. Topinan quëtöhuachinara, noya ca'pi. Nani ina nitotërama'. ¹⁴ Inapochachin Quisocristonta' sha'huitërinpoa'. "Nani tahuëri nani tahuëri Yosë nanamën a'chinpachina', natanpisopitari ma'sha quëchina' nanpicaico marë'," tënin. ¹⁵ Ina nipirinhuë', co manta' ma'paranquëmahuë'. Co ina marë' ninshitëranquëmahuë'. Co manta' nohuantërahuë'. Caora sacatato, a'chinarahuë. Ina marë' noya cancantërahuë. A'chintëranquëmaso marë' pahuëramacoso' ya'huërin naporini, chimina'huaso' noya noya niitonhuë'. Topinan nohuan-tato, a'chintaranquëma', tënahuë.

¹⁶ A'naquën: "Yosë nanamën a'chinahuëso marë' caso' noya noyaco," topi. Caso nipirinhuë' co caora nohuanto a'chinahuë'. Co ina marë' noya noyaco huë'. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co'so' a'chinpatohuë', ¡ma'huantacha nisarahuë paya! ¹⁷ Caora nohuanto, a'chinahuë naporini, ina marë' canaitohuë'. Nipirinhuë', ina sha'huitërinco ni'ton, a'china'huaso' ya'huërin. ¹⁸ Napoaton nanamën a'chinpatëra, co manta' ina marë' ma'patërahuë'. Cosharo', ma'sha, inapita quëtënacoso' ya'huëpirinhuë', co manta' ma'patërahuë'. Topinan a'chinahuë. Ina marë' noya cancantërahuë.

¹⁹ Co insonta' pahuëërincohuë' ni'ton, co insonta' camaincoso' ya'huërinhuë'. Nipirinhuë', caora nohuanto, ya'ipi piyapi'sa' catahuarahuë. Na'con na'con piyapi'sari Quisocristo imacaiso marë' a'chinarahuë. ²⁰ Cotioro'sa' a'chintohuatëra, inapita pochin ninahuë inapitanta' imacaiso marë'. Co Moisésë pënëntërinso' natëca'huaso' ya'huëtopirincóhuë', cotioro'sa pochin ninahuë natainacoso marë'. Inapitanta' Quisocristo natëcaico' nohuantërahuë. ²¹ Nisha piyapi'saso' co Moisésë pënëntërinso' natëpihuë'. Napoaton inapita a'chintohuatëra, co ya'ipi Moisésë pënëntërinso' natërahuë'. Co ina natëpirahuë', Quisocristo natëto, noya ninahuë. Nisha piyapi'sarinta' imacaiso marë' Quisocristo nanamënáchin a'chintërahuë. ²² A'naquëonta' imaponahuë', co ya'ipi cancanëna quëran natëyátërapihuë'. Inapitanta' co nocanahuë'. "Caso' noya noya imarahuë," co itërahuë'. Inapita pochin ninahuë natanatonaco, noya noya Quisocristo imacaiso marë'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoroato, sanoanan quëran a'chintarahuë caraya tëranta' cha'ëcaico marë'. ²³ Ina pochin Yosë nanamën a'chinpato, na'con na'con piyapi'sari ina nohuitapi anta'. Ina marë' canta' noya cancantërahuë.

²⁴ Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, a'naíchin canatërin. Nani ina nitotërama'. A'napitaso' co chiniquën ta'atonahuë', co canatopihuë'. Canpitanta' chiniquën ta'apiso pochin cancatatoma', na'con yonquico' noya noya cancantamaso marë'. ²⁵ Quëmapi'sa' yanicanahuachinara, nani tahuëri ta'arápi noya noya no'quicaiso marë'. Ta'acaisoráchin yonquipi. Canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtöpirinahuë', inaso'

a'naroáchin ahuirin. Canpoaso nipirinhue' noya nipatêhua', Yosë'pa' acanarinpoa'. Inatohua' co manta' moccasarinhuë'. ²⁶ Caso' co nisha nisha yonquirahuë'. Noya ni'tatê' ta'arëso pochin Yosë natêca'huasoráchin yonquirahuë'. Co topinan ya'huërahuë'. Co papinanquë ahuëtêrëso pochin ninahuë'. Yosë nohuantêrinsoráchin ninahuë'. ²⁷ Co noyahuë' yonquihuatêra, a'naroáchin naniantêrahuë'. Co nohuantêrahuë' pi'pian têranta' oshahuanaca'huaso'. Nohuantaso' Yosë marë' sacatarahuë'. A'napita na'con pênênpirahuë', co caso' noya nipatohuë', co Yosë noya ni'sarincohuë', co acanaarincohuë', tênahuë'.

10

Ama mamanshi moshacaiso marêhuë' pênêninsó'

¹ Iráca napopisopita iyaro'sa', yonquico'. Iráca cotio mashocoro'sa' Iquipito quëran pipirahuatona', Moisésë imapi. Yosë nohuanton, chitoro' ya'norin imacaiso marë'. Naporahuatona', Quêhuai' marë pêntonahuatona', ya'ipiya cha'ëpi. ² Marë quëran cha'ërahuatona', Moisésë imapi. Chitoronta' quêchitêrarin. (Inapochachin iporasó' Quisocriso natêrêhua' ni'ton, aporihuanatêhua', imarêhua'.) ³ Iráca inotêro parti pa'pachinara, Yosë nohuanton, nani tahuëri no'paquë cosharo' ya'nohuachina, ya'ipiya coshatopi. ⁴ Inaquëso' co i'sha ya'huëpirinhue', Yosë nohuanton, na'pi quëran pipirin, ya'ipiya o'opi. Quisocrisoso' ina na'pi pochin ninin. Pa'pachinara, co quênanpirinhue', inari na'con catahuarin cha'ëcaiso marë'. ⁵ Inapotopirinhue', cotioro'saso' co noyahuë' cancantopi. Na'con na'con co natêpihuë' ni'ton, Yosëri co noyahuë' nícaton, ana'intêrin. Ina nohuanton, inaquë chachin chiminpi.

⁶ Pênênpoaso marë' iráca ina ninshitêrin. Inapitaso' co noyahuë' yonquipi. Nani ma'sha noyapatopi. Ama inapita nonahuansohuë'. ⁷ Inapitaso' mamanshi moshapi. "Moshatacaiso marë' pita nipi. Huënsêrahuatona', coshatopi, o'opi. Ina quëran nansarahuatona', capa cancantopi," ténin Yosë quiricanênquë. Canpitaso nipirinhue' ama inapita pochin nicosohuë'. ⁸ Ina quëran a'napita monshihuanpi. Ina marë' Yosëri ana'intêrin. Ina nohuanton, cato shonca cara huaranca piyapi'sa' chiminpi. A'na tahuëriíchín nipirinhue', inanapo chiminpi. Ina yonquiatoma', ama manta' monshihuanacamaso' yonquicosohuë'. ⁹ Naporahuatona' Sinioronta ténipi: "Co nimara ana'intarinpoahuë'," ta'tona', co noyahuë' nipi. Ina marë' ya'huanatona', na'a chiminpi. ¹⁰ Ama Yosë no'huitêhua' tarêtahuasohuë'. "Co Yosë noya catahuarinpoahuë'," topi a'naquën. Napaoton Yosëri anquëni a'paimarin inapita têpacaso marë'.

¹¹ Yosë nohuanton, iráca napopisopita quiricanênquë ninshitopi pênênpoaso marë'. Inapita pochin nipatêhua', ana'intarinpoa' canpoanta'. Nani ana'intacaso' tahuëri naniriarin. ¹² A'naya a'nayanquëma' ni'cona oshahuantama'. "Caso' noya piyapico. Co onporonta' Yosë a'poarahuë'," ama tocosohuë'. ¹³ Sopai ya'ipi piyapinpoo' sha'huitêrinpoa' co noyahuë' nícacaso marë'. Yosëso nipirinhue' catahuarinpoa'. A'naya a'nayanpoa' co nanitêrêhuasohuë' nitotaton, ni'sarinpoa'. "Canaanpitêquë'," itohuachina, co sopai nanitêrinhuë' aquêtê' téniinpoaso'. Cancanênpoa quëran huarë' Yosë natêhuatêhua', co sopai minsêarinpoahuë'. Ma'sha onpopirêhuahuënta', Yosë ananitarinpoo' ahuantacaso'. Yosë chachin catahuarinpoa' sopai minsêcaso marë'.

¹⁴ Napaoton iyaro'sa' ama pi'pisha têranta' mamanshi moshacosohuë'. Nosororanquëma' ni'ton, pênênaranquëma'. ¹⁵ Canpitaso' nitoyonquirama'. Sha'huitêranquëmaso' yonquico' no'têquën nitotacamaso marë'.

16 Niyontonpatèhuara, Quisocristo chiminso' yonquirèhua'. "Quiya marè' Sinioro huè'nainèn pa'nin ni'ton, 'Yosparinquèn' tènai," itatèhua', huè'nainèn pochin nininso' o'orèhua'. Cancanènpoa quèran huarè' yonquiatèhua', o'opatèhua', huè'nainèn napopináchin yonquirèhua'. Ina quèran cosharo' ina nonèn pochin nininso' sé'panahuatèhua', ca'nèhua'. "Tèhuè'nchachin canpoa marè' Quisocristo nonèn o'uanpi," ta'tèhua', napopináchin yonquirèhua'. 17 Quisocristo yonquiatèhua', ina cosharo' ca'nèhua'. Na'aquènpoa' nirihuarahué', Quisocristo imarèhua' ni'ton, a'na huèntona pochin ninèhua'. Napopináchin yonquirèhua'.

18 Israiro'sa' napopisonta' yonquico'. Ma'sha Yosè chinotacaso marè' tēparahuatona', ahuiquitopi. Pi'pian nosha acopiso' ca'pi. Yosè yonquiatona', coshatopi. Inapoatona', Yosè chinotopi. 19 Mamanshiso' co nampirinhuè'. Co chinotacasohuè' nipirinhuè', a'naquèni moshapi. Ma'sha inapita chinotacaso marè' tēpahuachinara, topinan quèran napopirinahuè', co mamanshiri ni'ninhuè', co nataninhuè'. 20 Nisha piyapi'saso nipirinhuè' mamanshi moshacaso marè' ma'sha tēpahuachinara, co Yosè yonquipihuè'. Sopairo'sa' yonquipi. Co caso' nohuantèrahuè' canpitanta' sopairo'sa' yonquicamaso'. 21 A'naquèn mamanshi moshacaso marè' pita nipi. Sopairo'sa' yonquiatona', napopi. Sinioro yonquihuatama', co sopairo'sa' yonquicamaso' ya'huèrinhuè'. Napoaton amatohuachinènguèma', ama pacosohuè'. Quisocristo chiminso' yonquiatoma', coshatèrama', o'orama'. Napoaton ama sopairo'sa' yonquiatoma', coshatocosohuè', o'ocosohuè'.

22 Sopairo'sa' yonquihuatama', Yosè a'pitatènguèma', no'huiarinquèma'. ¿Ina nohuantèrama' ti? ¡Inaso' chini chiniquèn nanantèrin! Canpoaso' co ina pochin chiniquèn nanantèrèhuahuè'.

A'napita nosorocaso' ya'huèrinso'

23 "Ma'sona tēranta' yanipatèhua', noya nicacaso'," topi. Napoaponahuè', co ya'ipi ninèhuasopita catahuarinpoahuè' noya cancantacaso'. Tèhuè'nchachin ya'ipi noya nicacaso nipirinhuè', co ya'ipi catahuarinpoahuè' a'napita achinicanacaso'. 24 Napoaton a'napitanta' noya noya imacaso marè' catahuaco'. Canpitaora costaramaso' ama aquètè' yonquicosohuè'. A'napita na'con na'con yonquico'.

25 Nosha mircatocuè ya'huèhuachin, pa'anatoma', ca'co'. Ama manta' natantapomarahué', ca'co'. "¿Mamanshi chinotopiso pèiquè ma'patèran?" ama itocosohuè'. Ama nisha nisha yonquiapomarahué', ca'co'. 26 Tata Yosèri ya'ipiro'pa' ninin. Ya'ipi ma'sharo'santa' noya ninin.

27 A'na tahuèri coshataparama'. Co imarinsohuè' amatohuachin-quèma', nohuantohuatama' paco'. Nosha acotohuachinènguèma', "Mamanshi marè' acopiso' nimara," ama tapomarahué', ca'co'. 28 Nipirinhuè', a'na piyapi sha'huitohuachinquèma', "Iso nosha mamanshi chinotacaso marè' acopiso'," itohuachinquèma', ama ca'cosohuè'. Sha'huitèrinquèmaso' nosoroatoma', ama ca'cosohuè'. 29 Ca'patama', co ina marè' oshahuanaramahuè'. A'naquènso nipirinhuè' ni'pachinènguèma', nisha nisha yonquiamara. Ina nosoroatoma', ama ca'cosohuè'.

A'naquèmaso nipirinhuè', itaramaco: "¿Ma'marèta' a'napita yonquiato cosharo' a'poca'huaso' ya'huèrin? 30 'Yosparinquèn Sinioro, itahuato, noya caso' ca'nahué'. ¿Onpoatonta' ina marè' co noyahuè' ni'ninaco?" topiramahuè'. 31 Ma'sona tēranta' nipatama', Yosè yonquiatoma', noya nico' a'napitanta' Yosè noya yonquicacaso marè'. Napoaton coshatohuatama', o'opatama', ma'sona tēranta' nipatama', ina yonquico'. 32 Ama insonta'

anishacancantocosohué'. Cotioro'sa', nisha piyapi'sa', Quisocristo imapiso-pita, ya'ipiya nosorocaso' ya'huërin. ³³ Caso' ya'ipi piyapi'sa' yonquirahuë. Catahuarahuë noya Yosë imacaiso marë'. Co caora costarahuëso' yonquirahuë'. A'napitanta' yacatahuarahuë inahuanta' Quisocristori anoyacancantacaso marë'.

11

¹ Caso' Quisocristo noya nonanahuë. Canpitanta' nonanatomaco, noya nico'.

Sanapi'sa' Yosë imapisopita

² Ma noyanquëma' iyaro'sa' ni'ton, na'con yonquiramaco. Yosë nanamën a'chintohuatënquëmara, noya natëramaco. ³ Isonta' iyaro'sa' a'chinchinquëma' nitococ'. Co insonta' inaora nohuanton ya'huërinhuë'. Tëhuëinchachin natëcaso' ya'huërin, tënhuë. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Quëmapi'santa' Quisocristo natëina'. Quisocristoso' Tata Yosë natërin. ⁴ Quëmapi'poa' niyontonëhuaquë Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohué'. Niimomotohuatëhua', co Quisocristo natërehuahuë'. Inapochachin pënëntohuatëhua', ama niimomototahuasohué'. ⁵ Canpitanta', imoyaro'sa', niyontonëhuaquë Yosë nontohuatama', so'yama' natëtoma', niimomotococ'. Yosë anitotërinquëmaso' sha'huihuatamanta', niimomotococ'. Co niimomototohuatamahuë', noyá niya'itopiso pochin ya'noarama'. Ina pochin nipatama', so'yama' atapanarama'. ⁶ Ni'co'. Sanapi'sa' co quëmapi'sa' pochin niya'itopihuë'. Ya'ipi noyá niya'itopi naporini, tapaintonahuë'. Napoaton imoyaro'sa' niimomotococ'. ⁷ Quëmapi'poaso nipirinhüë' Yosë nontohuatëhua', ama motënpoa' niimomototahuasohué'. Yosë nininpoa' ina pochin hua'anëntacaso marë'. Inasáchin, iyaro'sa', natëhuatëhua', nóya cancantarihua'. Ina marë' acorinpoa'. Inapochachin sanapi'santa' so'ina' noya natëhuachina', nóya cancantapi. ⁸ Quëmapi'ton Yosëri ninin. Ina quëran ahuë'ëtahuaton, a'na nininpitëraca' ocoitërin. Ina ocoitahuaton, ina quëran chachin sanapi ninin. ⁹ Quëmapi'ton ninin. Ina piquëran sanapi ninin so'in catahuacaso marë'. ¹⁰ Napoaton quëmapi'sa' chini chiniquën nanantopi. Sanapi'saso' so'ina' natëina'. Natëtona', motëna' niimomotochina'. Napohuachina', so'ina' natëpi ni'ton, anquëniro'sarinta' noya ni'sapi. ¹¹ Napoaponahuë', Yosë napopináchin nosororinpoa'. Co quëmapi'saráchin nohuantërinhuë'. Sanapi'santa' nohuantërin. Quisocristo imapatëhua', napopináchin ni'ninpoa'. ¹² Ya'ipinpoa' Yosë nininpoa'. Quëmapi'ton nisahuaton, quëmapi nininpitën quëran sanapi ninin. Naporo quëran huarë' quëmapi'poanta' sanapi'sa' quëran nasitërehua'. Yosë nohuanton naporin. ¹³ Iporaso' iyaro'sa', imoyaro'sa', cancanëma quëran yonquico' noya nica-camaso marë'. Niyontonpatama', ¿noya ipora sanapi'sa' co niimomototaponaraihuë' Yosë nontacaiso' to? ¹⁴ Ni'co'. Quëmapi'poa' niya'itërehua'. Co ain a'pamacaso' nohuantërehuahuë'. ¹⁵ Sanapi'saso nipirinhüë' ainën a'pamapi. A'pamahuachinara, noya ya'nopi. Yosëri naporopi ain quëtërin noyá niimomotocaiso marë'. ¹⁶ A'naquëma' nisha yonquihuatama', isoíchin sha'huitaranquëma': Quiyaso' co nisha nisha a'chinaihuë'. Ya'ipi parti imapisopitanta' inachintopi.

Niyontonpachinara, a'naquën co noyahuë' nipiso'

¹⁷ Niyontonpatama' iyaro'sa', noya nicacaso' ya'huëpirinhüë', a'naquëma' co noyahuë' ninama'. Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'. Napoaton pënënanranquëma'. ¹⁸ Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, a'na huënton a'na huënton nicatora', nino'huirama', natantërehuë. No'tëquën

sha'huitërinaco, topirahuë'. ¹⁹ Co ya'ipi cancanëma quëran imapatamahuë', nisha nisha yonquiarama'. Co napopináchin yonquiaramahuë'. Ina quëran Yosë cancanën manëhuasopita nohuitërinënpoa'. Co ya'ipinpoa' nisha nisha yonquirëhuahuë'. A'napitaso nipirinhue' co noya yonquiatonahuë', co no'tëquën imapihuë'. ²⁰ Quisocristo yonquicaso marë' niyontonatoma', coshatapomarahue', co tëhuëenchachin chimininsu' yonquiaramahuë'. ²¹ A'naquëma' co ninosoroatomahuë', niapiratërama'. A'naroáchin canpitaora cosharonëma' ca'nama'. Co nipatomatëramahuë'. Inapotohuatamara, a'naquën tanapi. A'naquënso nipirinhue' na'con o'otona', no'pipi. Napoatoma', co nanitëramahuë' Quisocristo chimininsu' yonquiatoma' coshatacamaso'. ²² ¿Co'na pëinëma' ya'huëtërinquëmahuë' inaquë coshatamaso', o'ocamaso'? ¿Onpoatonta' corto pëiquë chachin pahuantërinso'pita atapanarama'? ¿Ma'ta' ina marë' ichinquëma'? Co ina marë' noya ni'nanquëmahuë'.

Quisocristo chimininsu' yonquiatëhua', ca'nëhuaso'
(Mateo 26.26-29; Marcos 14.22-25; Lucas 22.14-20)

²³ Sinioro sha'huitërinco chachin nani sha'huitëranquëma'. Iráca Cotasëri Quisocristo sha'huirapirin. Sontaro'sari yamapachinara, naporu' tashi' ca'tano'sanënpitarë' coshatopi. Cosharo' masahuaton, ²⁴ "Yosparinquën Tata Yosë," itahuaton, së'panin. Së'panahuaton, a'naya a'naya quëtërin. "Ca nonëhuë pochin iso'. Ca'co'. Canpita marë' chiminarahuë. Niyontonpatama', chiminahuëso' yonquiatomaco, pi'pian coshoro' ca'co'," itërin. ²⁵ Nani coshatohuachinara, minëa'hua manin. "Huënainëhuë pochin iso'. Huënainëhuë pa'sarin ni'ton, nasha quëran canpitarë' Yosë anoyatërinso' sha'huichinquëma' imacamaso marë'. Chiminarahuë ni'ton, anoyacancantaranquëma'. Ca yonquiatomaco, o'oco'. Ipora quëran huarë' inapoatoma', yonquico," itërin Quisocristo. ²⁶ Onporosona coshoro' ina nonën pochin nininsu' ca'patama', huënainën pochin nininsonta' o'opatama', Quisoso chimininsu' a'napita anitotarama'. Sinioro o'mantaquë huarë' inapoarama'.

Onpopinsoa Quisoso chimininsu' yonquicaso' ya'huërin

²⁷ Ina marë' niyontonpatama', ama topinan quëran ca'cosohue'. Ama nisha nisha yonquiatoma', o'ocosohue'. Co Sinioro nonën, huënainën inapita noya yonquihuatomahuë', oshahuanarama'. ²⁸ Napoaton canpitaora yonquinëma quëran no'tëquën yonquico'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuatomama', naniantoco'. Noyapiachinsáchin cancantatoma', ca'co', o'oco'. ²⁹ Quisoso chimininsu' no'tëquën yonquicaso' ya'huërin. Topinan quëran ca'patama', topinan quëran o'opatama', na'con oshahuanarama'. Ina marë' Yosë ana'intarinquëma'. ³⁰ Napoaton na'anquëma' caniorama'. A'naquëmanta' co chiniramahuë'. A'naquënso' ina marë' chiminin. ³¹ Ya'ipi cancanënpoa quëran huarë' nitantiacasu' ya'huërin ni'ton, yonquia'ahua'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', co Yosë ana'intarinpoahuë'. ³² A'na tahuëri oshahuano'sa' ana'intomiatarin. Imarëhuasopitaso nipirinhue', ipora chachin pi'pian ana'intarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. Ina quëran ayaro' tahuëri co ana'intomiatarinpoahuë'.

³³ Napoaton iyaro'sa' noyápiachin cancantatoma', Quisocristo chimininsu' yonquicaso marë' niyontonco'. Ina marë' niyontonpatama', ama a'naroáchin ca'cosohue'. Nininaco'. Ya'ipi nanihuatomama', napopináchin ca'co'. ³⁴ A'naquën tanahuachina', inahuara pëinënaquë coshachina'. Ina quëran noya niyontonpatama', co Yosë ana'intarinquëmahuë'. A'na tahuëri pa'sarahue' nicaponquëma'. Naporu' na'con na'con a'chinchinquëma'.

12

Ispirito Santo nisha nisha catahuarinpoaso'

¹ Apira Ispirito Santo naporinso' iyaro'sa', a'chinchinquëma' no'tëquën nitotacamaso marë'. Ina tëhuënchachin catahuarinpoa' nohuantërinso' nicaso'. A'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa'.

² Iräca co Yosë natëyatërapomahuë', nisha nisha yonquiatoma', mamasshi mosharama'. Co nanpitan natanpirinquëmahuë', sopai nohuanton, inapita chinotërama'. ³ Iporahuanta' a'naquëni co noyahue' yonquirapitona' Quisocristo no'huipi. Inapitaso' co Ispirito Santo natëpihuë'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', catahuarinpoa' Quisocristo natëcaso'. "Quisocristoichin natërahuë. Inaso' hua'anëntërinco," tënëhua'. Ispirito Santo nohuanton, naporëhua'.

⁴ Yosë acorinpoa' nisha nisha nitotacaso marë'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya nicacaso'. ⁵ Siniro nohuanton, nisha nisha ninëhua' a'napita catahuacaso marë'. Nisha nisha nirihuarahuë', ya'ipinpoa' Siniro natërhua'. ⁶ A'naya a'nayanpoa' ananitërinpoa' nisha nisha nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' Yosë chachin catahuarinpoa'. ⁷ Co canpoara nanitopirëhuahuë', Ispirito Santo ananitërinpoa' ma'sona ina nohuantërinso' nicacaso'. Catahuarinpoa' ni'ton, a'napitanta' catahuarihua' noya noya imacaiso marë'. ⁸ Ispirito Santo nohuanton, a'naquën noyá nitotërin pënëntacaso'. No'tëquën yonquiaton, pënëntarin. A'naquëonta' noya noya nitotaton, a'chinarin. ⁹ A'naquëonta' catahuarin chiniquën Yosë natëcaso marë'. "Yosë ya'ipiya nanitaparín," ta'ton ina nontërin. Nontohuachina, Yosëri na'con catahuarin. A'nanta' Ispirito Santori catahuarin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. ¹⁰ Ispirito Santo nohuanton, a'naquëonta' nanitërin sacai nininso' nicacaso'. A'naquën Yosë yonquirinso chachin cancanën quëran anitotërin a'napita sha'huifacaso marë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, macarisona catahuarinso' nintoninorin. Co Ispirito Santoachin yacatahuarinpoahuë'. Sopairinta' piyapi'sa' catahuarin nonpintinpoaso marë'. Napoaton a'napita pënënpachinpoa', ninocaso' ya'huërin. Nonpin nanan nipachina, sha'huitërinpoa' ama natëcaso marëhuë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. A'napitanta' catahuarin ma'sona nisha nananquë topiso' sha'huicaiso'. ¹¹ Ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa'. A'naichin Ispirito Santo niponahuë', catahuarinpoa' nisha nisha nitotacaso'. Inaora nohuantërinso' ananitërinpoa'.

A'na huëntona pochin ninëhuaso'

¹² Nonënpoa' a'naichin nipirinhue', nisha nisha ya'huëtërin. Ya'piranpoa', nantënpoa', imiranpoa', inapita ya'huëtërinpoa'. Inapochachin Quisocristo imarëhuasopita nisha nisha nirihuarahuë', a'na huëntoinchin ninëhua'. Nonën pochin Quisocristo ni'ninpoa'. ¹³ Ispirito Santo chachin Quisocristo huëntonënuquë aya'coninpoa'. Cotioro'sahuë nipon, nisha piyapi'sahuë nipon, napopinächin Yosë ni'ninpoa'. A'naquëma' canpitaora marë' sacatërama'. A'naquëma' nani tahuëri patronëma' asacatërinënuquëma'. Nisha nishanpoa' nipirihuahuë', Ispirito Santo catahuarinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, huëntonënuquë aya'coninpoa'. Aporintohuachinënpoara, a'na huëntoinchin ninëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita Ispirito Santo ya'coancantërinpoa'.

¹⁴ Nonënpoa' a'naichin nipirinhue', nisha nisha ya'huëtërin. Nantënpoa', imiranpoa', ya'piranpoa', inapita pochin nininsopita ya'huëtërinpoa'. ¹⁵ Nantëhuë nontërinco naporini, "Caso' co imirancohuë'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huërinhuë'," itërinco naporini, co no'tëquën

nonchitoncohuë'. Nantëhuënta' nohuantërahuë. ¹⁶ Huëratëhuënta' nontërinco naporini, "Caso' quëma huëratëncó. Co ya'pirancohuë'. Napoaton co nohuantancoso' ya'huërinhuë'," itërinco naporini, co no'tëquën nonchitoncohuë'. Huëratëhuënta' nohuantërahuë. ¹⁷ Ya'piranpoáchin ya'huërin naporini, ¿ma quëranta' natanchitërihuahuë'? Huëratënpóáchin ya'huërin naporini, ¿ma quëranta' imëchitërihuahuë'? tënahué. ¹⁸ Yosëso nipirinhüë' nisha nisha acotërinpoa'. Ina nohuanton, imiranpoa', nantënpoa', ya'piranpoa', inapita ya'huëtërinpoa'. A'naya a'naya nohuantërinquë chachin acotërinpoa'. ¹⁹ A'naíchin ya'huëtërinpoa' naporini, co nonënpoa' inaichitonhuë'. Napoaton nisha nisha acotërinpoa'. ²⁰ Nisha nisha ya'huëtópirinpoahuë', a'naíchin nonënpoa' ya'huërin.

²¹ Isonta' yonquico'. Ya'pirari imira nocanin naporini, "Quëmaso' napoanan. Co nohuantëranquënhüë'," itërin naporini, co no'tëquën nonchitonhuë'. Motënpóanta' co nantënpoa' nocanacaso' ya'huërinhuë'. Ya'piranpoa', imiranpoa', motënpoa', nantënpoa', ya'ipi nohuantëréhua'. ²² Ni'co'. Ninopinënpoa', sa'poronënpoa', inapita pochin nininsopita co a'ninquëchin ya'noponahuë', na'con na'con nohuantëréhua' nanpicaso marë'. Inapitaso' noya noya ananpirinpoa'. Co inapita ya'huëtërinpoahuë' naporini, chimiintërihuahuë'. ²³ A'naquën nonënpoaquë ya'huërinso' co onpopinchin pa'yatëréhuahuë'. Nipirinhüë', inaso' noya noya a'motëréhua'. Taparonënpóapitanta' noya imotëréhua'. ²⁴ Imiranpoa', ya'piranpoa', inapita co imotëréhuahuë'. Nisha nisha ya'huëtópirinpoahuë', ya'ipi nohuantëréhua'. Yosë nohuanton, co a'ninquëchin nininsopitahuë' na'con na'con yonquirëhua'. ²⁵ Nonënpoa' a'naíchin nipirinhüë', nisha nisha ya'huëtërin. Co nino'huitonahuë', nicatahuapi. ²⁶ Maquënpoa tëranta' iquin nipachina, ya'ipi ninatanë'. Inapochachin maquënpoa tëranta' pa'yatohuachinënpoa', ya'ipi nonënpoa' capa cancantërin.

²⁷ Canpoanta' imarëhua' ni'ton, a'na huëntóinchin ninëhua'. Nonën pochin Quisocriso ni'ninpoa'. A'naya a'nayanpoa' nohuantërinpoa'. ²⁸ Yosë nisha nisha acorinpoa' imarëhuasopita capini nicatahuacaso marë'. Quisocriso isoro'paquë nipon, a'naquën acorin paatona' nanamën a'chinacaiso marë'. Inapita'ton Yosëri acorin. Ina quëran a'napitanta' acorin pënëntacaiso marë'. Naporahuaton, a'naquëonta' acorin Quisocriso nanamën a'chinacaiso marë'. Yosë nohuanton, a'naquën sacai' nininso' nanitaparín. A'naquën acorin cania'piro'sa' anoyatacaso marë'. A'naquën acorin a'napita catahuacaso marë'. A'naquën acorin hua'an pochin nicacaso marë'. A'naquën Yosë nohuanton, nisha nananguë nonpiso pochin nonin. ²⁹ Co ya'ipinpoa' acorinpoahuë' paatëhua' a'chinacaso marë'. Co ya'ipinpoa' nitópënëntëréhuahuë'. Co ya'ipinpoa' Quisocriso nanamën a'chinacaso' ananitërinpoahuë'. Co ya'ipinpoa' sacai' nininsopita nanitaparëhuahuë'. ³⁰ Co ya'ipinpoa' ananitërinpoahuë' cania'piro'sa' anoyatacaso'. Co ya'ipinpoa' nisha nananguë nonëhuahuë'. Nisha nanan natanpatëhuara, co ya'ipinpoa' nanitëréhuahuë' ma'sona tëninso' sha'huicaso'. Co ya'ipinpoa' inachachin nicacaso' acorinpoahuë'. Ispirito Santo nohuanton, nisha nisha ninëhua'. ³¹ Yosë nontoco' Ispirito Santo catahuainquëma' noya noya nininsopita nitotatoma' a'napita catahuacaso marë'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

Napoaponahuë', piyapi nosorocaso' noya nóya tënahué. Ina a'chinchinquëma'.

13

1 Nisha nananquë nonpiso pochin nitononarihuarahue', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nonarihua'. Anquëni pochachin nonarihuarahuënta', co nosorohuatëhuahuë', hua'na, canpana inapita irinino pochin Yosë nataninpoa'. 2 A'naquënpoa' Yosë yonquirinso chachin nitotatëhua', sha'huitarëhua'. Ya'ipi nitotarihuarahue', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran nitotarihua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Yosë chiniquën natëtëhua', nontohuatëhua', motopi chi'huincacaso pochin nanitapapirëhuahuë', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', topinan quëran natërëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. 3 Ya'ipi ma'shanënpoa' sa'ahuario'sa' quëtöpirëhuahuë', co tëhuëchachin nosorohuatëhuahuë', topinan quëran quëtarihua', "Pën quëran yatëpapirinacohuënta', imamiatarahuë," tarihuarahue', co piyapi'sa' nosorohuatëhuahuë', co manta' Yosë'pa' canarihuahuë'.

4 Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co yano'huirihuahuë'. Noya nontatëhua', catahuarihua'. Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co noyapatëhua', no'huirihuahuë'. Co nocantarihuahuë'. "Caso' noya noyaco," co tarihuahuë'. 5 Piyapi'sa' nosorohuatëhua', co pi'pisha tëranta' atapanarihuahuë'. Co canpoara nohuantërëhuasoachin yonquarihuahuë'. Tëhuëchachin nosorohuatëhua', no'huipirinënpohuënta' co no'huirihuahuë'. Pinopirinënpohuënta', co ina yonquarihuahuë', naniantarihua'. 6 Piyapi'sa' co noyahuë' nipachina', tëhuëchachin sëtarihua'. No'tëquën yonquihuachina', canpoanta' noya cancantarihua'. 7 Co noyahuë' nanan natantohuatëhua', co a'naroáchin natëtarihuahuë'. Noya yonquiatëhua', natëarihua'. "Yosë nohuanton, oshaquëran noya cancantapon," ta'tëhua', ninarëhua'. Ma'sha onpotopirinënpohuënta', ya'ipi ahuantarihua'.

8 Ipora quëran huarë' ninosoromiatacaso' ya'huërin. A'naquën ipora Yosë yonquirinso chachin piyapi'sa' sha'huitapirinahuë', a'na tahuëriso' co huachi ina sha'huítacaso' ya'huaponhuë'. A'naquënta' nisha nananquë nonpiso pochin nonpi. A'na tahuëriso nipirinhuë' co huachi ina pochin nonacaso' ya'huaponhuë'. Iporaso' a'naquën nitotërin a'chinacaso'. A'na tahuëri co huachi ma'sha anitotacaso' ya'huaponhuë'. Inapitaso' co ya'huëmiatarinhuë'. Nipirinhuë', ninosorocasoso' ya'huëmiatarin. 9 Iporaso' co ya'ipi nitotërëhuahuë'. Co inquënpoa tëranta' no'tëquënáchin nitöpënëntërëhuahuë'. 10 A'na tahuëriso nipirinhuë' Yosë'pa' ya'ipi nitotarihua'. Naporo' co a'chinacaso' ya'huaponhuë'. Co huachi nipënëncaso' ya'huaponhuë'. Ya'ipi noya nisapi.

11 Iráca hua'huatarihua', hua'huasha pochin nonëhua', hua'huasha pochin yonquirëhua'. Iporaso nipirinhuë' nani mashotërëhua'. Co huachi hua'huasha pochin nonëhuahuë'. Co huachi hua'huasha pochin ninëhuahuë'.

12 Hua'na huënaratërinquë sacóshin hua'yanënpö' quënanë'. Inapochachin iporaso' pi'pisha Yosë nohuitërëhua'. Yosë'paso nipirinhuë' a'ninquëchín Yosë nohuitarihua'. Iporaso' co Yosë pochin ya'ipi nitotarihuahuë'. Inatohuaso nipirinhuë' ya'ipiya nitotarihua'. Yosë noyá nohuitërinpoa'. A'na tahuëri canpoanta' inapochachin ina noya nohuitotarihua'. 13 Cancanënpoa quëran huarë' Yosë natëcaso' ya'huërin. "Co onporonta' nonpintarinpoahuë'," ta'tëhua', inasáchin ninacaso' ya'huërin. Ninosorocasonta' ya'huërin. Yosëso' na'con na'con nohuantërin ninosorocasó'.

14

¹ Napaoton iyaro'sa', noya ninosoroco'. Ina quèran Yosè nontoco' Ispirito Santo catahuainquèma' ma'sona nohuantèrinso' nicacamaso'. Yosè nanamèn sha'huicaso' na'con na'con nohuantoco'. ² A'naquèn Ispirito Santo nohuanton, nisha nananquè nonpiso pochin nonpi. Co natanchináchinhuè' nonpi ni'ton, co piyapi'sa' natanpihuè'. Yoséichin natanin. Yosèri ayonquirinso' nonsapirinahuè', co a'napitari natanpihuè'. ³ Napoaponahuè', Yosè nanamèn sha'huitohuatèhuaso', noya nataninènpoa'. Ina yonqui-huachina', noya noya imasapi. Sha'huitohuatèhua', achinicancanarihua'. Sètopirinahuè', natanatènènpoa', chiníquèn cancantapi. ⁴ Nisha nananquè nonpiso pochin nonpachina', inahura Yosè yonquiatona', chiníquèn cancantapi. Nipirinhuè', Yosè nanamèn sha'huitohuachinènpoa', ya'ipi imarèhuasopita natanpatèhua', chini chiníquèn cancantarihua'.

⁵ Nisha nananquè pochin nonacaso' noya nipirinhuè', Yosè nanamèn sha'huicaso' noya noya, tènahuè. Ina na'con na'con Yosè nohuantèrin. Nisha nananquè nonpachina, ina piquèran ma'sona tapon naporinso' sha'huichinènguèma'. Imaramasopita natanatoma', noya yonquicamaso marè' sha'huichinènguèma'. ⁶ Yosè a'chintohuachincora, inachachin iyaro'sa' sha'huitèranquèma'. Ina anitotohuachincora, nanamèn chachin a'chintèranquèma'. Inapotato, catahuanquèma' noya noya imacamaso marè'. Nisha nananquè nonpiso pochin nontèranquèma' naporini, co nataintomacohuè'. Co ina quèran noya noya imaitomahuè'. Canpita nananquè chachin no'tèn nanan pènènpatènquèma', tèhuèchachin catahuanquèma'.

⁷ Ni'co'. Quina co noya pihuihuachinahuè', nagoonin natanpi. Quitaranta' co noya pi'nihuachinahuè', nagoonin natanpi. ⁸ Tronpitanata' nisha nisha pihuipi sontaro'sa' nitotacaiso marè'. A'na tahuèri inimicoro'sa' huè'pachinara, tronpita pihuipi sontaro'sa' pèracaiso marè'. Co no'tèquèn pihuihuachinahuè', co sontaro'sa' niyontoanpihuè' inimicoro'sa' ahuècaiso marè'. ⁹ Inapochachin canpitanata' nisha nananquè nonpiso pochin nonpatama', co natanarinènguèmahuè'. Topinan quèran nonsarama'. ¹⁰ Tèhuèchachin iyaro'sa' nisha nisha nanan ya'huèrin. Nisha nisha piyapi'sa' ninontacaiso marè' ya'huèpirinhuè', ¹¹ co nitotohuatèhuahuè', co natanarihuahuè'. "Nisha piyapi ni'ton, nisha nananquè nonin," tènèhua'. Co ninontacaso' nanitarihuahuè'. ¹² Na'con nohuantèrama' Ispirito Santo catahuainquèmaso'. Nisha nisha nicacamaso' nohuantèrama' ni'quèhuarè' ma'sona tèranta' nipatama', a'napita imapisopita catahuaco' noya noya cancantacaiso marè'.

¹³ Napaoton nisha nananquè nonpiso pochin yanonpatama', Yosè nontoco' ma'sona tapon nonamaso' nitotamaquè. Ina quèran nitotatoma', canpita nananquè chachin piyapi'sa' sha'huitoco'. ¹⁴ Nisha nananquè Yosè nontohuato, ispiritonèhuè quèran nontopirahuè', ma'sona tapo naporahuèso' co nitotèrahuè'. ¹⁵ Napoahuarè', ¿onpocasota ya'huèrin? Ispiritonèhuè quèran Yosè nontarahuè', cantarahuè', napoarahuè'. Napoarahuè', ma'sona tapo naporahuèso' yonquiatu, Yosè nontarahuè', cantarahuè' napoarahuè', tènahuè. ¹⁶ Niyontonpatama', a'naquèma' Yosè chinotatoma', "Yosparinquèn," itohuachina, napopináchin yonquiatoma', "Amen," tènama'. Napoaponahuè', nisha nananquè nonpiso pochin nontèrama' naporini, a'napitaso' co nitotatonahuè', co "Amen" ta'caiso' nanichitonahuè'. ¹⁷ Noya Yosè nontopiramahuè', a'napitaso' topinan quèran natanpi ni'ton, co catahuaramahuè'. ¹⁸ Canta' nisha nananquè nonpiso pochin nitononahuè. Canpita quèran na'con na'con nitotèrahuè. Ina marè' "Yosparinquèn" itèrahuè Yosè. ¹⁹ Napoaponahuè', Yosè chinotacaso marè' niyontonpatèhua',

a'chinacaso' noya noya tēnahué. Nisha nananquē pochin nonato, shonca huaranca nanan nonahué naporini, topinan quēran nointohué'. Canpoa' nananquē cara nanaínchin tēranta' nonpato, natanama' ni'ton, noya noya ninin, tēnahué.

²⁰ Canpitaso' iyaro'sa' chinotono'sa pochin yonquico'. Ama hua'huaro'sa pochin yonquicosohué'. Napoaponahué', hua'huaro'sa pochin noyápiachin cancantatoma', noyasáchin nico'. Inapitaso' co yonquiyatērapihué' oshahua-nacaiso'. ²¹ Yosē quiricanēnquē iráca ninshitérin: "Cotioro'sa' hua'qui' pēnēnpirahué', co yanatērinacohué'. Napoaton nisha piyapi'sa' inaquē a'parahué. Nisha nananquē nontapirinahuēnta', co natēarinacohué'," tēnin Yosē. ²² A'naquēn nisha nananquē nonpiso pochin nonpi. Co imapisopitasohué' ayonquicaiso maré' napopi. "Yosē nohuanton, naporin," ta'tona', yonquiapona' nimara. Imarēhuasopitaso nipirinhué', canpoara nanamēnpoaquē chachin Yosē nanamēn sha'huitohuachinēnpoa', noya cancantarihua': "Ma noyacha catahuarinpoa paya," tarihua'. ²³ Yosē chinotacaso maré' niyontonēhuaquē, a'naquēn co Yosē imana'piro'sahuēnta' ya'conpi. Nisha nananquērachin nonpatama', co natanatonaraihué': "Hua'yantomarai," taponá'. ²⁴ Nipirinhué', Yosē nanamēn a'chintohuatama', co imarinsopitahuēnta' noya natanapi. Pēnētērinso' natanahuatona', yonquiapi: "Tēhuēnchachin canta' co noyahué' nicato, oshahuanahué," tosapi. ²⁵ Cancanēna quēran yonquipisopita a'ninquēchin sha'huitapi ni'ton, ina yonquiatona', oshanēna maré' sētapi. Isonahuatona', Yosē chinotapi: "Tēhuēnchachin Yosē catahuarinquēma'," itarinēnquēma'.

Niyontonpachinara Yosē chinotopiso'

²⁶ Napoaton iyaro'sa' niyontonpatama', noyasáchin yonquico'. A'naquēma' cantarama'. A'naquēma' Yosē nanamēn a'chinarama'. A'naquēma' Yosē anitotērinquēmaso' sha'huitarama'. A'naquēmanta' nisha nananquē nonpiso pochin nonsarama'. Ina piquēran a'naquēmaso' ma'sona tapon nonamaso' canpita nananquē sha'huitarama'. Ma'sona tēranta' nipatama', nicatahuaco' ya'ipinquēma' noya noya imacamaso maré'. ²⁷ Nisha nananquē pochin yanonpachina', a'naya a'naya noina'. Catoya'pihuē nipon, caraya'pihuē nipon, inaíchin noina'. Naporahuaton, a'nanta' ma'sona tapon noninso' sha'huin. ²⁸ Co insoari tēranta' sha'huitacaso' nanitohuachinhué', niyontonpiquē ama ina pochin noinasohué'. Ina pochin yanonpachin, inaora paaton, noin Yosēichin natanacaso maré'. ²⁹ Niyontonpatama', catoya, caraya nimara Yosēri anitotērinso' sha'huina'. A'napitaso' nataina'. No'tēn nanan nipachin, noya natanatoma' yonquico' no'tēquēn natēcamaso maré'. Yosē nanamēnáchin imacaso' ya'huērin. ³⁰ A'nanta' inaquē huēnsērinso' Yosēri nanan anitotohuachin, inanta' sha'huin. Yasha'huihuachin, ya'nan nona'pi ta'taton, nata'in. ³¹ Inapoatoma', a'naya a'nayanquēma' pēnētoco'. Ya'ipinquēma' noya noya yonquicamaso maré' nipēnēncó'. Napohuatama', canpita capini niachinicananarama'. ³² Nipēnēnpatēhua', a'naya a'nayanpoa' pēnētacaso' ya'huērin. A'na'ton tonihuachin, a'nanta' pēnētanta'in. Ina toniantahuachin, a'nanta' pēnētanta'in. ³³ Yosēso' co nisha nisha ayonquirinpoahué'. Catahuarinpoa' sano cancantacaso'. Niyontonēhuaquēnta' catahuarinpoa' a'naya a'nayanpoa' pēnētātēhua' noya Yosē chinotacaso maré'.

Ya'ipi Yosē imarēhuasopita nisha nisha niyontonēhuaquē, ³⁴ sanapi'saso' ta'tatona', nataina'. Ama pēnēnchinasohué'. "Quēmapi'sa' natēina'," tēnin Yosē pēnētērinquē. ³⁵ Ma'sona yanitotohuachina', pēnēnaquē so'ina' nataina'. Yosē chinotacaso maré' niyontonpatama', sanapi'saso' co nacaiso' ya'huērinhué'.

³⁶ Isonta' yonquico'. Co canpita'ton Yosë nanamën nitotëramahuë'. Naporahuaton, co canpitaráchin a'chintërainquëmahuë'. ³⁷ Yosë nanamën chachin no'tëquën a'chintëranquëma'. No'tëquën ninshitëranquëma'. Insosona yapëñtohuachin, natëinco. Ispirito Santo tëhuëñchachin catahuahuachin-quëma', ina nanan chachin natëarama'. ³⁸ Nisha a'chintohuachinëñquëma', ama natëtocosohuë', tënahuë'.

³⁹ Napoaton iyaro'sa', Yosë anitotërinquëmaso' sha'huicamaso' na'con na'con nohuantoco'. Anaquën nisha nananquë nonpiso pochin yanonpachina, tananpitoco' noin. ⁴⁰ Nipirinhüë', ama noncarocosohuë'. A'naya a'nayanquëma' nonco'. Noyápiachin cancantatoma', Yosë yonquico'.

15

Quisocristo nanpiantarinso'

¹ Yosë nanamën iyaro'sa', nani a'chintëranquëma'. "No'tëquën nontërincoi," ta'toma' natërama'. Natëtoma', imamiatarama'. Ina nanan chachin sha'huitaantaranguëma' yonquicamaso marë'. ² Ina natëmiatohuatama', Yosë nicha'ësarinquëma'. A'naquënso nipirinhüë': "Imarahuë'," taponaraihuë', topinan quëran napopi. Co cancanëna quëran natëpihuë'. Inapitaso' co nicha'ësarinhuë'.

³ Ya'nan a'chintaponquëma', Yosë anitotërincooso chachin sha'huitëranquëma': "Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocristo chiminin," itëranquëma'. Iráca Yosë quiricanën quëran ninorinso chachin chiminin. ⁴ "Chiminpachina, pa'pitopi huachi. Pa'pitopirinahuë', cara tahuëri quëran nanpiantarin," itëranquëma'. Quiricanëñquë ninorinso chachin nanpiantarin: ⁵ Nanpiantarahuatón, Pitro ya'notërin. Ca'tano'sanënpitanta' ya'notërin. ⁶ Ina quëran na'a imapisopita niyontonasoi', ya'notaantarin. A'natërápo pasa na'con ni'pi. Ipora huanata' nanpirapi. Caraichin nani chiminpi. ⁷ Santiaconta' ya'notërin. Naporahuaton, ya'ipi a'chinacaso marë' acorinsopita ya'notaantarin. Ina quëran inápaquë panantarin.

⁸ Piquëran huarë' canta' ni'nahuë. Ana'huaya pochin nipirahuë', inápa quëran ya'notimarinco. Naporo huarë' imarahuë. ⁹ Imapisopita aparisitërahuë' ni'ton, co acocinso' ya'huërinhuë', topirahuë'. Pa'pi co noyahuë' cancantopirahuë', anoyacancantatonco, acorinco paato a'china'huaso marë'. ¹⁰ Inaora nohuanton, Yosë catahuarinco. Co catahuarincohuë' naporini, co manta' nanichitohuë'. Catahuahuachincora, pa'nahuë nanamën a'chinapo. Co topinan quëran catahuarincohuë'. Caso' na'con na'con Yosë marë' sacatërahuë. Co cariso' piyapi'sa' anoyacancantërahuë'. Yosë achinicananinco a'china'huaso marë'. Ina catahuarinco ni'ton, a'chinpatëra na'a piyapi'sa' imasapi. ¹¹ Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Quisocristo ca'tano'sanënpitanta' a'chinpi. Ina nanansáchin a'chintërainquëma', natërama'.

Quisocristo imarëhuasopita nanpiantacaso' ya'huërinso'

¹² "Quisocristo nanpiantarin huachi," itërainquëma' ni'ton, ¿onpoatomata' a'naquëmaso' co no'tëquën yonquiramahuë'? "Co Yosë ananpitaantarinpoahuë'," toconama'. ¹³ Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nanpiantaitonhuë'. ¹⁴ Co nanpiantarinhuë' naporini, topinan quëran a'chinchitëñquëmahuë'. Canpitanta' topinan quëran natëitomahuë'. ¹⁵ Co nanpiantarinhuë' naporini, nani nonpinchitëñquëmahuë'. Nipirinhüë', co iyaro'sa' nonpin nanan a'chintërainquëmahuë'. "Yosëri chachin ananpitaantarin,"

itohuatëinquëmará, no'tëquën nontërainquëma'. ¹⁶ Co ananpitaantainpoaso' ya'huërinhuë' naporini, co Quisocristo tëranta' nanpiantaitonhuë'. ¹⁷ Co nanpiantarinhuë' naporini, topinan quëran imaitërihuahuë', co oshanënpoa' inquichitonpoahuë'. ¹⁸ Co nanpiantarinhuë' naporini, a'naquën imapisopita nani chinimipi ni'ton, parisitopiquë pa'itonahuë'. ¹⁹ Isoro'pa marëáchin Quisocristo imarëhua' naporini, pa'pi nosorochitërihuahuë'.

²⁰ Nipirinhüë', Quisocristo tëhuëenchachin nani nanpiantarin. Ya'nan cayarinsó' sënarëso pochin ina'ton nanpiantaton, nanpimiatarin. Ina quëran canpoanta' chiminarihuarahüë', nanpiantarihua'. ²¹ Atan'ton co Yosë nafëtonhuë', chiminin ni'ton, canpoanta' chiminëhua'. Inapochachin Quisocristoso' chiminaponahuë', nanpiantarin ni'ton, canpoanta' nanpiantarihua'. ²² Atan pochin cancantatëhua', ya'ipinpoa' chiminëhua'. Napoaponahuë', Quisocristo imapatëhua', ya'ipinpoa' ananpitaantarinpoa'. ²³ Co napopináchin nanpiantarihuahuë'. Quisocristo'ton nanpiantarin. A'na tahuëri o'mantahuachin, imarëhuasopitanta' ananpitaantarinpoa'. ²⁴ Ina quëran ya'ipiya naniarin. Iporaso' nisha nisha hua'ano'sa', copirnoros'a', inapita chiniquën nanantatona', camairinënpoa'. Sopairo'santa' yacairinënpoa'. Quisocristo o'mantahuachin, ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachin, Tata Yosëichin ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. ²⁵ Ina nohuanton, Quisocristo chiniquën nanantarin. Ya'ipi hua'anëntarin. A'na tahuëri ya'ipi inimicoro'sa' minsëarin. ²⁶ Ina quëran huachi chimirionta' ayatarin. Ananpitaantahuachinpoa', chimirin minsëarin huachi. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuë'. ²⁷ "Yosë nohuanton, ya'ipiya minsëarin huachi," ténin Yosë quiricanënküë. Napoaton Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Tata Yosëichin co hua'anëntarinhuë'. Inari Quisocristo chiniquën nanan quëtërin. ²⁸ Ina nohuanton, Quisocristo ya'ipiya minsëarin. Nani minsëhuachina, inanta' Yosë hui'nin ni'ton, pa'pin natëmiatarin. Naporo quëran huarë' Yosëáchin ya'ipiya hua'anëntomiatarin.

²⁹ ¿Onpoatomata' ipora huanta' a'naquëma' co natëyátëramahuë'? "Co Yosë ananpitaantarinpoahuë'," toconama'. Co no'tëquën yonquiramahuë'. A'naquën chinimipisopita yonquiatona', inapita ya'huërenamën aporihuanpi. Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, ¿ma'marëta' inapitanta' napo'itonahuë'? ³⁰ ¿Ma'marëta' quiyanta' parisitaporaihuë', a'chinárai? Nani tahuëri yaahuërinacoi. Co nanpiantahuatëhuahuë', topinan quëran parisitërai. ³¹ A'naquën yatëparinaco. Nani tahuëri "Chiminapo nimara," ténahuë'. Tëhuëenchachin no'tëquën nontëranquëma'. Quisocristo catahuarincó ni'ton, a'chintohuatënküëmará, noya imarama'. Ina marë' nóya cancantërahuë'. ³² Ipositoquë a'chinahuëso marë' chiniquën no'huirinaco. Ni'ni pochin cancantatona', yatëparinaco. Ahuantaporahuë', ¿ma'ta' ina marë' canarahüë'? Isoro'paquëráchin ya'huërhüa' naporini, co manta' canaitërihuahuë'. Co nanpiantacaso' ya'huërinhuë' naporini, co Yosë yonquicaso' ya'huë'itonhuë'. "¿Huëco' coshatahua'. Huëco' o'ohua'. Co hua'quiya quëranhuë' chiminarihua' ni'ton, capa cancantahua'!" topiso pochin nichitërihuahuë'.

³³ Ama ina pochin yonquicosohüë'. Ni'cona a'napita anishacancan-tochinënküëma'. "Co yonahuë' nipisopitarë'quëma' nipayahuatama', canpitanta' nitapicancanarama'. Inapita nonanpatama', co huachi noyápiachin cancantaramahuë'," topi iráca. No'tëquën napopi. ³⁴ No'tëquën yonquiatoma', noyasáchin nico'. Ama huachi tëhuëcosohüë'. A'naquëma' co Yosë nohuichátëramahuë'. Ina yonquiatoma', tapanacamaso' ya'huërin, ténahuë'.

Nasha nonënpoa' quëtarinpoaso'

³⁵ A'naquëma' yanitotërama'. "Chiminpatëhua', ¿onporahuatëhuata' nantantarihua'? ¿Onpopta' nonënpoa' ya'huëtaonpoaso'?" tënama'. ³⁶ ¿Co canpitaso' nitoyonquiramahuë'? Ni'cochi. Ya'pirin sha'patëra, ya'pirin chachinso' chiminiso' pochin ninin. Acopo' ya'pira'huainso' nipirinhuë', noya papotërin. ³⁷ Tricoraya yonquia'ahua'. Ina sha'patamara, aipi noshinënso' co papotërinhuë'. Ya'pira'huain papotohuachina, nisha ya'norin huachi. ³⁸ Yosë nohuanton, ma'sha papotërin. Nisha nisha ya'pirin sha'patëra, nisha nisha papotërin. Co napopináchin papotërinhuë'. Yosë nohuanton, naporin. ³⁹ Ma'sharo'santa' nisha nisha noshatopi. Piyapinpoanta' nonënpoa' nisha. Ohuacaro'sa', inairaro'sa', samiro'sa', inapitanta' nisha nisha noshatopi. Co napopináchin noshatërhua'huë'. Nisha nisha acorinpoa'. ⁴⁰ Nisha nisha ma'sha isoro'paquë ya'huërin. Inápaquë ya'huëpisopitanta' nisha nisha ya'nopi. Co napopináchin noyápiachin ya'nopihuë'. ⁴¹ Pi'iso' huënaráchin huënaráchin a'pinin. Yoquinta' nisha a'pinin. Tayoraro'santa' nisha nisha a'pinpi. Co napopináchin a'pinpihuë'.

⁴² Inapochachin canpoanta' nantantahuatëhua', nisha ya'noarihua'. Chiminpatëhuara, nonënpoa' chanatopirinhuë', nantantahuatëhua', nasha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co onporonta' chanatarinhuë'. ⁴³ Iporaso' nonënpoa' co onpopinchin noyahuë'. Chiminpatëhua', pa'pitarinënpoa'. A'na tahuëriso' nipirinhuë', noyápiachin nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Iporaso' co chinipirëhuahuë'. Nantantahuatëhua', chinarihua'. ⁴⁴ Isoro'pa maréachin nonënpoa' ya'huëtarinpoa' ni'ton, chiminëhua'. Pa'pitopirinënpoahuë', ananpitaantahuachinpoa', nisha nonënpoa' quëtarinpoa' Yosë'pa' ya'huëcaso marë'. Iporaso' nonënpoa' Yosë acotërinpoa' isoro'paquë ya'huëcaso marë'. A'na tahuëriso' nipirinhuë' noya noya nonënpoa' quëtarinpoa' inápaquë ya'huëcontacaso marë'.

⁴⁵ Yosë quiricanënuë' tapon: "Iráca Yosëri ya'nan quëmapi nininso' Atan itërin. Inaso' nonën quëtërin isoro'paquë nanpicaso marë'," tënin. Iporaso' Quisocristonta' Atan pochin nicaponahuë', Yosë chachin ni'ton, catahuarinpoo' canpoanta' Yosë pochin nanpicaso marë'. ⁴⁶ Napoaponahuë', ya'nan nipon, nonënpoa' quëtërinpoa' isoro'paquë nanpicaso marë'. Ina piquëran nasha nonënpoanta' quëtarinpoa' inápaquë nanpimiatacaso marë'. ⁴⁷ Atanso' no'pa quëran ninin isoro'paquë nanpicaso marë'. Quisocristoso nipirinhuë' Yosë ya'huërin quëran o'marin ni'ton, noya noya ninin. ⁴⁸ Ya'ipi piyapinpoa' Atan pochin nicatëhua', ina nonën pochin ya'huëtarinpoa'. Napoaponahuë', Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri ina nonën pochachin ya'huëtarinpoa'. ⁴⁹ Iporaso' Atan pochin ya'norëhua'. A'na tahuëriso' nipirinhuë' Quisocristo pochin ya'noarihua'.

⁵⁰ Nonënpoa' ipora ya'huëtarinpoaso' co nanitërinhuë' Yosë hua'anëntërinquë paacaso'. Chiminpatëhua', nonënpoa' chanatarin, co ya'huëmiatarinhuë'. ⁵¹ Noya natanco iyaro'sa'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinahuë', sha'huitaranquëma'. Co ya'ipi imarëhuasopita chiminarihuahuë'. Napoaponahuë', Yosë nohuanton, ya'ipi imarëhuasopita nisha ya'noarihua'. ⁵² A'nanaya nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, tronpita pihuirarin. Pihuihuachin, chiminpisopita nantantantari. Quisocristo imapi ni'ton, ananpitaantarin huachi. Naporo' ya'ipi imarëhuasopita nisha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵³ Nonënpoa' ipora ya'huëtarinpoaso' chanatarin. A'na tahuëriso' nipirinhuë' nisha nonënpoa' ya'huëtohuachinpoa', co chanatarinhuë'. Nasha a'morëso pochin nisarihua'. Co huachi chiminarihuahuë'. ⁵⁴ Nisha nonënpoa' quëtöhuachinpoa', nantantarihua'.

Yosë quiricanën quëran ninoton, naporin: “A'na tahuëri Yosëri chimirin minsëarin. Co huachi chiminacaso' ya'huaponhuë'. ⁵⁵ ¿Onporahuatonta' chimirin minsëarinpoa'? Co huachi nanitarinhuë'. Ya'huan quëtëhuachinpora chininësö pochin chininacaso' ya'huëpirinhuë', co huachi chininacaso' të'huatarihuahuë',” ténin. ⁵⁶ Yosë iráca pënëntërinso' co natëtatëhuahuë', oshahuanëhua'. Oshahuanëhua' n'i'ton, chiminacaso' ya'huërin. ⁵⁷ Ya'huëpirinhuë', jma noyacha Tata Yosëso' n'i'ton, nicha'ërinpoa paya! Ina nohuanton, Quisocristo ya'huëretërinpoa'. Corosëquë chiminatón, sopai minsërin. Nanpiantarahuaton, chimirionta' minsërin. Ina marë': “Yosparinquën,” itahua'.

⁵⁸ Napoaton iyaro'sa' chiniquën cancantoco'. Nosororanguëma' n'i'ton, pënënananguëma': Ama nisha nisha yonquicosohuë'. Naporahuaton, paatoma' a'napita a'chintëra'piaco'. Sinioro catahuahuachinquëma', co onporonta' topinan quëran a'chinaramahuë'. A'chinpatama', Yosëri nohuantërinso'pa imasapi huachi.

16

Pahuantërinso'pita catahuacaso' ya'huërinso'

¹ A'nanta' sha'huichinquëma', yonquico'. A'naquën imapisopita ma'sha pahuantarin n'i'ton, parisitapi. Inapita catahuacaso marë' coriqui yaa'parama'. Carasiaquë imapisopitanta' coriqui a'parapi. Inapita nani sha'huitërahuë coriqui yontonacaiso marë'. Inapochachin canpitanta' sha'huitaranquëma'. ² Nani Tomio tahuëri niyontonpatama', coriqui acoco'. Nanitëramaso' acoco'. Na'con canahuatama', na'con quëtoco'. Pi'pian canahuatama', pi'pian quëtoco'. Nani simana inapohuatama', nicaponquëma' pa'pato, coriqui yontonamaso' quënanconarahuë. ³ A'naquëma' noya ni'namasopita huayonco' coriqui quëpacaiso marë'. Canconpato, quiricatarahuë huayonamasopita nohuitacaiso marë'. Nani quiricatarahuato, inarë chachin huayonamasopita a'parahuë. Quirosarinquë quëparapi pahuantërinso'pita quëtacaiso marë'. ⁴ Nanitohuato, canta' pa'samaraco. Pa'patoso', napopináchin pa'sarai.

Nicapon yapa'ninso'

⁵ Nicaponquëma' yapa'pirahuë', iporaso' co nanitërahuë'. Masitonia parti paca'huaso' ya'huërin. Nani n'i'tontahuato, ya'huëramaquë pa'sarahuë. ⁶ Canpitataquë hua'quimiáchin yacapananguëma'. O'napi tahuëri inaquë na'huëanatapo nimara. Ina quëran catahuaramaco a'na parti paca'huaso', topirahuë'. ⁷ Co topinan niraponquëmahuë'. A'na tahuëri Yosë nohuan-tohuachin, hua'qui' yacapananguëma'. ⁸ Iporaso nipirinhue' Ipi'pian ya'huato, a'chinárahue'. Pinticostisë tahuëri huarë' isëquë ya'huapo. ⁹ Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' isëquë yaimapi n'i'ton, a'chintárahue'. A'naquënso' no'huipirinaohuë', pënëntárahue'. Na'amiachin imasapi.

¹⁰ Iya Timotio cantonpachinquëma', noya nontoco' noya cancanchin. Ca pochachin inanta' Yosë nanamën a'chinarin. ¹¹ Hui'napi nipirinhue', amá nocancosohuë', noya natanco'. Noya nontatoma', catahuaco' isëquë huënanta'in. Ina ninarahuë. A'napita iyaro'sarë' canquimapon, ténahuë.

¹² Iya Aporosënta' sha'huitopirahuë'. “Iyaro'sa' pa'pachina', quëmanta' paquë',” itopirahuë', co ipora nohuantërinhuë'. Nanitohuachin, nicaponquëma' pa'sarin.

Tiquiapon pochin pënërinso'

¹³ Ama huë'erëso pochin cancantatomarahuë', noya yonquico'. Ya'ipi cancanëma quëran natëmiatoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', chiniquën cancantoco'. Niachinicancanco'. ¹⁴ Ma'sona tëranta' nipatama', noya ninosoroatoma', nico'.

¹⁵ Istipano sa'inë chachin nohuitërama'. Iráca Acaya parti a'chinpatëra, inapita'ton Quisocristo imapi. Pëinënquë ya'huëpisopitanta' imasapi. Imatona', na'con catahuarinënquëma'. Ya'ipi imapisopita catahuapi. ¹⁶ Inapitaso' noya natëco', tënahuë. A'napitanta' chiniquën catahuarinquëma' noya imacamaso marë'. Insosona ina pochin a'chintohuachinquëma', noya ni'co'.

¹⁷ Istipanasë, Portonato, Acaico, inapita isëquë cantihuachinacora, nóya cancantërahuë. Canpitaso' aquë ya'huatoma', co ni'namacohuë'. Inapitaso' ya'huërama quëran huëcatona', catahuarinaco. ¹⁸ Noya nontatonaco, achinicancaninaco. Canpitanta' achinicancaninënquëma', tënahuë. Cancoantahuachina', noya nicatoma', natanco'.

¹⁹ Ya'ipi imapisopita Asia parti ya'huëpiso' yonquiatënquëma', saludos a'patarinënquëma'. Aquira sa'inë chachin na'con yonquiatënquëma', saludos a'patarinquëma'. Pëinënquë niyontonpisopitanta' yonquirinënquëma'. Canpitanta' Siniro imarama' ni'ton, na'con yonquirinënquëma'. ²⁰ Ya'ipicoi saludos a'patarainquëma'. Noya iyaro'sa' ya'huëco', tënai. Noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²¹ Ca Paonoco na'con yonquiranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitaranquëma'.

²² Insosona co Siniro Quisocristo nosorohuachinhuë', Yosëri ana'inchin. ¡A'naroáchin Siniro o'mantaquë'! tënahuë.

²³ Inaora nohuanton, Siniro Quisoso catahuainquëma'. ²⁴ Ya'ipinquëma' Quisocristo imarama' ni'ton, nosororanquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corintoquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsò'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'pataranquëma'. Corintoquë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënquë ya'conama'. Acaya parti nisha nisha ninanoro'saquë imaramasopita yonquiatënquëma', ninshitaranquëma'. ² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'.

Paono parisitaponahuë', Yosëri achinicananinso'

³ —Ma noyacha Tata Yosëso paya. Sinioro Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosororinpoa' ni'ton, catahuarinpoa' chiniquën cancantahuaso'. Nani tahuëri inasáchin achinicananinpoa'. ⁴ Ma'sona tëranta' onpohuatëhua', ina catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Achinicananinpoa' ni'ton, canpoanta' nanitarihua' a'napita catahuacaso'. Inapitanta' ma'sha onpohuachina', achinicananarihua'. Yosë catahuarinpoaso pochachin inapitanta' catahuarihua'. ⁵ Quisocristo imarëhuaso marë' a'napita aparisitërinënpoa'. Aparisitohuachinënpoara, Quisocristo chachin achinicananinpoa'. Na'con na'con aparisitohuachinënpoa', na'con na'con catahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. ⁶ Canpitanta' Yosë nohuitacaso marë' a'chintërainquëma'. Ina marë' aparisitërinacoi. Parisitapiraihuë', Yosë achinicananincoi ahuenta'huaiso marë'. Yosë catahuarinquëma' canpitanta', tënai. Parisitopiramahuë' achinicananarinquëma' quiya pochachin ahuantamaso marë'. ⁷ Canpitanta' aparisitohuachinënquëma', Yosë catahuarinquëma' chiniquën cancantacamaso marë'. Napoaton co Yosë a'poaramahuë'. Chiniquën cancantatoma', imamiatarama', tënai. Ina marë' noya cancantërai.

⁸ Parisitëraiso' sha'huichinquëma', canpitanta' nitotoco'. Asiaquë ya'huasocoi, na'con ma'sha onpotërinacoi. Co ahuantochináchinhuë' cancantërai: ⁹ “Chiminapoi nimara,” topiraihuë', co chiminaihuë'. Yosë nohuanton, ma'sha onporai ina na'con na'con yonquica'huaiso marë'. Napoaton “Quiyaora nanitërai,” co tënaihuë'. “Catahuaco'i Sinioro, co quiyaso' nanitërai huë',” itërai. Yosëchin ya'ipi nanitaparin. Chiminpisopitanta' ananpitaantarin, tënai. ¹⁰ Pi'pishachin shichiminpiraihuë', Yosë na'con catahuarincoi ni'ton, cha'ërai. Nani tahuëri ni'sárincoi. “Co onporonta' naniantarincoihuë'. A'na tahuëri parisitaantapiraihuë', nicha'ësarincoi,” ta'toi noya cancantërai. ¹¹ Canpitanta' quiya marë' chiniquën Yosë nontoco' catahuaincoi. Na'anquëma' quiya marë' Yosë nontohuatama', Yosë catahuarincoi. Ina quëran canpitanta' noya cancantarama'. “Ma noyacha Yosëri catahuarin paya,” ta'toma', “Yosparinquën Sinioro,” tosarama'.

Paono Corintoquë yapa'ninso'

¹² Yosë ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën sha'huitarinquëma'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Noyápiachin cancantatoi, ya'ipi parti a'chinai. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Yosë inaora nohuanton, catahuarincoi ni'ton, noya ninai. Ina marë' noya cancantërai.

13 No'tèquénáchin ninshitérainquëma'. Co nisha nisha yonquiraihuë'. Co yanonpintërainquëmahuë'. Iso quirica nontohuatama', yonquiraiso chachin nitotarama'. Oshaquëran ya'ipi nitotarama huachi, ténahuë. 14 Ipora noyamiachin nitotërama'. Sinioro Quisoso o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, noya cancantatoi, noya ni'sarainquëma'. Naporo tahuëri canpitanta' noya ni'saramacoi, ténai. "Paono noya a'chintërincoi ni'ton, imara," tosarama'. Ina yonquicamaso' nohuanterai.

15-16 "Noya ni'sarinaco," ta'to, i'hua nicaponquëma' yapa'pirahuë'. Masitonia parti pa'pato, nira'inquëma'. Ina quëran o'mantahuato, niri-manta'inquëma', topirahuë'. Inaporahuë naporini, canpita catahuaito-macohuë' Cotia parti paca'huaso'. Catoro' ni'nanquëma' naporini, noya noya cancanchitomahuë', ténahuë yonquiato. Napopirahuë', co pa'nahuë'. 17 Napoaton: "Paono nisha nisha yonquirin," ¿topiramahuë' ti? Co nisha nisha yonquirahuë'. A'naquëns'o' ma'sona tëranta' sha'huipirahuë', co tèhuënychachin naporinhuë'. Co caso' ina pochin cancantërahuë'. 18 Yosë ni'sárinco no'tèquën nontëranquëma'. Yosë no'tèquénáchin nonin ni'ton, canta' co nonpintëranquëmahuë'. Co nisha nisha nonahuë'. 19 Iráca Siripano, Timotio, ca, caracoi a'chintërainquëma'. Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Co onporonta' nonpintërinpoahuë'. No'tèquën nontërinpoa'. 20 Ya'ipi Yosë sha'huitërinpoaso' Quisocristo acotaripoa'. Napoaton "Quisocristoso' no'tèquën nonaton, catahuarinpoa'. Ma noyacha Yosëso paya," tènëhua'. 21 Yosë chachin huëntonënnquë aya'coninpoa' Quisocristo imacaso marë'. Huayonatonpoa', acorinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. 22 Hui'nin pochin nicatonpoa', sichoquë marca acorëso pochin Ispirito Santo aya'coancantërinpoa'. Hua'yanën chachin aya'coancantërinpoa' ni'ton, anitotërinpoa'. "Ya'ipi sha'huitërinpoaso' chachin quëtarinpoa'," tènëhua'.

23 Ya'ipi yonquirahuëso' Yosë nitotërin. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tèquën nontaranquëma'. Co nohuanterahuë' canpitataquë chiniquën pënëna'huanquëmaso'. Napoaton co i'hua ni'conanquëmahuë'. Naporo' pa'nahuë naporini, co noyahuë' ninamaso marë' chiniquën pënëna'huanquëmaso' ya'huë'itonhuë'. 24 Co quiyaso' hua'an pochin chiniquën pënëntëraihuë'. Sanoanan quëran pënëna'inquëma'. Yosë nanamën noya natërama'. Yacatahuarainquëma' noya cancantacamaso marë'.

2

1 I'hua nicaponquëma' yapantapirahuë', co pa'nahuë'. Pa'nahuë naporini, asëchitënnquëmahuë'. 2 Chiniquën pënënpatënnquëma', sëtarama'. Co nohuanterahuë' asëta'huanquëmaso'. Canpita sëtohuatama', co huachi nanitaramahuë' acapacanamacoso', ténahuë yonquiato. 3 Napoaton i'hua ninshitérainquëma' pënëna'huanquëmaso marë'. Ina quëran canpitataquë pa'pato, co sëtarahuë'. Noya imaantahuatama', noya cancantarahuë'. Noya cancantohuato, canpitanta' noya cancantarama', ténahuë. 4 Chiniquën sëtato, i'hua ninshitérainquëma'. "Co yanatërinacohuë'," ta'to, sëtërahuë. Na'nëchináchin cancantërahuë'. Co nohuanterahuë' chiniquën asëta'huanquëmaso'. Co no'huirainquëmahuë'. Na'con nosororanquëma'. Ina nitotacamaso marë' ninshitérainquëma'.

Nanan anoyatacaso' ya'huërinso'

5 I'hua a'nara' co noyahuë' nininso marë' sëtërahuë'. Co casáchin sëtërahuë'. Canpitanta' pancamiachin sëtërama'. Nipirinhuë', co nohuanterahuë' nanan apancatacaso' ni'ton, napotëranquëma'. 6 Tèhuëna'pi nani ana'intërama'.

Na'anquëma' ana'intërama' ni'ton, co noyahuë' nininso marë' inanta' sëtárin. Co huachi aquëtë' ana'intacaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Iporaso' nanan anoyatoco'. Noya nontaantaco' chiniquën cancanchin. Iporahuanta' sëtárin. Napoaton catahuaco' ama aquëtë' sëchinsohuë', sëtöri ya'coancantohuachin. ⁸ Niyontonahuatoma', noya nontoco'. "Nosoroatëinquën iyasha nanan anoyatarainquën," itoco'. Ina quëran tëhuëinchachin nosoroatoma', noya nontaantaco'. ⁹ Napoaton i'hua ninshitéranquëma'. "Ya'ipi natëarinaco," ta'to, pënënanquëma'. Tënia'huanquëmaso marë' ninshitéranquëma'. ¹⁰ Nanan anoyatohuatoma', canta' nanan anoyatërahuë' pochin cancantarahuë'. Canpita yonquiatëinquëma', nanan anoyatërahuë'. "Quisocristo nani tahuëri ni'sarinpoa," ta'to, cancanëhuë' quëran huarë' nanan anoyatërahuë'. ¹¹ Co nanan anoyatohuatëhuahuë', Safanasë minsëarinpoa'. Inaso' nisha nisha yanonpintërinpoaso' nitotërehua'.

Troasëquë Paono na'con yonquirinso'

¹² I'hua Troasëquë pa'nahuë Quisocristo nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, na'a piyapi'sa' nohuantopi ni'ton, a'chintërahuë'. ¹³ Napoaponahuë', i'hua chachin iya Tito canpitaquë a'papurahuë'. Co huëntarinhuë' ni'ton, co sano cancantërahuë'. "¿Onpoatoncha co iyasha huëntarinhuë' nicaya?" ta'to, piyapi'sa' noyasha nontahuato, Masitoniquë pa'nahuë'.

Quisocristo catahuarinpoa' minsëtacaso'

¹⁴ Ma noyacha Tata Yosëso paya, tënëhua'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, nani tahuëri ina catahuarinpoa' inimiconënpoopita minsëcaso'. Inapitaso' co nohuantopihuë' Quisocristo nanamën a'china'huaiso'. Co nohuantopirinahuë', nisha nisha parti paato, nanamën a'chinara'. Pimóton hua'sai' pimoanahuaninso pochin Quisocristo nanamën nahuinarin. A'chintatoi, na'a piyapi'sa' anitotërai. ¹⁵ Quisocristoso' pimóchin nininso' a'përahuaton, Yosë chinotërin. Ina pimoanahuaninso pochin ya'ipi parti nanamën a'chinai. A'chinpatëira, Yosëri nohuantërinso' naya natanpi ni'ton, nicha'ësarín. Co nohuantërinso'pituahënta' natanpirinahuë', topinan quëran natanpi ni'ton, parisitopiquë pa'sapi. ¹⁶ Inapitaso' chimipi anarinso pochin nicatonacoí, co natëtopihuë' ni'ton, chiminpachina', parisitomiatapi. Natëpisopitaso nipirinhuë' pimóchin imërëso pochin nicatonacoí, cha'ësahuatona', nãnpimiatapi. ¿Incarita' nanitërin ina pochin noya a'chinacaso'? Co insonta' nanitërinhuë' inaora a'chinacaso', tënëhuë'. ¹⁷ A'naquën nonpinatona', inahuaa canacaiso marë' a'chinapi. "Yosë nanamën a'chintërainquëma'," topirinahuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. Quiyaso nipirinhuë' no'tëquën sha'huítërainquëma'. Yosë a'parincoi ni'ton, ina nanansáchin a'chinarai. Yosë ni'sárincoi ni'ton, Quisocristoíchin natëarai.

3

Nasha quëran anoyatërinso'

¹ "Ina pochin nonpatama', naquëranchin a'napita nocanarama'," ¿itëramacoí ti? Co insonta' nocanaihuë'. A'naquënso' carta a'napitari ninshitérinso' a'notërinquëma' nohuitacaso marë'. "Iso quëmapiso' noya. A'chintohuachinquëma', noya natanco'," ténin quiricaquë. Inanpi quirica co ma'parainquëmahuë'. Co ina pochin nohuantërainhuë'. Nani noyá nohuítëramacoí. ² Canpitaso' cartanëhuëi pochin ninama', cancanëhuëiquë Quisocristosi' ninshitérinso'. Nanamën chachin a'chintohuatëinquëmarã, noya imarama'. Ya'ipi piyapi'sa' ni'ninëquëma'. "Paono ca'taninsopitarë

chachin a'chintërin ni'ton, noya cancantopi," ta'tona', noya ni'ninacoi. ³ A'chintohuatëinquëmara, noya natanatoma' Quisocristo imarama' ni'ton, noya carta pochin ninama'. Quisocristo chachin ninshitërinso'. Ina cartaso' co napisëquë ninshitërinhuë'. Co na'piquë tëranta' ninshitërinhuë'. Yosëso' nanpimiatarin ni'ton, Ispirito Santo noyacancantërinquëma' noya nicacamaso marë'.

⁴ Quisocristo catahuarincoi ni'ton, noya a'chintërainquëma'. Ina marë' Yosë noya ni'sarincoi, tënai. ⁵ Quiyaora co pi'pisha tëranta' nanitërainhuë' noya a'chinta'huainquëmaso'. Yosëichin ananitërincoi. Co catahuarincoihuë' naporini, co canpitanta' cancanëma quëran imaitomahuë'. ⁶ Ina nani acorincoi a'china'huaiso marë'. Acohuachincoira, catahuarincoi nasha quëran anoyatërinso a'chinta'huainquëmaso marë'. Ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa' Yosë nohuitatëhua' nanpimiatacaso marë'. Iraca anoyatërinso Moisésëri ninshitopirinhuë'. Ina imapatëhua', co onporonta' noya cancantërehuahuë'. "Co natëhuatamahuë', chiminpatama', ana'intacaso' ya'huërin," tënin. Co ina a'chintërainquëmahuë'.

⁷ Iraca Yosë pënëntërinso' sha'huihuachina, na'piquë ninshitërin. Yosëso' noya noya ni'ton, huënarächin ya'norin. Moisésë ya'pirionta' huënaratarin ni'ton, co isairo'sa' nanitopihuë' hua'qui' nirayacaiso'. Huënaratapona'huë', oshaquëran sacorayarin. Pënëntërinsona' noya nipona'huë', co ya'huëmiatërinhuë'. Co ya'ipi natëhuachinahuë', chiminpachina', ana'intacaso' ya'huërin. ⁸ Iporaso nipirinhuë', nasha quëran anoyatërinso a'chinarai. ¡Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' ni'ton, inaso' noya noya! ⁹ Iraca pënëntërinso' nanan noya nipirinhuë', co natëhuachinahuë', ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo nanamëno nipirinhuë', noya noya. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë noya ni'sarinpoa'. Napoaton noya noya, tënahuë. ¹⁰ Iraca Moisésë noya pënëntopirinhuë', iporaso' noya noya ya'huëtërinpoa'. ¹¹ Iraca pënëntërinso' sha'huitohuachina, huënarächin pochin ya'nopirinhuë', sacorin huachi, co ya'huëmiatarinhuë'. Iporaso' nasha quëran anoyatërinso', ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishatarinhuë' ni'ton, noya noya, tënëhua'.

¹² "Inaso co ta'huantarinhuë'," ta'toi, inasächin a'chinarai. Co t'ë'huatoihuë', ya'ipi parti a'chinarai. ¹³ Iraca Moisésë pënëntohuachina, ya'pirin huënaratopirinhuë', oshaquëran sacorayarin. Napoaton nipa'copirayatërin ama sacorayarins' quënanacaiso marëhuë'. Quiyaso' co ina pochin a'chintërainquëmahuë'. ¹⁴ Isairo'saso nipirinhuë' co natantochináchinhuë' cancantopi. Ipora huanta' Yosë quiricanën iraca ninshitopiso' nontopirinahuë', co no'tëquën yonquipihuë'. Nipa'copirayatërinso pochin cancantatona', co nanitopihuë' Yosë quiricanën no'tëquën nitotacaiso'. Quisocristoichin catahuarinpoa' no'tëquën nitotacaso'. ¹⁵ Ipora huanta' Moisésë ninshitërinso' nontopirinahuë', co no'tëquën yonquipihuë'. ¹⁶ Quisocristo imapatëhua', co huachi nipa'copirayatëreso pochin cancantarihuahuë'. Sinioro noya nohuitarihua'. ¹⁷ "Sinioro' topatëhua', Ispirito Santo tapon naporëhua'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi iraca pënëntërinso' imacaso' ya'huërinhuë'. Ispirito Santo nicha'ërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. ¹⁸ Sinioro imapatëhua', co huachi nipa'copirayatëreso pochin cancantarihuahuë'. Isihuicoquë ma'sha a'notërëso pochin ninëhua'. Yosë noya ninso' piyapi'sa' anitotërehua'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochachin cancantarihua'. Ina nohuanton, Ispirito Santo catahuarinpoa' noya noya cancantacasos marë'.

4

¹ Yosë nosoroatoncoi, acorincoi ina nanamën a'china'huaiso marë'. Ina yonquiatoi, co yaa'poraihuë'. ² A'naquënso' co noyahuë' yonquiatona', a'chinapi. Noyasha nonpirinahüë', nonpinacaiso marë' napopi. Quiyaso nipirinhüë' co manta' po'oana quëran ninaihuë' ni'ton, co tapana'huaiso' ya'huërinhuë'. Co nisha nisha a'chinaihuë'. Ya'ipi Yosë nanamën no'tëquën a'chintarainquëma'. Yosë ni'sárincoi ni'ton, inasáchin a'chinarai. A'ninquëchin a'chinai ya'ipi piyapi'sa' yonquicaiso marë'. ³ Quisocristo nanamën noya a'chintopiraihuë', a'naquën co yanatëtopihuë'. Parisitopiquë pacacaiso nipisopita co nohuantopihuë' natëtaçaiso'. ⁴ Sopai nohuanton, co nanitopihuë' no'tëquën yonquicaiso'. Ma'sha a'pintëreso pochin nanamën quëran Yosë anitotërinpoa' Quisocristo nohuitacaso marë'. Inaso' Yosë chachin ninin. Inapitaso nipirinhüë' somaraya pochin cancantatona', co nanitopihuë' natëtaçaiso'. ⁵ Co quiya imançaiso marë' a'chintërainquëmahüë'. Quisocristo nanamënáchin sha'huítërainquëma'. "Sinioro ni'ton, inasáchin yonquicaso' ya'huërin," tënai. Quiyanta' ina natëtoi, nani tahuëri yacatahuarainquëma'. ⁶ Ya'nan isoro'pa' acoapon ya'ipi parti tashipirinhüë': "Ni'ishoachin huachi," tënin Yosë. Napóhuachina, tahuëri ya'huërin. Inapochachin iporaso' cancanënpoaquë a'pintërinpoa' ina nohuitacaso marë'. Inaso' noya noya. Quisocristo ya'pirin quëran a'pintërinpoaso pochin ninin. Ina yonquihuatëhua', Yosë chachin anohuitarinpoa huachi.

Yosë natëtona', chiniquën cancantopiso'

⁷ Co quiyaso' chiniquën nanantopiraihuë', Yosë nohuitatoi, a'napitanta' catahuarai ina nohuitacaiso marë'. Ni'co'. Yonsha, huë'ëta, inapita no'pa quëran nipi ni'ton, co ya'huëmiatërinhuë'. A'naroáchin ya'quihuachina, co noyatërinhuë'. Napoonin. Inapochachin quiyanta' co chiniquën cancantopiraihuë', Yosë catahuarincó nanamën a'china'huaiso'. A'napitanta' natanatonaco, yonquiapi. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya. Co catahuarinhüë' naporini, co ina pochin nanichitonahuë'," tosapi. ⁸ Nani ma'sha onpopiraihuë', Yosë catahuarincó ahuanta'huaiso marë'. "Oshaquëran nicha'ësarincó," ta'toi, imarai. "¿Onpatoicha ma'sha onporai paya?" tapoiraihuë', co pa'yanaihuë'. ⁹ A'chinoiso marë' chiniquën no'huipirincóihuë', co Yosë nianantërincoihuë'. Aparisitopirincóihuë', co ata'huantërincoihuë'. ¹⁰ Iráca Quisocristo chiniquën aparisitahuatona', tëpapi. Quiyanta' Quisocristo marë' parisitarai. A'naquën yatëparinacó. Napoaponahuë' Quisocristo nantopiantarin ni'ton, catahuarincó ina pochin nica'huaiso marë'. ¹¹ Quisocristo nanamën a'chinoiso marë' yatëparinacó. Quiyaora co nanitopiraihuë', nani tahuëri ina achinicanincó ina pochachin yonquica'huaiso marë'. Ipora huanta' nantopito, Quisocristo pochin cancantarai. ¹² A'chintërainquëmaso marë' aparisitatonaco, yatëpaporinacóihuë', canpitaso' imarama'. Quisocristo anoyacancantërainquëma' ni'ton, nantopimiatarama', tënahüë'.

¹³ Yosë quiricanënuë' ninshitopi. "Yosë natërahuë' ni'ton, sha'huirahuë'," tënin. Quiyanta' inapochachin cancantërai. "Yosë catahuarincó," ta'toi, nanamën a'chinarai. ¹⁴ Tëpaporinacóihuënta', Quisocristo imarai ni'toi, Yosë anantopiantarincó, tënai. Iráca Quisocristo anantopiantarincó pochin quiyanta' anantopiantarincó. Yosë'pa' quëpantarincó. Canpitario'coi chachin ya'huëcontarihua huachi. ¹⁵ Canpitanta' imacamaso marë' parisitërai. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororincó. Na'con piyapi'sa' ina nohuito-huachina', noya cancantatona', Yosë nontapi. "Ma noyanquëncha, Sinioro, paya. Nosoroatoncoi, nicha'ësarincó ni'ton, 'Yosparinquën,' Sinioro," itapi.

16 Napoaton co a'pochináchinhué' cancantërai. Parisitatoi, co huachi chinipiraihué', nani tahuëri achinicancanincoi noya noya cancanta'huaiso maré'. 17 Tëhuënychachin iporaso' pi'pian parisitapirëhuahué', co hua'qui' isoro'paquë ya'huarihuahué'. Yosé'pa' pa'patëhua', co onporonta' pipiarëhuahué'. Imarëhuaso maré' parisitapirëhuahué', inapaquëso' noya noya cancantarihua'. Yosé pochachin cancantarihua'. 18 Isoro'paquë ya'huërsinopita co na'con na'con yonquirëhuahué'. Iporaso' parisitarihuarahué', co ina maré' sëtarihuahué'. Yosé na'con na'con yonquiarëhua'. Ina nohuitacasoáchin cancantarihua'. Isoro'paquë ya'huërsinopita quënanpirëhuahué', co ya'huëmiatarinhué'. Ta'huantarin. Yosé noya yonquirinpoasoso' co quënanpirëhuahué', ya'huëmiatarin.

5

1 Ni'co'. Pëi' në'mëtë quëran nipachinara, co hua'quirinhué'. Inapochachin nonënponta' co ya'huëmiatarinhué'. Chiminpatëhua', Yosé'pa' pa'patëhua', nasha nonënpoa' Yosé quëtarinpoa'. Noya noya nininso' quëtarinpoa'. Inaso' co onporonta' chanatarinhué'. 2 Iporaso' parisitapirëhuahué', a'na tahuëri nasha a'morëhuaso pochin nasha nonënpoa' ya'huëtarinpoa'. Ina na'con nohuantërëhua'. 3 Chiminpatëhua', co hua'yanënpoarachin inapaquë ya'huëmiatarinhué'. Nasha nonënpoa' quëtarinpoa'. 4 Iporaso' isoro'paquë ya'huatëhua', co chinirëhuahué', sëtërëhua', naporëhua'. Napopirëhuahué', co chiminacaso' nohuantërëhuahué'. Nasha nonënpoa' tëhuënychinso' na'con nohuantërëhua'. Isoro'paquë ta'huantopirëhuahué', Yosé'pa' noya noya nannipimiatarihua'. 5 Yosé acorinpoa' nasha nonënpoa' ya'huëtinpoaso maré'. Tëhuënychachin inapaquë noya ananpitaantarinpoa', tënëhua'. Sichoquë marca acorëso pochin nani Ispirito Santo aya'coancantërinpoa' ni'ton, nitotërëhua'.

6 Napoaton chiniquëncantërerëhua'. "A'na tahuëri Yosé'pa' pa'sarëhua'," ta'tëhua', noya cancantarëhua'. Tëhuënychachin isoro'paquë nannipihuatëhua', co Quisocristo nirayarihuahué'. 7 Co ipora quënanpirëhuahué', "Yosé no'tëquëncantërinpoa'," ta'tëhua', natërëhua'. "Co onporonta' nonpintarinpoahué'," tënëhua'. 8 Napoaton chiniquëncantërerëhua'. "Chiminpatëhua', Quisocristorë'quënpoa' ya'huëcontarihua'. Inaso' noya noya, tënëhua'. 9 Ma'sona tëranta' nipatëhua', Yosëichin natërëhua' noya nincainpoaso maré'. Nannipihuatëhua', chiminpatëhuanta', Sinioro nohuantërsinsoáchin nohuantërëhua'. 10 A'na tahuëri Quisocristo o'mantahuachin, ya'ipinpoa' coisë pochin sha'huitarinpoa'. Ya'ipi ninëhuasopita yonquiaton, a'naya a'nayanpoa' no'tëquëncantërinpoa'. Co noya nipatëhuahué', co Yosé'pa' acanaarinpoahué'. Noya nipatëhua', acanaarinpoa huachi.

Nanan anoyatërinpoaso'

11 Napoaton Yosé të'huatacaso' ya'huërin. Ina yonquiato, ya'ipi piyapi'sa' pënënarai. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahué'. Yosé ni'sárincoi ni'toi, no'tëquëncantërainquëma'. Noya ninaiso' canpitanta' nitotërama', topiraihué'. 12 "Quiyaso' noya noyaco," co tënëihué'. Co a'napiita nocabaihué'. Nisha nanan a'china'piro'sa' noya pochin ya'noponaraihué', co cancanëna quëran huaré' imapihué'. Pinopachincoi, sha'huitoco': "Paono tëhuënychachin no'tëquëncantërincoi. Ya'ipi cancanëncantërainquë huaré' Quisocristo imarin," itoco'. Ina pochin a'panicamaso maré' sha'huitaranquëma'. 13 A'naquëncantërinpoa' pënënpatëira, "Hua'yantopi," itëraincoi. Napopirinahué', Yosé yonquiato, naporai. A'na tahuërinta' sanoanan quëran pënëncantërainquëma'. Yosé yonquicamaso maré' ina pochin cantërainquëma'. 14 "Quisocristo na'con

nosororinpoa'," ta'toi, nanamën a'chinárai. Canpoa marë' inaso' chiminin. Ina imapatêhua', canpoanta' chiminëhuaso pochin ni'ninpoa'.
 15 Têhuëenchachin canpoa marë' chiminin noya noya cancantacaso marë'. Co huachi canpoara costarêhuaso' pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchin yonquicaso marë' chiminin. Chiminaponahuë', nanpiantarin ni'ton, inasáchin yonquirêhua'.
 16 Iráca quiyaoa yonquinëhuëi quëran yonquiatoi, aipi ya'norinsoráchin yonquirai. Quisocristonta' iráca co no'tëquën yonquirapi-raihuë'. "Co inaso' Yosë hui'ninhuë'," topiraihuë', iporasó' no'tëquën yonquirai.
 17 Quisocristo imapatêhua', Yosë anoyacancantarinpoa'. Nasha cancan ya'huëtarinpoa huachi. Iráca yonquirêhuasopita naniantêrêhua'. Nashamiachin pochin cancantatêhua', noya noya yonquirihua huachi.

18 Co canpoara noya cancantêrêhuahuë'. Yoséichin anoyacancantêrinpoa'. Iráca oshahuanatêhua', Yosë inimicotopirêhuahuë', inaora nohuanton, hui'nin isoro'paquë a'paimarin chiminatón nanan anoyatinpoaso marë'. Ina quëran quiyanta' acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Insosona natêhuachin, nanan anoyatarin.
 19 Yosë nohuanton, hui'nin chiminin anoyacancantinpoaso marë'. Anoyacancantohuachinpoa', co huachi oshanênpoa' yonquirinhuë', inquitêrinpoa huachi. Nani nanan anoyatohuachinpoara, quiyanta' acorincoi paatoí a'napita sha'huita'huaiso marë'.
 20 Quisocristo chachin acorincoi a'napita anitota'huaiso marë'. Ina ya'huërënamën pochin sha'huitarinquëma'. "Yosë nontoco nanan anoyachinquëma'," itárainquëma'.
 21 Iráca Quisocristo co manta' oshahuanaponahuë', Yosë nohuanton, ya'huërêtêrinpoa'. Oshahuan pochin nicon, Yosëri chiniquën ana'intêrin. Canpoa marë' chiminin ni'ton, co huachi oshahuan pochin ni'ninpoahuë'. Quisocristo imapatêhua', Yosë nóya ni'sarinpoa'.

6

1 Yosë acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. Acoatoncoi, catahuarincoi a'chinta'huainquëmaso marë'. "Yosë nosoroatonpoa', yanicha'êrinpoa'," itêrainquëma'. Ama topinan quëran natancosohuë'. Imaco huachi.
 2 Iráca quiericanën quëran Yosë naporin: "Ipora chachin yacatahuanarquëma'. Nontohuatamaco, natanaranquëma'. Yanicha'ëranquëma' ni'ton, catahuanarquëma' cha'ëcamaso marë'," ténin. Ipora tahuëri chachin yacatahuarinpoa'. Nontohuatêhua', anoyacancantarinpoa', ténahuë'.

3 Napoaton noyasáchin ninai ama a'na piyapi têranta' nisha cancantacaso marêhuë'. Co noyahuë' ninai naporini, a'napitanta' niconacoí, co Yosë imaitonahuë'.
 4 Ma'sona têranta' nipatoira, Yoséichin natêrai piyapi'sa' niconacoí ina yonquicaiso marë'. Aparisitopirinacoihuë', co i'huërêtêraihuë'. Ma'sha, cosharo', inapita pahuantopirincoihuë', ahuantatoí, chiniquën cancantêrai. Ma'sha onpoapoiraihuë', co pa'yanaihuë'.
 5 A'chinoiso marë' têhuëenchachin huihuirinacoí, tashinan pëiquë po'morinacoí. Chiniquën no'huitatona', ahuerinacoí. A'chinapoi pa'sápatoi, co huachi chiniraihuë'. Na'a tashi' Yosë marë' sacatápatoi, huë'ëi' natanai. A'na tahuërinta' co coshatatoihuë', tana natanai.
 6 "Quisocristo imarai," ta'toi, noyasáchin ninai. Yosë nanamën noya nitotêrai. Ma'sha onpotopirinacoihuë', co no'huiraihuë', ahuantêrai. Ya'ipi piyapi'sa' nóya nontatoí, catahuarai. Ispirito Santo ya'coancantêrincoí ni'ton, catahuarincoí noya nica'huaiso'. Têhuëenchachin cancanêhuëi quëran huarë' piyapi'sa' nosororai.
 7 No'tëquën a'chinai. Yosë na'con catahuarincoí ni'ton, a'chinpatoira, na'a piyapi'sa'

natanatona', imasapi. Ni'co'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' hua'na quëran a'morin ama inimicori paquitacaso marëhuë'. Inapochachin Yosë achinirincoi ama sopai minsëincoiso marëhuë'. Yosë nohuanton, noyasáchin ninai. Noya catahuarincoi ni'ton, sopai minsëarai. ⁸ A'naquën noya ni'ninacoi. A'naquënso nipirinhüë' no'huirincoi. A'na tahuëri: "Paono nóya a'chinin," topi. A'na tahuëriso nipirinhüë' pinorinacoi. No'tëquën a'chintopiraihuë': "Nonpiánpi," topi a'naquënta'. ⁹ Na'a piyapi'sa' nohuitopirincoihuë', a'naquënso' nisha pochin nicatonacoi, co yanataninacoihuë'. Pi'pianchin shichimampiraihuë', nanpiárai. Chiniquën aparisitopirincoihuë', co téparinacoihuë'. ¹⁰ Sëtopiraihuë', Yosë yonquiatoi, noya cancantërai. Co na'con ma'sha ya'huëtópirincoihuë', Yosë nanamën a'chintërai ni'ton, na'a piyapi'sa' natëtonacoi, noya noya cancantapi. Co manta' ya'huëtópirincoihuë', Yosë nohuitatoi, sano cancantërai. Co manta' noya nininso' pahuantërincoihuë'.

¹¹ Corintoquë ya'huëramasopita, na'con ninshitarainquëma'. Nani ya'ipi yonquiraiso', iyaro'sa', sha'huëtërainquëma'. Na'con nosororainquëma'. ¹² Quiyaso' ya'ipi cancanehuëi quëran nosoromiatërainquëma'. Noyasáchin yonquipirainquëmahuë', canpitaso' co a'na nosororamacoihuë' nimara, tënai. ¹³ Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma' ni'ton, inapochachin nosorocoi quiyanta', topiraihuë'. Ina na'con nohuantërai.

Nipayarëhuasopita

¹⁴ Co Yosë imapisopitasohuë' nipirinhüë', ama inapitarë'quëma' na'con na'con nipayacosohuë'. Co canpita pochin cancantopihüë'. Noya cancantohuatama', co nohuantaramahuë' oshahuanacamaso'. Ni'co'. Tahuëri, tashi' co inachachinhüë'. Nisha nisha ya'nopi. ¹⁵ Quisocristo sopairë' co napopináchin yonquipihuë'. Naporahuaton, canpoaso' Quisocristo imarëhua' ni'ton, co oshahuano'sa pochin cancantërehuahuë'. ¹⁶ Yosë chinotërehuahuë' noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Co inaguëso' mamanshi moshacaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin canpoanta' Yosë imapatëhua', ya'coancantarinpoa' ni'ton, ina pëinën pochin ninëhua'. Yosëso' nanpiárin. Quiricanën quëran naporin:

"Imapatamaco, ya'coancantaranguëma'. Canpitaro'co ya'huarahüë. Chinotohuatamaco, noya a'paiaranquëma'. Piyapinëhuëpita pochin ni'saranquëma'," tënin.

¹⁷ Ina quëran Siniorori itantarin:

"A'naquën co noyahuë' cancantohuachina', ama inapitarë'quëma' nipayacosohuë'.

Co noyahuë' yonquipiso' tananpitoco'.

Inapotohuatama', noya ni'saranquëma'.

¹⁸ Tataparinquëma pochachin noya nosoroaranquëma'.

Hui'nahuëpita pochin cancantëranquëma',

itërinpoa' Tata Yosë. Chini chiniquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntërin," tënin quiricanënnquë.

7

¹ Iyaro'sa na'con nosororanguëma'. Ina pochin Yosë yonquirinpoa ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantahua'. Ya'ipi co noyahuë' ninëhuasopitanta' a'poa'ahua'. Yosë të'huatatëhua', noyasáchin niahua'.

Noya cancantantapiso'

² Cancanëma quëran huarë' nosorocoi. Co a'nayanquëma tëranta' ma'sha onpotërainquëmahuë'. Co anishacancantërainquëmahuë'. Co

nonpintërainquëmahuë'. ³ Co nocanatëinquëma' pënënanquëmahuë'. Na'con nosororainquëmaso' nani sha'huitërainquëma'. Chimina'huaiquë huarë' nosoromiatarainquëma'. ⁴ Tëhuënychachin nóya ni'nanquëma'. "Corintoquë ya'huëpisopita noya imapi," itërahuë ya'ipi piyapi'sa'. Parisitaporahuë', canpita yonquiatëinquëma', nóya cancantërahuë'.

⁵ Masitoniquë canponatoira, na'con ma'sha onpoatoi napion cantëterai. Na'a piyapi'sa' no'huirinacoi ni'ton, parisitërai. Naporahuaton, cancanëhuëi quëran na'con yonquirápatëinquëma', sëtërai. ⁶ Sëtóhuatëhua', Yosë achinicananinpoa' ni'ton, quiyanta' achinicananincoi. Ina no-huanton, Tito huë'nin. ⁷ Napoaton noya cancantërai. Noya nanan sha'huitirincioi. Noya yonqiantarama' ni'ton, inanta' noya cancantërin. I'hua ni'compachinquëmara, napotërama': "Hua'qui' co Paono ni'nincoihuë'. Sha'huitëquë' manóton huë'in. Co noyahuë' ninaiso marë' sëtërai. Paono pënënpachincoi, noya natanai," tënama', itërincoi. Ina natanato, nóya cancantërahuë'.

⁸⁻⁹ I'hua quirica ninshitatëinquëma', chiniquëen pënënanquëma'. Ina quirica nontóhuatamara, pa'pi sëtërama'. Ina natanato, canta' sëtópirahuë'. Co nohuantërahuë' chiniquëen asëta'huanquëmaso'. Iporaso nipirinhüë' noya cancantërahuë'. Co hua'qui' sëtëramahuë'. Oshanëma marë' sëtátoma', na'con na'con Yosë yonquirama'. Co noyahuë' ninamasopita a'porama'. Pënënanquëma' ni'ton, co ana'intinquëmaso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Oshanënpoa marë' sëtátëhua', Yosë nontóhuatëhua', catahuarinpoa' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso marë'. Ina pochin sëtacaso' noya, ténahuë. Ina quëran anoyacancantarinpoa'. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë' topinan quëran sëtópi. Co oshanëna' naniantóhuachinahuë', chiminpachina', Yosëri ana'intarin. ¹¹ Canpitaso' sëtátoma', na'con na'con Yosë yonquirama'. Ina quëran "Tëhuënychachin co noyahuë' nicatëhua', oshahuanëhua'." Co noyahuë' ninëhuasopita naniantahua', Yosë ana'intoahuachinpoa'," tënama'. Canta' noya yonquiramaco. "Manóton Paono huë'in catahuainpoaso marë'. Chiniquëen cancantatëhua', no'tëquëen natëhua'," tënama'. Oshahuanapi co noyahuë' nininso marë' ana'intërama' noya nicacaso marë'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noya cancantaantarama'. ¹² I'hua ninshitaponquëma', co tēhuëna'pi yonquiató, ninshitëranquëmahuë'. Co inari aparisitërinso tēranta' yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' noya yonqiantama-coiso' nohuantërahuë. "Paonoso catahuarinsopitarë chachin, no'tëquëen pënëninpoa'. Yosë ni'sarinpoa' ni'quëhuarë', natëhua'," ta'camaso marë' ninshitëranquëma'. ¹³ Naporama' ni'ton, co huachi sëtëraihuë'.

Tito cantonpachinquëmara, co pi'pian tēranta' no'huiramahuë'. Noya nontërama' ni'ton, noya cancantërin. Quiyanta' ina natanatoti, nóya cantëterai. ¹⁴ Co'huara Tito pa'shátërasohuë', sha'huitërahuë: "Corintoquë ya'huëpisopita noya imatona, natëarinëquëen," itërahuë. Canpita no'tëquëen nontërainquëmaso pochachin Titonta' no'tëquëen nontërahuë. Pa'pachina, tēhuënychachin noya natërama' ni'ton, co tapanahuë'. ¹⁵ Pënënpachinquëmara, itërama': "No'tëquëen pënënancoi. Tēhuënychachin co noyahuë' ninai. Yosë tē'huata'huaiso' ya'huërin," ta'toma', natërama'. Ina natanahuaton, Titonta' na'con nosororinquëma'. ¹⁶ Carinquëmanta' yonquiatëinquëma', noya cantëterahuë. Noya noya imasarama huachi, ténahuë.

8

¹ Isonta' iyaro'sa' yasha'huitëranquëma'. Masitonia parti na'a piyapi'sa' Quisocristo imasapi. Nisha nisha ninanoquë niyontonatona', Yosë chinotapi. "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'tona', a'napita noya nosoroapi. Yosëri chachin catahuarin ina pochin cancantacaiso marë'. ² Ma'sha onpotohuachinara, chiniquën parisitaponaraihuë', noya cancantopi. Naporahuatton, pi'pisha ya'huëtopirinhuhë', a'napita imapisopita pahuantohuachinara, na'con coriqui quëtopi. ³ Co apiratonahuë', na'con quëtopi. Pahuantaiquëhuarë' quëtopi, cari ni'nahuë. Co sha'huitopiraihuë', inahuara nohuanatona', quëtërinacoi pahuantërinopita quëtaca'huaiso marë'. ⁴ "Quiyarinta' a'napita imapisopita catahua'ii, topiraihuë'. Cotia parti na'con pahuantopi ni'ton, iso coriqui quëtonquë'," itërinacoi. Na'con ina pochin nontërinacoi. ⁵ Co coriqui quëtacasoachin yonquipihuë'. Ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapi. Ina'ton yonquipi. Ina pochin cancantacaso' noya noya, tënahuë. Ina quëran coriqui, ma'sha, inapita quëtopi. Quiyanta' yanatërinacoi. "Ma'sona Yosë nohuantohuachin, sha'huitocoi natë'i," itërinacoi. ⁶ I'hua chachin Tito sha'huitërinquëma' ni'ton, canpitanta' yonquirama' coriqui yontonacamaso'. "Imapisopita pahuantopi ni'ton, a'patahua'," tënama'. Napoaton i'huamiachin Tito itërai: "Naquëranchin paantaton, pënëantaquë' ya'ipi coriqui yaa'papiso' ananiina'," itërai. ⁷ Canpitaso' noya imarama' ni'ton, Quisocristo natërama'. Na'con nitotatoma', a'chinama'. A'napita yacatahuarama'. A'chintëranquëmaso pochachin a'napita nosoroarama'. Napoaton iporasos' pahuantopisopita nosoroatoma', catahuaco', tënhuë.

⁸ Co camairanquëmahuë'. A'napita na'con Yosë marë' acopiso' sha'huitëranquëma' yonquicamaso marë'. Tëhuëchachin a'napita nosorohuatama', ama topinan quëran nontocoso'huë'. Catahuaco' ama pahuanchinasohuë'. ⁹ Siniro Quisocristo nosoroatonpoa', catahuarinpoaso' nani nitotërama'. Iraca noya noya inapaquë ya'huëpirinhuhë', isoro'paquë o'marin nicha'ërinquëmaso marë'. Co manta' isëquë ya'huëtërinhuë'. Parisitërin quëran nicha'ërinquëma' noya noya cancantacaso marë'. Parisitaton, na'con catahuarinquëma'.

¹⁰ I'hua pi'iquë yonquirama' a'napita catahuacamaso'. Naporo' caniaritërama' coriqui yontonacaso'. Iporaso' naquëranchin yontoantaco', tënhuë. Inapohuatama', noya nisarama'. ¹¹ Naporo' pa'pi nohuantopiramahuë', iporasos' coriqui ya'huëtohuachinquëma', noya cancantatoma', yontonco' ananicaso marë'. ¹² Ya'ipi cancanëna quëran quëtohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Co na'a coriquihuanpatamahuhë', Yosë nitotërin. Co nanitëramahuë' na'a quëtacaso'. Co apiratomahuë', pi'pian tëranta' quëtohuatama', noya ni'sarinquëma'.

¹³ Nanitinpichin acacasos' ya'huërin. Co nohuantërahuë' pahuantinquëmaso'. ¹⁴ Noya nicatahuacaso' nohuantahua'. Iporasos' ya'huëtërinquëma' ni'ton, pahuantërinopita quëtoco'. A'na tahuëriso' canpita ya'huëre' ma'sha pahuantohuachinquëma', inahuanta' i'huëtëtarinëinquëma'. Ninapotohuatëhua', ya'ipi imarëhuasopita noya ya'huarihua'. Co pahuantarinpoahuë'. ¹⁵ Iraca Yosë quiricanënhë naporin: "Mana mapachinara, a'naquënso' na'a maponaraihuë', co ya'sotopihuë'. A'naquënso nipirinhuhë' pi'pian maponaraihuë', co pahuantopihuë'," tënin.

Tito Corintoquë a'parinso'

¹⁶ Titonta' na'con yonquiringuëma'. Ina marë' noya cancantato, "Yosparinquën, Siniro," itërahuë. ¹⁷ "Naquëranchin paantaquë'," itohuatëra, "Noyahua'. Nani canta' yonquirahuë paanta'huaso'. Na'con nohuantërahuë'," itërinco.

18 A'na iyayanta' a'paarai. Titorè' pa'sarin. "Inanta' nóya imaton, Quisocristo nanamèn noya a'chinin," topi ya'ipi imapisopita. 19 Nisha nisha ninano quèran imapisopita niyontonahuatona', ina quèmapi chachin huayonahuatona', acopi ca'tanaincoiso marè'. Coriqui yoca'huaiso marè' pa'pato, inanta' pa'sarin. Coriqui quètonpato, noya cancantapona huachi. "Ma noyacha Tata Yosè nosororinpoa paya. Ina nohuanton, iyaro'sa' noya cancantatona', catahuarinënpoa'," taponá'. 20 Na'a coriqui quèparai ni'ton, co nohuantèraihuè' a'napita pinoinacoiso'. Napoaton ina napocoi pa'sarai. 21 Noyasáchin nisarai Yosè noya nicaincoiso marè'. Piyapi'santa' noya nicaincoiso' nohuantèrai.

22 A'na iyayanta' a'parai nicainquèmaso marè'. Inanta' na'con catahuarincoi a'china'huaiso marè'. Piyapi'sa' nosoroaton, catahuarin, a'chintèrin, naporin. Noya quèmapi, tènai. Ipora canpitataquè pa'sarin. "Corintoquè imapisopita na'con nohuantopi pahuantèrinsopita catahuacaiso'," ta'ton, pa'sarin catahuainquèmaso marè'.

23 "¿Inta' Titoso?" itohuachinënquèma', sha'huitoco'. "Co'ta Paonorè' a'chininso'. Inanta' piyapi'sa' catahuarin noya imacaiso marè'," itoco'. "¿Ma'marèta' a'napitanta' huè'pi?" itohuachinënquèma', "Nisha nisha ninano quèran a'paipiso'. Quisocristo noya imapi inapitanta'," itoco'. 24 Inapita cantonpachinquèma', noya nontoco'. Ina quèran coriqui pahuantèrinsopita marè' yontonamaso' quètohuatama', noya ni'sarinënquèma'. "Paono no'tèquèn nontèrinpoa'. Corintoquè imapisopitaso' pahuantopisopita nosoropi mini," tosapi. Ina quèran ya'huèpiquè chachin paantahuachina', sha'huirapi anta'. Ya'ipi imapisopita nitotapi huachi.

9

Imapisopita catahuacaso marè' coriqui yontonpiso'

1 Tèhuèenchachin a'napita imapisopita pahuantohuachina', ma'sha quètacaso' ya'huèrin. Nani nitotèrama' ni'ton, co na'con ninshitaranquèmahuè'. 2 Piyapi'sa' yacatahuaramaso' nitotèrahuè. Ya'ipi Masitonia parti pa'pato, sha'huitèra'piarahuè. "I'hua pi'iquè chachin Acaya parti imapisopita na'con yonquipi pahuantèrinsopita catahuacaiso'," itèrahuè. Masitoniario'sa' natantahuatona', inahuanta' nohuantopi. "Inapita pochin quiyanta' catahuachi, topiraihuè'," itèrinaco na'aya'pi. 3 Nipirinhuè', "Co ya'ipi coriqui yontonchátèrapihuè'," ta'to, isopita iyaro'sa' a'pataranquèma' nontinquèmaso marè'. "Nani yontonapi huèshirahuè," itopirahuè', ipora huanta' pahuanamara. Co topinan quèran napota'huaso' ya'huèrinhuè', tènahuè. 4 Co hua'quiya quèranhuè' canpitataquè pa'sarahuè. Anaquèn Masitoniaquè ya'huèpisopita imasarinaco nimara. Canpitataquè canconpato, nani coriqui yontontopinan quènanconarai, topirahuè'. Co ya'huèhuachinhuè', tapanarahuè. "Corintoquè imapisopitaso' noyaro'sa'," itèrahuèso marè', co coriqui ya'huèhuachinhuè', tapanarama' canpitanta'. 5 Napoaton iyaro'sa' aquèchitèrahuè. I'hua yonquirama' a'napita catahuacaso'. Inapitaso' catahuarinënquèma' coriqui yontonacamaso marè'. Nani yontonpatama', noya quènanconarai. Canpitaora nohuanton, quètoco'. Co quiyaora nohuanton, yama'parainquèmahuè'.

6 Isonta' yonquico': "Pi'pian sha'tohuatèra, pi'pian manè'. Pancana sha'tohuatèra, na'con manè'," topi. 7 Ya'ipinpoa' canpoara nohuanton, quètahua'. Onposona yaquètohuachin, quèchin. Ama nisha nisha yonquia'huasohuè'. Co apiquèran quètacaso' ya'huèrinhuè'. Noya cancantatèhua', quètahua'. Ina pochin quètohuatèhua', Yosè noya ni'sarinpoa'. 8 Yosè ya'ipi

nanitaparín. Nosoroaténquëma', na'con catahuaringuëma' noya nicacamaso'. Nani tahuëri catahuaringuëma'. Ina catahuahuachinguëma', noya cancantarama'. Ina nohuanton, ya'huëtarinquëma' a'napitanta' quëtacaso marë'. ⁹ Iráca Yosë quiricanënuë naporin: "Noya cancantopisopita co apirapihuë'. Sa'ahuario'sa' pahuantohuachina', quëtapi.

Noya nipiso', ya'huëmiatarin," ténin.

¹⁰ Ni'co'. Yosë nohuanton, ya'pirin ya'huërin shacacaso marë'. Sha'patëra, ina nohuanton, na'a papotërin cacacaso marë'. Inapochachin ina nohuanton, ma'sha ya'huëtarinquëma'. A'napita topinan quëtohuatama', Yosë catahuaringuëma' noya noya cancantacamaso marë'. ¹¹ Noya catahuahuachinguëma', a'napitanta' catahuarama'. Co apiratatomahuë', quëtarama'. Pahuantërinso'pita quëtonpatoi, "Yosparinquën, Sinioro," tosapi. ¹² Imapisopita catahuahuatama', co huachi pahuantapihuë'. Naporahuaton, na'con na'con Yosë yonquiapi. "Yosparinquën, Sinioro," itapi. ¹³ Catahuarama' ni'ton, noya cancantapi. "Ma noya Quisocriso nanamën natëtona', catahuarinënpoa'. Ma noyacha Yosëso' ni'ton, ina nohuanton, na'a piyapi'sa' catahuapi paya," tosapi. ¹⁴ Yosë nohuanton, na'con nosororoma' ni'ton, inapitanta' nosoroaténquëma', canpita marë' Yosë nontapi huachi. ¹⁵ Yosëso nipirinhüë' na'con na'con quëtërinpoa'. Hui'nin chachin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'. Inaso' noya nóya ni'ton, "Yosparinquën, Sinioro," itahua'.

10

Yosëri nanan quëtërinso'

¹ Ca Paonoco sanoanan quëran pënënanquëma'. A'naquën napopi: "Paono aquë quëran ninshitohuachinpoara, chiniquën nanan a'patirinpoa'. Isëquë chachin ya'huapon, të'huatatonpoa', co chiniquën pënëninpoahuë'," topi natantërahuë. Quisocrisoso' chiniquën nanantaponahuë', co no'huirinoahuë'. Sanoanan quëran pënëninpoa'. Ina pochin cancantato, canta' sanoanan quëran pënënanquëma'. ² A'naquënso' pinorinaco. "Paonosos' co Yosë pochin yonquirinhüë'. Inaora nohuantërinso'achin yonquirin,' topirinhüë'. Pa'pato, inapita chiniquën pënënarahuë. Canpitaso nipirinhüë', noya yonquihuatama', co chiniquën pënëna' huanquëmaso' ya'huaponhuë', ténahuë. ³ Piyapicoi quiyanta' nipiraihuë', co a'napita pochin yonquiraihuë'. Co natëpisopitahuëso' inimicotopirinacoihuë', co quiyaora yonquinëhuëi quëran yaminsëraihuë'. ⁴ A'naquënso' inimiconënpita minsëcaiso marë' nisha nisha quihuipi. Quiyaso nipirinhüë' co quiyaora yonquinëhuëi quëran minsëtaraihuë'. Sacai' nipirinhüë', Yosë ananitérincoi nonpin nanano'sa' minsëca'huaiso'. ⁵ A'naquën nisha nanan imasapi. "Quiyaora noya nitotërai," toconpi ni'ton, co nanitopihuë' Yosë nohuifacaiso'. Nipirinhüë', Yosë catahuarincoi inapitanta' minsëca'huaiso'. No'huipirinacoihuë', no'tën nanan a'chintarai Quisocrisoi'chin natëcaiso marë'. Ya'ipinpoa' co noyahüë' yonquipirëhuahuë', Yosë nanitérin ananiantinpoaso' Quisocrisoi'chin natëcaso marë'. ⁶ Canpita noya natëhuatama', noya cancantarai. Ina quëran canconpatoi, co natëpisopitahuë' no'tëquën ana'ntarai.

⁷ Canpitaso' ya'pirama quëran quënanamasoráchin yonquirama'. Co cancanëma quëran huarë' yonquiramahuë'. A'naquën "Quisocriso chachin imarai," topachinara, isonta' yonqui'ina'. Quiyanta' Quisocriso imarai mini. ⁸ Yosë chachin chiniquën nanan quëtërincoi nanamën a'chinta'huainquëmaso marë', itohuaténquëmara, co ina marë' tapanahuë'.

Noya noya imacamaso marè' a'chintèrainquëma'. Co nisha cancantamaso marè' a'chintèrainquëmahuè'. ⁹ Chiniquën nanantopirahuè', co apa'yana'huanguëmaso marè' ninshitaranquëmahuè'. ¹⁰ A'naquën itèrinënguëma': "Paono na'con ninshitatonpoa', chiniquën pënënpirinpoahuè'. Huè'pachinaso', co chiniquën nanantonapi pochin nontèrinpoahuè'. Sanoanayan quëran a'chintèrinpoa' ni'ton, co chiniquën nanantèrinhuè'," toconpi. ¹¹ Napopirinahuè', co nisha nisha nontaraihuè'. Inapitanta' sha'huitoco' nitochina'. Ninshitohuatënguëmara, chiniquën pënënanquëma mini. Canpitataquè canconpatoi, inachachin nontarainquëma'. Insosona co yanatèhuachinhuè', chiniquën pënënatoi, ana'ntarai huachi.

¹² Inapitaso' co no'tëquën yonquipihuè'. "Quiyaso' noya noyaco'i. A'napita quëran noya noya nitotèrai," toconpi. Co ina pochin nonacasohuè' nipirinhue', napopi. Inahua capini ninconatona', ninapotopi. Co quiyaso' inapita pochin cancantèrainhuè'. ¹³ Co quiyaora nohuanton, chiniquën nanantèrainhuè'. Yosè chachin acorincoi na'a piyapi'sa' a'chinta'huaiso marè'. Insëquësona a'china'huaisonta' sha'huitèrincoi. Ina nohuanton, Corintoquë ya'huëramasopitanta' a'chintèrainquëma'. ¹⁴ Yosè sha'huitèrincoisoráchin natèrai. Ina nohuanton, canpitataquè pa'nai. Quiyarima'ton Quisocristo nanamën a'chintèrainquëma'. ¹⁵ Co a'na piyapi a'chinquë paatoi, a'chinahuè'. Yosè a'parincoi noya a'chinta'huainquëmaso marè'. Na'con nohuantèrai noya noya imacamaso'. Noya noya natèhuatama', aquëtè huarè' a'chintèrainquëma'. ¹⁶ Ina quëran a'napita ya'huërinquënta' yaa'chinai. Inapitanta' Yosè imacaiso marè' a'chintarai. A'na piyapi a'chinquë co nohuantèrainhuè' a'china'huaiso'.

¹⁷ Yosè quiricanënguè naporin: " 'Noya noya ninahuè,' co ta'caso' ya'huërinhuè'. 'Ma noyacha Yosè catahuarinco paya,' ta'caso' ya'huërin," ténin. ¹⁸ "Caso' noyaco," topatèhua', co ina marè' Yosè noya ni'sarinpoahuè'. Noya cancantohuatèhua', Yosè noya ni'sarinpoa'. Ina na'con na'con yonquía'ahua'.

11

Nisha a'china'piro'sa' yanonpinpiso'

¹ Noya nipatèhua', co ina marè' a'napita nocanacaso' ya'huërinhuè'. Nipirinhue', pi'pian hua'yantèrinso pochin nonchinquëma' natanco. No'tëquën yonquicamaso marè' sha'huitaranquëma'. ² Yosè nohuanton, na'con nosororanquëma'. Nosoroatënguëma', a'pitèranquëma'. Co nohuantèrahuè' nisha cancantacamaso'. Nanon so'yarinso pochin ninin. Ni'co'. Quëmapiiri mapachina, so'ináchin yonquicaso' ya'huërin. Inapochachin carinquëmanta' a'chintèranquëma' Quisocristoíchin yonquicamaso marè'. ³ A'naquënso nipirinhue' yaanishacancantèrinënguëma'. Iráca ya'huani Ipa nonpintèrinso pochin yanonpintèrinënguëma' ama Quisocristoíchin yonquicamaso marèhuè'. ⁴ Quisocristo imacaso' a'chintèranquëma'. Natèhuatama', Ispirito Santo ya'coancantèrinquëma'. Inapitaso nipirinhue' nisha a'chintèrinënguëma'. "Quisocristo nanamën chachin a'chintèrainquëma'," itopirinhue'mahuè', nisha nanan a'chintèrinënguëma'. Nisha ispiritonta' ya'huërin, itèrinënguëma'. Nisha nisha natècaso' a'chintohuachinquëmara, a'naroáchin yaimarama'. ⁵ "Quiyaso' noya noyaco'i," itopirinhue'mahuè', inapitaso' co ca quëran noya noyahuè', ténahuè'. ⁶ Co míso nona'picohuè' niporahuè', noya noya nitotèrahuè'. Ya'ipi no'tëquën a'chintèranquëmaso' nani nitotèrama'. Nani ma'sha ninahuësonta' nani ni'nama'.

7 Yosë nanamën a'chintohuatënquëmara, co pi'pisha tëranta' coriqui ma'paranquëmahuë'. Sacatato, ma'sha pahuantërinco' pa'anahuë. Topinan a'chintëranquëma' canpita noya noya imacamaso marë'. ¿Ina marë' co noyahuë' ni'namaco ti? 8 A'chintëranquëmaso marë' co manta' ma'paranquëmahuë'. Anapita imapisopita coriqui a'patërinaco catahua'huanquëmaso marë'. Naporo' co inapita a'chintopirahuë', a'patërinaco. 9 Canpitataquë ya'huasoco, ma'sha pahuantopirincohuë', co pi'pisha tëranta' ma'paranquëmahuë'. Masitonía parti quëran huëcatona', quëtirinaco. Quisocristo imapi ni'ton, topinan ma'sha quëtirinaco nanpica'huaso marë'. Canpita ma'shanëma' co ma'paranquëmahuë'. Co onporonta' nohuantaparanquëmahuë'. 10 Quisocristo catahuarinco ni'ton, no'tëquën nontaranquëma'. Co a'chinato canarahuë'. Ya'ipi Acaya parti topinan a'chinarahuë'. Napoaton noya cancantërahüë'. Co insonta' nanitarinhüë' nisha ayonquiincoso'. 11 "Co nosorinquëmahuë' ni'ton, ma'shanëma' co ma'parinquëmahuë'," itopirinënquëmahuë', co no'tëquën nonpihuë'. Yosë ni'sárinco, na'con nosororinquëma', tënahüë'.

12 Nisha a'china'piro'sa' a'chintohuachinënquëmara, coriqui ma'parinënquëma'. Caso nipirinhüë' a'chinahuëso marë' co coriqui ma'patërahüë'. Ipora huanta' topinan a'chinárahüë' ama pinoinacoso marëhuë'. Inapita pochin canta' ma'paranquëma' naporini, "Paono pochachin a'chintërainquëma'. Yosë a'parincoi quiyanta'," ichitënënquëmahuë'. 13 Inapitaso nipirinhüë' na'con nonpintërinënquëma'. "Quisocristo a'parincoi," itopirinënquëmahuë', co tëhuëenchachin a'parinhüë'. Nonpintatënënquëma', a'chintarinënquëma'. 14 Co ina marë' pa'yanacaso' ya'huërinhuë'. Ni'co'. Satanësenta' nohuantohuachin, Yosë anquëninën pochin ya'norarin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. 15 Napoaton Satanasë natëpisopitanta' ina pochachin nisapi. "Yosë a'parincoi. No'tëquën natëcamaso marë' a'chintarainquëma'," topirinhüë'. Nonpinapi ni'ton, a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'ntarin.

Paono parisitërinso'

16 Naquëranchin sha'huitanta'inquëma'. "Paonosos' hua'yantërin," toconpi a'naquën. Ama inapita natëcosohüë'. Nipirinhüë', pi'pian ina pochin nontohuatënquëma', ahuantatoma', natanco, topirahuë'. Caso' noya noya ninahuëso' sha'huitaranquëma' yonquicamaso marë'. 17 Co Sinioro nohuantërinhuë' a'napita nocanacaso'. Nocantohuatëra, hua'yantërinso pochin nonëhua'. 18 Nipirinhüë', nisha a'china'piro'sa' ina pochin nonpi ni'ton, canta' pi'pian ina pochin sha'huichinquëma'. 19 Inapitaso' nocanpirinënquëmahuë', noya natanama' ni'quëhuarë', canta' pi'pian tëranta' natanco, topirahuë'. 20 Inapitaso' chiniquën camairinënquëma'. Ma'shanëma' topinan mapi. Nocaninënquëma', yaahuërinënquëma'. Inapotopirinënquëmahuë', ¿ma'marëcha noya natanama nicaya? tënahüë, yonquiato. 21 Quiyaso nipirinhüë' co ina pochin ninaihuë'. Co chiniquën nontërainquëmahuë'. Ina marë' tapanai.

Nipirinhüë', inapitaso' nocaninacoi ni'quëhuarë', canta' hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian nonantapatarahuë. 22 "Quiyaso' Iprío piyapicoi," topachinara, canta' mini Iprío. "Israiro piyapicoi," topachinara, canta' inachachin ninahuë. "Apransos' shimashonëhuëi chachin," topachinara, inaso' shimashonëhuë canta'. 23 "Quisocristo sha'huitërincoi ni'toi, natërai," itopirinënquëmahuë'. ¿Caso' na'con na'con natërahüë! Inapitaso' nocaninaco ni'ton, hua'yantërinso pochin nonato, pi'pian inapita pochin nonchinquëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. Yosë marë' caso' chini

chiniquén sacatèrahuè. Pa'sápato, Yosè nanamèn a'chinahuè. Ina marè' na'con na'con parisitaporahuè', ahuantèrahuè. Inanta' sha'huichinquèma'. A'chinahuèso marè' na'aro' tashinan pèiquè po'morinaco. Na'aro' ahuhirinaco. Shitèparinaco. ²⁴ Cotio hua'ano'sa' ana'intatonaco, chiniquén huihuirinaco. Cara shonca iscono' huihuirinaco. Nisha nisha ninanoquè a'natèraporo' inapotèra'piarinaco. ²⁵ Copirno sontaro'sanènpita naraqùè chiniquén ahueirinaco. Cararo' inapotatonaco, ana'intèrinaco. A'na tahuèri na'piquè tè'yararinaco tèpainacoso marè'. Naporahuaton, cararo' pi'pishachin shichimiitèrahuè. Nanchaquè marè pa'taporahuè', nancha yancominahuaton, acopoi' pa'nin. Cararo' inaporahuè. A'na tashi' nara yanponinquè matato, marèquè chachin tahuèrianpitèrahuè. I'huaraya huarè' cha'èrahuè. ²⁶ A'chinaca'huaso marè' pa'sárahue. Iiro'sa' panca pamatohuachina, shichimiitèrahuè. Ihuatèro'santa' yatèparinaco. Canta' cotio piyapico nipirahuè', cotioro'sa' no'huitonaco, yaahuèrinaco. Nisharo'santa' no'huirinaco. Panca ninanoro'saquè a'naquén yaahuèrinaco. Co piyapi ya'huèrinquèonta' ma'sha onporahuè. Marè pa'tohuatèra, parisitèrahuè. A'naquén: "Quiyanta' imarai," taponaraihuè', chiniquén no'huirinaco. ²⁷ Chiniquén sacatápato, parisitèrahuè. Tashinta' co huè'ètorahuè', nitárahue. Na'a tahuèri capa cosharo' ni'ton, tanarahuè, yamororahuè. Co coshataporahuè', a'chinárahue. A'moca'huaso' pahuantèrinco ni'ton, sèhuén natanahuè.

²⁸ Yosè nohuanton, ina pochin parisitárahue. Naporahuaton, ya'ipi imaramasopita nosoroatènquèma', yonquiáranquèma'. Noya noya imacamaso' na'con nohuantèrahuè. Nani tahuèri yonquiatènquèma' napion cantèrahuè. ²⁹ A'naquén co chiniquén cancantohuachinahuè', canta' ina pochin ninatanahuè. A'na piyapi anishacancantohuachinquèmara, nosororranquèma' ni'ton, ina no'huirè pochin cancantèrahuè. ³⁰ A'naquénso' na'con nonsapi. "Quiyaso' noya noyacoí," topi. Caso nipirinhue' co ina pochin nonahuè'. Co caora nanitèrahuèso' sha'huichinquèma'. Na'con ma'sha onpotopirinacohue', Yoséichin achinicancaninco ahua'na'huaso marè'. ³¹ Yosè ni'sárinco, co nonpintaranquémahuè'. Inaso' Quisocriso pa'pin chachin, ya'ipiyari chinochina'. Ina ni'sárinco ni'ton, no'tèquén nontaranquèma'. ³² Iráca Tamascoquè ya'huasoco, ninano hua'an yamaninco, copirno Aritasèri acorinso'. Tashinan pèiquè yapo'morinco ni'ton, sontaro'sa' a'parin. Nani tahuèri ninano ya'coana ni'sapi macainacoso marè'. ³³ Yamapirinacohue', imapisopita catahuarinaco cha'èca'huaso marè'. Inapa pairatopiquè huintana ya'huèrin. Ina quèran nantipiquè anohuaraimarinaco. Napotohuachinacora, cha'èrahuè. Co caora nanitopirahuè', Yosè catahuarinco, cha'èrahuè.

12

Paono inápaquè quènaninso'

¹ Co nohuantèrahuè' a'napita nocana'huaso'. "Caso' noya noya piyapico," co taporahuè', pi'pian ina pochin sha'huichinquèma'. Iráca Yosè nohuanton, hua'narèso pochin ma'sha ni'nahuè. Quisocriso chachin anitotèrinco'so'. ² Naporó' inápaquè Yosè ya'huèrinquè chachin quèparinco. Nani shonca catapini pi'pitarin quèparinco'so'. Hua'yanèhuèichin a'na' pa'mara. Nonèhuèro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotèrahuè'. Yoséichin nitotèrin. ³ Tèhuèinchachin pantarahuè. Hua'yanèhuèichin a'na' pa'mara. Nonèhuèro'co chachin a'na' pa'maraco. Co caso' nitotèrahuè'. Yoséichin nitotèrin. ⁴ Yosé'pa' ya'huasoco, na'con natanpirahuè', co nanitèrahuè'

sha'huica'huaso'. Co Yosë nohuantërinhuë'. ⁵ Noya noya nininso' anitotërinco ni'ton, nocantochináchin cancantopirahuë', tananpitërahuë. Co caora nohuanto, chiniquën nanantërahuë'. Co caora nanitërahuë' noya nica'huaso', tënahüë. ⁶ "Na'con na'con nitotërahuë," itëranquëma' naporini, no'tëquën nonchitënquëmahuë', co nonpinchitënquëmahuë'. Nipirinhüë', co ina pochin nontëranquëmahuë'. Nani nohuitëramaco. A'chintohuatënquëmara, natanamaco. Naporahuësopita ni'nama'. Inaíchín yonquiatoma', noya ni'co topirahuë'. Napoaton co aquëtë' sha'huitaranquëmahuë'.

⁷ Yosë na'con na'con anitotërinco. Ina quëran ama a'napita nocana'huaso marëhuë' ina nohuanton, ma'sha onporahuë. Nahuan acoposha ohuanincoso pochin natanahuë. Co oshahuanaporahuë', Satanasë na'con aparisitërinco. ⁸ Ina marë' chiniquën Sinioro nontërahuë. "Catahuaco ama parisichisohüë," itërahuë. Cararo' ina pochin nontopirahuë'. ⁹ Sinioro sha'huitërinco: "Ca nohuanto, ipora huanta' parisitapiranhuë', nosoroatënquën, na'con catahuananquën. Carinquën achinicancanaranquën noya ahuantamaso marë'. Co quëmaora nanitohuatánhuë', na'con na'con catahuananquën. Ma'sona tëranta' onpohuatan, co onporonta' pataranquënhüë'," itërinco. Napoaton co huachi sëtërahuë'. "Co caora nanitohuatërahuë', Quisocristo na'con na'con catahuarinco," ta'to, noya cancantërahuë. ¹⁰ Napoaton co chiniquën cancantopirahuë', co pa'yanahuë'. Pinopachinacora, co no'huitërahuë'. Ma'sha páhuantopirincóhuë', co ina yonquirahuë'. Quisocristo imarahuëso marë' aparisitohuachinacora, ahuantërahuë. Sacai' nipirinhüë', nóya cancantërahuë. "Co caora nanitohuatërahuë', na'con na'con catahuarinco," ta'to, chini chiniquën cancantërahuë.

Imapisopita yonquirinso'

¹¹ Nisha a'china'piro'sa' pa'yatërama' ni'ton, hua'yantërinso pochin nontëranquëma'. "Paono nóya a'chintërincoi," itërama' naporini, co ina pochin canta' nonaca'huaso' ya'huë'itonhuë'. "Quiyaso' noya noyaco'i," itopirinënquëmahuë', co ca quëran noya noyahuë' inahuaso'. Co caora nanitaporahuë', Quisocristo catahuarinco ni'ton, noya ninahuë. ¹² Iráca isoro'paquë nipon, a'naya a'naya huayonaton, acorin nanamën a'chinacaiso marë'. Inapitaso' na'con catahuarin. Ina nohuanton, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatopi. Nani ma'sha nanitapapi. Inapopi quëran acorinsopita nohuitërahua'. Canta' acorinco ni'ton, inapochachin catahuarinco. Canpitataquë ya'huapo, cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatërahuë. Aparisitopirincóhuë', ahuantato, a'chintëranquëma'. "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya," ta'toma', imarama'. ¹³ A'naquënsó nipirinhüë' sha'huitërinënquëma'. "A'napita imapisopita noya noya ni'nin," itopirinënquëmahuë', ya'ipinquëma' napopináchin ni'nanquëma'. A'na parti a'chinpató, coshoro', coriqui, inapita ma'patërahuë' capato, nanpica'huaso marë'. Canpitaíchín co ma'pachinanquëmahuë'. ¿Ina marë' no'huiramaco tí? No'huihuatamaco, inaniantoco'!

¹⁴ Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' naquëranchin nicaponquëma' yapa'sarahüë. Cantonpatënquëma', co manta' ma'paranquëmahuë'. Co ma'shanëma' nohuantërahuë'. Canpita noya noya imacamaso' nohuantërahuë. Hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Hui'nanpoa' co nocomarinpoahuë'. Canpoari catahuacaso' ya'huërin. ¹⁵ Napoaton co manta' ma'paranquëmahuë'. Noya cancantato, sacatarahuë coshoro' pa'ana'huaso marë'. Ina quëran parisitaporahuë', a'chintëranquëma' noya imacamaso marë'. Carimaso' na'con na'con nosoropiranquëmahuë', canpitaso' co onpopinchin nosororamaco'huë' topirahuë'.

16 A'naquëonta' nonpinapirinaco. "Paono co ma'sha ma'papirinquëmahuë', nonpintatëinquëma', canarin," itërinëinquëma'. Co napopirahuë', napotërinëinquëma'. 17 I'hua mini a'naquën a'papirahuë', co manta' ina quëran canarahuë'. 18 "Inta, quëmari ni'coniquë' iyaro'sa'," itahuato, Tito a'parahuë. Inarë' a'na iyayanta' a'parahuë. Cantonpachinquëma', co Tito nonpintërinquëmahuë'. Canta' ina pochachin cancantërahue. Co pi'pisha tëranta' canaraihuë'.

19 Co noya nicamacoisio marë' ninshitarainquëmahuë'. A'naquëma' nimara ina pochin yonquipiramahuë', co quiyaso naporaihuë'. Nosororainquëma' iyaro'sa'. Noya noya imacamaso marë' ninshitarainquëma'. Quisocristo imarai ni'ton, Yosëichin yonquirai. Ina ni'sárincoi ni'ton, no'tëquën ninshitarainquëma'. 20 Canconpato, co noya ni'saranquëmahuë' nimara. Canpitanta' co noya ni'saramacohuë' nimara. Napoaton sëtato, yonquiarainquëma'. Ipora huanta' a'naquëma' nimara nino'huarama', niá'pitarama', iquiánan quëran ninontarama', nipinosarama', ninocanarama', nisha nisha yonquiarama' nimara, tënahue yonquiato. 21 Iráca a'naquëma' co noyahuë' yonquirama'. Monshihuanama', sanapirachin yonquirama'. Ipora huanta' a'naquëma' inapoarama' nimara. Co ina naniantohuatamahuë', canconpato, pa'pi sëtarahuë. Carinquëma' a'chintëranquëmaso' ni'ton, Yosë atapanarinco. Co oshanëma' a'pohuatamahuë', chiniquën asëtaramaco.

13

Piquëran pënëntërinso'

1 Nani catoro' ni'conanquëma'. Iporaso' nauquëranchin nicaponquëma' pa'sarahuë. Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Ama topinan quëran ana'intocoso'huë'. Natantacaso' ya'huërin. Cato' piyapihuë nipon, cara piyapihuë nipon, inachachin sha'huitohuachinpoa', naporo huarë' ana'intacaso' ya'huërin," topi. Napoaton pa'pato, ina pochin natantarahuë no'tëquën nitota'huaso marë'. 2 I'hua ni'conpatëinquëmara, pënënanquëma'. "Co oshanëma' naniantohuatamahuë', a'na huë'pato, no'tëquën ana'intaranquëma huachi," itëranquëma'. Iporaso' co inatohua' ya'huëpirahuë', inachachin pënëntaranquëma'. Co i'hua oshahuaninsoachin yonquirahuë'. Ya'ipinquëma' pënëntaranquëma'. 3 "Chiniquën nanantëranso' a'notocoi nitochii," itopiramacohuë'. Pa'pato, no'tëquën ana'inthuatëinquëma', nitotarama'. "Quisocristori a'parin ni'ton, chiniquën nanantërin," tosarama'. Quisocristo co topinan quëran nontërinpoahuë'. Chiniquën nanantaton, ya'ipi nanitaparín. 4 Isoro'paquë nipon, co aquëtë' chinirinhue'. Corosëquë patanantopi. Chiminaponahuë', Tata Yosëri chiniquën nanantaton, ananpitaantarín. Quiyanta' Quisocristo pochin cancantaioi, co quiyaora chiniraihuë'. Ina acorincoi ni'ton, Yosë achinicananincoi no'tëquën pënëna'huainquëmaso marë'.

5 Canpitaso nipirinhue' nitantiaco'. Canpitaora yonquinëma quëran yonquico'. A'naquëma' co cancanëma quëran huarë' imashatëramahuë' nimara. Ya'ipi cancanëma quëran imapatama', Quisocristo ya'coancantërinquëma'. ¿Co ina nitotëramahuë' tí? A'naquëmaso nipirinhue' co tëhuëenchachin imamaranquëmahuë'. 6 Tëhuëenchachin imapatama', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', tënahue. Ina quëran canpitanta' inachachin yonquiarama'. "Tëhuëenchachin Quisocristori acorin pënëninpoaso marë'," tosarama'. 7 Canpita marë' Yosë nontarai. "Catahuahuë' noyasáchin niina'," itërai. Co a'napita noya nicainacoiso marë naporaihuë'. Canpita noya noya imacamaso marë' naporai. A'napita co noyahuë' yonquiarapipirinacoihuë',

co ina yonquiraihuë'. ⁸ No'tën nanan natëcamaso marë' catahuarainquëma'. Co nohuantërai huë' nisha a'chinta'huainquëmaso'. ⁹ Co chiniquën nanantona'pi pochin nipiraihuë', co ina marë' sëtërai huë'. Noya imapatama', nóya cancantarai. Ipora huanta' Yosë nontarai. "Catahuaquë', Sinioro, noya noya cancanchina'," itërai. ¹⁰ Napoaton co inaquë ya'huaporahuë', ninshitaranquëma' pënëna'huinquëmaso marë'. Ya'ipi co noyahüë' yonquiramasopita naniantohuatama', canconpato, co ana'inta'huinquëmaso' ya'huaponhuë'. Sinioro chachin chiniquën nanan quëtërinco catahua'huinquëmaso marë'. Co anishacancanta'huinquëmaso marë' napotaranquëmahüë'. Noya noya imacamaso marë' napotaranquëma'.

¹¹ Nani iyaro'sa' ninshitëranquëma'. Noya cancantoco', tënahuë. Ya'ipi cancanëma quëran Yosë imaco'. Pënënanquëmaso' noya natëtoma', niachinican-canço'. Napopináchin yonquico'. Noya nini'toma', ya'huëco'. Inapohuatama', Yosë catahuarinquëma'. Inasáchin nosoroatonpoa', catahuarinpoa' sano cancantacaso marë'. ¹² Noya ninosoroatoma', imaramasopita capini nisë'quëco'.

¹³ Ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso', saludos a'patarinënuquëma'.

¹⁴ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo catahuainquëma'. Tata Yosë nosoro'inquëma'. Ispirito Santo chachin nani tahuëri noya ayonquiinquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Carasiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Carasiaquë imapisopita quirica a'patërinso'

1 Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Co piyapi'sa' inahuara nohuanton a'parinacohuë' a'china'huaso marë'. Co inapita acorinacohuë'. Tata Yosë chachin acorinco. Ina nohuanton, Quisocristo nanopiantarin huachi. Nani nanopiantohuachina, ina chachin nanan quëtërinco a'china'huaso marë'. 2 Ya'ipicoi isëquë imaraisopitaro'coi chachin nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Carasia parti ya'huëramasopita imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. 3 Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. 4 Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' Quisocristo chiminin. Inaora nohuanton, ya'huëretërinpoa'. Notohuaro' piyapi'sa' co noyahuë' yonquipi. Ama inapita pochin cancantacaso marëhuë' chiminaton, anya-cancantërinpoa'. Tata Yosë nohuanton, nicha'ërinpoa'. 5 “¡Ma noyacha Tata Yosëso paya!” itahua'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

Quisocristoíchin imacaso' ya'huërinso'

6 Yosë ayonquirinquëma' imacamaso marë'. Quisocristo inaora nohuanton nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' ni'ton, imarama'. Imapiramahuë', a'naroáchin ina naniantatoma', nisha nanan yaimarama'. Ina yonquiato, pa'yanahuë. 7 Co a'na nanan, iyaro'sa', ya'huërinhuë' cha'ëcaso marë'. Quisocristoíchin anyacancantërinpoa'. Ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Inasáchin yonquipiramahuë', a'napita huëcatona', nisha nanan a'chintarinëinquëma'. Napoaton nisha nisha yonquiarama'. Yanonpintërinëinquëma'. “Co Quisocristoráchin yonquicaso' ya'huërinhuë',” itërinëinquëma'. 8 Quiyanta' nisha nanan a'chinai naporini, Yosë ana'inchitoncoihuë'. Anquëni tëranta' nisha nanan a'chinin naporini, Yosëri ana'inchitonhuë'. “Quisocristoíchin nicha'ërinpoa',” itëranquëma'. 9 Iráca inachachin sha'huitërainquëma'. Iporaso' naquëranchin sha'huitantarinquëma'. “Quisocristoíchin anyacancantërinpoa',” ta'toma', imarama'. Inso tëranta' nisha nanan a'chintohuachinquëma', Yosëri chiniquën ana'inchin, tënahué.

10 Co piyapi'sa' noya nicainacoso marë' a'chinahuë'. Yosë noya nicaincoso marë' a'chinahuë'. Piyapi'sa' pa'yatinacoso marë' na'con na'con yonquirahuë naporini, co Quisocristo natëitohué'.

Paono ya'nan imarinso'

11 No'tëquën iyaro'sa' sha'huitaranquëma'. Iráca quëran huarë' co piyapi yonquirinso' a'chintëranquëmahué'. 12 Quisocristo chachin nanamën anitotërinco. Co a'na piyapi sha'huitërincohuë'. Co insonta' ina nanamën a'chintërincohuë'. Inaora chachin anitotërinco.

13 Iráca naporahuëso' nani natantërama'. Co'huara Quisocristo imashatërapohué', cotio nanan imarahuë. Ina imato, Quisocristo imapisopita no'huirahuë. Chiniquën aparisitërahué. Ata'huanta'huaso' yonquipirahuë'.

14 Cotioro'sa' napopiso' chiniquën imato, inasáchin yonquirahuë. Carë' napopináchin pi'ipitopiso' noya natëpirinahuë', caso' na'con na'con natërahué.

Nani ma'sha shimashonëhuëpita a'chinpiso' yanatëpirahuë'. ¹⁵⁻¹⁶ Yosë nosoroatonco, nohuantërinco hui'nin imaca'huaso marë'. Co'huara nasichätërapohuë', yonquirinco nanamën a'china'huaso marë'. Inaora nohuanon, nosororinco ni'ton, hui'nin anohuitërinco nisha piyapi'sa' pënëna'huaso marë'. Ina marë' acohuachincora, co piyapi'sa' paaparahuë' a'chintinacoso marë'. ¹⁷ Ca'tano'sa' Quirosarinquë ya'huëpirinahuë', co inatohua' pa'nahuë' nonta'huaso marë'. Inapita'ton acopirinhuë', Yosë nani sha'huitërinco ni'ton, co inapita tëranta' natanconahuë'. Co hua'qui quëranhuë' Arapia parti paato, Quisocristo nanamën yonquiarahuë'. Ina quëran Tamascoquë paantarahuë'.

¹⁸ Cara pi'ipi quëran Quirosarinquë pa'nahuë Pitro nohuita'huaso marë'. Cato simana pochin pëinënquë yacaparahuë. ¹⁹ Naporó' Santiaconta' nohuitërahuë. Quisocristo iin inaso'. Inapitasáchin nontërahuë. A'napita ca'tano'saso' co ni'nahuë'. ²⁰ Yosë ni'sárinco, no'tëquën ninshitaranquëma'. Co nonpintaranquëmahuë'.

²¹ Ina quëran Siria parti pa'nahuë a'chinapo. Sirisia partinta' pa'nahuë. ²² Cotia parti ya'huëpisopitasa nipirinhuë' co nohuichatërarinacohuë'. Inatohua' na'a Quisocristo imapisopita ya'huëpirinahuë', co nohuitërinacohuë'. ²³ Topinan natantërinaco. "Íraca Paono aparisitërinpoa'. Yatëpapirinpoahuë', iporaso' inanta' imarin. Quisocristo nanamën a'chinarin huachi," topi, paantonapi. ²⁴ Ina natantahuatona', "¡Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, Paononta' imarin paya!" topi.

2

Quisoso ca'tano'sanënpitarë' ninontopiso'

¹ Shonca catapini pi'ipi quëran naquëranchin Quirosarinquë paantarahuë. Pirnapi ca'taninco. Titonta' quëparai. ² Yosë ayonquirinco paca'huaso' ni'ton, pa'nahuë imapisopita nonta'huaso marë'. Ansiano'sarachin niyontonpachinara, sha'huitërahuë. "Caso' nisha piyapi'sa' a'chintohuato, Quisocristoíchin imacaiso' ya'huërin, ténahuë. Íraca pënëntërinso' imacaiso' co a'chintërahuë'," itërahuë. "Co no'tëquën a'chinanhuë'," itërinaco naporini, topinan quëran a'chinchitënquëmahuë', ténahuë yonquiato. Ansiano'saso nipirinhuë' "Noya a'chinan," itërinaco. ³ Titonta' nisha piyapi nipirinhuë', inatohua' quëparahuë. Co marca ya'huëtopirinhuë', ansiano'sari noya ni'pi. "Marca niacotëquë'," co itopihuë'. ⁴ A'naquën cotioro'saso nipirinhuë', "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', co Quisocristoráchin imapihuë'. Íraca pënëntërinsona' imapi. Yasha'huirapitonaco, niyontonpiso pëiquë ya'conpi Quisocristo imatoi naporaisopita nicacaiso marë'. "Íraca pënëntërinsona' natëcaso' ya'huërin," ta'tona', yaanishacancantërinacoi nisha nisha natëca'huaiso marë'. ⁵ Napotopirinacoihuë', co pi'pian tëranta' nohuantëraihuë'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," itërai. Canpitanta' no'tëquën yonquicamaso' nohuantërai. Napoaton nisha a'chintohuachinacoira, co manta' natëraihuë'.

⁶ Ansiano hua'ano'saso' nipirinhuë', co nisha sha'huitërinacohuë'. Chiniquën nanantopirinahuë', co t'ëhuatërahuë'. Napopináchin Yosë ni'ninpoa'. ⁷⁻⁸ "No'tëquën a'chinan," itërinaco. Pitrori a'chintohuachina, Yosë nohuanon, na'a cotioro'sa' Quisocristo imasapi. Carinta' a'chintohuato, Yosë nohuanon, na'a piyapi'sa', nisha nisha niponaraihuë', imasapi inahuanta'. Napoaton ansiano'santa' noya nontërinaco. "Yosëri Pitro acorin cotioro'sa' a'chintacaso marë'. Quëmaso nipirinhuë' acorinquën nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë'," itërinaco.

⁹ Santiaco, Pitro, Coansha, inapitaso' chini chiníquën nanantopi ni'ton, sha'huitërinacoí. "Yosë na'con catahuarinquën. Ina acorinquën nisha piyapi'sa' a'chintacaso marë'," ta'tona', së'quërinaco. Pirnapinta' së'quëpi. "Canpitaso' nisha piyapi'sa' a'chintoco'. Quiyaso nipirinhue' cotioro'sa' a'chintarai," itohuachinacoira, "Noyahua'," itërai. ¹⁰ "Ama sa'ahuaro'sa' naniantocosohuë'. Imapisopita a'chintoco' ma'sha quëtacaso'," itërinacoí. "Co'chi naniantaraihuë' paya. Nosororai quiyarinta'," itërahuë'.

Paonori Pitro pënëninso'

¹¹ Ina quëran Pitro Antioquiaquë pa'pachina, Quisocristoíchin anoyacancantërinpoaso' nitotaponahuë', tëhuërin. Napoaton niyontonpiquë chachin pënënahüë. Ina sha'huichinquëma' nitotoco'. ¹² Inaquë nisha piyapi'sa' ya'huëpi. A'naquën Quisocristo imapi. Inapitaso' co cotio piyapihuë' ni'ton, ya'ipi cosharo' ca'pi. Cotioro'santa' inaquë ya'huëpisopita Quisoso imapachinara, co huachi cosharo' a'popihuë'. Napopináchin coshatopi. Pitrona' inapitarë' coshataton, co ma'sha a'porinhue'. Ina quëran a'napita cotioro'sa' Quirosarin quëran canquipi. Santiaco imarin-sopita inahuaso'. "Quiyanta' Quisocristo imarai," taponaraihuë', iráca pënëntopiso' yonquiatona', ma'sha a'popi. Inapita huë'pachinara, Pitro co huachi nisha piyapi'sarë' coshatërinhuë'. Marca pa'yatopisopita tē'huataton, nisha coshatërin. ¹³ Ya'huëhuano'santa' cotioro'sa' nipisopita Pitro nica-tona', nisha coshatopi. Pirnapinta' Pitrorë chachin nisha coshatërin. Quisocristo nanamën nitotaponaraihuë', co no'tëquën imapihuë'. ¹⁴ Ina ni'sahuato, ya'ipi piyapi ni'tërantapaiquë Pitro chiníquën pënënahüë. "Cotio piyapinquën niponahuë', Quisocristo imaton, iráca pënëntërinso' nani-antëran. Nisha piyapi'sarë'quën coshataponahuë', iporaso' naquëranchin ma'sha a'poantaran. Ina pochin nicaton, piyapi'sa' anishayonquiaran. 'Co Quisocristoíchin nicha'ërinpoahuë' nimara. Iráca pënëntërinsona' natëcaso' ya'huërin,' ta'tona', nonanarinëinquën. ¿Nisha piyapi'santa' cotioro'sa pochin yaatarantëran ti?

Quisocristo natëhuatëhua', Yosë nicha'ërinpoaso'

¹⁵ Canpoaso' hua'huatërhua quëran huarë' cotioro'sanpoa' ninëhua'. Co nisha piyapinpoahuë'. 'Co oshahuano'sanpoahuë', nitërhua'. ¹⁶ Napopirëhuahuë', Moisés pënëntërinso' natëhuatëhua', co ina marë' Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quisocristoíchin imapatëhua', noya ni'sarinpoa'. Napoaton canpoanta' Quisocristo natërhua' oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Co inso tëranta' pënëntërinso' natërinso marë' Yosë'pa' pa'sarinhuë'. Quisocristoráchin nicha'ërinpoa'.

¹⁷ 'Quisocristo nicha'ësaripoa', ta'tëhua', imarihuarahuë', iráca pënëntërinso' imaantahuatëhua', ¿Quisocristo napoahuarë' aoshahuanipoa' ti? Co onporonta' ina pochin yonquicaso' ya'huërinhuë'. ¹⁸ Iráca pënëntërinso' nani naniantërhua'. Naquëranchin ina yonquiantahuatëhua', co Yosë natëarihuahuë'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. ¹⁹ Iráca canta' pënëntërinso' imapirahuë', co nanitërahuë' no'tëquën natëca'huaso'. Co ina imato noya cancantërahuë'. Oshahuanato, chimipi pochin cancantërahuë'. Napoaton iráca pënëntërinso' naniantërahuë' Yosëíchin yonquica'huaso marë'. ²⁰ Quisocristo corosëquë chiminin. Ina imato, canta' corosëquë chiminahuëso pochin ninahuë. Iráca yonquirahuëso' naniantërahuë'. Napoaton co huachi oshahuanaca'huaso' ya'huërinhuë'. Iporaso' Quisocristoíchin yonquirahuë'. Co huachi caora nohuanto ma'sha ninahuë'. Quisocristo ya'coancantërinco ni'ton, catahuarincó noya nica'huaso'. 'Nani tahuëri Yosë hui'nin chachin catahuarincó,' ta'to, noya cancantërahuë. Inaso'

pa'pi nosororinco. Nosoroatonco, ya'huërenamëhuë chiminin. ²¹ Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'paimarin chiminacaso marë'. Co ina naniantërahüë'. Inasáchin imarahüë ni'ton, Yosë noya ni'sarinco huachi. Iráca pënëntërinso' natërehuaso marë' noya ni'ninpoa' naporini, topinan quëran Quisocristo chimiintonhuë'," itërahüë.

3

Iráca nanan naniantatëhua', nasha nananáchin imahua'

¹ Co no'tëquën iyaro'sa' yonquiramahüë'. ¿Inta' ahua'yantatëinquëma', anishacancantërinquëma'? ténahuë yonquiato. "Quisocristo corosëqué patanantopi. Canpoa marë' chiminin," itërainquëma'. A'ninquëchin quënanëso pochachin sha'huitohuatëinquëmara, natanama'. "Ina pochin chiminatón, oshanënpoa' inquitërinpoa'," ta'toma', Quisocristo imarama'. ² Isoíchin yanitotërahüë. ¿Ma'ta' imarama' ni'ton Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'? Iráca pënëntërinso' natëhuatama', ¿Ispirito Santo ya'coancantërinquëma' ti? ¡Co'ta, Quisocristo nanamën natanatoma' natëhuatama', ya'coancantërinquëma'! "No'tëquën nontërinpoa'," ta'toma', natërama'. Ina imapatama', Ispirito Santo ya'coancantatëinquëma', na'con catahuarinquëma'. ³ ¿Onpoatomata' iporasó' co huachi no'tëquën yonquiramahüë'? Naquëranchin iráca pënëntopiso' yanatëantarama'. Ya'nan imapoma', co canpitaora nanitëramahuë' Yosë huëntonënuë ya'conacamaso'. Ispirito Santo aya'coninquëma'. Ipora huanta' co canpitaora nanitaramahuë' noya noya imacamaso'. ⁴ Imaramaso marë' Ispirito Santo na'con catahuapirinquëmahüë'. Quisocristo naniantohuatama', topinan quëran catahuarinquëma'. Napoaponahuë', co Quisocristo naniantaramahuë', topirahuë'. ⁵ "Quisocristoíchin anoyacancantërinco," topatama', Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Inapotohuachinquëma', achinicananinquëma'. Catahuarinquëma' ni'ton, nani ma'sha nanitaparama'. Co iráca pënëntërinso' natëramaso marë' catahuarinquëmahüë'.

⁶ Isonta' yonquico': iráca Apraan Yosë natërin. "No'tëquën nontërinco. Sacai' nininsonta' nanitaparin," topachina, Yosëri noya ni'nin. ⁷ Iporaso' canpoanta': "Yosë no'tëquën nontërinpoa' ni'ton, imasarahüë' topatëhua', Apraan pochin cantarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. Inanta' iyaro'sa' nitotoco'. ⁸ Co cotioro'saráchin Yosëri nohuantërinhuë'. Nisha piyapi'santa' imapachina', noya ni'sarin. Noya nicaton, co oshanëna marë' ana'intarinhuë'. Iráca iso noya nanan ninoton, Apraan itapon: "Nisha nisha piyapi'santa' quëma pochin cancantohuachina', na'con catahuaarahuë'," itërin Yosëri. Quiricanën quëran naporin. ⁹ Apraan Yosëri sha'huitërinso' topinan natëcharinso marë' Yosëri na'con catahuarin. Inapochachin canpoanta' Quisocristo nanamën topinan natëcharëhuaso marë' catahuarinpoa'.

¹⁰ Moisésë iráca pënëntërinso' yaimapatama', ana'intinquëmaso' ya'huërin. Co ya'ipi natëramahuë' ni'ton, Yosë ana'intarinquëma'. Iráca quiricanën quëran naporin: "Co ya'ipimiáchin natëhuatamacohüë', chiniquë ana'intaranquëma'. Parisitopiquë a'paranquëma'," tënin. ¹¹ "Pënëntërinso' natëto cha'ësarahüë," co ta'caso' ya'huërinhuë'. Ina pochin cancantohuatëhua', co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. Quiricanën quëran no'tëquën sha'huitërinpoa': "Cancanënpoa' quëran huarë' natëtohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa' ni'ton, noya nanpimiatarihua'," tënin quiricanënuë. ¹² Cato' nanan ya'huërin. Co cato chachin imacaso' ya'huërinhuë'. Iráca pënëntërinso' natëhuachina',

inasáchin natécaso' ya'huérin. Moisésë sha'huitërinpoa': "No'téquën natécaso' ya'huérin. No'téquën natéhuatéhua', noya nanpimiatarihua'," ténin. Ina nanan imapatama', co Quisocristo nanamën imaramahué'.

¹³ Co nanitèrèhuahué' no'téquën natécaso' ni'ton, ana'intinpoaso' ya'huérin. Quisocristo nipurinhué' nicha'ërinpoa'. Canpoa' ya'huèrenamënpoa' chiminin. Ina, Yosëri ana'intërin. Quiricanën quëran naporin: "Piyapi pa'pi co noyahué' nipachina, naraquë achinpirahuatë', chiniquën ana'intèrë'. Nani Yosëri a'porin," ténin quiricanënguë. Canpoaso' ana'intinpoaso' ya'huëpirinhué', naraquë chachin Quisocristo apatanantohuachinara, oshanënpoa maré' parisitërin. Inaquë parisitaton, nicha'ërinpoa'. ¹⁴ "Yosë no'téquën nontërinco," ténin Apraan. Ina téninso maré' Yosëri noya ni'nin. Nisha piyapiro'sarinta' imacaiso maré' Quisocristo chiminin. Ina natéhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatéhua', Ispirito Santo ya'coancantarinpoa'. Iráca Yosë sha'huirinso pochachin ya'coancantarinpoa'.

Yosë sha'huirinso'

¹⁵ Ni'cochi iyaro'sa'. Iso pochin sha'huichinquëma' yonquicamaso maré'. Ma'sha matatëra, quirica quëtërinënpo'. Quëtohuachinënpora, hua'ani nininën acorahuaton, hui'sharin. Ina quëran co insonta' nanitërinhué' canpiacaso'. Co aquëtë' ninshitacaso' ya'huërinhué'. Naporahuaton, co tapicaso' ya'huërinhué'. Ya'nán ninshitërinsoaráchin ya'huëmiatarin.

¹⁶ Inapochachin iráca Yosëri nontaton, Apraan sha'huitërin: "Caora nohuanto, nóya catahuananguën. Quëma shiparionta' catahuarahuë ya'ipi piyapi'sa' anoyacancatcaso maré'," itërin. A'naíchin shiin yonquiaton, naporin. Quisocristo ninoton, napotërin. ¹⁷ Iráca Apraané' anoyataton, itapon: "A'na tahuëri quëma shiparin ya'huëhuachin, ya'ipi piyapi'sa' anoyacancatcaso. Caora nohuanto, nicha'ësarahuë. No'téquën nontaranquën. Co onporonta' naniantarahuë'," itërin Yosëri. Ina quëran catapini pasa cara shonca pi'ipi na'huëhuachina, cotioro'sa' pënënin nani ma'sha natécaiso maré'. Pënënpirinhué', Apraané' iráca anoyatërinso' co naniantërinhué'. Yosëri nani sha'huitohuachina, co onporonta' nonpininhué'. ¹⁸ Iráca Yosëri sha'huitërin. "Caora nohuanto, piyapi'sa' nicha'ësarahuë," itërin. Iráca pënëntërinso' natëtë' cha'ëcaso' ya'huërin naporini, co inaora nohuanton Yosë nicha'ëitonpoahué'.

¹⁹ ¿Ma'marëta' nipachin pënëntërinso nanan ya'huërin? Co topinan quëran cotioro'sa' pënëninhué'. Oshahuanëhuaso' anitotinpoaso maré' pënënin. Quisocristo nasitaquë huarë' pënëntërinsoachin ya'huërin imacaiso'. Quisocristo nasitohuachina, iráca Apraan sha'huitërinso chachin o'marin. Yosë pënëntohuachina, anquëniro'sa' a'paimarin Moisésë sha'huitacaso maré'. Ina quëran Moisésëri piyapi'sa' sha'huitërin. ²⁰ Nipurinhué', Apraan nontohuachina, co anquëni a'paimarinhué'. Co piyapi tëranta' a'parinhué' sha'huitacaso maré'. Inaora chachin no'téquën sha'huitërin.

Maistro pochin nininso'

²¹ Ina pochin ni'quëhuarë' Moisésë pënëntërin ni'ton, ¿Yosëri Apraan sha'huitërinso' tapirin ti? Co naporinhué'. Pënëntërinso' noya noya nicaton, anoyacancantërinpoa' naporini, ina natèrëhuaso maré' Yosë noya ni'itonpoahué'. ²² Nipurinhué', co insonta' nanitërinhué' no'téquën natécaso'. Ya'ipinpoa' oshahuanëhua'. Ina maré' ana'intinpoaso' ya'huërin, ténin Yosë quiricanën quëran. Napoaton Quisocristoráchin nanitaparin anoyacancantinpoaso'. Inasáchin imapatéhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

²³ Co'huara Quisocristo imacaso' tahuëri naniyatërasohuë' Moisésë pënëntërinso' hua'anëntatë pochin nitërinpoa' ama aguëtë' oshahuanacaso marëhuë'. Oncorapirinpoaso pochin nitërinpoa'. Quisocristo nasitaquë huarë' pënëntërinsoachin ya'huërin ama Yosë naniantacaso marëhuë'.

²⁴ Ni'cochi. Hua'huaro'sa' co yonquipihuë' ni'ton, na'con pënënacaso' ya'huërin. Inapochachin iráca Moisésë na'con pënëninpoa'. Maistro pochin pënëninpoa' oshahuanëhuaso' ayonquinpoaso marë'. Co pënëntërinso' natëcaso' nanitërehuahüë' ni'ton, Quisocristo huachi yonquiarëhua'. Ina imapatëhua', aoyacancantarinpoa'. ²⁵ Iporaso' nani Quisocristo o'marin ni'ton, co huachi maistro pochin nininso' nohuantarihuahüë'.

²⁶ Iporaso' Quisocristo imapatëhua', hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. ²⁷ Ya'ipinpoa' Quisocristo natëhuatëhua', huëntonënuë chachin aya'coninpoa'. Ya'conpatëhuara, "Quisocristoichin imasarahüë huachi," ta'tëhua', aporihuanëhua'. Nasha a'morëso pochin ninëhua' ni'ton, Quisocristo pochin yonquiarihua'. ²⁸ Yosëso' co nisha nisha yonquirinpoahuë'. A'naquënpoa' cotio piyapinpoa', a'naquëonta' nisha piyapi'sa'. A'naquëonta' patrono'sa', a'naquënso' piyapinënpita. A'naquën sanapi'sa', a'naquënpoa' quëmapinpoa' nipirëhuahüë', ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', a'na huëntoinchin pochin ninëhua'. ²⁹ Quisocristo imapatëhua', Apraan shinpitanpoa' ninëhua' canpoanta'. Apraan sha'huítërinso pochachin na'con catahuarinpoa'.

4

¹ Ni'cochi. Ma'huan chiminpachina, ya'ipi ma'shanënpita, coriqui, inapita ayananpirin. Hui'nin mashotohuachina, inari ya'huërëtërin. Hua'huataponso nipirinhüë', co a'naroáchin maninhüë'. Inaora ma'shanënpita nipirinhüë', piyapinën pochin nicon, co a'naroáchin hua'anëntërinhuë'. ² Hui'napitaquë huarë' a'napitari a'pairin. Hua'huasha ni'ton, natëcaso' ya'huërin. Ina quëran hui'napitohuachina, ya'ipi hua'anëntarin. Pa'pin sha'huirinsó tahuëri chachin nanihuachin, hua'anëntarin. ³ Inapochachin canpoanta' co'huara Quisocristo nanamën nitochatërarihuahüë', hua'huaro'sa' pochin yonquirëhua'. Nani ma'sha natëcaso' yonquiconëhua'. Ma'sha a'pocaso', ma'sha nicacaso', inapita sha'huítërinënpoa'. Inasáchin yonquipirëhuahüë'. ⁴ Ina quëran tahuërinën nanihuachina, Yosëri hui'nin a'pa'amarin. Sanapi quëran nasitaton, piyapi chachin ninin. Cotio quëmapi ni'ton, iráca pënëntërinso' natëcaso' ya'huërin. ⁵ Iráca pënëntërinso' natëtoi, piyapinën pochin nipiraihüë', Quisocristo nicha'ëinpoaso marë' o'marin. Ina imarëhua' ni'ton, iporaso' hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. ⁶ Hui'nin pochachin niconpoa', Espíritu Santo aya'coancantërinpoa'. Ina quëran Yosë nontohuatëhua', Espíritu Santo nohuanton, "Tata" itërehua'. ⁷ Napoaton co huachi pënëntërinso' hua'anëntërinpoahuë'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa' ni'ton, na'con catahuarinpoa'. Inaora nohuanton, ya'ipi sha'huítërinpoaso' acotaripoa'.

Iráca pënëntopiso' co natëcaso' ya'huërinhuë'

⁸ Iráca co Yosë nohuítëramahuë'. Nisha nisha ma'sha, mamanshi, inapita tē'huatoma', mosharama', co inapita yonquicasohüë' nipirinhüë'. ⁹ Iporaso' Yosë nohuítërama'. Inanta' hui'ninpita pochin niconquëma', noya nohuítërinquëma'. Nani nicha'ëpirinquëmahüë', ¿ma'marëcha naquëranchin iráca pënëntërinso', a'napita piyapi'sa' natëtopiso', inapita natëtoma', tē'huachinachin cancantantarama'? tēnahüë. Inapita natëapomarahüë', co ina marë' noyápiachin cancantëramahuë'. ¹⁰ Cotioro'sa' pochin sahuato

tahuëri chinotërama', yoquia'huarai tahuëri'santa', chinotantarama'. Nani pi'ipi nisha nisha niyontonpiso tahuëri'sa' na'huërama'. "Ina marë' Yosë noya ni'ninpoa'," topiramahuë', co ina marë' noya ni'ninquëmahuë'. ¹¹ No'tëquën iyaro'sa' a'chintopiranquë'mahuë', naniantërama' nimara, tënahuë. "Topinan quëran a'chintërahuë nimara," ta'to sëtërahuë.

¹² Canta' iráca ya'ipi pënëntërinso' natëpirahuë', Quisocristo imaca'huaso marë' co huachi ina yonquirahuë'. Ca pochin cancantatoma', canpitanta', iyaro'sa', "Co iráca pënëntërinso' nicha'ësarinpohuë'," ta'toma', Quisocristoíchín imaco huachi. Iráca nicapënguëma' pa'patëra, co no'huiramacohuë', noya nontëramaco. ¹³ Ya'nán a'chintapënguëma', caniorahuë. Canioto, hua'qui' yacapatënguëma', a'chintëranquëma'. Ina nitotërama'. ¹⁴ Chiniquën caniopirahuë', co nocanamacohuë'. Noya natanamaco. "Anquëni pochin Yosë nanamën a'chintërancoi," itëramaco. Quisocristo noniso pochachin natanamaco. ¹⁵ A'chintohuatënguëmara, pa'yatërama'. Na'con nosororamaco. Nanitërama' naporini, ya'pirama chachin quëchitomacohuë'. ¿Onpoatomata' iporaso nisha yonquirama? ¹⁶ No'tëquën pënënanquëma' ni'ton, ¿no'huiramaco ti?

¹⁷ Nisha a'china'piro'saso canpitataquë paatona' noyásha nontopirinënguëmahuë', co tëhuëncachin yacatahuarinënguëmahuë'. Yaocolarinënguëma' inapita pa'yatamaso marë'. "Ama Paono natëcosohuë'," itërinënguëma'. ¹⁸ Noyasha yonquiatona', a'chinpachina', a'china'pi pa'yatacaso' ya'huërin. Nipirinhüë', co noyahuë' yonquiatona', a'chinpachina', co pa'yatacaso' ya'huërinhuë'. Canpitataquë ya'huasoco, nóya nontëramaco. Iporanta' co ya'huëpirahuë', noya yonquirapico, topirahuë'. ¹⁹ Na'con iyaro'sa' nosororanquëma'. Hui'nahuëpita pochachin ni'nanquëma'. Ni'co'. Sanapi yahuaihuachina, chiniquën parisitërin. Inapochachin canta' na'con yonquiatënguëma', chiniquën parisitarëso pochin cancantërahuë. Canpitanta' Quisocristo pochachin cancantacamaso' na'con nohuantërahuë. Quisocristoráchin imapatama', oshaquëran ina pochachin cancantarama'. Ina marë' na'con yonquiáranquëma'. ²⁰ Ma'cha inatohua' aco'incoya, topitërahuë. ¡Inaquë ya'huërama' naporini, ninontërehua' noya noya niitonhuë! Aquë ya'huërama' ni'ton, "¿Ma'ta' onpochi anoyata'huaso' marë' nicaya?" tënahuë yonquiato.

Acara, Sara inapita pochin nipiso'

²¹ Natanco iyaro'sa' Moisésë pënëntërinso' yanatëramasopita. ¿Co ya'ipi Moisésë ninshitërinso' natanamahuë' ti? ²² Apraan cato' hui'nin ya'huëtërin. A'naso' cosonanën hua'huin. A'naso' nipirinhüë' sa'in chachin hua'huin, tënin. ²³ Cosanänëno' a'napita sanapi'sa' pochin hua'huain. Sa'in chachinso' nipirinhüë' Yosë nohuanton, hua'huain. Co'huara hua'huayantëraponhuë', Yosëri itërin: "Ca nohuantonëhuëquë hua'huainaran," itërin. Yosëri catahuarin ni'ton, hua'huain. ²⁴⁻²⁵ Iso cato' sanapi'sa' yonquiatoma', nitotoco'. Cato' sanapi'sa' ya'huërin. Inapochachin cato' anoyatërinso' ya'huërin. A'naso' iráca pënëntërinso', itopi. A'naso' nipirinhüë', Quisocristo quëran anoyatërinpoaso'. Iráca pënëntërinso' cosona pochin ninin, Acara itopiso'. Iráca cotioro'sa' Arapia parti pa'topi. Ina parti pa'taso', Moisésë pënëntërin. Sinai motopiquë canconpachinara, pënëntërin nani ma'sha natëcaiso'. "Co no'tëquën natëhuatëhuahuë', Yosë ana'antaripoa'," ta'tona', të'huatopi. Ipora huanta' cotioro'saso' Quirosarinquë ya'huatona', pënëntërinso' nanan imasapi. "Ana'intoahuachinpoa'," ta'tona', të'huarë'na' ya'huapi. ²⁶ Apraan sa'inso' nipirinhüë' co ina pochinhüë'. So'ini noya noya ni'nin. Co hua'anën pochin camairinhüë'. Inapochachin inápaquë nasha

Quirosarin ya'huërin. Inatohua' co nisha nisha natëcaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo imapatëhua', Sara hua'huin pochin ninëhua'. ²⁷ Iráca Yosë quiricanënguë ninshiaton, naporin:

“Co hua'huana'pinquënhuë' niponahuë', nóya cancantëquë'.

Co hua'huanton iquitaponahuë', capa cancantëquë'.

A'na'ton so'yaton, hua'huainin.

Quëmaso nipirinhüë', na'con na'con amiparinpita ya'huëtarinquë. Ina marë' capa cancantëquë'” itërin.

²⁸ Apraan hui'nin chachin Isaco itopiso'. Yosë nohuanton, ya'huëtërin. “No'tëquën Yosë nontërinco,” topachina, ina nohuanton, Isaco nasitërin. Canpoanta' Quisocristo imapatëhua', Yosë nohuanton, huëntonënguë ya'conarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ²⁹ Apraan hui'ninpitaso' co noyahuë' nini'tona', ya'huëpi. Ispirito Santo nohuanton, Isaco nasitërin. Cosona' hua'huinso nipirinhüë', apiraton Isaco aparisitërin. Inapochachin ipora huanta' iráca pënëntërinso' nanan imapisopita aparisitërinënpoa'. ³⁰ Cosona' hua'huinso nipirinhüë', co ya'huëmiatërinhuë'. Ina'ton nasitaponahuë', Yosë co nohuantërinhuë' pa'pin ma'shanënpita hua'anëntacaso'. Apraan nontaton, itapon: “Isaco ya'ipi hua'anëntapon. Napoaton cosonaso', hua'huinë chachin a'paquë' pa'ina',” tënin. ³¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo nanamë imapatëhua', co pënëntërinso' nanan imacaso' ya'huërinhuë'. Yosëso' co patron pochin piyapitërinpoahuë'. Huëntonënguë chachin aya'coninpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'.

5

Quisocristo ocoiripoaso'

¹ Quisocristo nicha'ërinpoa' inasáchin yonquiatëhua' noya cancantacaso marë'. Ina imapatëhua', catahuarinpoa' noya nicacaso'. Napoaton ama naquëranchin iráca pënëntërinso' imahuasohuë'. Quisocristoráchin yonquia'ahua'.

² Ca Paonoco no'tëquën sha'huitëranquëma'. Marca niacotohuatama', co Quisocristoichin yonquiaramahuë'. Ina quëran co anoyacancantarinquëmahuë'. ³ Naquëranchin sha'huitantaranquëma'. Marca niacotohuatama', ya'ipi cotio pënëntërinso' natëcaso' ya'huërin. ⁴ “No'tëquën natëhuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa',” topatama', co Quisocristo imaramahuë'. Yosë inaora nohuanton, nosoropirinquëmahuë', Quisocristo naniantohuatama', co huachi catahuarinquëmahuë'. ⁵ Nipirinhüë', ina imapatëhua', Ispirito Santo catahuarinpoa'. “Quisocristoichin anoyacancantërinpoa',” topatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa', tënëhua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', tëhuëchachin noyápiachin cancan quëtarinpoa'. Ina ninarëhua'. ⁶ Quisocristo imapatëhua', co marca yonquiarihuahuë'. A'naquënsó' nani niacotopi. A'naquënsó' nipirinhüë' co niacotopihuë'. Co ina yonquicaso' ya'huërinhuë'. Cancanënpoa' quëran huarë' imacaso' ya'huërin. “Quisocristo catahuarinpoa'. Co nonpintarinpoahuë',” ta'tëhua', ya'ipi cancanënpoa' quëran natëahua'. Ina natëhuatëhua', catahuarinpoa' nóya ninosorocaso'. Ina pochin cancantohuatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

⁷ Canpitaso noya imasapiramahuë', ¿inta nonpintatënguëma', nisha ayonquirinquëma'? tënahüë. ⁸ Co ina pochin Yosë a'chintërinpoahuë'. Huëntonënguë aya'coninpoa' ni'ton, cancanënpoaquë nontarinpoa'. No'tëquën yonquicaso' nohuantërin. ⁹ Ni'co' iyaro'sa'. Pan nipatëra, pi'pian ahüëpocatërinso' acotohuachinara, ya'ipi së'cotërin. Inapochachin pi'pian tëranta' nonpin nanan yonquihuatama', co hua'quiya quëranhuë'

ya'ipinquëma' nitapicancanarama'. ¹⁰ Caso nipirinhüë' natëranquëma'. No'tëquën yonquiarama', tënahüë. Sinioro catahuaringuëma' ama nisha nisha yonquicamaso marëhuë'. Nipirinhüë', inso tëranta' nisha a'chintohuachinguëma', Yosëri ana'ntarin. Chiniquën nanantopirionta', nonpintohuachinguëma', Yosëri ana'ntarin.

¹¹ A'naquën nonpinapirinaco. —Paononta' quiya pochin a'chinin. "Marca niacotoco'. Co iráca pënëntërinso' natëhuatamahüë', co Yosë noya ni'saringuëmahüë'," tënin Paononta', toconpi. Co napopirahuë', nonpinapirinaco. Ina pochin a'chinahuë' naporini, co cotioro'sa' no'huitonacohüë'. "Quisocristo corosëquë chiminin. Inasáchin imapatëhua', anoyacancantarinpoa'," itërahuëso marë' ipora huanta' aparisitarinaco.

¹² Marca niacotacaiso' na'con na'con yonquipi ni'quëhuarë', ya'ipi niyashitëtochinapi naporini, noya noya niitonahuë'.

¹³ Ina pochin, iyaro'sa', nontaranquëma'. Canpitaso' Quisocristo nohuantërinquëma'. Nicha'ërinquëma' ama huachi të'huarë'quëma' ya'huëcamaso marëhuë'. Co huachi ya'ipi iráca pënëntërinso' imacaso' ya'huëpirinhüë', co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacamaso'. Quisocristo imapatama', co noyahuë' yonquiramaso' naniantacaso' ya'huërin. Ninosoroatoma', nicatahuaco' noya cancantacamaso marë'. A'napita na'con na'con yonquico'. ¹⁴ Iráca Yosë pënëntohuachina, ninosorocaso' na'con na'con nohuantërin. "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," tënin. ¹⁵ Nino'huihuatama', pa'pi co noyahuë' nisarama'. Tanan ni'niro'sa' niquëtëpiso pochin cancantarama'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ina pochin nipatama', ni'cona ya'ipinquëma' nitapicancantama'.

Ispirito Santo catahuaringpoaso'

¹⁶ Ispirito Santo natëco' catahuainquëma', tënahüë. Ina catahuahuachinguëma', co noyahuë' yonquiramaso' naniantarama'. Inapita naniantatoma', nóya nisarama'. ¹⁷ Ispirito Santo noyasáchin ayonquiinpoaso' nohuantopirinhüë', ipora huanta' co noyahuë' yonquirëhua'. Ispirito Santoso nipirinhüë' pënëninpoa' ama ina pochin cancantacaso marëhuë'. Co noyahuë' yonquihuatëhua', co nanitërhua'huë' Ispirito Santo natëcaso'. Cato' cancan pochin ya'huëtërinpoa'. Itohuara capini nipatëtätë pochin nipi. Noya cancan-tacaso' nohuantopirëhua'huë', canpoara co nanitërhua'huë' noya nicacaso'.

¹⁸ Cancanënpoaquë Ispirito Santo nontërinpoa' ma'sona noya nicacaso'. Ina natëhuatëhua', co huachi iráca pënëntërinso' camairinpoahuë'. Ispirito Santo nohuantërinso chachin yonquiarihua'.

¹⁹ Piyapi'sa' inahuara co nanitopihuë' Yosëichin yonquicaiso'. Co noyahuë' yonquipisopita nitotërhua'. Co noyahuë' yonquihuachinara, co noyahuë' nipi. Yamonshihuanpi, taparo' nonpi, sanapi sé'huachinachin cancantopi. ²⁰ Co noyahuë' yonquihuachinara, mamanshi moshapi, pënotopi, co nanan anoyatopihuë', co napopianachin yonquipihuë'. A'pitatona', a'naroáchin no'huitopi, nipinopi. A'na huënton a'na huënton co noyahuë' ninicatona' ya'huëpi. Nisha nisha yonquiatona', ya'huëpi. ²¹ Co noyahuë' yonquihuachinara, a'napita ma'shanënpita noyapatona', no'huipi. No'pipi, pitaro'saquë ca'miatopi, o'omiatopi, a'naratipita nipi. Iráca pënënanquëma'. Iporanta' pënëntaranquëma'. Inapohuatama', co Yosë hua'anëntërinquë ya'conaramahuë'. Ina pochin nipisopita co Yosë'pa' pantarapihuë'.

²² Nipirinhüë', Ispirito Santo natëhuatëhua', catahuaringpoa' ninosorocaso'. Catahuahuachinpoa', Yosë nohuatëhua', capa cancantarihua'. "Yosë noya ni'sarincó," ta'tëhua', sano cancantarihua' ni'ton, noya ninicatëhua' ya'huarihua'. Piyapi'sa' no'huipirinpoahuënta', co yano'huirihua'huë'.

Ma'sha onpohuatēhuanta', ahuantarihua'. Nosoroatēhua', nóya nontarihua'. Ispirito Santo catahuahuachinpoa', noya nicarihua'. No'téquēn nontarihua'; co pi'pisha tēranta' nonpintarihuahuē'. ²³ Ispirito Santo natēhuatēhua'; "Caso' noya noyaco," co tēcarihuahuē'. Sano piyapi nicarihua'. Co noyahuē' nicaso' yonquipirēhuahuē', ina catahuarinpoa' naniantacaso'. Inapohuatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa'. Co pēnēnēnpoaso' ya'huaponhuē'. ²⁴ Quisocriso corosēquē chiminaton, oshanēnpoa' inquitērinpoa'. Napoaton canpoanta' ina imapatēhua', co noyahuē' yonquirēhuasopita corosēquē patanantatē pochin nitatēhua', naniantacaso' ya'huērin. Co huachi nohuantarihuahuē' sopai pochin cancantacaso'. ²⁵ Ispirito Santo ya'coancantatonpoa', catahuarinpoa' noya nicaso' ni'quēhuarē', ma'sona tēranta' sha'huitohuachinpoa', noya natēahua'.

²⁶ Ama noya ninēhuaso marē' a'napita nocahuansohuē'. Ninocanpatēhua', a'naroáchin nino'huarihua'. Itohuara capini ninoyapatēhua', nino'huarihua'. Ama ina pochin cancantahuasohuē'.

6

Nicatahuacaso' ya'huērinso'

¹ Ispirito Santo natētoma' noya cancantohuatama', a'napitanta' catahuaco' ina pochin cancanchina'. A'naso' co noyahuē' nipachin, ama no'huicosohuē'. Sanoanan quēran pēnēnatoma', catahuaco' co noyahuē' yonquirinsopita nanianchin. Ni'cona canpitanta' sopai minsēchinquēma'. ² Ya'ipinpoa' a'na tahuēri ma'sha onporēhua'. A'na tahuērinta' sopai yanonpintērinpoa' co noyahuē' nicaso marē'. Napoaton nicatahuahua' noya yonquicaso marē'. Panca pē'pēto nicatahuarēso pochin catahuahua'. Inapohuatēhua', Quisocriso natēarihua'. "Ninosoroco," itērinpoa'.

³ "Caso' noya piyapico," topatan, quēmaora ninonpintaran, co no'téquēn yonquiranhuē'. Co insonta' Yosē pochachin cancantērinhuē'. Co Yosē catahuarinpoahuē' naporini, co manta' noya niitērihuahuē'. ⁴ Ama a'napita napopiso' nīcatoma', nītantiacosohuē'. Quēmaora naporanso yonquiaton, nītantiaquē'. Noya cancantohuatan, Yosē noya ni'sarinquēn. Ina quēran "Yosē noya ni'sarincó," ta'ton, capa cancantaran. ⁵ A'naya a'nayanpoa' Yosē acorinpoa' ma'sona nicaso'. Canpoara pē'pētonēnpoa' quēparēso pochin niahua'. A'na tahuēri sacai' nipirinhue' ahuantatēhua', imamiatahua'.

⁶ A'naquēn paatona', nani tahuēri Yosē nanamēn a'chinápi. A'chintohuachinquēma', ma'sha quētoco' ama pahuanchinasohuē'.

⁷ Ni'cona sopai nonpintochnquēma'. Co Yosē tēhuacaso' ya'huērinhuē'. Co insoari tēranta' nanitērinhuē' Yosē nonpintacaso'. No'téquēn yonquico'. Ma'sha sha'patēra, inachachin nītērin. Co nisha nītērinhuē'.

⁸ Inapochachin co noyahuē' yonquirápatēhua', co noyahuē' nisarēhua'. Ina marē' ana'intinpoaso' ya'huērin. Nipirinhue', Ispirito Santo natēhuatēhua', nani tahuēri catahuarinpoa' noya cancantacaso marē'. Ina quēran Yosē'pa' noya nanpiconarihua'. ⁹ Ama Yosē naniantatēhuahuē', noya niahua'. Noya nicaso' ama amiahuasohuē'. Chiníquēn cancantohuatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa'. Ina marē' tahuēri nanihuachin, acanaarinpoa'. ¹⁰ Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'. Nanitohuatēhua', catahuahua'. Quisocriso imarēhuasopita capini na'con na'con nicatahuahua'.

Piquēran huarē' pēnētērinso'

¹¹ Ca Paonoco apira pi'pian tēranta' caora imirahuē quēran ninshitaranquēma'. Panca ninshiquē ninshitaranquēma'. ¹² A'naquēn ipora huanta'

marca yaacotarínēnquēma'. A'napita cotioro'sari noya nicacaiso marē' inapopi. "Quisocristo corosēquē chiminaton, anoyacancantērinpoa'. Inasáchin nicha'ērinpoa', topatēhua', cotio hua'ano'sa' aparisitarínēnpoa'," topi. Ama inapitari no'huicaiso marēhuē' napopi. ¹³ Co inapita tēranta'ya'ipi pēnētērinso' natēpirinahuē', marca yaacotarínēnquēma'. Niacotohuatama', pa'yatapi. "Ni'co'. Nisha piyapi'santa' natētēnēnpoa', marca niacotopi," tosapi. ¹⁴ Caso nipirinhue' piyapi'sa' pa'yata'huaso' co yonquirahuē'. Quisocristo chimininsoáchin yonquirahuē. Corosēquē chiminaton, anoyacancantērinpoa'. Ni'ton, inaro'co chiminahuēso pochin co ma'sha isoro'paquē ya'huērinso' yonquirahuē'. Naporahuaton, isoro'paráchin pa'yatopisopita co huachi noya ni'ninacohuē'. ¹⁵ Marcaso' co onpopinchin yonquicaso' ya'huērinhuē'. Co ina marē' Yosē noya ni'ninpoahuē'. Quisocristo imapatēhua', nasha cancan quētērinpoa'. Ina marē' tēhuēnchinso' noya ni'ninpoa'. ¹⁶ Nani no'tēquēn a'chintēranquēma'. Ina imapatama', Yosē piyapinēn chachin nisarama'. Yosē nosoroatēnquēma', noya catahuainquēma'. Asanocancainquēma', tēnahuē.

¹⁷ Quisocristo no'tēquēn natērahuē ni'ton, ahuērinaco. Ipora huanta pē'sharinaco ni'ton, cariro'sa' ya'huēarin. Napoaton ama insonta' aquētē huarē' asēchincosohuē' tēnahuē.

¹⁸ Ya'ipinquēma', iyaro'sa', yonquiáranquēma'. Inaora nohuanton, Siniro Quisocristo catahuainquēma'. Amen. Nani huachi.

Paono

Paonori Ipiquoë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Canpitanta' Quisocristo noya imarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ipiquoë ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. ² Inaora nohuanton, Tata Yosë catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Iráca quëran huarë' Tata Yosë yonquirinpoaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Siniro Quisocristo pa'pin inaso'. Inápa quëran noya noya yonquirinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, na'con catahuarinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Ina quëran nani tahuëri catahuarinpoa' nohuantërinso chachin nicacaso'. Co inápaquë ya'huëyatërarihuahuë', inatohua' ya'huëarëhuaso pochin Yosë nohuitërehua'. Ina yonquiatëhua', "Yosparinquën Siniro," itahua'. ⁴ Co'huara isoro'pa' ya'huëyatërasohué', yonquiatonpoa', huayoninpoa' nóya cancantacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', Yosë nóya ni'ninpoa'. ⁵ Iráca quëran huarë' nosoroatonpoa', acorinpoa' huëntonënguë ya'conacaso'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, hui'nin pochachin ni'ninpoa'. Inaora nohuanton, noya yonquirinpoa'. ⁶ Hui'nin na'con nosororin. Ina imapatëhua', canpoanta' na'con nosoroarinpoa'. Ina yonquiatëhua', "Ma noyacha Tata Yosëso' ni'ton, inaora nohuanton, nosororinpoa' paya," tosarëhua'. ⁷ Quisocristo corosëquë chiminatón, nicha'ërinpoa'. Huënaïnën pa'nin ni'ton, oshanënpoa' inquitërinpoa'. Inaora nohuanton, Yosë na'con nosororinpoa'. ⁸ Nosoroatonpoa', na'con catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Yonquïnën chachin anitotërinpoa'. ⁹ Inaora nohuanton, nóya yonquirinpoa'. Co canpoara nitotopirëhuahuë', yonquirinpoaso' anitotërinpoa'. Iráca quëran huarë' yonquirin Quisocristo a'paimacaso'. ¹⁰ Ina tahuërinën nanihuachin, Quisocristo ya'ipiya hua'anëntarin. Isoro'paquë ya'huërinsopita, inápaquë ya'huërinsopita inapita hua'anëntarin. A'na huëntoïnchin pochin acoarin. Ina Yosë na'con nohuantërin.

¹¹ Inaora nohuanton, acorinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Quisocristo imapatëhua', hui'nin pochin ni'sarinpoa'. Napoaton a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya acoarinpoa'. Iráca chachin yonquirinpoa' ni'ton, huëntonënguë aya'coninpoa'. ¹² Quiya'ton imarai. "Quisocristo nicha'ësarínpoa'," ta'toi imarai. Noya imapatoi, a'napitanta' niconacoï, Yosë yonquiapi inahuanta': "Ma noyacha Tata Yosëso paya," tosapï. Ina ta'caiso marë' acorincoï. ¹³ Canpitanta' Yosë nanamën natanama'. "Quisocristo anoyacancantohuachinquëma', nicha'ësarínquëma'," itërainquëma'. Natanpatamara: "No'tën nanan inaso'," ta'toma', natërama'. Quisocristo imapatama', hui'nin pochin Yosë ni'ninquëma'. Napoaton Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Sichoquë marca acopiso pochin aya'coancantërinquëma' huëntonënguë aya'coninquëmaso' nitotacaso marë'. Iráca sha'huirinsó chachin napotërinquëma'. ¹⁴ Quisocristo imapatëhua', Ispirito Santo ya'coancantomiatërinpoa'. Ina'ton quëtërinpoa' ni'ton: "Tëhuëinchachin a'na tahuëri Yosë'pa' quëpantarinpoa'," tënëhua'. Nani Yosë nicha'ërinpoa' ni'ton, o'mantacaso' tahuëri nanihuachin, ya'huërin'pa'

quëpantarinpoa'. Inaquë noya noya ya'huëcontarihua'. Ina yonquiatëhua': "Ma noyacha Tata Yosëso yonquirinpoa paya," tënëhua'.

Inapita marë' Paonori Yosë nontërinso'

¹⁵ "Quisocristo anoyacancantërinpoa'," ta'toma', inasáchin imarama'. Ina imatoma', ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroarama', natantërahuë. Ina natantato, nóya cancantërahuë. ¹⁶ Na'con canpita marë' Yosë nontërahuë. "Noya imarinënguën ni'ton, 'Yosparinquën, Sinioro,' " itërahuë, Yosë nontato. ¹⁷ Tata Yosëso' noya noya ninin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. Quisocristo isoro'paquë o'maton, Yosë anohuitërinpoa'. Ina yonquiato, canpita marë' Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Sinioro no'tëquën yonqui'ina'. Noya noya nohuichinënguën. Noya nohuitoahuachinënguën, quëma yonquiranso chachin nitotapi. ¹⁸ Ya'ipi nanamën Sinioro noyá anitotëquë'. Quëma huëntonënguë chachin aya'conancoi noya cancanta'huaiso marë'. Catahuaquë' ina yonquiatona', noya cancanchina'. A'na tahuëri ya'huëranquë chachin noya noya ya'huëcontarai. Ina na'con yonqui'ina'. ¹⁹ Quëmaso' ya'ipi nanitaparan. Natërainquën ni'ton, nani tahuëri catahuanancoi. Chini chiniquën nanantaton, nicha'ërancoi. Catahuaco'i ina yonquiatoi, chiniquën cancanchin. ²⁰ Iráca chiniquën nanantaton, Quisocristo ananpitaantaran. Inápaquë quëpantarahuaton, inchinan quëran ahuënsëran ni'ton, chini chiniquën nanantarin," itërahuë, Yosë nontato. ²¹ Isoro'paquë nisha nisha hua'ano'sa', chirinchiros'a', copirnoros'a', inapita chiniquën nanantopi. Inapaquënta' chiniquën nanantopisopita ya'huëpi. Quisocristoso nipirinhue', inapita quëran chini chiniquën nanantërin. Co incari tëranta' nanitërinhuë' ina minsëcaso'. Co onporonta' a'napitari ina minsëapihuë'. ²² Yosëri chachin Quisocristo nanan quëtërin ya'ipi ya'huërinso'pita hua'anëntacaso marë'. Naporahuaton, ya'ipi imarëhuasopita catahuainpoaso marë' acorin. Na'acquënpoa' nipirëhuahuë', a'na huëntoinchin pochin ninëhua'. Inaso' motënpoa pochin nicaaton, ya'ipiya hua'anëntarinpoa'. ²³ Inaora nonën pochin ni'ninpoa'. Napaoton na'con yonquirinpoa'. Nani ya'coancantërinpoa' noya noya imacaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', ya'ipi cancanënpoa quëran ina yonquiarihua'. Ina marë' nininpoa'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntarin.

2

Inaora nohuanton nicha'ërinpoaso'

¹ Iráca canpitaso' co noyahuë' nicaatoma', oshahuanama'. Co Yosë nohuiatomahuë', chimipi pochin cancantërama'. ² Co'huara Quisocristo imashatërapomahuë', sopai hua'an natëtoma', co noyahuë' ninama'. Inaso' ihuan ya'huërinquë ya'huaton, ya'ipi sopairo'sa' hua'anëntarin. Co quënanpirëhuahuë', isoro'paquë sacatárin minsëinpoaso marë'. Yonquinëmaquë camairinquëma' ni'ton, co Yosë natëramahuë'. ³ Iráca ya'ipinpoa' co Yosë natëréhuahuë'. Co noyahuë' yonquiatëhua', co noyahuë' ninëhua'. Canpoara nohuantëréhuasoráchin ninëhua'. Yano'huitoahuatëhuara, no'huitëréhua'. Yano'pihuatëhuara, no'pirëhua'. Yaahuëtohuatëhuara, ahuëtëréhua'. Ina marë' ya'ipinpoa' ana'intinpoaso' ya'huërin. ⁴ Yosëso nipirinhue' na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. ⁵ Oshahuanëhua' ni'ton, chimipi pochin ni'pirinpoahuë', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Iporaso huachi Quisocristo imarëhua' ni'ton, nantiantarinso pochin Yosë ni'ninpoa'. Anoyacancantërinpoa' noya noya cancantacaso marë'. Nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ërinpoa'. ⁶ Iráca Quisocristo

pa'pitopirinahuë', Yosëri ananpitaantarahuaton, inápaquë quëpantarin. Canpoanta' inarëhua' ni'ton, inarë'quënpoa' nanopiantarëhuaso pochin anoyacancantërinpoa'. Quisocristo ya'coancantërinpoa' ni'ton, ipora chachin inápaquë ya'huarëhuaso pochin Yosë ni'ninpoa'. ⁷ Yosë inaora nohuanton, na'con nosororinpoa'. Quisocristo imapatëhua', noya catahuarinpoa'. A'na tahuëri a'napitanta' nicatënënpoa', Yosë chinotapi: "Ma noyacha Yosëri nosororin paya," tosapi. ⁸ Nosoroatonpoa', inaora nohuanton nicha'ërinpoa'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," topatëhua', oshanënpoa' inquitatonpoa', nicha'ërinpoa'. Co canpoara nanitëréhuahuë' Yosë imacaso'. Ina catahuarinpoa' cancanënpoa' quëran natëcaso'. ⁹ Co canpoara nanitëréhuahuë' cha'ëcaso'. Napoaton co nocantacaso' ya'huërinhuë'. "Caso' noyaco ni'to, Yosë'pa' pa'sarahué," co ta'caso' ya'huërinhuë'. ¹⁰ Yosë anoyacancantërinpoa'. Anoyacancantahuatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso marë'. Quisocristo catahuahuachinpoa', noya nisarëhua'. Iráca quëran huarë' yonquirinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' nicha'ërinpoa'.

Quisocristo nanan anoyatërinpoaso'

¹¹ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. Iráca co pi'pian tëranta' Yosë nohuitëramahuë'. Canpitaso' nisha piyapi'sanquëma' ni'ton, cotioro'sa' nocaninënguëma'. "Quiyaso' Yosë piyapinënpitacoi. Canpitaso' co marca tëranta' nonëmaquë niacotëramahuë'," itërinënguëma'. ¹² Tëhuëenchachin co'huara imashatërapomahuë', co Quisocristo nohuitëramahuë'. Iráca Yosëri israïro'sa' huayonin piyapinënpita nicacaso' ni'ton, "Nicha'ësaranquëma'," itërin. Co inanita pochin ni'ninquëmahué'. Shimashonënapitarë' anoyatërinso' sha'huitopirinhué', co nitotëramahuë'. Topinan quëran ya'huërinhuë'. Co Yosë'pa' pacamaso' ninaramahuë'. Co pi'pian tëranta' Yosë nohuitëramahuë'. ¹³ Co Yosë nohuitatamarahuë', áquë pochin nisapiramahuë'. Iporaso' Quisocristo imatoma', nohuitërama huachi. Oshanëma marë' huënnainë'n pa'nin ni'ton, Yosë anohuitërinquëma'. Ya'caritëramaso pochin ninama'. ¹⁴ Quisocristo chiminin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. Iráca cotioro'sacoi co noyahuë' ni'nainquëma'. Nisha piyapinquëma' ni'ton, inimicoro'sa pochin ni'pirainquëmahué'. Inaso' chiminaton, paira pochin ya'copirinpoaso' nani chi'huincarin. Iporaso' ya'ipinpoa' Quisocristo imarëhuasopita a'na huëntoinchin ninëhua'. ¹⁵ Quisocristo nasha nanan quëtërinpoa'. Co huachi iráca pënëntërinso' yonquicaso' ya'huërinhuë'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imapatëhua', nasha huëntonquë aya'coninpoa'. Quisocristo huëntonënguë ya'conatëhua', co huachi nisha chinotëréhuahuë'. Nisha nisha piyapinpoa' nirihuarahuë', noya nini'tëhua' ya'huërinhuë'. ¹⁶ Naporahuaton, co huachi Yosë inimicotëréhuahuë'. Quisocristo corosëquë chiminaton, nanan anoyatërinpoa'. Cato' huënton pochin nipirëhuahuë', Quisocristo imapatëhua', noya ninicatëhua' ya'huërinhuë'. A'na huëntoíchin ninëhua'.

¹⁷ Quisocristo isoro'paquë o'maton, noya nanan sha'huitërinpoa'. "Ya'ipinquëma' nicha'ësaranquëma'," itërinpoa'. Canpitaso' co pi'pisha tëranta' Yosë nohuitatamarahuë', áquë pochin nipiramahuë', nanan anoyatërinquëma'. Cotioro'sacointa' ya'carisha pochin ninaiso' nanan anoyatërincoi. ¹⁸ Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' nanitëréhua' Tata Yosë nontacaso'. Ispirito Santo catahuarinpoa' ni'ton, ina nontohuatëhuara, noya nataninpoa'. ¹⁹ Napoaton iporaso' iyaro'sa', Yosë nohuitërama'. Co Yosë'pa' pa'shatërapomahuë', nani huëntonënguë aya'coninquëma'. Ya'huëhuano'sa pochin nisarama'. Co huachi nisharo'sa pochin ni'ninquëmahué'. Ya'ipinpoa' Quisocristo imarëhuasopita hui'ninpita

pochachin nóya ni'ninpoa'. ²⁰ Ya'ipi imarëhuasopita ina naponpoa chachin a'na pëi pochin ninëhua', na'pi quëran nipiso'. Na'pi quëran yapëihuatëra, acopo' ihuatahuatë', siminto'ton acorë'. Inapochachin canpoanta' Yosë pëinën pochin ninëhua'. Siminto acopiso pochin, ca'tano'sa'ton nanamën a'chintërinënpoa'. Ina quëran pëñëntona'piro'santa' no'tëquën a'china'piapi. Na'pi quëran yapëihuatëra, pëi' taconoringuë na'pi noya noya nininso' acorë' tantiacaso marë'. Ina acohuatëra, a'napita na'piro'sa' no'tëquën apanshinë'. Na'pi noya noya nininso pochachin Quisocristoso' achinirinpoa'. ²¹ Quisocristo imapatëhua', Yosë acoarinpoa' ina pëinën pochin nicacaso marë'. Catahuahuachinpoa', noya nini'tëhua' ya'huërëhua'. A'napitanta' a'naya a'naya Quisocristo imapachina', ya'conapi anta'. Nóya pëi' Yosë chinotacaso marë' acorëso pochin nisarëhua'. ²² Canpitanta' Quisocristo imatoma', ya'conama'. A'naya a'nayanpoa' na'pi pochin ninëhua' pëi' nanicaso marë'. Ya'ipi imarëhuasopita Yosë pëinën pochin ninëhua'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinpoa', Yosë chachin canpoarë' ya'huërarin huachi.

3

Nanamën a'chinacaso marë' acorinso'

¹ Napoaton isonahuato, canpita marë' Yosë nontarahuë. Nisha piyapi'sanquëma' nipomarahuë', Quisocristo nanamën a'chintëranquëma' ni'ton, tashinan pëiquë po'morinaco. ² Inaora nohuanton, Yosë chachin acorinco a'chinta'huanquëmaso marë'. Na'con catahuarinco ni'ton, nanamën sha'huiárahue, tanantërama'. ³ Iráca quëran huarë' Yosë yonquirin nicha'ëinquëmaso'. Napoaponahuë', co piyapi'sa' anitotërinhuë'. Iporaso nipirinhue' inaora nohuanton, anitotërinco ni'ton, nani pi'pian ninshitëranquëma'. ⁴ Ina nontohuatama', Quisocristo nanamën anitotërinco'so' canpitanta' nitotarama'. ⁵ Iráca co iso nanan nitotopihuë'. Iporaso' Quisocristo acorincoisopita nitotërai. Pëñëntona'piro'santa' nitotopi. Ispirito Santo anitotërincoi a'china'huaiso marë'. ⁶ Na'a pi'ipi cotioro'saráchin Yosë chinotopi. "Nicha'ësaranguëma'," itaton, Yosëri na'con catahuarin. Iporaso nipirinhue' nisha piyapi'sanquëmanta' catahuarinquëma'. Noya nanan natanatoma', Quisocristo imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësaranguëma'. Napoaton a'na huëntoínchin pochin ninëhua'.

⁷ Yosë nosoroatonco, acorinco ina nanan a'china'huaso marë'. Co acoincosohuë' nipirinhue', acorinco. Na'con catahuarinco ni'ton, noya a'chinárahue. ⁸ Caso' a'napita imapisopita quëran na'con na'con co noyahuë' nipirahuë', anoyacancantërinco. Ina quëran nosoroatonco, acorinco nisha piyapi'sa' sha'huita'huaso marë'. Quisocristo nanamënso' noyápiachin. Ma inacha ni'ton, nosoromiatërinpoa' paya, ténahuë yonquiato. ⁹ Iráca Yosëri ya'ipi ma'sha ninin. Naporo chachin yonquirinpoa' anoyacancantinpooaso marë'. Napoaponahuë', co ya'ipi piyapi'sa' sha'huitërinhuë'. Ipora huarë' anitotërinco ni'ton, sha'huitëranquëma'. ¹⁰ Na'con Yosë yonquirinpoa'. Ina nohuanton, oshaquëran a'naya a'nayanpoa' imarëhua'. Iporaso' na'aquënpoa' imapatëhua', Quisocristo huëntonënguë ya'conëhua'. Inápaquë chiniquën nanantopisopitanta' nicatënënpoa': "Ma noya Yosë yonquirin ni'ton, anoyacancantaton, huëntonënguë chachin aya'conin paya," tosapi. ¹¹ Iráca quëran huarë' Yosë yonquirinpoa' imacaso marë'. Quisocristo o'maton, huëntonënguë aya'coninpoa'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. ¹² Ina imarëhua ni'ton, natëtëhua', Yosë nontarihua'. "Anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya natanarinpoa'," ta'tëhua', co t'ëhuatarihuahuë'. Noya cancantatëhua',

ina nontarèhua'. ¹³ A'chintèranquëma' ni'ton, tashinan pèiquè po'morinaco. Parisitapirahuè', chiniquèn cancantoco'. Canpিতanta' Quisocristo imacamaso marè' parisitèrahuè. Ina marè' noya cancantacaso' ya'huèrin.

Quisocristo nosororinpoaso'

¹⁴ "Ma noyacha Yosè yonquirinpoa paya," ta'to, isonahuato, Tata Yosè nontèrahuè. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' hua'anèntèrinpoa'. A'naquèn inápaquè ya'huèrapi. A'naquènpoanta' isoro'paquè chachin ya'huèarèhua'. ¹⁶ Napoaton canpita yonquiatènquëma', Yosè nontèrahuè. "Quëmaso' Sinioro chini chiniquèn nanantèran. Noya noyanquèn ni'ton, imarinènsopita nosoroaton, catahuaquè' chiniquèn cancanchina'. Ispirito Santori achinicancaïn noya noya imainènquèn. ¹⁷ Ya'ipi cancanèna quèran natètatonà', Quisocristoíchin yonqui'ina'. 'Cancanèhuèquè ya'huèrarin', ta'tona', noya noya nohuichinèn. Catahuaquè' noya nosoro'inèn. Ya'ipi piyapi'santa' nosoro'ina', Nara itèquèn acopo' pa'pachina, co inpaninhuè'. Inapochachin inapitanta' 'Quisocristo na'con nosororincoi', ta'tona', a'napitanta' nosoro'ina'. Noya ninosorohuachina', Ispirito Santori catahuararin chiniquèn cancantacaso'. ¹⁸⁻¹⁹ Inapohuachina', Quisocristo nosoromiatèrincoiso' nitotapi. Pi'iro'tè' pancantèrinso', naporopitèrinso', inaparinso', acoporinso' inapita co nani-nahuanhuè' yonquirai. Inapochachin Quisocristo nosoromiatèrincoisonta' co nitotochináchinhuè nipirinhuè', nitotapi. Ina nitotohuachina', ya'ipi quihuitèrancoisopita ya'huètapi. Ya'ipi imapisopita ina yonqui'ina'," itèrahuè.

²⁰ Tata Yosèso' chini chiniquèn nanantaton, ya'ipi nanitaparín. Hua'yanèn chachin nani ya'coancantèrinpoa' ni'ton, noya catahuarinpoa'. Nani tahuèri achinicancaïnpoa' ni'ton, cancanènpoa quèran huarè' Yosè yonquia'ahua'. Ina nontohuatèhua', "Catahuaco," itohuatèhua', na'con catahuarinpoa'. Na'con nohuantopirèhuahuè', na'con na'con inaso' nanitaparín nicacasó'. Co nitotèrèhuasohuènta' nanitaparín. ²¹ "Ma noyacha Tata Yosèso paya," itahua'. Quisocristo noya imapatèhua', a'napitanta' nicatèntènpoa', Yosè yonquiapi. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuè'. Ipora quèran huarè' inasáchin yonquia'ahua'. Amen.

4

A'na huènton pochin ninèhuaso'

¹ Quisocristo nanamèn a'chinahuèso marè' tashinan pèiquè po'mopirinacohuè', iporahuanta' pènénaranquëma'. Yosè nicha'ètènquëma', huèntonènquè aya'coninque'ma'. Napoaton noyasáchin nico'. ² "Yoséichin catahuarinpoa' noya nicacasó," ta'toma', ama a'napita nocancosohuè'. Sanoanan quèran nontatoma', ama no'huicosohuè'. A'napita ma'sha onpotohuachinènquëma', ama ya'ihuèrètocosohuè'. Co noyahuè' nipirinahuè', nosoroatoma' noya nontoco'. ³ Na'con yonquico' iyaparima pochachin ninosorocamaso'. Ispirito Santo catahuarinque'ma' napopináchin yonquicamaso marè'. Ina catahuahuachinque'ma', co pi'pian tèranta' nino'huaramahuè'. Noya nini'toma', ya'huarama'. ⁴ Quisocristo imapatèhua', ya'ipinpoa' a'na huèntoínchin pochin ninèhua'. A'naíchín Ispirito Santo ya'huèrinso' ya'coancantèrinpoa'. Imarèhuasopita nicha'èsarínpoa' ya'huèrinquè chachin quèpanta'inpoaso marè'. Inasáchin ninarèhua'. ⁵ Quisocristoíchin hua'anèntèrinpoa'. Ina nanamènáchin natèrèhua'. "Quisocristo imarahuè', ta'tèhua', aporihuanèhua'. Co nisha nisha imacaso marè' aporintèrinènpohuè'. ⁶ Tata Yoséichin chinotèrèhua'. Ya'ipi imarèhuasopita hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Inaso' chini chiniquèn

nanantaton, hua'anëntërinpoa'. Ya'ipinpoa' catahuarinpoa' ina marë' sacatacaso'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'.

⁷ Quisocristo catahuarinpoa' ma'sona tëranta' noya nicacaso marë'. Ya'ipinpoa' a'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' noya nitotacaso marë'.

⁸⁻⁹ Iráca inápaquë nóya ya'huëpirinhuë', isoro'paquë chachin o'marin. Na'con parisitaton, chiminin. Pa'pitopirinahuë', nanpiantaton, inápaquë panantarin. Iráca quiricanënguë naporin:

“Ya'ipi minsërahuaton, inápaquë panantarin huachi.

Naporahuaton, ma'sha topinan nicanarëso pochin piyapinënpita catahuarin noya nicacaso'.

Nisha nisha nicacaso' catahuarin,” tënin.

¹⁰ Quisocristo chachin isoro'paquë o'marahuaton, inápaquë panantarin. Yosë ya'huërinquë chachin panantarahuaton, hua'yanën chachin a'patimarinpoa' ya'coancantoinpoaso marë'. Ya'ipi parti ya'huaton, ya'ipi hua'anëntarin. ¹¹ Naporahuaton, nisha nisha acorinpoa' nicatahuacaso marë'.

A'naquën Quisocristori chachin a'parin a'chinacaso marë'. A'naquëonta' Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin sha'huirín. A'naquëonta' nisha nisha parti paaton, Yosë nanamën a'china'piarín. A'naquëonta' ina nohuanton, ya'huëpique ya'huëhuano'sa' nani tahuëri catahuapi noya imacaiso marë'. A'naquëonta' ya'ipi Yosë nanamën a'chintapi. ¹² Nisha nisha acorinpoa' noya nicatahuacaso marë'.

Inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa' noya ina marë' sacatacaso'. ¹³ Inapohuatëhua', ya'ipinpoa' imarëhuasopita napopináchin yonquiarihua'. Yosë hui'nin chachin nóya nohuitarihua'. Ina quëran noya noya cantantarihua'. So'sorëso pochin oshaquëran Quisocristo pochachin cantantacaso' ya'huërin. ¹⁴ Ina quëran no'tëquën yonquiarihua'.

Co huachi hua'huaro'sa pochin cantantarihuahuë'. Hua'huaro'saso' co yonquiyatërapihuë' ni'ton, nisha nisha natëtopi. Canpoaso nipirinhuë' chinotënpoa pochin no'tëquën yonquia'ahua'. Ni'co'. Panca ihuan huë'pachina, poti niquëran niquëran ohuëërin. Co no'tëquën yanponinhuë'.

Inapochachin a'naquën nisha nisha nanan natanpachinara, nisha nisha yonqui. Co Quisocristo nanamënáchin yonquipihuë'. A'naquën nisha nisha a'chinapi. Noyá nitotopi nonpinacaiso'. Nonpin nanan imatona', yanonpintopirinënguëmahuë', ama pi'pian tëranta' natëcosohuë'.

¹⁵ Quisocristo nanamënso nipirinhuë' no'tën nanan. Noya ninosoroatëhua', inasáchin nia'chintahua'. Inapohuatëhua', oshaquëran Quisocristo pochin cantantarihua'. Inaso' na'con nosoroatonpoa', hua'anëntarinpoa'. Inaora nonën pochachin ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁶ Ina natëhuatëhua', noya nini'tëhua', ya'huaríhua'. Ya'ipinpoa' nicatahuacaso' ya'huërin. Nisha nisha nicatahuaríhua' noya noya imacaso marë'.

Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya nicatahuaríhua'. Ina quëran ninosoroatëhua', ya'ipinpoa' noya noya cantantarihua'.

Nasha cancan quëtërinpoaso'

¹⁷⁻¹⁸ Quisocristo nanan quëtërinco ni'ton, pënënananquëma'. Na'a piyapi'sa' co imatonaraihuë', topinan quëran ya'huërapí. Somaraya pochin cantantona', nisha nisha yonqui. Co natantochináchinhuë' cantantopi ni'ton, co Yosë nanamën nitotopihuë'. Co Yosë yonquiatonaraihuë', co manta' Yosë nohuitopihuë'. Ama inapita pochin nicosohuë'. ¹⁹ Inapitaso' nitotaponaraihuë', co nohuantopihuë' noya nicacaiso'. Co noyahuë' nisáponaraihuë', co

nitotapanpihuë'. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. Co noyahuë' yonquiatona', a'naratipita nipi. ²⁰ Co ina pochin Quisocristo a'chintërinpoahuë'. ²¹ Inaso' no'tëquën anitotërinpoa'. Nanamën nani natanama'. ²² Iráca pa'pi co noyahuë' ninama'. No'pirama', monshihuanama', nisha nisha yonquíramama'. Inapohuatamara, "noya cancantarëhua'," topiramahuë', ninonpintërama'. Co tëhuëenchachin noya cancantëramahuë'. Iráca naporamaso' chana'tërinso pochin Yosë ni'ninquëma'. Iporaso' ya'ipi co noyahuë' yonquíramasopita naniantoco huachi. ²³ Ina naniantatoma', noya cancantoco' noya noya yonquiamaso marë'. ²⁴ Nasha cancan Yosë quëtërinpoa' ina pochin cancantacaso marë'. Napoaton nasha a'morëso pochin nasha cancantoco'. No'tëquën yonquiatoma', noyasáchin nico'.

²⁵ Ya'ipi imarëhuasopita Yosë huëntonëinquë chachin ya'conëhua'. Iyanpoa pochin ninëhua'. Napoaton ama ninonpintahuasohuë'. No'tëquënáchin ninontahua'.

²⁶ A'na piyapi no'huihuatama', ni'cona oshahuantama'. Co'huara pi'i ya'coyantërasohuë', nanan anoyatoco'. ²⁷ Hua'qui' no'huihuatama', a'naroáchin sopai minsëarinquëma'.

²⁸ A'naquëma' iráca ihuatërama'. Ama huachi ihuatocosohuë'. Ama chirotomarahuë', noya sacatoco'. Ina quëran nanitërama' pahuantërinso'pita quëtacamaso'.

²⁹ Ama taparo' noncosohuë'. Ama ma'toma ma'toma noncosohuë'. Sano yonquiatoma', noya nonco' a'napita natanatëinquëma', Yosë yonqui'ina'. Noya noya imacaso marë' catahuaco'. ³⁰ Co noyahuë' nipatama', Ispirito Santo sëtarin. Quisocristo imapatamara, sichoquë marca acotëresó pochin Ispirito Santo aya'coancantërinquëma'. Ayaro' tahuëriquë huarë' a'paiarinquëma'. Naporo' noyá nicha'ësarinquëma'. Napoaton ama Ispirito Santo asëtocosohuë'.

³¹ Ama a'napita no'huitoma', yonquirácosohuë'. A'naroáchin nanan anoyatoco'. Ama no'huitacamaso' nohuantocosohuë'. Ama no'huito canainquëmasohuë'. Ama iquianan quëran ninontocosohuë'. Nipinocasonta' co noyahuë'. Ama pi'pian tëranta' co noyahuë' nicosohuë'. ³² Ya'ipi piyapi noya nontoco'. Nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha onpotohuachinëinquëma', ama ina yonquicosohuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, Yosë oshanëma' inquitërinquëma'. Canpita marë' chiminin ni'ton, nanan anoyatërinquëma'. Inapochachin canpitanta' a'napita ma'sha onpotohuachinëinquëma', nanan anoyatatoma', noya nontoco'.

5

Yosë imatëhua', noyasáchin niahua'

¹ Yosë nosoroatonpoa', hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Tatanpoa' ni'ton, ina nonahuan'. ² Quisocristo nosoroatonpoa', canpoa marë' chiminin. Oshanënpoa marë' chiminpachina, Yosëri noya ni'nin. Napoaton canpoanta' nani tahuëriya inapochachin ninosoroa'ahua' Yosë noya ni'inpoa'.

³ Yosë anoyacancantërinquëma' ni'ton, ama iyaro'sa' monshihuanacosohuë'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohuë'. Ama ma'sharáchin cancantatoma', apiracosohuë'. Ama a'napita tëranta ina pochin nipiso sha'huitocosohuë'. ⁴ Ama taparo' ninontocosohuë'. Ama narinacasoachin yonquicosohuë'. Co topinan quëran ninontacaso' ya'huërinhuë'. Yosë catahuarinpoaso' na'con na'con nisha'huitatëhua': "Yosparinquë Sinioro," itahua'. ⁵ Monshihuanpatama', co Quisocristo huëntonëinquë ya'conamahuë'.

Taparo' nininso' nipatama', co imaramahué'. Ma'sharáchin yonquihuatama', co tēhuēnchachin Yosé yonquiamahué'. Nani ma'sha nohuantohuatama', mamanshi moshapiso pochin niconama'. Ina nitotatoma' iyaro'sa' yonquico'. ⁶ A'naquēn yanonpintatēnēnquēma', napopi: "Quisocristo imaporamarahué', ma'sona nohuantēramaso' nico', co ana'ntarinquēmahué'," itopirinēnquēmahué', ama pi'pian tēranta' natēcosohué'. Co Yosé natēpisopitahué' chiniquēn ana'ntarin. ⁷ Napoaton ama inapitarē'quēma' nipayacosohué'.

⁸ Iráca tashi pochin cancantopiramahué', iporaso' Yosé imarama' ni'ton, anoyacantērinquēma' tahuēri pochin nicacamaso maré'. Napoaton tahuēri pochin nico'. ⁹ Tahuēri pochin cancantohuatama', nōya nisarama'. No'tēquēnáchin yonquiatoma', noyápiachin cancantarama'. ¹⁰ Noya yonquiatoma', Yosé nohuantērinso' nitotoco'. Ina nitotohutatama', ya'ipiya natēco'. ¹¹ A'naquēn tashi pochin cancantatona', co noyahué' nipi. Topinan quēran ya'huēra pi'ni'ton, ama inapita pochin cancantocosohué'. No'tēquēn sha'huitoco' co noyahué' nipisopita naniantacaiso maré'. ¹² Pa'pi co noyahué' nipi. Po'oana quēran a'naratipita nipi. Napopiso a'ninquēchin sha'huirahué' naporini, pa'pi tapaintērihuahué'. ¹³ Noyasáchin nipatēhua', oshahuano'sa' oshaquēran yonquiapi. "Tēhuēnchachin co noyahué' ninēhua'," tosapi. ¹⁴ Tahuēri nipachina, ya'ipi quēnané'. Ninshitatona napopiso chachin ninin.

"Co noyahué' nipatama', hué'ērēso pochin cancantarama'.

Ama ina pochin cancantomarahué', Yosé yonquico'.

Chimipi pochin cancantohuatama', Yosé nontoco' nasha cancan quēchinquēma'. Ina quēran nanpiantarēso pochin cancantarama'.

Quisocristo chachin a'pintarinquēma' noya nicacamaso maré'," topi.

¹⁵ Napoaton iyaro'sa' noya yonquiatoma' ya'huēco'. A'naquēn co manta' yonquipi hué'. Ama inapita pochin cancantocosohué'. No'tēquēn yonquico'.

¹⁶ Ama tahuēri chiniacosohué'. Iporaso' na'a piyapi'sa' co noyahué' cantantopi. Napoaton apira apira a'napita catahuaco' Yosé yonquicaiso maré'. Onpopionta' nanamēn anitotoco'. ¹⁷ Ama topinan quēran ya'huēcosohué'. Yosé nohuantērinso' nitotatoma', natēco'. ¹⁸ A'naquēn no'picasoáchin cantantopi. "Huēco' no'piahua'. Capa cancantahua'," nitopirinahué'. Ama canpitaso' no'picosohué', nishacancantotama'. Yosé nontoco' Ispirito Santo noyá ya'coancanchinquēma'. Nani tahuēri ya'coancantomiachinquēma'. Ina quēran co no'pipomarahué', tēhuēnchachin capa cantantomiatarama'. ¹⁹ Yosé quiricanēnquē cantapiso' yonquiatoma', nisha'huitoco'. Yosé cantanēn cantaco'. Nisha nisha cantanēn cantatoma', ya'ipi cancanēma quēran Yosé chinotoco'. ²⁰ Nani tahuēri Tata Yosé nontatoma': "Yosparinquēn," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuēnta', noya cantantoco'. "Sinioro Quisocristo nanan quētērinco ni'ton, nontaranquēn," ta'toma' Yosé nontoco'.

Quēmapi'sa' sa'inarē chachin pēnēnins'o

²¹ Quisocristoso' hua'anēma' ni'ton, ina yonquiatoma', imaramasopita capini nicatahuaco'. Ya'ipinquēma' nipēnēnatoma', ninatanco'. ²² Sanapi'sa' Sinioro natētona', so'inanta' natēina'. ²³ Imarēhuasopitaso' Quisocristo nonēn pochin ninēhua'. Inaso' hua'anēnpoa' ni'ton, camairinpoa'. Ya'ipi imarēhuasopita nicha'ēsarinpoa'. Napoaton inasáchin natēcaso' ya'huērin. Inapochachin quēmapi'sa' sa'ina quēran chini chiniquēn nanantērin. Napoaton sanapi'sa' so'ina' natēina'. ²⁴ Imarēhuasopita Quisocristo natērēhuaso pochachin sanapi'santa' so'ina' natēina'.

²⁵ Quëmapi'santa' sa'ina' nosoro'ina'. Quisocrisoso' imarëhuasopita na'con nosororinpoa'. Nosoroatonpoa', ya'huërenamënpoa' chiminin. Ina nosororinpoaso pochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'. ²⁶ Quisocristo chiminin anyocancantinpoaso marë'. Nanamën natëhuatëhuara, noyápiachin cancan quëtërinpoa'. I'quë amarëso pochin oshanënpoa' inquitërinpoa'. ²⁷ Ya'ipi imarëhuasopita noya noya acoinpoaso marë' naporin. Co pi'pian tëranta' në'huëtërinso pochin cancantacaso' nohuantërinhuë'. Napoaton ya'ipi co noyahué' yonquirëhuasopita inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa ni'ton, noya ni'sarinpoa'. ²⁸ Inapochachin quëmapi'sa' sa'ina' nosoro'ina'. Inahuara nonëna pochin nicaфона', nosoro'ina'. Insosona sa'in nosorohuachin, inaora ninosoroarin. ²⁹ Co insonta' inaora nino'huirinhüë'. Tanahuachina, coshatërin. Canotohuachina, chinotërin. Noya ina pochin ninosororin. Quisocristo imarëhuasopita nosororinpoaso pochin ninin. ³⁰ Imarëhuasopitaso' inaora nonën pochin ni'ninpoa' ni'ton, a'naya a'nayanpoa' nosororinpoa'. ³¹ "Napoaton quëmapi sa'apachina, co huachi pa'pin, a'shin, inapita na'con na'con yonquicaso' ya'huërinhuë'. Sa'in na'con na'con yonquiaton, chinpitacaso' ya'huërin. Cato' piyapi nipirinhüë', a'naichin pochin Yosëri ni'nin," tënin quiricanënquë. ³² Inaso' sacai' nitotacaso'. Caso nipirinhüë' Quisocristo noya yonquirinpoaso' sha'huitarinquëma'. Ya'ipi imarëhuasopita inarë'quënpoa' nichinpitërhua' ni'ton, a'naichin pochin Yosë ni'ninpoa'. ³³ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' na'con nosoroco'. Canpitaora ninosororamaso pochachin sa'ama' nosoroco'. Sanapi'sanquëmanta' so'yama' noya ni'co'. Noya nicaфона', natëco'.

6

Hua'huaro'santa' pënëninso'

¹ Canpitanta' apia'huaro'sa', pënënanquëma'. Tatama' natëco'. Mamamanta' natëco'. Quisocristo imarama' ni'ton, inapita natëcamaso' ya'huërin. ²⁻³ Yosë quiricanën quëran pënëninpoa'. "Tatama' noya nicaфона', natëco'. Mamamanta' natëco'. Natëhuatama', Yosë na'con catahuarinquëma'. Hua'qui' noya ya'huarama'," tënin quiricanënquë. Ina pochin nicasaso' Yosë na'con na'con nohuantërin.

⁴ Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' noya pënëncó'. Ama apira apira no'huicosohüë'. Apira apira no'huihuatama', co natantochináchinhüë' cantapona'. Co noyahué' nipachina', sanoanan quëran pënëncó' noya nica-caiso marë'. Yosë nanamën noya a'chintoco' Quisocristo imaina'.

Sacatoro'sa' pënëninso'

⁵ Patron marë' sacatohuatama', noya nicaфона', natëco'. Ama nonpintosohüë'. Quisocristo marë' sacatarëso pochin cancantatoma', noya sacatoco'.

⁶ A'naquënso' patroni ni'pachina', chiniquën sacatërin. Co ni'pachinahuë', chiroton co sacatërinhuë'. Canpitaso' nipirinhüë' patron co ni'pirinquëmaonta', noya sacatoco' Quisocristo noya ni'inquëma'. Yosë natëtoma', ya'ipi cancanëma quëran noya nico'. ⁷ Co piyapi marëachin sacataramahuë'. Sinioro imarama' ni'ton, ina marë' sacatarama'. Napoaton ya'ipi cancanëma quëran sacatoco'. ⁸ Noya nipatëhua', Yosë'pa' acanaarinpoa'. Ma'huano'sahuë' nipon, piyapinënpitahuë' nipon, ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Insosona noya nipachin, acanararin. Ina yonquiatoma', noya nico'.

⁹ Patrono'saquëmantá', piyapinëmapita noya nontoco'. Ama no'huiana quëran camaitocosohüë'. Yosë ni'sarinquëma' canpitanta'. Inaso' inápaquë

ya'huaton, hua'anëntërinpoa'. Napopianáchin ni'ninpoa'. Co ma'huano'sa' noya noya ni'ninhué'.

Yosë catahuarinpoa' sopai minsëcaso marë'

¹⁰ Nani iyaro'sa' pënënanquëma'. Yosë imatoma', nani tahuëri ina nontoco' achinicancainquëma'. Inaso' chini chiniquën nanantaton, ya'ipi nanitaparin ni'ton, catahuarinquëma'. ¹¹ Sopai hua'an noyá nitotërin nonpinacaso'. Nani tahuëri yanonpintërinpoa'. Yosëso nipirinhué' chini chiniquën nanantaton, yacatahuarinpoa'. Ina nontohuatëhua', catahuarinpoa' sopai minsëcaso'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinpoa' ama sopai minsëinpoaso marëhué'. ¹² Inimiconënpoa' co piyapi pochin quënanëhuahué'. Sopai hua'anso' yaminsërinpoa'. Na'a sopairo'santa' inápaquë ya'huatona', yacamairinënpoa'. Co quënanpirëhuahué', yonquinënpoa quëran yacamairinënpoa' co noyahué' nicacaso marë'. Iporaso' notohuaro' piyapi'sa' tashi pochin cancantatona', sopai natëpi. Inari camairin ni'ton, pa'pi co noyahué' yonquipi. ¹³ Sopai chiniquën sacatarin minsëinpoaso marë'. Napoaton Yosë nontoco' catahuainquëma'. Sontaro'sa' a'mopiso pochin nininso' Yosë quëtërinquëma'. Ina masahuatoma', a'moco' sopai minsëcaso marë'. Noya nitaparëso pochin nico'. Inapoatoma', chinitoco'.

¹⁴ Napoaton chiniquën cancantatoma', panca sintonronqué nitonpotopiso pochin no'tën nanan na'con nohuantoco'. Ina imatoma', no'tëquën nonco'. Co pi'pisha tëranta' nonpinacaso' ya'huërinhué'. Hua'na coton a'mopiso pochin noyasáchin nico' Yosë catahuainquëmaso marë'. ¹⁵ Sho'shorahuan sapatë' pochin nininso' po'mohuachinara, co to'coitopihué', noya noya iratopi. Inapochachin canpitanta' Yosë nanamën sha'huitoco' a'napitanta' nitochina'. Noya nanan yonquihuatëhua', sano cancantarihua'. ¹⁶ Sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Inimicoro'sa' panca shinërë masahuatona', yaqui' noya orotërinso' nininque pashitahuatona', i'chinpitopi. I'chinpitahuatona', pë'chinanquë aguë të'yatopi. Napoaton sontaro'sa' iscoto quëpapi nipa'shintacaiso marë'. Ina quëran inimicori të'yanantohuachina, shinërë inaquë tacopiquirin. Panca shinërë orotërarinso pochachin sopai apira apira yanonpintërinpoa' Yosë naniantacaso marë'. Napoaton na'con Yosë yonquico'. "Yosë ni'sárinco. Co onporonta' naniantarincohué'," topatama', achinicancanarinquëma'. Co pi'pian tëranta' sopai natëaramahué'. Iscoto quëpapiso pochin Yosëso' noya ya'copiariinpoa'. ¹⁷ Sontaro'sa' co casco hua'na quëran nininso' yancopihué' naporini, a'naróachin inimiconënpitari motën acochitonahué'. Inapochachin canpoanta' co Yosë anoyacancantërinpoahué' naporini, co cha'ëitërihuahué'. Yosë quiricanënta' ya'huëtërinpoa'. Ispirito Santo nohuanton, ninshitërinënpoa' sopai minsëcaso marë'. Napoaton nani tahuëri ina nontatoma', yonquico'. Sontaro'sari sahuëninëna quëran inimico minsëpi. Inapochachin canpoanta' Yosë quiricanën quëran sopai minsëarihua'.

¹⁸ Apira apira Yosë nontoco'. Ma'sha onpohuatamanta', ina nontoco' catahuainquëma'. Noya yonquiatoma', chiniquën nontoco'. Ispirito Santo catahuarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' noya nontacaso'. Ama amiatomahué', ni'sáco' ama a'nanaya sopai minsëinquëmaso marëhué'. Ya'ipi imarëhuasopita marë' Yosë nontoco'. ¹⁹ Ca marënta' Yosë nontoco' catahuainco nanamën noya a'chinchí. Chiniquën cancantato, a'chinchí. Yosëso' yanicha'ëpirinpoahué', na'a piyapi'saso' co nitochátërapihué'. ²⁰ Quisocriso chachin a'parinco a'chinta'huaso marë'. Ina marë' tashinan

pëiquë po'morinaco. Po'mopirinacohuë', Yosë nontoco' ama të'huaisohuë'. Chiniquën cancantato, a'ninquëchin a'chinta'huaso' ya'huërin.

Piquëran huarë' sha'huirinsó'

²¹ Iya Tiquico ya'ipi naporahuëso' sha'huitarinquëma' nitomaso marë'. Inaso' na'con nosoroato, iyahuë pochin ni'nahuë. Siniro nanamën noya a'chinarin. ²² Canpitataquë a'paarahuë onpohuinsona ya'huëraisó' sha'huitinquëmaso marë'. Ina natanpatama', chiniquën cancantarama'.

²³ Quisocriso imarama' ni'ton, iyaro'sa', Tata Yosë asanocancainquëma'. Nosoro'inquëma'. Catahuainquëma' sha'huitërinpoaso' noya natëcamaso marë'. Siniro Quisocrisonta' inapochachin catahuainquëma'.

²⁴ Quisocriso hua'anëntarinpoa'. Ina nosoromiatohuatama', inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma', ténahuë. Amen. Nani ninshitéranquëma huachi.

Paono

Paonori Piriposëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahüë. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquëma'. Quisocristo hua'anëntërincoi. Inasáchin natërai. Ya'ipi Quisocristo imaramasopita Piriposëquë ya'huëramaso', ninshitaranquëma'. Ansiano'sanquëma' na'con yonquiranquëma'. Tiacono'sanquëmanta' yonquiranquëma'. ² Tata Yosë inaora nohuanon, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Siniro Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma'.

Inapita marë' Yosë nontërinso'

³ Co naniantëranquëmahüë'. Canpita yonquiatënuëma', Yosë nontárahüë. "Piriposëquë ya'huëpisopita noya imarinënuëni' ton, 'Yosparinüëni, Siniro,' " itërahüë, Yosë nontato. ⁴ Noya cancantato, canpita marë' Yosë nontërahüë. ⁵ Iráca Yosë nanamën a'chintohuatënuëmara, a'naroáchin imarama'. Naporo quëran huarë' catahuaramaco a'napitanta' a'chinta'huaso marë'. Iporahuanta' a'napita a'chintarama' Yosë imacaiso marë'. Ina yonquiat, noya cancantërahüë. ⁶ "Quisocristo imarahüë huachi," topatama', naporo tahuëri chachin Yosë anoyacancantërinquëma'. Co naniantëranquëmahüë', tënahüë. Ipora huanta' catahuarinquëma' noya noya nicacamaso marë'. Quisocristo o'mantaquë huarë' catahuarinquëma'. Naporo' Quisocristo pochachin cancantarama'. ⁷ Na'con nosororranquëma' ni'ton, ina pochin noya yonquiranquëma'. Iráca Quisocristo nanamën a'chinpatëra, catahuaramaco. Tashinan pëiquë po'mohuachinacoranta', co naniantëramacohüë'. Inaquënta' catahuaramaco. Imarahüëso marë' sha'huirapirinaco. Coisëquë quëpapirinacohüë', co tapanatohüë', Yosë nanamën no'tëquën sha'huitërahüë. Canpitanta' "Yosë catahuarinpöa'," ta'toma', co tapanaramahüë'. Napoaton canpita yonquiatënuëma', noya cancantërahüë. Iyahuëpita pochachin ni'nanquëma'. ⁸ Quisocristo nosororinpöaso pochachin carinüëmanta' nosororranquëma'. Pa'pi yani'nanquëma'. Yosë ni'sárinco no'tëquën nontaranquëma'. ⁹ Canpita marë' ina nontërahüë. "Catahuaquë', Siniro, noya noya ninosoro'ina'. Quëma nohuanon, nanamën nóya nitochina'. Catahuaquë', Siniro, no'tëquën yonqui'ina'," itërahüë Yosë nontato. ¹⁰ Yosë nanamën na'con yonquihuatama', noya noya nitotatoma', noya nisarama'. No'tëquën yonquihuatama', noyápiachin cancantarama'. Noyasáchin nipatama', Quisocristo o'mantahuachina, nóya ni'sarinquëma'. Co ana'ntarinquëmahüë'. ¹¹ Quisocristo catahuahuachinquëma', noyasáchin nisarama'. Ina quëran a'napitanta' nicatënuëma', Yosë yonquiapi. "Ma noya Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi. Ma noyacha Yosëso paya," tosapi.

Parisitërin quëran Yosë nanamën nahuininso'

¹² Ma'sha onpotopirinacohüë', inanta' noya, tënahüë. Ina sha'huichinquëma'. Tashinan pëiquë po'mopirinacohüë', ina marë' na'con na'con piyapi'sa' Yosë nanamën natanapi. ¹³ Ya'ipi sontaro'sa' isëquë ya'huëpisopita natanapi. "Paono co manta' onpopirinhuë', Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiquë po'mopi," topi. Ya'ipi piyapi'sa' ina nitotopi. ¹⁴ Tashinan pëiquë po'mopirinacohüë', chinüëni cancantërahüë. Ina

natanatona', na'a imapisopita co huachi aquëtè' tè'huapihuè'. "Quisocristo catahuarincoi quiyanta'," ta'tona', chiniquèn cancantapi. Chiniquèn cancantatona', Yosè nanamèn na'con na'con a'chinapi.

¹⁵⁻¹⁷ A'naquèn noya nosororinaco ni'ton, noya cancantatona', a'chinapi. "Paono tashinan pèiquè ya'huèpirinhuè', Yosè nohuanton, inaquè po'mopi Quisocristo nanamèn no'tèquèn sha'huicaso marè'," ta'tona', noya a'chinapi. A'naquènso nipirinhuè', co nosororinacohuè'. Apiratatè pochin nitèrinaco. "Quiyaso' noya noya a'chinarai," toconatona', co noyahuè' ni'ninaco. "Paono tashinan pèiquè ya'huaso', quiyaso' a'chinpatèira, na'con na'con piyapi'sa' pa'yatatona', nataninacoi. Ina quèran Paonori apiratè pochin nicaton, aquè aquëtè' sètarin," topi natantèrahuè'. ¹⁸ Ina niponahuè', co no'huirahuè'. Co apiratatè pochin ninahuè'. A'naquèn noya cancantatona', Quisocristo nanamèn a'chinapi. A'naquènso' co noya cancantaponarahuè', a'chinapi anta'. Na'con na'con piyapi'sari natanapi ni'ton, noya cancantèrahuè'.

¹⁹ Nani tahuèri ca marè' Yosè nontèrama'. Naporahuaton, Ispirito Santo nani tahuèri catahuarinco. Napoaton co pa'yanahuè'. Ocoiarinaco nimara. Co caso' nitotèrahuè'. Yosèichin nitotèrinso'. Ma'sona tèranta' onpotohuachinaco, inanta' noya, ténahuè. Noyasáchin Yosè yonquirinpoa'. Ina marè' noya cancantarahuè'. ²⁰ Co nohuantèrahuè' pi'pian tèranta' Yosè nanianta'huaso'. Inaso' noyasáchin yonquirinpoa' ni'ton, co atapanarincohuè', ténahuè. Coisé ocoiaponco nimara. Tèpaponco nimara. Co ina nitotèrahuè'. Co ina yonquirahuè'. Ocoihuachinco, chiniquèn cancantato, a'chiantarahuè' a'napitanta' imacaiso marè'. Tèpahuachinaco, piyapi'sa' nicatonaco, na'con na'con Quisocristo yonquiapona', ténahuè. Quisocristo natèca'huasoráchin yonquirahuè'. ²¹ Co tèpahuachinacohuè', Quisocristo natèto noya cancantarahuè. Tèpahuachinacos' nipirinhuè', canamiatarahuè. ²² Co chiminpatohuè', Yosè nanamèn a'chiantarahuè. Ina quèran na'con na'con piyapi'sa' Quisoso imasapi. Napoaton co nitotèrahuè'.

²³ ¿Ma'cha noya noya nicaya? ténahuè yonquiato. Co caso' nitotèrahuè'. A'na cancan nohuantèrin chimina'huaso'. Chiminpato, Quisocristoro'co ya'huècontarahuè. Inaso' noya noya. ²⁴ Nipirinhuè', chiminpato, ¿incha a'chintèrè'ponquémaya? ténahuè yonquiato. Canpita a'chinta'huanquémaso' nohuantèrahuè. ²⁵ Napoaton co tèparinacohuè', ténahuè. Yosè nohuanton nanihuatoso', a'chiantarahuè. Noya noya Quisocristo imacaso marè' a'chinchinquèma'. Nóya natètohuatama', noya noya cancantarama'.

²⁶ Ocoihuachinaco, nicaponquèma' pa'sarahuè. Pa'pato, capa cancantarama huachi. "Ma noyacha Quisocristoro' ni'ton, Paono a'pairin paya," tosarama'.

²⁷ Iporaso' iyaro'sa' nóya nico'. Quisocristo nanamèn yonquiato, ina pochachin cancantoco'. Yosè huèntonènquè ya'conama' ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huèrin. Nicaponquèma' pa'samarahuè. Co a'na nani-tapohuè' nimara. Ina niponahuè', nani tahuèri noya nico' noya nanan natanchi. Ya'ipinquèma', iyaro'sa', imamiatoco'. Ama a'nayanquèma' tèranta' nisha yonquicosohuè'. Napopináchin yonquiato, Quisocristo nanamèn a'chinaco'. Inapohuatama', natantohuato, nóya cancantarahuè huachi.

²⁸ A'naquèn co Quisocristo imatonahuè', no'huarinènquèma', aparisitar-inènquèma'. No'huipirinènquèmaonta', ama tè'huatocosohuè'. Chiniquèn cancantohuatama', yonquiapi. "Ma inacha Yosè imapisopitaso paya. Yosèri catahuarin ni'ton, cha'èsapi. Co imarèhuasopitasohuè' nipirinhuè', co nicha'èsaripoahuè'," tosapi. Yosèichin catahuarinpoa' chiniquèn cancantacaso'. ²⁹ Yosè nosorotonpoa', noyasáchin yonquirinpoa'. Ina nohuan-ton, Quisocristo imarèhua'. Ina quèran imarèhuaso marè' parisitarèhua'. "Ca marè' chiniquèn parisitèrin ni'ton, canta' imarahuèso marè' parisichi,"

ta'tēhua', noya cancantahua'. Inanta' Yosē nohuantērin. ³⁰ Iráca canpitataquē ya'huapo, imarahuēso marē' aparisitērinaco, ni'nama'. Ipora huanta' ina marē' parisitarahuē. Canpitanta' imaramaso marē' aparisitarinēnquēma'. Niponahuē', chiniquēn cancantatoma', imamiatoco'.

2

Quisocristo nonanacaso' ya'huērinsó'

¹ Quisocristo achinicananinquēma'. Na'con nosororinquēma' ni'ton, noya cancantarama'. Ispirito Santo ya'coancantohuachinquēma', catahuarinquēma'. Catahuahuachinquēma', noya ninosoroarama'. ² Napoaton ya'ipinquēma' nóya nini'toma', ya'huēco'. Noya noya ninosoroco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohuē'. Napopináchin cancantoco'. Ina pochin cancantohuatama', noya noya cancantarahuē. ³ A'naquēn chiniquēn nanan nohuantopi. Inasáchin yonquiatona', a'napita nocanpi. "Caso' noya noyaco," topi yonquinēna quēran. Canpitaso nipirinhué' ama ina pochin cancantocosohuē'. A'napita noya noya ni'co'. ⁴ Ama canpitaora nohuantēramasoráchin yonquicosohuē'. A'napita nohuantērinson'ta' yonquiatoma', catahuaco'.

⁵ Noya ninicatoma', Quisocristo pochachin cancantoco'.

⁶ Inaso', iráca quēran huarē' Yosē'pa' ya'huērin. Yosē chachin niponahuē', co inaora nipa'yatacaso' yonquirinhué'. Nosoroatonpoa', yonquirinpoa'. Inápaquē chini chiniquēn nanantaponahuē', co ina na'con na'con nohuantērinhuē'.

⁷ Noya noya ya'huērinsó' huēshimarahuaton, isoro'paquē o'marin. Piyapi chachin nasitimarin. Nani mashotohuachina, co hua'an pochin chiniquēn nanantacaso' nohuantērinhuē'.

Topinan piyapi pochin cancantaton, a'napita catahuacasaráchin yonquirin. Canpoa pochachin ninin.

⁸ Isoro'paquē ya'huēhuachina, Yosēichin natērin.

Ina nohuanton, canpoa marē' chiminin.

Yosē hui'nin niponahuē', corosēquē patanantohuachinara, chiminin.

⁹ Yosēichin natērin ni'ton, inari ananpitaantarahuaton, inápaquē quēpantarin. Inaquē chini chiniquēn nanan quētērin. Yosē nohuanton, ya'ipiya hua'anēntarin. "Sinioro" itarēhua'.

¹⁰ Napoaton Quisocristo yonquiatona', ya'ipi piyapi'sari isonahuatona' chinochina'.

Inápaquē ya'huērinsopita, isoro'paquē ya'huērinsopita, no'paanaquē ya'huēpisopita, inapitarinta' chinochina'.

¹¹ "Quisocristos' Yosē hui'nin ni'ton, ya'ipiya hua'anēntarin," tēcapona'. Ina quēran Tata Yosē na'con na'con yonquiarēhua huachi.

Tashi' a'pininsó pochin ninēhuaso'

¹² Iráca canpitataquē ya'huapo, noya natanamaco. Noya natanatomaco, Yosē natērama'. Iporanta' iyaro'sa' nosororanquēma' ni'ton, co inatohua' ya'huaporahuē', noya noya natēco'. Ya'nán imapoma', Yosē anoyacancantērinquēma'. Napoaton noya cancantatoma', imamiatoco'. "Catahuaco Sinioro noya imainquēn. Co caora nanitērahuē'," ta'toma' imamiatoco'. Ni'cona Yosē naniantotama'. ¹³ Co noyahuē' cancantatoma', co canpitaora nanitēramahuē' Yosē natēcamaso'. Nipirinhué', Yosē nontohuatama', catahuarinquēma' nohuantacaso'. Ina quēran Yosē yanatēhuatama', inari chachin catahuarinquēma' no'tēquēn natēcamaso'. Inaso' noya noya ayonquirinquēma'.

14 Noya ninicATOMA' iyaro'sa' ya'huëco'. Ama nino'huicosohuë'. Ma'sona tēranta' nipatama', noya cancANTATOMA', nico'. 15 Noyasáchin nico' a'napita nicaTēnquēma', Yosē yonqui'ina'. Ina hui'ninpita pochin nicaTOMA', noyápiachin cancANTOCO'. Co imapisopitasohuë' nipirinhuë' co Yosē nohuitatonahuë', co noyahué' cancANTOPI. Nino'huipi, monshihuanacaisoráchin yonquipi, nonpinápi. Co noyahué' yonquiatona', tashi pochin cancANTOPI. Canpitaso nipirinhuë', tayoraro'sa' tashi' a'pintērino pochin piyapi'sa' catahuaco' no'tēquēn yonquicaíso marë'. 16 Quisocristo nanamēn chachin a'chintoco'. Ina imapatēhua', Yosē nohuitatēhua', nānpimiatarihua'. Ina quēran Quisocristo o'mantahuachin, co atapanaramacoHuë'. "Parisitaporahuë', co topinan quēran Yosē nanamēn a'chintērahuë', noya imamiatopi," ta'to, nóya cancANTARAHUë huachi. 17 Iráca ma'sha Yosē marë' tēpahuachina', huinonta' opotopi. Inapochachin canta' canpita noya noya imacamasa marë' tēpahuachinaconta', noya nisarin, co sētarahuë'. A'chintēranquēma' ni'ton, noya imarama'. Napoaton noya cancANTērahuë'. 18 Tēpahuachinaco, ama sētocosohuë'. Ca pochachin noya cancANTOCO'.

Timotio, Ipapirotito inapita yaa'parinso'

19 Hua'qui' iyaro'sa' canpitata quēran co nanan natantērahuë' ni'ton, yonquiáranquēma'. Napoaton Timotio yaa'parahuë natantacaso marë'. Quisocristo nohuantohuachin, co hua'qui quēranhuë' a'paarahuë'. Ina quēran sha'huitintahuachinco, noya cancANTARAHUë. 20 Inaso' na'coñ nosororinquēma'. Cancanēn quēran huarë' yacatahuarinquēma'. Ca pochachin nosororinquēma'. Inasáchin ina pochin cancANTērin. 21 A'napitasa' inahua nohuantopisoráchin yonquipi. Co Quisocristo na'con yonquipihuë'. 22 Timotioso nipirinhuë' nohuitērama'. "Inaso' noya quēmapi," topi ya'ipi piyapi'sa'. Hui'nahué pochin ni'ton, catahuarinco Yosē nanamēn a'china'huaso marë'. Inanta' nitotērama'. 23 Ma'sona coisē onpotaponco nimara, co caso' nitotērahuë'. Nitotohuato, Timotio a'parahuë sha'huitinquēmaso marë'. 24 Yosē nohuanton, tashinan pēi quēran ocoiarinaco, topirahuë'. Ocoihuachinco, canta' nicaponquēma' pa'sarahuë. Co hua'qui quēranhuë' pa'sarahuë, tēnahué.

25 Iporaso nipirinhuë' Iya Ipapirotito a'patantaranquēma'. I'hua chachin a'patiramaco catahuaincoso marë'. Canquihuachina, nóya catahuarinco. Achinicananinco. Naporahuaton, inanta' Quisocristo nanamēn a'chinin. Ina marë' parisitaponahuë', noya ahuantērin. Iporaso nipirinhuë' canpitataquē pananta'in, tēnahué. 26 I'huamiáchin chiniquēn caniorin, natantērama'. Nani noyatahuaton, ya'huērín'pa' yapanantērin. Yani'ninquēma'. "Caniorahuëso' natantatona', pa'yamarai," ta'ton, manorarin. Napoaton "Noyahua'. Panantaquē' nipachin," itērahuë. 27 Tēhuēnchachin chiniquēn caniorin. Pi'pishachin shichiminin. Nipirinhuë', Yosēri nosoroaton, anoyatērin. Canta' nosoroatonco, iyahuë anoyantērinco. Ama aquëtē' sētaca'huaso marēhuë' Yosē nohuanton, co chimininhuë'. 28 Napoaton manoton a'parahuë. Ina quēnanpatama', nóya cancANTARAMA huachi. Noya cancANTOHUATAMA', canta' noya cancANTARAHUë. Co huachi aquëtē' sētarahuë'. 29-30 Canconpachin, noya cancANTATOMA', nontoco'. "Ma noyacha Sinioro catahuarinquēn ni'ton, noya huēnantaran paya,' itatoma', noya nontoco'. Co canpitaso' nanitēramahuë' isēquē huēcacamaso'. Napoaton ina a'patiramaco. Isēquē huēcaton, shichiminin. Chiniquēn parisitērin catahuaincoso marë'. Ina pochin cancANTOPISOPITA nóya ni'co'.

3

Yosëri noya ni'ninsopita

1 Iporaso' iyaro'sa' Quisocristo yonquiatoma', nóya cancantoco'. Iráca quëran huarë' inachachin inachachin pënénápíranquëmahué', co amirahuë'. Naquë ranchachin natantahuatama', yonquiantarama'. Ina quëran noya noya imasarama', ténahuë. 2 A'naquënsó' nonpin nanan a'chinapi. "Co marca niacotohuatamahué', co Yosë piyapínënguëma' nisaramahuë'," topi nonpinatona'. Ni'nira pochin pa'pi co noyahuë' cancantatona', napopi. Ni'cona, nonpintochinënguëma'. Inapitaso' co noyahuë' nisapi. 3 Yosë marcanën co nonënpoaquë niacotëréhuahuë'. Cancanënpoa' Yosë anoyacancantërinpoa'. Cancanënpoa quëran ina chinotarëhua'. Ispirito Santo chachin catahuarinpoa' noya chinotacaso marë'. Co canpoara nanitëréhuahuë' noya cancantacaso'. Quisocristoichin anoyacancantohuachinpoa', nicha'ësarínpoa', ténëhua'. Napoaton canpoaso' Yosë piyapínënpita ninëhua'. 4 "Moisësë pënëntërinso' no'tëquën natërahuë ni'ton, Yosë noya ni'sarínco," topi a'naquën. Caso nipirínhuë' na'con na'con natërahuë'. Ina marë' Yosë nicha'ësarínpoa' naporíni, ca noya noya cha'ëitohué'. 5 Caso' Israiro piyapico. Mincamin huënton quëmapico. Posa tahuëritahuaso', marca acotërinaco. Tatahuë, mamahuë Israiro piyapiráchin. Co nishahuë'. Israiro hua'an ya'conahuë, parisioro'sa' itopiso'. Ya'conato, ya'ipi Moisësë pënëntërinso' imarahué. 6 Inasáchin imato, Quisocristo imapisopita chiniquën aparisitërahuë. "Iráca pënëntërinso' no'tëquën natërahuë," ta'to, noya piyapico, topirahuë'. 7 Ina marë' Yosë noya ni'sarínco, ténahuë iráca. Iporaso nipirínhuë' iráca yonquirahuëso' a'porahuë Quisocristo imaca'huaso marë'. 8 Ina na'con na'con nohuantato, inasáchin yonquirahuë. Iráca cotioro'sa' noya ni'ninaco. Hua'ano'saquë huarë' noya ni'pirinacohué', Quisocristo imapatëra, a'porinaco. No'huipirinacohué', co ina yonquirahuë'. Iráca yonquirahuëso' amoro pochin nicato, co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë'. Quisocristo nohuíta'huasoráchin nohuantërahuë. Ina nohuitacaso' noya noya, ténahuë. Inasáchin hua'anëntërinco. 9 Quisocristoichin imasarahué huachi. Co caora noya nicato cha'ërahuë'. Co pënëntërinso' natëto, cha'ërahuë'. Quisocristoichin anoyacancantërinco, ta'to, ina imarahué. Imapatora, oshanëhuë inquitatonco, anoyacancantërinco. Ina quëran Yosë catahuarínco noya nica'huaso'. Ina marë' noya ni'ninco. 10 Aquë aquëtë' Quisocristo yanohuitërahuë. Iráca nanopiantarahuatón, chiní chiniquën nanantërin. Ya'ipi nanitaparín ni'ton, catahuaincoso' nohuantërahuë. Noya noya nica'huaso marë' catahuainco, ténahuë. Iráca Yosë natëton, parisitërin. Canpoa marë' chiminín. Iporaso' canta' aparisitopirinacohué', Quisocristo pochin Yosë natëi. Chiminínso pochin ya'ipi co noyahuë' yonquirahuëso' naniantato, noyápiachin cancanchi, ténahuë. 11 Ina pochin cancantato, imamiachi a'na tahuërinta' ananpitaantaincoso marë'.

Chini chiniquën imacaiso' ya'huërinso'

12 Co ya'ipi cancanëhuë quëran noya noya cancanchatërarahuë'. Ipora huanta' pi'pian pi'pian co noyahuë' yonquirahuë. Co Yosë pochachin cancantopirahuë', Quisocristo nani acorínco ina pochin cancanta'huaso marë'. Napoaton nani tahuëri yonquiárahúë noya noya nica'huaso marë'. 13 Co iyaro'sa' Yosë pochachin cancanchatërarahuë'. Nipirínhuë', inasáchin nohuantërahuë. I'hua naporahuësopita naniantërahuë. Iporaso' chiniquën Yosë imasarahué noya noya cancanta'huaso marë'. 14 Co nisha

nisha yonquirahuë'. Quëmapi'sa' nicanatona' ta'apiso pochin cancantato, Quisocristoíchin yonquiárahue ina pochin cancanta'huaso marë'. Nani tahuëri nani tahuëri napoarahue. Ina quëran a'na tahuëri Yosë'pa' cancontahuato, noya ni'sarínco. Quisocristo anoyacancantërinco ni'ton, inápaquë quëpantarínco.

¹⁵ Ya'ipi Yosë imarëhuasopita chinoton pochin cancantohuatëhua', ina pochin yonquiarëhua'. Nisha yonquihuatëhua', Yosë anitotarínpoa'. "Catahuaco no'tëquën yonqui'l," itohuatëhua', anitotarínpoa'.

¹⁶ Anitotohuachínpoa', ama topinan quëran natahuansohue'. Na'con yonquia'ahua' natëcaso marë'. Ya'ipi cancanënpoa quëran huarë' imahua'.

¹⁷ Ya'ipínquëma' iyaro'sa' nonanco. Nicatahuaco' ca pochachin imacamaso marë'. A'naquën nani quiya pochin cancantapi. Inapitanta' nicatoma', nonanco'. ¹⁸ A'naquënso nipirínhue' "Yosë imarahue," taponarahue', co noyahue' cancantopi. Quisocristo oshanënpoa' inquitínpoaso marë' corosëquë chiminín. Nipirínhue', co inapitaso' ina yonquipihue'. Ina nanan a'chínptora, no'huitopi. Iporanta' inapita yonquiato, chiniquën sëtato, na'nërahue. Co inapita nonanacaso' ya'huërinhue'. ¹⁹ Inapitaso' co Quisocristo nanamën imapihue'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Ina marë' tapanacaso' ya'huëpirínhue', co tapanpihue'. "Nohuantato, napoarahue," toconpi. Isoro'paquë ya'huërinsoptaráchin yonquipi. A'na tahuëri pënuë parísitomiapí. ²⁰ Canpoaso nipirínhue', inápaquë ya'huërinso' na'con na'con yonquia'ahua'. Inatohua' ya'huëmiatarihuaso'. Siniro Quisocristo nicha'ërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápa quëran o'mantararin. ²¹ Iporaso' nonënpoa' co chinirínhue'. Yacaniorëhua'. Chiminacaso' ya'huërin. Nipirínhue', Quisocristo o'mantahuchin, nonënpoa' anishatarin. Ina pochachin ya'noarihua'. Nanitaparín ni'ton, ya'ipi minsërahuatón, ananpitómiatarínpoa', noya noya acoarínpoa'.

4

Quisocristo yonquiatëhua', noya cancantërehuaso'

¹ Napoaton iyaro'sa' Quisocristo imamiatoco'. Na'con nosororánquëma'. Ya'nipishahuë' yani'nanquëma'. Canpita yonquiatënuëma', nóya cancantërahue. Noya imarama' ni'ton, co topinan quëran a'chintëranquëmahuë', ténahuë.

² Imo Ipotia, imo Sintiquia, inapitaso' co noya ninontopihue', natantërahue. Ama huachi imoyaro'sa' nino'huicosohue'. Catónquëma chachin Quisocristo imarama' ni'ton, noya nini'toma', ya'huëco'. ³ Quëmanta' iyasha na'con catahuarano ni'ton, inapita catahuaquë' noya ninonchina'. Cato chachin nóya sanapi'sa'. Na'con catahuarínaco Quisoso nanamën a'china'huaso marë'. Iya Crimintinta' noya catahuarínco. A'napitanta' catahuarínaco a'china'huaso marë'. Co nininënpita isëquë ninshitópirahuë', Yosëri nohuitërin. Nanpirin quiricaquë nininënpita nani ninshitërin. Inaquë ninshitohuchínpoa', nanpimiataríhua'.

⁴ Nani tahuëri Quisocristo yonquiatoma', noya cancantoco'. Naquëranchin inachachin sha'huichínquëma'. Ma'sha onpoapomarahue', noya cancantoco', ténahuë. ⁵ Ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noyasha nontoco'. Quisocristo ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhue' o'mantararin. Ina yonquiatoma', ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'.

⁶ Ma'sha onpohuatama', ama pa'yancosohue'. Ama nisha nisha yonquicosohue'. Yosë nontoco' catahuainquëma'. Ma'sha pahuantohuchínquëma', nitoco'. "Ma noya catahuarancoi ni'ton, 'Yosparínquën, Siniro,'

" itoco'. ⁷ Apira apira Yosë nontohuatama', asanocancanarinquëma'. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë' co sano cancantopihuë'. Ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin pa'yanpi. Canpoaso nipirinhüë' Quisocristo imarëhua' ni'ton, ina yonquiatëhua', sano cantarinhua'.

Yonquirëhuasopita

⁸ Isoíchin iyaro'sa' pënënanarquëma'. No'tën nanansáchin yonquico'. Noya imatona', noya nípisopita yonquico'. Ama nonpin nanano'sa' natëtocosohuë'. Noyápiachin cancantoco'. A'napita noyasáchin yonquirapico'. Noya nahuininsoráchin yonquico'. A'napita noya nípiso' yonquiatama': "Ma noyacha Yosëri catahuarin paya," itoco'. Ina pochin yonquihuatama', Yosë noya ni'sarinqüëma'.

⁹ Na'con Yosë nanamën sha'huitëranquëma', natanama'. Ya'ipi a'chintëranquëmaso' noya natëco'. Canpitataquë ya'huapo, noya ninahuë, ni'namacó. Ca pochachin noya nico'. Noya nipatama', Yosë noya catahuarinquëma'. Ina nohuanton, noya nini'toma', ya'huarama'. Inasáchin asanocancaninpoa'.

Paono catahuapiso'

¹⁰ Canpitaso' yonquiramaco ni'ton, noya cancantërahuë. I'huamiáchin ma'sha a'patiramaco ama pahuantincoso marëhuë'. Ina marë' "Yosparinquën," itërahuë Yosë. Iráca ma'sha a'patëramaco. Ina quëran yacatahuantapiramacohuë', co insonta' huë'ninhüë' ni'ton, co nanitëramahuë'. Iporaso nipirinhüë' catahuantaramaco. ¹¹ Co ma'sha pahuantërancoso marë' napotëranquëmahuë'. Yosë nohuanton, nani nitotërahuë ya'ipi ahuanta'huaso'. Ma'sha pahuantopirincóhuënta', noya cancantërahuë. ¹² Ma'sha ya'huëtóhuachinco, noya ya'huërahuë. Capanta' nípachina, co ina marë' sëtërahuë'. Sacai' ahuantacaso nipirinhüë', Quisocristo catahuarinco ni'ton, noya ahuantërahuë. A'na tahuëri coshoro' ya'huërin, noya ca'nahüë. A'na tahuëriso nipirinhüë' capa ni'ton, tana natanahuë. Ma'sha ya'huëhuachina, noya cancantërahuë. Capanta' nípachina, ahuantato, noya cancantërahuë. ¹³ Co caora nanitapirahuë', Quisocristo achinicananinco ni'ton, ya'ipiya nanitaparahuë. Ma'sha onpoaporahuënta', noya ahuantërahuë. ¹⁴ Inaso nipirinhüë', ma noyanquëma' canpitaso' ni'ton, catahuaramaco. Isëquë ya'huato parisitopirahuë', noya catahuaramaco.

¹⁵ Iráca Masitonia parti pacapo, Yosë nanamën a'chintëranquëma'. Ina marë' a'na parti yapa'patëra, canpita catahuaramaco. "Ma noya quëmaso' catahuaranco Quisocristo ima'huaiso'," itatomaco, coriqui a'patëramaco. Canpitasáchin inapotëramaco. ¹⁶ Ina quëran Tisaronicaquë ya'huasoco, ma'sha pahuantóhuachinco, naquëranchin coriqui a'patantaramaco. Catoro' a'patëramaco. ¹⁷ Ina marë' noya cancantërahuë. Co coriqui quëtëramacoso marëáchin noya cancantërahuë'. Catahuaramacoso marë' Yosë'pa' canaarama' ni'ton, noya noya cancantërahuë. ¹⁸ Iporaso' noya i'huëtëramaco huachi. Napoaton noya ya'huarahuë. Co manta' pahuantërincohuë'. I'hua Ipapërotito huë'pachina, coriqui a'patëramaco ni'ton, ma'sha ya'huëtërinco. Ina marë' "Yosparinquëma'," itëranquëma'. Yosë nosoroatoma', a'patiramaco. Yosë chinotacaiso marë' pimóchin nininso' a'pëhuachinara, Yosëri noya ni'nin. Inapochachin canpitanta' coriqui a'patëramaco ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. ¹⁹ Canpitanta' ma'sona pahuantóhuachinquëma', Yosë chachin quëtëranquëma'. Ya'ipi hua'anëntaton, nanitaparin. Quisocristo imarama' ni'ton, catahuarinquëma'. Co huachi

pahuantarinquëmahüë'. ²⁰ Ma noyacha Tata Yosë chinotërëhuasoso paya. İpora quëran huarë' ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Amen.

Amiconënpita yonquirinso'

²¹ Ya'ipi Quisocristo imaramasopita noya yonquiatënquëma', saludos a'pataranquëma'. Ca'taninacosopitanta' yonquiatënënquëma', saludos a'patarinënquëma'. ²² Ya'ipi Yosë imapisopita isëquë ya'huëpiso' saludos a'patarinënquëma'. Copirno inpriatonënpitanta' na'con yonquiatënënquëma', saludos a'patarinënquëma'.

²³ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Corosasëquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Iya Timotioro'co nanan a'pataranquëma'. ² Ya'ipi imaramasopita Corosasëquë ya'huaramaso', ninshitaranquëma'. Canpitanta' Quisocristo imamiatarama' ni'ton, Yosë noya ni'ninquëma'. Ina imarama' ni'ton, iyahuëi pochin ni'nainquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Imapisopita marë' Yosë nontërinso'

³⁻⁴ Canpita yonquihuatëinquëmara, na'con Yosë nontarai. Inaso' Sinioro Quisocristo pa'pin. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanta' nosororama', natantërai. Ina natantatoi, noya cancantërai. "Noya imarinënuën ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,'" itërai. ⁵ Iráca noya nanan natanama'. "Oshanënpoa' inquitatonpoa', Quisocristo anoyacancantërinpoa'" itohuachinënuëma', no'tëquën a'chintërinënuëma'. A'chintohuachinënuëma', natërama'. "A'na tahuëri Yosë'pa' noya ananpitaantaripoa'," ta'toma', Quisocristo imarama'. Ina imatoma', ina tahuëri ninarama'. ⁶ Noya nanan chachin ya'ipi parti a'chinapi. A'na parti a'na parti piyapi'sa' natëtatona', noya imasapi. Canpitanta' noya imasarama'. Ya'nan natantapoma', natërama'. "Yosë nosoroatonpoa', inaora nohuanton, nicha'ësaripoa'," itërinënuëma'. Napotohuachinënuëmara, "No'tëquën sha'huitërinpoa'," ta'toma', natërama'. ⁷ Ipapërasë a'chintërinquëma', inaro'coi nóya ninosoroaiso'. Quiya pochachin natëton, Quisocristo nanamën a'chinarin. Co quiyaso' nanitëraihuë' canpitataquë paca'huaiso' ni'ton, ina a'parahuë a'chintinguëmaso marë'. Co chirorinhuë' a'chinacaso'. ⁸ Ina sha'huitiirincoi. "Ispirito Santori catahuarin ni'ton, noya ninosoroapi," itiirincoi.

⁹ Naporo quëran huarë' canpita yonquiatëinquëma', Yosë nontërai. Nani tahuëriya nontatoi, itërai: "Quëmaso' Sinioro tēhuëchachin anitotërancoi no'tëquën natëca'huainquënso marë'. Corosasëquë imarinënsopita na'con catahuaquë'. Ya'ipi nohuantëranso' anitotëquë'. Ispirito Santori catahuain no'tëquën yonqui'ina'. ¹⁰ Catahuaquë' Sinioro quëma nohuantëranso chachin niina'. Inapohuachina', noya noya ni'saran. Catahuaquë' noyasáchin niina'. Na'con na'con nohuichinënuën. ¹¹ Quëmaso', Sinioro, chini chiniquën nanantëran ni'ton, catahuaquë' chiniquën cancanchina'. Ma'sha onpohuachina', catahuaquë' noya cancantatona', ahuanchina'. A'napitari aparisitohuachina', catahuaquë' ama no'huinasohuë'," itërai, Yosë nontatoi. ¹² Nani anoyacancantohuachinpoara, huëntonënuë chachin aya'coninpoa'. Hui'ninpiata pochin ni'sarinpoa'. Iporaso' ina catahuahuachinpoa', tahuëri pochin cancantarihua'. Naporahuatëhua', ya'huërinquë chachin ya'huëcontarihua'. Ina marë' noya cancantatëhua' "Yosparinquën Sinioro," itarihua'. ¹³ Iráca sopai camairinpoa'. Ina natëtëhua', tashi pochin cancantopirëhuahuë', nani Yosë nicha'ërinpoa'. Co huachi sopai natëcaso' ya'huërinhuë'. Yosë nohuanton, hui'nin hua'anëntërinpoa'. Hui'nin na'con nosoropirinhuë', isoro'paquë a'paimarin. ¹⁴ Ina chiminin ni'ton, nicha'ërinpoa'. Oshanënpoa' inquitërinpoa huachi.

Quisocristo chiminatón, nanan anoyatërinpoaso'

¹⁵ Tata Yosëso' co quënanëhuë'. Nipirinhüë', hui'nin isoro'paquë o'maton, pa'pin anohuitërinpoa'. Inanta' Yosë chachin ni'ton, nóya anohuitërinpoa'. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohüë', hui'nionta' inápaquë ya'huërin. ¹⁶ Yosë nohuanton, inarë chachin ya'ipi ma'sha ninin. Inápaquë ya'huërinso'pita, isoro'paquë ya'huërinso'pita, inapita acorin. A'naquën quënanë'. A'naquënso co quënanëhuë'. Anquëniro'sa', inápaquë chiniquën nanantërinso'pita, nisha nisha nininsopita, inapitanta' ninin. Quisocristo'ichin chinotacaiso marë' ya'ipiya ya'huërin. Ina marë' acorin. ¹⁷ Co'huara ma'sha ya'huëyátërasohüë', Quisocristo ya'huërin. Ina nohuanton, piyapi'sa', ma'sharo'sa', ya'ipiya ya'huërapí. Ipora huanta' co yonquirinpoahuë' naporin, ya'ipinpoa' ta'huanchitërihuahuë'. Ya'ipi ma'sharë'quënpoa chachin ta'huanchitërihuahuë'. ¹⁸ Ya'ipi imarëhuasopita a'na huënton pochin ninëhua'. Inaora nonën pochachin Quisocristo ni'ninpoa'. Inaso' motënpoa pochin nica-ton, hua'anëntërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nantantarin. Napoaton ya'ipinpoa' inasáchin natëcaso' ya'huërin huachi. ¹⁹ Quisocristoso' Yosë hui'nin ni'ton, Yosë chachin anta'. Co pi'pisha tëranta' pahuantërinhuë' pa'pin pochin nicacaso'. Tata Yosë nohuanton, naporin. ²⁰ Iráca oshahuanëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' Yosë inimicotopirëhuahuë'. Yosë nohuanton, Quisocristo chiminin nanan anoyatinpoaso marë'. Isoro'paquë ya'huërinso'pita, inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipiya nohuantërin anoyatacaso'. Canpoa marë' huëninën pa'nin. Corosëquë chiminin ni'ton, co huachi Yosë inimicotacaso' ya'huërinhuë'.

²¹ Iráca canpitaso' co Yosë yonquiramahüë'. Co noyahuë' cancantatoma', Yosë inimicotërama'. Co noyahuë' ninama'. ²² Iporaso nipirinhüë' nanan anoyatërinquëma'. Quisocristo isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitamarin. Corosëquë chiminin nanan anoyatinpoaso marë'. Nanan anoyatatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa'. O'mantahuachin, co ana'intarinpoahuë'. Noya cancantacaso marë' nanan anoyatërinpoa'. ²³ Imamiatohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma huachi. Noya nanan natanama'. "Nicha'ësarínpoa'"; ta'toma', natërama huachi. Natëmatoco'. Ama, iyaro'sa', nisha nisha yonquicosohüë'. Ama pi'pian tëranta' a'pocosohüë'. Ya'ipi parti noya nanan chachin a'chinapi. Inachachin canta' a'chinarahuë'.

Imapisopita catahuacaso marë' Yosëri acorinso'

²⁴ Imarëhuasopita marë' Quisocristo chiniquën parisitërin. Parisitaton, huëntonënuë' aya'coninpoa'. Ina quëran imarëhuasopitanta' parisitacaso' ya'huërin a'napitanta' imacaiso marë'. Napoaton ipora canta' parisitarahuë' canpitanta' imacamaso marë'. Parisitaporahuë', noya cancantërahuë'. ²⁵ Yosë acorinco imapisopita catahua'huaso marë'. Canpitanta' a'chintaranquëma'. Ya'ipi nanamën a'china'huaso marë' acorinco. ²⁶ Iráca iso nanan co nitotopihuë'. Iporaso nipirinhüë' imarëhuasopita anitotërinpoa'. Yonquirinso chachin anitotërinpoa'. ²⁷ "Quisocristo chachin aya'coancantaranquëma'" itërinpoa'. Canpitanta' nisha piyapinquëma' nipiramahuë', ya'coancantërinquëma'. Ya'ipinpoa' ya'coancantërinpoa' ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Iráca co mantá' ina nitotopirinahuë', nani anitotërinpoa huachi. Quisocristo nohuitatëhua', ina ninarëhua'. Ma noyacha Tata Yosëso' yonquirinpoa' paya, tënëhua'.

²⁸ Napoaton Quisocristo nanamën a'chinárai. Ya'ipi piyapi pënënárai. Noya yonquiatoi, a'chintarai Quisocristo imacaiso marë'. Ina imapatama', noya noya cancantarama'. ²⁹ Ina marë' pa'sápato, a'chinarahuë'. Quisocristo

chachin catahuarinco. Achinicancaninco ni'ton, chiniquën cancantato a'chináruhuë.

2

1 Na'con iyaro'sa' yonquiranquëma'. Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' yonquirahuë. Na'aquëma' inatohua' ya'huëramasopita co nohuitaponquëmarahuë', na'con yonquiranquëma'. Co pi'pisha tëranta' nohuantërahuë' nisha cancantacamaso'. Napoaton ninshitaranquëma'. 2 Ya'ipinquëma' yonquiatënguëma', Yosë nontáruhuë. "Catahuaquë' Sinioro chiniquën cancanchina'. Noya ninosoro'ina'. Ina quëran a'na huëntoínchin pochin nisapi. Ma noyacha quëmaso' yonquirancoi paya. Catahuaquë' quëma nanamën noya yonqui'ina'. Quisocristo chachin nohuichina'. Iracaso' co piyapi'sari nohuitopirinahuë'. Iporaso nipirinhue' anohuitërancoi. Ina nohuitatoi, tëhuëchachin noya cancantarai," itërahuë, Yosë nontato. 3 Quisocristo ya'ipi nitotërin. No'tëquën yonquirin. Inasáchin catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso'. Ina na'con yonquihuatëhua', noya noya nitotarihua'. Na'a piyapi'sa' co nitotopirinahuë', Yosë anitotërinpoa' Quisocristo pochin yonquicaso marë'. 4 A'naquënso nipirinhue' nisha a'chinpi. Ama Quisocristoíchin yonquicamaso marëhuë' noyásha nontarinënguëma'. Ni'cona nonpintochinënguëma'. 5 Co canpitataquë ya'huaporahuë', nosoroatënguëma', nani tahuëri yonquiranquëma'. Noya nini'toma', ya'huarama'. Co nisha nisha yonquiramahuë'. Ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natërama'. Ina marë' nóya cancantërahuë'.

Quisocristo nisha'ërinpoaso'

6 Ya'nan imapoma', Quisocristo anoyacancantërinquëma'. Inasáchin hua'anëntërinquëma'. Iporahuanta' inasáchin natëtoma', imamiatoco'. 7 Ni'co'. Ma'sha sha'patëra, itën acopo' no'paquë pa'pachina, noya huanirin. Inapochachin canpitanta' Quisocristo noya chinpitoco'. Inasáchin yonquico achinacainquëma'. Nani iyasha no'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, ya'ipi cancanëma quëran Quisocristo natëco'. "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'toma', nani tahuëri "Yosparinquën Sinioro," itoco'.

8 A'naquënso nipirinhue' nisha a'chinpi. Ni'cona oshaquëran anishacancantochinquëma'. Nonpin nanan inahuara yonquipiso' a'chinapi. Piyapi'sa' yonquipisoráchin imasapi. Quisocristo a'chininso' co imapihuë'. Nisha nisha isoro'paquë chiniquën nanantopisopita yonquiatona', nisha pënëntapi. Yaocoirinënguëma'. Canpitaso nipirinhue' ama inapita natëcosohue'.

9 Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. Piyapi chachin niponahuë', Yosë chachin ninin anta'. Co manta' pahuantërinhuë' Yosë pochin nicacaso'.

10 Canpoanta' ina imapatëhua', co manta' pahuantarinpoahuë' noya noya cancantacaso marë'. Yosë chachin nohuitarëhua'. Hua'ano'sa', anquëniro'sa', sopairo'sa', inapita chiniquën nanantopirinahuë', Quisocristoso' chini chiniquën nanantërin. Co ina nohuantohuachinhue', co manta' nanitapihuë' nicacaiso'. 11 Iráca Yosë chinotopisopita marca niacotopi. Iporaso nipirinhue' Quisocristo imapatëhua', nisha acotërinpoa'. Co nonënpoaquë acotërinpoahuë'. Cancanënpoa' anoyatërinpoa'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa' ni'ton, nóya cancantarihua'. 12 Aporihuanpatëhua', Quisocristo pochin ninëhua'. Chiminpachina, pa'pitopirinahuë'. Yosë nohuanton, nanpiantarin. Inapochachin canpoanta' co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantarihua'. Ina quëran Quisocristo nanpiantarinso pochin ninëhua'. "Yosë ya'ipiya nanitaparin," topatëhua', catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. 13 Iráca

canpitaso' oshahuanatoma', chimipi pochin ninama'. Co noyahuë' nicacasoráchin yonquirama'. Co Yosë piyapinënpita ninamahuë'. Iporaso nipirinhüë' Quisocristo imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma'. Oshanëma' inquitatëinquëma', nãpiantarinsu pochin ni'ninquëma'.¹⁴ Iráca Moisé'së pënëntërin nani ma'sha natëcaso marë'. Co inquënpoa tëranta' nanitaparëhuahuë' ya'ipi natëcaso' ni'ton, oshahuanëhua'. Ina marë' ana'intinpoaso nipirinhüë', Quisocristo corosëquë chiminatón, nicha'ërinpoa' ni'ton, Yosë noya ni'ninpoa'.¹⁵ Quisocristoso' chini chiniquë'n nanantërin. Corosëquë chiminatón, ya'ipi sopai hua'ano'sa', sopairo'sa', inapita a'ninquëchin minsërahuatón, atapanin. Co huachi inapita nanitapihuë' sha'huirapiinpoaso'.

Inápaquë ya'huërsinopita yonquicaso' ya'huërin

¹⁶ Napoaton nisha pënënpachinëinquëma', ama natëcosohuë'. "Nani ma'sha ca'patëhua', o'opatëhua', oshahuanarëhua'," topi a'naquë'n. Nani sahuato tahuëri chinotopi. Nani yoquia'huaraiquë chinotopi. Nisha nisha niyon-topiso tahuëri'sa' na'huëpi. "Co quiya pochin nipatamahuë', co no'tëquë'n imaramahuë'" itarinëinquëma'. Nipirinhüë', ama inapitaso' natëcosohuë'.

¹⁷ Iráca Yosë ina pochin pënënin. Quisocristo o'maguë huarë' napopirinhüë'. Iporaso' nani o'marin ni'ton, co huachi inapita nohuantëréhuahuë'. Quisocristoíchin natëcaso' ya'huërin. ¹⁸ Nisha a'china'piro'saso nipirinhüë' taponá: "Quiyaso' anquëniro'sa' chinotërai. Hua'narëso pochin quënanai. Co canpitaso' quiya pochin nipatamahuë', co noya cancantaramahuë'," ito-huachinëinquëma', ama pi'pisha tëranta' natëtocosohuë'. Inapitaso' nonpinatona', "Nani ma'sha Yosë anitotërincoi ni'ton, noya noyacoí," topirinhüë', inahua yonquinëna quëran napopi. ¹⁹ Inapitaso' co tëhuë'nchachin Quisocristo imapihuë'. Inasáchin motënpoa' pochin nicator, hua'anëntarinpoa'. Ni'co. Nonënpoa' nisha nisha ya'huëtërin. Motënpoa'ri ya'ipi camairin noya sacatacaiso marë'. Inapochachin imarëhuasopitanta' Quisocristoíchin noya camairinpoa'. Achinirinpoa' so'sorëso pochin nicacaso marë'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin.

²⁰⁻²¹ Iráca Quisocristo chiminin. Canpitanta' ina imapatama', inarë'quëma' chiminamaso pochin ninama' ni'ton, co huachi a'napita pochin nisha nisha chiniquë'n nanantopisopita imaramahuë'. Inapitaso' inahua yonquinëna quëran nisha a'chinpi. "Nani ma'sha natëhuatoí, cha'ësarai," ta'tona', "Ama ina ca'cosohuë. Ama pi'nicosohuë'. Ama së'huayátëracosohuë'," itarinëinquëma'. ¿Ma'marëta' ipora huanta' ina natëcamaso' yonquirama'? tënhuë yonquiato. ²² Co ina pochin Yosë pënëninpoahuë'. Cosharo', ma'sha, inapitaso' co ya'huëmiatërinhuë'. A'na tahuëri ta'huantarin ni'ton, co inapitaso' aquëtë' Yosë yonquirinhüë'. Piyapi'sa' inahua yonquinëna quëran ina pochin nipënëpi. ²³ Ina pochin nipënënpachina', yonquínahuan pochin ya'nopirinhüë'. "Ma'sha a'porahuatoí, parisitërai. Parisitopiraihüë', ahuantërai. Ina marë' Yosë noya noya ni'nincoí," topirinhüë', co no'tëquë'n yonquipihuë'. Ina pochin nipirinhüënta', co pi'pian tëranta' nanitopihuë' co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso'.

3

¹ Quisocristo chiminpachina, Yosëri ananpitaantarin. Canpitanta' imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. Napoaton Quisocristo yonquirinsu chachin nohuantoco'. Nani tahuëri yonquiráco' ina pochin cancantacamaso marë'. Inaso' inápaquë ya'huërarin. Yosë inchinan quëran huënsëaton, ina pochachin chini chiniquë'n nanantarin. ² Ama ma'sharáchin yonquicosohuë'. Yosë'pa' ya'huërsinopita

yonquiráco'. ³ Ni'co'. Chimipiso' co huachi isoro'pa' yonquirinhué'. Inapochachin canpitanta' Quisocristoré'quëma' chiminamaso pochin cancantatoma', co ma'sharáchin yonquiaramahué'. A'na tahuëri huachi Quisocristoré'quënpoa' Yosé'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. ⁴ Quisocristo chachin ya'coancantërinpoa' Yosé yonquicaso maré'. A'na tahuëri o'mantahuachin, noya noya ya'noarin. Naporo' inaré'quënpoa' ya'huërarihua' ni'ton, canpoanta' noya noya acoarinpoa'.

Co noyahué' yonquirëhuasopita naniantatëhua', noyápiachin cancantahua'

⁵ Napoaton pi'pian tëranta' co noyahué' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Ama monshihuancosohué'. Ama taparo' yonquicosohué'. Ama a'na sanapi së'huacamaso' yonquicosohué'. Ama a'na quëmapi sa'in noyapacosohué'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosohué'. A'naquënso' ma'sha na'con nohuantatona', mamanshi moshapiso pochin niconpi. ⁶ Ina pochin nipisopita co natëpihué'. Ina maré' Yosëri chiníquën ana'intarin. ⁷ Iráca canpitanta' co noyahué' cancantatoma', co noyahué' ninama'. ⁸ Iporaso nipirinhué' isopitanta' co noyahué' cancantatoma' naporamasopita a'poco'. Ama no'huitocosohué'. Ama no'huito canainquëmasohué'. Ama piyapi naponin yonquirapicosohué'. Ama yanpitocosohué'. Ama taparo' noncosohué'. ⁹ Ama ninonpintocosohué'. Co noyahué' yonquiramasopita nani a'porama' ni'ton, co ina yonquicaso' ya'huërinhué'. Mocarinsó' té'yatëreso pochin iráca naporamasopita a'poatoma', naniantomiatoco'. ¹⁰ Nasha a'morëso pochin nasha cancan manama'. Yosë nininpoa' ni'ton, nani tahuëriya catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso maré'. Ina quërän noya noya ina nohuitarama'. Ina maré' nasha cancan quëtërinquëma'. ¹¹ Quisocristo imapatëhua', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. A'naquën cotioro'sa', a'naquënso nipirinhué' cricoro'sa'. A'naquën marca niacotopiso', a'naquënso nipirinhué' co niacotopihué'. A'naquën nisha piyapi'sa', a'naquënta' quëmaro'sa'. A'naquën patron piyapinënpita, a'naquënso nipirinhué' inahuara maré' sacatopi. Nisha nisha nicarihuarahué', napopináchin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristoíchin yonquicaso' ya'huërin. Ina imapatëhua', ya'ipinpoa' ya'coancantërinpoa'. Co manta' pahuantarinpoahué' noya cancantacaso maré'.

¹² Yosë nosoroatonpoa', huayoninpoa' noya nicacaso maré'. Napoaton ya'ipi piyapi'sa' nosoroatoma', noya nontoco'. Nasha a'morëso pochin noyápiachin cancantoco'. Ama nocantocosohué'. Nani tahuëriya yonquico' a'napita catahuacaso maré'. Sano nicatoma', noya nontoco'. Ma'sha onpoapomarahué', ahuantoco'. ¹³ Ama ya'huëretocosohué'. A'napita no'huihuachinquëma', nanan anoyatoco'. Ma'sha onpotopiringuëmaonta', naniantoco'. Siniro oshanëma' nani inquitërinquëma'. Ina nonanatoma', canpitanta' nanan anoyatoco'. ¹⁴ Nóya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Noya ninosorohuatëhua', noya noya nisarëhua'. Inapohuatëhua', tëhuënachin nóya cancantarihua'. ¹⁵ Quisocristoíchin asanocancaninpoa'. Ina yonquihuatëhua', noya ninicatëhua', ya'huarëhua'. Ina maré' a'na huënton pochin Yosë acorinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', co huachi pa'yanarihuahué'. Napoaton inasáchin yonquico' asanocancainquëma'. Nani tahuëri: "Yosparinquën Siniro," itoco'.

¹⁶ Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquiráco'. Na'con ina yonquico'. Noya nitotatoma', nia'chintoco', nipënëncó'. Yosë cantanën nisha nisha ninin-sopita cantaco'. Sarmo quiríca nontatoma', inanta' cantaco'. Canpitaora yonquinëma quëraonta' ocoirahuatoma', cantaco': "Ma noyanquëncha Tata ni'ton, catahuanancoi paya," itatoma', cancanëma quëran huaré' cantaco'.

17 Ma'sona tēranta' yanipatama', Sinioro Quisoso yonquiatoma', nico'. Ina yonquiatoma', noya nonco'. Quisoso catahuarinquēma' ni'ton, "Yosparinquēn," Tata Yosē itoco'.

Sa'ahuano'sa', so'yahuano'sa', inapita pēnēnso'

18 Canpitaso' imoyaro'sa', so'yama' natēco'. Sinioro Quisocristo imarama' ni'ton, natēcaso' ya'huērin. 19 Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroco'. Ama no'huicosohuē'. Sanoanan quēran nontoco'. 20 Hua'huaro'santa' pa'pina' natēina'. A'shinanta' natēina'. Ya'ipi pēnēnpišo' natēina'. Inapohuachina, Siniorori noya ni'sarin. 21 Canpitanta' iyaro'sa', hui'nama' sanoanan quēran pēnēnco'. Apira apira no'huihuatama', co huachi nohuantapihuē' natēcaiso'. "Natēpirahuē', no'huiárinco," ta'tona', co huachi natērapihuē'.

22 Patron marē' sacatohuatama', noya natēco'. Ama nonpintocosohuē'. Co ni'pirinquēmaonta', noya sacatoco'. Co patronachin yonquicaso' ya'huērinhuē'. Sinioronta' ni'sarinquēma'. Ina yonquiatoma', ya'ipi cancanēma quēran natēco'. 23 Ma'sona tēranta' nipatama', noya nico'. Co piyapi marēáchin sacatēramahuē'. Yosē imarama' ni'ton, ina marē' sacataramaso pochin cancantatoma', nōya sacatoco'. 24 Inaso' no'tēquēn acanaarinpoa'. Inápaquē noya noya acoarinpoa'. Quisocristo tēhuēnchinsō' hua'anētērinpoa'. Napoaton noya natēco'. 25 Yosēso' ya'ipinpoa' napopináchin ni'ninpoa'. Noya nipatēhua', acanaarinpoa'. Co'so' noya nipatēhuahuē', ana'intarinpoa'.

4

1 A'naquēma' patronquēma' ninamaso'. Piyapinēmapita nosoroatoma', no'tēquēn pahuērēco'. Ama topinan quēran ana'ntocosohuē'. Canpitanta' hua'anēma' ya'huētērinquēma'. Yosē inápaquē ya'huaponahuē', ya'ipinpoa' hua'anētērinpoa'.

Piquēran huarē' pēnētērinso'

2 Nani tahuēri Yosē nontoco'. Ama amiatomahuē', nontáco'. Ama topinan nontocosohuē'. Ya'ipi cancanēma quēran huarē' noya yonquiatoma', nontoco'. "Yosparinquēn Sinioro," itoco'. 3 Quiya marēnta' Yosē nontoco'. Pa'sápatō, Quisocristo nanamēn a'chinpirahuē'. Ina marē' tashinan pēiquē po'morinaco. Na'a piyapi'sa' co nanamēn nitochátērapihuē'. Inahuanta' nitochina'. Napoaton Yosē nontohuatama', quiya marēnta' nontoco' catahuaincoi a'chintohuatoira, Yosē nanamēn nohuanchina'. 4 Yosē nontoco' noya a'chinchin no'tēquēn nitotacaiso marē'. Ina pochin a'china'huaso' ya'huērin.

5 Co imarinsopitasohuē' huē'pachina', noya nontoco'. Ama tapanatomahuē', noya a'chintoco'. Onpopionta' noya nanan sha'huitoco'. 6 Noya yonquiatoma', sanoanan quēran pēnētoco' noya natainēnquēma'. Yashin yashin nontoco'. A'naya a'naya natanpachinquēma', noyasha a'panico'. Ina pochin nontacaso marē' na'con yonquico'.

Nipayarinsopita napopiso'

7 Iya Tiquico a'pataranquēma'. Inaso' nōya ni'nahuē'. Iyahué pochachin nosororahuē. Noya catahuarinco. Inanta' Sinioro natēton, noya nanan a'chinarin. Onpopinosa ya'huērahūeso' sha'huitarinquēma'. 8 Canpitanta' onporaisona nitotacamaso marē' a'pataranquēma'. Achinicanainquēmaso marēnta' a'pataranquēma'. 9 Iya Onisimonta' pa'sarin, canpitataquē ya'huērinso'. Inanta' iyahuē pochin nosororahuē. Yosē natēton, noya imarin.

Inapita canconpachina', ya'ipi isèquë ya'huëraisopita ma'sona onporaiso' sha'huitarinënguëma'.

¹⁰ Aristarconta' isèquë ya'huërarin. Quisocristo imarinso marë' tashinan pëiquë po'mopi anta'. Inanta' yonquiarinquëma', saludos a'patarinquëma'. Marconta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' Pirnapi guëmopinën. Canpitataquë pa'pachin, noya nontatoma', catahuaco' ténahuë. Nani ina sha'huitëranquëma'. ¹¹ Quisoso Costo itopisonta' yonquiatënguëma', saludos a'patarinquëma'. Inapitaso' cotio piyapi'sa' niponaraihuë', Quisocristo imasapi. Ca pochin a'chinapi a'napitanta' Yosë hua'anëntërinquë ya'conacaiso marë'. Ina marë' nóya cancantërahuë. Inapitaso' achinicananinaco. A'napita cotioro'saso nipirinhüë' co catahuarinacohüë'. ¹² Ipapërasënta' canpitataquë ya'huërinso' saludos a'patarinquëma'. Inanta' Quisocristo natëton, noya nanan a'chinarin. Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontárin. "Catahuaquë' Siniore ya'ipi nohuantëranso' nitochina'. Noya nitotatona' imamiachinën," itárin. ¹³ Na'con yonquiarinquëma'. Co chiorinhüë' Yosë nontacaso'. Naotisiaquë, Iraporisèquë inaquëpita ya'huëpisopitanta' yonquiaton, Yosë nontárin. Noya Yosë marë' sacatarin. Cari ni'nahuë. ¹⁴ Nocasënta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' notoro. Inanta' iyahuë pochin nosororahuë. Timasënta' inapochachin yonquiarinquëma'.

¹⁵ Imapisopita Naotisiaquë ya'huëpisopitanta' saludos a'patarahüë. Ninpanta' yonquiarahuë. Ina pëinënquë Quisocristo imapisopita niyontonpi. Inapitanta' saludos a'patarahüë. ¹⁶ Iso quirica nontoco' ya'ipi imapisopita nataina'. Nani nontohuatama', Naotisiaquë a'patoco' imapisopita nonchina'. Inapitanta' nisha ninshitato, a'patërahuë. Ina quiricanta' canpitari nontoco'. ¹⁷ Arquipo sha'huitoco': "Ama chirotonhuë', ya'ipi Siniore camairinquënso' natëquë'," itoco'.

¹⁸ Ca Paonoco na'con yonquiatënguëma', saludos a'pataranquëma'. Caora imirahuë quëran isoíchin ninshitëranquëma'. Tashinan pëiquë ya'huërahuë. Ama naniantocohüë'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaranquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'patarainquëma'. Canpitanta' Tata Yosë chinotatoma', Siniro Quisocristo imarama'. Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inapochachin catahuainquëma', tënahüë.

Cancanëna quëran huarë' imapiso'

²⁻³ Nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai. Tata Yosë natëtoma', noya ninama'. Ninosoroatoma', na'con nicatahuarama'. "Siniro Quisocristo co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin ninarëhua'," ta'toma', chiniquëncancantërama'. Napoaton yonquiatëinquëma', Tata Yosë nontërai: "Ma noya Tata catahuaran ni'ton, cancanëna quëran huarë' imasarinëinquë. Ina marë' 'Yosparinquëna, itërainquëna," itërai Yosë nontatöi. ⁴ Tata Yosë na'con nosororinquëma', iyaro'sa'. Nani huayoninquëma' huëntonëinquë ya'conacaso marë'. Nani ina nitotërai. ⁵ Quisocristo nanamën a'chintohuatëinquëmara, co topinan quëran a'chintërainquëmahuë'. Ispirito Santo chachin catahuarincoi a'china'huaiso'. Canpitanta' catahuarinquëma' noya natanacamaso marë'. "No'tëquëncantërinpoa'," ta'toma', ya'ipi cancanëna quëran natërama'. Ina nicatöi: "Tëhuëncachin Yosëri huëntonëinquë aya'conin," tënai. Canpitataquë ya'huapoi, noya imarai canpitanta' noya imacamaso marë'.

⁶ Ina marë' aparisitopirinacoihuë', noya cancantërai. Canpitanta' Yosë nanamën noya natanama'. Imaramaso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', Ispirito Santo catahuarinquëma' ni'ton, nóya cancantërama'. Quiya pochin cancantatoma', chiniquëncancantërama'. Nonanpatamacoi, Quisocristo chachin nonanarama'. ⁷ Parisitapomarahüë', co a'poramahuë'. Nóya imarama' ni'ton, a'napita imapisopitanta' nantatopi. "¡Ma noyacha inapitaso' imapi paya! Ina pochin Quisocristo imacaso' ya'huërin," topi. Ya'ipi Masitonia parti, Acaya parti, inaquëpita napopi. ⁸ Noya imarama' ni'ton, ya'ipi inaquë ya'huëpisopita nicatënenquëma', yonquipi. Naporahuaton, ya'ipi ina parti nahuinin. Co quiyari sha'huitopiraihuë', ya'ipiya nitotopi. ⁹ Inapita chachin canpita naporamaso' sha'huiantapi: "Paono ni'quihuachincoira, noya a'chintërincoi. Noya natanatöi, a'naroáchin natërai. Mamanshi a'porahuatöi, Tata Yosëichin chinotërai. Ina imarai huachi. Yosëso' nampirárin. Inasáchin chinotacaso' ya'huërin. ¹⁰ Ina chinotatöi, hui'nin chachin ninarai. Canpoa marë' Quisocristo chiminin. Ina quëran Yosëri ananpitaantarín. A'na tahuëri inápa quëran o'mantahuachin, nicha'ësarinpoa'. Co imapisopitasohüë' nipirinhüë', Tata Yosëri no'huiton ana'intarin huachi, tënama'," topi, nantatërai.

2

Paonori noya a'chintërinso'

¹ Canpitataquë ya'huapoi iyaro'sa', co topinan quëran a'chintërainquëmahuë', nitotërama'. ² Piriposëquë a'chinapiraihuë',

no'huitonacoi, chiniquën aparisitërinacoi. Inapotopirinacoihuë', canpitataquë canconpatëira, co të'huaraihuë'. "Yosë catahuarincoi," ta'toi, Quisocristo nanamën a'chintërainquëma'. A'napita no'huipirinacoihuë', chiniquën cancantatoti, pënërainquëma'. ³ Co nonpin nanan a'chintërainquëmahué'. Co nisha nisha nicacaso marë' a'chintërainquëmahué'. Co pi'pian tëranta' nonpintërainquëmahué'. ⁴ Yosë chachin acorincoi nanamën a'china'huaiso marë'. "No'tëquën a'chinapona'," ta'ton, a'parincoi. Napoaton co piyapi'sa' noya nicainacoiso marë' a'chinaihuë'. Yosë noya nicainacoiso marë' a'chinárai. Ya'ipi yonquirëhuasopita nitotërin. Ma'marësona sacatërehuasonta' nitotërin. ⁵ Co noyasha nonatoi, yanonpintërainquëmahué'. Co canaca'huaiso marë' napotërainquëmahué'. Yosë ni'sárincoi, no'tëquën nontërainquëma'. ⁶ Co piyapi'sa' noya nicainacoiso' yonquiatoi a'chinaihuë'. ⁷ Quisocristo a'parincoi ni'ton, chiniquën nanan quëtërincoi. Napoaponahuë', co chiniquën nontërainquëmahué'. Co inso tëranta' hua'an pochin camairaihuë' natëinacoiso marë'. Sanoanan quëran nontërainquëma'. Sanapi hua'huinpita nosoroaton, noya nocomarinso pochin quiyarimanta' ni'nainquëma'. ⁸ Na'con nosoroatëinquëma', Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Ina marë' parisitopiraihuë', co ina yonquiraihuë'. Ya'ipi cancanëhuëi quëran nosororainquëma' ni'ton, na'con catahuarainquëma'. ⁹ Canpitataquë ya'huasocoi, chiniquën sacatoti, a'chintërainquëma'. Tahuërirë chachin tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'sha ma'paca'huainquëmaso marëhuë'. Quiyaora sacatonëhuëi quëran coshatërai. Naporahuatoti, Yosë nanamën a'chintërainquëma'. Co ina naniantëramahuë', ténahuë'.

¹⁰ No'tëquën Yosë natëtoi, noyasáchin ninai. Co manta' onpotërainquëmahué'. Ya'ipi imaramasopita ni'namacoi. Yosënta' ni'nincoi. ¹¹ Ya'ipinquëma' pënërainquëma', nitotërama'. A'naya a'nayanquëma' nontërainquëma' noya imacamaso marë'. Quëmapi hui'ninpita a'chintërainso pochin a'chintërainquëma'. ¹² Achinicanainquëma'. "Yosë imarama' ni'ton, noyasáchin nico' Yosë noya ni'inquëma'," itërainquëma'. Ina acorinquëma' hua'anëntërinquë ya'conacamaso'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantahuachinquëma', noya noya ya'huëcontarama'.

¹³ Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, noya natanama'. "Co piyapi yonquirinso' a'chintërinpoahuë'. Yosë nanamën chachin a'chintërinpoa'," ténama'. Tëhuëenchachin Yosë nanamën ni'ton, ina natëhuatama', nanamën quëran anoyacancantarinquëma'. Ina marë' nani tahuëri "Yosparinquën," itërai Yosë. ¹⁴ Iráca Cotia parti na'a piyapi'sa' Quisocristo imatona', natëpi. A'napita cotioro'sariso nipirinhué', no'huitona' chiniquën aparisitopi. Iporaso' iyaro'sa' canpitanta' parisitërama'. Ya'huëhuano'sa' inapochachin aparitarinëinquëma'. ¹⁵ Iráca cotioro'sari pënëntona'piro'sa' no'huitona', tëpapi. Ina quëran Siniro Quisocristo chachin o'mahuachina, inanta' tēpaantapi. Quiyanta' aparisitatonacoi, a'parinacoi. Napopiso marë' Yosëri co noyahué' ni'nin. Tëhuëenchachin co ya'ipi piyapi'sa' nosoropihuë'. ¹⁶ Nisha piyapi'sa' cha'ëcaiso marë' yaa'chintopiraihuë', cotioro'saso' co nohuantopihuë'. "Ama a'chintocohué'," ta'tona', no'huirinacoi. Ina marë' aquë aquëtë' oshahuanpi. Napoaton Yosëri chiniquën no'huirin. No'tëquën ana'ntarin huachi.

Paonori nicapon yapaantarinso'

¹⁷ Hua'quimiáchin iyaro'sa' co ni'pirainquëmahué', co naniantërainquëmahué'. Yonquiatëinquëma', na'con nohuantërai nica'huainquëmaso'. ¹⁸ Canpitataquë yapa'piraihuë', ipora huanta' co nanitërai huë'. Ca Paonoco cararo' yapa'pirahuë', Satanásë ya'copirinco

ni'ton, co nanitërahuë' paca'huaso'. ¹⁹ Na'con yonquiatëinquëma', nóya cancantërai. ¿Ma'marë chachinta' ina pochin cancantërai? Imarama' ni'ton, Yosë ya'huërin'pa' canpitanta' pa'sarama', tënai. A'na tahuëri Sinioro Quisocristo o'mantararin. Naporó': "Quiyari a'chintërai ni'ton, imapi," ta'toi, noya cancantarai. ²⁰ Tëhuëinchachin noya imarama': "¡Ma noyacha Yosë catahuarinquëma paya!" ta'toi, capa cancantërai.

3

¹ Hua'qui' co ni'nainquëmahuë'. Co nanan tëranta' natantëraihuë'. Napoaton co huachi ahuantatoihuë', "Quiyaora Atinasëquë quëparichii," ta'toi, ² Timotio a'patërainquëma' nitotacaso marë'. Inanta' noya imarin. Yosëri acorin Quisocristo nanamën a'chinacaso marë'. Achinicancainquëmaso marë' a'patërainquëma'. ³ Canpitanta' parisitapiramahuë', co nohuantëraihuë' nisha nisha yonquicamaso'. Co ina marë' a'pocaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo imapatëhuara, aparistërinënpoa'. Yosë nohuanton, ina marë' parisitarëhua', nani nitotërama'. ⁴ Canpitataquë ya'huasocoi, sha'huitërainquëma'. "Imarëhuaso marë' aparisitarinënpoa'," itërainquëma'. Napotërainquëmaso pochachin iporaso' aparisitarinënquëma'. ⁵ Napoaton caso' co huachi ahuantatohuë', Timotio a'patërainquëma' onpopinsoa imaramaso' nitotahuaso marë'. Sopai yanonpintërinpoa' Yosë a'pocaso marë'. Minsërainquëma' naporini, topinan quëran a'chinchitëinquëmahuë'. "Co huachi noya imamaraihuë'," ta'toi, Timotio a'patërainquëma'.

⁶ Iporaso' nani huënantaton, nanan sha'huitiirincoi. "Ipora huanta' noya imasapi. Inahua capini noya ninosoroapi," itiirincoi. Na'con yonquiramacoi. Quiya pochin cancantatoma', canpitanta' yani'namacoi. ⁷ Inanta' sha'huitiirincoi. Ina natantatoi, nóya cancantërai. Ipora huanta' ma'sha onpotërinacoi. Parisitapiraihuë', noya imarama' ni'ton, noya cancantarai. ⁸ Quisocristo imamiatarama' ni'ton, co huachi sëtëraihuë'. Chiniquëncancantarai. ⁹ Capa cancantërai ni'ton, ¿onporahuatëicha noya noya: "Yosparinquënc Tata Yosë" ichii? ¡Co'chi nanitëraihuë paya! ¹⁰ Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontarai canpitataquë paca'huaiso marë'. Co ya'ipi Yosë nanamën nitochätëramahuë'. Pahuantarinquëma' ni'ton, ina a'chinchinquëma' noya noya imacamaso marë', tënahuë.

¹¹ Tata Yosë chachin catahuaincoi onpopionta' pa'ii. Sinioro Quisosonta' catahuahuachincoi, pa'sarai nicapoinquëma'. ¹² Na'con nosororainquëma'. Inapochachin canpita capininta' ninosorocamaso' ya'huërin. "Catahuaguë' Sinioro noya noya ninosoro'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' nosoro'ina'," itërahuë, Yosë nontato. ¹³ Noya ninosorohuatama', Quisocristo achinicananarinquëma' noyasáchin nicacamaso marë'. Catahuahuachinquëma', noyápiachin cancantarama'. Ina quëran Quisocristo o'mantahuachin, Yosë noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri ya'ipi piyapinënpitarë chachin o'mantararin.

4

Yosëri noya ni'ninsopita

¹ Iporaso' iyaro'sa' Sinioro Quisoso nanan quëtërincoi ni'ton, pënëantarainquëma'. Iráca pënënainquëma' noya nicacamaso marë'. "Noya nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'," itërainquëma', natëramacoi. Iporaso' aguë aguëtë' natëtátoma', noyasáchin nico', tënahuë.

² Siniro Quisoso a'chintërincoiso chachin sha'huitërainquëma', natanama'.
³ Yosë nohuantërin noyasáchin nicacaso'. Ama pi'pian tëranta' monshihuan-
 cosohuë'. ⁴ Sanapi nohuantohuatama', ama monshitocosohuë'. Nitatoma',
 noya sa'aco'. Yosë yonquiatoma', noya ichiya'huëco'. Nani sa'apatama',
 inasáchin yonquicaso' ya'huërin. ⁵ A'naquën co Yosë nohuitatonahuë',
 ichihuë'ëcaisoachin yonquiatona', a'naroáchin mapi. Ama inapita pochin
 cancantocosohuë'. Tëhuëncachin nosoroatoma', maco'. ⁶ A'na quëmapi
 sa'in ama së'huacosohuë'. Ama ina pochin ni'toma', so'in nonpintocoso-
 huë'. Së'huahuatama', Yosë no'tëquën ana'ntarinquëma'. Iráca inachachin
 chiniquën pënëinainquëma'. ⁷ Co Yosë nohuantërinhuë' oshahuanacaso'. Acor-
 inpoa' noyasáchin nicacaso marë'. ⁸ Co quiyaora yonquinëhuëi quëran
 pënëinainquëmahuë'. Co natëhuatamahüë', Yosë chachin co natëaramahuë'. Ina
 nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinpoa' noya nicacaso marë'. Inaso'
 noyasáchin ninin.

⁹ Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Nani nitotërama' ni'ton,
 co aquëtë' sha'huita'huanguëmaso' ya'huërinhuë'. Yosë chachin
 cancanëmaquë anitotërinquëma' ninosorocamaso'. ¹⁰ Nani huachi
 imapisopita nosoroarama'. Ya'ipi Masitonia parti ya'huëpisopita aquë
 ya'huëpirinahuë', Quisocriso imapachinara, nosororama'. Iporaso',
 iyaro'sa', na'con na'con ninosoroco', tënai. ¹¹ Nani tahuëri yonquico' sano
 piyapi nicacamaso marë'. Ama topinan ya'huëcosohuë'. Ya'ipinquëma' noya
 sacatoco' ama pahuanchinquëmasohuë'. Iráca inachachin pënëinainquëma'.
¹² Inapohuatama', noya ya'huarama'. Co imapisopitahuënta' noya
 ni'sarinëinquëma'. Napohuatama', co manta' pahuantarinquëmahuë'. Co
 topinan ma'patacaso' ya'huëapohuë'.

Chiminpisopita nanopiantarinsó'

¹³ Chiminpisopita ma'sona onpocaiso' a'chinchinquëma', nitotoco'.
 Quisoso imarëhuasopita chiminpatëhua', nanopiantarihua'. Co
 imapisopitasohuë' nipirinhuë', quëmopinënpita chiminpachinara, sëtopi. "Co
 onporonta' quënantarihuhüë'," ta'tona' sëtápi. Ama inapita pochin sëtacaso
 marëhuë' canpitaso' a'chinchinquëma'. ¹⁴ Quisososo' chiminaponahuë',
 nanopiantarinsó' nitotërehua'. Inapochachin imapisopita chiminpachina',
 Yosëri ananpitaantarín. Quisoso isoro'paquë o'mantahuachin,
 ananpitaantarín.

¹⁵ O'mantahuachin, co nanpirëhuasopitaráchin pantarihuhüë'.
 Chiminpisopita'ton nanopiantarapi. Siniro Quisoso sha'huitërinpoaso
 chachin sha'huichinquëma'. ¹⁶ Chiniquën nanantaton, o'mantararin.
 Anquëni hua'aonta' chiniquën sha'huirarin. Yosë nohuanton,
 tronpita pihuirarin. Naporo' Quisocriso imatona' chiminpisopita'ton
 nanopiantarapi. ¹⁷ Ina quëran a'naroáchin nanpirëhuasopitarë'quënpoa'
 chitoro' ya'huërinquë quëpantarinpoa'. Inaquë Siniro nacapiarihua'.
 Inarë'quënpoa' ya'huëmiarihua'. ¹⁸ Inapita yonquiatoma', nisha'huitoco'
 noya cancantacaso marë'. Ama sëtacaso marëhuë' ina pochin
 niachinicancanco'.

5

¹ Onporosona o'mantacaso' tahuëri nanicaso', co ina iyaro'sa'
 a'chintaranquëmahuë'. ² Iráca sha'huitërinpoaso' nani nitotërama'.
 Co nitotasohuë', o'mantararin. Ni'co' iyaro'sa'. Yono tashi' co
 nitotasëhuahuë', ihuatona'pi pëinënpoaquë ya'conin. Inapochachin a'nanaya
 Quisocriso o'mantararin. ³ Co imapisopitasohuë' o'mantacaso' tahuëri

co yonquipihue'. "Noya ya'huarëhua', co manta' onpoarihuahuë'," topirinahuë'. A'nanaya chiniquën ana'intacaso' naniarin, co cha'ësapihue'. Sanapi yahuaihuachina, onporosona iquitacaso' co nitotërinhuë'. A'nanaya iquitërin. Inapochachin a'nanaya Yosëri ana'intarin. ⁴ Canpitaso nipirinhue', co tashi pochin cancantëramahuë'. O'mantacaso' tahuëri nanihuachin, co pa'yanaramahuë'. Ihuatona'pi a'nanaya huë'pachina, apa'yaninpo'. Inapochachin Quisocrisoso' a'nanaya o'mahuachin, na'a piyapi'sa' pa'yanapona'. Canpitaso nipirinhue' ina tahuëri ninaarama'. Nanihuachin, co pa'yanaramahuë'. ⁵ Quisocrisoto imarama' ni'ton, tahuëri pochin cancantatoma', nitotarama'. Ya'ipinpoa' imarëhuasopita co tashi pochin cancantërehuahuë'. ⁶ Napoaton o'mantacaso' tahuëri yonquiatëhua', noya ninahua'. A'naquënso' huë'ërëso pochin cancantatona', co ina tahuëri yonquipihue'. Canpoaso nipirinhue' no'tëquën yonquiatëhua', sano cantanhua'. ⁷ Yahuë'ëpachinara, tashi' huë'ëpi. Yano'pihuachinaranta', tashi' no'pipi. ⁸ Canpoaso nipirinhue' tahuëri pochin cancantacaso' ya'huërin. Napoaton noya yonquiatëhua', Yosë imamiatahua'. Ni'co' iyaro'sa'. Inimicoro'sa' huë'pachinara, sontaro'sa' co topinan pa'pihuë'. Coton hua'na quëran nininso' a'mopi. Casconta' hua'na quëran nininso' yancopi ama inimicori ohuanacaso marëhuë'. Noya nitapahuachinara, co inimicori minsërinhuë'. Hua'na a'mopiso pochin canpoanta' Yosë natëahua' catahuainpoa'. Ina natëtëhua', noya ninosoroa'ahua'. "Yosë a'paiarinpoa'. O'mahuachin, noyá nicha'ësarinpoo'," ta'tëhua' noya ninahua'. ⁹ Co ana'intinpoaso marë' Yosë acorinpoohuë'. Sinioro Quisocrisoto imarëhua' ni'ton, nicha'ësarinpoo'. Ina nohuanton cha'ësarëhua'. ¹⁰ Canpoa marë' inaso' chiminin. A'naquënpoa' nanopiarëhua', a'naquënpoa' chimirihuarahuë', o'mantahuachin, ya'ipi imarëhuasopita quëpantarinpoa'. Inarë'quënpoa' ya'huëmiatarihua'. ¹¹ Napoaton nani tahuëri nicatahuaco' chiniquën cancantacamaso marë'. O'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', na'con ninontoco' noya noya imacamaso marë'. Nani noya nicatahuarama'. Aquëtë chachin niachinicancanco'.

Piquëran huarë' pënëninso'

¹² Ansiano'sa' iyaro'sa' noya ni'co', ténahuë. Sinioro nohuanton, ansiano ya'conpi pënëninquëmaso marë'. Co chirotonahuë', a'chintarinënguëma'. Pëshonpatama', otërarinënguëma' ni'ton, noya ni'co'. ¹³ Na'con catahuar-inënguëma' noya noya Yosë imacamaso marë'. Napoaton nosoroatoma', noya yonquirapico'. Ya'ipinquëma' noya nini'toma', ya'huëco'.

¹⁴ Canpita capini iyaro'sa' nipënënc'o'. A'naquën co yasacatopihue'. Inapita pënënc'o' ama chiroinasohuë'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, Yosë yaniantopi. Inapitanta' noya nontoco' chiniquën cancanchina'. A'naquëonta' cancanëna quëran co chinipihue'. Catahuaco' ama Yosë nanianchinasohuë'. Inapohuatama', ama insonta' no'huicosohuë'. Sanoanan quëran pënënc'o'.

¹⁵ A'napita ma'sha onpotohuachinënguëma', ama ya'huëretocosohuë'. Nani tahuëri noya nontoco'. No'huipirinënguëmaonta', nosoroatoma', catahuaco'. Canpita capini ninosoroatoma', a'napita piyapi'santa' catahuaco'.

¹⁶ Ama sëtocosohuë'. Yosë yonquiatoma', nani tahuëri noya cancantoco'.

¹⁷ Apira apira Yosë nontoco'. Ama a'na tahuëri tëranta' pahuancosohuë'.

¹⁸ Ma'sha onpotopirinënguëmahuë', ama sëtocosohuë'. Nani tahuëri "Yosparinquën Sinioro," itoco'. Ma'sha onpoapomarahuënta', noya cancantoco'. "Inanta' Sinioro noya," itoco'. Quisocrisoto imarëhua' ni'ton, ina pochin cancantacaso' Yosë nohuantërin.

¹⁹ Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Cancanëmaquë nontohuachinquëma', a'naroáchin natëco'. Ni'co'. Pën noya orotohuachina,

noya napënterë'. Inapochachin Ispirito Santo yacatahuarinpoa' noya cancantacaso marë'. Ama pën atacopitërëso pochin nitocosohuë'. ²⁰ "Yosë anitotërinco sha'huichinquëma," itohuachinënquëma', noya natanco'. ²¹ Napoaponahuë', ni'cona nonpintochinënquëma'. A'naquën "No'tëquën a'chintaranquëma'," itohuachinënquëma', ama a'naroáchin natëtocosohuë'. Ya'ipi napopiso' Yosë quiricanën quëran tantiaco'. "Inaora yonquinën quëran a'chinamara," ta'toma', tantiaco'. Yosë nanamënsáchin natëcaso' ya'huërin. ²² Ya'ipi aoshahuaninquëmasopita a'poco'.

²³ Yosëichin asanocancaninpoa'. Canpita marë' ina nontarahuë noyásha anoyacancaninquëma'. "Catahuaqué' Siniro, ya'ipi cancanëna quëran noyápiachin yonqui'ina'. Naporahuaton, ya'ipi yonquinëna quëran noya nininsopitaráchin nohuanchina'. Quëma nohuanton, ya'ipi nonëna quëran huarë noyasáchin niina'," itërahuë. Ina quëran Siniro Quisocriso o'mantahuachin, nóya ni'sarinquëma'. ²⁴ Yosë nani nontërinpoa' imacaso marë'. Huëntonënué chachin aya'coninpoa'. No'tëquën sha'huitërinpoa'. Co onporonta' nonpintarinpoahuë' ni'ton, noya catahuarinpoa'.

²⁵ Quiya marënta' iyaro'sa' Yosë nontoco'.

²⁶ Imaramasopita capini noya ninosoroatoma', nisë'quëco'.

²⁷ Niyontonpatama', iso quirica nontoco' imapisopita nataina'. Siniro nanan quëtërinco ni'ton, nontoco' ya'ipiya nataina', ténahuë.

²⁸ Inaora nohuanton, Siniro Quisocriso nosoroatënuëma', catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Tisaronicaquë ya'huëpisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'pataantarinsó'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquëma', ni'co'. Noyanquëma' canpitanta'. Noya quiyanta' ya'huarai. Ya'ipi Yosë imaramasopita Tisaronicaquë ya'huëramaso' ninshitaantarinquëma'. Siripano, Timotio, inapitanta' isëquë ya'huapi. Inapitaro'coi nanan a'pataarinquëma'. Tata Yosë natëtoma', Sinioro Quisócristo imarama'. Huëntonënuquë chachin aya'coninpoa' ni'ton, "Tata" itërëhua'.

² Inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Sinioro Quisócristonta' inapochachin catahuainquëma', ténahuë.

Oshahuano'sa' ana'antarinsó'

³ Iporaso' iyaro'sa' noya noya imasarama'. Cancanëma quëran huarë' ina natërama'. Na'con na'con ninosororama' ni'ton, nani tahuëri "Yosparinquën," itërai Yosë. Ina na'con catahuarinquëma' ni'ton, ina pochin nontacaso' ya'huërin. Ina Yosë nohuantërin. ⁴ Ya'ipi parti Yosë imapisopita sha'huitërai. "Tisaronicaquë ya'huëpisopita noya imasapi. Imapiso marë' na'con aparisitopirinahuë': 'Yosë co naniantarinpoahuë', ta'tona, ahuantapi. Co yaa'popihuë'. Ma'sha onpoaponaraihuënta', chiniquëncantantapi," itërai. Noya natërama' ni'ton, noya cancantërai. ⁵ Imaramaso marë' parisitapomarahué', noya ahuantërama' ni'ton: "Tëhuëncachin Yosë catahuarinquëma'," ténai. Inaso' no'tëquën yonquirin. Yosë nohuanton, ipora parisitarama' noya noya cancantacaso marë'. Ina quëran noya ni'sarinquëma'. A'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma'.

⁶ Iporaso' a'napita no'huirinënuquëma'. Aparisitapirinënuquëmahué', a'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'antarin. Co naniantarinhué'. "Oshahuano'sa' ana'itacaso' ya'huërin," ténin. ⁷ Quisócristo o'mantahuachin, co huachi parisitaramahuë'. Noya ya'huarama'. Quiyanta' ipora aparisitapirinacoihuë', naporo' ya'ipi imarëhuasopita noya cancantarihua'. Sinioro Quisócristo chachin inápa quëran o'mantararin. Pën huënaratërinso huáncana ya'noarin. Anquëniro'santa' chiniquën nanantatona', o'mantararin. Inapitarë chachin o'mantararin. ⁸ O'mantarahuaton, co Yosë nohuitopisopitahuë' ana'antarin. Co Sinioro Quisoso nanamën natëpihuë' ni'ton, chiniquën ana'antarin. ⁹ No'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. Aquë a'pahuachin, chiniquën parisitomiatapi, co cha'ësapihuë'. Inatohua' paatona', co onporonta' Quisócristo nohuitapihuë'. Inaso' chini chiniquën nanantaton, noyasáchin niponahuë', inapitaso' co onporonta' nirayarapihuë'. ¹⁰ O'mantahuachin, imarëhuasopitaso' quënanarihua'. "Ma noyacha Quisócristoso paya. Anoyacancantërinpoa'. Inasáchin ya'ipiya chinochina'," tosarëhua'. Ya'ipi imarëhuasopita napoarëhua'. A'chintohuatëinquëmara, canpitanta' natërama' ni'ton, noya ni'sarama'.

¹¹ Napoaton nani tahuëri canpita marë' Yosë nontërai: "Quëma nohuanton Sinioro imarinënuquën. Napoaton, catahuaquë' noyasáchin niina'. Noya noya yaimarinënuquën ni'ton, catahuaquë' noyápiachin cananchina'. Quiyaora co nanitëriahuë'. Quëmasáchin Sinioro ananitaparancoi. Catahuaquë' ya'ipi cancanëna quëran natëinënuquën," itërahuë, Yosë nontato. Noya nipatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ¹² Ina quëran a'napitanta' nicatënenquëma': "Ma noyacha Sinioro Quisoso ni'ton, ina imatona', noya nisapi paya," tosapí.

Canpitanta' ina nohuitërama' ni'ton, noya noya cancantarama'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatëinquëma', catahuarinquëma' ina pochin cancantacamaso marë'. Sinioro Quisocristonta' catahuarinquëma'.

2

Yosë inimiconën ya'nocaso' ya'huërinso'

1 Apira iyaro'sa' o'mantacaso' tahuëri pi'pian a'chinchinquëma'. Sinioro Quisocristo o'mantahuachin, nacapirahuatëhua', pantarihua'. 2 A'naquënso nipirinhüë' co no'tëquën nitotopihüë'. "O'mantacaso' tahuëri nani nanirin," itohuachinquëma', ama pa'yancosohüë'. Ama nisha nisha yonquicosohüë'. A'naquën tapon: "Cari ninorahuë. O'mantacaso' tahuëri nani nanirin," itohuachinquëma', ama natëcosohüë'. A'nanta' tapon: "Nanirin mini. Paono chachin naponinshitërincol," itopirinëinquëmahuë', ama ina natëcosohüë'. 3 Ni'cona nonpintochinëinquëma'. Co'huara Quisocristo o'mayátërasohüë', no-tohuaro' piyapi'sa' Yosë a'poapi. Co pi'pian tëranta' yanatërapihüë'. Naporo' a'na quëmapi ya'huapon. Ya'ipi piyapi'sa' nonpintarin ama Yosë imacaiso marëhuë'. Pa'pi co noyahuë' nisarin. Sopairi noyá ya'coancantërin ni'ton, chiniquën ana'intacaso' ya'huërin. Ayaro' tahuëri Yosëri ana'intaton, parisitopiquë a'pararin. 4 Inaso' Yosë inimicotërin. "Ama Yosë chinotocosohüë'. Ama manta' moshacosohüë'. Casáchin natëco. Yosë ya'huëretarahüë," toсарin. Yosë chinotopiso pëiquë chachin huënsëapon piyapi'sari chinotacaiso marë'. Pa'pi co noyahuë' nisarin. Chiniquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' yacamajapon.

5 Canpitataquë ya'huapo, nani sha'huitëranquëma'. ¿Ina naniantarama' ti? 6 Tahuëri nanihuachin, ina quëmapi huë'sarin. Yosë inimiconën inaso'. Yosë nohuanton, macarisona ya'copiarin ni'ton, co iporas' huë'shatërarinhüë'. Ina nitotërama'. 7 Co Yosë inimiconën ya'noyatëraponahuë', ipora chachin co incari tëranta' nitotopirinhüë', nani sacatapi Yosë inimiconën hua'anëntacaso marë'. A'na tahuëriso nipirinhüë', Yosë nohuanton, ya'copirins' capa nipachin, Yosë inimiconën ya'norarin. 8 Ya'nohuachin, piyapi'sa' aquë aquëtë' co noyahuë' cancantapi. Inari camaihuachin, notohuaro' piyapi'sari natëapi. Ayaro' tahuëriso nipirinhüë', Sinioro Quisocristo ana'intarin. Huënaráchin huënaráchin o'mantahuachin, minsëarin. Topinan noncharapirinhüë', ata'huantarin. Co huachi nanitarinhüë' piyapi'sa' nonpintacaso'. 9 Nipirinhüë', co'huara ina o'mayátërasohüë', notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Satanasëri catahuarin ni'ton, nani ma'sha nani'tapaarin nicacaso'. Piyapi inaora co nanitërinhuë' ina pochin nicacaso'. Nonpintaton, nani ma'sha sacai' nininso' a'notohuachina, natërapin. Ni'pachina', pa'yanapi. 10 Co noyahuë' nicanon, na'a piyapi'sa' nonpintarin. Co no'tën nanan nohuantopihüë' ni'ton, Yosë inimiconën natëapi, parisitopiquë pa'sapi huachi. Yosë nanamën nohuantopi naporini, cha'ëitonahuë'. 11 Napoaton, Yosëri tananpitarin nonpin nanan natëcaiso marë'. Sopai nohuanton, natëapi. 12 Co no'tëquën yonquiatonahuë', co noyahuë' nicacaiso' pa'yatapi. Ina pochin cancantopi ni'ton, Yosëri ana'intarin.

Yosëri huayonin nicha'ëcaso marë'

13 Canpitaso nipirinhüë' iyaro'sa', imarama'. Sinioro nosororinquëma'. Iráca quëran huarë' Yosë huayoninquëma' huëntonënuquë ya'conacamaso marë'. No'tën nanan natëhuatama', Ispirito Santo anyocancantërinquëma' Yosë nohuantërinso chachin nicacamaso marë'. Ina yonquiatopi, Yosë nontërai: "Ma noya Sinioro inapitaso' nicha'ëran ni'ton, 'Yosparinquën,' " itërai, Yosë nontatopi. 14 Yosë nanamën a'chintohuatëinquëmara, canpitanta'

imarama'. Yosë acoringuëma' Sinioro Quisocristo pochin nicacamaso'. A'na tahuëri o'mantahuachin, ina pochin ya'noarama'.

¹⁵ Napaoton iyaro'sa', chiniquën cancantatoma', ya'ipi cancanëma quëran imaco'. Canpitataquë ya'huasocoi, no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina quëran quirica a'patëranquëma' na'con na'con nitotacamaso marë'. No'tën nanansáchin imamiatoco'. ¹⁶ Sinioro Quisocristo catahuainquëma' chiniquën cancantacamaso marë'. Inaora nohuanton, Tata Yosënta' nosoroatonpoa', achinicancomiatërinpoa'. A'na tahuëri ya'huërinquë chachin quëpantarinpoa'. Sha'huitërinpoa' ni'ton, ina ninarëhua'. ¹⁷ Ina yonquiatoi, canpita marë' Yosë nontarai. "Nani tahuëriya Sinioro Catahuaquë', chiniquën cancanchina'. Achinicancaquë' noyasáchin niina'. Catahuaquë' noyásha noina'," itërai.

3

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

¹ Iporaso' iyaro'sa', quiya marënta' Yosë nontoco' nanamën noya a'china'huaiso marë'. Ya'ipi parti nahuinacaso ya'huërin. Canpitaso' natanatomacoi, noya imarama'. A'napitanta' a'chintohuatoi, noya nohuanchina'. Canpita pochachin noya imaina'. Ina marë' Yosë nontoco'. ² A'naquëno nipirinhue' co yaimapihue'. Pa'pi co noyahuë' cancantoi. No'huítönacoi, yaahuërinacoi ama a'china'huaiso marë'huë'. Yosë nontoco' inapita quëran nicha'ëincoi. ³ Tata Yosëso nipirinhue' co onporonta' naniantërinpoahuë'. Achinicancajinpoa'. Sopai yaminsëpirinpoahuë', ina ni'sarinpoa'. Catahuarinpoa' sopai minsëcaso'. ⁴ Pënënpatëinquëmara, noya natëramacoi. Co a'poatamahuë', imamiatarama'. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, noya imasarama', ténahuë. ⁵ Yosë catahuainquëma' ina nosororinpoaso' na'con yonquicamaso marë'. Parisitopiramahuë', achinicancainquëma' Quisocristo pochin ahuantacamaso marë'.

Sacatacasonta' ya'huërinso'

⁶ Sinioro Quisocristo nanan quëtërincoi ni'ton, no'tëquën iyaro'sa' pënërainquëma'. A'naquëmaso' imapomarahue', co sacatatomahuë', nisha nisha yonquirama'. Yosë nonamën no'tëquën a'chintopirainquëmahuë', co natëramacoihue'. Insosona inapohuachin, ama inapitarë'quëma' nipayacosohue'. ⁷ Nani nitotërama' noya nicacamaso'. "Nonancoi," itërainquëma'. Canpitataquë ya'huasocoi, co quiyaso' topinan ya'huërainhue'. Co chiorairhue'. ⁸ Co a'na piyapi cosharonën topinan ma'parihue'. Nani tahuëri chiniquën sacatërai. Tashirë chachin sacatërai ama topinan ma'patahuaiso marë'huë'. ⁹ Hua'qui' a'chintërainquëma' ni'ton, noya topinan ma'patacaso nipirinhue', co topinan ma'parainquëmahuë'. Sacatatoi, ma'sha pa'anai. Noya sacatërai nonanamacoiso marë'. ¹⁰ Canpitataquë ya'huasocoi, pënërainquëma'. "Insosona co yasacatohuachinhue', ama coshachinsohue'," itërainquëma'. ¹¹ Nanan nani natantërahuë. A'naquëma' co yasacatatomahuë', topinan pa'sárama'. Naporahuaton, ma'toma ma'toma cancantocosohue'. Nani tahuëri noya nico'. ¹² Sinioro Quisocristo nanan quëtërincoi ni'ton, pënëranarquëma': Ama huachi iyaro'sa' ina pochin cancantocosohue', ténahuë. Sano yonquiatoma', noya sacatoco' pahuantërinquëmaso' pa'anacaso marë'.

¹³ Na'aquëma' iyaro'sa' noya nisarama'. Ama amiatoma', nisha cancantocosohue'. Nani tahuëri noya nico'. ¹⁴ Nani ninshitatoi, pënërainquëma'. Inso tëranta' co yanatëhuachincoihue', pënëncó'. Co natëtohuachinahuë', ama inapitarë'quëma' nipayacosohue' oshanëna marë'

tapaina'. ¹⁵ Napoaponahuë', ama inimico pochin nicatora', no'huicosohuë'. Iyaparima pochin nicatora', sanoanan quëran pënenco'.

Asanocancaninpoaso'

¹⁶ Sinioroíchín asanocancaninpoa'. Ina catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Ma'sona onpopiramahuënta', nani tahuëri catahuainquëma' ama pa'yanacamaso marëhuë'. Nani tahuëri noya a'painquëma'.

¹⁷ Ca Paonoco caora imirahuë quëran pi'pian ninshitaranguëma' saludos a'pata'huanquëmaso marë'. Nani quirica ninshitërahuëqué iso pochin ninshitërahuë. Ina nicatora', nitotarama': "Paono mini ninshitërinpoa'," tosarama'. ¹⁸ Sinioro Quisocriso inaora nohuanton, nosoroatënguëma', ya'ipinquëma' catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitérinso'

Timotio yonquiaton, nanan a'patérinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya, ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë chachin anoyacancantérinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nicha'érinpoa'. Quisocristo imatëhua', ina ninarëhua'. A'na tahuëri inápaquë quëpantaripoa'. ² Timotionquën ninshitaranquën. A'chintëranquën ni'ton, Quisocristo natëton, ina imaran. Napoaton hui'nahuë pochachin ni'nanquën. Na'con nosororanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Noya nosoroinquën. Nani tahuëri asanocancainquën. Quisocristonta' inapochachin catahuainquën. Inasáchin natërehua'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ I'hua Masitoniaquë yapa'patëra, sha'huitëranquën. "I'pisoquë ya'huëtaquë' pënëntamaso marë'," itëranquën. Iporanta' inachachin sha'huitëranquën. Inaquëranchin ya'huaton, pënëntáquë'. A'naquën nisha nisha nanan a'chinapi. Inapita sha'huitëquë' ama ina pochin a'chi'inasohuë'. ⁴ Shimashonënpita iráca napopiso' yonquiápi. Inahuara yonquinëna quëraonta' nisha'huitopiso' yonquirápi. Ama huachi inapita yonquicaiso marëhuë' sha'huitëquë'. Ina pochin a'chinpachina', topinan quëran a'chinapi. Piyapi'sa' nisha nisha nonsapi. Co catahuapihuë' Yosë nohuitacaiso'. Yosëíchin natëhuatëhua', catahuarinpoa' noya noya imacaso marë'.

⁵ No'tën nanansáchin imapatëhua', catahuarinpoa' noya ninosorocaso'. Noyápiachin cancantohuatëhua', co nisha nisha yonquiarihuahuë'. Ina quëran cancanënpoa quëran huarë' natëarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', noya nosoroarihua'. Ina Yosëso' nohuantërin.

⁶ Nisha a'china'piro'saso nipirihuë', co ina pochin yonquipihuë'. Yosë nohuantërinso' naniantatona', topinan quëran nonsapi. ⁷ "Quiyaso' maistrocoi. Ya'ipi pënëntërinso' nitotërai," topirinahuë', co no'tëquën nitotopihuë'. Chiniquën nonpirinahuë', co nitotopihuë'.

⁸ Moisësë pënëntërinso' noya niponahuë', ma'marë chachinsona pënëntërinso' nitotatëhua', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huërin. ⁹ Noya nipisopita co pënëncaso' ya'huërinhuë'. A'napitaso nipirihuë' pënëncaso' ya'huërin. Co Yosë natëtonahuë', co insonta' yanatëpihuë'. Co natantonhuë' niconpi. Pa'pi co noyahuë' nipi, oshahuanpi. Yosënta' tēhuapi. Co ina chinotopihuë'. A'naquënso' pa'pina', a'shina' inapita co quë'atonahuë', yatëpapi. A'naquëonta' tēpatopi. ¹⁰ Nisha nisha nicacaso' yonquipi. Sa'ina', so'ina' inapita ya'huëtaponaraihuë', monshihuanpi. Quëmapi capini, sanapi capini nisë'huapi. Piyapi'sa chachin ihuatopi pa'anacaiso marë'. Nonpintopi. "Tëhuëchachin no'tëquën nonahuë'," taponaraihuë', nonpinpi. Yosëso' noya nicacaso' a'chintopiripoahuë', co nohuantopihuë' natëcaiso'. Ina pochin nipisopita tēhuëchachinso' pënëncaso' ya'huërin. ¹¹ Yosë nanamënso' noya noya. Ina quëran nicha'érinpoa'. "Ma noyacha Yosëso paya," itërehua'. Ina chachin acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'.

Quisocristori catahuarinso'

¹² Ina marë' Sinioro Quisocristo achinicancaninco. "No'tëquën natëarinco," ta'ton, acorinco a'china'huaso marë'. Napoaton: "Yosparinquën Sinioro,"

itèrahuë. ¹³ Iráca caso' nisha cancantèrahuë. Quisocristo pinorahuë. Imarin-sopita no'huító, aparisitèrahuë. Quisocristoso nipirinhüë' nosororinco. Co nohuitatohüë', co natëyatèrarahuë' ni'ton, nosororinco. ¹⁴ Siniro chachin inaora nohuanton, nosoroatonco, na'con catahuarinco. Catahuahuach-incora, "Quisocristoíchin anoyacancantarinco," ta'to, ina natèrahuë'. Ina imato, nosororahuë' canta'. ¹⁵ No'tëquën sha'huitaranquëma'. Ya'ipi piyapi'sa' natëina'. Quisocristo isoro'paquë o'marin oshahuano'sa' anoyacancantacaso marë'. Caso' na'con na'con oshahuanpirahuë', anoyacancantèrinco. ¹⁶ Yosë nosororinco. Hua'qui co noyahuë' nipirahuë', nosororinco. A'napitanta' natëcaiso marë' napotèrinco. "Paono pa'pi co noyahuë' nipirinhüë', hua'qui ahuantaton, Quisocristori nosororin. Nosoroarinco canta'," ta'tona', natëtapi. Natètohuachina', Yosë nohuitatona', noya nanpiapi. A'na tahuërinta' inápaquë nanpimiatapi. ¹⁷ Napoaton Yosëíchin natèahua'. Nani tahuëriya: "¡Ma noyacha Yosëso paya!" itahua'. Inaso' co onporonta' ta'huantaponhuë'. Co quënanpirèhuahuë', hua'anëntomiatèrinpoa'. Inaíchin chinotacaso' ya'huërin. Ama onporonta' ina naniantahuasohüë'. Amen.

¹⁸ Hui'nahuë pochin api, ni'nanquën. I'hua chachin ansiano'sa' Yosë nontatona', acorinënquën Yosë nanamën a'chinamaso marë'. Naporo' Yosëri anitotèrinso' sha'huítatënën, pënëninënquën. "Yosë nohuanton, api, nanamën noya a'chinaran. Ina marë' acorinquën. Parisitaponahuë', catahuarinquën. Napoaton Quisoso a'chininso chachin a'chinquë'," itèrinënquën. Iporanta' inachachin pënënanquën. Quisoso nanamën chachin a'chinquë' sopai minsëcaso marë'. Tëhuëchachin sopai yacanapirinoahuë', Quisocristo catahuarinpoa' minsëcaso marë'. ¹⁹ Inasáchin natèton, pënëntëquë'. Quisocristo nohuantèrinso'ráchin yonquiaton, noya niquë'. Noyápiachin cancantaton, piyapi'sa' a'chintëquë'. A'naquënso nipirinhüë' cancanëna quëran noya nicacaiso' nitotopirinhüë', co yanatëpíhuë'. Nani Yosë naniantatona', co huachi yonquipíhuë'. Quisocristo a'poatona', co huachi imapíhuë'. ²⁰ A'naso' Iminio itopi. A'nanta' Aricantëro itopi. I'hua niyontonpatëira, inapita chiníquën pënënahüë. "Quisocristo nanan quëtèrinco ni'ton, ama huachi Tata Yosë a'paiinquëmasohüë'. Satanasë natërama' ni'ton, parisitamaso' ya'huërin," itèrahuë. Ama huachi Yosë pinocaiso' marëhuë' chiníquën pënënahüë. "Oshaquëran co noyahuë' yonquipisopita naniantatona', Yosë pochin cancantantapona' nimara," ta'to napotèrahuë.

2

Yosë nontacaso' ya'huërinso'

¹ Ya'ipi piyapi marë' Yosë nontacaso' ya'huërin. Niyontonpatama', na'con nontoco' Yosëri catahuain. "A'paniarinpoa' mini," ta'toma': "Yosparinquën Siniro," itoco'. Ina'ton pënënananquëma'. ² Copirnoros'a marë' Yosë nontoco' noya hua'anëntacaiso marë'. Ya'ipi hua'ano'sa marë' Yosë nontoco' noya nicacaiso marë'. Noya hua'an nipachin, co aquëtë' piyapi'sa' nino'huíapíhuë'. Sano yonquiatèhua', noya ya'huarihua'. Ina quëran Yosë yonquiatèhua', noya nisarihua'. ³ Ina pochin Yosë nontacaso' noya. Inaso' nicha'èrinpoa'. Nontohuatèhua', noya nataninpoa'. ⁴ Ya'ipi piyapi'sa' nicha'ëcaso' nohuantèrin. Nanamën no'tëquën nitochina'. ⁵ Yosëíchin chinotacaso' ya'huërin. Oshahanëhua' ni'ton, inimicotopirèhuahuë', Quisocristo nanan anoyatèrinpoa'. Inasáchin Yosë anohuitèrinpoa'. Inaso' Yosë niponahuë', piyapi chachin nasitimarín. ⁶ Quisocristo inaora nohuanton, nicha'ëinpoaso marë' chiminín. Chiminaton, oshanënpoa' inquitèrinpoa'. Tahuëri nanihuachina', Yosë

yanicha'ërinpoaso' anitotërinpoa'. ⁷ Ina nanan sha'huica'huaso marë' Yosë acorinco. A'parinco nisha piyapi'sa' a'chinta'huaso marë'. "Yosë no'tëquën nonhtërinpoa'. Ina natëco,'" itërahuë. Tëhuëenchachin no'tëquën nonahuë, co nonpinahuë'.

⁸ Napoaton nani parti niyontonpachina', quëmapi'sa' Yosë nonchina', tënahué. Ama no'huichinasohué'. Ama nisha nisha ninonchinasohué'. Noyápiachin cancantatona', Yosë nonchina'. ⁹ Sanapi'santa' noya ni'ina'. A'naquën sanapi'sa' nitapacaisoráchin yonquipi. Na'con na'con yanco nitonpomototopi, notohuaro' miyo pé'pépi, nisha nisha a'sontanpapi. Pa'ton nininsopita a'mocaiso' pa'yatopi. Ainën tapacaisoráchin yonquipi. Yosë imarinsopitaso nipirinhué', ama inasáchin yonquiatonahué', sano yonqui'ina'. Ama piyapi'sari pa'yatacaiso marëáchin nitapainasohué'. ¹⁰ A'mopiso' ama na'con na'con yonqui'inasohué'. Noya nicacaiso' na'con na'con yonqui'ina'. Yosë imapi ni'ton, inaáchin chinochina'. ¹¹ Yosë nanamë a'chinpachina', sanapi'sa' ta'tatona', noya nataina'. Natanahuatona', noya natëina'. ¹² Niyontonpatama', quëmapi'sa' pënëchina'. Sanapi'saso nipirinhué', co pënëntacaso' ya'huërinhué'. Ama quëmapi'sa' camaiinasohué', tënahué caso'. Ta'tatona' nataina'. ¹³ Atan'ton Yosëri ninin. Ina quëran Ipa ninin Atan catahuacaso marë'. ¹⁴ Naporahuaton, sanapi'ton co noyahuë' ninin. Sopairi nonpintohuachina, ina natëton oshahuanin. Co Atan nonpintërinhué'. ¹⁵ Sanapi'saso nipirinhué' hua'huinpita noya aso'sohuachina', Yosëri noya ni'sarin. "Yosë catahuarinco," ta'tona', imamiachina'. Piyapi'sa' noya nosoro'ina'. Noyasáchin ni'ina'. Sano yonqui'ina'. Inapohuachina', nicha'ësarín.

3

Ansiano'sa' acocaso' ya'huërinso'

¹ No'tëquën sha'huitaranquën. Ansiano yaya'compachina', noya yonquiapi. Ansiano'sa' tēhuëenchachin catahuarinēnpoa'. ² Napoaton yaya'compachina', nōya nipsisopitaráchin ya'coina'. Ama piyapi'sari pinocaiso marëhuë' noyasáchin niina'. A'na sa'ináchin ya'huëchina'. Co monshihuanacaiso' ya'huërinhué'. Sano yonqui'ina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohué'. Ya'ipi cancanëna quëran imaina'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. A'chinacaiso' noya nitochina'. ³ Ama no'piinasohué'. Ama yaahuëchinasohué'. Sano yonqui'ina'. Ama yano'huichinasohué'. Ama coriguiráchin cancanchinasohué'. ⁴ Ya'ipi pëinëquë ya'huëpisopita noya a'paiatona', a'chinchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso marë'. Sanoanan quëran pënënpachina', noya natërapí. Pa'pina' noya ni'sapi. ⁵ Co hui'ninpita tēranta' pënënpachinhué', a'napiarinta co yanatëponhuë'. Napoaton co nanitërinhuë Yosë imapisopita noya catahuacaso'. ⁶ Hua'qui imapisopitaráchin ansiano ya'coina'. Nasha imarinso' ya'compachin, co noyahuë' yonquiamara: "Caso' ansianoco ni'ton, noya noyaco," tapon nímara yonquinënnquë. Iráca sopai hua'an ina pochin yonquihuachina, Yosëri ana'intërin. Ni'cona inapochachin ana'intochnquëma'. ⁷ Noya nininsoráchin ya'coina'. Noya nipachina', co imapisopitarihuënta' noya ni'sapi: "Inaso' noya quëmapí," tosapi. Co noyahuë' nicaponahuë', ya'compachin, sopai hua'ani nonpintaton, minsëarin. Piyapi'sarinta' tēhuapi.

Tiacono'sa' acocaso' ya'huërinso'

⁸ Ansiano'sa' catahuarinsopitaso' tiacono'sa' topi. Inapitanta' natëtono'sa' niina'. No'tëquënáchin noina'. Ama nisha nisha noinasohué'. Ama

no'piinasohuë'. Ama nonpinatona', coriqui canainasohuë'. ⁹ Yosë anitotërinpoaso' nóya nitochina'. Nitotatona', cancanëna quëran huarë' natëina'. Inapohuachina', noyápiachin cancantapi. ¹⁰ Ama a'naroáchin aya'concosohuë'. Pi'pian ténitoma', ni'co'. Noya nipachina', ya'coina'. ¹¹ Tiaconaro'santa' natëtono'sa' niina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohuë'. Ama pinochinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Noyasáchin niina'. ¹² Tiacono'saso', a'naíchín sa'ina' ya'huëchina'. Hui'ninpita noya pënëina' no'tëquën natëcaiso marë'. Ya'ipi pëinënuquë ya'huëpisopita noya a'paitona', a'chinchina'. Ina pochin cancantërinsoptarachin ya'coina'. ¹³ Tiacono'sa' noya nipachina', imapisopitari noya ni'sapi. Noya Yosë marë' sacatohuachina', chini chiniquën cancantapi. Quisocristo noya natëtona', nanamën a'chinapi.

Yosë huëntonënuquë ya'conpisopita

¹⁴⁻¹⁵ Na'con yonquiatënuquën api, nicaponquën yapa'sarahuë. "Co hua'quiya quëranhuë' pa'sarahuë topirahuë'. Hua'qui quëran a'na' pa'samarahuë," ta'to, iso quirica ninshitaranquën pënëna'huanquënso marë'. Yosë huëntonënuquë ya'conpatëhua', onpopinsona nicacaso' sha'huitaranquën. Yosëso' nanpiárin. Canpoarë chachin ya'huërarin. Nanamën no'tëquën anitotërinpoa'. Imarëhuasopita niyontonpatëhua', no'tëquën a'chinarihua'. ¹⁶ Iráca co Yosë nohuitopirëhuahuë', iporaso' Quisocristo anohuitërinpoa': "Ma noyacha inaso paya," tënëhua'. Yosë hui'nin isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitamarin. Ispirito Santo chachin anitotërinpoa' Yosë hui'nin ninso'. Nanpiantahuachina, anquëniro'sarinta' quënanpi. Imapisopitari ya'ipi parti paatona', nanamën sha'huirapiapi. Na'a piyapi'sa' natëpi. Iporaso' Yosë'pa' noya ya'huërin. Inatohua' Yosëri quëpantarin.

4

Yosë nanamën a'porapiso'

¹ Tëhuëenchachin Ispirito Santo ninoton, a'ninquëchin sha'huitërinpoa': "A'na tahuëri a'naquën piyapi'sa' Yosë nanamën a'porapi. Sopai natëtona', nonpin nanan a'chinpachina', imasapi. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, naporapi," ténin. ² Naporó' nonpina'piro'sa' ya'huapona' piyapi'sa' nonpintacaiso marë'. "Quiyanta' Yosë imarai," topirinahuë', co no'tëquën nonsapihuë'. Nitotaponaraihuë', co cancanhuanhuë pochin nicatona', co natëtochináchinhuë' cancantapi. Hua'qui' sopai natëtona', co huachi nanitapihuë' Yosë natëcaiso'. Inapitaso' nisha a'chinapi. ³ "Ama sanapi macosohuë'. Nisha nisha coshara' a'poco huachi," tosapi. Napopirinahuë', Yosë ya'ipi coshara' ninin capacaso marë'. Nanamën nitotatëhua', Yosë natëhuatëhua', co a'poarihuahuë'. "Yosparinquën, Sinioro," itatëhua', caparihua'. ⁴ Ya'ipi ma'sha Yosëri ninin. Napoaton nóya. Co manta' a'pocaso' ya'huërinhuë'. "Yosparinquën, Sinioro," itatëhua', ya'ipiya noya caparihua'. ⁵ Yosë quiricanën yonquiatëhua', Yosë notohuatëhua', noya capacaso', ténin Yosë.

Quisocristo marë' noya sacatacaso' ya'huërin

⁶ Nani pënënanquën. Ina nanan a'chinpatan, noya nisaran. Quisocristo noya ni'sarinquën. Coshara' achiniririposo pochin Yosë nanamën natëhuatan, achinicananarinquën. No'tëquën a'chintërainquën ni'ton, noya imasaran.

⁷ Nonpin nanano'saso nipirinhuë' tananpitëquë'. Inahuara yonquinëna quëran naporapi ni'ton, tananpitëquë'. Inapitaso' topinan quëran a'chinapi. Quëmaso nipirinhuë' nani tahuëri yonquiquë' Yosë noya imacaso marë'.

8 Nani tahuëriya sacatohuatèhuara, chinipirèhuahuè', noya noya Yosè imacaso' yonquihuatèhua', achinicananinpoa'. Achinicananpachinpoa', noya noya nisarèhua', tènahuè. Noya noya imapatèhua', isoro'paquè noya nanpiarèhua'. A'na tahuërinta' Yosè'pa' nanpimiatarihua'. 9 Caso' no'tèquèn pènèntèrahuè, ya'ipi piyapi'sa' natèina'. 10 Ina marè' paatèhua', Yosè nanamèn sha'huàràhèhua'. Parisitarihuarahuè', a'chinàrèhua'. Yosèichin ninarèhua'. Inaso' nanpiarin ni'ton, ya'ipi piyapi nicha'ècaso' nohuantèrin. Natèhuatèhua', anoyacancantatonpoa', nicha'èsarinpoo'.

11 Nani a'chintèranquèn ni'ton, inachachin api a'chinquè'. A'chinton, pènèntèquè' natèina'. 12 Co mashonquènhuè' niponahuè', noya pènèntèquè' mashoro'santa' natèinènquèn. Ya'ipi piyapi'sa' noya nontèquè'. Nosoroaton, catahuaquè'. Cancanèn quèran huarè' Yosè natèquè'. Sano yonquiaton, noyápiachin cancantèquè'. Noyasáchin niquè' imapisopita nonainènquènso marè'. 13 Niyontonpachina', Yosè quiricanèn nontèquè'. Ina nontaton, pènèntèquè'. Quisocristo nanamèn a'chintèquè'. Ca cancona'huarè' inapoquè'. 14 Iráca ansiano'sa' niyontonaquatona', acorinènquèn Yosè nanamèn a'chinamaso marè'. Sé'huamotorahuatènènquèn, nanan quètèrinènquèn a'chinamaso marè'. Ina quèran Yosè catahuarinquèn nóya a'chinamaso'. Ama ina naniantaton, topinan ya'huèquèsohuè'.

15 Yosè nanamèn na'con yonquiaton, a'chináquè'. Ya'ipi cancanèn quèran huarè' imaquè'. Ina quèran pènènpatan, a'napita noya ni'sarinènquèn. "Ma noya Yosèri catahuarin ni'ton, noya noya pènèntèrin," tosapi. 16 Nani tahuëri yonquiquè' nóya imacamaso marè'. Naporahuaton, no'tèquèn a'chinquè'. Inapohuatan, Yosè catahuarinquèn imamiataton cha'ècaso marè'. A'napitanta' natanpachinquèn, cha'èsapì.

5

A'naya a'naya pènènacaso ya'huèrinso'

1 Mashoro'sa' co noyahuè' nipachina', ama no'huiquèsohuè'. Tata pochin nicaton, sanoanan quèran pènènquè'. Napopináchin pi'ipitèramaso', iyaparin pochin ni'què'. Inapifanta' nosoroaton, sanoanan quèran pènènquè'.

2 Sanapi'santa' pènènacaso' ya'huèrin. Payaro'sa' nipachin, mama pochin nicaton, sanoanan quèran pènènquè' noya cananchina'. Imoyaro'santa' napopináchin pi'ipitèramaso' oshiparin miáchin pochin ni'què'. Ama inapita pi'pian tèranta' narintèquèsohuè'. Noyasáchin yonquiaton, nontèquè'.

Quèyoronos'a' napopiso'

3 Isonta' api, imapisopita sha'huitèquè' nitochina'. "Quèyoronos'a' noyá sa'ahuamia nipachina', nosoroatoma' catahuaco'," itèquè'. 4 Nipirinhuè', hua'huinpita ya'huètohuachin, inapita pènènquè' a'shina catahuaina'. Amipitarinta' catahuaina'. Aso'sorin ni'ton, inahuarinta' i'huèrèntanta'ina'. Nosoroatona', nocomanta'ina'. Ina Yosè na'con nohuantèrin. 5 A'naquèn quèyoronos'a' noyá nipirinhuè', co hua'huinpita ya'huètèrinhuè'. Yosèichin yonquiarin. "Ina catahuarincó," ta'ton, nani tahuëri Yosè nontarin. Tashirè chachin nontarin. Inapitaso' catahuahua'. 6 A'naquèn quèyoronos'a' noyá nipirinhuè', nipa'yatacasoáchin yonquipi. Nanpiaponahuè', chimipi pochin cancantopi. Co huachi Yosè yonquipihuè' ni'ton, co inapita catahuacaso' ya'huèrinhuè'. 7 Nani api sha'huitèranquèn. Ya'ipi imapisopita pènènquè' natèina'. Ama a'napitari pinocaiso marèhuè' noya niina'. 8 Quèmopinèna' tèhuèrchachin nosorocaso' ya'huèrin. Pahuantohuachina', catahuaina'. A'shina', pa'pina', hui'ninpita, inapita na'con na'con nosorocaso' ya'huèrin.

Catahuaina', nocoma'ina'. Insoarisona co nocomahuachinahué', co huachi Yosé natéapihué'. Co quémopinëna' nosorohuachinarahué', na'con na'con oshahuanapi.

⁹ A'naya a'naya niyontonpiquë quëyoronos'a' nininënpita ninshichina' catahuacaiso maré'. Payaro'saráchin acoina', saota shonca pi'ipitërinso'. A'naíchín so'yatërinso'. ¹⁰ Noya nininsoráchin aco'ina'. Iso pochín nipisopita: Hua'huinpita noya aso'sorinso'. Ni'toro'sa' hué'pachinara, o'shitërinso'. Co manta' apirarinsohué'. Piyapinën pochín cancantaton, imapisopita catahuarinso'. Parisitopisopita nosororinso'. Noyasáchin nininso'. Ina pochín nipisopita aco'ina'.

¹¹⁻¹² Nanon quëyoronos'asó nipirinhué', ama acoinasohué'. "Quisocristo maréáchin sacatarahué, co so'yantapohué'," taponahué', oshaquëran ina naniantaton, naquëranchin so'yaantacaso' yonquiantapon nimara. So'yaantacaso' noya nipirinhué', ma'sona Quisocristo sha'huitërinso' co naniantacaso' ya'huërinhué'. Naniantohuachin, ina maré' oshahuanarin ni'ton, ama inapitaso' acoinasohué'. ¹³ A'naquëonta' topinan ni'tapona' pa'sápatona', chiropi. Naporahuaton, ma'tona ma'tona nonsapi, pinotapi, co napocasohué' nipirinhué'. ¹⁴ Napoaton nano'sa' so'inari ayananpihuachina', so'yanta'ina', ténahuë. So'yantatona', hua'huanta'ina'. So'ina', hua'huinpita, inapita nocomahuachina', noya nisapi. Napohuachina', co a'napitari pinosapihué'. ¹⁵ Ni'quë' api. A'naquën quëyoronos'a' nani nisha cancantopi. Quisocristo a'porahuatona', sopai natépi.

¹⁶ Quisocristo imapatëhua', noya niahua'. Quëyoron quémopinënpoa' ya'huëhuachin, canpoari chachin catahuahua' noya nancasó maré'. Ina quëran a'napita imapisopitarinta' sa'ahuamiaro'sarachin catahuaina'.

Ansiano'sa' nininso'

¹⁷ A'naquën ansiano'sa' noya noya Yosé maré' sacatopi. Paatona', nani tahuëri a'chinápi, pënëntápi. Inapita noya noya ni'co'. ¹⁸ Yosé quiricanën quëran sha'huitërinpoa'. "Toro asacatohuatama', a'caco'. Trico i'nataton to'norayahuachin, ama tonpoanantocosohué'. Tananpitoco' pi'pian pi'pian coshachin," ténin. "Piyapi asacatohuatama', pahuëréco'," ténin anta'. Napoaton ansiano'sa' Yosé maré' sacatopi ni'ton, catahuaco'. Ma'sha quëtoco' ama pahuanchinasohué'.

¹⁹ Nanan natantohuatan, ama a'naroáchin natëquësohué'. A'na piyapirichin ansiano sha'huirapihuachin, co natécaso' ya'huërinhué'. Catoya'pihué nipon, caraya'pihué nipon, inachachin sha'huirapihuachina', naporó huaré' natëtëquë'.

Nisha nisha pënëntërinso'

²⁰ Ansiano tēhuënhachin co noyahué' nipachina, pënëncasó' ya'huërin. Ya'ipi imapisopita ayontonahuaton, chiniquën pënënquë'. A'napitanta' tē'huatona', noya nicacaisó maré' pënënquë'.

²¹ Tata Yosé Quisocristorë chachin ni'sarinpoa'. Anquëniro'sa' acorinsopitanta' ni'sarinënpoa'. Napoaton api, ya'ipiya no'tëquën pënënquë'. Ama a'naroáchin ana'intëquësohué'. Noya natantëquë' no'tëquën nitotacaso maré'. Ina quëran no'tëquën yonquiaton, pënënquë'. Inso tēranta' co noyahué' nipachina, pënëncasó' ya'huërin. ²² Ansiano yaacohuatan, noya yonquiaton, oshaquëran acoquë'. A'naroáchin acohuatan, co noyahué' nipachina, quëmanta' na'ianan. Noyasáchin niquë'.

²³ Apira apira yacanioran ni'ton, ama api i'saráchin o'oquësohué'. Pi'pian huinonta' o'oquë', aquëtë' caniotan.

²⁴ A'naquën co noyahuë' nipachina, ya'ipi piyapi'sari nitotopi. "Inaso' oshahuanin. Ina marë' Yosëri ana'intarin," topi. A'naquënso nipirinhue' oshahuanaponahuë', co a'naroáchin nitotërëhuahuë'. Nipirinhue', co cancanën quëran imarinhue' ni'ton, oshaquëran nitotarihua'. ²⁵ Inapochachin a'naquën noya nipachina, ya'ipi piyap'sa' nitotopi. A'naquënso' nóya niponahuë', co a'naroáchin nitotërëhuahuë'. Oshaquëranchi inanta' nitotarihua'.

6

¹ Patron marë' sacatopisopita, pënënquë' patronëna' noya nicatona' natëina'. Co natëhuachinahuë', no'huitatona', Yosë pinopona' nimara. "Yosë nanamënso' napoonin ni'ton, ina imatona' co yanatërinacohue'," taponá' nimara. Co ina Yosë nohuantërinhuë'. ² "Patronënantá' Quisocriso imapachin, ama ina marë' chiroinasohue'. Iyaparin pochin nicatona', noya noya sacachina'. Imarinsó' catahuarapi ni'ton, nóya sacachina'. Inanta' Yosëri nosororin ni'ton, noya catahuaina'," itëquë'. Ya'ipi carinquën pënënanquënso', a'chinquë'. Onpionta' pënënuquë' natëina'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

³ Quisocriso no'tëquën a'chintërinpoa'. Natëhuatëhua', noya noya cancantarihua'. A'naquënso nipirinhue' Sinioro nanamën co nafëtonahuë', nisha a'chinpi. Nonpin nanano'sa' a'chinapi. ⁴ "Ya'ipiya nitotërai," topirinhue', co yonquipihue'. Topinan quëran nonsápi. Nisha nisha nanano'sa' yonquiatona', nonconpi. Pa'yatopi piyapi'sa' ano'huitacaiso'. Inapita natanpachinara, niapiratopi, nino'huipi, nipinopi. "Nonpintërinco nimara," ta'tona', co huachi natërapihue'. ⁵ Nitapicancantatona', co niquë'yapihuë'. Iráca Yosë nanamën nitotopirinhue', ina naniantatona', co huachi no'tëquën yonquipihue'. Ma'sha canacaiso marë' Yosë yaimaconpi. Co ina marë' imacasohue' nipirinhue', napopi. Ama inapitaso' natanquësohue'.

Canamiatërëhuaso'

⁶ No'tëquën Yosë imapatëhua', tëhuënachin canamiatarihua'. Co na'a ma'sha ya'huëtopirinpoahuë', sano cancantohuatëhua', nóya ya'huarihua huachi. ⁷ Nasitohuatëhua', co manta' ya'huëtërinpoahuë'. Naporahuaton, chiminpatëhuanta', ya'ipi ma'shanënpoa' patarihua'. ⁸ Napoaton capacaso', a'mocaso' inapita ya'huëtohuachinpoa', sano cancantahua'. ⁹ A'naquënso nipirinhue' coriqui canacasoáchin yonquipi. Inasáchin cancantatona', sopai natëpi. Nani ma'sha nohuantatona' huënsonquë ma'sha manëso pochin nisapi. Inasáchin yonquiatona', aquë aquëtë' nohuantapona'. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intarin. ¹⁰ Coriquiráchin pa'yatohuatëra, nisha nisha yonquirë'. Co noyahuë' ninë'. Nonpinë', ihuatëre', no'huitëre', ina pochin yonquirë'. A'naquën coriquiráchin yonquiatona', Yosë a'popi. Ina quëran cancanëna quëran co huachi noya cancantopihue'. Sëtatona', chiniquën parisitapi.

Imamiatacaso' ya'huërin

¹¹ Quëmaso nipirinhue' api Yosë imaran ni'ton, ama coriquiráchin yonquiquësohue'. Noya nicacasoáchin yonquiquë'. Cancanën quëran huarë' Yosë chinotëquë'. "Inaso' nosorotonco, catahuarinco," ta'ton, noya natëquë'. Naporahuaton, ya'ipi piyapi nosoroquë'. Ma'sha onpoapanahuë', chiniquën cancantëquë'. Sano piyapi niquë'. ¹² Iráca imapisopita niyontonpachinara, chiniquën cancantaton, "Caso' Quisocriso imarahue'," itëran. Napoaton "Yosë catahuarinco," ta'ton, sopai minsëquë'. Yosë nani huëntonënuquë'.

aya'coninquën ni'ton, imamiatëquë'. Ina quëran a'na tahuëri inápaquë nanpimiataran. ¹³ Yosë chachin ananpirinpoa'. Inaso' ni'sarinpoa'. Quisocristonta' ni'sarinpoa'. Iráca inanta' chiniquën cancantaton, Ponsio Pirato no'tën nanan sha'huitërin. ¹⁴ Ina yonquiaton, Quisocristo noninso chachin natëquë'. Ama a'napita pinocaiso marëhuë' no'tëquën a'chinquë'. Sinioro Quisocristo o'mantaquë huarë' noya natëquë'. ¹⁵ Tahuëri nanihuachin, Yosë nohuanton, o'mantararin. Yosëíchin hua'anëntërinpoa'. Ya'ipi hua'ano'sa' ina natëina'. Copirnorosarinta' natëina'. “Ma noyacha Yosëso paya,” ichina'. ¹⁶ Inasáchin co ta'huantarinhue'. Nanpirápon inaso'. Noya noya ni'ton, huënaráchin pochin ya'norin. Co ya'carichinachinhue'. Iráca quëran huarë' co insonta' Yosë quënaninhue'. Ipora huanta' co quënanarihuarahue', ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ya'ipiya nanitaparin. Amen.

¹⁷ A'naquën na'con coriqui ya'huëtërin. Inapitanta' api pënënuë': “Ama a'napita nocancosohue'. Ama coriquinëmáchin pa'yatocosohue'. Inaso' co ya'huëmiataponhue'. Yosë na'con na'con pa'yatoco'. Inaso' co apiratërinpoahue'. Nani ma'sha quëtërinpoa' nóya cancantatëhua, ya'huëcaso marë'. ¹⁸ Na'a coriqui ya'huëtöhuachinquëma', a'napita nosoroatoma', catahuaco'. Ma'sha pahuantohuachina, quëtoco'. Ama manta' apiracosohue'. Noya nico'. ¹⁹ Inapohuatama', Yosë'pa' canamiatarama'. Inaquë noya noya nanpimiatarama,” itëquë'.

Tiquinamën pochin pënëninso'

²⁰ No'tëquën api Quisocristo nanamën a'chintëranquën. Ama naniantatonhue', noya imaquë'. Nonpin nanano'saso nipirinhue' ama natanquësohue'. Nisha nisha nonpi. “Ya'ipiya no'tëquën nitotërai,” topirinhue', co no'tëquën nitotopihue'. ²¹ A'naquën nisha nanan imatona', Yosë a'popi. Ama inapita natëquësohue'.

Inaora nohuanton, Yosë noya catahuainquën. Nani ninshitëranquën huachi.

Paono

Paonori Timotio ninshitaantarinso'

Timotio yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Noya canta' isëquë ya'huarahuë. Yosë nohuanton, Quisocriso acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Quisocriso imapatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. ² Timotionquën ninshitaranquën. Nosoroatënguën, hui'nahuë pochin ni'nanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Noya nosoro'inquën. Nani tahuëri asanocainquën. Quisocrisonta' inachachin catahuainquën. Inaso' hua'anënpoa' ni'ton, inasáchin natërhua'.

Timotio noya imarinso'

³ Iráca shimashonëhuëpita Yosë chinotopi. Inapochachin canta' chinotërahuë. Yosë nanamën no'tëquën natëto, chinotërahuë. Ina marë' noyápiachin cancantërahuë. Nani tahuëri tashirë chachin Yosë nontato, quëma yonquiranquën. Noya imaranso marë': "Yosparinquën Sinioro," itërahuë. ⁴ Iráca yapatohuatënguëna, sëtatón na'nëran. Ina yonquiato, na'con yani'nanquën. Onpopionta' nicato noya cancanchi, tënahüë. ⁵ Cancanën quëran huarë' Quisocriso natëran. Mama'paya'ton natërin. Noita inaso'. Ina quëran mama Ionisanta' natëton, a'chintërinquën. Ipora quëmanta' imaran, tënahüë. Ina yonquiarahuë.

⁶ Iráca së'huamotorahuatënguën, acoranquën pënëntamaso marë'. Naporo' Yosë chachin ananitërinquën ni'ton, nóya pënëntëran. Imapisopita noya a'chintëran. Iporanta' api, ina yonquiaton chiniquën cancantëquë'. Ni'quë'. Pënsha yatacopihuachina, pishitohuatëra noya orotaantarín. Inapochachin chiniquën cancantaton, pënëntaantaquë', tënahüë. Napoaton ninshitaranquën achinicancana'huanquënso marë'. ⁷ Yosë co nohuantërinhuë' tē'huacaso'. Ispirito Santo chachin achinicancaninpoa' sopai minsëcaso marë'. Inasáchin ananitërinpoa' piyapi'sa' nosorocaso'. Catahuarinpoa' cancänënpoa quëran no'tëquën yonquicaso'. ⁸ Ama tapanatonhuë', Sinioro nanamën a'chináquë'. Ina a'chinahuëso marë' tashinan pëiquë' po'morinaco. Ama ina marënta' tapanquësohuë'. Quëmanta' a'chinanso marë' aparisitohuachinënguën, chiniquën cancantëquë'. Napohuatan, Yosë catahuarinquën noya ahuantamaso'. ⁹ Yosë chachin anoyacancantërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', acorinpoa' nóya nicacaso marë'. Inaora nohuanton, nosororinpoa'. Co noyahuë' nipirëhuahuë', nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Co'huara isoro'pa' acoyátërasohuë', ninotonpoa', nosororinpoa'. Naporo' chinotërin Quisocriso a'paimacaso'. Ina imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. ¹⁰ Nosororinpoaso' nani anitotërinpoa'. Quisocriso o'marin ni'ton, nitotërhua'. Quisocriso chachin nicha'ërinpoa'. Nanpiantarahuatón, chimirin minsërin. Nanamën natëhuatëhua', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarëhua'. Chiminarihuarahuë', nanpiantarihua'. Nanamën quëran anitotërinpoa'.

¹¹ Yosë acorinco nanamën sha'huica'huaso marë'. Pënënta'huaso marë' a'parinco. Ina nohuanton, nisha piyapi'sa' a'chintarahuë. ¹² Ina marë' aparisitopirinacohuë', co tapanato yaa'porahuë'. Quisocriso imamiatarahuë. Ina nohuitato, inasáchin natërahuë. Ya'ipi nanitaparim. Nani sha'huitërinco nanamën a'china'huaso' ni'ton, noya a'pairinco. O'mantaquë huarë' nanamën ya'huëmiatarin, tënahüë.

¹³ No'tëquën api a'chintëranquën. Inachachin quëmanta' a'chinquë'. "Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," ta'ton inasáchin natëquë'. Ina nosoroaton, a'napitanta' nosoroquë'. ¹⁴ Yosë nohuanton, nanamën no'tëquën nitotëran. Ama manta' nisha a'chinquësöhuë'. Ispirito Santo catahuaringuën no'tëquën yonquicamaso'. Nani ya'coancantërinpoa' catahuainpoaso marë'.

¹⁵ Tashinan pëiquë po'mohuachinaco, ya'ipi Asiaquë imapisopita patërinaco. Huiquiro, Imoquinisi, inapita quëran huarë' napotërinaco. Nani nitotëran, tënahuë. ¹⁶⁻¹⁷ Onisiporoso nipirinhüë', co naniantërincohüë'. Nomaquë huë'sahuaton, yonisápatonco, quënaninco. Co tapanatonhuë', tashinan pëiquë ni'quirinco. Na'aro' achincancaninco. Ina marë' ya'ipi pëinëquë ya'huërinsoyapita Siniorori na'con catahuain, tënahuë. ¹⁸ Ipiyoquënta' na'con catahuarincoso' nani nitotëran. Ina marë' Yosë nontërahüë'. "Na'con nosororinco ni'ton, Sinioro o'mantahuachin, inanta' nosoroquë'," itërahüë, Yosë nontato.

2

Sontaro pochin nininso'

¹ Quëmanta' api: "Quisocristo catahuarincó," ta'ton chiníquën cantëquë'. Ina imapatëhua', inaora nohuanton catahuarincó' chiníquën cantancasó'. Hui'nahuë pochin nicatënguën, pënënanquën. ² Piyapi'sa' niyontopachinara, Yosë nanamën a'chintërahüë'. Quëmanta' natanan. Inapochachin quëmanta' caraíchin quëmapi'sa' huayonahuaton, ina nanan chachin a'chintantaquë'. Noya natërinsoyapita a'chintëquë'. Inahuanta a'napita a'chintacaiso marë' inapotëquë'.

³ Noya sontaro pochin niquë'. Inaso' parisitohuachina, ahuantërin. Inapochachin quëmanta' Quisocristo marë' parisitohuaton, ahuantëquë'.

⁴ Sontaro ya'conpatëra, co huachi a'na sacato yonquirëhuë'. Capitanáchin natëre'. Ina nohuantërinsoáchin ninë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristoachin natëcaso' ya'huërin. ⁵ Isonta' yonquiquë'. Canatacaso marë' ya'nipihuatëra, ya'nipi hua'an sha'huitërinpo' ma'sona noya nicacasó'. Co natëhuatërahüë', co canatërhüë'. Inapochachin canpoanta' Quisocristo noninso' natëahua'. ⁶ Iminquë chiníquën sacatërinso pochin Yosë marë' chiníquën sacatacaso' ya'huërin. Sha'tona'pi noya sacatohuachina, cosharo' ya'huëtërin. Cayahuachina, inari'ton manin. ⁷ A'chintaranquënso' api yonquiráquë'. Quisocristo catahuarincó' noya noya yonquicamaso marë'.

⁸ Quisocristo na'con yonquiquë'. Isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitümarin. Tapi shiin inaso'. Chiminaponahuë', nantiantarin. Ina nanan chachin a'chinárahüë. Ina imapatëhua', nicha'ësarinpoa'. ⁹ Ina a'chinahuëso marë' parisitërahüë. No'huitonaco, tashinan pëiquë po'morinaco. Apina'pi pochin nicatonaco, catinatërinaco. Inapotopirinacohüë', Yosë nanamënso' co nanitopihüë' inapotacaiso'. Nisha nisha parti a'chinapi ni'ton, nahuinin. ¹⁰ "Yosë nohuanton, huayoninsopita oshaquëran imasapi," ta'to, ya'ipiya ahuantërahüë. Quisocristo imapachina', nicha'ësarin. Oshanëna' inquitahuaton, anoyacancantarín ni'ton, a'na tahuëri Yosë'pa' nantiantarapi. Inatohua' noya noya ya'huëcontapi. Co onporonta' pipiapihüë'.

¹¹ No'tëquën itëranquën. Yatëpapirinënpohuënta', imamiatohuatëhua', inarë'quënpoa' nantiantarihua'.

¹² Parisitapirëhuahuë', noya ahuantohuatëhua', a'na tahuëri inarë'quënpoa' hua'anëntarihua' Nipirinhüë', ina a'pohuatëhua', inanta' a'poarinpoa'.

13 Co no'téquénáchin imapirèhuahuè', inaso' no'téquèn nontèrinpoa' ni'ton, noya a'paiarinpoa'.

Nani sha'huitèrinpoa' ni'ton, co nanitèrinhuè' nonpintinpoaso'. Co onporonta' nisha cancantarinhue'.

Yosè marè' sacatèrèhuaso'

14 Ina nanan chachin api ya'ipi piyapi'sa' sha'huitaantaquè' yonqui'ina': "Yosè ni'sarinpoa' ni'ton, ama nisha nisha ninontocosohuè'," itèquè'. Inahuara yonquinèna quèran nisha nisha ninontohuachinara, topinan quèran nonsapi. Insosona inapita natanpachina', co huachi noya Yosè imasapihuè'. Nisha cancantatona', yaa'poapi. 15 Noyasáchin niquè' Yosè noya ni'inquèn. Yosè nanamèn ma'sona tapon naporinsopita noya nitotaton, no'téquèn a'chinquè'. Ina marè' noya sacatohuatan, co Yosè'pa' taparananhuè'. 16 Nonpin nanano'saso nipirinhue' tananpitèquè'. Ama natanquèsohuè'. Topinan quèran ninontapi. Inapita imapatèhua', co huachi Yosè pochin yonquiarèhuahuè'. 17 Ni'què'. Panca yonitohuatèra, nohuarotèrè'. Inapochachin nonpin nanano'saso', yatapicancaninpoa'. Iminio, Huirito inapitaso', nonpin nanan a'chinapi. 18 Yosè no'téquèn a'chintopirinpoahuè', co huachi natèpihuè'. "Yosè nani piyapi'sa' ananpitatè pochin ni'fèrin. Co huachi a'na tahuèri ananpitaantaripoahuè'," toconpi. Napopi ni'ton, co huachi a'naquèn imapihuè'. 19 Yosè nanamènso nipirinhue' ya'huàrin, Yosè chachin acorinsò'. Natèricho pèi' achinirinsò' pochin ni'ton, ya'huèmiatarin. Cato quèran chachin ninshitoipi. "Ya'ipi imapisopita Yosèri nohuèrin," ténin. "Quisocristo imapisopita nóya cancanchina'. Ya'ipi co noyahuè' yonquipisopita nanianchina'," ténin anta'.

20 Panca pèiquè nisha nisha ma'sha ya'huèrin inaquè o'shitacaso marè'. Ni'toro'sa' huè'pachinara, nasha minè' ninshirayáchin masahuatè', o'shitèrè'. Minètè', pa'chitè', inapitaso nipirinhue' co ina marè' ya'huèrinhuè'. Nè'huèi' acocaso marè', hui'sécaso marè', inapita marè' ya'huèrin. 21 Inapochachin co noyahuè' yonquiramaso' naniantohuatama', ninshiraya minè' pochin nisarama'. Noyasáchin cancantohuatama', Yosè nohuantarinquèma'. Acoarinquèma' noya nicacaso marè'.

22 A'naquèn hui'napi'saso' nisha nisha yonquiatona', pa'sápi. Ama ina pochin yonquiquèsohuè'. Noyasáchin nicacaso' yonquiquè'. Ya'ipi cancanè quèran Quisocristo natèquè'. Ya'ipi piyapi nosoroquè'. Ya'ipi imarèhuaso capinpoa' noya nini'tèhua', ya'hua'ahua'. Noyápiachin cancantatèhua', Sinioro nontèrèhua' catahuainpoaso marè'. 23 A'naquèn co Yosè yonquiatonahuè', nisha nisha ninontapi. Topinan quèran ninontatona', nino'huia'pi. Quèmaso nipirinhue' ama inapitarè'quèn chiniquèn ninontocosohuè'. 24 Sinioro piyapinpoa' nipatèhua', co piyapi'sa' no'huicaso' ya'huèrinhuè'. Noya nontacaso' ya'huèrin. Noya nitotatèhua', a'chintahua'. No'huipirinpoahuè', ama no'huiahuasohuè', ahuantahua'. Sanoanan quèran nontahua'. 25 Nisha nanan inapachina, oshaquèran pènèanhuan'. Ama no'huitatèhuahuè', a'chintahua'. Yosèri catahuahuachin, oshaquèran co noyahuè' yonquipisopita naniantatona', no'téquèn yonquiapona' nimara. 26 Yonquicaiso marè' sanoanan quèran pènèanhuan'. Huènsonguè ma'sha manèso pochachin sopairi nani manin. Camaihuachina, natèpi. Nipirinhue' pènènpatèhua', sopai quèran cha'èpona' nimara.

3

Aquè aquètè' co noyahuè' cancantapisopita

¹ Isonta' api pënëanta'inquën. Ayaro' tahuëri ya'caritohuachin, co huachi noya ya'huapihuë'. ² Piyapi'sa' niapiratatona', co huachi a'napita yonquiapihuë', Coriquiráchin cancantapi. A'napita nocanapi. "Caso' noya noyaco," ta'tona', a'napita co noyahuë' ni'sapi. Nipinosapi; Yosënta' pinosapi. A'shina', pa'pina', inapita co natërapihuë'. Nani ma'sha quëtopirinahuë', ina marë' "Yosparinquën," co itopihuë'. Co Yosë chinotapihuë'. ³ Co pi'pisha tëranta' ninosoroapihuë'. Co niquë'yaapihuë'. Ninonpinapitona' nisha'huirapiapi. Nimonshitapi. Ni'ni pochin cancantatona' niahuëapi. Noya nininsopita co pi'pisha tëranta' nohuantapihuë'. ⁴ Iina niponaraihuë', nonpinapitona' sha'huirapiapi. Co huachi yonquiapihuë': "Quiyasáchin nitotërai," tosapì. Nipa'yatacasoáchin yonquiataona', co huachi Yosë nohuantapihuë'. ⁵ "Quiyanta' Yosë imarai," topirinahuë', co tëhuë'nchachin imapihuë'. Chinotopirinahuë', co cancanëna quëran huarë' natëpihuë' ni'ton, co Yosëri catahuarinhuë' ina pochin cancantacaiso'.

Ama inapita natanquësohuë'. Tananpitëquë' pa'ina'. ⁶ Na'a piyapi'sa' anishacantapi. A'naya a'naya pëiquë paatona', sanapi'sa' nonpintopi. Nonpintatona', a'chintapirinahuë', a'naquënso' noya natanpi. "Oshahuano ni'ton, ana'intincoso' ya'huërin," ta'tona', co chiniquën cancantopihuë'. Nani ma'sha nohuantatona', co sano yonquiapihuë' ni'ton, a'naroáchin natëtopi. ⁷ Nisha nisha nanan yanatanapona'. Yosë no'tëquën noninsoso nipirinahuë', co yanatëpihuë'. Napoaton co Yosë nohuitopihuë'. ⁸ Iráca cato' pënotono'sari Moisésë chinitopi. Canisë, Canprisë inapita itopiso'. Moisésë no'huitona', copirno nonpintopi ama natëcaso marëhuë'. Inapochachin ipora nisha a'china'piro'sa' co noyahuë' yonquiataona', co Yosë nohuantopihuë'. No'tëquën noninso' co yanatanpihuë'. Nisha nanan imatona', co Yosë imasapihuë'. ⁹ A'chintohuachina, a'naquën natëpirinahuë', oshaquëran co huachi natërapihuë'. "Nonpinápi," ta'tona', co huachi imasapihuë'. Inapochachin iráca ina pënotono'sari nonpintopirinahuë', piyapi'sari oshaquëran no'tëquën nitotahuatona', a'popi huachi.

Paonori Timotio pënëinso'

¹⁰ Quëmaso nipirinahuë' noya cancantaton, hua'qui' ca'tananco. Yosë nanamën a'chinpatëra, noya natanan. Ya'ipi naporahuëso' ni'nan. Yosëchín yonquiato, imamiatarahuë. Cancanëhuë quëran huarë' natërahuë. Co piyapi'sa' no'huirahuë', nosororahuë. Ma'sha onpoaporahuë', chiniquën cancantërahuë. ¹¹ Aparisitopirinahuë', ahuantërahuë. Ya'ipi ni'nan ni'ton, nitotëran. Antioquiaquë, Iconioquë, Nistraquë, inaquëpita chiniquën parisitaporahuë', Sinioro catahuarinco ni'ton, cha'ërahuë. ¹² Ya'ipi cancanënpoa quëran Quisocristo imapatëhua', aparisitarinënpoa'. ¹³ Co noyahuë' nipisopita, nonpintëro'sa', inapitaso' aquë aquëtë' co noyahuë' nisapi. Na'con piyapi'sa' nonpintopi quëran, a'napitarinta' nonpintapi.

¹⁴ Quëmaso nipirinahuë', Yosë nanamën imamiatëquë'. Nani iráca mama, mama paya, ca, a'napitanta' a'chintërainquën, cancanën quëran huarë' natëran. Noya nohuitërancoi ni'ton: "No'tëquën a'chintëraincoi," ta'ton, imamiatëquë'. ¹⁵ Hua'huatapon quëra huarë' Yosë quiricanën nohuitëran. Ina quëran Yosë nontërinpoa' nicha'ëinpoaso marë'. Ina nitotohuatëhua', Quisocristo natëhuatëhua', cancanënpoa' anoyacancantërinpoa'. ¹⁶ Ya'ipi Yosë quiricanëno' noya. Yonquirinso chachin Yosëri aninshitërin. Quiricanën quëran a'chintërinpoa'. Pënëinpoa' co noyahuë' ninëhuasopita naniantacaso marë', noya ayonquirinpoa'. Anitotërinpoa' no'tëquën Yosë natëcaso'. ¹⁷ Quisocristo imapatëhua', quiricanën quëran catahuarinpoa' noya nicacaso

marë'. Nitotatëhua', natëhuatëhua', nóya nisarëhua'. Ina marë' quiricanën quëtërinpoa'.

4

¹ Yosë ni'sárinpoa ni'ton, pënënanquën. Quisocristonta' ni'sárinpoa ni'ton, "nanamën a'chináquë'," ténahuë. A'na tahuëri inaso' o'mantararin isoro'pa' hua'anëntacaso marë'. Naporo' chiminpisopita, nanpirëhuasopita, ya'ipinpoa' coisë pochin no'tëquën sha'huitarinpoa'. Oshahuano'sa' ana'ntarin. Natërehuasopitasa' noya acoarinpoa'. Napoaton Yosë marë' noya sacatëquë'. ² Nanamën a'chináquë'. Piyapi'sa' yanatanpachina', a'chintëquë'. Sacai' a'chinacaso nipirinhüë', onpopionta' a'chináquë'. A'naquënso' co yaimapachinahuë', no'tëquën sha'huitëquë' natëina'. Co noyahuë' nipachina', pënënuquë'. Noya nontëquë' chiniquën cancantatona', imaina'. Ya'ipi piyapi'sa' a'chintëquë' noya nicacaiso marë'. Nipirinhüë', ama no'huiquësohuë'. Sanoanan quëran pënënuquë'. ³ A'na tahuëri piyapi'sa' co nohuantapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. Nonpin nanano'sa' nisha nisha a'chinpachina', pa'yatapi. Inahuara costapisorachin yanatanapi. ⁴ Yosë no'tëquën noninso' a'porahuatona', piyapi yonquirinso' natëapi. ⁵ Quëmaso nipirinhüë', yonquínahuan niquë'. Aparisitohuachinënquën, ama no'huitatonahuë', ahuantëquë'. A'naya a'naya Yosë nanamën a'chintëra'piaquë'. Co imapisopitahuënta' nitochina'. Ya'ipi imapisopita catahuaquë' noya noya imaina'.

⁶ Ma'sha Yosë marë' tēpapiso pochin co hua'quiya quëranhuë' a'chinahuëso marë' tēpaarinaco. Nani tahuëri naniriarin chimina'huaso'. ⁷ Iráca Yosë sha'huitërinco a'napita a'chinta'huaso'. Nani tiquirahuë'. Chiniquën sacatërahuë' pochin Quisocristo nóya natërahuë. Co pi'pian tēranta' a'porahuë'. ⁸ Napoaton Yosë'pa' acanaarinco. Quisocristo o'mantahuachin, coisë pochin nicaton, no'tëquën sha'huitarinpoa'. Naporo' noya ninahuëso marë' acanaarinco. Co casáchin acanaarincohuë'. A'napitanta' Quisocristo nosoroatona', "Manóton o'manta'in," topisopitanta' Yosë'pa' canaapi.

Timotio huëcacaso' nohuantërinso'

⁹ Manóton api huëquë' ni'quico. Ama hua'quiquësohuë'. ¹⁰ Timasëso' isoro'paráchin yonquiaton, patërinco. Tisaronicaquë pa'nin. Crisinti Carasi-aquë pa'nin. Titonta' Tarëmasiaquë pa'nin. ¹¹ Nocasëichin isëquë ya'huërrarin. Marconta' macaton, quëquë'. Inaso' noya catahuarinco. ¹² Tiquicoso' ya'huëapirinhüë', Ipiquoë a'parahuë. ¹³ Aipi a'morahuëso tanontën nininso' Troasëquë huëshirahuë. Carpio pëinënuquë ya'huëarin. Huë'patan, quëshico. Quiricaro'santa' quëshico. Quiricanëhuë so'nanpinan nininsopita na'con na'con nohuantërahuë.

¹⁴ Aricantëro hua'naquë sacatërinso' chiniquën sha'huirapirinco. Ina marë' Siniolori ana'ntarin. ¹⁵ Yosë nanamën a'chinahuë ni'ton, chiniquën no'huirinco. "Nonpiánin," ténin. Napoaton ni'quëna quëmanta inapotochin-quën.

¹⁶ Ya'nán coisëquë sha'huirapiponaco, co insonta' catahuarincohuë'. Ya'ipiya tē'huatona', ta'ananpirinaco. Nipirinhüë', co no'huirahuë'. "Ama ina marë' Sinioro ana'intëquësohuë'," itërahuë Yosë nontato. ¹⁷ Ta'ananpipirinacohuë', Quisocristo catahuarinco. Co patërincohuë'. Achinicananinco ni'ton, inaquënta' ya'ipi Yosë nanamën sha'huirahuë'. Nisha nancha piyapi'sa' nani natanpi. Pa'pini' yamaninposo pochin yatëpapirinacohuë', Yosë catahuarinco, cha'ërahuë. ¹⁸ Pa'pi co noyahuë' yonquirapihuachinaconta', onpopionta' nicha'ësarinco. Quisocristo

anoyacantërinco ni'ton, a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinco. ¡Ma noyacha Quisocristoso paya! Ipora quëra huarë' inasáchin chinotahua'. Amen.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

¹⁹ Pirisica, Aquira, Onisiporo, sa'in, hui'ninpita, inapita saludos a'patërahuë. ²⁰ Irasito Corintoquë quëparitërin. Tropimo caniorin ni'ton, Míritoquë huëshirahuë. ²¹ Ama api hua'quiquësohuë'. Co'huara o'napi naniyatërasohuë', huëquë'. Ioporo, Potinti, Nino, Craotia, ya'ipi imapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënënguën, saludos a'patarinënguën.

²² Sinioro Quisocristo achinincainquën. Ya'ipinquëma' imaramasopita inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Paonori Tito ninshitërinso'

Tito yonquiaton, ninshitërinso'

¹ Ca Paonoco ninshitaranquën, ni'quë'. ¿Noya ya'huaran? Noya canta ya'huarahüë. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Quisocristo acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë huayoninpoa' ni'ton, huëntonëquë ya'conëhua'. Nóya natëcaiso marë' a'chinarahuë. No'tën nanan a'china'huaso marë' acorinco. Ina natëhuatëhua', no'tëquën imasarëhua'. ² Quisocristo imapatëhua', a'na tahuëri inápaquë quëpantarinpoa'. Ya'huërin'pa' ya'huëmiatarihua'. "Ananpitaantarinpoa'," ta'tëhua', ina ninarëhua'. Yosë iráca co'huara isoro'pa' acoyátërasohuë', ninotonpoa' yonquirinpoa'. Inaso' co onporonta' nonpintërinpoahuë'. ³ Iporaso huachi tahuëri nanihuachina, inaora nohuanton, nanamën anitotërinpoa'. Yosë sha'huitërinco ni'ton, ina nanan chachin pënënanquëma'. Inaso' nicha'ësarinpooa'. ⁴ Titonquën ninshitaranquën. A'chintohuatënguëna natëton, imaran ni'ton, tëhuëchachin hui'nahuë pochin ni'nanquën. Tata Yosë inaora nohuanton, catahuainquën. Asanocancainquën. Quisocristonta' inachachin catahuainquën. Inaso' nicha'ësarinpooa'.

Ma'sona Tito nicacaso' ya'huërinso'

⁵ Crita parti ya'huarihua', a'naya a'naya ninanoquë a'chintopirëhuahuë', pahuanarin ya'ipi a'chinacaso' ni'ton, inaquë huëshiranquën: "Imapisopita ya'ipi a'chintacaso ya'huërinso a'chintëquë'. Naporahuaton, ya'ipi ninanoro'saquë ansiano'sa' acora'piaquë'," itëranquën. ⁶ Ansiano'sa' yaacohuatan, noya imapisopitaráchin acoquë'. A'naíchin sa'in ya'huëtërinso'. Hui'ninpitanta' Quisocristo imaina'. A'naquënso' ansiano yaya'conpirinahuë', hui'ninpita co noya cancantopihuë'. Co yonquínahuan nipihuë'. Co pa'pina' yanatëpihuë'. Co hui'ninpita tëranta' pënënpachinahuë', a'napitarinta' co yanatëponahuë'. Napoaton co inapita acocaso' ya'huërinhuë'. ⁷ Yosë nohuanton, ansiano'sa' ya'huëpi imapisopita catahuacaiso marë'. Yosëri acorin ni'ton, noyasáchin niina'. Ama nocanchinasohuë'. "Casáchin no'tëquën nitotërahuë'," topachina', ama acoquësohuë'. Ama yano'huichinasohuë'. Ama no'piinasohuë'. Ama yaahuëchinasohuë'. Ama coriquiráchin cancanchinasohuë'. Ama pi'pian tëranta' nonpinatona', canainasohuë'. Insosona ina pochin cantantohuachin, ama ansiano acoquësohuë'. ⁸ Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nonchina', o'shichina'. Pahuantërinso'pita nosoro'ina'. Noyasáchin ni'tona', a'napita catahuaina'. Sano yonqui'ina'. Yosë natëtona', ina pochin cancanchina'. Pi'pisha tëranta' co noyahuë' yonquihuachina', a'naroáchin nanianchina'. Ina pochin cantantohuachina', noya ansiano ya'conacaso', tënahüë. ⁹ Yosë nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina nanasáchin ansiano'sa' imaina'. Ina na'con yonquihuachina', noya pënëntapona', no'tëquën a'chinapona'. A'napitaso nisha nanan a'chinpirinahuë', ansiano'sariso' Yosë nanamënáchin a'chinchina'. Ama imapisopita nonpin nanan natëtaicaso marëhuë' inapochina'.

¹⁰ Na'a quëmapi'sa' co natëtochináchinhuë' cancantopi. Inahuara yonquínëna quëran a'chinapi ni'ton, topinan quëran nonsápi. Cotioro'sa' pënëntërinso' imatona', napopi. Nisha nisha nonatona', yanonpinapi.

¹¹ Yapënëntohuachina', sha'huitëquë' ama pënëncinasohuë'. Ma'sha

canacaisoáchin yonquiatona', a'chinapi. Nisha a'chintohuachinara, a'naquén Yosé nanamén yaa'popi. Quémopinénpararé chachin nisha imasapi.

¹² Têhuénchachin Crita parti na'a nonpina'piro'sa' ya'huépi. A'na Crita quémapi chachin iráca tapon: "Critaro'sa' yanonpinpi. Ni'ni pochin cancantopi. Chirotéro'sa' nicatona', cosharoachin cancantopi," ténin pênéntona'pi.

¹³ No'téquén nonin. Na'a piyapi'sa' inatohua' ina pochin cancantopi. Napoaton chiniquéen pênénqué' ama nonpin nanan a'chinacaiso marêhué'. No'téquén natêhuachina', noya cancantapi. ¹⁴ Ama cotioro'sa' iráca napopiso' natéinasohué'. A'naquén no'tén nanan a'porahuatona', inahuara yonquinéna quéran a'chinapi. Ama inapita natéinasohué'.

¹⁵ Noyápiachin cancantohuatêhua', ya'ipiya noya yonquiarêhua'. A'naquénso nipirinhué' co yaimapihué'. Taparosáchin yonquiipi. Co noyahué' cancantohuachinara, nisha nisha yonquiipi. No'tén nanan nitotaponaraihué', co yanatêpihué'. Napoaton co huachi no'téquén yonquipi hué'. Nitapicancanatoná', co huachi nanitopi hué' noya yonquicaiso'.

¹⁶ "Yosé nohuitêrahué'," topirinahué', co noyahué' nipi. Ina maré' co têhuénchachin imapihué', ténahué'. Co Yoséri noya ni'ninhué'. "Nagoonpi," ténin. Co manta' yanatêpihué'. Yosé a'poatona', co pi'pisha têranta' nanitopi hué' noya nicacaiso'.

2

Quémapi'sa', sanapi'sa' inapita pênéninso'

¹ Quémaso nipirinhué' Yosé nanamén no'téquén a'chinqué'. Ina a'chinton, pênénqué' noya nicacaiso maré'. ² Quémapi'sa' quémá quéran mashomiachin nipisopita pênénqué' natétono'sa' niina'. Ama nisha nisha yonqui'inasohué'. Noya yonquiatona ya'hué'ina'. Yosé nanamén no'téquén imaina'. Ya'ipi piyapi nosoro'ina'. Aparisitopirinahuénta', ama yai'huêrêchinasohué', ahuanchina'. ³ Sanapi'sa' payamiachin nipisopitanta' a'chintéqué' sano yonquiatona' ya'hué'ina'. Ama ma'tona ma'tona noinasohué'. Ama no'picaiso' pa'yachinasohué'. Noya niina' a'napita sanapi'sarinta' nicatona' nonanacaiso maré'. Naporahuatona', noya nicacaiso' a'chiina'. ⁴ Ina quéran sanapi'saso' nanitopi nasha so'yahuano'sa' a'chintacaiso'. So'ina', hua'huinpita inapita nosoroacaiso maré' pênéina'. ⁵ Noya yonquicaiso maré' pênéina'. Ama manta' so'ina' têhuananpitacaiso' yonqui'inasohué'. So'ina' noya nocoma'ina'. Ya'ipi piyapi noya nonchina'. So'ina' noya natéina' ama a'napitari Yosé nanamén nonapicaiso marêhué'.

⁶ Hui'napi'santa' pênénqué' sano yonqui'ina'. ⁷ Quémanta' api, noy-asáchin niqué' a'napita nonanainquénso maré'. Noya cancantaton, Yosé nanamén no'téquén a'chinqué'. Ya'ipi yonquinén quéran huaré' a'chinqué'.

⁸ Noyasáchin nonqué' ama a'napita nonapiinquénso marêhué'. Ina quéran no'huipirinénquénhuénta', tapanapi. Co manta' pinoinpoaso' ya'huaponhué'.

⁹ Patron maré' sacatopisopitanta' pênénqué' patronéna' noya nicatona', natéina'. Natétona', noya sacachina'. Camaihuachina', natéina'. Co a'panicaso' ya'huérinhué'. ¹⁰ Ama ihuachinasohué'. No'téquén natétona', ama pi'pian têranta' nonpiinasohué'. Noya nipachina', a'napitarinta' noya ni'sapi. "Tata Yosé imatona', noya nipi. Ma noyacha Yosé nanaménso paya," taponá'. Inaso' têhuénchachin nicha'ésarinpoa'.

¹¹ Inaora nohuanton, Yosé nosororinpoa'. Ni'ton, hui'nin chachin a'paimarin nanamén anitotinpoaso maré'. Inaso' ya'ipi piyapinpoa'

nicha'ëinpoaso' nohuantërin. ¹² Nosoroatonpoa', pënëninpoa' ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantacaso marë'. Ama ma'sharáchin nohuantahuasohuë'. Co monshihuanacaso' ya'huërinhuë'. Sano ya'huatëhua', nóya yonquia'ahua'. Yosë yonquirinsoráchin imahua'. Nani tahuëri Yosë chinotatëhua', noyasáchin niahua'. Ina marë' pënëninpoa'. ¹³ Noya cancantatëhua', Quisocristo ninarëhua'. A'na tahuëri chiniquën nanantaton, o'mantararin. Inaso' Yosë chachin ni'ton, huënaráchin huënaráchin ya'noarin. Ina quënanpatëhua', nóya cantarihua'. Chiniquën nanantaton, noyá nicha'ësarinpoa'. ¹⁴ Iráca canpoa marë' chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Anoyacantërinpoa' piyapinënpita nicacaso marë'. Huëntonënuë' chachin ya'conpatëhua', noya nicacasaráchin nohuantarihua'.

¹⁵ Ina nanan a'chintáquë'. Noya nontaton, achinicananquë'. Co noyahuë' nipachina', chiniquën nanantaton, pënënuë'. Co mashonquënhuë' niponahuë', Quisocristo nanamën a'chintëran ni'ton, natëinënuënsoso' ya'huërin.

3

Imapisopita noya niina'

¹ Imapisopita nani nitotopirinahuë', inachachin quëmarinta' pënëantaquë'. "Copirno natëco'," itëquë'. Ya'ipi copirno acórinsoptanta' natëcaso' ya'huërin. Noya nicacaso' yonqui'ina'. ² Ama pinochinasohuë'. Ama nino'huininasohuë'. Noya ninicatona' ya'huë'ina'. Ya'ipi piyapi'sa' noya nicatona', sanoanan quëran nonchina'.

³ Iráca canpoanta' co noyahuë' cantantërehua'. Co'huara Yosë nanamën nitochatërarihuahuë', co yonquirëhuahuë'. Co yanatërehuahuë'. Sopaí nonpintërinpoa' ni'ton, nisha nisha nicacaso' nohuantërehua'. Ma'pitasona pa'yatacasoáchin yonquirëhua'. A'na piyapi ma'shanënpita noyapatërehua'. Nino'huitëhua', co niquë'yarëhuahuë'. No'huípiro' ninëhua'. Inapatëhua', topinan quëran ya'huërehua'. ⁴ Yosëso nipirinhuë' nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. Inaso' noya ni'ton, huí'niin a'paimarin nicha'ëinpoaso marë'.

⁵ Co canpoara noya ninëhuaso marë' nicha'ërinpoahuë'. Inaora nohuantaton, Yosë nosoroatonpoa', nicha'ërinpoa'. Amatëreso pochin ya'ipi oshanënpoa' inquitërinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anasitaantarëso pochin nasha cancan quëtërinpoa'. Ispirito Santo nóhuanton, ina pochin cantantërehua'. ⁶ Quisocristo anoyacantërinpoa' ni'ton, Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantoinpoaso marë'. Noyá ya'coancantohuachinpoa', na'con catahuarinpoa'. ⁷ Napoaton iporaso' Yosë noya ni'ninpoa'. Iráca oshahuapirëhuahuë', inaora nohuanton, nosoroatonpoa', nanan anoyatërinpoa'. "Huëntonënuë' aya'coninpoa' ni'ton, a'na tahuëri ya'huërin'pa' ya'huë'contarihua'," ta'tëhua', ninarëhua'. Inatohua' nanpimiatarihua'.

⁸ No'tëquën sha'huitëranquën. Quëmanta' inachachin a'chintëquë', ténahuë. Pënënáquë' ya'ipi imapisopita noya nicacaso marë'. A'chintëranquënsoso' nóya imacaso'. Natëhuatëhua', noya noya ya'huarihua'. ⁹ Anaquën co noyahuë' yonquiatona', nisha nisha nonpi. Cotio mashocoro'sa' yonquiatona', inahua yonquinëna quëran nisha nisha a'chinpi. Cotioro'sa' iráca pënëntopiso' nisha nisha a'chinatona', nino'huipi. Ama inapita natancosohuë'. Ina pochin ninontohuachinara, topinan quëran ninontopi. Co manta' catahuarinpoahuë'. Yosë nanamënáchin imacaso' ya'huërin.

¹⁰ A'na piyapi nisha nanan a'chinpachin, imapisopita nisha nisha ayonquirin. Inaso' pënënuë' no'tëquën a'chinchin. Co yanatëhuachinquënhuë', naquëranchin pënëantaquë'. Ina quëran co yanatëantahuachinquënhuë', sha'huitëquë' ta'chin. Ama insoari tëranta'

ina natëinasohuë'. Ama huachi imarinso pochin ni'cosohuë'. ¹¹ Nisha nisha yonquiaton, nitapincanarin. Co noyahué' cancantaton, inaora nina'intarin.

Nisha nisha pa'pisopita

¹² Artimasë a'pataranquën. Co ina nanitohuachinhuë', Tiquico pa'sarin. Cantonpachinquën, manoton Nicoporiséquë huëcaton, ni'quico. Inaquë o'napi na'huëanatarahuë. ¹³ Sinasë, Aporosë, inapita cantonpachinquën, noya nontëquë'. Sinasëso' coisë catahuana'pi. Yapa'pachina', catahuaquë' noya pa'ina'. Ma'sha pahuantohuachina', quëtëquë' ama pahuanchinasohuë'. ¹⁴ Ya'ipi imapisopitanta' sha'huitëquë' noya niina'. Pahuantërsopita catahuaina'. Inapotohuachina', co topinan ya'huapihuë'.

Tiquiapon pochin sha'huirinso'

¹⁵ Ca'taninacosopita yonquiatënëquën, saludos a'patarinëquën. Ya'ipi imaramasopita yonquiarinquëma'. Noya ya'huëco' canpitanta', tënai. Quisocristo imarama' ni'ton, nosororamacoï. Yosë inaora nohuanton, noya catahuaininquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Paono

Paonori Pirimon ninshitérinso'

Tashinan pèi quèran ninshitaton a'patèrinso'

¹ Iya Pirimon, ca Paonoco ninshitaranquèn, ni'què'. ¿Noya quémanta ya'huaran? Noya canta' ya'huarahuè. Quisocristo nanamèn a'chinahuèso marè' tashinan pèiquè po'morinaco. Iya Timotioro'co nanan a'patarainquèn. Nosororainquèn iyasha. Quémanta' catahuancoi a'china'huaiso marè'.

² Imoya Apianta' yonquiato, ninshitaranquèma'. Arquiponta' yonquirai. Yosè nanamèn a'chinpatora, inanta' na'con catahuancoi. Parisitaponahuè', noya ahuantèrin. Ya'ipi imapisopita quèma pèinèquè niyontonpiso' na'con yonquirai. Iso quirica nontèquè' inapitanta' nataina'. ³ Tata Yosè inaora nohuanton, na'con catahuainquèma'. Asanocancainquèma'. Siniro Quisocristonta' inachachin catahuainquèma'.

Imarinso marè' noya cancantèrinso'

⁴⁻⁵ Nani tahuèri iyasha quèma marè': Yosè nontèrahuè. Quisocristo noya natèran. Naporahuaton, ya'ipi imapisopita nosororan, natantèrahuè. Ina marè' "Yosparinquèn Siniro," itèrahuè. ⁶ Quisocristo imaton, a'napitanta' catahuancoi imacaiso marè'. Napoaton ina yonquiato, Yosè nontèrahuè: "Catahuaquè' Siniro Quisocristo imaton, noya noya yonqui'in. Ya'ipi ina yonquirincoiso' nitochin," itèrahuè. ⁷ Ya'ipi imapisopita nosoroaton, quèmarì achincancanan. Noya noya cancantapi. Ina natantahuato iyasha, canta' nòya cancantèrahuè. Achincancananco canta'.

Onisimo marè' nontèrinso'

⁸ Iporaso' pi'pian sha'huichinquèn ma'sona noya nicamaso'. Quisocristo achoruco nanamèn a'china'huaso marè'. Chiniquèn nanan quètèrinco ni'ton, nohuantèrahuè naporini, camai'tènquènhuè'. Nipirinhue' co nohuantèrahuè'. ⁹⁻¹⁰ Nani caso' mashotèrahuè. Quisocristo imarahuèso marè' tashinan pèiquè po'morinaco. Napoaton iyasha nosoroatenco, Onisimonta' nosoroquè', ténahuè. Tashinan pèiquè ya'huasoco, inaso' ni'quirinco. Co hui'nahuè chachinhue' nipirinhue', pèinèpatèra, inanta' Quisocristo imarin ni'ton, hui'nahuè pochin ni'nahuè.

¹¹ Iráca Onisimo pa'anán asacatacaso marè'. Hua'anèntopiranhuè', co noya catahuainquènhuè'. Ta'anapirinquèn. Iporaso nipirinhue' Quisocristo imaton, noya catahuancoi. Quémanta' noya catahuainquèn huachi, ténahuè. ¹² Noya catahuapirincóhuè', apira a'pataranquèn. Na'con nosoropirahuè', quèma piyapinèn ni'ton, nani sha'huítèrahuè ya'huèranquè panantacasos marè'. Ca pochachin cancantaton, noya ni'què'. ¹³ Isèquè quèparitacasos nohuantopirahuè', a'pataranquèn. Quisocristo nanamèn a'chinahuèso marè' tashinan pèiquè ya'huarahuè. Quémanta' isèquè ya'huaran naporini, catahuaitoncohuè', ténahuè. Onisimo quèma ya'huèrenamèn pochin catahuancoi ni'ton, co yaa'paporahuè', a'pataranquèn. ¹⁴ Isèquè quèparitacasos nohuantopirahuè', co quèma nohuantomaranhuè' ta'to, a'pataranquèn. ¹⁵ Yosè nohuanton, ta'anapirinquèn nimara Quisocristo nohuitacasos marè', ténahuè. Co hua'qui' patèrinquènhuè'. Iporaso' paahuamantarinquèn inaquè ya'huèmiatacasos marè'. ¹⁶ Quèma marè' sacatopirinhue', ama huachi piyapinèn pochin ni'quèsóhuè'. Piyapinèn niponahuè', iporaso' noya noya ni'què'. Quisocristo imarin ni'ton, iyanpo pochachin nosoroquè'. Cariso'

na'con nosororahuë. Quëmaso' aquëtë huarë' na'con na'con nosoroquë', ténahuë.

¹⁷ Canposo' Quisocristo imatë', noya nipayarë'. Napoaton Onisimo cantonpachinquën, noya nontëquë'. Ca nosororancoso pochin inanta' nosoroquë'. ¹⁸ Tëhuëhuachinhuë nipon, nihuihuachinquënhuë nipon, sha'huitoco carinquën pahuërë'inquën. ¹⁹ Caora imirahuë quëran no'tëquën ninshitaranquën. Tëhuëenchachin pahuërëaranquën. Isonta' iyasha yonquiquë'. Co a'chintëranquënhuë' naporini, co Yosë anoyacancanchitëncuënhuë'. Napoaton quëmanta' nihuirancoso pochin nipiranhuë', co manta' ma'paranquënhuë', ténahuë. ²⁰ Napoaton iyasha ninshitaranquën. Quisocristo imaran ni'ton, Onisimo nosoroquë'. Noya nontohuatan, canta' nóya cancantarahuë. Inapoaton, achinicancanco topirahuë'.

²¹ "Yosë natëton, Onisimo noya nontarin," ta'to, ninshitaranquën. Pi'pian sha'huitopiranquënhuë', quëmariso' na'con na'con catahuaaran, ténahuë.

²² Naporahuaton, quëma pëinëncuë a'na patoana tapatoco. Ca marë' Yosë nontërama' ni'ton, ocoiarinaco nimara, ténahuë. Tashinan pëi quëran pipihuato, nicaponquën pa'sarahuë.

Tiquiapon pochin sha'huirinsó'

²³ Iya Ipapërasë saludos a'patarinquën. Inanta' Quisocristo imarin ni'ton, tashinan pëiquë ya'huarin. ²⁴ Marco, Aristarco, Timasë, Nocasë, inapitanta' yonquiatëncuënhuë, saludos a'patarinëncuënhuë. Inapitaso' catahuarinaco Yosë nanamën a'chinacaso'. ²⁵ Inaora nohuanton, Sinioro Quisocristo noya catahuainquëma'. Nani huachi.

Paono

Cotioro'sa' Quisocristo imapisopita a'na piyapiri ninshitërinso'

Yosë nanamën anitotërinpoaso'

¹ Iráca quëran huarë' Yosëso' nanamën anitotërinpoa'. Shimashonënpoopita, pënëntona'piro'sa quëran na'aro anitotërin. Naporahuaton nisha nisha quëran anitotërin. Co a'naromaráchin ya'ipi anitotërinhuë'. ² Iporaso nipirinhue', hui'nin quëran nontërinpoa'. Iráca Yosëri sha'huitohuachina, Quisocristori isoro'pa', inápaquë ya'huërinso'pita, ya'ipi ninin. A'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'ipi hua'anëntarin. ³ Inaso' pa'pin pochachin noya nóya ninin. Ina pochachin ni'ton, inasáchin Yosë no'tëquën anohuitërinpoa'. Chiniquën nanantërin ni'ton, ipora huanta' ina nohuanton, ma'sha ya'huërarin. Co yonquirinpoahuë' naporini, ya'ipiya ta'huanchitërihuahuë'. Iráca oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminín. Chiminpirinhue', nantantarahuaton, inápaquë panantarin. Inaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huënsërin. Chiniquën nanantaton, hua'anëntarin.

Quisocristoso' noya noya ninin

⁴ Yosë hui'nin ni'ton, anquëniro'sa quëran chini chiniquën nanantërin inaso'. Yosëri acorin ni'ton, inaso' noya noya. ⁵ Iráca Yosëri sha'huitërin. Quiricanënuë naporin:

“Quëmaso' hui'nahuënuë. Ipora chachin noya nicatënuë, acoaranquën piyapi'sa' hua'anëntamaso marë',” itërin. Ina quëran taantarin: “Ca hui'nahuë inaso'. Caso' ina pa'pinco,” tënín. Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'.

⁶ Hui'nin chachin nipirinhue' isoro'paquë a'paimahuachina, chini chiniquën nanan quëtatón, tapon:

“Ya'ipi anquëniro'sarinta' ina chinochina,” tënín.

⁷ Anquëniro'sa' yonquiatón, quiricanën quëran Yosë tapon:

“Anquëniro'saso' comisionëhuëpita. Cari camairahuë. Camaihuatëra, ihuan pochin a'naroáchin pa'pi.

A'naquën ca nohuanto, pën pochin nipi,” tënín.

⁸ Hui'ninso nipirinhue', noya noya acorin. Ina nontatón, itapon:

“Quëmanta' Yosënuëni ni'quëhuarë', ya'ipi hua'anëntaran. Co onporonta' pipiaranhuë'.

Piyapiro'sa' no'tëquënáchin pënënanan ni'ton, noya nicaponën.

⁹ Noyasáchin yonquiaran. Co pi'pisha tëranta' oshahuanamaso' yonquiaranhuë'.

Napoaton noya ni'nanquën. Noya noya acoranquën ni'ton,

ya'ipi nipayaransopita quëran noya noya cancantaran,” itërin Yosëri. Quiricanënuë ninshitöpi.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

“Quëma Siniro iráca isoro'pa' acoran. Pi'iro'të', tayora, yoqui, inapitanta' acoran.

¹¹ A'na tahuëri ya'ipi inapitaso' ta'huantarin.

A'morëso mocarínso pochin nisapi.

Quëmaso nipirinhue' ya'huëmiataran.

¹² A'morëso si'pirahuatë', të'yatëreso pochin ya'ipi ata'huantaran.

Nasha a'morëso pochin, ya'ipi nasha acoantaran.

Quëmaso nipirinhüè' co onporonta' ta'huantaranhuè'.

Co nishataranhuè'. Inachachin ya'huérápon," itërin.

¹³ Ina quëran hui'nin itantarin:

"Chiniquën nanantaton, inchinanëhuë quëran huënsëquë'

ya'ipi inimiconënpita carinquën minsëchinquën," itërin Yosëri.

Co inso anquëni tëranta' ina pochin nontërinhuë'. ¹⁴ Inapitaso' inpriatonënpita pochin ni'ton, Yosëri camairin. A'paimarin imarëhuasopita catahuainpoaso marë'. Yosë chachin nicha'ësarinpoa'. Nani ina nitotërama'.

2

Ama Quisocristo nanamën a'poahuasohuë'

¹ Nani no'tën nanan natanëhua' ni'ton, nanamën na'con na'con yonquia'ahua', ama pëshonacaso marëhuë'. Ni'cona canpitanta' ina naniantotama'. ² Iráca Yosëri anquëniro'sa' a'paimarin nanan sha'huitacaiso marë'. Natëcaso' ya'huërin ni'ton, co piyapi'sari natëhuachinahuë', Yosëri no'tëquën ana'intërin. ³ Iporaso nipirinhüè', Quisocristo a'paimarin noya nanan sha'huitinpoaso marë'. Na'con nosoroatonpoa', yanicha'ërinpoa'. Hui'nin chachin ni'ton, co ina natëhuatëhuahuë', na'con na'con ana'intinpoaso' ya'huërin. Quisocristo chachin noya nanan sha'huirin. Ina quëran ca'tano'sanënpitari natanahuatona', inachachin sha'huitaantarinëpoa'. ⁴ Yosëri catahuarin ni'ton, ca'tano'sanënpita nani ma'sha nanitapapi. Ina nohuanton, Ispirito Santori catahuarin nisha nisha nitotacaiso marë'. A'naya a'naya catahuarin Yosë nohuantërinso' nicacaiso'. A'naquën catahuarin cania'piro'sa' a'naroáchin anoyatacaiso'. A'naquëonta' catahuarin Yosë yonquirinso chachin nitotacaiso marë'. Ina nicatëhua': "¡Ma noyacha Yosëri catahuarin paya! Ina nohuanton, no'tëquën Yosë nanamën sha'huitërinënpoa'," tënëhua'.

Quisocristo isoro'paquë o'marinso'

⁵ Iráca quëran huarë' Yosë yonquihuachinpoara, co nohuantërinhuë' anquëniro'sa' hua'anëntinpoaso'. A'na tahuëri nasharo'pa' nipachin, co inapita hua'anëntarinënpohuë'. Ina sha'huitaranquëma'. ⁶ Iráca a'na piyapi naporinso' Yosë quiricanënuë ninshitopi:

"Topinan piyapicoi Siniro nipiraihuë', na'con yonquirancoi. ¿Onpoatonso' nimara na'con nosororancoi? tēnai yonquiatoi.

⁷ Quëma nohuanton, co anquëniro'sa' pochin chiniquën nanantopiraihuë', co hua'quiya quëranhuë' chiniquën nanan quëtarancoi. Noya noya acoarancoi.

⁸ Ya'ipi ma'sha hua'anëntarai," itërin. "Ya'ipimiáchin hua'anëntarai," topirinhüè', iporaso' co piyapinpoa' ya'ipi ma'sha hua'anënychátërarëhuahuë'.

⁹ Quisososo nipirinhüè' yonquia'ahua'. Inaso' isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Parisitaton, canpoa marë' chiminin. Napoaton Yosëri chiniquën nanan quëtërin ya'ipi hua'anëntacaso marë'. Inaora nohuanton, Yosë nosoroatonpoa', hui'nin a'patimarinpoa' ya'huëretinpoaso marë'. Ya'ipi piyapinpoa marë' chiminin.

Quisocristo parisitërinso'

¹⁰ Yosëri ya'ipiya ninin. Inasáchin yonquicaso marë' nininpoa'. Ina nohuanton, hui'nin parisitërin huëntonënuë aya'coimpoaso marë'. Na'quënpoa' imarëhua'. Imapatëhua', anoyacancantërinpoa'. Hui'ninpita pochin Yosë ni'ninpoa'. Quisocristo parisitërin ni'ton nanitërin nicha'ëinpoaso'. Napoaton, "noya parisichin," tēnin Yosë. Nosoroatonpoa', naporin. ¹¹ Anoyacancantohuachinpoara, hui'ninpita pochin ni'ninpoa'.

Canpoarinta' "Tata" itërehua'. Napoaton Quisocristo co tapanatonhuë', iinpita pochin ni'ninpoa'. ¹² Quiricanëinquë naporin:

"Piyapi'sa' iyahuëpita pochin ni'nahuë. Quëma nanamën, Sinioro, a'chintarahuë. Niyontonpatëira, yonquiatëinquën, cantarai," tënin.

¹³ Inanta' piyapi ni'ton, itaantarin:

"Canta' Tata Yosë natërahüë. Co nianiantarincohuë', tënahuë," tënin.

Ina quëran itaantarin:

"Yosë nohuanton, a'naquën piyapi'sa' imasarinaco. Inapitanta' Yosë hui'ninpita pochin ni'nahuë," tënin.

¹⁴ Piyapinpoa' ni'ton, nonënpoa' ya'huëtërinpoa'. Napoaton Quisocristonta' o'mahuachina, piyapi chachin nasitimarín. Inanta' nonën ya'huëtërin. Piyapi chachin niquimatón, chiminín. Canpoaso' sopai natëtëhua', oshahuanëhua' ni'ton, chiminarëhua'. Quisocristoso nipirinhuë' oshanënpoa marë' chiminín. Canpoa marë' chiminaton, sopai minsërin. ¹⁵ Iráca quëran huarë' chimirin të'huatërehua'. "Chiminaríhua' nimara," ta'tëhua', të'huarë'quënpoa chachin ya'huápirëhuahuë', Quisocristoso' nicha'ërinpoa'. Ina imapatëhua', co huachi të'huatacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁶ Co anquëniro'sa' catahuacaso marë' o'marinhuë'. Piyapinpoa' catahuarinpoa' cha'ëcaso marë'.

¹⁷ Napoaton isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarín. Co piyapi pochin nasitërinhuë' naporini, co catahuainpoaso' nanichitonhuë'. Piyapi pochachin inanta' ni'ton, noyá nohuitërinpoa'. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin nicanon, canpoa marë' Yosë nontarin nanan anoyatipoaso marë'. Nosoroatonpoa', chiminín oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso' co nonpintërinpoahuë'. ¹⁸ Inanta' sopairi tënihuachina, parisitërin ni'ton, yanonpintërinso' ninatanin anta'. Napoaton sopai yaminsëhuachinpoa', ina nanitërin catahuainpoaso'. Catahuarinpoa' ama sopai natëcaso marëhuë'.

3

Moisësë quëran noya noya nininso'

¹ Imarama' ni'ton, Yosë anoyacancantërinquëma'. Huëntonëinquë aya'coninquëma'. Napoaton iyaro'sa' Quisocristo na'con yonquico'. Yosëri a'paimarin nanamën a'chintinpoaso marë'. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin acorin. Ina nohuanton, imarëhua'. ² Yosëri acohuaachina, no'tëquën natërin. Iráca Moisësënta' Yosë natëton, ya'ipi piyapinënpita catahuarin. ³⁻⁴ Quisososo nipirinhuë', Moisësë quëran chini chiniquën nanantërin. Ni'co'. Yapëihuachinara, co pëi' inaora ya'huërinhuë'. Piyapiri nipachina, inari hua'anëntërin. Inapochachin Yosëri ya'ipiya ninin ni'ton, ya'ipi hua'anëntërin. Quisocristonta' Yosë hui'nin ni'ton, chiniquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntërinpoa'. ⁵ Moisësëso' inpriatonën pochin ninin. Yosëri acorin cotioro'sa' pënénacaso marë'. Ma'sona tëranta' sha'huitohuachina, inachachin piyapi'sa' sha'huitantarín. ⁶ Quisocristoso nipirinhuë' co inpriatohuë'. Yosë hui'nin chachin ni'ton, chini chiniquën nanantërin. Pa'pin natëton, nóya hua'anëntarínpoa huachi. Napoaton chiniquën cancantatëhua', chiminaquë huarë' Quisocristo natëahua'. "Co nianiantarinpoahuë'," ta'tëhua', noya cancantahua'. Imamiatohuatëhua', piyapinënpita chachin nisarihua'.

Asanocancaninpoaso'

⁷ Napoaton iyaro'sa' yonquico'. Iráca Ispirito Santo nohuanton, Yosë noninso' quiricanëinquë ninshitopi:

“Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

⁸ Ama naniantocosohuë'. Iráca Moisésëri israiro'sa' quëpahuachina, shimashonënpoa' co natëtochináchinhuë' cancantopi.

Inotëro parti ya'huasoí', na'con catahuapirahuë', co natërinacohuë'.

⁹ Tënihuachinaconta', ahuantërahuë'.

Catapini shonca pi'ipi nani ma'sha sacai' nininso nipirahuë', co yanatërinacohuë'. 'Co Yosë catahuarinpoahuë', ta'tona', a'naquën a'porinaco.

¹⁰ Napoaton inapita no'huito, napotërahuë':

Isopita co onporonta' natërinacohuë'.

Co yanohuitërinacohuë'. Co iranëhuë pa'topihuë' ni'ton,

¹¹ no'tëquën sha'huitërahuë'. Noyaro'paquë ya'huëcaiso marë' yaquëtopirahuë', co imarinacohuë' ni'ton, co huachi nohuantërahuë'.

Co onporonta' inaquë ya'huëcontapihuë'. Co inaquë sano cancantapihuë'” ténin Yosë.

¹² Canpitanta' iyaro'sa' a'nayanquëma tëranta' co cancanëma quëran huarë' natëhuatamahuë', co noya cancantaramahuë'. Ni'cona Yosë chachin a'potama'. Inaso', iporahuanta' nanpito ni'sárinpoa'. ¹³ Napoaton nani tahuëri nipënëncó'. Ipora chachin co'huara ayaro' tahuëri naniyatërasohuë', nicatahuaco' ama oshahuanacaso marëhuë'. Ni'cona oshanëma' ano'quihuachinquëma'. Inapotohuachinquëma', oshaquëran Yosë naniantarama' ni'ton, co natëtochináchinhuë' cancantarama'. ¹⁴ Iráca Quisocristo natëréhua'. Chiminaquë huarë' noya imahua'. Co a'pohuatëhuahuë', Quisocristorë'quënpoa' ya'huëcontarihua'.

¹⁵ Quiricanënquë naporin:

“Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'.

Iráca shimashonëmapita co natëtochináchinhuë' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohuë'” ténin.

¹⁶ ¿Inpitata' natanaponaraihuë', co yanatëpihuë'? Co'ta cotioro'sa chachin napopi. Moisésëri Iquipito quëran ocoirahuaton, quëpapirinhue', co yanatëpihuë'.

¹⁷ ¿Insopitata' catapini shonca pi'ipi Yosëri co noyahuë' ni'nin? Co'tana inapita chachin oshahuanpi ni'ton, no'huiton, ana'intërin.

Inotëro parti chachin ya'ipiya chiminpi. ¹⁸ Co'huara chimiyantërasoihuë', Yosëri sha'huitërin: “Noyaro'pa' yaquëtopirancuëmahuë', co natëramacohuë' ni'quëhuarë', co onporonta' inaquë ya'huëcontaramahuë', Co inaquë sano cancantaramahuë'.

Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma'” ténin.

¹⁹ “Co Yosë nanitërinhuë' nicha'ëinpoaso'” topiso marë' co Yosëri catahuarinhuë'. Co ya'conpihuë' ni'ton, co sano cancantopihuë'.

4

¹⁻² Yosë nani sha'huitërinpoa'. “Ipora huanta' yacatahuaranquëma' sano cancantacamasa marë'” itërinpoa'. Noya nanan nani natanëhua'. Iráca natanpirinahuë', co natëpihuë'. “Yosë no'tëquën nontërinpoa'” co topihuë'. Topinan quëran natanpi ni'ton, co Yosëri anoyacancantërinhuë'. Ni'cona canpitanta' topinan quëran natantama'. Co natëhuatamahuë', co sano cancantaramahuë'. ³⁻⁴ Iráca Yosëri itërin:

“Co cancanëma quëran huarë' yaimaramacohuë' ni'ton, no'huirancuëma'.

Co onporonta' sano cancantaramahuë', ténahuë. Ca Yosëco ni'to, no'tëquën sha'huitaranquëma'” itërin.

Canpoaso nipirinhue' cancanënpoa quëran huarë' imapatëhua', huëntonëncuë chachin aya'coninpoa'. Ina quëran sano cancantarihua'. Sano cancantohuatëhua', co huachi nisha nisha yonquiarihuahuë'. Yosëso' isoro'pa' ténirahuaton, chinotërin. Quiricanënquë sha'huitërinpoa':

“Íráca Yosëri isoro'pa' ninin. Saota tahuëri quëran nani ya'ipi tiquihuachina, tahuëririnquë sano cancantaton, chinotërin,” tënin.

⁵ Naquëranchin quiricanën quëran tantarin:

“Co onporonta' ya'conatona', ca pochin sano cancantapihuë',” tënin.

⁶ Cotioro'sa'ton noya nanan natanaponaraihuë', co natëpihuë' ni'ton, co ya'conpihuë'. Napoaton ipora huanta' Yosë yonquiarin piyapi'sa' asanocancantacaso'. Íráca quëran huarë' yonquirinpoa' asanocancainpoaso'. ⁷⁻⁸ Moisësë chiminpachina, Cosoiri isairro'sa' hua'anëntantarin. Noyaro'paquë quëpapurinhuë'. “Ya'conpatoi, sano cancantaraí huachi,” topirinahuë', co sano cancantopihuë'. Íráca Yosëri sha'huitërin. “Piyapi'sa' asanocancantarahuë',” itopirinhuë', co cotioro'sa' ina pochin cancantopihuë'. Ina quëran na'a pi'ipi na'huërin piquëran Tapi tapon:

“Ipora tahuëri Yosë nontarinquëma'. Natanpatama', noya natëtoco'. A'naquën co natëtchináchinhuë' cancantopi. Ama inapita pochin cancantocosohuë',” tënin.

Cosoiri asanocancantërin naporini, co ina pochin Yosëri pënëintonhuë'.

⁹ Napoaton ipora huanta' Yosë nohuantërin asanocancainpoaso'. Yosë anoyacancantohuachinpoa', sano cancantarihua'. ¹⁰ Íráca isoro'pa' tiquihuachina, Yosë chinotaton, sano cancantërin. Canpoanta' cancanënpoa quëran imapatëhua', inapochachin sano cancantarihua'. Yosë noya nohuaitarihua'. ¹¹ Napoaton na'con yonquia'ahua' Yosë huëntoninquë ya'conacaso marë'. Íráca co natëttonahuë', co imamiatopihuë'. Ama inapita pochin cancantahuasohuë'.

¹² Yosë nanamën chiniquën nanantërin. Yosë nanpiárin ni'ton, ipora huanta' quiricanën quëran nontarinpoa'. Noya natëhuatëhua', nanamën quëran chachin catahuarinpoa' noya noya imacaso marë'. Co'so' natëhuatëhuahuë', aquë aquëtë' co noyahuë' cancantarihua'. Sahuëni cato quëran chachin to'nahuatëra, inëshin ni'ton, niahuëpatëra, a'naroáchin nansë acopoquë huarë' nipë'sharë'. Inapochachin Yosë nanamënso' chini chiniquën ya'coancantërinpoa'. Ina yonquihuatëhua', no'tëquën nitotarihua'. Ya'ipi yonquirëhuaso chachin anitotërinpoa'. Yonquinënpoaquë ma'marësona naporëhuasopitanta' anitotarinpoa'. ¹³ Ya'ipi ninëhuasopita Yosëso' nitotërin. Po'oana quëran nipurëhuahuë', ya'ipi ni'ninpoa'. Co pi'pisha tëranta' inaso' nonpintarihuahuë'. Ya'ipi yonquirëhuasopitanta' noyá nitotërin. Ayaro' tahuëri ya'ipinpoa' ninëhuasopita aipitarinpoa'. Naporo' coisë pochin nontarinpoa'. Nontohuachinpoa', no'tëquën sha'huitacaso' ya'huapon.

Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin nininso'

¹⁴ Iporaso' Quisoso imarëhua'. Yosë hui'nin chachin inaso'. Nani inápaquë panantarahuaton, Yosë'pa' ya'huarin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin Yosëri acorin catahuainpoaso marë'. Napoaton ama ina naniantatëhuahuë', imamiatahua'. ¹⁵ Inaso' ya'ipinpoa' noyá nohuítërinpoa'. Sopai yaminsërinpoasonta' nitotërin. Co chiniquën cancantërehuahuë' ni'ton, sopai sha'huitarinpoa' ama Yosë natëcaso marëhuë'. Quisosonta' isoro'paquë nipon, sopairi na'con yanonpintaton, nisha nisha sha'huitopirinhuë' minsëcaso marë', co inaso' sopai natërinhuë'.

¹⁶ “Tëhuëenchachin nosoroatonpoa', catahuarinpoa',” ta'tëhua', apira apira Yosë nontahua'. Nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', ina nontohuatëhua', inaora nohuanton, catahuarinpoa' noya ahuantacaso marë'.

5

¹ Iráca Yosëri a'naya a'naya corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' acorin ina marë' sacatacaso'. Inanta' piyapi niponahuë', a'napita piyapi'sa marë' Yosë nontërin. Co noyahuë' nipachinara, chinotopiso pëiquë ma'sha quëpapi. Inaquë corto hua'ani tëparin oshanëna marë'. Ama Yosëri ana'ntacaso marëhuë' inaporin. ² A'naquën piyapi'sa' co aquëtë' nitotatonahuë', co noyahuë' nipi. Inapita huë'pachinara, corto hua'ani co chiniquën nontërinhuë'. Inanta' piyapi ni'ton, sopairi yaminsërin. Napoaton sanoanan quëran pënënin. ³ Inanta' oshahuanin ni'ton, inaora oshanën marë'ton ma'sha tëpacaso' ya'huërin. Ina quëran a'napita oshanëna marënta' ma'sha tëpaantarín.

⁴ Co inaora nohuanton, corto hua'an ya'coninhuë'. Yosë nohuanton, ya'conin. Iráca Aaron'ton Yosëri acorin. ⁵ Quisocristonta' co inaora nohuanton, corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' ya'coninhuë'. Yosëri noya nicaton, itapon:

“Quëmaso' hui'nahuë chachinquën.

Ipóra chachin acoaranquën piyapi'sa' anohuitancoso marë',” itërin. Quiricanënuë chachin naporin.

⁶ Ina quëran quiricanën quëran itaantarín:

“Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën. Ya'ipi piyapi'sa marë' nontaranco.

Miriquiso pochín nisaran. Co onporonta' pipiaranhuë',” itërin.

⁷ Quisocristo isoro'paquë o'marahuatón, piyapi chachin nasitimarín. Yatëpahuachinara, chiniquën Yosë nontërin. Na'nëton, itapon: “Quëma nohuantohuatán Tata, nicha'ëco, ama tëpa'incosohuë'. Nipirinhuë', co quëma nohuantohuatánhuë', ma'sona yaonpotohuatánconta' noya,” itërin. No'tëquën yanatërin ni'ton, Yosëri natanatón, catahuarin noya natëcaso'.

⁸ Yosë hui'nin chachin niponahuë', piyapi pochachin parisitërin. Co oshahuanaponahuë', piyapi ni'ton, parisitërin quëran noyá nitotërin Yosë natëcaso'. ⁹ No'tëquën natëton, canpoa marë' chiminin. Napoaton nanitërin anoyacancantinpoaso'. Ina natëhuatëhua', noya nicha'ësarínpoa' nanpimiatacaso marë'. ¹⁰ Yosë nohuanton, Quisocristo corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochín ya'conin. Miriquiso pochín ninin.

Ama Yosë a'pocaiso marëhuë' pënëninso'

¹¹ Iráca ninopiso' na'con yaa'chintopiranquëmahuë'. Co natan-tochináchinhuë' cancantatoma', co yanatantëramahuë' ni'ton, sacai' a'chinta'huancuëmaso'. ¹² Hua'qui Yosë nanamën natanapomarahuë', co nanitëramahuë' Yosë no'tëquën natëcamaso'. Noya yonquiatoma', a'napita a'chintacamaso nipirinhuë', co no'tëquën yonquiyatëramahuë'. Ya'nán a'chintëranquëmaso' naquëranchin a'chintanta'huancuëmaso' ya'huërin. Co inapita tëranta' cancanëma quëran huarë' yanatëramahuë'. Hua'huaro'sa pochín cancantatoma', co nanitëramahuë' ya'ipi Yosë nanamën yonquicamaso'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'shoráchin yonquirin. Co nanitërinhuë' coshatacaso'. ¹³ So'soquë huarë' coshatërin. Canpitaso' co noyahuë' yonquiatoma', canopia'huaya pochín yonquiconama'. Co nanitëramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. ¹⁴ Chinotonosaso nipirinhuë', cosharomia ca'pi. Inapochachin noya noya imapisopitaso' no'tëquën yonquiapi. Noya nicacaso' no'quitona', co noyahuë' nininso' a'naroáchin a'porapi.

6

¹ Napoaton noya so'sorinso pochin noya noya imahua'. Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquia'ahua'. Ya'nan a'chintohuatëinquëmara, co sacaihuë' nininsopita'ton a'chintërainquëma'. “Co noyahuë' nipatama', parisitopiquë' pacacaso' ya'huërin ni'ton, ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Naporahuaton, Yosëichin natëco',” itërainquëma'. ² Ina quëran aporihuanacasonta' a'chintërainquëma'. Naporahuaton, “Nani imapachina', së'huamotorahuatoma', Yosë nontoco' inari catahuacaso marë',” itërainquëma'. Ina quëran Yosë ananpitaantainpoaso ya'huërinsona' a'chintërainquëma'. “Ayarö' tahuëri ya'ipinpoa' no'tëquën sha'huitarinpoa'. Co noyahuë' nipisopita ana'intomiatarin,” itërainquëma'. Ya'nan imapoma', inapita'ton anitotërainquëma'. Inaso' noya nipirinhüë', co inaíchín yonquicaso' ya'huërinhuë'. ³ Ya'ipi Quisocristo nanamën yonquia'ahua' noya noya imacaso marë'. Yosë nohuantohuachin, oshaquëran ina a'chintanta'inquëma'.

⁴ Ama Quisocristo a'pocosohüë'. Ina a'pohuatama', co nanitërinhuë' anoyacancantinguëmaso'. A'naquën Quisocristo nanamën nani nitotopi. “Quisocristo nicha'ësarinpoa',” ta'tona', imapi. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuitopi. Ispirito Santori chachin catahuarin. ⁵ Yosë nanamën noya natanpi. Yosë chiniquën nanantaton catahuarinsona' nicaponaraihuë', ⁶ Quisocristo a'pohuachina', ¿incaricha anoyacancantëre'poiya? Co huachi nanitapihuë' cha'ëcasiso'. Yosë hui'nin chachin canpoa marë' chiminin. Co ina nohuantohuachinahüë', naquëranchin corosëquë patanantopiso pochin cancantapi. Ina a'pohuachina', piyapisari Quisoso tëhuapona'. ⁷ Ni'co'. Ya'pirin sha'patëra, o'nan ya'huëhuachina, papotërin. Hua'anënso' inaquë sacatarin. Noya nitohuachina, noya cancantërin. “Yosë nohuanton, noya papotërin,” tënin. ⁸ Nipirinhüë', nahuan, shihuarin, inapitasáchin papotohuachina, co manta' nitërinhuë'. “No'pa' napoonin,” topatëra, tananpitëre huachi. Inapochachin Yosë na'con catahuarinpoa'. Noya imapatëhua', Yosë noya ni'sarinpoa'. A'naquënso' nipirinhüë' nahuan, shihuarin, inapita papotërinso pochin nicatona', topinan quëran ya'huëpi. Co Yosë yonquipihüë'. Inapitaso' Yosëri tananpitërin. A'na tahuëri parisitopiquë' a'parahuaton, pën quëran ana'intarin.

Co Yosë naniantërinpoasohüë'

⁹ Chiniquën iyaro'sa' pënënpiranquëmahüë', nosororanguëma'. Co Yosë a'poaramahüë'. Noya imatoma', cha'ësarama' tënahüë. ¹⁰ Yosë co topinan ana'intaringuëmahüë'. Iráca noya ninama'. Imapisopita nosoroatoma', catahuarama' noya imacaso marë'. Ipora huanata' noya ninosoroarama' ni'ton, co Yosë naniantaringuëmahüë'. ¹¹ Chiniquën cancantatoma', ya'ipinguëma' imamiatoco'. “Yosë co naniantarinhüë'. A'na tahuëri ya'huërin'pa' quëpantarinpoa',” ta'toma', chiminaquë huarë' nóya imaco'. ¹² Ama amitomarahuë', na'con Yosë yonquico'. Noya natëpisopita nonanco'. Inapitaso' imamiatapi. “Yosë no'tëquën nontërinpoa',” ta'tona', noya natëapi. Ma'sha onpoaponaraihuë', noya ahuantapi. Iráca Yosëri sha'huitërinso chachin ninapi.

¹³⁻¹⁴ Apraan yonquico'. Iráca Yosëri itërin: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën. Quëma' na'con catahuaraanquën. Ca nohuanto, a'na tahuëri hui'nan ya'huëtarinquën. Naporahuaton, oshaquëran notohuaro' shiparinpitanta' ya'huëtarinquën,” itërin. Yosëso' chini chiniquën nanantërin. Co a'na' ya'huërinhuë' ina quëran chini chiniquën nanantërinso'. Napoaton: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquën,” itërin. ¹⁵ Itohuachina, Apraani

Yosë natërin. Hua'qui' co hui'nin ya'huëtopirinhue', noya cancantaton, ninarárin. "Co Yosë nonpintërincohuë'," ta'ton, natërin. Napoaton napoïn quëran hui'nin nasitërin. ¹⁶ Co piyapi yanatëhuachinpoarahue', "Yosë ni'sárinco, no'tëquën nontaranquën," tënëhua'. Ina pochin nontohuatëhua', natërinënpoa'. "No'tëquën nontërinpoa'," topi. ¹⁷ Yosë co onporonta' nonpintërinpoahuë'. Sha'huitërinpoaso' co onporonta' nishatërinhue'. Napoaton noya nanan sha'huitohuachinpoa': "Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquëma'. Nicha'ësaranquëma'," itërinpoa'. ¹⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa'. Naporahuaton "Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontëranquëma'," ifomantarinpoa'. Napoaton co onporonta' nonpintarinpoahuë'. Co pi'pian tëranta' nishataponhue', tënëhua'. Ina yonquiatëhua', chiniquën cancantahua'. Iráca Yosëichin imarëhua' catahuainpoaso marë'. "Nicha'ësarínpoa'," ta'tëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran imahua'. ¹⁹ Ni'co'. Nanchaquë pa'pachinara, a'na tahuëri panca ihuan nacapipi. Chiniquën co'sacaitërin. Naporo' hua'na quëquën nininso' a'sonahuatona', të'yaitopi. Acopoi' no'paquë ni'toromahuachina, sano yanponin. Co co'sacairi tëranta' chi'huincarinhue'. Inapochachin canpoanta' a'na tahuëri ma'sha onporëhua', parisitërhua', setërhua', naporëhua'. Inapohuatëhua', Yosë yonquia'ahua'. "Inaso' no'tëquën nontërinpoa'. Nicha'ësarinpoa'. Co onporonta' nantantarinpoahuë'," topatëhua', sano cancantarihua'. Yosëso' co quënanarihuarahue', inápaquë ya'huárin. Ina yonquiatëhua', ninarëhua'. ²⁰ Quisoso'ton nani inápaquë panantarin tapatinpoaso marë'. Inaquë ya'huëmiatarin. Corto hua'an chini chiniquën nanantërinso pochin ni'ton, canpoa marë' Yosë nontarin. Miriquiso pochin ninin. Co onporonta' pipiarinhue'.

7

Quisocristo Miriquiso pochin nininso'

¹ Miriquisoso' iráca ya'huërin. Co cotio piyapihue' niponahuë', noya Yosë imarin. Sarimoquë ya'huëpisopita hua'anëntërin. Naporahuaton, Yosë nohuanton, corto hua'an ya'conin. Piyapi marë' Tata Yosë nontërin. Iráca Apraani nohuitërin. Inimico copirnoros' minsërahuaton, o'mantahuachina, Miriquisori nacapirin. Nacapirahuaton, Apraan noya nontërin. Ina quëran corto hua'an ni'ton, Yosë nontërin Apraan noya noya ya'huëcaso marë'. ² Nani nontohuachina, Apraani nani ma'sha canarin quëran diesmo Yosë marë' acorinso' quëtërin. Miriquisoso' nóya hua'an. Nininën chachin "hua'an noya nicacaso' yonquirinso'" tapon naporin. Naporahuaton, Sarimo hua'an ni'ton, "hua'an sano cancantërinso'" tapon naporin. ³ A'shin, pa'pin, shimashonënpita, inapita co nohuitërhua'huë'. Onporosona nasitërinso', onpo pi'ipi quëransona chiminino', inapita co nitotërhua'huë'. Co Yosë quiricanën quëran sha'huitërinpoahuë'. Piyapi marë' Yosë nontárin. Co Yosëri ocoirinhue' ni'ton, pi'pian Yosë hui'nin pochin ni'nin. Nanpiárin pochin cancantërhua'.

⁴ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'huëpirinhue', cotioro'saráchin ya'conpi. Miriquisoso nipirinhue' nisha piyapi. Co cotio quëmapihue' niponahuë', a'napita corto hua'ano'sa quëran chini chiniquën nanantërin. Apraani noya ni'nin. Apraan'ton Yosëri acorin piyapinënpita nicacaso marë'. Inaso' chiniquën nanantërin, tënëhua'. Napaoponahuë', inimiconënpita ma'shanëna' matërin quëran, diesmo ocoirino' Miriquiso quëtërin. Inaso' corto hua'an ni'ton, ma'parin. ⁵ A'na cotio huënton Nihuiro'sa' itopiso'. Iráca Yosë nohuanton, Moisésëri sha'huitërin. "Nihuiro'saráchin corto hua'an ya'coina'. Inapita chinotopiso pëiquë pa'pachina', piyapi marë'

Yosë nontapi,” itërin. Ina quëran piyapi'sa' itantarin: “Yosë nohuanton, nani ma'sha ya'huëtarinquëma'. Napoaton diesmo quëtoco'. Corto hua'an ma'pahuachinquëma', quëtoco',” itërin Moisésëri. Quëmopinënpita niponahuë', Yosë nohuanton, ma'parin. ⁶ Miriquisoso' co cotio quëmapihuë' niponahuë', diesmo Apraan ma'parin. Naporahuaton, ina marë' Yosë nontahuaton, “Yosë noya catahuainquën,” itërin. Yosëri chachin Apraan nani sha'huitërin noya catahuacaso marë'. ⁷ “Chini chiniquën nanantohuatëra, a'napita marë' Yosë nontëre', 'Yosë noya catahuainquën,' itëre',” tënëhua'. Napoaton Apraan quëran Miriquisoso' chini chiniquën nanantërin. ⁸ Isoro'paquë corto hua'ano'sari diesmo ma'patopirinahuë', inapitanta' piyapi'sa' ni'ton, chiminpi anta'. Miriquisoso' nipirinhue' nanpiarin pochin cancantërehua'. Yosë quiricanën nontërehua' quëran, naporëhua'. ⁹⁻¹⁰ Nihuiro'saso nipirinhue' Apraan shinpita. Corto hua'an ya'conpi ni'ton, diesmo ma'patopirinahuë', co Miriquiso pochin chiniquën nanantopihuë'. Co'huara Nihui shinpita nasichátëraponahuë', Apraani Miriquiso quënanahuaton, diesmo quëtërin. Nihuiro'sa' ya'huërenamën quëtërin.

¹¹ Iráca Aaron'ton corto hua'an ya'conin. Ina quëran a'naya a'naya Nihuiro'sa' huënton quëran niya'huëretëra'piapi. Naporó' Yosëri, pënëntërinso' nanan sha'huitërin ya'ipi israiro'sa' imacaso marë'. Nihui corto hua'ano'sa' nanan anoyatërinënpoa' naporini, ¿ma'marëta' a'na corto hua'an Miriquiso pochin nininso' huëcacaso' ya'huëitonhuë'? ¹² Nisha corto hua'an ya'conpachina, nisha nanan pënëninpoa'. ¹³⁻¹⁴ Quisocristoso' co Nihui huëntonquë nasitërinhuë'. Cota huëntonquë nasitërin. Inapitaso' co onporonta' corto hua'an ya'conpihuë'. Co ina pochin Moisésë pënëntërinhuë'. Napoaton Quisocristo co corto hua'an ya'coninhuë', ténahuë'.

¹⁵ Inaso' isoro'paquë o'marin ni'ton, nasha nanan sha'huitërinpoa'. Corto hua'an pochin canpoa marë' Yosë nontárin. Miriquiso pochin co onporonta' pipiarinhue'. Ina yonquihuatëhua', naporinso' no'tëquën anitotërinpoa'. ¹⁶ Co Nihuiro'sa' huënton quëran ya'conpiso pochin nininhuë'. Inaso' chiminaponahuë', nanopiantarahuaton, ya'huëmiatarin. Napoaton chiniquën nanantaton, noya noya ya'conin. ¹⁷ Yosë quiricanën quëran naporin: “Na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë', quëmaso' noya noya acoaranquën inapita ya'huëretacaso marë'.

Ya'ipi piyapi'sa marë' nontaranco. Miriquiso pochin nisaran. Co onporonta' pipiarinhue',” itërin Yosëri.

¹⁸ Iráca corto hua'ano'sa' pënëntërinso' nanan imapirinahuë', co oshanëna' inquitërinhuë'. Co tēhuëchachin catahuarinhuë'. Napoaton co imacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁹ Moisésë pënëntërinso' nanan co manta' anoyatërinhuë'. Quisocristoso' nipirinhue' anoyacancantërinpoa'. Anoyacancantohuachinpoa', nanitërehua' Yosë nohuitacaso'. Huëntonënuquë chachin aya'coninpoa'. Inaso' noya noya, tënëhua'.

²⁰⁻²¹ Iráca na'a cotioro'sa' corto hua'an ya'conpi. Yosëri acopirinhue', co ya'huëmiatopihuë'. Nipirinhue', Quisocristo yaa'paimahuachina, itapon: “Caso' Yosëco ni'to, no'tëquën nontaranquën.

Ipora quëran huarë' corto hua'an chini chiniquën nanantërinso' pochin nica-ton, piyapi marë' nontaranco huachi.

Ya'huëmiataran. Co onporonta' nisha acoaranquënhue',” itërin Yosëri.

²² Napoaton Quisocristoso', nasha quëran canpoarë' anoyatërin. Co non-pintarinpoahuë'. Co onporonta' nisha sha'huitarinpoahuë'. Ina anoyatërinpoaso' noya noya. Pënëntërinso' nanan iráca imapisoso', co on-popinchin noyahuë'. ²³ Iráca na'a corto hua'ano'sa' ya'conpirinahuë',

niya'huërètëra'piapi. A'na chiminpachina, a'na ya'coantarin. Ina chimi-
antahuachina, a'nanta' ya'coantarin. ²⁴ Quisocristoso nipirinhue' nan-
pantarahuaton, ya'huëmiatërin ni'ton, canpoa marë' Yosë nontárin. Co
incari tëranta' ya'huërëtërinhuë'. ²⁵ Napoaton nanitërin noyá nicha'ëinpoaso'.
"Quisocristoíchin anoyacancantërinpoa'," ta'têhua', Yosë imarëhua'. Ipo-
rahuanta' Quisocristo nanpiárin catahuainpoaso marë'. Nani tahuëri can-
poa marë' Yosë nontárin.

²⁶ Quisocristoíchin nanan anoyatërinpoa'. Inaso' corto hua'an chini
chiniquën nanantërinso pochin nicon, nóya ninin. Co pi'pian tëranta'
oshahuaninhue'. Co në'huëtërinso pochin nininhue'. Co oshahuano'sa
pochin cancantërinhuë'. Inápaquë panantahuachina, Yosëri chini chiniquën
nanan quëtërin. ²⁷ Co inaso' a'napita corto hua'ano'sa pochinhue'. In-
apitaso' oshahuanatona', inahuara oshanëna marë'ton ma'sha tãpapi. Ina
quëran piyapi'sa' oshanëna marënta' ma'sha tãpaantapi. Nani tahuëri na-
porápi. Quisocristoso nipirinhue' co oshahuanatonhuë', co ma'sha tãpacaso'
ya'huërinhuë'. Inaora nohuanton, canpoa' ya'huërenamënpoa' chiminin.
A'naroíchin chiminaton, nanitërin ya'ipi oshanënpoa' inquitinpoaso'. ²⁸ Iráca
Moisësë pënëntërin quëran na'a quëmapi'sa' corto hua'an ya'cona'piapi. In-
ahuanta' co noyahuë' cancantatona', oshahuanpi. Ina piquëran Yosëso'
huí'nin chachin acorin. "Co onporonta' nisha acoaranquënhue'," itaton,
oshanënpoa' inquitinpoaso marë' acorin. Inaso' noyasáchin ninin. Co on-
poronta' oshahuanaponhuë'. Napoaton nóya catahuarinpoa'.

8

Quisocristo nasha quëran anoyatërinso'

¹ No'tëquën sha'huitaranquëma'. Quisocristo inápaquë panantarahu-
aton, Yosë inchinanën quëran chachin huënsërin. Corto hua'an chini
chiniquën nanantërinso pochin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'. ² Iráca co-
tioro'sa' chinotopiso pëi' nipi Yosë chinotacaiso marë'. Inápaquë ya'huërinso
chachin nonanpi. Inaquë corto hua'ano'sari piyapi'sa marë' Yosë nontopi.
Quisocristoso nipirinhue' inápaquë Yosëri acorinquë chachin canpoa marë'
ina nontárin. Inaquëso' noya noya catahuarinpoa'.

³ Iráca corto hua'ano'sa' ma'sha tãpapi piyapi'sa' oshanëna marë'.
Quisocristoso nipirinhue' inaora nohuanton, chiminin oshanënpoa'
inquitinpoaso marë'. ⁴ Ipora huanta' isoro'paquë ya'huërin naporini,
co corto hua'an ya'cointonhuë'. Cotioro'sa' iráca nanan imatona', corto
hua'ano'sa' ya'huëtapi ma'sha tãpacaiso marë'. ⁵ Corto hua'ano'saso
chinotopiso pëiquë Yosë marë' sacatopi. Inaso', inápaquë ya'huërinso chachin
nonanpiso'. Iráca chinotopiso pëi' yanipachinara, Yosëri Moisësë itërin:
"Chinotamacoso marë' në'mëtë pëi' nico'. Motopiquë a'notëranquënso
chachin niquë'," itërin. ⁶ Quisocristoso nipirinhue', Yosë ya'huërinquë
chachin panantarahuaton, nanan anoyatërinpoa'. Cotioro'saso' iráca
anoyatërinso imapirinhue', Quisocristoso' nasha quëran anoyatërinso
sha'huëtërinpoa'. "Oshanëma' inquitatënuëma', anoyacancantëranquëma',"
itërinpoa' ni'ton, inaso noya noya, ténahuë.

⁷ Iráca anoyatërinso natërhua quëran noyápiachin cancantërhua' napor-
ini, co nasha quëran anoyatacaso ya'huëitonhuë'. ⁸ Iráca anoyatërinso
imaponaraihuë', co noya cancantopihuë' ni'ton, quiricanën quëran Yosëri
sha'huëtërin:
"A'na tahuëri ca nohuanto,

ya'ipi piyapinëhuëpitarë'co nasha quëran anoyatarahuë.

⁹ Iráca inapitaso' Iquipito parti ya'huëpirinahüë', imiranpo quëran së'quërëso pochin nosoroato, nicha'ërahuë. Naporo' inapitarë'co anoyatopirahuë', co natantochináchinhuë' cancantopi ni'ton, tananpitërahuë," ténin Yosë.

¹⁰ Ina quëran itantarin:

"Tahuëri nanihuachin, nasha quëran anoyataantarahuë. Naporo' anoyacancantarahuë noya yonquicaiso marë'. Nasha cancan quëtarahuë ca pochin cancaicaiso marë'. Casáchin chinotarinaco ni'ton, noya a'pairahuë. Ca pochin cancantatona', piyapinëhuëpita chachin nisapi.

¹¹ Iráca a'naya a'naya yanohuitohuachinacora, a'napitari a'chintopi. 'Yosë nohuitoco', itopirinahüë', co ya'ipi nanamëhuë nitochátërapihuë'. A'na tahuëriso nipirinhüë' nitotapi. Nasha cancan ya'huëtohuachina', cancanëna quëran chachin nohuitarinaco. Insopita tëranta' nasha quëran anoyatërahuëso imapachina', nohuitarinaco. Hua'ano'sahuë nipon, topinan piyapi'sahuë nipon nohuantohuachina', nohuitarinaco.

¹² Na'con nosoroato, ya'ipi co noyahuë' yonquipisopita inquitarahüë. Co huachi oshanëna' yonquiarahuë," ténin Yosë.

¹³ Nasha quëran anoyatërinso quëtërinpoa. Inaso' iráca ya'huërinso' ya'huëretërin. Napoaton iráca anoyatërinso' naniantacaso' ya'huërin. Co huachi ina imacaso' ya'huërinhuë'.

9

Iráca chinotopiso pëi' nininso'

¹ Iráca anoyatërinso sha'huitohuachina, Moisésë nani ma'sha sha'huitërin onporahuatonsona Yosë chinotacaiso marë'. Ina marë' chinotopiso pëi' nipi. ² Në'mëtë', sha'huëtë', inapita quëran nipi. Cato' patoana ya'huërin. Ya'natimarinsoso', noya patoana itopi. Inaquë panca nanparin pochin nininso' ya'huërin. Misanta' ya'huërin. Inaquë pan acorin, Yosë marë' acopiso'. ³ Nëmëtëquë patonpiso' aquëtë', a'na patoananta' ya'huërin, noya noya patoana itopiso'. ⁴ Nëmëtë' ya'cariya a'na misa'huaya ya'huërin, oro quëran nipiso'. Inaquë yonarin pochin pimóchin nininso' a'pëpi tomontacaso marë'. Yosë caposonëonta' ya'huërin. Aipiran, acoporan, ya'ipi oro quëran achinpitopi. Caposo acopoana yonsha oro quëran nipiso' ya'huërin. Inaquë pi'pian cosharo' Yosëri inápa quëran a'paimarinso' po'morin, mana itopiso'. Aaron pitananëonta' inaquë po'morin. Inaso' noyá yaniponahuë', Yosë nohuanton, a'naroáchin papotantarin piyapinënpita yonquicaiso marë'. Naporahuaton, cato' na'pitëa'huayanta' inaquë acopi. Inaquë Yosë pënëntërinso' nani ninshitopi. Iráca anoyatërinso' itopiso'. ⁵ Caposo a'tanamënquë cato' anquënia'huaya pochin nonanatona', acopi. Yosë huënaráchin nininso' ayonquínpoaso marë' napopi. A'na inchinan quëran, a'na ahuënan quëran ninotëpi. Naporahuaton anpiantëna quëran, caposo a'tanamën imotatë pochin nipi. Nisha nisha nininsopita a'chintaca'huanquëmaso' ya'huëpirinhüë', co apíra aquëtë' sha'huitaranquëmahuë'.

⁶ Ina pochin ma'sha chinotopiso pëiquë acohuachinara, noya patoanaquëso' ya'ipi corto hua'ano'sa' ya'conpi. Nani tahuëri ya'conpi Yosë chinotacaiso marë'. ⁷ Noya noya patoanaquëso nipirinhüë', co ya'ipi ya'conpihuë'. A'naíchin chiní chiniquën nanantërinsoáchin ya'conin. Co

ina tēranta' nani tahuēri ya'coninhuē'. Nani pi'ipiquē a'na tahuēriáchin ya'conahuaton, ma'sha huēnainēn quēparin. Inaora oshanēn marē' quēparin. Naporahuaton, piyapi'sa' co yonquiatonahuē' oshahuanpiso marēnta' quēparin. ⁸ A'napita piyapi'saso' co onporonta' inaquē ya'conpihuē'. Ina yonquihuatēhua', Ispirito Santo anitotērinpoa'. Iráca anoyatērinso' imapachina', piyapi'sa' co nanitopihuē' Yosē nohuitacaiso', tēnhua'. ⁹ Iporahuanta' ina yonquihuatēhua', nitotarihua'. Iráca pēnētērinso' co natēhuachinahuē', ma'sha tēpapi ama Yosēri ana'intacaso marēhuē'. Nipirinhue', co ina marē' oshanēn inquitērinhuē'. ¹⁰ Iráca nisha nisha cosharo' a'popi. Nisha nisha o'ocasonta' a'popi. Co noyahue' nipachinara, "Oshanēhuē inqui'i," ta'tona', nisha nisha pa'mopi. "Inapotohuatēhua', Yosē noya ni'sarinpoa'," topirinahuē', co ina marē' noya cancantopihuē'. Yosēri nasha nanan sha'huitaton, anoyataquē huarē' inapocaiso' ya'huērin.

¹¹⁻¹² Iporaso nipirinhue', Quisocristo nani o'marin. Corto hua'an chini chiniquēn nanantērinso pochin nicaton, nōya catahuarinpoa'. Co chinotopiso pēiquē ya'conaton, nanan anoyatērinpoahuē'. Co isoro'paquē nipiso pēiquē ya'coninhuē'. Co chipo, ohuaca'huaya, inapita tēparinhue' huēnainēn macacaso marē'. Inaora huēnainēn chachin a'parin. Chiminatón, oshanēnpoa' inquitērinpoa'. Ina quēran Yosē ya'huērinquē chachin panantarin a'naromaráchin nanan anoyatinpoaso marē'. Inaquē noya nōya catahuarinpoa'. Canpoa marē' chiminin ni'ton, anoyacancantarinpoa'. Ina imapatēhua', nicha'ēsarinpoa'. ¹³ Cotioro'sa' co ya'ipi Moisésē pēnētērinso' natēhuachinahuē', nē'huētērinso pochin ni'tona', co nanitopihuē' chinotopiso pēiquē ya'conacaiso'. Napohuachinara, ma'sharo'sa', chipo, toro'huaya, inapita chinotopiso pēiquē quēpapi. Inaquē corto hua'ani tēparahuaton, huēnainēn manin. Huēnainēn masahuaton, ohuaca'huaya huiquitērinso' yanonēn ayontērin. Ayontahuaton, oshahuana'pi ta'satērin. Inapotohuachina, nē'huētērinso' inquirinso pochin ninin ni'ton, naquēranchin nanitērin chinotopiso pēiquē ya'conacaso'. ¹⁴ Quisocristo huēnainēno nipirinhue' noya nōya. Inaso' Yosē hui'nin ni'ton, co pi'pisha tēranta' oshahuaninhuē'. Ispirito Santo ya'huēmiatērinso' catahuarin ni'ton, canpoa marē' chiminatón anoyacancantomiatērinpoa'. Inaso huēnainēn a'parin oshanēnpoa' inquitinpoaso marē'. Inapoaton noyápiachin cancan quētērinpoa'. Ina quētōhuachinpoa', Yosē noya chinotarihua'. Inaso' nanopiarin ni'ton, canpaanta' ina marē' noya scatarihua'.

¹⁵ Napoaton nasha quēran anoyatērinso nani sha'huitērinpoa'. Ya'nán anoyatērinso na'a piyapi'sa' imapirinhue', co noyahue' cancantatona', oshahuanpi. Co ma'sharo'sa' huēnainēn quēran oshanēna' inquimiatopihuē'. Nipirinhue', Quisocristo chiminin ya'ipi huayoninsopita oshanēna' inquitacaso marē'. Ya'nán anoyatērinso imapisopita oshanēnanta' inquitērin. ¹⁶⁻¹⁷ Ni'co'. Quēmapi yachiminpachina, quiricatērin ma'shanēnpita macacaiso marē'. Co'huara chimiyantērasohue', co macacaiso' ya'huērinhuē'. Chiminpachina, naporo huarē' mapi. Inapochachin nani Quisocristo chiminin ni'ton, ya'ipi sha'huitērinpoaso' acotērinpoa'. Oshanēnpoa' inquitatonpoa', nōya catahuarinpoa'. ¹⁸ Napoaton ya'nán anoyatērinso' sha'huitōhuachina, ma'sharo'sa' tēparahuatona', huēnainēna' a'patopi. Inapotatona', iráca anoyatērinso' imapi. ¹⁹ Ya'ipi piyapi'sa' ayontonahuaton, Moisésēri pēnēnin. Nani ma'sha sha'huitērin natēcaiso marē'. Nani sha'huitōhuachina, ohuaca'hua, chipo, inapita tēparahuaton, huēnainēna manin. Ina quēran narasē'pa' isopo itopiso' masahuaton, quēhuan huaitaquē so'quētahuaton, i'sharē chachin ta'satērin. Pēnētērinso' quirica, piyapi'sa', inapita ta'satērin. ²⁰ Inapotahuaton: "Nani anoyatērinso Yosē sha'huitērinpoa'

natêcaso marê'. Iso huênai' pa'nin ni'ton, Yosê canpoarê anoyatêrinso anitotêrinpoa'," ténin Moisésê. ²¹ Ina quêran chinotopiso pêi', ma'sha inaquê ya'huêrinsopita, inapitanta' huênaiquê ta'satêrin. ²² Iráca pênentêrinso imapachinara, nani ma'sha huênaiquê ta'satopi anoyatacaiso marê'. "Co huênai' ta'satohuatêhuahuê', co Yosê noya ni'sarinpoahuê'," topi. Têhuênchachin co huênai' pa'pachinhuê', Yosê co onporonta' oshanênpoa' inquitêrinpoahuê'.

Quisocristo oshanênpoa' inquitêrinpoaso'

²³ Iráca ma'pitasona inápaquê ya'huêrinsopita nonanpiso', huênai quêran ta'satopi anoyatacaso marê'. Ma'sha inápaquê ya'huêrinsopitaso nipirinhue', noya noya huênai' nohuantêrin. ²⁴ Iráca chinotopiso pêi', piyapi'sari ninin. Quisocristoso', co inaquê ya'coninhuê'. Yosê ya'huêrinquê chachin pantarahuaton, canpoa marê' Yosê nontárin. "Oshanêna' inquitahuaso marê' nani chiminahuê'," ta'ton, nontárin. ²⁵ Iráca corto hua'an ma'sha huênainên masahuaton, noya noya patoanaquê ya'conin. Nani pi'ipi inaporin. Quisocristoso nipirinhue' co na'aro' inaporinhue'. ²⁶ A'naroíchin chiminaponahuê', ya'ipi piyapinênpita marê' chiminin. Co a'naromaréachin nanitêrinpoahuê' naporini, iráca quêran huarê' na'aro' chimianta'itonhuê'. Iporaso' nani ayaro tahuêri ya'cariapirinpoahuê', a'naroíchin chiminin oshanênpoa' inquitinpoaso marê'. ²⁷ Yosê nohuanton, ya'ipi piyapinpoa' a'naroíchin chiminêhua'. Ina quêran Yosê chachin coisê pochin nicaton, ma'sona onpotiinpoaso' no'têquên sha'huipon. ²⁸ Quisocristonta' a'naroíchin chiminin oshanênpoa' inquitinpoaso marê'. Ina quêran inápaquê panantarin. Nani oshanênpoa' inquitohuachinpoa', a'na tahuêri o'mantararin. "¡Ma noyacha Quisocristoso' ni'ton, nicha'êrinpoa' paya!" ta'têhua', ina ninarêhua'. O'mantahuachin, imarêhuasopita maquimarinpoa huachi.

10

¹ Iráca pênentêrinso' nanan imapachinara, ma'sharo'sa' têpapi. Oshanêna' yonquiatona', napopi ama Yosêri ana'intacaso marêhuê'. Quisocristo chiminacaso' ninoton, Yosêri sha'huitêrin ma'sharo'sa' huênainêna a'patacaso'. Quisocristoíchin anoyacancantêrinpoa'. Ina chiminin ni'ton, oshanênpoa' inquitêrinpoa'. Iráca nani pi'iquê ma'sha têpapirinahuê', co têhuênchachin piyapinênpita oshanêna' inquitêrinhuê'. ² Oshanêna' iniquipi naporini, co nani pi'iquê naquêranchin naquêranchin ma'sha têpa'itonahuê'. Cancanêna' anoyatopi naporini, noyápiachin cancanchitonahuê'. ³ Nani pi'iquê ma'sharo'sa' têpahuachinara, yonquiantapi. "Têhuênchachin oshahuanêhua'," topi. ⁴ Ma'sharo'sa' têpapirinahuê', ina huênainên quêran co onporonta' oshanêna' inquitêrinhuê'.

⁵ Napaoton Quisocristo isoro'paquê yao'mahuachina, pa'pin itapon: "Iporaso huachi ma'sharo'sa' têpacaiso', ofrenda quécacaiso', inapita co nohuantêranhuê'.

Quêma nohuanton, piyapi chachin nasitomarahué natêa'huanquênso marê'.

⁶ Na'a ma'sharo'sa' ahuiquitopi.

Nisha nisha ma'sha oshanêna marê' têpapirinahuê', co inapita marê' noya ni'nanhuê'.

⁷ Ina quêran itêrahuê: 'Napaoton tata, nani o'marahué nohuantêranso' nica'huaso marê'.

Quiricanênquê ninrancoso chachin nisarahuê', itêrahuê," ténin.

⁸ Quisocristo pa'pin nontaton, naporin: "Iporaso huachi ma'sharo'sa' têpacaiso' co nohuantêranhuê'. Nisha nisha ma'sha oshanêna marê' têpapirinahuê', co inapita marê' noya ni'nanhuê'," itêrin. Iráca pênentêrinso

natëtona' inapopirinahuë', naporin. ⁹ Ina quëran itantaran: "Ma'tana nani o'marahuë quëma nohuantëranso' nicaca'huaso marë'," itërin. Napoaton co huachi iráca Yosë chinotacaiso marë ma'sha tëpapiso pochin nicacaso' ya'huërinhuë'. Quisocristo nasha pochin Yosë chinotacaso anitotërinpoa'. ¹⁰ Quisocristo piyapi chachin nasitimarahuaton, oshanënpoa marë' chiminin. Yosë nohuanton, a'naroíchin chiminin. Canpoanta' ina imapatëhua', oshanënpoa' inquitërinpoa'. Noyápiachin cancan quëtërinpoa huachi.

¹¹ Nani tahuëri corto hua'ano'sa' sacatápi. Naquëranchin naquëranchin ma'sharo'sa' tëpapirinahuë', co oshanëna' inquitërinpoa'. ¹² Quisocristo nipirinhuë' a'naroíchin chiminin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Ina quëran inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran huënsëarin. ¹³ Inimiconënpita minsëaquë huarë' inaquë ninarin. ¹⁴ A'naroíchin chiminaponahuë', anoyacancantërinpoa'. Ya'ipi imarëhuasopita oshanënpoa' inquitatonpoa', noyápiachin cancan quëtërinpoa'. ¹⁵ Espirito Santonta' inachachin anitotërinpoa'. Quiricanën quëran sha'huitërinpoa'.

¹⁶ "A'na tahuëri piyapínëhuëpitarë' co anoyatohuato, iso pochin nisarahuë:

Nasha cancan quëtërahuë natëtochináchin cancantacaiso marë'. Anoyacancantarahué noya yonquicaiso marë'.

¹⁷ Co huachi oshanëna' yonquiarahuë'.

Ya'ipi co noyahuë' nipsisopita naniantarahué," tënin.

¹⁸ Quisocristo oshanënpoa' nani inquitohuachinpoa', co huachi ma'sha tëpacaso' ya'huërinhuë'. Inasáchin anoyacancantërinpoa'.

Quisocristo imatëhua', Yosë nohuitëréhuaso'

¹⁹ Napoaton iyaro'sa', iporaso' nanitëréhua' Yosë chachin nohuitacaso'. Noya noya patoanaquë ya'conëso pochin nohuitëréhua'. Piyapinpoa' niriuharahué', chiniquën cancantatëhua', Yosë nontahua'. Quisoso huëninën pa'nin ni'ton, ²⁰ nasha ira pochin nininso' acorin Yosë nohuitacaso marë'. Noya noya ananpirinpoa'. Iráca noya noya patoanaquë Yosë ya'nopirinhuë'. Në'mëtëri ya'copitërin ni'ton, co piyapi'sari nohuitopihuë'. Iporaso' Quisocristo o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Chiminin ni'ton, nanitëréhua' Yosë nohuitacaso'. ²¹ Chiniquën nanantaton, noya noya corto hua'an pochin canpoa marë' Yosë nontárin. Ya'ipi imarëhuasopita catahuarinpoa'. ²² Napoaton Quisocristoíchin natëtëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran Yosë nontahua'. Nani oshanënpoa' inquitërinpoa' ni'ton, noya cancantarëhua'. Quisocristo anoyacancantërinpoa' ni'ton, noya i'quë amarëso pochin noyápiachin cancantarihua'. ²³ "Yosë no'tëquën sha'huitërinpoa'. Quisocristoíchin nicha'ësarínpoa'," ta'tëhua', imamiatahua'. Ama pi'pian tëranta' nisha yonquia'huaso huë. Nani sha'huitërinpoa' ni'ton, co nonpintarinpoahuë'. ²⁴ A'napitanta' yonquia'ahua'. Na'con nosoroatëhua', catahuahua' inahuanta' noya ninosoroacaiso marë'. Nipënëahuan' noya nicacaso marë'. ²⁵ A'naquën co huachi niyontonpihuë' Yosë chinotacaiso marë'. Ama inapita pochin cancantahuasohué'. Siniro o'macaso' tahuëri naniriarin ni'ton, niyontonatëhua', na'con na'con nicatahuahua' chiniquën cancantacaso marë'.

²⁶ Quisocristo nanamën nani nitotëréhua'. Nitotariuharahué', naquëranchin naquëranchin co noyahuë' nipatëhua', a'popisopita pochin cancantarihua'. Apohuatëhua', co insonta' nanitarinhuë' oshanënpoa' inquitinpoaso'. ²⁷ Ina quëran pa'pi të'huatacaso' ya'huërin. Yosë chiniquën ana'ntarínpoa'. A'na tahuëri inimiconënpita pënquë a'pararin. ²⁸ Iráca

Moisès pënëntohuachina, a'naquën co yaimapihuë'. A'popi. A'pohuachinara, ana'intopi. Coisëquë quëparahuatona', sha'huirapipi. Catoya'pihuë nipon, caraya'pihuë nipon inachachin sha'huirapihuachinara, co nosoropihuë'. "Tëpaquë'," itopi. ²⁹ Yosë hui'nin chachin a'pohuatama', jaquë aquëtë' ana'intinguëmaso' ya'huërin! Quisocristo canpoa marë' chiminin. Huënainën a'parin anoyacancantinhoaso marë'. Inapoaton, nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. A'naquënso nipirinhüë' imapirinhüë'. Ina quëran Quisocristo a'popi. Huënainën quëran anoyacancantopirinhüë', nisha cancantatona', ina huënainën chachin nocanpi. Ispirito Santori nosoropirinhüë', co pi'pian tëranta' yanatëpihuë'. Inapitaso' Yosëri chini chiniquën ana'intarin. ³⁰ Yosë nohuitërehua'. Inaso' ya'ipiya nitotërin. "Co noyahuë' nipachina', cari ana'intarahüë. No'tëquën ana'intarahüë huachi," tënin Yosë. "Piyapinënpita tëranta' co yanatëhuachinahuë', Siniorori ana'intarin," tënin anta'. Quiricanënuë naporin. ³¹ Yosëso' nanpiárin. Chiniquën nanantërin. Co noyahuë' nipatëhua', pa'pi tē'huatacaso' ya'huërin. Ana'intarinpoa'.

³² Ya'nan imaramaso' tahuëri'sa' yonquico'. Quisocristo nanamën a'chintohuachinënuëmara, noya natanatoma', imarama'. Ina marë' parisitapomarahüë', co yaa'poramahuë'. Noya ahuantërama'. ³³ Imaramaso marë' a'ninquëchin tēhuarinënuëma', no'huirinënuëma'. A'na tahuëri ahüëpirinënuëmahüënta', noya cancantërama'. A'napita imapisopitanta' parisitohuachinara, nosoroatoma', catahuarama'. ³⁴ Tashinan pëiquë po'mohuachinara, co tē'huatomarahüë', nicapoma' pa'nama'. Paatoma', catahuarama'. Canpitanta' imaramaso marë' ma'shanëma' osëretëpirinënuëmahüë', co sëtëramahuë'. "Yosë chachin nohuitërehua'. Nasha cancan quëtërinpoa'. Co insonta' nanitërinhuë' inaso' osëretinpoaso'," ta'toma', nōya cancantërama'. ³⁵ Ya'nan imapoma', noya imarama'. Ama iporaso' yaa'pocosohüë'. "Yosë naniantërinco," ama tocosohüë'. Chiniquën cancantoco' Yosë nōya acanainquëma'. ³⁶ Ma'sha onpopiramahuënta', noya ahuantoco'. Noya natëhuatama', na'con catahuarinquëma'. Nani sha'huitërinquëma' ni'ton, co nonpintarinquëmahüë'. Noya nicha'ësarinquëma'.

³⁷ Quiricanënuë naporin:

"Tēhuëchachin o'macaso' nininso' o'mapon. Co hua'quiarinhüë'.

³⁸ Cancanëma quëran huarë' natëhuatamaco, noya ni'saranquëma' ni'ton, noya nanopimiatarama'.

Nipirinhüë' a'pohuatamaco, pa'pi co noyahuë' ni'saranquëma'," tënin.

³⁹ Inosona a'pohuachina', parisitopiquë pa'sapi. Canpoaso nipirinhüë', co a'poarihuahuë'. Natërehua' ni'ton, nicha'ësarinhüë' huachi.

11

Ya'ipi cancanëna quëran huarë' natëpisopita

¹ "Co Yosë quënanpirëhuahuë', ya'huárin. Nosoroatonpoa' catahuarinpoa'," topatëhua', tēhuëchachin ina natërehua'. Na'con Yosë sha'huitërinpoa'. Co ipora naniyatërarinhüë'. "Oshaquëran naniarin huachi," ta'tëhua', noya ni-narëhua'. ² Iráca quëran huarë' ina pochin cancantohuachinara, Yosëri noya ni'nin.

³ "Yosë no'tëquën nontërinpoa'," ta'tëhua', natërehua'. Inaora yonquinën quëran ya'ipi isoro'pa' acorin. Co manta' ya'huëpirinhüë', "Ya'huë'in,"

topachina, ma'sha ya'huërin. Ya'ipi ni'nëhuasopita co inaora ya'huërinhuë'. Yosëri nininso'. Quiricanën quëran anitotërinpoa'.

⁴ Iráca Apiri Yosë natërin. "Yosë catahuarinco," ta'ton, ma'sha tëparahuaton, Yosë chinotërin. Inapotohuachina, noya ni'nin. "Noya natërinco," tënin. Cainoso nipirinhue' co ina pochin concantërinhuë'. Napoaton Apiri nani chiminpirinhue', ipora huanta' "Ma noya Apiri natëtin," tënëhua'.

⁵ Iráca Inoco noya natërin ni'ton, Yosëri inápaquë quëpantarin. Napoaton co chimininhue'. Piyapi'sari yonisápirinahuë', co quënanpihuë'. Co'huara inápaquë quëpantayátërasohue', "Inoco nóya ni'nahuë," tënin Yosë quiricanënuë. ⁶ Yosë yonquihuatëhua', natëtacaso' ya'huërin. "Yosë ya'huárin. No'tëquën nontërinpoa'. Ina nontohuatëhua', natanatonpoa' catahuarinpoa'," topatëhua', noya ni'sarinpoa'. Co ina pochin concantohuatëhuahuë', co onporonta' noya ni'sarinpoahuë'.

⁷ Iráca Nointa' ya'huëpirinhue', a'na tahuëri Yosëri itapon: "Co hua'qui quëranhuë' ma'sha onpoarama'. Co ni'chinamasohue' ni'sarama'. Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ii' quëran ata'huantarahuë," itërin. Co'huara o'nyantërasohue' napotopirinhue': "Yosë no'tëquën nontërinco," ta'ton, Noi natëtin. Sha'huitohuachina, natëton, panca nanha ninin. Ina quëran sa'in, hui'ninpitare chachin cha'ëpi. A'napitaso' natanaponaraihuë', co yanatëpihuë'. Napoaton na'inpí. Noiso nipirinhue', ya'ipi cancanën quëran natëtin. "No'tëquën nontërinco," topachina, Yosëri noya ni'nin.

⁸ Apraanta' Yosëri itërin: "Ya'huëran quëran pipimiatëquë'. A'na parti a'nochinquën. Ina no'pa' quëchinquën ya'huëcamaso marë'," itërin. Co no'pa' nohuítaponahuë', Yosë natërin. "Co nonpintarincohuë'," ta'ton, pa'nin.

⁹ Aquë paaton, Canaan parti canconin. Inaquë ya'huaponahuë', në'mëtë' pëiquërachin ya'huërin. Pa'sápaton, co ya'huëmiatërinhuë'. Isaco, Cacopo, inapitanta' në'mëtë' pëiro'saquë ya'huëpi. Yosëri nani sha'huitërin. "Iso no'pa chachin quëchinquëma'," itopirinhue', co hua'anëchátërapihuë'. "Co Yosë nonpintarinpoahuë'. A'na tahuëri ina nohuanton, hua'anëntarihua'" ta'tona', Yosë natëpi. ¹⁰ Apraan yonquiárin. "A'na tahuëri Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Inaquë noya ninano' ya'huëmiatarin. Yosëri chachin canpoa marë' acorinso'," ta'ton, ina ninararin.

¹¹ Inaso', chiniquën Yosë natërin. "Nani máshoco. Saranta' co hua'huana'pihuë' nipirinhue', Yosë sha'huitërinco ni'ton, oshaquëran hui'nahuë ya'huëtarinco," tëninso marë', Yosë nohuanton, hui'nahuanin huachi. ¹² Apraan nani másho niponahuë', hui'nahuanin. Ina hui'nin quëran chachin na'api. Oshaquëran hua'huayátërahuë shinpita ya'huëtërin. Tayora nápo' ya'huëpi. Marë yonsanquë notohuaro' inotëra'huaya ya'huërin. Inotëra'huaya nápo' shinpita ya'huëpi. Co pichicasohue'.

¹³ Apraan, Isaco, Cacopo, inapita chimaquë huarë' Yosë natëpi. "Nani Yosë sha'huitërinpoa'. Co nonpintarinpoahuë'. Pahuanarin nipirinhue', a'na tahuëri Yosë nohuanton, ya'huapon," ta'tona', nóya concantopi. "Co hua'qui isoro'paquë ya'huarihuahuë'. Isëquëso' topinan yacapatëréhuaso pochin ninëhua'," topi. ¹⁴ "Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë'pa' tēhuëchinsinso' ya'huëmiatarihua'," ta'tona', napopi. ¹⁵ Ya'huëpi quëran nani pipimiatopi. Ina na'con yonquipi naporin, inaquë ayamanta'itonahuë'. ¹⁶ Nipirinhue', co isoro'pa' na'con yonquipihuë'. Yosë na'con na'con nohuantopi. Ina ya'huërinquë chachin ya'huëcaiso' nohuantopi. Napoaton Yosë tapon: "Nóya yonquirinaco ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'sarahuë. A'na tahuëri inápaquë quëpantarahuë. Nani tapatërahuë ya'huëcaiso'," tënin.

17-18 Apraan tēhuēnchachin Yosē natērin. Anaíchin hui'nin ya'huētērin. Nasitohuachina, Isaco itērin. Naporō Yosēri sha'huitērin: "Isaco mashotohuachin, hui'nahanarin anta". Naporahuaton, oshaquēran notohuaro' shinpita ya'huētārin," itopirinhuē'. Hui'nin hui'napitohuachina, Yosēri itātarin: "Hui'nān quēparahuaton, motopī'pa' paquē'. Inaquē hui'nān tēpaquē' chinotancoso marē'," itērin. Tēnicaso marē' napotērin. 19 "Yosē co nonpintērincohuē'. Ananpitaantacasonta' nanitērin," ta'ton, Apraan natētērin. Paaton, Isaco yatēparahuachina, Yosēri itāntārin: "Tanānpitēquē'. Ama tēpaquēsohuē'," itērin. Napoaton hui'nin chiminin quēran, nanpiantārinso pochin ni'nin.

20 Ina quēran Isaconta' cato' hui'ninpita ya'huētērin, Cacopo, Isao inapita itopiso'. Mashotohuachina, Yosē natēton, nontērin hui'ninpita catahuacaso marē'. 21 Cacoponta' mashotahuaton, pitana paquēaponahuē', Yosē chinotārin. Yachiminpachina, ina natēton, Cosī hui'ninpita catahuacaso marē' Yosē nontērin.

22 Cosinta' chiminaquē huarē' Yosē natērin. Yachiminpachina, quēmopinēnpita sha'huitērin: "Iquipito parti ipora ya'huērēhua'. A'na tahuērīso nīpirinhuē' Yosē nohuanton, ya'ipi isairō'sa' isēquēran pipiapi. No'pa' Yosē quētērinpoaquē chachin quēpantārin ya'huēcāiso marē'. Naporō' nansēhuēpita quēpa'ina' pa'pitinacoso marē'," itērin. "Yosē co nonpintārinpoahuē'," ta'ton, naporin.

23 Ina quēran Iquipito copirno' piyapinēnpita camairin: "Isairō sanapi'sa' huaihuachina', quēmapia'huaya nīpachin, tēpaco'," itērin. Napopirinhuē', Moisésō' nasitohuachina, a'shini co nohuantērinhuē' hua'huin chiminacaso'. Yosē natēton, co copirno tēranta' tē'huatērinhuē'. "Iso hua'huahuēso' noya," itērin so'in nontaton. Cara yoqui noya po'opi. 24 Ina quēran copirno hui'nini masahuaton, asō'sorin. Napoaponahuē' hui'napitohuachina, Yosē natēton copirno pēinēn quēran pipirin. 25 Yosē piyapinēnpita catahuacaso marē' pa'nin. Ina marē' parisitopirinhuē', co ina yonquirinhuē'. Yosē natēcaso' na'con na'con nohuantērin. "Co noyahuē' nīcatēhua', capa cancantopirēhuahuē', co hua'quīya quēranhuē' mā'sha ta'huantārin," ta'ton, co mā'sharāchin yonquirinhuē'. 26 Copirno hui'nin pochin ni'ton, nohuantērin naporini, Iquipito parti na'con canaitonhuē', co ina nohuantērinhuē'. Yosē na'con na'con yonquirin. "A'na tahuērī Cristo o'maton, nicha'ēsarinpoa'. Iporaso' ina marē' aparisitopirinacohuē', Yosē'pa' noya noya acanarīnco," ta'ton, noya ahuantērin.

27 Yosē natēton, Moisésē Iquipito quēran pipirin. Copirnorī no'huipirinhuē', co tē'huatērinhuē'. "Yosē co quēnanaporahuē', nī'sārinco," ta'ton, chiniquēn cancantērin. Chiniquēn cancantaton, Yosē piyapinēnpita catahuarin. 28 "Yosē nicha'ēsarinpoa'," ta'ton, natētērin. Napoaton piyapi'sa' camairin: "Ya'ipinquēma' carnīroa'hua tēpaco'. Huēnāinēn ya'coanaquē pashitoco' ama anquēniri paninan ninīnso' tēpacaso marēhuē'," itērin. Napotohuachina, a'naya a'naya inahuara pēinēna' ya'coanaquē huēnaiquē pashitēra'piapi. Napoaton Yosēri catahuarin. Co paninano'sa' chimīnpihuē'. Pascoa pītaquē napopi.

29 Ina quēran ya'ipi isairō'sa' Yosē natētōna', noya pipipi. "Yosē catahuarīnpoa'," ta'tona', Quēhuai marē aquētēran pa'pi. Pancaī' nīponahuē', Yosē nohuanton, a'narōāchin nīpatomairin ni'ton, panca ira pochin yanīro ya'norin. Ina pa'tatona pēntonpi. Iquipito sontaro'saso nīpirinhuē' co nanitopihuē' pēntonacaso'. Imatāpirinahuē', īiri imotērin ni'ton, chimītopi.

30 Ina quēran isairō'sa' Canaan parti canconpi huachi. Yosē natētōna', inimiconēnpita minsēpi. Quiricoso' panca ninano'. Natēricho quēran pairatopiso' ināpaquē huarē' pantārin. Yosēri sha'huitērin tahuītacāiso'.

“Catahuarinpoa mini,” ta'tona', natëpi. Canchisê tahuëri tahuitopi. Inapotohuachinara, Yosê nohuanton, paira a'naroáchin nohuatërin. ³¹ Ya'ipi ya'huëhuano'sa' co Yosê yanatëpihuë' ni'ton, chiminpi. A'na sanapiáchin natëton, cha'ërin. Oshahuana'pi inaso', Nacapa itopiso'. Inimico niponahuë', Israiro comisionënpita huë'pachinara, inari po'orin ama sontaro'sari tëpacaiso marëhuë'.

³² Co inapitaráchin Yosê natëpihuë'. Quitiono, Paraco, Sanson, Quihuiti, Tapi, Samoiro, pënëntona'piro'sa', inapitanta' nóya natëtopi. ¡Notohuaro' ya'huëpi ni'ton, co'chi nanitërahuë' ya'ipiya sha'huita'huaso paya!
³³ A'naquën Yosê natëtona', nisha nisha piyapiro'sa' minsëpi. A'naquëonta' hua'an ya'conatona', no'tëquën hua'anëntopi. “Yosê sha'huitërinpoa' ni'ton, catahuarinpoa',” ta'tona', a'naquën natëpi. Napoaton Yosëri catahuarin. A'naquënso' Yosê natëtona', pa'pini' quëran cha'ëpi. ³⁴ A'naquën pën chiniquën nënë nënëtaquë t'ëyatopirinahuë', co pi'pian tëranta' huëyapihuë'. Noya cha'ëpi. A'naquëonta' Yosê nohuanton, sahuëni quëran cha'ëpi. Yatëpaporinahuë', co chiminpihuë'. A'naquëonta' co chinipirinahuë', Yosëri catahuarin chiniquën cancantacaiso marë'. Na'a inimicoro'sa' minsërahuatona', a'papi. ³⁵ Sanapi'santa' hua'huinpita chiminpachina, Yosê natëpi ni'ton, ina nohuanton nanpiantapi huachi.

A'naquënso nipirinhaü' Yosê natëtona', chiniquën parisitopi. “Yosê a'poco' tëpachinënguëma',” itopirinahuë', co yaa'popihuë'. “Co onporonta' a'poaraihuë'. Yosê noya noya ananpitaantarincói,” ta'tona', imapiso marë' chiminpi. ³⁶ A'naquëonta' Yosê imapi ni'ton, tëhuapi, huihuipi, catinaquë tonpopi, tashinan pëiquë po'mopi, napotopi. ³⁷ A'naquëonta' na'piquë t'ë'yaratona', tëpapi. A'naquëonta' sërichoquë yatonatona', tëpapi. “Yosê a'poco', tëpachinënguëma',” itopirinahuë', co yaa'popihuë'. A'naquëonta' sahuëni quëran tëpapi. A'naquën co tëpaporinahuë', imapiso marë' chiniquën aparisitopi. Yatëpahuachinara, ta'api. Co huachi ya'huëmia ya'huëpihuë'. Capa a'mocaiso' ni'ton, ohuica sha'huëtë', chipo sha'huëtë' inapita a'mopi. Co manta' ya'huëtöpihuë'. Chiniquën parisitopi. ³⁸ Motopiro'sa' parti, inotëro partiro'sa', nisha nisha parti iratopi. Na'pi naninque ya'conahuatona', huë'ëpi. Inpioro'sari nocanpi: “Inapitaso' napoonpi,” topirinahuë', Yosëriso' noya noya ni'nin.

³⁹ Yosëíchin yonquiatona', nóya imapi. Napoaponahuë', co ya'ipi Yosëri sha'huitërinso' naniyatërasohuë', chiminpi. ⁴⁰ Canpoanta' yonquiatonpoa', Yosê ninararinpoa'. Iporaso' Quisocristo nani chiminin ni'ton, ya'ipinpoa' anoyacancantërinpoa'. Iráca imapisopita, ipora canpoanta', ya'ipinpoa' anoyacancantërinpoa'. A'na tahuërinta' inápaquë pa'patëhua', Yosê noyá nohuitar-ihua'.

12

Quisocristoíchin yonquia'ahua'

¹ Iráca quëran huarë' na'a piyapi'sa' parisitaponaraihuë', imamiatopi. “Yosê catahuarinpoa',” ta'tona', natëpi. Napoaton inapita yonquiatëhua', canpoanta' nóya imahua'. Ni'co'. Quëmapi'sa' nicanacaiso marë' ta'ahuachinara, chiniquën ta'api. Co manta' quëpapihuë'. Torosarëáchin ta'api. Naporopi a'mopiso' co ocoihuachinahuë', co nanitopihuë' chiniquën ta'acaiso'. Inapochachin canpoanta' raporopi a'mopiso' ocoipiso pochin ya'ipi oshanënpoa' naniantahua'. Co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua', ya'ipi cancanënpoa quëran Quisocristo imahua'. Sacai' nipirinhaü', ahuantatëhua',

noya imahua'. ² Quisocristo na'con yonquia'ahua'. Inasáchin catahuarinpoa' Yosë natëcaso'. Naporahuaton, inasáchin catahuarinpoa' noya noya natëcaso'. Isoro'paquë o'mahuachina, chiniquën parisitërin. Corosëquë parisitohuachina, na'con tēhuapirinahuë', co ina yonquirinhuë'. "Chimipato, piyapi'sa' nicha'ësarahuë'," ta'ton, nōya cancantërin. Ina quëran inápaquë panantarahuaton, Yosë inchinanën quëran chachin huënsëarin.

³ Isoro'paquë ya'huapon, oshahuano'sari chiniquën no'huipirinahuë', ahuantërin. Ina yonquiatëhua', ama yaa'poa'huasohuë'. Chiniquën cancantoco'. ⁴ Sopai yaminsërinquëma' Yosë a'pocaso marë'. Sacai' nipirinhuë', Quisocristo imamiatoco'. Imaramaso marë' aparisitopirinëinquëmahuë', co tēparinëinquëmahuë'. ⁵ Hui'ninpita pochin niconpoa', Yosë pënëninpoa' chiniquën cancantaco marë'. Nani nitotopiramahuë', çniantitërama' ti? Quiricanën quëran napotërinpoa': "Yonquiquë' conpa. A'na tahuëri Yosë nohuanton, parisitaran noya noya imacamaso marë'.

A'na tahuëri pi'pian ana'ntopirinquënhuë', ama sëtëquësohuë'.

Ama yaa'poquësohuë'. Ahuantacaso' ya'huërin.

⁶ Nosororinpoa' ni'ton, a'na tahuëri ina nohuanton, ma'sha onporëhua'. Hui'ninpita pochin niconpoa', ana'intërinpoa' noya noya yonquicaso marë'," ténin.

⁷ Hui'ninpita pochin ni'ninpoa' ni'ton, ahuantacaso' ya'huërin. Ni'co'. Hui'nanpo' no'tëquën pënënë' noya noya yonquicaso marë'. ⁸ Co Yosë pënëninpoahuë' naporini, co tēhuëenchachin hui'ninpita pochin ni'itonpoahuë'. Ya'ipi hui'ninpita yonquirin noya noya cancantacaiso marë'. Co pi'pian tëranta' ana'ntohuachinquëmahuë', co Yosë hui'ninpitinquëmahuë'.

⁹ Tatanpoa' pënënpachinpoara, natërëhua'. Pi'pian ana'ntopirinpoahuë', co no'huirëhuahuë'. Noya niconpoa', natërëhua'. Tata Yosëso nipirinhuë' na'con na'con natëcaso' ya'huërin. Inaso' nininpoa' ni'ton, natëhuatëhua', noya noya nanpiarihua'. ¹⁰ Hua'huatarihua', co hua'qui isoro'paquë ya'huëcasohuë' nipirinhuë', tatanpoa' pënëninpoa'. Inaora yonquiaton, pi'pian ana'intërinpoa' natëcaso marë'. Yosëso nipirinhuë', noya noya yonquiatonpoa', no'tëquën catahuarinpoa'. Na'con nosoropirinpoahuë', a'na tahuëri ina nohuanton parisitërhua' ina pochin cancantacaso marë'.

¹¹ A'na tahuëri Yosë nohuanton, ma'sha onporëhua'. Naporahuaton, a'napita ma'sha onpotërinënpoa'. Naporo chachinso' sëtërhua'. Parisitacaso' co nohuantopirëhuahuë', noya ahuantohuatëhua', Yosë na'con catahuarinpoa'. Nirótëatëhua', noya nisarëhua'. Inapoatëhua sano cantantarihua'.

Ama Yosë a'poa'huasohuë'

¹² Napoaton iyaro'sa', chiniquën cantantahua'. Ama amiatëhuarahuë', chiniquën Yosë imahua'. Ni'co'. Aquë pa'patëra, canotërë', sacai' iratërë'. A'naquëma' ina pochin cantantatoma', co huachi ya'ipi cancanëma quëran Yosë imaramahuë'. Ama huachi canotërëso pochin cantantocohuë'.

¹³ Yosë iranën no'tëquën imapatama', co pëshonaramahuë'. Yosë catahuarinquëma' noya noya yonquicamaso marë'. A'napitanta' niconquëma', chiniquën cantantapi. Co huachi sonpacha pochin cantantapihuë'.

¹⁴ Ama pi'pian tëranta' nino'huicosohuë'. Naporahuaton, noya nico'. Co noya nipatamahuë', co manta' Yosë nohuitaramahuë'. ¹⁵ Yosë inaora nohuanton nosoroatonpoa', yacatahuarinpoa'. A'naquëniso nipirinhuë', co yatahuërëtopihuë'. Inahuara yonquipisoáchin imatona', co Yosë yonquicaiso' nohuantopihuë'. Ama inapita pochin cantantocohuë'. Co Yosëichin yonquihuatomahuë', oshaquëran nitapicancanarama'.

Ina quëran pënanin a'naroáchin sê'cotëtërinso pochachin a'napitanta' atapicananarama'. ¹⁶ Ni'cona nisha nisha cancantotama'. Ama monshihuancoosohuë'. Noyápiachin cancantoco'. Ama ma'sha yonquiatoma', Yosë nianiantocosohuë'. Isao iráca naporinso' yonquico'. Ma'sharáchin yonquiaton, co onpopinchin Yosë yonquirinhuë'. Tanaton, iin nontërin: "¿Yosë na'con catahuainquënso' nohuantëran ti? Co caso' ina yonquirahuë'. Cosharo' na'con na'con nohuantërahuë'," itërin. ¹⁷ Ina piquëran yonquiantapirinhuë'. "Yosë na'con catahuainco," tantapirinhuë', co huachi Yosëri nohuantërinhuë'. Chiniquën sëtaton na'nëpirinhuë', iráca a'porinso' co huachi nanitërinhuë' anoyatacaso'. Ina yonquiatoma', ni'cona Yosë nianiantotama'.

¹⁸ Iráca Sinai motopi nicotoanaquë huë'pachinara, cotioro'sa' pa'pi tē'huatopi. Inaquë panca pën nënërin. Co ya'caritacaso' ya'huërinhuë'. Tahuëri niponahuë', tashi pochin ninin. Yara yaráchin ninin. Panca ihuan pa'nin. ¹⁹⁻²⁰ Tronpita chiniquën pihuirinso' natanpi. Naporo' Yosëri chiniquën itërin: "Iso motopiquë pënënanarquëma' ni'ton, ama ya'caricosohuë'. Ma'sharo'sa tëranta' inaquë pa'pachina', chimúina'. Na'piquë tē'yaratoma', tēpaco'," itërin. Ina natanahuatona': "Sacai' ina nanan natëcaso'," ta'tona', pa'yanpi. "Ama huachi chiniquën nonchincoisohuë'," itopi. ²¹ Ni'sahuaton, Moisësënta' pa'pi tē'huatërin. "Canta' tē'huatato, ropa ropátarahuë'," tēnin.

²² Canpoaso nipirinhuë', co ina motopi ya'carirëhuahuë'. Quisocristo imatëhua', nisha motopi ya'carirëhua', Sion itopiso'. Yosë chachin nohuitar-ihua'. Co ipora quënanpirëhuahuë', nanpiárin. A'na tahuëri ya'huërinquë chachin pantarihua'. Nasha Quirosaringuë ya'huëcontarihua huachi. Notohuaro' anquëniro'sa' inaquë niyontonpi. Noya cancantatona', Yosë chinotapi.

²³ Huëntonënguë chachin Yosë nani aya'coninpoa'. Inápaquë nininënpoa' nani ninshitërinpoa' hui'ninpita pochin nicainpoaso marë'. Inatohua' niyontonar-ihua'. Yosë chachin imarëhua'. Inaso' ya'ipiya hua'anëntaton, co imapisopita-huë' no'tëquën ana'intarin. A'naquën imapisopita nani chiminpachinara, hua'yanënaso' Yosë'pa' ya'huapi huachi. Yosë pochachin cancantopi. Inapitarë'quënpoa chachin niyontonarihua' ²⁴ Quisocristo chachin nohuitarihua'. Inaso' nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marë'. Huënainën quëran anoyacancantërinpoa'. Iráca Apiri huënainën pa'nin. Iini tēpahuachina, huënainën pa'nin ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Quisocristo chimininsoso' nipirinhuë', noya noya. Huënainën pa'nin ni'ton, nanan anoyatërinpoa'.

²⁵ Napoaton Quisocristo nanamën noya natanco'. Ama pi'pian tëranta' a'pocosohuë'. Pënëntërinso nanan sha'huitohuachinara, a'naquën co yanatëtópihuë' ni'ton, a'naroáchin ana'intërin. Quisocristo nanamënso' noya noya ni'ton, ina nianiantohuatëhua', aguë aguëtë' ana'intinpoaso' ya'huërin. Inaso' inápa quëran pënëninpoa'. ²⁶ Yosëri pënëntërinso nanan sha'huitohuachina, ina nohuanton, panca ocohua pa'nin. Ina quëran quirancon quëran sha'huitërinpoa': "A'na tahuëri naquëranchin nontaantahuato, co isoro'paráchin nacontarinhuë'. Inápaquë ya'huërinsopitanta' naco nacóntarin," tēnin. ²⁷ A'na tahuëri mini ya'ipi ma'sha isoro'paquë ya'huërinso'pita ta'huantarin. Ma'sha ya'huëmiatërinso' acohuachinaso', ya'huëmiatarin. ²⁸⁻²⁹ Hua'anëntërinquë chachin aya'coninpoa'. Inápaquë pa'patëhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Napoaton: "Yosparinquën Siniro," itahua'. Ya'ipi cancänëpoa quëran inasáchin chinotahua'. Noya cancantatëhua', natëahua' noya nicainpoaso marë'. Ipora huanta' Yosëso' no'tëquën ana'intarin ni'ton, tē'huatacaso'

ya'huërin. Pënquë ma'sha ahuiquitërëso pochin ya'ipi co noyahuë' nininsopita ana'intarin.

13

Onporahuatonsona Yosë noya ni'ninpoaso'

¹ Ya'ipi imaramasopita capini noya ninosoroco'. Iyaparima pochin ni'co'. ² Co nohuitapomarahuë', nosoroco'. Huë'pachina, noya nonatoma', o'shitoco', a'caco'. Iráca a'naquën napopiso' yonquico'. Ni'toro'sa huë'pachinara, "Huëco' ni'quicoi," itërin. Piyapita'ma' topirinhüë', Yosë anquëninën chachin a'carin. Inapochachin canpoanta' ni'toro'sa' noya nonatahua'.

³ Ama tashinan pëiquë po'mopisopita naniantocosohuë'. Catahuaco'. Canpitanta' tashinan pëiquë ya'huëaramaso pochachin yonquico'. A'naquëonta' imapiso marë' chiniquën aparisitohuachina', noya yonquico'. Canpitanta' inapita ninatanpiso pochin cancantatoma', nosoroco'.

⁴ Quëmapi'sa' sa'apachina', ama a'na sanapi yonqui'inasohuë'. Sanapi'santa' so'yahuachina', ama so'ina' tēhuanapichinasohuë'. Ama manta' monshihuainasohuë'. Monshihuanpatama', Yosë chiniquën ana'intarinquëma'.

⁵ Ama coriquiráchin pa'yatocosohuë'. Co na'con ma'sha ya'huëtopirinquëmahuë', sano cancantoco'. Ama na'con na'con nohuantocosohuë'. Yosë chachin nani sha'huitërinpoa'. "Co onporonta' pataranquëmahuë'. Co naniantaranquëmahuë'," itërinpoa'. ⁶ Napoaton chiniquën cancantatēhua' naporēhua': "Yosë catahuarinpoa' ni'ton, co tē'huarēhuahuë'." jPiyapi'sa' ma'sha onpotopirinpoahuënta', co tē'huatarihuahuë'!" tēnhua'.

⁷ Ya'nan a'chintërinēnquëmasopita yonquico'. Yosë quiricanën noya a'chintërinēnquëma'. Chiminaquë huarë' noya nicacona', a'napita catahuapi. Napoaton inapita nonanatoma', noya natëco'.

⁸ Quisocristo co onporonta' nishataponhuë'. Iráca nosororinpoa'. Ipora huanta' catahuarinpoa'. Co onporonta' naniantarinpoahuë'. Inasáchin imahua'. ⁹ A'naquën nisha a'chintohuachinēnquëma', ama natancosohuë', nonpintochnēnquëma'. No'tëquën yonquico'. Nisha nisha nica-caso' pēnēnpirinēnpoahuë', co ina quëran noya cancantērēhuahuë'. Na'a piyapi'sa' nisha nisha cosharo' a'poaponaraihuë', co noya cancantopihuë'. Quisocristo'ichin nanitërin anoyacancantërinpoaso'. Inaora nohuanton, nosoroatonpoa', catahuarinpoa' imamiatacaso'.

¹⁰⁻¹¹ Quisocristo corosëquë chiminaton, oshanēnpoa' inquitërinpoa'. Iráca pēnētërinso imapisopitaso nipirinhüë', co ina natëpihuë' ni'ton, co oshanēna' inquitërinhuë'. Iráca corto hua'ano'sa' piyapi'sa' oshanēna marë' ma'sha tēpapi. Tēpahuachinara, corto hua'an chini chiniquën nanantërinsoari ma'sha tēpapiso' huëninën manin. Masahuaton, Yosë ya'norinso' patoanaquë quëparin oshanēna marë'. Noshinēno nipirinhüë' co ca'pihuë'. Ninano' intonquë quëpapi ahuiquitacaiso marë'. ¹² Quisocristonta' ninano' aquëcha quëparahuatona', aparisitopi. Inaquë chiminin oshanēnpoa' inquitinpoaso marë'. Inaora huëninën quëran anoyacancantërinpoa'. ¹³ Napoaton canpoanta' aparisitohuachinēnpoa', ahuantahua'. Iráca pēnētërinso nanan naniantaritēhua', Quisocristo'ichin imahua'. Ina no'huipiso pochin no'huipirinēnpoanta', ahuantahua'. ¹⁴ Co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahuë'. Yosë ya'huërin'pa' pantacaso' ninarēhua'. Inatohua' ya'huëmiatarihua'. ¹⁵ Napoaton iporaso' co huachi ma'sha tēparihuahuë' Yosë chinotacaso

marè'. Nani tahuëri ina chinotatèhua', "Ma noyanquëncha Tata Yosë quëmaso paya. Quisocristoíchin anoyacancantërincoi ni'ton, 'Yosparinquën Sinioro,' itërainquën," itahua'. ¹⁶ Noyasáchin niahua'. Nicatahuacaso' ama naniantahuasohuë'. A'napita ma'sha pahuantohuachina', ama apiratocosohuë'. Inapohuatèhua', Yosë noya chinotarèhua' ni'ton, noya ni'sarinpoa'.

¹⁷ Ansiano'sa' pënënpachinënguëma', noya natëco'. Noya noya imacamaso marè' Yosëri acorin. A'na tahuëri inapitanta' ya'ipi napopisopita Yosë sha'huitapi. Nani tahuëri pënënarinënguëma'. Noya natèhuatama', noya cancantatona', a'chintarinënguëma'. Co yanatèhuatamahuë', sètapi. Naporahuaton, canpitanta' co noya noya cancantapomahuë'.

¹⁸ Quiya marè' Yosë nontoco'. Noya nisarai, ta'toi, noyápiachin cancantërai. Ya'ipi cancanëhuëi quëran Yosë yanatërai. ¹⁹ Ca marè' chiniquën Yosë nontoco' catahuainco a'naroáchin canpitataquë pa'i.

Quisocristo a'pairinpoaso'

²⁰ Yosë catahuainquëma' noya ninicatoma' ya'huëcamaso'. Inasáchin asanocancaninpoa'. Inari chachin iráca Quisocristo ananpitaantarín. Iporaso' ohuicanënpita pochin nicatonpoa', Sinioro Quisoso a'pairinpoa'. Huënainën pa'nin ni'ton, nasha quëran anoyatërinso sha'huitërinpoa' imacaso marè'. Ina anoyatërinso' ya'huëmiatarin. Co onporonta' nishataponhuë'. ²¹ Yosë na'con catahuainquëma' ina nohuantërinso' nicacamaso marè'. Pi'pian tëranta' co noyahuë' yonquihuatama', anoyacancaninchinquëma'. Quisocristo catahuahuachinpoa', nani tahuëri nóya nisarèhua'. Ina quëran noya ni'sarinpoa huachi. Ya'ipi piyapi'sa' inasáchin chinochina'. Ama onporonta' ina naniantahuasohuë'. Amen.

²² Nani pi'pian ninshitëranquëma'. Noya cancantatoma' iyaro'sa' natanco', ténahuë. Achinicancainquëma', ta'to ninshitërahuë. ²³ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahuë. Iya Timotio nani tashinan pëi quëran ocoipi. Manóton huë'pachin, inaro'co pa'sarai.

²⁴ Ansiano'sanquëma' saludos a'pataranquëma'. Ya'ipi imaramasopitanta' yonquiatënguëma', saludos a'pataranquëma'. Itariaro'santa' saludos a'patarinënguëma'.

²⁵ Inaora nohuanton, Yosë nóya catahuainquëma'. Nani ninshitëranquëma huachi.

Santiago ninshitérinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitérinso'

¹ Ca Santiacoco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Canta' isèquë noya ya'huarahué. Tata Yosë hua'anëntërinco ni'ton, Sinioro Quisocristoíchin natërahuë. Ya'ipi cotioro'sanquëma' Quisocristo imaramaso' ninshitaranquëma'. Canpitaso' yanquëërahuatoma', nisha nisha parti ya'huarama'. Ya'ipi Yosë piyapinënpitanquëma' ninamaso' ninshitaranquëma'.

Ma'sha onporëhuaso'

² Nisha nisha ma'sha onpoapomarahué' iyaro'sa', ama sëtocosohué'. Noya cancantoco'. ³ Yosë téniarinpoa' cancanënpoa quëran huarë' natëcaso marë'. A'naquën ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin Yosë yaa'popi. Canpoaso nipirinhué' parisitohuatëhua', "Yosë co onporonta' naniantarinpoahuë'," topatëhua', catahuarinpoa' chini chiniquën cancantacaso marë'. ⁴ Noya cancantatoma', ya'ipi ahuantoco' noya noya imacamaso marë'. Chiniquën cancantohuatama', nóya nisarama'. Oshaquëran noya noya cancantarama'.

⁵ "¿Ma'cha ipora niya?" topatama', Yosë nontoco' noya anitochinquëma'. Onpopionta' Yosë nontacaso' ya'huërin. Co nosororinpoaso' apiratërinpoahuë'. Inaora nohuanton, catahuarinpoa'. Nontërehuaso marë' co no'huirinhpoahuë'. Catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. ⁶ "Yosë noya catahuarinpoa. Natëmiatarahuë," ta'tëhua', Yosë nontahua'. Ama nisha nisha yonquia'ahuasohué'. "Co catahuarincohuë' nimara," ama tahuasohué'. Ni'co'. Co'sacai' co sanoirinhué'. Pancaiquë ihuaitohuachina, niquëran niquëran niöhuëërin. A'naquën piyapi'sa' ina pochin yonquionpi. Nisha nisha yonquipi. ⁷ Nisha nisha yonquiatoma', nontohuatama', co Yosë a'paniarinquëmahué', co catahuarinquëmahué'. ⁸ Co ya'ipi cancanëma quëran huarë' imapatamahué', co no'tëquën yonquiaramahué'. Cato' cancan pochin ya'huëtöhuachinquëma', nisha nisha yonquiarama'.

⁹ Co na'con coriqui iyaro'sa' ya'huëtöpirinquëmahué', Yosë nóya ni'ninquëma'. Huëntonënuë chachin aya'coninquëma'. Ina marë' nóya cancantoco'. ¹⁰ A'naquëmaso nipirinhué' na'a coriqui, ma'sha, inapita ya'huëtërinquëma'. Ina niponahuë' Quisocristo imarama' ni'ton, co ma'sharáchin yonquicamaso' ya'huërinhuë'. A'na tahuëri chiminarihua'. Ya'ipi ma'sha papotërinsona' ta'huantapona'. Quisocristo na'con yonquiatoma', noya cancantoco'. ¹¹ Ni'co'. Pi'i chiniquën picatohuachina, papotërinso' a'naroáchin ahuirin. Yanconëonta' anotohuachina, co huachi noyápiachin nininhué'. Ahuirin huachi. Inapochachin ma'huano'santa' a'na tahuëri chiminapi anta'. Sacatápirinahuë', chiminapona'. Nani ma'sha ya'huëtöpirinahuë', patapi.

Anishacancaninpoaso'

¹² Ya'ipinpoa' ma'sha onporëhua'. Caniorëhua', parisitërehua', naporëhua'. Noya ahuantohuatëhua', nóya cancantarihua'. "Parisitaponaraihuë', nóya imasarinaco," ta'ton, Yosë noya ni'sarinpoa'. Ina marë' inápaquë noya acanararinpoa'. Nanpimiarihua'. "Tëhuënachin nosorohuatamaco, ananpitaantarinquëma'," itërinpoa'. Sha'huëtërinpoa' ni'ton, co onporonta' nonpintarinpoahuë'. ¹³ A'naquënso nipirinhué' ma'sha onpohuachinara, a'naroáchin co noyahuë' yonquipi. "Yosë nohuanton, co noyahuë' ninahuë'.

Napoaton co ana'intincoso' ya'huërinhuë'," toconpi. Ama ina pochin yonquicosohuë'. Yosëso' noyasáchin yonquirin. Co pi'pisha tēranta' oshahuaninhuë'. Co onporonta' aoshahuaninpoahuë', ¹⁴ Canpoara nohuanton, co noyahuë' cancantatēhua', co noyahuë' yonquirēhua'. Inachin inachin yonquihuatēhua', chini' quëparinposo pochin co noyahuë' nicacaso' yonquirēhua'. ¹⁵ Ipora huanta' pi'pian co noyahuë' yonquirēhua'. Co a'naroáchin naniantohuatēhuahuë', co noyahuë' nisarēhua'. Naporahuatēhua', oshahuanarēhua'. Oshahuanpatēhua', chiminpatēhua' parisitomiatarēhua'. Ni'co'. Sanapi hua'huanpachina, oshaquëran oshaquëran hua'huin nanihuachina, huairin. Inapochachin co noyahuë' yonquihuatēhua', oshaquëran oshaquëran co noyahuë' nisarēhua'. Ina marë' oshahuanarēhua'.

¹⁶ Nosororanquëma' iyaro'sa'. Ama canpitaora yonquinëma quëran ninonpintocosohuë'. No'tëquën yonquico'. ¹⁷ Yosëso' noyasáchin yonquirinpoa'. Noya noya cancantacaso marë' catahuarinpoa'. Inasáchin noya a'pintërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Pi'i, yoqui, tayora, inapita inari acopirinhue', co ya'ipi tahuëri noya a'pininhue'. A'na tashinta' co manta' a'pininhue'. Yosëso nipirinhue' co ina pochin nininhue'. Nani tahuëriya nosoroatonpoa', catahuarinpoa'. ¹⁸ Inaora nohuanton, anasitaantatonpoa pochin nasha cancan quëtërinpoa'. Inaso' no'tëquën nonin. Nanamën natëhuatēhua', huëntonëncuë aya'coaninpoa'. Hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Canpoa'ton anoyacancantërinpoa'. Ina quëran oshaquëran na'aya'pi anoyacancantarin.

Cancanënpoa quëran huarë' natëcaso' ya'huërin

¹⁹ Napoaton iyaro'sa', ama topinan nonacamasoáchin yonquicosohuë'. Yosë nanamën na'con na'con natanco'. Naporahuaton, ama yano'huitocosohuë'. ²⁰ No'huitohuatēhua', co nanitarihuahuë' noya nicacaso'. Ina marë' co Yosë noya ni'sarinpoahuë'. ²¹ Napoaton ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama huachi oshahuancosohuë'. Yosë nanamën nani a'chintërinëncuëma'. "Caora Sinioro co nanitërahue' noya nica'huaso'. Catahuaco," ta'toma', nanamën yonquiráco'. Ina yonquihuatama', nicha'ësarinquëma'.

²² No'tëquën yonquico'. Yosë nanamën a'chintohuachinëncuëma', ama topinan quëran natanocosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëco'. ²³⁻²⁴ Ni'co'. A'na piyapi isihuicoquë ya'pirin ni'pirinhue'. Në'huërayatërinso' nicaponahuë', a'naroáchin naniantërin. Co niamirayarinhue'. Canpitanta' Yosë nanamën topinan natanpatama', co natëhuatamahuë', ina piyapi naporinso pochin nicapoma'. ²⁵ Nipirinhue', natëhuatama', noya nisarama'. Nasha nananso' noya. Canpitaora nohuanton, ina natëhuatama', co sopai camaiarinquëmahue'. Nani tahuëri Yosë nanamën yonquico'. Natanpatama', ama naniantocosohuë'. Noya natëhuatama', Yosë catahuarinquëma' noya nicacamaso marë'.

²⁶ "Canta' noya Yosë imarahue'" topi a'naquën. Nipirinhue', nisha nisha nonin. Co noyahuë' nonpachina, topinan quëran nonsarin, inaora ninonpin-tarin. Co tēhuëenchachin imarinhue'. ²⁷ Tēhuëenchachin Yosë chinotohuatēhua', piyapi'sa' nosoroarēhua'. Sa'ahuaro'sa', quëyorono'sa', inapita catahuarēhua'. Ma'sha pahuantohuachina, quëtacaso' ya'huërin. A'naquën piyapi'sa' co noyahuë' cancantatona', co Yosë imapihuë'. Ama inapita nonanhuansohuë'. Noyápiachin cancantohuatēhua', noya imasarēhua'. Inapohuatēhua', Yosë noya ni'sarinpoa'.

2

Ya'ipi piyapi'sa' nosoroa'hua'

¹ Quisocristo hua'anëntërinpoa'. Inasáchin noya noya ninin. Ina imarama ni'ton, ama iyaro'sa' a'napita nocancosohué'. Ya'ipi piyapi'sa' napopináchin nosoroco'. ²⁻³ Yosë chinotacaso marë' niyontonpatamara, ma'huanso' huë'pachina, pa'yatërama'. Noyápiachin a'morin. Na'a po'moitëra oro quëran nininso' po'morin. Ina nicatoma': "Huëquë' iyasha," itatoma', noyaquë chachin ahuënsërama'. A'naquënsö nipirinhüë', co onpopinchin noyahuë' a'mosahuaton huë'pachina, co onpopinchin noya ni'namahuë': "Inaquë huaniquë'. Nohuantohuaton, no'paquë tëranta' huënsëquë'," itërama'. ⁴ ¿Co'ta ina pochin nipatama', co napopianachin nosororamahuë'? Cancanënpoa quëran huarë' Yosë ni'sarinpoa' nipirinhüë', co ina pochin yonquiramahuë'. Co noyahuë' yonquirama'.

⁵ Ni'co' iyaro'sa'. Na'aquënpoa' co na'con coriqui ya'huëtöpirinpoahuë', Yosë huayoninpoa' imacaso marë'. Yosë nohuitohuatëhua', nöya cancantarihua'. Huëntönënuë chachin aya'coninpoa' ni'ton, Yosë'pa' noya noya ya'huëcontarihua'. Nani sha'huitërinpoa'. "Nosorohuatamaco, inápaquë quëpantaranguëma'," itërinpoa'. ⁶ Canpitaso nipirinhüë', sa'ahua nininsopita co onpopinchin nosororamahuë'. Ma'huano'saso' nonpintatënuëma', ihuarinënuëma'. Aparisitërinënuëma'. Coisëquë sha'huirapirinënuëma'. ¿Ina nipirinhüë' pa'yatarama' ti? ⁷ Quisocristoso' nöya niponahuë', tëhuapi: "Co noyahuë' inaso'," toconpi. Imarëhua' ni'ton, Quisocristo piyapinënpitanpoa' canpoaso'. Napoaton ama ma'huano'sa' na'con na'con pa'yatocosohué'.

⁸ Yosë quiricanën quëran noya noya pënëninpoa'. "Quëmaora ninosororanso pochachin a'napitanta' nosoroco'," itërinpoa'. Ya'ipi piyapi'sa' nosorohuatama', noya nisarama'. ⁹ Nipirinhüë', a'naso' nocanpatama', co noyahuë' nisarama'. Co Yosë natëramahuë' ni'ton, oshahuanarama'. ¹⁰ Yosë chachin pënëninpoa'. "Noya natërai," topiramahuë', pi'pian tëranta' co natëhuatamahuë', oshahuanarama'. Ana'intinquëmaso' ya'huërin. ¹¹ "Sa'ahuanpatama', ama a'na sanapi monshitocosohué'," tënin Yosë. Naporahuaton, "Ama piyapi tëpacosohué'," tënin anta'. Co monshihuanaponahuë', piyapi tëpahuatan, oshahuanaran. Co Yosë natëaranhuë'. ¹² Quisocristo imapatëhua', nasha nanan sha'huitërinpoa'. Nicha'ërinpoa' ni'ton, nanitërehua' nöya nicacaso'. Ina nanan chachin yonquiaton, a'na tahuëri Yosë coisë pochin nontarinpoa'. Ni'ton, piyapi nosoroatoma', noya nico', noya nontoco'. ¹³ Co piyapi'sa' nosorohuatamahuë', ayaro' tahuëri Yosënta' co nosororinquëmahuë'. Napoaton "Yosë na'con nosororinpoa'," ta'tëhua', a'napita nosoroa'hua'. Ina quëran ayaro' tahuëri co ana'intarinpoahuë'.

Noya nicacaso' ya'huërin

¹⁴ "Canta' Yosë imarahüë'," tapomarahüë', co noyahuë' nipatama', topinan quëran nonsarama'. Ina pochin cancantohuatama', co cha'ësaramahuë'. ¹⁵ Ni'co'. A'na quëmapihüë' nipon, sanapihuë' nipon Quisocristo imana'pi, capa capacaso', capa a'mocaso' nipachina, catahuacaso' ya'huërin. ¹⁶ Co catahuarihuarahüë': "Noya ya'huëquë'. Ama sëhuënuësohuë'. Ama tana natanquësohuë'," itapomarahüë', co a'mocaiso', cosharo', inapita quëtohuatëhuahuë', itopinan quëran napotarihua'. ¹⁷ Inapochachin "Canta' Yosë natërahüë'," tapomarahüë', co piyapi'sa' catahuahuatamahuë', topinan quëran nonsarama'. Co tëhuëinchachin imaramahuë'.

18 A'naquëma' tapoma' nimara: "Quëmaso' 'Yosë imarahüë,' ta'ton, chinotëran. Caso nipirinhüë' noya ninahuë. Quëmaso' Yosë chinotaponahuë', co noya nipatanhuë', topinan quëran nonsaran. Caso nipirinhüë', noya ninahuëso marë' natërahuëso' ya'noarin," tapoma'. 19 "A'naichin Yosë ya'huërin," ¿tënan ti? No'tëquën nonan. "Yosë ya'huërin mini," topi sopairo'santa'. Ina nitotopi ni'ton, të'huatatonä', ropa ropatapi. Napoaponarahüë', co Yosë imapihüë'. Co napopiso marë' Yosë'pa' pa'sapihüë'. 20 ¡Co'chi no'tëquën yonquiranhuë' paya! Co noya nipatanhuë', "Canta' imarahüë'," topiranhuë', topinan quëran nonsaran. 21 Tata Apraan yonquiquë'. Yosëri nontohuachina, "Ama hui'nän apiratocosohüë'," itohuachina, Isaco quëparin. Hui'nin niponahuë', co apiratërinhuë'. Yosë chinotacaso marë' yatëpapurinhüë', Yosëriso' nicha'ërin. ¡Natërinso marë' Yosëri noya ni'nin! 22 "Yosë no'tëquën nontërinco," ta'ton, Apraani natërin. Natëtin, noya noya imarin. Co topinan quëran chinotërinhuë'. Ya'ipi cancanën quëran huarë' natëtin, noya imarin. 23 Yosë quiricanëquë ninshitërin: " 'Yosë no'tëquën nontërinco,' tëninsö marë' Yosëri noya ni'nin," tënin. "Inaso' Yosë'rë' nipayarin," tënin anta'. No'tëquën naporin.

24 Co topinan quëran nonacaso' ya'huërinhuë', tënahüë. Yosë natëtëhua', noya nipatëhua', noya imarëhua'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. 25 Inapochachin Nacapanta' oshahuana'pi niponahuë', Yosë yonquiaton, noya ninin. Cosoi a'parinsopita huë'pachinara, noya a'pairin ama inimicoro'sari tëpacaiso marëhuë'. Ina quëran po'oana quëran catahuërin cha'ëcaso'. Ina marë' Yosëri noya ni'nin. 26 Hua'yanënpö' capa nipachina, co nanpirëhuë'. Inapochachin topinan quëran quëran chinotërinhuë', co noya cancan-tohuatëhuahuë', co Yosë natë'rëhuahuë'. Chimipi pochin cancantatëhua', co tëhuë'nchachin imarëhuahuë'.

3

Nanamënpöa' nininsö'

1 Ama iyaro'sa' na'anquëma' cortoque pënëntocosohüë'. Piyapi'sa' pënënpirëhuahuë' co canpoa tëranta' noya nipatëhuahuë', aquëtë chachin Yosë ana'intarinpoa'. 2 Ya'ipinpoa' co noyahuë' nicatëhua', oshahuanëhua'. Noyasáchin nonacasoso' saca sacai'. Noyasáchin nonëhua' naporini, Yosë pochachin cancanhitërihuahuë'. Co huachi aquëtë' tëhuë'itërihuahuë'. 3 Cahuario pa'patëra, pi'pian hua'nayon acatëntë'rë' no'tëquën pacacaso marë'. Ina quëran motën no'tëquën otëërarë'. 4 Nanchanta' panca masho nipirinhüë', quëmapiri otëërin. No'soratënën hua'huishin niponahuë', noya otëërarin. Panca ihuani mapirionta', noya otëërarin. Insëquësona yaquëpahuachina, noya quëparin. 5 Inapochachin nanamënpöa' pi'pira'huaya niponahuë', nonpatëhua', na'con nocabëhua'. Noya nonpatëhua', piyapi'sa' achinacancanarihua'. Nipirinhüë', co noyahuë' nonpatëhuara, anishacancantarihua'. Ni'co'. Pën pi'pira'huaya niponahuë', matohuachina, panca imin a'naroáchin huiquitërin. 6 Nanamënpöaso' pën pochin ninin. Pa'pi co noyahuë' ninin. Ina marë' oshahuanëhua'. Sopai chachin camairinpoa' co noyahuë' nonacaso'. Nanamënpöa quëran nipinorëhua', nino'huirëhua'. Ma'tëhua' ma'tëhua' nonëhua'. Co noyahuë' nonpatëhuara, nitapicancanarëhua'.

7 Nisha nisha ma'sharo'sa' tananquë ya'huërinso'pita pë'tahuarë'. Pë'tahuhuatëra, co huachi maninpohüë'. Anpian'tëhuano'sa', i'quë ya'huërinso'pita, inapita pë'tahuarë'. Pëhuara, mayo, inapita pochin nininsonta' mapatëra, pë'tahuarë'. 8 Nipirinhüë', co insonta' inaora nanitërinhuë' noya nonacaso'. A'naroáchin co noyahuë' nonëhua'. Co

noyahuè' nonpatèhua', ya'huan tomainèn pochin nonèhua'. A'naroáchin yanquëëtérinso pochin na'a piyapi'sa' atapicancanarihua'. ⁹ Nanamënpoa quèran Yosè chinotèrèhua'. "Tata Yosè hua'anëntèrinpoaso' nóya," tènèhua'. Ina nanamënpoa quèran chachin piyapi'sa' pinorèhua'. Ya'ipinpoa' Yosè chachin nininpoa'. Ina pochin cancantacaso marè' acopirinpoahuè', nipinorèhua'. ¹⁰ Yosè noya nontapomarahuè', piyapi pinopatama', co noyahuè' cancantarama'. Co iyaro'sa' nisha nisha nonacaso' ya'huèrinhuè'. ¹¹⁻¹² Ni'co'. Quèpa papotihuachina, quèpa nitèrin. Co nisha nitèrinhuè'. Misèra papotihuachina, misèra nitèrin. Co quèpa nitèrinhuè'. A'na huinan ya'huèhuachina, noyai', ca'cai', co cato chachin pipirinhuè'. Noyápiachin nipachina, co onporonta' ca'caquèn pipirinhuè'. Inapochachin iyaro'sa', co nisha nisha nonacaso' ya'huèrinhuè'. Noyasáchin nonco'.

Yosè naya ayonquirinpoaso'

¹³ ¡Tèhuënchachin noya yonquihuatama', noya nisarama'! Napoaton noya nico' a'napitanta' noya yonquiramaso' nitochina'. "Co canpoara noya nitotèrèhuahuè'. Yoséichin catahuarinpoa' noya yonquicaso'," ta'toma', noya nico'. ¹⁴ A'naquënso nipurinhuè' a'napita apiratatona', nocanpi. Inahuara nohuantopisoráchin yonquiatona' no'huitápi. Ina pochin cancantohuatama': "Caso' noyaco," ama tocosohuè'. Co no'tèquèn yonquiramahuè'. Nonpiánama'. ¹⁵ Co Yosè nohuanton ina pochin cancantèrèhuahuè'. Piyapi'sa' inahuara ina pochin yonquipi. Ninocanatona', niapiratopi. Inachin yonquipi. Sopai nohuanton, ina pochin yonquipi. ¹⁶ Niapiratohuatèhuara, yanino'huirèhua'. Co a'napita nohuantopiso' yonquihuatèhuahuè', nisha nisha cancantarihua'. Inapohuatèhua', pa'pi co noyahuè' nisarèhua'. ¹⁷ Yosèso nipurinhuè', no'tèquèn ayonquirinpoa'. Ina catahuahuachinpoa', noyápiachin cancantarihua'. Co manta' no'huitarihuahuè'. Sanoanan quèran nontarihua'. A'napita pènènpachinpoa', noya natanarihua'. Piyapi'sa' nosoroarihua'. Naporahuanton noyasáchin nisarèhua'. Co nisha nisha yonquiarihuahuè'. Co nonpintarihuahuè'. Yoséichin catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. ¹⁸ Yosè yonquihuatèhua', sano cancantatèhua', nanan anoyatarihua'. Napoaton, noya nini'tèhua' ya'huarihua'. Noya nipatèhua', a'napitanta' nicatonpoa', noya nisapi.

4

Ma'sharáchin yonquipisopita

¹ ¿Onpoatomata' nino'huitoma', yaniahuèrama'? ténahuè, yonquiato. Canpitaora cancanèma quèran nisha nisha ma'sha nohuantèrama' ni'ton, co noyahuè' cancantèrama'. Nipa'yatacasoáchin yonquirama'. Napoaton nino'huirama'. ² Nani ma'sha nohuantopiramahuè', co ya'huètèrinquémahuè' ni'ton, yatèpatopiso pochin cancantèrama'. A'na piyapi ma'shanènpitanta' nohuantaparama'. Co ya'huètòhuachinquèmarahuè', nino'huirama', yaniahuèrama'. Co Yosè nontèramahuè' ni'ton, noya nininsopita co ya'huètèrinquémahuè'. ³ A'naquèma' Yosè nontohuatamara, ma'sha nipiramahuè', co quètèrinquémahuè'. Canpitaora nipa'yatacamaso marè' ma'sha nohuantèrama' ni'ton, co quètèrinquémahuè'. ⁴ Canpitaso' co huachi Yoséichin yonquiramahuè'. Yosè yonquipiramahuè', nani ma'sha na'con na'con nohuantatoma', yamonshihuaninso pochin cancantèrama'. Capa cancantacasoáchin pa'yatèrama'. Ma'sharáchin yonquiatoma', Yosè inimiconèn pochin cancantèrama'. ⁵ Yosè quiricanèn quèran sha'huitèrinpoa'. "Espirito Santo aya'coancantèrinpoa'. Ya'coancantohuachinpoa',

apirarinpoa' Yoséichin pa'yatacaso maré," ténin. Co topinan quëran naporinhué'. ⁶ Sacai' Yoséichin yonquicaso nipirinhué', inari chachin inaora nohuanton catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. "Caora noya ninahué' topatêhua', co Yosé noya ni'sarinpoahué'. Nipirinhué', "Co caora nanitêrahué' noya nica'huaso'. Catahuaco Sinioro," topatêhua', Yosé catahuarinpoa'. Nosoroatonpoa', catahuarinpoa', ténin Yosé quiricanênquë.

⁷ Napoaton Yoséichin natêco'. Ama pi'pian têranta' sopai nohuantocoso-hué'. Chiniquën cancantoco'. Yosé nontatoma', sopai a'paco' pa'in. Co ina natêhuatamahué', patarinquëma'. ⁸ Nani tahuëri Yosé yonquihuatama', inanta' yonquiarinquëma', na'con catahuarinquëma'. Ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', noya nico'. Ama huachi nisha nisha yonquicosohué'. Noyápiachin cancantoco'. ⁹ Oshanëma' yonquiatoma', sêtoco'. Ina yonquiatoma', ama huachi capa cancantamasoachin yonquicosohué'. Ama narinamasoachin yonquicosohué'. Ya'ipi cancanëma quëran oshanëma maré' sêtatoma', na'nêco'. ¹⁰ Ya'ipinquëma', a'naya a'nayanquëma', Yosé chachin ni'sárinquëma'. "Caora Sinioro co nanitêrahué' noya nica'huaso'. Catahuaco," topatama', anoyacancantarinquëma'. Ina pochin cancantohuatêhua', noya noya acoarinpoa'.

Pinotona'piro'sa' ana'intacaso' ya'huërinso'

¹¹ Ama iyaro'sa' nipinocosohué'. Ama coisê pochin cancantatoma', a'napita no'huicosohué'. Pi'pisha têranta' nanan ya'huëhuachin, ama apantacatuatoma', nisha'huirapicosohué'. Quisocriso imarama' ni'ton, iyaparin pochachin ninosorocaso' ya'huërin. Pinopatama', co nosoroaramahué'. Yosé pênënpirinpoahué'. "Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'," itopirinpoahué', "Co nosorocaso' ya'huërinhué'," ta'toma', pinorama'. Canpitaora yonquinëma quëran pinotatoma', co Yosé natêramahué'. ¹² Yoséichin coisê pochin nicaton, no'têquën sha'huitarinpoa'. Inasáchin ana'ntarinpoa'. Noya cancantohuatêhua', nisha'ësarinpoo'. Co'so' natêhuatêhuahué', parisitopiquë a'pararinpoa'. Canpoa capiniso nipirinhué', co nisha'huirapicaso ya'huërinhué'.

A'nanaya chiminacaso' ya'huërinso'

¹³ Natanco iyaro'sa'. A'naquëma' co Yosé yonquiatomahué', nisha nisha yonquiconama'. "Iporahué nipon, tashirayahué nipon, sacatapoi a'na ninanoquë pa'sarai. Inaquë a'na pi'ipi pochin sacatohuatoi, na'con canaarai," topiramahué'. ¹⁴ Co tashiraya têranta' nanitaramahué' ninocamaso'. Ma'sona onpocamaso' co nitotêramahué'. Co canpitaora nohuanton nanpiramahué'. Chitoro' a'naroáchin sacorinso pochachin a'nanaya a'naquën chiminin. ¹⁵ "Yosé nohuantohuachin nanpihuatoi, ma'sha nisara'i," ta'caso nipirinhué'. ¹⁶ "Quiyaora nohuanton, nani ma'sha nisara'i," toconama'. Co Yosé yonquihuataamahué', co noyahué' cancantarama'. ¹⁷ Yosé yonquicamaso' nitotapomaramahué', co yonquihuataamahué', oshahuanarama'. Ma'sona têranta' noya nicacaso' nitotapomaramahué', co ina nipatamahué', ina marënta' oshahuanarama'.

5

Ma'huano'sa' pênëninso'

¹ Ma'huano'santa' co Yosé natêpisopitahué' pênëin. A'na tahuëri canpitaso' chiniquën parisitarama'. Ina yonquiatoma', sêtoco', na'nêco'. ² Ya'ipi ma'sha canaramaso' chanatarin. A'moramasopitanta', no'soni pë'yararin. ³ Coriquinëmanta' topinan quëran canarama'. Hua'na chi'chirotêrinso pochin

napoonin nisarin. Co canamiataramahué'. Canpitaora maréáchin coriqui yontonama' ni'ton, Yosé chiniquén ana'intarinquéma'. Pénquë parisitarama'. Na'a coriqui canapomarahué', nani ayaro' tahuëri ya'caritëriarin. ⁴ Piyapinëmapita nonpintërama'. Iminëmaquë asacatopiramahué', co no'tëquën pahuëretëramahué'. Inapitaso' Yosëquë sha'huirapirinëinquéma'. Shanëmapita nitërinso' mapirinahué', co pahuëretëramahué'. Inapohuatama', Yosë nitotarin. Inaso' chini chiniquén nanantërin ni'ton, no'tëquën i'huëretarinquéma'. ⁵ Isoro'paquë nóya ya'huërama'. Nani ma'sha ya'huëtërinquéma'. Capa cancantacasoáchin yonquirama'. Nani ma'sha ya'huëtöpirinquëmahué', Yosë ana'intarinquéma'. Ohuacaro'sa' tëpacaso pochin nipon. Yatëparinso' co nitotatonahué', coshatápirinahué', tahuëri nanihuachina, a'nanaya hua'anëni huëcapairahuaton, tëparin. Inapochachin canpitaso' noya ya'huápiramahué', a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin. ⁶ Pa'pi co noyahué' cancantatoma', noya piyapi'sa' nonpinapirama'. Chiniquén aparisitopiramahué', inapitaso' co nanitöpihué' i'huëretinëinquëmaso'. Napoaton, Yosë chiniquén ana'intarinquéma'.

Quisocristo noya ninacaso' ya'huërinso'

⁷ Napoaton iyaro'sa' aparisitoahuachinëinquéma', noya ahuantoco'. A'na tahuëri Sinioro o'mantararin. Naporo' ya'ipiya no'tëquën ana'intarin. Ni'co'. Sha'tohuatëra, co a'naroáchin manëhué'. O'nanpachina, oshaquëran papotarin. O'naantahuachina, cayarin. "Oshaquëran cayahuáchin, mapatëhua' ca'sarëhua'," ta'ton hua'anëni ninararin. ⁸ Inapochachin canpitanta' noya cancantatoma', Sinioro o'mantacaso' tahuëri ninaco'. Nani ya'caritëriarin. Napoaton ama sëtocosohué'. Chiniquén cancantoco'. ⁹ Ama pi'pian tëranta' iyaro'sa' nino'huicosohué', Yosë ana'intochinquéma'. Ni'sárinpoa'. Co hua'quiya quëranhué' o'mararin ana'intinpoaso marë'. ¹⁰ Ni'co' iyaro'sa'. Iráca pënëntona'piro'sa' Sinioro nanamën a'chinpírinahué'. Pënëntohuachinara, a'naquëni no'huitona', aparisitopi. Parisitaponaraihué', ahuantopi. Co no'huipihué'. ¹¹ Noya ahuantopi ni'ton, Yosëri nóya ni'nin, tënëhua'. Coponta' pa'pi parisitërin, nitotërama'. Na'con parisitaponahué', chiniquén cancantaton, ahuantërin. Ma'sha onpoaponahué', Yosëri catahuarin noya noya pipicaso'. Ina nohuanton, napoin quëran noya noya yonquirin. Yosë nosoroatonpoa' na'con catahuarinpoa', ténahué. Napoaton chiniquén cancantatoma', ahuantoco'.

¹² Na'con iyaro'sa' yonguico' no'tëquënáchin nonacamaso': "Pa'sarahué," topatama', paco'. "Co pa'sarahué," topatama', ama pacosohué'. Nani tahuëri no'tëquënáchin nontohuatama', co "Yoscoaré," ta'caso' ya'huërinhué'. Co'ni ma'sha tëranta' isoro'paquë ya'huërinso' a'pitatëhua' nonpinacaso' ya'huërinhué'. Napoaton nani tahuëri no'tëquën nonco', Yosë ana'intochinquéma'.

¹³ A'naquéma' ma'sha onpohuatama', Yosë nontoco' catahuainquéma'. Noya cancantohuatama', Yosë cantanën cantatoma': "Yosparinquén Sinioro," itoco'. ¹⁴ A'naquéma' caniohuatama', ansiano'sa' amatoco' Yosë nonchina'. "Quisocristo catahuainquén," ta'tona', pi'pian tomaquë pashichinquéma'. Ina quëran Yosë nonchina' anoyatacaso marë'. ¹⁵ Ya'ipi cancanëma quëran huarë' natëcaso' ya'huërin. "Ya'ipi Sinioro nanitáparan," topachina', anoyatarin. Oshahuanpachina', inanta' inquitarin. ¹⁶ Napoaton ma'sona tëranta' co noyahué' nipatëhua', imarëhuasopita capini nisha'huítahua'. "Ina marë' caso' oshahuanahué," nitahua'. Itohuaran capini Yosë nontahua' anoyachinpoa'. Ya'ipi co noyahué' yonquirëhuasopita naniantohuatëhua', chiniquén ina nontohuatëhua', na'con catahuarinpoa'.

¹⁷ Ni'co'. Iniasë canpoa pochachin niponahuë', chiníquën Yosë nontohuachina, natanin. "Na'a piyapi'sa' Siníoro co imarinënuënhuë'. Quëma nohuanton, ama o'nainsohuë'," itohuachina, cara pi'ipi na'con co pi'pisha tëranta' o'naninhue'. ¹⁸ Ina quëran Yosë nontantahuachina: "Quëma nohuanton o'naanta'in," itohuachina, o'naantarin. Sharo'sa' papotantarin. Napoaton canpoanta' noyápiachin cancantatëhua', chiníquën Yosë nontahua'.

¹⁹ Noya iyaro'sa' nipënëncó'. A'naso' no'tën nanan nitotaponahuë', nisha cancantohuachina, a'naya a'nayanquëma' pënëncó' no'tëquën yonquianta'in.

²⁰ Natëhuachinquëma', chiminpachina co parisitomiatapihuë'. Ya'ipi oshañëna' Yosëri inquitarin. Pënënama' ni'ton, noyápiachin cancantantapi huachi. Ina yonquiatoma', nipënëncó'. Nani huachi.

Santiago

Pitrori Yosë piyapinënpita ninshitërinso'

Nisha nisha parti ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ca Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya canpitanta' ya'huarama'? Noya canta' isëquë ya'huarahué. Quisocristo a'parinco nanamën a'china'huaso maré'. Canpitaso' aparisitënëinquëma', ayancuërinëinquëma' ni'ton, nisha nisha parti ya'huëarama'. Pontoquë, Carasiaquë, Capatosiaquë, Asiaquë, Pitiniaquë, inaquëpita ya'huëramaso' nanan a'pataranquëma'. Tëhuëchachin co isoro'paquë ya'huëmiatarihuahué'. Yosë nohuanton, Quisocristo imarëhua' ni'ton, Yosë'pa' ya'huëmiatarihua'. Isëquëso' topinan yacapatatëhua pochin ninëhua'. ² Iráca quëra huaré' Tata Yosë nohuitërinquëma'. Nosoroatëinquëma', huayoninquëma' huëntonëinquë ya'conacamaso maré'. Ispirito Santo anoyacancantërinquëma' natëcamaso maré'. Quisocristo corosëquë chiminin oshanëma' inquitinquëmaso maré'. Yosë nontërama' ni'ton, oshanëma' inquitërinquëma'. Yosë inaora nohuanton, noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'.

Yosë'pa' ya'huëcaso' ninarëhuaso'

³ Ma noyacha Tata Yosëso paya. Quisocristo pa'pin inaso'. Na'con nosoroatonpoa', nasitararëso pochin nasha cancan quëtërinpoa' ina nohuitacaso maré'. Quisocristo hua'anëntërinpoa'. "Chiminaponahuë', nanopiantarin ni'ton, canpoanta' nanopiantarihua'," ta'tëhua', noya ninarëhua'. Natëtomiatërëhua'. ⁴ Yosë'pa' nani tapatërinpoa' noya noya ya'huëcontacaso maré'. Inatohua' co manta' ta'huantarihuahué'. Co manta' nitapiarinhuë'. Inaquëso' co yanco pochin ahuirinhuë'. Noya noya nisarin. Canpoa maré' Yosëri acorin. Inari chachin ni'sarin. ⁵ Tata Yosë ya'ipiya nanitaparin. "Yosë co quënanpirëhuahué', catahuarinpoa'," topatëhua', noya a'paiarinpoa'. Ma'sha onpohuatëhua', catahuarinpoa' ahuantacaso'. Ayaro' tahuëri nóya nicha'ësarinpoa'. Nani yonquirin o'mantacaso'. A'na tahuëri ni'sarëhua'. O'mantaquë huaré' a'paiarinpoa'.

⁶ Ina yonquiatoma', capa cantarama'. A'na tahuëri Yosë nohuanton, pi'pian ma'sha onporama'. Ipora chachin ma'sha onpotopirinëinquëmahuë', co hua'qui' parisitaramahuë'. Parisitapomarahué', o'mantacaso' tahuëri yonquiatoma', noya cancantoco'. ⁷ Ma'sha onpohuatëhua', Yosë catahuararinpoa' ya'ipi cancanënpoa' quëran imacaso maré'. Oro tapacaiso maré' a'irotropiso pochin nitarinpoa'. Oro inapotohuachinara, noyápiachin pipirin. Ya'ipi në'huë huiquitahuaton, orosachin ninin. Inapochachin iporasos Yosë nohuanton, pëncuë ahuiquitërëso pochin ma'sha onpotërinpoa' noya noya acoinpoaso maré'. Oro pa'ton niponahuë', co ya'huëmiatërinhuë'. Canpoaso nipirinhuë', Yosë nafëhuatëhua', nanopimiatarihua'. Napoaton na'con yonquia'ahua' cancanënpoa' quëran huaré' natëcaso'. Ina Yosë nohuantërinso'. Natëmiatohuatëhua', Yosë noya noya ni'sarinpoa'. Quisocristo o'mantahuachin, noya noya acorarinpoa'. Ina pochin ya'noarihua'.

⁸ Quisocristo co onporonta' quënanapomarahué', nosororama'. Ipora huanta' co nicapomarahué', "Co nonpintarincohuë'. Catahuarinco', ta'toma', ina natërama'. Cancanëma' quëran ina nohuitatoma', nóya cancantërama'. Ina yonquiatoma', capa cantantërama'. ⁹ Imarama' ni'ton, anoyacancantërinquëma'. Nicha'ësarinquëma' huachi.

¹⁰ Iráca pënëntona'piro'sa' ninopi. "A'na tahuëri Yosë inaora nohuanton, nosoroatênquëma', nicha'ësarinquëma' canpitanta'," topi. Ninotona' ninshitaponaraihuë', co nitotopihuë' ma'sona tapon napopiso'. Napoaton cancantona', Yosë quiricanën nontopi no'téquën nitotacaiso marë'. Noya nitotatona no'téquën sha'huëtërinënpoa'. ¹¹ Ispirito Santo nohuanton, iráca Cristo ninopi. "Parisitapon. Ina quëran nãpïantarahuaton, noya noya ya'huapon," topi ninotona'. Napoatona', yonquiapi. "¿Ma quëmapita' o'maton, parisitapon? ¿Onporota' parisitaponso?" topi. ¹² Ina quëran Yosëri anitotërin. "Pahuanarin nãicaso'. A'na tahuëri ya'huëpisopita nitotacaiso marë' ca nohuanton, ninorama'," itërin Yosëri. Canpita iyaro'sa' nitotacamaso marë' ninopi. Iporaso' ina noya nanan chachin a'chintërainquëma'. Inápa quëran o'maton, Ispirito Santo catahuarincoi noya a'china'huaiso marë'. Anquëniro'sa quëran huarë' yanitotopirinahuë', co ya'ipiya nitotopihuë'.

Noyasáchin nicacaso' ya'huërinso'

¹³ Napoaton chiníquën cancantatoma', yonquico' noya nicacamaso'. Sano yonquico'. Quisocristo o'mantahuachin, inaora nohuanton, nicha'ësarinpoa'. Ina ninatoma', noya cancantoco'. ¹⁴ Hua'huaro'sa' noya nipachinara, pa'pina' natëpi. Inapochachin canpitanta' Yosëichin natëco'. Iráca co Yosë nanamën nitotatomarahuë', co yonquiramahuë'. Yano'pïhuatamara, no'pirama'. Co noyahuë' yonquihuatamara, co noyahuë' ninama'. Iporaso nïpirinhuë' ama inapocosohuë'. ¹⁵ Tata Yosë noyasáchin ninin. Huëntonëinquë aya'coninquëma' ni'ton, canpitanta' ina pochin cancantoco'. ¹⁶ Quiricanën quëran Yosë pënëninpoa'. "Caso' noyasáchin ninahuë. Napoaton canpitanta' noyasáchin nico'," itërinpoa'.

¹⁷ Yosë nontohuatamara, "Tata," itërama'. A'na tahuëri inaso' coisë pochin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' no'téquën sha'huitarin. Co noyahuë' nïpisopita no'téquën ana'ntarin. Ya'ipi oshahuaninsopita ana'ntarin ni'ton, të'huatacaso' ya'huërin. Chiminaquë huarë' ina yonquiutama', noya nico'.

¹⁸ Iráca shimashonënpooapita topinan quëran ya'huëpi. Moshatopirinahuë', co Yosë nohuítopihuë'. Inapita nonanatoma', canpitanta' topinan quëran ya'huëpiramahuë', Yosë ocoirinquëma' ina nohuitacamaso marë'. Ocoinquëmaso marë' co coriqui pahuëretërinhuë'. Hui'nin chachin a'paimarin. Coriqui, oro, inapita a'na tahuëri ta'huantarin. ¹⁹ Hui'ninso nïpirinhuë' noya noya. Ina chiminpachina, huënainën pa'nin. Iráca cotioro'sa' co noyahuë' nipachinara, carniroa'hua noyápiachin nininso' masahuatona', tëpapi. Inapochachin Quisocristoso' nóya. Co manta' oshahuanaponahuë', coroséquë chiminin. Oshanënpoa' inquitatonpoa', ocoirinpoa huachi. ²⁰ Iráca co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohuë', Yosë yonquirin hui'nin a'paimacaso marë'. Ipora huarë' ya'norin canpitanta' nicha'ëinquëmaso marë'. Nani ayaro' tahuëri ya'caritapon chachin ya'norin. ²¹ Quisocristo anoyacancantërinquëma' ni'ton, Yosë nohuitatoma', natërama': "Tëhuëinchachin catahuarinpoa'," tënama'. Quisocristo chiminaponahuë', Yosëri ananpitaantarin. Inápaquë quëpantarahuaton, chiníquën nanan quëtërin. Napoaton Yosëichin imarama'. "Canpoanta' ananpitaantarinpoa'," ta'toma', ninarama'.

²² Yosë nanamënso' no'tën nanan. Ina natëhuatama', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantarama'. Noyápiachin cancantarama'. Yosë anoyacancantërinquëma' ninosorocamaso marë'. Napoaton imaramasopita capini noya ninosoroco'. Tëhuëinchachin cancanëma quëran huarë' ninosoroco'. ²³ Yosëso' co onporonta' chimininhuë'. Nanpimiatarin. Inaso' nasha cancan quëtërinquëma' huëntonëinquë ya'conacaso marë'. Nasitantarëso pochin noya

cancantërama'. Co piyapi quëran nasitatoma' huëntonënquë ya'conamahuë'. Nanamën quëran anoyacancantërinquëma'. Nanamënso' co onporonta' ta'huantarinhüë'. Ina natëhuatëhua', canpoanta' nanpimiatarihua'.

²⁴ "Panpatëro' a'naroáchin ahuirin. Inapochachin canpoanta' chimirihua'. Yancoro'santa' noyápiachin nipirinhüë', a'naroáchin ahuihuachina, nohuatërin. Inapochachin nani ma'sha ni'nëhuasopita ta'huantarin anta'. ²⁵ Sinioro nanamënso nipirinhüë', ya'huëmiatarin," ténin Yosë quiricanënquë.

Ina nanan chachin nani a'chintërainquëma'.

2

¹ Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ama iyaro'sa' ni-nonpintocosohuë'. A'naquën noyasha nonaponaraihuë', po'oana quëran co noyahuë' nipi. Ama ina pochin nicosohuë'. Ya'ipi cancanëma quëran no'tëquën ninontoco'. A'napita noya ya'huëhuachina', ama noyapatocosohuë'. Ama pinotocosohuë'. ² Yosë huëntonënquë ya'conpatëhua', hua'huasha nasha hua'piso pochin ninëhua'. Ni'co'. Canopia'huaya sho'sho apira apira nayarin. Sho'shotatn, noya chinirarin. Inapochachin canpitanta' Yosë noninso chachin na'con na'con nohuantoco'. Ina yonquihuatama', os-haquëran noya noya nisarama'. Chiniquën cancantatoma', noya cha'ësarama'. Yosë nanamënáchin achinicancaninpoa'. ³ "Sinioroso' noya," ta'toma', nani imarama'. Cosharo' pi'nirëso pochin pi'pian nohuitërama'. Na'con na'con ina nohuitoco'.

Quisocriso na'pi pochin nininso'

⁴ Na'pi quëran yapëihuatëra, a'na na'piso' na'con na'con nohuantëre' pëi' achinicaso marë'. Quisocriso ina na'pi pochin ninin. Piyapi'sari co nohuantopirinhüë', Yosëriso' nóya nica-ton, na'con nohuantërin. Apira apira Quisocriso yonquico'. Inaso' nanpimiatarin. ⁵ Imarama' ni'ton, canpitanta' noya na'piro'sa pochin nisarama'. Nanpimiatarama'. Ya'ipi imarëhuasopita Yosë acorinpoa' pëinën pochin nicacaso marë'. Cancanënpoa quëran huarë' ina na'con chinotërehua' ni'ton, corto hua'ano'sa pochin nisarëhua'. Nani tahuëri ina chinotatëhua', "Yosparinquën Sinioro," itahua'. Nicatahuacasonta' ama naniantahuasohuë'. Quisocriso catahuarinpoa' ina pochin nicacaso'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinpoa'. ⁶ Quiricanën quëran ina ninorin: "Yapëihuchinara, noya noya na'pi nohuantopi pëi' achinicaso marë'. Cristo ina na'pi pochin nisarin. Sionquë acoarahüë. Ina natëhuatama', 'Co naniantarinpoahuë', ta'toma', co sëtërëso pochin cancantaramahuë'," ténin Yosë quiricanënquë.

⁷ Quisocriso natëhuatëhua', ina na'con nohuantarihua'. A'naquënso nipirinhüë' co natëtonaraihuë', co Quisocriso nohuantopihuë'. Quiricanën quëran naporin:

"Na'pi quënanpachinara, sacatoro'sa' co nohuantopihuë'. Të'yatopi. Ina na'piso nipirinhüë' noya noya ninin pëicaso marë'," ténin.

Inapochachin Quisocriso noya nipirinhüë' co nohuantopihuë'. ⁸ Quiricanën quëran itantarin:

"Iratohuatëra, na'pi i'patahuatë', anotëre'," ténin. Inapochachin a'naquën co Quisocriso nanamën natëtonaraihuë', nisha cancantopi. Ina marë' Yosë nohuanton, na'npin huachi.

⁹ Imarëhuasopitaso nipirinhüë' nohuantërinpoa'. Huayoninpoa' ina nohuitacaso marë'. Inasáchin hua'anëntërinpoa'. Nani acorinpoa' corto hua'ano'sa pochin nicatëhua', ina marë' sacatacaso'. Noyápiachin cancan

quëtërinpoa'. Yosë piyapinënpoa' ninëhua'. Iráca tashi pochin cancan-topirëhuahuë', Yosë nicha'ërinpoa' tahuëri pochin cancantacaso marë'. Acoringpoa' Yosë noya nosororinpoaso' sha'huicaso marë'. ¹⁰ Iráca co Yosë piyapinën-pita nipiramahuë', iporaso' nani huëntonënquë aya'coninquëma'. Iráca co insonta' tēhuënchachin nosororinquëmahuë'. Iporaso' Yosë nosororinquëma'.

Yosë noya imahua'

¹¹ Nosororanquëma' iyaro'sa' ni'ton, pënënananquëma'. Quisocristo imatoma', co isoro'paquë ya'huëmiataramahuë'. Yosë'pa' ya'huëmiataramaso'. Napoaton ama ma'sha isoro'paquë ya'huërinso-pitaráchin yonquicosohuë'. Isoro'paquë no'piápi, monshihuanapi, taparosáchin nonatona', capa cancantapi. Ama ina pochin cancantocosohuë'. Ina pochin cancanto-huatama', sopai minsëarinquëma', co Yosë pochin cancantaramahuë'. ¹² Co imapisopitahuë' pinorinënquëma'. "Co noyahuë' nipi," topi. Ina nipirinhüë', noyasáchin nico' ni'inënquëma'. Ina quëran a'na tahuëri Yosëri catahuarin ni'ton, no'tëquën yonquihuachina', yonquiarinënquëma'. "Ma noyacha Yosëri catahuarin ni'ton, noya nipi paya," tosapi.

Hua'ano'sa' natëcaso' ya'huërinso'

¹³ Siniro imarama' ni'ton, hua'ano'sa' natëco'. Ya'ipi acorinsopitanta' natëco'. Copirnosos' chini chiniquën nanantërin ni'ton, natëcaso' ya'huërin. ¹⁴ Ninano hua'ano'sa', chirinchiro'sa', sontaro'sa', ponisario'sa', inapita acorin piyapi'sa' a'paicaiso marë'. Co noyahuë' nipachina', ana'intapi. Noya nipachina', noya ni'sapi. Inapitanta' natëco'. ¹⁵ Ina Yosë nohuanterin. A'naquën co Yosë nanamën nitotatonaraihuë', co yonquipihuë'. Quisocristo imarama' ni'ton, a'naróachin yapinorinënquëma'. Noyasáchin nico' ama pinoinëquëmaso marëhuë'.

¹⁶ "Yosë nicha'ërinpoa'," ta'toma', noya yonquico'. Iráca nanan co natëcaso' ya'huëpirinhüë', ama ina yonquiatoma' tēhuëcosohuë'. Yosë hua'anëntërinquëma' ni'ton, ina nohuanterinsoáchin natëco'. ¹⁷ Ya'ipi piyapi'sa' noya nontoco'. Imaramasopita capini noya ninosoroco'. Yosë tē'huatatoma', no'tëquën natëco'. Copirnonta' noya nicatoma', natëco'.

Quisocristo nonanacaso' ya'huërinso'

¹⁸ A'naquëma' patron marë' sacatërama'. Asacatohuachinquëma', natëco'. Yosë ni'sarinquëma' ni'ton, noya natëco'. A'naquën patron noya. Nosororinquëma'. A'naquënso nipirinhüë' yáno'huitërin. Co noyahuë' nipirinhüë', inapitanta' natëcaso' ya'huërin. ¹⁹ Topinan quëran ana'into huachinquëma', ama no'huicosohuë'. Yosë yonquiatoma', ahuantoco'. Ina marë' Yosë noya ni'sarinquëma'. ²⁰ Co noyahuë' nipatama', ana'ntarinquëma'. Ahuantohuatama', co ina marë' noya ni'ninquëmahuë': "No'tëquën ana'into huachinquëma', ahuantacaso' ya'huërin;" topi ya'piya. A'na tahuëriso nipirinhüë' noya nipiramahuë', aparisitarinënquëma'. Co no'huitatomahuë', ahuantohuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. ²¹ Ina pochin ahuantacaso' Yosë nohuanterin. Quisocristo canpoa marë' parisitërin. Parisiaton, a'chintërinpoa' canpoanta' ina pochin ahuantacaso'. Ina iyaro'sa' nonanco'. ²² Inaso' nóya ninin. Co manta' onporinhüë'. Co pi'pian tëranta' nonpininhüë'. ²³ Inimiconënpitari pinopachinara, co ya'huëretërinhuë'. Aparisitopirinahuë', co no'huirinhüë'. "A'na tahuëri Yosëri no'tëquën ana'ntarin," ta'ton, Yosëichin natërin. ²⁴ Quisocristo isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Oshanënpoa marë' corosëquë chiminin. Inaora ya'huëretërinpoa'. Ya'ipi co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantatëhua' noya nicacaso marë' chiminin. Corosëquë

parisitatón, anoyacancantërinpoa'. ²⁵ Ohuica chihuërinso pochin nicasatëhua', co Yosë nohuitopirëhuahuë', iporasó' Quisocrisó' imarëhua'. Inaso' ohuicaro'sa' hua'anën pochin ni'tón, noya a'pairinpoa'.

3

So'yahuano'sa' pënëinso'

¹⁻² Sanapi'santa' so'yahuachina', so'ina' natëina'. A'naquën quëmapi'sa' co Yosë nanamën natëyátërapihuë'. Inahuanta' imacaiso marë' so'ina' noya natëina'. Noya nocoma'ina'. Ama a'na quëmapi tëhuainasohuë'. Yosë yonquia-tona', noya niina'. Noyasáchin nipachin, ina nicasón, so'ionta' oshaquëran imapon nimara. Co sa'ini pënëpirinhuë', noya nininso marë': "Noya nanan imasarin," tapon inanta'. ³ Ama imoyaro'sa' nitapacasaráchin yonquicosohuë'. A'naquën sanapi'sa' ainëna tapacasoachin yonquipi. Oro quëran nipiso' a'sontanpapi. Notohuaro' miyo pë'pëpi. Pa'tón nininsopita a'mocaiso pa'yatopi. Noyápiachin nitapacasaráchin yonquipi. ⁴ Quisocrisó' imapatama', ama aipi ya'norinsoráchin yonquicosohuë'. Noyápiachin cancantamaso' na'con na'con yonquico'. Yosë pochin yonquicaso' ya'huërin. Nitaparamaso' co ya'huëmiatarinhuë'. Cancanënpoa quëran yonquirëhuasopitaso nìpirinhuë', ya'huëmiatarin. Napoaton imoyaro'sa' sano cancantoco'. Ama pi'pian tëranta' no'huitocosohuë'. Nóya cancantohuatama', Yosë noya ni'sarinqüëma'. ⁵ Iráca noya sanapi'sa' Yosë natërinso'pita ina pochin nipi. "Yosë catahuarincó," ta'tona', inaíchín yonquipi. So'ina' noya natëtona', noyápiachin cancantopi. ⁶ Apraan sa'in ina pochin ninin, Sara itopiso'. So'in noya natërin. "Camaihuachincora, natërahuë mini," tënin. Canpitanta' imoyaro'sa' noya nipatama', ina pochin cancantarama'. Noyápiachin cancantohuatama', co të'huatochinachin cancantaramahuë'.

⁷ Canpitanta' iyaro'sa', sa'ama' nosoroatoma' noya ichiya'huëco'. Co canpita pochin chinipihuë' ni'tón, noya nicasatoma', sanoanan quëran nontoco'. Inapitanta' Quisocrisó' imapi ni'tón, canpitarë'quëma chachin Yosë huëntonë'nquë ya'conpi anta'. Inapitanta' nanpimiatapi. Ina yonquiatoma', sa'ama' noya nosoroco'. Inapotohuatama', Yosë nontohuatama', catahuarinqüëma'.

Aparisitërinënpoa'

⁸ Ya'ipinque'ma' noya nini'toma', ya'huëco'. A'naquën sëtóhuachina', noya nontoco' ama aquëtë' sëchinasohuë'. Noya cancantohuachina', canpitanta' noya cancantoco'. Imaramaso capini ninosoroco'. Ninosoroatoma' iyaro'sa' nicatahuaco'. Ama ninocancosohuë'. Canpitanta' imoyaro'sa', noya niontoco'. ⁹ Piyapi'sa' ma'sha onpotohuachinë'nquëma', ama i'huëretacamaso' yonquicosohuë'. Pinopachinë'nquëma', ama canpitariso' pinocosohuë'. Noya nontoco'. Naporahuaton, Yosë nontoco' inapitanta' catahuain. Imapatëhua', ina sha'huitërinpoa' a'napitanta' nosorocaso'. Napohuatëhua', Yosë noya catahuarinpoa'. ¹⁰ Iráca quiricanën quëran itërinpoa':

"Noya ya'huëcamaso' nohuantohuatama', noyasáchin nonco'. Ama insonta' nonpintocosohuë'. Inapohuatama', noya cancantatoma', noya ya'huarama'.

¹¹ Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', nóya nico'. Sano piyapi nicasatoma', ama insonta' no'huicosohuë'. A'napitanta' catahuaco' noya nini'tona' ya'huë'ina'.

¹² Noya nipatama', Siniro a'pairinque'ma'. Ina nontohuatama', natanarinqüëma'. Nìpirinhuë', co noyahuë' nipatama', co Siniro tahuëretarinque'mahuë', tënin.

13 ¡Noyasáchin nipatama', co a'napita yai'huëretarinquëmahue'! 14 A'na tahuëriso nipirinhue' imaramaso marë' aparisitohuachinënquëma', ama tē'huatocosohuë'. "Quisocristo marë' parisitarēhua'," ta'toma', noya cancantoco'. Yosë noya catahuarinquëma' ni'ton, ama pa'yancosohuë'. 15 Ya'ipi cancänëma quëran Quisocristo yonquico'. Inaso' hua'anëntërinpoa' ni'ton, chinotoco'. Nani tahuëriya chiniquën cancantatoma', yonquico' Quisocristo nanamën sha'huicamaso marë'. Ina quëran "¿Onpoatomata' imarama'?" itohuachinënquëma', a'naróachin no'tëquën sha'huitarama'. 16 Ama no'huitë pochin chiniquën sha'huatocosohuë'. Sanoanan quëran pënenco'. Yosë yonquihuataama', noya sha'huitarama'. Quisocristo imarama' ni'ton, noyasáchin nicatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quëran pinopirinënquëmahue', "Co'ta noya nisapi. Quëmariso' nonpinapiran," itarin a'narinta'. Itohuachina, pinotona'piso' tapanarin.

17 Co noyahuë' nipatëra, parisitacaso' ya'huërin. A'na tahuëriso nipirinhue' Yosë nohuanton, imarëhuasopitanta' parisitarēhua'. Noya nipirënhuahuënta', piyapi aparisitarinënpoa'. Ina pochin parisitacaso' Yosë nohuantërin. 18 Quisocristonta' nóya niponahuë', oshahuanëhuaso marë' parisitërin. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. A'naromaréachin chiminin. Noya niponahuë', oshahuano'sa marë' chiminin. Canpoanta' Yosë nohuitacaso marë' chiminin. Piyapi ni'ton tēhuënachin tēpapi. Chiminaponahuë', nantiantarin ni'ton, noya noya ya'huantarin. 19 Ina pochin nantiantaton, pa'nin chimipiro'sa' ya'huërinquë. Inaquë tashinan pëiquë ya'huapiso pochin nininsopita nanan sha'huitonin. 20 Inapitaso' iráca Noi nantipiso', pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, ina nohuanton, Noi pënëntárin. Pënëntopirinhuë', co yanatëpihuë'. Yosëso' co a'naróachin ana'intërinhuë'. Noi panca nancha nicaso', ninarapirinhuë', co natëpihuë' ni'ton, ana'intërin. Ipora huanta' parisitapi. Noiso' nancha tinirahuaton, ya'conin. Naporo' posaya'píchin ii' quëran cha'ëpi. 21 Inapochachin iporaso' Yosë nicha'ësarinpoa'. Anoyacancantohuachinpoa', aporintërinënpoa'. Co nē'huë inquitinënpoaso marë' aporintërinënpoahuë'. Aporintohuachinënpoara, Yosë nontërehua' catahuainpoaso marë'. "Ya'ipi oshanëhuë inquitoco. Catahuaco noyasáchin nicato, noyápiachin cancanchi," itërehua'. Ina marë' anoyacancantërinpoa'. Quisocristo nantiantarin ni'ton, nicha'ësarinpoa'. 22 Nantiantarahuaton, Yosë'pa' pantarin. Yosë inchan quëran huënsëaton, chini chiniquën nanantarin. Ya'ipi anquëniro'sa', hua'ano'sa', chiniquën nanantërinso'pita inapitari natëpi huachi.

4

Íráca naporëhuaso' nantiantahua'

1 Quisocristo isoro'paquë o'maton, tēhuënachin parisitërin. Napoaton canpitanta' parisitohuatama', ahuantoco'. Quisocristo yonquiatēhua', noya ahuantohuatēhua', noya noya cancantarihua'. Co huachi oshahuanacaso' pa'yatarihuahuë'. 2 Napoaton ama iráca naporamaso pochin yonquicosohuë'. Ipora quëra huarë' Yosë nohuantërinsoáchin natëco'. 3 Hua'qui' co noyahuë' ninama'. Monshihuanama', nisha nisha sanapi noyarama', no'pirama'. Pita nicacasoáchin yonquirama'. Mamanshi mosharama', co inapita moshacasohuë' nipirinhue'. Iráca co Yosë imatomahuë', inaporama'. Inapomatoma', tahuëri chinirama'. 4 Iporaso nipirinhue' imarama'. A'napita yano'pihuachinara, amatopirinënquëmahue'. Co yano'pihuatamarahuë', no'huirinënquëma'. "¿Onpoatomata' pita nipatëira, co yani'namacoihue'?" itatënënquëma', pinorinënquëma'. 5 Iporaso' pinopirinënquëmahue', ayaro'

tahuëri nanihuachin, Yosë sha'huitinpoaso' ya'huërin. Nanpirëhuasopita, chiminpisopita, ya'ipinpoa' coisë pochin nontarinpoa'. Co noyahuë' nipisopita no'tëquën ana'ntarin. ⁶ A'naquën nohuitëramasopita nani chiminpi. Piyapi ni'ton, chiminpi. Chiminaponaraihuë', co'huara chimiyantërasoihuë', Quisocristo nanamën a'chintopi. Natëpi ni'ton, hua'yanëna quëran Yosë pochin nanpimiatapi.

Nisha nisha acorinpoaso'

⁷ Ayaro' tahuëri nani ya'cariarinpoa'. Napoaton ama nisha nisha yonquicosohuë'. Noya yonquiatoma', Yosë nontáco'. ⁸ Ya'ipi cancanëma quëran noya ninosoroco'. Ina na'con na'con Yosë nohuantërin. Piyapi nosorohuatama', co noyahuë' nipirinahuënta', a'naroáchin nanan anoyatarama'. Co noyahuë' nipisopita naniantatoma', co huachi yonquiamahuë'. ⁹ Ama apiracosohuë'. Ni'toro'sa' huë'pachina', noya nontoco'. Noya cancantatoma', a'caco', ahuë'ëtoco'. ¹⁰ Yosë imarëhuasopita acorinpoa' nisha nisha nicacaso'. Inaora nohuanton, a'naya a'nayanpoa' catahuarinpoa' ma'sona nohuantërinso' nitotacaso'. Napoaton ama topinan quëran ya'huëcosohuë'. Ma'sona nitotohuatama', noya nico' a'napita catahuacaso marë'. Noya noya imacamaso marë' nicatahuaco'. ¹¹ A'naquën Yosë nohuanton, nitotopi pënëntacaiso'. Nitotohuatama', Yosë noninso chachin pënëntoco'. A'naquëonta' Yosë nohuanton, cania'piro'sa', sa'ahuaro'sa', inapita catahuapi. Yosë catahuarinquëma' ni'ton, ina yonquiatoma', a'napita noya catahuaco'. Ma'sona tëranta' nipatama', ya'ipi cancanëma quëran nico'. Piyapi'sa' nicanënenquëma' Yosë noya noya yonquicaiso marë' inapoco'. Yosëso' noya noya ninin. Chini chiniquën nanantërin. Ya'ipi piyapi'sari ina chinochina'. Quisocristo catahuarinpoa' ina pochin cancantacaso'. Amen.

Nisha nisha parisitërehuaso'

¹² Na'con iyaro'sa', imoyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' chiniquën parisitohuatama', ama pa'yancosohuë'. Co topinan quëran masha onporamahuë'. Imarama' ni'ton, ina pochin parisitacaso' ya'huërin. Yosë nohuanton, napoarama' noya noya imacamaso marë'. ¹³ Quisocristo parisitërinso pochin parisitohuatama', noya cancantoco'. Ina quëran chiniquën nanantaton o'mantahuachin, noya noya cancantarama'. ¹⁴ Imaramaso marë' pinopachinënuëma', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ispirito Santo ya'coancantatënuëma' achinicancanarinquëma' ni'ton, noya cancantoco'.

¹⁵ A'naquën piyapi'saso' co noyahuë' cancantopi. Tëpatopi, ihuatopi, nanan pa'yatopi inapitaso' ana'ntacaso' ya'huërin. Ama inapita pochin yonquicosohuë'. Ina marë' parisitohuatëhua', tapanacaso' ya'huërin.

¹⁶ Nipirinhue', imaramaso marë' aparisitohuachinënuëma', ama tapanacosohuë'. "Quisocristo imarai mini. Ma noyacha Tata Yosëso paya," topatama', Yosë noya ni'sarinquëma'.

¹⁷ Nani ana'intinpoaso' naniriarin. Ipora chachin imarëhuasopita pi'pian pi'pian ana'ntarinpoa'. Co noyahuë' nipatëhua', tatanpoa pochin pi'pian ana'ntarinpoa' noya noya yonquicaso marë'. ¡Ayaro' tahuëriso nipirinhue' co nanamën natëpisopitahuë' chiniquën ana'ntarin! Parisitopiquë a'pararin ni'ton, parisitomatapi. ¹⁸ Yosë quiricanënuë sha'huitërinpoa': "Noya piyapi'santa' parisi quëran cha'ësapi. ¡Oshahuano'saso nipirinhue' co onporonta' cha'ësapihuë'! Ya'ipi co noyahuë' nipisopita chiniquën parisitomatapi," ténin. ¹⁹ Napoaton Yosë nohuanton parisitohuatama', noya nico'. "Catahuaco Sinioro chiniquën cancanchi," itoco'. Yosë chachin nininpoa'. Inaso' co onporonta' naniantarinpoahuë'.

5

Ansiano'sa' pënëninso'

1 Ya'ipi ansiano'sanquëmanta' pënënanquëma'. Canta' ansianoco ni'to, achincancainquëma', ténahuë. Quisocristo isoro'paquë nipon, nohuitërahuë. Corosëquë parisitohuachina, cari ni'nahuë ni'ton, sha'huiráhuë. O'mantahuachin, canpoanta' inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'. Napoaton iporaso' pënënanquëma' noya nicacamaso marë'. 2 Quisoso imapisopita iyaro'sa' noya ni'co'. Yosë acorinquëma' ya'huëramaquë a'chinacamaso marë'. Hua'anëni ohuicanënpita noya a'pairinso pochin noya a'paico' imamiachina'. A'naya tëranta' co noyahuë' nipachin, sanoanan quëran pënënc'o' noya yonquianta'in. Nani tahuëri catahuaco' noya imaina'. Ama chirotomahuë', a'chinc'o'. Ina pochin nicacaso' Yosë nohuantërin. Ni'ton, canpitanta' noya nohuantatoma', a'chinc'o'. Ama canacaso marë' a'chincosohuë'. Noya cancantatoma', Yosë marë' sacatoco'. 3 Pënëntohuatama', ama chiniquën nontocosohuë'. Ama hua'an aso pochin cancantatoma', camaitocosohuë'. Yosë acorinquëma' a'chintëramasopita catahuacamaso'. Napoaton noya yonquiatoma', noya nico' inapitanta' inachachin nonainquëmaso marë'. 4 Quisocristo imarëhua' ni'ton, ya'ipinpoa' hua'anëntërinpoa'. A'na tahuëri o'mantararin. Noya ansiano'sa' nipatama', naporo' noya canaarama'. Isoro'paquë canatohuachinara, yancotë' huëron quëran nipiso' quëtopyrinahuë', inaso' a'naroáchin ahuirin. Inapaquëso nipirinhuë' canahuatama', ya'huëtomiatarinquëma'. Noya noya ya'huëcantarama'.

Yosë catahuarinpoaso'

5 Hui'napi'sanquëmanta' ansiano'sa' natëco'. Ya'ipinquëma' noya yonquiatoma', nicatahuaco'. Quiricanën quëran itërinpoa': "Caora noya nisarahuë, ta'toma', nocantohuatama', Yosë co noya ni'sarinquëmahuë'. Nipirinhuë', 'Caora co nanitërahuë' noya nica'huaso'. Catahuaco,' topatama', inaora nohuanton, Yosë noya catahuarinquëma'," tënin. 6 Parisitapomarahuë', ama Yosë no'huicosohuë'. Chiniquën nanantaton, ni'sarinquëma ni'ton, natëco'. Ina noya yonquihuatama', tahuëri nanihuachin, noya noya acoarinquëma'. 7 Ama ma'sha onpochináchin yonquicosohuë'. Ya'ipiya Yosë sha'huitoco' catahuainquëma'. Ina quëran: "Nosoroatonpoa', co naniatarinpoahuë'," ta'toma' sano cancantoco'.

Sopai yaminsërinpoaso'

8 Sopaiso' inimiconënpoa'. Yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Pa'pini' yamaninpo sochachin sopai pa'sarin piyapi'sa' minsëcaso marë'. Napoaton noya yonquiatoma', ni'sáco'. 9 Ama pi'pian tëranta' ina tahuëretocosohuë'. Chiniquën cancantatoma', sha'huitoco' pa'in. Yosëichin natëco'. Co canpitaíchin parisitarimahuë'. Ya'ipi parti Yosë imarëhuasopita parisitarëhua'. Ina yonquiatoma', chiniquën cancantoco'. 10 Yosë pa'pi nosororinpoa'. Quisocristo imarëhua' ni'ton, a'na tahuëri inapaquë quëpantarinpoa'. Iporaso' ma'sha onpopirëhuahuë', catahuarinpoa'. Co hua'qui' parisitarihuahuë'. Ina quëran nosoroatonpoa', anoyatarinpoa'. Achincancanarinpoa'. Noya noya acoarinpoa'. 11 Yosë chini chiniquën nanantërin. Ya'ipiya hua'anëntarin ni'ton, co onporonta' pipiarinhuë'. Inasáchin chinochina'. Amen.

Tiquiapon pochin ninshitërinso'

¹² Iya Siripano catahuarinco ninshita'huanquëmaso'. Inaso' noya ni'nahuë. Noya imarin. Nani pi'pian ninshitëranquëma' pënëna'huanquëmaso marë'. Yosë yonquirinpoaso chachin nani sha'huitëranquëma'. Noya nosororinpoa', tënahuë. Ina yonquiatoma', ama a'pocosohuë'.

¹³ Papironiaquënta' Yosëri huayoninsopita ya'huëpi. Inapita saludos a'patarinënuëma'. Marconta' saludos a'patarinquëma'. Inaso' hui'nahuë pochin ni'nahuë. ¹⁴ Ya'ipinquëma' noya ninosoroatoma', nisë'quëco'. Quisocriso imarama' ni'ton, Yosë catahuainquëma' sano cancantacamaso marë'. Nani huachi.

Pitro

Pitrori imapisopita ninshitaantarinsó'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Simon Pitroco ninshitaranquëma', ni'co'. ¿Noya ya'huarama'? Noya canta' ya'huarahüë. Quisocrisotóichin hua'anëntërinco ni'ton, inasáchin natërahuë. Ina acorinco nanamën a'china'huaso marë'. Yosë nohuanton, canpitanta' Quisocrisotó natërama'. Quiya pochin imarama' ni'ton, canpitanta' nicha'ësarinquëma'. Ma noyacha Quisocrisotó anoyacancantërinpoa paya, tënëhua'. Inaso' Yosë ni'ton, chinotërehua'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nóya ni'ninpoa'. Napopianachin nosororinpoa' ni'ton, catahuarinquëma' canpitanta' cancanëma quëran huarë' natëcamaso'. ² Yosë inaora nohuanton noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Noya noya nohuitohuatama', noya noya cancantarama'. Siniro Quisocrisotó nohuitohuatama', na'con catahuarinquëma' sano cancantacamaso marë'.

Noya noya imacaso' ya'huërin

³ Quisocrisotó' chiniquën nanantaton, ya'ipiya nanitaparin. Ina ima-patëhua', catahuarinpoa' Yosë pochin cancantacaso marë'. Ina Yosë anohuitërinpoa'. Huëntonënuquë nani aya'coninpoa'. Inaso' nóya ni'ton, nohuantërin poanpoa' inapochachin cancantacaso'. Ina nohuitohuatëhua', catahuarinpoa' onporahuatësona noya noya chinotacaso'. ⁴ "Caora nohuanto, catahuaranquëma' noyápiachin cancantacamaso marë'," itatonpoa', na'con catahuarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', anoyacancantërinpoa'. Sopai yacamairinpoa' co noyahuë' nicacaso marë'. Sopai natëhuatëra, monshihuanë', canacasoáchin yonquirë', co noyahuë' cancantëre'. Inapohuatëra, oshaquëran nitapicancanë'. Quisocrisotó nipirinhüë' nicha'ërinpoa'. Apira apira ina yonquihuatëhua', oshaquëran Yosë pochin cancantarihua'. ⁵ Napoaton Quisocrisotó imapatama', na'con yonquico' noya nicacamaso marë'. Noya nicatoma', Yosë yonquirinso chachin nitotoco'. ⁶ Ina nitotatoma', co noyahuë' yonquihuatama', a'naroáchin naniantoco'. Naporahuatoma', ma'sha onpoapomarahüë', chiniquën cancantoco'. Chiniquën cancantohuatama', ya'ipi cancanëma quëran ina chinotoco'. ⁷ Noyasha chinotatoma', imaramasopita capini nóya ninosoroco'. Naporahuatoma', ya'ipi piyapi nosoroco'.

⁸ Ina pochin Yosë pënëninpoa' noya noya imacaso marë'. Ina pochin cancantohuatama', co topinan quëran imasaramahuë'. Oshaquëran noya noya cancantohuatama', noya noya Quisocrisotó nohuitarama'. ⁹ A'naguënso nipirinhüë' co ya'ipi cancanëna quëran Yosë imapihuë'. Co noyahuë' nipi. Co a'napita nosoropihuë'. Ina pochin cancantohuachinara, pëtorayatëresó pochin cantantopi. Pëtorayatohuatëra, co aquë quënantërehüë'. Inapochachin inapitanta co ya'ipi cancanëna quëran imatonahuë', isoro'paquë ya'huërinso'pitaráchin yonquipi. Nóya cancantacaso marë' oshanënpoa' inquitopirinpoahuë', ina naniantopi. Oshaquëran somaraya pochin cancantatona' co huachi nanitapihuë' Yosë nanamën natanacaiso'. ¹⁰ Napoaton iyaro'sa, na'con yonquico' ya'ipi cancanëma quëran huarë' imacamaso marë'. Yosë huayonanquëma', nontërinquëma' ni'ton, noyá matëresó pochin imiatotoco'. Inapohuatama', co nisha cancantatoma', a'poaramahuë'.

¹¹ Cancanëma quëran huarë' imapatama', a'na tahuëri hua'anëntërinquë quëpantarinquëma' noya ya'huëmiatacamaso marë'. Siniro Quisocrisotó nóya

cancantaton, nicha'ésarinpoa'. Inápaquë pa'patëhua', co onporonta' pipi-arëhuahuë'.

¹² Ina yonquiato, co amirahuë' pënënta'huaso'. No'tën nanan nani nitotërama'. Noya nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' noya noya yonquicamaso marë'. ¹³ Co'huara ca chimiyantërapohuë', ina nanan chachin sha'huichinquëma' ama naniantacamaso marëhuë', tënahuë. ¹⁴ Co hua'quiya quëranhuë' chiminarahuë. Sinioro Quisocristo nani anitotërinco. ¹⁵ Napoaton ninshitaranquëma'. Naquëranchin a'chintantaranquëma'. Ina quëran chiminpirahuënta', iso quirica nontohuatama', yonquiantarama'.

Quisocristo ya'norinso'

¹⁶ "Chiniquën nanantaton, Quisocristo o'mantararin," itërainquëma'. Sinioro o'mantacaso' tahuëri no'tëquën a'chintërainquëma'. Co quiyaora yonquinëhuëi quëran a'chintërainquëmahuë'. Co pip'isha tëranta' nonpintërainquëmahuë'. Iráca isoro'paquë nipon, nisha pochin ya'notërincoi. Ya'pirahuëi quëran chachin ni'nai. ¹⁷⁻¹⁸ Quisocristoro'coi a'na motopi'pa'pa'nai. Inaquë Yosë nohuanton, huënaráchin huënaráchin ya'norin, ni'nai. Naporo chachin inápa quëran Tata Yosë noninso natanai: "Isoso' hui'nahuë, nosororahuëso'. Nóya ni'nahuë," tënin. Yosë nohuanton, inaquë quënanatoi, natanai. Inapotatoncoi, Quisocristo chiniquën nanantërinso' anitotërincoi.

¹⁹ Ina yonquiato: "Ma no'tëquëncha Yosëri ninorin paya," tënai. Iráca quëra huarë' pënëntona'piro'sa' ninshitërinënpoa'. Yosë nohuanton, co'huara nasichatëraponhuë', Quisocristo napocaso' ninopi. "No'tëquën ninshitopi," ta'toi, quiricanën na'con natërai. Canpitanta' ina nontatoma', yonquico'. No'tëquën anitotërinpoa'. Tashi' nipachina, nanparin noya a'pintërinpoa'. Inapochachin Yosë quiricanën quëran a'pintërinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Tahuërianpitaquë huarë' nanparin noya orotërin. Inapochachin ipora Quisocristo o'mantaquë huarë' quiricanën ya'huëtërinpoa' ina nohuitacaso marë'. O'mantahuachin, noyá nohuitarihua'. Huënio tayora huënaráchin a'pininso pochin a'pintarinpoa'. ²⁰ Iporaso' quiricanën quëran nontërinpoa'. Co canpoara yonquinënpoa quëran ma'sona tapon naporinso' nitotërhahuë'. ²¹ Iráca co inahuara nohuanton, ninshitopihuë'. Yosëri acorin nanamën anitotinpoaso marë'. Ispirito Santo nohuanton, Yosë yonquirinso chachin ninshitopi.

2

Nisha a'china'piro'sa' *(Judas 4-13)*

¹ Iráca Yosëri acorinsopita no'tëquën pënëntopi. A'naquënso nipirinhue' nonpin nanan pënëntatona', isairro'sa' nonpintopi. Inapochachin iporanta' a'naquën nonpin nanan yaa'chintarinënquëma'. Noyasha nontapirinënquëmahuë', nonpintarinënquëma'. "Quiyanta' imarai," taponaraihuë', nonpin nanan a'chinapi anishacancantacaso marë'. Quisocristo nicha'ëinpoaso marë' chiminin. Inaichin natëcaso nipirinhue', nisha a'china'piro'saso' co yanatëpihuë'. Ina marë' a'na tahuëri Yosëri ana'intarin. A'nanaya ana'intarin. ² Co no'tëquën a'chintatonaraihuë', na'a piyapi'sa' nonpintapi. "Noya no'picaso', noya monshihuanacaso'," ta'tona', co noyahuë' nisapi. Na'a piyapi natanahuatona', inapita pochin cancantapi. "Imarai quiyanta'," taponaraihuë', co noyahuë' nisapi. Ina marë' a'napitari nicatona', Quisocristo pinosapi. "Quisocristo nanamën co imacaso' ya'huërinhuë'. Ina imapisopitaso' co noyahuë' nipi," ta'tona', co no'tën

nanan yaimasapihuë'. ³ Nisha a'china'piro'saso' co nosororinênquémahuë'. Canacaiso marë' nonpin nanano'sa' a'chintarinênquëma'. Inaso nipirinhüë', iráca quëra huarë' Yosëri yonquirin ana'intacaso'. A'na tahuëri no'tëquën ana'intarin. Co naniantarinhuë' ana'intacaso'.

⁴ Ni'co'. Iráca a'naquën anquëniro'sa' co Yosë yanatëpihuë'. Co noyahüë' nipi ni'ton, Yosëri ana'intërin. Co inapita tëranta' nicha'ërinhuë'. Parisitacaiso marë' a'parin. Tashinanquë oncorapipinan ya'huërápi. Inaquë ayaro' ninarapi. ⁵ Iráca ya'huë'episopitanta' co nicha'ërinhuë'. Co noyahüë' nipachinara, Yosë nohuanton, pañca pacon pa'nin. Ii' quëran ta'huantopi. Noiso' Yosë imaton, no'tëquën pënëntopirinhüë', co yanatëpihuë' ni'ton, ya'ipiya ta'huantopi. Noisáchin nicha'ërin. Ya'ipi quëran posaya'píchin cha'ëpi. ⁶ Ina quëran Sotomaquë ya'huë'episopitanta' ana'intërin. Co noyahüë' cancantohuachinara, Sotoma, Comora, cato' ninano chachin noyá ahuiquitërin. Ya'ipiya chiminpi. Ayonquínpoaso marë' inapita aninshitërin. "Co noyahüë' nipatëhua', chiniquën ana'intarinpoa'," tënëhua'. ⁷⁻⁸ Sotomaquë ya'huë'episopita pa'pi co noyahüë' cancantopi. Monshihuanacaisoáchin yonquipi. A'naratipita co noyahüë' nipi. Inaquë a'na quëmapíichin noya ninin, Loto itopiso'. Nani tahuëri, nani tahuëri co noyahüë' nipiso nicon, sëtërin. Taparo' nonpachinara, co noya nataninhüë'. Sétacasoáchin cancantërin. Sacai' niponahuë', inaora Yosë yonquirin. Ina marë' Yosëri nicha'ërin. ⁹ Inapochachin ipora Quisocristo imapatëhua', Yosë nanitërin catahuainpoaso'. Sopai yaminsëpirinpoahuënta', Yosë catahuainpoa' cha'écaso marë'. Oshahuano'saso nipirinhüë' ana'intarin. Nani yonquirin chiniquën ana'intacaso'. Ayaro' tahuëri nanihuachin, no'tëquën ana'intaton, parisitopiquë a'pararin.

¹⁰ A'naquën co pi'pisha tëranta' Yosë yanatëpihuë'. Inapitaso' chini chiniquën ana'intarin. Co Yosë natëtonahuë', co noyahüë' nicacaisoráchin yonquipi. A'naratipita taparo' nisáponaraihuë', co ina marë' tapanpihuë'. "Caora noya nitotërahüë," ta'tona', co inso tëranta' yanatëpihuë'. Chiniquën nanantopisopita Yosëri acorinsó' co quënanpirinhüë', pinopi. ¹¹ Anquëniro'saso nipirinhüë' inapita quëran chini chiniquën nanantaponaraihuë', co nohuantopihuë' pinotacaiso'. "Yosëri ana'inchin," ta'tona', tananpitopi.

¹² Nisha a'china'piro'saso' ma'sharo'sa pochin cancantopi. Co manta' yonquipihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Yosë yonquirinsó' co nitotatonaraihuë' pinopi. Ni'co'. Ma'sharo'sa' tananquë quënanpatëra, tëparë', co nosororëhuë'. Ina marë' Yosëri acorin. Inapochachin nisha a'china'piro'saso' ta'huantapi. Oshanëna marë' Yosëri ana'intarin. ¹³ Piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, a'na tahuëri inahuanta' parisitapi. Isoro'paráchin yonquiatona', capa cancantacaisoáchin yonquipi. A'morëso mancharinsó pochin nicon, nitapicancanpi. Imaramasopita niyontopatamara, "Quiyanta' imarai," ta'tona', ya'conpi. Nonpintatënhuëma', ichicoshatapirinhüë', inahuaso' co noyahüë' niconatona taparo' nipi.

¹⁴ Sanapi quënanpachinara, monshitacaisoráchin yonquipi. Co nanitopihuë' naniantacaiso'. Co chiniquën cancantopisopitahuë' nonpintatona', anishacancantapi. Huënsónquë ma'sha manëso pochin nonpintapi. Ma'sharáchin yonquiatona', noyapatopi. Napoaton Yosëri ana'intarin. ¹⁵ No'tën nanan a'porahuatona', Yosë iranën quëran pëshonpi. Paramo pochin cancantopi. Piro hui'nin inaso'. Iráca pënëntopirinhüë', coriqui na'con na'con nohuantërin. "Nonpinacaso' co noyahüë' nipirinhüë', inapoato, na'con canarahüë," ta'ton, co noyahüë' ninin. ¹⁶ Co yanatërinhuë' ni'ton, Yosëri chiniquën no'huirin.

Moranën co nitononaponahuë', Yosë nohuanton, piyapi pochin nonin. Ina nonin quëran Yosëri pënënin co noyahuë' yonquirinsopita naniantacaso marë'.

¹⁷ Nisha a'china'piro'sa' co Quisocristo nanamën a'chinpihuë'. Poso yanirinso pochin nipi. Yanihuachina, co huachi o'ocaso' ya'huërinhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nonpintarinëinquëma'. Isonta' yonquico'. Hua'qui' co o'nanpachinahuë', chitoro' yaráton quënanpatëra, pa'yatopirëhuë'. Panca ihuaní quëpahuachina, co huachi o'naninhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'sa' nisapi. "Noya noya a'chintarainquëma'," itopirinëinquëmahuë', co tēhuëinchachin catahuarinëinquëmahuë'. Nani iráca Yosëri yonquirin ana'intacaso'. Tashinanguë a'pararin. Inaquë parisitápona'. Co onporonta' pipiponahuë'. ¹⁸ Inahuara nipa'yatatona', topinan quëran nontarinëinquëma'. Nisha nisha yonquipi. Nasha ya'conpispita a'naroáchin nonpintopi. Ipora huarë' co noyahuë' yonquipisopita naniantapirinahuë'. "Huëco' no'piáhua'. Noya no'picaso'. Noya monshihuanacaso'," itopi nontatona'. ¹⁹ "Co insonta' natëcaso' ya'huërinhuë'. Canpitaora nohuanton ya'huëco'. Ma'sona tēranta' yanipatama', nico'. Inapohuatama', capa cancantarama'," itopirinëinquëmahuë', co inapita tēranta' inahuara nohuanton ya'huëpihuë'. Sopaí nohuanton, no'pipi, monshihuanpi, co noyahuë' nipi. Insosona minsëhuachinpoa', hua'anëntërinpoa'. ²⁰ Quisocristo nanamën natanpachinara, natëpirinahuë'. "Cha'ësarahüë huachi," ta'tona', co noyahuë' yonquirinsopita pi'pian naniantopi. Ina quëran nisha cancantatona', Yosë a'poantapi. Co noyahuë' niantahuachinara, sopairi minsërin. Ina marë' na'con na'con Yosëri ana'intarin huachi. ²¹ No'tën nanan nitotaponaraihuë', co imamiatopihuë'. Nóya nicacaso' a'chintopirinahuë', ina naniantopi. Co onporonta' natanpihuë' naporini, noya noya niitonahuë'. Nani Yosë a'popi. ²² Ma'pitacha nipi paya. Imaponaraihuë' a'pohuachinara, iráca ninshitatona napopiso chachin nipi: "Ni'nira imohuachina, co yonquirinhuë'. Imorinso chachin caantarín. Coshinta' i'quë pa'mopirinahuë', naquëranchin shipiroquë quëhuëantaton, nē'huëtantarin," topi. Inapochachin inahuanta niconpi.

3

O'mantacaso' tahuëri

¹ Nosororanguëma' iyaro'sa'. I'hua quirica a'patëranquëma' nontacamaso marë'. Iporaso' naquëranchin ninshitantatëinquëma', pënëntaranquëma' no'tëquën yonquicamaso marë'. ² Iráca noya pënëntona'piro'sa' ya'huëpi. Ninótona', Yosë quiricanënguë ninshitopi, nani nontërama'. Naporahuaton, quiyanta' Quisocristo pënéincoiso' a'chintërainquëma'. Inaso' nicha'ësarinpoa'. Ca'tano'sanënpitacoí chachin a'parincoi. Ama naniantacamaso marëhuë' ninshitaranguëma'.

³ Iso' na'con yonquico'. O'mantacaso' tahuëri ya'caritohuachin, co noyahuë' piyapi'sa' ya'huapona'. Co Yosë natëtonaraihuë', ma'sona yonquipiso' nisapi. Co noyahuë' cancantapi. Quisocristo sha'huitërinpoaso' tēhuaapi. ⁴ "¡Ma'pitacha nonama paya! 'O'mantararahüë', ¿itërinquëma' ti? Intohuaso' Quisocristososo' nimara, capa. Co o'maarinhuë', tēnai. Tatanënpoarinta ninarápirinahuë', nani chiminpi. Isoro'pa' ninin quëra huarë' inachachin inachachin nisárin. Co onporonta' nisha tahuëri nisarinhuë'," tosapi. ⁵ Co yanatëtonaraihuë', co yonquiapihuë'. Iráca co manta' ya'huëpirinhuë'. Ina quëran Yosë nonaton, isoro'pa' acorin. Inápaquë ya'huërensopitanta' acorin. Isoro'paso' iisáchin nipirinhuë', ina nohuanton, yaniro' ya'norin. ⁶ Ina quëran piyapi'sa' co noyahuë' nipachinara, ii' quëran chachin ata'huantërin. ⁷ Inapochachin ipora isoro'pa', pi'iro'të', inapita ya'huëpirinahuë', nani Yosëri

chinotërin ana'intacaso': "A'na tahuëri pën quëran ata'huantarahuë," tënin ni'ton, tahuëri nanihuachin, pën quëran chachin ata'huantararin. Naporo' tahuëri ya'ipi oshahuano'sa' chiniquën ana'intarin. Parisitopiquë a'pararin.

⁸ Isonta' iyaro'sa' yonquico'. "A'na tahuëriso' a'naroáchin na'huërin. Huaranca pi'ipiso' hua'qui'," tënëhua'. Yosëso nipirinhue' co canpoa pochin yonquirinhue'. Huaranca pi'inta' nipirinhue', Yosëriso' a'na tahuëriáchin pochin ni'nin. Huaranca pi'ipi, a'na tahuërin'rë' napopianachin pochin ni'nin.

⁹ A'naquën napopi: "Yosë hua'quiarin. Naniantërinpoa'," topirinhue', co hua'quirinhue'. Co topinan quëran sha'huitërinpoahuë'. Nosoroatonpoa', ninarárin. Co nohuantërinhuë' a'na piyapi tëranta' parisitopiquë pacacaso'. Na'con na'con piyapi'sa' co noyahuë' yonquipisopita naniantacaiso marë' ninarárin.

¹⁰ Napoaponahuë', tahuërinën nanihuachin, Sinioro o'mantararin. Ni'co'. Tashi' co yonquiasëhuë', ihuatë' huë'nin. Inapochachin a'nanaya ayaro' tahuëri naniarin huachi. Naporo' tahuëri pi'iro'të' huëntoncaarin. Chiniquën huëntoncahuachin, ta'huantararin. Pi'i, tayora, inapita huëya ni'ton, soquiarin huachi. Isoro'pa', ya'ipi ya'huërinso'pita, inapita huiquitapi.

Noya yonquicaso' ya'huërinso'

¹¹ Co manta' ya'huëmiatarinhue'. Ya'ipi ta'huantararin ni'ton, ¡Yosë pochin cancantatëhua', noyasáchin niahua'! ¹² O'mantacaso' tahuëri noya ninahua'. "Manoton o'manta'in," ta'tëhua', noyápiachin cancantahua'. Ina tahuëri nanihuachin, ya'ipi inápaquë ya'huërinso'pita pën quëran ta'huantararin. Pi'i, yoqui, tayora, inapita soquiarin. ¹³ Napoaponahuë', nasha ya'huaantapon. Nani Yosë sha'huitërinpoa'. "A'na tahuëri nasharo'pa', nasha pi'iro'të' inapita acoantapo," itërinpoa'. Ina ninarëhua'. Inaquë noyasáchin nisarëhua'.

¹⁴ Napoaton iyaro'sa', ina ninatoma' na'con yonquico' noyasáchin nicacamasa marë'. "Quisocristo nanan anoyatërinpoa'," ta'toma', noya nini'toma', ya'huëco'. Ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantatoma', noyápiachin cancantoco'. Ina quëran o'mantahuachin, noya ni'sarinquëma'. ¹⁵ Nosoroatonpoa', hua'qui' Sinioro ninararin na'con na'con piyapi'sari natëcaiso marë'. Ina quëran inapitanta' nicha'ësarín. Ama ina naniantocohue'. Inachachin iya Paononta' ninshitërinquëma'. Inaso' iyanpoa pochin ni'nëhua'. Yosë nohuanton, no'tëquën nitotaton, ninshitërin.

¹⁶ Na'a quirica ninshitaton, nisha nisha ninanoquë ya'huëpisopita a'patërin. Noya pënënpirinhue', pi'pian sacai' yonquicaso'. A'naquën piyapi co Yosë nanamën nitotatonahuë', nisha nisha yonquipi. Paono ninshitërinso' nontopirinhue', co noya yonquiatonarahue', má'sona tapon naporinso' anishatopi. Yosë quiricanën iráca ninshitopisonta' anishatopi. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intarin huachi.

¹⁷ Napoaton iyaro'sa' nani pënënanquëma' ni'ton, ni'cona nonpin-tochinënuëma'. Iporaso' noya yonquipiramahuë'. Co noyahuë' nipisopita yanonpintarinënuëma' inapita pochin nisha nisha cancantacamasa marë'.

¹⁸ Canpitaso nipirinhue', Sinioro Quisocristoíchin yonquico'. Inaora nohuanton, nosororinquëma' ni'ton, nani tahuëri yacatahuarinquëma'. Inasáchin yonquihuatama', oshaquëran noya noya nohuitarama'. Inaso' nicha'ësarínpoa'. Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ayaro' tahuëriquë huarë' inasáchin yonquia'ahua'. Amen. Nani ninshitëranquëma huachi.

Pitro

Coanshari imapisopita ninshitérinso'

Quisocristo no'téquén anitotérinpoaso'

¹ Iso quirica a'pataranquéma', ni'co'. ¿Noyanquéma' canpitanta'? Quiyanta' iséqué noya ya'huarai. Quisocristo noya noya nohuitacamaso maré' ninshitaranquéma'. Iráca co'huara isoro'pa' ya'huéyátérasohuë', inápaquë ya'huërin. Ina quëran o'marahuatón, a'chintérincoi, natanai. Quiyaso' ni'nai. Nirayaraí. Nonën chachin ya'huëtërin, sé'huarai. Inasáchin Yosë yonquirinso' anitotérinpoa'. Ina nohuitoquatëhua', nóya nanpimiatarihua'. ² Isoro'paquë o'mahuachina, quiyariso' ni'nai. Nohuitatoi, sha'huitarainquéma'. Inaso' nanpimiatarin. Iráca inápaquë ya'huërin. Tata Yosëré chachin ya'huërin. Napopináchin yonquipi. ³ Inápaquë ya'huaponahuë', o'mahuachina, piyapicoi ni'nai, a'chininsonta' natanai. Pa'pionta' anohuitérincoi. Hui'nin nohuitatoi, nohuitërai. Nipayarëso pochin ninai. Napoaton ninshitaranquéma' canpitanta' Quisocristo nohuitacamaso maré'. Quiya pochachin Yosë nohuitoco' nipayarëso pochin nicacamaso maré'. ⁴ Ina pochin cancantohuatama', nóya cancantarihua'. Ina maré' ninshitaranquéma'.

Tahuëri pochin nininso'

⁵ Noya nanan Quisocristo anitotérincoi. Ina nanan chachin sha'huitaranquéma'. "Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Co pi'pisha tëranta' tashi pochin cancantërinhuë'," itërincoi. ⁶ Tashi pochin cancantohuatëhua', co Yosë nohuitarihuahuë'. "Yosë nohuitërahue'," tapomarahuë', co noyahuë' cancantohuatama', nonpinama'. Co no'tën nanan imaramahuë'. ⁷ Yosëso' noyasáchin ninin. Tahuëri pochin cancantërin. Canpoanta' tahuëri pochin yonquihuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Naporahuaton, noya nini'tëhua' ya'huarihua'. Hui'nin chachin chiminin ni'tón, ya'ipi oshanënpoa' inquitarinpoa'. Huënainën quëran anoyacancantarinpoa'.

⁸ "Co oshahuancohuë'," topatëhua', canpoara ninonpintëréhua'. Co no'téquén yonquirëhuahuë', co tëhuënychachin imarëhuahuë'. ⁹ Onporosona co noyahuë' nipatëhua', Yosë nontahua'. "Tëhuënychachin co noyahuë' nicato, oshahuanco," topatëhua', Yosë oshanënpoa' inquitarinpoa'. Co nonpintërinpoahuë'. Quisocristo chiminin ni'tón, nanitërin ya'ipi oshanënpoa' inquitinpoaso'. Noyápiachin cancan quëtarinpoa'. ¹⁰ "Ya'ipinquéma' co noyahuë' ninama'," itërinpoa' Yosë. Napotopirinpoahuë', "Noya ninahuë. Co caso' oshahuancohuë'," topatëhua', "Yosë nonpintërinpoa'," tënëhuaso pochin cancantëréhua'. Nanamën no'téquén sha'huitopirinpoahuë', co tëhuënychachin natëréhuahuë'.

2

Nanan anoyatërinpoaso'

¹ Quisocristo imarama' ni'tón, hui'nahuëpita pochin ni'nanquéma'. Ninshitaranquéma' noyasáchin nicacamaso maré'. Nipirinhuë', co noyahuë' nipatëhua', Quisocristo cataharinpoa'. Oshahuanëhua' ni'tón, ana'intinpoaso' ya'huëpirinhuë'. Canpoa maré' Yosë nontaton, nanan anoyatarinpoa'. Inaso' no'téquénáchin yonquirin. ² Ya'huërenamënpoa' chiminin ni'tón, nontohuatëhua', oshanënpoa' inquitarinpoa'. Oshanënpoa' inquitatonpoa', nanan

anoyatërinpoa'. Ya'ipi piyapi marë' chiminin. Ya'ipinpoa' oshanënpoa' inquitinpoaso' nohuantopirinhuë'.

³ Yosë nohuitohuatëhua', pënëninpoaso' natëarëhua'. No'tëquën natëcaso' nohuantarihua'. Ina natëhuatëhua', tëhuëenchachin Yosë nohuitërehua'.

⁴ A'naquënso nipirinhüë' "Nani Yosë nohuitërahüë," topirinhüë', pënëninpoaso' co natëtonahuë', nonpiánpi. Co no'tëquën yonquipihüë'.

⁵ Yosë nanamën natëhuatëhua', noya noya Yosë nosoroarihua'. Ina pochin cancantohuatëhua', tëhuëenchachin ina nohuitarihua'. ⁶ "Yosë imarahüë," topatëhua', Quisocristo pochachin cancantacaso' ya'huërin.

Nasha pochin pënëninpoaso'

⁷ Co iyaro'sa' nasha camaitërinso' ninshitaranquëmahüë'. Iráca quëran huarë' Yosë nanamën natanama'. "Ya'ipinquëma' noya ninosoroco'," itërinpoa'. Inachachin iporanta' pënënananquëma'. ⁸ Co nasha camaitërinsohuë' niponahuë', nasha pochin ninshitaranquëma' cancanëma quëran huarë' ninosorocamaso marë'. Quisocristo ya'ipi piyapi nosorörin. Nosoroatonquëma', a'pintëresö pochin anoyacancantërinquëma' tahuëri pochin cancantacamaso marë'. Ninosorohuatama', co huachi tashi pochin cancantaramahuë'.

⁹ A'na piyapi no'huihuatama', co Yosë imaramahuë'. "Imarahüë," tapomarahüë', co tahuëri pochin cancantëramahuë'. Ipora huanta' tashi pochin cancantarama'. ¹⁰ Imaramasopita capini ninosorohuatama', tahuëri pochin cancantarama'. Ina pochin nipatama', no'tëquën imarama'. ¹¹ Nipirinhüë' nino'huihuatama', tashi pochin cancantarama'. Co noyahüë' cancantatoma', co manta' yonquiaramahuë'. Co nanitaramahuë' no'tëquën yonquicamaso'. Sopai nohuanton, somaraya pochin cancantarama'. Napoaton iyaro'sa', cancanëma quëran huarë' ninosoroco'.

¹² Canpitaso' imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Hui'nahuëpita pochin nicatëinquëma', ninshitaranquëma'. Quisocristo canpoa marë' chiminin. Imapatama', oshanëma' inquitërinquëma'. ¹³ A'naquëma' nani hua'qui' imatoma' a'näpita catahuarama' ni'ton, Quisocristo noya nohuitërama'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Noya imarama' ni'ton, ninshitaranquëma'. Canpitanta' hui'napi'sanquëma', nani sopai minsërama'. Napoaton ninshitaranquëma'.

¹⁴ Ya'ipi imaramasopita hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Yosë nohuitërama' ni'ton, ninshitaranquëma' noya noya cancantacamaso marë'. Quisocristo noya nohuitërama' ni'ton, iyaro'sa', ninshitaranquëma'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huërin. Nani tahuëri, apia'huaro'sa', Yosë nanamën yonquiarama'. Napoaton chiniquëncancantarama'. Chiniquëncancantatoma', sopai nani minsërama'.

Isoro'paráchin pa'yatopisopita

¹⁵ Na'a piyapi'sa' co Yosë natëtonahuë' nisha nisha yonquipi. Isoro'paquë ya'huërinsopitaráchin yonquipi. Ama inapita pochin cancantocosoahuë'. Ama nani ma'sha nohuantapatocosoahuë'. Ma'sha na'con yonquihuatama', co tëhuëenchachin Tata Yosë nosororamahuë'. ¹⁶ Isoro'paquë nisha nisha ya'huërin aoshahuainpoaso marë': Monshihuanacacoráchin cancantëre'. Ma'sha quënanpatëra, nohuantapatëre'. Ma'huänpatëra, yanocantëre', naporë'. Inapitaso' co Tata Yosë nohuanton ya'huërinhuë'. Sopai nohuanton, ya'huërin. ¹⁷ Isoro'pa' ta'huantarín. Ya'ipi ma'shanta' ta'huantarín. Inasáchin pa'yatohuatëhua', topinan quëran nanpiarihua'. Nipirinhüë', Yosë noya imapatëhua', co onporonta' ta'huantarihuahuë'. Ya'huëmiatarihua'.

Quisocristo inimiconën

¹⁸ Co hua'quiya quëranhuë', apia'huaro'sa', Quisocristo o'mantararin. "Cristo yao'mahuachin, inimiconën huë'sarin," itërinënpoa'. Nani natantërama' canpitanta'. Iporaso' na'a piyapi'sari Cristo yainimicotopi. Napoaton o'mantacaso' tahuëri nanirarin, tënëhua'. ¹⁹ "Quiyanta' imarai," topirinahuë', nani pipipi. Co tëhuëenchachin Yosë huëntonënnquë ya'conpihuë'. Ya'conpi naporini, co pipiitonahuë'. Pipipi quëran nitotërehua'. "Co onporonta' cancanëna quëran huarë' imapihuë'," tënëhua'.

²⁰ Canpitaso nipirinhüë' imarama'. Quisocristo nohuanton, Ispirito Santo ya'coancantërinquëma'. Napoaton no'tëquën yonquirama'.

²¹ Nitotopiramahuë', naquëranchin pënëantëranquëma' yonquicamaso marë'. No'tën nanan imapatëhua', co nonpin nanan natëarihuahuë'. ²² Tëhuëenchachin nonpin nanan sha'huitarinënnquëma'. "Quisososo' co Cristohuë'. Co Yosë hui'ninhuë'," ta'tona', yanonpintërinënnquëma'. Inapoatona', Quisocristo inimicotopi. Tata Yosënta' a'popi. ²³ Yosë hui'nin a'pohuachina', co Tata Yosënta' nohuitapihuë'. "Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin," topachina', Tata Yosënta' imasapi.

²⁴ Ya'nän imapoma', no'tëquën a'chintërainquëma'. Ina chachin imamiatoco'. Ina imapatama', cancanëma quëran Tata Yosë nohuitarama'. Hui'nionta' noya nohuitarama huachi. ²⁵ Quisocristo chachin sha'huitërinpoa': "Imamiatohuatamaco, Yosë nohuitatoma', nanpimiatarama'," itërinpoa'.

²⁶ A'naquën yanonpintërinënnquëma' ni'ton, ninshitaranquëma'. ²⁷ Canpitaso nipirinhüë' Ispirito Santo ya'huëtërinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, ina nohuanton, ya'coancantërinquëma'. Nani tahuëri a'chintërinquëma'. Cancanëmaquë Yosë nanamën a'chintërinquëma'. Co onporonta' nonpintërinquëmahuë'. No'tëquën a'chintërinquëma' ni'ton, co a'napita a'chintërinquëmaso' ya'huërinhuë'. Ina natëhuatama', no'tëquën yonquiarama'. Sha'huitërinquëmaso pochachin Quisocristo imamiatoco'.

²⁸ Ipora quëran huarë', apia'huaro'sa', Quisocristo imamiatoco'. Inapohuatama', o'mantahuachin, co tapan ya'huëtërinquëmahuë'. Co pa'yanaramahuë'. ²⁹ Quisocristo noyasáchin ninin, nitotërehua'. Napoaton Yosë huëntonënnquë ya'conpatëhua', noya nicarihua'. Inpitasona' noya nipachina', nani Yosëri anoyacantërin ni'ton, hui'nin pochin ni'sarin, tënëhua'.

3

Yosë hui'ninpita

¹ Ma noya Tata Yosë nosororinpoa' ni'ton, hui'ninpita pochachin ni'ninpoa'. Huëntonënnquë chachin aya'coninpoa'. Co imapisopitasohuë' nipirinhüë' co nitotopihuë'. "¿Onpoatonta' Yosë pochin cancantacaso' nohuantopi?" toconpi. Co Yosë nohuitatonahuë', napopi. ² Na'con, iyaro'sa', nosororanquëma'. Iporaso' Yosë hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. A'na tahuëri noya acoarinpoa'. Onpopinsona nicarihua' nimara. Co ya'ipi nitochatërarëhuahuë'. Nipirinhüë', Quisocristo o'mantahuachin, nirayarihua'. Ina ni'patëhua', ina pochachin nicarihua'. ³ "A'na tahuëri Quisocristo ni'sarëhua'," ta'tëhua', co noyahuë' yonquirëhuasopita naniantarëhua'. Quisocristoso' noyápiachin cancantërin ni'ton, canpoanta' noyápiachin cancantacaso' nohuantarihua'.

⁴ Yosë pënëninpoa'. Co ina natëhuatëhuahuë', oshahuanëhua'. Co noyahuë' nipatëhua', co Yosë natërehuahuë'. ⁵ Noya nanan nani nitotërama'. Quisocristo o'marin oshanënpoa' inquitinpoaso marë'. Inaso' co pi'pisha

tëranta' oshahuaninhué'. ⁶ Tèhuënychachin imapatèhua', nóya nisarèhua'. Co pa'yatarihuahué' oshahuanacaso'. Nani tahuëri co noyahué' nipatèhua', co Yosè nohuitèrèhuahué'. Co ya'coancantèrinpoahué'. ⁷ Ni'cona, apia'huaro'sa', nisha a'china'piro'sa' nonpintochinènquëma'. Noya nipatèhua', noya cancantarèhua'. Quisocristo noya ni'ton, ina pochin cancantacaso' ya'huërin. ⁸ Nani tahuëri co noyahué' nipatama', sopai imarama'. Iráca quëran huaré' sopai co noyahué' cancantaton, oshahuanin. Inaso' nonpintoahuachinpoa', canpoanta' oshahuanarèhua'. Napoaton Yosè hui'nin o'marin sopai minsëaton nicha'ëinpoaso maré'. Ya'ipi oshanënpoa' inquitohuachinpoa', co huachi sopai natëcaso' ya'huërinhué'.

⁹ Huëntonènquë chachin Yosè aya'coninpoa' ni'ton, co iporaso' pa'yatarèhuahué' oshahuanacaso'. Hui'nin pochachin cancantatonpoa', yonquinën chachin quëtèrinpoa'. Nasitantarèhuaso pochin ninèhua'. Napoaton co huachi nohuantarihuahué' oshahuanacaso'. ¹⁰ Co sacaihué' Yosè hui'ninpita nohuitacaso'. Noyasáchin nipatèhua', Yosè hui'ninpita pochin nisarèhua'. Nipirinhué', co noyahué' nipachina', co Yosè huëntonènquë ya'conpihué'. Co imapisopita nosorohuachinahué', co Yosè hui'ninpita pochin nisapihué'. Sopai hui'ninpita pochin nisapi. Co noyahué' cancantopi quëran sopai hui'ninpita nohuitarèhua'.

Ninosorocaso' ya'huërinso'

¹¹ Ya'nan imapoma quëran huaré' Yosè nanamën natanama'. "Noya ninosoroco'," itërainquëma'. ¹² Iráca Cainoso' sopai natëton, iin tëparin. ¿Ma'marëta' tëparin? Inso' noya ninin ni'ton, no'huiton, tëparin. Ama ina pochin cancantocosohué'.

¹³ Napoaton iyaro'sa' co natëpisopitahué' no'huihuachinènquëma', ama pa'yancosohué'. ¹⁴ Iráca canpoanta' ina pochin co noyahué' cancantèrèhua'. Co Yosè nohuitatèhuahué', chimipi pochin nipirèhuahué', Yosè anoyacancantèrinpoa' ina nohuitatèhua' nanpimiatacaso maré'. Napoaton iporaso' ninosororèhua'. Ina quëran Yosè huëntonènquë ya'conèhuaso' nitotèrèhua'. Co ninosorohuatamahué', co Yosè anoyacancantèrinquëmahué'. Chimipi pochin cancantarama'. ¹⁵ A'na piyapi no'huihuatama', tëpatona'piro'sa' pochin Yosè ni'sarinquëma'. Tëpatonapiro'saso', co Yosè pochin nanpimiatacaso ya'huërinhué'. ¹⁶ Quisocristoso nipirinhué' na'con nosoroatonpoa', nicha'ëinpoaso maré' chiminin. Chiminaton, nosororinpoaso' anitotèrinpoa'. Inapochachin iyaro'sa', ya'ipi Quisocristo imapisopita nosorocaso' ya'huërin. Na'con ninosoroa'ahua'. Quisoso ya'huërenamënpoa' chimininso pochachin nosorocaso' ya'huërin. ¹⁷ Quisocristo imarèhuasopita capini noya ninosorocaso' ya'huërin. Anapita ma'sha pahuantohuachina', catahuahua'. Capa capacaiso' nipachin, capa a'mocaiso' nipachin quëtahua'. Co inapita catahuahuatèhuahué', co tèhuënychachin nosororèhuahué'. Co canpoa capini ninosorohuatèhuahué', co Yosënta' nosororèhuahué'. ¹⁸ "Ya'ipi imapisopita nosororahué'," topatèhua', ama, apia'huaro'sa', topinan quëran napoa'huasohué'. Cancanënpoa quëran huaré' nosoroatèhua', catahuahua'.

Co tē'huatatēhuahué' Yosē nontērēhuaso'

¹⁹ Tèhuënychachin a'napita nosorohuatèhua', no'tëquën Yosè nanamën imasarèhua'. Ina quëran co huachi tē'huatacaso' ya'huëtarinpoahué'. "Tatanpoa pochin ni'ton, noya ni'ninpoa'," ta'tèhua', noya cancantarihua'. ²⁰ Co noyahué' nipatèhua', cancanënpoa quëran nitotatèhua', sëtèrèhua'. Co noyahué' ninèhuaso' Yosënta' nitotèrin. Napoaponahué', cancanënpoa quëran huaré' yaimapatèhua', inanta' nitotèrin. Ina nitotaton, nosororinpoa'. Ina yonquihuatèhua', noya cancantatèhua', Yosè nontarihua'. ²¹ Napoaton

iyaro'sa', cancanënpoa quëran a'naya a'nayanpoa' yonquia'ahua'. "Yosë noya ni'sarincó," topatëhua', co Yosë të'huatarihuahué'. Co të'huatatëhuahué', nani tahuëri ina nontarihua'. ²² Yosë pënëninpoaso' natëhuatëhua', noya natanarinpoa'. Ina nohuantërinsoáchin yonquihuatëhua', catahuarinpoa'. Ina pochin cancantohuatëhua', ma'pitaso nipatëhua', quëtarinpoa'. ²³ Yosë nani pënëninpoa' hui'nin imacaso marë'. Naporahuaton, ninosorocasonta' sha'huitërinpoa'. "Quisocristonta' inachachin sha'huitërinpoa'," ta'tëhua', cancanënpoa quëran natëhua'. ²⁴ Yosë natëhuatëhua', yonquirinsoráchin imasarihua'. Imapatëhua', ya'coancantomiatërinpoa'. Ispirito Santo quëtërinpoa' ya'coancantinpaso marë'. Ina catahuahuachinpoa', noya nisarëhua'. Ina quëran Yosë nohuitëréhuaso' nitotëréhua'.

4

Nonpin nanan a'chinpiso'

¹ Na'con iyaro'sa' nosororanquëma' ni'ton, pënënananquëma'. Na'a nonpin nanan pënëntona'piro'sa' nonpin nanan a'chinapi. "Yosë nanamën a'chinahué," topirinahué', co no'tëquën a'chinpihué'. Napoaton a'chintohuachinënquëma', ama a'naroáchin natëtocosohué'. "Nonpin nanan nimara," ta'toma', yonquico'. Ya'ipi Yosë quiricanën quëran a'chintërinpoaso' yonquiatoma', tantiaco'. Co ina pochin a'chintohuachinënquëmahué', ama natëcosohué'. ² Ispirito Santo no'tëquën anitotërinpoa'. "Quisocristo Yosë hui'nin niponahué', isoro'paquë o'maton, piyapi chachin nasitimarin. Nonën chachin ya'huëtërin," itërinpoa'. Ina nanan a'chintohuachinënquëma', no'tëquën a'chinapi. Ispirito Santori ayonquirin ni'ton, noya nonsapi. ³ Anaquënso nipirinhué' sopai nohuanton, nonpinapi. Co Quisocristo nanamën no'tëquën a'chinpihué'. "Yosë hui'ninso' co piyapi chachin nasitimarinhué'," toconpi. Inapitaso' Quisocristo inimicotopi. Co ina pochin Ispirito Santo anitotërinpoahué'. Iráca ninorinso chachin nani Cristo inimiconën natantëréhua'.

⁴ Canpitaso' apia'huaro'sa', Yosë hui'ninpitancuëma' ninama'. No'tëquën yonquiatoma', nisha a'china'piro'sa' minséarama'. Sopai nohuanton, nonpin nanano'sa' a'chintopirinënquëmahué', Ispirito Santo nani ya'coancantërinquëma'. Inaso' sopai quëran chini chiniquën nanantarin ni'ton, catahuahuachinpoa', co nonpin nanano'sa' natëtarihuahué'.

⁵ Inapitaso' nipirinhué', co Yosë nohuitatonahué', co nanamën chachin a'chinpihué'. Isoro'paquë ya'huërinso'pitarchin yonquiatona', inahuara yonquinëna quëran a'chinpi. Napoaton co imapisopitasohué' nonpin nanan natëpi. ⁶ Quiyaso' nipirinhué' Yosë nohuitatoi, no'tëquën a'chinai. Yosë imapisopita noya nataninacoi. Inaso' no'tën nanan, topi. Co imapisopitasohué' nipirinhué', co yanatërinacoihué'. Ispirito Santos' no'tëquënáchin nonin. Napoaton nonpin nanan pa'yatopisopitaso' co Ispirito Santo yanatëpihué'. Ina quëran nonpin nanano'sa' nohuitëréhua'.

Iráca quëran huarë' Yosë nosororinpoaso'

⁷ Yosë pa'pi nosororinpoa'. Napoaton iyaro'sa', canpoanta' noya ninosoroa'ahua'. Huëntonënguë aya'conpachinpoa', catahuarinpoa' a'napita nosorocasó'. Nosorohuatëhua', Yosë nohuitarihua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. ⁸ Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Napoaton canpoanta' co a'napita nosorohuatëhuahué', co pi'pisha tëranta' ina nohuitarihuahué'. ⁹ Nosoroatonpoa', hui'nin chachin isoro'paquë a'paimarin anoyacancantinpaso marë'. A'naíchín hui'nin ya'huëtëpirinhué', a'paimarin. Quisocristo anoyacancantohuachinpoa', Yosë nohuitatëhua', nanpimiatarihua'. ¹⁰ Co

canpoariso' nosoropirēhuahuē', Yosēso' na'con nosororinpoa'. Ina nohuan-ton, hui'nin chachin o'marahuatōn, chiminin. Ya'huērēnamēnpoa' chiminin ni'ton, oshanēnpoa' inquitatonpoa', nanan anoyatērinpoa'.

¹¹ Yosē na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoanta', iyaro'sa', inapochachin ninosoro'ahua'. Ina pochin cancantacaso' ya'huērin. ¹² Co inquēnpoa tēranta' Yosē quēnanpirēhuahuē', noya ninosorohuatēhua', Yosē nohuitari-hua', ya'coancantomiatērinpoa'. “Yosē na'con nosororinpoa',” ta'tēhua', can-poanta' noya noya ninosoroarihua'. ¹³ Yosē huēntonēnquē ya'conpatēhua', Ispirito Santo a'patimarinpoa' ya'coancantinpaso marē'. Hua'yanēn chachin ni'ton, cancanēnpoaquē ayonquirinpoa'. “Tēhuēnchachin Yosē ya'coancantērinpoa',” tēnēhua'. ¹⁴ Tata Yosēri hui'nin isoro'paquē a'paimarin nicha'ēinpoaso marē'. Quiyarisō' ni'nai. Nani tahuēri piyapi'sa' sha'huitārai. ¹⁵ “Quisocristoso' Yosē hui'nin. Ina natērahuē,” topatēhua', Yosē pochin cancantatēhua', imamiatarihua'. Inanta' ya'coancantērinpoa'.

¹⁶ Yosē nohuitatēhua', natērēhua. “Ma noyacha Yosē nosororinpoa paya,” tēnēhua'. Inaso' nosoromiatochinarinpoa'. Canpoanta' nosorohu-atēhua', Yosē nohuitarihua'. Yonquirinsorāchin imasarēhua'. Imapatēhua', ya'coancantomiatērinpoa'. ¹⁷ Yosē noya nohuitoahuatēhua', na'con na'con nosoroarihua'. Ina quēran ayaro' tahuēri nanihuachin, co tē'huatarihuahuē'. Quisocristo nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' ina pochachin nosoroari-hua'. Napoaton ayaro' tahuēri co pa'yanarihuahuē'. ¹⁸ Imarēhuasopita capini noya ninosorohuatēhua', co nisaitarihuahuē'. Inapochachin Yosērē'quēnpoa' ninosorohuatēhua', co tē'huatarihuahuē'. A'naquēn piyapi'saso' na'con tē'huapi. “Yosē ana'ntarino,” ta'tona', tē'huatochinachin cancantopi. Can-poaso nipirinhūē' “Yosē na'con nosoroatonpoa', oshanēnpoa' inquitērinpoa',” topatēhua', ya'ipi tē'hua inquitarinpoa'.

¹⁹ Yosē'ton na'con nosororinpoa' ni'ton, canpoarinta' Yosē nosoroatēhua', a'napitanta' nosoroarihua'. ²⁰ A'naquēnso' “Yosē nosororahuē,” taponahuē', iin no'huirin. Co inaso' no'tēquēn noninhūē', nonpiānin. Piyapi quēnanēhua'. Yosēso' nipirinhūē' co quēnanēhuahuē'. Piyapi quēnanarihuarahūē', co nosorohuatēhuahuē', aquētē huarē' Yosēso' co nanitarēhuahuē' nosorocaso'. ²¹ Quisocristo pēnēninpoa'. “Nosorohuatamaco, piyapinta' nosoroco',” itērinpoa'.

5

Onporahuatēsona Yosē imamiatacaso'

¹ Ya'ipi Quisocristo imarēhuasopita a'na huēnton pochin ninēhua'. “Quisocristo Yosē hui'nin chachin,” tēnēhua' ni'ton, huēntonēnquē ya'conēhua'. Hui'ninpita pochin ni'ninpoa'. Ni'co'. “Quēmapi tēhuēnchachin nosorohuatēra, hui'ninpitanta' nosororē’,” topi. ² Napoaton Yosē nosorohuatēhua', pēnēninpoaso' noya natēhuatēhua', tēhuēnchachin hui'ninpitanta' nosoroarihua', tēnahuē. ³ Yosē nosorohuatēhua', pēnēninpoaso' no'tēquēn natēarihua'. Catahuahuachinpoa', nanitaparēhua'. ⁴ Canpoaso' Yosē hui'ninpitānpoa' ni'ton, nanitaparēhua' sopai minsēcaso'. “Quisocristo catahuarinpoa',” topatēhua', co noyahuē' yonquirēhuasopita naniantarihua'. Isoro'paquē na'a ma'sha, piyapi, inapita ya'huērin anishacantinpaso marē'. Nipirinhūē', Quisocristo yonquihuātēhua', catahuarinpoa' imamiatacaso'. ⁵ “Quisocristo Yosē hui'nin chachin,” topatēhua', achinicananinpoa' sopai minsēcaso marē'. A'napitariso' co nanitopihuē' sopai minsēcaiso'.

Yosē anitotērinpoaso'

⁶ Quisocristo isoro'paquë chachin o'marin. O'mahuachina, Yosë nohuanton, i'quë aporihuanin. Nani ya'ipi sha'huitërinso' tiqiaton, corosëquë chiminpachina, huënainën pa'nin. Co topinan aporihuaninhuë'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' chiminin. Naporahuaton, Ispirito Santonta' cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. Inaso' no'tëquën sha'huitërinpoa'. "Quisososo' Yosë hui'nin chachin," itërinpoa'. ⁷⁻⁸ Tata Yosë noya anitotërinpoa' hui'nin natëcaso'. Ni'co'. "Caraya'pi inachachin sha'huihuachina, naporo huarë' natëtërë'," topi. Inapochachin cancanënpoaquë Ispirito Santo sha'huitërinpoa'. Quisocristonta' i'quë aporihuanpachina, ya'ipiya Yosë natërin. Naporahuaton, canpoa marë' chiminpachina, huënainën pa'nin. Cara chachin napopinächin anitotërinpoa'. ⁹ Piyapi'sa' inachachin sha'huihuachina, natëtërëhua'. Yosëso nipirinhue' noya noya ni'ton, no'tëquënächin nontërinpoa'. Napoaton ina sha'huitohuachinpoa', na'con na'con natëtacaso' ya'huërin. Nani Yosë sha'huitërinpoa' ni'ton, "Quisocristoso' Yosë hui'nin chachin. Ina nicha'ërinpoa'," tënëhua'. ¹⁰ Yosë nani sha'huitërinpoa' ni'ton, imarëhuasopita nitotërëhua'. Cancanënpoa quëran anitotërinpoa'. A'napitaso nipirinhue', co Yosë natëpihue'. "Quisos co Yosë hui'ninhue'. Co nicha'ësarinhua'huë'," ta'tona, Yosëri nonpintërinso pochin cancantopi. No'tëquën sha'huitopirinpoahuë', co natëpihue'. ¹¹ Yosëso' huëntonënuquë aya'coninpoa' ina pochin nampicaso marë'. Hui'nin chachin anoyacancantërinpoa' nampimiatacaso marë', tënëhua'. ¹² Yosë hui'nin ya'coancantohuachinpoa', nampimiatarihua'. Co'so' ina imapatëhuahuë', co nampimiatarihuahuë'.

Chiniquën cancantatëhua', imamiatahua'

¹³ Canpitaso' Quisocristo natërama'. "Inaso' Yosë hui'nin ni'ton, imasarahue'," topatama', huëntonënuquë nani aya'coninquëma'. Ina nohuitatoma', nampimiatarama. Ina nitotacamaso marë' ninshitaranquëma'. ¹⁴ Yosë nontohuatëhua', natanarinpoa'. Ina nohuantërinso chachin natanpatëhua', noya nataninpoa'. ¹⁵ "Noya nataninpoa'," ta'tëhua', ina ninahua' nohuantërinso chachin quëchinpoa'. "Co onporonta' nonpintarinpoahuë', acotarinpoa'," ta'tëhua', noya cancantarihua'.

¹⁶ A'naquën Yosë imamiataponahuë', co noyahuë' ninin. Co Yosë a'poaponahuë', oshahuanin. Inapita marë' Yosë nontahua' anoyacancanchin. A'naquënso nipirinhue' imapirinhue', co noyahuë' yonquiaton, Quisocristo chachin a'pomiatërin. A'pomiatohuachina, chiminpi pochin cancantantapi. Co inapita marë' Yosë nontacaso' ya'huërinhuë'. ¹⁷ Co noyahuë' nipachina', oshahuanpi. Nipirinhue', co Yosë a'pomiatohuachinahuë', cha'ësapi.

¹⁸ Yosëri imarinsopita huëntonënuquë aya'conin. Noyasáchin nicacaso' ya'huërin. Yosë hui'nini chachin a'paiarin. Sopairi yanonpintopirinhuë', Quisocristori catahuarin ni'ton, co sopairi minsëarinhuë'.

¹⁹ Imarëhuasopitaso' Yosë hui'ninpoa' ninëhua'. A'napitaso nipirinhue' co imapihue' ni'ton, sopairi hua'anëntërin. Camaihuachina, ina natëpi. Ina nitotërëhua'.

²⁰ Yosë hui'nin chachin o'maton, no'tëquën Yosë anohuitërinpoa'. Inasáchin no'tëquën yonquirin. Yosë nohuitatëhua', yonquirinsoráchin imasarëhua'. Quisocristo nohuitërëhua' ni'ton, catahuarinpoa' no'tëquën yonquicaso marë'. Inaichin Yosëso' ni'ton, chinotacaso' ya'huërin. Ina nohuitohuatëhua', nampimiatarihua'. ²¹ Apia'huaro'sa'. Mamanshiro'saso', co moshacaso' ya'huërinhuë'. Yosëichin chinotahua'. Nani huachi.

Coanshari ninshitaantarinso'

No'tên nanan imarëhuaso'

¹ Ca ansianoco iso quirica ninshitaranquëma' ¿Noya canpitanta' ya'huarama? Canta' noya isëquë ya'huarahüë. Yosë nohuanton, canpitanta' huëntonënquë nani ya'conama'. No'tên nanan imarama' ni'ton, tëhuëncachin nosororanquëma'. Ya'ipi Quisoso imapisopita noya nicatënëquëma', nosororinëquëma'. Ya'ipinquëma' yonquiätënquëma', ninshitaranquëma'. ² Quisocristo no'tëquën a'chintërinpoa'. No'tên nanan imamiatatëhua', ninosoroarëhua'. ³ Inaora nohuanton, Tata Yosë na'con catahuainquëma'. Nani tahuëri nosoro'inquëma'. Asanocancainquëma'. Quisocristonta' inachachin catahuainquëma'. Inaso' Yosë hui'nin chachin. Catahuahuachinpoa', no'tëquën yonquiarihua'. Ina quëran noya ninosoroarihua'.

⁴ A'naquën ya'huëramaquë noya imasapi quënanconahuë. Tata Yosë pënëninpoaso' no'tëquën natëapi. Ina marë' noya cancantërahüë. ⁵ Iporaso' ya'ipinpoa' noya ninosoroa'ahua', tënahüë. Co nasha nanan ninshitaranquëmahüë'. Iráca quëra huarë' Yosë sha'huitërinpoa' ninosorocaso'. ⁶ Yosë nosorohuatëhua', natëarihua'. "Ya'ipi piyapi'sa' nosoroco'," itërinpoa'. Ya'nan imarama quëra huarë' ina natanama'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa'

⁷ A'naquënso nipirinhüë' piyapi'sa' yanonpintatona', nisha a'chinapi. Ya'ipi parti pa'sápi nonpin nanan sha'huicaiso marë'. "Quisocristoso' Yosë hui'nin niponahuë', co piyapi chachin nininhüë'. Co canpoa pochin nonën ya'huëtërinhuë'," topi. Co no'tëquën a'chinpihuë'. Insosona ina pochin a'chinpachina, nonpinarin. Inaso' Quisocristo inimiconën, tënahüë. ⁸ Ni'cona nonpintochinëquëma'. Nani hua'qui Yosë imatoma', ina marë' sacatopiramahuë'. Inapita pochin cancantohuatama', topinan quëran imapoma'. Co Yosë'pa' acanaarinquëmahüë'. Nipirinhüë', ya'ipi cancanëma quëran imapatama', inatohua' Yosë noya noya nohuitatoma', ya'huëmiatarama'.

⁹ A'naquën co Quisocristo nanamënáchin imapihuë'. "Quiyaso' na'con na'con nitotërai," toconpi. Inapitaso' co Tata Yosë nohuitapihuë'. Quisocristo nanamën imapatëhua', Tata Yosë nohuitarihua'. Hui'nionta' nohuitarihua'. ¹⁰ A'na piyapi huë'pachin: "Carinquëma' a'chinchinquëma'," itohuachinquëma', ama a'naroáchin natëcosohüë'. Co Quisocristo nanamën a'chintohuachinquëmahüë': "Inca. Co yanatanainquënhüë'," itoco'. Ama ya'huëramaquë aya'concosohüë'. "Yosë catahuainquën," ama itocosohüë'. ¹¹ Co Quisocristo natëtonahuë', co noyahüë' nipi. Ama pi'pian tëranta' natanacamaso' nohuantocosohüë'. Canpitataquë nisha nanan a'chintohuachinquëma', a'naquën nonpin nanan imapona' nimara. Imapachina', ina marë' canpitanta' oshahuanárama'.

Nicapon yapa'ninso'

¹² Na'con na'con yasha'huitopiranquëmahüë', co aquëtë' yaninshitëranquëmahüë'. Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquëma' pa'sarahüë' topirahuë'. Canconpato, ninontohuatëhua', noya noya cancantarihua'. ¹³ Isëquë Quisocristo imapisopita yonquiarinëquëma'. Yosë nohuanton, huëntonënquë ya'conpi anta'. Inapitanta' saludos a'patarinëquëma'. Nani huachi.

Isonta' Coanshari ninshitaantarinsó'

Imapisopita nosoroaton, catahuarinsó'

¹ Ca ansianoco ninshitaranquën, iya Acayo. ¿Noya quëmanta' ya'huaran? Canta' noya isèquë ya'huarahuë. No'tën nanan imaran ni'ton, tēhuënchachin nosororanquën. ² Quëma marë' iyasha, Yosë nontërahuë: "Catahuaquë' Sinioro noya ya'huë'in, ama canioinsohuë'. Noya imarinquën ni'ton, catahuaquë' noya ya'huë'in," itërahuë, Yosë nontato. ³ I'huamiáchin a'napita iyaro'sa' canquirahuatona', sha'huitiirinaco: "Iya Acayo nóya cancantaton, no'tëquën imarin," itiirinaco. Ina natanato, nóya cancantërahuë. ⁴ Nani Quisocristo nanamën a'chintëranquëma'. Ina natëtoma', imarama' ni'ton, hui'nahuëpita pochin ni'nanquëma'. Na'con nosororanquëma'. No'tën nanan imapatama', nóya canparahuë. Ina na'con na'con nohuantërahuë.

⁵ Ma noya iya imapisopita nosororan. Ni'toro'sa' ya'nohuachinara, Quisocristo imapi ni'ton, o'shítaton, a'caran. Co nohuitaponahuë', noya nontaton, catahuan, natantërahuë. Yosë natëton iya inaporan. ⁶ Inapitaso' huënantahuatona', niyontonaiquë sha'huitiirinaco: "Iya Acayo noya nosoror-incó," itiirinaco. Naquëranchin quëmataquë cancoantahuachina', catahuan-taquë' noya pa'ina', tēnahuë. Yosë marë' sacatapi ni'ton, catahuaquë' ama pahuanchinasohuë'. ⁷ Quisocristo noninsó' a'chinápi. Ina marë' pa'sápi. Co Yosë imapisopitahuë' a'chintaponaraihuë', co manta' ina marë' ma'patopihuë'. ⁸ Napoaton canpoa' inapopisopita catahuahua' ama pahuanchinasohuë'. Inapítaso' no'tën nanan a'chinapi. Cosharo', ma'sha inapita pahuantopiso' quëtohuatēhua', canpoarinta' a'napita catahuarihua' Yosë nohuitacaiso marë'. Catahuahuatēhua', na'con na'con piyapi'sa' imasapi.

Tiotripisë co noyahuë' nininsó'

⁹ Ya'ipi ya'huëramaquë imaramasopita quirica nani ninshitëranquëma'. Tiotripisëso nipirinhüë', co yanatërincohuë'. Inaso' hua'an pochin yaninin. ¹⁰ Napoaton ya'huëramaquë pa'pato, co noyahuë' nininsopita a'ninquëchin sha'huitarahuë'. Inaso' na'con pinorincoi, nonpinapirincoi. Naporahuaton, iyaro'sa' a'chinacaiso marë' canconpachinara, co noya nontërinhuë'. Co pëinënquë aya'coninhüë'. A'napitari a'china'piro'sa' yacatahuapirinahuë', co ina tëranta' nohuantërinhuë'. "Ama pëinëmaquë aya'concosohuë'," itopirinhüë'. Aya'conpachinara, no'huiton, inapitanta' niyontonpi quëran yaocoirin. "Ama huachi canpita tëranta' niyontonpiso pëiquë ya'concosohuë'," toconin. Pa'pi co noyahuë' yonquirin inaso'.

¹¹ Ama iya co noyahuë' nipsisopita nonanquësöhuë'. Noya nipsisopita nonanquë'. Noya nipatēhua', tēhuënchachin Yosë imarihua'. Co noyahuë' nipatēhua', co Yosë nohuitarihuahuë'.

Imitirio noya nininsó'

¹² Imitirioso nipirinhüë' noya imarin. Ya'ipiya quëran napotërinco. Ya'ipi cancanën quëran no'tëquën yonquirin. Quiyanta' nohuitërai. "Inaso' noya quëmapi," tēnai. No'tëquën nontërainquën.

¹³ Na'con iya yasha' huitopiranquënhüë', co aquëtë' yaninshitëranquënhüë'.

¹⁴ Co hua'quiya quëranhuë' nicaponquën pa'sarahuë, topirahuë'. Pa'pato, niquënantpatēhua' noanhua'.

¹⁵ Yosë asanocancainquën. Ina quëran noya cancantaton, noya ya'huaran. Ya'ipi inapisopita isëquë ya'huëpiso' yonquiatënëncuën saludos a'patarinëncuën. Ya'ipi nipayaraisopita inatohua' ya'huëpiso' yonquiarahuë. Saludos a'patarahuë sha'huitëquë'. Nani huachi.

A'na Cotasë ninshitërinso'

Imapisopita yonquiaton, nanan a'patërinso'

¹ Ca Cotasëco ninshitaranquëma'. Santiaco iinco caso'. ¿Noyanquëma' canpitanta'? Canta' noya ya'huarahuë. Quisocristoíchin natërahuë. Ina acorinco pënënta'huaso marë'. Quisocristo imaramasopita ninshitaranquëma'. Tata Yosë nohuanton, imarama'. Inaso' na'con nosororinquëma'. Quisocristo imarama' ni'ton, nóya a'pairinquëma', nicha'ësarinquëma'. ² Yosë na'con catahuainquëma'. Nanan anoyatërinpoa' ni'ton, na'con asanocancainquëma'. Nani tahuëriya nosoro'inquëma' canpitarinta' noya noya nosorocamaso marë'.

Nonpin nanan a'china'piro'sa' (2 Pedro 2.1-17)

³ Carinquëma' iyaro'sa' nosororanquëma'. I'huamiáchin yonquirahuë ninshita'huanquëmaso marë'. Yosë anoyacancantërinpoaso' noya noya yaa'chintopiranquëmahuë', apira nanan natantërahuë. A'naquënsó' nonpin nanan a'chintarinëinquëma', natantërahuë. Napoaton pënëna'huanquëmaso' ya'huërin, tënahué. Quisocristo nanamën no'tëquën a'chintërainquëma'. Yosë nohuanton, no'tëquën ninshitërai ya'ipi imapisopita nitotacaiso marë'. Nani ya'ipiya nanamën anitotërinpoa'. Inasáchin natëtoma', a'napitanta' a'chintoco' no'tëquën yonquicaiso marë' anta'. Ama pi'pian tëranta' nisha a'chintocosohué', tënahué. ⁴ Tëhuëenchachin a'naquënsó' nonpin nanan a'chintarinëinquëma'. Pa'pi co noyahuë' inapitaso'. “Quiyanta' imarai,” taponaraihuë', co no'tëquën a'chinpihuë'. “Ma'sona nohuantëréhuaso ni-hua". Yosë nosororinpoa' ni'ton, co ana'intarinpoahuë'.” ta'tona', pa'pi co noyahuë' nipi. No'pipi, monshihuanpi, a'naratipita nipi. Naporahuatona', co tēhuëenchachin Quisocristo imapihuë', inasáchin natëcaso nipirinhué'. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intarin. Iráca quëra huarë' nani yonquirin ana'intacaso'. Napoaton ni'cona canpitanta' nonpintochinëinquëma'. Chiniquën cancantatoma', no'tëquën a'chincó'.

⁵ Nani nitotopiramahuë', naquëranchin sha'huitantaranquëma' yonquicamaso marë'. Iráca Yosë piyapinënpita Iquipito parti parisitopirinahuë', Yosëri nicha'ërin. Ya'ipiya noya pipiponaraihuë', ina quëran a'naquën co yanatëhuachinahuë', Yosëri chiniquën ana'intaton, ata'huantërin. Inapochachin iporanta' imaponaraihuë' nisha cancantohuachina', chiniquën ana'intarin. ⁶ Anquëniro'santa' ya'nan nipon, ya'ipiya noya yonquipirinahuë'. Ina quëran a'naquën nisha cancantatona', co huachi Yosë yanatëpihuë'. “Quiyanta' nóyaco'i ni'toi, natëinacoiso' ya'huërin,” topiso marë', co huachi Yosë'pa' ya'huëpihuë'. Nani Yosëri yonquirin chiniquën ana'intacaso'. Tashinanquë tonpopinan ya'huapi. Ayaro' tahuëri parisitopiquë' a'pararin. Co onporonta' cha'ësapihuë'. ⁷ Iráca Sotomaquë ya'huëpisopitanta' pa'pi co noyahuë' yonquipi. Monshihuanacaisoáchin cancantopi. A'naratipita taparo' nipi. Co ina pochin nicacasohué' nipirinhué', napopi. Ina marë' Yosëri chiniquën ana'intërin. Pën inápa quëran a'paimarin ahuiquitacaso marë'. Sotoma, Comora, inapita huiquitopi. Ya'caríya ninanoro'santa' huiquitopi. Ayonquiinpoaso marë' ninshitërinpoa'. Inapita yonquiatëhua', “A'na tahuëri oshahuano'sa' pënquë parisitomatapi huachi,” tënëhua'.

⁸ Inapochachin iporanta' nisha a'china'piro'saso', huë'ëiri ahua'yantërinso pochin cancantatona', inahuara yonquinëna quëran nonpin nanan imasapi. Na'con monshihuanatona', nitapicancanapi. Co inso tëranta' yanatëpihuë'. "Co insonta' camaiinpoaso' ya'huërinhuë'," toconpi. Chiniquën nanantopiso-pita Yosëri acorinso' inapitanta' tëhuapi. ⁹ Iráca Moisësë chiminpachina, Yosëri anquëni hua'an a'paimarin nonën pa'pitacaso marë'. Miquiri itopiso'. Sopairi yaosërëtohuachina, nino'huipi. Naporo' anquëni chiniquën nanan-taponahuë', co nohuantërinhuë' sopai pinocaso'. Co inaora ana'intacaso' yonquirinhuë'. "Sinioro ana'inchinquën," itërin. ¹⁰ Nisha a'china'piro'saso nipirinhuë' Yosë yonquirinso' co nitotatonaraihuë', tëhuapi. Ma'shoro'sa pochin cancantatona', co yonquipihuë'. Ma'sona tëranta' yanipachinara, nipi. Inapoatona', nitapicancanpi. Ana'intacaso' ya'huërin.

¹¹ ¡Ma'huantacha nisapi paya! Nonpina'piro'saso', Caino pochin cancantatona' co Yosë natëpihuë'. Paramo pochin cancantopi. Iráca Paramoso' coriquirächin cancantaton, piyapi'sa' anishacancantërin. Corinta' iráca co noyahuë' ninin. Co hua'ano'sa' yanatërinhuë', no'huirin. Ina marë' Yosë nohuanton, chiminin. Inapita pochin cancantopisopita Yosëri chiniquën ana'intarin. ¹² Quisoso imaramasopita coshatacaso marë' niyontonpatamara, nisha a'china'piro'santa' huë'pi. Naporo' Yosë yonquicaso nipirinhuë', na'con o'otona', capa cancantopi. Co Yosë të'huatatonaraihuë', napopi. A'napita catahuacaso' ya'huëpirinhuë', co nosoropihuë'. Inahuara noya ya'huëcasoráchin yonquipi. Ni'co' iyaro'sa'. Hua'qui' co o'nanpachinahuë', no'pa' yaniorarin. Ina pochin nipachina, yararo'të' quënanpatamara, pa'yatërama'. "O'nan huë'sarin," topiramahuë', co o'naninhuë'. Ihua'na' pa'nin. Inapochachin inapitaso' pënënpirinënguëmahuë', nonpin nanan a'chintatënënguëma' co catahuarinënguëmahuë'. Nara nitërinsona' yonquico'. Pi'ipi tahuëri nanihuachina, nitacaso' ya'huërin. Co nitohuachinahuë', "Nani chiminin huachi," ta'ton, hua'anëni nishitëtërin. Itënë chachin cooirin ni'ton, noyá chiminin huachi. Inapochachin nonpin nanan a'china'piro'sa' ina nara pochin niconpi. Quisocristo nanamën nitotaponaraihuë', chimipi pochin nicatona', a'popi. Ina marë' chiniquën ana'intacaso' ya'huërin huachi. ¹³ Pamanta' yonquico'. Panca pamatohuachina, notohuaro' sa'po', amoro', inapita quënin. Nonpina'piro'saso', ina pochin co sano cancantopihuë'. Co noyahuë' nipi ni'ton tapanacaso nipirinhuë', co nitotapanpihuë'. Ina marë' Yosëri ana'intarin. Tayoranta' yonquico'. Anotohuachina, tacopirin. Co huachi a'pininhuë'. Inapochachin nisha a'china'piro'santa', tashinanguë pa'miatapi. Quisocristo a'pohuachina', parisitopiquë pacacaso' ya'huërin huachi.

¹⁴ Iráca Inocori chachin inapita ninorin. Atan shiin inaso'. Atan quëran saota shinpita ya'huërin piquëran Inoco ya'huërin. Ninoton, naporin: "Sinioro chachin o'mararin huachi. Hua'huayatërahuë' anquëniro'sarë chachin o'mararin. ¹⁵ Naporo' ya'ipi oshahuano'sa' ana'intarin huachi. Pa'pi co noyahuë' nipi ni'ton, ana'intacaso' ya'huërin. Yosë no'huipisopita no'tëquën ana'intarin huachi," tënin iráca. ¹⁶ Yosëso' noya nosoropirinpoahuë', inapitaso' ma'sha onpohuachinara, ina no'huipi. Co sano cancantopihuë'. Ma'sona tëranta' yonquihuachinara, nipi. Co noyahuë' cancantatona', napopi. "Quiyaso' noya noya nitotërai," ta'tona', chiniquën nonconpi. Co piyapi nosoroaponaraihuë', noyasha nontopi. Inahuara canacaiso marë' napótopi.

Chiniquën cancantatëhua', Quisocristoíchim imamiatahua'

¹⁷ Canpitaso nipirinhuë' iyaro'sa', noya yonquico'. Nosororanguëma' ni'ton, pënënananguëma'. Quisocristo ca'tano'sanënpita sha'huitërinpoaso'

ama naniantocosohuë'. ¹⁸ "Ayaro' tahuëri naniriahuachin, co noyahuë' quëmapi'sa' ya'huërapí. Yosë nanamën tēhuaapi. Co noyahuë' cancantatona', a'naratipita nisapi," itërinpoa'. ¹⁹ Inahuara nohuantopiso' nisapi. Co Ispirito Santori ya'coancantërinhuë'. Nisha a'chinatona', piyapi'sa' anishacancantopi, a'na huënton a'na huënton co huachi noya nini'tonà', ya'huapihuë'.

²⁰ Canpitaso nipirinhue' iyaro'sa', Yosë nanamën na'con yonquico' noya noya imacamaso marë'. Inasáchin no'téquën anitotërinpoa' Yosë pochin cancantacaso'. Naporahuaton, Yosë nontáco'. Ispirito Santo catahuarinquëma' cancanëma quëran huarë' noya nontacaso'. ²¹ Inapotatoma', nani tahuëri nóya cancantoco' Yosë nosoro'inquëma'. Ina na'con nohuantoco'. Quisocristo yonquiatoma', o'mantacaso' tahuëri ninaco'. O'mantahuachin, nosoroatonpoa', chimirin quëran nicha'ësarínpoa'. Yosë'pa' nanpimiataríhua'.

²² A'naquënso' co noya natëyátërapíhuë'. Inapitaso' nosoroatoma', sanoanan quëran pënëncó' no'téquën yonquicaiso marë'. ²³ Ni'co' iyaro'sa'. Ma'sha pënuë anotohuachina, a'naroáchin manë' ama huiquitacaso marëhuë'. Inapochachin piyapi'sa' na'con pënëncó' ama parisitopiquë paacaiso marëhuë'. A'naquënso nipirinhue' nonpin nanan pa'yatatona', co noyahuë' nipi. Inapitanta' nosoroatoma', pënëncó'. Nipirinhue', ama pi'pian tëranta' inapita pochin cancantocosohuë'. Napopiso' ama yonquicosohuë'. Ni'cona sopai minsëchinquëma' canpitanta'.

Ma noyacha Yosëso paya itahua'

²⁴⁻²⁵ Tata Yosëso' ya'ipi nanitaparín. Noya a'pairinquëma' ama anotërëso pochin tēhuëcamaso marëhuë'. Catahuahuachinpoa', co sopai minsëarinpoahuë'. Noya noya tapararinpoa' imamiatacaso marë'. A'na tahuëri ya'huërinquë noya ni'sarinpoa'. Inatohuaso' noya noya. Capa cantaríhua'. Tata Yosëichin hua'anëntërinpoa'. Ina nohuanton, Quisocristo nicha'ësarínpoa'. Inasáchin catahuarínpoa' noya chinotacaso'. Ma noyacha Tata Yosëso paya. Iráca quëra huarë' chini chiníquën nanantërin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Inasáchin natëahua'. Ama onporonta' naniantahuasohuë'. Amen. Nani huachi.

Cotase

A'na tahuëri ma'sha onpocaso' Coansha ninshitërinso'

Quisocristo anitotërinpoaso'

¹ Tata Yosë nohuantërin ya'ipinpoa' iso nanan nitotacaso'. Napoaton a'na tahuëri ma'sha onpocaso' nininso' Quisocristo sha'huitërin anitotinpoaso marë'. Inaso' anquëni a'paimarin ca Coanshaco sha'huitincoso marë'. Quisocristoichin caso' natërahuë. Anquëni o'marahuaton, nani ma'sha a'notërinco. ² A'notohuachincora, ni'nahuë. Ina nicato, no'tëquën ninshitaranquëma'. Quisocristo chachin Yosë nanamën anitotërinco.

³ Iso quirica nontohuatama', noya cancantarama'. Ina natanpatamanta', noya cancantarama'. A'na tahuëri ma'sona onpocaso' sha'huitaranquëma'. Natëhuatama', Yosë noya ni'sarinquëma'. Ayaro' tahuëri nani ya'caririarinpoa huachi.

Canchisë ninanoro'saquë Yosë imapisopita ninshitërinso'

⁴ Ca Coanshaco quirica a'pataranquëma'. Asia parti ya'huëramasopita ninshitaranquëma'. Imarama' ni'ton, a'naya a'naya ninanoro'saquë niyontonatoma', Yosë chinotërama'. Canchisë ninanoquë niyontonamaso' a'naya a'nayanquëma' yonquiatënguëma', ninshitaranquëma'. Inaora nohuanton, Tata Yosë noya catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca quëran huarë' ya'huërin. Ipora huanta' nanpiarin. Inaso' ya'huërápon. Co onporonta' chimianinhuë'. Hua'anëntacaso' shiranën notënanquë canchisë ispiritoro'sa' ya'huapi catahuainquëmaso marë'. ⁵ Quisocristonta' inaora nohuanton, catahuainquëma'. Asanocancainquëma'. Iráca isoro'paquë o'marahuaton, no'tëquën a'chintërinpoa'. Ina'ton chiminaponahuë', nantantarin. Chimirin minsërahuaton, ya'ipiya hua'anëntarin. Ya'ipi hua'ano'sa quëran chini chiniquën nanantarin. Naporahuaton, na'con nosororinpoa'. Oshanënpoa' inquitinpoaso marë' huërainën a'parin. Chimirin, nicha'ërinpoa. ⁶ Huëntonënguë chachin aya'conatonpoa', hua'anëntërinpoa'. Yosëichin yonquicaso marë' corto hua'ano'sa' pochin acorinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya! Ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Ipora quëran huarë' inasáchin natëina'. Amen.

⁷ Ni'cochi. Quisocristo o'mantarin. A'na tahuëri chitororë chachin o'mantarin. Naporó' ya'ipi piyapi'sari ni'sapi. Iráca ohuanpisopitarinta' ni'sapi. Nisha nisha piyapi'sa' sëtatona', na'nërapí. “¿Onpoatëhuacha co natërehuahuë paya?” tosapi. Tëhuëenchachin naporapi. Amen.

⁸ Yosë chachin sha'huitërinpoa': “Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyatërasohuë', ya'huáruhuë. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharo'sa' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Ipora huanta' nantantaruë. Co onporonta' ta'huantapohuë', ya'huërápo. Chini chiniquën nanantërahuë,” ténin.

Quisocristo ya'norinso'

⁹ Ca Coanshaco ninshitaranquëma'. Canpitaro'co chachin imarahuë. Ina marë' parisitopirëhuahuë', hua'anëntërinquë aya'coninpoa'. Quisocristo chachin catahuahuachinpoa', noya ahuantarëhua'. Yosë nanamën a'chinahuëso marë' aparisitërinaco. Quisocristo imarahuë ni'ton, a'na so'ton'pa' a'parinaco, Patomosë itopiquë. ¹⁰ I'hua Tomio tahuëri Yosë chinotasoco, Espirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin quënanahuë.

Co huë'ëpirahuë', pinëhuë quëran chiniquën nontërinco, natanahuë. Tronpita pihuirinso pochin natanahuë. ¹¹ Nontatonco, sha'huitërinco:

—Apira nani ma'sha a'notaranquën, quiricaquë ninshitëquë'. Ina quëran canchisë ninanoro'saquë a'patëquë' imarinacosopita nonchina'. Ipisoquë, Ismirinaquë, Pircamoquë, Tiatiraquë, Sartisiquë, Piratiripiaquë, Naotisi-aquë inaquëpita ya'huëpisopita a'patëquë' nitochina', itërinco.

¹² “¿Inta' nontarinco?” ta'to, tahuërëtopirahuë', canchisë së'parahuan nanparino'sa pochin nininsopita quënanahuë, oro quëran nipiso'. Inapamiáchin huanipi. ¹³ Ina huancánachin quëmapi huaniarin, ni'nahuë. Piyapi pochachin niponahuë', noya noya ya'norin. Naporopi a'mosahuaton, oro pochin nininso quëran tëtëtëntaquëchin nitonporin. ¹⁴ Huiríchin aintërin. Huirihuaita pochin huiritërinso'. Naporahuaton, ya'pirin chachin pën nënërinso pochin ya'norin. ¹⁵ Nantëonta' sha'pi hua'na pënuë a'përëso pochin huënaráchin ya'norin. Naporahuaton, chiniquën nonin. Panca so'pora tënëntërinso pochin natanahuë. ¹⁶ Inchinan imirin quëran canchisë tayora pochin nininso' së'quërin. Naporahuaton, nanamën quëran sahuëni pochin nininso' pipirarin. Cato quëran chachin to'napinan. Ya'ipi ya'pirinso' pi'i pochin a'pinin. Huënaráchin huënaráchin ya'norin.

¹⁷ Ina ni'sahuato, pa'yanahuë. Chimipi pochin anotërahuë. Nantën pirayan anotopirahuë', inchinan quëran së'huarahuatonco, nontërinco.

—Ama të'huatocosohuë'. Caso' iráca quëran huarë' ya'huërahuë. Co onporonta' ta'huantarahuë'. ¹⁸ Nanpiárahue. Chiminaporahuë', naniantarahuë. Caso' chini chiniquën nanantërahuë. Onporosona chiminacaiso' cari sha'huitarahuë. Ca nohuantohuato, nanpiapi. Ca nohuantohuato, chiminapona'. Co imarinacosopitahuë' chiminpachina', parisitopiquë' a'parahuë'. ¹⁹ Ni'nanso' ninshitëquë'. Apira Yosë nohuaton, naquëranchin nani ma'sha niantaran. Ipora naporapiso', a'na tahuëri ma'sha onpocasonta', inapita a'nochinquën ninshitantaquë'. ²⁰ Ni'nanso' co quëmaora nitotopirahuë', a'chinchinquën nitotëquë'. Canchisë së'parahuan nanparino'saso' noya a'pinin. Inapochachin canchisë ninanoro'saquë imarinacosopita ya'huapi. Niyontonatona', chinotarínaco. Canchisë tayoraro'sa së'quërahuëso pochin ansiano'sa' a'paiarahuë, itërinco.

2

Ipisoquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹ Ina quëran sha'huitërinco:

—A'na quiricaquë ninshitaton, ansiano Ipisoquë ya'huërinso' a'patëquë' nontohuachin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Inchinanëhuë quëran canchisë tayoraro'sa' së'quërahuë. Canchisë së'parahuan nanparin pochin nininsopita huancánachin pa'sárahue. ² Nani nohuitëranquëma'.

Ya'ipi ninamasopita nitotërahuë. Chiniquën ca marë' sacatërama'. Co amiátomacohuë', noya ninama'. A'naquën co noyahuë' nipachinara, co noya ni'namahuë'. Nonpin nanan a'china'piro'santa' co noya ni'namahuë'. 'Yosë a'parincoi, a'chinarai,' itopirinënuëmahuë', nonpinapi. Inapita natanpatama': 'Co no'tëquën a'chinpihuë', ta'toma', co natëramahuë'. ³ Imaramacoso marë' aparisitopirinënuëmahuë', ahuantërama'. Co yaa'poramacohuë'. Ina marë' noya ni'nanuëma'.

⁴ Nipirinhuë', co huachi noya nosororamacohuë'. Iráca ya'nan imapomaco, tëhuënachachin nóya nosororamaco. Canpita capininta' noya ninosororama'. Iporaso nipirinhuë' co huachi iráca pochin noya

ninosororamahué'. Co huachi canta' noya nosororamacohué'. Ina maré' sètato, co noya ni'nanquémahué'. ⁵ Iráca naporamaso' yonquiantatoma', noya niantaco'. Ya'ipi co noyahué' yonquiramasopita naniantatoma', ya'ipi cancanéma quéran nosoroantaco. Naporahuaton canpita capininta' noya ninosoroantaco'. Co noya cancantantahuatamahué', paaparahuaténquéma', ana'intaranquéma'. Nanparin tacopirinsó pochín nisarama'. A'na tahuéri ya'huéramaqué co insonta' imasarinacohué'. ⁶ Napoaponahué', nisha a'china'piro'sa' co pi'pian tērantá' nohuantēramahué', Nicoraitaro'sa' itopiso'. Co noyahué' nicacaso' a'chintopirinénquémahué', co nohuantēramahué' natēcamaso'. Carinta' co costarahué'. ⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarínquéma'. Huératēhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsēhuatama', Yosé'pa' ya'huēmiatarama'. Inatohua' nanpirin nara ni'tērinso' ca'patama', noya noya nanpimiatarama'. Nani huachi," itéqué', ninshitohuatan, itērinco Quisoso.

Ismirinaqué ya'huépisopita ninshitērinso'

⁸ Ina quéran sha'huitaantarínco:

—Ansiano Ismirinaqué ya'hué'insonta' ninshitéqué' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquéma', ni'co'. Iráca quéran huaré' ya'huérahué. Co onporontá' ta'huantarahué'. Chiminaporahué', naniantarahué. ⁹ Imaramacoso maré' na'con parisitēramaso' nitotērahué. Co na'a ma'sha ya'huétopirinénquémahué', Yosé' nohuitacamasoachin cancantatoma', sano cancantērama'. A'na tahuéri'nta' Yosé'pa' pa'patama', co manta' pahuantarinénquémahué'. Iporaso nipirinhué' a'naquén chiniqué'n pinorinénquéma'. 'Yosé' piyapinéncoi quiyaso', topirinhué', Satanásé huéntonénqué ya'conpi. ¹⁰ Ipora tahuéri'sa' na'con parisitapiramahué', ama tē'huacosohué'. Sopai nohuanton, tashinan péiqué' po' moarinénquéma'. Yosé' a'pocamaso maré' napotarínénquéma'. Shónca tahuéri pochín parisitarama'. Tēpapirinénquémaonta', ama a'pocosohué'. Imamiatohuatamaco, inápaqué acanaranquéma'. Inatohua' nanpimiatarama'. ¹¹ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarínquéma'. Huératēhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Sopai minsēhuatama', co parisitopiqué paatoma', parisitomiataramahué'. Nani huachi," itéqué', ninshitohuatan, itērinco.

Pircamoqué ya'huépisopita ninshitērinso'

¹² Ina quéran sha'huitaantarínco:

—Ansiano Pircamoqué ya'hué'insonta' ninshitéqué' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquéma', ni'co'. Chiniqué'n nanantato, sahuéni cató quéran chachin to'napinan pochín nininsó' ya'hué'tērinco ana'inta'huaso maré'. ¹³ Canpita ya'huéramaqué' nohuitērahué. Inaqué' na'a piyapi'sa' co noyahué' cancantopi. Satanáséri hua'anéntopirinhué', canpifaso' noya imaramaco. Antipasé natētonco, noya pēnēntopirinhué', ina maré' tēpapi, ni'nama'. Satanásé chachin inaqué' ya'hué'rin, tēnahué. Parisitapomarahué', co a'poramacohué'. Ina maré' noya ni'piranquémahué', ¹⁴ co ya'ipinénquéma' no'téquén imaramacohué'. A'naquéma' Paramo pochín cancantērama'. Iráca inaso' Yosé' nanamén nitotopirinhué', Yosé' piyapinénpita nonpintērin. Inimiconénpita hua'anén sha'huitērin anishacancantacaiso maré', Paraco itopiso'. Inari sha'huitohuachina, anishacancantopi. Nisha cancantatona', mamanshi moshapi. Moshatona', nosha mamanshi maré' acopisonta' ca'pi. Naporahuaton, monshihuanapi. ¹⁵ Inapochachin a'naquéma' nisha cancantērama'. Nisha

a'china'piro'sa' a'chintohuachinēnquēmara, a'naquēma' natētoma', Nico-
raitoro'sa' a'chinpiso' imarama'. ¹⁶ Napoaton ya'ipi co noyahuē' yon-
quiramasopita naniantoco'. Insosona co naniantohuachinhuē', chiniquēn
ana'intarahuē. Nanamēhuē quēran sahuēni inēshin nininso' ya'huēarin
oshahuano'sa' ana'inta'huaso marē'. ¹⁷ Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo
chachin nontarinquēma'. Huēratēhuanpatama', noya natanatoma', yon-
quico'. Sopai minsēhuatama', noya cancantarama huachi. Iráca isairro'sa'
Yosēri cosharo' a'patimarin, mana itopiso'. Inachachin po'orahuēso' ca-
rimanta' quēchinquēma' sano cancantacamaso marē'. Imaramaco ni'ton,
nasha nininēma' a'naya a'nayanquēma' aco'inquēma'. Canpitaora nito-
tarama'. Huiiri na'piquē ninshitahuato, quēchinquēma'. Cancanēma quēran
noya noya nohuitaramaco huachi. Nani huachi," itēquē', ninshitohuatan,
itērinco.

Tiatiraquē ya'huēpisopita ninshitērinso'

¹⁸ Ina quēran itaantarinco:

—Ansiano Tiatiraquē ya'huērinsonta' ninshitēquē' nonchin imapisopita
nataina'.

“Ca Yosē hui'ninco quirica a'pataranquēma'. Ya'pirahuē pēn
nēnērinso pochin ni'ton, ya'ipi yonquiramaso quēran huarē' nitotērahuē.
Nantēhuēnta' sha'pi hua'na pēnquē a'pērēso pochin ni'ton, huēnaráchin
ya'norin. ¹⁹ Canpitaso' noya ninama'. Noya natētomaco, ninosororama'.
A'naquēma' pahuantohuachinquēmara, nicatahuarama'. Ma'sha
onpoapomarahuē', noya ahuantērama'. Ya'nan imapomaco, noya
ninama'. Iporaso' na'con na'con nicatahuarama'. Ina marē' noya
ni'piranquēmahuē', ²⁰ co ya'ipi cancane ma quēran imaramacohuē'. A'na
sanapi corto pēiquē chachin nonpin nanan a'chintopirinquēmahuē', co
a'paramahuē'. Iráca Quisapira pa'pi co noyahuē' sanapi niponahuē',
chiniquēn nanantaton, piyapinēhuēpita anishacancantērin. Inapochachin
iporaso' ina sanapi pēnēnarinquēma' co noyahuē' nicacamaso'. 'Noya
monshihuanacaso'. Mamanshi moshacaso marē' nosha acohuachina,
noya capacaso'. Ca'co', itohuachinquēmara, a'naquēma' natētoma',
monshihuanama'. Nosha mamanshi marē' acopiso' ca'nama'. Ina
pochin ina sanapi nonpintērinquēma'. ²¹ Co a'naroáchin ana'intērahuē'.
Hua'qui' pēnēnpirahuē', co pi'pisha tēranta' nohuantērinhuē' natēincoso'.
Oshahuanacaso' co yaa'porinhuē'. ²² Iporaso nipirinhue' ana'intarahuē
huachi. Chiniquēn aparisitarahuē. A'napitanta' anishacancantērinso
co oshanēna' a'pohuachinahuē', chiniquēn ana'intarahuē. ²³ Sanapi
imarinsopitaso' co natērinacohuē' ni'ton, atahuantarahuē. Ina
nicatona', ya'ipi imarinacosopitanta' yonquiapi. 'Tēhuēnchachin Sinioro
nohuitērinpoa'. Yonquirēhuasonta' nitotērin. Co noyahuē' nipatēhua',
no'tēquēn ana'intarinpoa', tosapi. ²⁴ A'naquēmaso nipirinhue' co
nonpin nanan natēramahuē'. 'Noya noya nitotērai, itopirinhēnquēmahuē',
'Sopai imatona', napopi, ta'toma', co ina natēramahuē'. Iporahuanta'
noya imaramaco ni'ton, co aquētē' pēnēna' huanquēmaso' ya'huērinhuē'.
²⁵ Chiniquēn cancantatoma', o'manta' huaquē huarē' imamiatoco. ²⁶ Sopai
minsēhuatama', a'na tahuēri chiniquēn nanan quētaranquēma'. Ayaro'
tahuēriquē huarē' natēhuatamaco, catahuaramaco nisha nisha piyapi'sa'
hua'anēnta'huaso marē'. ²⁷ Tata Yosē nohuanton, chiniquēn nanantērahuē.
Canpitanta' catahuaramaco copiroro'sa' co natērinacosopitahuē'
ana'inta'huaso'. No'pa huē'ēta hua'naquē pa'quirēso pochin oshahuano'sa'
ana'intarihua'. ²⁸ Naporahuaton, huēnio tayora huēnaráchin a'pininso
pochin quēchinquēma'. Noyápiachin a'pintaranquēma'. ²⁹ Imaramaco

ni'ton, Ispirito Santo nontarínquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

3

Sartisiquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

¹Ina quëran Quisoso sha'huitaantarínco:

—Ansiáno Sartisiquë ya'huërinsonta' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco ninshitaranquëma'. Caso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairínso' canta' camairahuë, natërinaco. Naporahuaton, tayoraro'sa' së'quërahuëso pochin, ansianoro'santa' acorahuë a'chinacaiso marë'. Canpitaso' nohuítëranquëma'. Ya'ipi co noyahuë' ninamasopita nitotërahuë. A'napitaso' nicatënënuquëma', 'noya imapi,' topirinahuë', co tëhuëncachin imaramacohuë'. Chimipi pochin cancantërama'. ²Ipora huanta' niyontonpiramahuë', topinan quëran naporama': 'Ya'ipi natëtoi, noya ninai,' topiramahuë', co huachi Yosë noya ni'ninquëmahuë'. Huë'erëso pochin cancantërama' ni'ton, co yonquiramahuë'. Pënsha yatacopirínso pochin cancantërama'. Pën yatacopihuachina, pishitëré' noya orotacaso marë'. Inapochachin canpitanta' chiniquën Yosë yonquiántaco'. ³Ya'nan natanapoma', Yosë nanamën no'tëquën a'chintërinënuquëma'. Ina yonquiátoma', ya'ipi co noyahuë' yonquiramasopita naniantoco'. Ya'ipi cancanëma quëran casáchin yonquico. Co noya cancantaantahuatamahuë', a'naróchin ana'intaranquëma'. Ihuatona'pi huë'ninso pochachin a'nanaya ana'intaranquëma'. Co nitotasënuquëmahuë', o'mantararahuë. ⁴Napoaponahuë', caraichinquëma' noyápiachin cancantërama'. Canpitaráchin noya nicatoma', co në'huëtërinso pochin cancantaramahuë'. Ina marë' canpitaso' noya ni'saranquëma' ni'ton, Yosë'pa' ichiya'huëcontaranquëma'. Inatohua' nóya cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. ⁵Inquëmaso' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' pa'sarama'. Noyápiachin cancantarama' ni'ton, huiríchin a'mocontarama'. Inatohua' ya'huëmiatarama'. Nanpirin quiricaquë nininëma' nani ninshitëranquëma'. Co onporonta' tapiarahuë'. Tata Yosë sha'huaitarahuë: 'Isopita imamiatërinaco,' itarahuë. Anquëniro'santa' natanapi. ⁶Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarínquëma'. Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë', ninshitohuatan, itërinco.

Piratiripiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

⁷Ina quëran itaantarínco:

—Ansiáno Piratiripiaquë ya'huërinsonta' ninshitëquë' nonchin imapisopita nataina'.

“Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. Caso' noya noyaco. Casáchin no'tëquën a'chinahuë. Iráca Yosëri Tapi sha'huítërin. 'Ana tahuëri quëma shiparínquën ya'ipi piyapinëhuëpita hua'anëntarin,' itërin. Iráca ninorincoso chachin nani o'marahuë Yosë huëntonënuquë aya'cona'huanquëmaso marë'. Niahuiquë ya'coana i'soarahuatë', aya'conë'. Inapochachin carinquëma' aya'conpatënuquëma', co insonta' nanitërinhuë' ocoiinquëmaso'. Oncotohuatëra, co a'napita nanitopihuë' ya'conacaiso'. ⁸Cari nohuítëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta' nitotërahuë. Co na'aquëmahuë' nipomarahuë', noya ninama'. Co chiniquën nanantapomarahuë', nanamëhuë noya imarama'. Co tapanatomahuë', 'Quisocristoíchin imarai,' tënama' ni'ton, ya'coana i'soatëréso pochin catahuanquëma' na'a piyapi'sa' a'chintacamaso'. Ca

nohuanton, pënëntarama'. Co insonta' nanitarinhuë' ata'tëinquëmaso'.
 9 A'naquën nonpintatënëinquëma', 'Yosë piyapinënpitacoi quiyanta',
 itopirinëinquëmahué', Satanasë huëntonëinquë ya'conpi. A'na tahuëri
 ca nohuanto, inapitanta' isonahuatona', noya nontarinëinquëma'.
 'Tëhuëinchachin no'tëquën imarama'. Quisocriso nosororinëinquëma',
 itarinëinquëma'. 10 Chiniquéncancantatoma', imamiatoco, itëranquëma'.
 Natëramaco ni'ton, carinqueëmanta' na'con catahuanquëma'. A'na tahuëri
 ya'ipi isoro'paquë ya'huëpisopita chiniquéncancantatoma' aparisitarahuë
 tënica'huaso marë'. Co naporon' parisitarahuë'. Nicha'ësarancuëma'. 11 Co hua'guiya
 quëranhuë' o'mantararahuë. Ama naniantatomacohuë', imamiatoco.
 Ni'cona sopai minsëchinquëma'. Ina minsëhuachinquëma', co inápaquë
 canaaramahuë'. 12 Sopai minsëhuatama', Yosë ya'huërinquë chachin
 pantarama'. Piyon pëi' achinirinsu pochin na'con nohuantaranquëma'.
 Napoaton ya'huëmiatontarama'. Co pipiaramahuë'. Yosë co onporonta'
 a'poarinquëmahué'. Nininën chachin acotaranquëma'. A'na tahuëri
 panca ninano' ya'huapon. Inápa quëran o'mararin. Nasha Quirosarin
 itopiso'. Ina nininëonta' acotaranquëma'. Canta' Quisosoco o'mantahuato,
 nasha nininëhuë acotaranquëma'. Co onporonta' a'poaranquëmahué'.
 13 Imaramaco ni'ton, Ispirito Santo chachin nontarinquëma'.
 Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'. Nani huachi', itëquë',
 ninshitohuatan, itërinco.

Naotisiaquë ya'huëpisopita ninshitërinso'

14 —Ina quëran ansiano Naotisiaquë ya'huërinso' ninshitëquë' nonchin
 imapisopita nataina'.

'Ca Quisosoco quirica a'pataranquëma', ni'co'. No'tëquën nonato,
 no'tën nanan a'chintëranquëma'. Co onporonta' nonpintëranquëmahué'.
 Yosë nohuanton, ya'ipi ma'sha ninahuë. Napoaton, ya'ipi piyapi'sa'
 natëinacoso' ya'huërin. 15 Caso' nohuitëranquëma'. Ya'ipi ninamasopitanta'
 nitotato, co noya ni'nanquëmahué'. Ni'co'. Të'nai' noyápiachin o'orë'.
 Ahuairëhuatërantá', yashin o'orë'. Co noya huairinsohuë' nipirinhuë'
 o'opatëra, amirotë'rë', topi. Inapochachin ni'nanquëma'. A'naquën
 noya ahuaireso pochin noya imarinaco. Canpitanta' noya imaramaco
 naporini, noya ni'tëinquëmahué'. A'naquëonta' të'nai' pochin nipi. Co
 nitochátërapihuë' ni'ton, nosororahuë. 16 Canpitaso nipirinhuë' co noya
 ahuaireso pochinhuë' ninama'. 'Noya imarai,' topiramahuë', co ya'ipi
 cancänëma quëran imaramacohuë' ni'ton, yaa'poranquëma'. Ma'sha
 amirotatë' yaimorëso pochin ni'nanquëma'. 17 Canpitaso' naporama': 'Na'a
 ma'sha ya'huëtërincoi ni'ton, noya ya'huarai. Quiyaso' noya piyapicoi.
 A'napita quëran noya noya nitotërai. Co manta' pahuantërincoihuë',
 topiramahuë', co no'tëquën yonquiramahuë'. Cancänëma quëran
 yonquiramasopita nitotërahue. Sa'ahuaya pochin ni'nanquëma'. Coriqui
 pahuantërinso pochin canpitaso' na'con pahuantarinquëma' noya
 cancantacamaso'. Somaraya pochin cancantatoma', co tëhuëinchachin
 nohuitëramacohuë'. Sa'ahua capa a'mocas' nininso pochin co noyápiachin
 cancantëramahuë'. Pa'pi nosorotërama'. 18 Napoaton pënënanquëma'.
 Chiniquéncancantatoma'. Ni'co'. Oro a'pëhuatëra, ya'ipi në'huë
 inquiren. Orosachin quëparitërin, noyasáchin nininso'. Inapochachin
 canpitanta' nontoco catahuainquëma' noya yonquicamaso marë'.
 Na'con pahuantarinquëma' Yosë pochin nicacamaso'. Casáchin
 yonquico Yosë noya ni'inquëma'. Yonquihuatamaco, huirichin a'morëso
 pochin noya nisarama'. Somaraya pochin cancantërama' ni'ton, co
 tëhuëinchachin nohuitëramacohuë'. Nimirioquë acorayatëre'so pochin

anoyacancanchinquëma' cancanëma quëran nohuitamacoso marë'.
 19 Nosoroatënguëma', chiniquën nontëranquëma'. Ana'intaranquëma'
 noya cancantacamaso marë'. Co noyahuë' yonquiramasopita
 a'porahuatoma', casáchin tahuërëtantaco huachi. 20 Cancanëmaquë
 yaya'coancantëranquëma'. Ina marë' nontaranquëma'. Ya'coana
 pi'nirëso pochin ninaranquëma'. Natanahuatamaco: 'Ya'coancantoco',
 itohuatamaco, ya'coancantaranguëma'. Niichicoshatëreso pochin nóya
 ninohuitarihua'. 21 Nani sopai minsërahuato, Tata Yosë'pa' ya'huarahué.
 Ya'ipiya hua'anëntarai. Canpitanta' sopai minsëhuatama', Yosë'pa' noya
 acoaranquëma'. Canpitaro'co hua'anëntarahué. 22 Imaramaco ni'ton,
 Ispirito Santo chachin nontarinquëma'. Huëratëhuanpatama', noya
 natanatoma', yonquico'. Nani huachi," itëquë' ninshitohuatan, itërinco
 Quisoso.

4

Inápaquë Yosë chinotopiso'

1 Ina quëran inápaquë në'përahuato, quënanahuë. Yosë ya'huërinquë
 chachin ya'coana ni'soatërin, ni'nahuë. Naporahuaton, inápa quëran ya'nan
 nontërinco' nontaantarinco. Tronpita pihupiso pochin natanahuë.

—Isëquë huëntaquë'. Nani ma'sha a'nochinquën. A'na tahuëri ma'sha
 onpocaso' ninoto, anitotaranquën, itërinco.

2 A'nanaya Ispirito Santo nohuanton, hua'narëso pochin Yosë ya'huërinso'
 quënanahuë. Hua'anëntacaso' shiranënguë a'nara' huënsëárin, ni'nahuë.

3 Inaquë nisha pochin ya'norin. Na'pi noyápiachin nininso pochin
 huënaratarin. Caspi, cornarina inapita pochin huënaratarin. Noyápiachin
 ya'norin. Yahua'tani tahuitërin, huënsëárin. Yahua'tan niponahuë', huëron
 pochin caninchin a'pinin. Ismirarita pochin huënaratarin, ni'nahuë. 4 Inaquë
 cato shonca catapini ansiano'sa' hua'anëntacaso' shiraro'saquë tahuishin
 miáchin huënsëapi. Huirichinachin a'mopi. Yancotë' oro quëran nininso'
 yancopi. 5 Yosë hua'anëntacaso' shiranën quëran o'cori pochin nininso'
 pipiarin. Huënsha huënsha'tarin. Huirá tacarintërinso pochin nonpiso'
 natanahuë. Canchisë pën nënërinso' Yosë notënanquë chachin ni'nahuë.
 Inapitaso' canchisë ispiritoro'sa' Yosëri camairinso', ténahuë. 6 Shira
 notënanquë panca sonó pochin ya'huërin. Co i'sha pochinhuë'. Isihuico
 pochin niponahuë', acopoquë huarë' quënantëre'.

Yosë shiranën tahuirinquë catapini ma'sharo'sa pochin nininso' ya'huëpi,
 nanpirihuanpiso'. Na'a ya'pirahuanatona', itoparan itoparan quënantopi.

7 Nisha nisha ni'topi. A'naso' pa'pini pochin ya'norin. A'nanta' toro pochin
 ya'norin. A'nanta' piyapi pochin ya'piratërin. Ya'natoninsoso', panca onian
 pochin ya'norin. 8 Nisha nisha niponarahuë', ya'ipiya anpiantëhuanpi. Saota
 saota ya'huëtopi. Ina aipi, ina acopo', cato quëran chachin ya'pirin ya'huëtopi.
 Inapitaso' tahuërirë chachin, tashirë chachin Yosë chinotápi. Co ta'topihuë'.
 Napopianachin naporapi:

“¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! ¡Noyasáchin ninin! Chini chiniquën nananta-
 ton, ya'ipiya hua'anëntarin. Iráca quëra huarë' ya'huërin. Ipora huanta'
 nanpiárin. Inaso' ya'huërárin. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapí.

9 Apira apira chinotapi. “¡Ma noyacha Yosëso paya! Ya'ipi piyapi'sari
 chinochina'. Na'con catahuarinpoa' ni'ton, Yosparinquën Siniro, itahua'.
 Inaso' hua'anëntomiatarinpoa'. Co onporonta' ta'huantarinhue',” topachi-
 nara, 10 ansiano'santa' Yosë yonquiapi. “Tëhuëenchachin hua'anëntërinpoa'. Co

onporonta' chimianinhué'." ta'tona', cato shonca catapini chachin isonahuatona', chinotapi: "Quémasáchin nóyanquén," itatona', Yoséri ayancotérinso', shiranén noténanqué acoantapi. Chinotatona', itapona':

11 "Quémasáchin Sinioro imarainquén. Noya noyanquén ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' chinochinénquén. Nani tahuéri natéinénquén. Ya'ipi nani-taparan. Ya'ipi ma'sha ninan. Quéma nohuanton, ipora huanta' ya'huarin," itopi.

5

Carniroa'hua quirica ma'patérinso'

1 Yosé nohuanton, hua'narésó pochin niantarahué. Inápaqué ya'huérinso' quénanato, quirica ni'nahué, so'nanpinan. Inchinan imírin quéran Yoséri sé'quéranin. Cato quéran chachin nani ninshitérin. To'niqué noyá achin-pitérin. Canchiséro' achinpitérin. 2 A'na anquéninta' ni'nahué. Chiníquén nanantaton, chiníquén nonin.

—¿Inta' noya noya ni'ton, nanan ya'huétérin to'niro'sa' i'shotahuaton iso quirica oporinacaso'? ténin.

3 Ya'ipiro'paqué yonisápirinahué', co insonta' nanan ya'huétérinhué' oporinacaso'. Inápaqué ya'huépisopitanta' co nanitopihué'. Acoporonta' yonípirinahué', co inso téraanta' nanan ya'huétérinhué' oporinatón nicacaso'. 4 Co insonta' nanitohuachinhué', chiníquén sétato, na'nérahue. Na'néapirahué', 5 a'na ansiano sha'huitérinco.

—Ama na'néquésohué'. Ni'qué'. Tapi shiin nani ya'ipi minsérin. Cota huéntonénqué nasitaton, chini chiníquén nanantérin. Inari nanitérin to'ni i'shotahuaton quirica oporinacaso', itérinco.

6 Itohuachincora, Quisoso quénanahué. Huancanachin Yosé huénsérinso ya'cariya huaniarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Quisoso chachin niponahué', carniroa'hua nani tépapiso pochin ya'norin. Canchisé pomohuan nisahuaton, canchisé ya'pirin ya'huétérin. Chiníquén nanantaton, canchisé ispiritoro'sa' a'parin ya'ipiro'paqué nicainpoaso maré'. 7 Ina quéran ya'cariconahuaton, Yosé inchinan quéran quirica ma'parin. 8 Nani ma'pahuachina, ma'sharo'sa pochin nininsopita isonahuatona', Carniroa'hua chinotapi. Ansiano'santa' isonahuatona', ina chinotapi. A'naya a'naya arparo'sa' sé'quépi pi'niatona' chinotacaiso maré'. Sēnaonta' a'naya a'naya quépapi, oro quéran nininso'. Inaqué yonarin pochin pimóchin nininso' ya'huérin tomontacaso maré'. Tomontérinso pochin imaréhuasopita Yosé nontérehua'. "Nontohuatéhua', noya nataninpoa'," ta'tona', Yosé chinotapi. 9 Chinotatona', inahuara yonquínena quéran nasha cantanén cantarapi.

"Noya noyanquén, Sinioro, ni'ton, nanan ya'huétérinquén quirica ni'camaso'.

To'ni i'sshotohuaton, nani ma'sha anitotarancoi. Iráca téparinénquén. Chiminaton, piyapi'sa' sopai quéran ocoiran Yosé imacaiso maré'. Napoaton quémasáchin nanitéran ya'ipiya hua'anéntacaso'. Nisha nisha parti ya'huépirinahué', imarinénquén, Sinioro. Nisha nisha nananqué nonpisopita imarinénquén. Nisha nisha copirnorí hua'anéntérisopita niponaraihué', natérinénquén.

10 Hua'anéntéranqué aya'conan. Corto hua'ano'sa pochin acoran Yoséichin yonquicaiso maré'. A'na tahuéri no'paqué chachin ichihua'anéntaran huachi. Ma noyanquéncha quémaso paya," itopi, cantatona'.

11 Ina quéran hua'huayátérahue anquéniro'sa' quénanahué. Yosé shiranén, ma'sharo'sa pochin nininsopita, ansiano'sa' inapita tancapitopi.

Hua'huayátèrahuè ya'huèpi, co pichinahuanhuè'. Inapitanta' chiniquèn naporapi:

¹² “¡Ma noyacha Carniroa'huaso paya! Piyapi'sa' oshanèna' inquitacaso maré' chiminin. Noya noya ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'. Chini chiniquèn nanantaton, ya'ipi nanitaparin. Nani ma'sha ya'huètèrin, ya'ipi hua'anéntarin. Ya'ipi nitotèrin. Napoaton ya'ipinpoa' natèahua'. ‘Yosparinquèn, Siniro, itahua’,” tosapi.

¹³ Ina quèran ya'ipi Yosèri nininsopita napopianachin chinotapi, natanahuè. Inápaquè ya'huèrsopita, isoro'paquè ya'huèrsopita, chiminispopita, marèquè ya'huèrsopita, ya'ipiya Yosè chinotapi.

“Ma noyacha Tata Yosèso paya. Hua'anéntarinpoa' ni'ton, ‘Yosparinquèn' itahua'. Inasáchin natèahua'. Noya noya ni'ton, chinotahua'. Ya'ipiya nanitaparin. Carniroa'huanta' inapochachin chinotahua'. Ipora quèra huarè' ina natèahua’,” tosapi.

¹⁴ —Naporinchi paya. Tèhuèrchachin inasáchin natèahua', topi catapini ma'sharo'sa pochin nininsopitanta'. Ansiano'santa' isonahuatona', chinotapi.

6

To'ni i'shorinso'

¹ Yosè nohuanon, hua'narèso pochin niantarahuè. Quirica so'nanpinan nininso' quènantarahuè, canchisè to'niquè achinpitèrinso'. Naporo' Carniroa'huari ya'nan achinpitèrinso' i'shotèrin. I'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininso' chiniquèn nonin, huira pochin natanahuè.

—¡Huèquè huachi! itèrin.

² Itohuachina, cahuario ya'norin, ni'nahuè, huiríchin nininso'. Ina aipi quèmapa huènsëarin. Pè'chinan quèparin. Piyapi'sa' yaminsërin ni'ton, hua'an pochin yancotètaton, pa'sarin minsëcaso marè'.

³ Ina quèran a'na to'niquè achinpitèrinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoarinta' pèrantarin.

—¡Huèquè huachi! itèrin. ⁴ Itohuachina, nisha cahuario ya'norin, quèhuashin nininso'. Ina aipi a'na quèmapinta' huènsëarin. Panca sahuèni sè'quèarin. Chiniquèn nanan ya'huètèrin quira nicacaso marè'. Ina nohuanon, isoro'paquè na'a piyapi'sa' niahuèatona', nitèparapi. Nisha nisha parti quira nisapi. Co huachi noya ya'huapihuè'.

⁵ Ina quèran a'na to'niquè achinpitèrinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari pèrantarin.

—¡Huèquè huachi! itohuachina, yara cahuario ya'norin, ni'nahuè. Quèmapa ina aipi huènsërinso' paransa sè'quèrin cosharo' pè'tènacaso marè'. ⁶ Naporo' catapini ma'sharo'sa' huancánachin, noninso' natanahuè:

—Ya'ipi cosharo' na'con pa'tarin. A'na tahuèrira' i'huaquè huarè' sacatopirinahuè', a'na quiroichin trico pa'anapi. Inapochachin a'na cosharonta' pahuanarin. Sipataso' trico pochin niponahuè', co ina pochin pa'topirinhuè', inanta' pa'tarin. A'na tahuèrira' i'huaquè huarè' sacatopirinahuè', cara quiroichin pa'anapi. Toma', huino, inapitanta' pahuanarin. Ni'cona chiniatama', ténin.

⁷ Ina quèran a'na to'niquè achinpitèrinso' i'shotantarin. Nani catapini i'shotèrin. Ina i'shotohuachina, a'na ma'sha pochin nininsoari pèrantarin, ya'natomarinsó'.

⁸ —¡Huèquè huachi! itohuachina, a'na cahuarionta' ya'noantarin, sha'píchin nininso'. Quèmapa ina aipi huènsërinso', Chimirin itopi. Ina nohuanon, na'a piyapi'sa' chiminapi. Notohuaro' chminatona',

chimpiro'sa' ya'huëpiquë pa'sapi. A'naquën niahuëatona', nitëparapi. A'naquën tanari tēpaarin. Naporahuaton, chiniquën caniori masarin ni'ton, na'a piyapi'sa' chiminapi. Tanan ni'niro'sarinta' tēparapi. Inapoatona', patoma patoma pochin piyapi'sa' chiminapi. Cacharonquë un cuarto itopi.

⁹ Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotantarin. I'shotantahuachina, artaro Yosë chinotacaso marë' acorinso' inäpaquë ni'nahuë. Inaanaquë na'a imapisopita chiminpisopita quënanahuë. Nanpipona', nöya imapi. Co tē'huatonaraihuë', Yosë nanamën a'chinpi. Ina marë' tēparapi. ¹⁰ Tēpahuachinara, hua'yanëna' inäpaquë ya'huëcontarahuatona', Yosë nontäpi.

—Quëma Sinioro chini chiniquën nanantëran. Noyasáchin nicaton, no'tëquën nonan. ¿Onporo huarëta' oshahuano'sa' ana'intaran? Tēparinacoiso marë' no'tëquën ana'intacaso' ya'huërin, tosapi.

¹¹ Napotohuachinara, Yosëri itërin:

—Ninataco'. Oshaquëran ana'intarahuë. Co tahuëri naniyatërarinhuë'. A'napita imarinacosopita ipora huanta' pënëntapi. A'naquën tēpaantahuachina', isëquë chachin huëantapi anta'. Naporo huarë' tēparinënquëmasopita no'tëquën ana'intarahuë, itërin. Itahuaton, huiríchin a'mocaiso' quëtërin. Noyápiachin cancantopi ni'ton, huiríchin a'motërin.

¹² Ina quëran a'na to'niquë achinpitërinso' i'shotaantarin. Inarë' nani saotaro' i'shorin. Inapotohuachina, panca ocohua pa'sarin. Pi'i tashiaton yaráchin nisarin. Yoquinta' co huachi a'pianinhuë'. Nincoan huë'saponahuë', quëhuashin huënai pochin nisarin. ¹³ Naporahuaton, tayoraro'santa' anotapi. Iqirua nara nitërinso' canora niponahuë', panca ihuan pa'pachina, notohuaro shitatërinso pochin nisapi. ¹⁴ Pi'iro'tënta' capa nisarin. Quirica so'nanëso pochin co huachi ya'noarinhuë'. Naporahuaton, motopiro'sa', so'tono'sa', inapitanta' nacon nacontatona', itopa itopa nichihuincapi. ¹⁵ Ya'ipi piyapi'sa' pa'yanahuatona', ta'arapi. Copirno'sa', hua'ano'sa', sontaro hua'ano'sa', ma'huano'sa', chiniquëno'sa', inapita Yosë tē'huataton', ta'arapi. Motopi'pa' ta'arahuatona', na'pi nanino'saquë ya'conapi na'picaiso marë'. Patrono'sa' piyapinënpitarë chachin panca na'pianaro'saquë na'pirapi. ¹⁶ Ya'ipi piyapi'sa' tē'huataton', motopi nontapirinahuë':

—Panca na'piro'sa' notarintatona', ya'copiinacoí ama Yosë quënanaincoiso marëhuë'. Inäpaquë hua'anëntarin. Carniroa'huanta' chiniquën no'huirincóí.

¹⁷ Nani ana'intacaso' tahuëri nanirin. Ana'intohuachincóí, co insonta nani-tarinhuë ina chinitacaso', tosapi.

7

Yosë marcanën acotopiso'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' a'notantarinco. Catapini anquëni ya'nopi, ni'nahuë. Anaso' pi'i pipirinsó' parti huaniarin. Ananta' pi'i ya'coninsó' parti huaniarin. Huancanachionta' cato' ninotërapí. Inaquëpita Yosëri acorin isoro'pa' ana'intacaiso marë'. Oshaquëran Yosë nohuanton, ana'intapi. Pi'pisha pahuanarin ni'ton, anquëniro'sari ihuan ya'copirapi ama marëquë, isoro'paquë inaquëpita ma'sha onpocaiso marëhuë'. Ama nararo'sa tëranta' oyanacaiso marëhuë' ya'copirapi. ² Ina quëran a'nanaya a'na anquëninta' ya'noantarin. Pi'i pipirinsó' parti quëran huë'sahuaton, hua'na'huaya quësarín Tata Yosë marcanën acocaso marë'. Inaso' catapini anquëniro'sa' sha'huitërin:

³ —Ama apiramiáchin ana'intocosohuè'. Ninataco Yosè piyapinènpita catahuai. Co Yosè marcanèn acochátèraraihuè'. Tè'yainaquè acotèra'piapoi. Nani acotohuatoi, ya'ipiro'pa', marè, nararo'sa', inapita ana'intoco', itiirín.

⁴ Ina quèran tè'yainaquè Yosè marcanèn acotèra'piapi a'napitari nohuaitacaso marè'. Notohuaro' acotè'yatèra'piapi. Pichirahuaton:

—Pasa catapini shonca catapini huaranca acotèrai, ténin, natanahuè. Ya'ipi Israiro huèntono'saquè napotèrin. ⁵⁻⁸ Shonca cato' huèntono'sa' ya'huèrin, israiro'sa' itopiso'. Nisha nisha nininsopita ya'huèpi: Cota, Nopino, Caro, Asiri, Nipitari, Manasisi, Simion, Nihui, Isacaro, Saporono, Cosi, Mincamin, inanapo huèntono'sa' ya'huèrin ni'ton, shonca cato huaranca, shonca cato huaranca acotè'yatèra'piapi.

Huiríchin a'mopiso'

⁹ Ina quèran hua'narèso pochin niantarahuè. Hua'huayatèrahuè' piyapi'sa' Yosè'pa' quènanahuè. Co pichicasohuè'. Nisha nisha piyapi'sa' Yosè hua'anèntacaso' shiranèn notènanquè huaniapi, nisha nisha nananquè non-pisopita. Nisha nisha parti quèran huècatona', Carniroa'hua yamotona', notèrapi. Inapitaso' huiríchin a'mopi. Mèrèmè pochin nininso' sè'quèrahuatona', Yosè chinotapi.

¹⁰ “Tata Yoséichin nicha'èrinpoa'. Inasáchin hua'anèntèrinpoa'. Carniroa'hua anoyacantèrinpoa'. ¡Ma noyacha inaso paya!” tosapi chiniquèn nonatona'.

¹¹ Inaquè Yosè chachin hua'anèntacaso' shiranènquè huènsëarin. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa' pochin nininsopita, inapitari tancapitopi. Ina tahuirinquè notohuaro' anquèniro'sa' huaniapi. Chinotopiso' natanahuatona', inapitanta' isonahuatona', Yosè chinotapi:

¹² “Tèhuèenchachin Sinioro, piyapi'sa' nicha'èran. ¡Ma noyanquèncha quèmaso paya! Ya'ipiya chinochinèquèn. Ya'ipi nitotèran. Chini chiniquèn nanantaton, ya'ipiya nanitaparan ni'ton, ya'ipi natèimènquèn. ‘Yosparinquèn,’ ichinèquèn. Na'con natèmiatarainquèn. Co onporonta' a'poarainquènhuè'. Amen,” itapi.

¹³ Ina quèran a'na ansiano nataninco.

—¿Ma piyapi'sata' isopita, huiríchin a'mopiso'? ¿Intohua quèranta' huèntapi? ¿Nitotèran tí? itèrinco.

¹⁴ —Co caso' nitotèrahuè'. Quèma nitotèranso'. Sha'huitoco canta' nitochi, itohuatèra, sha'huitèrinco:

—Isopitaso' chiniquèn parisitaponaraihuè', co Yosè a'popihuè'. Carniroa'huari huènainèn quèran anoyacancantèrin ni'ton, huiríchin a'mopi.

¹⁵ Napoaton Yosè ya'huèrinquè huèntapi. Tahuèrirè chachin tashirè chachin ina chinotapi. Yosèri ichiya'huèaton, ni'sarin. ¹⁶ Co huachi tanaponahuè', co yamoroponahuè'. Co pi'iri picahuachin, parisitaponahuè'. Noya ya'huèintarapi. ¹⁷ Ni'co'. Hua'anèni ohuicanènpita noya a'pairin. Quèchitèrahuaton, noya ii' a'notèrin o'ocaiso marè'. Inapochachin Carniroa'huari imapisopita a'pairin. Yosè'pa' noya noya nanpiapi. Yosèri chachin na'nèi' amitarin ni'ton, co huachi sètaponahuè', itèrinco.

8

Sënan oro quèran nininso'

¹ Ina quèran hua'narèso pochin niantarahuè. A'na tahuèri ma'sha on-pocaso' a'notantarinco, ni'nahuè. Ipora huanta' Carniroa'hua quírica sè'quèarin. Nani saota to'niquè achinpitèrinso' i'shotèrin. A'naíchin pahuanarin i'shocaso'. Naporo' a'naíchin nininso' i'shotarin. I'shotohuachina,

ya'ipiya copica topi. Miria ora pochin co manta' nonpihuë'. ² Ina quëran canchisë anquëniro'sa' quënanahuë. Yosë notënanquë huanirapi. Inaquë huanihuachinara, a'naya a'naya tronpita quëtopi pihuicaíso marë'. ³⁻⁴ Co'huara pihuiyatërasoihuë', a'na anquëninta' huëcaton, Yosë chinotopiquë artaroa'huaya notënanquë huaniconin. A'pëtinan oro quëran nininso' së'quërin. Inaquë na'a yonarin pochin pimóchin nininso' acorin panca tomontacaso marë'. Yosë ya'huërinquë chachin tomontarin. Tomontërinso pochin Yosë imapisopitanta' ina nontápi. "Ma noyanquëncha quëmaso paya. Nani tahuëri catahuacoí, Sinioro," itohuachinara, noya natanin. ⁵ Ina quëran anquëni Yosë artaronëquë ya'caritahuaton, na'a pënaya' manin. A'pëtinanquë acorahuaton, isoro'paquë të'yatërin. Të'yatohuachina, a'naroáchin huira pochin natanahuë. Chiniquën tënëntërin. O'corinta' huënsha huënsha'tarin. Naporahuaton, panca ocohua pa'nin. (Nani huachi Yosëri ana'intarin, tënahué.)

Tronpita pihui piso'

⁶ Naporo' canchisë anquëniro'sa' tronpita yapihuirapi. Co napopianachin pihuiapihuë'. A'naya a'naya pihuirapi.

⁷ Ya'nan pihuirinso' irinpachina, Yosë nohuanton, ocai', pën, inapita inápa quëran anotarín. Huënaire' chachin anotarín. Pancana huiquitarin. Patoma pochin huiquitarin. [Cacharonquë un tercero, topiso'.] 'Nararo'sa', panpatëro' inapitanta napochachin huiquitarin.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' tronpita pihuiantarin. Pihuiantahuachina, panca motopi pochin nininso' ni'nahuë. Pën pochin orotërimarin. Yosë nohuanton, marëquë anoitërin. Inaquë anotohuachina, patoma pochin marë huënai taranin. ⁹ Patoma pochin ma'sharo'sa' inaquë ya'huërinso' chiminpi huachi. Panca nancharo'santa' patoma pochin ta'huantopi.

¹⁰ Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, panca tayora anotarín, panca orotërinso'. Anotohuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin iiro'sa' tapiarin. ¹¹ Ina tayoraso' Main itopi. Tëquëin, i'shaa'huaro'sa', inapita patoma pochin main nisarin. Máin ni'ton, notohuaro' piyapi'sa' ina o'otona', chiminapi.

¹² Nani cara anquëni pihuirin. A'nanta' pihuiantahuachina, Yosë nohuanton, patoma pochin pi'i tapiarin. Yoqui, tayoraro'sa', inapitanta' patoma pochin tapiapi. Napoaton tahuëri nipachina, co huachi pi'i noya a'pianinhuë'. Tashinta' yoqui, tayoraro'sa', inapita co huachi noya a'pianpihuë'.

¹³ Ina quëran panca onian quënanahuë. Inápaquë a'ninquëchin yanponarin. Piyapi pochin noninso' natanahuë.

—¡Ma'huantacha nisapi paya! Yosë a'popi ni'ton, piyapi'sa' chiniquën parisitapona'. A'napita anquëniro'sa' pihuiantahuachina, isoro'paquë ya'huëpisopita aquë aquëtë' parisitapona', tënin.

9

¹ Ina piquëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, tayora anotërinso pochin a'nanta' o'marin. Yosë nohuanton, chiniquën nanan ya'huëtërin sopairo'sa' oncorapirinso' parti i'soatacaso marë'. Nanin acoporo' pa'ninso' i'soatarin. ² I'soathuachina, acopo quëran conai' pipiarin. Yaráchin tomontarin. Panca pën quëran tomontërinso pochin pipiton, pi'i ya'copiarin. Ya'ipi parti tashiarin. ³ Naporahuaton, conai quëran notohuaro' sopairo'sa' pipiapi. Panca séquëré pochin ya'norahuatona', pipiapi. Pa'pi të'huatoro'. Séquëré pochin niponaraihuë', yonpinca pochin huitapi. ⁴ "Ama panpatëro', nara

mono', nitërinso' inapita pë'yacosohuë'. Piyapi'sa' co Yosë marcanën tëtëyainqué ya'huëtóhuachinarahuë', inapita aparisitoco'," itërin. ⁵ Co tëtëpaponaraihuë', a'natëräpo yoqui pochin aparisitapi. Yonpincari huininso pochin niponahuë', co sanoaponhuë'. Pa'pi iquin natanaponaraihuë', co chiminaponahuë'. ⁶ Na'con parisitataona': "Chimiin nipachin," tosapirinahuë', co chiminaponahuë'. Chiminacaiso' nohuantopirinahuë', co nanitapihuë'.

⁷ Panca sëquerë pochin ya'notona', chiniquéen pa'sapi. Cahuarioro'sa' quira nicacaiso marë' tapapiso pochin pa'sapi. Yancotë pochin oro quëran nininso' yancopi. Naporahuaton, piyapi pochin ni'topi. ⁸ Aihuan ni'ton, sanapi pochin aintapi. Pa'pini' pochin natëtopi. ⁹ Sha'huëtëonta' tachiton. Hua'na pochin ni'ton, co ohuanchináchinhuë'. Pa'pachinara, anpiantëna quëran chiniquéen tënëntërapí. Quira toronano'sa' cahuarioro'sari ohuararinso pochin tënëntapi. ¹⁰ Naporahuaton, yonpinca pochin hui'notopi. Iquin huitatona', a'natëräpo yoqui pochin aparisitapi. ¹¹ Hua'anën ya'huëtërin anta'. Inari camairinso', sopairo'sa' oncorapirinso' parti quëran huë'nin. Cotio nananqué Apatono itopiso'. Crico nananqué Aporiono itopi. Tiquitona'pi tapan naporin.

¹² Na'con parisitacaiso' ninoton, nani a'notërinco. Ina ni'pirahuë', na'con na'con parisitacaso' ya'huapon. Catoro' aparisitacaso' pahuanarin nica'huaso'.

¹³ Yosë nohuanton, nani a'natëräpo anquëniro'sa' tronpita pihuipi co noyahuë' nipisopita ana'intacaiso marë'. Ina quëran a'na anquëninta' pihuiantahuachina, inápaquë nontërinso' natanahuë. Artaroa'huaya pomonënpita huáncana quëran nontaton, pihuitona'pi itapon: ¹⁴ "Catapini anquëniro'sa' i'quiritëquë pa'ina' piyapi'sa' aparisitacaiso marë'. Panca i'yonsanqué nani ninrapiso', Iyopiratisii' itopiqué," itërin.

¹⁵ Itohuachina, anquëniro'sa' a'parin piyapi'sa' ana'intacaiso marë'. Iráca inaquë acopirinhüë'. Nani ora nanirin ni'ton, a'parin huachi patoma pochin piyapi'sa' tëtëpacaiso marë'. ¹⁶ Ina quëran hua'huayátërahuë sontaro'sa' huë'sapi, ni'nahuë. Cahuarioro'sa aipi huënsëriapi. "Cato pasa michon huë'sapi," tënin, natanahuë.

¹⁷ Hua'narëso pochin a'ningüechin quënanahuë. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' quënantarahüë. Hua'na coton sontaro'sa' a'mopiso pochin a'mopi. Pënsha pochin huënaráchin nipi. A'naquëen caninchin. A'nanta' sha'píchín. Cahuarioro'santa' nisha ya'nopi. Pa'pini' pochin mototopi. Nanamën quëran pën, conai', sha'pi mo'shi', inapita pipiapi. ¹⁸ Cahuarioro'sa nanamëna quëran inapita pipirahuatona', patoma pochin piyapi'sa' tëtëparapi. Notohuaro' chiminapi. ¹⁹ Nanamëna quëran tëtëparapi. Huinamëna quëraonta' ya'huan pochin quëtëtatona', tëtëparapi.

²⁰ Na'a piyapi'sa' chiminpirinahuë', co naporo tëranta' a'napitaso' yonquiapihuë'. Ni'saponaraihuë', inachachin co noyahuë' cancantapi. Aquëtë chachin sopairo'sa' chinotapi. Nisha nisha mamanshi moshapi. Oro quëran, prata quëran, hua'na quëran, na'pi quëran, nara quëran, ina quëranpita nípiso'. Co inapitaso' quënantopihuë', co natantopihuë', co iratopihuë'. Co nanpipirinahuë', mosharapi. ²¹ Pa'pi co noyahuë' cancantatona', tëtëpatapi, pënotapi, monshihuanapi, ma'sha ihuatapi. Yosëri ana'intërinso' ni'sáponaraihuë', co naporo tëranta' nohuantapihuë' oshanëna' a'pocaiso'.

10

¹ Ina quëran hua'narëso pochin a'na anquëninata' niantarahuë, chiniquënnanantërinso'. Chitoro' huancana inápa quëran o'mararin. Motën yahua'tani tahuitërin. Ya'pirin pi'i pochin a'pinin. Tonainta' pën pochin ya'noarin.
² Quirica'huaya së'quërin. So'nanpinan nipirinhüë', nani oporininsosë'quërin. O'marahuaton, inchinan nantën quëran marëquë i'naitarin. Ahuënan nantën quëran isoro'paquë i'narin. Panca masho ni'ton, naporin.
³ Chiniquënnanantaton, chiniquënnonsarin. Pa'pini' përarinso pochin natanahuë. Përapachina, inápa quëran canchisë huira pochin nininsopitari a'panipi. ⁴ Nonpachinara, natanato quiricaquë yaninshitopirahuë', inápa quëran a'na sha'huitërinco: "Ama naporinso' ninshitëquësohuë'. Co a'napita sha'huitacaso' ya'huërinhuë'," itërinco.

⁵ Naporo' panca anquëni marëquë, no'paquë inaquëpita i'narinso' inchinan tanpaquënnanquiontarin. ⁶ "Yosë ni'sárinco ni'ton, co nonpinahuë'. Inaso' iráca quëran huarë' ya'huaton, co onporonta' ayaponhuë'. Isoro'pa', marë, pi'iro'të', ya'ipi ya'huërinso'pita inari ninin. Tëhuënnachin co huachi hua'qui quëranhuë' ana'intomiatarin. ⁷ A'naíchin anquëni pahuanarin tronpita pihuicaso'. Ina pihuiantahuachina, oshahuano'sa' ana'intahuaton, ya'ipiya Yosëri hua'anëntarin. Piyapi'sa' inahuara co nitotopihuë'. Iráca quëran huarë' Yosë nohuanton, pënëntona'piro'sa' ninopirinhüë', ipora huarë' nanirin. Inimicónëpita ana'intahuaton, hua'anëntarin," ténin panca anquëni.

⁸ Ipora huanta' a'na nantën quëran marëquë i'naitarin. A'na quëraonta' no'paquë i'narin. Ina quëran inápa quëran nontërinco'so' itantarinco:

—Paaton, quirica'huaya së'quërinso' ma'paquë', ⁹ itohuachincora, pa'sahuato,

—Quirica'huaya quëtoco, itërahuë.

—Noyahua'. Macaton, ca'quë'. Ninoi pochin cashin ca'saran. Napoaponhuë', nani ni'ipatan, main nisarín, itërinco.

¹⁰ Quirica'huaya masahuato, ca'nahuë. Ninoi pochin cashin ca'pirahuë'. Nani ni'ipatéra, main natanahuë. ¹¹ Ina quëran sha'huitërinaco:

—Na'a piyapi'sa' pënëntaquë'. A'na tahuëri ma'sona onpocaiso' Yosë anitotarinquënn. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, copirino'sa', inapita ma'sona onpocaiso' Yosë ninoton, anitotarinquënninshitamaso marë', itërinaco.

11

Catoya'pi Yosëri a'parinso'

¹ Ina quëran mitro pochin nininso' quëtërinaco a'nica'huaso marë'.

—Yosë chinotopiso pë'i a'niconquë'. Artaronta' a'niquë'. Nani a'nihuatan, piyapi'santa' Yosë chinotopisopita onposona ya'huëpiso' nitotacaso marë' pichiquë'. ² I'iratëso nipirinhüë', ama a'niquësohuë'. Inaquë nisha piyapi'sa' ya'conapi. Co Yosë imaponaraihuë', inaquë ya'conahuatona', tapirapi. Yosë ninanonëonta' tapirapi. Cara pi'ipi miria pochin napotapi. ³ Naporo tahuëri'sa' cato' quëmapi a'pararahuë pënëntacaiso marë'. Yaa'pahuato, chiniquënnan quëtarahuë no'tëquënn sha'huicaiso marë'. Piyapi'sa' na'con oshahuanpi ni'ton, cato' quëmapi sëtapi. Sëtatona' sa'catën nininso' a'mosapi piyapi'sa' oshanëna' ayonquicaiso marë'. Cara pi'ipi miria pënëntapi, itërinco Yosë.

⁴ Catoya'piso' nóya pënëntapona', Yosëri chachin a'parinso'. Panca nanparino'sa' orotërinso pochin nicatona', Yosë nanamën anitotapona'. Oripo nara pochin nipi anta', Yosë notënanquë ya'huërinso'. ⁵ Yosë nohuanton, sacai' nininsopita nanitapapi. A'napitari yatëpahuachina', nanamëna quëran pën

pipiarin. Pipihuachina, yatëpapisopita huëyarapi. Huëyarahuatona', chiminapi. Ina pochin Yosëri catahuarin ni'ton, minsëapi. ⁶ Iráca pënëntona'piro'sa' nani ma'sha nipi piyapi'sa' ayonquicaiso maré'. Inapochachin catoya'pi Yosëri a'parinso', nani ma'sha nanitapaapi. Yosë nontahuachina', co o'nanaponhué'. Inapotatona', pënëntápona'. Tëquëionta' nontahuachina', huënai' taranapon. Ina quëran Yosë nohuanton, nisha nisha canioro'sa' acorapi Yosë yonquicaiso maré'. ⁷ Nani ya'ipi noyá pënëntohuachina', co huachi aquëté' pënëntacaso' ya'huaponhué'. Naporo' ma'sha pa'pi té'huatoro nininso' ya'noarin. Acoporo' quëran hué'sarin. Hué'sahuaton, cato ya'pi ahuëquiarin. Ina quëran minsërahuaton, tëpararin. ⁸ Quirosarinquë chachin tëpararin. Inaquë iráca Quisosonta' tëpapi. Inaquë ya'huëpisopita pa'pi co noyahué' cantotopi. Sotomaquë, Iquipitoquë inaquëpita ya'huëpisopita pochin cancantatona', oshahuanacaisoáchin yonquipi. Catoya'pi tëpahuachina', cachiquë té'yatapi. Co pa'pitapihué'. ⁹ Cara tahuëri miria pochin nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita inapitari ni'sapi. Nicaponaraihué', co nohuantapihué' pa'pitacaiso'. ¹⁰ Tëpapi ni'ton, capa cancantatona', pita nisapi. Ma'shanënantá' topinan a'naya a'naya niquëtapi. "Hua'qui' pënënantonpoa', apininpoa' nipirinhué', iporasó' nani chiminpi," ta'tona', capa cancantapi. ¹¹ Cara tahuëri miria napoápirinahué', a'nanaya Yosë nohuanton, nãpiantarahuatona', huanintarapi. Piyapi'sari ni'sahuatona', pa'pi té'huatapi. ¹² Naporo' inápa quëran nontërinso' natanapi.

—¡Isëquë huëntaco huachi! itarin. Napotohuachina, inimiconënpitari nicasoi', catoya'piso' inápaquë paantapi. Chitororé chachin paantapi. ¹³ Naporo chachin panca ocohua pa'sarin. Pa'pachina, notohuaro' péiro'sa' ohuatarin. Canchisé huaranca piyapi'sa' chiminapi huachi. A'napitaso' pa'pi té'huatapi. "Yosë nohuanton, naporin. ¡Ma'pitacha nanitaparín paya!" tosapi.

¹⁴ Nani catoro' parisitapiso' ni'nahuë. Shiarahuaton, a'nanta' a'notantarinco. Hua'narëso pochin ni'nahuëso' sha'huichinquëma'.

Ya'natontarinso' pihuirinso'

¹⁵ Ina quëran ya'natontarinso' anquëninta', pihuiantarín. Pihuihuachina, inápaquë chiníquën nonsapi, natanahuë.

"Íráca quëra huaré' na'a copirnoros'a' ya'huëpirinahué', iporasó' Yosëri ya'ipiya hua'anëntarin. Quisocristoré chachin hua'anëntomiatarin. Co onporonta' pipiapihué'," tosapi.

¹⁶⁻¹⁷ Cato shonca catapini ansiano'santa' Yosë'pa' ya'huëpiso' isonahuatona', Yosë chinotapi:

"Yosparinquën, Sinioro. Quëmasáchin ya'ipi nanitaparan. Iráca quëran huaré' ya'huaton, ipora huanta' nãpiaran. Chini chiníquën nanantaton, ya'ipi hua'anëntaran.

¹⁸ Nisha nisha piyapi'sa' no'huirinënguënsopita ana'ntaran. Ya'ipi chiminpisopitanta' no'tëquën ana'ntaran. Imarinënguënsopitaso nipirinhué', acanaaran. Inso tëranta' natëhuachinquën, inápaquë quëpaaran. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita imapachinënguën, acanaaran. A'napitaso nipirinhué' piyapi'sa' aparisitatona tëpapi ni'ton, chiníquën ana'ntaran," itapi.

¹⁹ Ina quëran hua'narëso pochin nicasoco, Yosë pëinën inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin ni'nahuë. Iráca chinotopiso pëi acohuana Yosë caposonën ya'huërin. Ina pochin nininso' inápaquë ni'nahuë. Nicasoco, o'coritërin, tënëntërin, huiratërin, ocohua pa'nin, ocai' anotërin, naporin. Yosë chiníquën nanantërin ni'ton, naporin.

12

Panca ya'huan pochin ya'norinso'

¹ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë ayonqui-
inpoaso marë'. A'na sanapi inápaquë quënanahuë. A'morinso' huënaráchin
huënaráchin. Pi'i pochin a'pinin. Nantëanaquë yoqui ya'huërin. Shonca
cato' tayloraro'sari yancotë pochin motën tahuitërin. ² Inaso' cayoron.
Nani yahuaiarin ni'ton, chiniquën iquitaton, parisitárin. ³ Ina quëran a'na
ma'sha inápaquë ya'norin, niantarahuë. Panca ya'huan pochin nïponahuë',
ina quëran panca panca ninin. Quëhuashin nisahuaton, canchisë motën
ya'huëtërin, shonca pomohuanin. A'naya a'naya motënuquë hua'an pochin
yancotë yancorin. ⁴ Huinamën quëran inápaquë huihuicontahuachina,
tayloraro'sa' a'tëntontarahuatón, isoro'paquë tē'yatimarin. Patoma pochin
tē'yatimarin. Ina quëran hua'narëso pochin quënantarahuë. Panca ya'huan
pochin nininso' pa'nin. Sanapi notënanquë huaniarin. "Huaihuachin,
hua'huin matahuato, ca'sarahuë," ta'ton, ninararin. ⁵ Ninaso', huairin.
Quëmapia'huaya huairin. Inaso' chini chiniquën nanantaton, a'na tahuëri
ya'ipi piyapi'sa' hua'anëntapon. No'tëquën ana'intapon ni'ton, ya'huani
yatëparin. Ina marë' ninarápirinhuë'. Nani nasitohuachina, Yosëri nicha'ërin.
Ya'huërinquë chachin quëpantarin ichihua'anëntacaso marë'. ⁶ A'shinso nïpir-
inhuë', cō piyapi ya'huërinquëhuë' ta'arin. Inaquë Yosëri nani tapatërin
ya'huëcaso marë'. Cara pi'ipi miria pochin inaquë ya'huarin ni'ton, cosharo'
quëtapi.

⁷ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. Inápaquë quira nisapi.
Anquëni hua'an Miquiri itopiso' anquëninënpita camairin panca ya'huan
pochin nininso' minsëcaiso marë'. Inanta' anquëniro'sa' camairinsopi-
tarë chachin ahuëtöpirinahuë', ⁸ co nanitöpihuë' minsëcaiso'. Miquiri an-
quëninënpitari minsërahuatona', isoro'paquë a'paimapi. ⁹ Inapotatona', panca
ya'huan pochin nininso' inápa quëran tē'yatopi. Inaso' sopai chachin, Sa-
tanásë itopiso'. Ya'ipi piyapi'sa' yanonpintërin. Ina minsërahuatona', an-
quëninënpitarë chachin isoro'paquë tē'yatopi.

¹⁰ Ina quëran inápaquë chiniquën noninso' natanahuë.
"Tëhuëinchachin sopai yaminsëpirinpoahuë', Yosë nicha'ërinpoa'. Quisocristorë
chachin hua'anëntarinpoa'. Sopairi Yosë nontaton, na'con
sha'huirapirinpoa'. 'Oshahuanpi,' itëra'piarinpoa'. Tahuërirë chachin
tashirë chachin sha'huirapiápirinpoahuë', nani Yosëri minsërin.

¹¹ Carniroa'hua chiminaton, huënaïnën quëran anoyacancantërinpoa'
ni'ton, sopai minsërhua'. Nanamën sha'huitatëhua', minsërhua'.
Yatëpápirinënpoahuënta', co a'porëhuahuë', tosapi.

¹² Napoaton inápaquë ya'huëpisopita noya cancanchina'. Ya'ipiro'paquë,
marëquë, inaquëpita ya'huëpisopitaso nïpirinhuë', parisitapi.
¡Ma'huantacha nisapi paya! Sopai pa'sárin minsëcaso marë'.
'Co hua'quiya quëranhuë' Yosë ana'intarincó,' ta'ton, chiniquën
no'huítërin. No'huítaton, piyapi'sa' yaminsërin."

¹³ Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Ya'huan
pochin nininso' nani isoro'paquë tē'yatopi. Tē'yatohuachina, sanapi huairinso'
aparisitápirinhuë', ¹⁴ Yosëri catahuarin cha'ëcaso marë'. Panca onian pochin
anpiantëhuaton, ta'arin. Co piyapi ya'huërinquëhuë' pa'sahuaton, cara
pi'ipi miria pochin inaquë na'piarin. Yosë nohuanton, ma'sha ya'huërin
capacaso'. ¹⁵ Chiniquën no'huítón, ya'huani yamapirinhuë'. Nanamën
quëran panca ii' pipirin. Tëquëin pochin pipirin sanapi quëpacaso marë'.

16 Ii' të'yatopirinhue', no'pa' huëncharohuachina, ya'ipiya yanquirin. Co chimi-itërinhue'. 17 Napoaton sopairi chiniquën no'huirin. No'huiton, pa'nin a'napita hua'huinpita ahuëapon. Yosë natëpisopita tëpacaso marë' pa'nin. Quisoso imasapi ni'ton, aparisitarin. 18 Ina yonquiaton, marë yonsanquë huaniarin.

13

Ma'sha marë quëran pipirinsó'

1 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahue'. A'na ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' marë quëran pipiarin. Canchisë motohuan nisahuaton, shonca pomonën ya'huëtërin. A'naya a'naya pomonënuë yancotë' ya'huëtërin. Hua'an pochin chiniquën nanantërin ni'ton, naporin. Motënaquë nininënpita nani ninshitërin, Yosë pinorinsó'. "Yosë quëran chini chiniquën nanantërahue'," ta'ton, ninshitërin. 2 Yarani pochin niponahuë', tocani pochin nantëtërin. Nanamënso' pa'pini pochin nanantërin. Panca ya'huani chachin chiniquën nanan quëtapon ni'ton, chiniquën nanantaton, copirno ya'conapon. 3 A'na motën ahuëtöhuachina', chiminatë pochin niponahuë', noyatantarin. Noyatöhuachin, ya'ipi piyapi'sa' pa'yanapi. Pa'yatatona', imasapi. 4 Panca ya'huani chinotatona', acorinsonta' chinotapi. Notohuaro' piyapi'sa' ina yonquiatona', natëapi: "Ma noyacha inaso paya. Chini chiniquën nanantarin. ¿Incarita' nanitërin ina minsëcaso'?" tosapí.

5 Sopai nohuanton, ma'sha marë quëran pipirinsó' na'con Yosë pinosarin. "Yosë quëran chini chiniquën nanantërahue'. Co ina chinotacaso' ya'huërinhue'," tosarín. Sopairi catahuarin ni'ton, copirno ya'conarin. Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipi copirnoros'a' camaiarin. Cara pi'ipi miria ya'ipiya hua'anëntarin. 6 Na'con Yosë pinosarin. "Caso' Yosëco," toconapon. Yosë ya'huëriansonta' nocanarin. Inaquë ya'huëriansopitanta' pinosarin. 7 Yosë imapisopita co quë'yarinhue'. Sopai nohuanton, aparisitarin. Quira nisahuaton, canatarin. Notohuaro' piyapi'sa' nisha nisha parti ya'huëpisopita hua'anëntarin. Nisha nisha nananquë nonpisopita hua'anëntarin. 8 Hua'huayatërahue' piyapi'sari natëapi. Carniroa'hua imapisopitaíchin co ina chinotapihuë'. Inaso' a'na quirica ya'huëtërin. Nanpirin quirica itopiso'. Inaquë nininënpita nani ninshitërin. Isoro'pa' ninin quëran huarë' imapisopita ninoton, inaquë ninshitërin. "Canpoa marë' Carniroa'hua chiminín," ta'tona', ina imasapi. A'napitaso nipirinhue' co nanpirin quiricaquë nininënpita ya'huërinhue' ni'ton, ma'sha marë quëran pipirinsó' chinotapi.

9 Huëratëhuanpatama', noya natanatoma', yonquico'.

10 "Mapachinënuëma', parisitacaso' ya'huërin. Sahuëniquë yatëpahuachinënuëma', ahuantacaso' ya'huërin. Ina yonquiatoma', chiniquën cancantoco'. 'Yosë catahuarinpoa', ta'toma', imamiatoco'."

Ma'sha no'pa quëran pipirinsó'

11 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahue'. A'na ma'shanta' no'pa quëran pipirinsó' ni'nahue'. Carniroa'hua pochin cato' pomona'huaya ya'huëtërin. Noya ya'noaponahuë', panca ya'huani pochin chiniquën nonsarin. 12 Inanta' chiniquën nanantapon. Chiniquën nanantaton, ya'ipi piyapi'sa' camaiarin ma'sha marë quëran pipirinsó' chinotacaiso marë'.

Inaso' motën ahuëtohuachinara, chiminatë pochin niponahuë', noyatan-tarinso' ni'ton, piyapi'sari chinotapi. ¹³ Ma'sha no'pa quëran pipirin-sonta' nani ma'sha nanitaparin piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ina no-huanton, pën inápa quëran anotarin. Piyapi'sa' ni'tërantapaquë napoarin. ¹⁴ Nisha nisha acoarin, sacai' nininso'. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' ni'tonënuquë naporin. Piyapi'sari ni'pachina': "Tëhuëchachin inaso' Yosë," tosapi. Notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin. Ina quëran itapon: "Panca mamanshi niahua'. Sahuëniquë ahuëatona' shitëpapirinahuë', noyataantarinso' nonanatëhua' chinotahua'," itohuachina', nisapi. ¹⁵ Ina quëran aquëtë chachin piyapi'sa' nonpintarin. Ina nohuanton, mamanshi nanpirinso pochin ya'noarin. Noninso pochin natanapi. "Insosona co moshahuachin-cohuë' tëpaco'," tosarín. ¹⁶ Ina quëran camaiantarin. "Marca niacotacaso' ya'huërin. Të'yamaquëhuë nipon, inchinan imiramaquëhuë nipon niacotoco'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', ma'huano'sa', sa'ahuaro'sa', patrono'sa' piyapinëpitarë chachin, ya'ipiya niacotacaso' ya'huërin. Co a'naya tëranta' pahuantacaso' ya'huërinhuë'," tosarín. ¹⁷ Co marca niacotohuachinahuë', co huachi nanitapihuë' ma'sha pa'anatona' canacaiso'. Co pa'anacaiso tëranta' nanitapihuë'. Ma'sha marë quëran pipirinso' marcanëni niacotëra'piapona'. A'naquën nininën chachin niacotapi. A'naquëns nipirinhuë' nomironën niacotapi. ¹⁸ No'tëquën vonquiamaquë huarë' nomironën nitotarama'. "Piyapi niponahuë', inasáchin natërehua'," ta'tona', saota pasa saota shonca saota niacotapi.

14

Pasa catapini shonca catapini huaranca cantapiso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, Carniroa'hua quënantarahuë. Sion motopiguë huaniarin. Inarë' pasa catapini shonca catapini huaranca piyapi'sa' ya'huapi, ni'nahuë. Imapi ni'ton, ina nininën niacotë'yatopi. Tata Yosë nininëonta' niacotopi. ² Ina quëran inápaquë chiniquën tënëntërinso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëntarin. Chiniquën huira pochin natan-pirahuë', arparo'sa' pi'niatona', naporapi. ³ Nasha cantanën inápaquë cantarapi. Yosë notënanquë cantarapi. Ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa pochin nininsopita, inapitanta' natanapi. Pasa catapini shonca catapini huaranca imapisopita cantapiso'. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosori nicha'ërin. Oshanëna marë' chiminaton, anyacancantërin ni'ton, inapitaráchin nani-topi ina cantacaiso'. ⁴ Noyápiachin cancantapi. Co pi'pisha tëranta' mon-shihuana'pi pochin cancantopihuë'. Yoséichin vonquiapi. Insëquësona Carniroa'hua pa'pachin, imasapi. Isoro'paquë ya'huëpirinahuë', nani Yosëri nicha'ërin. Ya'nán cayarinso macatë' Yosë quëtëréso pochin nicatona', inasáchin chinotapi. Nani tahuëri Carniroa'huanta' chinotapi. ⁵ Co pi'pisha tëranta' nonpinpihuë'. Noyápiachin cancantapi.

Cara anquëniro'sa' pa'sapiso'

⁶ Ina quëran a'na anquëninta' quënanahuë. Inápaquë yanponarin noya nanan sha'huicaso marë'. Nisha nisha piyapi'sa', nisha nisha nananquë nonpisopita, ya'ipiya sha'huitarin.

⁷ —Yosë të'huatatoma', natëco'. Ana'intacaso' tahuëri nani naniriarin ni'ton, inasáchin imaco'. Ya'ipi isoro'pa', inápaquë ya'huërinso', marë, iiro'sa', ya'ipiya ninin ni'ton, chinotoco', itarin anquëni chiniquën nontaton.

⁸ Ina quëran a'na anquëninta' paaton, sha'huirarin:

—Iráca na'a oshahuano'sa' Papironiaquë ya'huëpi. Panca ninano' nipir-inhuë', Yosë nohuanton, ta'huantopi. Inapita pochin cancantopisopita

ya'huantapirinahuë', Yosëri ana'intarin. Pa'pi co noyahuë' yonquiatona', na'a piyapi'sa' anishacancantopi ni'ton, ta'huantapi. Noyá ta'huantapi, ténin.

⁹Ina piquëran a'na anquëninta' paaton, chiniquën nonsarin.

—Ama ma'sha pa'pi t'huatoro' nininso' natëcosohuë'. Ama mamanshinën moshacosohuë'. Të'yamaquë marcanën yaacotarinquëma' hua'anëntinquëmaso marë'. Ama natëcosohuë'. Ina chinotohuatama', Yosë ana'intarinquëma'. ¹⁰Chiniquën no'huitënguëma', main huino o'shitëreso pochin ana'intarinquëma'. Parisitopiquë a'pahuachinquëma', pënuquë parisitarama'. Carniroa'hua, anquëniro'sa' inapita ni'tërantapaquë no'tëquën ana'intarinquëma'. ¹¹Co onporonta' pën tacopiaponhuë'. Inaquë conainta' tomontápon. Parisitápona. Co sanoarinhuë'. Insopitasona ma'sha pa'pi t'huatoro' nininso' natëtona', mamanshinën moshahuachina', tahuërirë chachin, tashirë chachin chiniquën parisitápona'. Co marcanën niacotacaso' ya'huërinhuë', ténin. ¹²Ina yonquiatoma', chiniquën cancantoco'. Yosë namamë natëtona', Quisocriso imamiatoco'. Aparisitopirinënguëmahuë', ama a'pocosohuë'.

¹³Ina quëran inápa quëran noninso' natanahuë:

—Apira sha'huichinquën ninshitéquë': Insosona Siniro imarinso marë' chiminpachina, noya cancanchina', ténin. Ina quëran Ispirito Santo tapon:

—Tëhuëchachin Yosë'pa' pa'pachina', chinotapi. Yosë marë' sacatopi ni'ton, inápaquë canapi huachi, ténin.

Piyapi'sa' mapiso'

¹⁴Ina quëran hua'narëso pochin niantahuato, chitoro' quënanahuë, huirichin nininso'. Inaquë a'naso' huënsëarin, piyapi pochin ya'norinso'. Chiniquën nanantaton, oro quëran nininso' yancorin. Imirin quëran nisha sahuëni së'quërin nitërinso' macacaso marë'. ¹⁵Naporo' anquëni Yosë pëinën quëran huë'nin. Huëcaton, sha'huitiarin:

—Nani ora nanirin, maquë huachi. Trico noya cayahuachina, a'naroáchin sahuëniquë manë'. Inapochachin iporasó' ora nanirin piyapi'sa' macacaso marë', itërin. ¹⁶Itohuachina, manin. Cayarinso' manëso pochachin manin huachi.

¹⁷Ina quëran a'na anquëni ya'huëre Yosë ya'huërin quëran pipiantarin. Inanta' nisha sahuëni ya'huëtërin, inëshin nininso'. ¹⁸A'na anquëninta' Yosë chinotopi quëran huë'nin. Inari pën ni'sarin ora nanihuachin, ana'intacaso marë'. Huëcaton, sha'huítërin:

—Nani ora nanirin isoro'pa' ana'intacaso marë'. Opa cayahuachina, manëso pochachin a'naroáchin maquë', itërin anquëni.

¹⁹Itohuachina, a'naroáchin co imapisopitahuë' manin ana'intacaso marë'. Yosëri chiniquën no'huiton, no'tëquën ana'intarin. ²⁰Ni'co'. Oparo'sa' mapachinara, ninano aipiran quëparapi. Inaquë panca nanpiquë to'poi. Opai' pipihuachina, quëhuain ninin. Huënai pochin ya'norin. Inapochachin ana'intoahuachina, panca huënai' pa'sarin, ni'nahuë. Cara pasa quiromitro pochin pancaitérinso'. Cahuario motën ya'cari huarë' anpotarin huachi.

15

Canchisë anquëniro'sa' ana'intacaiso marë' acorinso'

¹Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. A'na tahuëri oshahuano'sa' chiniquën ana'intarin. Ina anitotincoso marë' nani ma'sha a'notërinco. Pa'pi huëhuëpiro' ni'nahuë. Canchisë anquëni ya'huarin. A'naya a'naya Yosëri yaa'parin piyapi'sa' ana'intacaso marë'. Ina nohuanton,

isoro'paquë nani ma'sha onpocaiso' ya'huapon. Inapoaton, ana'intërinso' naniarin.

² Co'huara anquëniro'sa' pa'shatërasoihuë', inápaquë panca sono niantarahüë. Isihuico pochin niponahuë', huënaratarin. Pën pochin ya'norin. Sono yonsanquë na'a piyapi'sa' quënanahuë, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' minsëpisopita. Isoro'paquë ya'huapona', co mamanshinën moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. Parisitaponaraihuë': "Yosëichin imarai," ta'tona', imamiatopi. Iporaso' Yosë'pa' ya'huatona', noya ya'huërapí. Arparo'sa' Yosëri quëtërin pi'niatona' cantacaiso marë'. ³ Iráca Moisësë Yosëichin natëton, inimiconënpita minsërahuatón, cantarín. Inapochachin isopitanta' cantarapi. Carniroa'hua cantarinsonta' cantarapi.

"¡Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya! Ya'ipi nanitaparan. Ma noyacha catahuananco' paya. Chiniquën nanantaton, noya ninan. Noya hua'anëntaton, no'tëquën ana'intëran. Co onporonta' nonpinanhuë'. Ya'ipi piyapi'sa' natëinëquën.

⁴ Ya'ipiya Sinioro të'huachinëquën. Ya'ipiya yonqui'inëquën. Quëmasáchin nóyanquën. A'na tahuëri no'tëquën oshahuano'sa' ana'intaran ni'ton, nisha nisha piyapi'sa' huëcatona', chinotarinëquën," topi cantatona'.

⁵ Ina quëran Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' ni'soatërin, ni'nahuë. Acoana Yosë caposonën ya'huërinquë chachin quënanahuë.

⁶ Canchisë anquëniro'sa' ina quëran pipiapi. Huiríchin huiríchin a'mopi. Të'tëtënuë oro pochin nininquë nitonpopi. Piyapi'sa' oshahuanpi ni'ton, Yosëri a'paarin nisha nisha aparisitacaiso marë'. ⁷ Ina marë' canchisë minëro'sa pochin nininso' ya'huërin, oro quëran nipiso'. A'nara' ma'sha pochin nininso' minëro'sa' masahuaton, anquëniro'sa' quëtërin. "Paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. A'naya a'naya të'yanantohuatama', Yosëri chiniquën ana'intarin huachi," ta'ton, a'naya a'naya quëtërin. Yosëso' co onporonta' chimianinhuë', ni'sárinpoa'. ⁸ Noya noya ni'ton, ya'ipi nanitaparin. Ina të'huatacaiso marë' conai pochin nininso' tomontarin. Ya'ipi Yosë chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso' yanquëëtërin. Co insonta' nanitërinhuë' inaquë ya' conacaso'. Nani piyapi'sa' ana'intohuachina, naporo huarë' noya ya'coantapi.

16

Minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantopiso'

¹ Naporo' chinotopiso pëi' inápaquë ya'huërinso quëran chiniquën noninso' natanahuë.

—Piyapi'sa' ya'huërinquë paatoma', minëro'saquë ya'huërinso' të'yanantoco'. Të'yanantohuatama', parisitapi. Pa'pi co noyahuë' cancantopi ni'ton, Yosëri chiniquën no'huítón, ana'intarin, itërin anquëniro'sa'.

² Ina natanahuaton, a'nara' pa'nin. Isoro'pa' nocorahuaton, minëquë ya'huërinso' të'yanantërin. Të'yanantohuachina, na'a piyapi'sa' panca ta'tarapi. Sëncopi pochin pipitëra'piapona'. Co noyatochináchinhuë' nisapi. Ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' imapisopita parisitapi. Marcanën niacotopi ni'ton, Yosë nohuaton, ta'taráchin nisapi. Mamanshinënta' moshapi ni'ton, parisitápona'. A'na tahuëri ma'sha onpocaso' ninoton, a'notërinco, ni'nahuë.

³ Ina quëran a'na anquëninta' paaton, minëquë ya'huërinso' marëquë të'yaitarin. Inaquë të'yaitohuachina, huënai' taranarin. Chimipi huëninënin pochin anën nisarin. Napoaton ya'ipi marëquë ya'huërinso' pa' taquiapi.

4 Ina piquèran a'na anquéninta' pa'nin. Minèquè ya'huèrinso' iro'saquè tè'yaitohuachina, inapitanta' huènai' taranarin. Tèquén, i'sharo'sa', inapita napoapi.

5 Napohuachina, anquèni ii' a'pairinsoari Yosè nontaton tapon: “No'tèquén Sinioro ana'ntaran. Iráca quèra huarè' ya'huaton, ipora huanta' naniaran. Noyáschin ninan.

6 Na'a imarinénsopita tètapi. Noya pènéntopirinahuè', tètapi ni'ton, i'huèrètatón, ana'ntaran. Iiro'sa' huènai' atarantèran ni'ton, ina tèranta' o'ocaiso' ya'huèrin. No'tèquén ana'ntaran,” itèrin.

7 Artaro quèraonta' noninso' natanahuè: “Tèhuènachin Sinioro quèmasáchin ya'ipi hua'anèntèran. Chini chiniquén nanantaton, no'tèquén nonan. No'tèquén ana'ntaran,” ténin.

8 Ina quèran a'na anquéninta' pa'nin ana'ntacaso marè'. Minèquè ya'huèrinso' pi'iquè tè'yanantohuachina, pi'i chini chiniquén pi'catarin. Pèn pochin pi'cataton, piyapi'sa' chiniquén aparisitarin. 9 Panca huèyaponaraihuè', co nirotapihuè'. Yosè no'huitona', pinosapi: “Sopai pochin cancantaton, aparisitarinpoa' ni'sora,” tosapi. Parisitaponaraihuè', co nohuantapihuè' oshanèna' a'pocaiso'. Co Yosè yayonquiapihuè'.

10 Nani catapini anquèniro'sari ana'ntapona' pa'pi. Ina quèran a'nanta' ma'sha marè pipirinsó' ya'huèrinquè pa'nin. Hua'anèntacaso' shiranènuè chachin paaton, minèquè ya'huèrinso' tè'yanantarin. Tè'yanantohuachina, ya'ipiya tashiarin. Piyapi'sa' chiniquén parisitaton'a, tarètapi. 11 Yosè' chini chiniquén nanantopirinhuè', piyapi'sari ta'taráchin nicatona', no'huipi. “Pa'pi co noyahuè' ni'ton, aparisitarinpoa',” topi pinotona'. Co naporo tèranta' oshanèna' yaa'poapihuè'.

12 Ina quèran a'na anquéninta' pa'sahuaton, minèquè ya'huèrinso' panca i'què tè'yaitèrin, Iyopiratisi' itopiquè. Inaquè tè'yaitohuachina, pancai' niponahuè', huiñqintomaton, yaniromarin. Copirnoros'a' noya pèntonacaiso marè' yaniromarin. Pi'i pipirin parti quèran huè'sapi quira nicacaiso marè'.

13 Ina quèran panca ya'huan pochin nininso' niantarahuè. Ma'sha marè quèran pipirinsó', nonpin nanan pènéntona'pi, inapitanta' niantarahuè. Cara chachin nanamèna quèran cara sopairo'sa' pipipi, inpo pochin ya'nopiso'.

14 Sopairo'sa' ni'ton, nani ma'sha nanitapapi. Sacai' nininsopita nisapi piyapi'sari natècaiso marè'. Nonpintatona', napoapi. Nisha nisha copirnoros'a' camaira'piapona' quira nicacaiso marè'. Ana'ntacaso' tahuèri nani ya'caritèriarin ni'ton, niyontonapona'. “Canpoari Yosè minsèahua',” ta'tona', napoapona'. 15 Nani Quisoso sha'huitèrinpoa': “Ni'co, iyaros'a'. A'nanaya o'mantararahuè. Ihuatè pochin nico, co nitotasènuèmahuè', o'mantararahuè ni'ton, nani tahuèri ninaco. Noya ninahuatamaco, noya cancantarama'. Yosè noya ni'sarinquèma'. Noyápiachin a'morèso pochin noyasáchin nico'. Ina quèran o'mantahuato, co tapanapomahuè'. Noya cancantarama',” itèrinpoa'. 16 Ana'ntacaso' tahuèri ya'caritohuachin, na'a copirnoros'a' ayontonapi quira nicacaiso marè'. Armaquitono itopiquè niyontonapi. Còtio nananquè napopiso'.

17 A'naíchín anquèni pahuanarin pacacaso'. Ina pa'sahuaton, minèquè ya'huèrinso' tè'yanantarin. Ihuanquè tè'yanantohuachina, inápaquè Yosè chinotopiso pèi quèran chiniquén nonin. Hua'anèntèrinso shiranèn quèran “jnani huachi!” tosarin.

18 Napohuachina, o'coritarin. Huira pochin chiniquén tènèntarin. Naporo' panca ocohua pa'sarin. Iráca quèran huarè' co onporonta' ina pochin pa'chininhuè' niponahuè', napoarin. 19 Co Yosè natèpisopitahuè' ya'huèpiquè

nocharotarin. Panca ninano' niponahué', huéncharoaton, cararo'tē huaré' ni-acoarin. Nisha nisha ninanoro'saqué ta'huantapi. Co Yoséri naniantērinhué' ana'intacaso'. Papironiaqué na'a piyapi'sa' ya'huépirinahué', co noyahué' nicacaisoráchin yonquiapi ni'ton, ana'itērin. Inapochachin a'na tahuéri chiniquén no'huiton, ata'huantarin. ²⁰ Naporo' motopiro'sa', so'tono'sa', inapita co huachi ya'huaponahué'. ²¹ Inápa quéran ocaí' anotapon. Panca masho ni'ton, quéquén. Catapini shonca quíro pochin qué'ninso'. Na'a anotohuachin, piyapi'sa' chiniquén parisitapi. Napoaton Yosé chiniquén no'huitona', pínosapi huachi.

17

Monshihuana'pi pochin nininso'

¹ Ina quéran a'na anquēni miné' sé'quēna'pi nininso' huécapairahuatonco, itērinco: "Huéqué' pa'a piyapi'sa' ana'intacaso' ya'huérinso' a'nochinquén. Paséqué a'na sanapi panca iiro'sa' aipi huénséárin. Inaso' pa'pi co noyahué'. Monshihuana'pi pochin piyapi'sa' anishacancantērin. ² Ya'ipi copirnoros'sa' ina natētona', co noyahué' nisapi. Monshihuaninso pochin cancantatona', Yosé naniantapi. Piyapinēnpitanta' ina imatona', co noyahué' nicacaisoáchin yonquiapi," itērinco.

³ Itohuachincora, hua'narēso pochin niantarahué. Ispirito Santo nohuanton, co piyapi ya'huérinquēhué' quéparinco. Inaqué co noyahué' sanapi ni'nahué. Ma'sha pa'pi tē'huatoro' nininsonta' quēnanahué. Iporaso' quéhuanēn ya'norin. Canchisé mototahuaton, shonca pomon ya'huētērin. Nisha nisha nininēn ya'huētērin, Yosé pinorinso'. Ya'ipi nonēnquē ninshitéra'piarin. Ina aipi sanapi huénséarin. ⁴ Inaso' noyápiachin a'moponahué', co noyahué' cancantērin. A'morinso' pa'ton ninin. Quéhushin, quéhuanēn, inapita a'morin. Naporahuaton, oro, na'pia'huaya pa'ton nininsopita, inapita pē'tēnin. Monshihuana'pi pochin nitaparin. Miné oro quéran nininso' sé'quérin. Inaqué taparo' nininsoráchin ya'huérin. O'shitērinso pochin na'a piyapi'sa' anishacancantērin. Ano'pirin, amonshihuanin, napotērin ⁵ Nininēn pochin nininso' tē'inqué ninshitopi. Ninshitopirinahué', ma'ta tapon naporinso' co piyapi'sa' nitotopihué'.

ISO SANAPISO' PAPIRONIAQUÉ YA'HUÉ^{Episopita} POCHIN CANTANTÉrin. PA'PI MONSHIHUANTÉ' NI'TON, INA A'CHININ QUÉran MONSHIHUANPI. NISHA NISHA CO NOYAHUÉ' YONQUIPI topi, ninshitatona'. ⁶ Tēhuénchachin ina sanapi pa'pi co noyahué' cantērin. Quisoso imapisopita co qué'yarinhué'. "Quisoso imarai," topachinara, atēpatērin. Notohuaro' atēpatahuaton, no'pirinso pochin pa'yatērin. Ina nicato, panca pa'yanahué'.

Ina quéran anquēni itērinco: ⁷ "¿Onpoatonta' pa'yananso'? Carinquén antochinquén. Sanapi, ma'sha ina aipi huénsérinso' inapita ma'sona tapon naporinso' a'chinchinquén nitotéqué'. Ina ma'shaso' canchisé mototahuaton, shonca pomonēn ya'huētērin. ⁸ Iráca isoro'paquē ya'huérin. Iporaso' co ya'huérinhué'. A'na tahuériso nipirinhué' ya'noantarin. Acoporo' quéran huéantarín. Ayaro' tahuéri nanihuachin, parisitopiqué pa'sarin. Nipirinhué', co'huara pa'shátérasohué', a'nanaya ya'noantahuaton, piyapi'sa' a'payanarin. Co Quisoso imapihué' ni'ton, pa'yanapi. Quisoso imapi naporin, iráca quéran huaré' nininēnpita nanpirin quiricaqué ninshichitonhué'.

⁹ No'téquén yonquimahué' huaré' ma'sona tapon naporinso' nitotarama'. Ma'sha canchisé motohuaninso', canchisé motopi tapon naporin. Ina aipi sanapi huénsérinso'. Naporahuaton, canchisé copirnoros'sa' ayonquirinpoa'.

¹⁰ A'natérapo nani iráca hua'anēntēra'piapirinahué', chimina'piapi. Iporaso'

a'nari hua'anéntantarin. A'naíchin pahuanarin ya'ipiro'pa' hua'anéntacaso'. A'na tahuéri ya'noarin. Nipirinhué', co hua'qui' hua'anéntaponhué'. ¹¹ Ina piquéran ma'sha pa'pi té'huatoro' nininsoari hua'anéntapon. Nani canchisé copirnoros'a' ayaponahué', inapita pochin nicon, hua'anéntapirinhué', a'na tahuéri Yoséri ocoiarin. Ocoirahuaton, parisitopiqué a'pararin.

¹² Shonca pomontérinso pochin shonca copirnoros'a' ya'huapona'. Inapitaso' co hua'anénchatéraphihué'. Tahuéri nanihuachin, nisha nisha piyapi'sa' hua'anéntapona'. Naporo chachin ma'sha pa'pi té'huatoro' nininsonta' hua'anéntapon. Napoapona'hué', co hua'qui' hua'anéntapihué'.

¹³ Shonca copirnoros'a' napopianachin yonquiatona', ma'sha pa'pi té'huatoro' nininso' natépona'. Piyapinénpitanta' camaiapona' ina natécaiso maré'. ¹⁴ Inapitaso' Carniroa'hua yaminséatona', quira nisapirinhué', co nanitapihué' minsécaiso'. Inari minséapon. Inaso' Quisocriso chachin. Chini chiniquén nanantarin ni'ton, ya'ipiya hua'anéntarin. Inasáchin natécaso' ya'huérin. Piyapinénpitari imasapi. Yoséri huayonin ni'ton, natémiatapi," itérinco anquéni.

¹⁵ Ina quéran a'chintaantarinco.

—Panca irosanta' ni'nán, ina aipi sanapi huénsérinso'. Inanta' a'chinchinquén nitotéqué'. Inapochachin a'na tahuéri nisha nisha piyapi'sa' ya'huapona', nisha nisha nananqué nonpisopita. Hua'huayatérahue' ya'huapona'. Nisha nisha copirnoros'a' hua'anéntérinso'pita. ¹⁶ Oshaquéran shonca copirnoros'a', ma'sha pa'pi té'huatoro' nininso', inapita co huachi sanapi nohuantapihué'. No'huirahuatona', masapi. Masahuatona', ai'nanpiratapi. Chiniquén aparisitona', téparapi. Ina quéran ahuiquitapi.

¹⁷ Yosé nohuanton, copirnoros'a' yonquiapi ma'sha té'huatoro' nininso' natécaiso maré'. Napopianachin yonquiatona', co noya sanapihué' nininso' ata'huantapi. Yosé nohuantérinso chachin nisapi. ¹⁸ Sanapi panca iros'a' aipi huénsérinso pochin panca ninano' ya'huapón. Ya'huéhuano'sa' pa'pi co noyahué' cantantapi. Na'a piyapi'sa', copirnoros'a', inapita anishacantapona' ma'sharáchin yonquicaiso maré'. Yosé a'pocaiso maré' yanonpintapi. Nonpintápirinhue', Yosé nohuanton, ata'huantapi anta'.

18

Papironia ta'huantérinso'

¹ Ina quéran a'na anquéninta' inápa quéran o'mararin, ni'nahué, chiniquén nanantérinso'. Huénaráchin ni'ton, isoro'pa' a'pintérin. ² O'marahuatón, chiniquén nonin.

“Nani huachi Papironia ta'huantarin. Panca ninano' niponahué', ta'huantarin. Inaqué nisha nisha sopairo'sa' ya'huapona'. Nisha nisha chanaro' ca'téro'santa' inaqué pa'sapi.

³ Papironiaros'ari notohuaro' piyapi'sa' anishacantotopi. Ina pochin cantatona', copirnoros'a', piyapinénpita, inapita co noyahué' nisapi. Monshihuaninso pochin nicon, Yosé naniantopi. Ma'huano'santa' inaqué pa'anatona', nani ma'sha canapirinhue'," ténin anquéni.

⁴ Ina topachina, inápa quéran a'nari itérin:

—Ya'ipi imaramasopita pénéranquéma', natanco. Ni'cona papironiaros'a' anishacantochinénquéma'. Ina quéran pipiramaso pochin nicon, Yosé ana'ntarinquéma' canpitanta'. ⁵ Na'con oshahuanpi ni'ton, co Yoséri naniantarinhué' ana'ntacaso'. ⁶ A'napita aparisitopi ni'ton, no'téquén ana'ntacaso' ya'huérin. Na'con na'con i'huéretacaso' ya'huérin. Pa'pi co

noyahuè' nipi. ⁷ Pita nicacaisoáchin cancantopi. Ma'sharáchin yonquiatona', a'napita nocanpi ni'ton, Yosëri aparisichin. Iporaso' cancanëna quëran yonquirapi. "Quiyasó' nóya ya'huërai. Hua'an pochin nicatoi, co manta' pahuantërincoihuè'. Co quëyoron pochincóihuè'. Co onporonta' sëtaraihuè'," topirinahuè'. ⁸ A'nanaya Yosëri ana'ntarin huachi. Na'a piyapi'sa' caniopona', sëtapona', tanarotapona', nepoapona'. Yosëri chini chiniquën nanantaton, ana'ntarin. Ahuiquitarin.

⁹ Nisha nisha copirnorosanta' anishacancantërin sopita sëtapona'. Huiquitërinso' nicatora', na'nëpona'. Yosëri ana'ntohuachin, na'nëpona'. ¹⁰ Aquè quëran quënanpachina', pa'pi tē'huatapi.

"¡Ma'huantacha ninin paya! Papironia panca ninano' niponahuè', a'naroáchin atahuantopi. Yosëri ana'ntërin," tosapi.

¹¹ Ma'sha pa'ana'pirosanta' sëtatona', na'nëpona'. Nani ma'sha pa'anacaso marè' ya'huètopirinahuè', co huachi insoari tëranta' pa'antaponhuè'.

¹² Notohuaro' oro, prata, na'pira'huaya pa'ton nininsopita, morin, sita, caninë'mètè', quëhuanè'mètè', inapita ya'huètopirinahuè', co incari tëranta' pa'antarinhue huachi. Nisha nisha pimonontëro'sa', huiripomon quëran ma'sha nipisopita, nontëro'sa' pa'ton nininsopita quëran ma'sha nipiso', sha'píhua'na, hua'namia, huirina'pi, ina quëranpita ma'sha nipiso ya'huërin. ¹³ Nisha nisha pimoanacaso marënta' ya'huërin. Canina,

nisha nisha cosharo' apimotacaso' nininsopita, yonarin pochin pimóchin nininso', pimo yaqui', pimo hua'sai', huino, toma', arina, trico, inapita ya'huërin. Ohuacaro'sa', ohuicaro'sa', cahuarioro'sa', toronano'sa', inapitanta' ya'huërin. Piyapiro'santa' pa'anapi asacatacaiso marè'. Piyapi chachin nipirinhue', ma'sharo'sa' pochin yapa'anpi. Notohuaro' ma'sha ya'huèpirinhue', co huachi pa'anapihuè'. ¹⁴ Ya'huëhuano'sa' itapona':

"Huayoro'sa' nayaramaso' capa ninin. Na'a ma'sha ya'huètopirinhue', capa nisarín. Co huachi noya ya'huapomahuè'," tosapi.

¹⁵ Ma'sha pa'ana'pirosanta' na'con canapirinahuè', sëtapi huachi. Tē'huatatona', aquè quëran notërapí. Na'nëpona' pochín ¹⁶ itapona':

"¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' niponahuè', ta'huantërin. Sanapi noyápiachin a'morinso pochín nipirinhue', co huachi ya'huërinhuè'. Morin, caninë'mètè', quëhuanè'mètè', inapita a'mosahuaton, oro, na'pira'huaya pa'ton nininso', inapita pē'pēpirinhue',

¹⁷ a'naroáchin ma'shanënpitarè chachin ta'huantërin huachi," tosapi.

Nanchahuano'santa' marè pa'tatona', na'a ma'sha aquè quëran quëpirinahuè'. Inapoatona', na'con canapirinahuè', co huachi pa'sapihuè'. Piyapinhënpitanta' inaquè sacatatona', canapirinahuè', co huachi canapihuè'. Inapitanta' aquè quëran ni'sapi. ¹⁸ Pëiro'sa' huiquitohuachina', panca conaitarinso' quënanapi. Quënanpachina', pa'yanapi. "Co onporonta' a'na ninano' iso pochín ni'chinëhuahuè'. Ma notohuaro' ma'shanënpita ya'huètopirinahuè', ta'huantopi," tosapi.

¹⁹ Chiniquën sëtatona', mo'shiquè nipashimototapi. Iráca sëtohuachinara, inachintopiso'. Na'nëpona' pochín itapona':

"¡Ma'huantacha ninin paya! Panca ninano' nipirinhue', ayarin. Marè nanchaquè pa'tohuatëira, na'a ma'sha pa'anatoi, quënai. Pa'anpatëira, na'con canapiraihuè', a'naromaráchin ma'shanënpitarè chachin ta'huantërin huachi," tosapi.

²⁰ Ya'ipi inápaquè ya'huëramasopitaso nipirinhue', ama ina marè' sëtocosohue'. Imarama' ni'ton, noya cancantoco'. Aparisitopirinhënpitanta' quënanpachina', pa'yanapi.

nani Yosëri ana'intërin huachi. Ina marë' Quisoso ca'taninsopita, pënëntona'piro'sa', inapitanta' noya cancanchina'.

21 Ina quëran hua'narëso pochin niantarahuë. A'na anquëninta' ya'noantarin, chiniquën nanantërinso'. Pancara'pi masahuaton, marëquë tëtë'yaitërin.

"Pancara'pi tëtë'yaitërahuëso pochachin Papironia ta'huantarin. Panca ninano' niponahuë', ta'huantarin. Yosëri chiniquën ana'intarin. Co huachi ya'huaponhuë'.

22 Iráca na'a arparo'sa' pi'nipi. Pirinano'sa', tronpitaro'sa', inapitanta' pi-huipirinahuë', iporasó' co huachi mosica natanapihuë'. Co huachi sacátoro'sa' inaquë sacatapihuë'. Co huachi cosharo' nipiso' natanapihuë'.

23 Co huachi nanpara i'chinpiapihuë'. Co huachi inaquë sa'asapihuë'. Iráca notohuaro' ma'sha pa'ana'piro'sa' inaquë ya'huatona', na'con canapirinahuë', noyá ta'huantapi. Na'con pënnotatona', nisha nisha piyapi'sa' isoro'paquë anishacancantopirinahuë', Yosëri ana'intarin huachi," tënin.

24 Iráca quëran huarë' inaquë Yosë imapisopita, pënëntona'piro'sa', inapita tępapi. Ina marë anta' chiniquën ana'intarin huachi.

19

1 Ina quëran notohuaro' inápaquë ya'huëpisopita nonsapi natanahuë. Capa cancantatona', chiniquën nonsapi:

"¡Ma noyacha Tata Yosëso piyapi'sa' nicha'ërin paya! Chini chiniquën nanantarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sari chinochina'.

2 Co topinan quëran ana'intërinhuë'. Ya'ipiya no'tëquën ana'intërin. Monshihuana'pi pochin nininso' nani ana'intërin. Inaso' notohuaro' piyapi'sa' anishacancantërin. Imapisopita tępapi ni'ton, i'huërëtin," topi.

3 Ina quëran itantapi:

"¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Co noyahuë' nipsisopita ana'intërin ni'ton, huiquitapi. Pën co onporonta' tacopiarinhuë'. Conainta' tomontápon," tosapi.

4 Napohuachinara, cato shonca catapini ansiano'sa', catapini ma'sharo'sa' pochin nininsopita, inapitanta' isonahuatona', Yosë chinotapi: "¡Naporinchi paya! ¡Ma noyacha Tata Yosëso paya! Shiranënuë huënsëaton, ya'ipiya hua'anëntarin," tosapi. 5 Ina quëran Yosë shiranën quëran noninso' natanahuë.

"Ya'ipi Yosë imaramasopita ina chinotoco'. Hua'ano'sanquëmahuë nipon, piyapinëpitanquëmahuë nipon, inasáchin yonquico'. Ina nóya nicatoma' natërama' ni'ton, 'Ma noyanquëncha, Sinioro, quëmaso paya,' itoco'," tënin.

Carniroa'hua sa'acaso' pita nisarinso'

6 Ina quëran hua'huayátërahuë piyapi'sa' nonsapiso' natanahuë. Panca so'pora pochin tënëëntarin. Chiniquën huira ahuëtërinso pochin natanahuë.

"Ma noyacha Tata Yosëso paya. Chini chiniquën nanantaton, ya'ipiya hua'anëntarin.

7 Huëco' capa cancantahua'. Noya cancantahua'. Inasáchin noya noya ni'ton, natëahua'. Nani ora nanirin Carniroa'hua sa'arinso pochin nicacaso'. Imapisopitarë' ya'huëmiatarin. Ni'co'. Sanapi yaso'yahuachina, noyápiachin nitaparin. Inapochachin imapisopita nitapacancanpi.

8 Huiríchin a'morëso pochin Yosëri noyápiachin cancan quëtërin. Tëhuënhachin inari catahuarin noya nicacaiso marë'," tosapi.

9 Ina quëran anquëni sha'huitërinco ninshita'huaso marë': "Carniroa'hua sa'acaso' pita nininguë përapachinquëma', nóya cancantarama'," itërinco. Ina quëran itaantarinco: "Yosë chachin no'tëquën sha'huitërinquën ni'ton, ina ninshitéquë'," itërinco.

10 Naporo' isonahuato, yachinotopirahuë'. "Ama chinotocosohuë'. Caso' anquënico. Co Yosëcohuë'. Canpita pochachin canta' Yosë natërahuë. Quisoso nanamën imarama' ni'ton, Yosëichin yonquiquë'," itërinco.

Quisoso nanamënáchin a'chinpatëhua', no'tëquën pënëntarëhua'.

Quisoso canatërinso'

11 Ina quëran Yosë nohuanton, hua'narëso pochin niantarahuë. Pi'iro'të' ni'soatohuachina, huiri cahuario quënantarahuë. Ina aipi quëmapi huënsëarin. No'tëquën nona'pi itëréhuaso'. Ma'sona tëranta' sha'huitohuachinpoa', co onporonta' nonpintarinpoahuë'. No'tëquën hua'anëntarin. Quira nicaton, inimicoro'sa' minsëarin. 12 Ya'pirin pën nënërinso pochin huënaratarin. Na'a yancotëro'sa' oro quëran nininso' yancorin. Inaquë a'na nininëonta' ninshitërin, inaora nitotërinso'.

13 A'morinso' huënaiquë a'shitërin. Inaso' Yosë nanamën chachin ninin. 14 Notohuaro' inápaquë ya'huërinso' pitari imasapi, huiríchin a'mopiso'. Inapitanta' huiri cahuarioro'sa' aipi huënsëatona', sontaro'sa' pochin pa'sapi. 15 Quëmapi quëchitërinso' nanamën quëran sahuëni pochin nininso' ya'huëtërin. Chiníquën nanantaton, nanamën quëran chachin inimiconënpita minsëarin. Noninso' sahuëni pochin nicaton, topinan noncharapirinhuë', co noyahuë' nipsisopita minsëarin. Piyapi'sa' no'tëquën ana'ntarin. Yosëri no'huirin ni'ton, oparo'sa' to'poirëso pochin oshahuano'sa' chiníquën ana'ntarin. 16 Aipi a'morinsoquë nani ninshitërin:

ISO QUËMAPI CHINI CHINÍQUËN NANANTATON, YA'IPI COPIRNORO'SANTA',

HUA'ANËntarin. INASÁchin NATËcaso' YA'HUËrin

tënin. Tonamënuënta' ina chachin ninshitërin.

17 Ina quëran a'na anquëninata' quënantarahuë. Inápaquë pi'i a'pinqüë huanirahuaton, soporo'sa' përsarin. Ya'ipi chanaro' ca'tëro'sa' chiníquën përsarin.

—Huëco' Yosëri ata'huantarinsopita ca'quico'. 18 Na'a piyapi'sa' chiminapona'. Copirnoros'a', capitano'sa', chiníquën nanantopisopita, inapita chiminapona'. Cahuarionënpitarë chachin ta'huantapona'. Hua'anó'sa' piyapinënpitarë chachin co Yosë imapihuë' ni'ton, ta'huantapi. Ma'huano'sa', sa'ahuaros'a', inapitanta co cha'ësapihuë', ténin anquëni.

19 Ina quëran ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' quënantarahuë. Na'a copirnoros'a' sontaro'sanënpitarë chachin niyontona'pi. Huiri cahuario aipi huënsërinso' minsëacaiso marë' quira nisapi. Piyapinënpitanta' yaminsëpirinahuë'. 20 Quira nipachinara, huiri cahuario aipi huënsërinsoari canarin. Canarahuaton, ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' masarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta', masarin. Inaso', sacai' nininso' nicaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintërin ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' imacaiso marë'. Marcanën niacotahuatona', mamanshinën moshapirinahuë', minsëarin huachi. Minsërahuaton, cato chachin masahuaton, ana'intomiatarin. Nanpirapirinahuë', parisitopiquë të'yatarin huachi. Inaquë panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápon. Co onporonta' pipiapihuë'.

21 Inapita imapisopitanta' ata'huantarin. Inaora nanamën quëran ya'ipiya

ata'huantarin. Chiminpachina', chanaro' ca'tëro'sari huëcatona', natëaque huarë' noshinëna' ca'sapi.

20

Huaranca pi'ipi nininso'

¹ Ina quëran a'na anquënënta' inápa quëran o'mararin, ni'nahuë. Panca catina, niahui, inapita sê'quërin. ² O'marahuatón, panca ya'huan pochin nininso' masarin. Sopai chachin inaso'. Iráca quëran huarë' piyapi nonpintërin, Satanasë itopiso'. Ina masahuaton, catinaquë tonporin. Huaranca pi'ipinta' nipirinhue' co ni'quiritarinhue'. ³ Tonporahuaton, nanin acoporo' nininquë të'yatarin. Nani të'yatahuaton, oncorapiarin. Oncorapirahuaton, noyá pa'pirapitarin ama pipicaso marëhuë'. Huaranca pi'ipi co nanitarinhue' piyapi'sa' nonpintacaso'. Ina quëran ocoiantapirinhue', co hua'qui quëranhue' Yosëri ana'intomiatarin.

⁴ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahue. Na'a piyapi'sa' quënanahuë. Yosëri nani acorin coisë pochin nicacaso marë'. A'napitanta' ni'nahuë. Isoro'paquë ya'huapona', Quisosoichin imapi. Yosë nanamën a'chimpi ni'ton, tëpapi. Co ma'sha pa'pi të'huatoro' nininso' chinotopihuë'. Co nonanpiso' moshapihuë'. Co marcanën niacotopihuë'. "Quisosoichin imarai," topachinara, nishitëconotëra'piapi. Inapopotirinhue', Quisosori ananpitaantarahuatón, ichihua'anëntarin. Huaranca pi'ipi hua'anëntapi. ⁵ Inapita'ton ananpitaantarin. Ina quëran nani huaranca pi'ipi nanihuachin, a'napita chiminpisopita ananpitaantarin ana'intacaso marë'. ⁶ Quisoso imarëhuasopita'ton ananpitaantarinpoa'. Noya nicatëhua', nóya cancantarihua'. Co onporonta' chiminarihuahuë'. Iráca corto hua'ano'sa' ya'huërin Yosë chinotacaso marë'. A'na tahuëriso nipirinhue', Quisoso imarëhuasopita noya noya chinotarihua'. Huaranca pi'ipi inarë'quënpoa' hua'anëntarihua'.

Sopai hua'an ana'intomiaterinso'

⁷ Nani huaranca pi'ipi nanihuachin, sopai ocoiantarin. ⁸ Ocoiantahuachin, isoro'paquë huënantarin nisha nisha piyapi'sa' nonpintacaso marë'. Ya'ipi parti paaton, notohuaro' piyapi'sa' nonpintarin, Coco, Macoco inapita itopiso'. Inotë pochin co pichicasohue'. Sopairi nonpintërin ni'ton, niyontonapi quira nicacaso marë'. ⁹ Nisha nisha parti quëran niyontonahuatona', Yosë piyapinënta ya'huëpique huë'sapi. Huë'sahuatona', nianonën tancapitapi. Imapisopita yatëpapirinhue', Yosëri nosoroaton, inápa quëran panca pën a'paimarin. Anotohuachin, no'huipisopita ahuiquitarin. Ya'ipimiáchin ta'huantapi. Yosë imapisopitaichin cha'ësapi. ¹⁰ Ina quëran sopai ana'intomiatarin. Hua'qui' piyapi'sa' nonpintërin ni'ton, Yosëri ana'intarin. Panca sono sha'pimo'shirë chachin pën orotërinquë të'yatarin. Co onporonta' pipiarinhue'. Inaquë ma'sha pa'pi të'huatoro' nininsonta' parisitarin. Nonpin nanan pënëntona'pinta' inaquë chachin parisitarin. Tahuërire chachin, tashirë chachin chiniquënn parisitapi. Co onporonta' sanoarinhue'. Co onporonta' pipiapihuë'.

Ayaro' tahuëri ana'intërinso'

¹¹ Ina quëran panca hua'anëntacaso' shira quënanahuë, huiríchin nininso'. Inaquë Yosë huënsëaton, piyapi'sa' ana'intarin. Chini chiniquënn nanantarin ni'ton, isoro'pa', pi'iro'të', inapita ta'huantopi. Capa nisarin. ¹² Ayaro' tahuëri nani nanirin ni'ton, ya'ipi chiminpisopita inatohua' huaniápona'. Hua'ano'sa', topinan piyapi'sa', inapita ya'ipiya inaquë pa'sapi. Yosëri

ana'intacaso maré' ayontonarin. Naporo' quiricaros'a' inápaquë ninshitérinso' a'naya a'naya oniriarin. A'naso' nanpirin quirica itopiso'. Inaquë Yosë imapisopita nininépita nani ninshitopi. A'na quiricanta' ya'huërin. Inaquë ya'ipi ninëhuasopita ninshitérinpoa'. Noya ninëhuasopita, co noyahué' ninëhuasopita, ya'ipiya nani ninshitérinpoa'. Ina nontaton, Yosëri ana'intarin. ¹³ Ya'ipi piyapi'sa' Yosëri nontarin. Pa'itatoná, marëquë chimiitopi quëran huaré' ananpitaantarin no'tëquën ana'intacaso maré'. Insëquëso tëranta' chiminpisopita ya'ipiya ya'norapi. A'naya a'nayanpoa' nontarinpoa'. Co noyahué' nipatëhua', no'tëquën ana'intarinpoa'. ¹⁴ Chimirin, chiminpisopita ya'huëpiquë, inapita panca sono pën orotárinquë të'yatapi. Inaquë parisitomiátapona'. ¹⁵ Co nanpirin quiricaquë nininépita ya'huëhuachinahuë' inaquë chachin a'pararin.

21

Nasharo'pa' nininso'

¹ Ina quëran hua'narëso pochin niantarahué. Nasharo'pa', nasha pi'iro'të', inapita quënanahuë. Yosë nohuanton, isoro'pa' ta'huantapon. Pi'iro'tënta' ta'huantapon. Marënta' co huachi ya'huaponhuë'. Ya'ipiya nasha nisarin. ² Ina quëran noyápiachin ninano' inápa quëran o'mararin ni'nahuë. Yosë ya'huërin quëran o'mararin. Quirosarin pochin niponahuë', noya noya ninin. Noyápiachin ya'norin. Sanapi so'yacaso maré' nitaparinso pochin noyápiachin ninin. Nasha Quirosarin itopiso'. ³ Inápa quëran chiniquën nininso' natanahuë.

—Iporaso huachi, Yosë piyapinënpitarë chachin ya'huërarin. Co onporonta' patarinhuë'. Inapitarë' ya'huëmiatarin. ⁴ Yosëri chachin na'nëi' amirayatarin. Co huachi chiminaponahuë'. Co huachi sëtaponahuë'. Co huachi na'nëponahuë'. Co pi'pisha tëranta' iquitaponahuë'. Iráca na'con parisitopirinahuë', co huachi ina pochin ya'huaponahuë'. Noya noya ya'huapona', ténin.

⁵ Ina quëran Yosë hua'anëntacaso' shiranëinquë huënsëaton, itërinco:

—Ni'quë'. Ya'ipiya anoyatarahuë. Nashasáchin acoarahuë. No'tëquën nontëranquën ni'ton, ninshitéquë'. Ya'ipiya natëtacaiso' ya'huërin, itërinco.

⁶ Ina quëran itantarinco:

—Nani ya'ipiya anoyatërahuë. Ca'ton ya'huërahuë. Co'huara isoro'pa' ya'huëyátërasohué', ya'huárahué. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'sharos'a' ta'huantopirinahuë', caso' ya'huápo. Iráca quëran huaré' ya'huárahué. Co onporonta' ta'huantarahué'. Napoaton nontoco catahuainquëma'. Ni'quë'. Chiniquën yamorohuatëra, o'orë'. O'opatëra, chiniquën cancantëre'. Inapochachin canta' catahuanranquëma'. Yamororëso pochin cancantohuatama', nanpirin ii' quëchinquëma' noya cancantacamaso maré'. Caora nohuanto, catahuanranquëma'. Insonquëma tëranta' nohuantohuatamaco, huëco' anoyacancanchinquëma'. ⁷ Sopai minsëhuatama', ya'ipi tapatëranquëmasopita quëchinquëma'. Hui'nahuëpita pochin ni'saranquëma'. Casáchin yonquiaramaco. ⁸ A'napitaso nipirinhuë' parisitapona'. Ayaro' tahuëri na'a piyapi'sa' pënquë pa'sapi. Të'huatona' a'popisopita, co natëpisopitahuë', co natëtchináchinhuë' cantantopisopita, tëpatona'piro'sa', monshihuaninsopita, pënotono'sa', mamanshi chinotopisopita, nonpina'piro'sa', inapita panca sono sha'pimo'shirë chachin pën tënëntápaquë pa'sapi. Inaquë parisitapona'. Huaranca huaranca pi'ipinta' nipirinhuë', co onporonta' pipiapihuë'.

Ninano' inápa quëran o'mararinso'

⁹ Ina quèran a'nara' anquèni huècapairinco, ana'intacaso marè' minè' quètopiso'. Huè'sahuaton, itèrinco: "Huèquè', nasha ninano' a'nochinquèn. Inaquè Carniroa'huari huayoninsopita ya'huapona'. Sanapi so'yacaso marè' nitaparinsò pochin noyápiachin ninin," itèrinco.

¹⁰ Itohuachincora, hua'narèsò pochin niantarahuè'. Espirito Santo nohuan-ton, panca motopi'pa' quèparinco. Inaquè noya ninano' a'notèrinco. Nasha Quirosarin itopiso'. Ina ninanoso' Yosè ya'huèrin quèran chachin o'mararin.

¹¹ Yosèso' noya noya ni'ton, ina pochin nicaton, huènaráchin huènaráchin a'pinin. Na'pia'huaya pa'ton nininso pochin huènaratarin. Caspi itopiso'. Ishuico pochin niponahuè', i'hua i'huanánshin quènantèrè'. ¹² Pairatopiso' inápa masho ninin. Shonca cato' ya'coana ya'huètèrin. A'naya a'naya ya'coanaquè a'na anquè'niri ni'sarin. Ya'ipi quèran shonca cato' ya'huèpi. Nisha nisha ya'coanaquè nininèn nani ninshítopi. A'naya a'naya isairro'sa' huèntonèn ninintèrinso'. Shonca cato' ni'ton, ya'ipi ya'coana nanitopi. ¹³ Pi'i pipirinsò parti quèran pairatopiso' cara ya'coana ya'huètèrin. Pi'i ya'coninsò partinta' cara chachin ya'huètèrin. Huancana yonsanquèchin inapochachin cara cara ya'huèrin. ¹⁴ Pairatopiso' shonca cato' na'piquè paquèèrin, panca nininsò'. A'naya a'naya na'piquè Quisoso ca'tano'sanènpita nininèna' ninshítopi. Shonca cato' ya'huèrin ni'ton, ya'ipi nanitopi. ¹⁵ Ina ninanoso', pancana. Mitro pochin oro quèran nininsò' anquèni ya'huètèrin a'nicaso marè'. Ina masahuaton, a'nirin. Ninano', pairatopiso', ya'coanaro'sa', inapita a'nirin. ¹⁶ Cato huaranca cato pasa quiromitro naporopitèrinso'. Inapochachin pancanatèrinso' ninin. Inaparinsonta' cato huaranca cato pasa quiromitro inaparin. ¹⁷ Pairatopisonta' a'nirin. Anquèni niponahuè', piyapi'sa' ma'sha a'nipiso pochin a'niton: "Saota shonca a'natèrápo mitro ya'huètèrin," ténin.

¹⁸ Pairaso' na'pi pa'ton ninin quèran nipi. Caspi itopiso'. Ina ninanoso' oro quèransáchin ninin. Oro niponahuè', i'hua i'huanánshin quènantèrè'. ¹⁹ Paira paquèemarinquè noyápiachin nipi. Nisha nisha na'pi pa'ton ninin-sopita quèran nipi. Shonca cato' nisha nisha ya'huèrin. Ya'natiirinsoso' caninton, caspi itopi. Ina quèran niantarinso' caninchin, sapiro itopi. Ina quèran caninton niponahuè', hui'tonchin hui'tonchin ninin, acata itopi. Ina piquèran canora niponahuè', caninton pochin ya'norin, ismirarita itopi. ²⁰ Ina quèran quèhuanèn nisahuaton, pi'pian huirí huiríton hui'shatèrin. Onisi itopi. Ina quèran niantarinsonta' quèhuashin, cornarina itopi. Ina piquèranso' sha'píchin, crisorito itopi. Ina quèran caninton, piro itopi. Ina quèran niantarinso' sha'píton, topasio itopi. Ina quèranso' crisoprasa itopi. Inanta' caninton chachin. Ina piquèranso' caninton niponahuè', pi'pisha pi'pisha quèhuanèn ya'huètèrin. Casinto itopi. Ya'natontarinsoso' caninchin, amatista itopi. Ya'ipi quèran shonca cato' ya'huèrin. ²¹ Ya'coanaro'santa' noyápiachin. A'naya a'naya panca huirí na'pi quèran nipi. Cachinta' oro quèran chachin ninin. Orosachin niponahuè', i'hua i'huanánshin quènantèrè'.

Yosè chachin a'pintarinpoaso'

²² Inaquèsò' co Yosè chinotacaso' pèi' ya'huèrinhuè'. Yosè chini chiniquèn nanantèrinso' chachin ya'ipi parti ya'huarin. Carniroa'huanta' ya'huarin ni'ton, noya noya chinotarihua'. ²³ Inatohua' pa'patèhua', co huachi pi'i, yoqui, inapita nohuantarihuahuè'. Tata Yosè chachin huènaráchin a'pintarinpoa'. Carniroa'huanta' a'pintarinpoa'. ²⁴ Inaquè nisha nisha piyapinpoa' nappianachin yonquiaríhua'. Noya a'pintarinpoa'. Nisha nisha copiroro'santa' isoro'paquè chiniquèn nanantaponaraihuè', naporro' Yoséichin yonquirapi. "Ma noyacha Yosèso' catahuarinpoa' paya," tosapi. ²⁵ Inatohua' co huachi tashiarinhuè'. Ya'coanaro'santa' co

huachi oncotapihué'. ²⁶ Naporo' nisha nisha piyapinpoa' noya noya nicatehua', inaqué ya'huarigua'. "Ma noyacha Yoséso' ni'ton, anoyacancantéripoa paya," ta'téhua', inasáchin yonquiarigua'. ²⁷ Noyasáchin inaqué ya'huapona'. Co manta' osha ya'huéarinhué'. Co noyahué' nipisopitaso', co ya'conaponahué'. A'naquén nonpinatona': "Imarai quiyanta'," topirinahué', co inapitaso' ya'conaponahué'. Carniroa'hua imaréhuaopitaráchin inaqué ya'huécontarigua'. Nanpirin quiricaqué nininénpoapita nani ninshitéripoa'.

22

Nanpirin ii'

¹ Ina quéran Yosé nohuanon, hua'narésó pochín niantarahué. Nasha Quirosarin niantahuato, anquéni pancai' a'notérinco, noyápiachin nininso'. Inaso', Nanpirin ii' itopiso'. Yosé hua'anéntérin quéran pipirarin. Inaqué Carniroa'huanta' hua'anéntarin. ² Ninano huáncana ii' pa'sarin. Cato yon-san quéran chachin nara papotérin. Nanpirin nara itopiso'. Nani yoqui nitarin. Shonca catoro' nitaso', pi'ipi naniarin. Monoquéonta' ya'ipi piyapi'sa noya ya'huécáiso maré' ya'huérin. Co huachi canioaponahué'. ³ Inaqué co huachi ana'intinpoaso' ya'huaponhué'. Tata Yosé Carniroa'huaré chachin hua'anéntarin huachi. Nani tahuéri piyapinénpopita ina chinotáparigua'. ⁴ Inaqué pa'patéhua', Yosé chachin nirayarigua'. Inasáchin natéarigua'. Ina piyapinénpita nisarihua' ni'ton, nininén té'yaquénpoaqué acotaripoa'. ⁵ Co onporonta' tashiaaponhué'. Co huachi pi'i nohuanariguahué'. Co nanparin téranta' nohuanariguahué'. Tata Yoséichin a'pintarinpoa'. Ichihua'anéntarinpoa'. Co onporonta' pipiariguahué'.

Quisocriso o'mantacaso' tahuéri

⁶ Ina quéran anquéni sha'huitérinco: "Iráca quéra huaré' Yosé nohuanon, a'naquén ninopi. Iporaso' anquéninénco a'paimarinco ninoca'huaso maré'. A'notéranquén ni'ton, ninshitéran Yosé piyapinénpita nitotacáiso maré'. No'tén nanan nani sha'huitéranquén. Ya'ipiya natétacáiso' ya'huérin. Co hua'qui quéranhué' ma'sha onpoarin," itérinco.

⁷ Quisoso chachinta' naporin: "¡Téhuénchachin co hua'quiya quéranhué' o'mantararahué! Nani ma'sha anitotéranquén ninshitacamáso maré'. Insoquéma téranta' natéhuatama', noya cancantarama'," itérinco.

⁸ Caso' Coanshaco nani ma'sha ni'nahué, natanahué. Anquéni sha'huitoahuachincora, isonahué chinota'huaso maré'. ⁹ Yachinotopirahué', sha'huitérinco. "Ama chinotocosohué'. Caso' anquénico. Canpita pochachin canta' Yosé natérahue. Iráca quéran huaré' a'naquén Yosé nanamén pénéntérin. Quémanta' pénéntéran. A'napita iso quirica natanahuatona', natéapi. Ya'ipinpoa' Yosé natérahua'. Napoaton inasáchin chinotéqué'," itérinco.

¹⁰ Ina quéran itantarinco: "Ya'ipi Yosé anitotérinquénso' nani ninshitéran. Ama topinan ninshitéquésohué'. Ninorinso' nani naniriarin ni'ton, ya'ipi piyapi'sa' nanan a'patéqué' nitochina'. ¹¹ A'naquén natanaponaraihué', co natéapihué'. Co noyahué' nipisopitaso', aqué aquété' co noyahué' nisapi. Co nishinahuén cancantopisopitanta', aqué aquété' niina'. Noya nipisopitaso' nipirinhué', noya noya nisapi. Yoséichin cancantopisopitanta', noya noya imaina'," itérinco.

¹² Ina quéran Quisoso chachin itérinco: "Téhuénchachin co hua'quiya quéranhué' o'mantararahué. O'mantahuato, ya'ipiya no'téquén i'huéretarahue. Co noyahué' nipisopita ana'intarahue. Noya nipisopitaso' acanaarahue. ¹³ Ca'ton ya'huérahue. Co'huara isoro'pa' ya'huéyátérasohué',

ya'huárahue. A'na tahuërinta' ya'ipi ma'shara'sa' ta'huantopirinahue', caso' ya'huápo. Iráca quèran huarè' ya'huárahue. Co onporonta' ta'huantarahuè' ténin.

¹⁴ Huénainèn quèran anoyacancantèrinsopita nóya cancantapona'. A'mopiso' pè'sarèso pochin noyápiachin cancantapi. Inapitasáchin nanan ya'huètopi nanpirin nara nitèrinso' capatona', nanpimiatacaiso'. Naporahuaton, nasha Quirosarinquè noya ya'conapi. ¹⁵ A'naquènso nipirinhue', co onporonta' Yosè ya'huèrinquè pa'sapihue'. Ni'ni pochin cancantopisopita, pènotono'sa', monshihuana'piro'sa', tèpatoro'sa', mamanshi chinotopisopita, inapita aipiran ya'huèmiatapi. A'naquèonta' nonpinápi ni'ton, co nohuantapihue' no'tén nanan imacaiso'. Inapitanta' co onporonta' Yosè'pa' pa'sapihue'.

¹⁶ "Ca Quisosoco anquèninèhue' a'patimaranquèn. Nani nanan sha'huètirinquèn ya'ipi imarinacosopita nitotacaiso marè'. A'naya a'naya niyontonpiquè a'patèquè' nonchina'. Iráca Tapi ya'huapon, Yosèri sha'huètirin: 'A'na tahuèri shiparin nóya nisarin. Ya'ipi piyapi'sa' nicha'èsarín,' itèrin. Ca inaco. Tapi shiinco chachin. Caso' huènio tayora huènaráchin a'pininso pochin a'pintaranquèma'," itèrinco Quisoso.

¹⁷ Ya'ipi Quisoso imarèhuasopita: "O'mantaquè' Sinioro," itèrèhua'. Ispirito Santónta', inachachin ténin. Natanamasopitanta', "O'mantaquè' Sinioro," itoco'. Yamororèso pochin cancantohuatama', huèco' nanpirin ii' quèchinquèma'. Achirinpoaso pochin quètarinquèma' noya cancantacamaso marè'. Co manta' pa'tèrinhue'.

¹⁸ Nani no'tèquèn ninshitéranquèma'. Ya'ipi ninorinso' no'tèquèn ninshitéranquèma'. Natanpatama', inachachin a'chinacaso' ya'huèrin. Iso nanan apancatohuatama', isó quiricaquè sha'huirinso chachin nisha nisha quèran Yosè ana'intarinquèma'. Na'con na'con ana'intarinquèma'. ¹⁹ Iso quirica quèran nani no'tèquèn anitotèranquèma'. A'na nanayan tèranta' apahuantohuatama', co nanpirin nara nohuitaramahuè'. Co Yosè ninanonènquè pa'saramahuè'.

²⁰ Quisoso chachin anitotèrincoso' ya'ipi ninshitéranquèma'. "Tèhuèinchachin co hua'quiya quèranhue' o'mantarahue'," ténin. ¡Inapoquè' Sinioro! A'naroáchin o'mantaquè', itèrahue'.

²¹ Sinioro Quisoso noya catahuainquèma'. Ya'ipi imaramasopita nosoroatènuèma', catahuainquèma'. Nani ninshitéranquèma huachi.

Coansa